

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

~~Galph 51~~

Σ 4 51

2941 e. 197

AULI GELLII

NOCTES ATTICÆ.

VOL. III.

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

AULI GELLII

NOCTES ATTICÆ

EX EDITIONE JACOBI GRONOVII

CUM NOTIS ET INTERPRETATIONE

IN USUM DELPHINI

VARIIS LECTIONIBUS

NOTIS VARIORUM

RECENSU EDITIONUM ET CODICUM

ET

INDICE LOCUPLETISSIMO

ACCURATE RECENSITÆ.

VOLUMEN TERTIUM.

T

LONDINI:

CURANTE ET IMPRIMENTE A. J. VALPY, A. M.

1824.

LIBER VIII.

CAP. I. *Hæsterna noctu*] Proculdubio Macrobius lib. I. Saturn. c. 4. descripsit sequentia ex Gellio, Auctores non nominato, ut solet. Verba ejus hæc sunt: 'Eamque enim, nisi cui videret inter nostras matris politiores munditias respuendus, noctu concubia dixit his versibus: Quæ Galli furtim noctu summa arcis adorti Moenia concubia, vigilesque repente cruentant. Quæ in loco animadvertendum est, non solum quod, noctu concubia, sed quod etiam, quæ noctu, dixerit. Et hoc posuit in Annalium septimo: in quorum tertio clarius dixit: Hæc noctu filo pendeat Etruria tota. Claudius quoque Quadrigarius annali tertio: 'Senatus autem de noctu convenire, noctu multa domum dimitti.' Non esse ab re puto hoc in loco id quoque admonere, quod Decemviri in XII. tabulis innotuit: nox pro noctu dixerunt. Verba hæc sunt: SEN. NOX. FURTUM. FACTUM. ESSE. SEN. IM. OCCISIT. IOURE. CAUSUS. ESTO. In quibus verbis id etiam notandum est, quod ab eo quod est, is, non cum casu accusative, sed im dixerunt.' Hæc omnia ex Gellio forsitan etiam illdem verbis excerptit Macrobius. 'Noctu' itaque ac 'diu' (quæ Quintiliano lib. I. c. 4. adverbis sunt) veri sunt ablativi.

CAP. III. *Peregrinus Philosophus*] De quo Gell. lib. XII. c. 11. Lucian. in ejus vita, Ammian. lib. XXIX. M. Tyrinus Orat. 37. Pansan. lib. II. Eliac.

Assidens occidentem] Ex hoc capite fragmentum subodoror apud Nonium in 'Halucinare.'

CAP. IV. *Quod Herodotus*] Verba Herodoti sunt lib. VI. Historiarum.

Illud tamen et piceæ, et cupresso, aliisque arboribus contingit, nisi fortasse cognitionem inter has arbores esse voluerit, atque ideo pinus nomine appellaverit. Inter pinum certe et piceam magna convenientia. Pinus proprie Græcis *πίκνυς*, picea *πεύκη* dicitur. Etiam aliquando confunduntur. Ita Theophrastus lib. III. c. 10. de plantarum Historia, ubi *περὶ τῆς πεύκης* agit, pinum intellexit. Namque illi *σπέρβλον* assignat sive nucem pineam, quæ ab Hippocrate et Aëtio *κίκαλος* appellatur, ab aliis quoque *κίβος*, ut auctor est Galenus lib. VII. de Comp. med. sec. loc. c. 1. Pini quoque quædam maritimæ breves nuces edunt instar cupressi, non tamen rotundas, sed acuminatas. Ita ut has arbores confudisse videatur Herodotus. Sicuti etiam larix et abies quandam cognitionem habent.

CAP. V. *Cælum stare pulvere*] Hæc hoc apud Virg. lib. XII. Æneid. 'et sævus campis magis ac magis horror Crebrescit, propiusque malum est: jam pulvere cælum Stare vident.' Servius in Virgilium, Acro et Porphyrio, antiquissimi Horatii interpretes, exponunt 'plenum esse,' 'cooperiri.' Ita quoque intelligendum illud Lucilii 'pectus sentibus stare,' id est, 'plenum esse,' vel etiam 'horre.' Vide Nonium in 'stare,' qui etiam quædam ex Gellio mutnatus videtur.

CAP. VI. *Theophrasti libro*] *Περὶ τῆς φύλης*. Citat eum quoque Gellius noster lib. I. c. 3. Atque ex illo libro quædam adducit Pintarchus in Catione minore, et Hieronymus in Oseam proæmio lib. III.

CAP. VII. *De natura et habitu me-*

moria] Præter librum Aristotel. de Memoria et Rem. vide quoque I. II. de Anim. c. 4. et lib. I. de Hist. an. c. 2. Memoria etiam bestiis, sola reminiscentia homini tribuitur.

De exuberantia aut interitû ejus] De admiranda memoria lege Plinium lib. VII. c. 24. Fabium lib. XI. c. 2. Senecam Patrem initio controversiarum, qui de se refert se eo ordine atque recitata essent duo millia nominum reddidisse. Similia narrat de Simplicio quodam Augustinus lib. IV. c. 7. de Anima. Lege miram historiam apud Muretum Var. Lect. I. III. c. 1. De interitu memoriæ vide Plin. lib. VII. qui de Messalla Corvino commemorat nominis sui oblitam fuisse. Similia itaque vel eadem narravit hic, ut arbitror, Gellina.

CAP. IX. *Quod Theophrastus*] Apud Diogenem Laërtium in vita ejus nihil tale invenio.

Quodque idem hoc Demosthenis] Nihil hac de re apud Plutarchum in Demosthene, sed hoc commemoratur: cum decem legati missi essent ab Atheniensibus ad Philippum, atque inter illos esset Demosthenes, Regem ad Orationem Demosthenis acerrate respondiisse. Idem Ciceroni contigit, ut Appianus meminit lib. II. de Bell. Civ. et Plutarchus in Cicer. dixit, accessisse enim ad dicendum trepidum, ac multis in causis medio ardore et statu orationis vix tandem horrere et tremere desiisse.

CAP. X. *Eleusine*] Non, ut putat nonnemo, partem urbis Atheniensis intelligit, quam quadrurbem fuisse Festus affirmat: 'Quadrurbem,' inquit, 'Athenas Attius appellavit, quod scilicet ex quatuor urbibus in unam domicilia contulerunt, Braurone, Eleusine, Pirææ, Sunio.' Dno declin in unam contraxisse Thesenum scribit Strabo lib. IX. Eleusinem hanc Atticæ urbem fuisse Cereri consecratam, ex Mela, Ptolemæo, aliis, notum est.

Præstigiis] Vano ostentatore, instar illorum qui præstigiis populum ludunt. Non opus est itaque ut hic laboret H. Stephanus.

Formidines] Intelligit captiosas argumenta. Formido enim erat linea variis plumis pennisque avium conserpta, quæ ad retia ponebatur, et hic genus omne ferarum inducebat. Seneca lib. II. c. 12. de Ira: 'Nec mirum, cum maximos ferarum greges linea pennis distincta contineat, et in insidias agat, ab ipso effectu dicta Formido.' Hanc aperte describit Nemesianus: 'Linea quinetiam magnos circumdare saltus Quæ possit, volucresque metu concludere prædas; Digerat innexas non una ex alite plumas. Namque ursos, magnosque sues, cervosque fugaces Terrificent, linique vetant transcendere septum.' Et Seneca lib. I. de Clementia: 'sic feras lineis et pinna conclusas contine, easdem a tergo eques telis incessat; tentabunt fugam per ipse quæ fugerant, proculebuntque formidinem.' Usus quoque Apuleius in Apolog. Oppianus lib. IV. de Venat. *δαμαλὴν μίχρωρον*, id est, 'lineam formidolosam,' et *δαίμα πολύχρουν*, 'formidinem multicolore' appellat. Formido autem a formis, sive imaginibus vel picturis et terribilimentis rerum nomen accepisse videtur. Vide Colv. ad Apuleium p. 258. et Turneb. lib. V. Adv. c. 5.

CAP. XI. *Per Dionysia*] Festis enim diebus præcipue Liberi patris majori impensa genio indulgebant. Immania hæc sacra vocat Arnobius lib. V. 'Bacchanalia,' inquit, 'etiam prætermittamus immania, quibus nomen Omophagys Græcum est: in quibus furore mentito, et sequestrata pectoris sanitate, circumplectatis vos angibus, atque ut vos plenos Dei numine ac majestate doceatis, caprorum reclamantium viscera cruentatis oribus dissipatis.' De serpentibus, quibus se incingebant, etiam Catullus de

Naptiis Thetidis et Pelei, 'Pars sese tortis serpentibus incingebat,' Euripides in Bacchis, Plutarchus in Alexandro, Clemens in Protreptico. Alia quoque ibidem festa Dionysia refert Arnobius, in memoriam ejus quod Liber discerptus fuerit a Titani- bus, frastatim in ollam conjectus ut coqueretur, qui a Jove fulmine in tartara fuerint conjecti.

CAP. XII. *Plerique omnes*] Si plerique, quomodo omnes? Idem est, 'atque ferme omnes.' J. Scaliger lib. vii. de Re Poët. cap. ult. ita interpretatur: 'quomodo dicimus *sex septem* subintellecta disjunctiva *vel*, item *plus minus*, pro *plus vel minus*: sic et dicimus *plerique omnes*, pro *vel plerique*, *vel fortasse omnes*: sed *plerus* quoque pro *plenus* sumitur a Græco πλήρης. Ita esset, *plene omnes*.'

CAP. XIII. *Quoponea*] Corruptum vocabulum: pleræque editiones veteres legunt *Qponea*, nullo sensu. Scaliger invenit in libro scripto Bituricensi *Esponea*, pro quo legit *Eudonea*, pag. 32. ad Fragm. Em. temp. a Panico *Haudoni*, quod denotat χαίρε κίρε. Forsan *Eudonea* videtur dictum pro *Adonia*. Æolica dialectus a crebro mutat in *av*, ut *vads*, *vavds*, *ēdp*, *ādp*, *av* vero in *ē* quoque mutatur. Forsan igitur *Eudonea* pro *Adonia* Afris dicebatur. Quod Græcam

putavit esse Gellius, cum revera Syriacum vel Phœnicium sit. Intelligi tamen forsitan potest *ἀδωνεύς*, qui idem atque *ἄδων* teste Hesychio. Sed hæc sunt conjecturæ.

CAP. XV. *Tractatus*] Forsan *taxatus*. 'Taxare,' inquit Festus, 'idem est quod convitiis tangere.'

A C. *Cæsare*] Quid hoc capite comprehenderetur ostendit Macrobius lib. ii. Sat. cap. 7. cum enim Laberius invitus in scenam a C. Cæsare productus esset, ut ipse ageret mimos quos scriptitabat, mordaciter in Cæsarem inectus est, inprimis his versibus: 'Porro Quirites! libertatem perdimus.' Et paulo post adjecit, 'Necesse est multos timeat, quem multi timeant.' Cum Laberius a P. Syro victus esset, Cæsar arri- dens hoc modo pronuntiavit, 'Favente tibi me victus es, Laberi, a Syro.' Quod Laberius sequenti versu ultus est, quibus inanebat Cæsari non fore perpetuam tyrannidem, nec Publum Cæsaris favorem semper expetiturum, quamvis de se ipso loqui videretur. Versus tales sunt: 'Non possunt primi esse omnes omni in tempore. Summam ad gradum cum claritatis veneris, Consistes ægre; et quum descendas, decides. Cecidi ego: cadet qui sequitur: laus est publica.' Vide et Gellium nostrum lib. xvii. c. 14.

LIBER IX.

CAP. I. Q. *Claudius*] Quadrigarius. Vide supra i. 7. et alibi.

A *Metello*] An Metellus Numidicus, an alius intelligatur, dubium est. De Numidico vide vi. 11.

Spargant fortissime] Sagittas ex ar- cebus, lapides vel glandes ex fandiis,

qui summo cum impetu mittebantur. De Funditoribus sive Balearibus ita loquitur Diodorus Siculus lib. vi. 'In prælio lapides multo majores quam reliqui jactant robuste, ut aliquo tormento lapis missus videatur. In urbium expugnatione lapidum jactu

eos, qui desuper ex propugnaculis tumentur moenia, vulnerant. In pugna vero scuta, galéas, omneque armorum genus confringunt.' 'Spargere' itaque vel de sparsione sagittarum lapidumque intelligi potest, (quod peculiare hic vocabulum,) vel de ipsis sagittariis et funditoribus. Ennius, 'Postquam defessi sunt stantes, spargere sese,' pro dispergere, diffundere.

Deorum versum] Loquitur de sagittis et lapidibus, quæ arcu, ballista fundaque jaciuntur, secus si quis pila hastasque vel lapides manu torqueat, tum enim ex superiori loco major vis atque impetus est, inprimis si non longe perpendiculari linea absit. Hinc Tac. lib. xvii. 'iugerunt,' inquit, 'desuper Othosiani pila, librato magis ac certo ictu, adversus temere subeuntes.' Livi lib. vii. Dec. 1. 'Præter virtutem, locus quoque superior adjuvit, ut pila omnia hastæque, non tanquam ex æquo missa vana, quod plerumque fit, caderent, sed omnia librata ponderibus figerentur.' Et lib. x. Dec. 3. 'Pœni vana pleraque, utpote supino jactu, tela in locum superiorem mittebant. Gravior ac pondere librationis superne ex onerariis ictus erat.' Ita interpretatur hunc locum Hier. Magius lib. ii. Var. c. 16. Sed superiora loca de ictibus et fixationibus telorum propinquis intelligi possunt.

Multo minus] Erant ergo inferiori loco.

A pinnis] Acuminibus murorum, vel fastigiis.

Hostis] Vet. Ed. *hostes*: sensus est, quod facillime hostes a mœnibus et muris depellerent. 'Defendere' pro 'arcere' etiam Propertius et alii utuntur.

Antonium Julianum] Vide i. 4.

CAP. II. *Herodem Atticum*] Vide lib. i. c. 2.

Barbam et pallium] Promittere barbam et pallio detricto uti Philosopho-

rum erat vanum insigne. Barbam ideo 'sapientem' appellavit Horat. l. ii. Sat. 1. 'tempore quo me Solatus jussit sapientem pascere barbam.' Hinc philosophi barbati magistri dicebantur: 'barbatum hæc crede magistrum Dicere, sorbitio tollit quem dira cicuta.' Inde apud Græcos proverbium, *ὁ πάργυρος σοφός*, palliastrum autem detrictum, ut plurimum erat, vel 'scissile,' ut Apuleius lib. i. Met. Socrati tribuit. Vide Aristophanem *ἐν Νεφέλ.* Impremis Lucianum de Auct. vit. qui tale palliolum *τριβέριον παλίδιπρον* appellavit. τὸ *διεφάργε τοῦ τριβέριος* appellat Laërtius in Antisthene. Huc refer quoque l. viii. C. de Prof. et Med. et Apuleium in Flor.

Noctitamus] Cognoscamus.

Genearum] Tabernarum, lupanarium.

§ 2 *Musonius*] Philosophus Stoicus, cujus proluxa fragmenta a Stobæo citantur. Fuit familiaris Apollonio Tyanæo, et sub Nerone periit. Vide Suidam.

Æruscatis] Ita Ascensiana Par. edit. et posteriores, vet. edit. *circumstanti*: æruscare autem est, stipem et æra undique colligere; Græcis dicuntur *χαλκολογοί*, et æruscatores *χαλκολόγοι*, qui cibum quæstumque ex mendaciis captabant, ut loquitur Auctor noster lib. xiv. c. 1.

Ἄξιός οὖν ἔστω ἀργυρίον] Id est, 'dignus igitur est argento.' Dignus argento, ut ita illum festim dimitamus, vel innuit tacite pecuniæ possessionem sæpe indignis contribui. Forsan alludit ad servos *ἀργυροπώτους*, qui pretio comparantur.

Probra] Ita membranæ Gisel. et vetus edit. aliter, *probroas*: ut Terentius hominem scelestum 'scelus' appellat, ita hic Gellius homines probrosos et conviciis dignos 'probra' appellat.

§ 3 *Harmodii et Aristogitonis*] Qui Hipparchum filium Pisistrati occide-

rant Panathenæorum tempore. Ipse ambo a satellitibus occisi, plerique alii torti et supplicio affecti. Eisdemque postmodum tanquam libertatis auctoribus statum erectæ, ut Pausanias testatur, et Plinius lib. xxxiv. c. 4. qui eodem anno hoc contigisse dicit, quo Romæ pulsi sunt Reges. Vide et Gellium nostrum lib. xvii. c. 21.

Hippiam tyrannum] *Hipparchum* voluit dicere. Nam post Hipparchi cædem (quem tamen moderatum et eruditum fuisse scribit Plato in Dial. de Lucri cupid. secus atque Diodorus, qui violentum et sui impotentem fuisse dicit,) Hippias tres annos tyrannidem obtinuit, et quarto pulsus ad Darium confugit, anno vicesimo ante Marathoniam pugnam, ut ait Thucydides. Pisistratidarum autem tyrannis extincta est Alcæonidarum opera, et auxilio Lacedæmoniorum. Vide Thucydidem lib. vi. Herod. lib. v. et vi. sed Gellius dicit 'adversos' fuisse Hippiam interficere, ita ut inuenire videatur in animo habuisse, sed frustra. Hipparchum itaque occiderunt conjurati. Hænelides lib. de Polit. per errorem eum cæsum refert, cum fratrem juniorem Thessalum interimere cuperent: Hipparchum enim longe commodiorem duobus fratribus fuisse. Longe aliter hæc narrat Justinus, cujus verba audire operæ pretium est: 'Post ejus mortem' (Pisistrati) 'Diocles alter ex filiis, per vim stuprata virgine, a fratre puellæ interficitur. Alter, Hippias nomine, cum imperium paternum teneret, interfectorem fratris comprehendi jabet: qui cum per tormenta conscios cordis nominare cogeretur, omnes amicos tyranni nominavit: quibus interfectis, querenti tyranno an adhuc aliqui consilii essent, neminem ait superasse, quem amplius mori gestiat, quam ipsum tyrannum. Qua voce ejusdem se tyranni victorem, post vindictam padicitæ sororis, os-

Delph. et Var. Clas.

tendit. Hujus virtute cum admonita civitas libertatis esset, tandem Hippias regno pulsus in exilium agitur: qui profectus in Persas, ducem se Dario, inferenti Atheniensibus bellum, sicuti supra significatum est, adversus patriam suam offert.' Vide Meursium in Pisistrato.

Decreto publico] Græci dicerent, *δημόπρωτο*.

Prænomena patriciorum quorundam] Suetonius in vita Tiberii cap. 1. de gente Claudia: 'cum prænominibus cognominibusque variis distinguere-tur, Lucii prænomen consensu repudiavit, postquam e duobus gentilibus præditis eo, alter latrocinii, cædis alter convictus est.' Ita decreto cautum fuit, ne quis gentis Manliæ M. Manlius vocaretur. Liv. lib. vi. Festus in 'Manliæ gentis,' &c. Dio lib. li. 'Edicto,' inquit, 'cautum, ne quis ex ea familia M. prænomen et ferret.' De L. Tarquinio Collatino, qui propter nomen Tarquinii invisus erat, et urbe pulsus, vide Liv. lib. ii.

Vocabula] Nomina: ita non semel Tacitus loquitur.

CAP. III. *Macetæ*] Ita recte: vulgo *Macedones*. Macedoniæ partem *Μακεδωνία* appellatam fuisse scribunt Stephanus de urbibus et Hesychius, et inde totam regionem nomen accepisse Eustathius in Dionysium Periegetem. Macetæ itaque Macedones sunt. Quos arbitrantur nonnulli cum מַכְתָּי in sacra scriptura eosdem esse. Sicut enim a Javan *Idæus* dicti, qui et Iones, ita a Cethim filio Javan Cetheos dictos. Utique *Μαχάβ. i.* habetur 'Alexandrum egressam terra Cethim.' Citium quoque *Macedoniæ* urbs Liv. l. xlii. et Citus mons Macedoniæ. Xenoph. de Ven. Vide Bochartum in suo Phaleg.

Inclusa illa Demosthenis orationes] Vide Hipplicas Demosthenis, sicuti etiam passim servitutem Græciæ imminere a Philippo ostendit, qui ab eodem *πρωτόπρος* 'veterator' dictus est

A. Gell.

4 M

Olynth. 1. in pr. Philippus autem ad Chæroneam urbem Bœotiæ victor, Græciæ dominus, evasit. Vide Diodorum Siculum lib. xvi. c. 87. Plutarchum in Alexandro cap. 14. ac Demosthene c. 26. Strabonem lib. ix. Pausaniam in Achaicis et Bœoticiis.

Vociferant] Ita membranz Giselini teste Lipsio. Vet. Edit. *notificant*. Usus hoc quoque vocabulo Varro de R. R. libr. iii. 'Itaque insectantes a se ejiciunt fucos: quos vociferantes plures persequuntur etiam paucæ:' ita autem dictum, ut 'rumificant:' forsitan tamen scriptum *vociferant* pro *vociferantur*: sciendum tamen *notificant* etiam Latinum esse. Ovid. lib. i. Eleg. 2. 'Atque modum pœnæ notificare velis.'

Affectus] Occupatus, nove.

A liberali tamen Musa] Demosthenes ipse Philippum 'hominum eloquentissimum' appellat in Orat. de Fals. Legat. et Polyænus Stratag. lib. iv. non minores eum res oratione quam prælio confecisse scribit, et plurius æstimasse verbis quam armis partas victorias. Justinus lib. ix. c. 8. 'Inter hæc eloquentia et insignis oratio, acuminis et sollertiz plena, ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventionum deesset ornatu.'

Quin lepide comiterque] Justinus: 'Blandus pariter et insidiosus alloquio; qui plura promitteret, quam præstaret: in seria et jocos artifex.'

Epistolarum] Extant apud Demosthenem variz Epistolæ Philippi ad S. P. Q. Atheniensem. Una proluxa est, qua bellum Atheniensibus indicit: ad quam Epistolam Orationem habuit Demosthenes.

§ 2 *Ut educatus*] Educatus. Plato lib. de Leg. educationem arcem et caput esse omnis virtutis affirmat. Vide Plutarchum de Educ. Liber.

CAP. IV. *Brundisium iremus*] Opulidum hoc est Calabriae, ad mare

Adriaticum, unde facilis in Græciam, et ex Græcia in Italiam, transitus.

Portu illo inclyto] Portum hunc ita describit Strabo l. vi. *Καὶ ἐπὶ τῷ ἑλκυσμῷ πολλοὶ κλείονται λιμένες ἐκλυστοί, πολλὰ δὲ κόλπων ἀπολαμβάνοντες ἐντὸς, ὥστε δοκέειν κέραιιν ἐλάφον τὸ σχῆμα. ἂρ' οὐ καὶ τοῦτομα. σὺν γὰρ τῇ πόλει κεφαλῇ μάλιστα ἐλάφον προσέοικεν ὁ τόπος.* Id est, 'Ad hæc Brundisium portum habet' (quam Tarentum) 'commodiorem. Quippe multi includuntur uno ostio portus, ab omnibus fluctibus tuti; intus receptis intra fauceis multis sinibus; ita uti eorum formæ cornibus cervinis similis sit; locus enim cum ipsa urbe maxime cervini capitis speciem habet.' Lucanus lib. v. 'curvique tenens Minola tecta Brundisii, clausas ventis brumalibus undas Invenit, et pavidas hiberno sidere classes.'

Præpetem] De quo alibi dictum est lib. et cap. vi.

Incredula] Quæ a nullo facile credi possent.

Aristeus Proconnesius] Vixit tempore Cyri et Cræsi, et carmine scripsi historiam hyperboreorum Armasporum, ut testatur Herodotus lib. iv. et Strabo lib. xiiii. Quales fabulas scripserit ex Plinio lib. vii. Nat. Hist. c. 2. liquet. Quin et fabulosa de ipso Aristea comminiscuntur Væteres. Vide Apoll. in Histor. Mirab. 2. Maximum Tyrium dissert. 23. et 28. Origenem contra Celsum lib. iii. alios.

Isigonus Nicæensis] Plinius lib. vii. Hist. Nat. cap. 2. quædam etiam ex illo citat, quæ hic quoque commemorat Gellius.

Ctesias] Vixit tempore Cyri junioris, et Artaxerxem sanavit, ut Diodorus Siculus lib. xi. testatur. Quæ scripserit Photinus ita indicat: 'Ctesiaz Cnidii Persica libris viginti tribus continentur: sed in sex prioribus

has res Assyriorum, et quæcunque res Persicas præcessere, tractat: a septimo autem libro de Persicis rebus agit: ac in septimo, octavo, nono, decimo, undecimo, duodecimo, et decimo tertio, quæ ad Cyrum, et Cambysen, et magnum illum Darium et Xerxem spectant, commemorat. Idem Photius pleraque Herodoto contraria scripsisse testatur, illumque fabularum scriptorem appellasse. Sed ipse nihil minus est quam *ἀφύρτος*, ut affirmat Aristoteles lib. viii. Hist. Anim. c. 28. Ita ut mirum sit Diodorum Siculum illum secutum fuisse. Præter hæc etiam Indica scripsit, ut ex Photii Excerptis liquet. Vide Vossium de Hist. Gr. lib. i. c. 5.

Onasicritus] Qui res Alexandri Magni, cæjus comes erat, fabulose scripsit. Mentionem quæque ejus facit Arrianus lib. vi. de Exped. Alex. Strabo, Plutarchus in Alexandro.

Polystephanus] Meminit quoque ejus scholiastes Apollonii lib. i. Phyllostephanus apud Serv. forte idem.

Hagenius] De quo Cicero in Bruto, et Dionysius Halic. *περὶ Ἰσοδότου*. Strabo lib. xiv. sub Ptolemæo Lago et Philadelpho vixit.

Ἀρῆτος] Auditus expertus.

§ 3 *Auditiones*] Ita in scriptis, vulgo, *auditionibus*, Græci *ἀποδοῦς* appellant.

Ἀνθρωποφάγος] Hominum devoratores. Ex Isigono idem scribit Plineius lib. vii. Hist. Nat. c. 2. 'Priores Anthropophagos, quos ad septentriones esse diximus, diernum decem itinere supra Borysthenem amnem, oculibus humanorum capitum libere, cutibusque cum capillo pro mantilibus ante pectora uti, prodidit Isigonus Nicaënsis.' De Anthropophagis scribit quoque Herodotus in Melpomene, de Scotis Hieronymus idem commemorat. In novo orbe complures tales Populi reperiuntur.

Arimaspi] Quos Æschylus ideo *μῶνους* vocavit. Ipsum quoque Ari-

masporum nomen ex re illis inditum putant. Scythica enim lingua *ari* unum esse, *maspon* oculum. Sed quibus curæ fuit veritatem rerum diligentius indagare, eam gentem arcu et sagittis excelluisse memorant, quas cum dirigerent, alterumque, ut fit, oculum clauderent, adsidnque in eo studio essent, dicti sunt uno tantum oculo uti. Fortassis etiam, quod ei rei a pueris adsuefierent, alterius oculi orbe erat contractiore: versaque paulatim, ut sæpe accidit, in naturam consuetudine patrum similes filii nascebantur: quæque in patribus deformitas ex oculorum inæqualitate *ἐκτεννύσθαι* et adventitia, eadem in filiis innata atque insita erat. Ita certe de quibusdam in Asia populis gravis auctor Hippocrates narrat; cum apud eos pulchrum haberetur oblongo capite esse: ob idque nutrices recens editorum infantium tenella capita manibus contrectando ac comprimendo, globosam et orbicularem figuram corrumpere, eaque fastigiarent, ac fasciis etiam adstricta in acumen crescere cogerent, paulatim studium in naturam vertisse, ut omnes in gente oblongis capitis nascerentur; ex eoque Macrocephalos vocari. Ita scribit Muretus Var. Lect. lib. xii. c. 8.

Cyclopes] Quos fingunt Poëtæ oculum in fronte habuisse, et Siciliam incoluisse. Addit Plinius et *Leutrigonas*.

Singularia] Ita Gellius loquitur pro *singularis*. Turpil. 'Homo unica natura et singularis.' Ita 'peculiaris res' dicuntur apud Ulpianum in l. iv. § fin. ff. de Doli Except.

Vestigia] Plantas pedum.

Retro porrecta] Plinius, 'aversis crura plantis, eximie velocitatis, passim cum feris vagantes.'

Albania] Quæ erat regio Scythiæ ad mare Hyrcanum. Pomponius Mela lib. iii. c. 5. 'Intus sunt ad Caspium sinum Caspii, et Amazones, sed

quas Sauromatidas appellant: ad Hyrcanum Albani, et Moschi, et Hyriani.'

[*Qui in pueritia canescant*] Non temerarium est, quod in Ms. legitur, in *pueria*. Ne errorem suspiceris, in margine repetita vox est. Et id ejus libri olim scriptor solitus in rarioribus vocibus. *Lips.* Forsan scribendum *pueria*. Quod autem dicitur, 'in pueritia canescere,' forte illi ita visi quod albicantibus vel subflavis comis essent, quod lixivio quoque olim, sicut etiam nunc, Batavos Germanosque effecisse ostendit Martialis lib. viii. Epig. 33. et lib. xiv. Ep. 26. ubi dicit, 'Caustica Teutonicos accendit spuma capillos.' Porro idem ex Isigono tradit Plinius his verbis: 'Idem in Albania gigni quosdam glauca oculorum acie, a pueritia statim canos, qui noctu plus quam interdiu cernant.' Nimirum qui glaucis oculis præditi, instar felium, splendore suo aërem tenebricosum nocte illustrant. per 'aciem' autem non pupillam oculi, sed iridem intelligit Salmasius. Pupilla, sive *κόρη* omnibus animalibus nigra. Iris est circulus qui pupillam ambit, et diversos colores induit. Vide Salmas. ad Solinum p. 190.

[*Plus cernant oculis*] De glaucis oculis idem refert Aristoteles lib. v. de Gen. Anim. cap. 1.

[*Borysthenem*] Fluvius hic est Sarmatiae Enropææ Ptolemæo.

[*Longe colunt*] Id est, 'habitant.' Plinius dicit 'itinere dierum x. supra Borysthenem.'

[*§ 4 Plinii Secundi*] Extat locus lib. vii. Hist. Nat. c. 2. his verbis: 'In eadem Africa familias quasdam effascinantium Isigonus et Nymphodorus tradunt, quarum landatione interest probata,' (*πρόβατα* sive oves intelligit; an potius probata, id est, laudata?) 'arescant arbores, emoriantur infantes. Esse ejusdem generis in Triballis et Illyriis adjicit Isigonus,

qui visu quoque effascinent, intermantque, quos diutius intueantur, iratis præcipue oculis; quod eorum malum facilius sentire puberes. Notabilius esse quod pupillas binas in singulis oculis habeant.'

[*Voce atque lingua effascinantium*] Qua, sicuti etiam visu vel tactu, fiebat effascinatio vel incantatio. Si quæ autem impensius laudarentur, fascino obnoxia credebantur: Virgilius, 'Ant si ultra placitum laudarit, baccare frontem Cingite, ne vati noceat mala lingua futuro.' Qui itaque alium laudabant, addebant 'præfascini' vel 'præfascine,' id est, sine fascino; ut testarentur non se fascinandum sed laudandi animo, sine ullo livore, candideque loqui. Qui tamen laudabatur, ei credebant nihil laudationem nocituram, si amuleto quodam præmunitus esset. Præterea superstitio Veterum finitum numerum obnoxium fascino credebant; unde Catullus Epigr. 7. 'Tam te basia multa basiare Vesano satis et super Catullo est, Quæ nec pernumerare curiosi Possint, nec mala fascinare lingua.' Quod uti vitarent, 'præfascini' verbum addebant, quo omnem invidiam amolirentur.

[*Illyriis*] Quorum regio ad dextrum latus maris Adriatici extenditur.

[*Pupulas in singulis oculis binas*] Vet. Ven. ed. *pupillas*: hi Græcis *Δακρυο* tam viri quam mulieres a gemina pupula ita dicebantur; non ideo autem ita dicti, quod in eorum oculis congerminaret istud breve punctum, quo tuemur; sed quod iridem ipsam duplici colore haberent: nam exterior iridis circulus, qui album contingit, in illis niger erat, et ejusdem coloris cujus pupilla: hinc duplicem habere pupillam crediti. Hi sunt, quos *δακρυόδους* etiam vocatos scribit Hesychius. Nam *τὴν ἄλβον* nigram habent, hoc est, extimum iridis circulum, iridem ipsam cæsiā, aut alio colore, pupulam nigram. *Salmas. ad*

Soliman p. 190. et 191.

§ 5 *Caninis capitibus et latrantibus*] Plinius lib. vii. cap. 2. 'In multis autem montibus genus hominum capitibus caninis ferarum pellibus velari, pro voce latratum edere, unguibus armatum venatu et aucupio pasci. Horum supra centum viginti milia fuisse, prodente se, Ctesias scribit.' De his Cynocephalis Ctesias in Indiciis apud Photium ita scribit: καὶ σκυῖαι μὲν παρ' ἑκείνων λεγόμενα, αὐτοὶ δὲ οὐ δύνασται διαλέγεσθαι, id est, 'Ipsi, quæ alii loquuntur, intelligunt, ipsi loqui nesciunt.' Eidem Ἡράκλεις Apollonio dicuntur.

.. *Monocoli*] Κῶλα vocantur crura, hoc μονόκωλα δένδρα, quæ unico tantum stipite et trunco a terra attolluntur. Et μονόκωλα ædificia, quæ plara membra adjuncta non habent, sed singulari structura surgunt. Vide Salmas. ad Solis. p. 1006. et ad Hist. Aug. p. 118. Legitur quoque hic et apud Plinium *Monocoloi*. Sed tum scribendum esset μονοσκελεῖς. Etiam corrupte *Monomeri* dicuntur in optima Ed. Ven. And. Catharensis mcccc. lxxvii. Eodem dicit Plinius 'Sciopodas vocari, quod in majori æstu humi jacentes resupini umbra se pedum protegant.'

Saltetum] Saltu, aut saltando.

Visacissime] Admodum vegetæ.

Nullis cervicibus] Idem scribit Plinius. Sed hæc ad monstra referenda. Vide Fortunium Licetum de Monstris. Hugo tamen Grotius lib. iv. Histor. in fine ita loquitur: 'Quædam horum tamen, et quod certiori testimonio firmatur, capite truncos homines, qui vultus in pectore gerant, aut esse, aut colli brevitate erectisque humeris tales videri, haud pertinaciter refellam, satis gnarus, ut alibi ignium intemperie, ita vi frigoris nimia peccare naturam.'

Et avium ritu plumantibus] Plinius ita scribit: 'Ad extremos fines Indię ab oriente, circa fontem Gangis,

Asptomorum gentem sine ore, corpore toto hirtam, vestiri frondium lanagine, halitu tantum viventem, et odore, quem naribus trahant. Nullum illis cibum, nullumque potum, tantum radicem florumque varios odores et sylvestrium malorum,' (Strabo addit ἑρτῶν κρέων,) 'quæ secum portant longiori itinere, ne desit olfactus: graviore paulo odore exanimari.' Uti hæc fabulosa, ita odore nonnihil vitæ posse protrahi ex Medicis constat. Quod autem dicit Auctor noxiter, 'avium ritu plumantibus,' de ipso corpore intelligere ridiculum, nam hodie quoque videntur induti ornatique veste plumanti serica.

Cibatu] Cibo: ita Plinius quoque loquitur.

Pygmæos quoque] Fabula de Pygmæis, quos Plinius in India, Mela in confinio Troglodyticæ et Æthiopię, alii in Seythia ponunt, inde nata videtur, quod summus calor Solis, et summum frigus corpora exigua et contorta generat. Strabo lib. xvii. Geogr. affirmat, in interiori Æthiopia omnia fere animalia exigua nasci, atque hinc natam de Pygmæis fabulam. Ita ad septentrionem extremum contorta et brevia corpora Samœdæ habent. Vide Arist. lib. ix. Anim. et lib. ii. de Gen. anim. circa finem, et Sect. 10. Probl. qui rationem reddit unde nani, pumiliones, contortisque membris homines nascantur. Vide quoque Bartholin. de Pygmæis.

§ 6 *Plinius Secundus*] Extant sequentia verba lib. vii. c. 4.

De Canide et Carne] Cænis compressa a Neptuno ab illo hoc obtinuit, ut in virum mutaretur, et invulnerabilis esset. Vide Ovid. xii. Metamorph. et Virg. Æneid. vi. Apollonii interpretem, et Eustathium in lib. i. Iliad.

§ 7 *Deportatum in insulam*] Julius Obsequens libello de Prodigis variis locis dicit, hermaphroditos araspi-

cum præcepto in mare deportari, undisque submergi solitos. Vide Jac. Durantium Variarum lib. 1. c. 3.

Licinius Mucianus] Meminit ejus Plinius variis in locis, Tacitus 11. Hist. Sueton. in Vesp. c. 6. et c. 13.

Argis] Civitas hæc Peloponnesi, non procul a Mycenis.

Smyrna] Urbs hæc Ionis: vide Strabonem lib. xiv.

L. Cossicius] Aliud igitur nomen fœminæ.

Thysdritanum] *Θύστρος* oppidum Africæ Ptolemæo. Meminit quoque Plinius lib. v. c. 4.

Quos hermaphroditos vocamus] Vide Bauhinum l. 11. De Hermaphrod. et monstros. part. nat.

In deliciis] Propter teneriorem habitum.

CAP. V. *Epicurus, &c.*] Vulgaris est opinio Epicurum in voluptate corporis summum bonum constituisse. Cæterum Diogenes Laërtius non tantum ostendit temperanter vixisse, verum etiam virtutibus nobilem fuisse. Qualem autem voluptatem intelligat, ipse Epicurus Epistola ad Menæceæ demonstrat his verbis: *τοῦτων δὲ πάντων ἀρχὴ καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν φρόνησις διὸ καὶ φιλοσοφίας τιμωτέρον διὰρχει φρόνησις, ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ πᾶσαι πεφύκασιν ἀρεταί, διδάσκουσαι ὅς οὐκ ἔστιν ἡδέως ἢ ἄνευ τοῦ φρονήματος, καὶ καλῶς, καὶ δικαίως, οὐδὲ φρονήματος, καὶ καλῶς, καὶ δικαίως, ἄνευ τοῦ ἡδέως συμπεφύκασιν γὰρ αἱ ἀρεταὶ τῇ ἢ ἡδέως, καὶ τὸ ἢ ἡδέως τοῦτων ἔστιν ἀχρόριστον.* Id est, 'Horum vero omnium initium est idemque maximum bonum prudentia. Quocirca et Philosophiæ præstat prudentia, ex qua una reliquæ omnes natæ sunt virtutes, quibus docemur, non posse nos jucunde vivere nisi prudenter, et honeste, et juste; nec rursus prudenter, et honeste, et juste, nisi jucunde vivamus. Sunt enim jucundæ vitæ virtutes innatæ, neque ab his jucunda vita separari potest.' Quinetiam an-

tea invectus fuit ipse Epicurus in eos, qui imperite existimabant voluptatis nomine *ἀστυρίαν* se intelligere. Ipse quoque temperantiam commendat, multumque ad sanitatem conducere, et ad vitæ munia exercenda impigrum reddere affirmat. Quo respexit Horatius, imo ipsa verba Epicuri expressit, 'Quin corpus onustum Hesternis vitis animum quoque prægravat una, Atque affigit humo divinæ particulam auræ: Alter ubi dicto citius curata sopori Membra dedit, vegetus præscripta ad munia surgit.' Vide quoque Ciceronem lib. 11. de Fin. Stobæum de Epicuræ Serm. xv. et xvii. Porphyrium lib. 1. de Abstin. ab Animat. Hanc sententiam Epicuri de voluptate exprimit quoque Cicero sub persona Torquati lib. 1. de Finibus, 'Clamat Epicurus, is quem vos voluptatibus deditum esse dicitis, non posse jucunde vivi, nisi sapienter, honeste, justeque vivatur; nec sapienter, honeste, juste, nisi jucunde.' Vide Senecam lib. 1v. de Benef. c. 2. et c. 10. et seqq. de Vita Beata, et Ciceronem lib. 111. de Offic. c. 23. Distinguit quoque Lactantius Epicuri sententiam ab Aristippi, cum lib. 111. de Fals. Sap. cap. 7. ita scribit, 'Epicurus summum bonum in voluptate animi esse censet, Aristippus in voluptate corporis.' Si voluptatem qualemcunque intellexit Epicurus, ut plerique volunt, vide quæ contra eos, qui voluptatem bonorum finem statuunt, scripsit Aristot. x. Moral.

Σαρξὶς] Id est 'corporis' (vel carnis) 'firmam constitutionem.' Eodem fere modo Metrodorus perfecte putabat beatum esse, 'cui corpus bene constitutum esset, et sit exploratum semper futurum,' ut Cic. 11. Tusc. et 11. de Fin. et l. 111. Offic. testatur. vide Plut. lib. *ὅτι οὐδὲ ἢ ἔστιν ἡδέως καὶ Ἐπίκουρον.*

Antisthenes] Vide Diogenem Laërtium in vita Antisthenis.

ἡσυχίαν μᾶλλον ἢ ἡσθερίαν] Id est, 'inquietum potius, quam voluptatem captalem.' Idem refert Laërtius in vita Antisthenis, Sextus Empiricus lib. x. adversus Mathem. Theodoretus serm. 12. de Virtute Activa.

Spensippus] Platonis discipulus, de quo vide Laërtium.

Vetusque omnis Academia] Platonis philosophia mixta fuit ex Heraclitica, Pythagorica, et Socratica, atque hæc secta vetus appellabatur Academia. Vide Laërtium in vita Platonis, Apuleium de Dogm. Plat.

Zeno censuit voluptatem esse indifferens, id est, neutrum] Cicero III. de Fin. 'Indifferentium alia æstimabilia esse, alia contra, alia neutrum. Quæ æstimanda, eorum in aliis satis esse causæ, quamobrem quibusdam anteponderentur; ut in valetudine, integritate sensuum, vacuitate doloris, divitiis, gloria; alia autem non esse ejusmodi. Itemque eorum, quæ nulla æstimatione digna essent, partim satis haberi causæ, quare rejicerentur: ut dolorem, morbum, sensuum amissionem: partim non. Atque hinc exortam esse illud, quod Zeno προηγμένον, contraque quod αποπροηγμένον appellavit. Προηγμένα 'præposita,' αποπροηγμένα 'rejecta' idem Cicero appellat I. Acad. 'Præposita' autem, vel potius 'præcipua' dicitur Sextus Empiricus, 'quæ satis habent dignitatis, rejecta quæ satis indignitatis.' Vide Gellium nostrum lib. XII. c. 5.

Critoleus Peripateticus] Aristonis Cei discipulus, ejus meminit quoque supra Auctor noster lib. VII. c. 14.

§ 2 *Plato*] Voluptatem non esse summam bonum ostendit in Philebo, *ἡ δὲ ἡδονὴ ἀγῆματα οὐκ ἔστι πρῶτον οὐδ' αὖ δεύτερον*, 'ita ut voluptas neque possessio sit prima neque secunda.' Quinetiam dolores voluptatibus immisceri ibidem demonstrat, sicuti etiam in Phædone. In eo Epicurum aliquo modo sequitur, quod vera voluptas prudentis sit. Lib. IX. de Rep. ita

loquitur, *οὐδὲ παναληθὲς ἐστὶ ἡ τῶν ἄλλων ἡδονή, πλὴν τῆς τοῦ φρονίμου, οὐδὲ καθαρὰ, ἀλλ' ἐσκιωγραφομένη τις, ὥς ἐγὼ δοκῶ μοι τῶν σοφῶν τυτὸς ἀκηκοέναι*: id est, 'neque omnino vera est aliorum voluptas, præterquam prudentis, neque sincera, sed umbratilis atque inanis, ut ego a sapientum quodam mihi audivisse videor.' Cum Antisthene et Critolao, idem dicit nihil voluptate ejusque exultatione immoderatus inveniri posse, ut in fine Philebi loquitur. De corporeis autem potissimum tum voluptatibus loquitur. Cum Spensippo medium quoddam inter voluptatem et dolorem ponit lib. VII. de legibus. Ipei autem Platoni summa felicitas *ὁμοιωσις τῷ θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν*, id est, 'assimilari Deo, quantum fieri potest:' atque hinc illi nascitur gaudium firmum et stabile. Vide Apuleium de Dogm. Plat. et de Philosophia.

Ex sermonum ejus fontibus] Ex quibusdam antiquioribus Plato ipse desumpsit.

Taurus autem noster] Quem commentaria in Gorgiam Platonis scripsisse testatur Auctor noster lib. VI. c. 14.

Hæc Hieroclis] Hic idem est, qui in aurea Pythagoræ carmina (revera Lysidis Pythagorici sunt, qui Epaminondam, teste C. Nepote et Diogene Laërtio, instituit) commentarium aureum edidit, et quamvis Stoicus Pythagoreorum sententiam optime expressit.

Ἡδονῆς τέλος] Id est, 'voluptatis finis meretricis dogma, si non sint lupanaria nullum meretricis dogma.' In Annotationibus Mss. viri eruditi invenio, pro πόρνης, πορνείας, pro πορνεία, πορνείῃ, iterum pro πόρνης, πορνείας. Pro ἡδονῆς legit H. Steph. ἡδονή. Pro οὐκ ἔστιν in Vet. Editt. legitur ἀπέστω, id est, 'absit scortatio.'

Ἡδονῆς] Commune in editionibus omnibus mendum esse arbitror in

prima voce ἡδονῆς, et scribendum ἡδονή. Præterea non placet hic, οὐκ ἔστιν, nisi particulam δπου, aut οὐ, quæ facilius omitti ante οὐκ potuit, ei præfigamus, ut dicat, 'ubi non sunt lupanaria.' Quinetiam magis mihi ardeat οὐδὲν, ut totus ita locus legatur: ἡδονὴ τέλος, πόρνης δόγμα. οὐκ ἔστιν πορνεία, οὐδὲ πόρνης δόγμα. Hoc sensus: 'Voluptas finis, hoc meretricis est dogma. Non sint lupanaria, nec meretricis dogma erit.' Aut legendo, οὐ οὐκ ἔστι πορνεία, 'ubi non sunt lupanaria.' Sed quoniam vox, qua lupanaria significantur, πορνεία a πόρνη derivatur, majori venustate Græce dicuntur. Nisi pro 'meretrice' 'lupam' quis dicat. Verum sive οὐδὲν sive οὐδὲ legas, (quod malo,) subaudiendum erit ἔστιν post δόγμα. Ita autem accipiendum est quod Tannus hic proponit, ac si illud Epicuri effatum, 'voluptatem finem esse,' non Philosopho sed meretrice dignum sit. H. Steph. in Specim. Em. in Gell. p. 17. Interpretatus est vulgatus interpres πορνεία 'venerem' videtur πορνῆν legiase.

CAP. VI. Corripian] Notum est positione longam esse primam syllabam in 'actito,' sed modo exiliis pronuntiabatur, modo productius tanquam A A geminatum.

Esito, et unctito] Duplici E, et V, accedente ad ou Græcorum, unctito tanquam ouactito. In scribendo geminare quoque vocales solebant Antiqui: postmodum adjecto apice, vel sublato, longitudinem vel breviter denotabant. Nævium et Andronicum geminasse vocales scribit Marius Victorinus lib. i. De Orthograph. sed pro I longo, Ei usurpasse. De adijciendo apice, ubi necesse est, scribit Quintilianus lib. i. cap. de Orthographia. Si quis plura volet, vide Lipsium de Lingvæ Lat. Pron. et Vossium de Arte Gramm. l. i. c. 13. et lib. ii. c. item 12.

CAP. VII. Folia olearum] Verti fo-

lia quarundam arborum solstitio æstivo etiam Theophrastus scripsit lib. i. Hist. Plant. cap. 16. Ita enim loquitur: Ἰδιον καὶ τὸ τῇ ἐλαίᾳ, καὶ τὸ τῇ φιλύρᾳ, καὶ τῇ πελέᾳ, καὶ τῇ λεύκῃ συμβαῖνον' στρέφει γὰρ δοκοῦσι τὰ ἔνια μετὰ τὴν πρὸς θερινὰς. Καὶ τότε γυροῖσιν, ὅτι γιγνέσθαι τροπαί. Id est, 'Illud sane peculiare, quod oleæ, tiliz, alno, populo evenire videtur. Vertunt enim (foliorum) partes spinas mox post solstitium æstivum: eoque argumento solstitium confectum intelligunt.'

Brumali] De æstivo refert Theophrastus. Cæterum oleæ sunt inter illas arbores quæ perpetua coma vident etiam hyberno tempore, propter λιπαρότητα, ut Theophrast. scribit.

Supra fieri] Aliter superferri. Alii legunt superferri. Lipsius e Giselinii schedis legit superferri, a 'superfio.' Ita Lucretius dixit 'confieri' a 'confio': 'Ne forte ex homine et veterino semine equorum Confieri credas centauros posse, nec esse.' Virg. lib. iv. Æneid. 'Nunc qua ratione quod instat Confieri possit, paucis adverte, docebo.'

Suetonius etiam Tranquillus] Ludicram historiam uti scripsit, ita Pausanias Ἐλληνικῶν ejus partem putat finisse Vossius, quas Tzetzes citat Chiliade vi. Hist. LXXXV. uti et Suidas. Forasan tamen hæc Historia pars est ejus operis, quod scripsit De Romanorum spectaculis et certaminibus, teste Suida.

Nervias] Nonius: 'NERVI masculini sunt, sicuti plerumque: NERVIA Fæmininum apud doctos lectum est sæpe. Verrum Varro duos λόγους: scientia doceat, quemadmodum in palæsterio extendamus nervias.'

In fidibus] Instrumento Musico. Alioqui et pro ipsis chordis ponuntur. A Græco autem σφιδῆ 'fides.' Hezychius, σφιδῆ, χορδή.

Alias digitis pelli] Id est, 'pulsari.' An voluit digitis pulsatas quiescere,

alias sonare, an potius simul sonare? quod ex confinio fieri potest. Neque enim de diversis instrumentis eum loqui arbitror, ut uno tacto, aliud juxta positum resonet.

Alias sonare] Quam quæ digitis tactæ sunt. Chordas tamen vel nervos aliquando sponte sonare a musicis annotatum est. Si ratio naturalis sit, aëris qualitas nonnunquam laxat vel intendit chordas. Si intendantur chordæ, brama frigido tempore ex intensione chordæ vocales fieri possunt. Etiam arte mechanica vocales chordæ factæ, ut statò tempore sonitum ederent. Ita quæ de Memnonis statua dicuntur, Mechanico artificio tribuit interpres Juvenalis nondum editus ad illam verum, 'Dimidio magicæ resonant ubi Memnone chordæ,' ita loquitur: 'Statua Memnonis filii Auroræ ita arte quadam mechanica composita, ut humana voce regem et Solem saluaret. Postea rex Cambyses volens hanc rem cognoscere, dimidiam partem abscondit, et sic postea Solem tantum, non regem saluabat.' Strabo tamen lib. xvii. dubitat de impostura, uti sæpe in sacris Gentilium factitatum. Nonnulli magica arte id fieri solitum affirmant. Sed multa arte magica fieri putantur, quæ naturalibus nitantur rationibus. Vide tamen Plinium lib. xxxvi. c. 7. Tacitum ii. Annal. Pausaniam in Atticis, Veterem interpretem Juvenalis a Pithæo editum. De sonitu dissentiant ipsi Autores. Locus veteris interpretis humanam vocem tribuit, Strabo sonitum πληγῆς οὐ μεγάλης, Plinius crepitum, Pausanias quotidie sub ortum Solis sonum edere, qualem vel citharæ vel liræ nervi, si forte dum tenduntur, rumpantur. Ita quoque Juvenalis, et ad eum Vetus interpres Pithæi, 'Memnonis,' inquit, 'ex ære status, cytharam tenens, certis horis canebat.' Sed hæc ex occasione obiter dicta sunt.

CAP. VIII. *Multis egere, qui multa habeat*] Avaritia nimirum 'semper infinita, insatiabilis est, neque copia neque inopia minuitur,' ut loquitur Sallustius. Et prodigalitas quoque avaritiam comitem habet. In paupertate itaque aliquando divitiarum, in divitiis paupertas. Qui recte et honeste divitiis utitur, omne punctum tulit. Vide Sallustium in Catilina, et Senecam.

Detornatam] Tanquam torno politam.

Τὸν γὰρ κυρτὸν] Id est, 'Illum enim, qui decem millibus vel quinque millibus chlamydem indiget, pluribus illum non indigere fieri non potest. Cum enim plus quam habeam ego, detrahens ex iis quæ habeo, contentus sum illis quæ habeo.' Alludit forsitan Favorinus ad trecentas purpureas chlamydes, quas Lucullus Prætori magnificos ludos edenti et tantum centum poscenti commodavit, teste Plutarch. in Lucullo. De eodem paulo aliter Horatius: 'Chlamydes Lucullus, ut aiunt, Si posset centum scenæ probare rogatus, Qui possum tot? ait: tamen et quæram, et quot habebo Mittam: post paulo scribit sibi millia quinque Esse domi chlamydem: partem, vel tolleret omnes.' Quibus subjungitur hoc epiphonema: 'Exilis domus est, ubi non et multa supersunt, Et dominum fallunt, et prosunt furibus.' Plutarchus quoque ejusdem Epiphonematis mentionem facit, scribit enim: *εἰς δὲ καὶ Φλάκκος δὲ πομπῆς ἐπιπροφάνηκεν, ὥς οὐ νομίζετο πλοῦτον, οὐ μὴ τὰ παρορήματα καὶ λαμβάνοντα πλεονα τῶν φαινόμενων εἶναι.* Quæ tamen ab eo non omnino ita dicuntur. Nam paulo aliud est dicere, Non existimare esse divitias, ubi quæ negliguntur, et latent, plura non sunt iis quæ conspiciuntur: quam quod legimus apud Flaccum, Exilem domum esse, ubi non supervacanea sunt multa, et quum dominum lateant, furibus sunt utilia. Sed quis apud

Plutarchum putandus est subaudiri nominativus cum verbo νομίξαι? potius certe de Lucullo quam de Horatio eum intellexisse arbitror: ideoque νομίξαι lubentius scripserim. *H. Stephanus in Specim. Emend. ad Gell. p. 173.*

Χλαμύδων] Chlamydes tunicis superindui solebant. Nonnunquam pro paludamento ponuntur. Hesychius: Χλαμύς πορφύρῃ ἢ χιτῶν.

Ἀρκοῦμαι] Qui suis contentus est, dives est. 'Tam derat avaro quod habet, quam quod non habet,' inquit Mimographus. Pulchra sunt Epicuri verba apud Stobæum: 'Ἐπίκουρος ὁ Γαργήτιος μέγαρε λέγων, ὃ δὲ λέγων οὐχ' ἰκανόν, τοῦτον γε οὐδὲν ἰκανόν ἔλεγε δὲ ἰστέμειν ἔχειν, καὶ τῷ Διὶ ὅτι ἐρῃ εὐδαιμονίας ἀγωνίζεσθαι, μᾶλλον ἔχειν καὶ ἰδού,' id est, 'Epicurus Gargettius exclamat dicens: cui parum non sufficit, ei nihil sufficit: additque paratum se cum Jove de felicitate certare, si potentiam habeat et aquam.' Quod expressit Seneca Epistol. 110. 'Habeamus aquam, habeamus potentiam, Jovi ipsi de felicitate controversiam faciamus.' Vide supra Gellium nostrum lib. VII c. 16.

CAP. IX. Verba vertendi in Græcos sententias] Stephanus judicat dici a titulorum auctore per Poëticam hypallagen et ellipsin adjectivi, cum illo substantivo 'verba' jungendi: tanquam nimirum significare voluerit, 'quis modus sit vertendi Græcas sententias in Latina verba.'

Deque his Homeri versibus] Non opus est, ut Stephanus putat, ut de omnibus, sed quibusdam Homeri versibus intelligatur.

Perdunt enim gratiam pleræque] Horat. de Arte Poët. 'Nec verbum verbo curabis reddere fidus Interpres: nec desilies imitator in arctum, Unde pedem proferre pudor vetet, aut operis lex.'

Quum aut Homeri] Plures imitatus est Virgilius, in Bucolicis passim

Theocritum, in Georgicis Hesiodum, et, quod ad tempestatis serenitatisque signa attinet, Arati Phænomena. In Æneide Homerum et Apollonium Rhodium, etiam quod ad 'eversionem Trojæ' attinet, 'cum Sinone suo,' ut Macrobius loquitur lib. v. Sat. c. 2. 'et equo ligneo cæterisque omnibus quæ librum secundum faciunt, a Pisandro pæne ad verbum transscripsit, qui inter Græcos Poëtas eminet opere, quod a nuptiis Jovis et Junonis incipiens, universas historias, quæ mediis omnibus seculis usque ad ætatem ipsius Pisandri contigerunt, in unam seriem coactas redegerit, et unum ex diversis hiatibus temporum corpus effecerit. In quo opere inter historias cæteras interitus quoque Trojæ hunc in modum relatus est. Quæ fideliter Maro interpretando fabricatus est sibi Iliacæ urbis ruinam.' Præter hos inter Græcos quoque Callimachum, et Pindarum, Euripidem, aliosque imitatus est: Ennio et Lucretio nonnunquam integros versus eripuit. De Virgilio Poësi vide Macrobius lib. IV. v. VI. Saturn. atque inter recentiores Jul. Cæs. Scal. Poët. lib. v. qui cæteros omnes superare ingenio et judicio Virgilium ostendit. Virgilium collatione scriptorum Græcorum illustravit singulari libro Ursinus.

Aut Apollonii] In Argonauticis, Medææ amores, qui occurrunt lib. III. Argon. sub persona Didonis imitatus Virgilius, uti et alia nonnulla. Sed quantum superaverit Apollonium, vide Scalig. Poët. lib. v. c. 6.

Aut Parthenii] Parthenium Nicænum, ut voluit Vossius, imitatus est. Fuit enim et alter Chiensis, teste Suida. Parthenii versum a Virgilio expressum producit Auctor noster lib. XIII. cap. 26. Ejusdem Μεταμορφώσεως, quas Plutarchus citat, Ovidium imitatum fuisse, vero simile est. Parthenium quoque in pretio habuit Tiberius. Audi Suetonium in vita Ti.

berii: 'Pecit et Græca poemata, imitatus Euphorionem, et Rhianum, et Parthenium, quibus Poëtis admodum delectatus, scripta eorum et imagines publicis bibliothecis inter veteres et præcipuos auctores dedicavit.' Quorum poetarum etiam meminit Cicero II. de Divinat. item III. Tuscul. Meminit quoque Parthenii Probus in Eclog. III. Virgilii, et Artemidorus lib. IV. 'Ονειρον. Lilius tamen Gyrardus in Dial. de Poët. Virgilium Parthenium Chium imitatum fuisse existimat, qui, ut creditum, ex Homeri posteris unus fuit, et de patre suo Thestore scripsit, et alia nonnulla amatoria: quæ tamen alteri Parthenio nonnulli adscribunt.

[Callimachi] Complura prosa et versa oratione scripsit, teste Suida. Inter quæ *Ἄσπερ*, libri fabularum pleni, et qui res a memoria remotissimas continebant. Propertius 'somnia Callimachi' appellat. Finxerat enim somnians se Musarum cætui interfuisse, atque ab his res obscuras et intricatas percepisse. Vide Anthol. lib. I. Ep. 65. et lib. III. 25. Virgilius hæc et alia quæ non extant imitatus videtur: sicuti autem teste Strabone lib. I. Callimachus Homerum imitatus est, ita Callimachum Virgilius.

[2 Βάλλω] Id est, 'Ferit et malis caprarum Clearista Capras præteragentem, et suave aliquid admurmurat.' extat εἰδὺλλ. ε'.

[Μαλοῦ με Γαλάτας] Elegantissimi hi versus habentur Eclog. III. Expri- mit Poëta lasciviam, cum petit malis: virginem, cum fugit: muliebre ingenium, cum cupit se videri.

[3 Τίτυς ἐμὸν, &c.] Extat εἰδ. γ'. i. e. 'O Tityre mihi admodum amata, pascere capellas Et ad fontem duc, Tityre, et illum coleatum hircum Libycum Cnacona caveto, ne te cornu feri- at.'

[Κνάκωνα] Hirci nomen proprium. Hesychio κνάκων, λευκὸν, πυρρὸν, 'al-

bum' vel 'fulvum' denotat. Scho- lastes Theocriti 'album' quoque interpretatur, ἀπὸ τῆς κνήκης τοῦ σπέρματος λευκοῦ ὄντος. granum carthami intelligit, quod sane album est. καὶ Hesychio quoque est γάλα sive lac, unde lacteus color κνακός. Sed quomodo Hesychius dixit κνακὸν 'album,' 'rufum?' quia semen cneci album, flos luteus vel croceus. Hesychius: κνακὸν (quod Dorice κνακὸν) τὸ κροκίζον χρώμα ἐπὶ τοῦ ἔκθου, ὅτε δὲ ἐπὶ καρπῷ τὸ λευκόν. Κνακίας, interpreta- tur quoque Hesychius, φάρος ἴσως, qui albas maculas in nigro vel fulvo habet. Dioscorides utique fructum κνάκων (vulgo male scribitur κνάκων) dicit album et rufum, vel quod color maculis sparsus sit, vel quod pallidus rufus. Hircus itaque forsitan maculis albis et rufis vel nigris mixtus fuit: atque inde nomen accepit. De Cneco vide Theophrastum lib. VI. cap. 4. de Histor. Plant. De colore lege Salmas. in Plin. Exercit. pag. 895. et 896.

[Hoc igitur reliquit] Non default igitur linguæ, sed ab ea defectus est. At quod supplevit, quanta cum gratia? Nam sane hoc ipsum τὸ καλὸν ne cætorum quidem ejusdem Græcæ nationes sua lingua queant explicare. Sed et 'pastas' dixit, longe quam ille efficacius, quas potum ducat. Est enim pecus minime siticulosum. Et repetitio 'pascendi' in 'pastas' elegans est. Ita Jul. Cæs. Scaliger lib. V. de Art. Poët. cap. 6.

[Nisi quod caprum dixit] Caprum pro castrato, ut plerique, ita Martialis dixit, 'Dum jugulas hircum factus es ipse caper.' Virgilius tamen ita loquitur etiam alibi, 'Vir gregis ipse caper.' Vetus autem interpres Theocriti tam ἐνέρχων, quam ἐνέρχων legisse videtur, cum inter scholla addat, ἡμιομίαν. Ita forsitan Virgilius legit, ἡμιομίαν est, cui unus testis excoctus est. Sed vir doctus in Adversariis pro ἡμιομίαν legit ἢ μὴ τομίαν.

§ 4 *Tityre, dum redeo*] Extant hi versus *Ecloga* ix. vs. 23. et seqq.

Valerii Probi] De quo alibi diximus.

§ 5 *Ὅτι δ' Ἀρεμύς*] Id est, 'Qualis autem Diana incedit per montem sagittis gaudens, Aut per Taygetum arduum, aut Erymanthum, Sese oblectans capris, et velocibus cervis, Simul cum illa nymphæ filiæ Jovis Ægiochi Agrestes ludunt, gaudet vero mente Latona. Omnes vero ipsa capite supereminet, atque fronte. Facilis vero cognita est: pulchræ vero omnes.' Taygetus hic mons Laconicæ, Erymanthus' Arcadiæ, ut notum est. Extant autem versus 'Ὅς. §.

Ἀργυρότης] Scholiastes, *μεγάλως γνωστή καὶ φοβερά*.

Qualis in Eurotæ ripis] Extant versus *Æneid.* i. vs. 502.

In Eurotæ ripis] Fluvii Laconicæ, sicuti Cynthus mons Deli.

Oreades] Nymphæ montium, sicuti Dryades sylvarum, fontium Napææ, vel Naiades, maris Nereides.

§ 6 *Quoniam Dido in urbe*] Personæ comparantur, non loca. Neque etiam in comparationibus omnis similitudo requiritur.

Inter Tyrios Principes] Virgilius dicit, 'Juvenum stipante caterva.' Atque ad hoc tantum sequentem comparationem pertinere dicit Servius.

Regnisque futuris] Carthaginiensium.

Quæ lusibus atque venatibus Diana] Dianam Homerus non describit venantem, verum dicit sagittarum jactu et capreis atque cervis delectari. Si enim esset in venatione, quare nymphas colludentes introducit? Infelix venatio, ubi fabulæ et lusus feras fugitant.

§ 7 *Quum de venatu Deæ nihil dixisset*] Neque Homerus hoc fecit, uti dixi. Et satius erat de venatione tacere, cum ad comparationem nihil attineret. Quinetiam, ubi dicit *Poëta*, 'Exercet Diana choros,' recte ad

illum locum ita observavit Servius: 'Hoc non ad comparationem pertinet: sed est poëticæ descriptionis evagatio; quod chori nec personis hic, nec locis congruunt. Saltantium enim et cantantium dicuntur.'

Phæacram tantum] Recte, quia et Dianæ et Apollinis erat gestamen. Nymphæ ad latus gerebant, sicuti soli Dii *ἀμφηρέτα*, alii vero non, sed detectam. Vide de his omnibus cum judicio disserentem J. Cæs. Scaligerum lib. v. Art. Poët. qui Criticus vocatur, cap. 3. Quin etiam phæacra Tyriarum virginum insigne, ut Virgilius hoc versus testatur, 'Virginibus Tyris mos est gestare phæacram.'

Ἀγρὰ] Latona.

Gaudium gaudent] Ita etiam Catullus et Terentius loquuntur, Græci dicunt *χαλπεω χαρὰν*.

Genuinum] Verum, solidam, nativum.

Siquidem non aliud est] Non video tam ingens hic denotari gaudium.

Pertentant] Servius interpretatur, 'vehementer tentant,' 'Alibi,' inquit, 'leviter, ut, blanda vicissim Gaudia pertentant mentem. Sunt enim multa quæ pro locis intelliguntur, ut impotens, et satis, et minus, et nihil potens, significat.' Quinetiam gaudia tacitum pectus pertentabant, quæ vehementem affectum ostendunt, nimia enim lætitia vocis usum adimit, et taciturnitatem parit.

§ 8 *Florem*] Præstantissimum florentissimumque locum.

Florem ipsius totius loci] Non ab re videtur omisisse illum versum, quia proposito non inserviebat. Licet enim Deæ conveniat, non tamen continuo fæminæ, et viduæ, et fugitivæ, et sollicitæ.

Una facile] Dixit tamen Virgilius: 'gradiensque Deas supereminet omnes,' quo expressit, *ἀργυρότη πέλονται*.

CAP. X. *Annianus poëta*] Vide lib. vii. cap. 7. et lib. xx. cap. 8. Inter

cætera Fescenninos quoque versus scripsit.

Ejusdem Musæ] Ejusdem scientiæ.

Verrecunda quadam translatione] Ita Euripides Priamum *ἑρστήρα τέκνων* et *φουροργὴν* appellavit, et Hesiodus passim de concubitu dixit, *μυχθὲς ἐν φιλότῳ*. Plautus, 'fundum arare.'

Sic enim scripsit] *Æneid.* VIII. vs. 404. et seqq.

Conjugis infusus gremio] Ad hunc locum ita Servius. 'Hoc est, ante concubuit, et sic quievit. Probus vero et Carminius propter sensum cacophonon, *infusum* legunt, ut sit sensus, Dormit cum conjugæ dormiente, id est, petiit soporem infusum, etiam conjugis e gremio. Alii *infusus* legunt, ut significetur coisse illos, et sic sopitos, et volunt esse emphasis coitus, nam *infusum gremio soporem* nihil esse dicunt: multi autem cacophonon accipiunt; ne duo epitheta videantur, *placidum* et *infusum*. Alii figurate accipiunt, *placidum per membra*, pro eo quod est placidum membris.'

Παρθένῳ] *Παρθένῳ* apud Homerum legitur 'Od. λ. versu 244. Ita autem loquitur Poëta: *Δῖος δὲ παρθένῳ ζώνῃ, κατὰ δ' ὅπλον ἔχουσιν*, 'Solvit autem virginalem zonam, sonnamque superinfudit.' Dicitur autem Græcis zona solvi iis quibus virginitas minuitur, nonnunquam etiam de patientibus, quam Dianæ *λυσίζώνῃ* consecrabant, ut testatur Apollonii scholiastes. Apud Romanos, ut Festus loquitur, 'cingulo nova nupta præcingebatur, quod vir in lecto solvebat, factum ex lana ovis, ut sicut illa in glomem sublata conjuncta inter se sit, sic vir anus acum eiectus vinctusque esset. Hoc Herculanæo nodo vinctam vir solvit, omnis gratia, ut ille fœlix sit in suscipiendis liberis, ut fuit Hercules, qui LXX. liberos reliquit.' Virginali autem Dæ virginæ zonam solvebant, ut testatur Varro apud Augustin. De Civ. lib.

IV. cap. 11.

Καὶ λέκτροιο θεσμὸν] Occurrit hic versus 'Od. ψ. vs. 295. *οἱ μὲν ἔπειτα Ἀσπασίῳ λέκτροιο παλαιῷ θεσμὸν ἔκοντο*. 'Hi quidem postea Mutuo se amplectentes veteris lecti legem repetiverunt.' Obiter notandum, quod Aristarchus et Aristophanes, ut scholiastes refert, hic Odysseæ finem statuerunt, secus atque in vulgatis hodie reperitur exemplaribus.

Ἔργα φιλοτήσια] Occurrit apud Homerum 'Od. λ. vs. 245. *Αὐτὰρ ἐπεὶ β' ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα*: id est, 'Cæterum postquam perfecit Dens amatoria opera.'

Τὸ μὲν ἔρ' ἐν τρητοῖσι] Ita ex Vett. Edit. et ipso Homero Iliad. γ. versu 448. emendandus est hic versus. Vulgo legitur, *τὸν μὲν ἔρ' ἐν τρητοῖσι κατασυνδράτ' ἐν λεχέεσσι*. Apud Homerum legitur, *τὸ μὲν ἔρ' ἐν τρητοῖσι κατὰ νοσθεὺν λεχέεσσι*: id est, 'Et hi quidem in pertusis cubarunt lectis.' *τρητοῖσι* interpretatur scholiastes, *τετρατημένους πρὸς τὴν τῶν σχοιῶν δέσιν*: id est, 'perforatis ad funium ligaturam.' Sed forsau ad rem Veneream trahendum est.

§ 2 *Prætextatis*] Obscænis. Verba prætextata dici a prætextatis fabulis existimat Turnebus, in quibus fœdissima et turpissima dicta erant et argumenta. Verum Josephus Scaliger prætextatas fabulas inter tragedias recenset, easque dicit gravissimis personis, et cothurno, non socco idoneas esse. Nullus itaque hic locus fuerit verbis obscænis et ludicris. Sed Donatus ad prologum Adelphorum conjungit fabulam tabernariam, prætextam, crepidatam, et Attellanam. Festus aliam proponit interpretationem his verbis: 'Prætextatum' (legitur quoque prætextum) 'sermonem quidam putant dici, quod prætextatis nefas sit obsceno verbou. Alii, quod nubentibus depositis prætextis a multitudine puerorum obscæna olamentur.' Posterius ma-

gis placet. Pueri enim in nuptiis Fescenninas locutiones et obscenos jocos jactabant, et ipsi quoque prætectati erant. Unde forsitan prætectata verba dicta sunt. De Fescenninis versibus vide Festum, et Livium libro septimo, qui Glyconis similes fuisse commemorat. Dicit Festus, 'depositis prætectis a multitudine puerorum obscœna clamari.' Notandum quod virgines nuptiarum tempore prætectam deponerent, quam Fortunæ Virginali offerebant. Hinc Arnobius: 'Virginum togulas Fortunam deferitis ad Virginealem.'

Annæus Cornutus] Vide supra II. 6.

Membra] Pudenda intellexit Probus; sicut poëtæ nonnunquam appellant. Unde illud in Priapeis: 'Sed ruber hortorum custos membrorior æquo.' Sed poëta Virgilius imitatus est Lucretium, 'Nunc quibus ille modis somnus per membra quietem Irrigat.'

CAP. XI. *De M. Valerio*] Vulgo, *Maximo*: male: scribit eandem historiam Livius lib. VII. et Valer. lib. VIII. 15.

Tali genere editus] Respicit ad initium capitis 'M. Valerio,' atque hinc ex tali genere editum refert. Antiquissimam Valeriam gentem cum Tatio rege Romam venisse tradit Dionysius lib. IV. De Valerio Publicola vide Plutarchum in ejus vita. Quidam hic legunt *Italo genere*: male. Justus Lipsius putabat non esse hæc verba Agellii, sed antiqui cujuspiam Annalium scriptoris, cujus nomen omisum sit. Itaque cum antea parentes nominasset Valerii et decora gentis, subjecit, *tali genere*, nimirum quale memoratum.

Agrum Pomptinum] Aliter, *Pontinus*. A Pometia dicitur *Pometinus*, *Pontinus*, vel *Pomptinus*, et quia ante et facile liquescit, *Pontinus*. Unde et Pontinus ager dicitur, sicuti etiam ejusdem nominis paludes. Volscorum Pomentinorum campum

appellat Strabo lib. V. et fuit illa maxima planities ad Tarracinam usque, ubi Pomtinæ erant palades.

Satis agentibus] 'Satis agentibus,' id est, satis laborantibus.

§ 2 *Grandia ingredienti*] Ita Vet. Ed. Ven. anni M CCCC LXXVII. quæ vice Ms. esse potest, et Ms. Giselin. vulgo *gratia dimicandi*. 'Grandia ingredi,' Græcicum est. Homerus dixit *μᾶλ' αἰσῶς*, et Ammianus 'grandia incedens.' Vide Lips. lib. II. Ep. Q. Ep. 16.

Vis quadam divina] Livius: 'Minus insigne certamen humanum umine interposito Deorum factum: namque conserenti jam manum Romano corvus repente in galea conседit, in hostem versus; quod primo ut augurium cælo dimissum lætus accepit tribunus: precatus deinde: Si divus, si diva esset, qui sibi præpetem misisset, volens propitius adesset. Dictum mirabile, tenuit non solum ales captam semel sedem, sed quotiescunque certamen initum est, levans se alis, os oculosque hostis rostro et unguibus appetiit: donec territum prodigii talis visu, oculisque simul ac mente turbatum, Valerius obtruncat. Corvus est conspectu elatus clam orientem petiit.' Corvus, uti notum, erat inauspicata avis, ideoque Gallo huic funesta fuit. De Ciceronis interitu, insidente corvorum agmine in antennæ cornibus, cum Cicero navi in Formianum aufugeret, vide Plutarchum in vita Ciceronis, qui addit in prætorii fenestris corvos quoque insedissee, togamque, et stragulum quo opertus erat Cicero, cum se quieti dedidisset, rostro paulatim corvum a facie detraxissee. Vide et Appianum lib. V. Bell. civ. Sed hæc obiter.

§ 3 *Id factum*] A superiori verbo statim post initium capitis, 'Adolescens,' usque ad hunc locum putabat Scriberius esse verba Quadrigarii, qui pugnam Manlii Torquati simili

modo infra c. 13. descripsit.

Statuum] In porticibus, quæ ad latera fori erant, statuæ erectæ Regum, ducumque Romanorum, triumphali effigie. Suetonius in Augusto cap. 81. 'Proximam a Dis immortalibus honorem memoriæ ducum præstitit, qui imperium Populi R. ex minimo maximum reddidissent. Itaque et opera cujusque manentibus titulis præstituit: et statuas omnium triumphali effigie in utraque fori sui porticem dedicavit. Professus est edicto, commentum id se, ut illorum velut ad exemplar, et ipse dum viveret, et insequentium ætatum Principes exigerentur a civibus.' Inter illas igitur statuas etiam hæc Corvini fuit.

In foro suo] Augustus forum tertium præter Romanum et Julium constituit, in quo et Martis Victoris templum dedicatum. Ovidius, 'Ultor ad ipse suos cælo descendit honores, Templeque in Augusto conspicienda foro.' Inter urbis maxima opera recenset Plinius. Restitutum postea ab Hadriano est, teste Spartiano.

CAP. XII. § 2 *Vocabulo hoc sic usus est*] Citat quoque Nonius eundem locum.

In Nigidianis] Citat quoque Nigidium Nonius hoc modo: 'infesti proprietatem hanc esse Nigidius voluit, quasi nimium festinantis ad sceles, vel fraudem.'

Scriptum invenimus] Vett. Editt. legunt, *invenimus commentariis scriptum*. 'Commentaria' aliquotiens citat Gellius, ut lib. xv. c. 8. et lib. xvii. c. 13. aliisque in locis.

§ 3 *M. Catonem de re Floria*] Cato enim contra Floralia, atque eorundem obscenitatem, librum scripsit, postquam semel theatro abiisset. De his ludis ita scribit Lactantius lib. 1. de Fals. Relig. 'Celebrantur ergo illi ludi cum omni lascivia convenientes memoriæ meretricis. Nam præter verborum licentiam, quibus obscenitas omnis effunditur, exuun-

tur etiam vestibus populo flagitante meretrices; quæ tunc mimarum funguntur officio, et in conspectu populi usque ad satietatem impudicorum luminum eum pudendis motibus detinentur.' Arnob. lib. vii. 'Existimant se tractari honorifice Flora, si suis in ludis flagitiosas conspexerit res agi, et migratum ab lupanaribus in theatra.' Hanc Floram propudiosam meretricem fuisse testantur Plutarchus, Minutius, Augustinus. Vide quoque Ovidium lib. v. Fastor. et Valerium lib. ii. c. 10. 'Res' itaque 'Floria' esse videtur, quæ ad Floram vel Floriam pertinet. Flora enim etiam Dea Floris appellatur Ovidio. Eadem et ἀρχαῖος Flaura nominata. Ita vilem contemptamque meretriculam denotant. φλαῦρα enim Græcis 'malam,' 'vilem' significat; ut φλαῦρον ἔπος Sophocli dicitur: ita non a floribus, sed ἀπὸ τῆς φλαυρότητος dicta fuerit. Apud Lactantium lib. 1. de Fals. Rel. cap. 20. pro *Faulam* emenda *Flauram*. Ita *Florum* quoque et *Flaurum* Veteres dicebant. Vide Sueton. in Vespas. c. 22.

Et si fabulosus] Ita se habet novissima editio Gellii, nescio an vitio typothetæ. In omnibus, quas vidi, editionibus, legitur *famulosus*: legendum *famosus*. Neque enim servilis conditionis homo intelligitur, cum inter liberos homines recenseat: dicit enim Auctor noster, 'vim in corpus liberum non æquum cenare afferri.' Inter alios autem excipit *famulosum*. Scribo itaque *famosum*: nisi *fabulosum*, pro 'scenico' sumas, qui infamis habebatur. Vide tit. D. de His qui not. inf.

§ 4 *C. Calvus*] Poëta lascivus, ingenio pollens, familiaris admodum Catullo, adeo ut cum Catullo nominetur ab Horatio, 'Nil præter Calvum et doctus cantare Catullum.' Ejus versus in mortem Quinctiliæ laudat Catullus, et Propertius lib. ii. Eleg. Alius fuit Calvus orator, cu-

juxta Seneca et Quinctilianus meminere, quem quidam omnibus anteposere oratoribus non dubitarunt.

Laboriosum] Ita Catullus Nepotis 'chartas doctas et laboriosas' appellat.

Laberius quoque in Sororibus] Citat quoque Nonius in verbo 'somniaulosus.' Sed interpretatur barbare, 'quo ad somnos vacet.' forsitan scribendum vocet. Nam hic ille est, qui somnum conciliat, *καρπορικός*. Et juxta Merceum in Annotationibus ad Nonium forsitan legi debet, *Ecce somnium somniculosum*. Verba sunt mulieris quæ mustum ebiberat.

Cinna in Poëmatibus] Hic tanto in pretio fuit Virgilio, ut se longe inferiorem illo in Bucolicis Eclog. ix. statuatur. 'Nam neque adhuc Varro videor, nec dicere Cinna Digna, sed argutos inter atrepere anser olores.' Præter Epigrammata edidit opus elaboratum, sed obscurum, 'Smyrnam' nomine, in quo poliendo novem integros annos impenderat. Extat in ejusdem Smyrnam Epigramma Catulli.

Somniaulosam ut Parnus aspidem] Aspidem Ægypto et Libyæ propriam letalem somnum inducunt. Tres erant species, *χρυσάϊα*, *χελιδόνια*, et *πτυάδες*. *Χρυσάϊα* dictæ, quod in mediterraneis victitarent, Chelidonis quod fuscæ essent instar hirundinum, Ptyades quod sputo inficerent. Omnes veneno suo somniferæ erant, et hinc *δυνατα* dictæ. Ita Aspidis morsu tanquam somno soluta fuit Cleopatra. Vide Nicandrum in Theriacis, Galenum, Aëtium lib. xiiii. Plin. lib. viii. cap. 23. Quinetiam ipsis aspidibus somnus inficiebatur. Virg. vii. Æn. 'Vipereo generi et graviter spirantibus hydrys Spargere qui somnos cantuque manuque solebat.' 'Somniculosam' itaque etiam referri potest ad aspidem somno sopitam, vel quod ipsæ semper oculis sopore plenis sint, ut testatur Nicander.

Parnus aspidem Psyllus] Psylli Africæ populi supra Garamantes, quorum regionem postea Nasamones habitarunt teste Herodoto. Nicander eos circa Syrtis posuit. Plinius lib. vii. cap. 2. de his similibusque populis ita loquitur: 'Crates Pergamenus in Hellesponto circa Parium genus hominum fuisse tradit, quos Ophiogenes vocant, serpentum ictus contactu levare solitos, et, manu imposita, venena extrahere corpori. Varro etiam nunc esse paucos ibi quorum salivam contra ictus serpentum medeantur. Similis et in Africa gens Psyllorum fuit, ut Agatharchides scribit, a Psyllo rege dicta, cujus sepulchrum in parte Syrtium majorum est. Horum corpori ingentium fuit virus exitiale serpentibus, ut cujus odore sopirent eas. Mos vero liberos genitos protinus obliciendi sævisimis earum, eoque genere pudicitiam conjugum experiendi, non profugientibus adulterino sanguine natos serpentibus.' Varronis locum ex lib. i. Rer. Hum. adducit quoque Priscianus. Etiam suctu Psyllos extrahere venenum Plinius dicit lib. xxviii. cap. 3. et Dio lib. lxi. ubi de Cleopatrarum morte agit. Vide quoque Strabonem lib. xiii. et lib. xvii. qui incantatione hoc factum arbitrat. Sicuti idem de Marsis hoc testatur Silius lib. vii. et Virg. lib. vii. Æn.

§ 5 *Id bellum*] Extat in fragmentis lib. i. Histor.

Et vulnera] Extat lib. ii. Æneid. vs. 436.

§ 6 *Quæ in locis neceis, &c.*] Id est, in locis ignotis dubia et incerta spectamus. Extat Scena 5. Actus i. in Rodente apud Plantum: vulgo etiam in antiquis editionibus legebatur nullo sensu, *Quæ incolis neceis, neceis pessimus*. Vide et Nonium in 'Nescium.' Eodem modo 'neceia tributa' dixit Tac. Annal. i. in Orat. Arminii ad Cheruscos, pro 'ignota' vel 'quæ

ignorantur: et Virgil. *Æn.* iv. 'liquitque volatile ferrum Nescius,' teste Servio: nisi quis ibi accipiat pro ignorante; namque aufugientes cervas venator telis impetens, unam ex iis nescius, id est ignorans, vulnerare potest, quia frondibus sagittam immissam existimat. Vide tamen Servium ad Virg. p. 477. Ed. Leid.

Ignare visundi] Id est, ignota explorandi et inspicendi. Hæc quoque ex Gellio transscripsit Nonius in verbo 'ignarum.' Extat locus in Sallustii Bello Jugurth. pag. Edit. nostræ 364. [cap. 93.] qui antea corrupte se habebat, 'more ingenii humani cupido difficilia faciundi.' Ita vocabulo 'ignari' usus quoque est Tacitus: 'per occulta et vigilibus ignara.' Ovid. x. *Metamorph.* 'Jamque aderat Theseus proles ignara parenti.'

Ignarum] Extat versus lib. x. vs. 709.

Laurens habet ora] A Laurento oppido Laurentes agri appellati. Tibullus lib. ii. Eleg. 5. 'Impiger Ænea, volitantis frater amoris, Troica qui profugis sacra vehis ratibus, Jam tibi Laurenteis assignat Jupiter agros, Jam vocat erranteis hospita terra Deos.' Anrellius Victor in libro de Orig. gent. Rom. 'Inde ad Italiæ oram, quæ ab arbusto ejusdem generis Laurens appellata est, Latino regnante pervectus Æneas.' Vide Cluver. Italiæ antiquæ lib. iii. p. 883. et seqq.

CAP. XIII. *T. Manlius*] Vide luculentam narrationem Livii lib. vii. c. 10. et Ciceronem lib. iii. de Offic. et lib. i. et ii. de Fin.

Adprimeque nobilis] Duplex aliquin fuit Manlia gens, patricia, et plebeia, ut ex Cic. Philipp. i. appareret.

Induvias] Indumenta: sicut 'exuvias' vocat apolia.

Q. Claudius] Quadrigarius. De quo alibi diximus.

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

§ 2 *Nudus*] Non loricator.

Præter scutum et gladios duos] Scuta ingentia Germanis Gallisque longi et graves gladii, quibus cæsim pugnant: videntur ex hoc loco duos gladios gestasse, alterum longiorem et graviorem, alterum leviorum instar pugionum, sicuti hodieque effigies comitum Hollandiæ conspiciuntur. Etiam Romanis suo tempore hoc in usu fuisse affirmat Josephus lib. iii. Excidii.

Torque atque armillis] Livius: 'Versicolori veste, pictisque et auro cælatis refulgens armis.'

Antistabat] Aliter, *antestabat*. Lucr. lib. v. et Catullus ita loquitur.

Atque utrisque] Membrana Gisellini, teste Lipsio, *utris, ἀρχαῖως*, pro *utrisque*. 'Que' enim non tam conjunctio, quam syllabica adjectio, ut Priscianus lib. xiv. testatur. Ita et 'pleris' dixerunt pro 'plerisque.' Lipsius quoque in Vet. Cod. apud Livium lib. xxvi. invenisse testatur, 'utros pariter frustrata est,' pro *utrosque*.

Pausa] Quies.

Facies] Ita Apuleius *Metam.* l. vi. 'potest in asino meo latere aliquid, vel vultus hominis, vel facies Deorum,' pro *faciei*. Vide sequens cap. 14.

Linguam exerrare] Aliter *lingua exerrare*, quod est juxta Lipsium linguam extra os projectam per irrisum reciprocare. Retine *exerrare*: ita Livius quoque *exerere* dixit.

Scuto pedestri] Aliud enim equestre scutum erat: Manlius autem eque pedestri prælio scutum mutavit.

Gladio Hispanico] Vetus liber, ut Carrio testatur, *gladio Spanico constitit contra Gallum*. *Hispania* etiam *Spania* Veteribus dicitur. Ita in membris Justinii, et in optimis Q. Curtii exemplaribus legi testatur Bongarsius. Sed apud alios quoque ita scriptum invenitur. Qualis fuerit gladius

4 N

dins Hispanicus vel Spanicus docet Polybius lib. vi. ἅμα δὲ τῷ θυραῷ μάχαιραν, ταύτην δὲ περὶ τὸν δεξιὸν φέρει μισθόν. καλοῦσι δὲ αὐτὴν Ἰβηρικὴν. Ἐχει δὲ αὐτὴ κέντημα διάφορον, καὶ καταφορὰν ἐξ ἀμφὸν τοῖν μερῶν βίαιον, διὰ τὸ τὸν ὀφελίσκον αὐτῆς ἰσχυρὸν καὶ μόνιμον εἶναι. id est, 'una cum scuto gladium, quem gestat ad dextrum femur: Hispaniensem vocant, habetque mucronem eximium, et ictum utrinque validum, quoniam lamina ejus firma est et stabilis.' Hispanicum ensem hic intelligit Auctor Noster, non quod revera tum temporis tales gladii in usu essent (neque enim tum noti Hispani) sed quod ad instar illorum, qui postea Hispanici dicti sunt, fabricati essent. Hisce punctim et cæsim pugnabant: tanta firmitas eorum erat, ut galeas dividerent teste Seneca lib. v. de Benef. Vide Lipsium l. III. de Mil. Rom. Dial. 3.

§ 3 *Congressio*] Legit Carrio, *eam congressionem*, &c. Factum est ex vetere libro, sed serva solitam lectionem.

In ipso ponte] Ad Anienem fluviam.

Gallus sua disciplina] Id est, suo more, uti ipse didicerat. Livius: 'Gallus velut moles superne imminens, projecto læva scuto in advenientis arma hostis, vanum cæsim cum ingenti sonitu hostem dejecit. Romanus mucrone surrecto, quum scuto scuto inum perculisset, totoque corpore interior periculo vulneris factus, insinuasit se inter corpus armaque, uno alteroque subinde ictu ventrem atque inguina hausit, et in spacium ingens ruentem porrexerat hostem. Jacentis inde corpus, ab omni alia vexatione intactum, uno torque spoliavit: quem, respersum cruore, collo circumdedit.'

Scuto projecto] Objecto, immisso. Vide Livii superiore locum.

Scutum scuto percussit] Servius in II. Æneid. 'Qui scripserunt de Arte militari, dicunt summum genus esse di-

micandi, quoties calcato umbone adversarii, se in hostilem clypeum erigit miles, et ita contra stantis vulnerat terga.'

Hausit] Confodit: ita et Livius in hac historia loquitur.

Concessu] Ita Lipsius. Vet. codex *concussu*. quid si *congressu* legatur? inveni quoque *cæstu*, forsitan *cæsu*, vel *concausu*.

§ 4 *Torquati*] Per militares facitias T. Manlius Torquati nomen accepit, 'Dictator coronam auream addidit donum, mirisque pro concione eam pugnam laudibus tulit,' ut testatur Livius lib. VII.

Manliana] Vide supra Auctorem nostrum lib. I. c. 13, et quæ ibi annotata.

Bello adversum Latinos] Ita etiam Livius, Valerius, Auctor de Vir. Ill. Orosius lib. IV. scribunt. Sallust. et Dionysius Antiq. I. IV. bello Gallico illud contigisse referunt. Plutarch. hoc anno contra Samnites a Torquato pugnatum refert, contra historiæ fidem. Etiam confusio in prænominе. Nam Sallustius pro Tito A. Manlium appellat. Frontinus lib. IV. Stratag. cap. 1. Manlium postea 'Imperiosum' cognomen accepisse affirmat. Sed fallitur. Hic enim fuit L. Manlius Titi pater, qui ab ostentatione sævitiae ita dictus, ut testatur Liv. I. VII. et Seneca l. III. de Benef. c. 37. Idem fragmenta vetustissimorum marmorum Romæ effossa satis indicant.

CAP. XIV. *Hujus facies*] Ita in aliis quoque vocabulis similis terminationis sæpe legitur. Lucretius lib. IV. 'Et stimuli subsunt, qui instigant lædere id ipsum Quodcumque est, rabies unde illis hæc germina surgunt.'

§ 2 *Memini*, &c. *invenire*] Valla hunc modum loquendi ridet. Agricola antiquus Grammaticus 'memini' cum presenti infinitivo, non præterito, scribendum auctoritate veterum auctorum probat.

In Tiburti bibliotheca] Meminit

Auctor ejusdem Bibliothecæ lib. XIX. c. 8. dicitque in Herculis templo fuisse. Videtur publica fuisse, forsitan Adriani, qui eo secessu lætabatur. Vide Lipsium lib. de Biblioth. c. 8.

Faciis] Quod a *faciei* deductam videtur. Ab iis quæ in *es* terminantur quadruplex fuit genitivus, in *es*, *ei*, *ei*, et *e*. Ita dixerunt, *dies*, *diei*, *dii*, et *die*, ut late ostendit Vossius lib. II. de Analog. cap. 19.

§ 3 *Cæsellius*] De Cæsellio Vindice vide lib. III. c. 16.

Illius dies pænas] Putat Stephanus Cæsellium et Gellium usos fuisse corruptis codicibus, vel quod Cicero referat non sua sed Consulis ἀρχαῖον verba, vide cap. 12. Or. Ciceronis, Ed. Leid. p. 496.

Idiographum] Propria manu scriptum.

Libra dies] Extat hic versus Georg. I. vs. 208. Hodie legitur, *Libra die*, neque hujus genitivi Servius meminit. Quin et Priscianus ita legit. Neque in antiquis Codicibus, etiam Ms. Bibliothecæ Leidensis aliter legitur. Quidam etiam *dii* pro *diei* hic legerunt, teste Charisio.

Somniquis] Noctem intelligit, quam somno metitur. Sub libra autem, ut notum, æquinoctium est autumnale.

§ 4 *Munera lætitiæque diis*] Extat hemistichium lib. I. Æneid. vs. 640. Servius quoque dicit nonnullos *dii*, multos *die* pro *diei* legisse, sicuti in aliquot Maronis Codd. Mss. hodieque legitur, sed ipse legit *Dei*, id est, Liberi patris, quo vinum denotat. Esculentia miserat Dido, quidni et potulenta? Scripserat ante Virg. 'Nec minus interea sociis ad littora mittit Vincti tauras, magnorum horrentia centum Terga snum, pinguis centum cum matribus agnos.' An hoc unius diei sociis erit apparatus convivium? Et quidem sine vino? Vide Parrhasiam Ep. 33. Corradus putat hæc omnia a Didone missa, ut Neptuno sa-

crificarent: quæ res munera lætitiæque 'Deo,' id est, Neptuno afferat.

Fames fami] Fames etiam fuit quintæ declinationis, hinc *famei* et contracte *fami*. Ita progenies, *progenici*, et *progenii*. Eodem modo in aliis.

Cato] Fuere Orationes Annalibus ejus insertæ, ut alibi dictum est: neque enim ex professo historiam de Bello Carthaginiensi scripsit, ut Colerus judicat ex eo, quod Nonius illud de 'Bello Carthaginienali' citat. In Epitome Livii lib. XLIX. Iuclentus ea de re locus, 'Extat oratio annalibus ejus inclusa.'

§ 5 *Sisenna*] Designat L. Cornelium Sisennam, qui Historias conscripsit, et in iis res Syllanas. De eo ita Salustius de Bello Jugurthino judicat: 'L. Sisenna optime et diligentissime omnium, qui eas res dixere, persecutus, parum mihi libero ore locutus videtur.' Meminit ejus quoque Cicero in Bruto et in primo de LL. cum lande. Velleius Paterculus I. II. bello Numantino juvenem fuisse dicit. Ejus filius Cn. Cornelius Sisenna habetur in argenteis denariis cum inscriptione, CN. CORNEL. L. F. SISENNA, unico N antique, ut testatur Ursinus.

Pacuvius in Paullo] Citat Pacuvii versum quoque Nonius in verbo PROGENII.

Cn. *Matius*] Vide supra lib. VI. cap. 6.

Alter pars acis] Desumptus versus ex Iliad. XXI. initio, ubi dicit partem copiarum Xanthum fluvium vitassæ *ἦπερ οἱ ἄλλοι ἀνυδόμενοι φοβέοντο*, id est, 'qua alii turbati fugerant.'

An maneat specis] Versus desumptus ex Homero II. ψ. *Ἄν πόποι, ἢ βέ τις ἐστὶ καὶ ἐν ἀδῶο δόμουι Ψυχὴ καὶ πῶλον*. Vide Scaligerum ad Varronem p. 160. ubi plura loca Matii cum Homericis comparat.

In oratione] Extant hæc verba cap.

45. ejusdem Orat.

§ 7 *C. Cæsar*] Vide lib. i. cap. 10.

CAP. XV. *Cum Antonio Juliano*] Vide supra.

Per feriarum tempus æstivorum] Julio et ex parte Augusto mensibus judiciarum res et lites cessabant. Plinius Junior lib. viii. Epist. 21. 'Ut qui jam nunc adsuescerent, et ab otiosis, et in triclinio audiri. Julio mense, quo maxime lites interquiescant.' De utroque mense Seneca Apocolocynt. ubi intempestivam Claudii diligentiam irridens, quod etiam tempore messis judiciis non abstinuisset, eum ad Herculeum loquentem introducit: 'Nam si memoria repetis, ego eram, qui ante templum tuum jus dicebam totis diebus mense Julio et Augusto.' Duplices autem ferie erant messis et vindemiarum, ut ex l. i. ff. de Feriis appareat. Audi et Papinium lib. iv. Sylvarum ad Marcelum: 'Certe jam Latine non miscent jurgia leges, Et pacem piger annus habet, messesque reversam Dimisere forum. Nec jam tibi turba reorum Vestibulo, querulique rogant exire clientes. Cessat centeni moderati judicis hasta.' Nec tantum in foro, sed etiam scholla. Augustinus lib. ix. cap. 2. 'Et opportune tum paucissimi dies supererant ad vindemiales ferias, et statui tolerare illos, ut sollemniter abscederem.' Quod Cyprianus quoque Epist. 2. ad Donatum testatur. Distinguebantur igitur messium et vindemiarum ferie, ut ex l. ii. C. de Feriis liquet: 'A die octavo,' inquit Theodosius, 'Kalendarum Julii usque in Kalendas Augusti messis feria concedatur: et a Kalendis Augusti usque in decimum Kalendarum Septembris agendarum causarum tribuatur licentia. A decimo autem Kalendarum Septembris usque in idus Octobris vindemialis feria concedatur.' Per ferias itaque æstivas messium potissimum hic intelliguntur, quia illæ æstati, vindemiales

magis autumno competeabant. Vide Suet. in Cæs. c. 40. Hoc autem tempore deliciis Campaniæ Romanis uti familiare fuit, unde hic Gellius dicit Neapolin se concessisse.

Etati ejus decebat] Ita et Terentius loquitur in Adelph. act. iiii. sc. 4. et act. v. sc. 8. Ad quem locum ita Donatus: 'Antiqui, si addebant statim verbum Facere, nos decet facere, dicebant: si non addebant, Nobis decet, dicebant.' Ita quoque Plautus, et Sallustius, Livius, alique loquuntur. Latine itaque eo modo loquebantur, neque opus est ut quis dicat hellenismum esse.

§ 2 *Proficiens*] Qui jam multum in studiis profecerat.

Offendens] Activum pro passivo, id est, 'offensus.'

In præcipiti] Ex quo facilis cum ignominia lapsus.

Et contra dicit] Bene contradicit, quia quatuor eorum sententiæ vincebant, quæ non ultimo supplicio afficiendum judicaverant, etsi diversa pœna.

§ 3 *Et involuera*] Ambigua.

Volumina] Volubilitatem linguæ notat.

Ex cohorte ejus] Tralatio sumpta vel a rustica vel militari cohorte. Studiosa cohors Horatio quoque lib. i. vide supra l. i. c. 9. in fine.

Clamore magno exultantibus] Tales acclamationes usitatæ usque ad adulationem. Philostratus in Alexandro Seleucensi: εὐστολῆς δὲ οὖτω τοῖς Ἀθηναίοις ἔδοξε, ὅς καὶ βόμβον διαλαβεῖν, αὐτοῦ ἔτι σιωπῶντος, ἑταυνεσάντων αὐτῷ τὸ εὐσχημον, id est, 'Ita bene compositus Atheniensibus videbatur, uti et bombo sive acclamatione etiam tacentem illum exciperent, laudantes decoram ejus staturam.' Themistius Euphrades initio orationis, cui titulus 'Sophista': ἄρα οὐκ ἐστὶ με δ' ἄνδρες ἐννοεῖς ἔχοντα ἔτι πρότερον καὶ ἐκβομβήσεων, ἃν διαφιλῶς μοι εἰσάτα χορηγεῖν ἐκαστότε, ἢ ταν λῆγω. id est, 'putatis-

ne igitur, o viri, me adhuc indigere vestro plausu vel acclamationibus, quibus me copiose etiam exultando semper soletis excipere, quando verba ad vos habeo? Plaudendi quoque et acclamandi etiam ars fuit apud Romanos, ita ut concentum quendam ederent. Vide Plinium initio Panegyri. Tacitum Annal. xvi. Suetonium in Nerone cap. 20.

Versum multis millibus] Notum est versum in prosa quoque dici, nihilque aliud esse quam lineam versam, tum enim vertitur stilus, et novam incipit. Hinc Justinianus titulo de Confirm. Digest. § 1. dicit 'opus in centum quinquaginta pene millia versuum' consummatum fuisse.

Sine controversia] Controversia dicitur, quando causa in utramque partem disputatur, ut ex Seneca liquet. Nulla igitur hic fuit controversia, quandoquidem hic adolescens alios, ut proponerent, non expectaverat. Disertus itaque erat sine adversario. Hinc locus ex ambiguitate loquendi in illis verbis *SINE CONTROVERSIA*. Ascensius itaque non bene exponit, 'nisi tam inepte eam controversiam declamasset disertus haberi posset.' Alii *SINE CONTROVERSIA* interpretantur tanquam res ita esset explorata, ut in re vix dubia vel controversa magno molimine disertus videri vellet. Sed profecto res ita perspicua non erat, ut in declamationem venire non posset, cum adversarius arguere posset tres esse divisiones sententiarum, in duabus prioribus singulis duo tantum esse suffragia, in tertia tria.

Vide tamen Titium lib. i. controuv. et contra illum Yvonem Villiomarum (sub ficto nomine Scaligerum) lib. i. cap. 1. et 2. ubi Titium reprehendit, quod putaverit *ἄριστος* aliquando dici, quod nullam dubitandi causam habeat, quod expeditum sit.

CAP. XVI. *Quos studiosorum inscrip- sit*] Plinius Junior, in Epistol. in qua de libris Avanculi agit: 'Studiosi tres, in sex volumina propter amplitudinem divisi, quibus oratorem ab incunabulis instituit et perficit.'

§ 2 *Si placet lex: redde*] Uxorem, quam tu legis hujus beneficio obtines, quamque ego nunc iterum forti facinore merui.

Si non placet] Quia nullo jure uxorem meam vindicare potuisti.

Ἀντιστρέφον] Id est, 'reciprocum.'

Si placet lex, non reddo] Quia legis voluntate acquisivi.

Si non placet] Quia jure antea quesitam mihi retineo, nunc vero lex non placet, ut restituam. Sic enim lex multis modis esset elusoria. Sententia enim legis fuit, ut qui fortiter fecit, alterius uxorem sibi vindicaret in perpetuum. Sed Plinius contra Agellum defendi potest. *Ἀντιστρέφον*, hoc est, 'Si placet lex, non reddo: si non placet, non reddo.' Non reddo, quia lege eam vindicavi: cæterum responderi potest, quod eadem lex alteri fortiter se gerenti lata quoque est, idem igitur illi competit beneficium. Quod si non placeat lex, nullo jure obtinuisti, restitui itaque debet.

LIBER X.

CAP. I. *Liber decimus*] In schedis Ms. *Liber xi. incipit.* unde suspicatur Lipsius e prioribus librum unum perliasse. Idem post finem libri noni in Gisellini membranis legi dicit, *Liber x. explicit, incipit xii. feliciter.* additum et tetrastichon hoc modo,

C. Aurelii Romuli,

Cecropias noctes, doctorum exempla virorum

Donat habere mihi nobilis Eustochius. Vivat et aeternum latus bono tempora ducat,

Qui sic dilecto tanta docenda dedit.

Hoc tetrastichon etiam in Cod. Torn. et vetustis editionibus habetur.

Caelium] Intelligit Caelium Antipatrum historicum, qui de bello Punico scripsit, ut testatur Cicero in Oratore. Mentionem ejus quoque fecerunt Cicero in Bruto, et lib. 1. de Divinat. Velleius Patereculus, Livius, Valerius Maximus, Festus, Charisius, Servius, Nonius, Priscianus, Philargyrius, alii.

§ 2 *Aliud est quarto*] Romæ tamen hæc antiqua inscriptio legitur: P. DECIUS. DECII. F. PRIMO. COS. DE. SAMNITIBUS. TRIUMPHANS. APOLIA. EX. HIS. CONSECRAVIT. ITERUM. ET. TERTIO. COS. Vide Laur. Vallam lib. III. Eleg. c. 59. et H. Magium Misc. III. c. 9.

In theatro] Construxit Pompeius celebre theatrum, de quo videndus est Dio, sed interpretatur Tiro quale illud sit, de quo hic agit.

§ 3 *Tiro Tullius*] De quo alibi dictum.

Edem Victoriæ] Non Victoriæ sed Minervæ delubro manubias ex victoriis reportatas dedicavit, ut testatur Plinius lib. VII. c. 26. In quo etiam

fuit breviarium rerum a Pompeio magno gestarum. Sed forsitan inde error, quod proculdubio in eodem delubro Victoriæ statuam auream vel argenteam consecravit. Ita Curiam Juliam in honorem Julii post triumphos suos Augustus dedicavit, in eaque Victoriæ statuam posuit. Ita Victoriæ simulachrum aureum ad cccxx. pondo ab Hierone Siciliæ rege gratulationis ergo missum in Jovis Capitolini templo positum fuit. Hæc ita concilianda videntur, nisi ædes Victoriæ theatro Pompeiano, quod Dio describit, contigua fuerit; Ædis tamen nulla mentio est apud Dionem. Forsan ædicula fuit, qualem etiam Victoriæ virgini M. Porcius Cato bello Hispaniensi vovit, et bienio post dedicavit, ut testatur Liv. lib. xxxiv. Verum iterum obstat theatro superimpositum templum Veneris. Locus insignis est apud Tertullianum lib. de Spectac. cap. x. 'Pompeius Magnus, solo theatro suo minor, cum illam arcem omnium turpitudinum extruxisset, veritus quandoque memoriæ suæ censoriam animadversionem, Veneris ædem superposuit, et ad dedicationem edicto populum vocans, non theatrum sed Veneris templum nuncupavit, cui subjecimus, inquit, gradus spectaculorum.' (Notate hæc verba, quia Tiro de gradibus ædis Victoriæ idem refert.) 'Ita damnatum, et damnandum opus templi titulo prætexuit.'

Honores inscriberentur] Plinius supra dicto lib. VII. qualis fuerit inscriptio ostendit: 'Hos,' inquit, 'honores urbi tribuit in delubro Minervæ; quod ex manubiis dicabat Cn. Pompeius Magnus Imp. bello xxx.

annorum confecto, fusis, fagatis, occisiis, in ditionem acceptis hominum vicies semel centenis LXXXIII. M. depressis aut captis DCCXLVI. oppidis, castellis MXXXVII. in fidem receptis, terris a Mæotis lacu ad Rubrum mare subactis, votum merito Minervæ. Hoc est, breviarium ejus ab oriente. Triumphi vero quem duxit ad tertium Kalendas Octobres M. Messala M. Pisone Consulibus, præfatio hæc fuit: Cum oram maritimam a prædonibus liberasset, et imperium maris Populo Romano restituisset, ex Asia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia, Syria, Scythia, Judæis, Albanis, Iberia, insula Creta, Bastarnis, et super hæc de regibus Mithridate atque Tigraue triumphavit. Pro *inscriberetur* Vett. Ed. male habent *inscriberet*.

Dictio] Pronunciatio.

§ 4 *Eodem nunc theatro*] Non igitur hic videtur idem cum celeberrimo theatro Pompeii, quod fortuito igne exstum fuisse scribit Tacitus Annal. I. et Seneca ad Marciam cap. XXII. verum idem a Cæsariibus relictum, a Tiberio imperfectum relictum, a Caligula absolutum. Suet. in Tiber. c. 48. et in Calig. c. 21. Iterum incensum restituit Claudius. Suet. in Claud. c. 21.

Scena] Theatri pars, quæ inter duo ejus cornua extenditur. Hic erant personarum habitacula, vel latibula. Vide Vitruvium lib. v. cap. 8. Pollucem lib. IV. c. 19. Cassiodorum lib. IV. Variarum, cap. ult. et Servium ad III. Georg. ad hunc versum, 'Vel scena ut versis discedat frontibus.' Ansonius quoque 'scenas domorum' vocavit 'corpora ædificiorum,' ut Salmasius adnotavit. Sed hic frons theatri, adversa intelligitur. Servius ad illa verba Virgilii lib. I. Æn. 'Tum sylvis scena cornuacis:' 'Scena: inumbratio; et dicta scena διὰ τῆς σκῆς. Apud Antiquos enim scena parietem non habuit: sed de

frondibus umbracula quærebant. Postea tabulata ceperunt in modum parietis. Scena autem pars theatri adversa spectantibus, in qua sunt regia.' Aulas regias et hospitalia appellat Vitruvius lib. v. c. 7. 'Ipse,' inquit, 'scenæ suas habent rationes explicatas, ita ut mediæ valvæ ornatus habeant aulæ regię, dextra ac sinistra hospitalia.'

Tribus tantum lineolis] Hoc modo, III. Quæ lineolæ quoque in veteribus editionibus adduntur.

CAP. II. *Mulierem in Ægypto*] Vide Aristotelem lib. IV. de Gen. Anim. c. 4. et 5. et lib. VII. de Hist. Anim. c. 4. ubi de fecunditate mulierum agit. Locns insignis est Pauli JC. in lib. III. ff. si pars hæred. Pet. qui ita loquitur: 'Ideo nam' (lege tam) 'multa de hujusmodi re, tam varia, tam incredibilia creduntur, ut fabulis adnumerentur. Nam traditum est et quatuor pariter puellas a matrefamilias natas esse. Alioquin tradidere non leves auctores quinq̄ue quaternos enixam Peloponensi' (legendum *Peloponensi*) 'multas Ægypti uno utero septenos. Sed et tergeminos Senatores cinctos vidimus Horatios' (Cincios legit Cujacius, et videmus Horatios delet, quia Paulus illos videre nequivit), 'sed et Lælius scribit vidisse se in palatio mulierem liberam' (Serapiam nomine) 'quæ ab Alexandria producta est, ut Hadriano ostenderetur, cum quinque liberis, ex quibus quatuor eodem tempore enixa,' inquit, 'dicebatur, quantum post diem quadragesimum.' Caius JC. in lib. VII. § 1. ff. de Reb. dubiis idem paulo aliter narrat, mulierem, quæ Serapias appellabatur, uno fœtu quinque liberos enixam: idem quoque refert Julianus in lib. XXXVI. ff. de Solut.

Partionis] *Ἀρχαῖος*, pro 'partus.' Ita et Plautus loquitur.

Neque plures unquam simul genitos] Rationem addit ex Aristotele Julia-

nas JC. d. lib. xxxvi. 'Nam,' inquit, 'Aristoteles scripsit quinque nasci posse, quia vulvæ mulierum totidem receptacula habere possunt.' Quod tamen non memini ab Aristotele proditum. Contra numerum locorum expresse agit lib. iv. de Gen. Anim. c. 4. Revera uterus unam cavitationem habet, et quæ de septem cellulis a nonnullis prodita, jam dudum ab Anatomis explosa sunt. Foetuum multitudo seminis quantitati vel qualitati imputanda. Placenta uterina sola multis foetibus sufficit, et totidem funiculos sustinet divisis locis, quot sunt embryones, ut testatur in historia simili depinxisse Beslerum Bartholinus. Sed ad rem. Julianus itaque Aristoteli falsam sententiam tribuit. Quod plures autem philosophus nunquam genitos fuisse scribit, contrarium sed rarissime contingit, ut de Ægyptiis mulieribus supra retulit Paulus JC. idemque ex Trogo refert Solinus. Quamvis etiam illud dubitatione non caret. Quæ de prodigiosis partibus Albertus tradidit, fabulis propiora sunt: quæ de Margarita comitis Hollandiæ filia vulgo tradita, ficta esse ex collatione temporum ostendit Petrus Scriverius in Antiquit. Batav.

In agro Laurente] Vide supra.

Via Laurentina] Quæ ad Laurentum ducit. Legitur quoque *Laurentia*. In Scriveriano Cod. adnotatum invenio *Lavicana*. Quod si ex Ms. sit, forsân scribendum *Lavinia*. Urbs enim Laurentum etiam Lavinium dictum et Lauro-Lavinium, ut Servius testatur ad lib. i. *Æneid*. Virg. ipso initio. Incolæ LAURENTES LAVINATES sæpe in antiquis inscriptionibus appellantur. Via itaque Laurentina etiam Lavinia dici potuit. Si *Lavicana* servetur, quod non puto, est hæc via, quæ intra Esquilinum et Cælinum, per Esquilinam, ut inquit Strabo, portam exiens, vel, ut alii, Næviam, deducebat ad Lavicanum oppidum. Quic-

quid sit, melior scriptura est *via Laurentina*, inprimis quia illa mulier in Laurente agro enixa est.

CAP. III. *C. Gracchus*] Cicero de Clar. Orat. 'Sed ecce in manibus vir et præstantissimo ingenio, et flagranti studio, et doctus a puero, C. Gracchus. Noli enim putare, quemquam, Brute, plenior et uberior ad dicendum fuisse. Et ille, sic prorsus, inquit, existimo; atque istam de superioribus pæne solum lego. Immo plane, inquam, Brute, legas censeo. Damnum enim illius immaturo interitu res Romanæ, Latinaeque literæ fecerunt. Utinam non tam fratri pietatem, quam patriæ præstare voluisset: quam ille facile tali ingenio, diutius si vixisset, vel paternam esset vel avitam gloriam consequutus! Eloquentia quidem necio an habuisset parem neminem; grandis est verbis, sapiens sententiis, genere toto gravis: manus extrema non accessit operibus ejus: præclare inchoata multa, perfecta non plane. Legendus, inquam, et hic Orator, Brute, si quisquam alius, juventuti: non enim solum acuere, sed etiam alere ingenium potest.' Ita autem gestu, oculis, voce agebat, ut de cæde fratris agens etiam inimici ejus lachrymas tenere non possent, teste eodem Cicerone. Vide quoque Auctorem Nostrium supra lib. i. c. 11.

Teanum Sidicinum] Campaniæ in Italia oppidum. Sidicinum cognomine dictum a populo Sidicinis, qui ea loca incoluere, et ad discrimen Teani in Apulia. Nobile et illustre quondam fuit oppidum, ut testatur Strabo l. v. Colonia quoque illuc deducta a Cæsare Augusto, ut refert Frontinus in libro de Colonia.

Balneis virilibus] Virilia enim a muliebribus distincta nonnunquam pariete interjecto, ut pudor viris mulieribusque constaret, atque parsimonie causa duplex tale balneum igne calefaciebant. Vide quæ fuse scrip-

sit Fulvius Ursinus in appendice de Triclinio.

Virgis cæsus est] Quod servile habitum, ut habetur in lib. x. ff. de Poenis lib. vii. § 2. lib. ix. § pen. et l. ult. ff. de Injur. Humiliores quandoque fustibus subiciebantur, d. lib. x. et lib. xxviii. § non omnes ff. de Poenis. nonnunquam tamen teste Polybio lib. vi. *ζυλοκορία* capitalis erat, ita ut hac poena condemnati usque ad mortem cæderentur, qua de re etiam Porphyrio scribit in Horatii lib. ii. Epist. 1. et Cornutus in Pers. Satyr. 1. Dio etiam Antigonnem Iudææ regem, cui successor Herodes datus est, ab Antonio ita punitum refert, ut palo alligatus flagris cæderetur atque obrutiretur. Ige Porcia cantum, ne quis magistratus civem Romanum virgis cæderet, necaretve, sed damnato exilium permitteret: cum antea nudorum cervix insereretur forcæ, corpus vero ad necem cæderetur. Liv. lib. x. 'Lex Porcia,' inquit Cicero pro Rabirio, 'libertatem civium lictori eripuit, virgas enim ab omnium civium Romanorum corpore amovit.'

Calens] Cales civitas propinqua Terno Sidicino, ut Ptolemæus et Strabo ostendunt.

Ferentini] Hujus oppidi meminit quoque Strabo lib. v. in mediterraneis Etruriæ, et Horat. lib. i. Epist. 17. ubi vetus scholiastes: 'Ferentinum: Alii municipium volunt viæ Labicanæ ad XLVIII. lapidem; alii Ferentinum, quod est in Tuscis.'

§ 2 *Is in lectica ferebatur*] Ut lectici viri veherentur, Asia devicta primum invaluisse videtur, nullumque antiquiorem lecticæ usum esse ex hoc loco arbitratur Lipsius lib. i. Elect. c. 19.

De plebe Venusina] Venusia oppidum in confinio Lucanæ et Apuliæ: ipse Horatius Venusinus de eo ita loquitur, 'sequor hunc, Lucanus an Apulus anceps, Nam Venusinus arat

finem sub utrumque colonus.' Plinius tamen et Ptolemæus Apuliæ tribuunt, Strabo Samnitibus.

Num mortuum ferrent] Lectica enim mortui efferebantur, si honestiores essent. Vide Lipsium lib. i. Elect. cap. 19.

Struppi] Isidorus lib. xix. cap. 4. 'Struppi vincula loro vel lino facta, quibus remi ad scalmos alligantur.' *τροπος* vocavit Homerus 'Od. 3. Glossæ Philoxeni, *Stropus*, (ita emendandum pro *Strepus*), *τροπαρχή*. Etiam in glossis *Strappus* appellatur. Omnes tamen, quas hactenus vidi, editiones, præter ultimam, hic habent *Stuppiis*. Quæ lectio non male quoque se habet. *στροφή* Græcis dicitur, vel *στροφίων* Polluci, qui fieri ait *ἐκ λίνου καὶ κωνάρεως*. Ex Cannabi autem robustissimos funes parari uti nostratibus notum est, ita Dioscorides lib. iii. cap. 148. testatur. In glossis quoque Cyrilli *κωνάβριος*, *Stupparius*, dicitur.

Quibus lectica deligata erat] Vincula igitur illa eximi poterant. Asseres, quos lecticarii ferebant, lecticæ illigati erant. Vide tamen Lipsium l. i. El.

§ 3 *Contraque leges*] Contra legem Porciam, de qua supra diximus, et Semproniam.

Fretum effervesceat] Apposite. Fretum enim teste Varrone a fervendo dictum, 'a similitudine ferventis aquæ, quod in fretum sæpe concurrat æstus atque effervesceat.' Ita 'fretum ætatis' Lucretius dixit pro juvenili ætate.

§ 4 *Expediri*] Proferri. Citat Nonnius in 'Expedire.' Addit his Cicero lib. v. in Verrem. 'Clamabat ille miser se civem esse Romanum municipem Cossanum: mernisse se cum L. Pretio, splendidissimo Equite Romano, qui Panormi negotiaretur: ex quo Verres scire posset. Tum iste se comperisse ait, eum speculandi causa in Sicilia ab ducibus fugitivo-

rum esse misam: cujus rei neque index, neque vestigium aliquod, neque suspicio cuiquam esset ulla. Deinde jabet hominem undique corripji, vehementissimeque verberari.'

Messana] Civitas hæc Siciliæ ad Fretum Mamertinum.

Civis Romanus sum] Qui juxta leges verberibus non erat obnoxius. Illorum verborum auxilio D. Paulus verberum injuriam deprecatus est, ut Lucas in Actis Apostolorum c. xxii. scribit: vide et Suetonium in Galba cap. 9. et Ciceronem v. in Verrem, unde hic locus desumptus est.

§ 5 *O lex Porcia legesque Sempronias*] De lege Porcia supra egimus: legem autem Semproniam tulit M. Sempronius tribunus plebis, ne de capite civis Romani injussu Populi judicaretur; qui indicta causa in civem Romanum animadvertisset, de eo Populi quæstio constitueretur: quod propter P. Popillum latum est. Cicero pro Rabirio, pro Cluentio, De Leg. iii. C. quoque Gracchi legem tulit, ne de capite civium Romanorum, injussu Pop. Rom. judicaretur. Plutarch. in Gracchiis. Legem quoque antea Valerius Publicola scripsit, ut Dionysius Antiq. lib. v. et Livius lib. ii. testantur, quæ enim qui provocasset, virgis cædi, securique necari vetuit; sed cum plus paucorum opes, quam libertas plebis possent, sæpius ab eadem familia renovata; sed si quis adversus eam fecisset, nihil ultra quam improbe factum adjectum est. Quod vinculum legis non satis validum pœnam non irrogavit, donec pro tergo civium Lex Porcia gravem pœnam sanxit, ut Livius commemorat lib. x. c. 9.

Tribunicia potestas] Opposita hæc potestas contra vim et potentiam magistratum, ne plebes ab iis opprimeretur. Tribuni itaque oppressos juvabant, eripiebant, iniqua decreta aut jussa Patrum vel magistratum rescindebant. Intercessionis maxi-

ma erat auctoritas, quam peragi solenni verbo solita, Veto. Vide Valer. lib. iv. c. 5. Ciceronem lib. iii. de LL. Plutarchum in Coriolano, Livium lib. vi.

Fasces ac securis] Prætores lictores habebant cum sex fascibus: (Verres autem, de quo agit Cicero, Prætor Siciliæ erat :) erant autem fasces isti fasciculi virgarum, quibus erat obligata securis, ita ut ferrum in summo extaret; quemadmodum ex picturis veteribus liquet. Videndus Plutarchus in Probi.

Ignes ardentesque lamina] Quibus misere reos cruciabant, vel etiam enecabant. Prudentius in Hymno Vincentii inter tormenta 'ungulas, et stridentem flammis laminam' recenset. Aliquando palo alligatis lamina ardens picem in membra stillabat. Vide Juvenalem Satyr. 1. Porro ex Cicerone liquet hunc hominem in crucem actum. De his qui in cruce vel palo ustulati vide Lips. de Cruce lib. iii. c. 10.

Si te acerba illius imploratio] Male quidam legunt, *improbatio*. Rei innocentes fidem Populi, fidem Quirinum, ut illis succurrerent, implorabant. Fidem implorare nihil aliud quam auxilium in hac loquendi-formula denotat, ut testatur Donatus in Andriam Terentii Act. iv. Sc. 8.

§ 6 *Hispida*] Horrida, aspera.

Modificatio] Numerositas.

Opaca] Tenebrosæ.

§ 7 *De falsis pugnis*] Recte. Ita et Nonius citat in 'Vibices.' Putant nonnulli legendum *paris*, quia in eo fragmento sævitie ac pœnarum mentio fit. Sed falluntur. Vide Jos. Mercerum ad Tacitum pagina extrema.

Ubi societas] Citat hæc quoque Nonius in 'Vibices.'

Bruttiani] In Ms. Schegkii, *Bretiani* more Græco. Præter hanc rationem, quam Gellius adfert, Strabo lib. vi. a Lucanis Brutios, sive, ut ille

loquitur, *Esperious*, quod 'desertores' denotat, appellatos fuisse scribit. Fuerant enim pastores Lucanorum, qui ab illis defecerant. Notabilis quoque locus apud Diodorum Siculum lib. xvi. 'Quum summum Athenis magistratum obtineret Elpinus, et Romæ consulatum gererent M. Popilius Lænas et Cn. Manilius imperiosus, olympias vero ageretur cvl. in Italia multitudo quædam hominum miscellaneorum (plerique enim erant servi fugitivi) ex variis undique locis circa Lucaniam confluxit. Hi primum vitam prædatoriam instituebant, mox, excubiarum agrestium et incursionum consuetudine, rerum bellicarum exercitationem usumque sibi compararunt.' Paulo post: 'Et quia plerique fuerant servi, Brettii dicti sunt. Incolarum enim sermone ita fugitivi appellantur.' Non mirum itaque Bruttianos pro servis et ministris crudelitatis poni, cum ipsa vox Bruttiorum servum denotet. Vide tamen Justinum, lib. xxiii. qui a Brutia muliere nomen deducit. Gellio autem astipulatur etiam Festus, cum ita loquitur: 'Brutiani dicebantur, qui officia servilia magistratibus præstabant: eo quod hi primum Annibali se tradiderant, et cum eo perseveraverunt, usque dum recederet de Italia.' Strabo quoque, in fine libri quinti, eandem ob causam Picentes, Lucanos, Bruttios factos esse cursores publicos et tabularios affirmat. Fulgentius dicit Geronas quoque Bruttianos dictos. De Servis publicis vide Pignorium de Servis p. 30. et seqq.

§ 8 *Lorarii*] Qui dominorum jussu servos imperia detrectantes, vel segriter obeuntes loris et flagellis excipiebant.

CAP. IV. *Ratione natura facta esse*] Videndus est Plato in Cratyllo, ubi accurate pro utraque parte disputat. Cratylus nique, qui κατὰ φύσιν ab hominibus vocabula constituta arbi-

tratur, addit tamen primigenia nomina quædam extare, quæ a prisca autoribus instituta, quæ potentia majore quam humana, cæterorum vocabulorum fundamentum sint. Inde tamen vocabulorum tantam perturbationem fuisse, ut longis annorum spatiis obfuscata, vix ac ne vix quidem agnoscantur primorum illorum vocabulorum vestigia. Quæ sacra scripturæ aliquo modo conveniunt. Namque ab Adamo juxta rerum naturam imposita vocabula inprimis primogenia. Eademque post confusionem Babylonicam valde turbata sunt, ut vix vestigia nisi in primogenia lingua agnoscantur.

P. Nigidius] Levi prorsus et fatili argumento usus est P. Nigidius, ut doceret nomina et verba naturalem quandam significandi vim habere, non quæ eis hominum arbitratu, quasque conventionem quadam imposita esset. Scripsit enim id percipi posse ex vocibus, Ego, Tu, Mihi, Tibi, Nos et Vos, itemque ex Græcis provocabulis quæ idem valerent. Nam Ego, Nos, Mihi, neque profuso intantoque flatu vocis, neque projectis labiis pronunciari, sed et spiritu et labiis quasi inter osmet ipsos adductis atque compressis. At cum Tu, Tibi, Vos, dicimus, labias sensim primores emoveri, ac spiritum atque animam porro versum, et ad eos quibus cum loqueremur intendi. Dignum sane argumentum, quod ex multis seligeretur a Gellio, eique præter cætera lepidum et festivum videtur. Existimo autem illud, qualecumque est, e Chrysippi fontibus haustum ac derivatum fuisse: qui cum superiorem animi partem, id est, τὸ ὑψηλότερον, in corde, non in cerebro, esse contendere, vel ex eo id colligi posse dicebat, quod cum dicimus, Ego, natura ipsa duce, et ita quodam modo cogente natura ipsius litteræ quæ ejus vocis princeps est, mentum deorsum ad pectus, et ad cor movemus: ut

quasi nutu ostendamus eam partem qua præcipue sumus id quod sumus: 'Mens enim cujusque,' ait Cicero, 'is est quisque.' Addebat illud quoque, naturale esse, ut de nobis loquentes, nosque ipsos ostendere volentes, digitum indicem ad pectus referamus, non ad caput. Ex quo effici, ut natura ipsa quodammodo docere videatur, præcipue partis, et ejus quæ hominem constituit, non in capite, sed in corde, sedem ac domicilium esse. Quoniam autem videbat Chrysippus, promptam ac paratam esse *ἐννοαν* adversus illud prius argumentum ex voce *ἑκείνους*, cujus idem esset principium, quod τῆς *ἐν*, subjecerat pulchram sane et ingeniosam dissolutionem. neque enim tantum priorem syllabam vocis 'Ego' ita conformatam esse, ut eam qui proferret, nutu se, id est, pectus suum, ostenderet; verum et posteriorem, id est, syllabam *go*, nihil habere, ut ipse loquebatur, apostematicon, id est, quo quidquam extra nos positum indicaretur. At vocem *ἐκείνους* incipere quidem ab eadem syllaba; sed sequi statim syllabam *αὐτῶν*: in qua inesset vis quædam significandi aliquid a nobis sejunctum ac separatum. Hæc tam ingeniose fatua vix a summis viris dicta crederemus, nisi ex Varrone didicissemus, nihil a quæquam ægroto somnari posse tam stultum, quod non aliquis Philosophorum serio dixerit. Ita scribit Muretus l. xiii. Var. Lect. c. 2. Gaius quoque ridet illud Chrysippi argumentum l. ii. de Plac. Hipp. et Plat. c. 2. Frigidus itaque Chrysippi syllogismus suo merito vocat Lucianus in Icaro-Menippo.

ἢ ἐκ τῆς φύσεως] 'An natura nominis sint, an ex impositione.'

Vos, inquit] Apud Græcos *ἄσπετος* et *ἀσπετος* spiritu aspero et projecto pronunciatur.

Labias] Ita præter Lucillum Planus quoque in Sticho loquitur.

CAP. v. *Avarus*] Apud Isidorum lib. x. dicitur *avarus*, quasi 'avidus auri,' extrito *u*. Sed tum melius diceretur 'avidus æris,' quia post percussione nummi, in ære primum, non in auro veterum facultates consistebant.

Locupletem] 'Locuples dicebatur a copia locorum,' ut Fronto loquitur: vel potius 'plenus locorum': 'locus' agrum denotat, 'ples' abundantem, ab inusitato 'pleo,' unde 'impleo,' 'repleo.' Hanc derivationem etiam probat Plinius lib. xviii. c. 3. et Isidorus lib. x.

Quod est aveo] Probat hanc sententiam Vetus Interpres Horatii ad Satyr. 1. lib. i. 'Aveo,' significat, 'cupio,' et hinc 'avidus' et 'avarus.'

Amarus] Non quadrat, quia non est nomen verbale. 'Amarus' autem ab Hebræo *מר* deducitur. Chaldæi et Arabes *מריר* dicunt. Hinc 'amarus,' imo ipsum quoque 'mare,' quod amarum est.

De quo nihil dici potest] Quasi dicat, quod simplex esse negari non potest.

CAP. vi. *Appii namque illius Cæci*] Cum Cincas Romam missus esset legatus a Pyrrho, ut pacis condiciones cum Senatu iniret, ea lege ut Pyrrhus in urbem reciperetur, Appius Cæcus et senex jussit se in Senatum deferri, et sua oratione obtinuit, ne Pyrrhus reciperetur. Extat Appii Oratio apud Plutarchum in Pyrrho.

Si P. Claudius frater] P. Claudius Pulcher contempta religione, cum cavea liberati pulli non pascerentur, atque hoc inauspicatum esset, mergi eos in aquam jussit, quando esse volent. Prælio navali juxta Siciliam cum Adherbale habito, xciii. navales ab hostibus captæ, ipse vix cum xxx. navibus fuga elapsus. Estque a Romanis cladem acceptam esse satis constaret, ut Cicero et Polybius, qui

hanc cladem luculente describit lib. i. testantur. Valerius tamen lib. viii. imbre dissolutis comitiis evasisse testatur.

Cum ingenti civium numero] Ex xciii. captis navibus paucos evasisse Polybius testatur.

Sed utinam, &c. reviviscat frater] Suetonius in Tiberio: 'Extant et feminarum exempla diversa æque: aliquid gentis utriusque utraque Claudia fuit, et quæ navem cum sacris matris Deum Idææ obhærentem Tiberino vado extraxit, precata propalam, ut ita demum sequeretur, si sibi pudicitia constaret: et quæ novo more iudicium maiestatis apud populum mulier subiit, quod in conferta multitudine ægre procedente carpento, palam optaverit, ut frater suus Fulcher revivisceret atque iterum classem amitteret, quo minor turba Romæ foret.' Valer. Maxim. lib. viii. cap. 1. addit optasse, 'ut frater sapiens Consul factus infelici ductu nimis magnam urbis frequentiam minueret.' Vide et Liv. Epit. lib. xix.

Ædiles plebei] Qui simul cum Tribanis plebis instituti A. U. cclxxi. atque erant iisdem tanquam administri et adjutores, ut tradit Dionysius lib. vi. Eidem tanquam minuti censores multas quoque indicebant.

Æris gravis viginti quinque milia] Budæus et Scaliger per 'æs grave' rade atque informe intelligunt, quos rejicit Salmasius, atque idem de M. Usur. c. 6. extra controversiam esse ait, quamdiu asses fuere librarii, 'grave æs' non alia notione acceptum fuisse, quam de ære signato; ubi vero imminutum assium pondus fuit, et illi lege Papiria ad semunciam redacti, 'æris gravis' appellationem non nisi de infecto et rudi usurpatam. At ego maxime controversam existimo, quod illi extra controversiam est. Nam dum as libram pondo fuit, quæ ratio potuerit excogitare aut utilem ac necessariam red-

dere 'gravis æris' appellationem nullus video: unius enim generis erat quicquid erat: et quia grave erat omne, ideo nullum, quod 'grave' iceretur. Nondum extiterat nomisma, quod minori pondere accederet ad idem pretium, a quo ut appellando discerneretur, alterum grave nuncupandum erat. Tum demum opus fuit distinctione nominis, postquam aliud æs pondere levius eadem æstimatione cepit mutari. Adeo ut vocabulum pene non fuerit, nisi ex quo res fuit, hoc est, esse desit. Ergo dum libralis æs fuit, ignorabatur discrimen et nomen æris gravis: at circumscripto æsse, 'grave æs' et de signato et de rudi, prout res tulit, pro pecunia accipi facile concedam. Ita scribit Gronovius de Pecunia Veteri lib. iii. c. 15. Addit in fine capituli: Aut cogitemus factum Romæ, quod fit hodieque apud Sueones. Sunt nummi ærei; sunt etiam massæ grandes quadratæ, in quatuor oris et medio alterius lateris signatæ. Ita credi possit usum nummorum non statim sustulisse usum massarum. Æs grave tum dixerint Romani et massas hujusmodi signatas, postquam unum pondus imminutum est. Sed illarum massarum pretium crevit pro ratione nummi. Ita Vir Clarissimus et amicissimus Collega Gronovius. Quandoquidem autem hanc historiam contigisse refert Ateius bello Punico primo, adduci hic debet locus Plinii l. xxxiii. c. 3. ubi ita loquitur: 'Libræ autem pondus æris imminutum bello Punico primo, cum impensis Respublica non sufficeret, constitutumque ut asses sextantario pondere ferirentur. Ita quinque partes factæ lucri, dissolutumque æs alienum.' Ita æse sextantario facto, proculdubio adhuc asses librales extiterunt, qui 'gravis æris' dicebantur. Quinetiam massa xx. librarum, quæ prius valuerat vicenos æris, tum cxx. asses valuit et appenaa est. Eadem ratio in æse

unciario. Primis autem illis temporibus, quanquam leviori pondere asses ferirentur, proculdubio graves tamen non statim aboliti: vel igitur de talibus assibus, vel massis æreis intelligendus hic locus.

Cepito Ateius] Vide l. VIII. c. 10.

Ultra] Ex textu elici potest intra scribendum, nisi titulus, quod aliquoties contingit, non respondeat textui. Nilus tamen, et Danubius etiam extra limites imperii Romani ex parte finiunt, Rhodanus intra limites. Sed ita intelligendum est, flumina hæc ultra imperium fluere in mare, qua imperium Romanum est.

Ἦν δὲν θάλασσαν] Mare internum sive mediterraneum.

Maximum esse Nilum] Longitudine et latitudine. Volunt nonnulli a fonte usque ad exitum in mare conficere secundum directum cursum 35. gradus majoris circuli, id est, miliaria Germanica quingenta viginti quinque, et multo plura si obliquitatem alvei spectes. Nam Diodorus Siculus insulas septingentas circuire testatur. Latitudo Nilii et Danubii fere eadem, ubi amplissima est, miliaria nimirum unius Germanici. De Nilo videndus Herodotus, Diodorus, Strabo, Ammianus, Aristides in Ægyptiaca, Heliodorus in Æthiopiciis, Philostratus, alii. Vide Wendelinum de Admir. Nilii cap. 4.

Histrum] Istrum vel potius Histrum cum Nilo comparat Herodotus in Enterpe. Quinetiam vetus scriptor apud Snidam cataractas quoque in Istro esse ait, sicut in Nilo, scopulos quosdam iustar montium, qui aquarum cursum impediunt. Aristides in Ægypt. 36. fere cataractas esse testatur. Uti Nilus septem ostiis in mare internum, ita Danubius, qui idem cum Istro, in Pontum Euxinum sex ostiis, ut Plinius, ut Ammianus, septem, se effundit. Plin. lib. iv. c. 12. 'Ortus hic in Germaniæ jugis montis Abnobæ, ex adverso Raurici

Galliæ oppidi, multis ultra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus gentes, Danubii nomine, immenso aquarum auctu, et unde primum Illyricum alluit Hister appellatus, sexaginta annibus receptis, medio ferme numero eorum navigabili, in Pontum vastis sex fluminibus evolvitur.' Ausonius quoque Nilo secundum fuisse dicit Epigr. 8. 'Illyricis regnator aquis, tibi Nile secundus Danubius lætam profero fonte caput.' Vide quoque Ovidium lib. iv. de Ponto, Eleg. 10. Arrianus lib. i. de Gest. Alex. et Ptolemæus hunc fluvium totius Europæ maximum esse scribunt. Profunditas ejus quibusdam in locis ducentorum pedum. Unde Horatius Danubium 'profundum' dicit. Quod de Nilo incertum est. Scribit autem Appianus ad Savi fluminis et Danubii confluentem, superiorem partem Danubium, inferiorem Istrum vocari. Strabo lib. vii. usque ad Cataractas Danubium, a Cataractis usque ad Pontum Istrum vocari commemorat, Plinius, ubi primum Illyricum alluit.

In tribus primis] Inter quæ Rhodanus, Danubiusque.

Rhodanum] Fluvium Galliæ celeberrimum, quem eleganter describit Ammianus Marcellinus lib. xv. 'A Pœninis,' inquit, 'Alpibus effusiore copia fontium Rhodanus fluens, et proclivi impetu ad planiora degrediens, proprio agmine ripas occultat, et paludi sese ingurgitat nomine Lemanno, eamque intermeans nusquam aquis miscetur externis: sed altrinsecus summities undæ præterlabens segnoris, queritans exitus, viam sibi impetu veloci molitur. Unde sine jactura rerum per Subaudiam (ita emendat Valesius pro eo, quod vulgo habebatur, *densa paludium*) fertur et Sequanos, longeque progressus Vienneensem latere sinistro perstringit, dextro Lugdunensem: et emensus spatia flexuosa, Ararim, (quem Sau-

connam appellant) inter Germaniam primam fluentem, suum in nomen asciscit. Qui locus exordium est Galliarum. Exindeque non millenis passibus, sed leucis itinera metiuntur. Hinc Rhodanus, aquis advenis locupletior, vehit grandissimas naves, ventorum flatu jactari saepius adsuetas, finitisque intervallis, quæ ei natura præscripsit, apertus Gallico mari concorporatur, per patulum sinum, quem vocant ad gradus, ab Arelate octavo decimo ferme lapide disparatum. Plinius tria ejus ostia numerat, Ptolemæus et Polybius duo. Quinque Timæus, quem reprehendit Polybius. Vide Melam lib. II. c. 5. Strabonem lib. IV. Polyb. lib. III. Hodie Arari mixtus, violentus et impetuosus, et juxta ostia diffusus, in mare mediterraneum se præcipitat, sed Istro longe minor est.

CAP. VIII. *Fuit hæc quoque* Ex Plinio adducit Joannes Sarisburiensis lib. VI. c. 12.

Quasi minus sani viderentur Hæc ratio subtilior. Maretus putat potius id factum, ut sanguinem, quem cum gloria fundere pro patria voluerant, eum cum ignominia amitterent. Verum Lipsius hoc improbat, cum etiam in furto sanguinis missio in usu fuerit; nam Frontinus lib. IV. Stratag. ita loquitur, 'M. Cato memoria prodidit, in furto comprehensis inter commilitones dextras esse præcisas, si lentius' (legendum, *lenius*) 'animadvertere voluissent in principes, sanguinem missum.' Justus Lipsius lib. V. de Milit. Rom. dial. 18. primo emendat pro *in principes, in principibus*, nam in illo loco castrorum pleræque pænæ exactæ. Stewechius in Notis ad Frontinum vulgata verba servanda autumat, et principes putat vel principales milites gregariis ac contubernaliibus opponi. Sed ad rem. Maretus itaque sententiam improbat Lipsius. Quis enim, inquit, in furto castigato, sanguis pro patria fundendus fuit?

Sed pro Mureto responderi posset, originem hanc pænæ fuisse, sed postmodum ad alia delicta tralatitiam factam esse. Etiam alia quoque ratio addi potest, ut illi, qui in hostili sanguine fundendo parci, vel meticulosi fuissent, suum sanguinem amitterent. Potuit interea quoque esse nota merita mortis, ut Lipsius censeat, sed clementer condonata, cujus species erat sanguinis missio modica.

CAP. IX. *Frons*] Initium aciei. Cato de Re militari apud Nonium: 'Una depugnatio est fronte longo, quadro exercitu.' Quæ verba Vegetius quoque usurpat lib. III. c. 20.

Subsidia] Auxiliares copiæ. Ita socii ad utrumque cornu legionibus subsidio erant, quin etiam legiones secundariæ aut tertiariæ primariis. Nec legiones tantum, verum cohortes sic substitutæ.

Cuneus] Literæ Δ assimilabatur. Angusta in fronte acies paulatim se pandens in maximam longitudinem desinebat. 'Caput quoque porcinum' appellarunt. Vegetius lib. III. de Re Mil. cap. 19. 'Cuneus dicitur multitudo peditum, quæ juncta acie prima angustior, deinde latior procedit, et adversariorum ordines rumpit: quia a pluribus in unum locum tela mittuntur, quam rem milites appellant caput porcinum.' Videndus quoque Agathias lib. II. et Ammianus lib. XVII.

Orbis] Quod orbicularis esset figura, dictus.

Globus] 'Qui' juxta Vegetium 'a sua acie separatus vago superventa incursat inimicos' figura quoque rotunda et globosa fuisse videtur.

Forfices] Vel forcipes, contrarii erant cunei figurae.

Serra] Paulus ex Festo, 'Serra præliari dicitur cum assidue acceditur, recediturque, neque ullo tempore consistitur' ad modum nimirum agitatæ serræ.

Ala] Vegetius l. ii. c. 1. 'Equitum alæ dicuntur ab eo, quod ad similitudinem alarum ab utraque parte protendantur acies.'

Turres] Ordo militum in quadro, instar turris.

Cap. x. Annulum] Vide Kirchmannum de Annulis et Goræi Dactyliothecam.

Usitatos] Usos: ita et alibi loquitur.

Appion] De quo alibi diximus.

Nervum quandam] Sunt hæc ineptiæ. Idem scribit Macrobius lib. vii. Sat. cap. 13. Addit ex sacerdotum Ægyptiorum relatu, 'complicatum senarium numerum digitus iste demonstrat qui omnifariam plenus, perfectus, atque divinus est.' Ibidem Ateius Capito scribit, usum annulorum exemptum dextræ, quæ multum negotiorum gerit, ne crebro motu pretiosi lapides frangerentur, et in digito illo, qui minus officii gerit, constitutum esse.

Cap. xi. Mature] Idem ex Nigidio citant Servius ad illud Georg. i. 'Maturare datur,' Macrobius lib. vi. Saturn. c. 8. iisdem fere quibus Gellius verbis, et libellos vetus Grammat. de differentiis.

Decocta] Putrida.

§ 2 *Ἐπειδὴ βραδέως*] Id est, 'festina lente.' Hoc dictum Augustus nummis quoque expressit, cum Terminum fulmini conjunxit. Addidit Augustus hunc quoque versum, 'Ἀσφαλὴς γὰρ ἐστὶ ἀμείνων, ἢ θρασὺς στρατηλάτης.' Versus Trochaicus est ex Euripidis Phœnissis: 'tutiora' enim, ut in adagiis loquitur Erasmus, 'quæ lentis consiliis providentur, quam quæ calidis consiliis properantur.' Hæc autem verba *επειδὴ βραδέως* non sunt cum sequenti versu conjungenda, ut putavit Erasmus. Vide H. Steph. Schediasm. lib. iv. c. 3. in supplement. tom. 5. facia Criticæ.

Et industria celeritas, &c.] Hæc duo nomina 'industria' et 'diligentiæ'

non solum dandi, sed et gignendi causæ esse possunt. Ut celeritas industria sit, quam adfert industria, (quoniam omnia eo celerius fiunt, quo majori ad ea faciendâ industria utimur) itidemque tarditas diligentia intelligatur, quam poscit diligentia: quoniam quo quid diligentius accuratiusque fit, eo etiam fieri tardius consuevit. Alioqui industria et diligentia a Cicerone lib. i. de Orat. conjunguntur. *H. Stephanus in Schediasm.*

Frigidus agricolam] Extant hi versus lib. i. Georg. vs. 259. et seqq. Ad quem locum Servius: 'Ordo est, Multa maturare datur et diligenter facere: quæ velis cælo sereno properanter facere, non diligenter poteris facere, dum festinas et tardius ad laborem redibis. Oportet ergo, ut dum domi resides ea quæ tibi præparare potes, et necessaria vides, parare studeas: ut cum fuerit serenitas data, statim ad laborem prodeas.' Citat idem mox Catonem, et (quod nota) Anl. Gellium.

§ 3 *Serenas*] Scilicet, tempestates. *Properari necessariam est*] Forsan hic quædam desunt, ut illa ex Catone, quæ apud Servium inveniuntur.

Afranius] Qui iisdem temporibus in urbe floruit, quibus Terentius et Sæx. Cæcilius in senium vergebant: peracutus in fabulis fuit, et disertus teste Cicerone in Bruto. Ausonius illum quoque faciundum appellat hoc versu, 'Quam toga faciundi scenis agitavit Afrani.' Menandrum potissimum imitatus est, unde Horatius in Epist. ad Augustum, 'Dicitur Afrani toga convenisse Menandro.' Quod etiam Macrobius, Acron, et Porphyrio testantur. Plures ejus fabulæ ab antiquis Grammaticis citantur. Vide Gyraldum et Crinitum de Poët. Vet.

In togata] Fabulæ togatæ a veste Romanorum ita dictæ, sicuti palliatæ Græcis, prætextatæ a prætextis magistratuum.

Non praecequis] Ita tamen etiam in

recto casu dicitur apud Nonium, qui ita ex Novio, vel Nævio, hæc verba adducit: 'Huic puellæ præcoquis libido inest.' 'Præcoquus' quoque Columellæ et Martiali dicitur.

CAP. XII. *Librum esse Democriti*] Hunc librum 'de vita et natura Chamæleontis' non recenset Diogenes Laërtius inter ejus opera. Cæterum in fine ejus vitæ ita dicit: τὰ δ' ἄλλα ὅσα τοῖς ἀναφύρουσιν ἐς αὐτὸν, τὰ μὲν ἐκ τῶν αὐτοῦ διεσπασμένοι, τὰ δ' ὁμολογούμενοι ὄντιν ἄλλότρια, id est, 'Alia autem quæcunque nonnulli illi tribuunt, quædam ex illius libris composita sunt, quædam omnium consensu aliena sunt.' Plinius quoque lib. xxx. 'Fides illis fasque omne deest adeo, ut illi qui cætera in viro illo probant, hæc ejus opera inficiantur.' Columella l. vii. de Re Rustic. Doli Mendesii commentaria sub nomine Democriti falso prodita affirmat. Vitruvius lib. ix. c. 3. dicit Democritum selectorum libros scripsisse, quæ ipse expertus fuerat vera esse. Ita enim loquitur: 'Admiror etiam Democriti de Rerum Natura Volumina, et ejus commentarium, quod inscribitur χειροτονητῶν' (Salmasius emendat χειροκμήτων. Plinius l. xxiv. cap. 17. corrupte *Chirocineta* appellavit) 'in quo etiam utebatur annulo signans 'cera ex milto' (Salm. legit *melli*) 'quæ esset expertus.' Democritus itaque multa annotaverat, quæ nondum approbaverat, quædam expertus erat, atque ea annulo signare solitus erat. Illa itaque falsa et incredibilia ex iis esse potuerunt, quæ nondum expertus erat. Hæc si non sufficiant, addi illud potest, magicis et Chymicis artibus imbutum fuisse Democritum, quibus alia dici videntur, alia occultantur, et a solis mystis intelliguntur. Utique de Chymia scripsisse tituli quidam librorum apud Diogenem Laërtium testantur, uti sunt περὶ χυμῶν, quo titulo liber, qui nunc Hippocrati adscribitur, fortasse

Delph. et Var. Clas.

fuerit Democriti. Item περὶ τῶν διαφύρουτων βυσμῶν, περὶ ἀμειψιρυσμῶν, sive de 'Fluxuum permutationibus,' περὶ τῶν ἱερῶν γραμμάτων, (χημεία intelligi videtur, quam Lexicon vetus ejusdem artis ἱερὰν καὶ θέαν τέχνην appellat.) Idem Democritus lapidem in smaragdum mutare poterat, ut testatur Seneca Epist. 90.

Rapidissimum] Celerrimum, non, ut quidam hic exponit, rapinis deditum. Vide Plin. lib. x. c. 8.

§ 3 *Chamæleontis*] Plinius lib. viii. cap. 32. figura et magnitudine lacertæ esse, contra lib. xxviii. c. 8. crocodilo similem esse dixit. Verum teste Herodoto lib. ii. Iones etiam ita lacertam vocant. Qui dicit eas morari ἐν αἰμαστροῖσι, anþ pampino Tertullianus de Pallio. Vide Salmas. ad Solinum p. 873. et seqq. Diffuse de chamæleonte egit Aristot. lib. ii. c. 14. de Hist. Anim.

Chamæleontis] De hac planta vide Theophrastum de Plantis, lib. ix. c. 13. et Dioscoridem lib. iii. c. 8. et 9.

Pastilli] Globuli vel pilulæ ex nunguento Horatio dicuntur. Inter arida medicamenta recenset Celsus lib. v. c. 17. ἀρτισκοί, sive exigui panes Græcis dicuntur, qui vel rotundi vel oblongi. Vide Salmas. ad Solinum pag. 1332. et seq.

In decimo libro] Cap. 49. et lib. xxviii. c. 4.

Linguas avium] Vide Plutarchum περὶ τοῦ λόγου τῶν ἀλῶν.

§ 4 *Archytam Pythagoricum*] Cujus vitam descripsit Diogenes Laërtius, et paucis Hesychius Illustris. Inter Antiquos scripsit quoque ejus vitam Aristoxenus, quam laudat Athenæus lib. xii. eodemque capite. Ad quem etiam extant duæ Platonis Epistolæ. Nulla ejus scripta citat Laërtius. Citat tamen τὸ Ἀρμενικὸν Nicomachus lib. i. de Arithmetic. et περὶ Παντὸς Simplicius in Præfat. ad Prædic. Aristotelis, quædam etiam alia Stobæus. Ejusdem librum de Agricul-

A. Gell.

4 O

tura (quamvis alium esse censeat Laërtius) citat Varro de R. R. lib. et c. 1. et Columella lib. 1. cap. 1. Fuit idem præstantissimus Geometra atque in ea arte cubum primus invenit, ut in Republ. Plato affirmat. Meminit ejus quoque Horatius lib. 1. Ode 28. 'Te maris et terræ numeroque carentis arenæ Mensorem cohibent, Archyta, Pulveris exigui prope litus parva Matinum Munera, nec quicquam tibi prodest Aërias tentasse domos, animoque rotundum Percurrisse polum morituro.' Inter claros Mathematicos nominat quoque illum Proclus ad 1. Enclidia.

Nobilium] Scilicet, scriptorum.

Exequentissimus] Qui presse memorias Veterum sectatur, vel potius verbis exprimit. 'Exequi verbis' etiam Cicero dixit pro 'exprimere.'

Simulachrum columbæ] Simile quid de Jannelio Turriano, qui cum Carolo v. post depositum imperium in solitudine agebat, narrat Strada lib. 1. hunc in modum: 'Et vero hic' (Turrianus) 'inprimis fuit qui in Hieronymiano secessu, novis quotidie machinationibus, Caroli mentem talium rerum avidam oblectabat. Nam sæpe a prandio armatas hominum et equorum icunculas induxit in mensam, alias tympana pulsantes, tubis alias occinentes, ac nonnullas ex eis feroculas infestis sese hastulis incursantes. Interdum ligneos passerculos emisit cubiculo volantes revolantesque, cœnobiarcha, qui tum forte aderat, præstigias subverente.' Aristoteles lib. 1. de Anima testatur a Dædalo ligneam Venerem fabricatam, quæ argento vivo infuso moveretur. Vulcani tripodes sponte se movisse scribit Homerus Il. 1. vs. 375. tales passim in fanis gentilium arte mechanica statum inveniebantur, sicut ipse quoque testatur Plutarchus.

Disciplinaque mechanica] Diogenes Laërtius in ejus vita: *ὁβτος πρῶτος τὰ μηχανικά τῶν μηχανικαῖς προσχρησά-*

μενος ἀρχαῖς ἐμειβάδουσε, καὶ πρῶτος κίνησιν ὀργανικὴν διαγράμματι γεωμετρικῇ προσήγαγε, διὰ τῆς τομῆς τοῦ ἡμικυλίου δύο μέσας ἀνὰ λόγον λαβεῖν ζήτην εἰς τὸν τοῦ κύβου διπλασιασμόν, καὶ γεωμετρίᾳ πρῶτος κύβον εἶρεν, ὥς φησι Πλάτων ἐν πολιτείᾳ. Id est, 'Hic primus mechanicam artem mechanicis utens principiis methodice tradidit, et primus motum organicum geometrico diagrammate usus induxit: dimidii cylindri sectione duas medias proportionem studens sumere ad cubi duplicationem. Et in Geometria primus cubum invenit, ut in Republ. Plato affirmat.'

Ἀρχύτας Ταραντῖνος] Id est, 'Archytas Tarentinus, Philosophus simul et mechanicus, fabricavit columbam ligneam volantem: quæ, si aliquando consideret, non iterum exurgebat. Eo enim usque volabat.'

CAP. XIII. *Partim hominum*] Ita etiam Cicero loquitur lib. 11. de Oratore. 'Sed eorum partim in pompa, partim in acie illustres esse voluerunt.' Ita etiam loquitur lib. 11. de Officiis. Usurpatur autem pro eo nominis casu, quem significatio et sensus requirit. Videtur esse accusativus antiquus, et subintelligi 'ad,' vel 'quod ad partem.'

De Re Floria] Vide lib. 1x. c. 12.

Surrexitavit] Crebro surrexit. Badiana et alia quædam editt. habent *subreptitavit*, id est, frequenter et clam irrepsit, ut Veneri se dederet.

Q. Claudius] Quadrigarius scilicet, de quo aliquoties diximus.

CAP. XIV. *Quæ, &c. factum iter*] Grosippus, vel potius Gaspar Scioppius, arbitratur locum Catonis esse corruptum; legendumque esse, *contumeliam, quam mihi factum itur*. Sed repugnant doctissimo viro hæc Gellii verba, quæ ibidem legas: 'Sicut contumeliam factum iri significat, iri ad contumeliam faciendam, id est, operam dari quo fiat: ita contumelia mihi factum itur casu tantum immutata

idem dicit.' Quid inde apertius, quam accusativum mutari in nominativum; et ita jam Gellii tempore habuisse codices Catonis; et Gellio nullam fuisse mendæ suspicionem? Hoc argumentum tanti puto, ut, si usu veniat, multo cum Catone, quam aliter loqui malim. Sed rationem obtendit vir ille eruditus: ut, juxta quem, 'itar factum,' integre sit, 'iter' vel 'via itur ad factum contumeliam,' sive, 'ad faciendum contumeliam.' Nempe non satis distinguit inter nativum sermonem et consuetudinem, quæ sæpe a nativo recedit. Primo, 'ire factum' notabat, ire iter seu viam 'ad factum,' sive, 'ut quid fiat.' Sed quia quando itur, ut quid fiat, illud ob quod itur, effici soleat, eo *ἡ ἐκείνη* *ἡ ἐκείνη*, 'ire factum,' cœpit sumi pro 'facere,' et 'iri factum,' pro 'fieri.' Itaque 'ire factum contumeliam,' notat, 'facere contumeliam,' verum 'contumelia itur factum,' idem est, ac contumelia fit. Ita loquitur Vossius libro de constructione cap. 54. Vide quoque Carionem lib. 11. Antiq. Lect. c. 1. 'Factum' autem hic supinum, vel potius cum Scioppio, qui nulla supina statuit, substantivum, et subintelligitur 'ad' præpositum. 'Factum,' id est 'ad factum,' vel 'factionem,' sive 'ad faciendum.'

CAP. XV. *Flamini Diali*] Id est, 'Joviali.' Inde et 'sub Dio' dicunt, id est, 'sub Jove.' Est et *Δίων* templum Jovis. Festo quoque 'diurnum fulmen,' pro fulmine diurno, quod attribuebant Jovi, ut nocturnum Summano. Flaminem autem Festus dici putat quasi filaminem; ita enim loquitur: 'Flamen Dialis dictus, quod filo assidue veletur; indeque appellatur flamen, quasi filamen. Dialis autem appellatur a Dio, a quo vita dari putatur hominibus.' Ita et Priscianus de Flamine lib. 14. Filamen quoque pro flamine legitur in antiqua inscriptione hoc modo: DIVÆ. AV.

GVSTÆ. ALBINVS. ALB. F. FILAMEN. DIVÆ. AVG. PROVINCIÆ LVSVITA. quia nimirum, ut loquitur Varro lib. 14. de L. L. 'Flamines in Latio capite velato erant semper, ac caput velatum habebant filo.' Filum autem erat velamentum lanæ. Insignis est ea de re Servii locus in lib. VIII. Æneid. 'Flamines in capite pileum habebant, in quo erat brevis virga desuper habens lanæ aliquid. Quod cum per æstus portare non possent, filo tantum capita religare cœperunt. Nam nudis penitus eos capitibus incedere nefas fuerat. Unde a filo quo utebantur flamines sunt dicti, quasi filamines. Verum festis diebus filo deposito pilea necesse erat accipere, quæ secundum alios ad ostendendam sacerdotii eminentiam sunt reperta.' Alii a flameo, quod erat velamentum capitis, flamines dictos voluerunt.

Castus] Vulgo, *casus*. Editt. Vett. legunt *cautus*. Justus Lipsius primo legebat *castus*, et bene. Postmodum mutavit sententiam, et *cautus* approbavit, quam propriæ significationis vocem esse affirmat, et eo nomine acceperit, quicquid in sacris cavendum, et religionis gratia vitandum aut omittendum sit. Sed *castus* omnino legendum. *Castus* enim iidem sunt in sacris, qui ritus. Varro lib. 1. Rerum Hum. apud Nonium, 'Nostro ritu sunt faciunda civilius, quam Græco casta.' 'Castus,' idem quod Græcis *ἀγνός*. 'In casto carius consistere' apud Festum, est *ἀγνός* *ἀγνός*, Cereri operari. Vide Scaligerum in Festum, et Varronem. Rituum illorum quorundam causas reddit Plutarchus in Quæst. Rom.

Fabii Pictoris] Vide l. 1. c. 12.

Equo] Addit Plutarchus in Qu. Rom. 40. non potuisse plus tribus noctibus Urbe abesse, neque pileum vel apicem usquam deponere.

Equo Dialem] Festus dicit, 'hoc ideo fieri, ne si longius digrederetur, sacra negligerentur.' Aliam habet ratio-

nem Plinius lib. xxviii. cum dicit: 'Equinum vel damnatum inter venena, ideoque flamini sacrorum equum attingere non licet, cum Romæ publicis sacris equus etiam immoletur.'

Classem procinctam] Festus quoque interpretatur, 'exercitum instructum.'

Rarentur] Pro 'raro,' ἀρῃαῖος.

Creatus Consul est] Plutarchus dicit Quæst. Rom. ult. non licitum fuisse flamini Diali magistratum suscipere vel ambire.

Item jurare Diale] Reddit rationes Plutarchus Qu. Rom. xlii. vel quia sacrorum antistiti fides habenda, vel contra quod sit publicum perjurii periculum: vel quod iurandum in execrationem perjurii desinit, quæ tristis est et diri ominis. Unde dira imprecari aliis sacerdotes per leges non possunt.

Nisi pervio cascoque] Id est, patulo et vacuo, sine ulla gemma vel lapide.

Ignem e flaminia] Ex flaminis domo. a 'flamen' fit 'flaminus,' unde 'flaminus Camillus,' 'flaminis licitor,' 'flaminis ædes:' ubi itaque apud Ovidium vulgo legitur, 'Ipse ego Flaminiam poscentem februa vidi, Februa poscenti pinea virga data est.' pro *Flaminiam*, Scaliger legit, *flaminia*. In Editione Neapolis legitur *Flaminicam*, id est, flaminis conjugem. Per 'Flaminiam' ibi intelligi quoque potest 'sacerdotula, quæ Diali præministrabat, eaque patrimis et matrimis;' (aliter legitur *patrima et matrima*;) 'id est, patrem matremque adhuc vivos habebat,' ut loquitur Festus.

Nisi in sacrum] Ita emendavit Lipsius. vulgo, *nisi sacrum*. Festus: 'ignem ex domo flaminia nisi divinæ rei gratia efferri jus non est.'

Et vincula] Idem Plutarchus refert Qu. Rom. cxi.

§ 2 *Nodum in apice*] Ita Vett. Editt. et recte. Quædam Editt. male, *nequus in apice*: nusquam enim vinctus Dia-

lis, nisi in apice. Festus ex Titio: 'Offendices ait esse Titius nodos, quibus apex retineatur et remittatur. At Veranius Choriola existimat, quæ sunt in loris apicis, quibus apex retineatur et remittatur, quæ ab offendendo dicuntur. Nam cum ad mentum perventum est, offendit mentum.' Idem: 'Apex, qui est Sacerdotum insigne, dictus est ab eo, quod comprehendere Antiqui vinculo, apere, dicebant.' Et rursus: 'Apiculum filum, quo flamines velatum apicem gerunt.' Qualis fuerit apex ita scribit Servius ad II. Æneid. 'Apex proprie dicitur in summo flaminis pileo virga lanata: hoc est, in cuius extremitate modica lana est.' Nonnunquam tamen pro integro pileo sumitur. Servius Danielis: 'Sytonias' (L. Suetonius) 'tria genera pileorum dixit, quibus sacerdotes utuntur, apicem, tutulum, galerum. Sed apicem, pileum sutile, circa medium virga eminente; tutulum, pileum lanatum; galerum, pileum ex pelle hostiæ cæsæ.' Vide Rubenium lib. II. Elect. cap. 25.

Neque in cinctu] Varro dicit cinctum viris, cingulum mulieribus proprium fuisse, et a cingendo dictum. Erat vestis infra pectus corpus comprehendens obligaculo similis. Cinctu autem Gabino etiam Pontifices et Sacerdotes utebantur, cum belli causa sacris operarentur, vel cæremonia quadam sacra defungerentur. 'Gabinnus autem cinctus,' teste Servio, 'erat toga sic in tergum rejecta, ut una ejus lacinia revocata hominem cingat.'

Verberari] Vel alio supplicio affici juxta Plutarchum Qu. Rom. cxi.

Detonset] Detondeat.

Capram] An quod insalubris caro et gravis odoris? ut testatur Hippocrates lib. iv. de Victus ratione in acutis, et Galenus lib. iii. de Alim. Fac. c. 1. qui dicit præter succi malitiam accedere et acrimoniam. Quip-

pe est animal natura sua admodum calidum, unde et gravis odor ex illo continuo expirat. Accedit quod Hippocrates libro de Morbo sacro comitali morbo infestam ejus carnem esse affirmat. Quinetiam Veteres existimabant capras nunquam integra sanitas frui. Unde Varro lib. 11. de R. R. c. 3. dicit: 'capras sanas nemo promittit, nunquam enim sine febre sunt.' Pro cibo quoque utuntur helioboro et cicuta, ex quibus caro malitiam trahit. Lucretius lib. 14. 'Præterea nobis veratrum est acre venenum, At capris adipem et coturnicibus anget.' Idem lib. 5. 'Quippe videre licet pinguescere sæpe cicuta Barbigeras pecudes, homini quæ est acre venenum.' Plutarchus quaestione Rom. cxi. ideo dicit. flamine Diali non solum caprinam edere, sed tangere aut nominare nefas fuisse, vel quod ab animali luxurioso et fætido abhorrerent, vel quod morbosum timerent, vel quod comitali morbo obnoxium crederent, atque vererentur ne contagio ad illos perveniret. Idem Plutarchus scribit canis quoque contactu et nominatione abstinuisse flaminem Dialem. Quod hic Gellius prætermisit. Canem enim immundum censebat Antiquitas, ideoque nulli cœlitum immolabatur. Feralis quoque canum ulnatus censetur, ideoque Hecate sacri.

Et carnem insoctam] Quis cruda caro ingrata Diis censebatur in sacrificiis: quod sacra quoque pagina inquit. Vide Levitici cap. 11. et 111. Plutarchus Qu. Rom. 110. rationes quoque adfert, vel quod crudarum carnis esu ita interdicitur, vel quod cruda caro aspectui adversetur.

Et ederam] Rationem reddit Plutarchus in Qu. Rom. vel quod sterilibus sit et inutilis hominibus, imbecillaque, eaque de causa aliis innitatur, atque umbra et virore suo noxia sit, vel quod ipsa edera assumpta mentem turbet; unde et fanaticæ mul-

eres in Bacchicis sacris illa utebantur, quod furorem inducere crederetur. Utique juxta Theophrastum lib. 111. de Plantis c. 18. hederæ amplexus non tantum arbores omnes infestat, verum etiam enecat alimenta exhaustiendo. Scribit quoque Dioscorides lib. 11. c. 175. nigræ hederæ succum vel corymbos epotos corpus debilitare, mentemque alienare.

Et fabam] Propter hanc causam, ut scribit Festus Pompeius, 'quod ea putatur ad mortuos pertinere. Nam et Lemuralibus jacitur larvis, et parentalibus adhibetur sacrificiis, et in flore ejus luctus literæ apparere videntur.' Lemuralibus, quæ per trinoctium fiebant mense Maio, lemures sive larvæ ejici nigris fabis credebantur. Ovidius Fast. lib. 5. 'Cumque manus pure fontana percipit unda, Vertitur et nigras accipit ore fabas: Aversusque jacet, sed dum jacet, hæc ego mitto, His, inquit, reddimo meque meosque lare. Hæc novies dicit, nec respicit: umbra putatur Colligere, et nullo terga vidente sequi. Rursus aquam tangit Nemesæque concrepat ara, Et rogat ut tectis exeat umbra suis, Cum dixit novies, manes exite paterni, Respicit, et pure sacra peracta putat.' Fabas quoque 'parentalibus sacrificiis' adhiberi solitas Festus affirmat. Parentalia autem erant epulæ in funeribus parentum aut propinquorum celebrari solitæ. Plinius lib. xviii. c. 12. 'Quin et priaco ritu fabacia' (Turnebus legit *fabata*) 'sumæ religionis Diis in sacro est prævalens pulmentari cibo, et hebetare sensus existimata, insomnia quoque facere: ob hoc Pythagorica sententia damnata, vel (ut alii tradidere) quoniam mortuorum animæ sunt in ea: quæ de causa parentando utique assumitur.' Herodotus lib. 11. scripsit Ægyptios a fabis abstinuisse, sacerdotibus vero ne aspicere quidem licitum fuisse, quod arbitrentur hand

mundum esse illud edulium. Unde terte, vel a Pythagora accepisse videntur Romani. Acro scholiastes in libro II. Sat. VI. ad illum versum, 'O quando faba Pythagoræ cognata,' inquit, 'Pythagoras legumen omne negaverat comedendum, præcipue fabam veluti parentem coluerat, nam colorem ejus dicebat veluti humano sanguine infectum:' quinetiam idem dicit Pythagoram fabis abstinnisse, 'quod viridis in pyxide ærea servata vertitur in sanguinem,' item, 'quod cocta sanguinis humorem ex se emitteret.' Cæterum de Pythagoræ hoc instituto alibi diffuse dictum fuit.

Non succidet] Interpretatur Lipsius, *non succedet*. Non enim vetatur succidere propagines vitium, sed subire, sicuti ex Plutarcho in Quæst. Rom. Qu. 112. liquet. Quo significare voluerant, nefas esse flaminem inebriari.

Luto tenui] An in signum originis humanæ, quæ juxta gentiles quoque, Homerum, Hesiodum, Ovidium terræ debetur, et in eam resolvetur. Euripides in Supplic.: 'Ὅθεν δ' Ἰκαστον εἰς τὸ σῶμ' ἀφίκετο, 'Ενταῦθ' ἀπῆλθε, πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα, τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν. Id est, 'Unde quidque in corpus pervenit, Eo iterum abit, spiritus quidem cælo, Corpusque terræ.'

Cum strue atque ferto] Vulgo, *ferro*: male. Strues est genus libi, cujus in solo tracta farinacea multa, velut toruli aut digiti, ordine structa et serie conjuncta ponebantur: velut in sphaerita sphaeræ vel globuli multi in solo placenta ponebantur. 'Fertum a ferendo' interpretatur Verrius: quod ad sacrum ferretur. Alii *ferctum* dicunt, ut libi genus sit quod intus aliqua re farciebatur: ita Turnebus lib. XIV. Advers. c. 18. 'Ferctum' et 'forctum' Salmasio 'bonum' dicitur, ab eodemque fonte dicit ita libum appellari, quod bonum esset, χρηστόν. Hinc πάχχρηστα quoque liba vocata. In antiqua inscriptione

legitur, PORCAM. ET. AGNAM. STRIVS. ET. FERTIS.

Unguivum Dialis] Quia hi inter imunda censetur.

Subter arborem felicem] Vulgo *siliquam*: male. Arbores, quæ fructum nigrum, vel nigram baccam ferunt, inter infelices olim habitæ. Tarquinius Priscus in Ostentario Arborario, apud Macrobiū lib. II. Sat. c. 16. 'Arbores quæ inferum Deorum avertentiumque in tutela sunt, eas infelices nominat: alternum sanguinem,' (pro *alternum*, legit Pontanus, *Alaternum*, cujus meminit Plinius lib. XVI. c. 26. et Colmella lib. VII. cap. 6. pro *sanguinem*, *salicem* legit Meursius) 'filicem, ficum atram, quæque baccam nigram nigrosque fructus ferunt, itemque aquifolium, pyrum sylvaticum, ruscum, rubum, sentesque:' vel etiam quæ spinas gerunt, quibus infesta sunt folia, vel rami: uti aquifolium vel pyrum sylvaticum, quæ aculeata sunt. Ideo illex quæ aculeos non habet inter felices censetur. Ita Salmasius ad Solinum p. 525. et p. 962. Cæteræ itaque arbores felices censentur. Plinius quoque infelices arbores appellat, et quæ religione damnatæ sunt, 'quæ neque seruntur, neque fructum ferunt.' De felicibus arboribus ita Veranius de verbis Pontificalibus apud Macrobiū: 'Felices arbores putantur esse, quercus, æsculus, illex, suber, fagus, corylus, sorbus, ficus alba, pirus, malus, vitis, prunus, cornus, lotus.'

§ 3 *Farinam fermento imbutam*] Quia fermentum corruptum est, et cum acore putrescit, et si nimium sit, farinam plane acidam reddit et corrumpit, ut testatur Plutarchus Qu. Rom. 109. Farina nimirum aqua subigitur, priusquam addatur sal, et quia non perfecte coquitur, putrescit, caloremque et acrimoniam a putredine concipit, ut et alia quæ putrescunt omnia. Simul autem et tenuitatem partium et aciditatem acquirit, quem-

admodum acetum putrescente vino, tale evadit. Hinc quoque Deus interdixit in lege fermenti usum, quia dulcedinem massæ perdit, et eam disponit ad putredinem. De voluntario munere, quod Deo ex inanimatis offerebatur, non debere inesse fermentum Levitici secundo capite scribitur. Secus tamen lege divina in Eucharisticis sacrificiis obtinebat, ut habetur cap. vii. vs. 3. Sicuti etiam in primitiarum oblationibus, c. xxi. vs. 17. quo capite etiam de Azymorum festis diebus septem agitur.

Non exuit] Neque etiam poterat inungi tanquam in conspectu Jovis. Vide Plutarchum Qu. Rom. 40.

Nisi rex sacrificulus] Qui regibus ejectis creatus, ad exemplum Atheniensium, et quia Reges sacra quædam publica obibant, nomen regum retinuit. Aliquando absolute Rex appellabatur, utex Varrone et Tullio liquet. Cansam institutionis habes apud Dionysium lib. v. Omnibus autem ille sacris præerat, et nulli cedebat præterquam Pontifici. Livius lib. ii. 'Regem sacrificulum' creant: id sacerdotium Pontifici subjecere, ne additus nomini honos aliquid libertati, cujus tunc prima erat cura, officeret.' Ejus uxor in antiqua inscriptione REGINA SACRORUM appellatur. Notandum quoque illud est, Regi sacrorum neque magistratum gerere, neque orationem ad populum habere licitum fuisse: sacris tantum inærviebant. Quinetiam a majoribus tradito ritu ante comitium Rex sacrorum, postquam rem divinam fecisset, fuga sese inde e foro abripiebat, ut testatur Plut. Qu. Ro. 63.

Flaminio] Sacerdotio suo. Rationes adfert Plutarchus Qu. Roman. 50. vel quod mutilata et imperfecta esset familia, vel quod in plerisque sacris rebus obeundi uxor adesset, neque ea absente peragi eas fas esset.

Matrimonium]. Non erat itaque licitum repudium vel divortium, quia

in sacris uxores adesse oportebat, ut testatur Plutarchus. Farreatis quoque nuptiis eos in matrimonium convenire necesse erat teste Servio.

Locus, in quo bustum est] Festus: 'Bustum proprie dicitur locus, in quo mortuus est combustus et sepultus, diciturque bustum quasi bene ustum. Ubi vero combustus quis tantummodo, alibi vero est sepultus, is locus ab urendo ustrina vocatur. Sed modo bustum, eo, quod sepelitur, sepulchra vocamus.' Festus hic per bustum locum intellexit in quo cadaver combustum est. Sed Gellius hic noster bustum a loco distinguit, et intelligit combustum cadaver. Ita et Servius ad xi. Æneid. 'Pyra est lignorum congeries, rogos cum jam ardere cœperit dicitur, bustum vero jam exustum vocatur.' Per bustum tamen etiam sepulchrum intelligi potest.

Mortuum nunquam attingit] Ita etiam Deus immortalis Judæorum populo præcepit Levitici cap. xxi. vs. 11. neque juxta ritus funeris causa in luctu aut atra veste esse poterat; ut semper purus preces concipere aut immolare posset, ut Philo de Monarchia tradidit. Το θνητὸν ἀπέχεσθαι, id est, 'abstinere morticinis' inter Pythagoræ præcepta posuit Hierocles, et Porphyrius Epistola ad Abnebonem et Ælianus lib. iv. Porphyrius ii. de Abstinentia: καὶ οἱ τῶν τῆδε λεγῶν καὶ ιεροσκόποι καὶ τὰ φων ἀπέχεσθαι κελεύουσιν αὐτοῖς, καὶ ἀνδρῶν ἀνοσίαν καὶ ἐμψύχων, καὶ συνουσίων καὶ θεῶν ἤδη ἀσχερῶν καὶ πενθιῶν. Servius ad iii. Æneid. 'moris Romani fuerat ramum cupressi ante domum funestam poni, ne quisquam Pontifex per ignorantiam pollueretur.' Similia scribit Servius ad lib. iv. Æneid. ad hæc verba, 'Et fronde coronat Funerea.' Plinius lib. xvi. cap. 33. 'Cupressus Diti sacra, et ideo funebri signo ad domos posita.' Festus: 'Cupressi mortuorum domibus ponebantur ideo, quia hujus generis arbor excisa non

renascitur, sicut ex mortuo nihil jam est sperandum, quam ob causam in tela Ditis patris esse putabatur.' Præterea 'cantum est, ne sacerdos ejus domum ingrediat, in qua ante quintum diem funus fuerit,' ut Servius in Ms. Fuldensi ad lib. i. *Æneidos* scribit. Imo ne tibus quidem fnebres audire licitum fuit, teste Festo. Polluti autem funere minime sacrificare poterant. Ex jure quoque Pontificio exceptionem proponit Servius ad lib. vi. *Æneid.* 'Cum Pontificibus,' inquit, 'nefas esset cadaver videre, tamen magis nefas visum fuerit, si insepultum relinquerent.' Idem Hebræorum magistri scribant in lege vetante 237.

Funus tamen exequi] Id neque jure Divino licitum nisi in parentibus et propinquis. Levit. cap. xxi. vs. 1. et seq. et vs. 10. Quinetiam omnes, qui funus prosecuti fuerant, aqua aspersi purgabantur. Quod de Græcis Pollux, Hesychius, et Aristophanis scholiastes testantur. De Romanis Festus: 'Funus prosecuti redeuntes ignem supergrediebantur, aqua aspersi: quod purgationis genus vocabant suffitionem.' Etiam ipsæ statuæ Deorum in viis positæ panno velabantur, si funus præteriret.

[§ 4 *Flaminicas Diales*] Quæ univiræ esse debebant. Tertullianus Exhortatione ad castitatem: 'Monogamia apud Ethnicos in summo honore est, ut et virginibus legitime nubentibus univira pronuba adhibeatur, et sic auspicii initium est. Item in quibusdam Solemnibus, et auspiciis, ut prior sit univiræ locus. Certe Flaminica non nisi univira est, quæ et Flaminis lex est.' Trebellius Pollio de Calpurnia Titi conjuge: 'Fuit sancta et venerabilis femina de genere Cesonianorum,' (ita legendum, non *Censorianorum*) 'id est, Pisonum, quam majores nostri univiram sacerdotem inter sacratissimas feminas adorarunt.' Demosthenes in Neæram de uxore

Regis sacrorum apud Athenienses ita loquitur: τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ (Δῆμος) νόμον ἔθετο ἀστὴν εἶναι, καὶ μὴ ἐπιμεμυμένην ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἀλλὰ παρθένον γαμείν. id est, 'uxorem autem ejus (Populus) lege constituit civem esse, et quæ alteri viro se non miscuerit, sed virgo nupserit.' etiam virginittatis intactæ esse debebat, ut in sacra pagina quoque constitutum Lev. c. xxi. vs. 13. Neque licitum Flaminicis sandalia ex morticino corio gestare. Festus: 'Mortuæ pecudis corio calceos aut soleas fieri Flaminicis nefas habetur; sed et occisæ alioqui, aut immolatæ, quoniam sua morte extincta omnia tunc sunt.'

Venenato operitur] Vulgo male legabatur, *bene nato*. Venenatum erat pallium Flaminicæ, quod flameo colore venenatum sive tinctum erat: Venenum pro colore dixit Virgilius in Eclogis, 'Alba nec Assyrio fucatur lana veneno.' Et apud Gellium nostrum lib. xx. c. 8. Cn. Matius 'venenare' dixit, pro colore imbueri. Quale autem hoc pallium fuerit Flaminicæ, docet Servius ad lib. iv. *Æneidos* vs. 36. 'Sidoniam plecto chlamydem circumdata limbo.' 'Veteri,' inquit, 'ceremoniarum jure præceptum est, ut Flaminica venenato operita sit. Operita autem cum dicitur, pallium significatur. Venenatum autem infectum.'

In rica] Vulgo, *virica*. L. Fruterius lib. iii. c. 11. in Ms. Lovaniensi in *rica* se invenisse testatur. Festus: 'Rica et ricalæ vocantur parva ricinia, ut palliola ad usum capitis facta. Granius quidem ait esse muliebre cingulum capitis, quo pro vitta Flaminica redimiatur.'

Surculum de arbore felici habet] Intelligit arculum, de quo Servius ad lib. iv. *Æneid.* 'Arculum est virga ex male Punico incurvata, quæ sit quasi corona, et ima summaque inter se alligatur vinculo læteo, albo, quam in sacrificiis certis regina' (loquitur

de Didone) 'in capite habebat: Flaminica autem Dialis in omni sacrificiatione uti debebat.' Quod autem dicit 'virgam esse ex malo Punico incurvatam,' Gellius hic ex quacunque 'arbore felici' affirmat. Quod verius arbitror. Pro felici, Scaliger legit *siligna*.

[*Et quod scalas*] Ita emendavit Scaliger: vulgo legebatur, *Et quod scalas*, quæ Græcæ κλίμακες appellantur, vel in antiquis. Ven. Ed. Græcæ. κλίμακες irreptitiam esse videtur, ex glossa, cum Græcæ legeret, et putaret vocabulum Græcæcum intelligi. Ita tamen etiam legi potest, nisi quæ Græcæ κλίμακες appellantur, ut de quibusdam Græcis scalis intelligatur. Ad interpretationem hujus loci egregie facit fragmentum Servii: 'Apud veteres Flaminicam scalas plus tribus gradibus nisi Græcas scandere non licebat, ne illa pars pedum ejus crurumve subter conspiceretur. Eoque nec pluribus gradibus, sed tribus, ut in ascensu duplices nissus non paterentur extollere vestem, aut nudari crura: nam ideo et Græcæ scalæ dicuntur, quia ita fabricantur, ut omni ex parte compagine tabularum clausæ sint, ne ad spectum ad partem aliquam corporis admittant.' Vide Scaligerum ad Festum pag. 72.

[*Escendere*] Ita Varro, Sallustius, Livius, quoque loquuntur.

[*Ad Argeos*] Meminerunt Varro, Festus, Ovidius, et Plutarchus. Audi primo Festum: 'Argea' (lege Argei) 'loca Romæ appellantur, quod in his sepulti essent quidam Argivorum illustres viri.' Glossarium ἀργεῖον interpretatur, id est, aram cum simulachro. 'Argeos quoque,' ut Varro ait, 'vocabant scirpeas effigies, quæ per virgines Vestales annis singulis jaciebantur in Tiberin.' Fuere autem plura Argeorum sacraria, ut Varro lib. iv. de L. L. docet hunc in modum: 'Reliqua urbis loca olim discreta, ut Argeorum sacraria in sep-

tem et viginti partes urbis sunt disposita.' Livius lib. i. 'Multa alia sacrificia, locaque sacra faciundis, quæ Argeos Pontifices vocant, dedicavit.' xv. autem et xvi. Kalendas Apriles sacra in Argeis peracta.

[*Quod neque comit caput*] Hoc tempore Flaminicæ Diali vetitus concubitus, unguis ferro secare, crinem depectere, sicuti etiam mense Junio cam ædes Vestæ purgatur. Ovidius l. vi. Fast. 'Donec ab Illica placidus purgamina Vesta Detulerit flavis in mare Tiberis aquis, Non mihi detonso crinem depectere buxo, Non unguis ferro subsecuisse licet; Non tetigisse virum, quamvis Jovis ille sacerdos, Quamvis perpetua sit mihi lege datus.'

[*JURARE NON COGAM*] Atque hæc ratio inter alias fuit, quare magistratu fungi Flamen Dialis non posset, quia magistratus in leges jurare cogebatur.

[*Album habet galerum*] Paulus in Epitoma Festi: 'Albogalerus a galea nominatus. Est enim pileum capitis, quo Flamines Diales utebantur. Fiebat enim ex hostia alba Jovi cæsa, cui adjungebatur virgula oleagina.' Vide et Servium.

CAP. XVI. *Higinus*] Vide lib. i. c. 14. Præter illa autem quæ ibi commemoravi, notandum commentarios illum in Virgilium scripsisse, uti ex hoc loco et lib. i. c. 6. liquet. lib. quoque xvi. c. 6. sicuti etiam ex Macrobio lib. vi. Saturn. cap. 9.

[*Eripe me his*] Extant hi versus lib. vi. *Æneid.* vs. 365. et seq.

[*Aut tu mihi terram*] 'Terræ injectio secundum Pontificalem ritum poterat fieri et circa cadaver, et circa absentium corpora quibusdam solemnibus sacris,' ut scribit Servius. Horatius, 'injecto ter pulvere curras.'

[*Portusque require Velinas*] Turnebus interpretatur 'palustres.' Nam Servius Veliam inde dicit nomen accepisse, quod paludes Græcis τὰ ἄλ-

dicuntur. Ita excusat Virgil. Turnebus. Quid si portus ab amne similis nominis ita dictus sit, a quo postea ipsa urbs Velia appellata sit? Utique Strabo lib. vi. dicit quosdam urbis nomen ab Eleete fluvio vel a fonte Hele deducere. Quinetiam multa permittenda sunt Poëtis, neque tam anxie examinanda, cum in ea volentes incidant, non rerum ignorantia decepti. Vide quoque Rutgers. lib. iii. Var. c. 2.

Annum amplius sexcentissimum] Chronologi, inter quos Bucholcerus, scribunt Tarquinium Priscum Romanorum Regem occisum a morte Ænæ anno sexcentesimo. Ænæ adventus in Italiam statuitur anno ante Romam conditam 425. Regnatum a Regibus per 244. annos. Nam Servius quadraginta quatuor annos regnavit, Tarquinius viginti quinque. Manent igitur usque ad Servium 175. ann. Junge ab Ænæ adventu in Italiam 425. annos cum annis 175. fient sexcenti anni. Verum non convenient anni, si Vellelum Paterculum sequamur, qui Romam conditam refert post Trojam captam annis ccccxvii. quibus si addantur anni regii usque ad Servium 175. duodecim plures erunt anni. Dionysius Halycarnassensis 7. Olympiadis anno primo post Illum captum anno 433. conditam Romam scribit. Ita plures fuerint anni octo. De Catoniana et Varroniana computatione, urbisque Romæ natalibus vide Scaligerum lib. v. de Emend. temp. et Onuphrium Panvinium Commentar. in Fastos.

Ab Harpalo, regis Cyri præfecto] Harpalum quoque Ammianus Marcellinus, et Solinus, aliique appellant: Herodotus, Strabo, Pausanias, aliique Harpagum. Strabo lib. vi. φησὶ δ' Ἀντίοχος, Φακάδας ἀλοήσης ὑφ' Ἀρπάγου, τοῦ Κέρου στρατηγού, τοὺς δυναμένους ἐμβάντας εἰς τὰ σκάφη πανοικίους, πλεῖσαι πρῶτον εἰς Κέρου καὶ Μασσαλίαν μετὰ Κρεοντίδου ἀποκρου-

θέντας δὲ τὴν Ἠλέαν κτίσαι. Ἔπειτα δὲ τοῦνομα ἀπὸ ποταμοῦ Ἑλήητος. id est, 'Tradit Antiochus capta Phocæa ab Harpago, præfecto exercitus Cyri, cives locupletiores totis cum familiis naves conscendisse; primumque cum Creontiade ad Corsicam atque Massiliam appulisse: inde quum expellerentur, Eleam condidisse. Quidam nomen ab Eleete amne deducunt.' Historiam hanc pluribus refert Herodotus lib. i. ubi dicit relicta Cyro sive Corsica insula, ubi per quinquennium habitaverant Phocæensium exules, eosdem prælio navali a Tyrhenis et Carthaginiensibus debilitatos Rhégium profugisse, atque ibi urbem Hyelam condidisse. Hyela eadem quæ et Elea et Velia appellatur. Apud Strabonem corrupte Βόλη pro Ἑλῆ, vel Βήλη legitur.

Ex terra Phocide] Non videtur Gelius distinguere inter Phocenses et Phocæenses. Phocis Græciæ regio, cujus metropolis Delphi: Phocæi aut Phocæenses dicti a Phocæa urbe Ionæ. Dicere itaque debuerat Gelius terra vel potius urbe Phocæa vel Phocæensi. Similis error apud Justinum lib. xlii. ubi 'Phocenses' quoque appellat, quos Phocæenses debuerat nominare. Phocensium regionem dicit esse sterilem, uti revera erat, sed Phocæensium in Asia terra longe erat fertilissima, atque ubertate luxuriabat. Confudit itaque Phocenses et Phocæenses. Recte dixit scholiastes Thucydidis ad lib. i. Φωκαῖς οἱ τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ Φωκίδος πόλεως Φωκαῖς οἱ τῆς Ἰωνίας ἀπὸ Φωκαίας πόλεως Ἰωνες ὄντες, id est, 'Phocenses Græciæ populi, ab urbe Phocide dicti, Phocæenses Ionie a Phocæa urbe, cum sint Iones.'

Fugati] Urbe ab Harpago capta præsidarium militem postmodum obtruncarunt, et saxo mari immerso juramento se invicem obstrinxerunt, non prius de Patria repetenda cogitatu-
turos, quam saxum ex imis vadis

superataasset. Plerique tamen reversi, cæteri classe Cynnum, postmodum Rhegium appulerunt. Vide Herodotum lib. 1.

Partim Massiliam] De Massiliæ origine aliter sentit Aristot. de Politia Massiliensi, qui ante Cyri tempora a mercatoribus conditam refert, ut testatur Harpocration in *Μασσαλία*. Justinus huc quoque referendus, cujus notabilem locum ex lib. XLIII. c. 3. hic inserere visum fuit: 'Temporibus Tarquinii regis' (Prisci, ut Eusebius testatur in Chronicis) 'ex Asia Phocensium juvenis, ostio Tiberis invecta, amicitiam cum Romanis junxit: inde in ultimos Galliæ sinus navibus profecta, Massiliam inter Liguæ et feras gentes Gallorum condidit: magnasque res, sive dum armis se adversus Gallicam feritatem tuentur, sive dum ultro laceasunt, a quibus fuerant antea laceassiti, gesserunt. Namque Phocenses exiguitate ac macie terræ coacti studiosius mare quam terras exercere, piscando, mercando, plerunque etiam latrociniiis maris, quod illis temporibus gloriæ habebatur, vitam tolerabant. Itaque in ultimam Oceani oram procedere ausi, in sinum Gallicum ostio Rhodani amnis devenere. Cujus loci amœnitate capti, reversi domum referentes quæ viderant, plures sollicitare. Duces classis Simos et Protis fœre. Itaque regem Segobrigeorum,' (*Naxum* appellat Athenæus) '*Naxum* nomine, in cujus sinibus urbem condere gestiebant, amicitiam petentes conveniunt. Forte eo die Rex occupatus in apparatu nuptiarum Gypsis' (Athenæus lib. XIII. *Perseum* appellat) 'filie erat: quam, more gentis, electo inter epulas genero, nuptum tradere illic parabat. Itaque cum ad nuptias invitati omnes processissent, rogantur etiam Græci hospites ad convivium. Introducta deinde virgo, cum juberetur a Patre aquam porrigere ei, quem virum eli-

geret, tunc omissis omnibus ad Græcos conversa aquam Proti porrigit, qui factus ex hospite gener, locum condendæ urbis a socero accepit.' Athenæus non Protin, sed Euxennum appellat, filium autem ejus et Petmæ, quæ et mutato nomine Aristoxena appellata, Protin dicit fuisse. Sed verisimile arbitror Protin patrem a benigno hospitio postmodum fuisse appellatum Euxennum, cujus filius ejusdem nominis fuerit. Neque dicit aquam porrexisse Regis filiam novo hospiti, sed phialam *κεραμίδην*, id est, vino et aqua mixtam, sive casu, sive aliam ob causam Proti concessisse. Donari autem phiala sponsum a sponsa moris fuisse videtur, cum matrimonium divites contraherent. Atque hoc ritu virginis sponsum eligebant. Vide de Odatis Homartæ regis filie nuptiis eundem Athenæum lib. XIII. Porro Olympiade 45. hanc coloniam contigisse Marcianus Heracleota ex Timæo scribit, et Solinus, qui duas de origine Massiliæ sententias confudit, cum scribit, 'Phocenses quondam fugati Persarum adventu Massiliam urbem Olympiade 45. condiderunt.' Hoc contigit 57. Olympiade, cum fugati sunt, nam Olympiade 46. nondum institutum erat Persarum imperium. De Massiliæ laudibus vide Ciceronem, Strabonem lib. III. Tacitum, Valerium Maximum, alios. In Chronologicis, Scaligerum in Animadv. in Euseb.

§ 2 *Latinaque venit Littora*] Servius Danielis hic nullam prolepsim agnoscit. Ita enim loquitur: 'Hæc civitas tria habuit nomina: nam primum Lavinium dictum est a Lavinio Latini fratre. Postea Laurentum a lanro inventa a Latino; dum adepto imperio post mortem fratris civitatem auget. Post Lavinium a Lavinia uxore *Æneæ*.' Alii tamen Lavinium ab *Ænea* conditum referunt. *Chalcidicaque*] Extat vs. l. vi. vs. 17.

Karà πρόληψιν] Id est, 'per anticipationem.'

Colonia Chalcidicensi] Intelligit Cumas. Cumani enim a Chalcide Euboica originem trahunt, ut testantur Livinus lib. viii. Dionysius Halicarnassensis lib. vii. Velleius lib. i. Strabo l. v.

Divinasse] Prædixisse.

§ 3 *Nisi mors occupasset*] Nam Æneidem imperfectam reliquit, et vulgatum est ultima voluntate cavisse, ut concremaretur, sed Augustum restituisse.

Quid Theseus] Extant versus lib. vi. Æneid. vs. 122. et seq.

Sedet, æternumque sedebit] Extat versus eodem lib. vs. 617. et seq.

§ 4 *Qui autem, inquit, fieri potest*] Quidam hos versus ita conciliant, Theseum Herculis ope vivum liberatum fuisse, defunctum propter filium injuste cæsum cruciatum. Brodæus lib. i. Miscell. pro *infelix Theseus*, legit *Tereus*, sed contra fidem exemplarium. Vide quoque Titium lib. i. controv. cap. 11. De Fabula autem Thesei scribit Plutarchus in Eiusdem vita, Aidoneum Molossorum regem Thesea servasse captivam, donec eum Hercules liberaret. Idem scribunt Eusebius ex Philochoro in Atthis libro secundo, Hieronymus, et Cyrillus lib. i. contra Julianum Apostatam. Porro notanda quoque verba Servii ad illum locum Virgilii, *SEDET ÆTERNUMQUE SEDEBIT INFELIX THESEUS*. Ita autem dicit: 'Contra opinionem. Nam fertur ab Hercule esse liberatus quo tempore enim ita abstraxit, ut illic corporis relinqueret partem.' (Ad quod extremum aludere putat Cælius Virgilium.) 'Frequentem enim variant fabulas poëtæ. Hippolytum Virgilius liberatum ab Inferis dicit, Horatius contra. Neque enim Diana pudicum liberat Hippolytum.'

De petra] Pausanias in Phocicis et Apollonii interpretes scribunt Panya-

sin poëtam cecinisse Theseo et Pirithoo ita saxum adnatum fuisse, ut inde avelli nequirent, quod ingens saxum eis loco sedis et vinculorum esset. Addit Apollonii et Homeri interpretes Herculem summa vi ab immobili saxo Theseum detraxisse, Pirithoum nulla vi potuisse. Quo respexit Horatius, 'Nec Lethæa valet Theseus abrumpere charo Vincula Pirithoo.' Videndi sunt Diodorus Siculus, Pausanias, Plutarchus, et Apollodorus.

Eruet ille Argos] Versus extant Æneid. vi. vs. 38. et seqq.

Agamemnoniasque Mycenæ] Quibus Agamemnon imperabat. Nam Mycenarum regno etiam Argivum adiecerat, et quicquid est regionis usque ad Corinthum et Sicyonem possidebat, ut testatur Strabo l. viii. Postmodum Mycenæ ab Argivis funditus everse sunt. Quæ itaque hic dicit Autor noster de Argivo, id est, Achaico bello intelligenda. Mycenæ enim olim et Argos sub Agamemnonis imperio fuere.

Templa et temerata Minervæ] Virgilius lib. ii. Æneid. 'Fatale aggressi sacrato avellere templo Palladium, cæsis summæ custodibus arcis, Corripuere sacram effigiem, manibusque cruentis Virgineas ausi divæ contingere vittas.' Et postmodum, 'Ecce trahebatur passis Priameia Virgo Crinibus a templo Cassandra adytis, que Minervæ.'

§ 5 *Pyrrhus enim, quem dicit Æaciden*] Per Æacidem quoque Pyrrhum Epiratarum regem hic intelligit Servius. Alii Persen intelligunt qui a Paulo Emilio ductus in triumphum, quo capto Macedoniæ imperium finem accepit. Perses ad Achillem genus ducebat, de quo Propertius, 'Et Persen proavi referentem pectus Achilli, Quique tuas proavis fregit, Achille, domos.' Silius quoque de Philippo, patre istius Persæ, ita loquitur, 'Hic gente egregius, vete-

risque ab origine regni, *Æacidum* sceptris, proavoque tangebatur Achille.' Non confudisse autem Virgillum personas diversas, diversaque tempora, ostendere nititur Pontanus in *Animadv.* ad Gellium. Quando enim primo Poëta dicit, 'Ille triumphata Capitolia ad alta Corintho Victor aget currum, cæsis insignis Achivis.' Mummium significat, qui cognominatus est Achaicus. Postea cum dicit *IPSUMQUE ÆACIDEM*, Persem intelligit, qui ad Achillem genus referebat: quem Paulus devicit et Macedonum imperium delevit, atque ita Trojæ ruinas ultus est. Male tamen Pontanus ad Paulum refert quæ de Argis et Mycenis a Poëta dicuntur. Hæc enim ad L. Mummiū melius referantur, qui capta Corintho totam Græciam tributariam fecit, et in Provinciam redegit, ut testatur Pausanias in *Achaicis* lib. vii. et Strabo lib. viii. Quæ cum ita sint, etiam Epirus, ubi *Æacidæ* regnabant, eandem sortem obtinuit. Versus itaque hos omnes ad L. Mummiū referri posse arbitror. Per '*Æacidem*' enim non Pyrrhum, non Persem, sed regnum Epiroticum intelligo.

De Epiro] Est hæc regio Græciæ versus Adriaticum mare. Vide Strabonem lib. viii.

Cum Romanis pugnavit] Primo prælio victor, duobus sequentibus victus, vide Plutarchum in *Pyrrho*, et Florum lib. i. c. 18.

Curium] Qui Consul prælio Pyrrhum devicit. Vett. Edit. legunt *Maximū Curium*. De aliis hujus belli vario tempore ducibus, Albano, quem Florus *Lævinum* appellat, Fabricio, et Emilio Coss. vide Plutarchum in *Pyrrho*.

Argium autem bellum] Argivos et Achæos confundit Homerus, ut Strabo lib. viii. ostendit.

CAP. XVII. *Luminibus oculorum*] Falsum hoc esse dicit Plutarchus *τεπὶ πολυπραγμοσύνης*. Cic. l. v. *Tusc.*

dubitat an verum sit, neene. Neque Laërtius neque Hesychius Illustris in vita Democriti meminerunt. Hieronymus tamen 127. cap. contra Jovinianum tractatu 2. eo quoque respexit, cum dicit: 'Quosdam legimus effodisse sibi oculos, ne per eorum visum seu usum a contemplatione Philosophiæ avocarentur.'

Quia existimaret cogitationes] Aliiter Tertullianus in *Apologet.* 'Democritus,' inquit, 'oculis se privavit, quod mulieres sine cupiditate intueri non posset.'

Facile] Nimio et ignito splendore, quem assiduo obtutu aspiciebat.

Conscivit] Male emendat H. Stephanus *conscivit*. 'Conscivit' a 'conscisco' derivatur, quod significat discernere, vel κατὰ μετέληψιν, exequi, quod decreveris. Ita apud Ciceronem et alios 'consciscere mortem dicitur.'

Luberius poëta] Vide supra l. 7. et iii. 12.

Restionem] Citat quoque ejusdem nominis poemata Gellius noster lib. xvi. cap. 7.

§ 2 *Abderites*] Abdera urbs Thraciæ Teiorum colonia, ut Herodot. lib. i. scribit.

Clypeum constituit] Plutarchus appellat *ἑσπτερα πυρρόντα*, atque eorum refractione cæcitatem juxta quosdam sibi concillasse ait. Ultra utique concava et specula soli opposita facile ignem concipiunt. Pelvis quoque ærea splendicans radiis Solis objecta si firmo obtutu aspiciatur, noxia oculis et cæcitatem inducere potest: sicuti historiæ referunt, eos qui ex tenebris subito splendorem lucis et Solis aspiciunt, videndi nunc amissæ.

Contra exortum Hyperionis] Clypeum Soli oppositum. Hyperiona Cæli et Telluris filium fabulatur Apollodorus, Solis patrem Diodorus, quod primus Solis, Lunæ, aliorumque astrorum motus cum cura observaverit.

Hinc Hyperiona Solem appellant Poëtæ, vel quod supra nos incedat, ut nomen Græcum indicat.

Oculos effodere] Potius dicendum fuerat, *visu privare*: neque enim oculi effossi fuere, sed acies visus immutata et perditæ.

Eluciscere] Luce privare. Citat quoque hunc locum proculdubio ex Gellio Nonius.

Exitum] Id est, finem ætatis meæ.

CAP. XVIII. *Artemisia*] Strabo lib. XIV. Hecatombi filiam fuisse dicit, sororem uxoremque Mausoli, qui inter fratres major natu in imperio successit, et sine prole decedens id uxori reliquit: illa præ desiderio mariti tabe mortua fuit. Alia itaque est Artemisia Carie regina, cujus mentionem facit Herodotus lib. VII. in expeditione Xerxis Persarum regis, quæ post mariti obitum, filiique pupilli imperium administrans, nulla adacta necessitate, sed generoso spiritu in militiam concessit, et quinque instructas naves in hanc expeditionem contulit. Hæc enim nostra Alexandri tempore vixit, ut ex Strabone liquet.

Ut M. Tullius] Lib. III. Tuscul. Qu. cap. 31. etiam Pausanias lib. VIII. Halicarnassi regem appellat, item Vitruvius lib. II. c. 8.

Satrapen Græci vocant] Græcis literis *σατράπης* Cod. Torn. legit, revera autem Persæ ita vocarunt, a quibus Græci hoc vocabulum accipere, ut ex Herodoto, Isocrate in Panegyrico, Hecychio, et aliis liquet. Quod autem Mausolum non Carie regem, sed Satrapen fuisse quidam memoriæ tradiderunt, forsitan inde natum videtur, quod Pyxodarus frater Mausoli, cum ad regnum pervenisset, res Persicas amplectens, Satrapam accersivit ad societatem regni, qui mortuo Pyxodaro regionem illam possedit, et Adam filiam Pyxodari in uxorem duxerat, atque Halicarnassi, ubi regia sedes erat, obse-

dionem, cum Alexander eam cingeret, ad tempus aliquod sustinuit. Vide Strabonem lib. XIV.

Ebibitque] Hæc Theopompus refert. Suidas illam phthisi obisse scribit: idem testatur Strabo lib. XIV. Val. Max. lib. IV. cap. 6. de hoc insolenti amore ita scribit: 'Quid de illo inclyto tumultu loquere, cum ipsa Mausoli vivum ac spirans sepulchrum fieri concupierit, eorum testimonio, qui illam extincti ossa potione aspersa bibisse tradunt?'

Sepulchrum illud memoratissimum] De Mausoleo ejusque artificibus ita loquitur Plinius lib. XXXVI. cap. 5. 'Scopas habuit æmulos eadem ætate Bryaxin, et Timotheum, et Leocharem, de quibus simul dicendum est, quoniam simul cælavere Mausoleum. Sepulchrum hoc est ab uxore Artemisia factum Mausolo Carie regulo, qui obiit Olympiadi centesima anno secundo. Opus id ut esset inter septem miracula II. maxime artifices fecere: patet ab austro et septentrione sexagenos ternos pedes, brevius a frontibus, toto circuitu pedes quadringentos XI. attollitur in altitudinem XXV. cubitis: cingitur columnis XXXVI. Ab oriente cælavit Scopas, a septentrione Bryaxis, a meridie Timotheus, ab occasu Leochares. Priusque quam peragerent, regina Artemisia, quæ mariti memoriæ id opus extruxerat, obiit. Non tamen recesserunt, nisi absoluto jam, id gloriæ ipsorum artisquæ monumentum judicantes: hodieque certant manus. Accessit et quintus artifex. Namque super pteron pyramis altitudine inferiorem æquavit, XXIV. gradibus in metæ cacumen se contrahens. In summo est quadriga marmorea, quam fecit Pythis.' Vide quoque Pausaniam lib. VIII. Vitruvium lib. II. cap. 8. et interpretes ad illam versum Martialis, 'Ære nec vacuo pendencia Mausolea.'

Inter septem omnium terrarum spec-

tecula] Vide Leonem Allatium in Notis ad Philonis Byzantii lib. de vii. orbis spectaculis.

§ 2 *Dis Manibus*] Vett. Editt. legunt *Diis M. Sacris*. Manuscr. *Dis manibus sacris*: forsitan D. M. S. Isidorus lib. viii. cap. ult. 'Manes dicunt Deos mortuorum, quorum potestatem inter Lunam et terram asserunt.' Sed proprie sic vocantur 'animæ defunctorum.' Vide tamen Festum, Servium ad iii. Æneid. et Apuleium lib. de Deo Socratis.

'*Ἀγῶρα*' Id est, 'certamen,' quod additur in quibusdam Editt. sed interpretis verba sunt.

Præstabilis] Mavult ita loqui Gellius, quam *præstanti*.

Theopompus] Qui tempore Philippi et Alexandri Magni vixit. Varias exemplo Isocratis præceptoris sui scripsit orationes, inter quas *Ἐννέκτωρ ἐν Μανουλάῳ* commemorat Anonymus descriptione Olympiadum ad Olymp. ciii. annum i. Fuit idem insignis historicus. Vide Vossium de Histor. Græc. lib. i. c. 7.

Theodectes] Cui cognomen 'Phase-lites,' qui Platonem, Isocratem, et Aristotelem audivit, et funebrem quoque orationem in laudem Mausoli habuit, et postmodum ab arte oratoria ad scribendas tragædias se accinxit.

Naucrites] Suidas Naucratem Erythræum et in Isocrate idem Erythræum Naucraticum appellat, quo innere videtur eum ex Naucrati Urbe Ægypti juxta Strabonem oriundum fuisse. Idem commentarium in Homerum scripsit, ut testantur Stephanus de Urbibus, et Eustathius.

Isocratem ipsum] Scribit hoc Suidas non de Isocrate Atheniensi, sed Apolloniate, qui erat Ampolæ philosophi filius, et majoris Isocratis discipulus, Platonis quoque assiduus auditor, qui Orationes quoque nonnullas edidit.

Theopompum] Theodectem victorem fuisse refert Suidas, quosdam tamen victoriam Theopompo tribuere.

Theodecti tragædia] Tragædias juxta Suidam quinquaginta scripsit. Meminit ejus quoque Aristoteles in Ethicis, et Enstathius. Quintilianus eum ita memoria excelluisse scribit, ut semel auditos versus et quidem multos protinus reddere solitus esset. Videndus et Plutarchus in Alexandro.

Higinus in exemplis] Vide quæ de illo diximus lib. i. c. 14.

CAP. XIX. *Incessebat*] 'Incessere' proprie est 'invadere,' quod ab 'incedo' derivatum.

Taurus Philosophus] Hujus mentio in Chronico Eusebii. Vide Gellium nostrum lib. vi. cap. 10. et 14.

Inhoneste et improbe] Taurus ipse Philosophiam professus hic non studium philosophiæ, quæ res sanctissima est, reprehendit, sed vitium juventutis desultoriæ, quæ vel fastidio vel opinatæ sapientiæ præsumptione, quæ Platoni *δοκησιωφία* dicitur, ad alia festinat.

Deprecabatur] Id est, excusabat, expurgabat, aut ne vera turpitudine existimaretur, verbis contendebat. Gellius alibi dixit 'deprecari' etiam significare 'depellere:' et Quint. lib. iii. 'deprecationem esse' dixit 'depulsionem.'

Quasi quedam cantilena] Numerus Rhetoricus.

Σὺ δὲ μὴ λέγε] Id est, 'Tu igitur ne dicas hoc, sæpe esse factum, sed illud decuisse ita fieri. Neque enim si quid aliter aliquando, quam leges jubent, factum est, idque tu imitatus es, propterea jure absolveris. Ut enim si quis illorum olim damnatus esset, tu ista non scripisses,' (loquitur Demosthenes de decreto sine auctoritate Senatus promulgata) 'ita si tu nunc pœnas dederis, alius non scribet.' Extant hæc verba initio

orationis adversus Androtionem.

CAP. XX. *Ateius Capito*] De quo alibi dictum, inprimis lib. iv. c. 10.

Aut plebis] Hoc proprie erat plebiscitum. Tribunitiis autem rogationibus initio pars tantum civium, non populus adstringebatur. Primi L. Valerius et M. Horatius Consules legem centuriatis comitiis tulerunt, ut quod tributim plebs jussisset, populum teneret. Id factum anno ab U. C. 304. secessionem secunda in Aventinum. Idem confirmatum anno 367. a Q. Hortensio dictatore. Hinc 'plebiscita lege Hortensia lata non minus valere quam leges coeperunt,' ut Justinianus loquitur.

Regante magistratu] In proprie dictis legibus rogabant populum centuriatis aut curiatis comitiis magistratus illi penes quos erant majora Reip. aspicienda, ut puta Consul, Dictator, Prætor. Si populus approbasset, lex ferebatur. Plebiscita tributis comitiis ferebantur, Tribuno plebem rogante.

Abdomina thynni] Vulgo *thynnus*. Nonius quoque in verbo 'privum' hos versus ita citat, *Ad carnem adducam, et primum his abdomina thynni Advenientibus* priva dabo. Thynnariæ piscationis meminit quoque Ulpianus JC. in l. xiii. ff. 'Commun. Præd. Ex thynnis autem salsamenta fiebant, inter quæ celebriora *ἀπαῖα* Græcis, et *μελάνδρνα* et *κίβια* dicebantur. Primam speciem salsamenti Plautus quoque 'Horæum' appellat in Captivis actu iv. sc. 2. quod ex thynnis nondum adultis, qui et pelamides dicuntur, tempore verno fiebat. Hesychius: *ἀπαῖον ὁ τάρκχος, κατὰ τὸ ἐπὶ συννιθέμενος*, id est, 'salsamentum, quod circa ver conficitur.' Vide Apicium lib. x. c. 5. De Melandryis ita scribit Plinius libro nono cap. 15. 'Thynni membratim cæsi, cervice et abdomine commendantur atque clidio, recenti duntaxat, et tum quoque gravi ructu; cætera parte

plenis pulpamenti sale adservantur. Melandrya vocantur, cæsis quernis assulis similes.' Oribasius quoque ita dicta melandrya scribit, quod similitudinem cum nigricantibus quercus radicibus haberent. 'Elacatena' quoque Festo dicuntur, nisi locus corruptus sit. *Κίβια* erant salsamenta in quadrum, sive tesserae modum secta. Plinius lib. xxxii. cap. 11. ipsum piscem cum salsamento confundit; etiam Festus 'cybium' piscem appellat; 'candam' et 'frusta cybii' dixit Martialis lib. xi. Ep. 28. et 32. Vide quoque supra lib. vii. cap. 16.

Cephalæaque carne] Ita Ms. Vett. Editt. *cephalæamque carnem*. Unde Turnebus legebat *carnem et cephalæam*. Alibi *Atarnæ* legit a Mysiæ oppido, atque ita in Ms. Gellio se invenisse testatur lib. xxi. Adv. c. 21. Ita et Ennius in Phagesis apud Apuleium dixit, 'calvaria pinguis Atarnæ.' Colvius in Notis ad Apuleium ibi legit, *Atarne*, ut cete, piscis genus. Cod. Tornes. legit *Acarne*. Apud Plinium certe lib. xxxii. c. 10. *Acarne* inter pisces marinos numeratur, pro *Atarne*, vel *atarna*. Glossæ veteres 'Ἀτάρνα ἰχθύος γένος. Ἀτάρναξ quoque *ἀτάρναξ* Hesychio. Salmasius utique ad Solinum etiam apud Apuleium legit, 'calvaria, pinguis acarne.' Sin autem *cephalæaque carne* legamus, per *cephalæa* intelligit salsamenta, quæ ex carne (piscibus enim etiam caro tribuitur) cephalæ piscis conficiebantur. Cephalæ autem ex genere mugilum sunt, quorum species enumerat Athenæus lib. vii. et ex eo docte proponit Julius Cæsar Scaliger in comm. ad Aristot. de Hist. Anim. lib. ii. cap. 16. Per *cephalæa* Turnebus intelligit salsamenta ex thynni capite. *Atarnæ* autem erant cetaræ. Vel intellige per *cephalæaque Acarnæ*, salsamenta ex capite piscis *acarne*, vel *Acarne*.

§ 2 *Patriciæ non insunt*] Justinianus

inquit: 'Plebis autem appellatione sine patriciis et senatoribus cæteri cives significantur.' Sed hoc referendum videtur ad illa tempora, cum patriciis solis honores et dignitates paterent. Ex quo autem tempore plebi aditus ad magistratus, etiam Senatum esse cœpit, senatores plebeis opponi desierunt. Patricii genere semper a plebeis distincti fuere, quanquam ordine tenus plebei quoque aliquando in Senatu erant. Nobiles ab Asconio Pediano etiam inter plebeios recensentur, quorum tamen parentes curuli aliquo magistratu functi erant.

[§ 3 *Rogationes*] Rogabatur Populus hoc modo, VELITIS, JUBEATIS, QUINITES. Festus: 'ROGAT, I. e. censalit Populum, vel petit ab eo, ut id sciscant, quod ferat, unde nos quoque in consuetudine habemus pro petere, et orare.' Si legem probaret Populus, formula tali utebatur, UTI ROGAS IURMO, si improbarent, ANTIQVO. Vide Brissonium de Formulis lib. II. p. 129. et seqq.

CAP. XXI. *Unitati sunt*] Crebro usi. Ita et alibi loquitur Auctor noster.

Abstinuisse eo] Ita tamen Cicero loquitur in Oratore, Epistola ad Octavianum, et pro Roscio Comædo. Cæsar quoque de Bello Gallico, Quintilianus, alique probati auctores crebro usi.

[*L. Ælius Stilo*] Ita Ms. Bituricensis, teste Cujacio Observat. lib. III. cap. 26. valgo *Ælius illo*. De hoc vide supra lib. II. cap. 21. lib. III. cap. 8. et lib. V. c. 21. Fuit hic magister Varronia. Non intelligitur hic Ælius Gallus, qui libros de Verborum significatione scripsit, quanquam in quibusdam editionibus loco citato ex Varrone Ælii Galli nomen occurrat, ut mox videbimus.

[*Ælius*] In optimis notæ Varronianis editionibus, etiam Scaligeriana legitur, *Ælius Gallus*. Carrio putat

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

depravatum esse Varronis locum, atque ex eo Agellium nostrum, inprimis quia Buslidianus Codex ita habet, et Bituricensis Cujacii *Ælius Tilo* pro *Stilo*; et vocem illam *Gallus* a glossemate primum in Varronis, deinde in Gellii libros invasisse, ideoque esse ejiciendam. Quinetiam doctissimum Turnebum fugit ratio, qui Ælium Gallum Varronis esse magistrum existimarit, cum id in Stilonem magis convenire Carrio ostenderit. In Vett. quoque editionibus nulla *Galli* mentio, sed *Lælius* pro *L. Ælius* simpliciter vocatur. Cæterum si quis obnixè *Ælium Gallum* retinere velit, præcipue quia in vetustis Varronis editionibus ita legitur, etiam in vetustissima Veneta, anni 1496. notandum Ælii Galli mentionem quoque fieri apud Festum in 'postliminium,' idemque hunc in verbo 'tribunitia' lib. XII. de Verb. signif. citat, et Gellius noster I. XVI. c. 5. ejusdem meminit, quamvis ibi corrupte *Cacilius Gallus* legatur. Citatur quoque in codice Florentino I. LVII. D. de Verb. sign. hoc modo, '*Ælius Gallus* I. I. de Verbor. quæ ad jus pertinent signif.' Eodem referri possunt I. X. ff. de Usur. et I. LXXVII. de V. S. Non est hic idem, ut arbitror, cum Ælio Gallo, cujus expeditionem in Arabiam descripsit Strabo lib. XVI. quem putat Casaubonus Poëtam fuisse Virgilio familiarem. Verum ea de re hic disputandi locus non est. Vide tamen Servium ad Eclogam ultimam Virgilii. Cæteram, uti dixi, potius hic locus de *L. Ælio Stilone* intelligendus, sicut ex Bituricensi codice liquet, ubi *Tilo* pro *Stilo* legitur. De quo insignis locus Ciceronis in Bruto: 'Fuit is vir omnino egregius, et eques Romanus cum primis honestus, idemque eruditissimus et Græcis literis et Latinis, antiquitatisque nostræ et in inventis rebus et actis, scriptorumque veterum literate peritus, quam scientiam Varro noster ac-

4 P

ceptam ab illo, auctamque per sese, vir ingenio præstans, omnique doctrina pluribus et illustrioribus literis explicavit.

CAP. XXII. *Mentiamur*] Lúcianus quoque illos insectatur in Nigrino.

§ 2 *Libro*] Ita dialogum appellat.

Φιλοσοφία γὰρ τοι ἐστίν, &c.] Id est, 'Nam philosophia quidem, o Socrates, gratiosa res est, et venusta, si quis illam moderate in adolescentia attingat. Sin autem supra modum tempus in ea contriverit, hominum est corruptela. Quamvis enim bono a natura ingenio sit præditus, tamen si diutius per ætatem jam provectam philosophetur, necessario omnium rerum imperitus evadet: quænam omnino clarum, bonum, excellentem virum habere peritiam oportet. Nam et legum civilium et verborum, quibus in consuetudine cætuque hominum tam publice quam privatim uti decet, voluptatum præterea cupiditatumque humanarum, et, ut breviter comprehendam, morum præsertim sunt ignari. Quocirca quoties ad aliquam rem gerendam vel publicam vel privatam se conferant, habentur ridiculi, quemadmodum et civiles viri, si in vestras exercitationes disputationesque descendant. Evenit enim illud Euripidis, 'Qua in re clarus quisque est, ad eam properat, Et diei partem illi plurimam impartit, Ut ipse seipsum superet præstantia.' Ubi vero inferior sit, inde fugit illudque vituperat: aliud vero laudat, quadam sui ipsius benevolentia existimans seipsum ita laudare. Verum præstare arbitror amborum participem fieri, philosophiæ quidem quatenus disciplinæ gratia deceat. Nec turpe quidem est adolescenti philosophari. Sed cum grandior natu philosophiæ adhuc incumbit, res est, Socrates, valde ridicula. Equidem similiter affectus sum erga illos, qui philosophiæ dant operam, atque illos qui balbutiunt ac ludunt. Quoties enim

aspicio puellum, cui decorum adhuc est loqui ita balbutientem ludentemque, delector: festivumque et liberale mihi videtur, puerilemque decere ætatem. Quoties vero puerum audio verba expeditius exprimentem, molestum quiddam mihi oboritur, auresque offendit meas: atque servile quippiam præ se ferre videtur. Cæterum quum virum quis audit balbutientem, vel videt ludentem, ridiculum id quidem, a viroque alienum, ac dignum plagis apparet. Idem igitur erga philosophantes mihi evenit. In adolescente enim philosophiam dum cerno, valde delector, decensaque iudico, atque ingenium esse hominem hunc existimo, eum vero, qui non philosophetur, illiberalem, nec unquam præclarum aliquid ac generosum de se præstiturum. Sed quando grandior natu philosophantem animadverto, nequedum studia ejusmodi deserentem, verberibus jam hunc virum, Socrates, indigere censeo. Quippe quod, quemadmodum modo dicebam, huic accidat homini, ut etiamsi generosa natura præditus sit, tamen iners atque ignavus evadat, fugiat mediam civitatem, forensesque consuetudines, in quibus Poëta inquit viros fieri præstantissimos, abscondatque sese cum tribus vel quatuor pueris, et in angulis susurrando vitam ducat, nihil unquam liberale aut magnificum prolaturus. Erga te autem, Socrates, bene atque amice affectus sum. Itaque idem mihi erga te, quod et Zetho erga Amphionem apud Euripidem, cujus modo mentionem feci, accidisse arbitror. Talia enim nunc mihi quædam adversus te dicere venit in mentem, qualia adversus fratrem ille dicit. Profecto ea, Socrates, negligis, quæ curæ esse tibi conveniebat, atque adeo generosæ mentis præstantia specie quadam puerili conformas, utpote qui nec in judiciis consultationibusque, si usus poscat, verba recte facere, neque

conueniens quicquam probabileque eligere, nec aliis prompte consulere possis. Quare, amice Socrates, ne mihi succenseas. Benevolentia enim erga te mea ad hæc proferenda nunc me adducit. Nonne turpē ducis sic comparatum te esse, quemadmodum arbitror et te et alios omnes, qui philosophiam diutius persequuntur? Nempe si te nunc quis, aut alium e cœtu vestro quempiam comprehendat, inque carcerem trahat, atque te, injuriam quamvis nullam inferas, inferre tamen accuset; certe quid ageres, non haberes, sed vacillares oscitaresque defensionis tuæ prorsus ignarus. Proinde adductus in iudicium vel ab ignavo abjectoque accusatore, ultimo supplicio, modo illi placeret, afficerere. Jam vero quomodo id ad sapientiam spectat, Socrates, si quæ ars ingenuæ mentis nacta virum, reddit deteriorem, adeo ut nec ipse sibi opem ferre valeat, nec ex gravissimis periculis se aut alium quemquam servare, sed inimicorum rapinis exponat cunctas facultates, ipse inscite sine ullo honore in urbe victitet? Jam vero ejusmodi virum, etai dictu sit agrestius, licet super genam impune pulsare. Quam obrem, bone vir, me audi, ac jam in vanis versari argutiis desine: decora rerum gerendarum exerce officia, atque ea, ex quibus sapere videaris: ista vero arguta, sive deliramenta appellari oportet, sive nugas, 'Unde vacuæ habitandæ tibi domus sunt,' aliis relinque. Denique imitare non eos, qui hæc exigua captant, sed eos, quibus victus et gloria, et alia bona ad sunt complurima.'

CAP. XXIII. *Abstentias egisse*] Dionysius lib. II. Antiq. cap. 26. refert Romuli lege mulierum gravissimum crimen habitum, non tantum si pudicitiam maculassent, verum etiam si vinum bibissent, quod crederet temulentia mulieres ad nefarias accendi libidines. De hujusmodi autem cri-

minibus mariti cum cognatis cognoscebant, et pœnam infligebant suo arbitrio. Vide et Valer. Max. lib. II. cap. 1. Idem Valerius lib. VI. cap. 3. scribit Egnatium Metellum uxorem, quod vinum bibisset, fustim interemisse. 'Idque factum,' inquit, 'non accusatore tantum, sed etiam reprehensore caruit; unoquoque existimante, optimo illam exemplo violatæ sobrietatis pœnas pependisse.' Factum hoc Egnatio Mecenno adscribit Plinius lib. XIV. cap. 13. Quod propter disciplinam verecundiæ carerent temeto omnes mulieres, scribit quoque Cicero lib. IV. de Rep. Varro lib. I. de vita Populi Rom. citante Nonio. Vide quoque Plinium lib. XIV. cap. 13. Athenæum lib. X. Plutarchum Qu. Rom. 6. Arnobium lib. II. Tertullianum in Apolog. cap. 6. Apud Athenæum Polybius lib. VI. scribit non potuisse fallere mulieres, quæ vinum bibissent, tum propter osculandi morem, tum quod cellæ vinariæ iis non committerentur.

Quod temetum prisca lingua appellatur] Glossæ Cyrilli, *οἶνον παλαιόν* interpretantur. Etiam Hebræi vinum grave *יין כבד* appellant. Vox *TEMETUM* in antiqua lege Romuli occurrebat.

Ut cognatis] Dicit Athenæus ad consobrinos usque hoc in usu fuisse. Affinibus quoque et propinquis idem jus scribit fuisse Arnobius lib. II. et Tertull. Apol. cap. 6.

Cognatis] Vel ipsi propinqui mulieri osculum impertiebant.

Lorcam] Vett. Edit. scribunt *lauream*. Varro *loram*, qui de illa ita loquitur lib. I. de R. R. c. 54. 'Quæ calcatæ uvæ erant, earum scapi cum folliculis subjiciendi sub prelum, ut si quid reliqui habeant musti, exprimatur in eundem lacum. Cum desit sub prelo fluere, quidam circumcitant extrema, et rursus premunt, et rursus eum expressum circumsitium appellant, ac seorsum, quod expressum est, servant, quod respicit

ferrum. Expressi acinorum folliculi in dolia conjiciuntur, eoque aqua additur. Ea vocatur lora, quod lota acina, ac pro vino operariis datur hyeme.' Vide et Columellam lib. XII. c. 40. et Plinium lib. XIV. c. 10.

Passum] Vett. Editt. *passum*. Varro lib. I. de Vita Pop. Rom. apud Nonium: 'Passum nominabant, si in vinemia uvam diutius coctam legerent, eamque passi essent in Sole aduri.' Nonius: 'Passum dicitur genus liquoris, quod ex uva passa cogitur.' Meminit quoque JC. 'passi' I. IX. D. De Tritico, vino vel oleo legato: et I. ult. § 1. eod. Quomodo fieret, docet Athenæus: *τοῦτα μὲν ποιεῖται ἐκ τῆς σταφυλῆος, καὶ ὅτι παρακλήσιος πικρῆμος τῷ Ἀγροσθενεὶ τῷ γλυκεῖ καὶ τῷ Κρητικῷ*, id est, 'quod ex uva passa fit, gustu simile vino dulci Ægosthenensi,' (Ægosthenam Megaridis oppidum esse scribit Xenophon, Pausanias, et Stephanus de urbibus,) 'et Cretico.' Quod innuit quoque Juvenalis Sat. XIV. 'Qui gaudet pingue antiquæ de litore Cretæ Passum et municipes Jovis advexisse lagenas.' De Passi confectione vide quoque Columellam lib. XII. c. 39.

Murrinam] *Μύρριν οἶνον* dicebant Græci unguento temperatum, vel cui superfundebant unguentum, *τῷ μύρρῳ κεκραμένον*. Quin et *μυρρίνης* scribebant, geminatione solenni caninæ litteræ. *Salmas.* Videndus quoque Adrianus Iunius lib. V. Animadv. cap. 19. Errat itaque Plinius, qui Murrinum interpretatur murra conditum. Sed sic vinum esset amarum. Potio autem hæc dulcis, ideoque nectar Græcis dicitur, teste Festo, qui murratum tamen vinum cum myrrino confodit. Scaliger in Theophrastum de causis plantarum lib. VI. c. 9. ex myrti baccis confectum voluit. Sed Hesychius et Pollux *οἶνον μύρρῳ κεκραμένον* fuisse docent, ultimo Festus præter alia dicit: 'Quidam id dici putant ex genere uvæ, murrinæ no-

mine.'

Et quæ id genus sapient] Vett. editt: pro *sapient* legunt *epotant*. Alii, *epotant*: forsitan legendum, *sapam* et *quæ id genus potu dulcia*. Ms. *sapiam*. Sapa autem sumitur pro musto ad mediam partem decocto, ut Nonius scribit, vel ad tertiam partem, ut Plinius testatur lib. XXIII. cap. 2.

Potu dulcia] Quæ non tam facile inebriant. Vide Aristot. Sect. 3. Probl. Qu. 12. 13. et 27.

Existimatas] Referendum ad sequentia, 'quam si probrum et adulterium admisissent.'

Si vinum in se] Ita Vett. Editt. concinnius, quam si vulgatam lectionem sequamur, *vinum bibissent*. 'Admittere in se vinum,' et 'admittere adulterium,' lepida, ut Lipsius loquitur, vocis alternatio est.

§ 2 *Vir, &c. judex pro censore est*] Sententia plana ut sit, ita intellige: virum, quamdiu cum uxore est, quodvis imperium et jus habere in uxorem, et cum in virorum mores aut censor; aut judex inquirat, mulieribus contra solum maritum et judicem esse et censorem. Ita *Lipsius lib. I. Var. Lect. c. 18.*

Sine judicio impune necares] Ex lege Romuli maritus uxorem in adulterio deprehensam occidere impune potuit. Secundum jus civile Justinianæum marito adulterum non adulteram occidere licet, et quidem cum distinctione legis. Verba ita se habent in l. XXIV. ff. Ad L. Jul. de Adult. 'Marito quoque adulterum uxoris suæ occidere permittitur, sed non quemlibet, ut patri. Nam hæc lege cavetur, ut liceat viro deprehensum domi suæ, non etiam socii, in adulterio uxoris occidere eum, qui leno fuerit, quive artem ludicram ante fecerit, in scenam saltandi cantandique causa prodierit, iudicioque publico damnatus, neque in integrum restitutus erit, quive libertus ejus mariti uxorisve patris, matris, filij,

filie, utrius eorum fuerit.' Uxorem autem statim dimittere iubetur § 1. d. l. xxiv. Patri autem jus est occidendi adulterum cum filia, quam in potestate habet l. xx. ff. eod.

CAP. XXIV. *Die quarto*] Hæc omnia nonnihil mutato ordine exscripsit Macrobius lib. i. Sat. c. 4.

Eis reddere vel eis restituere] Id est, 'in quartum vel quintum diem.'

Pro adverbio] Ita quoque Macrobius. Nisi quis velit ablativum esse, atque Antiquos in quibusdam E vel I pro O posuisse.

Copulate dictum est] Macrobius habet, *copulative*. Et simul innit ita legi, *diequinte*, et *diequinti*, quod ex sequentibus ejusdem verbis liquet: 'Indicium est quod syllaba secunda corripitur, quæ natura producit, cum solum dicitur die.'

Dicitur etiam Augustus] De quo ita Suetonius in ejus vita c. 86. 'Genus eloquendi secutus est elegans et temperatum: vitatis sententiarum ineptiæ, atque inconcinnitate, et reconditorum verborum, ut ipse dicit factoribus. Præcipuamque curam duxit, sensum animi quam apertissime exprimere.' Tacitus: 'Augusti prompta ac proficiens, quæ decrevit principem, eloquentia fuit.' Gellius noster lib. xv. c. 7. elegantiam orationis neque morosam neque anxiam, sed simplicem facilemque laudat.

Patris] Julii Caesaris, qui per testamentum illum adoptavit. Vide Velleium lib. ii. c. 59.

§ 2 *Ferias concipere solet, quæ appellantur compitalia*] Hæc sacra fiebant Laribus publice in compitis, privatim in foco. Cato de R. R. 'rem divinam nisi compitalibus in compito, aut in foco, ne faciat.' Erant hæ ferie inter conceptivas, 'quæ quotannis a magistratibus vel sacerdotibus concipiebantur in dies certos vel incertos,' ut scribit Macrobius l. i. Sat. c. 16. Varro lib. v. de L. L. 'Compitalia dies adtributus laribus, ut ali-

bi: ideo ubi viæ competunt tum in compitis sacrificatur; quotannis hic dies concipitur.' Ausonius, 'Et nunquam certis redeuntia festa diebus.' Videtur tamen Dionysius lib. xv. Antiquit. stativa ponere, quandoquidem Saturnalibus, quæ per aliquot dies ad xvi. Kal. Jannarias celebrabantur, scribit compitalia successisse. Sed audiamus horum sacrorum originem ex ipso Dionysio: 'Servius Tullius per omnia compita jussit a vicinia Laribus propitiis sacella extrui, et lege statuit, ut quotannis sacrificia illis fierent, singulis familiis liba conferentibus. Quem diem festum Romani ad mea usque tempora constanter celebrabant, paucis post Saturnalia diebus cum primis venerandum et magnificum, a compitis Compitalia eum vocantes. Illi enim *overerods* compita appellant, et servant antiquum ritum in sacris, quia sacrificia et rem divinam Laribus per servos faciunt, omni servitutis indiglo per hæc tempora adempto.' Compitalia igitur erant Laribus sacra, quos vulgus itinerum Deos esse arbitrabatur, ut loquitur Arnobius lib. iii. atque varias refert de Laribus opiniones. Namque uti viarum ita tectorum domuumque custodes erant, nonnunquam et pro genis vel animabus mortuorum usurpantur. Etiam Præstites vocabantur, qui curam hominum, locorum, urbium curam habebant. Itaque singulis hominibus genii attribuebantur. Martianns Capella: 'Specialis singulis mortalibus genius admoveatur, quem et præstitem, quod præsit gerundis omnibus, vocaverunt.' Hinc et CÆSARUM genitis aræ consecratæ. Generales vocabantur, qui regna, urbes, populos curant. Sed ad rem. Compitalia itaque Laribus sacra, atque in quovis compito, vel larario duo aderant Deorum signa. Vide Ovidium lib. v. Fastor. vs. 84. et seqq.

Nexas] Aliquid hic subintelligitur,

alio die præter constitutum compitalia habere, forsân vel opus facere, aut simile quid.

§ 3 *Vernus Pomponiani*] L. Pomponii meminit quoque Velleius Patriculus l. II. cap. 9. dicitque illum 'novitate inventi a se operis commendabilem' fuisse. Intelligit autem Atellanarum scriptorem, de quo Eusebius: 'L. Pomponius Bononiensis Atellanarum scriptor clarus habetur.'

Ex Atellana] Quod levissimum et mordax fabularum genus ab Atellis Campaniæ opido nomen accipit. Vide Livium lib. VII. et Tacitum lib. III. Annal.

Dies hic sextus] Forsân hic legendum *dies hic tertius*, et pro *egi*, *edi*. Ita dies quartus congruit: vel ita interpretari quis potest, 'die abhinc quarto moriar fame.' Notandum autem in hoc versa 'dies' et 'die' κατὰ οὐλῆσιν efferendum, cum sit trochæus.

Calianum illud] In Codice vetere Macrobii male positum erat, *Cæcilianum*. Cælius Antipater historicus intelligitur. Laudat eum Cicero lib. I. de Oratore. Sed de eo alibi dictum est.

§ 4 *Præfascini*] Vulgo, *pristini*, et *pristine*, verum ex Macrobio legendum *præfascini* et *præfascine*. Præfascini aliquid fieri dicitur, cum dicto aut facto fascino occurrebatur.

§ 5 *Cn. Matius*] Vide supra l. VI. c. 6. et lib. IX. c. 14.

Urcum] Græciς ὕρχη teste Polluce lib. VI. c. 2.

CAP. XXV. *Pilum*] 'Quod ferro triangulo, unciarum novem, hastili pedum quinque et semis, et scutatos pedites, et loricos equites sæpe transverberabat.' Veget. de R. M. l. II. c. 15. Vide Lips. de Mil. Rom. lib. III.

Phalarica] De qua ita Livius lib. XXI. 'Falarica erat missile telum, hastili oblongo, et cætera tereti, præ-

terquam ad extremum, unde ferrum extabat: id sicut in pilo quadratum stappa circumligabant, lineabantque pice. Ferrum autem tres in longum pedes habebat, ut cum armis transfigere corpus posset.' Ex turribus locisque editis, quas præci falas appellabant, unde nomen, ardentes hæc hastæ mitti solebant, imo ex ballista aliquando summo impetu jaciebantur. Hinc Lucanus, 'Hunc aut tortilibus vibrata phalarica nervis Obruat.' Ut igitur alia manu mittebatur, alia ex tormentis, quæ muralis Servio dicitur, ita hic posterior intelligi videtur. Vide Servium ad lib. IX. Æneid. vs. 705. Festum, Nonium, Isidorum, Stewechium ad Vegetium l. IV. cap. 18. et Lipsium lib. V. Poliorc. c. 5.

Semiphalarica] Talis ab Isidoro cubitalis describitur, quam manu jaculabantur.

Soliferrea] Ita tela quædam dicta, quod ex solo ferro essent. Festus ex Verrio: 'Sollum Osce totum et solidum significat. Unde tela quædam solliferrea vocantur, tota ferrea.' Sollum autem unico quoque l. scribebant; unde etiam Solitanrilia dicta.

Gea] Grandiora et longe ferientia hæc tela fuisse ex Festo, Diodoro, Snida probari potest. Hispanica hæc jacula Athenæus, plerique Gallica fuisse affirmant.

Lancea] 'Est hasta' juxta Isidorum, 'quæ in medio habet amen-tum.'

Sparsi] Festus: 'Sparsa parvissimi generis jacula, ab eo quod spargantur dicta.' Gallicum fuisse telum videtur, et quidem rusticum. Belgis utique *sparsse* adhuc sudent denotat.

Rumices, trifaces] Ita emendat Lipsius. vulgo erat *rumegentri*, *fases*, vel *falces*. Dividi debent voces quæ turpiter cohæserant. 'Rumex,' teste Festo, 'erat genus teli, simile sparsi Gallici.' Idem, 'Trifax telam longitudine trium cubitorum, quod catapultam mittitur.' Turnebus legit *rumæ*,

cestri. 'Runa' enim species teli apud Festum, 'cestrus' etiam telum, Hesychio *κεστρος* dicitur. Meminit quoque Livius lib. XII. Turnebus verumtamen exponit. Legi quoque posset *rumices*, *cestri*, ut dum syllabæ *ces* in unum coaluerint librarium vitio.

Tragula] Sunt tela, quæ vel manu vel etiam tormentis mittebantur, ac plerumque ita atrociter sauciabant, ut corpus simul scintillamque transverberarent. Qui e tormentis ejaculabantur, tragularii dicti Vegetio l. II. c. 15. Tragula autem ubi corpori infixæ, quomodo extrahi deberet, dubium erat: ac plerumque non tam retrahenda erat metu magni doloris et profusionis sanguinis, quam hinc vel illinc decidenda, ut e vulnere sic cum minore noxa recipi posset. Ita Turæb. lib. Adv. VII. cap. 12. Hamatum hoc telum fuisse suspicatur Lipsius Poliorc. lib. IV. c. 4.

Framæa] Telum hoc erat Gallicum vel Germanicum. Tacitus de Morib. Germ. 'Hastas, vel ipsorum vocabulo *frameas*, gerunt angusto et brevi ferro, sed ita acri et ad usum habili, ut eodem telo, prout ratio poscit, vel cominus vel eminens pugnent.' *Framæam* tamen Isidorus gladium ex utraque parte acutum fuisse dicit. Reliquæ nominis manent in Germanica et Belgica lingua, quando instrumentum acutum, etsi in alium usum, *priem* appellamus.

Mesancula] Legendum *mesancula*, *μεσάνκυλον* Græcis amentatum jaculum. Corrupte apud Festum legitur, *mesenculum*, ut Turnebus docuit.

Cateia] Servius ad hunc versum Virgilii lib. VII. *Æneid.* vs. 741. 'Teutonico ritu soliti torquere cateias.' Cateiæ tela Gallica sunt, unde et Teutonicum ritum dixit. (Gallos itaque cum Teutonibus confundit.) 'Cateiam quidam asserunt teli genus esse tale quale acides sunt, ex materia quam maxime lenta, cubiti longitudine, tota fere clavis ferreis illiga-

ta, quam in hostem jaculantes, lineis quibus eam adnexerant, reciprocam faciebant. Cateiæ autem lingua Theotisca hastæ dicuntur.' Vido quoque Isidorum lib. XVIII. c. 7. in voce 'clava.' Similia Græcis erant instrumenta, quæ vocantur Herodoto *ρόπαλα ξύλων τετυλωμένα σιδήρεα*, id est, 'clavæ lignæ ferro munitæ.'

Rumpiæ] Dicitur quoque hoc telum *ρομφαία* Græcis: quod Hesychio et pro gladio et pro hastili ponitur. Proprie erat hastilis genus, cujus ferum ligno æquale erat. Valerius Flaccus lib. VI. Argon. 'Æquaque, nec ferro brevior nec compheæ ligno.' Isidorus lib. XVIII. Orig. c. 6. 'gladium ex utraque parte acutum fuisse' dicit.

Scorpii] Scorpio modo pro tormento, modo pro telo sumitur. Vegetius de R. M. lib. IV. cap. 22. 'Scorpiones dicebant, quas nunc manubalistas vocant: ideo sic nuncupati, quod parvis subtilibusque spiculis inferant mortem.' Tertullianus in Scorpiaco lib. I. 'Bellicam machinam, et retractu tela vegetantem de scorpio nominant. Id spiculum et fistula est, patula tennitate in vulnus, et virus, quæ figit, effundit.' Veneno itaque spiculum tinctum fuisse innuit. Erant autem hæ machinæ, et pro ratione tela, majores minoresve, ut ex Cæsare et Hirtio de Bello Africano, Livio lib. XXVI. Polybio in obsidione Syracusarum, Vitruvio lib. I. c. 5. et lib. X. c. 1. liquet. Ita vero vocabantur, ut Heroni placuit, vel quod forma hujus machinæ scorpium referret, vel quod uti scorpii caudæ ictu, ita tela, quæ et scorpii vocantur, spiculis parvis mortem afferrent. A sparsione tamen telorum dici scorpio potuit: *σκορπίζω* enim Græcis denotat 'spargere.' Ammianus Marcellinus lib. XXIII. scorpiem cum onagro confundit, quod longe aliam machinam fuisse constat, nisi pro temporum diversitate etiam

nomina mutata fueriat.

Sibyna] Ita recte emendat Turnebus. vulgo legebatur *sibones*. Hesychius, Σιβύνη, ὅπλον δόρατι παραληγόμενον. Festus: 'Sibynam appellant Illyrici telum venabuli simile.' Ennius, 'Illyrici restant sibynis telisque fodentes.'

Sicilices] Ita habetur in Badiana editione, sicuti Turnebus quoque emendat. Vulgo legebatur, *sitices*. Erant autem hæc spiculis latis præditæ. Festus hunc Ennii versum citat, 'Incedit veles vulgo sicilicibus latis.' Ad quem locum ita Scaliger: 'Glossarium, Sicila, σμίλα χαρτοτόμος, ἀρθήλιον. Sicilum ξυρὸν σκυτίως. Est vox magnæ Græciæ: eo nomine intelligebant, quicquid secandi visum habet. Inde Sicilia dicta, quia ab Italia absecta. Inde sicilire prætata.' Utroque igitur modo legi potest, vel *sicilices*, vel *sicilos*, ut quædam editiones habent.

Veruta] Festus: 'Veruta, pila dicuntur, quæ veluti verna habent præfixa.' Meminerunt Livius, Silius, Plinius, Ammianus, alii. Plauto quoque in Bæchide Act. iv. Scena 8. 'Vernina' dicitur. Habebat spiculum tenue et oblongum, quibus adversarios perforabant. Græcis σαρρία appellantur. Vide Lipsium lib. iv. Poliorcet. cap. 4.

Spata] Isidorus dicit esse gladium ab utraque parte acutum. Diodorus lib. v. de Gallia, 'pro gladiis spathe gerunt prælongas ex catenis ferreis aut æneis ad dextrum latus dependentes.' Josephus tamen lib. i. Excid. Romanam militiam Vespasiano imperante explicavit, et de duplici gladio ita loquitur: 'Pedites utrinque gladium gestant, longiorem quidem illum ad sinistram latus: nam qui ad dextrum est, palmi fere duodecim digitorum mensum non excedit.' Vegetius lib. ii. cap. 15. gladios majores 'spathas,' minores 'semisspathas' appellat. Bullis quoque

insignis erat balthæus. Sidorius Paganus. ad Anthemium: 'bellis hostilibus asper Applicat a læva fulgentem balteus enssem.' Tales ostenduntur apud nos Comitum Hollandiæ icones: nam 'spatha' vox Gallica est et nostras. Vulgo ligo nobis *spade* dicitur, sed veteri Teutonice lingua etiam gladium prælongum denotat.

Clunacule] Aliter, *climacula*. Sed recte Turnebus *clunaculum* emendavit. Festus scribit ita 'cultrum sanguinarium dictum' (quo nimirum lani et popæ ad jugulanda pecora assidue utebantur) 'vel quia clunes hostiarum dividit, vel quia ad clunes dependet.' Pro *sanguinarium* legit Scaliger *saginarium*.

§ 2 *In tragœdia, &c.*] Varro sub finem lib. vi. eandem tragœdiam, sed *Esionam*, eundemque hunc locum citat, sed pauca desunt, quæ hic ex Gellio restitui possunt.

§ 3 *Gauli*] Festus: 'Gaulus genus navigii pene rotundum.' Hesychius: Γαῖλοι, τὰ ποιμενικά τοῦ γάλακτος ἐγγεῖα, καὶ τὰ θωρικά πλοῖα. Idem Hesychius, Pollux, et Suidas inter vasa reponunt; Plautus in Rudente Act. v. Sc. 2. inter pocula. Varius prædatorii navigii speciem esse dicit, quæ et liburnica vocatur. Dixi ex Hesychio Phœnicia navigia ita appellari. Hinc Callimachus poëta, Κυπρία Σιδωνίς με κρητταγεν ἐσθιδε γαῖλος. Utrique Hebræis גלית locythus est, vel ut Judæi docent, erat vas amplum concavum et rotundum in formam lenticularem. Vide Zachar. iv. vs. 2. et 3. גלית sive *gole* etiam 'discedentem in aliam regionem,' 'vagum' denotat. Vide 2 Sam. xv. vs. 14. Hinc navis dici potuit, quæ maria sulcat, in alias regiones discedit, vel etiam quod per aquas vagetur. Etiam גלית et Chaldæis, גלית aquarum scaturiginem denotat.

Corbitæ] Festus: 'Corbitæ dicuntur naves onerariæ grandes et tardæ, quod in malo earum summo pro signo

earbes solerent suspendere.' Hoc itaque illarum navium erat *συσπόμενον*. vulgo male *corvitis* legitur facili mutatione literarum. Ita in Pandectis Florentinis *beneficium* pro *beneficio* legitur.

Candides] Intelligit candicarias naves, quæ per Tiberim ex antiqua consuetudine commeatus subvehebant, dictæ a plurium tabularum contextu, quæ candices vel codices appellabantur. Vide Senecam de Brev. vitæ c. 23. Festum et Nonium.

Longæ] Ante longarum navium usum rotundis utebantur. Ideoque et pluribus nomina a rotundis vasis imposita, quales erant γαῖδοι, κώδαιροι, κώβαι, κώβαιοι, et alia id genus. Prima navis longa, ut plerique volunt, ab Jasone inventa. Vide Plinium lib. VII. c. 56. et Herodotum lib. I. hæc erat πεντακόντερος, quinquaginta enim remiges, viginti quoque ab utraque parte habuit. Eadem erat μαθήρης, sive μαθηφόρος, sive uniromis. Hinc biremes, triremes, atque ita porro fabricatæ, quæ Græcis δέκαυς, vel δέκαυρος, τριήρης dicuntur, quæ nimiram duplici, vel triplici remorum ordine navigabant. Vide Salm. ad Jus Att. et Rom. p. 657. et seqq.

Hippagines] Naves, teste Festo, 'quibus equi vehuntur, quas Græci ἵππωνες dicunt,' Livius quoque eandem 'hippagogas naves' appellavit.

Corcyri] Naves Asiaticæ prægrandes ita dicuntur, vel a Corcyra, quæ etiam Κορκυρα dicitur, quod Corcyreorum illud inventum crederetur, vel quod caudata et longa admodum navis esset. Κέρκος enim Græcis caudam denotat. Utique etiam κορυκώρες appellatur: κέρκος autem et οὐρά utranque caudam denotat. Etiam Syriaca lingua retinuit Corcyra. ἱππ Syris trabem, tignum denotat, Σοκός interpretantur LXX. Δόκους autem Hesychio contignatio: hinc ex trahi-

bus et tignis compaginata navis geminata syllaba *corcyra* forsitan dicitur. Syri etiam aliis vocabulis barbaris in Novo Testamento utuntur. Potius itaque dicendum Syros a Græcis mutatos esse Περικπ Pro σκάρη sumitur Act. XXVII. vs. 16. 30. et 52.

Celoces] Sunt navigia brevía, dicta a celeritudine, ut voluit Nonius. Sed potius a Græco κέληρες derivatur. Quorum meminit Thucydides lib. I. et IV. Polybius lib. V. atque.

Celotes] Κέληρες, vel κελήρια, meminit Pollux, Xenophon, Appianus.

Lembí] Lembus est exigua navis piscatoria. Λέμβος apud Hesychium exigui navigii genus: quod apud Livium et Polybium etiam ad bellicos usus destinatum erat.

Oria] Oria navicula piscatoria, ut docent Nonius et Fulgentius. Alii legunt *horis*. Plinio in Epist. 'Orariæ' naves dicuntur ab oris legendis. Vett. Editt. legunt *oria* vel *ὀρέα*.

Leunuculi] Lenis genus vasis, sicut Græcis ληνός 'lacus torcularis.' Hinc Bacchus ληνῶς dicitur. Ab hujus similitudine etiam 'lenis' navigii genus apud Martialem: et hinc diminutive leunuculus. Male hic vulgo legitur, *leunuculi*, vel juxta Vet. Ed. *remiteculi*.

Actuarie] Omnes simplices sive μαθήρης naves quæ infra longarum magnitudinem erant, et πενηκοντόρων, 'actuarie' vocabantur, id est, μαθήρης, vel ἐπίπλοιοι, ut τριακόντοροι, εικοσάτοροι, et quæcunque remis agerentur: nam inde appellatæ. Actus est *δασία*. Agere quippe est *ἐλαύνειν*, quod proprie dicitur de navigio, quod remis agitur. Minime longarum fuere πεντακόντοροι, ac maxime actuariarum τριακόντοροι. Quæ citra εικοσάτορος, quæ vicinis remis agebantur, omnes minores 'actuarie' a numero scalorum vocari consueverant, usque ad *δίκωρον*, quæ ab uno remige duobus simul remis agebatur. Distinguantur quoque 'actuarie' ab

'onerariis,' quod hæ præcipue apud Romanos remis carerent. Nam Græcæ δαλδδες ut plurimum actuariæ fuerunt. *Salmas. ad Jus Att. et Rom. p. 727. et seqq.*

[Ἐπικέπους] Id est, 'remigio instructas.' Ita emendat Salmasius De Jure Attico p. 738. Apud Plutarchum et Thucydidem navis κωπήρης occurrit, quod nomen a remis quoque appellatur. Vett. Editiones habent, ἰστέποδας, id est, 'quæ velo ferebantur.' Brodæus legit, πρόπους. Utitur hac voce quoque Thucydides lib. vi. pro navi quæ præmittitur, sicuti ipsa vox indicat. Mentio quoque ejus apud Xenoph. lib. v. Ἐλλην. et Pol. lucem Grammaticum.

[Ἐπιβατίδας] Ita emendat Salmasius. Vett. Editt. ἐπιτατίδας. Turnebus legit ἐπακτίδες, quæ erant naviculæ piscatoriæ, quæ et δαλδδες Hesychio dicuntur. ἐπακτίς eidem piscatores et venatores dicuntur. Nonnulli, teste Gyraldo, legerunt ἐπιπαγάλους, quod scilicet propter littora agantur. Annotatum quoque invenio legi, ἐπακτικέλητες βαρεῖς. ἐπακτικέλης Hesychio εἶδος πλοίου. nimirum ex celete et epactride compositum. Ἐπιβατίδας vectorias, vel conductitias appellare quis posset. ἐπιβάτης enim est qui sua vel conductitia nave utitur. ἐπιβαθρον, 'naulum' apud Homerum 'Od. o. ἐπιβατηγὼι dicuntur in lib. i. § 12. D. de Exercit. Act. Ubi J.C. ita loquitur: 'quædam enim naves onerariæ, quædam, ut ipsi dicunt, ἐπιβατηγὼι sunt. Et pleræque mandare scio ut vectores recipiant: et sic certa regione et certo mari negotietur, ut eæ sunt naves, quæ Brundisium a Cassiopa' (est ille portus Epiri Straboni lib. vii. et Ptolemæo) 'vel a Dyrrachio vectores trajiciunt ad onera inhabiles.' Emendat autem hic Salmasius ἐπιβατίδας, pro ἐπακτίδας (quid si ἐπακτίδας quis legat, quæ et πρόβειος vel πορθμεία dicuntur? Atque hæ erant κωπήρης, et per conse-

quens actuariæ. Hesychius: πορθμεία κωπήλατης), quia ἐπακτίδες significant naves piscatorias, quæ proprie inter acturias non recensentur. Turnebi tamen lectio in totum rejicienda non est, cum a Vett. Codd. minus declinet. Neque semper in illis navigiis accurate proprietas nominum servatur.

[Prosumia] Festus: 'Prosumia genus navigii speculatorium parvum.' Scaliger putat Antiquis fuisse *Prosumiam*, pro *portuniam*, a Græco πορθμείον. Isidorus ntique 'portemiam genus Syriacæ naviculæ' fuisse dicit, 'latam et sine carina.' Vossius dictam putat, quod ante sumerentur speculandi ergo.

[Geseoretæ] Scribit Sipontinus prosumiam a Brutiis inventam fuisse, quæ alio nomine geseoreta appellatur. Turnebus legit *gestoria*. Utenim a Plauto in Mercatore sc. i. dicitur 'navis geraria;' 'gestoria' quoque a gerendo nomen habebit, ut 'vectoria' a 'vehendo.' Vide illum lib. xix. Adv. cap. ult.

[Horiolæ] Parvæ horiæ, vel, ut alii legunt, *oriæ*.

[Stlatæ] Stlata erat navis piratica. Caper de Orthographia: 'Stlataria sine litera c scribendum est, a stlata rate piratica.' In antiquo lexico scriptum extat, stlata *πειρατικοῦ σκάφους εἶδος*. Turneb. l. xix. Adversar. c. ult. *Stlata* juxta Festum ἀρχαῖος pro *lata*. Ejus hæc sunt verba: 'Stlata genus navigii latum magis quam altum, et a latitudine sic appellatum, sed ea consuetudine, quam stlocum pro locum, et stlitem pro litem dicebant.' Vett. Editt. hic legunt *cattæ*. Quarum nulla, quod sciam, apud Veteres mentio: nam cattī sequioris ævi machinæ bellicæ erant, quarum meminit Vegetius lib. iv. c. 15. ubi pro *causias* quidam legunt *cattos*.

[Scaphæ] Naviculæ, quæ alias majores sequuntur, dictæ a concavitate

alveï, qui rotundus est. Itaque et alia concava ita dicuntur, ἀνὰ τοῦ σκάπτεω, id est, 'excavando.' Athenæus ideo lib. iv. scaphia inter vasa potoria numerat: vas concavum apud Plutarchum in Numa ita quoque appellatur. Nimirum a vasis naves complures nomen acceperunt.

Pontones] Genus Gallicarum navium esse dicit Julius Cæsar lib. iiii. de Bell. Gall. Erant autem naves trajiciendis fluminibus idoneæ, 'tardæ et graves, quæ non nisi remigio moveri poterant,' ut loquitur Isidorus. Belgæ hodie *ponten* adhuc appellant. Quidam navigium tabulatam interpretantur conjunctum duobus lintribus, quo putant referri debere Ausonii versum, 'Lintribus in geminis constratus ponto sit, an pons?' unde apparet pontonem dictum a ponte, quod in trajiciendo pontis instaret.

Acatiæ] Vulgo *Nuctuciæ*, forsan quod essent noctilucæ. Nonnemo *Naxiurgæ* a Naxo insula. Turnebus emendat *acatia*. Cujus navigii meminit quoque Plutarchus, qui eo nomine Cæsaris navem appellat, qua apud Pharum Alexandriæ enatavit. Suidas acacion ait esse genus piscatoris navis. Acation autem diminutivum est ab acatus, sive ἄκατος, de quo Ausonius, 'Acatis, phaselis, lintribus, atlatis, rate.' Procopius lib. iiii. forsan corrupte *Achatam* appellavit.

Hemiolia] Aliter, *modia* et *madia*. 'Midion' quoque navem in 'Myoparo' appellat Festus cum inquit: 'Myoparo genus navigii ex duobus dissimilibus formatum. Nam et midion et paron per se sunt.' Nisi hic pro *midion*, *myon* legendum sit. Turnebus legit, *hemiohia*. Hesychius, Ἡμιολία, ἡ δίκροτος ναὺς, τὸ ἡμισὺ τοῦ κεφαλαίου. Et mox addit, ἡμιόλιον, πλοῖον μικρόν. Occurrit quoque hæc vox apud Polybium et Appianum. Piraticam esse navem scribit Suidas.

Sed quare hæ naves hemiolia dicuntur? Hemiolius Mathematicis est ea proportio quæ Latinis sesquialtera vocatur. Hic numerus totum ejusque dimidium comprehendit. Ut si numerus senarius sit totum, hemiolius erit novenarius. Hinc hemiolia dictæ naves. Sed cum qua navi comparatæ? Putat Salmasius cum εικοσόρη, quæ maxime usitata, cujus ἡμιολία fuerit τριανδρόπος, quæ ita a numero remorum appellata: quia tricenarius numerus ἡμιόλιος est vicenarii. Vide Salmas. ad Jus Att. et Rom. p. 702. et seqq.

Phaseli] Quidam phaselum navem esse oblongam scribunt, quali stagnante Nilo Ægyptii utebantur. Straboni et Appiano navigii genus est, mistam habens formam ex oneraria et longa triremi, quod tam remis, quam velis agi poterat. Unde Catalus: 'Phaselus ille, quem videtis hospites, Ait fuisse navium celerissimus, Neque ullius natantis impetum trabis Nequisse præterire, sive palmulis Opus foret volare, sive linteo.' Navigium hoc esse Campanum scribit Nonius.

Parones] Hos dictos scribit Suidas ab insula Paro, cui Interpres Aristophanis astipulatur. Quid si Gallica vel potius Germanica sit vox? Nam Parones sive Varones a navigando dictos vetus Lexicon Belgicum testatur. *Vaeren* enim navigare. 'Paro' autem, teste Isidoro, erat navis piratica.

Myoparones] Turnebus dictas putat a Mynte urbe maritima Ionie, et Paro insula. Scaliger *μύρες* dictas existimat a forma, quod essent oblongæ et angustæ. Ita myobarbus erat angustus et oblongus Liberi patris cantharus. Mures enim et mustellæ longo corpore sunt. Sed hæ tantum sunt conjecturæ. Navim piraticam esse scribit Nonius.

Lintres] Sunt naviculæ ad flumina trajicienda ex arbore excavatæ. Plin-

nus 'monoxylas lintres' vocavit.

Capuli] Quidam legunt *capuli*, vel a forma capuli, vel a capiendo. Vett. Edit. habent *caupulica*. Isidorus: 'Lembus navicula brevis, quæ alla appellatione dicitur et cymba, et caupolas, et lintria.' Quod Lipsius observavit lib. 1. Elect. cap. 7. Utitur quoque Hegeſippus lib. 11. ubi de Rheno ita loquitur: 'Itaque jam non copolis Germanorum, sed Romanorum liburnis impletur.' Turnebus hic legit *cydali*. Quod navigii nomen extat apud Pollucem.

Camara] Legebatur vulgo, *caupulica*, *mare placida*. Ultima syllaba in *caupulica* referenda ad ſequentem vocem hunc in modum *capuli*, *camara*, *placida*. De camaris ſive cameris (utroque enim modo ſcribitur) ita Tacitus lib. 111. Hiſtor. 'Quin et Barbari contemptius vagabantur, fabricatis repente navibus, quas cameras vocant, artis lateribus, lata alvo, ſine vinculo æris aut ferri connexa, et tumido mari prout fluctus attollitur, ſumma navium tabulis agent, donec in modum tecti claudantur. Sic inter undas volvantur pari utrinque prora et mutabili remigio, quando hinc vel illinc appellere indiſcretum et innoxium eſt.' 'Camara' proprie fornicem et teſtudinem ac hemiſphærium denotat. Vide Vitruvium lib. VII. c. 3. Et forſan vox noſtras, quia ita cubicula caemerata vocamus. Ab hac curva imagine etiam naves nomen accepere. Strabo in deſcriptione oræ Boſphorianæ cum acatilis confundit.

Placida] Vulgo *mare placida*. Quam vocem putat primo quidem Turnebus Gellium ex verbis Salluſtii lib. 111. Hiſt. male intellectione accepisse. Locus ita ſe habet apud Nonium: 'Et forte in navigando cohors una grandi faſſello vecta a cæteris deerravit, marique placida a duobus prædonum Myaparonibus circumventa.' Suſpicatur itaque Turnebus pro *mare pla-*

cida Gellium legiſſe *mare placidam* pro navi, ſed poſtmodum retractat, et librariorum vitio adſcribit, emendatque *phylacides*. Idem dicit naves illas ſui inventi et commenti eſſe a custodia navalis exercitus. *phylacides* tamen *rade* mentio apud Xenophontem, Diodorum, et Appianum.

Cydaram] *Cydali* et *cydari* mentio apud Heſychium.

Rataria] A ratibus nomen accepisse videntur. Erant autem tales juxta Feſtum 'tigna inter ſe colligata, quæ per aquam aguntur: quo quidem vocabulo interdum etiam naves ſignificantur. Eodem nomine ſignificantur remos.' Varro IV. de L. L. 'Ratis dicta navis longa, propter remos, quod hi, cum per aquam ſublata dextra et ſiniſtra duas partes efficiere videntur, rareſcant.'

Cataſcopium] Exploratoriam ſive ſpeculatoriam navem intelligit. Plutarchus in Catone vocat *κατασκοπιὺν πλοῖον*. Cataſcopum vocat Hirtius de Bello Afric. Isidorus I. XIX. cap. 1. 'Scapha, quæ *κατασκοπος*, navigium quod ſpeculatorium dicitur.'

CAP. XXVI. *Asinio Pollioni*] Vide lib. 1. cap. 22. Hic librum ſcripſit quo Salluſtii ſcripta reprehendit. Hujus vitam lege apud Voſſium de Hiſtoricis Latinis lib. 1. c. 17. Hujus nomini princeps poëtarum Virgilius Eclogam IV. inſcripſit.

Et quibusdam aliis] Suetonius de Lenæo Grammatico ſcribit: 'Tanto amore erga patroni memoriam extitit, ut Salluſtium Hiſtoricem, quod eum' (Pompeium) 'oris improbi, animo inſerendo ſcripſiſſet, acerbissima Satyra laceraverit, laſtearum et lurcoſæ et nebulonem popinonemque appellans, et vita ſcriptique monſtroſum, præterea priſcorum, Catoniſque verborum inereditiſſimum forem.' Audi quoque de Livio Annæum Senecam: 'Titus autem Livius tam iniquus Salluſtio fuit, ut hanc ipſam ſententiam, et tanquam

translatam, et tanquam corruptam, dum transferretur, objiceret Sallustio. Nec amore Thucydidis facit, ut illum praeferat; sed laudat quem non timet: et facilis putat posse a se Sallustium vinci, si ante a Thucyde vincatur.' Vido quoque Senecam Epist. 114. et Gellium nostrum lib. I. cap. 15. et lib. IV. cap. 15.

Transmissumque] Trajectum. Ita Caesar lib. V. quoque usurpavit. Cicerone 'transmissionis' vocabulo utitur.

In Mauritania] Lipsius Epistol. Qu. lib. IV. legit in *Mauritaniam*, et praesidium relictum Carthagine Nova putat, non in Mauritania. Ex Plutarcho non in Mauritania, qui narrat Sertorium cum tribus millibus militum confugisse Carthaginem Novam, atque ibi consensens navibus in Mauritania trajecisse. Sed ad Sallustii sententiam vox requiritur. Vulgata in Agellio lectio concipitur, *furtim aut celeritate*. Quid si legamus *furtim abiit, celeritate vitare praelium in transgressu conatus* postrema voce inducta? Certe avit pro *abiit* tralatitius error. Ita Lipsius.

Nactus obscuram noctem] Citatur hic quoque locus a Nonio, sed corrupto. Ita autem loquitur. 'Transgressus a pedum gradu proprie dicitur, sed auctoritas vetustati liberiore usum loquendi dedit, ut Sallustius Histor. lib. I. et de his qui navigassent, et de ipsis navibus eo verbo uti voluit, in quibus gradus non sit desertio: (scribendum juxta Mercerum in quibus gradus non sit, de Sertorio) 'Nactus obscuram noctem metu secundo' (locus mutilus, atque ex Gellio restituendus) 'ac inde qui' (lege ex Gellio, ac inde infra) 'transgressus omnis recipit mons praecipuus a Lusitanis.' Duo itaque exempla coaluerunt in unum, omisis aliquot vocibus.

Furtim aut celeritate] Quidam legunt, *furtinaque celeritate*. Achilles Statius, *furtim acceleri rate*: forsan

furtiva celoce. Lipsius *furtim abiit*.

Recipit mons] In vulgatis fragmentis additur mons Ballera, quae fuerit in Mauritania, si superiorem Lipsii lectionem admittamus, sin secus, Hispaniae. Servius Ms. Fuldensis hunc montem *Belloium* vocat, pro quo Putechius restituit *Belona*, cujus meminit Stephanus.

Præceptus] Antea captus, insessus. Ita invenit in Ms. Nonio Junius, ita in Basilid. Ms. Agellio Carrio. Eodemque modo Vett. Editt. atque inter eas princeps Veneta anni MCCCCLXXVII.

§ 3 *Tam angusti freti*] Hoc ostium maris mediterranei ubi maxime angustum est circiter LXX. stadiorum est juxta Strabonem lib. II.

§ 4 *Lucretius*] Citat hunc quoque locum Nonius ex Gellio. Extant versus lib. IV. vs. 25.

Arteria] Neutro genere dixit, cum tamen Græcis ἀρτηρία sit feminini generis. Dicit autem Lucretius asperam arteriam asperiorem fieri clamore, id est, raucedinem comparari, dum nimio impetu vocis fauces cum arteria raduntur. Quinetiam exsiccatur nimis clamoribus: arteriam enim asperam modice humidam esse oportet, ad vocem simul cum aliis organis formandam.

Eorum alia] Citat hunc quoque locum Nonius.

CAP. XXVII. Q. Fabius] Livius lib. XXI. cap. 18. scribit post Saguntinam calamitatem missos Carthaginem legatos, inter quos princeps fuerit Q. Fabius, ad percunctandum, publicone consilio Annibal Saguntum oppugnasset. Post tergiversationem, 'Romanus,' ait Livius, 'sinu ex toga facto, hic, inquit, vobis bellum et pacem portamus; utrum placet sumite: sub hanc vocem haud minus ferociter, daret utrum vellet, succlamatum est. Et quum is iterum sinu effuso bellum dare dixisset, accipere se omnes responderunt, et quibus acciperent

animis, iisdem se gesturos.' Paulo aliter Florus lib. II. cap. 6. 'Tergiversantibus Pœnis dux legationis, Quæ, inquit, moræ est? Fabius. In hoc ego sinu bellum pacemque porto, utrum eligitis? Succlamantibus bellum,' (in eo differt Livius a Floro.) 'Bellum igitur, inquit, accipite, et excusso in media curia togæ gremio, non sine horrore, quasi plane sinu bellum ferret, effudit.' Vide quoque Polybium lib. III. Appianum de Bello Hispan.

Hastam] Hasta post solennes ritus in agrum hostilem a Feciali emittebatur, atque hoc publici belli initium erat. Vide Dionysium Halyc. lib. II. et Livium lib. I. Servius ad lib. IX. *Æneid.* pag. Edit. Leid. 773. 'Cum' (Romani) 'volebant bellum indicere, Pater patratus, hoc est, princeps fecialium, proficiscebatur ad hostium fines, et præfatus quædam solemnia clara voce dicebat se bellum indicare propter certas causas, aut quia socios læserant, aut quia nec abrepta animalia, nec obnoxios redderent. Et hæc clarigatio dicebatur a claritate vocis. Post quam clarigationem, hasta in eorum finem missa, indicabatur jam pugnæ principium. Post tertium autem et tricesimum diem quam res repetissent ab hostibus, Feciales hastam mittebant.' Et postmodum: 'Varro in Caleno ita ait, Duces cum primum hostilem agrum introitum ierant, ominis causa prius hastam in eum agrum mittebant, ut castris locum caperent.'

Et caduceum] Græcis κηρυκειον dicitur, pacis et concordie indicium. Plin. lib. XXIX. cap. 3. 'Hic,' inquit, 'complexus anguium, et efferatorum concordia, causa videtur esse, quare exteræ gentes caduceum in pacis argumentum circumdata effigie anguium fecerint.' De forma caducei ita loquitur Macrobius lib. I. Saturn. cap. 19. 'In Mercurio Solem colligam ex caduceo claret, quod Ægypti in specie draconum maris et fami-

næ conjunctorum figuraverunt Mercurio consecrandum. Hi dracones parte media voluominis sui invicem nodo, quem vocant Herculis, obligantur; primæque partes eorum reflexæ in circulum pressis oculis ambitum circuli jungunt: et postmodum caudæ revocantur ad capulum caducei; ornanturque alis ex eadem capuli parte nascentibus.' Vide et Servium ad VI. et VIII. *Æneid.* Proprie tamen caduceo utebantur exteræ gentes. Romanis verbenæ vel sagmina erant in usu. De quibus ita loquitur JC. Marcianus in l. VIII. ff. de Rer. Divin. 'Sunt autem sagmina quædam herbæ, quas Legati Populi Romani ferre solent, ne quis eos violaret, sicut Legati Græcorum ferunt ea quæ vocantur cerycia.' Videndus Plinius lib. XXII. c. 2. et Festus Pompeius in 'Sagmina.'

Duas tesseras] De duabus tesseriis paulo aliter narrat Pomponius JC. in l. II. § 37. de Orig. Jur. Ita autem loquitur: 'Deinde Q. Mucius,' (quidam Fabium legunt, sed nihil temere mutandum censet Andreas Alciatus Par. 4. c. 17.) 'quia ad Carthaginienses missus legatus, cum essent duæ tesserae positæ, una pacis, altera belli, arbitrio sibi dato utram vellet referret Romam; utramque sustulit, et ait Carthaginienses petere debere utram mallent accipere.'

CAP. XXVIII. *De ætatum*] Quædam editt. habent *ætatum*. Ita et Velleius lib. II. loquitur. Ita 'civitatium,' 'hæreditatium,' 'facultatium,' apud probatos auctores atque etiam JC. in Digestis invenitur. Vide Vossium lib. II. de Anal. cap. 14.

C. Tubero] Vide lib. VI. c. 3. Singulæ classes habebant suas centurias seniorum et juniorum.

Quinque classes] Vide supra l. VII. c. 13.

Census faciendi gratia] Atque ita capita civium numerata, opesque æstimatæ, pro diversa opum uniuscui-

jusque et ætatis, et artium officiorumque ratione. Vide Livium et Dionysium Halycarnassæum l. 1.

Ab anno septimodecimo] Non minus. Ita affirmant, qui de Veteri militia inter Antiquos scripserunt. Vegetius tamen 'incipientem pubertatem ad delectum cogendam' scribit. Videtur tamen annum 17. intelligere: quia plena pœbertas erat anno 18. ut JC. definiunt. Nisi præparationem ad militiam intelligat. Quia autem ambitio postea intervenit, ut quidam ante illud tempus militiæ adscriberentur, quo postmodum citius ad honores et tribunatus venirent, Gracchi lex postea cavet et interdixit, 'juniorum annis septem et decem militem non legi.' Vide Lipsium lib. 1. de Mil. Rom. cap. 2. Apparet itaque minores 17. annis ante Gracchi legem aliquando militasse, forte sub bella Ponica accisis patriæ rebus. Qua de re vide Liv. lib. xxv. et Plutarchum in Gracchiis.

Ad ætatem quadragesimum sextum] Alii diserte annum quinquagesimum statuant. Ita Seneca de Brev. vitæ cap. ult. et Fabius lib. ix. Inst. Livius l. xlii. Lipsius putat ita conciliari posse, si quis miles casu aut morbo stipendia sua non implevisset militem cogi potuisse usque ad annum quinquagesimum. Iste igitur quinquagesimus plene liberabat, sive

facta stipendia, siye infecta. Notabilis quoque locus Macrobij lib. 1. cap. 6. in Somn. Scip. 'Nonnullarum Rerumpublicarum is mos est, ut post sextam hebdomadem ad militiam nemo cogatur, in pluribus detur remissio post septimam.' Sexta hebdomas quadragesimus secundus annus est, et tangere Athenienses videtur: septima quadragesimus nonus, et ad Romanos pertinet. Ita Lipsius de Militia Rom. lib. 1. c. 2. Censorinus de Die Natali cap. 14. ex Varrone dicit, 'in tertio gradu qui erant' (in quinque enim gradus ætatem dividit) 'usque 45. annos juvenes appellatos, eo quod Remp. in re militari possunt juvare.'

Pueritia, juvenia, &c.] De Ætatis gradibus juxta Varronem, Hippocratem, Solonem, Staseam Peripateticum, vide Censorinum c. 14. et Polucem lib. 11.

CAP. XXIX. *Atque particula*] Eadem ex Gellio Nonius scribit.

Atque atque] Nonius interpretatur, 'festine,' 'intrepidanter.'

§ 2 *Atque illum*] Servius quoque exponit, 'statim.' Versus hi extant lib. 1. Georg. vs. 200. et seqq. Ita in legibus XII. tabularum, Si. IN. IUS. VOCET. ATQUE. EAT. Quod idem est, atque si lex dicat, 'Si quis alterum in jus vocat, atque vocatus vocantem statim sequitur.'

LIBER XI.

CAP. 1. *Timæus*] Scripsit hic *Ἱσπανία καὶ Σικελία* libris 8. Item de Romanorum bello cum Pyrrho commentarium edidit. Laudat eum Cicero libro de Oratore: 'Post,' inquit, 'Callisthenem Timæus longe eruditissimus, et rerum copia, et sen-

tentiarum varietate, et ipsa compositione verborum non impolitus, magnam eloquentiam ad scribendum attulit.' Timæum tamen parum fidei mereri testatur Polybius lib. xii. Immodicum fuisse in reprehensione aliorum Diodorus Siculus lib. v. ostendit.

dit, et dum in eo totus est, sterilem in dicendo fieri commemorat Longinus *repl. 440v.* Vide Vossium de Histor. Græc. lib. 1. cap. 12.

[*ἱταλὸς vocitatus sum*] Varro de Re Rustica lib. 11. cap. 5. 'Nam bos in pecuaria maxima debet esse auctoritate: præsertim in Italia; quæ a bubus nomen habere sit existimata. Græcia enim antiqua, ut scribit Timæus, tauros vocabat *ἱταλὸς*. A quorum multitudine et pulchritudine et fœtu vitulorum Italiam dixerunt.' Ita et Festus: 'Italia dicta quod magnos Italos, hoc est, boves habeat. Vituli enim itali sunt dieti.' Hesychius *ἱταλὸς* taurum interpretatur, sicut et Columella in Præfatione lib. vi. Alii ab Italo rege vel duce nomen accepisse referunt, inter quos Aristoteles *Πολυταῖον* lib. vii. c. 10. Dionysius Halycarnassensis lib. 1. Thucydides lib. vi.

[*Bucetaque*] Sunt loca, ubi boves pascuntur, et armenta. Alii tamen legunt, *bucera*, quod denotat 'armenta,' 'cornutos boves.' Quod non est rejiciendum, quia sequitur, 'gigni pascique.' Vide tamen Scaligerum ad Varronem p. 184.

§ 3 *Duarum ovium, boum triginta*] Festus: 'Peculatus furtum publicum diei cœptus est a pecore, quia ab eo initium ejus cœpit; aliquidem ante res aut argentum signatum ob delicta poena gravissima erat duarum ovium et triginta boum. Eam legem' (vel, *ea lege*) 'sanxerunt T. Menenius Lanatus et Sestius Capitolinus Consules.'

[*Legē Aterii*] Aliter etiam in Vett. Editt. corrupte, *Aterina*. Hanc legem tulere Sp. Tarpeius Montanus Capitolinus, et A. Aterius Coss. anno ab U. C. 298. Aterii nomen corruptum apud Plinium lib. vii. c. 28. et Dionysium qui *A. Terminium* vocat. Diodorus *Ἀτερῖον* pro *Ἀτρίον*. *Aterium* habet Capitolinus lapis. Hac lege cautum ut omnibus magistrati-

bis mulctæ indicendæ jus esset, cum antea solis Consulibus id liceret: ita tamen ne vel duas oves, vel triginta boves excederet, bos autem centusse, ovis decusse æstimaretur. Vide Dionysium Halycarnassensem, qui tamen triginta oves et duos boves enumerat. Secus atque apud Gellium et Festum habetur: nisi hic transpositio facta. Dionysius quoque in Coss. nomine a Festo abit, sicut et Livius lib. iv. Plutarchus in Publicola dicit, multam fuisse quinque boum, et duarum pecudum: sed hæc non fuisse summa multa videtur; centumacibus tantum qui non parvisent Coss. constituta. Hæc lex quoque Tarpeia ab altero Consule vocabatur.

[*Æris deni, &c.*] Festus: 'Quæ pecudes, postquam ære signato uti cepit Populus Rom. Tarpeia lege cautum fuit, ut bos centussibus, ovis decussibus æstimarentur.'

§ 3 *Oves genere virili*] Ita et Nonius ex Varrone Rerum Humanarum lib. xxiii. duo exempla adfert. Ultimum ex Gellio, qui idem citat, desumptum videtur. Quinetiam similita indicta esset boum oviumque, oves semper præponebantur teste Plinio lib. xviii. cap. 3. Vide et lib. xxxiii. cap. 1.

§ 4 *Non Latinum sed Sabinum*] Alii tamen lib. iv. de L. L. 'singulas appellatas esse multas' dicit, 'quod olim unum dicebant multa. Itaque cum in dolium aut culeum unum addunt rustici, dicunt etiam nunc multa.' Verum Scaliger 'multa' ibi interpretatur 'numera;' idemque voluit multare proprie in auctionibus esse τὸ πλεονεκτεῖν. Sed dubitæ an hæc vera sint. *Multa* vel *multa* poena videtur esse, quæ a re rustica originem accepit, quod poenæ loco mensura vel vas emulcti lactis solveretur. Atque hinc ad poenas postmodum pecuniarias translatum arbitrator. Vel 'multa' dicta, quod ea

invitis extorqueatur, emulgeaturque.

Sannitium, qui sunt a Sabinis orti] Idem Varro refert de L. L. lib. vi. et Strabo lib. v. ita loquitur: 'Sabinorum antiquissima est gens, et indigena: ab his originem duxere Sannites.'

§ 5 *In exercitu multa fieret*] Si militum non solverent milites, pignus capiebant tribuni, et dicebatur juxta Festum 'Censio hastaria.' Privabatur parte armorum miles, eaque pecunia debebat luere. Vide Lipsium lib. v. De Mil. Rom. cap. 18.

CAP. II. *Eligans homo*] Ita Cicero Clodium notat: 'Tu elegans, tu solus urbanus, quem docet muliebris ornatus, quem incessus palatris; qui levare vultum, qui mollire vocem potas.'

Carmen de moribus] Effatum, de moribus emendandis prosa scriptum, ut liquet. Præcepta et edicta legum et sanctionum carmina quoque vocabantur. Hinc Liv. 'Lex horrendi carminis erat.'

Irritus] Homo nanci, inutilis. Legitur quoque *irritus*, sicut etiam in veteribus monumentis invenitur.

Dignabatur] Dignus habebatur: passive.

Cujus elegantia erat moderatissima] Ita Cornelius Nepos de Attico loquitur: 'Elegans, non magnificus, splendidus, non sumtuosus, omni diligentia munditiam, non affluentiam affectabat.'

M. Tullius] Extat ille locus in libro de Claris Oratoribus, sive Bruto pag. 138. Ed. Leid.

L. Crasso et Q. Scævola] Quorum egregiam comparisonem habes in eodem libro.

Parcissimus elegantium] Id est, qui inter elegantes minimum est elegans et proxime ad parcos accedit. *Bad.*

Parcorum elegantissimus] Qui minimum parcos, proxime ad elegantes accedit.

§ 8 *Equos curius quam coquos emendat*. et Var. *Clas.*

beat] Plinius lib. ix. in contumeliam Rom. juventutis inquit: 'coquos curius ement quam equos.'

Poëtica artis honos non erat] Quippe illa principio in Urbe contemptui habita. Quocirca minime mirari oportet, si M. Fulvio Nobiliori vitio datum est, quod is Consul cum esset in Ætoliæ provinciam Q. Ennium secum duxisset. Factum tamen est, ut paulo post principes etiam viri, aucto imperio, domi forisque pace adepti, ad hanc studiorum partem animum inclinarint, summoque cultu atque honore illos habuerint, qui carmine absolvendo viderentur admodum excellere. Ita Crinitus in Præfatione libri de Poëtis, qui videndus est.

Ad convivium applicabat] Male Barthius legit *convicia*. Vide Casaubonum ad Theophrasti characterem *καὶ πολυακίας*.

Grassator vocabatur] 'Grassari,' juxta Festum, 'Antiquis erat adulari.' Ideo nimirum quod parasiti et adultores grassentur per plateas ad captandam alienam mensam. Quam artem famelici quidam Poëtæ non negligebant, divinamque scientiam prostuebant.

CAP. III. *Ab arbitris*] Fuit enim Gellius lectus inter judices. Arbitri autem et judices quomodo differant, videndi JCC. libri. Festo 'arbitrium' dicitur 'sententia, quæ ab arbitro dicitur.' Arbitrium quoque ponitur pro arbitri judicisque officio circa ea quæ in judicio versantur, formulæque non continentur. Ita 'arbitrium judicis' in l. xxiv. § pen. et ult. D. Solut. matrim. aliisque legibus dicitur. Proprie 'arbitr' Veteribus tanquam inspector, 'arbitrium' inspectio dicebatur. Hinc 'arbitrium' pro arbitrorum sententia ponitur.

In Prænestino recessu] Quo propter æris temperiem æstivo tempore secedere soliti. Horatius l. iiii. Carm. 4 Q

Oda 4. 'seu mihi frigidum Præneste, seu Tibur supinum, Seu liquidæ placuere Baiæ.' Prænestem 'gelidam' quoque appellavit Juvenalis Sat. III.

§ 2 *Pro collegio*] Ex sententia et utilitate collegii.

Pro testimonio] Loco testimonii.

Pro castris] Vel ante castra, vel pro defensione castrorum.

Pro agro Illyrio] In favorem Illyriorum causæ, et defensionem.

Pro agro Illyrio] Vett. Editt. legunt *pro pago Illyrio*. Utique Plinius 'pagum' non semel sumit pro magna gente. Itaque præter vulgarem significationem, qua κάμνη, seu vicum denotat, etiam sumitur de regione tota aut præfectura. Glossæ: Pagus, τῶν παρχία, χώρα, νόμος.

Pro æde Castoris] Ante ædem Castoris.

Pro rostris] Vel in conspectu rostrorum, vel in ipso suggesto, quod ex rostris navium Antiatium in foro juxta curiam Hostiliam extractum erat, in quo magistratus jus dicebant, leges ferebant, concionesque habebant ad Populum.

Pro tribunali] Coram vel in tribunali.

Pro concione] In conspectu populi convocati ad audiendam orationem.

Pro potestate] Juxta potestatem aut ex officio ejus.

CAP. IV. Τὸ δ' ἄλφα, &c.] Hos versus ita reddit Interpretes, quisquis ille est, Græcorum vocabulorum Gellii, 'Auctoritas vero, etsi male dicat, tua Persuadebit. Nam ab inexistimatis proficiscens oratio Et ab existimatis eadem haudquaquam tantundem valet.' Hac versione tanquam Gellii (quod miror) utitur Salmasius ad Historiam Augustam p. 300. Versiones illæ antiquis editionibus inseruntur, sed nihil minus quam Gellianæ sunt. Extant hi versus in tragedia Euripidis Hecuba vs. 293. et seqq.

Ἀδοξότουσαν καὶ δοκίμουσαν] Ἀδοξότουσαν interpretatur Scholiastes, ἀτίμων, id est, 'non honoratorum,' δοκίμουσαν, ἐπιδέξων καὶ ἐντίμων, id est, 'celebrium, honoratorum.'

Neque omnes ignobiles] Per 'ignobiles' Ennius obacuros intellexisse videtur, per 'opulentos' splendidos, illustres, quia illi ut plurimum teram potiuntur, illustresque habentur.

Εἰδοξότουσι] 'In bona existimatione sunt.'

CAP. V. Quos Pyrrhonios philosophos vocamus] Vide Diogenem Laërtium in Vita Pyrrhonis, Sextum Empiricum, Hesychium Illustrium, Lucianum in Auctione Vitarum.

Nihil enim decernunt] Diogenes Laërtius in vita Pyrrhonis: Διατείνουσι δὲ οἱ Σκεπτικοὶ τὰ τῶν ἀπρόσθετον δόγματα πάντα ἀνατρέποντες, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἀποφαίνοντες δογματικῶς. ἕως δὲ τοῦ προφέρεισθαι τὰ τῶν ἄλλων, καὶ διηγείσθαι, μηδὲν ὀρίζοντες, μηδ' αὐτὸ τοῦτο. ὥστε καὶ τὸ μὴ ὀρίξιν ἀνθρώπων, λέγοντες, οὐκ, οὐδὲν ὀρίζομεν (ἐπεὶ ἔφασιν ὅτι) προσφερόμεθα δὲ (φασί) τὰς ἀποφάσεις εἰς μήνησιν τῆς ἀπροπτασίας. ὥς εἰ καὶ νεύσαντας τοῦτο, ἐνεδέχετο δηλώσαι. διὰ τῆς οὖν, οὐδὲν ὀρίζομεν, φωνῆς, τὸ τῆς ἀπρέφειας πᾶθος δηλοῦναι. Id est, 'Sceptici igitur in eo perseverabant, ut omnia sectarum dogmata everterent, ipsi autem nihil dogmatice proferrent, adeo quidem ut aliorum dogmata proferrent, explicarentque, nihil ipsi definientes, et ne illud ipsum quidem. Ipsum itaque illud, nihil definire, tollebant, dicentes quod nihil definirent. Alioqui enim definirent. Sed enuntiationes, inquit, producimus, ut indicemus nos a priori lapsu immunes esse. Ita ut hoc innuentes, declarare contingeret. Per illam itaque enuntiationem, (nihil definimus) affectus inclinationis in nullam partem denotatur.' Sexti quoque Empirici Pyrrhon. Hypotypos. I. 23. ὀρίξιν δὲ εἶναι νομίζομεν, &c. id est, 'Definire esse putamus, non simpli-

citer dicere aliquid, sed rem incertam pronuntiare cum assensu. Ita enim nihil definire Scepticus forsitan reperiat, ne hoc quidem, **NIHIL DEFINIO**. Non enim est dogmatica opinio, id est, quod incertæ rei assentiamur, sed vox nostræ affectionis index. Cum ergo dicit Scepticus, **NIHIL DEFINIO**, hoc dicit, ego nunc ita affectus sum, ut nihil eorum, quæ sub hanc quæestionem cadunt, ponam dogmatice aut tollam. Hoc autem sit dicens quid sibi appareat de rebus præpositis, non enunciative cum persuasionem pronuntians, sed actionem suam exprimens.

Ne videre quoque plane quicquam] Talem quoque sententiam fuisse Empedoclis scribit M. Tullius in Lucullo: 'Et tamen isti Physici raro admodum cum hærent aliquo loco exclamant, quasi mente concitati; Empedocles quidem ut interdum mihi furere videatur; abstrusa esse omnia, nihil nos sentire, nihil cernere, nihil omnino quale sit posse reperire.'

Insistent] Translatio sumpta a viatoribus, qui ubi ad bivium aliquod pervenerint, incerti, qua progrediantur, diu cunctantur et insistent. *Ita Miscellaneus.*

Οὐ μᾶλλον] Id est, 'Non magis hoc modo se habet, quam illo, vel neutro.' Hanc sententiam ita expressit Aristocles apud Eusebium lib. xiv. Præpar. Evang. τὰ πράγματα ἐπίσης ἀδιάφορα, καὶ ἀσυνάμμητα καὶ ἀνέγκριτα διὰ τοῦτο μήτε τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν, μήτε τὰς δέξας ἀλθεύειν, ἢ ψεύδεσθαι. διὰ τοῦτο οὐδὲν μήτε πιστεύων αὐταῖς δεῖν, ἀλλ' ἀδοξάζοντας, καὶ ἀκλινεῖς, καὶ ἀκράδαντους εἶναι, περὶ ἐνὸς ἐκάστου λέγοντας, ὅτι οὐ μᾶλλον ἢ οὐκ ἔστιν, ἢ καὶ ἔστι, καὶ οὐκ ἔστιν, οὐτ' οὐκ ἔστιν. id est, 'Res ex æquo indifferentes, incertas, injudicabiles. Propterea nec sensus nostros, nec rationes verum aut falsum dicere. Iccirco iis hand credi oportere. Sed opinionationis expertes esse debere, et siue inclinatione, sine mo-

tione: de unaquaque re dicentes, non magis est, quam non est, item Est, Non est, Neque non est.' Dogmatici Scepticos stultos esse affirmabant. Videndus est Epictetus apud Arrianum lib. i. c. 5. et lib. ii. cap. 20. In nullis rebus sensibus (quod fatuum erat) credidisse quidam affirmant, ita ut ne quidem a periculis sibi Pyrrho caveret, uti Laërtius scribit. Addit tamen idem: *Ἀνεσιδίημος δὲ φησι, φιλοσοφεῖν μὲν αὐτὸν κατὰ τὴν τῆς ἐποχῆς λόγον, μὴ μέντοι γε ἀπροσάρτους ἑκαστὰ πράττειν.* id est, 'Ænesidenius vero dicit, enim quidem philosophatum juxta rationem assensus retentioni convenientem, non tamen imprudenter gessisse singula.' Quintotiam Pyrrhonii in omnibus tales non fuere, uti illos traducunt Dogmatici, sicuti liquet ex Laërtio. Audi ex illo Pyrrhonorum sententiam: 'Nam et quod dies sit, quod sit generatio, quodque vivamus, et cætera in hunc modum, quæ in vita nostra manifesta sunt, scimus: cæterum in iis quæ Dogmatici asserunt, ea se ratione comprehendere dicentes, veluti de incertis neutiquam consentimus, solas vero passiones agnoscimus.'

Πυρρωνείων τρόπων] Id est, 'Pyrrhonorum modorum.' Decem τρόπους Pyrrhonorum proposuit Laërtius. Quos et τρόπους appellabant. Sextus Empiricus Hypotyp. i. cap. 14. Παράδιδονται τοῦν συνήθως παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις Σκεπτικοῖς τρόποι, δι' ὃν ἡ ἐποχὴ συνάγεται δοκεῖ, δέκα τὸν ἀριθμὸν, οὓς καὶ λόγους καὶ τόπους συνανέμους καλοῦσιν. Favorinus itaque juxta decem τρόπους vel τόπους decem libros scripsit. Quos λόγους appellat Philostratus in ejus vita, eosque impense laudat. Pyrrhonis sectæ Favorinum valde addictum fuisse affirmat Galenus contra Academicos.

§ 2 *Utrique enim sceptici]* Σκεπτικοὶ quia post longam inquisitionem ἐπέρχουσι, sive 'judicium suppendunt.' ἀρεπτικοὶ ἐπέρχοντες, sive 'assensum

retinentes.' *Ἀποφύγκοι*, 'dubitantes.'

Φαντασίας] Imaginationes.

§ 3 *Τῶν πρὸς τῇ*] Relatorum.

§ 4 *Differre tamen inter sese*] Præter Gellianam, hanc quoque differentiam ponit Sextus, quod Arcesilas diceret *εὐχὴν* esse bonam, assenationem malam, idque secundum naturam, Pyrrho *ὁ κατὰ φύσιν*, ἀλλὰ κατὰ τὸ φανόμενον. Academici quoque modestiores erant, et accuratiores. Cicero in Lucullo. 'Non enim sumus ii, quibus nihil verum esse videatur; sed qui veris falsa quædam adjuncta esse dicamus, tanta similitudine, ut nulla insit certa judicandi et discernendi nota.' Confunduntur itaque sæpe cum Pyrrhoniis, sicut et Pyrrhoniis Dogmatici falsa imposuerunt. Vide Clar. Hornium lib. iii. cap. 20. Hist. Philos.

Academici] Vide Ciceronem in *Question. Acad.* Angustinum l. viii. de C. D. cap. 9. et 10. et ibi L. Vivem. Intelliguntur autem sectatores Novæ Academiæ.

CAP. VI. *Dejurant*] Vett. editiones, *dejerant*. Forsan per Herculem non jurabant feminæ, quod muliebri fraude occisa, Castor et Pollux quod a viris interfecti. Vide Apollodorum in *Biblioth.* lib. vii.

Herculeo sacrificio abstinent] Macrobius lib. i. *Saturnal.* cap. 12. 'Unde et mulieres in Italia sacro Herculis non licet interesse: quia Herculi, cum boves Geryonis per Italiæ agros duceret, sitiienti respondit mulier, aquam se non posse præstare, quod feminarum Deæ celebrarentur dies, nec ex eo apparatu viros gustare fas esset: propter quod Hercules facturus sacrum detestatus est præsentiam feminarum, et Potitio ac Pinario sacrorum custodibus jussit, ne mulierem interesse permetterent.' Hinc Hercules apud Propertium lib. iv. 9. 'Maxima quæ gregibus devota est ara repertis, Ara per has, Inquit, Maxima facta manus, Hæc

nullis unquam pateat veneranda patellis, Hercules eximii ne sit inulta sitis.'

Aut mehercle] Vett. Editt. *mehercules*. Crebro tamen ita loquitur Apuleius, cum mulieres introducit loquentes.

§ 2 *Ex initiis Eleusiniis*] Id est, Mysteriis sive sacris Eleusiniis, quæ in honorem Cereris instituta. In quibus feminae solæ sacra faciebant. Initiabantur non promiscue omnes, sed innocentes. Lampridius in Alexandro: 'Jussitque quemadmodum in Eleusiniis sacris dicitur, ut nemo ingreditur, nisi qui se innocentem noverit.' Ideo, ut innocentiam probaret, ingressus sacrarium M. Antoninus Philosophus, qui illis sacris *ἐμυθήθη*, ut Dio loquitur, sive initiatus. Neque enim facile initiabantur. Hercules repulsam tulit teste Pausania.

Ædopol] Id est, Per ædem Pollucis. Etiam viri apud Comicos ita jurant.

CAP. VII. *Exculcatique*] Antiquitate protritit, et quæ amplius in usu non sunt.

§ 2 *Ὀψιμαθῶν*] Idem, quod hic Agellius, scribit Galenus lib. ii. de differ. puls. Vide quæ notat Casaubonus ad Theophr. characteres.

Quo in loco cumque] Quocumque in loco. Tmesis hæc etiam usurpata Ciceroni, pro Sestio, 'Quod judicium cumque subierat.'

Apud præfectum urbis] Qui jura quoque civibus reddebat, cujus potestatem valde auxit Cæsar Augustus, ejusdemque auctoritas postea in immensum crevit. Vide Pomponium de Origine Juris.

Eructum] Vapidum, ab inusitato 'erugo,' quod derivatur a Græco, *ἐρρυγμαι*.

§ 3 *Requirente voltu*] Ambiguo, dubio.

Apludam] Plinius lib. xxviii. c. 10. 'Milli et panici et sisamæ apludam vocant purgamenta; alii allis

nominiſus.' Feſtus: 'Apluda eſt genus minutiffimæ paleæ frumenti, ſive panici, de qua Nævius: Non hercle apluda eſt hodie, quam tu nequior. Sunt qui apludam ſorbitioſis liquidiffimum putent genus; quod ſtatu dejiciatur, et quaſi adplaudatur.' Exſcripſit Nonius hunc locum Gellii more ſolito, in verbo 'apluda.'

Aſtraba] Varro et Feſtus Pompeius eam inter genainas Plauti recenſent.

Item ſoces] Aliter, *ſocces*. Eadem refert Nonius. Turnebus lib. xix. Adverſ. cap. 23. ait, ſoces vocari fecem, quia ei inſunt ſocci quidam et panni. Unde Perſius Sat. v. 'Pannoſam fecem morientis ſorbet aceti.'

Fraces] Occurrit quoque illud vocabulum apud Columellam, Vitruvium, Plinium. In quibuſdam tamen Codd. legitur *frages*: quas putat Turnebus dictas a frangendo, quia ſint fragmenta et reliquæ olearum trapeto fractarum. In gloſſis, 'frax' *τρῆξ γάρου*. Nonius: 'fraceſcere, tanquam friari, et putrefieri vetuſtate.' Varro lib. i. de R. R. 'Olea lecta ſi nimium diu fuerit in acerviſ, calore fraceſcit, et oleum fœtidum fit.'

[§ 4 *Apirocualus*] Vett. Edit. Græce ſcribunt *ἀπειρόκαλος*. Quod denotat 'decori rudem et imperitum, ineptum.'

Qui *tergiverſatorem bovinatorem* dicit] 'Bovinatoriſ' vocabulum proprie ex agricultura deſumptum, poniturque pro 'bove ſtrigante,' id eſt, qui unico ductu ſulcum non trahit, ſed interquieſcit, quod macilentio plerumque vel ægro fieri ſolitum. Hinc per metaphoram 'bovinatores' pro 'tergiverſatoribus,' vel ut Nonius addit, 'malitioſis' dicuntur. Iſidorus 'bovinatores inconstantēſ' appellat. Feſtus dicit 'bovinari' eſſe 'convitiari.' Gloſſæ Philoxeni, 'Bovinatores, βοῦνοισι, θρόλλον ποιῶντες, ἢ παραχθῆν.'

Eſt tricoſus] Vett. Edit. legunt, *hic*

strigosus, Scalliger, *hicce strigosus*. 'Striga' in re ruſtica dicitur ſulcus, qui continuo ductu peragebatur. Hoc vocant 'protelo ducere.' Boves autem ſtrigant, cum in opere intermitunt, et quieſcunt. 'Tricoſus' tamen hic quoque legi poteſt. Gloſſæ Philoxeni: 'Tricoſus, ἀρχαῖος, ἕλκυντες, λαγγόν, ἀνθήs.' 'Triconem' quoque appellavit Lucilius. 'Tricæ ſunt impedimenta et implicationes' juxta Nonium. In hiſ verſibus eliditur, et ſyllabam corripit, ideoque nonnulli literam hanc tanquam vacuum abjiciunt.

Duro] Pertinaci, impndenti.

CAP. VIII. *Albinus*] A. Poſthumius Albinus, qui cum L. Licinio Lucullo Conſul fuit anno ab U. C. DCII. Literatum illum et diſertum fuiſſe ſcribit Cicero in Bruto. Hæc eadem ex Gellio repetit ſiſdem fere verbis Macrobius in princ. Saturnallium. Plutarchus in Catone addit 'veniam ei debere dari, ſi Amphictyonum decreto id ſcripſiſſet.'

Oratione Græce ſcriptitavit] Non ſine exemplo aliorum. Ita teſte Floro in Eploma Livii lib. LIII. 'C. Julius Senator Græce res Romanas ſcripſit.' De Cn. Aufidio Cicero Tuſcul. v. 'Pueris nobis Cn. Aufidius, prætorius, et in Senatu ſententiam dicebat, nec amicis deliberantibus deerat, et Græcam ſcribebat hitoriam.' Etiam L. Lucullus bellum Marſicum Græce ſcripſit, ut teſtatur Plutarchus in Lucullo, et Cicero lib. i. Epistol. 16. ad Atticum. Ipſe quoque Cicero de Conſulatu ſuo Græce ſcripſit, et T. Pomponius Atticus de eadem materia, ut ex Cicerone liquet.

Græce oratio] Macrobius, *eloquium Græcum*.

[§ 2 *Aut quum compulſi*] Macrobius, 'Aut quum noxam imperio compellantis commiſimus.'

Cornelii Nepotiſ] Locus hic non occurrit apud Nepotem: forſan in vita Catonis ſcripſit; nam tota vita Cato-

nis hodie non extat; hoc quod reliquum est, pars tantum esse videtur.

CAP. IX. *Critolaus scripsit*] Critolai Peripatetici meminit Gellius lib. vii. c. 14. et lib. ix. cap. 5. An idem sit cum Historico dubium est. Præter alia Historicus scripsit Res Epiroticas, ut liquet ex Plutarcho in Parallels cap. 6. Citat quoque eundem Festus in verbo 'Salios.'

Mileto] Civitate Ioniz. Herod. l. i. in confinio Ioniz et Cariz posuit, Ptolemæus in Caria: male.

Se synanchen pati] Synanche anginæ species, quum interni faucium musculi inflammati sunt. Alia est *Kv-dyxn*, de qua videndus Aëtius.

§ 2 *Aristodemum*] Meminerunt Tragicæ poetæ Cicero, Augustinus de Civ. Dei, Lucianus, alii. Augustinus lib. ii. de Civ. Dei ita loquitur: 'Aristodemum tragicum auctorem maximum de rebus pacis ac belli legatum ad Philippum Athenienses sæpe miserunt.' 'Actorem fabularum' hic appellat Gellius.

CAP. X. *Legem Aufseiam*] Legis Aufseiz nec nomen nec materies alibi exstat usquam. Suspectum tamen ipsum nomen, quum nulla ejus gentis inter Romanas occurrant vestigia. Sed ut minimum recedamus a veteribus scriptis, *Saufseiam* legere possumus: ea enim gens et ex Cicerone et ex nummis et ex lapidibus antiquis est celeberrima. Pighius vel potius And. Schottus in Annalibus anno U. C. dcxxx. quo C. Sempronius Gracchus tribunus plebis fuit, ponit ei collegam *Aufseium*, qui hanc legem tulerit, atque ipsam legem ita format: *Uti Nicomedes. Bithynia. Mithradates, Ponti. reges. Cappadociam. Ariarathis. socii. regis. occisi. heredibus. restituant, &c.* Atqui verba Gracchi apud Gellium sunt, qui suadeant hanc rogationem, eos a Mithradate præmiu expectare. Nimirum Mithradates præmiu dabit illi, qui eum cogit decedere Cappadocia. Vides rō āro-

rov. Haud dubie complexa fuit aliquid ea rogatio, quo de ambigeretur inter Nicomedem et Mithradatem; disceptator autem esset Senatus populusque Romanus: et ea formula fuit, ut quod in ea expressum erat, id nollet Nicomedes, valde autem vellet Mithradates. Fortasse aliquid lucis in re crepera suppedabit Justinus lib. xxxviii. quo illi vel alter etiam quidem usi sunt, sed arripuerunt id, in quo nullum Senatus populi Romani arbitrium expectaverunt reges. Extincta scelere Mithradatis Ariaratharum Cappadociæ regum familia, possessoque regno per Ponticum, timens malum vicinuum Nicomedes subornavit puerum, cui adesset *πρωτον μὲν εἶδος ἕξιον τυραννίδος*, (quasi Ariarathes ille Mithridatis affinis sororius, quem cum duobus filiis pulcher affinis avunculusque sustulerat, tres, non duos tantum, filios genuisset,) qui Romam profectus a populo Romano quasi paternum atque avitum regnum Cappadociæ peteret. Contra Mithradates misit Romam Gordium, qui Senatui asseveraret, (ita enim legendum apud Justinum, *Romam mittit, qui asseveret*, non *asseveret*, quod hac significatione Latinum non est,) puerum Ariarathen, cui ipse regnum tradidisse videri volebat, ut justo hæredi, (erat autem ipsius filius, cui ludendi causa vocabulum solenne Cappadocum regibus imposuerat,) esse eo Ariarathe genitum, qui fidissimus fuisset socius populi Romani, ac pro ejus imperio fortiter pugnans bello Aristonici occubuisset, fratrem illorum, quos dominandi libidine occiderat pessima mater, ut est apud Justinum lib. xxxvii. Hoc eleganter idem vocat 'studium regum aliena regna falsis nominibus furantium.' Atque huic contentioni, comparata pecunia a Pontico legato, videtur sese interposuisse ille quicumque Saufeios, et tulisse ad populum, ut ille Ariarathes, qui jam esset in

possessione regni, pro vero agnosce-
retur, et beneficio Populi Romani
confirmaretur. Quæ rogatio ne acci-
peretur, dissuasores itidem pecunia
data comparaverunt, qui cum puero
Romam misso erant, Nicomedis le-
gati. Gracchus autem nitetur, ut
Cappadocia extinctis veris regibus,
una cum Lycaonia et Cilicia, quas de
regno Pergameno ei contribuerant
Romani, in formulam provinciæ redi-
geretur, et sic Populi Romani vecti-
galia augerentur. Aut si Cappadoci-
bus libertatem reliquit, (quemadmo-
dum postea primo Senatus,) Lycao-
niam certe Ciliciamque repeti, par-
temque Provinciæ Asiæ reddi voluit.
Gronovius.

In Demadem] Qui fuit Orator A-
theniensis Demosthenis adversarius,
quem quidam, ut Plutarchus testatur,
majorem Demosthene Oratorem fu-
isse commemorant. Ab Antipatro
corruptus, postmodum tamen a Cas-
sandro interfectus est, proditiōisq̃ue
pœnas dedit. Vide Plutarchum in
Demosthene et Phocione.

Nicomede] Bithyniæ Rege.

Mithridate] Rege Ponti.

§ 2 Tragœdus] Aristodamus.

Talentum magnum] Atticum intelli-
git, quod constat sexaginta minis,
sive sex millibus drachmarum Atti-
carum, unde Rheinius Fannius: 'Ce-
cropium superest post hæc docuisse
talentum Sexaginta minas, seu vis
sex millia drachmas, Quod summum
doctis perhibetur pondus Athenis.'
Summum igitur hoc pondus fuit Athe-
nis. Nullum itaque majus fuit, uti
Priscianus statuit, quem docte refu-
tat Vir Celeberrimus D. Gronovius
Libr. de Pecun. Vet. Magnum autem
dixere talentum Romani, quod aliud
minoris æstimationis esset, ut Nea-
politani, Rheginum, Siculum. Pla-
tus quidem in Rodente talentum ma-
gnam vocat centum et viginti minarum,
sed hoc erat Ægyptiacum, vel Cyre-
næum. Drama enim erat Cyrenis,

CAP. XI. *P. Nigidii]* Vide supra III.
10. et IV. 10.

Mendacium dicere] Neque hæc dis-
tinctio bona. Quia si suum menda-
cium dicat, mentitur. Si aliorum
mendacium divulgat, et putat se ve-
rum dicere, non mentitur. Appuleius
in Apolog. tali casu 'falli' dixit. Po-
test tamen etiam qui mentitur falli,
quando putat se mentiri, et verum
dicit. Ille enim non quidem opere
sed voluntate mentitur. Atque hoc
etiam casu non fallit alium.

Sed alterum] Sed abest a Cod. Tor-
nes. *Alterum* igitur non incidit in ho-
mines, sed fit κατὰ προαίρεσιν. Quod
hominis improbi est.

Incidit in hominem] Corrupte legi-
tur apud Nonium, *indicit in homine*.
Egregie Polybius lib. XII. Δὲ μὲν
τρόπους ἔφαμεν εἶναι ψεύδους, ἵνα μὲν τὸν
κατ' ἔγνοιαν, ἕτερον δὲ τὸν κατὰ προαίρε-
σιν, καὶ τοῦτων δὲ τὸς μὲν κατ' ἔγνοιαν
παρπαταῖουσιν τῆς ἀληθείας διδόναι συγ-
γνώμην, τοῖς δὲ κατὰ προαίρεσιν, ἀπατα-
λάτως ἔχουσιν.

In hominem] Etiam probum: vel
alterum alicui per imprudentiam fieri
potest.

CAP. XII. *Chrysippus]* Qui quidem
περὶ Ἀμφιβολῶν duos libros, teste
Laërtio, conscripsit. Huc respexit
Quintilianus lib. VII. cap. 10. de Am-
biguo, cum inquit: 'Amphibologiæ
species sunt innumerabiles, adeo ut
philosophorum quibusdam nullum vi-
deatur esse verbum quod non plura
significet, genera admodum pauca.'

Accipi] Intelligi.

Diodorus autem] Fuit Apollonii
Croni discipulus, unde primo Apollo-
nii, deinde Croni nomen accepit, ut
testatur Strabo lib. XIV. 17. qui ut
διαλεκτικῶτατος Sexto Empirico lib.
I. adversus Mathematicos c. ult. di-
citur, ita filias quoque ejus eadem
arte poluisse affirmat Clemens Alex-
andrinus Stromat. 4. Vide Diogenem
Laërtium in Ejus vita.

CAP. XIII. *Apud T. Castrictum]* Qui

sub divo Adriano vixit, et apud eundem in honore fuit. Vide Auctorem Nostrum lib. XIII. cap. 21. Spartianus in vita Adriani familiares habuisse Philosophos, Rhetores, et aliarum scientiarum peritos dixit, sed præ cæteris Castricum non appellat. 'In summa,' inquit, 'familiaritate Epicetum et Heliodorum philosophos et (se nominatim de omnibus dicam) Grammaticos, Rhetores, musicos, geometras, pictores, astrologos habuit, præ cæteris (ut multi asserunt) eminente Favorino.' Videndus Philostratus in Favorino.

Quin aut olim cupide appetisse] Legi posse existimat H. Stephanus pro *cupide*, *nimis cupide*. Ita superiora quoque bene se haberent. Qui enim aliquid cupide appetit, reprehensione dignus non est: sed is demum qui nimis cupide quid appetit, et postea temere repudiat.

§ 2 Eblandita] Blanditiis captæ, delinæ.

§ 4 Cupide appetisse] Sin ea adverbia 'cupide' et 'temere' auferantur principio, non video quomodo ponantur in conclusione. Nam fieri potuit, ut neque cupide prius appetierint atque voluerint, neque postea temere repudiarent, mutatis scilicet rebus et circumstantiis. Ita Badius.

Nondum] In margine mei Codicis emendatum, *modum*. Sed *nondum desiderata* dicuntur verba, quibus uti nondum necesse erat, ut ex sequentibus liquet.

§ 5 Gressibus quoque ipsis orationis] Id est, modo procedentis orationis.

CAP. XIV. L. Piso Frugi] Vide l. VI. c. 9. Annales ejus exiliter scriptos fuisse testatur Cicero in Bruto.

Imo vero carum] Recte dixit. Multi enim, si pro libitu biberent, large genio indulgerent. Sed quosdam nunc inopia cohibet, quosdam parcimonia, vel avaritia. Badius infringere hanc rationem Romuli nititur: si enim, inquit, omnes fecissent, quod ille, vi-

lius vinum fuisset, quia parum bibissent. Sed hoc non voluit Romulus, sed uti omnes pro lubricine biberent.

CAP. XV. Laberius] Vide l. I. c. 7. et l. III. c. 12. et Macrobius lib. II. Sat. cap. 7.

In lacu Averno] Titalus hic libri, vel fabulæ, dictus a noto lacu Campaniæ, Plutoni sacro.

Amorabundam] Hoc vocabulum frustra apud alios antiquos auctores reperies. Denotat amoribus deditam. Ita alibi dicit Gellius 'saltabundus,' 'cunctabundus,' 'indignabundus,' etiam 'mare undabundum' lib. II. cap. 20. apud Tacitum 'concionabundus.' Sed hæc a verbis derivantur. Ita dicendum foret ab inusitato 'amorari' 'amorabundam' derivari.

Cassellius vindex] Meminit ejus Auctor noster lib. II. cap. 16. lib. III. cap. 16. lib. VII. cap. 2. aliisque locis.

Terentius autem Scaurus] Cujus præter alios sæpe meminit Diomedes: vixit hic, ut Auctor noster testatur, temporibus Adriani. Pater fuit Scauri Grammatici, qui præceptor fuit Ælii Veri, ut scribit Capitolinus in Veri vita. Libri veteres tamen ibi præferunt, non *Scaurum*, sed *Saurinum*. Qui Saurinus Scauri filius fuit, atque alium filium habuit, nomine Saurinum, præceptorem Alexandri Severi, ut Lampridius memoriæ reliquit.

Agit aut simulat] Priscianus libro quarto ita inquit: 'in bundas destinationia similitudinem habere significant: ut vitabundus, similis vitanti, prædabundus similis prædanti, moribundus similis morienti, errabundus, similis erranti, furibundus similis furenti.' Et paulo post: 'Excipitur alternitatis causa, Rubicundus, quod in penultima syllaba pro *b*, *c* habuit, ne sit absonum, si rubibundus dicatur.' Similia tam alibi tam decimo Æneidos Servius scribit, cum dicit, 'moribunda, morienti similis.' Vide

Laurentium Vallam lib. 1. Eleg. cap. 9.

§ 2 *Non intelligere*] Utique tamen non difficile hoc intellectu.

§ 3 *Productio*] Extrema terminatio.

Ἑρμηνεύς] Interpres Græcarum vocum Gellii vertit, 'deductiones,' 'derivationes.' Potius verte 'terminationes,' cum aliquid fini vocabuli additur.

§ 4 *Sicenna*] Vid. l. ix. c. 14. Præterius fuit, ut ex Corneliana Cicero- nis et Asconio liquet. Sepe ejus Historia citatur a Nonio.

§ 5 *Apollinaris noster*] Sulpitius Apollinaris Grammaticus. Atque hic idem est, qui Pertinacis postmodum præceptor fuit: nec enim potest ejus esse filius. Pertinax enim sub Marco nomen habuit, et sub eodem Sulpitius fuit magni nominis.

Vim et copiam] Idem hæc nomina significant, quod participia verborum frequentativorum, quando ea in usu non sunt.

CAP. XVI. *Prioris vocibus*] Singulis vocibus, vel uno verbo.

Ejus libri indicem] Titulam. Alio- qui aliud proprio 'index,' aliud 'titulus,' quamvis multi confundant. Titulus est *ἐννύφη* totius operis, qui uno plerumque vocabulo absolvitur, et in fronte inscribitur. Index est series materiarum per ordinem diges- ta. Vide Salm. in Prolegomenis ad Solinum. Quia autem Plutarchi ope- ribus plures libri continentur, etiam eorum tituli sive indices conspici- bantur.

Ἐπὶ πανπραγμοσύνης] Est hoc sol- licitudo de multis negotiis nihil ad nos pertinentibus. Qui tali vitio la- borant, ardeliones Latinis vocantur, qui omnibus negotiis se immiscent, et omnia agunt, nihilque perficiunt. Vide Martialis lib. ii. Epigr. 7. et lib. iv. Epigram. 79.

§ 3 *Πολυψάλλω, &c.*] Uno verbo quis vertere possit, 'socialitatem' (nisi

'amicitiam multifariam' dicere oportet) 'versutiam,' vel si ita loqui fas sit, 'versatilitatem' et 'corpulen- tiam.'

§ 3 *Tum ille opius*] Rudis, imperi- tus. Vide lib. ii. cap. 31.

CAP. XVII. *In bibliotheca templi Tra- jani*] Juxta forum Trajani templum fuisse et equum æneum admirabilem Victor ostendit. Hæc eadem a gen- tili Principis nomine 'Ulpia' Vopis- co appellatur. Arbitratur Lipsius primo in foro Trajani sitam fuisse; deinde in collem viminalem transla- tam atque Thermas Diocletiani exor- nasse. Vopiscus in Probo: 'Usus autem sum præcipue libris ex Biblio- theca Ulpia, ætate mea Thermis Dio- cletianis.' Idem eadem Bibliotheca in vita Taciti Imperatoris: 'Ac ne quis me Græcorum alicui vel Latine- rum existimet temere credidisse, ha- bet bibliotheca Ulpia in Armario sexto librum Elephantinum, in quo hoc Sc. perscriptum est: cui Tacitus ipse manu sua subscripsit.' Elephan- tini libri erant Elephantio sive ebore ætilli. Eboreorum codicum mem- nit quoque Ulpianus lege 52. D. de Legat. 3. Scaliger tamen putat ex omentis Elephantorum compositos fuisse. Meminit quoque Vopiscus in Aureliano antiquorum linteorum li- brorum in eadem bibliotheca. 'Et si his,' inquit, 'contentus non fueris, lectites Græcos, linteos etiam libros requiras, quos Ulpia tibi bibliotheca, cum volueris, ministrabit.' De variâ materia, qua scribebatur, vide supra citatam l. lxi. De Leg. 3. et Sym- machum lib. iv. Epist. 34.

REDEMPTA HABENT] Redimere hic accipitur pro certo precio opus ali- quod perficiendum suscipere.

Gavis] Intelligit Gabium (Macro- bius nominat Gavium) Bassum. Vide lib. ii. cap. 4.

Retes occuri arbores] Nulla harum arborum, apud alios antiquos an- ctores, quod sciam, mentio. Quales-

conque autem arbores vel frutices intelligit, quæ ex ripis eminent, vel etiam virgulta, et arundines in ripis provenientes. Belgæ nostri *ritas* adhuc hodie aquaticas arundines vocant.

Retanda flumina] ‘Retanda’ a reti ita appellantur, non quod retæ vel virgulta ‘prætereuntes naves impedirent, vel irretirent,’ ut Gellius noster loquitur, atque iis flumina purgarentur, sed quod reti ipsæ illuvies et virgulta navigationem impediens ex fluminibus extraherentur, ipsique alvei fluminum purgarentur.

CAP. XVIII. *Draco Atheniensis*] ‘Qui noxas fere omnes capitali prosecutus est supplicio, ita ut desides et otii damnati morte mulctarentur, ac qui olus surripuerat, vel poma, in hos non secus atque in sacrilegos consuleretur. Unde postmodum lepide ait Demades sanguine Draconem non atramento scripsisse leges.’ Ita Plutarchus scribit in Solone. Interrogatus Draco cur omnia fere supplicia capitali prosecutus esset supplicio, respondit, τὰ μὲν μικρὰ ἡδύχηματα θανάτου ἔξω πομπέων, τοὶ δὲ μεγάλοι οὐκ ἔχουσιν μεῖζονα ἥματα.

Tucito, &c. Atheniensium consensu] Scribit tamen Plutarchus in Solone, Solonem Draconis leges ob asperitatem et atrocitatem cunctas rescidisse, præterquam quæ lata essent de Sicariis.

Legibus aliis mitioribus] Quædam tamen etiam duriores fuerunt; nam Solonis quoque lex fuit, ut ex Demosthenis Timocratea liquet, si quis supra quinquaginta drachmas furtum fecisset, ad undecim viros raperetur, et morte mularetur: si quis item ex gymnasiis vestem vel etiam rem minimam surripulasset, aut ex balneo vel portu, quod excedat decem drachmarum estimationem, capitale erat: item manifesti saccularii eadem poena afficiebantur, ut Xenophon lib. 1. *Ἀπομυμνωρ*, et *Æschines* contra Cte-

siph. testantur. Si quis tolleret, quod non posuerat, capitale erat, ut testatur Diogenes Laërtius his verbis, ἀ μὴ ἔθου, μὴ ἀνέλθου. εἰ δὲ μὴ, θάνατος ἡ ἕψηλα. in via nimirum publica. Similem tamen legem etiam Judæis tribuit Josephus in Antiq. Jnd. gravemque poenam fuisse affirmat. Præterea aliæ quoque leges duriores fuerant, ut illa, ‘si quis oculum alterius excusserit, duobus oculis privator.’ Ad cujus legis iniquitatem respexit quoque Aristoteles lib. 1. Rhetor. cap. 7. Ebrietas quoque unius ex Archontibus capitalis erat. Si quis alterutri parti in seditione civitatis se non adjunxisset, ille in exilium mittebatur, ut Gellius noster lib. 11. c. 12. testatur. *ἄμωρ*, id est, ‘infamem’ fuisse scribit Plutarchus, capitalem poenam sancitam Cicero affirmat. Vide supra.

§ 2 *Ex septem illis in clytis sapientibus fuit*] Septem Græciæ sapientes fuerunt, ille Solon Atheniensis, Chilo Lacedæmonius, Cleobulus Lindius, Thales Milesius, Bias Priæneus, Pittacus Mitylenæus, Periander Corinthius. Vide Ausonium in Ludo septem sapientum. Ille de Solone ita loquitur: ‘De more Græco prædeo in scenam Solon, Septem sapientum fama cui palmam dedit, Sed fama non est iudicii severitas. Neque me esse primum vestrum aut imum existimo: Æqualitas quod ordinem nescit pati. Recte olim ineptum Delphicus lausit Deus Quærentem, quisnam primus Sapientum foret: Ut in orbe tereti nomina eorum inscriberet, Ne primus esset, ne vel imus quispiam.’ &c.

Dupli poena] Quædam Edit. *duplici*. Cæterum hoc quoque addendum est ex Demosthene adversum Timocratem, dupli teneri furam si recepisset dominus, decupli autem, si non receperit, et si Eliasti videatur, condemnari posse, ut per quinque dies et noctes compedibus stringatur. Verba Demosthenis hæc sunt: ὅτι ἐὰν τις

ἀπολλοῦ, ἐὰν μὲν αὐτὸν λάβῃ, τὴν διπλα-
σίαν καταδικάζει· ἐὰν δὲ μή, τὴν δεκα-
πλάσιαν πρὸς τοῖς ἐπαυτοῖς, δεδούσθαι δ'
ἐν τῇ ποδασκίᾳ τὸν πόδα πᾶσι ἡμέρας,
καὶ νύκτας ἴσους, ἐὰν προσηύσῃ ἡ Ἑλiale.
Quid sit autem ποδασκία docet Hesy-
chius et Harpocration, nimirum ξύ-
λον ἐν τῇ δεσμοτηρίᾳ. Etiam fures,
qui dupli condemnabantur, vinculis
stringebantur ignominiae causa teste
eodem Demosthene.

Nox esset] Verba ipsius legis de
fure nocturno prodidit Macrobius
ista: SEI. NOX. FURTUM. FACTUM.
SEPT. SEI. IM. SUCCISIT. IOURE. CAI-
SUS. ESTO. De fure diurno et noctur-
no ita loquitur JC. Caius in l. iv. § 1.
D. ad L. Aquil. 'Lex XII. tab. furem
noctu deprehensum occidere permit-
tit, ut tamen id ipsum cum clamore
testificetur: interdum autem depre-
hensum permittit occidere, si is telo
se defendat; ut tamen æque cum cla-
more justificetur.' Sacra pagina vo-
luit furem nocturnum in effossione æ-
dium deprehensum impune occidi posse,
diurnum nequaquam. Exod. XXII.
vs. 2. et 3. Vocem tamen, פִּרְסֵהוּ, quam
'infossionem' vertunt plerique,
alii vertunt, 'cum per fossorio
instrumento,' (vel etiam quaecunque
telum intelligi potest,) quomodo et
locum Jerem. II. vs. 4. doctissimi He-
braeorum intelligunt. De distinc-
tione nocturni et diurni furis, et quæ-
nam potissimum ratio fuerit apud He-
braeos, Athenienses, Romanos, vide
Hagenem Grotium lib. II. de Jur.
Bel. et pac. cap. 1. § 12.

§ 3 Addicique iusserunt] In servitu-
tem. Jure Hebraeo, si reus repen-
dere nequiret, in servitutem quoque
abripiebatur. Exod. XXII. vs. 3. Servi-
tus hæce erat sexennalis, nisi antea la-
bore suo tantum Domine acquisivis-
set, quantum res ipsa sublata valuis-
set, propter molestæ enim debitum in
servitute retineri nequibat. Mulieres
autem in servitutem non addiceban-
tur. Josephus lib. XVI. Antiq. Jud.

E saxo precipitari] E saxo Tar-
peio. Appian. tamen l. III. de Bel.
Civili liberos homines tali supplicio
affectos scribit.

Sed pueros impuberes] Ita respondit
quoque Ulpianus in l. XXIII. D. de
Furtis: 'Impuberem furtum facere
posse si jam doli capax sit, Julianus
libro vicesimo secundo digestorum
scripsit. Item posse cum impubere
damni injuria agi, quia id furtum ab
impubere fit. Sed modum esse adhi-
bendum ait. Nam in infantes id non
cadere nos putamus, cum impubere
culpæ capace Aquilia agi posse.'
Respondit quoque Paulus in l. CVIII.
de R. I. 'Fere in omnibus pœnalibus
judiciis, et ætati, et imprudentiam
succurritur.'

Quæ per lancem liciumque concepla
sunt] Audi Festum Grammaticum:
'Lance et licio dicebatur apud Anti-
quos, quia qui furtum ibat quærere
in domo aliena, licio cinctus intrabat,
lancemque ante oculos tenebat prop-
ter matrumfamilie, aut virginum
præsentiam.' Hunc autem morem
Romani ab Atheniensibus acceperunt.
Apud quos, qui res furtivas quære-
bant, nudi cincticulo amicti ædes
suspectas intrabant, cum prius Deos
essent contestati se inveniendi spe
quærere; si invenissent, is apud quem
quærebatur, multabatur. Rationem
reddit Scholiastes Aristophanis in
Nubibus, quare nudi ædes ingrede-
rentur, ne quid forte vestibus condi-
tum inferrent, dominoque ædium fal-
sum crimen objectare possent. Ver-
ba Græca ita se habent: ἔθις ἦν τοῖς
δοῦλτος εἰς οὐκίαν τοῦς ἐπὶ τῷ θραῦθῃ
σαι, γυμνοὺς εἰσεῖναι, ἵνα μή τι ἐκ τῶν
ἐκείνῃ κρύφοντες λάθωσιν, ἢ ἵνα μή τι
ἐκ τῶν ἐκείνῃ λάθωσιν υποβαλόντες τὸ ζῆ-
τούμενον, καὶ ἱγῆρας αἰτίοι τοῦτο γίνω-
ται. Plato quoque lib. XII. de LL.
affirmat, ἐξέσθους ἢ χιτωνίσκων ἔχον-
τας alterius ædes debere intrare.
χιτωνίσκων veteres Romani vocant li-
cium. Lance autem ante oculos ute-

bantur, quia non licebat viro externo intrare *γυναῖκας*, ne corrumpendi feminas potius quam furti concipiendi causa ingressus videretur. 'Concepti' autem, ut Paulus testatur 2. Sent. 31. 'is tenetur, apud quem furtum quæsitum et inventum est.' Item, 'concepti is agere potest, qui rem concepit et invenit.'

A lege illa Decemvirali discessum est] Prætores pœnam furti manifesti in pecuniariam quadrupli mutarunt; dupli in fures non manifestos intactam reliquerunt; tunc postmodum non tantum civiliter, sed etiam criminaliter atque extra ordinem furti agi cœptum fuit, et pœna arbitrio illius qui jurisdictioni præerat relinquebatur. Constitutum quoque ne licitum esset forem nocturnum vel diurnum occidere, nisi se telò defenderet, parique ei sine periculo non posset, ut habetur l. ix. D. Ad L. Cornel. de Sicar. Quod aliter et cum distinctione leg. 12. Tab. obtinebat. Novissima hinc constitutio lata a Justiniano Nov. 184. cap. ult. qua tamen pœna ipsa res non continetur quam persequi dominus potest. § 14. de Oblig. quæ ex del. et § 18. de Act.

Jure et ordine] Civiliter et ordinario modo, non criminaliter et extraordinarie.

Manifestum autem furtum] Recte et succincte Massurius definivit. Vide l. ii. et seqq. D. de Furt. et § 3. Inst. de obligat. quæ ex Del. nasc.

Ut ait Massurius] Sabinus, quem aliquoties Auctor noster alibi citavit.

§ 4 *Quod sit oblatum, quod conceptum*] Justinianus de oblato Inst. de Oblig. quæ ex del. § 4. ita loquitur: 'Oblatum furtum dicitur, cum res furtiva ab aliquo tibi oblata sit, eaque apud te concepta sit; utique si ea mente tibi data fuerit, ut apud te potius, quam apud eum qui dedit conciperetur: nam tibi, apud quem conciperetur: nam tibi, apud quem concepta sit, propria adversus eum, qui

obtulit, quamvis fur non sit, constituta est actio, quæ appellatur oblata.'

Et pleraque alia] Sicut erat 'furtum prohibitum,' quando quis furtum apud se testibus præsentibus investigari prohibebat: item 'furtum non exhibitum,' quando quis rem furtivam apud se quæsitam et inventam non exhibebat. Utraque hæc actio pendebat ex furto concepto.

Quam fugitivus] Furti enim teneatur, cujus ope et consilio furtum factum est. Vide l. LII. § 13. D. et § 11. Inst. de Furt. ubi similes casus proponuntur. Sabinus tali causa etiam in factum dari actionem posse affirmat, l. xxvii. § 21. ad L. Aquilianam.

Aristonis jureconsulti] Hic aliquoties in Pandectis citatur. Qualis fuerit doctrinæ, et virtutis, Elogium luculentum Plinii ostendit Epist. lib. viii.

§ 5 *Apud veteres Ægyptios*] Tolerabantur apud eos furta, sed certa conditione. Lege enim cautum ut, qui furtis operam dare cupiunt, apud principem furum nomen suum profiterentur, atque ad illam cuncta furto surrepta deferrent. Si quis autem furto quædam amisisset, indicabat illi præposito, atque sua facile reciperabat, ita tamen ut quadrantem bonorum æstimatum persolveret. Vide Diodorum Siculum lib. i. Biblioth. c. 80.

In artibus repudiandis solertes] Sapientia Veterum Ægyptiorum maxima parte versabatur in Hieroglyphicis et Mathematicis disciplinis: Geometriæ inventio, cum inundatione Nilii limites agrorum difficulter distingui possent, illis tribuitur. Artabanus apud Eusebium 9. *κρον.* inter alia etiam literas accepisse a Mose tradidit. A dextra certe ad sinistram scripsisse etiam Herodotus lib. ii. testatur, duplicesque habuisse literas, sacras et vulgares.

§ 6 *Non pauci neque ignobiles scriptores*] Inter quos Xenophon de Rep. Lacedæmoniorum, qui tamen refert deprehensos ad aram Dianæ Orthiæ graviter cæses fuisse. Videndus quoque est Pausanias in Laconicis. Plutarchus in Lycurgo de pueris et adolescentibus, quibus præerant majores natu Irenes dicti, ita scribit: 'Ferant furto partim ex hortis, partim in virorum convivia astute et caute irrepentes. Deprehensus multa verbera flagello excipit, quod solutus in furando et iners videatur. Furantur etiam quæcumque possunt cibaria,' (etiam triticum juxta Xenophontem, ex quo cibaria conficiuntur,) 'insidiari cum solertia dormientibus mediantes, aut solutiorem custodiam agentibus: comperto verbera et fames pro piaculo sunt.' Verbera autem tam patienter ferebant, uti sine doloris signis inter plagas nonnunquam expirarent, furta itaque nullius pretil erant, cum nullus apud Lacedæmonios divitiarum usus esset, et in victu et cultu æqualitas omnium esset. Deprehensis quoque præsens poena erat. Vide quæ in memorab. nostris Vet. Rerump. de Rep. Lacedæmoniorum, atque etiam Ægyptiorum, diximus.

Pro exercitio disciplinaque] Tota Respubl. Laconum ad rem militarem erat composita; at major laus tenebatur furtim et per dolum hostem superare quam aperto Marte;

majorem etiam victimam immolatam ab eo qui per dolum victor fuisset, scribit Plutarchus in Marcello. Hæc itaque privata astutiæ militaris judicabant esse præludia.

§ 8 *Qui alienam rem attraxerit*] Nonnunquam qui alterius bona contrectavit, animo amovendi, etsi nondum ablatio facta, furtum committit, l. vulgaris XXI. § 8. de Furtis. Furtum etiam committit, qui rem sibi utendam datam in alium vertit usum, quam dominus illi concessit. § 6. Inst. De oblig. quæ ex del.

Alienum jacens] Vett. Editt. male *facens*. Intelligit, quod alter perdidit, vel ut postea auferret in via vel alibi posuerat. Qui tale quid invenerat, indicare debebat 'invenisse se illud, et illud redditurum ei qui desideraret.' Verba hæc eadem occurrunt apud Ulpianum libro quadragesimo primo ad Sabinum, a quo mutatus fuisse videtur, in l. 'falsus creditor' XLIII. § 'qui alienum' 4. D. de Furt. Solonis similem legem capitalem fuisse scribit Lærtius in Solone, ut supra diximus.

Sola mente atque animo] Contra Sabinum sententiam facit, quod Jure Justiniano furtum non fiat verbis, aut scriptura, sed solo simplici consilio aut cogitatione furti faciendi l. i. § 1. l. LII. § 19. ff. de Furt.

Imperavit] Vide l. qui servo XXXVI. § 1. D. de Furt.

LIBER XII.

CAP. I. *Nobiles*] Vel patricia, vel simpliciter nobili. Neque enim omnes nobiles vel senatorii ordinis erant patricii. Vide supra x. 20.

Puellam] Mulierem adhuc juvenulam.

§ 2 *Abhibendasque puero nutrices*] Melius diceretur, *adhibendam nutri-*

cem. Non enim pluribus opus est. Nisi præter nutricem intelligat Auctor noster alias famulas, quæ in divitum ædibus infantibus inserviunt. Quibusdam autem casibus etiam nutrices eligendæ, si nimirum mulieres exacæ sint inhabiles vel adversa valetudine præditæ. Quales autem eligendæ sint quod ad mores attinet, audi Quintilianum lib. 1. Inst. 'Ante omnia,' inquit, 'non sit vitiosus sermo nutricibus, quas, si fieri posset, sapientes Chrysippus optavit, certe, quantum res pateretur, optimas eligi vult. Et morum quidem in his haud dubie prior ratio est, recte tamen etiam loquantur. Has primum audiet puer, harum verba effingere imitando conabitur.' Quod ad medicinam attinet, et quale lac sit optimum, vide Oribasii librum quintum cap. 2. 'De Nutrice eligenda,' et c. 3. 'de lacte nutricis.' Vide quoque inter 'Theanus Epistolæ,' ultimam.

Mammæ ubera] Recte Plutarchus de lib. Educ. dixit: 'Ipsa natura docet mulieribus lactandam atque alendam esse suam prolem: ideo enim cuius animalis parienti alimentum lactis suppeditavit: planeque sapiens est providentia, quæ gemina mulieribus ubera dedit; ut etsi gemellos parerent, uterque haberet alimentum sui fontem.' Quinetiam majore cura atque affectu animi liberos matres alant quam nutrices mercenarias, ut Plin. addit.

Mammæ ubera] Per ubera hic intelligere videtur ipsas papillas. Mammæ alioqui et ubera confunduntur. Græcis tamen *ὄθη* proprie bestiis tribuitur, a quo 'uber' nomen accepit. Horatius quoque distinxit, cum dicit, 'Et mammæ putres, equina quales ubera.' H. Steph. ex conjectura legit *tubera*, juxta illud Apuleii, 'ubi uber, ibi tuber.'

Nævulus] Nævum Onomasticon vetus interpretatur *ἑρεσάκων*, id est,

'aliquid super carnem excrescens.' Quo modo mammæ 'nævi' dici possunt, ut papillæ 'nævuli.'

Arefacere et extinguere] Exsiccant præsentem post partum copiam lactis, atque medicamentis inhihent novum lactis proventum, naturæ vim facientes.

Cum periculo quoque avari corruptique lactis] 'Avari,' id est, 'inhibiti,' atque hinc postmodum 'corrupti.' Lac retentum putrescit, ubertate atque affluentia, vel in grumos concrecit, mamillæ rubore suffusæ obdurescunt, et inflammantur, vel exulcerantur.

Ut fetus quoque ipsi in corpore suo concepti abortiantur] 'Abortiantur' passively dixit. Hoc tamen crimen modo exilio, modo etiam capite punitur l. iv. D. de Extraord. crim. l. viii. ff. ad L. Corn. de Sicar. et l. xxxviii. de Pœnia. Si fœtus sit *excoemptus* in humanam speciem, et vitalis. Semen quoque recens conceptum artibus quibusdam nefariis abigere solitæ inhonestæ fœminæ. Quod tamen crimen merito exagitat Tertullianus in Apolog. qui ita loquitur: 'Etiam conceptum utero, dum adhuc sanguis in hominem deliberatur, dissolvere non licet. Homicidii festinatio est, prohibere nasci, nec refert natam quis eripiat animam, an nascentem deturbet: homo est, et qui futurus est, et fractus hominis in semine est.' Videndus quoque Augustinus. Qu. 86. in Exodum, et Theodoretus Qu. 48.

Æquor] Æqualitas ventris extensa, rugarum expers, qualis in virginibus, vel mulieribus, quæ nondum pepererunt, esse solet.

Irrugetur] Ita Ovidius: 'Scilicet ut careat rugarum crimine venter, Sternatur pugnæ tristis arena tum.'

Ac de gravitate oneris] Quædam exemplaria de omittunt. Sed eodem modo dicitur, ut 'lassus de via.' Stephan.

§ 3 *An quis a spiritu multo et calore exalbit*] Venæ nimirum, quæ ab utero sanguinem ad mammæ deferunt, copia sanguinis turgent, et calore suo spiritusque coctionem juvant. Inprimis, ut Galenus testatur, glandulosa illa corpora adipe circumfusa, et vasorum myriadibus intertexta, ad generationem lactis faciunt, quæ moderate et æquabili coctione perficiuntur.

In supernas se partis proferi] Mammarum et uteri mirabilis est societas, et ab utero sanguis profuit ad mammæ, quæ substantia spongiarum instar, rarissima est, et copiosi humoris capax: glandulosa quoque adsunt corpora, in quibus vis est γαλακτοποιητική. Cum autem moveri cœperit fœtus, lactis indicia jam tum sunt. Quomodo autem lac tum generetur, et in superiores partes se proferat, docet Hippocrates lib. de Natura Pueri: Δι' ἀνάγκην, inquit, διὰ τοιήδε γίνεται τὸ γάλα, διότιαν αἱ μήτραι ὀγκρασαὶ δοῦσαι ἐπὶ τοῦ ταυτίου πιέξωσι τὴν κοιλίαν τῆς γυναικὸς· τῆς δὲ διότιαν πλήρεις διότιος δὲ πιεσμεὶς γένηται, ἀποσηδὲ τὸ πύκτατον ἀπὸ τοῦ τῶν βρωτῶν καὶ τῶν ποτῶν ἔξω εἰς τὸ ἐπίταλον καὶ τὴν σάρκα. ὅσπερ δέρμα ὅτις ἐλαφίειν ἐλαίῳ πολλῷ, καὶ ὅτῃ ἀναπνέειν, καὶ ἐπὶν ἀναπνέειν τὸ δέρμα, διασηδὲν δὲ πιέξωσιν τοῦ δέρματος ἔξω τὸ ἔλαιον, οὕτω δὲ καὶ τῆς κοιλίης τὸ πικρὸν ἐν αὐτῇ ἐχούσης ἀπὸ τῶν βρωτῶν καὶ τῶν ποτῶν, πιέξωμενης ἐπὶ τῶν μητρίων, διασηδὲ τὸ πῦρ εἰς τὸ ἐπίταλον καὶ εἰς τὴν σάρκα. ἂν ἀραιώσασθαι ἢ ἡ γυνή, θάσσον αἰσθάνεται τῆς διασηδῆσιος, ἢ δὲ μὴ, ὅσπερ. Id est, 'Lac autem propterea necessario gignitur, cum uterus fœtu intumescens mulieris ventrem comprimit: si eo pleno compressio illa contingat, quod in cibo et potu est pinguisimum foras in omentum et carnem proisilit. Ac veluti si corium copioso oleo perunctum quis imbibi sinat, et ubi imbibit, corium ipsum premat, oleum utique exilierit foras

ex corio compresso, sic etiam si venter pinguitudinem in se habeat a cibis et potibus, comprimaturque ab uteris, pinguitudo proisilit in omentum et carnem. Et si raræ carnis mulier fuerit, citius percipit ejus persultationem, si non, posterius.' Similis locus occurrit apud Hippocrat. lib. i. Γυναικίων, et lib. περὶ Ἀδένων.

Notum et familiarem victum] Eodem autem victu et sanguine uti, tenellis infantibus salubre est.

§ 5 *Bene ingentiatis*] Ita primæ Editt. atque inter illas princeps Veneta. H. Stephanus tanquam suam emendationem obtrudit. Gellius autem, ut fuit novator, vel hoc vocabulum finxit, vel ab alio fictum usurpavit, participii specie, cujus tamen nullum verbum est.

Serva aut servilis] Tam apud Græcos atque Romanos hoc ferme usitatum fuisse comœdiæ docent.

§ 6 *Consectaretur*] Sequeretur, imitaretur.

Ὁκ ἔρα σοι γε] Id est, 'Non igitur tibi pater erat equitator Peleus, Neque Thetis mater: glaucum autem te genuit mare, Et rupes arduæ, quia tibi mens est crudelis.' Hunc locum ex Gellio expressit Macrobius lib. v. Saturn. cap. 11. Sunt autem verba Phœnicis objurgantis Achillem ob animum præfractum et inexorabilem.

Sed aliturum quoque] Macrobius, 'sed educationem quoque nutritionis tanquam bellualem et asperam criminatur.' Sed vide illum, qui duo Gellii loca eisdem fere verbis expressit.

Hyrænæque] Versus integri extant apud Virgil. lib. iv. Æneid. ubi Dido in Æneam ita invehitur: 'Nec tibi Diva parens, generis nec Dardanus auctor, Perfide; sed duris gennit te cantibus horrens Caucasus; Hyrænæque admorunt ubera tigres.' Ita passim poëtæ loquuntur. Catullus in Nuptiis Pelei et Thetidis ita Ari-

adnem introducit loquentem ad The-
seum: 'Quænam te genuit sola sub
rupe læna? Quod mare conceptum
spumantibus expuist undis? Quæ Syr-
tia, quæ Scylla vorax, quæ vasta
Charybdis?'

Ubra] Forsan per ubera fecun-
dam penum mammarum intellexit.
Ita Græci *ἐδορ ἀποδρῶς* dixerunt, Vir-
gilius 'uber glebæ.'

§ 7 *Inolescendia*] Inferendia. Gel-
lius seq. cap. 5. dixit, 'Natura, quæ
nos genuit, induit nobis inolevitque,
in ipsis statim principiis quibus nati
sumus.'

Diluvit] Extenuant, dum nutrici ma-
gis quam matri amor communicatur.

§ 8 *Tenuitas*] Vett. Cod. non ha-
bent. Sed, *mea nequaquam*. Ita quo-
que loquitur lib. x. c. 32.

CAP. II. *De Amæo Seneca*] Indig-
nis modis Senecam excipit Gellius,
qui ingenio, et facundia, et senten-
tiarum gravitate conspicuus est, ut
late ostendit Lipsius Præfatione co-
mentariorum in Senecam. Nimirum
ideo Gellius ita ab hoc scriptore
aversus, quod stilo diversus esset.
Hæc causa repudii. Materia subli-
mis suo veluti cothurno turget, fortis,
valida in dicendo. Neque tamen sty-
lus (fatendum est) ubique probus;
multam enim a puro et antiquo, in-
primis Ciceroniano, deflectit. Ipse
Lipsius magnus Senecæ sectator non
omnia ejus laudat. 'Ego,' inquit,
'Senecam universum admirationema-
gis, quam laude prosequendum arbi-
tror: in partibus aliquid esse quod
censeas aut cui succenseas non ne-
go. Sane decedit interdum aut a se
mutat. Ut in jocis et dictis quam
ineptus alibi sive affectatus est! in
laudibus aut vituperiis sine modo!
exordia aut transitus longinqua aut
conica! incuria etiam in historiis! in-
quisitiones aut dissertationes in philo-
sophia, sed et philologia tennes! sunt
enim ista sed pauca, et meliorum
statim interventu pensantur.' Quin-

tilianus lib. x. Orat. cap. 1. circa
finem multo modestius Gellio nostro
de eo loquitur, etsi propter stylinum
non admodum Senecæ addictus. Lo-
cum, etsi prolixiorum, hic adjungere
visum est. Ita autem loquitur: 'Ex
industria Senecam in omni genere
eloquentiæ distuli, propter vulgatam
falso de me opinionem, qua damnare
eum et invisum quoque habere sum
creditus. Quod accidit mihi, dum
corruptum et omnibus vitis fractum
dicendi genus revocare ad severiora
judicia contendo. Tum autem solus
hic fere in manibus adolescentium
fuit. Quem non equidem omnino co-
nabar excutere, sed potioribus præ-
ferri non sinebam, quos ille non
destitit incescere, cum diversi sibi
conscius generis, placere se in dicen-
do posse iis, quibus illi placerent,
diffideret. Amabant autem eum ma-
gis, quam imitabantur: tantumque
ab illo defluebant, quantum ille ab
Antiquis descenderat. Foret enim
optandum pares, aut saltem proxi-
mos illi viro fieri. Sed placebat
propter sola vitia, et ad ea se quis-
que dirigeat effingenda, quæ pote-
rat: deinde cum se jactaret, eodem
modo dicere, Senecam infamabat.
Cujus et multa alioqui et magnæ vir-
tutes fuerunt, ingenium facile et co-
piosum, plurimam studii, multarum
rerum cognitio: in qua tamen ali-
quando ab iis, quibus inquirenda quæ-
dam mandabat, deceptus est. Trac-
tavit etiam fere omnem studiorum
materiam. Nam et orationes ejus,
et poemata, et dialogi feruntur. In
philosophia parum diligens, egregius
tamen vitiarum insectator fuit. Multa
in eo clareque sententiæ, multa
etiam morum gratia legenda; sed in
eloquendo corrupta pleraque, atque
eo perniciosissima, quod abundant
dulcibus vitiis. Velles enim sue in-
genio dixisse, alieno iudicio. Nam
si aliqua contempsisset, si parum con-
cupisset, si non omnia sua amasset,

si veram pondera minutissimis sententis non fregisset: consensu potius eruditiorum quam puerorum amore comprobaretur: verum sic quoque tam robustis et severiore genere satis firmatis legendus, vel ideo, quod enescere potest utrinque iudicium. Multa enim (ut dixi) probanda in eo, multa etiam admiranda sunt: eligere modo curae sit: quod utinam ipse fecisset. Digna enim fuit illa natura, quam meliora vellet, quam quod volebat, effecit. Genas itaque dicendi non probat Quintilianus, sed ita vituperat, ut summam pene tribuat laudem, teste Erasmo.

Scriptore minime utili] Sinistrum hoc ineptissimi ejusdem tenebrosionis iudicium hic recenset Auctor noster, non in omnibus approbat.

Vulgaris videatur et protrita] Iudicium hoc ineptum. Melius Tacitus Annal. lib. XIII. 'Quaquam oratio composita a Seneca multum cultus praferret, ut fuit illi viro ingenium amonum et temporis illius auribus accommodatum.'

Argutus] In eo Stoicos imitatur, qui etiam λεπτολογῶσι.

Vernacula] Domestica, vulgari, quae inter vernas familiamque domi usitata est.

§ 2 *Non necessarium est*] Ita frequenter Auctor noster loquitur, interdum quoque Donatus.

In libro vicesimo secundo] Quaero, nec invenio. Vulgo etiam Epistolae per libros non distinguuntur. In quibusdam tamen Mss. dividi Opsopœus et Gruterus testantur. Innuere idem ipse Seneca videtur Ep. 33.

Dictus illis] Extant quoque hi versus apud Ciceronem in Bruto.

Flos delibatus populi] Cicero: 'Probe vero. Ut enim hominis decus, ingenium, sic ingenii ipsius lumen est eloquentia, qua virum excellentem praeclare tam illi homines florem populi esse dixerunt.' Sienti autem Graeci δάρος dicunt, (sic enim Theod.

critus Argonautas δάρον δάρος ἥρῶν appellat, et Pindarus athletam quendam δάρος patriae suae dixit,) ita Ennius Græcos imitatus 'florem delibatum populi' dixit. 'Δάρος' autem, vel δάρος, in masculino genere, ut Hesychius posnit, nihil aliud est quam ἀνάδυσμα τῶν ἁνθῶν, et δάρεσθαι decerpere vel delibare florem denotat. 'Flos' itaque 'delibatus' populi juxta Ciceronem est flore exquisito eloquentiae excellens. Ita apud Eustathium dicitur ἄκρον δάρον ἐν λόγῳ, id est, ἐν τῇ λόγῳ ὁλῶ ἑσθλόν. Legitur quoque hic versus, *flos illibatus*, vel *delibatus*.

Et suada medulla] Ita Vett. Editi. Cicero legit *suadaeque medulla*, atque ita interpretatur in Bruto. Πισθὴν quam vocant Græci, cuius effector est orator, hanc *Suadam* appellavit Ennius. Ejus autem *Cethegum medullam fuisse* vult, ut, quam *Deam* in *Periclis* labris scripsit *Eupolis* sessitasse, hujus *hic medullam nostrum oratorem fuisse* dixerit. At hic *Cethegus Cos.* cum *P. Tuditanus* fuit bello *Punico secundo*. Badius etiam legit *suada medulla*, et putat appositionem esse, et emphatice appellatam non qualemque medullam, sed *snadam*: medulla autem cum sit intimum corporis, et in penitissimis ossibus constitutum, pro optima quaque re accipitur. Medulla ergo *suada*, vel quæ optima, vel quæ altissima insideat, et ad medullam usque penetret. Vide quoque Polit. Misc.

§ 4 *Menelao Laconi*] Regi Lacedaemonis. De quo Homerus Il. γ. vs. 218. et seqq. ita loquitur, Ἥρω μὲν Μενέλαος ἐπιπροχέδην ἀγόρευε, Παῖρα μὲν, ἀλλὰ μῦθα λυγροῖς, ἐπεὶ οὐ πολὺ μὲν οὐδ' ἀπαμεινύεσθαι. Id est, 'Certe quidem Menelaus succincte loquebatur. Pauca quidem sed valde acute, neque erat multorum verborum, Neque in verbis peccans.'

Suaviloquens jucunditas] Ita nimirum Ennius quoque locutus est citante Cicero in Bruto, 'Additur orator

‘Cornelia’ suaviloquenti Ore Cethegus Marci’ Tuditano collega.’ ‘Suaviloquentiam’ ibidem dixit Cicero.

Alto in loco] Lib. v. de Repub. Lib. quoque vii. ad Atticum Epist. 19. ‘breviloquentem’ se esse dixit.

Illa] Enniana.

Lascivæ] Floridæ, comptæ. Quintil. ‘Ne recentis hujus lasciviæ flosculis capti voluptate quadam prava deliniantur.’

Virgilius quoque noster] Qui Ennium quoque imitatus est. Vide Macrobi. lib. vi. Saturn. cap. 1. 2. et 3. et seqq. Seneca Virgillum cum laude citat Epist. 21. sine contemptu meminit Ep. 59. cum laude Ep. 95.

Supra mensuram] Sunt in Virgilio quidam versus hypermetri, et *ἀνέπαλοι*, quos si supervixisset emendasset.

§ 5 *Insubidi*] Aliter *insipidi*. Gellius etiam alibi ‘subidis’ dixit, lib. xix. c. 12. et ‘insubidi’ lib. i. c. 2. Atque ita in membranis teste Carrione.

Inter hircosos] Male olentes et viteres agrestes Romanos.

Unguentatos] Delicatos et deliciis diffuentes.

Soterici lectos] Turnebus putat ‘Soterici lectos’ vocatos ab artificis nomine, rudes, impolitos, inelegantes, antiquos. Sicuti Archiaci lecti ab Archia nomen acceperunt. Tales erant Tuberous lecti liguei. Vide Senec. Epist. 95. Val. Max. lib. vii. c. 5. Ciceronem pro Murræna.

§ 6 *Pauca quadam*] Imo pleraque. Judicium hic tuum, Gelli, desidero.

Pro enthymemate] Vett. Editt. legunt Græce *ἐνθύμημα*, id est, ‘commentatione,’ vel ‘commento,’ ut Quintilianus interpretatur, quod mentis actio omnis atque sententia enthymema nominetur.

CAP. III. *Valgius Rufus*] Citat eum Charisius, et Festus in ‘Secus.’

Lictorem dicit a ligando appellatum esse] Festus dictum putat a ‘ligandis

fascibus.’ Nonius quoque Gellium suo more sequitur, ostenditque morem antiquum ligandorum qui castigandi essent ex M. Tullio. Nonius ita loquitur: ‘Lictoris proprietatem a ligando dictam vetustas putat. Ita enim antiquitus carnificis officium fungebatur.’ Lipsius legit, *liti enim a. c. o. fungebantur*. Antiquitus enim carnifices Romæ non fuere, sed eorum vicem præstabant lictores: cum Nonio quoque facit pleraque Grammaticorum para. Lictores autem dicti a supino inusitato ‘lictum.’ Veteres enim dicebant, ligo, ligni, lictum, ut frico, fricui, frictum, plico, plicui, plectum.

Ex collegio viatorum] Ministri magistratibus erant lictores, viatores, accensi, scribæ, statores, præcones. Viatorum itaque hic generale vocabulum. Vide Lipsium lib. i. Elect. c. 28.

Lictor, inquit, colliga manus] Ita carmen hoc allegat quoque Livius lib. i. Apud Ciceronem, *I Lictor*.

Tiro Tullius] Vide supra i. 7.

A limo] Hoc ab hæsitante librario additum putat Merceras in Nonium, quia postmodum, ubi iterum mentio fit Tironis, ‘licii’ tantum, non ‘limi’ meminit. Et absurdum ex primæ syllabæ similitudine ‘lictorem’ appellatum. Vett. Editt. pro *limo* habent *lino*. Quo faciunt veteres Lucani glossæ: ‘lictor est, qui viam facit magistratibus in populo. Dictus a lino, quod album linum propter insigne circa caput habebat.’

Licio enim transversæ] Liciam est proprie filum obliquum quo stamina utrinque ligantur. Ab hoc licio, quo ministri publici cincti erant, dicta ‘forta per lancem et liciam,’ ut alibi diximus.

Quod limum appellatur] Vett. Edd. corrupte habent *linum*. Isidorus: ‘Limus est cinctus, quem publici habent servi: ita dictus, quia transversas habet purpuras, et limas.’ Ite-

rum: 'transversa omnia Antiqui limma dicebant. Hinc et limus vocabulum accepit cingulum quo servi publici cingebantur, obliqua purpura.' Idem refert Aggenus Urbicus, 'limum esse cingulum, ideo quod purpuram transversam habeat.' Ita scriptores Grammatici limitem in agris a 'limo' sive transverso deducunt. Servius in Virgilii illud: 'Velati limo, et verbena tempora vineti.' Ubi ait, 'Caper et Hyginus hoc loco dicunt lectionem esse corruptam. Nam Virgilium ita reliquiasse confirmant, *Velati limo*. Limus autem est vestis, qua ab umbilico usque ad pedes teguntur pudibunda pomparum. Hæc autem vestis in extremo sui purpuram limam, id est, flexuosam habet, unde et nomen accepit. Nam obliquum limum dicimus.' Hinc etiam apud Arnobium lib. iv. 'Limi Dii,' obliquitatum curatores dicuntur.

CAP. IV. *Gemini Serviilii*] Alba diruta hanc gentem a Tullo Romam transvectam, et in patriciorum ordinem collectam fuisse testantur Livius lib. i. et Dionys. Halyc. lib. ii. Præter varia cognomenta etiam hoc 'Gemini' fuit.

Viri nobilis] Nam in nummis antiquis tam nobiles quam plebeis ejusdem nominis familie reperiuntur.

§ 2 *Impromissus*] Aliter, *impromissus*, id est, baud vulgaris.

§ 3 *Magnam quum lapsus diei*] Justus Lipsius ita legit, *magna quum lapsus diei Parti fuisset. lapsus*, pro quo Vaticani quatuor habent *lapsus*. Muretus quoque in veteri libro diserte se *lapsus* invenisse testatur. Princeps Veneta, ... *magna cum lapsa diei Pars foret, e summis rebus, parvisque regundis Parti fuisset: de parvis summisque gerendis*. Alteruter versus *προβολή* esse videtur. Nisi quis hic distinguat arbitretur *res regundas*, et *gerendas*. Badius legit, ... *magna cum lapsa dies jam Parte fuisset, de summis*

parvisque gerendis. Turneb. hic legit, *de summis rebus secundis*. Lipsius legit *parti* pro *parte* more antiquo, *fuisset* pro *fuisse*, geminatione litteræ productum, ut 'habuerit' 'funerit' apud Plantinum, 'fluida' apud Lucretium, 'luuit' apud Luciliam. Non improbat tamen Lipsius propositam hic in textu lectionem. Ego hanc quoque lectionem non rejiciendam arbitror, ... *magna cum lapsa dies jam Parte foret, summis rebus parvisque gerendis*.

Indu foro] In foro ἀρχαῖος metri causa, ita Lucretius 'indugredi,' pro 'ingredi,' 'Induperator' apud Juvenalem pro 'imperator.'

§ 4 *Ingenium*] Id est, tale erat.

Ut faceret facinus] Vulgo hi versus ita legebantur, *Ut faceret facinus, lenis, tamen haud malus, idem Doctus, fidelis, suavis, homo facundus, suoque Contentus, scitus atque beatus, secunda loquens in Tempore, commodus, et verborum vir paucorum. Multa tenens antiqua, sepulta et saepe vetustas, Quæ facit et mores veteresque novosque tenentem*. Hos versus turpiter palantes ita ad ordines retraxit Lipsius auctoribus libris, *Ut faceret facinus levis aut malus: doctus, fidelis, Suavis homo, facundus, suo contentus, beatus, Scitus, secunda loquens in tempore, commodus; verbum Paucum, multa tenens antiqua, sepulta, vetusta: Quæ faciunt mores veteresque novosque tenentem*. Dicit autem Lipsius in libris quibus ille usus est omnia solutæ orationis more præscripta fuisse, eo tamen verborum ordine, quem religiose servaverit. Pro illo tantum quod in libris habebatur *verborum paucorum*, ut versus constaret, restituit *verbum paucum*. Ex conjectura quoque pro *Quæ facit*, idem scripsit, *Quæ faciunt*. In hac editione servavimus, *vetustas Quæ facit*. Sensus bono. Atque ita quoque legit Turnebus auctore antiquo lib. xxxviii. Adv. c. 23. Vulgati pro arbitrio additis, ademptis, incul-

catu vocibus sic turbant, ut versuum illorum nec pes nec caput appareat. *Lipsius lib. 11. Elect. cap. 22.*

Facinus] Malum, quia et bonum dicitur.

Levis] Inconstans.

Facundus] In his omnibus litera s vim amittit. Vide Priscianum lib. et Diomed. lib. 1.

Scitus] Badius, qui vulgatum verbum retinet, putat hic non tantum s absumi, sed sequente vocali totam syllabam. Ita in Virg. versibus quos tamen mutaverant, 'molli suffultus hyacyntho,' et in illo versu, 'Inter se coiisse viros et decernere ferro:' ubi Seneca legit, *cernere*. Alibi, 'Hic specus horrendus, et sævi spiracula Ditis,' ubi Servius legit, *horrendam*.

Verbum paucum] Pro vulgato, *verborum paucorum*: cujus generis multa Cicero in Oratore commemorat.

Servilius] In antiquis tamen martioribus legitur *Serveilius*. Ita apud Silium Italicum sæpe produci reperies. Etiam Claudianus lib. 1. in Eutropium hoc versu: 'Indomitos curru Servilius egit Isauros.' Corruptum igitur magistellorum imperitia putat Douza ad Lucillum, atque ita restituendum.

CAP. V. *Delphos*] Phocidis urbem, ubi celeberrimum illud Apollinis Oraculum, de quo vide Pansaniam, Strabonem lib. 10. Diodorum Siculum lib. XVI. qui originem quoque Delphici Oraculi describit. Gentiles spiritui terræ fatidico potestatem hanc tribuebant, quo vetustate abolito desisisset. Oraculum voluit Plutarchus de Defect. Orac. quod jam multo ante Cicero dixerat lib. II. de Divin. Dio auctor est solentum illud fuisse Oraculum hominibus ad hiatum jugulatis, unde sacer prodibat spiritus. Sed adventu Christi abolita Oracula. Quod Porphyrius graviter queritur apud Eusebium lib. V. de Præpar. Evangel.

Ad Pythia] Quæ in honorem Apol-

lisis Pythii instituta, quem sanguine Mythologi Serpentem Pythonem interemisse. Strabo lib. IX. Sceleratum hominem fuisse cognomento Draconem autumat. [NB *seten* serpentem Hebræis denotat. A quo forsas Python appellatus est. Macrobius et Plutarchus in Problem. hæc physice interpretantur, qui consulendi sunt. Victores in his ludis lauro donabantur. Lucianus tamen lib. de Gymnasiis *μήλα τῶν ἱερῶν τοῦ Ἀπόλλωνος* præmium fuisse docet. Atque etiam Archias in Epig. *εἰς τοὺς τέσσαρας ἀγῶνας*. Sed Brodæus per *μήλα* intelligit Delphicam iurum, quæ maximis baccis pomorum instar atque e viridi rubentibus esset.

Taurus] De quo alibi dictum est.

Lebadiam] Est hæc nrbs Βαοτιῆ non procul a Chæroneæ et Orchomæno. Meminit Pausanias, Ptolemæus, Plinius.

§ 2 *Græci colen dicunt*] *Κῶλον* Græcis intestinum crassum, morbus autem gravissimusque dolor *καλὴ δόλη* appellatur. Quædam Edit. hic legunt *χολὴν* forsas *χόλον*, qui bilem quoque denotat qua jecur intumescit et accenditur. *χολὰς* quoque Mesychie intestinum dicitur. Forsan itaque hic morbus ex bilis effervescencia fuit. Forsan *χολικὴν* legendum, ut Galenus lib. 1. de Loc. Aff.

§ 5 *Pleraque et sibi et nobis incongruens*] Vide lib. Plutarchi *περὶ Στωϊκῶν ἐναντιῶν*, et lib. *ἐντι παραδοξότερα οἱ Στωϊκοὶ τῶν ποιητῶν λέγουσι*. Vide quoque Paradoxa Ciceronis, et Lipsii Stoicam philosophiam lib. III.

Sinuosius] Involutus, subtilis, ex Stoicæ disciplinæ intimis penetrabilis.

Ἀμαθέστερον] Id est, 'Indoctius quodammodo loquere, sed apertius.'

Λέγε] Omitti potest hoc verbum, sienti apud Aristophanem *ἐν Βαρράχοις* act. V. sc. 4. ubi Dionysius Æschylum et Euripidem inter se committit: atque Euripidi dicit, 'Ἀμα-

ἐκτρέφει τὸν εἰς, καὶ ἐκτρέφεται. Atque ex hoc loco parum illa nata videtur. Scholiastes tamen dicit ab Aristophane hoc dictum fuisse juxta proverbium, *ἐκτρέφει μοι κἀμαθέρων φέρων.* Quod in idem incidit. Originem hujus proverbii nimis longe petit Brasmus.

§ 6 *Inolevitque*] Insevit.

Pensinaque] Magis estimatum, preciosius. Quia quæ maximi facimus, sæpe nobis pensa sunt.

Τὰ πρῶτα κατὰ φύσιν] I. e. 'prima secundum naturam.' Quibus præcipua et potissima intelliguntur. Hinc Chrysippus apud Lucianum interrogatus, quid facturus esset, si ad summam virtutis fastigium pervenisset, respondet, *πρὶ τὰ πρῶτα φύσιν κατεγύσσεσθαι.*

Προηγμένα] 'Primaria' vel 'præcipua, et minus præcipua, secundaria.' Vocantur hæc apud Laërtium et Stobæum *προηγμένα*, et *ἀνοπροηγμένα*; Cicero vocat 'producta,' sive 'promota,' vel juxta sensum 'præposita,' sive 'præcipua;' alia 're-jecta,' quæ minoris pretii. Apposite Laërtius *προηγμένα* appellat, *τὰ ἀξίαν ἔχοντα, ἀνοπροηγμένα τὰ ἀνάξιον*, id est, 'producta sunt, quæ estimationem, rejecta quæ non habent.' Vide supra 1. 2. et 1X. 5. *Προηγμένα* itaque et *ἀνοπροηγμένα* reponenda hic sunt. Quid sit *προηγμένα* Cicero lib. III. de Fin. ita ostendit, 'Ut enim,' inquit, 'nemo dicit, in regia regem ipsam quasi productum esse ad dignitatem, (id enim est *προηγμένα*), sed eos qui in aliquo honore sint, quorum ordo proxime accedit, ut secundus sit ad regium principatum; sic in vita, non ea quæ primario loco sunt, sed ea quæ secundum locum obtinent, *προηγμένα*, id est, producta, nominantur.' Addit quoque illis: 'Quæ vel ita appellamus (id erit verbum e verbo) vel promota: vel ut illa, remota. Vel (ut dudum diximus) præposita, vel præcipua: et illa, rejecta. Re-

enim intellecta, in verborum usum faciles esse debemus. Quoniam autem omne quod est bonum, primum locum tenere dicimus, necesse est nec bonum esse nec malum hoc quod præpositum vel præcipuum appellamus.' Quæ postrema cum Gellianis conveniunt. Vide quoque S. Empiricum III. Hypotyp. XXIV. et Lucianum *ἐν βίῳ πρῶτα*.

§ 8 *Exsultantia*] Violenta eruptione.

§ 9 *Cunctari*] Morari, expectare dum deservierint. Vett. Editt. legunt *contari*. Utroque modo scribi hanc vocem testatur Donatus in Hec. act. 1. sc. 2. Uti et Verrinus apud Festum. Quod tamen Festus improbat, qui ita loquitur: 'Percunctatio pro interrogatione dicta videtur ex nautico usu, quia conto pertentant cognoscantque navigantes aquæ altitudinem. Ob quam causam ait Verrinus etiam secundam syllabam per o solere scribi. Mihi id falsum videtur; nam est illa pereunctatio, quod is, qui curiose quid interrogat, per cunctas res it; ut recte per u literam scribatur.' Quod de 'percunctari' hic dicitur, idem de 'cunctari' dicendum.

Ἀνυλγησία] Id est, 'indolentia.' Vide quæ de dolorum et cruciatuum patientia apud Stoicos diximus 1. 2.

Ἀρδέναι] Id est, 'affectuum vacillatas.'

Sed quorundam etiam] Audi Senecam Ep. 67. 'Quedam sunt, quæ nulla virtus effugere potest. Admonet illam natura mortalitatis suæ. Itaque et vultum adducet ad tristitiam, et inhorrescet ad subita, et caligabit si vastam altitudinem in crepidine ejus constitutus despexerit. Non est hic timor, sed naturalis affectio inextinguibilis Rationali.' Et alibi juxta Stoicorum sententiam Epist. 71. 'Non educo sapientem ex hominum numero, nec dolores ab illo sicuti ab aliqua rupe nullum sensum admittente submoveo. Memini ex duabus partibus

illum esse compositum. Altera est irrationalis: hæc mordetur, uritur, dolet. Altera rationalis: hæc inconcussas opiniones habet, intrepida et indomita. Affectus proprie Stoicis erant excursionses cum impetu, sive *δρμη*. Ubi intra modum erant, non affectus, sed præludia illorum. Quæ exuere non est hominis. Vide Auctorem nostrum lib. XIX. c. 1.

Panæti] Cujus meminit quoque summa cum laude Gellius noster lib. XIII. c. 26. Fuit patria Rhodius Malotus Grammatici discipulus, teste Strabone lib. XIV. Hujus libros de officiis, vel potius *περὶ καθήκοντος*, quales etiam ante eum Cleanthes et Chrysippus scripserat, imitatus est Cicero, qui in Lucullo 'Stoicorum prope princeps' dicitur.

§ 11 *Aut stupore animi aut immunitate*] Hanc diversitatem Apathiæ ostendit Lærtius, cum dicit: *φασὶ δὲ καὶ ἀπαθὴ εἶναι τὸν σοφὸν, διὰ τὸ ἀνέμικτον εἶναι. εἶναι δὲ καὶ ἄλλον ἀπαθὴ τὸν φαῦλον, ἐν ᾧ λεγόμενον τῷ σκληρῷ καὶ ἀτρέπτῳ*. Id est: 'Aiunt vero' (Stoici) 'affectuum expertem esse sapientem, ideo quia est stabilis et a lapsu remotus. Aiunt et stultum esse apathem, quod valet, ac si dicas, durum atque immobilem.'

In ludo Cæsaris] In quo Cæsaris gladiatores exercebantur et alebantur, quibus præerant præfecti et ianitræ. Tales quoque alii ludi complures. P. Victor et marmora prisca meminerunt Ludi Gallici, Dacici, Magni, Mamertini, Matutini.

A medicis] Singulis ludis erant medici, partim ut valetudinem curarent, partim ut vulnera sanarent. Chirurghi tamen hic, qui medicorum nomine apud Antiquos veniunt, intelligere videtur.

CAP. VI. *Sirpos appellaverunt*] 'Scirpus' vel 'sirpus' ænigma hic denotat, et nomen accepit non a 'sirpo' junco enodi, sed a nassa piscatoria ex scirpis contexta. Potest tamen

per sirpum intelligi omne *πλέγμα* ex junctis viminibus contextum. Crinitus lib. IX. c. ult. hic legebat 'scrupos;' sed hic locum habere non potest, cum 'scrupus' et 'scrupulus' proprie lapillam denotat, qui pedem offendit, metaphorice quicquid animo molestum est, quibus omnibus ænigmatis vox non respondet.

Semel minusne] Intelligit terminum, qui Jovi, ut cæteri Dii, cedere noluit cum Capitolium exauguraretur. Ovid. lib. II. Fastor. 'Quid? nova cum fierent Capitolia, nempe Deorum Cuncta Jovi cessit turba, locumque dedit. Terminus (ut memorant Veteres) inventus in æde Restitit: et magno cum Jove templa tenet. Nunc quoque se supra ne quid nisi sidera cernat, Exiguum templi tecta foramen habent.' Locus quoque luculentus est apud Lactantium lib. I. de fals. Religion. cap. 20. 'Quid qui lapidem colunt informem atque radem, cui nomen est Terminus? Hic est, quem pro Jove Saturnus dicitur devorasse: nec immerito illi honos tribuitur. Nam cum Tarquinius Capitolium facere vellet, eoque in loco multorum Deorum sacella essent, consuluit eos per auguria, utram Jovi cederent; et cedentibus cæteris, solus Terminus mansit. Unde illum Poëta *Capitolii immobile saxum* vocat. Jam ex hoc ipso quam magnus Jupiter invenitur, cui non cessit lapis, ea fortasse fiducia, quod illum de paternis faucibus liberaverat! Facto itaque Capitolio, supra ipsum Terminum foramen est in tecto relictum: ut, quia non cesserat, libero cælo fruere retur: quo ne ipsi quidem fruebantur, qui lapidem frui putaverant. Et huic ergo publice supplicatur, quasi custodi finium Deo: qui non tantum lapis, sed etiam stipes interdum est.' Augustinus de Civ. Dei lib. IV. c. 23. scribit tres Deos Jovi cedere voluisse, 'Terminum, Martem, et Juventam.' Vide Liv. lib. I. Huic Deo nihil pri-

mo animatum offerebatur, sed sola flos, pultes, et primitiæ frugum, ut testatur Plutarchus in Vita Numæ, et capite 14. Probl. Rom. Sed post, modum etiam animata cæsa hostia oblata sunt, ut ex Ovidio lib. II. Fastor. constat. Vide de Termini sacris Justum Ryequium de Capitol. Rom. cap. 14. VII. Kalendas Martias erant festa Terminalia. Sacra autem præter alia loca acta in via Laurentina intra quintum et sextum ab Urbe lapidem, quo illi essent antiqui agri Romani fines, ut testatur Strabo lib. V. Locus ita se habet: *μεταξὺ γούν τοῦ πέμπτου καὶ τοῦ ἑκτοῦ λίθου τῶν τὰ μίλια δισημαίνοντων τῆς Ῥώμης καλεῖται τέκος φῆστοι. τοῦτον δ' ὅσον ἀποφαίνουσι τῆς τότε Ῥωμαίων γῆς. οἱ δ' ἱερομῆμονες θυσίαν ἐπιτελοῦσαν ἐνταυθα τε καὶ ἐν ἄλλοις τέκοις πλείους, ὥς ὁρίοις αὐθημέρῳ, ἢ καλοῦσιν Ἀμβαραυάλιν.* Id est, 'Sane inter quintum et sextum ab Urbe lapidem locus est Festi: hunc tradunt eo tempore finem agri Romani fuisse, et hodieque ibi aliisque in locis, qui limites sint, sacerdotes sacrificium peragunt, quod appellatur Ambarvalia.' Ovidius lib. II. Fastor. tertium ab urbe lapidem fuisse dicit. Barthius Adv. lib. XVI. c. 22. hos versus ita legebat: *Semel minus? Non. Bimius? Non. Sal scio. An utrumque? Verum; ut quondam auctori dicier, Jovi ipse regi noluit concedere.* Ita et trimetri sua sibi constant lege, et acumen repetitis interrogationibus. Alioquin frigidum responsum. Potest tamen ita intelligi, ut semel, bis, imo ter Jovi minus sit, et noluerit tamen Jovi cedere.

Libro secundo] Ex his libris ad Marcellum citant quendam Sosipater, Charisius, alii.

CAP. VII. *Vita interfecerat*] Vita privaverat: ita Plantas quoque loquitur in Trucul. Act. II. Sc. 6. vs. 37. 'Salve, qui me interfecisti pene vita et lumine.'

§ 3 Retulit ad consilium] Valerius

Maximus lib. VIII. cap. de Publ. Judic. nihil de concilio refert, sed Dolabellam neque panire neque absolvere sustinuisse.

Ad Areopagitas] Areopagitæ iudicium exercebant de capitalibus criminibus. Laudat Plutarchus in Solone hunc conventum, tanquam ἐπισκοπον πάντων, καὶ φύλακα τῶν νόμων. Quod et Cicero lib. I. de Officiis affirmat. Isocrates in Areopagitico scripsit eisdem ἐπιμαρτυρεῖσθαι ἐνκοσμίαν, tanquam censores publicos. In hoc collegio, antequam actio intenderebatur, cogebatur actor et reus gravissimo juramento se obstringere, et bis inde causam orare. Scabelli erant duo argentea, unum contumeliam, alterum impudentiam, in quibus rei et actores insidebant teste Pausania lib. I. Iudices noctu (ut Lucianus ait) et sub dio summo cum silentio audiebant causas, adempta affectuum conciliandorum potestate, ἄνευ προουμιῶν καὶ παθῶν, ne a vero iudicium animus deflecteret, ut est apud Hermodem. Sententiam ferebantur per calculos dissimiles ab ara desumptos, qui tacite in sitellam immittebantur. Hoc celeberrimum collegium non a Solone constitutum fuisse, ut Cicero lib. I. de Officiis, et Plutarchus etsi dubitanter voluit, Aristotel. lib. II. Polit. ostendit. Quinetiam abunde hoc demonstrat Lex Solonis, quæ citante Plutarcho, ita se habet: Ἀρίμωνοι ὅσοι ἄνθρωποι ἦσαν πρὶν ἢ Σόλωνα ἔρξαι, ἐπετίμους εἶναι, πλὴν ὅσοι ἐξ Ἀρελοῦ πάγου, ἢ ὅσοι ἐκ τῶν Ἐφεσίων, ἢ ἐκ Πρυτανείου καταδικασθέντες ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐπὶ φόβῳ ἢ σφαγαίαν, ἢ ἐπὶ τυραννίδι ἔφυγον, ὅτε θεομὸς ἐφάρτη ὅδε. Id est, 'Quicumque infamia notati erant ante Solonis magistratum, eis honores capere liceat, præterquam qui ab Areopago, aut ab Ephetis, aut in prytaneo homicidii aut jugulationum, aut appetitæ tyrannidis damnati a regibus exulabant, tum cum ea lex est lata.' Ex quibus verbis etiam

videri ante Solonem constitutum hunc magistratum Plutarchus innuit. Solon itaque potius videtur hoc collegium in melius redegisse, firmiusque effecisse. Vide quoque Meursium de Areopago.

Qua digna venia fuit] Nequaquam. Potuit enim ad magistratum deferre crimen mariti et filii, ut iuste a magistratu punirentur. Neque enim mulieris erat privatam vindictam sumere.

Octavo] Libro hodie octavo cap. 8. invenitur.

CAP. VIII. P. Africanus superior] Scipionem majorem intelligit. Hoc exemplum quoque habetur apud Plutarchum in Gracchis, Livium lib. xxxviii. Valerium Maxim. lib. iv. c. 2.

Convictio Jovis] Quod solenne festum erat mense Novembri, juxta Vet. Cal. Constantiini. 'Jovis epulo,' inquit Valerius Maximus lib. ii. cap. 1. 'ipse in lectulum, Juno et Minerva in sellas ad cœnam invitantur.' Cœnam dialem appellat Seneca.

§ 2 Filiam virginem] Filiam minorem natu Corneliam nomine. Livius lib. xxxviii. scribit parum constare inter auctores, utrum post mortem patris desponsata fuerit et nupserit filia Africani Graccho, nec ne. Addit aliam fuisse opinionem, cum Gracchus L. Scipionem, qui in vincula ducebatur, emisisset, Senatui eo die forsan cœnantem in Capitolio petisse ab Africano, ut inter Epulas Graccho filiam desponderet. Quod hand difficile impetratum fuit.

Æmilius quoque Lepidus] Valerius Maximus lib. iv. c. 1. 'M. Æmilius Lepidus bis Consul, et Pontifex Max. splendorisque honorum par gravitate vitæ, diutius ac vehementes inimicitias cum Fulvio Flacco ejusdem amplitudinis viro gessit. Quas, ut simul censores renunciati sunt, in campo deposuit: existimans non oportere eos privatis odiis dissidere, qui pub-

lice summa juncti essent potestate. Id iudicium animi ejus et præsens ætas comprobavit, et nobis veteres Annalium scriptores laudandam tradiderant.'

In campo] Martio.

CAP. IX. Est plurifariam videre] Talem modum loquendi poetis tantum permittit Valla. Sed Gellius noster ita quoque loquitur lib. xiii. c. 11. 'Vina quoque dulciora est invenire.'

Tempestas] Quæ pro procella sumitur, et aliquando pro sereno tempore. Cæsar lib. iv. de Bell. Gall. 'Nactus idoneam ad navigandum tempestatem, tertia fere vigilia solvit.'

Valetudo] Quo vocabulo et sanitas et morbus denotatur.

Factus] Bonum et malum factum.

Dolus] Festus; 'Doli vocabulo nunc tantum in malis utimur, apud antiquos autem in bonis utebantur; hinc etiam dicimus, sine dolo male; nimirum quia solebat dici et bonus.' Vide quoque titulum ff. de Dolo malo, et l. 1. § 3. eod.

Gratia] Ita Terentius in Phorm. 'bonam et malam gratiam' dixit.

Industria] Etiam ad mala refertur.

Utroqueversus] In utramque partem.

Periculum] Sumitur pro discrimine et experimento.

Venenum] Caius libro quarto ad legem duodecim tabularum, sive l. ccxxxvi. de V. S. 'Qui venenum dicit, adjicere debet, utrum malum an bonum: nam et medicamenta venena sunt: quia eo nomine omne continetur, quod adhibitum naturam ejus, cui adhibitum esset, mutat: cum id quod nos venenum appellamus, Græci φάρμακον dicunt. Apud illos quoque tam medicamenta, quam quæ nocent, hoc nomine continentur. Unde adjunctione alterius nominis distinctio fit. Admonet nos summus apud eos poetarum Homerus; nam

sic ait, τέμματα πολλά μὲν ἐσθλὰ μαγεύ-
ματα, πολλά δὲ λυγρὰ. Vide quoque l.
III. ad L. Corn. de Sicar. et l. XXXV.
§ 2. de contrah. empt.

Contagium] Quod a contingendo
dictum. Postmodo dictum de eo
quod contingendo colligit.

Malus honos] Ita Euripides in He-
lena act. I. αἰσχρὸν κλέος dixit, et
contra in Phœnissis κάλλιστον ὄνειδος,
quod tamen plerumque in peiorem
partem accipitur. *Murel. lib. VI. Var.
Lect. c. 18.*

§ 2 *Quintus autem Metellus Numi-
dicus*] Hic est, qui contra Jugurtham
bellum gessit, de quo videndus Sal-
lustius, quem Velleius 'nulli secun-
dum sui sæculi' appellavit. Inter
claros quoque Oratores lib. II. recen-
set. Quia in Saturnini leges jurare
voluit, in exilium Rhodam abiit, ut
Livius Epit. 60. et Plutarchus testan-
tar. Auctor de Viris Illust. Smyr-
nam exulasse refert, et Claudia lege
revocatum fuisse. Pro *Claudia* Viri
eruditi movent legendum *Calidia*. Q.
enim Calidius tribunus plebis de re-
vocando Metello legem tulit, ut con-
stat ex Oratione Ciceronis pro Plan-
co, et Val. Maxim. lib. V. cap. 2.

De triumpho suo] Velleius Patercu-
lus: 'Metelli tamen et triumphus
fuit clarissimus, et meritum; virtu-
tisque cognomen Numidici inditum.'
Vide Sigonius comm. in Fast. et tri-
umph. Rom. ad annum DCXLIV.

Contumeliam facit] Hoc loquendi
genus in Antonio Cicero reprehende-
rat. Sed et apud Plantum et Tere-
ntium crebra illius rei exempla sunt.
Neque tamen injuria notaverat An-
tonium Cicero, quod vulgo creditur.
Nam Antonius ita dixerat, 'facere
contumeliam,' ut facere damnum, aut
facere jacturam dicimus. Quomodo
nunquam quisquam, opinor, præter
illam locutus invenietur. *Murel. lib.
VI. Var. L. c. 18.*

Honorem, inquit, peiorem] Ita quo-
que interpretari quis posset, 'sub

specie honoris peiori vos affectit inju-
ria.' Ita 'hones' non foret anceps
vocabulum.

Κάκιον] Id est, 'pejus esse injuria
afficere, quam affici.' Eodem fere
modo loquitur Socrates apud Plato-
nem in Gorgia: οὐ γάρ τι ἄρα μόνον
ἐστὶν αἰσχρὸν τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι,
οἷδι δίκαιον τὸ ἴσον ἔχειν, ἀλλὰ καὶ φέσει.
Id est, 'Non ergo lege sola, et tur-
pius est facere injuriam quam pati,
et justum est æquitatem servare,
sed etiam ipsa natura.'

CAP. X. *Ea forma*] Ita quoque
apud Ciceronem in Topicis Servius
Sulpitius loquitur.

Quasi a tuendis ædibus] Varro lib.
VI. de L. L. 'Tueri duo significat,
unum ab aspectu, alterum a curando
et tutela: ut cum dicimus, bellum
tueor, et tueri villam. A quo etiam
quidam dicunt illum, qui curat ædes
sacras, æditum, non æditumum. Sed
tamen hoc ipsum ab eadem produc-
tum est origine.' Festus et Sosipa-
ter distinguunt inter 'æditumum,'
quem ædia 'intimū' vocant, et 'æ-
dituum,' quem 'sacra ædis tuito-
rem' sive curatorem appellant.

Pomponii] Vide supra x. 24.

Æditumus] Nonius citat in 'Ædi-
tuo.'

CAP. XI. *Peregrinum*] Vide supra
p. 449. Huic cognomen erat Pro-
teus, et cum imitari Herculis mortem
cuperet, in conspectu totius Græciæ
se in rogum immisit, Olympiade 236.
ut Lælianus in ejus vita et Philostratus
lib. II. de Vit. Sophistarum in He-
rode testantur. Oriandus fuit ex op-
pido Hellesponti Pario, teste Lu-
ciano: eique mortuo statuam in foro
erexerunt Pariani, ex qua oracula
reddi credebantur, ut ait Athenago-
ras in Legatione pro Christianis.

Dii atque homines ignoraturi forent]
Ita et loquitur Cicero lib. III. de Of-
fic. 'Satis nobis, si modo in Philoso-
phia aliquid profecimus, persuasum
esse debet, si omnes Deos homines-

que celare possumus, nihil tamen avare, nihil injuste, nihil libidinosè, nihil incontementer esse faciendum.' Atque adeo, quamvis lateat homines scelus, præterquam quod *ἔχει θεός ἡδύκαρον δῖμνα*, etiam 'ipsius sceleris in scelere supplicium est,' ut loquitur Seneca.

Iusti honestique] More Græco loquitur, qui simili modo τὸ δίκαιον et τὸ σπέρτον dixerunt. Huc faciunt verba Horatii, 'Oderunt peccare boni virtutis amore, Tu nihil admittes in te formidine poenæ.'

Ἰπὸς ταῦρα] Id est, 'Ad hæc nihil occulta, quandoquidem omnia videns Et omnia audiens, cuncta revelat tempus.'

CAP. XII. *In palatio*] In Palatino monte. Notum est septem fuisse montes Romæ, Palatinum, Capitolinum, Aventinum, Cælium, Esquilinum, Viminalem, et Quirinalem.

A P. Sulla] Extat Oratio Ciceronis vicesimaquinta pro P. Sylla, quem L. Torquatus accusabat tanquam conjurationis Catilinaris participem.

Seestertium viciens] Ducatonum millia 50.

Atque inter ridendum] De aliis joci Ciceronis vide Macrobi. lib. II. Sat. cap. 3.

Ἀκοινωθέντος] Id est, 'communis sensus expertes.'

CAP. XIII. *Apollinarem Sulpicium*] Hujus alibi quoque meminit Gellius. Vide supra IV. 17.

Tenerentur] Simpliciter pro composito utitur, nimirum 'continerentur.'

Productas] Quædam editt. etiam veteres male habent *productas*: *predicere* enim diem, idem est atque *prodere*. Predictio enim proditio est quæ in præsens valet. Vide Scalig. ad Festum p. 153.

Juris] Stephanus viris, quod nullo jure præponit Barthius. Brissonius studiosus juris retinet. Atque ita quoque JC. loquuntur in lib. I. ff. de Offic. Assess. lib. IV. ff. de Extraord.

Cognit. et lib. IX. § 4. ff. de Pœnis. Quo nomine JC. denotantur. Apud Suetonium in Nerone cap. 32. ita quoque scribendum; vulgo enim habebatur *studiosis viris*. De variis JC. nominibus vide Cujacium lib. VII. Observ. cap. 25.

Sciscitatum] Ita recte: aliter, *scitatum*. Ita Virg. lib. II. Æneid. locutus, 'scitatum oracula Phœbi.'

Scavus] A Græco *σκαυός*, vulgo *scavus*. Alii, *lævus*. Ut Virg. 'Si mens non læva fuisset.'

§ 7 *Ad Ser. Sulpicium*] Extat locus Epistola 4.

§ 9 *Terra marique*] Regem Antiochum Magnum luxuria affluentem, cum in Europam bellum transferret, et sedem belli in Eubœa insula posuisset, Acilius Glabrio Consul in insula aggressus, ipso statim adventus sui nuncio cœgit ab insula fugere. 'Tum præcipitem,' ut loquitur Florus, 'apud Thermopylas assecutus, ne ibi quidem fiducia loci resistentem mari ac terra cedere cœgit, statim et e vestigio itur in Syriam. Classis regia Polyxenidæ Annibalique commissa: nam rex prælium nec spectare poterat: igitur et dnce Emilio Regillo, adremigantibus Rhodiis, tota laceratur.' Polyxenidas ad Miœnesum promontorium navali prælio victus est, tredecim navibus captis, XXVIII. aut incensis aut depressis. Regillas post navalem victoriam Ephesus, quo se regia classis subdlexerat, directis ante portum navibus, confessionem ultimam concessi maris hosti extorsit. Florus aliique eidem prælio Annibalem interfuisse referunt, sed Applanus in Syriacis ab his dissentiit. Postmodum quoque ingenti prælio terrestri a Scipione victus. Cujus prælii circa Magnesiam, quæ ad Sipylum montem est, instructi commissique luculenta extat descriptio apud Livium lib. XXXVII. Vide et Applanum in Syriacis, et Justinum lib. XXXI.

Intra montem Taurum] Pacis leges Antiocho oblatæ, ut Europa abstineret Asiaque omni, quæ cis Taurum montem est, decederet, pro impensis in bellum factis xv. m. talentorum. Vide Livium dicto lib. xxxvii. c. 45.

§ 10 *Qui iubetur intra Kalendas pronunciare*] Vide hac de re l. cxxxiii. de V. S. et l. i. § 9. ff. de success. edict.

CAP. XIV. *Saltem*] Ita scribendum, non *saltim*, ut contendit J. Guilielmus lib. i. Verisimil. cap. 10. Neque enim, ut a supinis raptu, cursu, sensu, recessu; raptim, cursim, sensim, recessim, descendit, ad eum plane modum a saltu, saltim. Et errat in eo, quod Prisciani auctoritatem hic adducit. Ille equidem saltim a saltu, sed in alia plane significatione, saltuatim nimirum, deducit. Veteres enim Grammatici, ut hic ex Auctore nostro liquet, undecunque potius in hac significatione, quam a saltu, hujus vocabuli originem deduxere. Sed et hodie quamplurimum non tantum a vulgo, verum etiam viris doctissimis in hujus adverbii significatione errant, dum illud usurpant pro 'solum,' sive 'tantummodo.' Veteribus enim 'saltem' semper significat *τὸ ὅλως*, sive 'minimum.' Adi sis Vossium in de Vitlis serm. lib. i. c. 35.

§ 2 *Improbæ cujusdam subtilitatis*] Id est, pertinaciæ, indefessæ. Ut apud Virgilium, 'labor omnia vincit Improbus.'

§ 3 *Salutem enim ante dictum*] Sic

Servius ad lib. iv. *Æneid.* vs. 327. 'Saltem,' inquit, 'sermo tractus a captivis, qui cum frequentius ab hostibus caperentur, dicebant, sublati omnibus; Saltem concede. Inde per syneresin hic natus est sermo, ut in contemptu rerum multarum petitari aliquid, Saltem dicamus. Quasi quod negari minime debeat, cum extremum aliquid petitur, inde necessitate additur, saltem, veluti salutem postremo poscentes; vel salutem, si aliter non potest.' Ubi postrema verba legenda censeo, *vel saltim*, (subaudi, inde dictum) *si aliter non potest*: quemadmodum paullo ante Auctor noster.

Quasi extremum aliquid petitum] Donatus ad illud Terentii Andr. act. ii. sc. 2. 'Ut aliquot saltem prodat dies,' notat, 'Saltem: Desperatis rebus solum petentes salutem hoc verbo utimur.' Idem in *Adelph.* Terentii. 'Saltem,' inquit, 'est *ἄσπετος*. natum est autem a captivis Saltem, qui nihil aliud præter salutem a victore petunt.'

CAP. XV. *Vellicetum*] Vet. Edit. *Velitatum*, et ita quoque infra.

Quam maxime celatim] Nonius hunc Sisennæ locum paullo aliter refert, *Quo magis celeratim insidiis suos disposuit.* Et videtur *celeratim* melius dici, quam *celatim*. Cæterum si quis hujus generis plura adverbia desiderat, adeat Voss. lib. iv. de Analog. c. 19. et 20. Et Cl. Dansq. in *Antiq. Nov. Latii Orthograph.* Vol. i. Tract. 3. cap. 4. sect. 3.

LIBER XIII.

CAP. 1. *An utrumque idem valere voluerit, Fatum atque Naturam*] Sic Adrianus Turnebus lib. XIII. Adversar. c. 9. nihil diversi Fati et Naturæ nomine significari putat; sed unum idemque declarari; mortemque naturalem, mortem esse fatalem, cum ætate quis confecta extrema senectute moritur; mortem vero immaturam, quæ gladio infertur, nec fatalem esse, nec naturalem. Id autem intelligi posse ex Oratione Ciceronis pro Cælio, cujus in peroratione hæc habentur verba: 'Nolite, iudices, aut hunc jam natura ipsa occidentem velle maturius extinguere vulnere vestro, quam suo fato.' Ubi disertus morti naturali et fatali opponitur mors vulnere illata, vel pœna irrogata. Sic Alexander Aphrodiensis palam non tam fatetur, quam profitetur et clamat fatum et naturam idem esse hisce verbis: λέγεται ἡρα τὴν εἰμαρμένην καὶ ἄλλο, ἢ τὴν οὐκείαν εἶναι φύσιν ἐκαστοῦ. Et mox: αὐτὴ γὰρ εἰμαρμένη τε καὶ φύσις ἡ αὐτή. Iterum: ταυτὸν ὃν εἴη τῇ κατὰ φύσιν τὸ κατ' εἰμαρμένην. Rursus: φανερότατα δὲ Θεόφραστος δεικνύσι ταυτὸν ὃν τὸ κατ' εἰμαρμένην τῇ κατὰ φύσιν, ἐν τῇ Καλλισθένει. Κατ' ἐνὸς υποκειμένου] Id est, 'Pro uno subjecto.'

§ 2 *Et insuperabilis quædam necessitas fati constituitur*] Loquitur ex Stoicorum mente; quibus Fatum est sempiterna quædam et indeclinabilis series rerum et catena, volvens semetipsa sese et implicans per æternos consequentiæ ordines, ex quibus apta connexaque est, quemadmodum id definit Auctor noster ex sententia Chrysippi Philosophiæ Stoicæ principis supra lib. vi. cap. 2. ubi vide

quæ aliarum opinionum disciplinarumque auctores huic sententiæ obijciunt; et ibidem notata. Adde sis Vossium in de Idololatr. Orig. et progress. lib. II. c. 45. et quatuor seqq. ubi de Fato cum Gentili tum Christiano egregie et prolixè disserit; uberius enim ut hanc materiam hic discutiamus instituti nostri ratio non permittit.

Μη καὶ ὅτῃ μοῖραν, &c.] Id est: 'Ne et præter fatum domum Plutonis ingrediaria.' Exstat Iliad. v. vs. 386.

§ 3 *Accidere præter naturam*] Mors omnis violenta præter naturam præterque fatum accidit; idque mortis genus infortunatissimum Plinius Junior vocat lib. I. Epist. quæ non ex Natura nec Fatalis videtur. Unde Aristoteles mortis duo esse genera docet περὶ ἀνθρωπίνης his verbis: θάνατος δ' ὅστις ὁ μὲν βίαιος, ὁ δὲ κατὰ φύσιν βίαιος μὲν, ὅταν ἡ ἀρχὴ ἔκωθεν ἢ κατὰ φύσιν δὲ, ὅταν ἐν αὐτῇ. 'Mors,' inquit, 'aut violenta est, aut secundum naturam. Violenta, cum principium vel causa est extrinsecus; secundum naturam, cum ea est intrinsecus.' Mors itaque violenta est, et præter naturam, quæ vel ex morbo vel vulnere inflicto accidit; secundum vero naturam, quando quis senio confectus fato cedit: Plato in Timæo: θάνατος δὲ μὲν κατὰ νόσους καὶ τραύματα γυγνόμενος ἀλγευδὲς καὶ βίαιος· ὁ δὲ μετὰ γήρας ἰσὺς ἐπὶ τέλος κατὰ φύσιν, ἀπονέμματος τῶν θανάτων. Huc etiam faciunt quæ Servius notat ad illud Virg. lib. IV. Æneid. 'Vixi, et quem dederat cursum fortuna peregi.' Ubi inquit: 'Non natura, neque fatum. Tribus enim humana natura continetur. Natura, cui ultra centum et viginti sol-

utiliales annos concessum non est. Fato, cui nonaginta anni, hoc est, tres Saturni cursus exitium creant: nisi forte aliarum stellarum benignitas etiam tertium ejus superet cursum. Fortuna, id est, casu, qui ad omnia pertinet quæ extrinsecus sunt, ut ad ruinam, incendia, naufragia, venena. Bene ergo dixit Fortuna: Cicero in Philippicis: 'Multa mihi imminere videbantur præter naturam, præterque fatum:' id est, gladii Antonii ex casu.

Extra fatum posuerit] Extra vel præter fatum, ut supra jam monitum, mori quis dicitur, cum ex causa violenta et foris accessita aliquis vitam finierit. Hinc Petronius ancillam illam Matronæ Ephesiæ, quæ inedia et mœrore animam e corpore expellere videbatur, sic eam alloquentem introducit: 'Quid proderit hoc tibi, si soluta inedia fueris? Si te vivam sepelieris, si antequam fata poscant, indemnatum spiritum effuderis?' Contra fato suo is moritur, qui causa ex se nata, nec extraria aut foris accessita vitam cum morte commutaverit. Quo pertinet illud Senecæ Tragici in Hercule Cætreo Act. I. 'Quota pars meritorum tempore Fati.' et Taciti lib. II. Annal. de rege Archelao: 'Finem vitæ sponte an Fato implevit.'

Nam quia nec fato] Est vs. 696. lib. IV. *Æneid.* Ubi Servius multa involvit, nec tamen evolvit, et longe a sepe aberrat; simplicissima vero et rectissima est Salmasii hujus loci expositio, quæ exstat Exercit. Plinian. ad Solin. p. 1119. ubi ait, Græcis aliud esse *πρὸ θνάτου*, aliud *πρὸ μολπας θανάτου*. *πρὸ θνάτου* dicitur de iis qui obierunt in juventute, *πρὸ μολπας* de illis qui violento exitu decedunt. *Πρὸ μολπας καὶ πρὸ θνάτου διαφέρει*. *πρὸ μολπας γὰρ ὁ βίαιος ἀποθνήσκειν, πρὸ θνάτου δὲ ὁ ἐν νουήτῃ*. Hinc in Magicis sacris diffinitionibus τῶν βλασθημάτων τῶν ἀδελφῶν. Tertullianus de Anima: 'Aut opti-

mum est hic retineri secundum Aëros, aut pessimum secundum Bimethamatos, ut ipsis jam vocabulis utar, quibus auctrix opinionum istarum Magia sonat.' Abori interdum diversi Bimethanatis, ut qui moriuntur juvenes, sed fato suo et sponte naturæ. Est ubi Bimethanati quidem sunt, qui pereunt, non tamen Abori, ut quos in decrepita ætate vis aliqua elisit. Aliquando etiam in eundem hominem concurrit et violenta mors et immatura, ut simul *θῆρος* sint et *βλασθημάτων*. Tales haberi debent, quos in juventute ætas sævus et immaturus finis exhaustit. Utrumque in Didone Virgilius expressit, et *βλασθημάτων* simul et *θῆρος* perisse indicat. 'Sed quia nec fato, *πρὸ μολπας*, Sed misera ante diem,' *πρὸ θνάτου*. Tertium addidit: 'merita nec morte peribat.' Innocentem et nullo crimine commissio manus sibi intulisse significans. Nam plerique aut propter crimina sua supplicio publice afficiuntur, aut ipsi letum sibi consensuunt metu gravioris poenæ, quam se meruisse consilii sunt. Ex eo genere *βλασθημάτων* non falsæ Didonem ostendit.

§ 4 [*τὴν στέφανον*] V. C. *τὴν στέφανον*, id est, 'De Corona' sibi oblata a Ctesiphonte, quem Demosthenis honorem Æschines pulcherrimis actioibus frustra oppugnavit, nam victus tandem et factione et eloquentia insuperabili Demosthenis in Rhodum abiit exulatum. *M.*

'*Ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον, θῆα*] Id est, 'Nam qui parentibus tantum se natum putat, fatalem atque spontis suæ mortem expectat. Qui vero etiam patriæ, ob id, ne in servitutem redactam illam videat, occumbere præoptabit.'

Θῆν τετραμήνην καὶ τὸν αὐθιγαν θάνατον] Id est, 'Fatalem et spontis suæ mortem.' Idem est, quod Latinis dicitur, 'sua morte mori.' Sætonius in Julio Cæsare circa finem de percussoribus Cæsaris: 'Percusso-

rum autem fere neque triennio quisquam amplius supervixit, neque sua morte defunctus est.' Ita Seneca Epistol. ad Lucilium: 'Bella res est sua morte mori.' Jul. Firmicus Astronom. lib. viii. cap. 19. 'Erit longævus, in senecta felix, et qui sua morte morietur.' Eodem modo et Græci locuti sunt. Eusebius de Præpar. Evang. lib. i. οὐ γὰρ θνήσκει ἰδίῳ θανάτῳ, εἰ μὴ βίᾳ τοῦ πληγῆν τοῦτο τὸ ζῶον. Epiphanius lib. i. καὶ μὴ τις λεγέται περὶ τοῦ Ἀβὲλ· οὐ γὰρ θανάτῳ ἰδίῳ τέθνηκεν. Ita Ptolemæus lib. iv. Tetrabibli ἰδίῳ τελευτῆν θανάτου et βίῳ οὐκ ὀπίσθινον.

CAP. II. Quum Pacuvius grandi jam ætate] Quippe qui Accio quinquaginta annis major erat. Cicero in Bruto: 'Attius iisdem Ædilibus ait se et Pacuvium docuisse fabulam, cum ille octuaginta, ipse triginta annos natus esset.' De Pacuvio sic Hieronymus in Chronico: 'Olymp. clvi. an. iiii. Pacuvius Brundisius Tragediarum scriptor clarus habetur: vixitque Romæ quoad picturam exercuit, ac fabulas vendidit. Deinde Tarentum transgressus prope nonagenarius diem oblit.'

Haud parvo junior] Nota τὸ 'parvo' adverbialiter positum.

Devertit ad Pacuvium] V. CC. diversit. Cæterum de Accio sic Hieronymus in Chronico, num. mdccclxxviii. 'Olymp. clx. Lucius Accius Tragediarum scriptor clarus habetur, natus Mancino et Serrano Coss. parentibus libertinis: et seni jam Pacuvio Tarenti sua scripta recitavit, a quo et fundus Accianus juxta Pisaurum dicitur, quia illuc inter colonos fuerat ex Urbe deductus.' Familiaris fuit D. Julio Bruto Callaico, qui A. U. dcxxii. Popillio Lœnate et P. Rutilio Coss. de Lnsitanis et Callaicis triumphavit, et templorum ac monumentorum aditus, quæ ex manubiis consecraverat, Accii carminibus exornavit: ut est apud Ciceronem Orat.

pro Archia et Bruto, Item Val. Maximus lib. viii. c. 14.

Sonora quidem esse...et grandia] Pertinet huc Quintiliani summi Ingeniorum æstimatoris de Pacuvio et Accio iudicium, quod exstat Instit. Orat. lib. x. c. 1. hisce verbis: 'Tragediæ scriptores Accius atque Pacuvius clarissimi, gravitate sententiarum, verborum pondere et auctoritate personarum. Cæterum nitor, et summa in excolendis operibus manus, magis videri potest temporibus, quam ipsis defuisse. Virium tamen Accio plus tribuitur; Pacuvium videri doctiorem, qui esse docti affectant, volunt.'

§ 2 Quod in pomis est] Quod hic de pomis, ab aliis similiter ad vinum translatus, et cum eo hominum ingenia comparata. Seneca Epist. 36. 'Ariston aiebat male se adolescentem tristem, quam hilarem et amabilem turbæ. Vinum enim fieri bonum, quod recens durum et asperum visum est: non pati ætatem, quod in dollo placuit.' Similiter Alexis Comicus apud Athenæum, lib. ii. Deipnosoph. Ὁμοίωτος ἄνθρωπος ὄντων τὴν φύσιν τρόπον τι' ἐστὶ. τὸν γὰρ εἶναι τὸν νέον Πολλή' ἡ ἀνάγκη, καὶ τὸν ἄνδρ', ἀποφύσαι, Πρώτιστον, ἀρρυθρίσαι καὶ ἀπαυθῆσαι πάλιν ἡλικίᾳ γενέσθαι· παρακμάσαντα δ' ἐν λέγει τοῦτον ἀπάντων, ἀπαυθῆντα τὴν ἡλικίαν ταύτην ἡλικίαν ἐπιτελέσας, ποτὶ Πότμον γενέσθαι, καὶ παυστῆναι πάλιν, ἥδ' ὅν' ὁ παρὰ τοῖς λοιποῖς διατελεῖν. Hoc est: 'Est natura homo vino simillimus Quodam modo: nam vinum sicuti novum Necesse defervere est, sic prorsus et hominem. Ac primum quidem velut florescentem aliis esse injuriam, Post durum fieri: hæc autem quæ dico omnia Vigere cum desierint, atque ille exanserit Stultitiam amentem, quæ superne innatat, Velut potui fit idoneus, ætatem nactus bonam: Ac in reliquum tempus degit gratus omnibus.' Sive horum carminum sententiam mavis expressam verbis J.

Lipsi: 'Stimilis Vir est Vino indole atque moribus. Nam muatium illud et novum cum conditur, Deserveat primum est opus: sic et virum, Cum juvenis est, exsternare; hinc sobrium Mox effici, et severitate præditum: Mitem inde fieri, et esse in ævi relliquum.'

CAP. III. *Necessitas sit vis quæpiam premens, &c.* Sic Cornelius Fronto: 'Necessitas immutabilis res est, ut mori necessitatis est. Necessitudo, vel sanguinis vel meritorum.' Sosipater Charisius: 'Necessitas imperii, Necessitudo sanguinis conjunctio. Sallustius tamen Necessitudinem sæpe pro necessitate ponit, nec unquam Necessitatem pro necessitudine aut ipse aut quisquam Veterum.' In quo tamen falsus est Sosipater; Cicero enim et Cæsar 'necessitatem' pro 'necessitudine' dixerunt.

Sed necessitas sane pro jure, officioque obstrantia, &c. Unus et ea significatione Cicero pro Sulla: 'Si nostram in accusatione sua necessitatem familiaritatemque violasset.'

Necessarii dicuntur Festus: 'Necessarii sunt, ut Gallus Aelius ait, qui aut cognati aut affines sunt, in quos necessaria officia conferuntur præter cæteros.' Nonius 'necessarios' interpretatur 'affines,' cum inquit; 'Necessitas, affinitas,' unde et 'hoc jure conjuncti necessarii appellantur.' Sed non 'solos affines,' verum etiam 'cognatos' hoc nomine denotari, satis manifestum ex hoc loco Valerii Maximi lib. II. cap. 1. 'Convivium solemne majores instituerunt, idque Charistia appellaverunt, cui præter cognatos et affines nemo interponebatur: ut si qua inter necessarios querela esset orta, apud sacra mensæ, et inter hilaritatem animorum, fautoribus concordie adhibitis tolleretur.' Marcellus necessarios ab amicis et propinquis distinguit, quasi arctiore quadam benevolentia devinctos, lib. IV. Epistol. Famil. 2. ad Ciceronem: 'In summa

paucitate amicorum, propinquorum, ac necessariorum, qui vere meæ salutis faverent, te cupidissimum mei, singularemque mihi benevolentiam præstitisse cognovi.' In Glossis Philoxeni est: 'Necessarius, *Ολκεῖος*, 'Ανγκάλος,' nempe ut est in Glossis Gr. Lat. quæ vulgo Cyrilli dicuntur, 'Ολκεῖος, ὁ συγγενής, Necessarius.' Onomasticon Vetus Lat. Gr. 'Necessarii, οἱ προσήκορες.'

Qua Plautiam rogationem suasit De hac Oratione loquitur haud dubie Suetonius in Jul. Cæsare: 'L. etiam Cinna uxoris fratri, et qui cum eo civili discordia Lepidum secuti, post necem Consulis ad Sertorium confugerant, reditum in civitatem rogatione Plotia confecit, habuitque et ipse super ea re concionem.' In *Plautia* lege vel *Plotia* variatum, quemadmodum Veteres in Clandio et Clodio; aurata et orata; aula et olla, plaustro et plostro. Legis Plautiam de Vi mentio in l. non solum, § si Dominus. D. de Usucapion. et § furtivæ, Institut. De Usucap. Fuit et altera lex Plautia de Judiciis, quam, ut Asconius Pædiannus scribit, adjuvantibus nobilibus tulit M. Plautius Silanus Tribun. Pleb. Cn. Pompeio Strabone, L. Porcio Catone Coss. anno secundo belli Italici, ut Tribus singulas, quinos denos suffragio crearent, qui eo anno judicarent, (antea enim equester ordo in Judiciis dominabatur,) ex eoque factum esse, ut Senatores quoque in eo numero essent, et quidam etiam e plebe. Ad neutram tamen harum legum Oratio Cæsaris de rogatione Plautia referenda videtur, sed potius privilegium fuit, quod pro L. Cinna obtinere voluerit. Et ita *κρίτης* Auctor noster rogationem Plautiam, quemadmodum et Suetonius, vocat; ea enim est differentia inter rogationem et legem, quod hæc ad omnes homines, illa vero ad quosdam vel etiam unum tantummodo pertineat. Festus: 'Roga-

tio est, cum populus consultitur de uno pluribusve hominibus, quod non ad omnes pertineat, et de una pluribusve rebus, de quibus, non omnibus, sanciantur. Nam quod in omnes homines reeve populus acivit, lex appellatur. Itaque Gallus Ælius ait, inter legem et rogationem hoc interest. Rogatio est genus legis; quæ lex, non continuo ea rogatio est: rogatio non potest non esse lex, si modo justis comitibus rogata est.

§ 2 *Semproniæ Asellionis*] Vide supra I. 13. et II. 13. et ibi notatis adde, Sempronium haud paullo post excisam Numantiam historiam suam demum edidisse; quippe qui scripserit post Cælium Antipatrum; ut manifestum ex Cicerone in primo de LL. 'Successere huic Cælio belli, Clodius, Asellio: nihil ad Cælium: sed potius ad antiquorum languorem et inscitiam.'

CAP. IV. *Rex Alexander Jovis Hammonis filius*] De Alexandro Curtius lib. VIII. 'Jovis filium non dici tantum se, sed etiam credi volebat, tantum perinde animis imperare posset, ac linguis.' Unde autem ipsi hæc persuasio venerit docet idem Curtius lib. IV. ubi narrat maximum natu e sacerdotibus Jovis Hammonis, Alexandrum aduentem 'filium' appellasse, hocque nomen illi parentem Jovem reddere affirmasse, Alexandrum vero dixisse, se id et accipere et agnoscere. Justinus vero lib. XI. scribit subornatum ab Alexandro sacerdotem regi volenti respondisse; similia fere habet Plutarchus in Alexandro, qui et addit: videri nonnullis id errorem Antistitis fuisse, qui Græcæ linguæ non satis peritus, cum Alexandrum blande παῖδον 'filiolum' appellare vellet, sic dixit, παῖς Διός, 'fili Jovis.' Idem habet et Eustathius in Dionysii Alexandrini περὶ ἑρμηνείας, vs. 212.

Olympias ei rescripsit] Epistolæ cujusdam Olympiadis meminit J. Pol-

lux Onomast. lib. VII. c. 9.

CAP. V. *Et magisterii*] Magisterium hic pro magistri dignitate ponitur. Onomasticon Vetus: 'magisterium, ἀρχή.' Nominis id etiam occurrit apud Cassiodorum Variar. lib. I. epist. 12. 'Sume igitur Magisterii infulas dignitatis.' Sic enim V. CC. ubi vulgo est *magisteria*; quod etiam tamen ferri possit. Sic et Variar. lib. III. epist. 12. 'Implens etiam doctrina, quam susceperat Magisterii dignitatem.' J. Saresberiens. lib. VIII. De Nng. Curia. cap. 21. de Juliano Imp. ait cum viros congregasse 'circa palatia, qui circumamicti pallio, magis habitu, quam magisterio pandebantur.'

Theophrastus] De quo insignis locus Strabonis lib. XIII. Τύρταμος δ' ἀκαλεῖτο πρότερον δ' Θεόφραστος· μετανοήμασε δ' αὐτὸν δ' Ἀριστοτέλης Θεόφραστον· ἅμα μὲν φεύγων τὴν τοῦ προτέρου ὀνόματος κακοφωμίαν, ἅμα δὲ τὴν τῆς φράσεως αὐτοῦ ζῆλον ἐπισημανόμενος. Ἐπάρτας μὲν γὰρ λογίους ἐποίησε τοὺς μαθητὰς Ἀριστοτέλης, λογιώτατον δὲ Θεόφραστον. 'Theophrastus prius vocabatur Tyrtamus: sed Aristoteles hoc ei nomen fecit, simul ut prioris asperitatem fugeret, simul ut dictionis Theophrastæ præstantiam commendaret tantquam divinæ. Omnes enim discipulos faciendos, hunc facundissimum reddidit Aristoteles.' Idem de hoc Tyrtami nomine habes apud Diogenem Laërtium, Hesychium Illustrum, Snidam, aliosque.

Menedemus] Omnino hic legendum *Eudemus*; quemadmodum viris doctissimis jam monitum. Menedemi enim Peripatetici vix ab alio auctore et alio loco ulla sit mentio; Eudemi vero plurima apud varios scriptores et honorificentissima; et semper Alexander, alique ex optimis interpretibus, Theophrastum et Eudemum, ut Aristotelis sodales, et ejusdem cum ipso sententiæ, prædicant, et adducunt. Ab hoc Eudemo nomen habent

Ethica Endemia, quæ vulgo Aristoteli tribuuntur; sive ipse eorum auctor sit, sive ei Aristoteles ista dedicaverit; quorum tamen prius Jonsio verisimilius videtur. Scripsit etiam emulacione Theophrasti condiscipuli, qui juxta Laërtium lib. v. exaravit *ἀστρολογικῆς ιστορίας* δ. et *ἀριθμητικῶν* ε. Endemus hic *ιστορίαν περί τῶν ἀστρολογουμένων*, teste eodem Laërtio lib. i. Thaleto, vel *ἀστρολογικῆς ιστορίας*, ut vult Clemens Alexandrinus lib. i. Stromat. quod opus Astrologorum vitas et inventa, ipsiusque Astrologiæ ortum et progressum continuit. Laudat etiam Simplicius ad lib. i. *φυσ. ἀκροῦς*. comment. xii. Geometricas historias hujus Endemi: et ibidem comment. xxvi. ejus lib. i. *φυσικῶν*, ac l. iii. comment. xxviii. Item lib. iv. comment. cxvi. liber secundas et tertius *φυσικῶν* citatur. Scripsit quoque hic Endemus, ut et Theophrastus atque Phanias, ad Aristotelis emulacionem Categorias, libros de Interpretatione, et Analytica, aliæque, de quibus, ut et de multis quibus idem Endemi nomen fuerit, vide plura apud Jonsium de Script. Histor. Philosoph. lib. i. c. 15.

§ 2 *Exoticam*] Peregrinum. quo sensu Apuleius lib. i. Milesiar. Prudentius in Psychomachia, Ennodius in Panegyrico, Isidorus lib. xix. cap. 23. Cassiodor. Variar. lib. ix. Ep. 23. Sic Plantas Mostellaria: 'Olera ænguenta exotica.'

§ 3 *Ἡδίων δ' Ἀέθριος*] Id est, 'Suavius Lesbium.' Ac sane Vinum Lesbium Veteribus commendatissimum, magnoque in pretio erat. Clearchus apud Athenæum l. i. Deipnos. *Λεσβίου πόματος οὐκ ἔστιν ἄλλος οἶνος ἡδίων πάντων*. Id est, 'Lesbio vino potui suavius aliud nullum est.' Apud eundem Archestratos Deipnologus, varia vinorum generosorum genera recensens, omnibus aliis Lesbium præfert, cum sic concludat: 'Ἄλλ' οὐδέν τ' ἄλλ' ἔστιν ἡλίως πρὸς Λέσβιον οἶνον.' Id est,

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

'Uno sed verbo nihil hæc ad Lesbiam vina.'

CAP. VI. *Neque Attici*] Hæc postrema verba nova erunt ei, qui caput prius quam ejus titulum legit: cum in capite nulla prorsus Atticorum fiat mentio. Sed sive Gellii hæc sit adjectio, sive potius Pseudogellii, quod ea continet verum an falsum esse dicemus? Equidem minime dubito, quin et Attici antiquiores *βαρβαρίζω* dixerint, non eam tantum significationis formam sequendo, quam habent *Μηδίζω*, *Ἀττικίζω*, verum et eam significare volebant 'Barbare loqui.' an etiam et hujus verbale *βαρβαρισμός* jam tum in usu esset, ambigi posse scio: quod multa verbalia non eodem quo ipsa verba tempore usurpari cæperunt. Sed vocem, ejus usum recepta in aliis sermonis forma permittebat (neque enim dubium est, quin *Μηδισμός*, et *Ἀττικισμός* et *Λακωνισμός* illi quoque veteres Attici dixerint) pro usurpata habere possemus etiamsi nullo id testimonio probari posset. *H. Steph.*

Προσφῆδίας] 'Accentus.' Quænam vero Græcis sint *προσφῆδίας* late dicit Sextus Empiricus lib. i. adversa. Mathem. cap. 5. Sic autem Diomedes accentum describit lib. ii. 'Accentus est Acutæ, vel Gravis, vel Inflexæ orationis elatio, vocisve intentio, vel inclinatio, acuto aut inflexo sono regens verba. Nam ut nulla vox sine vocali, ita sine accentu nulla.' De accentibus libros magnos scripsere Apollonius et Herodianus inter Græcos, inter Latinos Censorinus, ut testatur Priscianus lib. xv. qui et ipse librum de Accentibus consignavit, ubi et Accentum describit, quod sit 'certa lex et regula ad elevandam et deprimendam syllabam uniuscujusque particulæ orationis, qui fit ad similitudinem elementorum literarum atque syllabarum.' Adde sis Vossium de Art. Gram. lib. ii. c. 7.

Voculationes] Hac voce etiam uti-

tur Nigidius infra h. l. cap. 24. Apud Martianum Capellam lib. iiii. cap. 'de fastigio,' accentus quoque 'fastigia' vocantur: idem vocat 'cacumina, tonos et sonos.' Sic et Diomedes lib. ii. 'fastigia' appellat, item Beda lib. de metris.

Barbarismus] Ab Hesychio definitur *παράτονος διάλεκτος*, i. e. 'a vero tono declinans loquendi ratio.' Eustathio dicitur, 'peccatum pronunciationis circa voces, aut tonos, seu accentus, sicut solæcismus circa syntaxin.' Suidas nimis generaliter Barbarismus dicit esse vitiosa dicta præter consuetudinem clarorum Græcorum, λέγειν παρὰ τὸ ἔθος τῶν εὐδοκίμοις τῶν Ἑλλήνων.

CAP. VII. 'H δὲ δὴ λέων, &c.] I. e. 'Quum autem animalium acerrimum sit leōna et audacissimum, semel omnino in vita et unum parit. Enitendo enim simul cum foetu pariter matricem projicit.' Hoc autem verisimile est Herodotum ab Ægyptiis accepisse; nam et Orus Apollo in Hieroglyphicis narrat, leōnam, quia non pariat bis, apud Ægyptios symbolum esse mulieris semel tantum enixæ. Quam opinionem etiam secutus est B. Basilii Hexaëm. homil. ix.

'Ἐπικουρῶν] Promiscuum.

Εἰσέρχεται] Id est, 'Stetit, sicut aliquis leo circa suos catulos, Cui quidem catulos ducenti occurrerint in sylva Viri venatores.' Exstat locus vs. 135. Iliad. p.

§ 2 Πυρρὰ μάλα] Id est, 'Crebro admodum suspicans, sicut leo pulchre jubatus, Cuique catulos venaticus surripuerit vir Sylva ex densa.' Exstat vs. 318. Iliad. σ.

Quos de animalibus exquisitissime composuit] Qua diligentia hi libri de Animalibus ab Aristotele compositi, sic tradit Plinius lib. viii. cap. 16. 'Alexandro Magno rege inflammato cupidine animalium naturas noscendi, delegataque hac commentatione Aris-

totei, summo in omni doctrina viro, aliquot millia hominum in totius Asiæ Græciæque tractu parere iussa, omnium quos venatus, aucupia, piscatusque alebant: quibusque vivaria, armenta, alvearia, piscinæ, aviaria in cura erant, ne quid usquam gentium ignoraretur ab eo; quos percontando quinquaginta ferme volumina illa præclara de animalibus condidit.' Ubi postea Plinius ex Aristotele de Leonum Leōnarumque natura subjungit.

Λέων δ' ὅτι μὲν δρεῖται θιωθεν; &c.] Id est, 'Leonem aversum coire, retroque urinam reddere, jam dictum est: coit paritque non quovis tempore, quamquam quotannis: parit autem vere. Binos fere parit, neque plures senis: interdum etiam unum. Nam quæ narratur fabula, leōnam parientem ejicere matricem, delira est; sed composita ex eo fuit, quod animal hoc rarum est. Idcirco qui fabulam confinxit, causam ignoravit. Rarum igitur leonum genus est: rarique gignitur locis. Sed tota Europa inter Acheloum et Nessum duntaxat fluvios. Ipsa quoque leōna parit pusilla omnino, adeo ut altero ætatis mense vix ingrediantur. Terræ Syriæ leōnæ quinquies pariunt: primum quinos: post deinde uno pauciores; postremo nullum, sed effœtæ agitant. Caret leōna juba; solus habet mas. Mutat dentes leo quatuor eos tantum, qui canini appellantur, duos superiores, totidem inferiores; idque ætatis suæ mense sexto.' Est cap. 31. lib. vi. de Histor. Animal. Quod hic Aristoteles de terræ Syriæ leōnis narrat, id de universis pronunciat lib. vi. de Generat. Animal. c. 31. sequitur vero Plinius Hist. Nat. lib. viii. cap. 16. ut et Elianus lib. iv. de Animalib. cap. 34. Nec aliter Oppianus initio lib. v. de Venatione, et Philostratus lib. i. de vita Apollonii c. 16. De Leonum natura præter eos, qui ex professo de Animalibus scripserunt, multa tradit etiam Vossius lib.

III. de Idolol. cap. 52. et 53.

CAP. VIII. *Afranius Poëta*] Quibus temporibus Afranius floruerit supra x:11. notatum. De eo Velleil Paterculi est lib. 1. 'Dulcesque Latini sermonis facetiæ per Cæciliū, Terentiumque, et Afranium, suppari ætate floruerunt.'

De gignenda comparandaque sapientia] Prudentia potius dicenda filia Usus et Memoriz. Sapientia enim meditationibus crebris et contemplatione maxime acquiritur; usu vero rerum periculisque subeundis Prudentia comparatur. Ita enim hæc virtutes distare nemini non notum, e lib. vi. Ethicor. ad Nicomach. Improprie itaque Afranius Sapientiam dixit, cum Prudentiam filiam Usus et Memoriz dicere debuisset.

In rebus communibus cominus noscendis] Ms. in rebus communibus cominus noscendis: ita notatum in margine Vossiani codicis. Lambecius ex Ms. Reg. in rebus communibus noscendis: et Res communes explicat τὰ κοινὰ κοινῶς οὐκ ἄλλως ἐλέγχετο. Quemadmodum communes sensus, Dens communis, et communes literæ apud Phædrum, Ausonium, Tertullianum. In eo autem fallitur, quod patet vocem *cominus* sensui plane hic contrariam esse; et rectius legi posse in rebus *eminus* noscendis; id est τῶν μακρῶν, seu ex longinquo. *Cominus* enim ut huic loco optime, ita *eminus* nullo modo convenire potest. Nempe eum, qui prudens et sapiens rerum humanarum esse velit, debere se rebus ipsis tractandis immiscere, periculaque ipsa subire, et ita cominus actione ipsa et usa prudentiam acquirere. Sic Enphrates Philosophus apud Plinium lib. 1. epist. 10. 'affirmabat esse Philosophum et quidem pulcherrimam partem, agere negotium publicum, cognoscere, judicare, promere et exercere justitiam, quæque ipsi doceant in usu habere.'

§ 2 *Scribi debere censebat pro foribus omnium templorum*] Hunc a Gellii lo-

cum expressit J. Salisberiens. lib. iv. De Nug. Curial. c. 6. 'Unde et Philosophi veteres imaginem Sapientiz pro foribus omnium templorum pingi, et hæc verba scribi debere censuerunt: *Usus me genuit, perperit Memoria. Sophiam me vocant Graii, vos Sapientiam.* Et hæc item: *Ego odi homines stultos, et ignava opera, et Philosophicas sententias.*'

Ego odi homines, &c.] Sic Alexander M. Callisthenem Philosophum natum ex consobrina Aristotelis, cum eum adorare et divinis honoribus prosequi recusaret, in caveam jussit includi, et spectandum circumduci ac tandem interfici, addens: *Μισῶ σοφοὺς ὅτις οὐκ ἀβρῶ σοφός.* 'Odi sapientistam sibi qui non sapit.'

Neque intolerantius] Alium fateor intolerantius fuisse dicturum: sed si 'res incredula,' pro res incredibiles dicere sibi permisit, hoc etiam sibi permisisse credibile est. Nævium saltem auctorem habere se dicere potuit ad illud *intolerantius* quod attinet, nam l. xix. c. 7. eum 'intolerantibus curis,' pro 'intolerandis' dixisse scribit. H. Steph.

Operi barba, et pallio] Insigne Philosophorum, crinem barbamque promittere, et pallio uti prælongo, de quo jam supra II. 18. quædam notata; his adde Senecam epist. 5. et 43. Firmic. Astronom. lib. vii. cap. 6. Artemidor. lib. 1. c. 19. et 32. Tertullian. de Pallio, Lactant. lib. v. cap. 2. Apulei. 1. Floridor. 'Item pallio cadavera operiri et philosophos amicti.' Capitolinus in Antonino Philosopho: 'Nam duodecimum annum ingressus, habitum Philosophi sumpsit, et deinceps tolerantiam, cum studeret in pallio et humi cubaret.' J. Saresberiens. lib. viii. de Nug. curial. cap. 21. ait Julianum Imperatorem viros congregasse 'circa palatia, qui circumamicti pallio, magis habitu, quam magisterio pandebantur.' Insignis vero est Luciani locus

in Icaro Menippo in hujusmodi Philosophos, qui tantum barba et pallio conspicui, et Agellio illustrando aptissimus, unde quædam hic adscribere non dedignabor. Γένος γὰρ τὸ ἀνθρώπων ἐστὶν, οὐ πρὸ πολλοῦ τῷ βίῳ ἐπιβάλας, ἀργόν, φιλονεύκον, &c. sed locus quia nimis longus est, Latine tantum òm adscribam; sic itaque inquit: 'Est genus hominum, quod non ita pridem in vita exstare cœpit, inerr, contentiosum, gloriæ avidum, iracundum, gulosum, stultum, fastuosum, contumeliosum; et, ut Homeri verbis dicam, Telluris inutile pondus. Isti igitur in sectas divisi ac variis rationum labyrinthis excogitatis, alii sese Stoicos appellant, alii Academicos, alii Epicureos, alii Peripateticos, aliisque vocabulis his multo magis ridiculis. Deinde cum illud virtutis nomen venerandum induerint, tum adductis in altum superciliis, promissaque barba, fucato habitu obambulant, detestandos mores circumferentes, simillimi istis trœgiarum actoribus, quibus is personas stolamque illam auro sparsam detraxeris, reliquum est ridiculum, nempe homunculus septem denariis ad agonem conductus.' Vide sis et reliqua quæ sequuntur, nimia enim sunt, et quæ huc transcribi nequeant.

Intercutibus ipsi vitiiis madentes] Sic V. CC. in Vossiano Codice in margine notatum in quodam Ms. pro *madentes* haberi *incidentes*: quod exscriptoris vitium puto. H. Stephan. ex conjectura legit *scæntes*. Sed nihil mutandum: hoc enim modo et Martialis 'artibus madidus' dixit lib. i. Epigram. 40. 'Si quis Cecropiæ madidus, Latineque Minervæ Artibus, et vera simplicitate bonus.' Cæterum Mosellanus pntat *intercutibus vitiiis madentes* per translationem dici ab hominibus, qui hydropisim patiantur, quem morbum Latini nonnunquam aquam intercentem appellare solent; quod quidem ferri possit; sed quid

si quis suspicetur, magis reconditum quid hic loci latitare, et *intercutibus vitiiis madentes* dici, quemadmodum olim Cato, ut Priscianus lib. vi. testatur, dixit 'intercutibus stupris obstinatos,' ac nnum idemque vitium innui? Notum enim ex Festo, 'intercutitos' dici mares stuprum passos, quos et 'inter cutem flagitates' Antiquis appellatos scribit: et hoc genus hominum, quod Macedo hic apud Gellium describit, ab hoc vitiorum genere haud adeo abhorruisse, nisi potius ipsi perquam familiare fuerit, etiam non minus notum est.

CAP. IX. Tullius Tiro] Vide supra l. 7.

Παράδεικτος] Id est, 'Rerum omnium receptacula.' Hujusmodi inscriptionum festivitates ad exemplum Plinii in Præfatione sua ad Vespasianum, salse deridet Auctor Noster supra Præfatione in Noctes Atticas. Doctrothæi Pandectæ citantur a Clemente Alexandrino lib. i. Stromat. Horum exemplo Veteres Jurisconsulti, Volumina jus continentia Digestorum, et Justinianus Imperator, sive, quibus id commiserat, Volumen quod omnes legum disputationes et decisiones continet, Pandectarum nomine vocare; quæ de re Imperator l. xx. § omnia igitur. C. de Vet. Jur. enucleando, ita loquitur: 'Nomen libris L. imposuimus Digestorum seu Pandectarum, qui omnes disputationes et decisiones in se habent legitimas, et quod fuit undique collectum hoc in sinus receperunt, in centum quinquaginta pene millia versuum totum opus consummantes.'

Propterea suculas appellavit, &c.] Eodem modo et ante Thronem patronus ejus M. Cicero cascos illos reprehendit lib. ii. de Nat. Deor. 'Tauri caput,' inquit, 'stellis conspersum est frequentibus: has Græci stellas Hyadas vocitare suerunt a pluvendo: scæ enim est pluvius; nostri imperito Suculas, quasi a quibus essent, non

ab imbris nominatæ.' Et post eum Plinius Histor. natural. lib. xxvii. cap. 26. 'Nimborum argumento Hyadas appellantis Græcis has stellas; quod nostri a similitudine cognominis Græci propter suæ impositum arbitantes, imperitia appellavere Succalas.' Sed et *Succula* dici possunt *αὐτὸν δὲ τοῦ βῆαι*, 'pluere,' quia ortu suo cosmico pluvias et succos inducunt. Germanici interpreti, qui C. Bassus nonnullis audit, etiam placet stellas hæc Græcis Hyadas dictas, quia in modum literæ *v* positæ sunt; vel etiam quia natæ ex Atlante et Hyæ Oceani filia, Hyantem fratrem ab apro vel leone in venatu occisum fientes pietatis et solatii causa in cælum translatae sint. Harum nomina, ut tradit Hyginus Astronom. Poëtice et Cicero de natura Deor. lib. ii. facere: Ambrosia, Eudora, Phæsylo, Coronis, Polyxo, Phileto, seu Phæo, Thyene. Septem itaque numero sunt hæc stellæ Hyades, in capite Tauri, quarum duæ in educatione cornuum, et quinque in facie pennantur. De his Ovidius lib. v. Fast. 'Ora micant Tauri septem radiantia flammis, Navita quas Hyadas Græcus ab imbre vocat.' Alii cum Hesiodo duas istas in cornuum educatione omittentes, quinque tantum Hyadas statuunt, sic ab eo hisce verbis nominatas: *ῥόμφας Χαίρεσσιν ἄρουαι, Φαισάλη, ἥδὲ Κορωνίς, ἔδοντάφαρ τε Κλέια, Φαίβ' ὅ' Ἰμαρέσσα, καὶ Ἐδάρη τῶνδ' ἀνέλλοι*. Harum autem maxima in austrino Tauri oculo, Romanis 'Palilicium' dicitur, quod ortus ejus conveniret cum Palillis, hoc est, Pastorum feris Palis Deæ in honorem, pro pecoris partu, institutis, ut habet Varro lib. v. de L. L. et Ovidius lib. iv. Pastor. Arabes *Aklebaran* vocant, quod idem plane denotat ac Græcis *λαμπαδίας*, uti ab eis eadem hæc stella nominatur. Aben Ezra ait Amos c. v. vs. 8. eandem propter claritatem Ebraice vocari *עֵינָא*, id est,

ὀφθαλμὸν, quemadmodum Ptolemæo dicitur.

[*Opic*] Hoc verbo etiam usus est Auctor noster supra lib. ii. cap. 21. et lib. xi. cap. 16. ubi vide notata: in Vet. Edd. est *rupici*, unde quidam *rupicos* reposuere; Ms. ad marginem Vossiani Codicis notata lectio habet *rustici*. Sed proba est lectio contextus nostri. Scaurus de Orthographia: 'Ita satis per se posita, aspirationem sui declararet, nisi opicus legat;' id est, agrestis et imperitus; unde Ausonio de Professorib. c. 25. '*opicæ chartæ*,' Sidonio Apollinari lib. viii. epist. 3. '*opica translatio*.'

[§ 2 *A nobis primo syades, &c.*] Dum veteres illos et cæcos Agellius quovis modo defendere ab imperitia contra Tironem nititur, turpissime semetipsum hic prostituit, cum nihil præternugas nugacissimas in medium proferat.

[*Qui Zodiacus dicitur*] Zodiacus in cælo, sive etiam in globo cælesti, dicitur circulus maximus, qui descriptus ex polis distantibus a polis mundi grad. 23½ numeratis in Coluro solstitialiorem, secat Equatorem, secaturque vicissim ab ipso in duas æquales medietates: oblique tamen, ita ut Zodiacus sit ad Equatorem inclinatus, unaque medietas vergat ad septentrionem, et polum arcticum; altera ad austrum et polum antarcticum; punctum vero medium utriusque medietatis recedat tantum ab Equatore quantum poli Zodiaci a polis mundi, nempe grad. 23½. *Zodiakon* Arabes *Almanicus* seu *Nitas* vocant, quod Baltheum sive *ζωνήρα* denotat. Ebraice dicitur *עֵינָא דְּמִדְּבָרָא*, hoc est, 'opus Phrygionarium,' hoc est, 'Fascia,' seu 'limbus textilis.' Arato est *μῶψα*, et *ἡλλῖος κέλυσος*. Proclo, *λαξὸς κύκλος*. Lucano 'varii mutator Circulus anni.' Aliis 'signifer,' *ἀγαλματοποιός*, *ζωγράφος*, 'sigillarius;' item *ζωδίων περιέλησις*, et *τὸ δεκάτην ἡμέραν*. Duodecim enim signa sive constellæ.

tiones continet, quorum nomina vulgato hoc disticho exprimuntur: 'Sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libraque, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces.'

Quas Græci *πλειάδας*, nos *vergillias* vocamus] Videtur Auctor noster velle, quasi in reliqua Tauri imagine nullæ exstarent stellæ, præter Pleiades, sive vergillias vocatas. Quod omnino falsum. Pleiadum enim sidus in dorso Tauri situm, et vulgo septem stellis constare dicitur, quamquam sex tantummodo oculis conspicuæ. Unde Ovidius lib. iv. Fastor. 'Pleiades incipiunt humeros relevare paternos, Quæ septem dici, sex tamen esse solent.' Græcis *πλειάδες* dictæ a *πλεῖν*, id est, 'navigare,' quia ab ortu eorum verno navigationis tempus ut plurimum incipere solet. In fabulis etiam finguntur Atlantis ex Pleione Nympha, aliis Hesperida fratre Atlantis Hespero prognata, filiæ; unde et a Patre quibusdam 'Atlantides,' a matre vero 'Hesperides' appellantur. Singulorum nomina hæc feruntur esse: Asterope, Alcyone, Celæno, Maia, Electra, Taygeta, Merope. Has inter Electra fingitur post Trojæ excidium noluisse amplius cum aliis choreas ducere, ideoque latitare ac vix apparere. Alii apud Hyginum dicunt eam quæ latet esse Meropen, quia Sisypho homini mortali nupsit, cum Diis immortalibus reliquæ nupsierint; quod et habes apud Ovidium lib. iv. Fastorum. Cæterum in Pleiadum sidere post Telescopium inventum, et eo spectatæ non tantum sex septemve, verum plures quam quadraginta stellæ Galilæo visæ, ut ipse narrat in Nuncio Siderio; postea etiam per majora Telescopia plures quinquaginta aliis et mihi quoque apparuere.

CAP. X. *Labeo Antistius*] De hoc veterum Jurisconsultorum Principe

vide quæ supra i. 12. notata sunt. Sæpius in hisce commentariis A. Gellius Labeonis meminit, sed nusquam tam egregio et merito suo elogio addito, uti hoc loco, ubi eum quidem juris civilis disciplinam principali studio exercuisse scribit, cæterarum vero bonarum artium non expertem fuisse, sed in eas penetravisse, Latinarumque vocum origines rationesque perculluisse; eaque præcipue scientia ad enodandos plerorumque juris laqueos usum fuisse; quod illi, qui vero Jurisconsulti et non forensis rabulæ nomine beari velint exemplo esse debet, ne humaniorum literarum studia negligant, sed eas cum cura et diligentia accurata pertractent; non minima enim verborum vim et significationem recte nosse, Jurisprudentiæ pars est. Nam, ut ait Plato in Gorgia, *ὅς ἐν τὰ ὀνόματα εἰδή, εἰσέτας καὶ τὰ πράγματα*, 'qui rerum nomina norit, etiam ipsas res facile pernoctet:' non minus vere ac Socrates olim, teste Epicteto, *τὴν τῶν ὀνομάτων ἐπισκεψάμενος*, nominum contemplationem, eruditionis principium dixit. Ethinc etiam Justinianus Digestorum libris suo jussu compositis, Titulum de 'Verborum significatione' addendum curavit; quem qui et capita sub eo contenta exacte eolverit, eum hand exiguum jam in solida Juris scientia progressum fecisse, negandum non est.

§ 8 *Soror appellata est quod quamvis seorsum nascitur*] Non solum ingeniosa, sed et Juri Civili accommodatissima est hæc 'sororis' etymologia a Labeone excogitata; quam et Nonius Marcellus ex eo profert in 'Soror.' Sic in l. cxcv. in fin. D. de Verb. signif. 'mulier' dicitur 'sue familiæ et caput et finis.' Vossius *Antiquæ* jubere dicit, ut 'Soror' potius deducatur, a 'sero,' sive qua seminandæ notionem habet, quia 'ex eodem semine ducta' est, ut Isidorus *Origines* describit lib. ix. cap. 6. sive potius

qua significat 'necto,' ut soror idem sit ac 'adnexa,' quomodo et Græcis 'patruales,' 'consobrini' et 'amitini' dicuntur ἀδελφοί et ἀδελφισσά. Vide eum in Ætymolog.

[Præter ... quasi fere alter] Ita et Nonias ex Nigidio, sive potius, ut quamplurima alia, ex Auctore nostro, descripsit. Potius tamen 'frater' est ab Æolico φράτηρ pro φράτηρ, quod etymon una cum illo Nigidii, apud Festum legere est; idque etiam sequitur J. C. Scaliger de Caussis L. L. cap. 26. Vid. et Vossii Etymolog. L. L.

[CAP. XI. Nectis quid serus vespere vehat] Proverbialis locutio, qua admonemur, ne præsentium rerum temere insolescamus, cum plane necesse ac incerti simus, quemadmodum 'diem clauso componet vespere Olympo.' Hinc Livius Decad. v. lib. v. 'In secundis rebus nihil quemquam superbe ac violenter consulere decet, nec præsentem credere fortunæ, cum quid vespere vehat, incertum sit.' Tracta autem videtur ab agricolis, quibus in more tempus vespere magna cura observare, ut ex eo ventorum, nubili vel serenitatis signa colligant. Quo respexit Virgilius lib. 1. Georgic. 'Denique quid serus vespere vehat, unde serenæ Ventus agat nubes, quid cogitet humidus Anaster.'

[A Gratiarum numero, &c.] Hunc locum etiam Auctoris nostri simia Macrobius exscripsit Saturn. lib. 1. cap. 7. Ubi Evangelinus, 'Varronis,' inquit, 'librum vobis arbitror non ignotum ex Satyris Menippeis, qui inscribitur: NECTIS QUID VESPERE VEHAT, in quo convivarum numerum hac lege definit, ut neque minor quam Gratiarum sit, neque quam Musarum numerosior,' et subicit: 'Hic video, excepto rege convivii, tot vos esse quot Musæ sunt: quid ergo perfecto numero queritis adjiciendos?' Vetus vero Evangelo respondens; 'Hoc,'

inquit, 'nobis præsentia vestra præstabit, ut et Musas impleamus et Gratiarum.' Duodecim itaque convivas adesse vult. Capitolinus in 'Verro' scribit eum primum fuisse in cujus convivio duodecim accubuerint, cum vetus verbum esset: 'Septem convivium, novem vero, convicium.' Sed, ut notat ibi Casaubonus, Capitolinus facile voce 'primum' abstulisset, si ei in mentem venisset famosissima illa Octavii juvenis cœna δωδεκάθεος, in qua duodecim convivæ, duodecim Deorum nomine et specie; quam hand dubie Verus æmulari voluit. Dictum illud, cujus meminist Capitolinus, expressit etiam Ausonius in Ephemeride: 'Quinque advocavi; sex enim convivium Cum rege iustum; si super, convicium.' Quin et Arcestratus, Poëta Syracusanus, apud Athenæum Deipnosoph. lib. 1. convivas esse aut tres, aut quatuor, aut non plures quinque vult, alias futurum conventum manularium et raptum viventium. Ἔστωσαν δ' ἢ τρεῖς ἢ τέτταρες οἱ ξυδάκταρες, ἢ τῶν πέντε γε, μὴ πλείους. ἥδη γὰρ ἂν εἴη Μισθοφόρων ἀπταξίβλων σκῆπη στρατιωτῶν.

[Et Roma, inquit, constat, sed et Athenis, nusquam aut cubat] Sic secuti ultimam viri docti editionem edendum curavimus, quamvis nullus fere sensus ex verbis hæc mutilis erui possit. Veteres omnes Editiones constanter habent, *Et Roma quidem constat, sed et Athenis; nusquam autem plures cubant.* Quod quamvis sensum admittat, haud tamen usque quaque verum est; nisi Varronem respexisse dicamus ad id, quod ut plurimum fieri solebat, nempe ut triclinium æterneretur, tres scilicet lecti discubitorii, in quorum unoquoque tres convivæ ad mensam accumbabant, quanquam nonnunquam quaterni etiam in singulis lectis collocati, unde Horatius lib. 1. Sat. 4. 'Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos.' Quod

tamen sordidi hominis aliquo modo erat, et Cicero, ut sordidissimum in Pisone notat, eum solitum quinos aut plures in uno lecto stipare, in acerbissima illa Oratione, quam contra illum habuit, hiscæ verbis: 'Græci stipati quini in lectis, sæpe plures, ipse solus.' Si enim conviviarum numerus major erat, quam novem, tum tribus lectis adhuc unus, vel plures adhibendi, pro numero scilicet conviviarum. Antiqui autem non solum tres lectos stratos, quibus ad mensam accumbebant, triclinium dixerunt, sed etiam *τρικλινον οἶκον*, locum scilicet ipsum, in quo tres lecti sternerentur, ita appellaverunt. Sic Cicero, Vitruvius, Quintilianus, Valerius Maximus, Suetonius, Phædrus, alii triclinium pro conclavi et cœnatione ipsa usurpant; et fallitur Servius ad lib. 1. *Æneid.* cum errare dicit eos, qui triclinium dicunt ipsam basilicam vel cœnationem. Verum, ut ad Auctorem nostrum redeam, in margine Vossiani Codicis notatum, in Ms. quodam legi, *nuquam autem cubat*, omisso *et plures*.

[§ 2 Si tempus lectum] Hoc est, quod tempore celebretur, et nec maturius ineatur, neque in longum et multam noctem protrahatur. Cave autem cum Turnebo *Adversar.* lib. vi. c. 16. hic intelligas convivia Tempestiva; hæc enim, ut bene Lipsius ad Tacitum lib. xiv. *Annal.* docuit, sic dicta, quod maturius et ante horam solitam inciperent; quæ vero in longum et in multam noctem protraherentur, ea intempestiva convivia appellata. Salmasius vero, ad *Historiam Augustam*, negat ulla unquam fuisse intempestiva convivia, aut ita dici potuisse; et ubicunque fit mentio intempestivorum, id fieri vitio librariorum, et tempestiva reponi debere. Non enim minus moris fuisse, tempestiva convivia ut temporius iniri, sic et serius finire; adeo quidem ut etiam in multam noctem protra-

herentur, et usque ad galli cantum. Contra Balengerus lib. 1. de *Conviv.* cap. 24. durum putat interpolare omnes veteres Auctores, qui intempestiva convivia commemorant; deinde non incommode dici potuisse intempestiva, quæ de nocte fierent; quemadmodum tempestiva, quæ de die, et ad noctem usque, non ultra, producerentur, quia non suo tempore fierent. Sic ut tempestiva convivia dici non potuerint, quæ post decimam horam, aut undecimam inciperent, et totam noctem ad initium sequentis diei extraherentur. Tardius enim quam oportuit, non temporis initia erant. Denique si tempestivum est quod fit ante legitimum tempus, quod fit post tempus legitimum, intempestivum erit. Sane quanquam intempestiva convivia rarius occurrant apud veteres Auctores, qui sæpius tempestivorum meminere, ubique tamen istorum loca in mendo cubare, facilius dici, quam probari, nedum demonstrari potest; præsertim cum non incommodam interpretationem admittant.

[Quia eloquentia in foro] Eo enim loco receptum facunde causas orare et eloquenter eloqui. Unde Arnobius lib. 1. *advers. gent.* 'Pompa ista sermonis, et oratio missa per regulas, concionibus, litibus, foro, justitiisque servetur, deturque.' Item Cyprianus *Epist.* 2. lib. 11. 'In iudicii contentione pro rostris opulenta facundia volubili ambitione jactetur.'

[Sermones igitur id temporis habendos, &c.] Ejusmodi sermones Plutarchus vocat *λόγους συμποσιακούς*, 'sermones convivales,' et *ἐπὶ κλίμας ζητήσεις*, 'quæstiones inter vina,' Athenæus lib. 1. *ἐπικυλικεῖος λόγους*. Pollux lib. vi. cap. 18. *ζητήματα κυλικία*. Diogenes Laërtius in Arcesilio, *ἐπικυλικίας ἐξηγήσεις*. Theodectes, *μνημόνια*, quasi sermones memoriæ commendandos. Huc pertinent Plutarchi *συμποσιακῶν*, et Athenæi *Δειπνοσοφιστικῶν*.

zō libri: item Apuleii Convivales quæstiones et ludicra, quorum Antiqui crebro meminerunt; horum etiam exemplum habemus in Macrobii Saturnalibus.

[§ 3 *Dominum autem convivii*] Quem nimirum Latini Convivatorem appellant, nōpote qui amicos aut hospites convivio excipit, Horatio dicitur Parochas et herus lib. II. Sat. 8, 'vertere pallor Tum parochi faciem nil sic metuentis, ut acres Potiores...' Sub hoc herus, Hæc gravis, inquit, Capta est' murena. Græcis vocatur ὁ συνάρας συμκόσιος, 'qui exstruit convivium,' et δειπάτωρ, 'qui dat epulam,' item συμκοσίου ἄρχων, συμκοσίωρχος, δειπάτωρ, qui domo et mensa excipit. Martiali lib. XII. Epigr. 48. dicitur 'Cœnarum magister,' quamquam alias proprie 'magister convivii' dicatur, qui 'Arbiter bibendi,' item 'Rex convivii,' unde 'Magisteria et Regna vini.' Hic Magister sive Rex convivii, talorum jacta creatus, certas bibendi leges præscribat, quas observare singulos oportebat, cum ad eos circumlata potio perveniret; item quantum quisque vini et quomodo temperatum sumere deberet. Vide Plutarch. Problem. 4. lib. I. Sympos.

[In convivio legi non omnia debent] Moris enim erat aliquid sive ex Poëta, sive Historico inter cœnandum legere, ejus exemplum habemus non unum in Auctore nostro, ut lib. II. cap. 22. et lib. III. cap. 19. item lib. XIX. cap. 7. Cornelius Nepos de Pomponio Attico in ejus Vita: 'Nemo in convivio ejus aliud acroama audivit, quam anagoston; quod nos quidem jucundissimum arbitramur. Neque unquam sine aliqua lectione apud eum cœnatum est.' Sic Plinius Junior de Avunculo suo, lib. III. epist. 5. 'Mox quasi alio die studebat in cœnæ tempus: super hanc liber legebatur, adnotabatur, et quidem cursim.' Idem de semetipso

lib. IX. Epist. 36. 'Cœnanti mihi sic cum uxore, vel paucis, liber legitur.'

Βιωφελῆς] Id est, 'Vitæ utilitatibus conducentia.'

[Bellaria] Festus: 'Bellarium et bellaria res bellas appellabant.' Ita enim legendum ex Scaligeri emendatione. Glossæ Philoxeni: 'Bellaria, τραγήματα.' Et Onomasticon Vetus: 'Bellaria, τραγέλια.' Eadem ratione et Græci 'Bellaria,' quia 'bella' sunt, appellant ἀρᾶς. ἀρᾶς enim 'bellus' ac 'pulcer.' Plauto dicuntur 'res bellissimæ.' Apuleius Milesiar. lib. X. 'mellita edulia' vocat, et paulo post id genus inter 'Crustula, lucunculos, hamos, lacertulos, et complura scitamenta mellita.' Unde et qui ejusmodi cupedias et edulia condita conficiebat 'Pistor Dulciarius' dictus. Glossæ Cyrilli: 'γλυκοσπάρτης, Dulciarius.' Item 'Placentarius.' Eadem Glossæ: 'πλακουντάριος, Placentarius, Dulciarius.' Firmicus Astron. lib. VIII. 'Faciunt pistores dulciarios, conditores.' Senecæ Epistola 56. dicuntur 'Libarii, et crustularii.' Afranius apud Nonium in 'Lucuris' vocat 'Scriblitarium,' 'Pistori nubat, cur non Scriblitario, Ut mittat fratris filio lucunculos?' In Prologo Pœnuli 'Scriblitæ' dicuntur. Glossæ Philoxeni: 'Scriblita, Ἐγγυτον, Πλακοῦς.'

[Quæ mellita non sunt] Varro itaque Bellaria ista melle condita, et dulciaria, ut stomacho noxia et concoctionem impediencia, non probat; et dicit bellaria ista maxime mellita, hoc est salubria, esse, quæ mellita non sunt, ut sunt poma sive mala, nuges, amygdalæ, pistaciæ, et id genus alia, quæ natura parente, non arte producta, aut condita.

Πάμμασιν] Placentis.

Cum πύφῃ] Cum concoctione.

[§ 4 *Omne menas secunda genus*] Secunda mensa et 'mensa pomorum' dicta, quia veteribus ex pomis, quæ voce omnia τὰ τῆς δένδρας comprehen-

debant. Unde Horatio Satyr. 8. lib. 1. 'ab ovo Usque ad mala' ab initio cœnæ usque ad finem. Antiquus Scholiastes Horatii a Torrentio ad lib. iv. Od. 5. adductus: 'Antiquorum consuetudo fuit, ut, sublata prima mensa, poneretur secunda; atque in ea positis pomis, infusoque vino, Dis libaretur.' His consona scribit Servius in illud lib. 1. Æneid. 'Postquam prima quies epulis, mensæque remotæ.' Nam 'Romanorum,' inquit, 'exsequitur morem, quorum dum erant mensæ, una epularum, altera pomorum.' Ælius Lampridius de Alexandro Severo: 'Pomis vehementer indulsit, ita ut secunda mensa illi sæpius poneretur; unde etiam jocus extitit, Non secundam mensam Alexandrum habere, sed secundum.' Pomorum nomine et cætera comprehensa, ostendit illud Martialis lib. 11. epigr. 74. 'Mensæ munera si voles secundæ, Marcentes tibi porrigentur uvæ, Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum.' Et Horatii lib. 11. Sat. 2. 'Tum pensilis uva secundas Ornabat mensas, et nux cum duplice sicu.'

Quæ πέμματα Græci aut τρυγμματα dixerunt] Aliud tamen, ut observat Salmasius ad Solinum, proprie πέμμα, aliud τρύγμα. Pemma compositum quid et coctum, unde et nomen. Τρύγμα simplex, et sic siccatum, ut uvæ passæ, caricæ, palmulæ, et similia. Hierophilus etiam coptas sive placentas τρυγμάτων appellatione complectitur, et sic etiam πέμμα esset; sane Galli inde Tragæa sua *Des Dragées* nominarunt. Απαργαία scribitur apud medicos Græco-barbaros, et compositio est pluribus rebus constans. Hierophilus, in libro πῶς ὀφέλεια διατηρεῖται ἑν ἑκάστῳ μὲν, sub nomine τρυγμάτων tantum comprehendit amygdalas, pistacia, nuces minutas, palmulas, sive dactylos siccos, et quæ ex his conficiebantur, coptas, sive placentas, ut modo diximus. Ita quoque Alexander Trallianus lib. vii.

apud Mycespium, Ἀντίδοτος διὰ τρυγμάτων componitur ex uvis passis, nucleis pineis, semine cucumeria, myrtis, semine apii, et palmulis. Et inde τρυγμματα vocata quæ post cœnam data partim siti redintegrandæ, partim ad oris suavitatem faciendam, sed sicca fere et dulcia.

CAP. XII. *Tribuni plebis*] Horum origo a seditione. Cum enim plebs in nova libertate varie premi a Patribus videretur, anno U. C. cclx. secessit in montem sacrum, nec reduci in urbem potuit, nisi ut proprium hunc Magistratum haberet, Juris sui vindicem et custodem. Creati autem initio duo; mox tres adjecti, denique ann. U. C. cccxvii. iterum quinque additi, decemque in universum facti, binis scilicet ex singulis classibus, atque ita cautum est, ut postea crearentur. Quia autem per plebem et pro plebe creati, hoc quoque mansit, ut tantum ex plebe, nisi quod semel patritios duos cooptatos legere sit apud Livium lib. iiii. imo fere ex infima plebe, usque dum lata lex, ut crearentur tantum e Senatu, id est, ut nemo fieret Tribunus plebis, nisi qui antea Senator fuisset; Senator tamen plebeius. Quod an a Sylla, an vero ab alio factum sit, constare negat Appianus lib. 1. bellor. civil.

§ 2 *Gellianum ad eum misissent*] Fuit hic Gellianus haud dubie viator Tribunitius, sic dictus ab incerto quodam Gellio, more Romano, quo servi publici a nobilissimis civium denominabantur.

Jus eos non habere, &c.] Siquidem, ut Paulus l. ult. D. de jurisd. auctor est, supra jurisdictionem suam jus dicere volenti impune non paretur. Tribunos autem jus vocandi non habuisse, firmari etiam potest auctoritate Lælii Felicis vetustissimi scriptoris, qui lib. 1. ad Quint. Mutium scribit: 'Tribuni neque advocant patritios, neque ad eos referre ulla de

re possunt.

Præsumem habere] Hoc adeo verum est, ut et Consules a Tribunis in vincula duci potuerint. Sic Dio lib. xxxvii. testatur, Metellum Consulem a L. Flavio Tribuno in carcerem ductum esse. Item Livius lib. ix. Censorem Appium a Pnbl. Sempronio Tribuno prehendi et in vincula duci jussum esse.

§ 3 *In magistratu habent alii vocationem*] Magistratus alii Majores, alii Minores; idque sensu duplici. Aut enim Majores Minoresve Magistratus dicuntur, qui auspicia majora minora habent, de quibus Auctor noster infra h. l. cap. 14. aut quorum potestas imperiumve majus minusve. Sic Majores erant, qui lictorem viatoremque habebant; lique omnes erant præter Ædiles et Quæstores. Minores, qui nec lictorem nec viatorem habebant.

Viatorem] Festus: 'Viatores appellantur, qui magistratibus apparent, eo quia initio omnium tribuum, cum agri in propinquo erant urbis, atque assidue homines rusticabantur, crebrior opera eorum erat in via quam urbe: quod ex agris plerumque homines vocabantur a magistratibus, et frequens eorum erat ab agris ad urbem via.' Quibus consentit Columella in Præfat. lib. i. 'Illis temporibus procures civitatum in agris morabantur, et cum consilium publicum desiderabatur, a villis arcessebantur ad Senatum. Ex quo qui eos vocabant Viatores nominati sunt.' Brevis Cicero in Catone Majore: 'A villa in Senatum arcessebantur Curio et cæteri senes; ex quo qui eos arcessebant, Viatores nominati sint.'

Neque lictorem] De lictoribus vide supra lib. xii. cap. 3.

§ 4 *Sed intercessionibus faciendis*] Officium quippe Tribunorum erat commoda plebis adversus Patricios tueri et injuriam omnem intercessione sua prohibere. Hæc autem peragi

solita uno et solemnī verbo VERO. Livius lib. iv. 'Faxo,' inquit, 'ne juvet vox ista, VERO; qua nunc conciente collegas nostros tam læti auditis.' Ejus vero intercessionis tanta vis, ut privati Magistratosque omnes parerent; qui non fecisset, vel per viatorem Tribunicium in carcerem abriperetur, vel die dicta apud populum accasaretur, ut violator sacrosanctæ potestatis. Tales enim habebantur. Qua de re leges veteres exstant apud Dionysium Halicarnass. lib. vi. in fine, et lib. vii. circa medium. Item Cicero Orat. pro Sextio hoc amplius notat, eam fuisse sætietatem Tribunatus, ut non modo contra vim et ferrum, sed etiam contra verba et interfationem legibus sacratissint armati. Intercessio autem Tribunorum valida etiam erat inter ipsos Tribunos, adeo ut uno ex collegis vetante, cæterorum irritæ essent actiones.

Jus abnoctandi] Sic Mss. Vulgati: *Jus ad se vocandi*. Quod huic loco non quadrat. Tribunos enim integrum diem Roma abesse non liceisse, refert etiam Auctor noster supra lib. iii. c. 2. Imo, ut Dio ait lib. xxxvii. Tribuni nec ullam horam abesse ab urbe legitime poterant. Vel, ut magis arcte Appianus lib. ii. Civil. mœnia egredi iis non licuit; quippe quorum januæ nocte dieque patere deberent, ut parati semper essent ad desideria et querelas miserorum excipiendas, ut refert Pintarchus in Problematis. Hinc Livius lib. ix. scribit: 'Imperium penes Consules, penes Tribunos auxilium esse.'

CAP. XIII. *In plerisque Roma stationibus*] Stationes simpliciter omnia sunt loca, ubi homines frequenter consistere audiendi aut confabulandi gratia solent, quales porticus, forum, officina. Plinius lib. i. Epist. ad Senecam: 'Plerique in stationibus sedent, tempusque audiendo fabulas tulerunt.' Sic stationes hic sunt loca ubi

Advocati de Jure consulentibus responsuri convenire solebant. Vetus Scholiastes Juvenalis ad illud Sat. VII. 'Figantur virides, scalarum gloria, palmæ,' notat: 'Scalæ, armariola Advocatorum, vel, ut quidam, casæ et stationes.'

An *questor* P. R.] Varro lib. IV. de L. L. 'Quæstores a quærendo, qui conquirerent publicas pecunias et maleficia.' Ex his apparet Quæstorum duo fuisse genera; alii, qui pecuniæ publicæ, alii, qui rebus capitalibus præerant; quorum hi antiquissimi in urbe, et sub ipsis regibus instituti, etiam 'quæstores parricidii' dicti. Festus: 'quæstores dicebantur, quod quærent de rebus capitalibus, unde qui talia quærant, quæstores parricidii appellantur.' Isti demum libera republica creati anno U. C. CCLXIX. ut ex Dionysio lib. VIII. et Livio lib. III. videre est. Hi 'quæstores urbani,' et quæstores ærarii dicti, quia præerant ærario, quod in sede Saturni erat. Horum officium erat, Ærarium curare, ejusque pecunias expensas et acceptas in tabulas referre; tributa exigere; prædam ex hostibus captam vendere; signa militaria quæ erant ex auro vel argento, in ærario adservare, et Consulibus in bella ituris mittere; Imperatores triumphaturos jurejurando adstringere, recte Senatui de numero hostium occisorum et amissorum civium esse perscriptam; præterea legatos exterarum gentium, qui Romam venerant, excipere, deducere, iis hospitium curare, eorum, cum ægrotarent, curam gerere; mortuosque publico sumptu sepelire. Denique decreto Augusti Senatusconsulta iis asservenda tradita, quod ante manus erat Ædilium et Tribunorum. Erat et 'quæstor provincialis' sic dictus, quia una cum proconsule vel præmotore in provinciam exibat; cujus munus erat stipendium a vectigalibus populis, captivam pecuniam ab Im-

peratoribus accipere; viaticum quoque et stipendium legatis, cohorti prætorii, et exercitui suppeditare; item a publicanis ex re frumentaria, portoriis, aliisque exigere vectigalia, Romamque in ærarium referre.

§ 2 *Ædilis curulis*] Quo nomine distinguiebantur ab Ædilibus plebis, quoniam hi tantum in subselliis sedebant, isti vero sella Curuli honoris causa utebantur. Unde et 'Ædilitas major' dicitur; estque Polybio 'illustrius juvenutis principatus.' Ciceroni, 'ad honoris amplioris gradum primus ascensus.' Ornamenta ejus M. Tullius septimo accusationum libro hujusmodi refert fuisse, antiquior in Senatu dicendi locus, toga prætexta, sella curulis, jus imaginis ad memoriam posteritatemque prodendam.

Supra autem in eodem libro, &c.] Varronis locus, quem hic indicat Agellinus, ab ipso etiam nobis servatus est, et exstat capite præcedenti.

CAP. XIV. *Pomerium*] Pomerium est locus tam intra quam extra urbis murum, quem Antiqui in condendis urbibus augurato consecrabant, neque in eo ullum fieri ædificium patiebantur. De eo sic Livius lib. I. ubi de Serv. Tullio: 'Aggero,' inquit, 'fossis, et muro circumdat urbem. Item pomerium profert. Pomerium verbi vim solum intuentes, post merium interpretantur esse. Est autem magis circa merium locus, quem in condendis urbibus quondam Etrusci, qua murum ducturi erant, certis circa terminis inaugurato consecrabant, ut neque interiore parte ædificia mœnibus continuarentur, quæ nunc vulgo etiam conjungunt, et extrinsecus puri aliquid ab humano cultu pateret soli. Hoc spatium quod neque habitari, neque arari fas erat, non magis quod post murum esset, quam quod murus post id, Pomerium Romani appellabant. Et in urbis incremento semper quantum mœnia processura erant, tantum termini ii

consecrati proferebantur.' De ritu condecendarum Urbium vide Varro- nem lib. iv. de L. L. ubi et addit, 'Principium, quod erat post murum, Pomerium dictum, ejusque ambitu auspicia urbana finiuntur.' Intra quos igitur fines in urbe auguria captabantur, eos ab auguribus effari determinarique moris erat, nec nisi de eorum consilio eos poni mutarique licebat, idque spatium omne, quod ab auguribus per circuitum urbis designatum erat ad urbana auspicia captanda, pomerium dicebatur.

Intra agrum effatum] Servius ad lib. vi. *Æneid.* vs. 197. sic notat: 'Effata sunt augurum preces. Unde ager post pomeria, ubi captabantur auguria, dicebatur effatus.' Et Varro lib. v. de L. L. 'Effata dicuntur, quod augures finem auspiciorum celestium extra urbem agris sunt effati.' Ager itaque effatus erat qui statim post pomerium situs, et intra quem auspicia determinabantur. 'Effari' enim 'effata' verba Augurali fuere. 'Hinc,' ut Varro ibidem addit, 'effari templa dicuntur ab Auguribus;' unde Cicero de legib. lib. ii. 'Urbemque ad agros et templa liberata et effata habento.' Et lib. xiii. *Epist.* ad Atticum: 'Orat Lepidus ut veniam (opinor Augures nihil habere) ad templum effandum.' Sic Livius lib. x. 'Sed fanum tantum, id est, locus templo effatus, sacratus fuerat.' Festus dicit 'templum esse locum ita effatum, aut ita septum, ut una parte pateat, angulosque habent adfixos ad terram.' Vide eum in 'Minora templa,' et ibi a Scaligero notata.

Palatini montis] Hic mons alias Palatinum dictus fuit, cujus nominis causæ variae ab auctoribus referuntur. Vid. Varro lib. iv. de L. L. Festus in verbo 'Palatium,' Solinus. Vix alius locus scriptis ita celebratus fuit, atque hic mons. Primum enim a Romulo, deinde a Tullio Hostilio est habitatus; fuitque in hoc monte se-

des imperii Romani, domusque Augustana. Ab Augusto enim omnes Romani Imperatores in Palatio habitaverunt. Et quia Imperii sedes in eo constituta fuit, cujusvis Principis aula aut splendidi hominis domus, Palatium dicitur.

Terminabatur] Romulus itaque, cum Urbem conderet, solam Palatium pomerio inclausit. Sic enim ille apud Livium: 'Jupiter,' inquit, 'tuis jussus avibus hic in Palatio prima Urbis fundamenta jeci.' Tacitus lib. xii. de terminis mœnium loquens, 'per ima montis Palatini,' ait. Idemque est apud Valer. Max. 'Urbem condere sub monte Palatino.' Sic Messala: 'Palatino in monte auspiciato parva mœnia ponunt.'

Prolatum est] Tacitus lib. xii. *Annal.* 'Mox pro fortuna imperium auctum est.' Quando autem et a quibus regibus id factum, docent Antiquitatum Romanarum scriptores, cæteros inter egregie Onuphrius Panvinus *Reipubl. Roman. Commentar.* lib. i. et Donatus in *Roma Vet.* et lib. i. c. 6.

Agro de hostibus capto auxerat] Tacitus *Annal.* lib. xii. de Claudio: 'Et pomerium urbis auxit Cæsar more prisco; quo iis, qui protulere imperium, etiam terminos urbis propagare datur.' Vopiscus in Aureliano: 'His actis cum videret posse fieri, ut aliquid tale iterum, quale sub Galieno evenerat, proveniret; nec tamen pomerio addidit. Pomerio autem nemini Principum licet addere nisi ei, qui agri Barbarici aliqua parte Romanam rempublicam auxerit.' Sic enim hic locus cum Salmasio legendus.

§ 2 *Ex septem Urbis montibus*] Horum nomina: Palatinus, Capitulinus, Quirinalis, Cælius, Esquilinus, Viminalis, Aventinus.

Aventinus solum] Ancus Marcius tamen, cum ab ea parte urbem non satis munitam animadverteret, montem Aventinum muris fossaque com-

munit, atque ædificiis occupavit, ut testantur Livius, Dionysius, Plinius, Strabo, alii.

Ser. Tullius] Livius lib. I. gesta ejus describens: 'Ad eam,' inquit, 'multitudinem urbs quoque amplificanda visa est. Addidit igitur Servius duos colles, Quirinalem Viminalemque: inde deinceps auget Esquilias, ibique ipse, ut loco dignitas fieret, habitat; aggere, fossis, et muro circumdat urbem; ita pomerium profert.' Dionysius autem lib. IV. et Strabo lib. V. duos tantum colles a rege Ser. Tullio additos scribunt, Viminalem nempe et Esquilias. Sed Sextus Aurel. Victor de Vir. Illustr. et Entropius Livii sententiam sequuntur, qui tres colles ab eo additos scribunt, Quirinalem, Viminalem, et Esquilias; adduntque aggeres fossasque fecisse.

Sylla] A. L. Sylla quoque pomerium prolatum Auctor est Tacitus Annal. lib. XII. 'Nec tamen Duces Romani quanquam magnis nationibus subactis jus proferendi pomerii usurparunt, nisi L. Sylla et D. Augustus.' Verius autem Sylla titulum proferendi pomerii quæsit, quam habuit; ille enim Popul. Romani territorium non auxit, sed ab hostibus antea occupatum recuperavit. Qua autem parte Sylla muros produxerit, pomerique terminos ampliavit, incertum. Onuphrius putat Syllam eam urbis partem, quæ est versus hortos Salustianos, portasque Collinam et Viminalem ampliavisse. Donatus etiam probabile existimat Syllam ad portam Collinam produxisse pomerium; quanquam nullum hujus rei sit vestigium apud Auctores veteres.

D. Julius] De Julio Cæsare etiam sic Dion Cassius lib. XLIII. *Τὰ δὲ τε ἐποίησεν, καὶ νόμους εἰσέφερε, τὸ, τε πύμνηριον ἐπὶ πλεῖον ἐπέβηγε.* 'Hæc fecit, ac leges præterea tulit, pomeriumque auxit.' Quod et deinde repetit in Oratione, quam in Cæsaris funere habuit Anto-

nius: 'Ὁ καὶ τὸ πύμνηριον αὐτῆς (τῆς πόλεως) ἐπαύξησας, ἐν τῇ βασιλευσσίᾳ κατασφραγίσ, &c. Meminit et Cicero lib. XIII. ad Attic. epist. 20. 'De urbe augenda quid sit promulgatum non intellexi: id sane scire velim.' Et Epistol. 33. 'Casu sermo a Capitone de urbe augenda:' et paullo post: 'iata lex perferretur, vult enim Cæsar.' Dionysius Cæsarem uti et Syllam omittit; Tacitus quidem Syllæ, Augusti, et Claudii, Cæsaris vero nullam facit mentionem in verbis ex Annal. lib. XII. paullo ante adductis. Silet quoque de eo Suetonius, ex quo etiam Cæsarem non tam urbem auxisse, quam augere voluisse, haurire licet: 'Nam,' inquit, 'de ornanda instruendaque urbe plura ac majora indies destinabat. Talia agentem atque meditantem mors prævenit.'

§ 3 *Remus urbis condendi gratia*] Seneca de Brevitate vitæ cap. 4. 'Hoc,' inquit, 'scire magis prodest, quam Avestinum montem extra pomerium esse, propter alteram ex duabus causis; aut quod plebes eo secessisset, aut quod Remo auspicante illo loco aves non addixissent.'

Avibus obscænis] Mali scilicet omnis. Festus in 'Oscum': 'Apud antiquos fere omnes obscæna dicta sunt, quæ mali omnis habebantur, ut illa Virgillii testimonio sint, ut superiorum auctorum referre non sit necesse, cum ait Harpyas, 'obscænas volucres:' et 'obscænamque famem.'

D. Claudio receptum] Ex hoc loco explicandus Tacitus Annal. lib. XII. ubi de Claudio, quod pomerium protulerit, scribens, tandem concludit: 'Et quos Claudius terminos posuerit facile cognita et publicis actis præscriptum.' Terminos enim intelligit, quos hic Gellius indicat, Avestinum nempe montem intra pomerii fines receptum. Quod nisi ex hoc loco constaret, non tam facile nobis cognoscere liceret. De Claudio au-

tem vetus item inscriptio apud Gruterum testatur :

TI. CLAUDIUS.

DRUSI. F. CAISAR.

AUG. GERMANICUS.

PONT. MAX. TRIB. POT.

VIII. IMP. XVI. COSS. IIII.

CENSOR. P. P.

AUCTIS. POPULI. ROMANI.

FINIBUS. POMERIUM.

AMPLIAVIT. TERMINAVITQ.

Ampliatum vero post Britanniam Romano imperio adjectam.

· CAP. XV. *Dissertatio*] Haud utique disserit Messala, aliud esse 'ad populum loqui,' aliud 'cum populo agere;' neque scribit Gellius Messalam de hoc disserere, sed id ex verbis ejus manifestum esse. *H. Steph.*

In edicto Consulium] Consules enim Comitibus habituri edicta proponebant; quibus dies Comitibus habendis denuntiabatur. Unde Livius lib. XXVI. 'Diem Comitibus Consules edixerant.' Et lib. XXVII. 'Ipse Comitibus in quem diem primum potuit edixit.' Item lib. XXXVII. 'M. Fulvius Prætor litteras mittit ad Consulem, Senatui placere Romam reverti, et ex itinere præmittere Edictum, quo Comitibus creandis Consulibus ediceret. Paruit his litteris Consul et præmissis Edicto Romam venit.'

De celo servasse] Non licuisse per leges Comitibus de celo servare, et si qui servasset, non Comitibus habitis, sed priusquam haberentur, nuntiare debuisse scribit Cicero Philip. II. 'Quisquamne divinarum potest quid vitii in auspiciis futurum sit, nisi qui de celo servare constituit? quod neque licet Comitibus per leges, et si qui servavit, non habitis Comitibus, sed priusquam habeantur, debet nuntiare.'

§ 2 *Retinere*] Retinere sive obtinere auspicia dicuntur, quibus auspicio magistratus addicuntur; turbare, quorum causa repetenda auspicia sunt; vitare, quibus abdicuntur aves magistratus. Sensus vero totius hu-

jus loci est, quod una conspiciunt, una cortumione (sunt verba augurum propria, ut ex Varrone lib. VI. de L. L. notum) de Prætoribus et Consulibus haberi auspicia majora potuerint, non utique de censoribus et Consulibus simul, non de Prætoribus et censoribus simul.

Collega Consulibus] Prætores collegas Consulibus nuncupatos, atque ita rogatos, testis etiam est Cicero lib. IX. Epist. ad Attic. 'Prætores autem,' inquit, 'ita regentur, ut collegæ Consulibus sint, quorum majus est imperium.' Hinc Livius lib. VII. 'Prætorum quidem etiam jura redudentem, et collegam Consulibus atque iisdem auspiciis creatum.' Itaque hoc jus collegæ non pertinet ad æqualitatem imperii, sed ad jus auspicii, quia Prætor eodem creatus auspicio.

C. Tuditanus] Hujus et meminit supra lib. VI. cap. 4. ubi vide notata. Quæcunque Veteres ex Commentariis Tuditanis laudant, ea fere universa ad res gestas pertinent. Ejus elogium habes apud Ciceronem in Bruto: 'Caiusque Tuditanus, cum omni vita, atque victu exultans, tum ejus elegans est habitum etiam orationis genus.'

§ 3 *Censores æque non eodem, &c.*] Iisdem igitur majoribus auspiciis cum Consulibus aut Prætoribus rogari censores nequeunt, sed diversa opus habent conspiciunt et diversa cortumione.

Tributis comitiis] Comitibus tributis sunt, cum ex regionibus et locis suffragium feratur; curiatis, cum ex generibus omnium; centuriatis, cum ex censu et ætate. Vide Auctorem nostrum lib. XV. cap. 26.

Magis rata sunt] Fiebant enim majori templo et solennitate, atque inde magis rata cenabantur.

§ 4 *Et Comitiatum et concionem avocare*] Comitiatum avocare, est impedire ne comitibus habeantur. Avocare

vero concionem est concionem a magistratu, qui eum advocavit, abducere. Quid autem sit concio, docet Festus: 'Concio significat conventum, non tamen alium, quam enim, qui a magistratu, vela a sacerdote publico per præconem convocatur.'

§ 5 *Concionem autem habere*] Quamvis concionem habere etiam significet verba habere ad populum, tamen Gellium errasse puto in verbis Messalæ explicandis, et potius concionem habere cum Festo explicarem, conventum habere; idque manifeste Messalæ verba indicant, 'nec alius alii avocare posset, si concionem habere vellet:' hoc est, conventum, sive concilium. Dixit enim e minoribus magistratibus qui primus ad comitiatum vocat, eum recte agere; bifariam vero, hoc est, et in Comitilis et in concilio sive concione simul agi cum populo a minore magistratu non posse; cum populo enim agitur, cum populus ad concilium, (hoc est, conventum aut concionem,) aut Comititia vocatur, ut modo ex Festo diximus. Nihil itaque aliud in verbis Messalæ est, cum populo agere, quam concionem habere. Et libenter A. Gellium rogarem, cum Messala dicat multos magistratus simul concionem habere posse, an id significet, multos simul verba facere posse ad populum.

CAP. XVI. *Humanitatem*] Hæc Nonius suo more etiam a Gellio mutuatus est: 'Humanitatem non solum, uti nunc consuetudine persuasum est de benivolentia, dexteritate et in quosque comitate Veteres dicendam putavere, quam Græci *φιλανθρωπία* vocant: 'sed honestorum studiorum et artium appetitum, quod nulli animantium generi absque hominibus concessa sit.'

§ 2 *M. Tullium*] Sic inter alia Orat. pro Archia: 'Quibus ætas puerilis ad humanitatem informari solet.' et lib. v. de Pisibus: 'Sed animi cultus

illi erat quasi quidam humanitatis cibus.'

CAP. XVII. *Inter os atque offam*] Proverbium hoc Latini a cibis sumendis sumpserunt, quemadmodum Græci illud infra a potu. Olim enim Romani victitabant offis, sive pulte, ut notum ex Plinio Histor. Natural. lib. XVIII. cap. 8. Valer. Maximo lib. II. cap. 5. Offa enim et pultem significat et quicquid in modum pultis reductum. Virgil. lib. VI. *Æneid*. 'Melle soporatum et medicatum frugibus offam.' Itaque 'inter os et offam' perinde est ac si dicas, inter os et cibum.

Erucius Clarus] Cassiodorus hunc ad A. U. C. DCCCLXX. inter Coss. ordinarios refert, quanquam suffectum tantum fuisse argumento est, ut bene observat Onnphrius Comment. in lib. II. Fastor. I. quod a Fastis Græcis et libro Cuspiniani omittatur. Erucii Clari viri consularis mentio quoque est apud Plinium in Epistolis, Dionem in Trojano, *Æl. Spartianum* in Hadriano. Secundi ejus Consulatns meminit Vetus inscriptio ab Onnphrio ad A. U. C. DCCXXCVII. adducta:

MISSUS. AB. IMP. HADRIANO. AUG.

SERVIANO. III. ET. VIBIO. VERO.

COS. BRAVA. M. ERUCIO. CLARO. II.

COS. IN. FR. P. XX. IN. AGRO. P. XX.

Προειμύδης] Id est, 'proverbio tritius.'

Πολλά μεταξύ πάλαι, &c.] Stephanus emendat, *πέτε*. quod rectum est, et ita versum jam omnium fere in ore est: 'Multa cadunt inter calicem supremaque labra.' Proverbium etiam hoc expressit Lycophron in Cassandra: 'Έγγω δ' ὁ γλήμας σὺν κακῷ μάθω ἔπος, ὅς πολλα χεῖλες καὶ δειπνοτραπέζης ποτῶν μέσφ' κυλιδεῖ μοῖρα παμμήτηρ βροτῶν. Id est, 'Cognovit vero miser cum damno discens, Multa inter labrum et poculentæ potionis gubernatricem volvere Parcam mortaliū.' De origine hujus Proverbii

ex Aristotele disserit Dydimus ad Odys. xxii. Vid. et Apollonii Scholiastes ad vs. 188. lib. i. Argon. et Erasmus in Adagiis.

CAP. XVIII. *Σοφοί, &c.*] Id est, 'Sapientes sunt tyranni Sapientum consortio.' Sententia hæc, quasi minus commode dicta, taxatur a Themistio Oration. xvi. quæ et φιλάδελφος inscribitur, hisce verbis: *Εὐριπίδης μὲν, ἰσχύει, ἡ δὲ οὐκ ἐστὶν ἐστὶν ὁ ποιήσας, Σοφοί τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν συνουσίᾳ, οὐκ ἦν, οὐκ αἰμα, πικρῆς διανοίας. οὐ γὰρ ἔν ποτε εὖναι ἐπέλαβε τυραννίδι φιλοσοφίαν, οὐδὲ τὰ ἀλλοτριώτατα δημοσίᾳ ἀρετῇ ἐπὶ τῶν καὶ μοχθηρίαν' ἀλλ' ὅσπερ οἱ μελαγχολῶντες ἀποκλείουσι τοὺς θεραπεύοντας, οὕτω σοφίαν τυραννὶς οὐ προσίεται:* hoc est, 'Euripides, sive quisquis is fuerit poeta, qui illud protulit, Sapientum tyranni sapientum consortio, haud sagaci satis mente mihi videtur exstitisse; alioqui nunquam fuisset opinatus, posse esse philosophiam tyrannidi gratam, aut consociari potuisse, quæ sunt a se invicem alienissimas, improbitatem et virtutem. Sicut enim melancholia laborantes abigunt medentes, ita sapientiam tyranni nequaquam admittit.' Verum ad hujus dicti Auctorem excusandum sufficit, quod τὸ τυραννικὸν appellatio, licet in partem sequiorem jam sumatur, temporibus illis satis honesta haberetur, atque ipsis regibus et principibus quibusvis attribueretur. Eustathius ad Iliad. α. 'Ὁ τύραννος, τὸ βασιλικόν ποτε ὄνομα, βλασφημεῖται νῦν. Et ad Odys. σ. 'Ἡ τύραννος λέξις ἐπ' ἀγαθῷ ἐλέγγο. τοῖς γὰρ ἀνθρώποις βασιλεῖσι ἦν καὶ αὐτῇ. Sic et Auctor Etymologici magni: Τύραννον οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἐπὶ βασιλέως ἔτασαν. ἐστὶν δὲ καὶ τὸν τύραννον, βασιλέα ἐλεγον. Itaque τύραννος in hoc versu est Rex legitimus, non Tyrannus, ut vulgo accipitur: atque sic sensus ejus verissimus est. Ad hanc mentem Seneca Epistol. cviii. 'Qui in Solem venit, licet non in hoc venerit, colorabitur.

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

Qui in unguentaria taberna resederunt, et paullo diutius commorati sunt, odorem secum loci trahant: et qui apud philosophum fuerant, traxerint aliquid necesse est, quod prodesset etiam negligentibus.'

[*Plato in Theæteto*] Labitur hic Gellius. Non enim in Theæteto Plato, verum in Theage, et lib. viii. de Republica. hunc senarium adducit, et Euripidi tribuit; quem et sequitur Joann. Stobæus Collect. Tom. 2. tit. 48. Reprehendit vero Platonem Aristides Rhetor in Apologia pro quatuorviris, ubi Sophoclis esse ait.

Ἄλας ὁ Λοκρὸς] Id est, 'Ajax Locrensis.' Periit hæc Sophoclis Tragedia, alia enim fuit ab ea quæ hodie exstat, et 'Ajax Lorarius,' sive *Ἄλας Μαστιγοφόρος* inscribitur. Auctor hypotheseos Græcæ Ajacis Lorarii: *ἐν οἷς ἐστὶ καὶ κρύβει τις ἕρως, ὃν φέρο εἶναι Ὀδυσσεύα, ὃν δῆσας ἐμαστίγνωσεν. ἔθεν καὶ τῇ ἐπιγραφῇ πρόσκειται Μαστιγοφόρος' ἢ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ Λοκροῦ Ἀΐαντος:* id est, 'In quibus eximia quadam magnitudine aries est, quem Ulysses esse suspicans ligatum flagellat; unde titulus huic Tragediæ inditus est Ajax Lorarius, aut ad differentiam Ajacis Locri.'

Prior autem natus fuit Sophocles quam Euripides] Floruere tamen eodem tempore, nempe Olympiade lxxvii. ut est apud Eusebium in Chronicis. Et Olympiade. lxxxviii. an. 1. Euripides Phœnissis editis cum Euphorione certavit et Sophocle, ut Anonymus Olympiadum scriptor testatur. Idem ait eos obiisse Olympiad. xcii. anno iii. Eusebium vero in Chronico obitum eorum refert ad Olympiad. ejusdem an. 1. Chronicon Alexandrinum ad Olymp. xciii. an. 3. Alii volunt Sophoclem superstitem Euripidi fuisse, ut Apuleius; et Suidas eum demum sexennium post Euripidem obiisse scribit.

§ 2 *Γέρων γέροντα, &c.*] Id est, 'Senex senem ut puerum dncam te ego.'

4 T

Cui titulus φωλῆριδης] Vet. Edit. φωλακτήρις. Casaubonus ad Athenæum lib. VIII. Græcum negat esse φωλῆριδης; et potius dicendum φωλόπιδης, aut πωλόπιδης; sed neutrum admittit, et verum esse censet φθιωριδης. Videtur enim sibi in Græcorum commentariis reperisse alicubi Sophoclis *Phthiotas*, aut *Phthiotidas*. Quid si legatur hoc loco *Αλχμαλωριδης*, ‘Captivus?’ cujus fabulæ passim mentio apud Veteres, ut Hesychium, Etymologici Auctorem, Stephanum de Urbibus, et Aristophanis Scholiasten ad Ranas.

In Bacchis Euripidi] Est vs. 193.

Ἐν τῇ πυρφόρῃ Προμηθεύς] Id est, ‘In ignigero Prometheo.’

Εὐνὴ] Ino. Fabulam autem hoc nomine Euripidem scripsisse liquet etiam ex Hygino, apud quem lib. Fabul. capitis 4. lemma est, ‘Ino Euripidis.’ Cujus argumentum haud dubie isto capite traditur.

Σιγῶν θ' ὅπου, &c.] Id est, ‘Silens ubi opus est, et opportuna loquens.’

Σιγῶν θ' ὅπου, &c.] Steph. legit, *Σιγῶν θ' ὅπου δὲ καὶ λέγειν τὸ ἀσφαλές*. Id est, ‘Silens ubi opus est, et tuto loqui.’

Æschylus non brevi antiquior] Claruit Æschylus, ut ait Eusebius in Chronicis, Olympiad. LXXI. an. 1. Quod et confirmat Auctor noster infra lib. XVII. cap. 21. ubi dicit eum

celebrem fuisse circa Marathonis pugnae tempora; qua in pugna ipse etiam fortiter pugnavit; quemadmodum habet Suidas. Ante Euripidem itaque, qui claruit demum Olympiad. LXXVII. plus minus xxviii. annis floruit Æschylus.

CAP. XIX. *In domus Tiberianæ bibliotheca*] Ms. ad marginem Voss. Cod. legit, *in domo Tiberianæ bibliothecæ*. In domo tamen Tiberiana, sic Palatii pars dicta a Tiberio Cæsare, qui eam habitavit, aut etiam forte struxit, fuit Bibliotheca instructa; cujus etiam meminit Vopiscus in Vita Probi, ubi testatur, ‘usum se præcipue e libris ex Bibliotheca Ulpia; item ex domo Tiberiana.’

§ 2 *M. ille Cato*] Qui Censorius appellatus est, Auctor Porciæ gentis plebeia, Tusculo municipio oriundus, in Romanam civitatem susceptus. De quo sic Cicero lib. II. LL. ‘Ut ille Cato,’ inquit, ‘cum esset Tusculi natus, in populi Romani civitatem susceptus est: itaque cum ortu Tusculanus esset, civitate Romanus, habuit alteram loci patriam, alteram juris.’ Hujus vitam descripsit Plutarchus in Catone majore. Exstat et de eo Fragmentum Cornelli Nepotis. Stemma vero Catonianum, ut hoc loco a Sulpicio Apollinari deducitur, huc redit:

M. PORCIUS CATO

Censorius.

M. CATO M. F. Prætor designatus.	M. CATO M. F. Salonians.
M. CATO M. F. M. N. Orator et Consul in Africa mortuus.	L. CATO. et M. CATO M. F. M. N. Tribunus plebis.
M. CATO M. F. M. N. M. PN. Ædilis Curnilis et Prætor.	M. CATO. M. F. M. N. M. PN. Prætor, Uticensis.

§ 3 *Egregios de juris disciplina libros reliquit*] Horum adhuc quædam fragmenta in juris nostri libris hodie reperiuntur. Sic hujus Catonis re-

gula est illa, quæ ‘Catoniæ’ dicitur in l. XL. § 1. D. de legat. 1. et toto tit. D. de Reg. Catoniæ: quæ et a Marciano in l. LXXXVI. § ult. D. de

cond. et demonst. Catoniana sententia appellatur, et a Juliano simpliciter Regula juris, l. XVII. D. quand. dies leg. ced. qua tantum, ut legatum quod non valeret, si testamenti facti tempore testator decessisset, quandocunque is decedat, non valeat. Ejus etiam est, quod de eo, cui digitus de manu aut de pede præcisus est, pro morbo habendo traditur in l. x. § 1. D. de Edict. Edict. Et istud l. XLIV. pr. D. soluto matrim. de actione salva mulieri manente, licet socer genero succedat. Exstat præterea celebris ejus de divitiis et individuis stipulationibus disputatio in l. IV. D. de Verb. Oblig. Ad hanc quoque pertinet quod est de mense intercalari pro additio habendo in l. XCVIII. D. de V. S. item istud, quod de liberatione servi refertur a Domino adoptati in § ult. Inst. de adopt.

§ 4 *M. Cato prætorius, qui se bello civili Uticæ interemit*] Hujus quoque Vita a Plutarcho descripta habetur in Catone Minore.

CAP. XX. *Fæstutinas*] Apud Apuleium in Apologia habes: 'In fæstutinis et olenticetis suis jaceat.' Sic Nonius 'Moletrina' eodem modo dici ait, ut 'ferratrina,' 'fæstutina.'

Sed aurem tuam interroga] Euphonia enim semper habenda ratio. 'Nam,' inquit Marius Victorinus in Orthographia, 'ut color oculorum judicio, sapor palati, odor narium dignoscitur, ita sonus aurium judicio subjectus est.' Sic Cicero in Oratore, ubi Euphonia in scribendo dicendoque commendans, subjicit: 'Consule veritatem, reprehendet: refer ad aures, probabunt. Quære, cur? ita se dicent juvari. Voluptati ergo aurium morigerari debet oratio.'

§ 2 *Urbiane, &c.*] Exstat Georg. l. I. v. 25. et 26.

Insubidius] Vett. Editt. *insipidius*. Verum et supra lib. XII. cap. 2. Gellius ait 'insubidi hominis,' et lib. I.

cap. 2. 'insubide:' ubi vide Notas.

Centum urbes] Exstat Æneid. lib. III. vs. 106.

§ 3 *Turrim in, &c.*] Exstat Æneid. lib. II. vs. 460.

Incertam, &c.] Exstat Æneid. lib. II. vs. 224.

§ 4 *Claudere*] Sic Ms. recte. Vet. Ed. *dividere*: male. Noster supra lib. I. cap. 7. 'At si *explicuit* diceret, imperfecto et debili numero verborum sonus clauderet:' id est, claudicaret.

§ 5 *Tres quoque*] Est vs. 350. et 351.

Hæc finis] Exstat lib. II. Æneid. vs. 554.

Quem das] Exstat Æneid. lib. I. vs. 245.

§ 6 *Capitibus, &c.*] Hunc Ennii versum adducit quoque Nonius in voce 'Cupressus.'

Ære fulva, non fulvo] Ex hoc loco scribendum supra l. II. c. 26. Sic Q. Ennius in *Annalibus* ære fulva dixit.

'*Ἥρα βαθεῖαν*' Id est, 'caliginem, et nebulam profundam.'

§ 8 *Haud, ut opinor*] Exstat lib. II. sub finem.

§ 9 *M. Cicero antistitas*] Sic et Attius Antianacte: 'Utinam unicam ibi antistitam arcitenens suam Tutetur.' Et Corn. Severus: 'Stabat apud sacras antistita numinis aras.' Plauti quoque est in Rudente, 'Veneriæque antistitæ.'

Sacerdotes, &c.] Est ex lib. IV. Ciceronis in Verrem.

§ 10 *Κολοιὸς τε*] Id est, 'Graculosque sturnosque.' Exstat *Ἰλδδ. π.* vs. 583.

Ψαρῶν τε] Sturnorum.

Τῶν δ' ὄρε ψαρῶν] Id est, 'Horum ut de sturnis it nubes, graculisve.' Exstat *Ἰλδδ. ρ.* vs. 755.

CAP. XXI. *Tunicis*] Tunica, Græcis *χιτών* dicta, vestimentum erat interius, cui toga aut pallium, aut alia superior vestis induceretur. Quamvis vero hoc nomine commune olim

fuisset tam feminis quam viris vestimentum, proprie tamen tunica viro-
rum fuit, stola vero fœminarum. Ro-
manorum antiquissimi, ut Auctor
noster supra lib. viii. cap. 12. tes-
tatur, sine tunicis sola toga amicti
fuerunt. Statim tamen post Romuli
ætatem tunicarum usum Romanis no-
tum fuisse vult Ferrarius de Re Vesti-
taria lib. iii. cap. 1. quem vide sis.

Et lacernis] Primus Lacernarum
usus in militia, et Lacerna proprie
vestimentum militare initio fuit,
idemque quod chlamys, unde Græcis
scriptoribus *Μανδράς*, *χλαμύς*, et *ἑσπε-
ρίς* dicitur. Artemidorus lib. ii. c.
3. *χλαμύς δὲ ἢ ἐνίοι μανδρῆν, οἱ δὲ ἑσπε-
ρίδα, οἱ δὲ θήριον καλοῦσι.* Hesychio
Μανδράς est *εἶδος ἱματίου Περσῶν πολε-
μικόν*, 'Vestimentum militare Persi-
cum.' Interpres Vetus Persii ad Sa-
tyram i. notat: 'Lacerna pallium
fimbriatum, quo olim soli milites
utebantur.' Paulatim vero per bella
Triumvirorum civilia, togis deposi-
tis, Lacernarum usus in Urbe in ea-
rum locum successit. Fuit autem
Lacerna amiculum sive pallium la-
neum apertum, quod loco togæ su-
perinducebatur tunicæ, nectebatur-
que fibula, vel in humero, vel ad pec-
tus. Figuras lacernatas ex Columna
Trajana depromptas habes expressas
apud Ferrarium de Re Vestitaria P.
2. lib. i. cap. 3. Nonnunquam tamen
et Lacernæ ipsi togis injiciebantur,
arcendi frigoris causa, vel imbris de-
fendendo. Unde Juvenalis Satyr.
ix. 'Pinguet aliquando lacernas, Mu-
nimenta togæ, duri crassique coloris,
Et male percussas textoris pectine
Galli, Accipimus.' Ubi vetus Inter-
pres notat: 'Pinguet, ut ostendat
grossas ac per hoc pluviales, quæ
muniant a pluvia, non quæ ornent.'
Postea etiam lacernarum usus passim
et omni tempore, sive sudo sive nebu-
loso, apud Senatores, equites, et ple-
bem ipsam receptus. Quod vel in
Senatoribus ex verbis Castricii appa-

ret, cum dicit, 'sed si hic vester hu-
jusmodi vestitus' (Lacernarum nemi-
pe) 'de multo jam usu ignoscibilis est.'

Togatos esse] Togam enim proprie
uti antiquissimum ita et decentissi-
mum Romanorum gestamen fuisse,
nemo est qui ignoret. Quæ autem
ejus fuerit forma, varie olim a varis
disputatum: verior eorum opinio, qui
volunt togam fuisse vestimentum
clausum et rotundum, quodque uno
injectu corpus involveret; ita tamen
ut in superiori ora ad cervicem laxè
pateret, tum ut dextrum brachium ex-
eretur, tum ut clavi in tunica Equi-
tum et Senatorum apparerent; et
ita quidem superior togæ pars pate-
bat, ut antiquissimis temporibus ma-
nus tantum usque ad cubitum extar-
et, postea totum brachium humera-
que educeretur. Sinistrum vero bra-
chium sub ipsa toga extensum infi-
mam ipsius oram, quæ et lacinia dic-
ta, in rugas plicasque contractam
allevabat ad pectus læva manu ex-
tante: idque in antiquis statuisti-
tis, veterumque nummis videre est;
quæ et exhibentur a Ferrario P. 1.
lib. i. cap. 1.

*Pigitum est, cinctos saltem esse et
penulatos?*] Sic hæc periodus distin-
guenda; nam per interrogationis
modum Castricius Senatores discipu-
los suos increpat, an eos piguerit,
cum soleis, sive gallicis, non caleeis
uterentur, cinctos etiam et penulatos
foras prodire? hoc enim signum fo-
ret, eos quasi iter paulo post factu-
ros. Penna enim vestimentum erat
viatorum, quod supra tunicam acci-
peretur, pluviam vel frigoris arcendi
gratia. Nonius: 'Penula est vestis
quam supra tunicam accipimus.'
Nam cum peregre irent Romani, in
itinere penulas semper sumebant.
Hinc Cicero in Epist. ad Atticum
lib. xiii. Epistol. 33. 'De Varrone
loquebamur: Lupus in fabula. Venit
ad me, et quidem id temporis, ut re-
tinendus esset. Sed ego ita egi, ut

non scinderem penulam; meminisse enim tui, et multi erant, nosque imparati: paullo post C. Capito cum C. Carinate. Horum ego vix attigi penulam, et tamen remanserant.' Idem pro Milone: 'Quid minus promptum ad pugnam, quam penula irretitus, rheda impeditus, uxore pæne constrictus?' Penulæ itaque primum extra Urbem tantum et pluvie vel frigori arcendo adhibitæ. Postea tamen, sub Imperatoribus nimirum, penulæ etiam intra Urbem eandem ob causam gestatæ. Idque haurire licet ex Jovenalis Sat. v. ubi saluator inquit: 'Scilicet hoc fuerat propter quod sæpe relicta Coniuge per montem adversum gelidasque cucurri Esquillas, freveret lava cum grandine vernus Juppiter, et multo stillaret penula nimbo.' Atque hinc jocus Galbæ apud Quintilianum lib. vi. c. 3. 'Penulam roganti, Non possum, inquit, commodare; domi maneo: cum cænenulum ejus perplueret.' Idem, ut paulo post Fabius narrat, 'Penulam roganti respondit, Non pluit, non est opus tibi: si pluit, ipse utar.' Lampridius in Alexandro Severo tradit, eum primum permisisse, ut Senatores intra Urbem frigoris causa penulis uterentur, cum antea id vestimenti genus pluviale tantum, aut itinerarium fuisset. Itaque quod hic Castricius dicit de Senatoribus sub Hadriano, eos saltem, quando mallent gallicis quam calceis uti, cinctos etiam et penulatos esse debuisse; id explicandum cum Ferrario de Re Vest. P. 2. lib. 11. cap. 3. cum voluisse, tanquam magis decorum esset (cum penula vestis victoria esset, et solem cum ea gestarentur, non cum lacernis, aut toga,) si penulati incessissent, quasi iter paullo post facturi. Quemadmodum indecens nunc videretur, si quis ocreatas cum calcaribus et longa veste per urbem incederet, nequaquam si accinctus et penulatus. Ideo autem

cinctos dixit, non solum, quia omnes iter facturi præcipue in equo altius cincti; sed cum tunicæ senatorum, sive laticlavie sub toga et lacerna non cingerentur, iter facturi, præcipue equo, necesse habebant longiores tunicas cingulo suspendere; ne longitudo illa expeditis et equitatis incommoda esset: et ideo cincturam cum penula conjunxit, non quod penulæ omnes cinctæ, sed quod tunica sub penula cingeretur et suspenderetur, ut recte ibidem contra Salmasium observat Ferrarius. Quod ad penularum figuram attinet, verisimilius est cum Ferrario existimare, penulas lacernis breviores fuisse, vestimentum scilicet viatorum, equitanti accommodatum, lecticariis, cursoribus, et id genus hominibus aptum; magnumque in eo totumque discrimen fuisse, quod lacernæ apertæ et quæ fibula necterentur, penulæ vero clausæ fuerint, rotundæ, quæque togæ instar corpori injicerentur, illudque ambirent; nisi quod strictiores essent ac breviores; præterea cum in toga dextrum brachium per summam oram exereretur, penula utroque brachio subduceretur. Quemadmodum id videre est in figuris penulatis a Ferrario P. 2. lib. 11. cap. 7. expressis.

Soleatos tamen vos, &c. Soleis enim domi, calceis vero foris utebantur Romani; calceos itaque Senatores gestare debuisse vult Castricius. Simili modo Asinius ad Ciceronem lib. x. Epist. 32. inter alia, quæ Balbo vitio vertit, hoc dicit, quod 'nudis pedibus' is qui quæstor erat obambularit in maxima hominum multitudine, qui ad spectaculum gladiatorum confluabant. In eo autem veterum calceos a caligis, gallicis, soleis, crepidisque diversos fuisse, ex Auctoribus notum est, quod calcei totum pedem et dimidium crus, sive mediam tibiæ partem circumcirca velarent, caligæ vero, soleæque ac gallicæ pedis plantam tantum-

modo tegerent. Apparet itaque ex hoc loco, quod, etiamsi rogarum usus desisset, in earumque locum lacernæ gestarentur, calcei nihilominus adhibiti et retenti fuerint; quia maxime indecorum videretur, ita nudis pedibus per Urbem incedere: denique Senatorum insigne, quod erat lunula in calceis eorum, in soleis spectari non poterat. Culpatur itaque Castritius in Senatoribus, quod contra morem et decus magni ordinis gallicis sive soleis incederent. Solearum etiam usus proprius fuit foeminarum, et ita quidem proprius, ut si quando contingeret virum soleis in publico uti, id ei probro verteretur: ut modo de Balbo notatum; et inde Cicero Act. iv. in Verrem: 'Stetit,' inquit, 'soleatus Prætor populi Romani cum pallio purpureo, tunicaque talari.' Verum extra Urbem, ruri, et iter facientibus, calceis depositis, soleis uti etiam viris moris fuit. De soleis plura videsis apud Balduinum in De Calceo Antiquo cap. 11.

Quam illi] M. Antonium intelligit.

§ 2 *Qui gallicas*] Ut crepidæ Græcorum, ita gallicæ Gallorum proprium calceamentum fuisse; atque inde in Latium et Italiam id solearum genus delatum, nomenque ex gente unde venerant iis datum a Romanis, Gallicæque dictæ. Sunt qui gallicas volunt esse id calcei genus, quod Gallis vocatur *galloches*, et pedes a frigore atque humore munit; verum si veterum gallicæ soleis et crepidis similes fuisse, ut Auctor noster eas describit, multum sane quoad formam abire ab hodiernis gallicis; hæ enim superiorem pedum partem operiunt, istæ vero, ut soleæ et crepidæ, superiorem illam partem apertam habebant. Balduinus hoc tamen discriminis gallicas inter crepidasque fuisse, quod gallicarum soleæ olim, ut et nunc, e ligno fuerint, crepidarum vero duplici triplicique corio simul compacto constiterint: atque harum

imaginem hodie adhuc apparere in in Capucinatorum soleis, illarum in Fulliensium sandaliis exstare. Vide ipsius Calceum Antiqui cap. 14.

§ 3 *Cum gallicis et lacerna cucurriti*] In omnibus libris Ciceronis vulgo, sed et in Mss. legitur, *Cum caligis et lacerna cucurriti*. Verum Viri docti, moti hisce A. Gellii verbis, apud Ciceronem reposuere, *Cum gallicis, &c.* Nigronius tamen Dissertatione De Caliga, et Ferrarius De Re Vestitiaria P. 2. lib. 11. cap. 1. vulgatam et Mss. Ciceronis lectionem defendunt. Non enim ideo notatum Antonium a Cicerone, quod in itinere toga et calceis usus non sit: nam id præter morem omnium qui penulati et soleati iter faciebant, in Urbis ingressu togam et calceos sumebant; quod in eadem Oratione de se Cicero testatur: 'Nam quod quærebam, quomodo rediissem, primum luce, non tenebris, deinde cum calceis et toga, nullis nec caligis nec lacerna:' sed reprehendit Cicero Antonium, quod pro penula lacernam et caligas, militare indumentum ac calceamentum, amplexisset, et ad augendam rei invidiam eo habitu non modo in itinere, sed cum peteret Consulatum per Galliæ Municipia ac Colonias incessisset, in quibus more Romano homines togati versarentur; subjicit enim: 'Ex omnibus flagitiis nullum turpius vidi, nullum audivi, quam quod qui Consulatum peteres, is per Municipia Coloniasque Galliæ cum caligis et lacerna cucurriti.' Cum enim gallicæ eadem ac soleæ sive crepidæ fuerint, quarum usus in itinere depositis calceis receptus, certe non hanc ob causam notari potuit Antonius, si communi pedum tegmine itineris causa usus sit, sed quod militare calceamentum cum veste militari indnerit. Hinc Nigronius putat Agellium in corruptos Ciceronis codices incidisse, qui gallicis pro caligis habuere; quod et facile fieri potuit,

quippe qui vixerit sub Hadriano, qui anno minimum post Ciceronis mortem centesimo et sexagesimo factus est Imperator.

Crepidæ et crepidulæ] Sic dictæ a Græco κρηλις, cuius obliquum κρηλίζος, quod crepitum denotat, unde Latinorum crepida; Balduinus in De Caleco Antiquo cap. 11. soleas inter crepidasque antiquorum leve hoc discrimen fuisse putat, quod soleæ simplices essent, crepidæ vero crassiores, in quibus nimirum duæ saltem simplices soleæ simul essent compactæ, unde et crepitum, ubi inter incedendum premuntur, majorem edunt. Hinc etiam 'argutæ' Catullo dictæ, hoc est, crepantes et stridulæ, cum ait: 'Arguta constitit in solea.' Ubi vult soleam pro crepida poni. Crepidæ namque crepitum aive stridorem ex eo proprium, quod plures soleæ simul compactæ magis stridere debeant, cum incessu premuntur, quam cum unica illa sit atque singularis.

CAP. XXII. *In libris Sacerdotum*] Qui libri proprie 'Indigitamenta' dicti: unde in Glossis veterib. 'Indigitamenta, λεγοντά βιβλία.' Sic autem dicebantur, quia in illis varia essent Deorum cognomina, ac sacrificiorum factorumque ritus, velut catalogo comprehenderentur, et quasi digito indicarentur. Alii volunt 'indigitare,' unde 'Indigitamenta,' significare 'invocare:' et videtur in ea significatione esse apud Macrobiū lib. 1. Satur. cap. 17. cum ait: 'Namque virgines Vestales ita indigitant, APOLO MEDICE, APOLLO PÆAN.'

Luam Saturni] Sic libri vetustissimi; in Ms. quodam est *Lacum*, unde Vett. Edd. omnes habent *Laciam*. Turnebus Adversar. lib. XIX. cap. 11. vetusta hæc Deorum nomina ex ultima antiquitate et prisci pontificum libris, si qui extarent, eruenda censet: cum illis vero careamus, ex conjectura *Laciam* scribi debere suspicatur, a

Latio, quod e latebra et fuga Saturni nomen habuit; ut eo nomine Saturni filia vel uxor intelligatur, Latii Dea, quæ eadem ac Ops fuerit; quamvis alii sunt, qui velint Laciam, Saturni uxorem, fuisse ab illiciendo nomen consecutam. Rectius tamen idem Turnebus censet *Luam* hic legi debere, ut in antiquissimis libris extat, et Saturni vel uxorem vel filiam intelligendam. Sane 'Luam matrem,' Deam, quæ 'luebat,' hoc est, 'purgabat,' a Romanis cultam fuisse ex Veterum monumentis constat. 'Luæ' enim idem ac 'purgatrix;' et nomen a luendo expiandoque sortita esse videtur, ac præfuisse lustrationibus et lustris. Unde et ei ad lustrandam expiandamque hominum cædem et stragem, hostium arma spoliisque incendebantur, ut Livius lib. VIII. testatur. 'Armorum magna vis tum inter cæsa corpora hostium, tum in castris inventa est. Ea Luæ matri dare se Consul dixit.' Et lib. XLV. de Paulo Cos. post Macedoniam subactam: 'Edito ludicro omnis generis clypeisque æreis in naves impositis, cætera omnis generis arma cumlata in ingentem acervum, precatus Martem Minervamque Luamque matrem, et cæteros Deos, quibus spolia hostium dicare jus fasque est, ipse imperator face subdita succendit: deinde circumstantes tribuni militum pro se quisque ignes coniecerunt.' Luæ mater forsitan dicta, quia Saturni uxor, unde et Deorum mater, quæ alias Cybele, et Magna Deum mater appellata.

Salaciam] Salaciam quidam putant Neptuni uxorem fuisse, eandemque quæ Poëtis Amphitrite vocatur. Glossæ Vet. 'Salacia, Ἀμφιτρίτη, Νηπεία,' sic dicta a salo, quod salum moveret. Paulus ex Festo: 'Salaciam dicebant Deam aquæ, quam putabant salum ciere, hoc est, mare movere.' Augustinus de Civit. Dei lib. VII. cap. 22. ex Varrone scribit, 'Veni-

lia, unda quæ ad littus venit: Salacia, unda quæ ad salum redit.' Vide sis Jos. Scaligerum in Appendice ad Conject. in Varronem.

Horam Quirini] Nonius Marcellus: 'Hora Juventutis Dea. Ennius Annal. lib. 1. Teque, Quirine pater, veneror, Horamque Quirini.' Sic Merula apud Ennium legit, ut sibi constet; in Nonio vero scribit, *Hora, Juventas Dea*. de qua videndus Augustinus de Civitate Dei lib. iv. cap. 11. et cap. 23. uti et lib. iv. cap. 1. et Livius lib. v. et lib. xxxvi. Turnebus Horam Romuli uxorem fuisse vult; sed ut Romulo in Deos relato nomen mutatum est, sic etiam uxori ejus Hærsilæ in cælestium concilium repositæ Horæ nomen impositum, ut Romulo Quirini. Unde autem Quirini nomen Romulo inhæserit, variant scriptores. Quidam sic appellatum volunt ab hasta, quæ Sabinorum voce *Quiris* sive *Curis* dicta; alii a Curibus opulentissima Sabinorum urbe; nonnulli sic dictum volunt a Civibus, qui post Tatium in regni societatem assumptum *Quirites* nuncupati. Videndi Ovidius lib. 1. Fastor. Festus in voce 'Curis.' Varro lib. iv. de L. L. Isidorus Etymol. lib. ix. c. 2. Servius ad illud 1. Æneid. 'Remo cum fratre Quirinus Jura dabant.' Qui etiam sic nominatum conjicit, quod *Korpaos* Græcis dicatur, qui Rex Latinis. Alii adhuc a Marte qui Romuli pater. Quirinus Varroni dicitur lib. iv. de L. L. Servio ad lib. v. 1. Æneid. aliis. Adde sis Merulam ad Ennii Annal. lib. 1. et Vossium de Idololatr. lib. 1. c. 12.

Jurites Quirini] Ms. *Virites Quiriiti*. Vett. Edd. *Jurites Quiritii*. Turnebus legendum censet *Curitis Quiritii*. Quia Juno 'Curitis' ab hasta vocata. Festus: 'Curitem Junonem appellabant, quia eandem ferre hastam putabant.' Hinc, ut idem Festus habet, 'Curiales mensæ, in quibus immolabatur Junoni, quæ Curis est appella-

ta.' Ut Quiritus nomen Dei sit, cujus in matrimonio esset Juno quædam 'Curitis.' Junonis enim nomen multis Deabus tributum. Alii, ut in contextu nostro, *Quirini* legunt; quod eodem redit; sive enim *Quiritius*, sive *Quirinus* legatur, hand dubie Deus aliquis belli præses designatur, cum Mars etiam Quirinus vocetur. In Lexico Veteri est, 'Quirinus, *Ἐνυδλιος*.' Sed et 'Jurites' a jure Dearum nomen habere possunt, quæ 'Quiritii' vel 'Quirini' filias fuerint. Mosellanus vocabulum 'Jurites' quomodo a juriajurandi religione derivatum putat, quod videlicet præci Romani etiam jurijurando peculiarem quandam præfererit deam; quæ futura esset altrix juriajurandi, si quis pejeraverat.

Maiam] Sic Stephanus primum edidit. Cod. Tornæs. et Vett. Edd. habent *Maiam*. Ms. lectio ad marginem Vossiani Codicis notata *Maum*. Quæ quid sibi velit mihi ignotum. Ad Maiam quod attinet, illustratur ab istis quæ habentur apud Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 12. 'Cincius mensem' (Maium) 'nominatum putat a Maia, quam Vulcani dicit uxorem; argumentoque utitur, quod flamen Vulcanalis Kalendis Maiis huic Deæ rem divinam facit; sed Piso uxorem Vulcani Majestam, non Maiam dicit vocari.' Cineius cum Maiam Vulcani uxorem appellavit, ex Pontificalibus indigitamentis id hand dubie hausit; et inde etiam firmari potest Maiam hic legendum esse.

Molas Martia] Turnebus Molas Martia filias esse putat, Deasque indigitari censet de nomine molarum, quod Mars, ut molis fruges, sic bellis homines frangat ac comminuat. Mosellanus vero Molas Deas a molimine, hoc est, sollicitis conatibus ipsis belli apparandi Veteribus intellectas opinatur. Mars enim Latinis pro bello. Virgilius: 'Ære ciere viros, Martemque accendere cantu.'

[2 Nereidas] Nereidas.

Σκωπυλίσ] Id est, 'Umbratilis pugna.'

Ted' Anna Perenna, &c.] Ita hos versus emendavit L. Carrio Antiq. Lect. lib. 1. cap. 1. cum vulgo, etiam in Vett. Edd. haberetur, *Themna et Perenna, Pranda, Celato, Pales, Nerienes, Minerva, Fortuna ac Ceres*. Scaliger vero primum versum ita legit, *Te Anna et Perenna, Panda kai Aarò, Pales*. In Scriveriano Codice notatum reperio: *Te Anna, te Perenna, te Latona, te Pales, Nerienes et Minerva, Fortuna ac Ceres*. Sunt qui legunt: *Dea Anna, Perenna, Panda, kai Aarò, Pales*. A. Popma ad Varronis Fragmenta ita legendum censet: *Te Anna, Perenna, Panda, kai Aarò, Pales*. Sed rectissima videtur Carrionis emendatio, quam edidimus *Ted' Anna Perenna, &c.* D insertum ad explendum hiatus; et *Anna Perenna*, non vero *Anna et Perenna*, sive, *te Perenna*, quasi dum diversae essent Deae, cum una eademque sit, quae imploratur, *Anna Perenna* vocata. *Ted' Anna Perenna* autem dictum, ut bene observat Scaliger, more implorantium Deos, qui *δαετυτὸς* fere id faciunt, ut 'Dii vestram fidem,' et Plautus, 'Tuam fidem Venus Noctuvigila;' item Satyra Varronis, 'Herculis tuam fidem.' Ceterum 'Anna Perenna' colebatur ad initium anni veteris, id est, Idibus Martii, qua annare perennareque commode liceret, ut scribit Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 12. Hinc Ovidius lib. III. Pastor. 'Nec mihi parva fides annos hinc esse priores, Anna quod hoc cepta est mense Perenna coli.' Et mox: 'Idibus est Annae festum geniale Perennae, Non procul a ripis advena Tybri tuis.' Quae autem fuerit haec Anna Perenna, varie traditum scribit ibidem Ovidius. Quidam enim eam fuisse volebant Dido nis sororem hoc nomine appellatam, quae deinde pro Dea coli coeperit.

Alii hanc Annam Perennam Lunam esse putant, quae Anna vocaretur, quod annus ex mensibus, quos Lunae motu metimur, constet. Alii vero eam Themis, alii Io, alii etiam unam ex Atlantidibus, fuisse existimarunt. Ita enim Ovidius: 'Sunt quibus haec Luna est, quae mensibus impleat annum; Pars Themis, Inachiam pars putat esse bovem. Invenies qui te Nymphas Atlantida dicant, Teque Jovi primos Anna dedisse cibos.' Postremo etiam hanc opinionem adducit, quod Anna haec fuerit vetula quaedam Bovillana, quae plebem pavit, cum in montem Aventinum secessisset, eamque ob causam plebs, pace cum Patribus facta, statuerit, ut perenne nomen ejus coleretur, ipsaque Anna Perenna appellaretur. Unde sic concludit: 'Pace domi facta signum posuere Quirites, Quod sibi deserts illa ferebat opem.'

Panda] Sic enim, non *Pranda* legendum. In Glossis Philoxeni est, *Panda, εὐφροσύνη θεός*. sic Panda erit 'pacia Dea.' Dictam autem Pandam, a pandendis sive aperiendis portis, arbitratur Turnebus. Quia Pacis tempore Urbium panderentur portae. Aliam tamen sententiam adfert Arnobius lib. IV. advers. Gentes, qui et 'Panticam' appellatam scribit: 'Quod Tito Tatius, Capitolinum ut capiat collem, viam pandere atque aperire permissum est, Dea Panda est appellata, vel Pantica.' Apud Varronem lib. 1. De Vita Pop. Rom. Aelius hanc Deam eandem putat cum Cerere, dictamque a pane dando. Varronis verba nobis servavit Nonius in verbo 'Pandere,' ubi refert: 'Hanc Deam Aelius putat esse Cererem; sed quod in asyllum qui confugisset, panis daretur, esse nomen fictum a pane dando Pandere, quod est aperire.' Verum 'pando' non est a 'panem do;' et more suo iudit Varro cum Aelii sententiam in medium adferat, eamque probare videat.

tur. Neque Panda est Ceres, cum aperte ipse Varro in hisce versibus eam a Cerere diversam faciat. Scalliger Conjectan. in Varronem 'Em-pandam' eam in Paganilibus sacris vocatam scribit, eamque sic dictam putat a latitudine; idcirco *ἐμπόρεπος*.

Te Lato] Vulgo *Celato*, unde Docti homines fecere *καὶ Λατὸ*. Turnebus, hoc velut carie læsum existimans, reponit *Latona*. Addit tamen suspitione non carere Varronem Græce locutum, utpote ipsi haud insolens, eumque scripsisse, *Te Lato*, Dorice pro *τε Λατὸ*. Quod verissimum autumo; et sic Latonam Apollinis et Dianæ matrem Græcis nominari vix quisquam est qui non norit.

Pales] Quæ Dea pastorum et pecoris, cujus festa Palilia, vel Parilia xi. Kal. Maias celebrata. Festus: 'Pales dicebatur Dea pastorum, cujus festa Palilia dicebantur, velut alii volunt dicta Parilia, quoniam pro partu pecorum eidem sacra fiebant.' Ovidius lib. iv. Fastor. 'Palilia poscor, Non poscor frustra, si favet alma Pales.' Arnobius lib. ii. advers. gentes: 'Armentorum et pecorum gregibus Pales præsent Inousque custodes.' Servius vero ad iii. Georg. de ea sic scribit: 'Pales Dea est pabuli: quam alii Vestam, alii matrem Deum vocant. Hanc Virgilius genere feminino appellat. Alii, inter quos Varro, masculino genere, ut hic Pales. Huic sacra solvantur xi. Kal. Maias, die quæ Palilia vocatur.'

§ 3 *Nero*] Suetonius de Tiberio. 'Inter cognomina autem et Neronis assumpsit, quo significatur lingua Sabinorum fortis et strenuus.' Hinc in Glossis *Nero*, *ἀνδρείος* explicatur. Dicitur quasi *νεῖρον*, hoc est, 'nervosus ac compactis viribus.'

Accepiasse a Græcis videntur] Vetus enim Sabinorum lingua non alia fuit ac Græca, ut etiam notavit Casaubonus ad Suetonium. Græci vero vo-

cant hominem bonis lacertis *νευράδη*. Hinc Dicæarchus in Clementis Protreptico Herculem describit *σχιζίας, νευράδη, μέλανα*. Et *νευροῖν* verbum artis gymnasticæ, pro robustum reddere ac validum: quo sensu eo utitur Chrysostomus in posteriorem ad Corinthios, *εἰς τὸ ἐτέρους ἀλείφειν πρόεισι καὶ νευροῖν*. Utrumque verbum ἀλείφειν et *νευροῖν* proprie de gymnastia.

§ 4 *Mars*] Exstat Trucul. act. ii. sc. 6.

§ 5 *Cn. Gellii*] Fit et hujus mentio supra in lemmate cap. 14. lib. viii. et infra lib. xviii. cap. 12. ubi vulgo *Cn. Vellius*, scribendum *Cn. Gellius*, ut aliis jam monitum. Vetus hic Romanæ historiæ scriptor laudatus etiam Dionysio Halicarnasæo lib. ii. Macrobio Saturnal. lib. i. cap. 16. et lib. iii. cap. 17. Vopisco in Probo, Charisio sæpius, aliisque. Vide Vossium de Histor. Latin. lib. i. cap. 8.

Neria Martii] Scilicet, uxor.

Nuptiis propriis] Potest hoc intelligi, quemadmodum dicitur 'propria uxor,' cum uxor non ad tempus, sed in perpetuam vitæ consuetudinem ducatur. Sed et nihil vetat, quin æque bene, nisi forsitan melius, legi posset, *nuptiis propitiis*.

§ 6 *Licinius Imbrex*] Festus: 'Imbrex, nomen ejusdem Comigi.' Citat et enim Festus in voce 'Obstitum,' ubi hunc ejus versum adducit; 'Resapina obstito capitulo sibi ventum facere cunicula.' Ubi pro *cunicula* reponendum *tunicula*, vel forsitan *subucula*. Vossius in De Poëtis Latinis dubitat, num hic idem sit cum Licinio Tegula, qui floruit anno U. C. dliv. quo anno carmen scripsit a ter novenis virginibus decantandum, ut testatur Livius lib. xxi. cum Imbrex sit incurvum genus tegulæ: Unde Plautus Mostell. act. ii. sc. 4. 'Quod meas confregisti imbrices et tegulas.' Quasi dicat imbrices et tegularum alias. Verum de hoc Comico adhuc infra alicubi ad Auctorem nos-

trum dicendum erit.

§ 7 *Servii Claudii*] Cod. Torn. S. *Clauii*, sed haud dubie legendum *Claudii*, quod idem est ac *Claudii*, et sic etiam a Plinio appellatur. Meminit hujus Cicero Epistola ad Atticum: 'L. Papyrius Pætus, vir bonus, amatorque nostri, mihi libros eos, quos Servius Claudius reliquit, donavit.' Item in Epistola ad Pætum: 'Ut Servius frater tuus, quem literatissimum fuisse judico, facile diceret, hic versus Plauti non est, hic est; quod tritas haberet aures notandis generibus poetarum.' Fit et ejus mentio apud Suetonium lib. de Illust. Grammat.

CAP. XXIII. *M. Cato, consularis et censorius*] Sic de eodem supra lib. VII. c. 3. 'A senatore et consulari et censorio viro.' Censoris titulus postpositus consulari; hoc vero neque temere fit, neque quod Consul fuerit antequam censor, sed ex censuræ dignitate, quam Plutarchus in Catone Majore vocat κορυφήν τῆς τιμῆς ἀπόδος, καὶ τρόπον τινὰ τῆς πολιτείας ἀπόδος ἐπιτελεσάμενον, 'Fastigium quoddam omnium honorum et quodammodo omnium in republica actionum consummationem.'

Ne tectorio quidem prætibus] Sic et Plutarchus in ejus Vita. Τῶν δὲ ἐκείνων αὐτοῦ μεθελάν εἶναι κεκοινωνημένων, 'Nullam villam suam tectorio indutam,' sc. ait Cato. Tectorium vero vocabatur, quod parietibus et solo ornatus gratia superinduci solebat; sic dictum a 'tegendero,' quia eo parietes et solum loricarent, ut loquitur Varro lib. I. de R. R. Constabat autem tectorium opere albario, arenato, et marmorato. 'Albarium' fiebat ex gypso aut pura calce; 'Arenatum' ex arena cum calce; 'Marmoratum' ex marmore tuso et arena. Hinc Plinius lib. XXXV. 'Tectorium nisi ter arenato et bis marmorato indutam est, non satis splendorem habet.' Inductio tectorii 'trullisatio,' dice-

batur, quia fiebat 'trulla.' Plura de his vide sis apud Vitruvium lib. VII. cap. 3. et quem ibi Philander notavit.

Ad annuum usque ætatis suæ septuagesimum] Plutarchus in Catone Majore: Εἰκότως ὀδαρμαζον τὸν Κάτωνα, τοὺς μὲν ἄλλους ὑπὸ τῶν πόρων θραυμένους, καὶ μαλασσομένους, καὶ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν, ὀρῶντες, ἐκείνου δὲ ὑπὸ ἀμφοῖν ἀήτητον, οὐ μόνον ἕως ἑπὶ νέος καὶ φιλότιμος ἦν, ἀλλὰ καὶ γέροντα καὶ πολὺν ἥδη, μετὰ ὑπατείαν καὶ θρίαμβον. Id est, 'Erat merito Cato in admiratione, cum alios laboribus fatiscentes et flaccescentes cernerent deliciis, illum vero ab utrisque invictum non tantum in flore ætatis et dum honores peteret, sed senem etiam et eanum post consulatum et triumphum.'

Vasum] Sic enim Veteres loquebantur, pro quo postea 'Vas' dictum. Cleonius de Arte Grammatica: 'Antiqui rectius dicebant vasum, quomodo scamnum.' Dabius veluti Marciannus Capella lib. III. ait: 'Vasum an vas dici debeat, queritur.' Admittit istud et Charisius Instit. Gram. lib. I. Apud Plautum Trucul. Act. I. Sc. 1. est 'Vasum argenteum.' Hoc autem nomine non solum continentur, quæ edendi bibendique causa parantur, sed etiam quæ ejusmodi 'vasa' sustinent, ac generatim res omnes mobiles domusque instrumenta: unde 'vasa conclamare' Veteres dicebant, cum milites alio diversuri inbebantur 'res suas,' hoc est, 'sarcinas,' colligere. Unde et vox 'convasare,' ut apud Terentium Phorm. 'aliquid convasassem.'

Neque vestimentum ullum est manupretiosum] Ita cum Stephano lego unica voce *manupretiosum*, eodem modo quo *manupretium* conjuncte dicitur. In V. C. est, quemadmodum et in vulgatis, n. v. n. est in manu pretiosum. Cæterum de Catonis frugalitate in vestibus servata testatur et Plutarchus: ὁσθῆτα μὲν γὰρ οὐδέποτε φησι φορέσαι πολυτελεστέρων ἐκατὸν

δραχμῶν. 'Nam vestem quidem nunquam se induisse ait' Cato, 'quæ pluris esset centum denariis.'

Neque pretiosus servus] Idem Plutarchus ait eum οὐδένα δὲ πάποτε πρῆσθαι δοῦλον ὑπὲρ τὰς χιλιάς δραχμὰς καὶ πεντακοσίας, ὥς ἂν οὐ τρυφερὸν οὐδ' ἄρπαιον, ἀλλ' ἰργατικὸν καὶ σταβρῶν, οἷον ἱπποκράδων καὶ βοηλατῶν δεόμενος, 'Mancipium nunquam plus mille quingentis emisse denariis, quod nec molles nec formosos, verum operosos et valentes, ut equisones et bubalcos, quæreret.' Ubi et subjicit eum putasse, cum consenuissent, eos venundandos, neque alendos inutiles; quo nomine merito Plutarchus Catonem reprehendit, istudque attribuit moribus ejus nimium austeris, quod homini cum homine extra quæstum nulum putaret esse consortium.

Si non est, egeo: suam cuique, &c.] Ita Stephanus legendum censet, et τὸ 'egeo' explicat, quemadmodum Galli dicunt *je m'en passe*. In Vett. Codd. legitur: *Si non est, ego sum, cuique per me uti atque frui licet*. Unde amicus Stephani faciebat, *Si non est, ego sum, cui se semper uti atque frui licet*. Ad cujus conjecturæ illustrationem faciant verba Senecæ ex Epist. 119. ad Lucillum: 'Quoties aliquid inveni non expecto donec dicas, In commune. Ipse mihi dico, Quid sit, quod invenerim quæris? Sinum laxa: merum lucrum est. Docebo quo modo fieri dives celerrime possis: quod valde cupis audire. Nec immerito: ad maximas te divitias compendiario ducam. Opus erit tamen tibi creditore, ut negotiari possis. Æs alienum facias oportet: sed nolo per intercessorem muteris, nolo proxenete nomen tuum jactent. Paratum tibi creditorem dabo Catonianum illud, a te mutuum sumes. Quantumcumque est, satis erit si quidquid deerit, id a nobis petterimus. Nihil enim interest, mi Lucili, utrum non desideres, an habeas.' Nequaquam

tamen Stephanus sibi persuadere potest ex eo ipso Catonis loco hæc sumpta esse, quem Gellius nobis adfert; verum ex alio ejusdem argumenti. Nam et Plutarchus in M. Catonis vita scribit enim parvi non fecisse, non egere rebus supervacaneis: καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι τῶν περιττῶν, μᾶλλον ἢ τὸ κακῆσθαι θαυμάζων, 'Qui magis duceret gloriosum non indigere magnificis rebus, quam illas possidere.'

Quam et habendo et egendo et cupiendo ardeant] Stephanus tollit postremam copulam, ac legit: *cum et habendo et egendo, cupiendo ardeant*. Id est, cum cupiditate ardeant non minus cum habent, quam cum egent. Cæterum Barthius Adversar. lib. 17. cap. 12. et lib. XLIX. cap. 3. verba quædam nescio ex quo codice tantquam A. Gellii in medium adducit, quæ postremis hisce commentariis vice fungi possint. Hujusmodi autem sunt: 'Nam si divites potentesque sunt illi, qui se Philosophos dicunt, truculenti tyrannidem exercent; si egent nihil non agunt, adulantur divitibus, mentiuntur, captant cœnas et talia. Cupiendo vero ardent maxime, cum nihil illis satis sit.' Si hæc verba Barthius in quodam A. Gellii Codice invenerit, proculdubio pro glossemate præcedentibus a descriptoris manu adjecta fuere. Vide sis tamen Barthium locis allegatis, ubi plurima in hanc sententiam commegessit.

CAP. XXIV. *In fastigiis*] Porticum nimirum, quarum plurimæ, ut et columnæ, adeo in altum exstructæ, ut inde Ammiano Marcellino dicantur 'gigantæi contextus.' Sane Cochlis Columna, quæ in medio fori Tiraniani sita fuit, hodieque adhuc apparet, alta est, ut habet P. Victor, pedes CXXVIII. et verosimile est ad eam altitudinem, aut non longe infra, ipsas Porticus fuisse, in quarum fastigiis simulacra sita erant inaurata eorum atque signorum militarium.

Fori Trajani] Inter cetera Cæsarium opera Forum Trajani maxime fuit admirandum, ut testatur Cassiodorus: 'Trajani,' inquit, 'forum vel sub assiduitate videre, miraculum est.' Et Ammianus Marcellinus de Constantio Imperatore: 'Cum,' inquit, 'ad Trajani forum venisset, singularem sub omni cælo structuram, ut opinamur, etiam numinum ascensione mirabilem, hærebat attonitus per gigantes contextus circumferens mentem, nec relatu effabiles, nec rursus mortalibus appetendos; id est, imitandos, aut tentandos. Edificavit vero Trajanus hoc Forum post bellum Dacicum per Apollodorum insignem Architectum, postea ab Hadriano livore quodam occisum.

Ex Manubiis] Dacicus nimirum; nam, ut modo dictum, Forum hoc a Trajano post Daciam subactam exstructum, et ex pecunia quæ ex venditione prædæ in bello Dacico manubiarum percepta esset, in eo arcus triumphales ob superatos Dacos et Sarmatas, porticus amplissimis excelsisque opere Corinthiaco columnis, magnis epistiliis adjunctis, ut gigantem potius quam cæterorum hominum moles crederentur, statua ipsius Trajani in medio porticus atrio columnis altissimis superposita, præ cæteris vero in Foro medio Cochlis columna marmorea erecta altitudine ped. cxxviii. De qua sic Dion Cassius in Trajano: 'In foro (suo) ingentem columnam statuit, sive ut ea pro sepulchro esset, sive in ostentationem ejus operis, quod ille circa forum egit. Clivus surgebat, quem effossa quoquo versus terra ita complavavit, ut undique columna conspiceretur, forumque deinde in aream modum æquatam mansit.' Hujus columnæ delineationem, quemadmodum hodie adhuc superest, ari incisam, edidit A. Ciacconius, addiditque simulachrorum in ejus extima superficie insculptorum, quæ historiam

utriusque belli Dacici continent, explicationem. Inscriptio vero columnæ hujusmodi est: SENATVS. POPVLSQVE. ROMANVS. IMP. CÆSARI. DIVI. NERVÆ. F. NERVÆ. TRAJANO. AVG. GERM. DACICO. PONTIF. MAXIMO. TRI. POT. XVII. IMP. VI. COS. VI. P. P. AD. DECLARANDUM. QVANTÆ. ALTITVDINI. MONS. ET. LOCVS. TANTIS. EX. COLLIBVS. SIT. EGESTVS. Ex hac inscriptione apparet Columnam rebus Dacicis insculptam, non, ut vult Dio, a Trajano ipso, sed a Senatu Populoque Romano Trajano esse erectam. Quod et verum est; nam Trajano bellis Asiaticis implicito, S. P. Q. R. hanc Columnam Trajano dicavit; ipse vero morte præventus eam exstructam non vidit, sed cineres ejus in urbem relati intra auream pilam in ejusdem fuere summitate reconditi.

Manubiae, præda quæ manu capta est] Ita et Nonius: 'Manubiæ, manus exuvie.' Isidorus, 'Manubiæ, eo quod manibus detrahuntur.' Asconius Pædianus in iiii. contra Verrem Auctor est, Veteres manubias dixisse spolia quæ sita de vivo hoste nobili per deditionem. Suetonius simpliciter pro qualicunque rapina usurpare videtur, nec ab hoste solum, sed etiam a cive petita: 'Sero,' inquit, 'ad manubias conversus est, cum de confiscationibus nullo jure subnixis mentionem faceret.' Noster infra vult manubias esse pecuniam vel ex hoste captam, vel ex præda vendita redactam. Et hæc videtur manubiarum propriissima significatio; atque sic manubiæ dicuntur, quia ea pecunia est ex spoliis, quæ manu hosti sint detracta. P. Nonnius in Miscellaneis lib. iiii. cap. 8. arbitratur 'manubias' sic dictas vel a 'manu et vi,' vel a Græco βλά, ut hybrida sit dictio.

§ 2 *Subscriptio*] V. C. *Successivo*. Sed melius scribitur *Subscriptio*, prout legitur in antiqua inscriptione Domitiana.

ni, quæ est pag. MLXXXI. N. II. apud Gruterum. Subsicivum autem dicitur, quod subsecatur, sive succiditur, de re aliqua latenter demitur, ut subsicivæ horæ, quas ordinariis negotiis veluti clam subtrahimus. Vox autem proprie est agrimensorum, qui 'subsicivum' dicebant 'quod superest extra lineam normalem,' hoc est, eam quæ latus quadrati claudit. Limitatio enim agri redigebatur ad quadraturam. Siculus Flaccus: 'Subsicivorum vero genera sunt duo: unum est quod a subsecante linea mensuræ quadratum excedit: alterum est autem, quod in mediis centuriis relinquitur. Evenit hoc ideo quoniam militi veteranoque cultura assignatur. Si quid enim amari et incerti soli est, id assignatione non datur.' Unde etiam cognoscimus in agris nempe *subsicivum* dici, quod nulli assignaretur: atque inde hæc vox quoque ad alias res translata, præcipue ad horas istas, quas nulli certo studio dicamus.

Sectionem] Id est, Redemptionem, ut bene observat Salmasius in De M. U. Et sic Cæsar lib. II. de Bello Gallico: 'Postridie ejus diei, refractis portis, cum jam defenderet nemo, atque intromissis militibus nostris sectionem ejus oppidi universam vendidit. Ab his qui emerant capitum numerus relatus est millium LXXII.' Ut 'oppidi sectionem venditam' Cæsar dicit, ita et 'prædæ sectionem' Cicero lib. I. de Inventione: 'Hoc commodè reprehenditur, si dici potest, ex hostibus equus est captus, cujus prædæ sectio non venerit.' Et similiter hoc loco sectio, erit redemptio prædæ, sive spoliolorum hostibus detractorum; quemadmodum et bonorum damnati proscriptive universorum redemptio 'sectio' appellabatur; unde et sector erat prædæ vel bonorum damnati universorum redemptor. Asconius: 'Sector est æstimator ac redemptor bonorum

damnati atque proscripti.' Æstimat quanti sint, et redimit ab his qui sectionem vendunt, ut quod pactum est, eis reddat in pecunia, quod in rebus aut jure earum persequendarum accepit. In Festo legimus: 'Sectio, persecutio juris.' Unde 'sectores' dictos ait, 'qui bona sua persequuntur.' Ad quem locum Festi, notat Scaliger verbis illis Verrii non satis declarari quid sit 'Sector,' neque ab auctore Glossarii qui *Buonv.* interpretatur. Secus tamen videtur Salmasio, qui ab utroque recte id factum dicit, ut nihil melius. Nam 'Sectio' non potest melius Græcæ reddi, quam *Buonv.* Et Festus cum ex Verrio Sectionem exponit persecutionem juris, ea expositione etiam quid esset, optime declaravit. Qui redemerant sectionem vel prædæ, vel omnium bonorum damnati aut proscripti, cum universa ejus bona, quacunque in re aut jure consistent, accepissent, ubicunque essent reperiunda, ea persequabantur. Hi litigabant sæpe cum cognitoribus aut procuratoribus proscripti, contententibus hoc vel illud ad sectionem non pertinere, quæ aut creditoribus essent oppignerata aut dotis nomine obligata, vel quacunque alia de causa in bonis ejus cujus sectionem redemisset, non esse numeranda, sed inde detrahenda.

§ 3 *Ex auro coronario*] Aurum coronarium supra lib. v. cap. 6. Auctor noster dixit esse 'coronas aureas quæ Imperatoribus ob honorem triumphi mittuntur.' Origo ejus ut socii et amici victori Imperatori coronas aureas offerrent; postea etiam invaluit ut pro coronis aurum vel pecunia offerretur. Patet autem ex Cod. Theodos. lib. XII. tit. 13. postremis temporibus moris fuisse, ut ex universi imperii curiis et Satrapiis vel amore proprio, vel indulgentiarum lætitia, vel ob res prospere gestas aurum coronarium mitteretur Imperatori.

Αἱ τῶνδ' ἡμῶν, &c.] Id est, 'Bis idem nobis dixit sapiens hic Æschylus: Venio enim ad terram, inquit, et accedo postliminio, Ast venio idem est quod accedo postliminio. Ita per Jovem, ac si quis vicino dixerit, Com-moda tu mactram: vel, si libet, arcam panariam.' Exstant hi versus apud Aristophanem in Ranis Act. i. Sc. 1.

§ 4 Μάκτρα et κάρβονος] Mactra et arca panaria.

Duos eadem pluribusve nominibus] Hujus τῶνδ' ἡμῶν exempla pulcherri-ma collegit Voasius lib. v. Institut. Orator. cap. 3. § 10.

Delubris] Varro lib. vii. Rer. Divi-nar. 'Delabrum,' ait, 'alios æsti-mare, in quo præter ædem sit area assumpta Deum causa, ut est in cir-co Flaminio Jovis Statoris: alios in quo loco Dei simulacrum dedicatum est,' et adjecit: 'sicut locum in quo figerent candelam candelabrum ap-pellatur, ita in quo ponerent Deum nominatum delabrum.' Hæc Varro-nis verba nobis servata sunt a Macro-bio lib. iii. Saturnal. cap. 4. qui et addit: 'His a Varrone præscriptis intelligere possumus id potissimum ab eo probatum, quod ex sua consue-tudine in ultimo posuit, ut a Dei dedi-cato simulacro delubrum cœperit nominari. Virgilius tamen utramque rationem diligenter est executus.' Vide et reliqua quæ sequuntur, uti et Servium ad istud lib. iii. Æneid. 'Principio delubra adeunt, pacem-que per aras Exquirunt.'

§ 6 Ἀπομνημονεύειν] Commemo-rare.

Succidias] Succidia proprie est pars suilla, salita et fumo durata, ac in quotidianos usus in carnario servata. Varro l. ii. de R. R. c. 4. 'Qui enim,' inquit, 'fundum colit nostrum, quin sues habeat, et qui non audierit pa-tres nostros dicere, ignavum et sump-tuosum esse, qui succidiam in carna-rio suspenderit potius ab lanificio,

quam ex domestico fundo.' Succidia autem dicta, quia in usum aliquid quotidie inde succiditur. Papias: 'Succidiæ, carnes porcorum in usum repositæ: a succidendo sic dictæ:' unde succidiam describens Petronius ait: 'Sincipitis vetustissima particu-la mille plagis dolata,' id est, cui sæpius particula abscissa est. Sed ad alias quoque res unde aliquid succidi potest, transfertur: unde Cicero in Catone hortum 'alteram succidiam' appellat. Sic Cato cum Thermum dicit 'succidias humanas facere,' id facinoris perpetrati exaggerandi cau-sa facit, quasi dicat Thermum homi-nibus instar succidiæ usum fuisse, unde sæpius aliquid succiditur.

§ 7 In oratione contra Servium Gal-bam] Hanc orationem quam in Ori-gines suas retulit contra Servium Galbam, qui Prætor diripuit Lusita-nos, Cato habuit ætatis anno lxxxv. eo ipso, quo e vita excessit, ut testan-tur Cicero in Bruto, Plinius, Velleius Paternulus. Lapsus itaque Plutar-chus, qui dicit Catonem Servium Gal-bam accusasse, cum natus erat an. xc.

Multa me dehortata] Hoc Orationis initium imitatur Sallustius in Jugur-tha: 'Multa me dehortantur a vo-bis.'

§ 8 Ἐκτρα ὃ ἐκ βελών, &c.] Id est, 'Hectorem autem extra tela subdux-it Jupiter, extraque pulverem, Ex-traque cædem, extraque sanguinem, extraque tumultum.' Exstat Ἰλιδ. λ. vs. 168.

Ῥυπαῖα τε, &c.] Id est, 'Præliaque, pugnæque, cædesque, homicidiaque.' Exstat Ὀδυσ. λ. vs. 611.

§ 9 Μηδὲρι παῖδε, &c.] Id est, 'Ne amplius filii dilecti bellate, neque pugnetis.' Exstat Ἰλιδ. η. vs. 279.

§ 10 Μνηστήρες, &c.] Id est, 'Pro-ci autem Telemacho interitum mor-temque Parabant.' Exstat Ὀδυσ. υ. vs. 241.

Θάνατον καὶ μύρον] Interitum et mor-tem.

Βδον' ὅτι, &c.] Id est, 'Vade, i somnium perniciosum.' Exstat *Ἰαδδ. β. vs. 8.* sequitur *Βδον' ὅτι, &c.* quod est, Vade, i Iri celer. Exstat *Ἰαδδ. θ. vs. 399.*

Ἐκ παραλλήλου] Ex geminatione.

§ 11 *Etiam si dura auris hominibus*] Elegans loquendi modus, quoties de ingenio aive iudicio alicujus sermo est. Noster hoc libro cap. 19. 'Rudis et aure agresti homo.' Sic Martialis lib. vi. epigr. 1. de suo libello ad lectorem, 'quem si terseris aure diligenti,' et eod. lib. Epigr. 82. 'Cujus nequitias jocosque novit Aurem qui modo non habet Batavam.' Ita Persius Sat. 1. 'Vaporata lector mihi ferveat aure.' Dixit 'aurem vaporatam' pro lectore studioso, frequenti et fervido. Idem Sat. v. 'purgatas aures' pro 'animo.'

§ 13 *Cura ærarii a quæstoribus ad præfectos ærarii tralata est*] Quod a Nerone primum constitutum videtur. Ille enim ad Præfectos curam tabularum publicarum a quæstoribus transtulit, ut testatur Tacitus lib. xiiii. Annal. Varie autem administratum est ærarium, et illius sæpius magistratus mutati. Sub libera enim republica primum quæstoribus mandata est illius cura, ut notum ex Pomponio in l. ii. § deinde. D. de Origine Juris. Deinde a Julio Cæsare duobus Ædilibus commissum est ærarium, ut ait Dio lib. xlvi. Rediit tamen modico tempore iterum ad quæstore, et ab iis Augustus ærarii curam ad Prætorios Prætoresve transmisit, teste Suetonio in Augusto. Deinde quæstoribus iterum ejus cura a Claudio commissa, ut idem Suetonius in Claudio narrat. Postea Nero Prætura præfunctos et experientia probatos delegit, curamque tabularum pecuniarumque publicarum a quæstoribus ad Præfectos transtulit, ut modo ex Tacito diximus: qui tamen lib. xx. Annal. Vespasiano imperante a Prætoribus denuo ærarium

tractatum fuisse scribit. Quare Augusti tempore ærarium a Prætoribus, Clandii a quæstoribus, Neronis a Præfectis, Vespasiani a Prætoribus iterum tractatum. Præfectos deinde iterum a Trajano et ab Hadriano restitutos ex Favorini apud Auctorem nostrum verbis clarum est, et ex veteri Inscriptione, qua Plinio Præfectura ærarii a Trajano delata est.

C. PLINIVS. C. F. C. N.

CÆCILIVS. SECVNDVS

PRÆF. ÆRARI. SATVRNI. PRÆF.

ÆRARI. MILIT.

Adde sis Brisson. Antiqu. Jur. lib. iii. cap. 19. et Guther. de Offic. Dom. August. lib. iii. cap. 32.

CAP. XXV. *In casu vocandi summo tono est prima*] Sic ex Nigidii mente pronuntiandum esset *Valéri*. Neque hæc opinio probabilitate sua caruit, quia vel in compositis vel in passis syncopen accentus retroagitur. Prævaluit tamen, ut Auctor noster jam suo tempore factum scribit, ut penultima acueretur *Valéri*: et ratio est, quia vocativi syllaba media, est nominativus antepenultima, quæ cum evadit secunda in vocativo, eadem accentu notatur. Priscianus lib. vii. ait 'perfecti vocativi accentus' in talibus servari. Perfectum vero vocativum intelligit integrum more veteri *Valérie*. 'Si enim non esset abscissio,' inquit, 'debuerunt ejusmodi vocativi, i. e. qui in i desinentes penultimam correptam habent, antepenultimam acuere, ut Virgili, Mercuri; quod minime licet: nam penultimam acuinus.'

I scribendum erit ante e] Vide sis hac de re Lipsium De recta Pronuntiat. L. L. cap. 8.

CAP. XXVI. *Parthenii poeta*] Floruit hic Parthenius temporibus Ptolemæi Auletæ, (qui regnare cepit Olymp. clxxiv. an. 11.) sive initio principatus Augusti; fuitque Poëta *ἐπικριντής*, utpote qui amatorio argumento se inprimis oblectaret, et Vir-

gilibi in Græcis præceptor, ut legimus apud Macrobiū lib. v. Saturn. cap. 17. Exstat et hodie elegantissimus ejus libellus *περὶ ἀφροδισίων παθημάτων*, 'De amatoriis affectionibus.' Ex Suida cognoscimus eam belli Mithridatici tempore captam fuisse; posteaque ob eruditionem manumissum; ac pervenisse usque ad tempora Tiberii Cæsaris; quod Vossius intelligit non de tempore, quo Tiberius imperare, sed quo florere cepit, ut cum Rhætos et Vindelicos vicit. Scripsit et *Μεταμάρφωσις*, ut Plutarchus et Eustathius tradunt, item Suidas in *Νέστωρι*. Plura de Parthenio vide apud Vossium lib. ii. cap. 1. de Histor. Græc. et de Poët. Latin. cap. 8.

Γλάνκη, &c.] Vett. CC, legunt, *Γλάνκη καὶ Νήρει καὶ ἐπὶ τῇ Μελικέρτῃ*. Id est 'Glauco, Nerique, atque maris genio Mellicerte.' Apud Macrobiū vero lib. v. Saturn. cap. 17. sic legitur, *Γλάνκη καὶ Νηρεὺ καὶ Ἰνέφ Μελικέρτῃ*. Ubi τὸ Ἰνέφ videmus, quod etiam Virgilius expressit. Quod tamen non convenit cum verbis Auctoris Nostri, qui dicit eam hunc versum æmulatum duobus vocabulis immutatis.

Glauco, &c.] Exstat lib. i. Georg. vs. 437.

Νεωταρικώτερος] Id est, audacior et juvenilior.

Ταῦρον δ' Ἀλφειῷ] Id est, 'Taurum autem Alpheo, et Neptune quoque taurum.' Exstat *Ἰλιάδ.* λ. vs. 727.

Taurum Neptune] Exstat lib. iii. *Æneid.* vs. 128.

Pulcher Apollo] Familiare hoc poëta, cum Deos Deasque alloquantur, eos pulchritudinis elogio honorare. Sic Ovidius lib. xv. *Metamorph.* *Æneapolium* pulcherrimum, et lib. v. *Trist. Eleg.* 4. *Bacchum* pulcherrimum, item lib. iv. *Fastor.* Venerem pulcherrimam salutem. Similiter Horatius lib. i. *epist.* 16. 'pulchra Laverna, Da mihi fallere, da justo sanctoque videri.' Et passim hujus ge-

Delph. et Var. Clas.

neris exempla reperire est.

CAP. XXVII. *Panæti*] Vide notata supra XII. 5.

Negotia periculæque ex improviso assidua et prope quotidiana ferit] Seneca ad Marciam cap. 16. 'Plena et infestis variis casibus vita est, a quibus nulli longa pax, vix induciunt.'

Ad ea cavenda, &c.] Sic Apuleius *Milesiar.* lib. xi. ait 'Cautum circumspectu vitam, quæ variis casibus subjacet, esse monendam.'

Qui pancratia vocantur] Melius leges qui *pancratiastæ* vocantur. Pancratiastes enim inter athletas dicebatur, qui luctator simul et pugil esset; quippe cum alii pugiles, alii luctatores forent, is qui utroque valebat, pugilatu nimirum et luctu, pancratiastes vocabatur. Unde et Plutarchus *Sympos.* lib. ii. cap. 4. Pancratium certamen esse scribit mixtum ex pugilatu et luctu: *ὅτι γὰρ μέμνηται τὸ παγκράτιον ἕκτε πυγμῆς καὶ πάλης, δῖλον*. Et sane *ἐσθότερον ἐκ πυγμῆς καὶ πάλης ἢ τὸ πανκράτιον*, notante Nicephora Gregora apud Synesium *περὶ ὀνυμίων* in fine, *ἔξῃ γὰρ τῇ παγκρατίζῃ ἐθέλοντι οὐ μόνον τοὺς νόμους τῆς πάλης, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῆς πυγμῆς χρῆσθαι πρὸς τὸ νικῆσαι*. Sic Aristoteles lib. i. *Rhetoricor.* cap. 5. *Ὁ θωράσσας θάλπειν καὶ κατέχειν, παλαιωτικὸς*. *ὁ δὲ ὄσκει τῇ πληγῇ, πικτικὸς*. *ὁ δὲ ἀμφοτέροις τοῖσις παγκρατιστατικὸς*. Id est, 'qui potest premere ac fortiter tenere, ad luctum est idoneus; at qui ictu longe a se repellere, ad pugilatum; qui vero utrumque, ad pancratium.' Meminit pancratii Ulpianus lib. vii. § 9. D. ad leg. Aquil. Ubi Budæus in *Annotat.* priorib. Pancratium dictum vult, quod advocatis omnibus corporis viribus, omniumque nervorum contentione transigitur; quo loco plura vide, uti et P. Fabr. *Agonist.* lib. i. cap. 9. et Mercarial. de *Art. Gymnast.* lib. ii. cap. 9.

CAP. XXVIII. *Metellus*] Sunt qui

A. Gell.

4 U

volant esse Q. Metellum Macedonicum, fortunatissimum et honoratissimum, qui Consul, Censor, Augur, triumphalis, et duobus lustris princeps Senatus, filios et nepotes habuit consulares et triumphales multos: de quo præter cæteros Velleius Paternus lib. I. et Plinius Natural. Hist. lib. XIII. cap. 13.

§ 3 Τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον] Id est, 'In lente unguentum.' In V. C. est τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον, id est, 'In lente fabulam,' quod nihili est; et viris doctissimis jam pridem monitum omnino hic legendum τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον, 'in lente unguentum:' subaudi, infundis. Quod dicitur, cum quippiam non suo loco ac tempore adhibetur. Quemadmodum videlicet lenticulæ villi legumini inepte quis admiscuerit unguentum, hoc est, oleum odoratum. Idem usurpavit Cicero in Epistola quadam ad Atticum lib. I. 'Legati sunt, Q. Metellus Creticus, et L. Flaccus, τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον Lentulus Clodii filius.' Exstat et apud Aristotelem in lib. de Sensu et sensili: Ἀληθὲς γὰρ ὅτι ἐπεὶ ἐβρωδῶν εἶναι οὐδέποτε ἰσχυρῆς, ὅταν φακὴν ἐψηται, μὴ ἐπιχέω μύρον. Id est, 'Nam verum est, quod ait Stratis, Euripidem taxans, ubi lenticula coquitur, non debere unguentum infundere.' Citatur et ab Athenæo lib. IV. Delpnosoph. ubi et additur exstare apud Varronem, compluresque Latinorum eo proverbio usos. Plura vide apud Erasum in Adagila.

CAP. XXIX. Quando facies sit forma omnis, &c.] Hunc locum more suo descripsit Nopius in 'faciem,' ubi tamen legendum faciem totius corporis formam, non tantum πρόσωπον, id est, os, posuit prudens antiquitas: ut etiam monuit Mercerus.

§ 3 In Pamulo] Exst. Act. V. Sc. 2. Corpore aquilo est] Id est, 'subnigro.' Festus: 'Aquilus color ab aqua est nominatus. Nam cum Antiqui duos omnino naturales nossent,

id est, album et nigrum; intervenerit autem is quoque, qui ita neutri similis est, ut tamen ab utroque proprietatem trahat; potissimum ab aqua eum denominarunt, cuius incertus est color.' In Glossis Philoxeni est Aquilum, Μέλαν, ὡς Λυκάλλες. Nigrum interpretatur, quia quod subnigrum est, etiam nigrum vocari solet. Sic Homerus aquam nigram vocat Odys. V. sub finem, καὶ μέλαν ὕδωρ Πανόου. Et Virgilius: 'Qua niger humectat flaventia culta Galeus.' Nigra autem vel subnigra dicitur aqua, non quod talis sit, sed quod ob profunditatem talis appareat.

CAP. XXX. Quas partim Cynicas, alii Menippæas] De Satyris Varronianis vide supra I. 17.

ῥέπουρον] Vett. Edit. ὕδωρ κρύον, id est, 'aqua rigens.' Videtur autem Varro hac Satyra insectatus homines deliciores, qui in pota utebantur aqua gelida et refrigerata. Veteribus enim in usu aquam varia atque exquisita arte, maxime nivibus refrigerare, ut ex Athenæo lib. III. Delpnosoph. constat. Unde Martialis: 'Non potare nivem, sed aquam potare rigentem, De nive, commenta est ingeniosa sitis.'

Verbum illud scilicet e Græcia vetus; Musicam, &c.] Ita ex Ms. R. emendavit Lambecius, cum antea legerebatur, verbum illud scilicet vetus: Egregiam Musicam: τὸ egregiam huic loco male convenire facile animadvertit, qui verba hæc paulo accuratius pensitet, et cum Græcis unde expressa sunt, conferat. Ideo et H. Stephanus legi maluit v. i. s. egregie vetus: Musicam. Sed omnino legendum cum Lambecio et Ms. R. e Græcia vetus: Musicam, &c. Græcis enim quondam celebratum adagium: οὐδὲν ὑπέλας ἀποφύγειν καὶ ἀπαρῶς τῆς μουσικῆς, a quibus id postea Latini mutarunt. Ita Suetonius in Nerone: 'Subinde,' inquit, 'inter familiares Græcum

proverbium iactans: Occultæ musicæ nullum esse respectum.' Facile autem pro, e *Græcia*, egregiam substituere fuit; præsertim cum paulo durius videretur, verbum e *Græcia* vetus, pro, vetus *Græcorum* proverbium.

§ 2 *Indistincta namque fient et confusa, quæ legere*] Veteres enim interpunctionum notas, sive signa ad partes sententiæ distinguendas non adhibebant, atque inde difficilis oriebatur lectio, cum nisi exercitatis vix liqueret, ubi aut vox sustineri, aut suspendi, aut deponi deberet. Idque incolebatur ex hoc Auctoris Nostri loco manifestum. Hinc etiam lectionem primæ eruditionis partem facit Quintilianus lib. i. c. 8. 'Superest Lectio, in qua puer, ut sciat ubi suspendere spiritum debeat, quo loco veram distinguere, ubi claudatur sensus, unde incipiat; quando attollenda vel submittenda sit vox; quid quoque flexu, quid lentius, celerius, concitatius, lenius dicendum, demonstrari nisi in opere ipso potest. Unum est igitur, quod in hac parte præcipiam: Ut omnia ista facere possit, intelligat.' Verba quidem singula interposito puncto a se invicem Romani disparare solebant partim ad ornatum, partim ne coalescerent. De his intelligendus Cicero Orat. pro Muræna, ubi Jurisperitus vellicat: 'Dignitas in tam tenui scientiæ quæ potest esse? res enim sunt parvæ, prope in singulis literis atque interpunctionibus verborum occupatæ.' Sed id imprimis in Veterum Inscriptionibus, quæ hodie adhuc superstitæ, apparet, ubi singulæ voces puncto a se invicem separatæ. Secus ac Græci Veteres solebant, qui continuo nexu, abque ulla separationis nota voces scribebant. Unde Seneca Epistola x. ubi de celeritate orationis: 'In Græcis hanc licentiam tuleris: nos etiam cum scribimus, interpungere consuevimus;' singula scilicet verba a se invicem,

ut verborum ille fluxus aliquo modo sistatur. Has 'librariorum notas' Cicero appellat lib. iii. de Oratore: 'Inspirationis, non defatigationis notæ, neque librariorum notis, sed verborum et sententiarum modo interpunctas clausulas in orationibus esse voluerunt.' Librariorum notæ sunt puncta post singula verba. Verborum et sententiarum modo intelligit quidem partitionem sive divisionem in Commata, Cola, Periodos, non quod signis appositis ista distinguerentur, sed quo tantum legendo observari deberent. Et sic paulo post: 'Clausulas atque interpuncta verborum animæ interclusio atque angustia spiritus attulerunt.' Postea tamen, sed quo tempore incertum, etiam notæ inventæ et appositæ, quibus Commata, Cola, et Periodi discernentur; quæ 'Posituræ' atque etiam peculiariter 'Distinctiones' Latine, *θέσεις* sive *σχημα* Græce dictæ. Diomedes lib. ii. de Pronuntiatione: 'Lectio Posituræ accedere vel Distinctiones oportet, quas Græci *θέσεις*' (adde et *σχημα*) vocant. Sic Isidorus lib. i. Orig. c. 19. 'Positura est figura ad distinguendos sensus per Cola et Commata et Periodos: quæ dum ordine suo apponitur, sensum nobis lectionis ostendit.' Postquam autem viri docti distinguere cœperunt, oculis et singulis punctis diverso situ locatis, singulas partes notabant; Comma videlicet puncto ad medium litteræ, ubi sermo suspenditur; et hæc Media distinctio; Colon puncto ad imam litteræ, ubi sermo suspenditur; et hæc subdistinctio; Periodum puncto ad caput litteræ sive supra versum, ubi sermo deponitur; et hæc plena distinctio. Quæ omnia clara sunt ex verbis hisce Donati, licet ordinem invertat: 'Tres sunt Posituræ vel Distinctiones, quas *θέσεις* Græci vocant: Distinctio, Subdistinctio, Media distinctio. Distinctio est, ubi

finitur plena sententia: hujus punctum ad summam literam ponimus. Subdistinctio est, ubi non multum superest de sententia, quod tum necessarium separatum, mox inferendum ait: hujus punctum ad imam literam ponimus. Media est, ubi fere tantum de sententia superest, quantum jam diximus, cum tamen respirandum sit: hujus punctum ad mediam ponimus.' Hic quidem distinguendi modus olim obtinuit, ut ex aliis veterum Grammaticorum locis quoque, si opus foret, probari facile posset. Hodie varia puncti locatione missa, aliis aignis, figura, non positione discretis, quæque neminem fugiunt, in interpunctionibus nostris utimur.

§ 3 *Mnesitheum*] Mnesithei, ut nobilis medici, meminit Plinius in Indice lib. XXI. et aliquot sequestibus, ubi ejus 'de Coronis' librum citat; et haud dubie hic idem est ac Mnesitheus medicus Atheniensis, quem Galenus lib. I. *θέρας*. ad Glauconem ait, virum fuisse, tum in reliquis omnibus, quæ ad artem spectant, abunde doctum, tum quam methodo artem medicam exercere oporteat, nulli peritia secundum. Hujus libros *περί ἰδεστών*, De Eduliis, aliquoties commemorat Athenæus in Deipnosoph. unde suspicor excerpta esse, quæ hic Varro de Vini tribus generibus, nigro, albo, et medio tradit. Ex iis etiam quædam excerptit Galenus lib. II. de Alim. facultat. et quæ Mnesitheus de facultatibus partium in plantis nimis generaliter scripserat, adhibita censura correxit et confutavit. Ejus quoque epistolæ *περί κοθωνισμοῦ* meminit Athenæus l. XI. Sed et apud Pausaniam in Atticis Mnesithei mentio exstat.

Nigrum, album, medium, quod vocant κῆρρον, &c.] Sic quidem in omnibus libris, præterquam in Badiana editione, ubi legitur: *Nigrum, album, melinum, quod vocant κῆρρον*; et *novum, vetus, medium*; et *efficere nigrum vires, album*

urinum, melinum &c.: *novum refrigerare, vetus calefacere, medium vero esse prandium cœvium*. Nam cum Servius ad III. Georg. 'gilvum' colorem interpretetur 'melinum,' Badius ex Maserio tradit vinum *κῆρρον*, quod est, 'gilvum,' melius hic appellari posse 'melinum,' et forte Gellium sic scripsisse; ut sic vinorum discretio a coloribus habeatur. Aliud autem esse quod additur, *novum, vetus, medium*. In cujus sententiam et ipse Badius secedit; et sane aut *melinum* legendam, aut *medium* pro vino *κῆρρον* sive 'gilvo' capiendam, cum et ipse Varro hoc modo interpretetur.

Nigrum vires] Sic omnino legendam, cum Vet. Ed. Veneta A. MDX. et Aldina A. MDXV. item Ascensiana, quod et Mosellanus vidit. Male in Vet. Edit. Rom. quod et H. Stephanus, et Vir Doctissimus in ultima, quam procuravit, editione, retinuerunt, est, *Nigrum vires*. Nam ipsissima Mnesithei verba, quæ Varro innuit, exstant apud Athenæum lib. I. Deipnosoph. ubi legere est: *Μνησιθέος δ' ὁ Ἀθηναῖος φησὶν, ὁ μέλας οἶνος ἐστὶ θρεπτικώτατος, ὁ δὲ λευκός, οὐρετικώτατος καὶ λεπτότατος, ὁ δὲ κῆρρος, ξηρός, καὶ τῶν σπέρτων πεπτικώτατος*. Id est, 'Nigrum vinum, inquit Mnesitheus Atheniensis, nutrit copiosissime: album tenuissimum est, urinasque ei et valentissime: gilvum potenter siccet, et imprimis est utile concoctioni.' Quæ ipsissima sunt cum Varronianis hisce, et illustrantur quoque ex istis, quæ Athenæus ibidem paulo ante habet: *τὴν οἶνον ὁ μὲν λευκός, ὁ δὲ κῆρρος, ὁ δὲ μέλας. καὶ ὁ μὲν λευκός λεπτότατος τῇ φύσει, οὐρετικός, πεπτικὸς τὰ ὀν, τὴν κεφαλὴν ποιεῖ δάκρυον ἀνοφερὲς γὰρ ὁ οἶνος. ὁ δὲ μέλας, ὁ μὴ γλυκεῖσθαι, τροφικώτατος, σπληνικός· ὁ δὲ γλυκεῖσθαι, καὶ τῶν λευκῶν, καὶ τῶν κῆρρων τροφικώτατος*. Id est, 'Vinum aliud album, aliud gilvum, aliud nigrum. Et album quidem, quod natura tenuissi-

num et calidum, urinas movet, concoctionem juvat, sed quoniam superiora petit, igneo calore caput ferit: nigrum expers dulcedinis, adstringit et alit plurimum: quod vero subdulce est, copiosius alimentum suppeditat, quam ullam ex albis, vel gilvis.' De vino nigro idem Athenæus eodem libro antea dixerat: 'Ἐπειδὴ δὲ Ὀρετροὶ τὸν μέλανα οἶνον, πολλὰκις αὐτὸν καὶ αἰθεῖα καλεῖ, δυνάμειότατος γὰρ ὄντι, καὶ μέντοι ἐν ταῖς ἔξοι τῶν πινόντων πλεόντων χρόνοις. Id est, 'Vinum autem nigrum cum Homerus laudat, sæpiusculum id vocat αἰθεῖα, id est, vel atrum, vel urens. Alendi enim corporis vim maximam habet, diutissimeque in eorum habitu permanet qui biberant.'

Medium τέφω] Sive hic *medium* cum Maserio et Badio legas, sive τὸ *medium*, quod omnes Codd. habent, retinere malis, necesse est, intelligas 'vinum gilvum,' quod concoctionem juvare modo ex verbis Mnesithei apud Athenæum vidimus; cuius et ista sunt eodem lib. i. 'Ὁ δὲ λευκὸς οἶνος, ἁσθητὴς καὶ λεπτὸς, δὲ δὲ κερδὸς πέπτα βίην, ξηραντικώτερος ἔν. Id est, 'Vinum quidem album imbecillum est ac tenue; Gilvum vero siccatur valentius, et magis concoctionem juvat.'

Πέφω] Concoctionem.

Vetus calefacere] De veteris vini virtutibus sic Athenæus lib. i. 'Ὁ παλαιὸς οἶνος οὐ πρὸς ἡδονὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑγίειαν προσφορότερος πέσσει· γὰρ μᾶλλον τὰ σίτα, καὶ λεπτομερὴς αὐτοῖς εὐαερότερος ὄντι. δυνάμει δὲ τοῖς σῆμασις ἐμποιοῖ, τὸ αἷμα τε ἐνερθεῖς καὶ αἰσθητόν κατασκευάζει, καὶ τοὺς ὕπνου ἀπαρέχους παρέχει. Id est, 'Vinum vetus non ad voluptatem solum, sed ad bonam valetudinem conducibilis est, quoniam cibum magis coquit, et ob partium tenuitatem facile digeritur, vires corporis anget, sanguinem rubrum et commode fluentem gignit, placidumque somnum conciliat.'

Hinc vinum vetus maxime in pretio: et toties ejus mentio apud Auctores. Seneca de Vita Beata: 'Cur apud te vinum ætate tua vetustius bibitur?' Et lib. iv. Nat. quæst. 'Quoniam non contenti vina fundere veterana et per saporis ætatesque ire.' Notum istud Petronii: 'Allatæ sunt amphoræ vitreæ diligenter, gypsatæ, quarum in cervicibus Pittacia erant affixa cum hoc titulo, Falernum Optimum annorum centum.' Παλαιούθαι autem, ut bene observat Casaubonus ad Athenæum, de vino dicitur duobus modis, vel cum diu asservatum est, quod *κεχροικὸς* vocatur, vel cum veteris vini qualitatem quoque modo est assecutum. Galenus lib. i. De antidotis: Καλοῦσιν οἱ περὶ ταῦτα θεοὶ παλαιούθαι τὸ μεταβάλλειν ἐν αἵματι εἰς τὴν ποιότητα τῶν παλαιουμένων. Vires autem et colorem acquirere vinum senescendo ex modo dictis, et ex medicorum libris notissimum est. Inde natum est vetus dictum, atque, ut loquitur Galenus, δ *περιφερόμενος λόγος*, Πάντα γ' ἄλλα γρη῏ τῷ χρόνῳ πληρὸν οἶνου, 'Omnia alia senescunt tempore, excepto vino.'

Medium esse prandium caninum] Medium hoc loco non capiendum de vino gilvo, quod modo concoctioni inseruire dixit, verum de vino medio inter vetus et novum; scilicet quod non sit vetus, neque nimis novum, sed intermedium, et de utroque quasi participans. Cujusmodi vinum Varro dicit esse 'prandium caninum,' quod Auctor Noster interpretatur, prandium abstemium, in quo nihil vini potatur; et caninum dici, quoniam canis vinum non bibit. Vinum autem medium pro vino non habendum, quia neque calefacit, neque refrigerat. Quæ interpretatio, ut mitissime dicam, nimis frigida mihi videtur. Et aliis etiam jam animadversum, Gellium in hujus proverbii explicatione lapsus, neque Varronis mentem assequutum. Quos inter J. Bap-

tista Pius ad l. v. Lucretii, ubi multa quidem, nec tamen feliciora profert, atque prandium caninum significare aliquem effectum, qui per vinum medium fieret, et intelligit famem caninam, quam vino medio sedari dicit. Sed hæc nihili sunt. Si Varronis Satyra, unde hoc fragmentum desumptum, integra hodie exstaret, posset vel ex ea, vel forsitan etiam ex reliquis ejusdem libris deperditis, si superstitēs forent, lux quæpiam fœnerari, unde hæ tenebræ pellerentur. Verum cum iis careamus et mihi in præsentī nihil melius occurrat, præterquam quod Phil. Carolo in Animadversionibus visum, ejus conjecturam hic subijciam. Ut autem planum faciat Agellii expositionem se ipsam prornere, ait, Siquidem vinum medium dicendum erit prandium caninum, quia non calefacit, quæ veri vini in-
doles est, multo magis vinum novum

fore prandium caninum, quia frige-
facit, quod ei cum aqua, quæ canum
potio, commune est. Ad hæc con-
stare, vina media omnium maxime
inflammare, et in eo a canum potu
longissime distare; quod etiam cau-
ponibus non ignotum, qui hoc potis-
simum vini genere rusticos et urba-
nam plebem solent invitare. Unde
ipsi videtur hoc velle Varronem:
Vinum novum frigefacere; vinum
vetus moderate calefacere; medium
vero prorsus incendere, et inflamma-
re capita potantium; ut inter se rix-
as agitare, et concertare soleant mo-
re canum, quibus hoc familiare. Ut
vel ex eo apparet, quod Sallustius
et B. Hieronymus 'caninam facun-
diam' pro rabiosa maledicentia et
studio contentionis usurparunt. Me-
liora docturus beneficium apud me
ponet.

LIBER XIV.

CAP. 1. *Qui sese Chaldaeos*] Cicero de Divinat. lib. II. 'Chaldaei non ex artis,' inquit, 'sed ex generis vocabulo nominati, diuturna observatione siderum, scientiam putantur effecisse, ut praedici posset, quid cuique even-
tarum, et quo quisque fato natus esset.' Hi sunt, quos vulgo 'Astrologos,' et 'Judiciarios,' eorumque vanam professionem 'Astrologiam' ἐντελεσματικὴν, sive Judiciariam appellamus. Augustino lib. IV. cap. 1. 4. et 7. Confess. 'Planetarii' dicuntur. Olim etiam vulgo, at male, 'Mathematici,' generali nimis et ipsis minime convenienti nomine, dicti. Noster supra lib. I. cap. 9. 'Vulgus autem, quos gentilitio vocabulo Chaldaeos dicere oportet, Mathematicos dicit.' D. Augustinus lib. II. de Doctrina Christ. cap. 21. 'Qui Genethliaci propter dierum natalium considerationes, nunc autem vulgo Mathematici vocantur.' Quo nomine ut magis specioso et ipsi Chaldaei sese jactarunt, ut testatur Sext. Empiricus lib. V. advers. Mathematic. ubi ait se isto libro scripturum, non adversus Astronomiam, ἀλλὰ πρὸς γενεαλογίαν, ἢ σημειώτους κοσμοῦντες ὀνόμασι οἱ Χαλδαῖοι, Μαθηματικοὶ καὶ Ἀστρολόγοι οὗτοι αὐτοῖς ἀναγορεύουσιν, 'Sed adversus genealogiam, quam Chaldaei magnificis ornantes nominibus, seipsos Mathematicos appellant et Astrologos.' Hinc etiam in Cod. Theod. et Justinian. Tit. de Maleficis et Mathematicis; et Imp. in l. V. ad omnem ambiguitatem vitandam 'Chaldaeos' et 'Mathematicos' conjungunt, et omnem divinandi curiositatem lata lege perpetuo silere ju-

bent. Vocantur etiam 'Babylonii' Julio Firmico lib. II. Astron. cap. 3. unde et 'numeri Babylonii' apud Horatium lib. I. Od. II. 'Nec Babylonios Tentaris numeros.' Cæterum etsi Chaldaeorum nomen plerumque male audiit, utpote quo homines divinandi ex astris artem profitentes designarentur, tamen inter ipsos Chaldaeos etiam fuisse, qui hanc artem minime probarunt, sed ut vanam et suspectam haberent, luculenter testatur Strabo lib. XVI. Geograph. ubi inquit: 'Ἀφ' ὧντο δ' ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ κατοικία τοῖς ἐπιχωρίοις φιλοσόφοις, τοῖς Χαλδαίοις προσαγορευομένοις, οἱ περὶ ἀστρονομίαν εἰς τὸ πλεόν. προσποιούται δέ τινες καὶ γενεθλιαλογεῖν, οὓς οὐ καταδέχονται οἱ ἕτεροι. Id est, 'Constituta est habitatio peculiaris in Babylonia philosophia indigenis, plurimum astronomiam tractantibus, qui Chaldaei appellantur. Sunt ex his qui e natalibus hominum eventura iis vaticinari se profiteantur; sed a cæteris non probantur.' Ex quibus liquet Chaldaeos ab ultima antiquitate Philosophiae rerumque naturalium contemplationi deditos fuisse; præsertim singularem et præcipuam operam Astronomiæ seu corporum motuumque cælestium observationi impendisse; eosque inter quosdam fuisse qui in Astrologicis prædictionibus totum studium ponerent; hos autem a cæteris improbatos fuisse.

Egregia atque illustri oratione] Merito egregia atque illustris hæc Favorini adversus Chaldaeos oratio dicenda, ac nescio an in tota antiquitate similis reperiat, ubi adeo succincte, ac nervose, argumentorumque

pondere futilissimæ hujus artis fundamenta evertantur. Quod etiam inter Veteres fecit Cicero ex Panætio l. II. De Divin. et Sextus Empiricus lib. v. adversus Mathematicos. Recentiores varii quoque Astrologiam oppugnare et expugnare tentarunt. Præ cæteris eminent Hieronymus Savanorola in Opere eximio adversus divinatricem Astrologiam, J. Picus Mirandulanus libr. XII. Disputat. in Astrologiam, Alexander de Angelis lib. v. advers. Astrologos, Sixtinus ab Hemminga in Astrologia refutata, Georg. Raguseus lib. I. De Divinatione, et tandem Eruditissimus et Philosophorum suæ ætatis nemini secundus P. Gassendus in Physic. lib. VI. sect. 2. ubi de siderum effectibus agit. Nos ad sequentia Auctoris nostra verba, eorumque majorem elucidationem, hinc inde quædam delibabimus.

An quod ita serio judicatuque existimaret] Ego sane non dubito, quin Favorinus serio causam hanc peregerit, non autem exercendi ingenii, aut inanis ostentationis, vel gloriolæ captandæ gratiæ. Equidem et quamplurimos Philosophos ante ipsum apud Græcos Chaldæorum artem ut vanam mirifice contempsisse, vel ex hoc Ciceronis lece lib. II. de Divinat. constat: 'Eudægus Platonis auditor in Astrologia' (Astronomiam quam nunc vocamus ubique in hisce Ciceronis verbis intellige. Olim enim Astrologiæ nomine etiam ipsa Astronomia vocata, quæ postea distingui cœpit) 'judicio doctissimorum hominum facile princeps sic opinatur, id, quod scriptum reliquit, Chaldæis in prædictione et in notatione cujusque vitæ ex natali die minime esse credendum. Nominat etiam Panætius, qui unus e Stoicis Astrologorum Prædicta rejecit, Archelaum et Casandrum, summos Astrologos illius ætatis, quæ erat ipse, cum in cæteris Astrologiæ partibus excelleret, hoc

prædictionis genus non usos. Scylax Halycarnassensis familiaris Panætii excellens in Astrologia, idemque in regenda sua civitate princeps, totum hoc Chaldaicum prædicendi genus repudiavit.'

§ 2 *Disciplinam istam Chaldæorum tantæ vetustatis non esse]* Vett. Edd. habent *tantæ venustatis*, quod et Nannius lib. I. Miscell. cap. 7. explicat, 'tantæ auctoritatis.' Sed rectissimum est, 'tantæ vetustatis non est.' Jactarunt quippe Chaldæi ad expeditionem Alexandri in Asiam, elapsa esse annorum quadringenta et septuaginta duo millia, ex quo sidera observarunt, ut est apud Diodorum Siculum lib. II. Unde Cicero Panætii auctoritatem secutus lib. VI. de Divinat. de Chaldæis: 'Nam quod alunt quadringenta et septuaginta millia annorum in periclitandis, experiundisque pueris, quicumque essent nati, Babylonios peruisse, fallunt. Si enim esset facilitatum, non esset desitum: neminem autem habemus auctorem, qui aut fieri dicat, aut factum sciat.' Id autem Chaldæi fecisse videntur in æmulationem Ægyptiorum, qui quinquaginta annorum millia numerabant, ex quæ siderum observationibus vacarent, et gloriabantur, Chaldæos sui esse coloniam, ut refert Diodorus Siculus lib. I. Hoc autem Chaldæi pernegabant. Sed quam vana hæc fuerit jactatio, cætera ut omittam, vel ex eo constat, quod Simplicius in I. II. de cælo, comm. 46. scribit, Chaldæos non plures annos edidisse Calliatheni de vetustate gentis percontanti, quam mille nongentos et tres, ad usque Babylonem ab Alexandro captam. Quos annos si retro numeres, non multum ultra Abrahami Patriarchæ tempora exeurrent. Desique Hipparchus et Ptolemæus, Astronomi principes, nullas veterum Observationes siderum afferunt, quam quæ sub rege Nabuchodonosore apud Ægyptios

Assyriesve factae fuerint. Quam vere etiam crasse fuerint Chaldaeorum veterum et Aegyptiorum de rebus caelestibus observationes nemo nescit, qui mathematicorum libros salutaverit. Fuisse enim antiqui isti solummodo studiosi cognoscendi motus tam Solis, quam Lunae, ob praedictionem Eclipseon; non item aliorum Planetarum motus; ut vel ex eo constat, quod vel Hipparchus nihil ex ipsis habuit, unde eorum motus redigeret in Tabulas; primusque Ptolemaeus ex observationibus Hipparchi et suis confecit Tabulas. Atque haec, cum ignorarent Planetarum loca in Zodiaco, manifestum est observari non potuisse, quis foret cuiusque Planetæ in quovis Zodiaci loco effectus; quod tamen ad placita eorum servanda fieri debuit. Verum de hisce uberius disserendi non est hic locus.

[*Æruscatores*] Festus: 'Æruscare, ara undique, id est, pecunias colligere.' Apud Auctorem Nostrum supra lib. IX. cap. 3. est, 'Æruscans,' pro eo qui stipem undique colligit. Dicitur et 'Æsculator.' Græcis χαλκαῖος, ut est in Glossis Cyrilli: χαλκαῖος, 'Nummularius, Æsculator.' Eodem Glossæ et 'Æsculor' interpretantur χαλκαῖος. Hoc facientes hic dicuntur 'Æruscatores,' et id genus hominum optime hic describitur, cibum quantumque ex mendaciis captare; utpote qui planorum instar hinc inde vagantes, prædicendique artem jactantes, perinde circa hominum fortunas, eventaque pronunciarent, indeque lucrum captarent, ac jam facit circumforaneum vileque genus hominum, quos vulgo Bohemos et Aegyptios vocant.

Quoniam viderent terrena quædam inter homines sita caelestium rerum sensus atque ducta moveri, &c.] Hoc unum ex præcipuis argumentum est, quo Astrologi arti suam fidem conciliare nituntur. Quoniam enim omnibus est

in confesso sidera non mera esse signa, sed causas quoque Physicas plurimorum effectuum. solem nimirum esse causam lucis et caloris; accessuque et recessu suo inducere seriem ac vicissitudinem tempestatum anni; inservire procreationi plantarum et animalium; excitare vapores et exhalationes ex Terra, unde nubes, pluvia, ventus, aliaque id genus: Lunam plurimum posse in res humidas, ac in mare potissimum, quippe cujus fluxus et refluxus ad ejus motum sese contemperat: eandem etiam implere et vacuare conchyliis, ossaque animalium: denique dari Influentialas, quibus tam hæc duo, quam cætera astra vires exerunt in hæc inferiora; cum enim astra otiosa esse non valeant, et effectus sint, qui ad causas alias quam ad sidera revocari nequeant, ut Crises morborum et inæqualitates tempestatum, quæ nempe, cum aliunde Sol æquali sibi semper motu cursum suum peragere nobis videatur, eisdem tamen singulis annis non eodem modo sese habeant, sed nunc calidiores, nunc humidiores, &c. hæc, inquam, licet omnibus fere in confesso sint, non tamen inde inferre licet, quemadmodum Astrologi faciunt, omnia rerum humanarum, et parva et maxima, tanquam stellis et sideribus evincta, ut Auctor Noster loquitur, duci atque regi. Nulla enim experientia vel ratione hæc, ut superiora, probari possunt. Non enim, ut experientia constat Solem tempestates varias inducere, implere Lunam conchyliis, et quæ sunt hujusmodi alla; ita etiam experientia eadem probari potest, simile quippiam de Zodiaci signis, gradibusque, De Saturno, Jove, Marte, cæterisque sideribus; cum ne minimus quidem effectus ex ulla observatione ostendi possit, qui ad unum signum sidusve potius quam ad aliud, aut ad aliam causam referri debeat. Neque ratio hic magis prod-

est, cum hæc experientia nitatur; experientia vero hic nulla sit, deducique ad summum possit, unumquodque sidus, cum sit lucidum, pro sua lucis modulo lucere, calefacere, et si quid ex huiusmodi luce caloreque promanare possit.

Tanquam stellis atque sideribus evincta, duci et regi] Sane non mirum est, eos, qui primi ex divinatione lucrum quæsiwere, Cælo Artem, quam venditabant, adscripsisse; cum nullum velamen apud credulum vulgus, animosque futurarum cognoscendarum rerum avidos obtendi possit speciosius, quam ea, quæ in hisce inferioribus fiant, ex planetarum varia discessione, conjunctione, oppositione contingere. Isti autem hinc cætera sua commenta fabricarunt.

§ 3 Πάχυς πορεῖον] Id est, 'crassius et pinguiori Minerva.'

Nullo scientia fundo concepta, sed fusa, et vaga, et arbitraria] Omnino ita est. Si quis enim tantummodo generalia ista fundamenta, ac veluti prima principia, quibus prædictiones Astrologicae nituntur, enumerare velit, statim deprehendit non modo quam sint incerta, sed etiam quam futilia, atque omnia mera esse signamenta, utpote ex mero arbitrio et sorte, ac nulla, aut vanissima occasione excogitata. Quid enim aliud sunt, quæ Astrologi referunt de vi et efficacia imaginum cælestium pro libitu fictarum? De distinctione Signorum non solum in Verua, Æstiva, Autumnalia, Hyemalia; item in Borealia et Australia; Ascendentia, et Descendentia; in Cardinalia, Media et Communia; in Conjuncta, Disjuncta, &c. sed et in Ignea, Terrea, Aëria, et Aënea, unde quatuor signorum decantatissimi Trigoni? Quid aliud sunt, quod alia signa fecere Humana, alia Ferina, alia Masculina et Diurna, alia Fœminina et Nocturna? Rursus alia Fœcunda, alia Sterilia, alia Mediocria, alia felicitum ingeni-

orum, alia stupidorum? Denique quod alia distinguere in Andientia et Videntia, alia in Formosa et Difformia; alia in Obesa et Macilentia; in Ruminantia et Non-ruminantia, et id genus nugarum reliqua? Nonne eodem redeunt, quæ de Planetarum inter se Aspectibus, ex hisque alios esse beneficos, alios maleficos referunt? item quæ de XII. domorum Dispositione, earumque inter se distinctione in Cardines, Succedentes, et Cadentes, &c.? Hæc simpliciter atque obiter enumerasse sufficit, ut quam futili et stramineo fundamento nitantur, facile quivis animadvertere possit.

§ 4 Et cæsus] Intelligit Planetarum conjunctiones, quæ Græcis ὀμβροὶ dicuntur; de quibus paulo post uberius dicendum.

Si quis ea uti velit in diversis cæli regionibus] Verissimum hoc est; quod, etiamsi concedatur Chaldaeos aut Ægyptios habuisse principia Astrologica certitudinis alicujus, ea tamen in cæteris regionibus usui esse non possint. Si qui enim apud horum Antecos, Antipodasve habitaverint, plane opposita iis, quæ Chaldaei et Ægyptii de hac arte tradiderint, observanda erunt; sic ut tota illa machinatio penitus ruat. Similiter si qui ad Æquatorem, seu in medio Zonæ torridæ constiterint, eis omnia temperata et mixta ex eorum regulis accipienda erunt. Ita qui in minore majoreve recessu ab Æquatore, intermedii scilicet locis inter Æquatorem et Polos degerint, iis omnia debent variari; et ita paullatim immutari, ut vel contraria futura sint, vel prorsus nulla. Sic qui sub Polis vitam egerint, ubi nulla pars oriens, nulla est occidens; ubi Zodiaci et Fixarum idem semper est status; ubi Planetæ singuli per totam suam periodum tantum semel oriuntur et occidunt; iis plane Chaldaeorum Astrologia tota perit. Hinc omnino necessarium

Et, Astrologiam omnem, si quæ sit, uniuscujusque loci specialem esse, nullam vero generalem. Ut proinde mirum hodiernos Astrologos in nostris etiam regionibus adeo remotis, et ferre ex decretis Chaldæorum judicia, et putare ea quæ hic observantur, esse iis conformia, quæ illic observata fuerint. Quasi vero Chaldæi, apud quos tanta cœli clementia, quasi etiam Ægyptii, apud quos tam raro pluit, observare ea potuerint, ex quibus nobis traderent præcepta prædicandi ex siderum positura pluvias, et totam hanc inconstantiam et perturbationem regionum nostrarum. Sed nihil horum minus, et præcepta ab iis tradita, ut ex modo dictis manifestum, ad nos aliasque ab iis remotas regiones pertinere nequeunt.

Sicuti non usquequaque pruinas aut colores cient, &c.] Id autem inde fit, quod actionis siderum conditio generalis et indifferens sit, nullatenus autem specialis determinataque ex se ad unum potius effectum, quam ad alium. Quod vero hic potius, quam ille effectus sequatur, id fit quasi ex accidenti, et ex adjunctione concurrente specialis ac determinatæ causæ. Verbi gratia, Solus quidem effectus est, Terram generatim calefacere suis radiis, sed quod hic potius Ver, quam Autumnus, Ætas quam Hyems vigeat, ipsa Terra suo situ et dispositione specialis est causa. Idque vel ex eo manifestum, quod eodem tempore citra utraque Æquatorem tempestates oppositæ sint, cum tamen Sol semper idem maneat, eodemque modo calorem diffundat. Quod enim Sol, dum nobis est æstas, radios in nos mittat, et magis perpendicularares, et diuturniore tempore, causa est idem situs, quo erga ipsum sumus, ut tempore eodem Antæcis, Antipodibusque nostris, apud quos est Hyems, situs, quo ad eundem se habent, causa est, cur ipsi et magis obliquos et brevior tempore radios

mittat. Cæterum enim ipse Sol suam constanter pergit viam, et ex accidenti ipsi est, quod tempore eodem, dum nos calemus, illi frigeant, dum nos frigemus, illi caleant. Quod etiam locum habet in variatione earundem Tempestatum eadem in Regione contingentium, quæ adhuc minus Solem, ut causam specialem agnoscit. Dum enim media Hyeme dies aliquot sæpe intercedunt ejusce temporis, quo glacies nivesque solvantur; media etiam Æstate intercedunt aliquot ejusce algoris, quo diploides, ut per Hyemem, assumendæ sint; in causa profecto Sol esse non potest, per quem unicum, et Terræ etiam situ adhibito, si res constaret, calor sensim unoque tenore a Bruma in Solstitium increaseret; ac sensim unoque tenore decresceret a Solstitio in Brumam. Causa igitur hujus varietatis non ex Sole petenda est, sed ex speciali dispositione, qua se per illos dies specialis illa Regio habet, in qua fieri extra ordinem calorem, frigusve contingit.

§ 5. Pro percepto liquere.] Sic omnino legendum. Vulgo non bene *pro percepto liquere*. Idque ex Cicerone de Fato manifestum, ubi inquit: 'Et enim si divinatione, quibusnam a perceptis artis proficiscitur? Percepta appello, quæ dicuntur Græce *θωπήματα*. Non enim credo nullo percepto aut cæteros artifices versari in suo munere, aut eos qui Divinatione nuntiant futura prædicere. Sunt igitur Astrologorum percepta hujusmodi,' &c. Percepta igitur sunt observata, notata, spectata, præcepta, et addidit Cicero vocabulum Græcum, Mathematicis usurpatum, ad ambiguitatem vitandam; cum alioquin voce 'percepti' etiam pro quavis comprehensione et perceptione utatur. 'Pro percepto' igitur 'liquere' est pro spectato, certo, et de quo dubitari non debeat, habere.

Quas multi erraticas, Nigidius erro-

nes vocat] Et Græca voce, licet etiam Latina civitate donata, 'Planetas.' Septem autem antiquitus tantum cognitos, nemo est qui ignorat. Hos Veteres Astrologi in tres sectas, Chaldaicam nimirum, Ægyptiacam, et Græcam, divisi pro Diis colebant; et inde originem traxit, quicquid virium in rebus humanis regundis iis adscripserint. Ut autem viderentur nunc hunc nunc alium effectum habere, pro varia scilicet eorum positura, ideo et variæ ad libidinem, et absque ullo in rerum natura fundamento Dignitates excogitavit, et Planetis attribuit, Astrologis vero vocatæ, Domus, Exaltatio, Triplicitas, Terminus, Facies. Et Domum quidem appellant locum naturæ cujuscunque planetæ maxime congruentem, ubi scilicet planeta majorem vim ac potestatem exerceat. Ex duodecim vero domibus Soli et Lunæ singulis unam tantummodo domum, sive Zodiaci signum, Soli scilicet Leonem, Lunæ vero Canceram assignarunt. Ex reliquis autem quinque Planetis, ut decem domuum numerus apte distribueretur, unicuique binas concessere. Hinc ex Astrologorum Doctrina, ut in propriis domibus Planetæ maximam vim habere, ita in Signis oppositis vehementer debilitari, damnumque maximum pati dicatur, ut Sol in Aquario, Luna in Capricorno, et ita de reliquis. Secundam dignitatem vocant Altitudinem sive exaltationem; quæ dum planeta præditus est, quasi quodammodo exultat, cum reperiatur in signo, ad propriam vim exercendam idoneo; tuncque in aëre cæterisque rebus manifestas mutationes facit atque producit. Sic Solis exaltationem esse dicunt in Ariete, Lunæ in Tauro, Saturni in Libra, Jovis in Cancro, Martis in Capricorno, Veneris in Piscibus, Mercurii in Virgine; idque iis rationibus fulcire conantur, quas apud ipsos si tanti aliquis faciat, videre poterit. Triplicitas autem, quam ter-

tiam dignitatem, et trigonum etiam dicunt, est trium signorum copulatio trino aspectu sese aspicientium: in quibus unum est mobile, alterum fixum, reliquum commune. Hinc trigoni ignei, aërii, aquei, et terrei apud eos inventio. Terminul, seu fines planetarum, ex eorum sententia, sunt certi gradus signorum, in quibus planetæ dignitatem quandam, et quasi prærogativam habere dicuntur. Sic exemplo Ægyptiorum, major pars Astrologorum Signi Arietis gradum vi. Jovi adscribunt, Veneri xii. Mercurio xx. Marti xxv. Saturno xxx. atque ita in reliquis signis. Facies, quæ ultima Planetarum dignitas, dicta, quod, cum signum quodlibet triginta gradibus constet, illud in tres partes præcipuas dividerint, quas decanos, seu facies appellarunt, eisdemque distinctos domines præfecerunt. Primi igitur decem gradus Arietis tribuuntur Marti, sequentes decem Soli, decem postremi Veneri: decem primi Tauri Mercurio, et sic consequenter. Jam de Planetarum Aspectibus quæ non fingant? quorum alios beneficos, alios maxime maleficos volunt esse; cum revera Planetarum aspectus nihil aliud sint, quam eorundem radiationes aut ad seipsos, aut ad aliquas cœli partes, nihil boni, nihil mali portendentes. Quæ enim ratio, quod Conjunctionem planetarum fingant natura sua indifferentem, et modo bonam, modo malam esse, prout scilicet planetæ modo boni, modo mali sint, qui conjunguntur; utrumque autem se habeat, esse omnium radiationum robustissimam? Quare Sextilem aspectum fingunt imperfectæ amicitie, ac vires valde debiles habere? Quare Quadratum aspectum mediocriter malum, et ita mediocrem agendi vim habere? Trinum vero optimum esse Aspectum, atque perfectæ amicitie, æqualis autem potentie cum quadrato? Oppositionem denique maxime noxiam radia-

tionem, hoc est, inimicitias perfectas, atque post conjunctionem omnium validissimam? Hæc omnia, quæ ex multis similibus nugis breviter tantum recensenda duximus, nemo sanus ullam fundamentum in rerum natura, rectaque ratione habere unquam dixerit, sed mera esse signa, pro luti et Astrologorum mero arbitrio excogitata, plebisque fallendæ et hominum futura noscendi avidorum gratia assumpta; ut, dum nihil revera prædicere valeant, verba saltem hominibus ipsos consentientibus dent, et mira dixisse videantur, cum meris ambagibus et tortuoso verborum flexamine nihil nisi nugæ effutiant.

Nec majoris momenti sunt, quæ Astrologi de Effectibus Cometarum in hæc inferioribus in medium proferunt: quos alii ut causas, alii tantum ut signa et Indices malorum in terris contingentium considerant; Quasi annorum sterilitates, pestes, bellorum clades, Regnorum everiones, Principum mortes, &c. Cometarum apparitione vel indicarentur, vel etiam efficerentur. Sic quidem Manilius lib. I. Astronom. 'Quin et bella canunt ignes, subitosque tumultus Et clandestinis surgentia frondibus arma, Civiles etiam motus cognataque bella,' &c. Unde et illud Claudiani nullius non in ore: 'Et nunquam cœle spectatum impare Cometam.' Et Lucani: 'crinemque timendi Sideris, et terris mutantem regna Cometen.' Et id genus similia. Hæc quidem satis speciosæ ita prætenderentur, si hujusmodi mala nunquam contingerent nisi cometis præsentibus; nunc vero, sive cometæ præcesserint, sive non, hæc omnia eodem modo se habent, et semper alicubi terrarum aut anni steriles sunt, vel pestis grassatur, aut bella geruntur, aut Regna evertuntur, Principes quovis tempore moriuntur; sic ut non magis hujusmodi in Cometæ, quando apparuerint, referenda sint, quam vel ad Solem

vel ad Lunam singulis diebus nobis orientes et occidentes. Et mirum, adhuc hodie, in tanta bonarum literarum et scientiarum luce, homines, qui etiam supra vulgus sapere sibi videntur, reperiri, qui hujusmodi nugis et quiescentibus capiuntur, aliisque, præsertim radi plebeculæ, omnibus viribus et quovis modo persuadere conantur. Sane istud in vulgo, quod ad Cometarum apparitiones, præjudiciis letis, quod scilicet mala portentant, imbutæ, stupere assolet, non ita mirandum; sed dolendum magis et deplorandum, superstitionem hanc in animis eorum foveri ab istis etiam, a quibus potius radicitus evelli deberet. Quod et non semel vidimus et audivimus, cum nuperrimi duo isti Cometæ, sibi invicem non longo intervallo succedentes, in hominum conspectum venirent: quorum alter anno superiori circa finem mensis Novembris, aut initium Decembris. primum apparuit, et usque ad finem Februarii hujus anni MDCLXV. ab oculis Telescopio melioris notæ instructis conspici potuit, imo, ut apparet ex Epistola Auzotii ad Petitum, quam Parisiis typis descriptam Petitum transmisit ad Virum Amplissimum et Astronomorum nostri sæculi facile Principem D. Johannem Hevelium, amicum plurimis nominibus mihi colendam, cujus etiam Responsionem propediem publice legemus; ut, inquam, ex ista Epistola apparet, Cometa iste ab Auzotio Lutetiæ Parisiorum, aliisque alibi per egregium Telescopium adhuc die 18. Martii, et amplius conspectus fuit; alter vero paullo post mense Aprilis horis matutinis ante Solis exortum tandiu visus, donec sub radiis solaribus, ad quem motu proprio tendebat, evanesceret. Et sunt, qui Disquisitiones, ut appellant, Philosophicas de Cometis edidere, et subnectunt Prognosticam Astrologicam generale, ubi primum Cometam Saturnium fuisse supponunt, atque ex-

inde ingens aliquod malum, puta bellum aut pestem prænunciari; quia vero cauda ejus ad breve tempus non visa, malum etiam ad breve tempus cessaturum prænotari, donec resumptis viribus redintegretur. Quia item cauda iterum apparens admodum brevis fuit, et obscurior atque paulatim deficiens, hinc sequens malum obortum non adeo magnum fore, et paulatim assopitum iri spem dari; et id genus similia, quæ ipsi longius diducunt, nobis vero maximo tædio non repetenda. Istud autem non omitendum, quod apparitione illius Cometæ, qui mense Aprili conspectus fuit, dicant confirmari omnia ista mala, quæ priori apparitione præ sagita fuerint, eademque non tantum certo, verum etiam cito eventura novo hoc cælesti spectaculo denuntiari, ac iram Dei non extinctam sed accensam magis, et peccatis nostris inflammata esse. Scilicet homines isti Deo ter optimo Maximo a consiliis fuere, ipsisque revelatum, quid hic vel ille Cometa designet. Mirum autem ipsis non similiter revelatum, Cometam hunc alium omnino fuisse a priori illo, qui mense Decembri et sequentibus illuxit; cum ipsi sibi haud absque ratione arbitrari videantur, hunc Cometam eundem esse cum præcedenti; ex itineris scilicet ipsius ductu; quasi hic Cometa in eodem circulo magno viam suam persequutus fuisset, quem primus inierat. Qui sane stupendus, ac puerilis est error, et minime ferendus in homine, qui, ut sibi videtur, Astronomiæ gnarus, et tribus diebus, 10. scilicet, 11. et 12. Aprilis ejus observationi invigilavit. Cum Cometa hic omnino contrariam viam a præcedenti instituerit; quippe cujus motus proprius fuerit secundum seriem signorum ab Occidente in Orientem, primi vero motus ab Oriente in Occidentem contra signorum seriem. Ex eo autem magis adhuc manifestum, quam aptus

fuerit hic homo observationibus faciendis, cum Cometa hic a die 10. April. ad d. 13. ad minimum 13. gradibus in Orientem versus Solem interrim promotus fuerit, unde et tandem Heliace occiderit: ipse autem existimarit contrario motu versus Occidentem eundem iter instituisse. Hinc omnino funditus ruunt, et pro negis habenda, quæcumque ille in medium adferat, et quasi ex tripode dictet, quare scilicet tamdiu Cometa occultatus, et ab oculis nostris subreptus fuerit, ac tandem denuo in conspectum nostrum redierit. Sed hæc missa faciamus.

Est autem et aliud genus hominum, qui quidem nullas Astrologorum prædictiones de Cometis nullatenus admittere volunt; sed et pariter adversus eos, qui Cometæ nihil omnino prænunciare dicunt, declamando palmones exercent; ipsi vero novum prognosticandi genus, quod 'prognosticum Theologicum' appellant, invenerunt. Hoc vero in eo consistit: Non ausint quidem affirmare, Cometæ hanc vel illam calamitatem in specie huic vel illi singulari regioni, vel homini, &c. minari, sed tamen contendunt eos in genere gravia quædam mala hominibus denunciare; hominesque ex apparitione et visu eorum magis debere ad pietatem et timorem Dei judiciorumque ipsius excitari. Verum enim vero, non majori fundamento isti nituntur, quam priores illi, quos ipsimet rejiciant. Unde enim ipsis constat, Cometæ in genere graves quasdam calamitates in hisce inferioribus prænunciare? Experientiam clamant, et varia exempla congerunt, quæ hinc inde post Cometarum apparitiones contingere. Quasi vero post Cometæ in rebus humanis aliquid novi acciderit, cujus simile non etiam visum fuisset, licet nulli Cometæ præluxerint! Potestne ulla ratio a sana mente excogitari, quare, exempli gratia, bellum, quod

alicubi terrarum post Cometæ apparitionem exoritur, potius in Cometam, ut ejus præsagium et indicium, referendum, quam in quamvis aliam rem? Quid enim Cometæ cum rebus humanis, quæ modo bene, modo male se habent, sive Cometa præfuerit, sive abfuerit? ipse interim, cum apparet, viam suam persequitur, donec iterum ex hominum oculis elabatur; res vero humanæ nihilo secius inde se habent. An non pro superstitioso, ne dicam stulto habendus foret, qui pestem, quæ modo Londini in Angliâ grassatur, in Cometarum apparitionem referre vellet, cum ante annum in hæc oris non minorem stragem exercuerit, etiamsi nullus Cometa visus fuerit? Sed dicunt, se nihil in specie determinare, verum Cometas tantum esse signa gravium calamitatum in genere; neque statuere nullum in hoc mundo grave aut publicum malum evenire, quod ante per Cometam non denunciaretur, sed tantum nullum, aut fere nullum Cometam apparere, qui gravium et publicarum calamitatum præambulum et nuncium non præstet. Sed omnino hoc superstitiosum est, Cometas apparentes considerare ut signa futurarum calamitatum, cum quovis tempore et nunquam non hujusmodi calamitates alicubi terrarum contingant. Quare denique potius Cometa calamitatum publicarum index erit, quam vel Sol aut Luna, omnes omnino publicas calamitates antecedentes et subsequentes? Numquid quod Sol et Luna quotidie apparent, Cometæ vero raro videantur, ideo ad horum apparitionem ut spectaculum insolitum vulgus magis stupere solet, et si quæ publica mala postea accidunt, in Cometam, ut horum signa et indicia, referre? Nolle, nec posse dicere hanc vel illam Calamitatem a Cometis præsignificari, et tamen totis viribus contendere eos publicarum Calamitatum esse nuncios, istud utique merum

subterfugium est, et hominis duræ cervicis indicium, quique quovis modo conceptas semel a se opiniones etiam apud alios prævalere velit. Nisi forsitan ipsis propositum, terrorem panicum plebeiorum animis magis magisque sub specioso pietatis excitandæ prætextu incutere; cum tamen superstitio potius appellanda sit. Vera sane pietas hisce fomentis adminiculisque, et, ut mitissime dicam, piis hujusmodi fraudibus non eget. Caveant autem imposterum ne statim pro Epicureis, Sadduceis, Libertinis, et id genus odiosis nominibus traducant viros et solidiori doctrinæ et moribus, addo et vitæ integritate, longe ipsis præstantiores, et quibus merito suspecta sunt quæcunque de Cometarum prognosticationibus in medium adferuntur. Verum istud hujusmodi hominibus in more positum est, ut, dum rationibus destituuntur, ad convicia, quasi ad sacram anaboram, confugiant, illisque cæteros, qui fanaticis ipsorum placitis subscribere et obsequi nolint, mox apud plebem proscindant, et virulentis denominationibus aggravent. Cum autem pietatis prætextu commenta sua velare norint, facile rudi plebeculæ ultranasum vix sapienti, et in externis hærenti imponere possunt. Quod vero multa etiam testimonia Auctorum congerant, eaque pro universali populorum et sapientum consensu circa Cometarum prognosticationem venditent, eo sane causam suam haud multo apud cordatos meliorem reddunt. Nemo enim inter eos est, qui ignorat veterem hunc et late sparsum esse errorem, ideoque ex hominum animis potius eximendum, quam ulterius propagandum censet. Hanc Digressiunculam de Cometis nihil adversi in rebus humanis denuntiantibus, sub calamo nobis ex occasione verborum Auctoris Nostri natam, candidus lector æqui bonique consulat, rogamus: dum quæ de Cometa-

ram natura et generatione, quæ materia admodum abstrusa et intricata, varique a variis discussa est, nostra sit sententia, commodiori loco reservemus.

Ut et alii quidam planetes . . . essent] Quod nostris temporibus omnino ita repertum. Præter septem enim Planetas Antiquis cognitos, alii etiam per Tubum opticum detecti. Sic Galilæus primum animadvertit quatuor planetas, qui certis temporibus periodum suam circa Jovem absolunt; unde et Jovis Satellites dicti, a Galilæo vero Sidera Medicea appellata. Sic postea a Nobiliss. Hugenio planeta quidam prope Saturnum detectus, quique instar Lunæ sedecim dierum spacio Saturnum circumiret, Periodumque abolveret. Ita ut hodie duodecim numero planetas computentur. Idem Hugenius et Saturnum annule circumcinctum esse primus egregio suo Telescopio pervidit. Quis vero Astrologorum, cum cæteris planetis tantos effectus in hisce inferioribus adscribant, asserere ausit hocce noviter detectos planetas omnino otiosos fuisse, antequam detegerentur? nec eorum planetarum, circa quos volvuntur, viribus aut obfuisse, aut etiam opem tulisse, variasque in eorum operationibus mutationes induxisse, pro majori scilicet, vel minori ad eos accessu, vel ab eis discessu. Sed ea de re nemo Veterum unquam cogitavit. Unde et J. B. Morinus, qui veterum Chaldæorum et Ægyptiorum Astrologiam falsitatis et vanitatis plenam fuisse convincere conatur, ut scilicet Novam suam, quam Astrologiam Gallicam vocat, melioribus fulcimentis subnixam et stabilitam esse persuadere possit, quædam etiam de viribus et effectibus quatuor Jovis Satellitum adjicere voluit. Ait enim necesse esse Jovis influentias aliquomodo variari pro vario scilicet horum Satellitum circa eum situ. De Lunæ vero circa Sa-

turnum ipsi similiter silendum fuit, utpote quam ignoraret in rerum natura esse. Alias hand dubie quædam etiam commenta de ea effatiasset. Sed quam stramineis fulcris hæc quoque Nova Morini Astrologia sustentetur, vel ex iis cuivis patere potest, quæ Gassendus refert, Morinum post diurnum, sollicitum, affectatumque examen Natalitii Thematis de morbis morteque Gassendi secure atque impudenter pronunciasse, quæ omnia contrario modo evenere. Liquet id denique ex Epistola Petri Maridati Senatorii Ordinis Viri ad Gassendum, a quo etiam publicata, ubi Morini deliria, et hallucinationes Astrologiæ circa Nativitatem ipsius Maridati salse deridentur, et merito exploduntur.

§ 6 *Sed eadem ipsa ex aliis omnino terra non videntur*] Sic sidera circa polum Antarcticum nobis inconspicua sunt, quemadmodum et degentibus tot gradibus ultra Æquatorem verum Austrum sidera circa Polum nostrum conspici nequeant.

Aut cœtus stellarum, aut circumitus, aut transitus] Hoc est, quod Græcis diceretur τὸν ἀστέραν σιρόδοι, ἢ σιρόδοι, ἢ ἐκτρέφοντες. Per stellarum enim cœtus, conjunctiones planetarum intelliguntur; per circumitus, eorum revolutiones, ubi per transitus eorum a se invicem prætergressiones; quando scilicet planeta post conjunctionem cum alio planeta, vel stella, ab eo demum secedit.

§ 7 *Ut animadvertatur, quo habitu, quaque forma, &c.*] Ad loci hujus illustrationem faciunt, quæ habet Sextus Empiricus circa finem lib. v. adversus Mathematicos. Ait enim, cum Chaldæi dicant humanæ vitæ differentias se observasse ex stellarum inter se habitudinibus, ex eo sequi, quod si firma et stabili futura sit predictio, oporteat eandem stellarum inter se habitudinem non semel observasse in vitâ alicujus, sed in secundi iterum, et in

tertiis, tertio : ut ex eo quod in omnibus pares sint eventuum et effectuum exitus discatur, quod, cum stellis iterum acceperint hanc figurarum conformationem, hoc sit omnino eventuum. Quoniam autem eadem astrorum figurarum conformatio post longa demum, ut ipsimet Chaldaei aiunt, tempora cernatur, nempe post novies mille nongentos et septuaginta et septem annos, magni anni facta restitutione, hinc manifestum, tam multis seculis non pervenisse hominum observationem ad unius hominis ortum; atque eo magis, quod non semel, sed saepe, mundi interitus, ut quidam ex illis dixerunt, cum intercepti, aut terrae sigillatim et per partes mutatio penitus abolent continuationem historicae traditionis. Hæc ex Sexti Empirici mente, quem cum illis Favorini verbis, mox sequentibus, congruunt, nempe innumerabilem illum annorum numerum in causa esse, 'ut neque alius observationis tensor, neque memorie ulla effigies literarum tanto ævo potuerint edurare.'

Cum *ipsæ illæ eodem in loco eodemque habitu forent*, &c.] Vulgatus quidem error veterum Astrologorum fuit, quod existimariet fore aliquando, ut ad eadem loca ita omnia sidera restituantur, ut similis omnino cæli dispositio, et celestium omnium inter se positus habitudoque inveniantur, atque olim etiam fuerit; unde putarint illud eventuum, ut sint etiam res eadem apud nos, quæ olim fuerint. Sed omnino impossibile est, ut eadem nunquam cæli et siderum redeat positio, quæ aliæ fuerit, tam ob motum Fixarum in ortum specialem, quam ob singulares multiplicesque qui Planetis competunt. Unde manifestum, quod observata semel æris mutatio in quapiam siderum positura nunquam observari iterate potuerit in simili positura. Vanum itaque est, quod Astrologi jactent placita sua constituta esse ex diuturna et assidue

repetita observatione.

Quot tandem annis vel potius quot *æculis*] Verissimum enim est eandem cæli constitutionem ne bis quidem redire etiam post secula, non tantum centum, non mille, sed prorsus innumerabilia; imo, ut modo diximus, impossibile est, ut id unquam impostorum contingat. Nullum itaque Chaldaeorum decretum, quod tamen fieri debuerit si placitis eorum standum, ex pluribus comissilibusque experimentis constitui potuerit; cum ipsis non liceat idem simile experimentum ne bis quidem peragere.

§ 8 Quo primum tempore conspiceretur *homo*] Hoc ideo dicit, quod sint Astrologi, quos inter Princeps eorum Ptolemæus lib. III. Apotelesmat. qui in horoscopo constituendo, quod Chaldaicum artis principium et fundamentum est, plus etiam conceptui quam geniturae tribuant. Quam autem vanum hoc sit, liquet ex Sento Empirico lib. v. advers. Mathem. ubi sit, Ortum eorum, qui cadunt sub considerationem, aut sumi debere ab ipse initio, aut a deiectione seminis et conceptione, aut a partu. A seminis vero deiectione et conceptione id nequaquam fieri posse, cum ejus tempus exacte comprehendere non possit. Neque enim possumus dicere, an simul cum deiectione seminis facta fuerit conceptio, nec ne. Potest enim hoc fieri vel statim, vel post aliquod tempus. Qui vero ignorant quanto tempore hoc fiat, nunquam perfecte comprehendere possunt conceptum. Nam cum semen quidem aliquando recta jaciatur, et in ipsos locos matricis incurrat, aliquando vero sparsim incidat, et in ipsa matrice non possit in unum locum cogi; ideo ignoratur quando fiat primum, quando secundum: et quantum temporis consumatur in illa conceptione, et quantum in hac. Ex autem si ignorentur, perit etiam accurata et exacta comprehensio conceptionis. Præterea,

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

4 X

sicut in reliquis partibus corporis in partium operationibus differunt inter se mulieres, ita etiam verosimile est eas differre in operatione uteri: utpote quod aliæ quidem citius, aliæ vero tardius concipiant. Neque vero a ratione alienum est, quod mulieres sibi ipsis comparatæ nunc quidem videantur facilius, nunc vero difficilius, aut non omnino concipere. Hoc autem cum ita se habeat, plane fieri non potest, ut accurate exacteque dicatur, quando semen dejectum sit retentum; ut ex eo tempore ortus horoscopum constituent Chaldæi. Sed nec dici potest, quod tempus conceptus comprehendendi possit per aliqua signa: ut ex eo, quod post coitum exsiccati sint sinus muliebres: obstructum autem forte fuerit os matricis, cessaveritque menstrua purgatio, ac pica advenerit. Nam primum quidem hæc quoque omnia signa communiter accidunt illis quæ non conceperunt. Deinde etiamsi non accidunt communiter, ea demum conceptum significant post aliquot dies elapsos, non autem plene et proximum, et qui situs est in ipsius horæ puncto. Ad dignoscendum vero vitæ discrimen opus habent Chaldæi, non tempore quod in aliqua extendatur latitudine, sed quod plane sit in ipso articulo. Ex his perspicuum est, fieri non posse, ut ex conceptu constituantur horoscopus.

In lucem ederetur] Inprimis Astrologorum filii fata, omnia, seu quicquid in vita eventurum est, pendere volunt ab eo momento, quo infans in lucem editur. Nempe contendunt Sidera ac septem præsertim Planetas, ubicumque sint eo temporis puncto quo quis nascitur, ita in ipsum agere, conferreque in unum radios, ut necessitatem ipsi imprimant tantum et non amplius, nec minus, vendi; moriendi hoc genere mortis; conjugem ducendi tali tempore; naufragium certo die faciendi; certò alio

exciplendi vulneris; isto ineundi carcerem; illo cadendi a lite, alio incidendi in morbum; atque ita de cæteris quæ innumera accidunt in vita. Quis vero mortalium sana mente concipere potest, quomodo a septem illis Astris fiat impressio adeo multiplex, adeo singularis, adeo certa? præsertim cum eodem momento, et quolibet alio, infantes innumeri ubique Terrarum nascentur. Quasi scilicet Planetæ sic agere possent in singulos, ut ex innumeris quæ in vita accidere possunt, omnia illis eventura pari distinctione, præcissione, certitudineque definirent. Adde quod hæc omnia peragi destinarique debeant unico temporis momento, et tam in fœtum morbidum quam in sanum, si eodem tempore, eademque in urbe edantur in lucem; idque sive planetæ fuerint supra horizontem, sive infra. Ideo et Astrologi ad Thema Cœleste erigendum requirant ipsum temporis momentum, quo infans editur in lucem. Quam autem difficile sit designare momentum quo quis primum nascitur vel inde constat, quod nemo unquam nisi cum mora et successione partium in lucem editus sit. Alio enim momento caput, alio cor aut jecur, alio denique pedes nascuntur. Ut si ad unum horum attendatur, alterum necesse sit vel sua fata nondum habere, vel etiam jam præterlapsa esse. At non solum ipsum momentum, verum etiam ipsa hora qua quis nascitur vix exacte scitur: vulgaribus enim horologiis in his non fidendum, cum sæpissime fallant. Sed et Solaria et hydraulica a Ptolemæo Quadripar. lib. III. cap. 2. improbantur, qui et ideo censet tempus non posse exacte nisi Astrolabio explorari: verum et in Astrolabii usu non una fallacia committi potest, ut omittam, quod ex mille nativitatibus, de quibus Astrologi pronunciant, ne quidem unica detur, cujus tempore observator adstiterit, qui Astrolabio ho-

ram caperit. Quam crassus autem fuerit modus quo Chaldaei observationes suas instituere solerent, videre est apud Sextum Empiricum lib. v. adversa. Mathem. cum inquit: 'Noctu sedebat Chaldaeus in sublimi quodam montis vertice, in stellas intendens; alius parterienti assidebat, donec peperisset; ac statim partu edito, alteri id significabat disci beneficio; si vero audiens observabat signum quod tam oriebatur, interdum autem attendebat ad motus Solis,' &c. Ubi in sequentibus Empiricus demonstrat quam fallax et incepta fuerit hæc observandi ratio. Sic ut ex hisce, quamvis brevissime diductis, cuivis facile constare possit, Astrologos non magis exactam et exquisitam cognitionem adipisci posse de temporis puncto quo infans in lucem editus sit, quam quo momento in utero materno conceptus fuerit. Atque adeo liquet quam fallacissimis principiis ipsimet artem suam superstruxerint; unde et merito Favorinus paullo infra, 'peto,' inquit, 'respondeant, cursum illum temporis transvolantis, qui vix cogitatione animi comprehendere potest, quoniam pectus aut consulto assequi queant, aut ipsi perspicere et deprehendere; cum in tam præcipiti dierum noctiumque vertigine minima momenta ingentes dicant facere mutationes.'

§ 9 Δωρικά [ἄν] Animalia rationalia.

Νευρόσπαστα] Id est, 'nervis tracta,' sive 'fidiculis mota.' Vulgo legebatur *νευρόσπαστα*, et *νευρόσπαστα*, antequam Caelius Rhodiginus rectissime id mutaverat in *νευρόσπαστα*. quo nomine Græci vocant simulacra quædam, sive statuas cubitales palmarumve humanam staturam præferentes, quarum vel singula vel universa membra certis nervis et fidiculis occultis ita moventur et trahuntur, ut vivere, movere, atque adeo obambulare videantur, humanasque actiones fere omnes præter sermonem repræ-

sentent. Ad ejusmodi simulacra Horatius alludens Sat. viii. lib. ii, inquit: 'Tu mihi qui imperitas, alia servis miser, atque Duceris ut nervis alienis mobile lignum.' Hujusmodi simulacra neurospasta scribit Herodotus, in Euterpe, excogitata in Dionysii sacris in Ægypto, atque a mulieribus vicatim circumferri solita; Ἀντὶ δὲ παλλῶν ἄλλα σφὶ ἐστὶ ἐξευρημένα, δσον τε πηχυαῖα ἀγάλματα νευρόσπαστα, τὰ περιφοροῦσι κατὰ κόμης αἱ γυναῖκες, Meminit horum et Lucianus de Dea Syria: φαλλοὺς Ἕλληρες τῇ Διονύσῳ ἐγείρουσι, ἐπὶ τῶν καὶ τοῖνδε τι φορέουσι, ἄνδρας μικροὺς ἐκ ξύλου πεποιημένους, μεγάλα αἰδοῖα ἔχοντας. καλεῖται δὲ τὰδε νευρόσπαστα. In Glossis Philoxeni 'Sigillaria' vocantur. *Sigillaria*, *Νευρόσπαστα*: sic enim ibi legendum, non ut vulgo, *Sigillarii*, *Νευρόσπαστοι*. Vitruvius 'Signa' vel 'sigilla' vocat, Suetonius etiam 'Ienunculas.' Sic Macrobius lib. i. cap. 10. ubi 'Sigillariorum celebritatem Saturnalibus adjectam' dixerat, subjicit cap. 11. 'Quasi vero Sapiens quisquam sigillaria, quæ lucum adhuc reptanti infantis oscillis fictilibus præbent, tentat officio religionis ascribere.' Arnobius adversa. gent. lib. vi. 'Deos esse Sigillaria ipsa censetis.' Idem et 'Sigilliola' vocat eod. lib. 'In Sigilliolis parvulia contrahere se Deos, et alieni ad corporis similitudinem coarctari.' Hinc et Tertulliano advers. Valentini. cap. 19. 'Ductus Sigillarius,' cum inquit: 'A qua occulto nihil sentiens, et velut sigillario extrinsecus ductu, in omnem operationem movebatur.' Item 'motus sigillarius' eidem de Anima c. 6. 'Velut Sigillario motu superficiem intus agitante.' Legimus etiam apud Imper. Marc. Antoninum lib. viii. de se ipso *Σιγιλλάρια νευροσπαστοῦμενα*, id est, 'sigilla verticillis mota:' qui et sæpius verbo *νευροσπαστοῦσθαι* utitur, pro 'motu alieno,' neurospastorum more, non sua sponte, 'moveri.' Cæterum qui hu-

jnsmodi ἀγάλματα νευροσπαστα vulgo olim exhibere solebant, inde etiam νευροσπαστα vocabantur. Ut liquet ex Aristotele de Mundo, ubi et elegans horum simulacrorum descriptio additur: καὶ οἱ νευροσπασταὶ μίαν μὴρυν-
θεν ἐπισπασμένοι, ποιοῦσι καὶ ἀρχαῖα κινεῖσθαι καὶ χεῖρα τοῦ ζῶον, καὶ ἄλλον καὶ ὀφθαλμὸν, ὅστις ὅτε πάντα τὰ μέρη, μετὰ τὴν ἐρυθρίαν. Quæ verba Apuleio sic redduntur: 'Etiam illi, qui in ligneolis hominum figuris gestus movent, quando filum membri, quod agitari solet, traxerint, torquebitur cervix, nutabit caput, oculi vibrabunt, manus ad ministerium præsto erunt, nec invenuste totus videbitur vivere.' Sed et ejusmodi figuras argenteas pro ditiorebus confici solitas constat ex hisce Petronii verbis: 'Potantibus ergo et accuratissimas nobis lanticias mirantibus, larvam argenteam attulit servus sic aptam, ut articuli ejus vertebræque locatæ in omnem partem flecterentur. Hanc cum super mensam semel iterumque abjecisset, et catenatio mobilis aliquot figuras exprimeret,' &c.

Quinam ibi ludentium vincat? Cod. Torn. *Quinam ibi ludentium vincatur?* Fuere tamen inter Astrologos, qui, ut in rebus cunctis, ita etiam in ludis fortunam omnem ab astris pendere existimarent. Putant enim eos omnes qui in suis Nativitatibus Partem Fortunæ, Partem substantiæ et earum Dominos, atque rursus Jovem et planetas si qui fuerunt in secunda domo, ejusque gubernatores recte dispositos atque in dignitatibus constitutos habuerint, in rebus omnibus atque adeo in Ludis fortunatos maxime futuros. Alii etiam Characteres in annulis et cælestes imagines inculpi volunt, quasi illas vim habeant præcipuam lidos prosperos reddendi. Mesallach etiam ridiculus est in Electione facienda, atque eum laceraturum esse, qui alea ludere incipiat, Luna Veneris aut Mercurii conjunctionem

petente, aut eorundem hexagona vel trigona radiatione affecta, dum tamen ita sedeat, ut facies ejus contra Lunæ faciem posita sit. Sed hoc nemini mirum videbitur, qui non ignorat, quomodo Arabes etiam Veterum Chaldæorum et Ægyptiorum in Astrologia vanitates longe longeque ampliarunt.

§ 10 *Si idcirco gemini quoque non eadem vita sorte sunt, &c.* Id utique omnem fidem superat, cum ex duobus Geminis unus continenter nascitur post alium, Cæli posituram sic variari in contiguis prope momentis, ut fata hisce infantibus dissimillime imprimantur. Nec sufficit, quod dicant Cæli posituram ob perniciousitatem motus non posse statim non summe variari, idque declarent, quemadmodum Nigidius solebat, exemplo rotæ figuli. Ipse enim, ut est apud Augustinum de Civit. Dei lib. v. cap. 8. dum rotam figuli vi quanta potuit intersisset, currente illa bis numero de atramento tanquam uno ejus loco summa celeritate percussit: deinde inventa sunt signa quæ fixerat, desistente motu, non parvo intervallo in rotæ illius extremitate distantia. Sic etiam volebat geminorum alterum ab altero in tanta cæli rapiditate, quæcunque dissimillima pertinebatur in eorum moribus casibusque, distare, etiamsi alter post alterum tanta celeritate nasceretur. Sed, ut ibidem optime respondit Augustinus, hoc figmentum fragilis est, quam vasa illa quæ rotatione illa finguntur. Cælestis enim motus citissimus licet, quatenus tamen ab hominibus observari potest, lentissimus est; unde et cæli Situs nisi intra tempus aliquod sensibilibiter non variat, quippe qui spatio viginti quatuor horarum unam circumscriptionem conficiat; secus ac rota figuli, quæ imperceptibili tempore: ita ut nulla sit proportio inter arcum Cæli, quo distant duo proximorum momentorum posi-

tus, et arcum rotæ, que duo continentes ictus; si uterque ad congruum alibi circulum comparetur.

§ 11 *Eodem genere mortis, eodemque ictu temporis universi simul interirent*] Unico hoc argumento, quæcumque Astrologi de hominum sub diversa constellatione natorum, diversis fatis comminiscuntur, funditus ruunt; et omnes provoeco, quicumque vanissimæ huic arti adhuc adherent, ut nedium hunc plusquam Gordium, si possint, absque futili elusione solvant. Ut vero magis aliquomodo hoc diducatur et illustretur, non erit inutile ex Sexto Empirico sequentia addere, ubi inquit, Si qui ortus sui idem habent thema, in eadem effecta et eventa in vita incidunt, omnino etiam necesse esse, ut qui diversos habent ortus, diversi evadant ac differentes. Quod est falsum. Videmus enim multos, qui et ætate et corporis forma differunt, et permultis aliis proprietatum affectionibus, similem habuisse vitæ finem; et vel in bello cecidisse, vel oppressos esse ruina ædium, vel naufragio submersos. Quibus, si viverent, quemadmodum prædixisset Chaldeus futurum vitæ exitum, operæ pretium est dubitare. Si enim qui natus est sub aculeo sagittæ Sagittarii, ex ratione mathematica interficietur: quomodo tot Barbarorum millia adversus Græcos decertantia Marathone simul interfecta sunt? Non enim erat idem in omnibus horoscopus. Et rursus; si qui natus est sub situla Aquarii, naufragium patietur; quomodo qui revertebantur a Treja, submersi sunt in freto Eubææ? Neque enim fieri potest, ut omnes, qui multum inter se differabant, nati sint sub situla Aquarii. Neque vero licet dicere, quod sæpe propter unum, cui fuit in fatis ut periret in mari, omnes qui erant in navi simul pereant. Car enim hujus fatum vincit fata omnium, et non propter unum, cui erat in fatis

ut moreretur in terra, omnes conservantur? Hujus rei sane nulla ratio reddi potest; et alterum æque benedici et urgeri potest, atque primum. Cessent itaque Astrologi hujusmodi subterfugiis et elusionibus fidem artis conciliare velle.

§ 12 *Quid de muscis, &c. multisque aliis minutissimis terra marique animantibus dicerent*] Illustrantur hæc quoque Sexti Empirici verbis adversus Astrolog. Ἄλλος δέ τις ἀπορήσει, inquit, καὶ περὶ τῶν ἀλόγων ζῶων. εἰ γὰρ παρὰ τοῖς συσχηματισμοῖς τῶν ἀστέρων τὰ κατὰ τὸν βίον ἀποτελέσματα πέφυκεν ἐβαλύνειν, ἐχρῆν, ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ τοῦ ζῴου μορίῳ κἀνθρώπος ἄμα καὶ ἀνθρώπου γωνηθέντων, τὴν αὐτὴν ἐν ἀμφοτέροις ἀκολουθεῖν τῶν βίων ἔκβασιν καὶ μὴ τὸν μὲν ἄνθρωπον, πολλὰς ἐπιφανῶς πολιτευόμενον περισπούδαστον εἶναι τοῖς θεμοῖς τὸν δὲ κἀνθρώπον διὰ παντὸς ἀχθοφορεῖν, ἢ εἰς μέλαναις ἀπάγεσθαι τοῖσιν οὐκ ἔστι πρὸς τὰς τῶν ἀστέρων κινήσεις διοικεῖσθαι τὸν βίον ἢ ἑτέρῳ ὁππότεν εἰλόγον, ἢ μὴ πάντως ἀκατάληπτον. Hoc est, 'Dubitavit vero etiam quispiam alius de brutis animantibus. Si enim vitæ eventa et effecta ex stellarum figurarum conformationibus; cum in eadem parte signi simul nati sunt asinus et homo, oportet in utrisque eundem sequi vitæ exitum: et non hominem, cum sæpe præclare gesserit rempublicam, honorari a populo, eisque esse curæ; asinum vero perpetuo ferre onera, aut abduci ad molendinum. Non potest ergo esse, ut vita administretur ex motu astrorum; aut si est consentaneum, id vero a nobis minime potest comprehendendi.' Sane si homines tantum considerarent sortem cæterorum animalium, quæ, cum eisdem temporibus quibus homines plerumque nascantur, fata tamen habeant dissimillima, nihilo secius spectantibus astris, vanissimæ artis fundamentis quamplurimum derogarent.

§ 13 *Sed lubricæ atque ambagiosæ con-*

jectione nitentes, &c.] Astrologi enim artem suam concinnarunt ex rebus tam multis, tamque variis, ut quicquid demum eveniat, ostendere possint quoddam placitum juxta quod illud evenerit. Deinde generatim semper et indefinite quantum possunt, quædam enunciant, quæ non possunt fere non evenire, aut non putari saltem non evenisse; cumque ambigne plerumque, Oraculorum more, loquantur, quicquid evenerit, id ex eorum prædicatione fuisse persuadere volunt. Ad particularia vix descendant; aut si id nonnunquam faciant, adeo astute id conditione adjecta enunciant, ut, si forte haud ita ut prædixerint evenerit, conditionem in causa fuisse arguere possint. Monet denique Cardanus prædictionem ex oblata Genitura non instituendam antequam edocti fuerint sexum, familiam, regionem, mores, aliaque id genus; quibus instructis et perspectis, non mirum est, eos nonnunquam incidere in multa quæ non ex artis placitis, sed naturali sagacitate esse futura suspicentur. Cum etiam in vita hominum semper mala sint mista bonis, illi autem fere de morte, periculo, calamitate, favore, dignitate, aliisque similibus rebus prædictiones instituant; quis mortalium est, cui non quippiam tale evenire soleat?

Et aut multa tentando, &c.] Nemo enim, ut est in veteri Proverbio, est, qui totum diem jaculans non aliquando scopum feriat. Sic Astrologi cum tam multa et varia effutiant, nonnunquam etiam casu in veritatem incidunt. Sed eo non magis fidem merentur, quam vetulæ, quæ aliquando etiam vera casu prædicunt. Nec obstat, quod in his manifestus casus sit, Astrologi vero ex Artis suæ præscriptis agant; cum ea sunt præscripta, quæ non nisi casu vel ad luditum conficta sint, et ex quibus quomodocumque immutentur, perinde fu-

tura prædici possint.

Aut ipsorum qui eos consulunt, multa credulitate ducentes] Consulentium ignorantia et exinde credulitas simpliciter in causa est, ut si quid ipsis ab Astrologis prædictum fuerit, postea vero simile quippiam ipsis acciderit, id accipiant quasi cœlitus ipsis denunciatum, et nisi satis fallantur ab aliis, operam ferant ipsi, ut se ipsos fallant. Quod non tantum locum habet in hominibus e media plebe, sed et æmissime accidit in eminentissimæ Dignitatis hominibus, nisi vel præstantia doctrinæ, vel proba institutio, vel experientia et eruditio eos æquiores horum rerum judices fecerit.

In præteritis rebus] In istis enim vafrietas et fallacia Astrologorum plurimum potest. Nam cum de præteritis est dicendum, ut ostendatur talia evenisse, qualia astra significabant, nihil eis deest ad irretiendos animos imperitorum. Quoniam nulla est siderum positio, nulla genitura, in qua prosperæ et adversæ significationis multiplex constellatio non inveniatur. Sic ut quicquid tandem acciderit, id ex cœli positura hoc vel tali modo et non alio accidere debuisse, apud harum rerum credulos jacitare non desinant.

Pars ea non est millesima] Ipse Cardanus, quem Astrologiæ addictissimum fuisse nemo ignorat, tamen lib. de Judic. cap. 6. confitetur, Ex quadraginta rebus quas Astrologi prædicunt, vix evenire decem. Et in lib. 1. Quadrip. cap. 2. text. 13. veritas ipsa ab eo extorsit, ut Marliani illud dictum commendaret: 'Si vis divinare; contrarium ad nguem dicite ejus quod Astrologi aut pollicentur aut minitantur.' Quamvis enim id ipse accipiat de Astrologis oscitantibus; non minus tamen verum est de illis qui et diligentissimi inter eos audiunt, cum non minus cæteris in prædictionibus suis hallucinantur.

§ 14 *Divitant*] Divites faciunt; sic Nonius interpretatur, et adducit hunc Accii locum ex Astyanacte et Turpilli Thrasyleone: 'Dii me divitant.'

46 *Nullo pacto adendum esse consulendaeque*] Omnino ipse sibi malum consulit, qui non modo advertit mentem, sed aurem quoque vel obiter praedictionibus Astrologicis praebet. Quippe tametsi ea sint inanes, et in eo etiam quis laboret, ut vugas esse meras putet; proclive est tamen, ut ob generalem vulgi persuasionem fidem habeat aliquam, et sibi ipsi accersat malum. Si praenunciata enim mors fuerit, ea cogitatio dum mentem subit, apprehensionem molestam facit, paritque aegritudinem; et si levis alioquin morbus intervenierit, is pathemate animi angetur, creatque mortis periculum, quod alias non foret timendum. Si praenunciatus sinister casus; ea quoque praedictio et mentem divexat, et causa saepe est, ut depellendo casui ea praecautiones adhibeantur, quae ipsum, alioquin minime eventurum, inducant. Si praenunciata aut vita longa, ut fortunae felicitas, tum vel audenter ea fiant, vel negligenter ea praetereuntur, ex quibus vita, alioquin futura longa, decurtetur; aut fortuna, felix futura, infausta reddatur; et pro concepta inani spe, gestienteque laetitia, gravis succedat calamitas. Optimum itaque est in omnibus se committere Divinae Providentiae, et ad omnem fortunam comparatum esse. Unde praclare Horatius lib. i. Carm. 'Tu ne quaesieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi Finem Dii dederint, Leucoë; nec Babylonios Tentaris numeros, ut melius quicquid erit pati Sen plures hyemes, seu tribuit Jupiter ultimam,' &c. Hac certe ratione quae bona adveniunt, jucundiora sunt; quae mala, tolerabiliora; ac illud saltem efficitur, ut si futuri alius miseri, saltem ante tempus

miseri non simus.

Præfloraverit] Cod. Torn. *præflorabit*. Vett. Edd. *defloraverit*. Stephanus 'deflorare' factum vult ad exemplum Graeci *ἀκάρβηται*. 'Præflorare' autem accipiendo pro 'prædeflorare,' esse *ὑποακάρβηται*. Et ea significatione utitur Plinius Junior in Panegyrico. 'Quamquam non ambitio magis quam livor et malignitas videri potest, omnes amnes possidere, summumque illud purpuræ decus non nisi præceptum præflorumque transmittere.'

CAP. II. *A Prætoribus lectus in Judices sum*] Hoc est, in Album iudicum selectorum relatus. Erat enim olim Album, in quod referebantur, quos Prætor, vel cæteri magistratus, dirimendis privatis controversiis operam dare volebant. Unde Seneca de Benefic. lib. III. 'Non potest ad hæc Judex sumi ex turba Selectorum, quem census in album et equestris hereditas misit.' Et Plinius in Praefatione: 'Quid te Judicem facis? cum hanc operam condicerem, non eras in hoc albo.' Ex hoc albo a Prætoribus sumi solebant, qui de privatis litigatorum causas secundum jus civile et propositam actionis formulam cognoscerent, et sententiam ferrent. Selecti hi iudices in Decurias duas tempore Jul. Cæsaris distributi; tertiam Decuriam post mortem Cæsaris adjecisse Antonium, notum ex Cicerone Philipp. v. et x. ubi et eam graviter exagitat. His tribus quartam adjunxit Augustus ex inferiori censu, quæ Ducennariorum vocaretur, judicaretque de levioribus summis, ut scribit Suetonius. Deinde et quintam Decuriam adjecit C. Caligula; cum vero Equites precarentur et adjici sextam, a Servio Galba id eis negatum, ut testatur idem Suetonius in eorum Vita.

In rerum quidem diffusionibus] Primus sic reposuit Angelus Politianus Miscellan. cap. 41. cum antea male

legeretur *definitionibus*; in quibusdam etiam *diffusionibus*. Ut et infra hoc cap. 'diem diffundi:' quod etiam Budæus Annotat. ad Pandect. ut probum contra Politianum defendit, et 'diffundere diem,' id esse, aut olim fuisse, ait, quod nos rem in crastinum continuatam dicimus, vel remissam. Sed omnino scribendum *diffusionibus*, et infra, *diem diffindi*, ut viri doctissimi postmodum edidere. 'Diffindere' enim verbum proprium Jurisconsultis Veteribus in ea significatione, pro rem differre et in aliud tempus rejicere; et Budæum Livii corruptus locus ex lib. ix. fefellit, ubi nunc ex optimis libris legitur: 'Papyrius Dictator Jun. Bubulcum magistrum equitum dixit, atque ei legem Cariatam de imperio ferenti, triste omen diem diffidit:' ipse vero *diffudit* legerat. Sic in Pandectis Florent. 'Si quis cautionib. in jud. sist. caus. fact. lib. ii. § 2.' Ulpianus: 'Lex xii. tabularum, Si iudex vel alteruter ex litigatoribus morbo sontoico impediretur, jubet diem esse diffusum.' Eodem modo Horatius lib. ii. Sat. 1. 'Nihil hic diffindere possum.' Et hinc etiam apud Festum in verbo 'Rens,' in fragmento ex Numæ legum tabula secunda quidam legendum consent, 'Si quid horum fuit unum judicii, arbitrove, reove, dies diffusus esto.' ubi vulgo legitur *diffensus*; quod tamen J. Gothofredus in Glossario ad Leg. xii. Tabul. retinuit, et explicat, dilatus, prolatus.

Comperendinationibusque] Id est, prolationibus in perendinum, hoc est, tertium diem. Comperendinatio enim erat secunda actio, et sic dicta, quod perendino die ageretur. In ea vero contra fiebat atque in prima actione. Ibi enim accusator priori loco dicebat, defensor posteriore; in comperendinatione autem priores dicendi partes erant Defensoris, posteriores vero Actoris. Cicero ut. in Verrem:

'Adimo comperendinatum, (id est, comperendinationem) 'quod habet in se lex molestissimum, his ut causa dicatur. Comperendinatio propter accusatorem magis quam propter defensorem est instituta, aut non magis propter illum, quam propter hunc. Si enim numerum dicendi consideres, ex æquo res est; si ordinem, Accusator est prior et ultimus. Nam simul atque Accusator dixerit, respondit prima actione Defensor, et Defensionem tanquam duplicem in medio positam obruit ultimus Accusator.' Et alibi: 'Ergo cum prima actione accusatus sit ac defensus Verres; nunc velut defensus iterum, sic enim mos erat in altera actione, accusatur ad ultimum rursus oratione perpetua.' De comperendinatione quid proprie sit Variorum opiniones recenset Asconius Padianus, III. in Verrem; sed adeo mendose apud eum leguntur, ut vix sani aliquid inde exculpere liceat. Videri etiam potest Budæus Annotat. in Pandect. Tit. de Origin. Jur.

Legis Juliae] Intelligo Legem Julianam Judiciariam, quam C. Julius Cæsar tulit. Is enim, ut scribit Suetonius, Judicia ad duo genera Judicium redegit, Equestris ordinis ac Senatoris; Tribunos ærarios, quod erat tertium, sustulit. Multa præterea hujus legis capita fuere, de ipsorum judicum ætate, dignitate, et conditione, de forma et consuetudine judiciorum publicorum et privatorum. Mentio ejus fieri videtur a Callistrato lib. xlii. D. de recept. arbitr. ab Ulpian. lib. xi. § 1. D. de judic. a Paulo lib. iv. D. de testib. a Modestino l. un. D. de leg. Jnl. ambitus.

Sabini Massurii] Hujus celeberrimi Jurisconsulti non semel meminit Actor noster; neque ullius mentio adeo crebra in Juris nostris libris occurrit atque Sabini. Floruit tempore Tiberii, a quo jam grandis natu et fore annorum quinquaginta in equestrum

ordinem receptus est; primusque fuit, qui ex auctoritate a Tiberio sibi concessa, populo de jure publice respondit, ut narrat Pomponius D. de Orig. Jur. Notum illud Persii Sat. v. 'Excepto si quid Masuri rubrica notavit.'

Scientia ambiguitas] Vott. Editt. *Sententia ambiguitas*. Quam lectio Stephano magis arridet. Neque enim Gellius hærebat in subelliis sedens circa illa generalia præmonita et præcepta, quibus ante causam præmuniri iudex, prepararique ad incertos casus futurarum difficultatum debet, sed in reperiendo quod prænunderet, sed in reperienda sententia, quam ex boni et prædantis iudicis officio ferre possit.

§ 2 *Neque tabulis, neque testibus id factum dicebat*] Tabularum appellatione Gellius Chirographa et Syngraphas designare videtur. Vel etiam cum Salmasio capere possis, quod Gellius per tabulas non tantum Chirographarias Syngraphariasque intellexerit, verum etiam expensi tabulas et scripturam mensæ, quæ in tabulas quoque ab argentario sive mensario rogebatur, in quibus rationes suas perscribere solitus erat. Sic ut Auctor noster omnes tunc solemnes debiti, si negaretur, probandi a creditore modos his duobus verbis 'tabulis testibusque' complexus sit, omnes nimirum, quos speciatim mox diducit et explicat, scilicet expensi lationem, mensæ rationes, chirographi exhibitionem, tabularum obsecrationem, testiumque intercessionem.

Ferre bonum] Id est, facile bonum, ut explicat Badius, quemadmodum in illo Terentii: 'Fidelem haud ferre mulieri invenias virum,' id est, non facile.

Clamabat] Ut Rabula forenses solent, quibus in more positum vecerationibus forum implere magnaque clamoribus ad ravin usque iudicium aures obtundere. Unde et Pro-

clamatores et Clamatores Cicero eos vocat lib. 1. de Oratore: 'Non enim Causidicum nescio quem, neque Proclamatorem, neque Rabulam, hoc sermone nostro conquirimus:' et lib. III. de Orat. de Pericle: 'At non hunc Clamator aliquis ad clepsydram latrare docuerat.' Latratores etiam Quintilianus appellat lib. XII. Inst. Orator. 'Super omnia perit illa, quæ plurimum Oratori et auctoritatis et fidei adfert, modestia, si a viro bono in Rabulam Latratoremque convertitur.'

Expensi latione] Asconius Pedianus: 'Expensum ferre est scribere te pecuniam dedisse.' Quæ vero ratio fuerit credendi per Expensi lationem et exinde debitum probandi, brevissime et optime explicavit Salmasius in de M. U. Nempe, qui pecuniam quam mutuam dabant, domo numerabant ex arca sua, nomen illius, cui eam dederant, in tabulis suis perscribebant, et summam debiti. Tabula illa etiam domesticæ in iudicio prolata fidem tunc faciebant ad debitum probandum. 'Expensi latio' dicebatur, quia creditor in tabulis suis scribebat nomen debitoris, cui expensam illam crediti summam ferebat, quam dedisset mutuam. Cum debitum illud receperat, tum acceptum in illadem tabulla ferebat. Inde 'expensi' et 'accepti tabula' illæ dicebantur. Hæc mutui contrahendi obligatio erat, quæ 'nominibus' olim fieri dicebatur.

Mensæ rationibus] Solemnis etiam pecunie datæ numeratæque probatio per Mensæ rationes fiebat. Cum nimirum creditores pecuniam quam ibant creditum ex arca sua non numerarent, sed per argentarium sive trapezitam suorum nomine id fieri curarent; ista pecunia ex mensa dari dicebatur, sive ex mensæ scriptura. Trapezita, qui eorum nomine eam numeraverat, in rationes suas referebat se nomine et mandato, verbi gra-

tia, Sempronii Titio tantam pecuniam numerasse. Si jam Titius, cui hoc modo pecunia credita, eam inficiaretur sibi datam numeratamve, tum Sempronius rationibus mensæ id factum probare poterat.

[*Chirographi exhibitione*] Chirographum privata erat scriptura, manu debitoris propria conscripta, dataque creditori, qua fatebatur se mutuum accepisse, et promittebat se redditurum. Sic ut Chirographo simpliciter caveret debitor pecuniam, quam acceperat, reddendam. Creditor itaque chirographi exhibitione debitum sibi persequi et probare poterat.

[*Tabularum obsignatione*] Per tabularum obsignationem intelligit syngraphas obsignatas. Syngraphæ enim in tabulis a tabellione publico scriptæ, a testibus subscribi et obsignari solebant, et ab utroque contrahentium apud amicum, vel apud mensarium aliquem, quorum publica erat fides, deponi, ut si quid controversiæ inter ipsos oriretur, ad tabularum scripturam reverti et inde litem dirimere possent. Et in eo maxime distabant Syngraphæ a Chirographorum tabulis, quod hæc tantum propria debitoris manu scribi, nullis testibus adhibitis, neque obsignari solitæ; istæ vero, a testibus subscribi, obsignari, et apud communem amicum deponi solerent. Unde per has tabulas, quæ obsignabantur, longe validius fidem suam obstringere censebatur debendi reus, quam chirographo, aut domestico alio privatoque instrumento. Hæc omnia latius diducuntur a Maximo Salmasio in De M. U. c. 10. et 11. quem vide sis.

[*Testium intercessione*] Solebat nimirum aliquando etiam pecunia mutua dari solis testibus præsentibus absque ulla scriptura; ejusmodi debitum, si inficiaretur, testium intercessione probandum erat.

[*De calumnia damnari*] Quasi temere et dolose peteret, quod sibi non de-

beretur. Calumniator enim in jure dicitur, non tantum qui falsa crimina intendit, verum etiam qui temere alicui controversiam movet, et, ut Paulus lib. i. Recept. Sent. tit. v. ait, qui sciens prudensque negotium alicui per fraudem comparat. Hujus pœna olim jure veteri erat, ut in partem decimam litis mulctaretur, et impensas solveret, ac interdum infamis fieret, quod nimirum violasset jusjurandum, quod conceperat de calumnia, l. ult. Cod. Hermog. De calumniat. postea constituta pœna quadrupli ejus pecuniæ quam calumniator acceperat, intra annum, simpli vero post annum, l. i. D. de calumniator.

[§ 3 *Non sedendum diutius*] Sedere enim Judices dicuntur, cum causas cognoscunt. Livius lib. ix. ‘Sedeo miserrimus pater iudex inter duos filios.’ Cicero pro Rabirio Postumo: ‘Vos in A. Gabinium iudices sedistis.’ Apuleius Apologia: ‘Quod si modo iudices de ista causa sederent.’

[*Jussi igitur diem diffindi*] Sic legendum jam supra assertum.

[*A subselliis*] Quæ propria erant sedilia minorum magistratum, ut Quæstorum, Tribunalium, Triumvirorum, Judicum pedaneorum, et hujusmodi minora judicia exercentium, qui non in sellis curulibus, nec tribunalibus, ut Consules, Prætores, Proconsules, et cæteri majores Magistratus, qui jurisdictionem cum imperio habent, sed in subselliis considebant. Suetonius in Claudio: ‘De majore negotio acturus in Curia, medius inter Consulium sellas Tribunalium subsellio sedebat.’

[§ 4 *Oporteatne eum secundum ea quæ sciens venit judicare, an secundum ea quæ aguntur*] Et adhuc hodie tam veteres, quam juniores Jurisconsulti in partes abeunt in hac Controversia decidenda: utrum, cum aliud actis probatum reperitur, aliud iudex ipse privatim secum sciat, iudex secundum acta et probata, an vero secum-

dum propriam suam scientiam judicare debeat. Pro hac opinione est Martiani antiquus Glossator, qui conscientiam judicis privatam existimat anteponendam esse actis et probatis; ejusque sententiam ex recentioribus Jurisconsultis etiam sequuntur Corasius lib. iv. Miscell. c. 20. Francis. Balduinus ad tit. Inst. de Offic. Judic. Oldendorpius lib. De Equit. et Jure cap. 18. Ferdinand. Vasquius lib. iv. Illustr. Controvers. cap. 16. Hotomanus Quæst. Illustr. 20. Joannes vero etiam antiquus Glossator contrariam tnetur opinionem, et judicem ex actis et probatis censet judicare debere, non ex conscientia sua privata; et hujus sententia plurimorum Interpretum calculo est recepta, quam sequuntur ex recentioribus Jurisconsultis Alciatus in c. 1. n. 33. ext. de off. ordinar. Clarus in § fin. q. 8. in fin. et q. 66. n. 2. Cravetta in Tract. de Antiq. tempor. p. 1. § 8. n. 11. Menochius lib. 1. arbit. quæst. 24. n. 2. Covarruvias lib. 1. Var. Resol. cap. 1. Rebuffus in repet. 1. quod jussit. n. 7. D. de re judic. Charondas lib. 1. Verisimil. cap. 8. Cujacius lib. xii. Observ. 19. alii: quæ sententia etiam mihi verior videtur.

§ 7 *Ælii Tiberonis*] Vide Notas supra 1. 23.

§ 8 *Juravi mihi non liquere*] Stephani editio habet: *Juravi nihil non liquere*. male omnino. Illud autem 'Juravi' ex more priscorum judiciorum est, ubi jurati iudices sententiam dicebant. Cicero lib. ii. de Finib. 'Addebat etiam se in legem Voconiam juratum, contra eam facere non audere.' Salvianus Epistol. 4. 'Latdri sententiam iudices, qui nihil se nisi ex veritatis officio pronunciaturus esse juraverant; excludere tamen misericordiam nec post Sacramenta potuerunt.'

Non liquere] Idque more et exemplo majorum factum, cujus meminist

et Cicero in Cluentiana: 'Homines,' inquit, 'sapientes ex veteri illa judiciorum disciplina, qui neque absolvere hominem nocentissimum possint, neque eum de quo orta esset suspicio, pecunia oppugnatum re incognita condemnare nollent, non LIQUERE, dixerunt.' Ejus nota erat NL. ut Condemnationis C. et Absolutionis A. Asconius Pedianus 111. in Verrem: 'Inter comperendinationem et ampliationem hoc interest, quod comperendinatio ex una tantum redabatur, cum causam judex non intelligeret: et omnino, si videbatur iudicibus bona causa, absolvebant reum: si mala, non statim damnebant, sed hac excusatione parcebant. Nam cum condemnandi nota esset C litera, absolvendi A; ampliandi signum NL. dabant, quo significabant NON LIQUERE: unde Ampliatio nascebatur.'

Atque ego a majoribus memoria sic accipi, &c.] Salmasius de M. U. cap. 11. versus finem hæc Catonis verba emendatiora, quam vulgo leguntur, adfert, hoc modo: *Atque ego a majoribus memoria sic accipi, si quis quid alter ab altero peterent, sive ambo pares essent, sive boni, sive mali essent, quod duo res gessissent, ubi testes non interessent, illi unde petitur potius credendum esse.* Ubi etiam totam hanc questionem latius discutit et contra Favorini sententiam pronunciat; cum ex his Catonis verbis non sequatur, quod judex viro bono non probanti debitum quod a viro malo petit, pecuniam, qua de agitur, adjudicare debeat. Nam quæ Cato hic dicit, non faciunt contra legem debiti non exigendi, quod contractum esse nulla solemnī ac legibus recepta probatione constet. Quæ lex generalis est de omnibus, sive bonis contra bonos, malisque adversus malos petentibus, sive etiam bonus a malo petat, aut malus a bono. Et tanto certe magis tenere lex debet, si malæ fidei homo

et mendaciorum fraudumque plenus pecuniam petat ab homine se longe meliore, quam ei a se creditam sine probatione alleget. Hoc autem argumento plane nans est Cato in hac oratione, ut ostenderet Turium nihil dare oportere Gellio, quia nullam præstaret probationem, quo aliquid sibi deberi a Gellio doceret. Quo casu, etiam si probitate parens essent, nihil a Turio Gellius auferre debet. Nunc cum tanto pejor habeatur Turio Gellius, quis iudicet huic potius, qui deterior est, et qui petit, quam meliori, unde petitur, credendum esse? Sed quid si melior Gellius Turio iudicatus esset? an æquum fuisset secundum eum iudicari petentem ab altero, qui minus probus quam ipse foret? Hoc quidem Cato aperte non dicit; sed Favorinus id per consequentiam sequi voluit. Quid vero mali ex hac consequentia approbata et recepta consequatur sit, abunde ibidem a Salmasio deducitur, quo leotorem avidum ablegamus.

Res gessissent] Hoc est, contraxisse. Rei enim appellatio ad omnem contractum et obligationem pertinet, ut ait Ulpianus lib. vi. D. de V. S. J. Rutgersius lib. v. Var. Lect. cap. 16. legit, *quod duo rei gessissent*: id est, tam credendi; quam debendi reus.

Illi unde petitur] Reus debendi, a quo nimirum pecunia in iudicio tanquam debita petebatur, Veteribus etiam vocabatur, 'Unde petitur.' Cicero de Oratore lib. i. 'Postalabam ut illi Unde petitur vetus atque uisitata exceptio daretur, cujus pecunie dies fuisset.' Et lib. vii. ad Famil. Epist. xi. 'Ego omnibus Unde petitur hoc consilii dederim, ut a singulis interregibus binas advocaciones postulent.'

CAP. III. *Non absque ab eis motus quosdam tacitos et occultos simulatis, &c.*] Hujus rei, quod scilicet Plato et Xenophon nulli offensique inter sese

fuissent, multo plura et accuratiora argumenta habet Athenæus lib. xi. Deipnosoph. Item Eusebius de Præparat. Evangel. lib. xiv. Laërtius in Xenophontis vita id accidisse ait, quod Xenophon vocatus fuerit Musa Attica, propter dulcedinem orationis. 'Ἐκαλεῖτο δὲ (Ἰεροφῶν) καὶ Ἀττικὴ μῦσα γλυκύτητι τῆς ἐρμηνείας ἴδω καὶ πρὸς ἀλλήλους φιλοτόπως εἶχον αὐτὸς τε καὶ Πλάτων, ὅς ἐν τῷ περὶ Πλάτωνος λόγῳ.' Vocatus est autem Xenophon Attica Musa propter dulcedinem orationis. Qua ex re tum ipse, tum Plato, alter alteri obtractaverant; quemadmodum in Platone dicemus.' In Platonis autem vita hæc inter alia sunt Laërtii verba: 'Ἦκου δὲ καὶ Ἰεροφῶν πρὸς αὐτὸν εἶχον οὐκ εὐμενῶς· ὥστε γοῦν διαφιλονεμεῖν, τὰ ἑμῶι γυγνέσκει, Σοκράτους, Σωκράτους ἀπολογία, τὰ ἤδὲ ἀνομιμωσίματα· εἰ δὲ μὴ, καλῶτα, εἰ δὲ, Κόρον ταύτῃ.' Videtur et Xenophon in eum (Platonem) animo non optimo fuisse: quocirca tanquam nemini, ita similia ambo scripserunt, Symposium, Socratis apologiam, Memorialia commentaria; atque in quidem Politiam, ille vero Cyri prædium.' Emulatio autem, imo animus inimicus Xenophontis in Platonem satis etiam apparet ex fragmento epistolæ Xenophontem ad Æschinem Socraticam, ubi non obscure Platoni vitio vertitur, quod a Socratis Philosophia deficiens, ut inconstans in Italiam ad Pythagoricos, et in Ægyptum ad sacerdotes abierit, hisce verbis: τὸ δὲ καλὸν ἔρα ἀγνοῦν ἡρόδοτον, καὶ τῆς Πυθαγόρου παραδόχου σοφίας, ἐν τῷ περὶ τὸν καὶ μὴ μένον ἐπὶ Σωκράτη φιλοφρονέειν ἔπος τυραννίδος, καὶ ἀπὲρ διατρῆς λιτῆς Σικελιώτις γαστρός ἐμῆρου τρέφειν. Id est, 'Illi vero egregii viri Ægypti et prodigiosa Pythagoræ sapientiæ amore capti sunt, quorum supervacaneum et inconstans erga Socratem studium tyrannidis amor redarguit, et Sicula ventris immoderati mæna

frugalitati vietas anteposita.' Postremis verbis objectat Platoni, quod in Sicilia familiaris fuerit Dionysio Juniori, quasi id ab eo factum foret ob mentem parasiticam, non vero ut Dionysium meliorem redderet; sed hoc etiam ab aliis Platoni exprobratum fuisse ex Laërtio constat. Platonem vero hisce verbis denotari a Xenophonte, olim notavit quoque Eusebius lib. xiv. de Præpar. Evangel. ubi hujus epistolæ fragmentum nobis servavit; quemadmodum et Theodoretus de Curation. Græcar. Affection. Serm. 2. ubi post hæc verba adducta, subjicit: *Ταῦτα περὶ τοῦ Πλάτωνος ἡ Μεσοφῶν ἔγραψεν, ὅτι τῆς Χακρότους διδασκαλίας ὑπερῖδον, τὴν τε μετὰ Πυθαγόρου σοφίαν ἐξήλυσεν, καὶ ἀπεστέρη τῇ Χακρίᾳ τὴν ἀντὶ τῆς ζωῆς, ἡμετέρας ἀπολαύων χλιδῆς. ἔφη δὲ αὐτὸν καὶ τῆς τῶν Ἀθηναίων ἐραστῆσαι σοφίας.* Id est, 'Hæc sunt quæ de Platone Xenophon scripsit; cum videlicet, posthabita Socratis disciplina, monstrosum Pythagoræ sapientiam appetisse, apudque Dionysium Siciliæ tyrannum Syracusanis se oblectasse deliciis. Eundem quoque testatur Epyptiorum sapientiam adamasse.'

Neque a Platone] Sic Athenæus lib. xi. *Ἐκ τῷ περὶ ψυχῆς δὲ ὁ Πλάτων ἀπαλεγόμενος ἕκαστον τῶν παρατεχόντων οὐδὲ κατὰ μικρὸν τοῦ Μεσοφῶντος ῥήματα.* Id est, 'Præterea libro uno de Anima,' (Phædonem designat) 'Plato eos qui adfuerant omnes sigillatim commemorans ne verbum quidem fecit de Xenophonte.'

Neque item contra ab eo in suis libris Platoni] Falsum est, quod hic scribit Gellius, Xenophontem Platonis nusquam meminisse; ejus enim mentionem fecit lib. iii. *ἀπεμνημονεύμετων*; quod jam olim notavit Laërtius in Platone, ubi de emulatione Platonis et Xenophontis agens, scribit: *Ἀμφότεροι τε Χακρότους μνημονεύοντες, ἀλλήλων οὐδὲμαί, πλὴν Μεσοφῶν Πλάτωνος δὲ τρίτῃ τῶν ἀπεμνημονεύμετων.* Id

est, 'Uterque autem de Socrate memorantes, alter de altero mentionem nullam fecit, nisi quod Xenophon in in tertio Memorabilium de Platone.' Xenophontis autem verba hæc sunt: *Γλαύκων δὲ τὸν Ἀρίστωνος, ὅς ἐπεχείρει διμαγορεῖν, ἐπειμὶν προσπαθεῖν τῆς πόλεως, οὐδένα εἰσοσι ἐπὶ γεγονὸς, ὅταν ἄλλον οὐκείων καὶ φίλων, οὐδεὶς ἴδεναιτο παῖδα, ἐλαβόντων τε ἀπὸ τοῦ βήματος, καὶ καταγέλαστον ὄντα. Χακρότης δὲ εἶπεν ὃν αὐτῷ, διὰ τε Χακρίδην τὸν Γλαύκωνος, καὶ διὰ Πλάτωνα, μόνος ἔπαυσεν.* Id est, 'Glauconem Aristonis filium, cum is necdum viginti natus annos oratoris usurpare munus, ac præses esse civitatis cuperet, nemo ab hoc instituto poterat abducere; quamquam alios et propinquos et amicos haberet, ac de tribuli detraheretur, planeque ridiculus esset. Hunc Socrates, qui ei bene cuperet ob Charmidem Glauconis filium, et ob Platonem, solus ab hoc instituto avertit.' Sed et inter Socraticorum Epistolas a Leone Allatio primum in lucem protractas, Xenophontis habetur epistola, ubi Platonis mentio fit. Sic enim Epistol. 15. quæ Xenophontis nomen præfert: *Ἦδη δέ μοι καὶ Πλάτωνος τερμῆες σύγγραμμα τοιοῦτον, ὅπου τοῦτομα ἦν τοῦ Χακρότους, καὶ διὰλέξις τις οὐ φαβλή πρὸς τινας.* Id est, 'Jam mihi Platonis etiam non dissimilis commentarius, in quo nomen Socratis, colloquiumque non ingratum cum quibusdam in munus venit.' In sequentibus etiam hujus epistolæ non obscura emulationis indicia in Platonem habentur.

[2 *Quædam in libro*] Libro nimirum tertio de Legibus, ubi Plato hunc in modum de Cyro scribit: *Μαντεύομαι δὲ τὴν περὶ γε Κύρου, τὰ μὲν ἄλλ' αὐτὸν στρατηγὸν τε ἀγαθὸν εἶναι καὶ φιλόπολιν; παιδείας δὲ ἀρετῆς οὐδὲ ἡθρῆαι τὸ παράπαν, οἰκονομίᾳ δ' οὐδὲν τὸν νοῦν περὶ σπουδαίαν.* Id est, 'Ita igitur de Cyro vaticinor, in cæteris quidem ipsum et ducem bonum, et civilis vitæ amicum

fuisse; rectam vero disciplinam nullo pacto attigisse, nec ad rei familiaris administrationem animum unquam applicuisse.' Quod etiam de Platone notat Lærtius in ejus vita: Καὶ ἐν τοῖς νόμοις ὁ Πλάτων πλάσμα φησὶν εἶναι τὴν παιδείαν αὐτοῦ· μὴ γὰρ εἶναι ἑῶρον τοιοῦτον. 'Atque etiam in Legibus Plato ejus Pædiam commentitiam esse ait; neque enim Cyrum talem fuisse.' Unde et liquet Cyri pædiam non ad historiæ veritatem, quod tamen nonnulli volunt, scriptam fuisse. Et ita etiam Cicero ad Quintum fratrem scribens ait: 'Cyrus ille a Xenophonte non ad historiæ fidem scriptus est, sed ad effigiem justî imperiî.' Quod et confirmat Ausonius in Gratianum Actione ad Gratianum: 'Velloni,' inquit, 'si rerum natura pateret, Xenophon Attice, in ævum nostrum venires; tu qui ad Cyri virtutes exsequendas votum potius quam historiam commodasti, cum diceres non qualis esset, sed qualis esse deberet.' In eadem sententia esse etiam videtur Hermogen. lib. II. de form. Orat. ubi de Xenophonte. Τὸ μὲν τοι περὶ τὸν Ἀβραδάτην καὶ τὴν Πασίαν τῶν ἡθῶς τε καὶ πάθος πολλὰς ἔσχε τὰς ἡδονὰς μυθικῶς πλάσθέν. 'Illa autem quæ narrat de Abradatæ et Panthiæ' (de his vero agit Xenophon in Cyri pædia lib. VI. et VII.) 'moribus et affectibus multam habent suavitatem et delectationem fabulose confictam.' Et ita quoque sentiunt et Junioribus viri Doctissimi, Ludovicus Vives lib. V. de tradendis Disciplinis, Josephus Scaliger in Prolegomenis præstantissimi operis De Emendatione temporum, Sethus Calvinus in Isagoge Chronologica cap. 21. G. Voassius de Histor. Græc. lib. I. cap. 5. alique.

Negat Socratem de cæli atque naturæ causis rationibusque unquam disputasse] Designat Gellius locum Xenophontis, qui satis longus exstat lib. I. Memorabilium, ubi inquit: Οὐδέ τις δὲ

πάποτε Σοκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς, οὐδὲ ἀνόσιον, οὐτε πρᾶπτοτος εἶπεν, οὐτε λόγοντος ἤκουσεν. οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως ἤπερ τῶν ἄλλων οἱ πλείστοι διαλέγετο, σκοπῶν ὅπως ὁ κολούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κόσμος ἔην, καὶ τίςιν ἀνάγκαις ἑκαστα γίνεται τῶν οὐρανίων· ἀλλὰ καὶ τοὺς φρονιζέσθαι τὰ τοιαῦτα μαρτυρόντας ἐπεδείκνυε, &c. Id est, 'Nemo vero unquam Socratem impii quidquam aut nefandi vel designare vidit, vel audivit dicere. Nec enim de rerum omnium naturæ sic disserebat, uti complures alii, nimirum considerans, quo pacto is, qui a professoribus sapientiæ mundas appellatur, ortus sit, quibusque de causis necessariis singulæ res cœlestes fiant. Imo eos qui his rebus occuparentur, fatuos esse demonstrabat.' Vide sis et reliqua quæ sequuntur. Pertinent vero hæc etiam, quæ idem Xenophon lib. IV. Memorabil. de Socrate narrat, quatenus ipse Geometriæ, Astronomiæ, Rerumque naturalium studio operam dandam censuerit, ubi inter alia inquit: 'Ὅλως δὲ τῶν οὐρανίων, ἃ ἑκαστα ὁ θεὸς μηχανᾷται, φροντιστὴν γίγνεσθαι ἀπέτρεπον. οὐτε γὰρ εὐρετὰ ἀνθρώποις αὐτὰ ἐνιμύειν εἶναι, οὐτε χαρίζεσθαι θεοῖς ἃν ἡγήτο τὸν ζητοῦντα, ἃ ἐκεῖνοι σαφηνίσαι οὐκ ἐβουλήθησαν.' Denique in universum dehortabatur, ne quis studium et operam in res cœlestes impenderet, quæ scilicet artificio Deus omnia molietur. Nec enim illa posse ab hominibus inveniri putabat, nec Diis eum rem facere gratam arbitrabatur, qui quæ illi manifesta esse nolissent, inquireret.' Sed et idem Xenophon in epistola ad Æschinem scribit: Πότε γὰρ, ὁ Ἀίσχινε, Σοκράτους ἀκήκοέ τις οὐρανίων πέρι λέγοντος, ἢ γραμμὰς εἰς ἐπαινήσαντο παραινούντος μαρθεῖν; μούσικην μὲν γὰρ ἴσμεν αὐτὸν μέχρι ὅτων συρίσσει, διετέλει δὲ ἑκάστοτε αὐτοῖς λέγων τί καλὸν, καὶ τί ἀνθρώποις τε, καὶ δικαιοσύνη, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταί. ἀνθρώπων γὰρ αὐτὰ ἀγαθὰ ἐκείλει, τὰ δ' ἄλλα ἢ ἀδύνατον ἀνθρώ-

τοὺς ἀλλοὺς ἐφάσκειν, ἢ μύθων εἶναι συγγεγνημένους, μετ' ὁμοῖος σοφιστῶν πατήρια διεφύκτων. Id est, 'Nam quando auditur quisquam, o Æschines, Socratem de rebus cœlestibus disserentem, vel ad lineas ac figuras emendandæ vitæ gratia discendas hortantem? Musicam enim scimus ipsum intellexisse non ultra iudicium aurium. Quin semper aliquid egregii suis dicere non desinebat, quid esset fortitudo, quid iustitia, quid virtutes cæteræ. Vocabat autem hæc bona humana, cætera vero vel homines assequi non posse, vel fabulis esse cognata dicebat, qualia superciliosi sapientiæ professores ridicula commemorarent.' Nonnunquam tamen et Socratem de rebus naturalibus disseruisse, Lærtius ex ipso Xenophonte, quamvis contrarium scribat, sibi videri ait: ἀπεὶ δέ μοι καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ὁ Σωκράτης διαλέχεται, ὅπου γε καὶ περὶ προσηλας τιτὰ διαλέγεται, καθὼς φησι καὶ Ξενοφῶν, καὶ τοὶ περὶ μόνων τῶν ἡθικῶν ποιῶνται τοὺς λόγους αὐτὸν εἰπών. 'Sed mihi videtur Socrates de rebus etiam naturalibus disseruisse. Siquidem, ut est apud Xenophontem, de Providentia quædam disputat, quamvis eam affirmet de his solum quæ ad mores pertinent verba facere.'

§ 3 Quæ ad bene beatæque vivendum non pergerent] Majorem lucem hæc accipiunt ab istis Ciceronis, qui lib. I. Tuscul. Question. inquit: 'Socrates mihi videtur, id quod constat inter omnes, primus a rebus occultis, et ab ipsa natura involutis, in quibus omnes ante eum Philosophi occupati fuerant, advocasse Philosophiam, et ad vitam communem adduxisse, ut de virtutibus et vitis, omninoque de bonis rebus et malis quæreret, cœlestia autem aut procul a nostra cognitione cerneret, vel si maxime cognata essent, nihil tamen ad bene vivendum conferre.' Et lib. v. 'Socrates autem primus Philosophiam devocavit e cœle et in urbibus collocavit, et in

domos etiam introduxit, et coegit de vita et moribus rebusque bonis et malis quærere.' Atque hinc est, quod Diogenes Lærtius in Socrate ait Demetrium Byzantium scripsisse, Socratem γνόντα δὲ τὴν φυσικὴν θεωρίαν μὴδὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς, τὰ ἡθικὰ φιλοσοφεῖν ἄρξαι, ἐπὶ τε τῶν ἐργαστηρίων καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ· κἀκεῖνα δὲ φάσκειν ζητεῖν, 'Ὅ, τι τοὶ ἐν μεγάρουσι κακὸν ἔσθ' ἀγαθὸν τε τέτυκται. 'Cum naturæ contemplationem nihil nobis prodesse cognovisset, de moribus et in officiis et in foro philosophatum esse; eaque se quærere dixisse, Quod tibi in domibus malum bonumve est.' Pertinent huc quoque illa Sexti Empirici lib. vii. advers. Mathematic. Οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἡθικῶν κατήρξαντο, ὥς ἀναγκαῖον τέρων, καὶ πρὸς εὐδαιμονίαν ἐπιστάδων καθὼς καὶ ὁ Σωκράτης παρήγγελλε μὴδὲν ἕλλο ζητεῖν εἰ μὴ 'Ὅ, τι τοὶ ἐν μεγάρουσι κακὸν ἔσθ' ἀγαθὸν τε τέτυκται. 'Alii autem cœperunt ab iis quæ pertinent ad mores, at quæ sint magis necessaria, et pertinent ad beatitudinem. Quamobrem præcipiebat quoque Socrates nihil aliquid quærere, præterquam Quod fit in ædibus, illud sitne bonumne anne malum.' Et l. x. advers. Mathem. τὴν ἡθικὴν θεωρίαν συμφάνως σχεδὸν ἅπαντες ἀπειλήφασι, περὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν διάκρισιν γίνεσθαι, καθὼς καὶ ὁ πρῶτος αὐτῆν δόξας κεινημένην Σωκράτης παρήγγειλεν, ὥς ἀνακαύστατον ζητεῖν, 'Ὅ, τι τοὶ ἐν μεγάρουσι κακὸν ἔσθ' ἀγαθὸν τε τέτυκται. Id est, 'Morum contemplationem omnes fere uno consensu existimant versari in bonis et malis discernendis, ut qui eam primus visus est movisse Socrates, præcepit quærere, tanquam maxime necessarium, Ædibus in nostris quæ prava aut recta gerantur.'

Qui dissertationes huiusmodi Socrati attribuerent] Faciunt huc, quæ habet Lærtius in Platone: φασὶ δὲ καὶ Σωκράτην, ἀκούσαντα τὸν Λύσιον ἀναγνώσκοντος Πλάτωνος, Ἡράκλειος, εἰπεῖν, ὅς πολλὰ μὲν κατεφείδουσιν ὁ νεανίσκος· οὐκ

ἀλγὰ γὰρ ἐν οὐκ εἴρακε Σωκράτης, γέγραφεν ἄνθρωπος. ' Ferunt etiam Socratem, cum Platonem Lysim recitantem audisset, Proh Hercules, exclamavisse, quam multa de me adolescentulus mentitur! non pauca enim quæ Socrates nunquam dixit, vir ille literis mandavit.'

§ 4 *Causam equidem arbitror non obtrectationis, nec invidiæ, &c.*] Quamvis Gellius hic, quæcunque Veteres de Platonis et Xenophontis æmulatione, offensusque inter sese animo, tradiderunt, in mellorem partem interpretari, eaque elevare conetur; tamen ex ante notatis nimis quam manifestum est, eos invidiæ et æmulandi, imo obtrectandi studio invicem laborasse.

CAP. IV. *Modulis coloribusque verborum depinxit*] Merito Stephanus ait, Titulorum Auctorem, dum Chrysippum aliis quam Gellii verbis laudare vult, laudem ei minime convenientem tribuere. Modulos enim verborum sive orationis Chrysippum minime sectatum esse; itaque ad hunc modum titulum reformandum: 'Vultus justitiæ severis atque venerandis verborum coloribus a Chrysippo depictus.'

Περὶ καλοῦ καὶ ἡδονῆς] Id est, 'De honesto et voluptate.' Meminit et horum Diogenes Laërtius in Catalogo Librorum a Chrysippo conscriptorum, circa finem, ubi decem eos fuisse ait, περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἡδονῆς πρὸς Ἀριστοκράτωνα ι'. Fit eorum quoque mentio ab Athenæo lib. III. cap. 12. lib. IX. cap. 4. et lib. XIV. cap. 2. Quartum citat lib. XIII. cap. 2. et quintum lib. VIII. cap. 2. Sed et idem Athenæus lib. IV. c. 15. Chrysippum citat περὶ τοῦ καλοῦ; uti et Plutarchus de Contradic. Stoicorum; atque etiam Laërtius in Zenone Citico. Quem librum non aliam forte ab hoc libro περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἡδονῆς, haud vane suspicatur, quem honoris causa hic nomino, Vir politissim-

mi ingenii, Egidi. Menagius in elegantissimis doctissimisque suis Observationibus ad Diogenem Laërtium p. 203.

A pictoribus rhetoribusque] Plane assentier Lnc. Joan. Scoppæ, qui lib. II. Collect. cap. 16. hoc loco legit a *pictoribus sculptoribusque*. Pictores enim longe melius conjunguntur cum sculptoribus, quam cum rhetoribus. Ut omittam, quod descriptio imaginis, quam de Justitiâ facit Chrysippus, omnino hanc conjecturam confirmet.

Filo virginali] Id est, lineamento virginis. Fitum enim idem est, quod lineamentum. Græcis χαράκτηρ, *repergraphê eidos*. Eodem modo Plautus dixit, 'satis scitum filium mulieris:' pro forma et figura mulieris. Sic Lucretius lib. II. 'Debent nimirum non omnibus omnia prorsum Esse pari filo, similique affecta figura.'

Justitiæ antistes] Eodem modo Jurisconsulti ab Ulpiano 'Sacerdotes Justitiæ' vocantur, quasi sacra illius Deæ administrantes, et quod deberant esse non tantum consulti Juris, sed Justitiæ. Sic Cicero in Philipp. VIII. S. Sulpitium prædicat, quod non magis Jurisconsultus, quam Justitiæ fuerit.

§ 2 *Παρθένος δὲ εἶναι λέγεσθαι, &c.*] Hoc est, 'Dicitur autem virgo esse, quod indicium est, eam esse incorruptam, improbis nunquam concedere, non orationem suavem, non præcationem, non adulationem, non denique quicquam aliud pati. Quas ob res merito tristis etiam ac contracta fronte pingitur, vultu gravi, aspectu contento et terro, ut iniustis terrorem incutiat, justis fiduciam præbeat: quando hujusmodi facies justis grata, iniustis molesta est.'

CAP. V. *In Agrippæ campo*] Qui erat in septima regione Urbis, Via Lata dicta, ut est apud P. Victorem De Regionibus Urb. Rom. Hunc Agrippæ campum, portica excepta,

Augustus publici juris fecit, teste Dione Cassio lib. LV. Τό τε πρῶτον τὸ Ἀγρίππειον, πλὴν τῆς οὐρᾶς, καὶ τὸ Δειπνίστην αὐτὸς ὁ Ἀύγουστος ἀναμόρφωσεν.

[Quæ digamma appellabatur] Romani digamma Æolicum quod figuram F præferbat, pro V consona usurpant. Διγῶμµα autem dictum, ut Fabius, Diomedes, Priscianus, alii, volunt, non a potestate, quæ planè diversa hic est ac in gamma, sed a Characterè; quia apud Græcos constet duobus gamma, quorum unum alteri impositum, haud secus ac sit apud Latinos in F. Claudius vero Imperator hanc figuram invertit, et V consonans per γ expressit. Unde in Vett. Lapid. ΔΙΓΑΙ, ΑΜΠΛΙΑΙΤ, ΤΕΡΜΙΝΑΙΤΩΒ, aliaque hujusmodi.

[Egregiissime] Ad exemplum Pacuvii, qui in Medo dixit: 'Muller egregiissima forma.' Ejus comparativo usus Lucretius lib. IV. 'Nam nihil egregius est, quam res discernere apertas A dubilib.' Imo et ipse Juvenalis Sat. X. 'Egregius cernat meliusque miserrimos horum.' Ubi egregius pro egregius poni et testatur Priscianus, et ipsa sententia clamat.

CAP. VI. § 2 Copicæcornu] Vett. Edd. copia cornu, et ita notatum in margine Cod. Tornæs. cum in ipso contextu deletum esset m. Cæterum ad hujus capituli illustrationem videri potest Senecæ Epist. 88. ubi similes Grammaticorum nugæ recenset, et explodit.

[Quot fuerint Pythagoræ, &c.] Reperiuntur viginti octo in Antiquorum monumentis, quibus Pythagoræ nomen fuit, et referuntur a Jonsio lib. IV. versus finem De Scriptorib. Hist. Philos. Sic et viginti circiter Hippocrates Veteribus noti sunt.

[In Ulicis domo ἄδυσσες] Vett. Edd. habent ἄδυσσες, Sirenes. Quod Petr. Victorius Variar. Lect. I. XXXV. c.

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

16. huic loco non convenire ait; se vero in libro calamo exarato, et satis fideli reperisse Ἀδυσσες; unde postea alii fecere Ἀδυσσες, quorum neutrum tamen usquam apud Homerum exstat. J. Casaubonus totum hunc sæde corruptum locum ita corrigit: *Cuimodi Homerus fuisse dicat in Ulicis domo ὁπροδύσσει; et quam ob causam, &c. atque hoc res ipsa postulare videtur.* Nam referendum est ad illum Homeri locum Ὀδυσσ. χ. Ὀπροδύσσει δὲ τις ἔσκεν ἑδμήτῃ ἐν τοίχῃ. Qui locus quam varie sit expositus a Veteribus Criticis, ex Eustathio, Hesychio, aliisque patet. Sed et hanc emendationem etiam confirmare videtur Vetus ille Codex, in quo legitur ἄδυσσες per υ. quod hoc modo minus malum foret. Vix etiam dubium est, quin principium hujus vocis ὁπροδύσσει cum præcedenti domo fuerit confusum, et τὸ ες ad finem fuisse adjectum ex illo et, quod ad sequentem questionem pertinebat.

[Atque illud etiam scriptum fuit, &c.] Huc faciunt, quæ de hujusmodi Grammaticorum et otiosorum hominum nugis exstant apud Senecam Epistola 88. 'Hoc quidem me querere, utrum major ætate fuerit Homerus an Hesiodus, non magis ad rem pertinet, quam scire a minor Hecuba fuerit, quam Helena, et quare tam male tulerit ætatem. Quid, inquam, annos Patrocli et Achillis inquirere, ad rem existimas pertinere? Queris Ulyses ubi erraverit, potius, quam efficias, ne nos semper erremus? Non vacat audire, utrum inter Italiam et Siciliam jactatus sit, an extra notum nobis orbem: neque enim potuit in tam angusto error esse tam longus.' Et paulo post: 'Quid inquiris, an Penelopa impudica fuerit, an verba seculo suo dederit, an Ulysem illum esse, quem videbat, antequam sciret, suspicata sit.' Et magis inferius: 'Quatuor millia librorum Didymus grammaticus scripsit: miser, si tam

4 Y

multa supervacua legisset. In his libris de patria Homeri quaeritur, in his de Menæ matre vera : in his libidiniosior Anacreon, an ebriosior vixerit : in his an Sappho publica fuerit : et alia, quæ erant dediscenda, si scires.

Ἐν τῇ ἑνὶ θαλάσῳ] Id est, in interiori mari.

Κατὰ Ἀριστοφάνην] Juxta Aristarchum.

Ἐν τῇ ἑξὶ κατὰ Κράτητα] In exteriore juxta Cratetem.

§ 3 Ἰσοπέφθοι] Qui versus Græcis dicantur Ἰσοπέφθοι notat Muretus Var. Lect. lib. xiv. cap. 18. Nimirum

quorum versuum omnes literæ pro numeris acceptæ eundem numerum efficerent ac constituerent, eos versus Ἰσοπέφθους vocabant. Cujusmodi etiam exemplum in duobus nominibus in Epigrammate Græco ex lib. II. Anthologias, adfert, quod si tanti videatur, apud ipsum vide sis ; pudet enim his nugis diutius immorari. In eorum tamen gratiam, qui hisce, similibusve adhuc delectantur, adscribam quæ in Vossiano quodam Codice ad marginem notata reperio ; nimirum, Ex Ms. reg. num. MCCCXCXVIII. p. 102. ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἐντὶ τοῖς εἰρησκούτοις τοιαῦτα ἰσοπέφθα :

Ἄλλ' ἀναχασσόμενος λίθον ἔλετο χεὶρ παχέη,	} Exst. ἸΔ. η. vs. 264.
Κείμενον ἐν πεδίῳ, μέλανα, τρηχύν τε, μέγαν τε.	
Μὴ με πρὶν σίτοιῳ κελεύετε μὴδὲ ποτήτιος,	} Exst. ἸΔ. τ. vs. 306.
Ἄσασθαι φίλον ἦτορ ἐπεὶ μ' ἔχως αὖνδρ ἰκάνει.	
Ὅρσας ἀργαλέους ἀνέμους καὶ κύματα μακρὰ ;	} Exst. Od. ε. vs. 110.
Ἦκου ἀνάρσιοι ἑνδρες ἐθλήσαντ' ἐπὶ χέρσων.	

Isopsepha nomina dicuntur, quæ suis literis ad numeri notam, quam unaquæque refert, æstimatis eandem pæne summam efficiant, sive ἰσοτιχα fuerint, ut in Epigram. 61. lib. vi. cap. 12. sive μονόστιχα, ut in hisce Homericis ; ubi nimirum prioris diatichi uterque versus refert numer. 3498. secundi 2848. postremum vero claudicat : primus enim versus habet 3102. alter 3436. forte mendum in priori ; cui facile addideris τ 300. si ita legas, Ὅρσας ἀργαλέους τ' ἀνέμους καὶ κύματα μακρὰ.

Παραστιχίς] Id est, continua series. Muretus ait, Eustathium notare a primis literis quinque primorum versuum ultimi libri Iliados effici nomen λειών. atque ibi etiam tradere, Veteres hujusmodi quæstionibus insitare solitos esse, quales aliquot ponit et explicat.

Quis adeo versus sit, &c.] Muretus non debuit, quin illum significet e lib. III. Iliados : Ὡ μύκαρ Ἀτρεΐδης, μοιρηγενὲς, δολιχόδαιμον.

Terna parere] Qua ratione dicat Homerus singulas pæcudes in Africa

in singulos annos terna parere, explicat Eustathius in quartum Odysseæ. Quem si tanti putaveris, adire poteris.

Aonia] Bœotiam olim Aoniam dictam testatur et Stephanus de Urbib. in Ἄορες. Sic Callimachum et Dionysium Ἀόνιον pro Thebano posuisse scribit Eustathius. Dicti etiam Bœotii Ectines a Lycophrone ; Combyces et Hyantes a Strabone lib. VII.

Tyros Sarra] Sic et Festus, et ex eo Paulus, Tyrum olim Sarram dictam scribunt. Unde Ennius in Fragmentis, 'Pænos Sarra oriundos,' id est, Tyro : et hinc apud Poëtās 'Sarranum' sæpius pro 'Tyrio' reperitur. Servius ad lib. IV. Georg. 'Quæ nunc Tyrus dicitur, olim Sarra vocabatur, a pisce quodam qui illic abundat, quem lingua sua Sar appellant.' Netum est Sarre nomen deduci ex Hebræo יָיִר Tyor, quæ nomine Tyrum appellant Sacri Scriptores. Quod vero de pisce Sar Servius notat, non extat ullibi gentium, ut bene Becharius observat, qui et Servium memo-

rim lapsum vult Geograph. Sacr. P. 2. lib. II. cap. 10.

§ 4 *Ἐνταύθα σου .... ταύτης τῆς πολυμάχου*] Id est, proficiat, sive, bene sit tibi hujus multijugæ doctrinæ gratia.

Paupertinas literas] Id est, humiles et steriles. Sic apud Sidonium Apollinarem lib. III. Epist. 7. 'paupertini sermonis,' et lib. VII. Epist. ult. 'paupertinas recessus.' Ubi similes loquendi modos Savaro observat.

Idi] Iviati.

'Ο, τῇ τοι, &c.] Id est, 'Quodcumque tibi in domibus malumque bonumque accidisset.' Exst. Of. 3. vs. 391. Quem versum et Socrati sæpius in ore fuisse testantur Diogenes Laërtius in ejus vita, et Sextus Empiricus advers. Mathematicos: quorum verba supra ad cap. 3. adduximus.

CAP. VII. *Senatum consuleres*] Consuli Senatus dicebatur, ubi de eo, quod Consul retulerat, Senatorum sententiæ ordine rogabantur. Livius lib. II. 'Eam rem Consules rati, ut erat, perniciosam, ad Patres referant, sed delatam consulere ordine non licuit.' Et mox: 'Prius itaque quam ultima experirentur, Senatum iterum consulere placuit.'

§ 2 *Dictatorum*] Quia jus Dictaturæ summum erat, et libera potestas; nec Dictator nisi periculosissimis reipublicæ temporibus creabatur; ideo et jus habendi Senatus habebat, quod proprio ad eam magistratum spectabat, qui summam in Urbe potestatem gerebat. Unde Livius: 'Q. Fabius Maximus Dictator, quo die magistratum inivit, vocato Senatu, pervicit ut decemviri libros Sibyllines adire juberebantur.'

Consulem] Cod. Tornæs. et Vett. Edd. *Consules*. Consulum munus propriam fuisse, Senatum convocare ex eo manifestum, quod neque superior magistratus, neque par Consulibus in Urbe erat; neque opus est multis hoc Veterum testimoniis confirmari, cum

ubique occurrant. Sic Livius lib. VIII. 'Cum repentino tumultu coacti Consules Senatum vocarent.' Sallustius in Catilina: 'Consul, convocato Senatu, refert quod de iis fieri placeat, qui in custodias traditi erant.'

Prætores] Notandum Prætores jus convocandi Senatum duntaxat habuisse eo tempore, quo Consules Urbe abessent. Nam absentibus Consulibus consulare munus sustinebatur ab eo qui dignitate proximus erat. Id vero erat Prætor. Unde Livius lib. XXII. 'P. Furius Philus, M. Pomponius Prætores in curiam Hostiliam Senatum vocaverant.' Cicero pro Plancio: 'Placuit nobis ut statim ad Cornutum Prætorem Urbanum literas deferremus, qui, quod Consules abierant, consulare munus sustinebat more majorum. Senatus est continuo convocatus.' Notandum etiam hoc discriminis inter Consules et Prætores fuisse, quod Consules quæcumque de re volebant Senatum convocare poterant, Prætores autem nunquam, nisi ad rem novam. Honestius enim visum est, vetera in Consulum adventum reservari, neque in eorum absentia tractari; at nova, quia moram non paterentur, sed præsentis consilio opus haberent, ei magistratui, cui in absentia Consulum Senatus cogendi jus erat, qualis Prætor urbanus, tractari concedebantur.

Tribunos plebi] Tribuni plebis M. Valerio et Sp. Virginio Coss. Senatus convocandi jus sibi usurpare ceperunt, ut testatur Dionysius Halicarnass. lib. X. *Τῷ δὲ ἐξῆς ἔτι Μάρκου Οὐλαργίου καὶ Σπ. Οὐεργινίου τὴν ἐπατεῖαν ἔχόντων, στρατιὰ μὲν ὑπερβόριος οὐδεμία ἐξῆλθε Ῥωμαίων, πολιτικά δὲ προσπροσώματα τοῖς δημόχοις πρὸς τοὺς ὑπάτους συνίστη πάλιν, ἐξ ὧν ἔσχον οἱ δημαρχοὶ παρυστάσαντές τι τῆς ἐπατείας δυναστείας. τὸν μὲν γὰρ ἔμπροσθεν χρόνον ἐκκλησίας μόνον ἦσαν οἱ δημαρχοὶ κῆρυκες, βουλὴν δὲ συναγαγεῖν ἢ γνώμην ἀγορεύειν οὐκ ἐξῆν αὐτοῖς, ἀλλ' ἦν τῶν*

ἐκείνων τοῦτο τὸ γέρας. οἱ δὲ τότε δῆ-
μαρχοὶ πρῶτον συγκαλεῖν ἐπεβάλλοντο
τὴν βουλὴν, Ἰκκίλιον τὴν πείραν εἰση-
γησαμένου, ὃς ἤγετο μὲν τοῦ ἀρχείου,
δραστήριος δὲ τις ἦν ἀνὴρ καὶ ῥωμαῖος
εἶπεν οὐκ ἄδύνατος. Id est, 'Anno
sequenti M. Valerio, Sp. Virginio
Coss. nullum Romanis bellum exter-
num fuit; sed domi contentiones re-
cruduerunt inter tribunos et Consu-
les; qua conflictatione tribuni consu-
lari potestati nonnihil detraxerunt.
Nam antea concionum duntaxat jus
penes tribunos erat, Senatum convo-
candi aut sententiam dicere eis non
licebat; sed Consulum is honos fuit:
hujus anni tribuni primi Senatum con-
vocare aggressi sunt auctore Icilio,
qui ejus collegii princeps erat, vir
gravis et pollens Romana facundia.'
Sed Tribunos Consulibus etiam in
Urbe presentibus Senatum sua auc-
toritate convocasse, ex Cicerone con-
stare potest, qui in principio lib. iii.
de Oratore scribit, vocatu Drusi tri-
buni pleb. non solum Senatum, sed et
Consulem Philippum in curiam ve-
nisse. Sic ut Tribuni, quando aliquid
innovare vellent, aut in novo aliquo
tumultu, Senatum sua auctoritate co-
gerent.

Interregem] Non solum Interrex
dictus, qui interregni tempore me-
dius inter duos Reges creabatur, ve-
rum etiam exactis regibus, interregni
nomenclatio et interregis ad alios
etiam magistratus translata; quando
nimirum aliquis in locum magistratus
sufficiebatur, tanquam interrex. Quo-
ties enim comitia a Consulibus, aut
morbo, aut bello, aut seditione impe-
ditis, haberi non poterant, si Dicta-
torem dici non placuisset, Interrex
prodebat; qui cum quinque diebus,
quod Interregni tempus erat, hoc
magistratu functus fuisset, alteri im-
perium tradebat. Hujus officium erat,
omnia ea obire, quæ vel Regum vel
Consulum fuissent, itaque et Senatum
convocare.

Praefectum Urbis] Hic sub Regibus
et Consulibus quoque, quoties abes-
sent, ad praesidium Urbis relictus,
imperium summum habebat, praesidia
ad tuendam urbem disponebat, jura
civibus reddebat, Senatumque con-
vocabat.

*Tribunos quoque militares, qui pro
Consulibus fuissent*] Tribuni militum
consulari potestate primum creati
anno U. C. cccx. Rempublicam pro
Consulibus complures annos admisit-
trarunt, nimirum ab annum ab U. C.
ccclxxxviii. Penes hos eadem quæ
apud Consules jura et insignia erant.

Decemvires] Hos primum creatos
anno U. C. cccii. Livius lib. iii. et
Solinus tradunt, M. Varro autem anno
ccciii. idque factum in annum unum
legum Reipublicæ scribendarum cau-
sa; et ea lege, ut a Decemviris pro-
vocare non liceret, neve quis alius eo
anno magistratus esset. Decimo die,
ut est apud Livium, jus populo sin-
guli reddebant; eoque die penes præ-
fectum juris fasces duodecim erant:
collegis novem singuli accensii appa-
rebant. Notatu etiam digna sunt
verba Dionysii Halicarnassei lib. x.
Τῷ δὲ ἐξῆς ἔτει παραλαβόντες οἱ δέκα
νομοθετοῦν τὰ πράγματα, πολιτείας ἀνα-
μον τοιοῦδε τινὰ καθίστανται. οἱ μὲν αὐ-
τῶν τὰς τε βάββους καὶ τὰ λοιπὰ πράγ-
ματα τῆς ὑπατικῆς εἶχεν ἐξουσίας, ὃς
βουλὴν τε συνεκάλει, καὶ δόγμα ἐπακό-
ρου, καὶ τὰ ἄλλα ἐπαρττεν ὅσα ἤγε-
μόνι προσῆκον. οἱ δὲ ἄλλοι, συνετάλα-
τες ἐπὶ τὸ δημοτικώτερον τὸ τῆς ἐξου-
σίας ἐπίφορον, ὀλίγῃ τινὶ διακρίσει
ἀφῆναι τῶν πολλῶν εἶτα αὐτοῖς ἕτερος
αὐτῶν ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν καθίστατο. καὶ
τοῦτο ἐκ παρανομίης ἐγένετο παραλλὰς,
ἐπὶ ἐνιαυτοῦ τῆς ἡγεμονίας παραλαμβέ-
νοντος εἰς συγκεῖμένον τινα ἡμερῶν ἀρ-
μόν. Id est, 'Itaque sequenti anno
Decemviri assumptis civitatis guber-
naculis, talem Reipublicæ formam
constituerunt: penes unum illorum
fasces erant et reliqua consularis po-
testatis insignia. Is Senatum convo-

cabat, decreta confirmabat, ceteraque Prætoris munia exsequabatur; reliqui ad minuendum potestatis invidiam non multum a privatis differebant habitu: deinde alius in potestatem succedebat servatis vicibus, atque ita annum imperium administrabatur, statò quodam dierum numero.' Hæc autem Reipublicæ mutatio minus insignis, ut ait Livius, quia non diuturna fuit; intra triennium enim Decemviri et instituti sunt et sublati. Primi et Patricii et Consulares omnes fuere, ex posterioribus vero tres plebei; propter tyrannidem affectatam consensu populi magistratu abire coacti sunt.

Trium viros reipublicæ constituendæ] Triumviratus Reipublicæ constituendæ origo ab Augusti, Antonii, et M. Lepidi fœdere, post J. Cæsaris necem, inito; qui, Imperium sive potius Tyrannidem occupare conantes, sese Triumviros Reipublicæ constituendæ appellavere; hoc nomine culpam prætexentes, atque sub eo omnia magistratus jura et insignia ad se trahentes; ita ut eorum nutui et auspiciis omnia Respublica niteretur.

Jus [intercedendi] fuisse iis solis, qui eandem potestate, &c. majoreve essent] Unde Cicero lib. iii. de Legib. 'Ni potestas par majorve prohibessit SC. perscripta servanto.' Non itaque cuivis e Senatoribus intercedendi jns erat, sed iis tantum, qui aut magistratus majores erant, aut Tribuni plebis. His enim, etsi minorum magistratum nomine censerentur, maxima tamen fuit potestas, intercedendique jns summum, edita solemnique voce, Veto. Vero quotiescunque Senatusconsulta intercessionibus impediebantur, aut mora iis fiebat, id quod patres decreverant Senatus Auctoritas dicebatur, eaque perscribi solebat. Cælius lib. viii. Epistol. Famil. ad Ciceronem: 'Si quis huic SC. intercesserit, Senatui placere auctoritatem perscribi, et de ea re ad Se-

natum populumque referri.' Et mox: 'Si quis huic SC. intercessisset, Senatui placere auctoritatem perscribi, et de ea re placere ad hunc ordinem referri.' Auctoritatum perscribendarum rationem habes apud Dionem Cassium lib. lv. 'Ἐβουλεύοντο μὲν, inquit, καὶ ἡ γερουσία συνεγράφετο, οὐ μόντοι καὶ τέλος τι ὡς κεκυρωμένη ἐλάμβανεν, ἀλλὰ ἁουκτόριτας ἐγγίγνετο. ὅπως φανερὸν τὸ βούλημα αὐτῶν ᾧ τοιοῦτον γὰρ τι ἡ δύναμις τοῦ δυνάματος τοῦτου δημοῖ. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ εἶποτε, &c. ἡ ἀνατιωθέντων τινῶν δημάρχων, τὸ μὲν δόγμα οὐκ ἡδυσθήσθαι γενέσθαι, τὴν δὲ δὴ γερουσίαν σφῶν οὐχ ὑπέμενον ἀποκρισθῆναι, ἐνομιζέτο. Id est, 'Consilium quidem capiebant, et quod statuissent, id perscribebatur: non tamen Senatusconsulti vim obtinebat, sed Auctoritas Senatus dicebatur, ut quæ sententia eorum fuerat, manifestum fieret. Nam id vis nominis hujus significat. Idemque hoc etiam observatum est, cum, &c. aut tribuni plebis aliqui intercessissent. Nam hic quoque cum Senatusconsultum fieri nequiret, tamen sententiam suam, quam Senatus nolebat esse occultam, edicebat.'

§ 3 Nisi in loco per augures constituto, quod templum appellaretur] Habebatur Senatus in locis per auguria constitutis, id est, aut in curiis inauguratis, aut in Deorum templis. Unde Cicero pro Milone, Curiam templum sanctitatis, amplitudinis, mentis, consilii publici appellat. Hinc apud Lampridium in Severo legimus: 'Cum Senatus frequens in Curiam, hoc est, ædem Concordiæ, templumque inauguratum convenisset.' Templum inauguratum addit, quia Romæ erant plures Concordiæ ædes, sed non omnes inauguratæ erant: hæc fuit in Livii porticu. Præter Concordiæ templum, maxime in Veterum monumentis celebrantur propter Senatus consilia, ædes Jovis Statoris, Jovis Capitolini, Apollinis, Martis, Bello-

næ, Vulcani, Castoris, Telluris, Virtutis, et Fidei. Inter Curias etiam inauguratas, Curia Calabra, Curia Hostilia, Curia ad portam Capenam, item Pompela, Julia, Octavia. Erat autem utrobique religio par, neque enim minus sacræ curiæ, utpote inauguratæ, quam Deorum templa. Imo Veteres enim locum, ubi Senatus convenire solebat, sive in curia, sive in templo, indifferenter curiam nomine insigunt. Festus refert, Nicostratum, in libro De Senatu habendo, memoriæ prodidisse, quod olim tantum tria Senacula, ubi Senatus haberetur, fuerint. Unum, ubi postea ædes Concordiæ fuit, inter Capitolium et forum; alterum ad portam Capenam, tertium vero in æde Bellonæ, in quo exterarum nationum legatis, quos in urbem admittere solebant, Senatus dabatur.

In curia Hostilia] Hanc curiam, ut ex nomine patet, et a Varrone lib. iv. de L. L. Livioque lib. i. ac aliis traditum, Tullius Hostilius in urbe extruxit, et consultandi locum Senatoribus esse voluit, cum antea Senatus haberetur extra urbem in Vulcani templo ex Romuli instituto. Postea Curia ista incendio periit, ex eo, quod Clodii a Milone interfecti corpus a plebe in eam perlatum, ibique rogo ex snælliis exstruato, una cum ipsa curia combustum. Verum statim a Fausto Syllæ filio, ut testatur Dion Cassius lib. xl. refecta est, ejusque nomine appellata; cum et prius Sylla pater curiam eandem Hostiliam novo ædificiorum genere exornaverat. Unde Cicero lib. v. de Finibus: 'Equidem curiam nostram, Hostiliam dico, non hanc novam, quæ mihi minor esse videtur, postea quam est major, intuens.' Refert autem Dio lib. xliii. eandem hanc Curiam denno dirutam esse, sub prætextu quidem, quod Felicitati sanum in ea area inædificandum visum esset, re ipsa autem ob hanc causam, ut ne et hoc monumen-

tum Syllani nominis exstaret; ac nova curia, quam Senatus decreto Jul. Cæsar extruxisset, Julia vocaretur. Deinde vero Hirtio et Pansa Coss. Urbe multis et terribilibus prodigiis percussa, S.C. factum de antiqua illa curia reficienda, veterique nomine Hostilia vocanda, ut idem Dio narrat lib. xlv.

In Pompeia] Hanc a Pompeio Magno dedicatam et ornamentis causa theatro adjectam ex Plutarcho in Cæsare et Bruto constat. In hac autem Senatum ludorum diebus convenire solitum scribit Appianus lib. ii.

In Julia] Hæc, quæ erat prope Comitium, in locum curiæ Hostiliæ successit, quam quidem ut Jul. Cæsar construeret, S.C. decretum fuerat, sed a Triumviris demum condita est, et ab Augusto, qui sibi unum Imperium Cæsaris, Lepido et Antonio debellatis, vendicaverat, dedicata: ut refert Dio lib. xlvii. et lib. li.

Non omnis ædes sacræ, templum esse] Huc faciunt quæ Varro habet l. vi. de L. L. 'quod addit templa ut sint dextra, alunt sancta esse, qui glomæ scripserunt: id est, falsum; nam curia Hostilia templum est, et sanctum non est: sed hoc ut putarent ædem sacræ esse templum, et sanctum esse; quod in urbe Roma pleræque ædes sacræ sunt templa, eandem sancta.' Olim enim, ut optime Scaliger ex eodem Varrone lib. iv. de L. L. ad Festum observat, leges m-dium in ædibus ipsis in pestico sarum ponebantur; quæ inter alia continebant, utrum ædes illa esset templum, nec ne. Hinc Festus in 'Opima spolia' ex Scaligeri emendatione: 'Hujus ædis lex nulla extat, neque templum habet, nec ne, scitur.' Apponebantur etiam leges dedicationis, quibus ipsæ ædes sacræ fiebant, neque sine exaguratione transferri poterant. Hinc Plinius ad Trajanum: 'Dispice ergo, Domine, an putes ædem, cui nulla lex

dicta est, salva religione posse transferri.

Ne eadem quidem Vestæ templum esse] Lucem hæc quoque fœnerantur ab ista, quæ Servius lib. vii. *Æneid.* 'Centum Oratores augusta ad moenia regis Ire jubet,' notat: 'Augusta ad moenia, Augurio consecrata. Hinc paullo post illud est: *Tectum augustum, ingens.* Et nisi in augusto loco consilium Senatus habere non poterat. Unde templum Vestæ non fuit augurio consecratum, ne illuc conveniret Senatus, ubi erant virgines. Nam hæc fuerat regia Nymæ Pomptili. In atrium sane Vestæ conveniebatur, quod fuerat a templo remotum.'

[4 Ratum non fuisse] Hinc est, quod in Philipp. iii. Cicero Antonio Consuli objicit de Senatusconsulto vespertino, hisce verbis: 'Quam misera fuga! quam fœda! quam turpis! Præclara tamen Senatusconsulta illo ipso die vespertina!' Neque his obstat, quod legamus apud Dionysium Halicarnass. lib. ix. anno ab U. C. ccxc. Senatusconsultum noctu factum esse; illud enim non ex consuetudine, sed ex necessitate fuit, quia res tum urgebat, et procrastinandi locus non erat, cum per equites cum literis nuntiata esset Sp. Furium Consulem cum exercitu ab Æquis et Volscis obsideri. Quibus circa mediam noctem acceptis, collega Postumius patres per aliquot præcones domibus excitatis in curiam convocat: factumque est SC. antequam clara illuxisset dies, T. Quintium ter consulatum functum cum robore peditum equitumque proconsulari potestate ornatum, recta in hostem pergere: alterum Consulum A. Postumium contractis cæteris copiis, quæ tam cito cogi non poterant, cum primum fieri posset, illum subsequi.

Opus etiam censorium fecisse existimantes] Hoc est, Censores in eos, qui Senatum vel ante Solia ortum, vel

post ejus occasum convenire faciebant, habere, quod punire et animadvertere deberent. Opus censorium, quod censura et animadversione dignum.

Quibus diebus habere Senatum jus non sit] Ut erant Dies, qui Comitiales dicebantur, in quibus nempe comitia habebantur, et cum populo agebatur. Festus: 'Comitiales dies appellabant, cum in comitio conveniebant.' Istitis autem diebus Senatum habere jus non fuisse, liquet ex Cicerone ad Q. Fratrem scribente: 'Comitialibus diebus, qui sequuntur Quirinalia, Appius interpretatur non impediri se lege Pupia, quo minus habeat Senatum.' Item ex Cæsare lib. i. De Bell. Civil. 'Qua ex die consulatum inivit Lentulus, biduo excepto comitiali, de Imperio Cæsaris et de amplissimis viris tribunis plebis gravissime in Senatu acerbissimeque decernitur.' Quando itaque comitia haberentur, Senatus convocari non poterat; nisi forte incidisset res gravior, quæ Senatus desideraret cognitionem; tum enim eodem etiam die post comitia Senatum coactum legimus. Sic Livius lib. xxxviii. 'Senatus deinde concilio plebis dimisso haberi est emptus.' Et lib. xlviii. 'Consul dimissis comitiis Senatum vocavit, censuerunt frequentes ad populum cum Flacco agendum.' Eamque ob causam Comitia ex SC. nunquam dilata. Cicero pro Muræna: 'His rebus finitis, meministis fieri SC. referente me, ne postero die comitia haberentur, ut de his rebus in Senatu agere possemus.' Sed et atris et religiosis diebus Senatus non conveniebat, nisi summa necessitate urgente, ut testatur Dio lib. xlii. *Ἀδελον δὲ δὴ Ἰρρίου μετὰ Γάϊου Οὐβίου πατερεύσαντος βουλὴ τε ἐγένετο, καὶ γυνῆαι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀπ' αὐτῆς τῆς νεομηνίας ἀφεύχωναι, προετίθησαν. Ἐν τε γὰρ τοῦ πολέμου ἐν χερσὶν ὄντος, καὶ ἐκ τεράτων, ἃ πλεῖστα καὶ ἐξαισιώτατα ἐγγέγονε, παρασφό-*

μανοι, οὐδὲ τῆς ἀποφάδος, τὸ μὴ ἐν ἐκείναις βουλευσαί τι τῶν συμφερόντων σφίσι, ἀπέσχεοντο. Id est, 'A. Hirtio C. Vibio Coss. Kalendis Jannariis Senatus est habitus, perque dies tres, facto a Kalendis initio, deliberatum: ita enim perturbati erant instante bello prodigiisque, quæ multa et terribilia acciderant, ut ne quidem atris diebus consultationem de salute sua intermitterent.' Solemnis autem dies, quibus Senatus convenire solebat, erant omnes Kalendæ, Idus, Nouæ, quorum frequens mentio in Veterum monumentis, eosque inter maxime insignes Kal. Januarii, et antea Idus Martii, alique, quibus Consules ex instituto majorum magistratum inihant. Unde Livius lib. xxvi. refert M. Marcellum cum Id. Mart. consulatum inisset, Senatum eo die moris tantam causa habuisse, professum se nihil absente collega neque de Republica, neque de Provinciis acturum. Et Ovidius lib. iv. de Kalend. Jan. 'Curia te excipiet, patresque ex more vocati intendent aures ad tua verba suas.'

Immolareque hostiam prius, auspiciarique debere] Quod et testatur Appianus lib. ii. de Bello Civili: ubi de Cæsaris victima Senatum ingressuri: 'Εἶθ' ὅ ἐστι τοῖς ἔρχουσιν ἐς τὴν βουλὴν εἰσιούσιν, οἰωνίζεσθαι προσιοῦσι καὶ πάλιν τῶν ἱερῶν ἢ τῇ Καίσαρι τὸ μὲν πρῶτον ἄνευ καρδίας, ἢ, ὡς ἕτεροι λέγουσιν, ἢ κεφαλῇ τοῖς σπλάγχνοις ἔλπει. Id est, 'Est vero mos magistratibus Senatum ingressuris prius uti haruspicina: et rursum in Cæsaris victima cor, vel, ut alii dicunt, caput extorum deficiebat.' Unde Livius lib. xxii. 'Ita rebus divinis peractis, de bello reque publica Dictator retalit.' Et lib. xxiv. 'Perpetratis quæ ad pacem Deum pertinebant, de republ. belloque gerendo, et quantum copiarum, et ubi quæque essent, Coss. ad Senatum retulerunt.' Item lib. xxxi. 'Secundum rem divinam, precatio-

nemque de republ. deque provinciis Senatum consularent.' Sed et postea Augustus decrevit, ut et senatores thure et mero supplicarent illi Deo, in cujus templo Senatus haberetur. Suetonius in ejus Vita: 'Quo autem lecti probatique et religiosius, et minori molestia senatorio munere fungerentur, sanxit, ut priusquam consideret quisquam, thure et mero supplicaret apud aram ejus Dei, in cujus templo coleretur.' Cujus etiam meminit Dio lib. liv. Μετὰ δὲ τοῦτο ὁ Αὐγουστος, ἐπιμελητῆς τε καὶ ἐπανορθωτῆς τῶν τρόπων ἐς ἕτερα πάντα ἦν αἰρεθείς, θυμῶν τε τοῖς βουλευταῖς ἐν τῇ συνεδρίᾳ, ὁσάκις ἐν ἔθρα αὐτῶν, ἢ καὶ τῶν ἑφῆν πρὸς αὐτὸν κοινοῦσθαι, τὸ μὲν, ἵνα θεοσεβῶσι, τὸ δὲ, ἵνα ἀπονητὶ σωθῶσιν, ἐκέλευσε. Id est, 'Post hæc Augustus, in aliud quinquennium magister correctorque morum constitutus, jussit, ut senatores, quoties in curiam convenire, aut accedere deberent, suffitum adolerent, partim ut eo religiose gererent, partim ut eo cum minore molestia convenirent.

De rebusque divinis] Omnia enim quæ ad Religionem cultamque Deorum publicum pertinerent, Senatus decreto stabilita erant, cum et maxima pars juris divini amplissimi ordinis fidel, potestati, et voluntati permissa esset. Hinc est, quod Tertullianus refert, nullum Deum Romæ cultum, nisi qui SC. adscitus esset. Inde etiam est, quod apud Dionem lib. xxxix. legimus, nunquam ullum Sibyllinum carmen vulgatum, nisi id Senatus decrevisset: Οὐ γὰρ ἔξω οὐδὲν τῶν ἱερῶν λέγειν; εἰ μὴ ἡ βουλὴ ψηφίσαιτο, ἐς τὸ πλῆθος ἐξαγγέλλεσθαι. De Religione autem rebusque divinis referre dicebantur Consules, cum prodigiis et ostentis nunciatis, de iis quæ ad pacem Deorum, et ad avertendas eorum iras pertinebant, vel quæ librorum Sibyllinorum monitu fieri debebant, Senatum consularent. Livius lib. xxii. de prodigiis et os-

teatis quæ ex pluribus simul locis nunciata erant: 'His,' inquit, 'sicut erant nunciata, expositis, auctoribusque in Curiam introductis, Consul de Religione patres consuluit.' Sic Cicero Epist. 1. ad Lentul. de Marcellino Cos. 'Quod instituit referre de religione et sæpe jam retulit, ab eo deduci non potest.'

Ad Senatum referendum esse] Ad Senatum autem referebant non solum Consules, vel alii magistratus, qui Senatum habebant, sed etiam omnes ii quibus Senatum convocandi jus erat; sic ut eodem die diversos magistratus de rebus diversis ad Senatum nunquam retulisse legamus. Ut apud Ciceronem Philipp. vii. in principio: 'Parvis de rebus, sed forsas necessariis consulimur, P. C. de Appia via, et de Moneta, Consul, de Luperis tribunus pleb. refert.' Ad Consulum etiam relationem tribunis concessum erat aliquid addere, et de eadem re, prout ipsis videretur, patres consulere. Sic in Epist. 2. lib. 1. ad Lentulum Cicero scribit, Lupum tribunum plebis retulisse, ut Pompeius Ptolemæum in regnum reduceret, cum Consules retulissent, utrum reducendus esset, et si reducendus, a quo. Apud Tacitum etiam legimus lib. 1. Annal. Consuls relationi tribunum plebis intercedere potuisse: 'Scaurus dixerat,' inquit, 'spem esse, ex eo non irritas fore Senatus preces, quod relationi Consulum jure tribunitiæ potestatis non intercessisset.' Consulum tamen honor præcipuus fuit, quod, si quid alii magistratus Consulibus invitatis ad Senatum referrent, vetare possent, utpote qui maximam referendi potestatem haberent. Quo jure etiam superior collega suo videretur fuisse alter Consul, penes quem fasces erant; primo scilicet magistratus mense e duobus Consulibus is, qui priori loco creatus erat Consul; penes eum enim fasces erant,

ideoque primo mense, hoc est, Januario et Senatum habebat, et referebat, et sententias rogabat. Unde Livius lib. ix. 'Valerius,' inquit, 'Corvinus interrex Consules creavit Q. Publilius Philonem et L. Papyrium Cursorem iterum; qui cum eo quo creati sunt die, magistratum inissent, solemnibusque sanctis perfectis, de pace Caudina retulissent, Publilius, penes quem fasces erant, Dic Spuri Postumi, inquit.' Sed et ambos Consules communiter retulisse liquet ex eodem Livio lib. xxxvi. 'Consulum de provinciis communis relatio fuit.' Quod et in tribunis aliisque magistratibus observatum, ut aliquando totius collegii una fuerit relatio, aliquando vero simul aliquot, sæpe separatim unusquisque ex iis suo nomine relationem fecerit.

Aut infinite de Republica] De Republica referre dicebantur Consules, de eo, cum generatim sive infinite, quod ad statum publicum et salutem communem pertinebat, referebant. Livius lib. xxiv. 'Perpetratæ quæ ad pacem Deum pertinebant, de Republica belloque gerendo, et quantum copiarum, et ubi quæque essent Coss. ad Senatum retulerunt.' Et lib. xxxviii. 'Itaque Consulibus novis, quo die de provinciis et de Republica retulerunt, Senatus utrisque Liguens provinciam decrevit.' Sic Cæsar lib. 1. de Bello Civil. 'Referunt Coss. de Republica in civitate:' et hujusmodi exempla infinita apud Auctores occurrunt.

Aut de singulis rebus finite] Quod si Consules proprio motu non facerent, sed relatione sua generali de Republica res referrent adeo diversas, ut non idem de omnibus decernendum Senatoribus videretur, tum petere solebant, ut relatio divideretur, deque singulis rebus separatim consulerentur. Cujus exemplum habemus apud Livium lib. viii. cum Camillus Consul de Latinis ad Sena-

tum retulisset, ac oratione sua varia et diversa complexus esset, 'Principes Senatus,' inquit Livius, 'relationem Consulis laudare; sed cum aliorum causa alia esset, ita expediri posse consilium, dicere, ut pro merito cujusque statueretur, si de singulis nominatim referrent populus. Relatum igitur de singulis, decretumque.'

Aut per discessionem] Senatusconsultum per Discessionem fiebat, cum non rogatis neque dictis sententiis, sed relatione a Consulibus facta, statim Senatores in hanc vel illam partem discederent; atque ita pedibus sententiam ferrent. Unde et pedibus in sententiam ire dicebantur, quod fiebat ut plurimum, cum de rebus haud adeo magni momenti, aut non ita dubiis ageretur. Atque hujusmodi Senatusconsultum per discessionem factum proprie appellabatur; istudque a Varrone hic designatur. Sic autem dicebatur, ad differentiam alterius Senatusconsulti, quod fiebat exquisitis singulorum senatorum sententiis. Nam etsi et ipsum discessionem Senatorum fiebat, tamen simpliciter Senatusconsultum dicebatur: quam loquendi formulam, ut optime Manutius in *De Senatu Romano* observavit, non videtur Auctor noster agnovisse, cum in fine hujus capituli existimat Tuberonem a Varrone dissentire; quia scilicet Varro dixerat Senatusconsultum duobus modis fieri, aut per discessionem, si consentiretur; aut, si res dubia esset, per singulorum sententias exquisitas: Tubero autem, nullum Senatusconsultum fieri posse non discessionem facta; quia in omnibus Senatusconsultis, etiam in iis quæ per relationem fierent, discessio esset necessaria: in quo neuter aberravit a vero; neque, ut putat Gellius, Varronis sententiæ repugnat id quod scripsit Tubero. Non enim dixit Varro, alia Senatusconsulta per discessionem sine sen-

tentiis fieri solita, alia per sententias sine discessionem; sed hoc significavit, alia per discessionem omisis sententiis, alia vero sententiis exquisitis per discessionem tamen facta: et cum dixit, per singulorum sententias exquisitas, ideo non addidit per discessionem, quia nullum Senatusconsultum sine discessionem fieri posse notissimum erat: itaque omisit ut supervacaneum et obcurum nemini, nisi si quis Romanarum rerum plane rudis esset.

Primum rogari solitum] Auctor noster supra lib. iv. cap. 10. 'Ordo rogandi sententias varius fuit: alias primus rogabatur, qui a censoribus princeps in Senatum lectus fuerat; alias qui designati Consules erant. Quidam e Consulibus studio aut necessitudine aliqua adducti, quem lis visum erat, honoris gratia, extra ordinem sententiam primum rogabant: observatum tamen est, cum extra ordinem fieret, ne quis quemquam ex alio quam ex consulari loco, sententiam primum rogaret.' Qui locus et ibidem notata huic nostro faculam accendunt.

Princeps in Senatu lectus] Quem in recitando Senatu censor primum legerat, Princeps Senatus dicebatur, et inter senatores dignitate longe præstabat; imo, teste Zonara, Princeps Senatus dignitate omnes magistratus anteibat, etsi nec imperium nec potestatem haberet. Unde et Veteres, cum aliquem honoris causa nominare vellent; is, si principem in Senatu locum judicio censoris haberat, non ab ullo potius magistratu quam ab hoc titulo denotabatur: quia magistratus a multis obtineri posset, in Principem vero Senatus nemo legi posset, nisi qui et magistratum ita gessisset, et omnia quæcumque summo cive digna sunt, ita in omni vita præstitisset, ut ei in civitate non modo non anteferri, sed nec comparari jure quisquam videre-

tar: cujus exemplum non unum apud Ciceronem exstat. Cæterum ante secundum bellum Punicum Princeps Senatus legebatur is, qui ex censoria vetustissimus esset; quod qua occasione postea mutatum, ita ut etiam Consul aliquando in Senatus principem lectus fuerit, narrat Livius lib. XXVII. 'Senatus lectionem contentio tenuit. Sempronii lectio erat; cæterum Cornelius morem traditum a patribus sequendum aiebat; ut qui primus censor ex his qui viverent, fuisset, eum principem legerent: is F. Manlius Torquatus erat. Sempronius, cui Dii sortem legendi dedissent, ei jus liberum eisdem dedisse Deos. Se id suo arbitrio facturum; lecturumque Q. Fabium Maximum, quem tum principem Romanæ civitatis esse, vel Annibale iudice dicturus esset. Cum diu certatum esset verbis, concedente collega, lectus a Sempronio princeps in Senatu Q. Fabius Maximus Consul.' Hinc etiam mansit consuetudo, ut in legendo principe, non qui inter censores primus esset, observaretur, sed e censoribus legeretur is, qui sapientiæ laude ferumque gestarum gloria maxime inter omnes emineret.

§ 5 *De pignore capiendo disserit* Pœna enim legibus constituta erat, qua senatores, qui absque iusta causa Senatu abessent, afficerentur; nam multa iis dicebatur, et antequam hæc solverentur, pignora capiebantur. Hinc Cicero in Philipp. 'Quis unquam tanto damno senatorem coëgit? aut quid est ultra pignus et multa?' Et Livius lib. III. 'Postquam citati non conveniebant, dimissi circa domos apparitores ad pignora capienda, sciscitandumque, num consulto detrectarent.' Quæ pignora etiam vendi solita, si multa in conditum tempus non solveretur, haurire licet ex Cicerone in proœmio I. III. de Oratore, ubi Crassum sic lo-

quentem introducit: 'An tu eam omnem auctoritatem universi ordinis pro pignore putares, eamque in conspectu populi Romani concideres, me his pignoribus existimas posse terreri? non tibi illa sunt cædenda, si Crassum vis coërcere.' Cædere antiquo verbo dixit, pro eo quod est auctione distrahere. Cæterum summa, quam pendere deberent senatores, qui in Senatum venire volebant, lege haud dubie definita fuit; unde et Dio lib. LV. tradit Augustum has multas auxisse; καὶ τὰ χρημύματα, de Augusti constitutis circa senatorium ordinem agens, inquit, τοῖς μὴ δ' εὐλογεῖν τὰ αὐτῶν τῆς συνεδρίας ἀπολαμπόμενος ἐπαύρησεν, 'Multamque eorum, qui nullam ob iustam causam in Senatum non venissent, adauxit.'

Parum convenire] Imo optime Varonem cum Ateio Capitone sive Tuberonem hac in re convenire, paullo ante demonstratum est.

CAP. VIII. *Latinarum causa*] Feriarum scilicet. Erant autem Latinae feriae inter conceptivas annales, quæ concipiebantur a Consulibus vel Pontificibus quotannis, non certis diebus aut mensibus; sic dictæ a Latinis populis. Varro lib. v. de L. L. 'Latinae feriae dies conceptivus dictus a Latineis populeis, quibus ex Albano monte ex sacris carnem petere fuit jus eum Romaneis; a quibus Latineis Latinae dictæ.' Originem et rationem harum feriarum intelligere licet ex Dionysio Halicarnaseo lib. IV. ubi satis abunde de his agit. Ad Feriarum Latinarum rationem etiam pertinet, quod Consules non ante exire paludati in Provincias consueverint, quam ferias Latinas indixissent, atque iis in monte Albano cum Latinarum civitatum Magistratibus operam dedissent; et si forte ante ferias Latinas Urbe profecti fuissent, quod res ipsis male cederent, ut notat Dion Cassius lib. XLVI. Cum autem Consules hisce feriis operam darent, mo-

ris erat, ut interim aliquis ex prima nobilitate Urbi præficeretur, qui Præfectus Urbi Latinarum causa dicebatur, de quo Auctor noster hic ait, quæsitum fuisse, an jus Senatum convocandi haberet. Hisce autem feriis unum diem dicaverat Tarquinus Superbus, qui harum primus auctor; exactis vero regibus, alter additus est; ac demum anno ab U. C. CCLX.

composita, quæ diu civitatem turbaverat de plebeio Consulatu, seditione, tertius, ut est apud Dionysium Halicarnasæum lib. vi. circa finem.

Junius] Sic optime ex veteribus ibris emendavit L. Carrio Emendat. lib. i. cap. 19. cum vulgo male legeretur *Mutius*. Intelligitur autem Junius Gracchanus, cujus meminere Varro lib. v. de L. L. Censorinus de Die Natali, et Ulpianus l. un. D. de offic. quæst. qui ex ejus libro septimo De Potestatibus quædam refert. Et ad hos libros De Potestatibus etiam pertinere quæ Gellius hic adducit, si quis cum Carrione existimet, non longe aberrabit.

Quæ non sit senatoria] Olim quidem senatores a Romulo lectos a senectute sic dictos ex Festo notum est. Postea autem et Juniores in Senatum lectos, ex Historicarum monumentis constat; quænam tamen fuerit ætas senatoria dubium est. Osnprinus, in Commentario primo Fastorum, putat Sc. factum fuisse eo tempore, quo Papirio Prætextato e Senatorum filiis soli in curiam venire permissum, ne cui minori xxv. annis in curiam additus pateret. Sed verior videtur conjectura Sigonli, qui lib. 11. De antiq. Jur. Civil. Roman. c. 2. annum senatorium eum, qui sequeretur quæsturam, fuisse suspicatur; quæsturæ autem capiendæ legitimus annus fuit xxvii. Nititurque hæc conjectura auctoritate Valerii Maximi, ubi scribit: 'P. Crasso Q. Fabius narravit, quod in curia erat actum, memor eum triennio ante quæstorem factum, igna-

rusque nondum eum a censoribus in ordinem senatorum electum.' Item Ciceronis in Philippicis, qui de Octavianii præmiis disserens ita censet: 'C. Cæsarem C. F. pontificem propri. senatorem esse, sententiamque loco prætorio dicere, ejusque rationem, quæcunque appetet, ita haberi prout haberi legi liceret, si anno superiore quæstor fuisset.' Sed quanquam xxvii. anno quæstor aliquis fieri potuerit, vir tamen quæsturam quicquam hæc ætate gessit, vel si gessisset, raro in sequentem annum lustrum incidebat; ideoque forsitan neminem ante 30. annum in senatorium ordinem lectum, haud absque ratione quis suspicaretur.

Quanquam senatores non essent ante Affinium plebiscitum] Simpliciter videtur intelligendum, quod Tribuni plebis inter Senatores non haberentur, antequam id Atin角度 plebiscito cautum fuerat. Lipsius tamen Elector. lib. 11. cap. 12. dubitat, num hoc plebiscito cautum, ut nemo Tribunus nisi Senator esset. Sed durior hæc omnino interpretatio. Quanquam enim sub extremis temporibus liberæ reipublicæ cautum fuerit, ne quis Tribunus fieret, nisi senator, id eaq. ne jus quidem haberet petendi Tribunatus, nisi jam ante e patribus, ut manifestum ex Suetonio de Augusto: 'Et quo constantius cætera exsequeretur, in locum Tribuni plebis demortui candidatum se ostendit, quanquam Patricius, necdum Senator.' Ubi ut impedimentum ad Tribunatum Augusto ponit, quod non fuerit senator. Hoc tamen non tam ab Atin角度, qui e plebe, quam alio quodam, e patriciis constitutum videtur; utpote quo Tribunitia potestas a plebe etiam infima ad Senatum translata, plebisque potentia hoc modo enervata fuerit. Appianus lib. 1. Bell. Civil. dubitat, num a Sylla hoc factum, hisce verbis: *Τὴν δὲ τῶν δημόρων ἀρχὴν Ἰσα καὶ ἀνέλεν, ἀσθενεστάτην ἀποφύρας, καὶ*

νόμῳ καλῶσαι μηδεμίαν ἄλλην τὸν δήμαρχον ἔρχην ἐπὶ ἔρχου. καὶ οὐκ ἔχει σαφὲς εἶναι, εἰ Σύλλας αὐτὴν, καθὰ νῦν ἔστιν, εἰς τὴν βουλὴν ἀπὸ τοῦ δήμου μετένεγκεν. Id est, 'Tribuniciam potestatem ferecebat, enervatam eam prorsus relinquebat, lege lata, ne quis qui Tri-

bunus fuisset, alium illum caperet magistratum. Nec liquido possum dicere, an Sylla hunc magistratum, uti nunc est, a plebe transtulerit ad Senatum.' In quam partem magis etiam Lipsius inclinat.

LIBER XV.

CAP. I. *Eum prosequebamur domum*] Moris enim erat, ut Rhetores post declamationem feliciter peractam speciosissima comitantium caetera domum reducerentur. Sic Libanius in Progymnasii. ait eos consuevisse παρακείμεσθαι ἀπὸ τοῦ βήματος λαμπρότερον, 'honestissimo comitio reduci post actiones gloriosas.' Cujus etiam exemplum, præter Auctorem nostrum, habemus apud Eunnapium, qui de Sophista Προμῆσιος post celeberrimam declamationem summo cum applausu auditorum habitam, inquit: 'Ὁ δὲ ἀσθῆτατος καὶ δορυφόρος μετὰ πάντων ἢ τῶν διδάσκων ἐκ τοῦ θεάτρου παραίταται,' 'Proconsul vero cum omni satellitio sive copiis suis comitatum theatro honorifice deduxit.'

Montem Cispium] Festus: 'Cispium mons in urbe Esquilinæ regionis, de nomine cujusdam hominis dictum.' Esquilinæ enim duo montes habiti, ut ait Varro lib. iv. de L. L. quorum nomina Cispinus et Oppius fuere. Festus in 'Septimontio,' ex Varrone Rer. human. lib. viii. 'Oppius,' inquit, 'appellatus est ab Opita Oppio Tusculano, qui cum præsidio Tusculanorum missus ad Romam tuendam, dum Tullius Hostilius Veios oppugnaret, consererat in Carinis, et ibi castra habuerat. Similiter Cispinus, a Lævo Cispio Anagnino, qui ejusdem rei causa eam partem Esquiliarum,

quæ jacet ad vicum Patricium versus, in qua regione est ædes Mephitis, tuitus est.' Idem Varro loco modo indicato de L. L. 'Esquilinæ duo montes habiti, quod pars Cispium mons suo antiquo nomine etiam nunc in sacris appellatur. In sacris Argeorum scriptum est sic: Oppius mons princeps lucum Esquilinum, &c. Cispinus mons septicepsos apud ædem Junonis Lucinæ, ubi æditimus habere solet.'

Insulam] Id est, domum; nam et insula laxiori significatione pro qua-vis domo apud probatos Auctores reperiri nemini paullo humaniori ignotum est. Petronius Satyr. 'Vos mehercules, ne mercedem cellæ daretis, fugere nocte in publicum voluistis; sed non impune. Jam enim faxo sciatis, non videm hanc insulam esse, sed M. Mancil.' Sicque hac voce utitur Martialis Epigram. 37. lib. iv. Seneca de Benefic. lib. vi. cap. 16. Ulpianus l. si solitam, § solutam. D. de pign. actione. Quamvis etiam hoc loco insulam capere possis pro domo quæ non erat juncta communibus parietibus cum vicinis; hujusmodi enim domus magis proprie insulæ dictæ, a similitudine insularum in aqua. Festus: 'Insulæ dictæ proprie,' (sic legendum) 'quæ non junguntur communibus parietibus cum vicinis, circuituque publico aut privato cinguntur: a similitudine vide-

Heet earum terrarum quæ fluminibus ac mari eminent, suntque in salo positæ.' Ita 'insulæ' voce usus Cicero pro Cælio, Vitruvius lib. 1. cap. 6. Suetonius in Nerone, &c. Hinc etiam 'Insularius' dictus servus qui insulas, hoc est, domos separatas, vel alias quasunque custodit. Sic Petronius: 'Interim coctores insularique mulcant inclusam, et alius veru extis stridentibus plenum in ocnlos ejus intentat.' similiter in lib. xvi. § 1. D. de Usa et habit. et l. ult. D. de off. præf. vigil.

§ 2 *Piræum*] Piræus Atheniensium portus, cujus murus ex ingenti cæso lapide quadrato, ἐκ λίθου μεγάλου τε καὶ τετραγώνου, ut ait Appianus de bello Mithridat. nec cæmento ullo aut luto, verum ferro ac plumbo junctus. Thucydides lib. 1. 'Ἐντὺς δὲ οὕτε χάλε, οὕτε πηλὸς ἦν. ἀλλὰ ξυμφκοδομήμενοι μεγάλοι λίθοι, καὶ ἐντομή ἐγγύονοι σιδήρῳ πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν καὶ μολύβδῳ δεδεμένοι. Ea autem latitudine hic erat murus, ut duo plaustra sibi obvia sine offensione mutua sese invicem prætergredi possent. Thucydides libro citato: Καὶ φηκοδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ τὸ πάχος τοῦ τείχους, ὅπερ νῦν ἐστὶ δὴλόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ. δύο γὰρ ἅμαξαι ἐναντία ἀλλήλαις τοὺς λίθους ἐπέφρον. Altitudo ejus etiam ad quadraginta cubitos præcedebat. Appianus loco citato: ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ κατήλθεν, κατακεκλεισμένων εἰς τὰ τεῖχη τῶν πολεμίων ὕψος δ' ἦν τὰ τεῖχη πέντε τεσσαράκοντα μέγιστα. Hujus muri partem cum magno militum labore Sulla cuniculis subruisset, Archelaus vero Mithridatis præfectus novas iterum intus munitiones erexisset, ita ut oppugnantium et defendentium mutua clade enim longo tempore traheretur obsidio; Sulla totum impetum in Athenas convertit; ubi fames tanta fuit, ut medimnus tritici venderet mille drachmis, lora, calceos, vasque aquis macerata in alimentum verterent; nec deessent, qui cada-

veribus ad vitam sustentandam abstinerent; quibus calamitatibus fractas Athenas tandem Sulla Kalend. Martiis expugnavit. Urbe capta, Arystion tyrannus in arce, quo confugerat, obessens, tandem aquæ penuria pressus, deditit se. Nec multo post Piræus, quem Archelaus tenebat, in Sullæ potestatem venit. Vide Plutarchum in Sulla, Appianum De Bello Mithridat. Florum lib. iii. cap. 5. Velleium Paterculum lib. ii. cap. 22. et Pausaniam in Atticis.

§ 3 *Tum Sulla conatus est, et tempore magno eduxit copias*] Vitium hisce Quadrigaril verbis subesse, facileprehendi potest. Unde Lipsius olim legebat, et opere magno eduxit copias. Lambecius vero in Lucabrationibus Gellianis legendum censet: Cum Sulla conatus esset magno tempore, eduxit copias, ut, &c. Ut sensus sit: Postquam Sulla diu frustra tentavit eminens expugnare Archelaum, eduxit copias, &c.

Alumine] Robertus Titius in Loc. Controvers. olim hic reponere tentabat *albamine*; quo nomine merito ab Yvone Villiomaro, hoc est, Josepho Scaligero, castigatur. Cæterum modus alamine illinendi machinas bellicas adversus ignem concipiendum, etsi Syllæ tempore Romanis nondum innotuisse videatur, postea tamen ipsis satis familiarem fuisse liquet ex Ammiano Marcellino lib. xx. ubi inquit: 'Machinas Romanorum Persæ exurere vi magna nitebantur, et assidue malleolos, et incendiaria tela torquentes laborabant incassum; ea re quod hamectis scortis et centonibus erant operæ materiam plures, aliæ unctæ alumine diligenter, ut ignis per eas laberetur innocuus.'

CAP. II. *Hebdomadibus Lunæ*] Ἑβδομασι festum erat publicum Athenis, quod septimo quoque die Lunæ celebrabant in honorem Apollinis, cui dies ille sacer. Suidas: Ἡμέρας τῆς ἐνομιζομένης Ἀθήνησι θεοῖς τιῶν. αὐτῶν, νου-

μερία, καὶ ἑβδόμη Ἀπόλλωνος. Natalis enim Apollinis dies iste habebatur. Hesiodus Ἡμέραις: καὶ ἑβδόμη, ἡμέρη ἦμαρ, τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσόπορα γένετο Ἀργεί. Perspicue Eustathius ad Odys. φ. Ἀπόλλωνος ἡμέρη πᾶσα νομμερία, καθὼ καὶ ἡ τοῦ σεληνιακοῦ μηνὸς ἑβδόμη, ὡς γενέθλιος Ἀπόλλωνος. Festum autem hoc celebrabant Athenienses laurum gestantes, canistrumque coronantes, ac hymnum Deo canentes, ut testis est Proclus in Hesiodi Ἡμέραις. Καὶ Ἀθηναῖοι ταύτην (τὴν ἑβδόμην) ὡς Ἀπολλωνιακὴν τιμῶσι διασηφορούσιντες, καὶ τὸ καιρὸν ἐπιστάτες, καὶ θυσιάζοντες τὸν θεόν. Et tunc temporis etiam convivia agitari a juvenibus solempne fuisse, ex Auctoris hoc nostri loco manifestum.

§ 2 *Arbitris et magistris convivorum*] De his vide quæ supra notata sunt p. vii. 20. et xiii. 2.

§ 3 *Exercitationes*] Ita quoque legit Macrobius. At Lipsius lib. i. Elector. cap. 7. melius censet, si legatur *exortationes*. Et eleganter sic appellari ait mentis illos errores et quasi abscinationes ante plenam ebrietatem. Exerrandi autem verbo usum et Quadrigariam, 'Deinde Gallus iridere coepit, atque lingua exerrare.' Item Statium lib. vi. Thebaid. 'Flectitur in gyros, dexterque exerrat Arion.'

Neque ullum unquam continentem prorsum, &c.] Platonis locus, quem Gellius hic innuit, haud dubie hic est lib. i. de Legib. τί ὃ ἔστιν ἐπιχειρῶν τὰ καὶ φοβερὸν ποιῶν μετὰ δίστης, ὅρ' οὐκ ἐκποσχωρῆς συμβάλλοντας αὐτὸ καὶ προσγυμνάζοντας, νικῶν δὲ αἰσιν διαμυχόμενον αὐτοῦ ταῖς ἡδοναῖς, &c. Sed locus longior est, itaque Latine tantum eum ex interpretatione Ficini adscribam: 'Quem vero ut timeat quæ timenda sunt, eum profecto debemus rebus ad impudentiam declinantibus tentare, in pugna contra voluptates domesticas, aut anteactæ vitæ institutum exercere, et ad victo-

riam cohortari, atque ita vincentem vere fortem reddere. Qui vero nec periculum sui fecerit illum, neque in his certaminibus exercitatus fuerit, ne mediam quidem virum suarum partem ad virtutem habebit. Temperans autem quomodo erit perfecte, nisi voluptatibus atque cupiditatibus plurimis ad impudentiam et injuriam compellentibus fortiter repugnaverit, ac ratione opereque et arte tam jocosus quam serilis in rebus devicerit? An temperans erit, inquam, qui nihil hujusmodi erit pepesatus?' Reliqua huc facientia vide sis apud ipsam Platonem lib. i. et lib. ii. de Legibus.

Libentia] Libentia, sive lubentia, ut bene J. Guilielmus observat, hic sunt convivorum lenticia, et quæ ultro citro reciprocant invitationes. Apuleius De Asino aureo lib. i. 'Lectulo refoveo, cibo satio, poculo mulceo; jam ad lubentiam præclivis est joci et scitum est cavillum.' Estque hæc convivorum vox propria, cum fronte jam exporrecta jocandi et esse exhilarandi cuique lubido est. Unde Terentius Adelphis: 'Hilarem ac lubentem fac te in nati nuptiis.' Hinc et 'lubentes' pro latis et hilaris, et ipsa hilaritas 'lubentia' dicitur Plauto Asinaria, Act. ii. Sc. 2. 'Ubi nunc Libanum requiram, aut familiarem filium, Ut ego illos lubentiores faciam quam lubentia est?' Et Sticho, Act. ii. Sc. 2. 'Itaque onustum pectus porto lætitia lubentiaque.'

CAP. III. § 9 *Sed et dico*] Ita et Nonius: 'Autumare est dicere.' Quod confirmat exemplis et Pacuvio in Peribœa: 'Flexis non falsa autumare dictio Delphis solet.' Item Hermiona: 'Quid benefaciam ei, patris ejus opera te esse altum autumat.' Lucilio lib. xxviii. 'Socratium quid ante tyranno misisse Aristippum autumat.' Et Plauto Amphitr. 'Nisi hoc ita factum est, perinde ut factum esse autumo.' Sic

in Glossis Philoxeni: 'Autumat, λέγει; Autumator, Ὀρομασθής.'

M. Tullius non sola esse hæc duo verba dicitur] Ciceronis locus, quem denotat Gellius, exstat in Oratore ad Brutum: 'Quid si etiam, abfugit, turpe visum est, et, abfer, noluerunt? quæ præpositio, præter hæc duo verba, nullo alio in verbo reperitur.'

· Ἀδ ἔρρωαν, &c.] Id est, 'Retro traxerant quidem primum, et jugularunt et excoriarunt.' Exstat Iliad. d. vs. 459. In Vett. Edd. adduntur et ista ex Iliad. v. vs. 41. Ἀβρομοὶ ἀβλαχοί, id est, 'Valde strepentes, valde resonantes.' Sic enim Eustathius ista interpretatur: ἀηλοὶ δὲ τὸ ἔβρομοι, ἀβλαχοί, τὸ ἀμα βρόμῳ, ἀμα λαχῇ, id est, 'cum fremitu et clamore.' Dum vero ista hic ex Homero Gellius adducit, nimium literionem, atque Grammaticis angis nimis sese addictum fatetur.

CAP. IV. *Ventidie Basso*] De eodem ita Valerius Maximus lib. vi. cap. 9. 'Asculo capto,' inquit, 'Cn. Pompeius Magus pater P. Ventidii ætate impuberem in triumpho suo populi oculis subiecit. Hic est Ventidius, qui postea Romæ ex Parthis et per Parthes de Crassi manibus in hostiis solo miserabiliter jacentibus triumphum dixit. Itaque qui captivus carcerem exhorruit, victor Capitolium felicitate celebravit. In eodem etiam illud eximium, quod eodem anno Prætor et Consul est factus.' Unde Juvenalis Satyr. vii. 'Si fortuna volet, fies de rhetore Consul, Si volet hæc eadem, fies de Consule rhetor. Ventidius quid enim? quid Tullius? anne aliud quam Sidus, et occulti miranda potentia fati? Servis regna dabunt, captivis jura triumphum.' Ubi Vetus Scholiastes: 'Ventidius ex mulione Caesaris Dictatoris, ut Tullius in Epistolis et in Philippicis loquitur, opitulante Antonio et Augusto, usque eo profectus est, ut ei crederetur Parthicum bellum.'

Sic enim ibi legendum. Vide sis Dionem Cassium lib. XLVIII. et lib. XLIX. Plutarchum in Antonio.

Qui sortiti provincias forent] Notum est, Senatam, postquam ad eum de provinciis relatio facta esset, jussisse provincias prætorias Prætores sortiri, Consules vero consulares, sive sortiri, sive inter se comparare; aut etiam, quamvis rarius, nonnunquam ipsum Senatam utrisque pro suo judicio nominatim singulas extra sortem decernere solitum. Cujus rei acervum testimoniorum apud Livium habemus, unum vel alterum tantummodo adducemus. Sic lib. XXVII. 'Consulatam ineunt C. Claudius Nero et M. Livius, qui quia jam designati provincias sortiti erant, Prætores sortiri jusserunt.' Alibi: 'Decreverunt patres, ut Consules inter se compararent, sortirenturque provincias.' Item: 'Scipio et Crassus, ut consulatum inierent, nominatim Consulibus provincie sunt. Sicilia Scipioni extra sortem, concedente collega, Bruttii Crasso evenerunt.' Et lib. XXXVII. 'Tum de Consulibus C. Lælii et L. Scipionis provinciis captum est agi: ambo Græciam capiebant: multum Lælius in Senatu poterat: is, cum Senatus aut sortiri, aut comparari inter se Consules jussisset, elegantius facturos dixit, si judicio patrum, quam si sorti eam rem permisissent,' &c.

Præbenda publice conduxisset] Magistratibus in Provincias proficiscentibus de viatico, ut vestibus, varibus, vehiculis, mulis, tabernaculis, et id genus reliquis instrumentis de publico prospici solebat. Unde Cicero lib. iv. in Verrem: 'Majores nostri,' inquit, 'neminem, qui cum potestate aut legatione in provinciam esset profectus, tam amentem fore patarant, ut emeret argentum; dabatur enim de publico: aut vestem; præbebatur enim legibus: mancipium petaverunt; quo et omnes utimur, et non

præbetur a populo. Sanxerunt, ne quis emeret mancipium, nisi in de-
mortui locum.' Vide Lævium lib.
xlii. ubi ait neminem ante L. Postu-
mum Consulem in itinere faciundo
offis unquam sociis, aut provinciali-
bus in ulla re oneri, aut sumptui fuis-
se; quia magistratus mulis taberna-
culisque, et omni alio instrumento
militari ornabantur. Hæc autem in-
strumenta locari solebant, et a re-
demptoribus publice conducì; quem-
admodum hic Gellius Ventidium Bas-
ium ab initio fecisse commemorat;
qui ἐργαλῆες, et præbendorum man-
ceps fuit. Postea Augustus sublata
locatione publica, pecuniam ejus loco
dari constituit, ut auctor est Suetoni-
us in ejus Vita. 'Auctor,' inquit,
'et aliarum rerum fuit, in quibus, ne
acta Senatus publicarentur: ne ma-
gistratus deposito honore statim in
provincias mitterentur: ut procon-
sulibus ad mulos et tabernacula, quæ
publice locari solebant, certa pecu-
nia constitueretur.' Idem testatur
de Augusto Dion Cassius lib. lvi.
Ubi et subjicit: τὸ μὲν γὰρ πάλαι ἐρ-
γαλῆες ὄντες παρὰ τοῦ δημοσίου
πάντα σφίσι τὰ πρὸς τὴν ἀρχὴν φέροντα
παρεῖχον. Quæ verba ab omnibus
interpretibus male accepta, rectissi-
me Casaubonus hoc modo vertendâ
censet: 'Nam olim quidam erant
qui præbenda iuribus in provincias pub-
lice redimerent, et quicquid illis mu-
neris sui causa opus esset, exhibe-
rent.'

[2 Parthosque in Syriam irrumpen-
tes] Sub ducta Pacori Parthorum
regis filii: quæ de re sic Plutarchus
in Antonio: 'Ἐν τούτῳ δὲ Πάκωρον τὸν
βασιλεὺς πῦρρα μεγάλῃ στρατῷ Πάρθων
αὐτῷ ἐπὶ Συρίαν διακρούσας, συμπεσόν
Ουεντιδίου ἐν τῇ Κυβήρην τρέπεται,
καὶ διαφθεῖραι παμπόλλους, ἐν πρώτοις
Πακῶρον πεσόντος. τούτῳ ἔργῳ ἐν τοῖς
ἀεικελῶτάτοις γεγόμενον, Ῥωμαίοις τε
τῶν κατὰ Κράσσον ἀνυχνημίων, ἑκπλεῶ
τοῦτον παρέσχε, καὶ Πάρθους αὐτῷ εἰσω

Delph. et Var. Clus.

A. Gell.

Μηδίας καὶ Μεσοποταμίας συνίστατε, καὶ
πρὸς μάχαις ἐφέξῃς κατὰ κράτος ἡττη-
μένους. Id est, 'Interea Pacorum
Parthorum regis filium ingenti exer-
citu Parthico iterum Syriam invaden-
tem Ventidius signis collatis in Cyr-
rhestica fudit, multosque concidit.
Inter primos cecidit Pacorus. Hoc
factum, quod in celebratissimis fuit,
abunde vindicavit populi Romani ac-
ceptas sub Crasso clades, Parthos-
que denno intra Mediam et Mesopo-
tamiâ redegit tribus ordine certa-
minibus profligatâs.' Vide et Dio-
nem Cassium lib. xlix.

[Eumque primum omnium de Parthis
triumphasse] Ita et Dio lib. xlix. Καὶ
συνέβη γε τῷ Ουεντιδίῳ μόνῳ τὰ τε νι-
κητήρια ἐορτάσαι, ὥστε καὶ μόνος ἐτίμη-
σεν, καὶ δόξαν ἀπὸ τοῦ τούτου καὶ ἐκ τοῦ
παράλογου ἅμα τῆς τύχης μαῖζον λαβεῖν
ἐν γὰρ τοῖς τοῦ Πομπηίου τοῦ Στράβωνος
ἐπινικίοις πομπεύσας ποτὶ μετὰ τῶν ἄλ-
λων αἰχμαλώτων, αὐτὸς ἐπὶ τῶν Πάρ-
θων πρῶτος Ῥωμαίων ἡγήσατο. Id est,
'Sed ut Ventidius solus vicerat, ita
solus quoque de Parthis triumphavit,
eaque res et insolitus fortunæ casus
auxere gloriam Ventidii: quippe
olim in triumpho Pompeii Strabonis
cum aliis captivis ductus, primus
postea temporis inter Romanos de
Parthis triumphum duxit.' Similiter
Plutarchus in Antonio: Οὗτος (Ουεν-
τιδίου) ἀπὸ Πάρθων ἔχει δεῦρο τοῦ μὲν
βουκε μόνος, ἀπὸ γερόμενος μὲν ἀφανής,
ἀπολαύσας δὲ τῆς Ἀντωνίου φιλίας, τὸ
λαβεῖν ἀφορμὰς πρὸς τὴν μεγάλαν. Hoc
est, 'Hic' (Ventidius) 'de Parthis
ad hanc memoriam triumphavit so-
lus: vir obscuro loco natus, sed per
amicitiâ Antonii magnarum rerum
gerendarum accepit materiam.'

[Publico funere sepultum] Hoc est,
ob cujus mortem justitium indictum
et publicus luctus, sumptusque ex
ærarîo publico facti. Cujusmodi fu-
nere efferrî pro eximio habebatur
honore; quem Senatus aut impera-
tores Viris illustribus, et bene de se,

4 Z

aut Republica meritis, solebant discernere. Tacitus Annal. vi. de Pisone: 'Dein Piso viginti per annos pariter probatus, publico funere ex decreto Senatus celebratus est.' Suetonius in Vitellio: 'Defunctum Senatus publico funere honoravit.' Quod Græci δημοσίᾳ θάπτειν et δημοσίᾳ ταφῇ τιμῆν appellant. Sic Dio lib. XLVIII. de Sphæro Cæsaris Augusti pædagogo et liberto: Ἰσχυρὸν δὲ Καῖσαρ παιδαγωγὸν τε καὶ ἐλευθέρου αὐτοῦ γενόμενον δημοσίᾳ ἔθαψε. Et de Pisone idem Dio lib. VIII. Τὸν τε Πιλόωνα τὸν πολιάρχον τελευταίως δημοσίᾳ ταφῇ ἐτίμησεν, ὅντιν καὶ ἄλλοις δ'χαρίζετο.

CAP. V. § 2 *Profligata sunt*] Pæne absoluta sunt.

Profligatum est] Deperditum est; quia malum nactum erat patronum, sive advocatum.

§ 3 *Non profligatum, sed affectum dixerunt*] Falleris utique Gelli; nam et qui probe et Latine locuti sunt, 'profligatum' pro 'adfectum' dixerunt. Sic M. Cicero Tusculan. Quæst. lib. v. 'Profligata jam et pæne ad exitum deducta quæstio est.' Augustus item in Ancyrano lapide: CEPTA. PROFLIGATAQUE. OPERA. A. PATRE. MEQ. PERFECTI. Et Tacitus Histor. lib. II. 'Profligaverat bellum Judaicum Vespasianus, oppugnatione Hierosolymorum reliqua.' Id est, prope absolverat.

CAP. VI. *De Gloria*] Meminit ipse Cicero librorum suorum de Honore et Gloria. Apud Græcos etiam Cleanthes et Sphærus de Gloria scripserunt, ut est apud Diog. Laërtium.

Ὀμήρου τὸ 7] Homeri lib. VII. sc. Iliadis.

Hector de sepultura agit] Ejus scilicet, cum quo pugnaturus esset.

CAP. VII. *Sexagesimum tertium vitam annum cum periculo et clade aliqua venire, &c. cum ætatis annum appellant κλιμακτηρικόν*] Plerique Veterum eti-

am antiquariorum et Philologorum, ut optime observavit Magnus Salmasius in opere eximio De Annis Climactericis, ignorarunt, quid esset Climacter, vel annus Climactericus. Et sic quoque Gellius poster, qui uni, cum tantum videtur admittere annum Climactericum, nempe sexagesimum tertium; quasi hic solus ætatis in vita hominis annus dictus fuerit ab Antiquis κλιμακτηρικὸς, cum potius nullus annus vitæ sit, qui non alicui habeatur Climactericus. Omnis enim annus, quando vitæ tenor prosperè incedens aliquo interrumpitur infortunio, Climactericus dicendus. Sic ut pericula vitæ fortunarumque, quæ extrinsecus accidunt, in Climacteriis annis eveniant, et Climactericos eos faciant. Per κλιμακτηρίας enim ipsa pericula denotantur, ut ex Vettio Valente constat. Et sic quoque Auctor noster ex Varrone supra lib. III. cap. 10. 'Pericula quoque vitæ fortunarumque hominum, quæ Climacteras Chaldæi appellant, gravissima quæque fieri affirmat septenariis.' Sic enim in Vett. Codd. legitur, quod perperam postea, etiam in hac editione, mutatum. Sic quod quis patitur mutationis ab externis accidentibus discriminum et periculorum variis ex causis ac rebus contingentium, ut sunt accusationes, delationes, insidiæ, peregrinationes periculose, damna, vulnera, cædes, patrimonii amissiones, dignitatum privationes, morbi, mortes, luctus, incendia, naufragia, ruinæ, condemnationes, et id genus calamitatum, ea omnia per Climactericam ἀγωγὴν, sive legem, in vitam invehuntur, et 'Climacteres' vocantur unumquodque eorum, quæ modo recensuimus. Hinc etiam falsè apparet recentiorum Medicorum et Philosophorum opinio, qui non putarunt alios fuisse cognitos Climactericos, præter Septenarios et Novenarios annos, quos Græci ἐβδομηκευὲς et ἑνναδικοὺς vocant. Nam, ut omit-

tam a ratione omnino alienum esse, homini cuiuspiam per septimum quemque vitæ annum, aut novenum subinde redentem huiusmodi, qualia ante memoravimus, solere contingere, ut aliquid simile singulis septem annis formidare necesse habeat, manifestis argumentis Salmasius probat J. Firmicum lib. iv. Astronom. cap. 14. quatuor Climacterum genera facere, nempe Hebdomadicos, Enneadicos, qui Hebdomadici simul sunt et Enneadici, et eos, qui neque Hebdomadici sunt, neque Enneadici. 'Si enim,' inquit Firmicus, 'septem ac novem anni qui Hebdomadici a Græcis et Enneadici appellantur, gravia semper hominibus indicunt pericula, quid annus faciet sexagesimus tertius, qui utriusque numeri multiplicatam et invicem sibi obligatam perficit summam?' Annus itaque sexagesimus tertius Hebdomadicus simul est et Enneadicus. Alii ex mente Firmici sunt simpliciter Hebdomadici; hi nempe, qui per omne vitæ tempus septenis periodis multiplicati currunt. Alii Enneadici, qui per novenos circuitus procedunt. Alii, qui ex neutrius numeri summis perficiuntur recurrentibus. Quos intellexit Firmicus in verbis, quæ modo adductis paullo antecedunt, prout eorum scriptura quæ vulgo corruptissima, in antiquissimo libro Bibliothecæ Regiæ a Salmasio reperta est. 'Extra cæteros Climacteras,' (vulgo legitur *Inter cæteros diametros* nullo plane sensu) 'etiam septimi et noni per omne vitæ tempus multiplicata ratione currentes naturali quadam et latenti ratione variis hominem periculorum discriminibus semper afficiunt.' Præter cæteros Climacteras, eos notat maxime esse periculosos, qui septeni et noni per omne vitæ tempus multiplicata ratione currunt. Ergo alios etiam Climacteras agnovit, qui nec septenarii sunt, nec novenarii. Vettius quoque Valens in Anthologiis Astrologicis diversa duo habet capi-

ta, unum *περὶ κλιμακῆρος ἑβδομαδικῶν καὶ ἐννεαδικῶν ἀγωγῆς*, quo agit de Hebdomadico et Enneadico Climactere; alterum *περὶ κλιμακῆρων*, quo in genere tractat de omnibus Climactericis, qui non sunt Hebdomadici neque Enneadici. Cæterum male etiam vulgo accipiuntur Climacteres Hebdomadici pro septenis annis multiplicata ratione per omne vitæ spacium currentibus: quemadmodum et Enneadici pro novenis ita multiplicatis per novem annorum recurrentes periodos; quo in errore inter veteres Latinos præter Varronem, Censorinum, Gellium nostrum, quod minus mirum, etiam ipse fuit Firmicus; qui, ut ex citatis verbis manifestum, Græcorum Mathematicorum *ἑβδομαδικὸς* et *ἐννεαδικὸς* ita interpretatus est; cum Græci illi longe alios esse *ἑβδομαδικὸς* et *ἐννεαδικὸς* intellexerunt, et longe aliter computarunt. Quod manifestum ex Vettio Valente, eo capite, quo tractat *περὶ ἑβδομαδικῶν καὶ ἐννεαδικῶν ἀγωγῆς*. Ibi enim quadragesimum quintum annum facit Hebdomadicum, quem non esse septenarium res ipsa indicat. Quadragesimus quippe secundus vere septenarius est, ex sexies septenis compositus. Vettius vero Valens eo loci quadragesimum quintum ex libris Regis Petosiris esse Hebdomadicum, hoc modo declarat. Ægyptii qui initium anni faciebant ab ortu caniculæ, inde tempus numerabant usque diem ad nativitatis ejus, cujus Climacter erat inveniendus Hebdomadicus. Summam vero dierum quinquaginta et duorum cum septima parte diei, toties eximebant ex numero dierum collecto ab ortu caniculæ ad genituræ diem, quoties id fieri posset. Residuos deinde dies toties multiplicabant, quoties eximissent quinquaginta et duorum dierum summam cum septima. Ex his sic multiplicatis numerum Climacteris Hebdomadici colligebant. Exempli gratia, sit numerus dierum collectus ab

exortu caniculæ usque ad diem nati-
vitatis, ducentorum et viginti. Exi-
mantur hinc quater quinquaginta duo
dies et septima. Numerus inde re-
sultans erit ducentorum et octo cum
quatuor septimis. Residui sunt un-
decim dies, et tres septimæ. Quæ si
quater in se ducantur, efficiunt an-
num Hebdomadicum Climactericum,
annum nimirum quadagesimum quin-
tum; qui non est septenarius ea no-
tione, qua vulgo accipitur, cum non
ex septenis periodis componatur. In
hac autem supputatione tot eximun-
tur dies ex summa dierum, quæ in-
tercedit inter caniculæ ortum et ge-
nituræ diem, quot in annum septi-
manæ incurrunt; cum in anno quin-
quaginta duæ septimanæ sint: et
septies quinquaginta duo dies cum
unius diei parte septima, reddunt
CCCLV. dies, id est, annum integrum
vertentem. Sic ut non ab annis sep-
tenariis, vel per septenos circuitus
gradatim consurgentibus hebdomadi-
cus Climacter nomen hanserit, sed ab
anni septimanis, quæ Hebdomades
dicuntur, sic appellatus sit. Quæ
omnia ex sententia Vettii Valentis
latius diducuntur a Salmasio in De
annis Climactericis, quo lectorem re-
mittimus; nos enim hic littora tan-
tum legimus; non quasi omnia pro-
baremus, quæ attulimus, sed ut va-
nissimæ hujus artis, quæ non majo-
rem fidem meretur, quam ipsa Astro-
logia Judiciaria, cui tota innitur,
specimen hic, quasi per transennam,
exhiberemus.

Aut vita interitus] Annus, in quo
quis mortem appetat, non proprie
dici potest Climactericus, sed potius
fatalis. Climactericus autem tantum
dicitur, quo quis vitæ aliquod pericu-
lum vix quidem ac cum magna diffi-
cultate, sed tamen evadit. Nullus
enim est Climacter letalis; et vox
illa tantum significat periculum et
discrimen vitæ, non ipsam mortem.
Aliud enim mors, aliud periculum
mortis. In discrimen capitis quis

adductus, non tamen perdit, sed a
perdendo parum abfuit, est κλιμακ-
τήρ; si amittat, plus aliquid est, quam
periculum, vel κλιμακτήρ. Sic Ptole-
mæus ἀναίρεσιν a Climactere separat,
quia nimirum κλιμακτήρ non est ex
naturæ suæ vi ac proprietate nomi-
nis ἀναίρεσις, neque θανάσις. Nam
lib. III. cap. de modis Aphasis, oppo-
nit tanquam res diversas θανάτους et
κλιμακτήρας μεγάλους καὶ ἐπισφαλείς.
A Scholiaste quoque ejus Anonyme
ad eum locum duo tantum statuuntur
Climacterum genera, unus παραδεξις
et qui cito transeat, alter χαλεκὴς et
δυσανέλλακτος gravis et vix evitabi-
lis. Is est, qui Ptolemæo μέγας et
ἐπισφαλὴς dicitur. Utrumque ἐπὶ τοῦ
θανάτου Scholastes discernit. Qui et
alio quodam loco notat: κακὴς δὲ
ἀφ' ἑρῆς ἰσχυρὸς ὅσται καὶ ποτὶσται τὴν
ἀναίρεσιν, ἀγαθοποιήεις δὲ σάβει καὶ ἀ-
τὶ ἀναίρεσως ποτὶσται τὸν κλιμακτήρα.
'Apheta afflictus, omnino interem-
ptionem faciet, bene affectus, servat,
et pro peremptione Climacterem da-
bit.' Climacter itaque vitam servat,
non adimit. Sed et Vettius Valens
non semel θανάτους et κλιμακτήρας di-
versos facit, ut in istis verbis, τὸν
θῶρον κλιμακτήρας ἢ θανάτους, 'propin-
quorum pericula et mortes.' Alibi
quoque genituræ exemplum addocit,
quæ usque ad annum sexagesimum
secundum πολλοὺς κλιμακτήρας ἔχει,
'multos Climacteras habuit,' hoc est,
multa discrimina vitæ incurrat; multi
enim fatales sive letales anni vel dies
in unum hominem cadere nequeunt.
Nemini itaque annus, vel dies, quo
finit vitam, Climactericus est, sed in-
duntaxat, quo vitæ aliquod discrimen
vix, ac cum magna difficultate evadit.
Quantumlibet enim δυσανέλλακτος sit
Climacter et vitatu difficilis, modo
tamen evitetur, pro Climacterico cea-
sendus est ille annus vel dies. Si
quis vero in eo fatis concesserit, non
est proprie Climactericus, sed fata-
lis. Hæc ex Veterum sententia juxta
Salmasium, hic annotare visum est.

tra recentiores illos, qui annum Climactericum et fatalem male confundunt. Quod et Auctor noster fecit, qui annum sexagesimum tertium, etiam cum vitæ interitu conjunctum, pro Climacterico habet. Veram de hoc anno mox adhuc quondam notanda venient.

[§ 2 *Librum epistolarum dici Augusti*] Præter Epistolas Augustum etiam alia varia conscripisse ex Suetonio in ejus vita, aliisque constat; quorum omnium quæ supersunt fragmenta et reliquias collegit, disposuit, et notis illustravit J. Rutgersius lib. II. Variar. Lect. c. 19.

[VIII. Kalend. Octobr.] Lege IX. Kalend. Octobr. ut hene Vett. Cod. Nam scripsit hanc epistolam ipso natali suo Augustus; is vero non in VIII. sed in IX. Kalend. Octobr. incidit, ut ex Suetonio notum.

[§ 3 *Qualis est hodiernus*] Natalis mirum.

[*Κλιμακτήρια communem seniorum omnium tertium et sexagesimum evasimus*] Videtur hic Augustus, ut optime Salmassius notavit, confudisse annum sexagesimum tertium Climactericum, cum anno sexagesimo tertio fatali, cum dicat se evasisse annum sexagesimum tertium, quem appellat 'Communem omnium seniorum κλιμακτήρια.' Atqui annus sexagesimus tertius cum alicui est Climactericus, magnum quidem in eo vitæ periculum imminet, fatalia autem et θανατηφόρος non est. Cum vero alicui θανατηφόρος est hic annus, eo ipso non est Climactericus. Verum quidem est, hoc anno ætatis quam plurimos senes, imo maximam eorum partem extinguui; sed illis tunc hic annus non est Climactericus, verum fatalis et θανατικός. Hinc et ἀποκλῆς, et ἀποκλῆδότης dictus est, quia plures frangat, quam quisquam alius. Apud Vettium Valentem Critodemus in Catalogo annorum Climactericorum de hoc anno notat, quod sit χελεύς καὶ θανατηφόρος periculosus et mortem inferens.

χελεύς ad Climacterem pertinet, θανατηφόρος ad anni ipsius qualitatem et naturam, qua plures extinguuntur. Aliis igitur annus sexagesimus tertius Climactericus est, et quidem maxime periculosus, alii vero fatalis, utpote in quo plurimi e vita abeunt. Sed quibus est fatalis et vitæ ultimus, iidem non est Climactericus. Dupliciter itaque considerandus sexagesimus tertius annus, aut tanquam unus Climacterum maxime periculosorum, aut tanquam annus communiter fatalis plurimis senibus. Non enim hæc sunt confundenda; quemadmodum hic Augustus ex vulgari scilicet opinione fecisse videtur. Est vero annus sexagesimus tertius quam plurimis fatalis, quia qui ad id ætatis pervenere, jam videntur mortis maturitatem adepti; ita ut quædam quasi vitæ meta legitima in illo anno posita sit, quæ plurimi senes maturi quasi morti sunt. Ut enim fœtus in utero ut plurimum ad exeundum maturus sit nono mense, unde mensis ille longe majori hominum parti est natalis, etiam quidam etiam septimo, nonnulli rariores decimo, alii rarissimi etiam undecimo mense in lucem edantur; sic etiam communior vivendi finis videtur esse annus sexagesimus tertius, et maxime senum parti fatalis; utpote qui jam ad hominis editi maturitatem pervenisse videantur; et rariores sint qui terminum lætum transcendunt.

[*Ἀνδραγαθότερον ὕμην, &c.*] Id est, 'Fortiter ac viriliter agentibus vobis et suscipientibus,' quod sequitur scilicet, stationem meam.

CAP. VIII. *Qua mens est cum legem Liciniam de sumptu minuendo suasis*] Horum verborum ne umbram quidem in ipso capite habemus. Mirum autem est, nisi Gellius harum inscriptionum auctor, unde Librarii ista hausserint; neque enim Favorinus Legem Liciniam de sumptu suasis. Sed nomen istud forte mendo non caret in ipso capite; ideo et olim Pi-

thœus Fannii nomen pro Favorini reponendum censebat. Sane notum est C. Fannium auctorem fuisse legis sumptuariæ, quæ suo nomine Fannia appellata, de qua vide Notas supr. lib. II. cap. 24.

Flos cornæ] Solemne optimis Auctoribus id quod optimum et maxime decorum cuiusque rei, 'florem' appellare. Sic 'flos vini' apud Plautum pro vino generosissimo; 'Flos flammæ,' et 'Flos nardi' apud Lucretium. 'Flos populi,' apud Ennium, 'Flos illibatus populi, Sœdæque medulla.' Et sexcenta hujusmodi passim occurrunt.

Ficedulam totam] In summis enim deliciis ficedulæ habitæ: et cum a semetipsis fatui fere forent saporis, piper iis addebatur. Martialis libr. XIII. Epigr. 5. 'Cereæ quæ patulo lucet ficedula lumbo Cum tibi forte datur, si sapis adde piper.' Unde apud Petronium in Trimalcionis lautissimi hominis cœna Encolpion ait: 'Persecutus putamen manu, pinguis simam ficedulam inveni piperato vitello piperatum.' Quam Petronius 'pinguissimam,' Martialis 'ceream' vocat, ob pinguitudinem toto corpore flavescentem. Nomen accepit, quia ficum usu pinguis fit. Varro lib. IV. de L. L. 'Ficedulæ et millariæ a cibo: quod alteræ fico, alteræ milio fiant pingues.' Similiter Isidorus lib. XII. cap. 7. Unde Martialis in Xenii, Epigr. 49. cuius lemma 'Ficedula.' 'Cum me ficus alat, cum pascas dulcibus uvis, Cur potius nomen non dedit nva mihi?' Ideo et ficum tempore venari ficedulas ex Alexandro Myndio scribit Athenæus lib. II. Deipnosoph. Apud Suetonium legimus Asellium Sabinum HS. ducentis a Tiberio Cæsare donatum, quod in Dialogo quodam instituerit certamen inter boletos, ficedulas, ostreas et turdos.

A cluniculis] Unde Martialis lib. III. Epigr. 60. 'Cereus immodicis turtur te clunibus implet.'

Eos palatum non habere] Hoc est, eos saporis sensu privatos esse. Palatum enim ut saporis sedes quibusdam consideratur; unde Latinis crebro usurpatur palatus pro delicatiori gustu. Sic Cicero lib. II. de Finib. 'Non sequitur ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus.' Quintilianus lib. I. cap. 2. negre fert, quod ante palatus puerorum, quam os instituitur, Unde Horatii illud notissimum: 'Tres mihi convivæ prope dissentire videntur Poscentes vario multum diversæ palato.' Ab his vero secedit Lactantius, qui putat eos falli, qui palato saporis sensum inesse velint. Sic enim lib. de Opific. Dei, cap. 10. 'Nam quod attinet,' inquit, 'ad saporem capiendum, fallitur quisquis hunc sensum palato inesse arbitratur. Lingua enim est quæ sapores sentiuntur.' Quod haud dubie hausit ab Aristotele, qui lib. I. De Histor. Animal. in oris descriptione soli linguae saporis sensum tribuere videtur, hisce verbis: *Τὸ δ' ὅριος διαγώνων καὶ χειλῶν στέμα, τοῦτο μέρη, τὸ μὲν ὑπερφών. τὸ δὲ, φάρυγξ. τὸ δ' αἰσθητικὸν χυμοῦ, γλῶττις, ἢ δ' αἰσθησις, ἐν τῷ ἔκρη, ἐν δὲ ἐπὶ τῷ πλάτει ἐκτετατὴ, ἥττον.* Id est, 'Quod intra maxillas ac labia continetur, os est. Onjæ partes palatum, et fauces, et gustus instrumentum lingua: in mucrone potissimum: nam lata pars minus sentit.' Ad quæ verba Vir summus J. Cæsar Scaliger notat: 'Gustus sedem in lingua cæteris animalibus Plinius tradit: homini etiam in palato. De palato hic Aristoteles nihil. At nos id experti sumus: Plinio vero quis dixit in palato non esse cæteris animalibus? Nam sale non solum linguam equis, verum etiam palatum fricamus ad gustam acuendum.' Gustus itaque sedes tam palatus, quam lingua.

Si proportionē luxuria pergit crescere, &c.] Ita hunc locum Jos. Scaliger et L. Carrio correxere; cum in vulgatis antea legeretur: *Si proportionē crescit, et debere epulas crescere. Videtur*

quid relinquitur: nisi ut delibari sibi vixisse iubeant, ne edendo defatigentur. Unde Scriverius in suo codice olim faciebat, *Si proportionem crescentes luxuria, debeant epula crescere, videte quid relinq. &c.* Sensus vero totius loci est, ut bene notavit Scaliger; Si, inquit Favorinus, triclinia certant templis Deorum immortalium: quid relinquitur, nisi ut sibi e patella libari dapes jubeant, ut Diis immortalibus, et Laribus Penatibus solet.

Quando stratus auro, argento, &c.] Hoc est, quod Manilius Astron. lib. v. ait: 'Hæc fuerat quondam Divis concessa figura: Nunc jam luxuriæ pars est. Triclinia templis Concerant, tectique auro jam vescimur auro.' Quorum sensus, notante Scaligero, *Ædes Deorum olim duntaxat bracteæ et deauratæ erant, nunc vero et triclinia nostra; tectique aureis lacunaribus vescimur auro cavo; e vasis nimirum, quibus cibum sumimus, aureis.* Cæterum de lectis et tricliniis aureis argentelæque Plinius lib. xxxiii. cap. 2. ubi et primum eorum laudat Auctorem. 'Lectos vero mulierum jam pridem totos operiri argento, et triclinia quædam, quibus argentum addidisse primus traditur Carvilius Pollio eques Romanus, non ut operiret, aut Deliacæ speciei faceret, sed Punicanæ. Idem et aureos fecit.' De Julio Cæsare narrat Suetonius, eum 'in aureo lecto veste purpurea decubuisse.' E solido etiam argento postea factos constat ex Lampridio in Heliogabalo: 'Solido argento factos habuit lectos et tricliniarios et cubiculares.' Unde Ulpianus l. xix. D. de aur. arg. leg. ait; 'Lectum plane argenteum, vel ad quæ alia suppellex argentea sit, argenti appellatione non continetur.'

Purpure] Id est, purpurea stragula vel veste coopertus lectus. Ut in illis Suetonii de Julio Cæsare: 'In aureo lecto veste purpurea decubuisse.'

Aliquot hominibus] Quibusdam ho-

minibus. Alii legunt aliqua et referunt ad purpuram: *purpura amplior aliqua hominibus, quam Diis immortalibus adornatur.*

CAP. IX. *Cæcilius]* Inclytus Comædiarum Poëta, ut a Gellio vocatur lib. iv. cap. 20. ubi et ait 'Statili' cognomen habuisse. Floruit temporibus Ennii. Hieronymus in Chronico ex Tranquillo: Olymp. cl. an. 11. 'Statius Cæcilius Comædiarum scriptor clarus habetur, natione Insuber Gallus, et Ennii primum contubernalis. Quidam Mediolanensem ferunt. Mortuus est anno post mortem Ennii et juxta Janiculum sepultus.' Eum male Latine locutum scribit Cicero in Bruto: 'Mitto C. Lælium, P. Scipionem. Ætatis illius ista fuit laus, tanquam innocentie, sic Latine loquendi; non omnium tamen: nam illorum æquales Cæcilium et Pænvium male locutos videmus.'

Subditivo] Cod. Tornæ. in *Subditivo*. Hæc fabula eadem cum Hypobolimæo. Quasdam enim Fabularum Cæcilius nominibus Latinis inscripsit, ut 'Fallaciam,' 'Exanlem,' &c. quasdam Græcis, ut 'Asotum,' 'Hymnidem,' &c. Quasdam mixto ab utroque titulo, ut 'Hypobolimæam rastroariam;' vel etiam utroque, ut 'Obolestatem' ac 'Fœneratorem;' 'Hypobolimæum' et 'Subditivum;' quemadmodum Plautus 'Phasma' et 'Mostellariam,' 'Astrabam' et 'Clitellariam.' Alioquin Plauti Epigraphæ omnes Latinæ, uti et Titianii et Afranii; Terentii contra et Turpili omnes Græcæ; quarum nomina vide apud Mercerum ad Nonium in voce 'frontem.'

Nam hi sunt inimici possumi, &c.] Huc faciunt illa Augustini lib. xix. De Civit. Dei cap. 5. ex Tullio de Amicitia: 'Nullæ sunt occultiores insidiæ, quam hæ, quæ latent in simulatione officii, aut in aliquo necessitudinis nomine. Nam eum, qui palam est adversarius, facile cavendo

vitare possis. Hoc vero occultum, intestinum ac domesticum malum, non solum existit, verum etiam operimit, antequam prospicere atque explorare potueris.

Neque ut millas acias] Apud Nonium in voce 'frontem,' ubi hos Cæcillii versus quoque adducit, est, *neque vitare acias*.

Fronte hilare, non fronte hilare dixit] Nonius: 'Frontem fœminino genere Virgilius ait: Et frontem obscenam rugis arat. Masculino Titinnius Sicipha: Quasi Hermaphroditus fimbriatum frontem gestas. Pacuvius: Fronte suppressa, innato fronte, vultu turpido.' Ubi præter Cæcillii exemplum, et alia ex Catone et Plauto adducit.

Alas] Male vulgo *aliis*. Notum enim, Alas dictas exercitus equitum ordines, qui circum legionis dextra sinistraque, tanquam alas in avium corporibus, locabantur.

§ 2 *Ætas*] Juvenilis nimirum.

Triginta dies] Alludit ad triginta dies æris confessi; de quibus in XII. Tabula. Vide infra cap. 13. et lib. XX. cap. 1.

CAP. X. Περὶ ψυχῆς] Id est, *De anima*. Horum librorum meminit et Auctor noster supra l. I. c. 3. Historia autem hæc adhuc hodie habetur apud Plutarchum lib. De Virtutibus Mulierum.

Sine ulla evidenti causa] Plutarchus De Virtut. Mulierum ait, quasdam putasse aërem veneno infectum in causa fuisse: Verba ejus, Τὰς Μιλήσιων τὴν περὶ παρθένους δεινὸν πάθος, καὶ ἀλλόκοτον κατέσχον, ἐκ δὲ τίνος αἰτίας ἀδήλου. μάλιστα δὲ εἰκόλετο κρῆσιν ἐκστατικὴν καὶ φαρμακὴν λαβὼν ὁ ἄνθρωπος, τροπὴν αἰναιῖς καὶ παραφορὰν τῆς διανοίας ἐνεργάσασθαι. Id est, 'Milesias virgines quodam tempore atrox animi et absurda incessit perturbatio: qua de causa, incertum: nisi quod putabatur aëris temperies veneno infecta et ad insaniam excitandam parata, mu-

tationem istam animorum atque alienationem effecisse.' Sunt, qui putent virgines hæc Milesias laborasse febre uterino; Hippocrates enim περὶ παρθένων, hoc morbo affectas nonnunquam ob oppressionem, quæ circa cor est, suffocationem sibi parare, seseque strangulare scribit, vel etiam in puteos desilire ac præcipitare; existimantes hoc ut præstantissimum remedium, omnemque utilitatem excedere; sic ut voluptas quædam mortis tanquam boni cujusdam expetendæ eas incedat.

CAP. XI. *Senatusconsultum de philosophis, &c.*] Exstat hoc Senatusconsultum, uti et quod mox sequitur Edictum Censorium, etiam apud Suetonium in principio libri De Claris Rhetorib. unde utrumque ab Auctore nostro desumptum videtur. Factum vero hoc Senatusconsultum Anno III. Olympiadis CLIV. ab U. C. anno DXXII. quo Philosophi simul et Rhetores Urbe pellantur. Viro summo J. Casaubono videtur, quod circa hæc tempora Philosophiæ et Rhetoricæ studia magnum Romæ et in Italia ceperint incrementum, per illos mille Achæos exules, quos Senatus e patria accitos post bellum Persæ in urbe, aut per Italiam per multos annos detinuit. Non enim debium, in tanta multitudinæ hominum Græcorum, qui præcipuas in urbibus suis dignitates obtinuerant, plures fuisse doctos literas, et studiis Philosophiæ imbutos. Existimat igitur istos, cum et ignavo otio torperant, et rebus necessariis, ut solent exules, plurimum carerent, ad Philosophiæ studia convernos, multis Romanorum ad simile propositum hortatores extitisse, atque huic Senatusconsulta occasionem præbuisse. Quæ conjectura fundamento suo non caret. Meminit et hujus Senatusconsulti Athenæus lib. XIII. ubi Sophistas vocat uno verbo, qui in Senatusconsulta philosophi et rhetores appellantur.

*Ῥωμαῖοι, inquit, et πάντα ἡμέτεροι ἐξέβα-
λον τοὺς συφοριὰς τῆς Ῥώμης, ὅς δια-
φθείραντες τοὺς νόμους, οὐδ' ἔπειτα οὐκ οὐδ'
ἴσους καταδέξαντο.* 'Romani omnium
omnibus in rebus prestantissimi at-
que optimi, Sophistas, quod juvenes
corrumpere; ejecerant urbe: qua
vero de causa postea receperint, me
latet.' Hinc et Seneca Consolatione
ad Helviam: 'Apicius in ea urbe, ex
qua aliquando philosophi, velut cor-
ruptiores juventutis, abire jussi sunt,'
&c.

[*Latinis*] Hæc vox suspecta est
Stephano Pighio Annal. lib. XII. cum
nec Suetonius, nec ipsam SC. ejus
meminerit: ideoque putat forte sup-
positam, ut magis tritam, ab indocto
librario pro voce *Inquilinis*. Nam M.
Pomponius Prætor de extraneorum
scholis adventiciis ad Senatuum retu-
lit; unde et vix dubium est, licet
SC. verba non expriment quam juris-
dictionem is in Urbe obtinuerit, quin
jurisdictio peregrina ejus provincia
fuerit.

[*QUOD. VERBA. FACTA. SUNT*] So-
lemnia hæc verba in Senatusconsul-
torum initiis adhibita: Sic apud Ci-
ceronem lib. VI. in Verrem: 'Id adeo
ipso SC. cognoscite. Nam principi-
um sententiæ perscribi solet, Recita:
QUOD VERBA FACTA SUNT de S. Pe-
duceo. Dicit qui primi suaserint,
decoratur. Refertur deinde de Ver-
re; dic quæso, quomodo? *QUOD VER-
BA FACTA SUNT* de C. Verre.' Verba
enim fecisse dicebantur Consules vel
alii de eo, quod ad Senatuum retule-
rant; idque etiam manifestum ex illis,
quæ a Frontino lib. II. de Aquædu-
ctibus, et a Cælio lib. VIII. Epist.
Famili. et ex Opliano SC. quod a
Cicerone VIII. Philipp. citatur, uti
et ex SC. Velleiano, et De petitione
hereditatis, quæ in Pandectis refe-
rantur. Ut sollemnia verba autem
hæc singularibus literis scribi sole-
bant, hoc modo, Q. V. F. S. quænam-
modum et illa, 'De ea re ita censue-

runt. D. E. R. I. C.'

[*UTI. EI. E. REPUBLICA. FIDE. QUE.
SUA. VIDERETUR*] Hæc etiam solem-
nia formula SC. quando aliquid nego-
tii magistratibus a Senatu dabatur.
Cicero v. Philipp. 'Senatui placere
uti C. Pansa, Hirtius Coss. designati,
cum magistratum iniissent, si eis vi-
deretur, primo quoque tempore ad
hunc ordinem referrent, ita uti a
Repubblica fideque sua videretur.'
Plura ejusmodi exempla vide sis
apud Brissonium De Formulæ.

[*Aliquot deinde annis post*] Annis ni-
mirum septuaginta duobus. Factum
enim hoc Censorium Edictum anno
ab U. C. DCLXII. Nam hoc Urbis
anno Censores fuerunt Licinius Cras-
sus et Domitius, ut est apud Plinium
in principio lib. XVII. Hist. Natur.
Pighius vero ex Fastis Capitolinis in
Annalibus hoc Censores refert ad an-
num U. C. DCLXI. C. Claudio Pul-
chro, Marco Perpenna Coss.

[*L. Licinius Crassus*] Hic est Cras-
sus ille Orator, qui hujus sui Edicti
mentionem facit apud Ciceronem lib.
III. de Oratore: 'Rerum est magna
silva,' inquit, 'quam cum Græci jam
non tenerent, ob eamque causam ju-
ventus nostra dediscere pene discen-
do; etiam Latini (si Diis placet) hoc
biennio magistri dicendi exstiterunt,
quos ego Censor edicto meo sustule-
ram; non quo, ut nescio quos dicere
siebant, acui ingenia adolescentium
nullum; sed contra ingenia obtun-
di, nolui corroborari imprudentiam.'
Hujus etiam Edicti meminit Vipsa-
nius Messalla apud auctorem Dialogi
De Caus. corruptæ Eloquentiæ, hiæce
verbis: 'At nunc adolescentuli nostri
deducuntur in scenas scholasticorum,
qui rhetores vocantur: quos panno
ante Censoris tempora exstitisse,
nec placuisse majoribus nostris ex
eo manifestum est, quod L. Crasso
et Domitio censoribus cludere, ut
ait Cicero, ludam imprudentiæ jussi
sunt.'

RENUNCIATUM. EST. NOBIS] Renunciare, nunciare, verba facere, referre, solemnia sunt verba in hoc genere, quorum exempla apud Auctores passim occurrunt; et copia jam olim a Brissotio collecta in De Formulis.

NOBIS. NON. PLACERE] Hæc verba sententiæ solemnia: ut et his contraria illa 'Senatui populoque placere.'

Verum etiam Domitiano imperante] Suetonius in ejus vita: 'Junium Rusticum' (interemit) 'quod Pæti Thrasæ et Helvidii Prisci laudes edidisset, appellassetque sanctissimos viros: cujus criminis occasione, Philosophos omnes urbe Italiaque submovit.' Nota est Sulpiciæ Poëtrix Satyra De Edicto Domitiani, quo Philosophos urbe exegit. Pertinent hæc etiam illa Philostrati e lib. vii. De Vita Apollonii Tyanæi, ubi De Domitiano sermo: 'Ὅθεν ἡ κραιπνὴ μὲν ἡ βουλὴ τοὺς εὐδοκίμοτάτους. φιλοσοφία δὲ οὕτω τι ἐπηξεν, ὥς ἀποβαλόντες τὸ σχῆμα, οἱ μὲν, ἀποδρῶναι σφῶν ἐς τὴν Κελτῶν ἰστέραν, οἱ δὲ ἐς τὰ ἑρῆμα Λιβύης τε, καὶ Σκυθίας. Id est, 'Quapropter Senatus membra sunt amputata, optimis quibusque viris ab eo interfectis. Philosophia autem adeo perterrita est, ut habitu mutato philosophi, partim in Hispaniam, partim in Libyæ, Scythiæque deserta confugerent.' Eusebius in Chronico bis a Domitiano Philosophos pulsos notat ad Olympiad. ccxvi. ann. iv. et Olympiad. ccxviii. an. iii. Cæterum et a Græcis ipsis olim non semel Philosophi Urbibus ejecti. Sic Theophrasti tempore Philosophos Athenis lege Sophoclis Amphiclidæ filii pulsos scribit Lærtius in Theophrasto: τοιοῦτος δὲ ἂν, ὅμως ἀπεθίμησηε πρὸς ὅλγον καὶ οὗτος, καὶ πάντες οἱ λοιποὶ φιλόσοφοι, Σοφοκλέους τοῦ Ἀμφικλείδου νόμον εἰσενεγκόντος, Μηδέν τῶν φιλοσόφων σχολῆς ἀφηγεῖσθαι, ἂν μὴ τῇ βουλῇ καὶ τῇ δήμῳ ὀδῇ' εἰ δὲ μὴ, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. 'Cum esset hujusmodi'

Theophrastus, 'tamen secessit ad tempus et ipse et philosophi reliqui: quippe Sophocles Amphiclidæ f. legem tulerat, uti ne quis Philosophorum præesset scholæ, nisi id senatus aut plebs decrevisset: qui secus faceret, capitale esset.' De hac etiam Pollux lib. ix. c. 5. 'Ἔστι δὲ νόμος Ἀττικὸς κατὰ τῶν φιλοσοφούντων γραφεί, ὃν Σοφοκλῆς Ἀμφικλείδου Σουνίου ἔπει. ἐν ᾧ τίνα κατὰ αὐτῶν προειπὼν ἐπήγαγεν, μὴ ἐξέραι μὴδὲ τῶν σοφιστῶν διατριβὴν κατασκευάζεσθαι. 'Est et Lex quædam Attica contra Philosophos scripta, quam Sophocles Amphiclidæ filius Suniens tulit, qua contra illos statuit, non licere cuiquam Sophistarum, scholam instituere.' Meminit et hujus legis Athenæus lib. xiii. Sic Philosophos e regione sua ejecit Antiochus, ut testatur idem Athenæus lib. xii. ut et Lysimachus, teste eodem lib. xiii. Epicureos exulare jusserunt Messenii, ut scribit idem Athenæus lib. cit. xii. et Ælianus Hist. Variar. lib. ix. cap. 12. item Sextus Empiricus adversus Mathematicos. lib. ii. Philosophos etiam ejecere Thebani, Spartiates, et Argivi, ut testis Tertullianus in Apologetico. 'Inde et a quibusdam quoque ejecta philosophia, a Thebanis dico, a Spartiatis, et Argivis, dum ad nostra contaminantur.'

Epictetus] De hoc supra i. 2. et ii. 19. quædam notata. Adde sis Lipsium Manudnet. ad Philosoph. Stoic. lib. i. Diss. 19.

CAP. XII. Orationem ad populum in concione habuit] Qua occasione hæc oratio a C. Graccho habita fuerit, discimus ex Plutarcho in ejus Vita. Nimirum cum C. Gracchus Proquestore in Sardinia cum L. Aurelio Procos. esset, existimaretque quod inimicorum optimatum opera in eum finem Aurelio Procos. prorogatum, misso supplemento, imperium fuisset, ut ipse cogeretur etiam diutius in provincia manere Proquestore et ab

Urbe abesse, ipse sua sponte relicto Procos. nec expectato succedere, contra morem majorum provincia decessit, atque Romam ad Tribunatum plebis petendam perrexit. Itaque prater expectationem Romæ conspectus, amicis pariter ac inimicis materiam reprehensionis adversum se præbuit. Cum denique hanc ob causam apud Censores ipsi dies dictas fuerat, oratione hac gravi non solum apud ipsos, verum etiam apud populum in concione semetipsum excusavit, se nihil contra leges fecisse contendens. Citatur etiam C. Gracchi Oratio ad Censores Charisio lib. 1. Grammatic.

Neque pueri eximia facie stabant] Stare proprie dicebatur de iis, qui ad mensam ministrabant, ut pocillatores. Hinc Ansonius de Ganymede: 'Stat Jovis ad cyathum, generat quem Dardanius Troas.' Suetonius in Cæsare: 'Sed C. Memmius etiam ad cyathum et vinum Nicomedi stetiisse objecit illi cum reliquis obsoletis.' Seneca lib. III. de Beneficiis cap. 27. 'Servus, quum cœnanti ad pedes steterat, narrat quæ inter cœnam ebrius dixisset.'

Apud principia] Sic primus hunc locum ex optimo codice Ms. correxit Petr. Victorinus Var. Lect. lib. III. cap. 5. cum vulgo legeretur *apud Principem*. Principia autem, ut hic accipitur, erat locus in castris, ubi Tribuni jus dicere solebant, quare, ut ait Polybius lib. VI. maxima semper hominum frequentia celebrabatur. Livius lib. XXXVII. 'Ibi in principia sermo inter Tribunos militum secretus oritur; inde ad aures ipsius Emilii pervenit.' Et lib. XXXVIII. 'Miles Tribunos jura reddere in principis sinebant.' Sic apud Florum lib. III. c. 10. 'Itaque tantus gentis novæ terror in castris, ut testamenta passim et in principis scriberentur.' Adde l. IV. officium. D. de re militari. Alias etiam principia ipsos

principes, seu principales milites significant; interdum etiam ipsum ordinem principalem; unde apud Terentium ille: 'Hic ego ero post principia, inde omnibus signum dabo.' Et ita sæpiissime apud Livium, Tacitum, Sallustium, alios.

Biennium enim fuit in provincia] Tò enim abest a Cod. Tornæs. Cæterum Gracchus hic dicit se biennium fuisse in provincia; quod omnino verum esse et Annales testantur. Plutarchus tamen eum triennio Quæstorem fuisse tradit. Lipsius olim Antiq. Lect. lib. V. c. 4. putabat, aut hic triennium, aut apud Plutarchum biennium reponendum. Sed Pighius in Annalibus existimat Plutarchum etiam annum quo Gracchus provinciam reliquit, et Tribunatum petiit, ejus quæsturæ adicere.

Omnium nationum] Id est, omnium qui unquam, aut usquam nati. Ita Lipsius in Electis hunc locum primus correxit, cum vulgo legeretur *omnium nationum*. Haud bene.

Zonas quas plenas argenti extuli, &c.] Sic idem Gracchus apud Plutarchum: Μόρος δὲ τῶν στρατευσαμένων πλῆρες τὸ βαλλάντιον εἰσαγνοχέαι, τοὺς δὲ ἑλλοὺς ἐκπιόντας ἐν εἰσπηγίῳ οἶον, ἀργυρίου καὶ χρυσίου μεστός δαῖμα τοὺς ἀμφορεύς ἤκειν κομψότας. 'Solum ex militibus zonam se quam in provinciam plenam intulisset, exportasse inanem: cæteros exhausto quod importaverant vino, auro et argento domum plenas amphoras retulisse.' Notum autem milites olim in bellum ituros pecuniam in zonis gestasse. Unde Spartianus in Pescennio Nigro: 'Idem jussit, ne in zonis milites ad bellum aureos vel argenteos nummos portarent, sed publice commenderent, recepturos post prælia, quod dederant.' Cujus rationem reddit Lampridius in Alexandro: 'Miles non timet nisi vestitus, armatus, calcatus, satur, et habens aliquid in zona.'

CAP. XIII. *Hem isto parentum, &c.*] Versus hosce laborare, dudum est, quod Viri doctissimi animadvertere; Muretus Var. Lection. lib. vii. cap. 4. hoc modo emendandos censet: *Horumce parentum est vita bilis liberis, Qui malunt metui, quam videri se a suis.* Et interpretatur de parentibus nimis severis in liberos, quorum vita liberia bilis sit, id est, amara, et odiosa, ita ut eorum mortem exoptent. Vulgo legebatur *vitalibis* unica voce, quam nihili est. Lipsius vero Mureti emendationem haud probans, quia non putet Latinum esse, Ejus vita mihi bilis est; ideoque vitium contigisse existimat, eo quod B et V, tam in scriptura, quam pronuntiatione saepe olim confusa fuerint. Unius igitur litteræ mutatione locum sic restituendum putat. *Horumce parentum est vita vilis liberis, Qui malunt metui, &c.* Quomodo etiam Cicero locutus est Oratore in Catilinam: 'Quorum est tibi videlicet auctoritas cara, vita villissima.' Et hoc modo sensus satis commodus efficitur.

§ 2 *Novius*] Sæpius hujus mentio fit apud Nonium Marcellum, qui complura ex eo exempla adducit. Fuit Atellanarum scriptor, claruitque circa tempora Pomponii itidem Atellanarum scriptoris, ut haurire est ex Macrobio lib. i. Saturn. cap. 10. 'Mummius post Novium et Pomponium, diu jacentem artem Atellanicam suscitavit.' Floruit itaque Novius circa Olymp. clxxiii. si Pomponii tempore vixerit. De hujus enim ætate sic Eusebius in Chronico Olymp. clxxiii. ann. i. 'Pomponius Atellanarum scriptor clarus habetur.'

In *Ligatæ*] Vett. Edd. in *Ligartæ*. Cod. Tornæs. in *Ligataria*. Ascæna. et Gr. legunt: in *Ligartæ Liganaria*. In Ms. Reg. est in *Ligarekia Liganaria*. Unde Lambecius hic legendum censet *Novius in Liganaria*; cum hujus nominis fabulam Novianam citet Priscianus lib. v. quamvis

ibi perperam pro *Novius*, legatur *Novius*, quomodo sæpius erratum in nomine hujus Poëtæ.

Pransum paratum] Pransi ac parati milites dicebantur duci ad pugnam, cum caratis corporibus et expediti in aciem ducerentur; unde postea in proverbium abiit 'Pransus paratus,' pro homine qui paratus est ad omnem casum, rebusque suis semper intentus. Hinc et olim Varro hoc nomine Satyram quandam inscripsit. eoque titulus in Flexibulis: 'Quare, o Marce, pransum ac paratum esse hoc minime oportet.' Huic contrarium est, et diversum sensum habet 'Pransus potus;' quod dicitur de homine dissoluto et temere negligenterque res suas agente. Unde Cicero pro Milone: 'Adde inscitiam pransi potescitantis ducis.' Plautus Menæchm. 'Prandi ac potavi, scortum accubui.' Martialis lib. iv. Epigr. 90. 'Prandeo, poto, cævo, ludo,' &c.

§ 4 *Conjugio Anchisa, &c.*] Exstat lib. iii. Æneid. vs. 390.

Cursusque dabit] Exstat lib. iii. Æneid. vs. 385.

Æris confessi, &c.] Hujus Fragmenti ex Legibus xii. Tabularum optimus interpres est ipse Gellius infra lib. xx. cap. 1. ubi inquit: 'Confessis æris ac debiti judicatis triginta dies sunt dati, conquirendæ pecuniæ causa, quam dissolverent: eosque dies Decemviri justos appellaverunt, velut quoddam justitium,' (vel, ut vetustissimus habet liber, *justidium*,) 'id est, juris inter reos,' (sic lego, non *ess*, ut vulgo,) 'quasi interstitionem quandam et cessationem, quibus diebus nihil cum his jure agi posset.' Cæterum 'Æris' nomine hic intelligitur quævis pecunia debita, imo etiam quævis res, quæ pecunia restituitur. Neminem vero, nisi plane hospes sit in his rebus, fugit, Romanos primum ære rudi et gravi, quod in rebus contrahendis, et in solutionibus solebant appendere, deinde

etiam signato seu nota publica percusso usos fuisse. Notandum etiam hoc loco, confessos eodem loco haberi a Decemviris cum iudicatis, sive condemnatis. Quod et in iuris nostri libris tralatitium est. Sic enim Ulpianus in l. lvi. in fin. D. de re iudic. inquit: 'In iure confessi pro iudicatis habentur.' Similiter Paulus in l. l. et l. lxxi. D. de confessa. et idem Ulpianus in l. vi. § 2. D. eod. Item Imp. Antoninus in l. un. C. de confessis rescribit, 'Confessos in iure pro iudicatis haberi placet.' Cui consentiunt Imp. Diocletianus et Maximilianus in l. iv. C. de repud. et abst. in heredit. Hinc etiam qui fatentur debere, et qui ex re iudicata necesse habent reddere, coniunguntur in Rescripto Divi Pii, quod refert Callistratus in l. xxi. D. de re iudic.

DEBITIQUE IUDICATIS] Infra lib. xx. cap. 1. 'Debitique iure iudicatis.'

TRIGINTA DIES IUSTI. SUNTO] Id est, sunt illi, qui debitum vel confessi sunt, vel etiam iure condemnati, triginta dies iusti ad conficiendam pecuniam; interim vero in ius ne vocantur, sed iura pro illis stent ac silent. Hi quidem erant iusti dies privatis dati, quod ad exemplum videtur factum eorum, qui publice iusti dicebantur, quando scilicet in tota urbe iuris erant feriae. Sic iusti dies dicebantur triginta, cum exercitus esset imperatus, et vexillum in arce positum, ut scribit Festus; quibus diebus non licebat etiam hostem lacessere. Alii erant 'Præliares dies,' quibus licebat cum hoste configere. Idem Festus: 'Præliares dies appellantur, quibus fas est bello hostem lacessere: erant enim quædam feriae publicæ, quibus nefas fuit id facere.' Per 'ferias publicas' iustos intelligit dies. Sed et 'præliares dies,' quibus in arce vexillum proponebatur ad imperandum exercitum, 'iustos' appellatos scribit Macrobius, lib. i.

Saturn. cap. 16. 'Præliares,' inquit, 'dies ab iustis non segregaverim. Siquidem iusti sunt continui triginta dies, quibus exercitu imperato vexillum rufi coloris in arce positum est.' Recte autem ex sententia Salmastii in De M. U. Macrobius præliares dies ab iustis non segregandos putat, quia quacunq; de causa iura Romæ cessarent, illi dies 'iusti' appellati, quod in iis ius staret, cessaretque. Inde a iustis diebus *Iustidium* (sic enim vetustissimus liber apud Gellium scribit, quod vulgo *iustitiam*) appellatum, hoc est, tempus vel spatium iustorum dierum, vel unus etiam iustus dies, quo iure agi non licebat.

QUI. SE. SIVERIT. TESTARI] Salmastius ad Jus Atticum ex vetustissimis libris certissima, ut ait, conjectura, huius legis verba ita scribenda censet, *Qui se am siverit testari, libripensse fieri, si testimonium fari iatur, improbus intestabilisque esto.* More enim illius sæculi vulgato per transpositionem scriptum, *Qui se am siverit testari.* Ut huius capitis sensus sit, qui se siverit testem fieri, non potest testimonium defugere, et nisi veniat ad testimonium dicendum in iudicio cum citetur ab eo, a quo amtestatus est, improbus intestabilisque sit. Amtestatio enim ipsa non erat testimonii dictio, sed qui amtestabatur aliquem, eum sibi testem destinabat et præparabat, tacta et vulsa auricula, quasi admonens testem eum sibi esse futurum. Unde et apud Latinos 'aurim vellere' pro admonere. Hinc vetus Interpres Horatii hæc verba amtestantis aliquem fuisse dicit, 'memento quod tu in illa causa mihi testis eris.' Idem ibi adnotat, prius dixisse solitum qui amtestabatur ac testem faciebat, 'licetne amtestari?' nisi responderet ille, qui testis destinabatur, 'licet,' invitum non licebat testem facere. Si autem 'licet' respondisset, ac se siverisset amtestari, non poterat postea testimonium de-

fugere, nisi improbus intestabilisque haberi vellet. Ex modo diductis liquet, quantum errent, qui hanc legem ad 'Testimonii denunciationem' referunt; quasi qui denunciati testimonium detrectant, improbi intestabilesque esse hac lege declarentur. Cum lex loquatur de eo, qui, cum se jam siviasset amtestari, id est, cum jam ut testis rei vel acti alicui, item velut libripens adhibitus fuisset, postea testimonium ferre de eo, cui interfuit, detrectat. Quæ actio Græcis *δια λειπομαρτυρίας* dicitur. Non minus etiam errant, qui putant hoc legis caput pertinuisse ad causam formamque testamenti, quod per æs et libram fiebat.

LIBRIPENSVE FUIT] Glossæ Philoxeni: 'Libripens, *συνοστέρης*.' In omnibus olim contractibus ex Leg. XII. Tabul. Romæ libripens adhibitus, hoc est, qui libram æneam tenebat, quam emptor raudusculo, sive ære gravi feriebat; tumque res in contractum diducta, mancipio nexuque ejus fieri dicebatur; unde in XII. Tabul. erat: 'Hanc ego rem ex jure Quiritium meam esse aio, eaque mihi emptæ esto hoc ære æneaque libra.' Et: 'Raudusculo libram ferito.' Sæculo Decemvirali libra in contractibus Romæ dominabatur, quia ea opus erat, ut stipem sive æs grave adpenderent; sed et postmodum recepto jam usu pecuniæ signatæ sive numeratæ, libræ tamen usus permansit, ut constat ex Plinio lib. XXXIII. Hist. Natural. cap. 3. cujus verba inter alia: 'Quin et militum stipendiorum, hoc est, stipis ponderandæ penatotes, Libripendes dicuntur; qua consuetudine in his emptionibus, quæ mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.'

NI. TESTIMONIUM. FARIATUR.] Cujacius hic olim reponebat, Si in testimonium ferriatur, id est, pulsetur, cogatur, *ἀναγκάσθαι*. Hotomanno autem pro *fariatur*, corrigi placuit *fateatur*.

Quomodo et legit Turnebus Adversar. lib. XIII. cap. 26. qui et ait non male *ferat* hic legi posse. Quorum nullum Salmasio arridet, qui hic scriptum fuisse contendit, ut jam antea diximus, *Ni testimonium fari iatur*, id est, ni testimonium eat dicere; *ἀρχαῖος iatur*, pro *eat*, ut alia lege *ni iatur*, pro *ni it*. Et apud Priscianum lib. VIII. *Fitur*, pro *fit*, et *fiebat*, pro *fiebat*. 'Testimonium fari,' est testimonium dicere. In ipso enim amtestandi actu non dicebat testimonium ia, qui testis fiebat, sed testis destinabatur, testimonium paullo post in judicio dicturus de eo, quod actum esset. Qui hoc non faceret postquam se testem fieri, sive 'amtestari' passus esset, 'testimonium defugere' dicebatur. Non enim testimonium defugit, qui non vult testis fieri, nec se sinit amtestari, sed qui postea testimonium in judicio dicere recusat, postquam se testem fieri permisit. Hujusmodi autem homo improbus intestabilisque hac lege declaratur.

IMPROBUS] Hoc nominis hic gravem et atrocem habet significationem; denotat enim hominem, quem Jurisconsulti nostri alias dicunt 'infamem,' vel 'infamia notatum.' Sic in lege Valeria olim 'improbe factum' in hac significatione fuisse videtur, pro facinore nempe infamia et nota censoria digno, et ex quo quis infamis intestabilisque fiat. Quamvis Livius, ubi ejus legis verba refert, per 'improbe factum' intelligere tantum videatur, quasi Lex Valeria nihil aliud vellet, quam malum factum. Sic enim lib. X. 'Valeria' Lex, inquit, 'cum eum, qui provocasset' (ad populum scil.) 'virgis cædi, securique necari vetuisset: si quis adversus ea fecisset, nihil ultra, quam, improbe factum, adjecit. Id (qui tum pudor hominum erat) visum credo vinculum satis validum legis: nunc vix serio ita minetur quisquam,' &c. Sed vix dubium, quin in lege Valeria æque

ac in XII. tabulis 'improbis,' pro 'infami' positum fuerit.

INTESTABILIS. QUE. ESTO] Ad huius lucem faciunt illa Cui in l. XXVI. D. qui testam. fac. poss. ubi inquit: 'Cum lege quis intestabilis iubetur esse, eo pertinet, ne ejus testimonium recipiatur; et eo amplius, ut quidam putant, neve ipsi dicatur testimonium.' Similiter Ulpianus in lib. XVIII. § 1. D. eod. 'Si quis ob crimen famosum damnatur, SC. expressum est, ut intestabilis sit: ergo nec testamentum facere poterit, nec ad testamentum adhiberi.' Vide et lib. XXI. D. de testib. item lib. v. § ult. D. de injuriis: in quibus legibus etiam exstat vox 'Intestabilis;' quam et uno et altero loco habent Glossæ Philoxeni, ubi Græce redditur 'Intestabilis,' per ista verba, ἀπρηγορευμένος, ἔκπλητος, μὴ προσδεκτός ἐς μαρτυρίας; item ἀρετής, ἀμάρτυρος. Hinc itaque factum, ut intestabilis homo, pro inviso, scelerato, flagitioso, et execrabili haberetur. Unde Plautus Curcul. Act. I. Sc. 1. 'Semper caveo, ne sis intestabilis.' Horatius lib. II. Satyr. 3. 'Is intestabilis et sacer esto.' Item Sallustius in Orat. Lepidi ad populum: 'Neque se aliter tutum putat, quam si pejor, atque intestabilior metu vestro fuerit.' Huic contrarium est nomen 'Testabilis' apud Auctorem nostrum supra lib. VI. cap. 7. ubi de lege Horatia agit.

CAP. XIV. Ex orationibus Græciæ] Dura locutio, pro ex lingua Græca: et vix credibile hoc modo Gellium locutum ait Stephanus.

Metellum Numidicum] De quo vide notata supra XII. 9.

Pecunias maximas exactos esse] Græcorum more etiam Turnebo Adversar. lib. XII. cap. 17. videtur locutum esse Cælius lib. VIII. famil. Epistol. 20. 'Ne quod furore Paulini ademptus esset boni.' Sic enim constituendam putat scripturam, non adeptus, Ac si Græce diceretur εἰς τὴν ἀγαθὴν τι

ἀφρηγορευτός ἐστι. Quemadmodum et Plautus in Trinummo Act. II. Sc. 4. 'Quas sponatione pronuper tu exactus es.'

In Hypobolimæo Æschino] Apud Festum in voce 'Noxia' citatur Cæcilius in 'Hypobolimæo Chærestrato:' quæ alia est ab hac fabula, cui distinctionis causa titulus inscriptus 'Hypobolimæus Æschinus.' Scripserat et aliam adhuc fabulam idem Cæcilius, cui titulus 'Hypobolimæa Rastraria:' cujus Nonius sæpius mentionem facit. Alia adhuc erat fabula, quæ simpliciter 'Hypobolimæus,' sive 'subditivus' inscripta: cujus Auctor noster meminit supra h. l. cap. 9.

CAP. XV. Non a verbo suo, quod est Patior, &c.] Recte notat Stephanus, si verba huic capiti præfixa, essent Gellii, eam omnino ridicule et absurde loqui dicendum. Si enim constat, participium istud 'passis,' cum de velis et manibus dicitur, habere suum verbum 'patior,' quid venit in mentem Veteribus, ut, cum hoc scirent, eo tamen participio ita uterentur, ut suo verbo nullum jus in ipsum esse vellent, verum id in alienum verbum transferrent? Participium autem 'passus,' cum de velis et manibus dicitur, non est a 'pando,' ut ab alieno, sed omnino, ut a suo et genuino verbo.

Non pansum] Errat Gellius, uti et Servius in Æneld. lib. I. dum a 'pando' Veteribus 'pansum' dictum negant. Ex 'pansus' enim, ut G. Sclopius in Grammatica Philosophica notat, factum fuit 'passus.' 'Dispansus' autem dixit Lucretius lib. I. 'Vestēs dispansæ in Sole serescunt.' 'Pansum' vero dictum a 'pando' eodem modo, ut a 'scando,' 'scansum,' a 'tundo,' 'tunsū.' Quamvis receptius fuerit 'passum' dici: unde 'passo velo' apud Plantum; apud Virgilium, 'Crinibus passis,' apud Ennium et Cæsarem 'passis palmis,' pro manibus expansis. Plautus etiam,

ut mox notat Auctor noster, 'dis-
passus' dixit, pro 'dispassus.'

In *Synaristosis*] Hoc nomine fabu-
lam e Græcis etiam scripsit Crates,
teste Julio Polluce Onomast. lib. vi.
cap. 17. item Menander, qui Synaris-
tusus edidit, ut testatur Plinius lib.
xxiii. cap. ult.

Capillo quoque . . . passo] Disperso
et soluto. Habitus mulierum lugu-
bris. Petronius de Matrona Ephe-
sina: 'Hæc cum virum extulisset,
non contenta vulgari more funus pas-
sis prosequi crinibus,' &c. Sic Te-
rentius Heantontimor. Act. ii. Sc. 3.
puellæ describens lugubrem habitum
inquit: 'Capillus passus, prolixus,
circum caput Rejectus negligenter.'
Et sexcenta similia passim apud Auc-
tores occurrunt. Adde sis Plutar-
chum in quæstion. Roman. ubi in-
quit, Cur filiæ, cum parentes efferun-
tur, sint γυναιὲς ταῖς κεφαλαῖς, καὶ ταῖς
κόμαις λελυμέναις; 'Intectis capitibus
et crinibus passis?'

In *Militæ glorioso*] Exstat Act. ii.
Sc. 4. vs. 6. et 7.

CAP. XVI. *Milo Crotoniensis*] Hunc
Milonis casum similiter describit Val-
erius Maximus lib. ix. cap. 12. 'Milo
Crotoniates,' inquit, 'cum iter faci-
ens quercum in agro cuneis adactis
fissam vidisset; fretus viribus, acces-
sit ad eam, insertisque manibus di-
vellere conatus est: quas arbores ex-
cussis cuneis in suam naturam revo-
cata compressit, eumque cum tot
gymnicis palmis lacerandum feris
præbuit.' Adde sis Ovidium in Ibin,
Strabonem lib. vi. Suidam.

Olympiade quinquagesima] Ita recte
a Viris doctissimis restitutum, cum
antea legeretur in omnibus Codd.
Olympiade prima: quod falsissimum.
Sed error inde natus, quod scriptum
erat *Olympiade L*, quæ litera accepta
pro I. et prima pro quinquagesima
facta. L enim et I sæpissime in vete-
ribus libris figura confunduntur, ita
ut vix inter sese discerni possint.

Quod hic de Milonis ex Olympiæ
certamine luctæ corona reportata
Auctor noster tradit, id capiendum
de primo ejus certamine; quod fac-
tum quo tempore Tarquinius Priscus
Romæ regnavit; is vero obiit initio
Olympiadis quinquagesimæ primæ;
ante ejus autem obitum Milonem jam
inclarescere cæplisse scribit Solinus:
'Milon porro,' inquit, 'Tarquinii
Prisci temporibus emicuit.' In aliis
libris est *Tarquinii Superbi*: quæ di-
versitas, ut optime notat Salmasius,
manavit ex geminæ editionis, quam
fecerat ipse Solinus, diversa lectione.
Regnum autem iniit Tarquinius Su-
perbus anno iv. Olympiad. LXI. In
veteri Ὀλυμπιονικῶν ἀναγραφῇ notatur,
Milonem sexies luctam vicisse Olym-
piad. LXII. ubi et aliæ Milonis victo-
riæ recensentur: Μίλων Κροτωνιάτης
πάλην, ὃς καὶ Ὀλύμπια ἐξάκις, Πύθια
ἐξάκις, Ἴσθμια δεκάκις, Νέμεα ἑννάκις.
Ex quibus manifestum eo tempore
Milonem sexies Olympico certamine
coronatum fuisse; itaque ejus nomen
tum celeberrimum evasisse. Igîtur
sub Tarquinio Prisco, hoc est, Olym-
piad. L. Milo primum inclarescere
cæplit, sub Tarquinio vero Superbo,
id est, Olympiad. LXII. celeberrimus
undique fuit, ntpote qui sexies Olym-
picorum certaminum palmas repor-
tasset.

Rimis] Sic primus, quod sciam, re-
posuit G. Ranchinus Variar. Lect.
lib. i. cap. 5. cum in omnibus libris
legeretur *ramis*: haud bene. Nam
rimis legendum, ut omitam, quod
Valerius dicit, 'quercum cuneis ad-
actis fissam,' evincit sententia, et
verba illa, quæ sequuntur, 'immissis
in cavernas arboris digitis,' id est, in
rimas. His similia videtur locutus
Apuleius lib. ix. Metamorphos. 'Hoc
tibi dolium,' inquit, 'nimis vetustum
est, et multifariam rimis hiantibus
casum.' Et lib. x. 'Clausis ex more
foribus per quandam modicam caver-
nulam rimantur me passim expositis

epulis inhaerentem.' Ubi cavernulis, nihil aliud quam rima.

CAP. XVII. *Alcibiades Atheniensis, quum, &c. artibus ac disciplinis liberalibus erudiretur, &c.* Sic Plutarchus in Alciabiadis Vita: *καὶ δὲ εἰς τὸ μαθητῶν ἦν, τοῖς μὲν ἄλλοις ὑπήκουε διδασκαλοῖς ἐπισκεπόμενος, τὸ δὲ αὐτῶν ἐφεύγετο ἐκ ἡγερῶς, καὶ ἀνελεθέρεον.* Id est, 'Postquam se ad disciplinas transtulit, aliis quidem obtemperavit magistris æquo animo, tibia autem canere refugiebat.' Ubi et rationem subijcit, quod plectri quidem et lyrae usus sibi neque ex habitu, neque ex forma ingenno digna depravaret, vultus vero ejus, qui tibias ore inflat, vix a familiarissimis dignosci posset. Quod cytharæ etiam usus colloquium, nec concentum tolleretur, tibia vero os obturaret et intersepiet, ad eoque vocem et sermonem auferret. Dicere itaque Alciabiades soleret, tibia canere debere Thebanorum filios, quippe qui disserere non nossent; Athenienses vero sequi debere Minervæ et Apollinis exemplum, quorum illa quidem abjecerat tibiam, hic vero tibicinem etiam excoriaverat.

Εὰν τις αὐτὸν περὶ τούτων ἐπελάττωσιν Similiter Plutarchus: *ταχὺ διεβλῆκεν ὁ λόγος εἰς τοὺς παῖδας, ὥς εὖ ποιεῖν ὁ Ἀλκιβιάδης ββαλλόμενος τὴν ἀθλητικὴν, καὶ χλευάζει τοῖς μαθητέοντας. ὅταν ἐξέτασσε κομιδὴ τῶν ἐλευθέρων διατρεβῶν, καὶ προσελαβέσθαι παρτάσσων ὁ αὐλός.* Id est, 'Statim dilata est inter pueros fama, merito Alciabiadem fastidire tibiam, et ejus studiosos deridere; unde ex oblectamentis liberalibus plane fuit explosa et prorsus irrita tibia.'

Pamphilæ] Vixit hæc tempore Neronis, genere Epidauria, ut scribit Suidas; et filia fuit Soteridis; nupta vero Soterididi. Scripsit Historiarum libros 33. et Epitomen Ctesie lib. 8. ac epitomas alias historicorum, aliorumque scriptorum plurimorum. Quos libros etiam a quibusdam

Soterididi adscriptos, dicit Suidas in voce *Σότρος*; ubi et sui oblitus Pamphilam non filiam, sed uxorem Soteridis fuisse ait. Photinus autem Tmem. VIII. Pamphilam genere Ægyptiam fuisse scribit; ac conscripsisse perutiles octo libros Historiæ Miscellæ, quibus congesserat, quæ vel ex marito audisset, vel ex viris eruditis, qui mariti, quicum tredecim annis nupta fuerit, ædes frequentassent: vel quæ ipsa etiam observasset. Sed quamvis Photinus non plures quam 8. ejus libros viderit, verosimilius tamen est, quemadmodum Suidas ait, Pamphilam libros 33. conscripsisse, eam et Auctor noster hic ejus citet Commentarium vigesimum nonum; et Laërtius qui hujus Pamphilæ sæpius meminit, ut in Pittaco, in Periandro, in Socrate, Thalete, Chilone, Cleobulo, &c. etiam in Platone quædam ex lib. xxv. afferat, item in Theophrasto ejus lib. xxx. mentionem faciat. Vide Vossium de Histor. Græc. lib. II. cap. 7.

CAP. XVIII. *Cornelius quidam sacerdos, &c.*] Hanc historiam, sive fabulam mavis, Plutarchus in J. Cæsare, ex perditis T. Livii libris, hoc modo narrat: *Ἐν δὲ Πατάβῃ, Γάιος, Κορνήλιος, ἀνὴρ εὐδόκιμος ἐπὶ μαρτυρίᾳ, &c.* Quia enim longior est locus, Latine tantum eum referam; sic itaque sonat: 'Patavii C. Cornelius auguralis scientiæ peritus, Livii Historici civis et familiaris, sub Idem forte tempus operam dabat auspicio. Hic primum, ut Livius auctor est, tempus prælii cognovit, præsentibusque geri ait nunc rem, et prælium duces committere. Ubi iterum aves inspexit, advertitque signa, fanatici exiliit clamans, Vincis, Cæsar. Obstupescuntibus illis qui aderant, detracta capiti corona, juravit non prius se reposituram eam, quam arti res esset ipsa adatipulata. Hoc Livius verum esse affirmat.' Hujus etiam rei ita memi-

mit Lucasus, lib. vii. 'Euganeæ, si vera fides memorantibus, Angur Colle sedens, Aponus terris ubi fumifex exit, Atque Antenorei dispergitur unda Timavi, Venit summa dies, geritur res maxima, dixit: Impia concurrant Pompeii et Caesaris arma.'

Pugnam acerrimam pugnari] Sic Lucilius apud Donatum ad Eunuch. Act. v. Sc. 2. et Adelphi. Act. v. Sc. 3, et 4. 'Vicinus, o Socii, et magnam pugnativimus pugnam.' Plautus in Pseudolo Act. i. Sc. 5. 'Priusquam istam pugnam pugnabo, ego etiam prius Dabo aliam pugnam claram et commemorabilem.' Nec absimiliter Boëthius lib. i. de Consol. Philos. Proa. 3. 'Nonne apud Veteres quoque ante Platonis nostri ætatem, magnum sæpe certamen cum stultitiæ temeritate certavimus?'

CAP. XIX. *Περὶ Θεσούτων*] De Edu-
liis.

Millibus centum] Subintellige æris, vel si mavis sestertium. Videtur Varro hic alludere ad civium censum maximum, qui primis temporibus Urbis fuerat centum millia æris. Sic Livius lib. i. 'Prima classis eorum fuit, qui centum millium æris, aut majorem censum haberent.' Postea vero census maximus tot millia sestertium fuisse videtur; quod haurire licet ex illis Asconii Pediani ad lib. i. Ciceronis in Verrem, ubi Ciceronis verba de P. Annio Asello, 'neque census esset,' ita exponit: 'Neque centum millia sestertium possideret. Nam more veteri Censi dicebantur,' inquit, 'qui centum millia professione detulissent: hujusmodi adeo facultates census vocabantur.'

Nemo centussis] Sic Mss. et Vett. Edd. In aliis postea repositum *centus-*
si. Perperam, ut notat Vir Summus, neque absque bonore nominandus, Gronovius, in consummatissimo Opere de Pecunia Veteri lib. i. cap. 8. Nam 'emere centussis' per ellipsin

dicitur, pro emere ære, vel pondere centussis. Ibidem eodem modo antiquam lectionem reponit apud Statium in Risa Saturnalico: 'Noster purpureus novusque charta, Et bis decoratus umbilicis Præter me mihi constitit decussis.' Ubi viri docti similiter scripserant *decussi*. Simili ellipsi Latine dici 'valere quinquessis,' 'decussis,' &c. nempe sex vel pondus, similesque loquendi modos ab eodem Viro Summo exemplis adductis ibidem latius probatos vide sis. Ceterum Centussis erat nummus æreorum omnium maximus, pretii et ponderis centum assium. Varro lib. iv. de L. L. 'Centussis, a centum assibus, quo majus Æris vocabulum non est.'

CAP. XX. *Euripidis πότνα matrem*] Sic Valerius Maximus lib. iii. cap. 4. 'Quam matrem Euripides, aut quem patrem Demosthenes habuerit; ipsorum quoque seculo ignotum fuit: alterius autem matrem olera, alterius patrem cultellos venditasse omnium pæne doctorum literæ loquantur.' Cante addit pæne Valerius. Suidas enim a Philochoro demonstratam ait Euripidis matrem non fuisse olerum venditricem, verum ex valde nobilibus: Οὐκ ἀλλότῃς ἐστὶν, inquit Suidas, ὡς λαχανόπωλις. ἢ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ γὰρ τῶν σφόδρα εὐγενῶν ἐτίθηκεν, ὥς ἀποδείκνυσσι Φιλόχορος.

Theopompus] Insignia hic Historicus, cognomento Chius, claruit circa Olymp. xciv. ut est apud Anonymum ἐν 'Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ, iisdem temporibus quo in Persia Artaxerxes Ochus, in Macedonia Philippus Amyntæ filius, et Alexandri Magni pater regnarent. Fuit Iacris diacipulus, eosque inter, ut ait Dionysius Halicarn. Epist. ad Pompeium, omnium clarissimus. Multa ac varii argumenti scripsit; sed præ cæteris nomen comparavit. Historia conscribenda, quam duplicem consignavit, præclari utramque argumenti. Una enim partem posteriorem belli Pelo-

possessio continuabat, altera vero ager de rebus a Philippo gestis, ut idem testatur Dionysius. Hujus Philippicæ historiæ fuisse libri 58. ut scribit Diodorus Siculus Biblioth. lib. xvi. et Photius in Biblioth. Plura de Theopompe vide sis apud Magnam Vossiam in De Histor. Græc. lib. 1. c. 7.

Per ambiguum ætatem] Hoc vult, Euripidem inter athletas pueros in certamen non receptum fuisse, quia jam pubertatem attigisset. Puberes ambigui ætatis existimati, quia non amplius pueri, neque dum viri; solis autem viris (quo nomine etiam juvenes intelligebantur, sed qui plenam pubertatem attigissent, atque adeo militarem ætatem, quæ a septimo et decimo anno inchoabatur) aut pueris impuberibus ad certamen gymnicum aditus patebat in antiqua Græcia. Quod latins a P. Fabro diducatum vide Agonist. lib. vii. c. 3.

Eleusinio] In Eleusiniis sacris in honorem Cereris Eleusinae celebratis, majoribus quidem mense Boëdromione, minoribus vero Anthesterione mense, vigesimo primo mensis die, qui erat Mysteriorum septimus, certamen haberi solebat; ejus hic meminuit Gellius; cum ait Euripidem in eo coronatum fuisse. Loquitur de hoc certamine Aristides in Panathenæica, ubi et antiquissimum totius Græciæ fuisse dicit: 'Ἐνδοξέτατοι πάντων εἰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἀγῶνες. καὶ μὲν τούτων πρεσβύτατος ὁ τῶν παναθηναίων. εἰ δὲ βούλει, ὁ τῶν Ἐλευσίων. Id est, 'Celeberrima judicantur Græciæ certamina: horum antiquissimum est Panathenæum, aut potius Eleusiniæ.' Item in Eleusiniis: *Μυθήσθαι δὲ ξένων πρῶτους Ἡρακλῆα, καὶ Διοσκόρουσιν. ἀγῶνι τι γυμνῶν γεένθαι πρῶτον Ἐλευσίου τῆς Ἀττικῆς, καὶ τὸ ἔθλον αὐτῶν τοῦ καρποῦ τοῦ φανέτος.* Id est, 'Primos autem hospitum Herculem ac Diocoros initiatos fuisse, primum quoque gymnica certamen perae-

tum esse, eam quidem et frugibus recensere natæ constaret præmium.' Præmium, quod ex frugibus recens natæ constare dicit Aristides, hoc deum erat, quod victori dabatur: Sic Scholiastes Pindari Olymp. Od. ix. 'Ἄγροα δὲ αὐτόθι (de Eleusina loquitur) ἀγῶν Κέρης, καὶ Δήμητρος, δε καὶ αὐταὶ Ἐλευσίνια οὗ ἔπαλλον καρπῶν. Et Etymologici Magni Auctor in 'Ἐλευσίνια, ἱερὴ, καὶ τοῖς νηυσὶ τὰ Ἐλευσίνια ἔθλον δίδωτο, καρπῶν.

Theseo] Festum in honorem Thesei Athenis institutum, *Θησεῖα* dictum. Hesychius: *Θησεῖα, ἱερὴ Ἀθηνῶν.* Celebrabantur vero Thesea octavo mensis die. Scholiastes Aristophanis Plauto: *Ταῖς ἀγῶνι τὰ θησεῖα ἡμεῖς.* Suidas: *Ἡμέρας τινὲς ἐνομήσαντο Ἀθηνῶνσι θεοῖς τισίν. εἰς οὐνομήν, καὶ εἰς δόρυ Ἀπόλλωνι τετάρτῃ Ἑρμῇ ἀγῶν ἦσαν.* 'Dies quidam Athenis sacri sunt Diis quibusdam, ut mensis primus et septimus Apollini; quartus Mercurio; octavus Theseo.' Unde et sacrificium ipsi factum Ὀγδόειον dictum. Hesychius: *Ὀγδόειον, θυσία παρὰ Ἀθηναίους, τελευμένη Θησεῖ.*

Auditor fuit *Cerata Anaxagoras, &c.*] De Euripidis præceptoribus similiter Suidas: *Γέγονε δὲ τὰ πρῶτα ζαγράφοις. εἴτα μαθητῆς Προδικίου μὲν ἐν τοῖς ῥητορικοῖς. Σακράτους δὲ ἐν τοῖς ἠθικοῖς καὶ φιλοσόφοις. δίδικου δὲ καὶ Ἀναξάγωρου τοῦ Κλαζομενίου.* 'Fuit autem initio pictor; deinde Prodicti quidam in Rhetoricis discipulus, Socratis vero in doctrina de Moribus et rebus philosophicis auditor. Frequenter etiam Anaxagoram Clazomenium audivit.'

Prodicti rhetoris] Hunc a καλλιμαχίᾳ commendat Maximus Tyrius Dissert. vii. Tanti vero ejus Declamationes habitæ fuere, ut singuli, qui eas audire voluerint, quinquaginta drachmas, hoc est, quattuor coronatos Gallicos, et præterea duos regales Hispanicos, pendere consueverint. Unde Suidas de eo: *Πρῶτος δὲ οὗτος, τῆς*

πεντηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν ἐποίησατο. 'Hic vero primus quinquaginta drachmis declamationem fecit.' Hujus rei etiam meminit Aristoteles lib. III. Rhetor. cap. 14. Et Plato, qui eandem rem memorat in Cratylo, ea causa δραχμαίων ἐπίδειξιν appellat. Celeberrimum autem ejus nomen reddit commentum illud, quo introducit mulieres duas Herculem adolescentem, exquisita oratione, alteram ad virtutis, alteram ad voluptatis viam pellitentes. De quo sic Suidas: *Φέρεται δὲ καὶ βιβλίον Προδίκου, ἐπιγραφόμενον Ὀραι. ἐν ᾧ πεποίηκε τὸν Ἡρακλέα τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ κακίᾳ συντυγχάνοντα, καὶ καλοῦσας ἑκατέρας ἐπὶ τὰ ἥθη αὐτῶν, καὶ προσκλίνει τῇ ἀρετῇ τὸν Ἡρακλέα, καὶ τοὺς ἐκείνης ἰδῶτας προκρίνει τῶν προσκαίρων τῆς κακίας ἡδονῶν.* Id est, 'Exstat et Prodicti liber inscriptus Horæ, in quo facit Herculem cum Virtute et Vitiositate colloquentem. Cum autem eum ad suos mores utraque vocans alliceret, ait Herculem ad Virtutem accessisse, et illius sudores anteposuisse Vitiositatis voluptatibus, ad modicum tempus tantum durantibus.'

Tragœdiam scribere] Quod qua occasione ab Euripide incœptum, sic narrat Suidas: *Ἐπὶ τραγῳδίᾳ δὲ ἐνρῶν, τὸν Ἀναξαγόραν ἰδὼν ὑποστάντα κινδύνους δι' ὅπερ εἰσῆζε δόγματα.* 'Animum vero ad tragœdiam scribendum appulit, cum vidisset Anaxagoram pericula subisse et in discrimen capitis venisse propter dogmata quæ introduxerat.'

[§ 2 *Philochorus*] Magni nominis hic fuit historicus, qui floruit tempore Ptolemæi Philopatoris, variisque scriptis insignis, ut testis est Suidas. Ea inter excellere De Attica libri 17. quibus complexus fuerat res gestas Atheniensium, eorumque reges, et Prætores, usque ad tempora Antiochi Θεοῦ. Scripsit et speciatim de Euripide, teste eodem Suida, ex quo libro forte hausta, quæ Gellius de eo

hic tradit. Plura de Philochoro qui desideras, adi Vossium de Histor. Græc. lib. 1. cap. 18. et Jonsium de Scriptorib. Hist. Philos. lib. II. c. 9.

In quæ Euripides tragœdias scriptar[is] Infra lib. XVII. cap. 4. Auctor noster ex Varrone tradit, Euripidem cum quinque et septuaginta tragœdias scripserit, in quinque solum viciasse, sæpiusque eum victum a poetis etiam ignavissimis. Quæ de re etiam ita Suidas: *Δράματα δ' αὐτοῦ κατὰ μὲν τινὰς οὐ, κατὰ δὲ ἄλλους στίβ', σφύονται δὲ οὐ. νίκας δὲ ἔλεγε δ'. τὰς μὲν τέσσαρας περιόν. τὴν δὲ μίαν μετὰ τελευτῆς, ἐπιδειξαμένου τὸ δράμα τοῦ ἀδελφίδου αὐτοῦ Εὐριπίδου.* Id est, 'Fabulæ vero ipsius, ut quidam aiunt, fuere septuaginta quinque; ut alii, nonaginta duæ. Exstant autem septuaginta septem. Victorias quinque est adeptus. Quatuor quidem superstes; unam vero post obitum, actore fabulæ Euripide, fratris ipsius filio.' Euripidem eas poetarum τραγικώτατον ait Aristoteles in Arte Poëtica.

Decreto ab Atheniensibus facto] Decretum hocce Atheniensium, quod qui vellet duas simul uxores ducere posset, factum ob raritatem hominum, quibus civitas exhausta esset, sic enim Athenæus lib. XIII. Deipnosoph. ubi refert Socrati duas simul uxores in matrimonio fuisse, Xantippem et Mirtonem Aristidis alienigenæ filiam; nec tamen id Socrati vitio datum ab ejus reprehensoribus, quoniam ex decreto Atheniensium ob hominum penuriam, cui libuit, et, duas uxores habere tum liceret. *εἰ μὴ ἔρα συγκαταρμήμενος κατὰ ψήφισμα τοῦτο ἐγένετο, τότε διὰ σπάνιν ἀνθρώπων, ὥς ἐξείναι καὶ δύο ἔχειν γυναῖκας τὸν Βουλόμενον.* Quod et confirmat Diog. Laërtius in Socrate: *Ἐνιοὶ δὲ καὶ ἀμφοτέρας ἔχουσιν, ὅν ἐστι Σάτυρος τε καὶ Ἰερώνυμος δ' Ῥόδιος. Φασὶ γὰρ βουλευθέντας Ἀθηναίους, διὰ τὸ λειπανθεῖν, συναυξήσθαι τὸ πλῆθος, ψηφίσασθαι, γαμεῖν μὲν ἑστῇ*

μῖα παιδοποιεῖσθαι δὲ καὶ ἐξ ἑτέρας. ἴδεν τοῦτο ποιῆσαι καὶ Ζακράτην. Id est, 'Nonnulli ambas simul habuisse tradunt, ex quibus Satyrus est, et Hieronymus Rhodius. Nam Aibemenses cum civitatem viris exhaustam procreatione liberorum augere vellent, decrevisse referunt, ut urbanam quidem unam uxorem rives ducerent, liceret autem et ex altera procreare liberos, idque tum et Socratem fecisse.' Ad præceptoris autem sui exemplum etiam Euripides simul duas uxores domum duxisse videtur. Suidas tamen Euripidem non tam eas simul, quam secundam post primam repudiatam duxisse scribit, ubi et ejus mores recenset hisce verbis: Ζακράτης δὲ ἦν τὸ ἥθος, καὶ ἠρώης, καὶ φεύγων τὰς συνουσίας ὄθεν καὶ μισογένης ἐδοξάσθη, ἔγχετο δὲ ὅμοι πρώην μὲν Χοιρίην θυγατέρα Μησιλάχου, ἐξ ἧς ἔσχε Μησιλόχον, καὶ Μησαρχίαν, καὶ Εὐρυπίδην. ἀπεσώμενος δὲ τούτων, ἔσχε καὶ δευτέραν, καὶ ταύτης ἡρώης ἀκολάστου περὶαβεί. Id est, 'Fuit autem homo severis moribus præditus, et tristis, et qui mulierum congressum fugiebat. Unde etiam odor mulierum est habitus. Nihilominus tamen uxorem duxit, primum quidem Chærinam, Mnesilochi filiam, ex qua Mnesilochum, et Mnesarchidem, et Euripidem habuit. Hac vero repudiata, habuit et alteram, quam æque impadicam esse expertus.'

§ 3 Νῦν οὖν ἀπόσωσι, &c.] Id est, 'Omnes igitur nunc admono et dico Virum huncine ulcisci multis de causis: Agrestia enim vobis, matronæ, facit mala, Ut pote qui in agrestibus oleribus eutritus sit.'

§ 4 Alexander autem Ætolus] Hic est Alexander Ætolus Grammaticus, Poëta tragicus, qui Ptolemæi Philadelphî temporibus floruit, unde et a Suida et Hephæstionis Scholiaste altero, in septem tragicorum Pleiade reponitur. Præter hocce ejus verbum ab Auctore nostro hic citatus,

tres alios etiam ejus versus refert Strabo lib. XII. quos ipsos iterum recenset lib. XIV. Parthenius vero Eroticon cap. 4. ex ejus Apolline elegantissimum adducit carmen.

'Ο δ' Ἀναξαγόρου] Id est, 'At Anaxagoræ alumnus veteris ille Dnrus quidem mihi videtur ad salutandum, Et ridendi exosus, et joculari ne ad vinum quidem Consuetus; verum quicquid scripserit, id A melle et Si renibus profuit.'

§ 5 Canibus a quodam æmulo immissis, &c.] De hoc vulgato mortis genere, quo Euripidem periisse volunt, dubitasse videtur Pausanias in Atticis. Sic enim scribit: Εἰσὶ δὲ τάφοι κατὰ τὴν ὁδὸν γυναικιάτοι Μενάνδρου τοῦ Διοπείδους, καὶ μνήμα Εὐρυπίδου κενόν, τέθαπται δὲ Εὐριπίδης ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τὸν βασιλέα ἐλθὼν Ἀρχέλαον. ὃ δὲ οἱ τοῦ θανάτου τρόπος, πολλοῖς γὰρ ἔστιν εἰρημένος, ἐχέτω καθὰ λέγουσι. Id est, 'Vix' (quæ ex Piræeo ducit ad urbem) 'adjuncta sunt virorum minime ignotorum sepulcra, Menandri Diopitii filii et Euripidia, atque hoc quidem honorarium. Nam Euripides cum in Macedoniam ad Archelæum profectus esset, illic sepultus est. Mortis vero géus quale a multis vulgatum est, tale per me fuerit.' Unde et Suidas in Euripidis morte referenda variat: Ἐτελεύτησε δὲ ὑπὲρ ἐπιβουλῆς Ἀρριδαίου τοῦ Μακεδόνης, καὶ Κρατεῖα τοῦ Θεττάλου, ποιητῶν ὄντων, καὶ φθορησάντων αὐτῶ, πεισάντων τε τὸν βασιλέως οἰκέτην κύνες ἐπαφέναι αὐτῶ. Οἱ δὲ ἰστέρησαν οὐχ ὑπὲρ κυνῶν, ἀλλ' ὑπὲρ γυναικῶν νύκτωρ διασπασθῆναι, πορευόμενον ἀπὸ πρὸς Κράτερον τὸν ἐρώμενον Ἀρχελάου. καὶ γὰρ σχεῖν αὐτὸν καὶ περὶ τοὺς τοιοῦτους ἔρωτας. Οἱ δὲ πρὸς τὴν γαμετὴν Νικοδήμου τοῦ Ἀρεθουσίου. I. e. 'Obiit autem sublati insidiis Arrhidæi Macedonis, et Cratevæ Thessali, qui Poëtæ erant, ac ipsi invidiebant, et Regis servo persuaserant, ut canes in ipsum immitteret. Alii vero non a canibus, sed a mulieribus noctu la-

ceratum fuisse tradunt, dum intempesta nocte ad Craterum Archelai delicias iret. Nam illum et hujusmodi amoribus addictum ferunt. Alii vero cum iret ad uxorem Nicodemi Aretbusii.

Ὁσπερ σὺν μῦθῳ, &c.] Id est, 'Nunquam memoria tua, Euripides, peribit.'

Morte obita] Obiit Euripides, teste Suida, Olympiade xciii. cum vixisset annos lxxv. ossaque ipsius ab rege Archelao Pellam translata sunt.

CAP. XXI. *Humanissimique*] Hanc vocem de suo adjecisse τειλογράφον putat Stephanus; quasi necesse esse existimarit, cum Neptuni filii dicerentur 'inhumanissimi,' Jovis filios contra dici 'humanissimos,' quod Gellius tamen non dicit.

Æacum] Fuit Jovis filius ex Ægina Asopi filia, ut scribit Hyginus Mytholog. cap. 155.

Minos et Sarpedona] Fnerē Jovis filii ex Europa Atlantis filia procreati, ut ibidem Hyginus refert.

Tanquam e mari genitos] Hujus rationem reddit Phornutus de Deor. Natur. Δὲ δὲ τὴν θεωρουμένην βίαν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντας τοὺς βιαίους καὶ μεγαλειοβόλους γεννομένους, ὡς τὸν Ἑόπλητα, καὶ τοὺς Λαιστργόνας, καὶ τοὺς Ἀλκίδας, Ποσειδῶνος ἐμύθενσαν ἐγγόνους εἶναι. Id est, 'Ob violentiam autem in mari conspectam, omnes quoque violentos et præfractos homines, ut Cyclopem, et Læstrygonas, et Alcidas, Neptuno prognatos esse fabulantur.'

Cyclops] Polyphemum Neptuni filium.

Cercyona] Hyginus in Fabul. cap. 148. Cercyonem Vulcani filium facit. Forte hic legendum *Bergiona*, ut est apud Melam lib. ii. cap. 5.

Scyrona] Hunc hospites in mare præcipitare solitum Theseus eodem mortis genere affecit. Hyginus Fabul. cap. 38.

Læstrygonas] J. Schegkius in Præ-

messis Epistol. 6. ad H. Stephanum, ex Ms. profert *Læstrygonas atque Thesea*. quod an legitime sit, non disputat, sed aliorum judicio permittit, etiamsi Theseus ob fortitudinem etiam pro Neptuni filio habitus fuerit. Cæterum Læstrygonas olim dicti generis hominum in Sicilia immane, ferox, utpote quod ferino more humana carne vesci solitum, ut testatur Plinius lib. vii. Hist. Natur. cap. 2. J. Tzetzes in Lycophronem: Λαιστργόνας, οἱ σὺν Λαοτῖνοι. Εἰς δὲ ἐν Σικελίᾳ, ὡς ληρούσι, ἐπάρχοντες ἀνθρωποφάγοι. 'Læstrygonas, qui nunc Locatini. Sunt autem in Sicilia, ut sagantur, qui vescuntur humana carne.'

CAP. XXII. *Sertorius vir acer, &c.*] Hujus vitam egregie describit Plutarchus in Parallelis, ubi cætera inter de ejus moribus hunc in modum describit: Λήγεται δὲ ὁ Σερτήριος ὅτε ἐφ' ἡδονῆς, ὅτε ἐπὶ θεῶν εὐέλκτος γαστήρ. φύσει δὲ ἀνέκκλητος ἐν παρὰ τὰ θεῶν, καὶ μέτριος ἐν θυγίᾳ ἐνεργείᾳ. καὶ πρὸς μὲν εὐθυμαχίαν οὐδένως ἀταλόμενος τῶν καθ' αὐτὸν ἡγεμόνων. ὅσα δὲ κλυτέλας ἐν πολέμοις ἔργα καὶ πλεονείας, περὶ τόπου δυχροῦς καὶ διαβάσεις τάχως δεομένας, ἀπάτης τε καὶ ψευδῶν ἐν δόξει σοφιστῆς δεινότητας. ἐν δὲ ταῖς τιμῇς τῶν ἀνδραγαθημάτων θαφίλης φαιόμενος, περὶ τὰς τιμωρίας ἀμετρίαζον τῶν ἀμαρτημάτων. Id est, 'Perhibetur Sertorius neque lætitiæ neque timori patuisse, fuisse natura in periculo imperterritus, et secundam fortunam moderate tulisse, ad dimicandum signis collatis nemo ani temporis dæcum timidior: ubi vero in bello quid præcipiendum esset ex occulto, aut præoccupanda loca munita, aut trans-eundum cum celeritate, aut cum dolo et impostura, artifex in locis astutissimus. In tribuendis ob præclara facta honoribus prolixus exstitit, et in suppliciis ob delicta exigendis moderatus.' Panno post etiam addit: Ἔστι δὲ ὁ καὶ σοφιστικῶς αὐτὸς ὡς ἀνέτην καὶ κήλησιν ἐμπαχύνει. 'Quendam

autem etiam ipse vasse ad imposturas et illecebras est commentus.'

Cervæ albæ, &c.] Plutarchus, postquam dixerat Sertorium etiam ad imposturas usque quendam commentatum fuisse, hanc de cervæ albæ narrationem, ut hæcignæ specimen, subiicit, quam etiamini aliquo modo longior est, Latine tamen hic transcribere non desigemus; ea vero hujusmodi est: 'Spanus vir popularis ex his qui debebant rari, incidens in cervam, quæ recens pepererat et venatorem fugiebat, non est illam assequutus, sed humilium coloris raritate obstupescens (totus enim candidus erat) insequutus capit. Agebat forte illis in locis Sertorius. Cui, cum quicquid sibi ex venatione, aut ex agri fastibus offerretur muneris, exciperet comitor, et benigne remuneraret se colentes, donavit ille humilem, et accepit eum Sertorius. Fuit hic ei primum modice gratus: quem cum tempore ciccrasset et donasset adeo ut audiret vocantem, et pergentem aliquo sequeretur, turbæque et strepitum omnem ferret castrensem, traxit rem paulatim in religionem, donum Dianæ cervam ferreæ, multaque arcana iactabat ab ea se edoceri. Quippe barbaros aciebat natura in superstitionem esse proclives. Attexebat ille insuper talia. Cum incarrisse hostes occulte rescivisset aliquo in provinciam suam, aut oppidum ad defectionem sollicitasse, cervam fingebat se in somnis allocutam monuisse, ut paratas haberet copias. Alias intellecta legatorum suorum victoria, nuntium abscondebat, ac cervam producebat ob festum nuntium coronatam, gratulari iubens et Diis honorem habere, quod brevi aliquid essent audituri boni. Ita mannefactus est ubique obsequentioribus, quod arbitrarentur non ab hominis se consiliis peregrini, sed regi a Deo,' &c.

Dianæ nuntium colloqui secum, &c.]

Hæc stratagemate usus Sertorius, ad exemplum aliorum, qui et maiori auctoritate et reverentia imperium et leges suæ a populo recipere, fingebant divinitus eas sibi traditas, et quicquid populo præscriberent, id divini numinis jussu et instinctu facere, adeo ut sub religionis specie superstitionem ipsam foverent. Hæc arte Leges suas tradidere Lycurgus Lacedæmonibus, Solon Atheniensibus, Minos Cretensibus. De quorum postremo Nicolaus Damascenus ita scribit: *Κρήτες πρῶτον Ἑλλήνων νόμους ὄντας Μίνως θεμίσους, ὃς καὶ πρῶτος ἀνθρώπων κράτησεν, προσεποιήθη δὲ Μίνως παρὰ τοῦ Διὸς αὐτοῦ μεμαθημένα, δι' ἣν οὐκ ἔστιν εἰς τὴν ἥρως φύσιν, ἐν ᾗ Διὸς ἔκτρον ἔλγυρο, ἀφ' οὗτοι δὲ τὰς νόμους φέρειν.* Id est, 'Cretenses prius inter Græcos leges habuerunt a Minos Rege conditas, qui et primus maris imperio potitus est. Fingebat autem Minos se ab ipso Jove didicisse, quod per annos novem ad montem quandam commearat, ubi antrum Jovis sacrum erat; a quo reversus semper leges aliquas Cretensibus afferebat.' De Lycurgo vero scribit Polybius Histor. lib. x. cum simulasse ex Pythiæ consilio omnia agere; ubi et similitudinem aliquam inter Scipionem Africanum, qui in somnis se moneri fingebat de his, quæ agenda forent, et Lycurgum fuisse, tradit. Verba ejus ex interpretatione J. Casauboni, nam ut Græce transcribam nimia sunt, sic sonant: 'Enimvero mihi videtur Scipio et natura et genere institutorum similitudinem aliquam cum Lycurgo Lacedæmoniorum Legum latore habuisse. Nam neque de Lycurgo par est existimare, ipsum adeo fuisse superstitionem, ut in constituenda Spartanorum Republica Pythiæ per omnia adhereret; neque Scipio existimari debet, cum patriæ suæ tantum imperium pararet, e somnis quibusdam, aut omnibus pependisse. Sed cum vide-

rent ambo, plerosque mortalium neque ea temere admittere, quæ abhorrent a communibus opinionibus; neque res arduas et periculo junctas audere aggredi, nisi spes aliqua læti exitus ab aliquo Deorum fuerit ostensa: et Lycargus quoties aliquid aggrediebatur, sententiæ suæ auctoritatem oraculi a Pythia editi adjiciendo, ut facilius reciperentur, et plus fidei invenirent sua consilia efficiebat: et Publ. item Scipio, in multitudinis animis hanc persuasionem alens, quasi divinitus monita mente ageret cuncta, eos quibus imperabat confidentiores, atque paratiores adversus omnia formidolosa et terribilia incepta reddebat. Sic notum est, Numam Pompiliū secundum Romanorum Regem, ut populo Romano sacra, cærimonias, modum colendi Deos, ex suo præscripto persuaderet, consuetudinem se habere cum Nympha sive Dea Egeria fluxisse, quasi omnia ista ejus monitu faceret. Omnes enim isti norant, Religionis magnum esse imperium in hominum animos; hominemque absque religione esse instar equi sine fræno, qui nullo modo regi possit. Religionem vero, etiamsi falsa sit, dummodo vera credatur, animorum ferociam domare, libidines coercere, subjectos Principum imperio obsequentes efficere. Quod et impostor ille Muhammedes in magnæ generis humani partis exitium non nisi nimis noverat, dum Alcoranum suum ex ore Angeli Gabrielis se recepisse fingeret, atque ejus monitu omnia se gerere mentiretur. Alia omnino res fuit in Propheta Mose, qui Leges ab ipsomet Deo Tabulis inscriptas, populo Judaico tradendas, in monte Sinai accepit.

§ 2 *In fugam se prorupit, &c.*] Plutarchus, ubi prælium inter Sertorium et Pompeium commissum narrat, subjicit: 'At erat Sertorius majorem in modum percussus, quod nusquam compareret cerva. Mira enim adversus

barbaros orbatus erat machina, qui tunc vel maxime confirmandi erant. Mox tamen nocte quidam forte errantes offendunt eam, et a colore agnitam capiunt. Quibus Sertorius, ut ad eum delatum est, grandem summam, si id non vulgassent, ostendit se daturum. Cervam autem cum paucis diebus occultasset, processit in concionem vultu admodum remisso, barbarorum præfectis rem lætissimam in somniis sibi a Deo exposens prænuntiatam. Hinc tribunal conscendit. Dum adeuntibus vacat, cerva a custodientibus eam in propinquo dimissa est. Quæ cernens Sertorium, cursu hilaris ad tribunal fertur, assilensque caput genibus ejus imponit, dextranque ore, quod facere etiam ante solebat, attrectat. Quam demulcente vicissim in speciem Sertorio, manantibus quoque nonnullis lacrymis, stupor primum defixit spectatores, deinde plausu et acclamatione ut sanctum virum Sertorium et Diis charum ad tabernaculum ejus prosequuti sunt, et bona spe erecti.'

Visum sibi ait in quiete] Ita Petronius: 'Videbatur mihi secundum quietem Priapus dicere.' Similiter Cæcilius apud Minucium Felicem in Octavio: 'Etiam per quietem Deos videmus.'

Mobilissimum] Ut Horatius de plebe Romana Od. i. 'Hunc, si mobilium turba Quiritium, Certat torgeminis tollere honoribus.' Et Cicero Orat. pro Roscio: 'Quem hominem? levem? imo gravissimum: mobilem? imo constantissimum.' Et Cæsar lib. III. de Bello Gall. 'Itaque cum intelligerent, omnes fere Gallos novis rebus cedere, et ad bellum mobilitate celeriterque excitari.'

CAP. XXIII. *Hellanicus initio belli Peloponnesiaci*] Bellum Peloponnesiacum cæpit anno secundo Olympiad. LXXXVII. Si itaque tum temporis Hellanicus Mitylenæus Historicus, fuerit annorum sexaginta quinque,

necesse est natalem ejus incidere in annum primum Olympiad. LXXI. Eusebius in Chronico ad Olympiad. LXX. notat: 'Hellenicus Historiographus, et Democritus Philosophus, et Heraclitus cognomento Tenebrosus, et Anaxagoras Physici clari habentur.' Hoc modo Hellenicus floruerit IV. annis ante ejus natalem: quod omnino absurdum. Lapsus itaque hic, ut alias non semel Eusebius, in temporis assignatione. Scripserat Hellenicus librum de antiquissimis gentium principibus, primisque urbium conditoribus; quem *κτλέως ἀρχαίων* inscripserat. Edidit etiam Deucalionem, item Troicam, aliaque, quorum mentio apud Veteres exstat. Alius fuit ab hoc Hellenico Mitylinæ ejusdem nominis Hellenicus, cognomento Milesius, itidem Historicus, ut Suidas tradit. De utroque, plura qui desideras, vide Voss. de Histor. Græc. lib. 1. cap. 1. et lib. IV. cap. 5.

[*Herodotus tres et quinquaginta*] Duodecim itaque annis minor Hellenico fuit Herodotus; quippe cujus natalis incidit in annum primum Olymp. LXXIV. quatuor annis ante transitum Xerxis in Europam, qui contigit ann. 1. Olymp. LXXV. annis vero octo post pugnam Marathoniam, quippe quem acciderit anno 1. Olymp. LXXII. Neminem ex Historicis Græcis, qui hodie exstant, Herodoto antiquiorem habemus. Historiam suam novem libris complexus est, quos Musarum nominibus inscripsit.

[*Thucydides quadraginta*] Natus itaque Thucydides annis tredecim post Herodotum; annis autem viginti quinque post Hellenicum. Sic ut annus ejus natalis incidit in annum secundum Olympiad. LXXVII. Scripsit Peloponnesiorum cum Atheniensibus bellum octo libris, ut hodie quidem Historia ejus divisa est.

[*Pamphilus*] De hac vide quæ notavimus ad cap. 17. hujus libri.

CAP. XXIV. [*Sedigitus in libro quem de Poëtis scripsit, quid de iis sentiat*] Putidum hoc et. insulsam Volcatii Sedigiti de Latinis Comicis judicium; dadum est, quod a Viris doctissimis explosum est, eosque inter a J. Rutgersio Var. Lect. lib. IV. cap. 19. Hunc etiam de Plauti Fabulis quæ dubiosæ, quæ genuinæ haberi deberent, judicium suum interposuisse, colligere possumus ex Auctore nostro lib. III. cap. 2. Quo tempore autem Volcatius Sedigitus vixerit, etsi certodici nequeat, post Turpilium tamen Comicum, qui obiit Olymp. CLXXIX. teste Hieronymo in Chronicis, eum vixisse, ex hiæce veribus, in quibus de Turpilio quoque loquitur, facile constare potest. Hujus Volcatii Sedigiti meminisse videtur Cicero ad Atticum lib. VII. Epist. 8. 'Nec mihi concederet, ut imitarer Volcatium aut Servium, quibus tu es contentus.' Item, Messala Corynus, ut ex antiquo Codice ejus nomen restituit J. Wouwerus lib. De Polymathia cap. 4. apud Suetonium De Illustr. Grammat. cap. 4. 'Messala Corvinus in quadam epistola, non esse sibi dicentem cum Furio Bibaculo, nec cum Sedigito quidem aut literature Cætone.' Ubi valgo legitur *Segida*, pro *Sedigito*.

[*Cæcilio palmam Statio de comico*] Unde Statii cognomen Cæcilio adhaeserit, docet Auctor noster supra lib. IV. cap. 20. Cæcilio Sedigitus palmam tribuit inter Comicos; facilius id fortasse factum quam deest: quamvis enim de eo, cujus nulla exstant scripta, judicari nihil possit, non parvi tamen Ciceronis judicium faciendum est, qui nunc malum enim Latinitatis Auctorem esse, nunc male locutum dicit. Verum Acidalius Divinat. in Plant. cap. 1. putat Sedigitum non tam sermonis puri, quam argumenti rationem habuisse; quo nomine etiam Cæcilio palmam tribuit Varro apud Nonium: 'In argumento

Cæcilins poscit palmam, in Ethesia Terentina, in sermonibus Plantus.' Sic Horatius etiam Cæcilium gravitate dicit vincere.

Plantus secundus] Ex Varronis sententia in sermonibus Plantus princeps, ut modo vidimus. Acidalius putat Sedigitum non inepte Plauto secundum locum dedisse, ut Cæcilio primum, ab argumento scilicet: ut rerum argumentorumque omnium prima, verborum deinde sermonisque secunda ratio habeatur. Neque id diffidendum; quamvis enim Terentius sermonis puritate multis parasangis Plantum superet; argumentorum tamen varietate et rerum copia itidem Terentius a Plauto vincitur.

Si erit, quod quarto datur, dabitur Licinio] Ita legendus hic versus e Ma. Vett. Edd. habent: *Si quid quarto datur, dabitur Licinio*. Melius sane, quam eo modo quo Stephanns edidit: *Si erit, quod quarto; dabitur Licinio*. Quem etiam secutus erat Vir Doctissimus in postrema editione. Intelligitur autem hic Licinius Imbrex, de quo jam supra ad lib. XIII. cap. 22. quædam notavimus. Meminit hujus Licinii etiam Cicero lib. 1. de Finib. et libb. de Divinatione.

Post inaequi Licinium facto Attilium] Hic omnino Sedigiti iudicium claudicat, qui Terentio præponit Attilium, quem Cicero lib. XIV. ad Attic. Epist. 28. vocat 'duriusimum Poëtam'; Licinius etiam ferreum nuncupavit, eodem Cicerone teste lib. 1. de Finib. his verbis: 'A quibus tamen dissensio, ut cum Sophocles vel optime scripsit Electram, tamen male conversam Attilii mihi legendam putem: de quo Licinius: Ferreum scriptorem opinor; verum scriptorem tamen ut legendus sit.' Ex quibus Ciceronis verbis liquet Attilium Sophoclis Electram Latine reddidisse, quamvis male. Hujus etiam meminit Suetonius in Jul. Cæsare, ubi ait in C. Julii Cæsaris funerationis processu in-

ter ludos cantata esse quædam ad miserationem et invidiam cædis ejus accommodata, 'ex Pacuvii Armoreum Judioio, et ex Electra Attilii, alia ad similem sententiam:' ubi male Casaubonus Attilii nomen pro Attilii reponit. Videtur tamen Attilius circa eadem tempora ac Attius vixisse, nimirum circa annum U. C. DCXXII. Volcatius hic Attilium inter Comicos recenset; quamvis Sophoclis Electram Tragediam verterit; quia quæ ex suo ingenio scripserit comici argumenti fuerint; unde et fragmenta illa, quæ Cicero, Varro, Macrobius ex eo adducunt, desumpta esse videntur.

In sexto sequitur hoc loco Terentius] Cod. Tornæus, et Vett. Edd. consequitur. Omnino vix ferri potest hic Sedigiti Censura, qui sexto demum loco Terentium in Comicorum ordine collocat. Cum Terentium tantopere venerata sit Antiquitas, ut optimus et ipse Comicus Afranius illum ei conferri, nedum præponi, veter. Mirum etiam, ne quidem ullam Afranii mentionem a Volcatio fieri, quem optimus Censorum Horatius ipse Menandro conferre non debuit. Unde Velleius Paterculus eum juxta Terentium et Cæcilium ponit lib. 1. 'Dulcesque Latini sermonis facietæ,' inquit, 'per Cæcilium, Terentiumque et Afranium, suppari ætate floruerant.' Et Quintilianus lib. x. Instit. Orator. cap. 1. Afranium in Togatis excellere scribit. Ex his etiam constare potest, quanti hoc Sedigiti iudicium faciendum.

Turpillius septimus] Floruit hic Sextus Turpillius temporibus Terentii; et mortuus est admodum senex Sineesæ Olymp. CLXIX. ut scribit Hieronymus in Chronicis. Terentium amasse fertur Turpillius, liademque ludis aliquando utriusque fabulas actitatas. Ejus Thrasyleontem, Fugitivos, ac Leucadiam, item Demetrium, quem ex Alexide transtulit, laudant inter Veteres Varro, Festus, Nonius, alii.

Trabes octarum obtinet] Iisdem etiam temporibus atque Attilius, Trabea quoque Comicus floruisse videtur. Meminit hujus Cicero lib. II. de Finibus: 'Nam et ille,' inquit, 'apud Trabeam voluptatem animi Lætitiam animam dicit.' In libris etiam Tusculanar. Questionum multos Trabem versus Cicero adfert.

Lucium] Quem hic nono loco adducit Sedigitus Lucium, fuit Terentio æqualis; inter fabulas ejus Theaſaurus memoratur, cujus argumentum Donatus in Eunucho recitat.

Ennium] Natus hic anno U. C. DCLIV. C. Mamilio Turrino et Q. Valerio Falcone Coſs. Obiit vero ſeptuagenarius, Q. Marcio Philippo et Cn. Servilio Cypione Coſs. ut ſcribit Cicero in Bruto et de Senectute. Præter Annalium libros plures inſuper ſcripſit comædias et tragædias; quam ob cauſam ei propter antiquitatem decimum inter Comicos hic locum dat Sedigitus.

CAP. XXV. *Cn. Mattius*] Vide Notas ad lib. VI. cap. 6. Sæpius hujus Martii Auctor noſter meminit, ut et Varro, Macrobius, Nonius, Præſcianus. De eodem etiam eſt illud Terentiani Mauri: 'Hoc mimiliambos Mattius dedit metro, Nam vatem eundem eſt Attico thymo tinctum Pari lepore conſecutus et metro.' Quibus verbis docet Terentianus Maurus Cn. Mattium Mimiambos ſuos ſcripſiſſe Scæzonte Hipponactem, atque ideo aſſecutum Hippoſactem Græcæ poëſiam et lepore et metro. Quod et facile conſtare poſteſt conſideranti ea quæ Veteres ex Cn. Mattio adferunt, ut Gellius hoc loco, et infra lib. XX. c. 9.

Recentatur] Nonius: 'Recentari honeſte poſitum pro renovari, quod eſt Græce ἀναρκεῖν.' Atque idem citat Mattii exemplum, quod ex noſtro hauſit.

Ἀναρκεῖν] Id eſt, 'denno naſcitur, atque iterum fit recens.'

Educare] Sic Nonius, 'Educare, pro dulcius facere,' et Mattii verba adducit, quæ ex Gellio deſcripſit. Simili modo 'Obducare' dixit Cæſ. Aurelianus tardar. paſſion. lib. VII. cap. I. 'Cætera coquentes, atque obducantes ſale et oleo ægris offerunt.' Utiſur et Ambroſius lib. V. Hexam. cap. 21. de melle: 'Nec ſalum voluptati, ſed etiam ſaluti eſt: Fauces obducat, et curat vulnera.' Sic 'Inducare' eſt apud Tertullianum adverſ. Judæos cap. 18. 'Hoc enim lignum tuum in ſacramento erat, quo Moſes aquam amaram inducavit.'

Adyos de q̄ redderem, &c.] Ad verbum: 'Oratio in qua poſitis quibusdam aliud quid a poſitis neceſſario conſequitur, per ea quæ poſita ſunt.'

CAP. XXVII. *Q. Mucium*] Sc. Scævola Juricoſultum, de quæ ſupra III. 2.

Calata Comititia] Primum omnia 'Comitia Calata' dicta, hoc eſt, convocata; poſtea vero cum in deſuetudinem hoc verbum abiſſet, retentum eſt nomen Calatorum Comitiorum in his tantum, quæ pro collegio Pontificum habebantur, aut Regis ſacrorum, aut flaminum inaugurandorum cauſa, de quibus hic Labeo; vel etiam quæ teſtamentorum condendorum cauſa fiebant, idque religionis ejusdem et antiquitatis ratione. De quibus Gellius mox ſubjicit. Cæterum ad hujus capitis pleniorẽ intelligentiam, Antiquitatum Romanarum Scriptores Ouphrius Panvinus, Sigonius, J. Perizonius, Roſinus conſulendi; præ cæteris vero Nic. Græchius, qui totum Comitiorum Romanorum negotium tribus libris doctiſſime et fuſiſſime complexus eſt. Nobis tantum hic littora legere animus eſt.

Pro collegio Pontificum] Id eſt, a Collegio, vel apud Collegium Pontificum.

Aut Regis ſacrorum] Sic omnes

Vett. Edd. In Editione Stephani, aliisque ejus editionem secutis, deest *rd sacrorum*: nescio an Ma. cujusdam auctoritate id factum. Forte Stephanus id pro glossemate habuit; ut qui satis notum putaret de rege sacrorum hic sermonem esse, cum de flaminibus inaugurandis sequeretur. Nos tamen non dubitavimus veterem lectionem postliminio reducere. Notum autem Regem sacrorum, sive Sacrificium apud Romanos dictum, qui in Sacerdotum ordine primus esset et maximus, et in ipsis inaugurationis conviviis solus supra omnes accumberet, ut scribit Festus in verbo 'Ordo sacerdotum.' Qua de causa vero primum creatus, docet Livius lib. ii. 'Regibus exactis et parta libertate rerum deinde divinarum habita cura, et quia quædam publica sacra per ipsos reges factitata erant, nec ubi regum desiderium esset, Regem Sacrificium creant. Id sacerdotium Pontifici subjecere, ne additus nomini honos aliquid libertati, cujus nunc prima erat cura, afficeret.' Quod et tradit Dionysius Halicarnass. lib. iv.

Aut Flaminum] Ut Dialis, Quirinalis, Martialis, Vulcanis, Furinalis, aliorumque. Singuli enim Dii suos habuere Flamines cognominatos, ut scribit Varro lib. iv. de L. L. De Flaminibus vide notata supra i. 12.

Sacrorum detestatio] Supra lib. vi. cap. 12. Gellius refert Serv. Sulpitium Jurisconsultum librum conscripisse De Sacris Detestandis. Ubi vide notata vi. 12.

Unum, quod calatis comitiis] Quæ hic de testamentorum faciendorum tribus apud Veteres usitatis modis breviter tradantur, laud aliunde meliorem lucem capere possunt, quam ab his, quæ scribit Theophilus in Paraphrasi Institut. lib. ii. tit. 10. De testamentis. Sic autem de testamento quod calatis comitiis dicebatur, verba ejus Latine sonant: 'Testa-

mentum calatis comitiis tempore pacis fiebat bis in anno hunc in modum. Præco universam circumibat civitatem conclamans, et totus populus congregabatur, et ita qui volebat teste populo testamentum scribebat. Inde calatis comitiis dictum est. Calare enim vocare est. Comitibus autem, congregatio populi. Quoniam igitur vocati congregabantur, appellatum est testamentum calatis comitiis.'

Alterum in procinctu] Subjicit ibidem Theophilus: 'Procinctum vero testamentum est, quod fiebat, cum in prælium essent exituri: nomenque ab habitu in quo testamenta faciebat sortitum est. Procinctus enim dicitur, qui accinctus est et paratus ad configendum cum hoste. Nam cum in incerto esset, an redituri essent, testamento prius facto in prælium exibant.'

Tertium per familiæ emancipationem] Quomodo tertium hoc testamentorum genus, quod per 'æs et libram' dicebatur, introductum sit, loco citato in sequentibus tradit Theophilus hisce verbis. 'Porro cum hæc duæ tantum species' (testamentorum sc. calatis comitiis et in procinctu) 'in usu essent, eveniebat, ut nonnulli, repentina morte sublati, intestati morerentur; neque enim calatis comitiis testabantur, quia nondum instaret tempus; neque item in procinctu, quia bellum non esset. Deinde et illud mali omnis videbatur, sano quoniam et valente corpore testamentum facere. Ob hæc igitur tertia species inventa est, quæ dicebatur per 'Æs et Libram'. Fiebat enim per emancipationem. Porro emancipatio est imaginaria venditio. In hunc vero modum vendebatur. Quinque aderant testes et Libripens, cives Romani, bique puberes. Atque his præsentibus, is qui successor defuncti erat futurus, patrimonium morituri emebat, verba quædam dicens solemnia, quæ nunc frustra sit referre: et imaginarii pretii nomine nummum rerum domino

dabat; appellabaturque is qui emebat, Familiae Emptor. Deinde ordinabat moriens, quid post mortem suam fieri vellet, dicebat enim familiae emptori, sive heredi: Huic volo dari fundam, illi domum, alii centum solidos. Hoc vero testamenti genere invento, priora illa calatis comitiis et in procinctu jam longo tempore in desuetudinem abierant. Sed et tertium genus per Aes et Libram paulatim sperni coeperat. Nam, cum idem familiae emptor esset, et haeres, pro certo habens is se heredem futurum, in dominum hereditatis insidias comparabat: unde complures pro veteri more familiae emptorem adhibebant, qui imaginaria emptione patrimonium morituri emeret: sed testator seorsum in tabulis aut chartis, quem sibi heredem esse vellet, scribebat.

§ 2 *Non comitia, sed concilium*] Hoc Comitiorum et concilii discrimen videtur observare Cicero lib. II. De Legibus. 'Quid enim majus est,' inquit, 'si de jure querimus, quam posse a summis imperiis et summis potestatibus comitiatus, et concilia vel instituta obnunciare, vel habita rescindere?' Et post reditum in Senatu: 'Tribunus pl. tulit, ne obnunciare concilio, aut comitiis liceret.' Livius tamen indifferenter comitiiorum et concilii nomine in eadem re utitur. Sic lib. III. 'Judicii die cum excusaretur solum vertisse exilii causa, nihilominus Virginio comitia habente, collegae appellati demisere concilium.' Item lib. ubi agit de judicio Manlii, quod centuriatis comitiis peractum fuit, inquit: 'In hacum Petiliunum concilium populi indictum est.' Quod et alibi Livius non semel facit: ex quibus apparet Livium non ita anxie observasse illam comitiiorum et concilii differentiationem, quam hic Lælius Felix ponit. Verum Lælius hic comitiiorum et concilii nomen in maxime propria

significatione nunquamque accepit. Ut comitia dicantur universi populi conventus ad aliquid suffragiis suis decernendum. Concilia vero partis populi conventus ad aliquid jubendum. Cujus generis erant, quae a Tribunis plebis indicebantur comitia. Habebant enim jus vocandae plebis, non universi populi. Itaque Tribuni pl. verius concilia, quam comitia habere dicebantur.

Quibus rogationibus ante patricii non tenebantur, donec Q. Hortensius dictator] Ante Hortensium tamen jam anno ab U. C. CCCIV. secessionem secunda in Aventinum, L. Valerius et M. Horatius Coss. cum veluti in controverso jure esset, tenerenturne patres plebiscitis, legem centuriatis comitiis tulerunt, ut quod tributim plebes jussisset, populum teneret, ut constat ex Livio lib. III. Hanc legem postea confirmavit Q. Hortensius Dictator, lege lata, qua suo nomine Hortensia dicta; quod factum anno U. C. CCCXXVII. cum plebes tertio secessisset in Janiculum. Denique idem iterum statutum a Dictatore Q. Publilio, anno U. C. CCCCXIII. Vide Liv. lib. VIII. Florum in Epitome IX.

§ 3 *Quam ex generibus hominum suffragium feratur, curiata comitia esse*] Curciata comitia erant, in quibus populus curiatim suffragium dicebat; hoc est, in quibus populi per curias divisi sententia rogabatur, ut quod plures curiae statuissent, id jussum populi esse diceretur. Haec omnium comitiiorum antiquissima fuisse, ita ut primis illis temporibus omnia, quae populi suffragiis fierent, non nisi comitiis curiatis fierent. Fiebant vero haec comitia intra pomerium, et ut plurimum in foro, in loco qui inde 'Comitium' dictus, ut testis est Varro lib. IV. de L. L. Et post ejectos reges duabus potissimum rationibus curiata comitia habebantur: una fuit legum ferendarum, altera vero Sacerdotum quorundam creandorum.

Differabant a Tributis, quod in his simul vocentur, qui ejusdem regionis sunt, ut quisque suam dicat sententiam; in curiatis vero singuli vocentur, quæ ejusdem curiæ sunt. Itaque si contigerit quosdam, qui nomina professi erant in aliqua curia, domicilium mutare et in alterius curiæ locum commigrare, hi non cum iis, inter quos primum nomen suum professi erant, ad comitia curiata, sed cum vicinis suis ejusdem regionis, sive tribus, ad tributa comitia vocabantur. Aliud adhuc discrimen, idque non parvum, legimus apud Dionysium Halicarnass. lib. ix. *Τὴς δὲ τούτων διαφορὰ τῶν ἀρχαίων, ἐν ὧν σφραγὶς τὰς μὲν φρατρίδας τὰς ψευφραγίας ἴδει, προβουλευσάμενης τῆς βουλῆς, καὶ τοῦ πλῆθους, κατὰ φρατρίδας τὰς ψήφους ἐξενέγκαντος, καὶ μετὰ ἀμφότερα ταῦτα τῶν παρὰ τοῦ δαιμονίου σημείων τε καὶ οἰωνῶν μὴδὲν ἐναυτιώδυντων, τότε κυρίας εἶναι. τὰς δὲ φυλετικὰς μὴτε προβουλευμάτων γινομένου, μὴτε τῶν ἱερῶν καὶ οἰωνοκόπων ἐπιθεσιζάντων, ἐν ἡμέρᾳ μὴ τελουσέας ὑπὸ τῶν φυλετῶν τέλος ἔχειν.* Id est, 'Quæ sit horum comitiorum differentia, ego indicabo. Curiata suffragia tum demum rata habebantur, ubi et Senatoconsultum præcessisset, num ad populum id promulgari oporteret, suffragiis curiatim collectis, nulloque vitio ex auguriis vel ostentis obnunciato: Tributis vero suffragia sine Senatoconsulto, vel sacerdotum vel augurum approbata fiebant, oportebatque ea intra unum diem confici.'

Quoniam ex censu et ætate, centuriata]

Ut a curiis curiata, ita a centuriis comitia centuriata dicta, quia in iis populus per classium centurias suffragium ferebat. Primum hæc instituta fuisse a Servio Tullio, qui populum in classes et centurias distribuit, ut refert Livius lib. i. et adhuc mox Dionysius Halicarnass. lib. iv. et lib. ix. Ubi in causa Marci Coriolani primum tributa comitia habito

narrans, horum differentiam a comitiis centuriatis describit, quibusque modis suffragia in centuriatis comitiis colligi solerent omnium optime declarat. Cujus verba, etsi ampliora, Latine tamen hic inserere non pigebit: 'Antiqua temporibus,' inquit, 'cum suffragium populus iustitias esset de re quapiam ex Senatus permissu, Consules ipsi cogebant centuriata comitia, sacris quibusdam adhibitis, ut lex dicat. Quin nonnulla etiam ad hæc nostra tempora observantur. Colbat autem multitudo ad Martium, qui ante urbem est, campum, ordinibus instructis, sub centurionibus et signis, tanquam in expeditione. Neque omnes sumptis calculis suffragium ferebant, sed singuli per suas centurias, cum evocati a Consulibus essent. Cæterum, cum sint in universum centum et nonaginta tres centuriæ, eoque distinctæ in sex classes, prima classis vocabatur, et calculum promerebant qui erant maximi census, et qui primum locum in acie obtinebant: in quibus erant equitum septemdecim centuriarum, peditum vero octoginta. Secunda classis suffragium ferebat minoris patrimonii, et qui proximo ordine in acie consistebant, et quibus non eadem arma cum principibus, sed minora fuisse: ejus classis numerus in viginti centurias distinguebatur. His duæ tribus ex fabris lignariis ferrariisque adjunctæ erant, alii quoque qui bellica instrumenta conficiunt. Qui vero e tertia classe vocabantur, centurias explebant viginti: iidem et censu et ordine infra secundas subsidebant, nec eadem arma cum illis gestabant. Jam qui post istos ardescebantur, minori censu aestimati sunt: locusque illis et in bello tutior, et levior armatura; divisi erant et isti in viginti centurias, sed addebantur ipsis duæ centuriæ bæcinateorum et tubicinum. Qui vero in quinta classe, tenui isti admodum pecu-

nia censi; quibus arma erant pila et funde: hi in acie locum non habebant, sed nudis et expeditis gravis armatura legionibus commilitio associabantur, ipsi quoque in triginta centurias distributi. Pauperrimi autem civium, reliquis omnibus numero non inferiores, ultimas vices suffragandi nanciscebantur, in usam omnes centuriam coniecti. Isti erant et liberi a dilectibus, et a tributis immunes, atque ideo in ferendis suffragiis minimam auctoritatis. Si igitur in primis centuriis equitum et peditum, quibus in acie primus locus attribuebatur, ejusdem sententiam fuisse omnes illas septem et nonaginta centurias, finem suam habebat suffragatio, neque deinceps reliquis sex et nonaginta centuriis calculi permittebantur. Sin minus, secunda classis duarum et viginti centuriarum vocabatur, ac tertia deinde. Idque ordine procedebat; donec idem decerneretur a septem et nonaginta centuriis. Et pleraque controversas primis calationibus decidebantur, ut extremorum operam non requirerent. Raro autem negotium ita anceps incidebat, ut ad tenuissimorum suffragia progrediretur. Et hic erat quasi finis, dissectis in duas partes, pari numero, centum et nonaginta tribus centuriis, cum ultimum suffragium illis superduceret, ac in alteram partem pondere numeri inclinaretur. Hactenus Dionysius; ex quibus perspicuum, centuriata comitia fuisse, quibus populus per classium centurias divisus suffragium forebat, ita ut suffragia colligerentur centuriatim, et quod plures centurias jussissent, id ratum haberetur. Fiebant autem illa tribus potissimum de causis, quarum una erat creandorum magistratuum; altera legum ferendarum; tertia, iudicii exercendi causa.

Quam ex regionibus et locis tributa]
Ut a curiis curiata, a centuriis centuriata, ita a tribubus tributa comitia

nomen accepere; quibus non solum tributum divinus populus suffragium ferret, sed etiam quid plures tribus juberent, aut vetarent, spectaretur. Hæc primum, ut scribit Dionysius Halicarnass. lib. vii. habita facere in iudicio Martii Coriolani, contra patriciorum sententiam, qui centuriata comitia postulabant. 'Tribuni vero,' inquit, 'convocabant multitudinem ad tributa comitia, loca fori vestibus circumvincientes, in quibus singulis per se tribus consisterent. Ac tum primam concio viritum suffragium datura, hoc est, tributa comitia, habita fuit, magnopere patriciis adversantibus, ne hoc fieret, postulantisque centuriata comitia ex more patrio.' Hisce Dionysius subjicit, quem modo de centuriatis comitiis ex eo retulimus, ac postea addit: 'Qui igitur partes tuebantur Martii, comitia centuriata pro censu habenda calari postulabant, persuasi facile ex prima calatione a septem et nonaginta centuriis hominum absolutum iri: sit enim una, a secunda saltem, vel tertia. Verum id ipsum spectantes Tribuni, tributa comitia cogi malebant, et eorum iudicio hanc litem decerni, ne pauperes deteriori conditione quam divites essent, neve tribales pejori loco, quam milites consisterent, aut rejectis ad ultimam calationem, excluderetur plebs a pari jure suffragiorum, sed æquales in suffragando, similesque inter se omnes et ejusdem auctoritatis, una calatione per tribus calculos ferrent.' Visique sunt iustiora quam alteri petere, cum pro universi populi, non pro paucorum sententis iudicium populi peragi oportere censerent, et in injuriis publica cognitionem ad omnes pertinere contenderent.' Atque hoc modo tributa comitia primum introducta sunt, cum omnia ante, in quibus populi desiderabatur suffragium, curiatis, aut centuriatis comitiis peragi solebant. Quatuor autem de causis po-

tissimum tributa comitia habita fuere; primum, ad creandos minores magistratus; deinde ad sacerdotes collegiorum cooptandos; tertio, ad leges ferendas; postremum, quæ eorum etiam origo fuit, iudiciorum causa.

Exercitumque imperari præsidii causa solitum] Imperare exercitum hic nequaquam est rogare, ut optime jam pridem Doctissimus Gronovius contra J. Gutherium in libris *De Jure Pontificio* observavit lib. 1. Observat. cap. 1. an vellent juberent Quirites arma præsidii causa capi, sed convocare populum dispositum per centurias, et sub signis partem in campum Martium ducere ad suffragia ferenda, partem præsidii causa locare in Janiculo. Denique, ut ex Varrone lib. iv. de L. L. constat, imperare exercitum est mittere accensum circum muros, ut vocet in licium Quirites, hoc est, Populum Romanum Quiritium convocet ad comitia centuriata. Deinde locare, non quidem omnes centurias, sed tamen bonam partem cum armis in arce, ut ibi excubarent, dum cæteri suffragia inirent. Moris enim fuit in omnibus comitiis centuriatis, ut in arce poneretur præsidium adversus subitam hostium vim, quæ urbe vacua, profectoque ad suffragandum exercitu urbano, ingruere forte posset. Idque est, quod hic dicit Lælius Felix, 'exercitum imperari præsidii causa solitum: quoniam populus esset in suffragiis ferendis occupatus.'

CAP. XXVIII. *Corn. Nepos*] Vide supra vii. 18.

In primo librorum, quos de vita illius] Ex hoc opere etiam fragmentum adducit Hieronymus Epistol. ad Pamachium. Cætera inter etiam scripsit Corn. Nepos Vitam Terentii, teste Suetonio in Vita Terentii, item Vitam T. Pomponii Attici, quæ hodie adhuc exstat, et Vitam Catonis: de quo tamen ad finem ejus Vitæ dicit se rogatu T. Pomp. Attici singulari

volumine uberius egisse; quod tempore injuria nobis invidit.

A Q. Cæpione et Q. Serrano] Consules hi fuere an. ab U. C. DCLXVII.

Ad M. Tullium et Cn. Dolabellam] Qui Consules fuere anno ab U. C. DCLXXII.

Sex et viginti anni reperiuntur] Sic Eusebius in Chronico, anno iv. Olymp. CLXXIV. 'Vicesimo sexto anno ætatis Cicero Quintium defendit.' hoc est, cum ageret annum vigesimum sextum. Quintii causam egit Cicero post Idus Martias, M. Tullio Decula et Cn. Dolabella Coss.

Annos jam septem et viginti natus] Fallitur Gellius in supputatione annorum. Neque enim Cicero jam septem et viginti annos natus, verum vigesimum septimum agens, ideoque viginti sex tantum natus, pro Sexto Roscio dixit. Totidem enim sunt anni a Q. Cæpione et Q. Serrano, quibus Coss. ante diem iii. Januar. Non. natus est Cicero, ad L. Sullam Felicem et Q. Metellum Pinum, Coss. quibus Roscium defenderit. His enim Coss. ante diem iii. Non. Januar. Cicero viginti sex annos absolvit. Sic ut non viginti septem annos natus dici potuerit, si nondum hos absolvisset, sed tantum viginti sex annos natus, quamdiu vigesimum septimum adhuc ageret. Dixit igitur anno ætatis vigesimo septimo, jam natus annos viginti sex. Et hoc est, quod Quintilianus lib. xii. cap. 6. scribit, Ciceronem sex et viginti annos natum pro Roscio dixisse. Gellius itaque uno anno Ciceronis ætatem male auget, ut Fenestella, quemadmodum mox dicemus, uno anno minus ejus ætatem facit.

L. Sulla Felice et Q. Metello Pio Coss.] Anno ab U. C. DCLXXIII.

Fenestellam] Floruit Fenestella Augustæ ævo. Obitus ejus notatur ab Hieronymo in Chronico Eusebiano ad annum MXXXVI. qui in sextum Tiberii Cæsaris incidit: 'Fenestella,

Historiarum scriptor et Carminum, septuagenarius moritur, sepeliturque Cumis.' Notat et Plinius lib. xxxiii. cap. 9. 'Repositoriis argentum addi sua memoria coeptum, Fenestella dicit, qui obiit novissimo Tiberii Cæsaris principatu.' Scripserat Annalium libros, qui periëre; item Archaica, quorum meminit Fulgentius lib. iiii. Mythol. Circumfertur vulgo Libellus de Magistratibus Romanis, sub nomine Fenestellæ, sed istum ab Andrea Dominico Floeco conscriptum, dudum est quod Viri Doctissimi demonstrarunt. Non semel Fenestellæ Veteres mentionem faciant, ut Seneca Epist. cvii. Suetonius in Vita Terentii, Censorius, Plinius, Macrobius, Priscianus, Lactantius, alii. Meminit et ejus Ulpianus l. i. D. de Off. Quæst.

Pedius Asconius] Hic sub Vespasiano floruit; quemadmodum videre est ex Chronico Eusebiano ad annum mxc. qui est Vespasiani septimus: 'Q. Asconius Pedianus, scriptor historicus, clarus habetur, qui lxxii. ætatis sue anno captus luminibus, xii. postea annis in summo omnium bonore consensescit.' Hunc etiam auctorem esse Commentariorum in Ciceronis Orationes, qui hodie exstant, contra Scaligeri sententiam, existimat Vossius lib. i. De Hist. Latin. cap. 27.

Quod cum scripserit sexto vicesimo ætatis anno pro S. Roscio dixisse] Jure Fenestella ab Asconio Pediano reprehensus est. Non enim sexto et vicesimo ætatis anno, sed viginti sex annos natus, ut modo diximus, Cicero causam pro Roscio egit. Vigesium enim sextum annum Cicero abolverat ante diem iii. Non. Januar. l. Sulla Felice et Q. Metello Cosa. ideoque vigesimum septimum annum agens, sive vigesimo septimo ætatis anno Roscium parricidii reum defendit. Uno itaque anno minus dixit Fenestella, cum sexto et vigesimo

ætatis anno pro Roscio dixisse scripserit; quemadmodum Gellium, cum septem et viginti annos natum putaverit, uno anno Ciceronis ætatem male auxisse, modo diximus.

[§ 2 *Quadriennium suppressisse*] Peccat denuo hic Gellius, cum dicit Corn. Nepotem, qui scripserat Ciceronem tres et viginti annos natum S. Roscium parricidii reum defendisse, quadriennium suppressisse. Neque enim quadriennium, sed tantum triennium aberrat. Ex Nepotis enim sententia Cicero vigesimum quartam ætatis annum agens pro Roscio dixit, cum revera vigesimum septimum egerit annum. Triennii itaque solum, non quadriennii discrimen, ut Gellius putavit.

Alter tres et sexaginta annos] Occisus est Cicero Antonii jussu, anno U. C. dccx. C. Vibio Pansa et A. Hirtilio Cosa. vii. Idus, ut testimonio Tironis liberti scribit Auctor Dialogi De Caus. corrupt. Eloquent. quod intelligendum de vii. Id. Decemb. quoniam Triumviri inierunt v. Kalend. Decemb. ejusdem anni, ut est in lapide Coloriano. Vixit igitur Cicero annos lxxiii. menses vi. dies v. sive annos lxiv. minus xxvi. diebus.

CAP. XXIX. *Pisonem*] Intelligit L. Calpurnium Pisonem, cni cognomen Frugi, propter frugalitatem, etiam optimis illis temporibus, cum nemo invenire nequam posset, soli tamen tributum, ut scribit Cicero Orat. pro M. Fonteio. Consul fuit cum P. Muncio Scaevola anno U. C. dxx. quo anno Tib. Gracchus occisus est, teste eodem Cicerone Verrina vi. Idem et Censor fuit cum Q. Cæcilio Metello Balearico anno U. C. dxxxiii. Annalium libros scripsit, quorum sæpius Veteres meminere. Vide Vossium de Historicis Latin. lib. i. c. 6.

Quia Tarquinium nomen esset] Eodem modo Livius lib. i. 'Cai parentes Ascanium dedere nomen.' Et

'L. Tarquinium Priscum dixere nomen.' Virgilius lib. III. *Æneid.* 'Æneadasque meo nomen de nomine fingo.' Quasi dicat, impono illis nomen *Æneados*.

Mihi nomen est Julium] In hoc loquendi modo 'Julium' est adjectivum recti casus. Ideoque barbare loqui, qui inde dicunt, 'Est mihi nomen Petrum,' ait Vossius in de Arte Gramm. lib. VII. c. 34. Servius tamen ad I. *Æneid.* notat: 'Dicimus autem, et, nomen est mihi Cicero, ut, 'Hecyræ est huic nomen fabulæ,' et, Ciceronis, ut Sallast. 'Cui nomen oblivionis condiderant:' et, Ciceroni, ut, 'Cui Romulo cognomen erat:' et, Ciceronem, ut, 'Æneadasque meo nomen de nomine fingo.' Melius tamen est dativo uti.'

CAP. XXX. *Retorridi*] Id est, vigore et virili succo exhausti, inque senium vergentes. Posses etiam cum Salmasio ad Historiam Augustam, 'retorridos' hic accipere pro exercitatis, et longo rerum usu edoctis; quod senibus familiare; quippe qui plerumque experientia et rerum usu valent. Hos enim Latini 'retorridos' dicunt, quemadmodum et Græci *τριβακούς* et *τρίβωνας*. Sic Phædrus murem vetulum, ut militum rerum peritum, et experientia callidum factum, 'retorridum' vocat: 'Aliquot sequentis venit et retorridus, Qui sæpe laqueos et muscipula effugerat.' Eodem modo et 'recoctus' dicitur de homine exercitato, et multo rerum usu detrito. Sic Horatius: 'plerumque recoctus Scriba ex quinqueviro.' Ubi Acro notat: 'Recocti dicuntur scribæ, qui sæpius proconsulibus ad provincias missi, exercitiores facti sunt usu ipso et frequentia.'

Petorritum] Gallicum id origine esse testatur et Quintilianus lib. I. c. 6. 'Plurima Gallica valuerunt: ut rheda et petorritum: quorum altero Cicero tamen: altero Horatius utitur.' Horatii locus est lib. I. Sat. 6.

'plures calones atque caballii Pascendi: ducenda petorrita.' Utitur et hac voce Ausonius Epist. 8. 'Cornipedes rapiant imposta petorrita muli.' Et Epistol. 14. 'Canteri moneo male nota petorrita vites.'

§ 2 *Lanceam*] Hispanicam esse vocem tradit hic Varro. Sed et ipsum tellus genus Hispanicum fuisse, ex Hispania in Italiam cum nomine delatam haud dubium est. Imo non Hispanis solis, sed omnibus pariter Celtis et rem et nomen quondam fuisse communia, exinde haud vane diduci potest, quod Siseana apud Nonium, id teli genus Suevis, Germanica genti, tribuat: 'Gallia materibus, Suevi lanceis configunt.' Et Diodorus Siculus lib. V. Germanis simul ac Gallis: *Προβάλλοντες δὲ λόγχας, ἃς ἀνοδοὺ λογκίας καλοῦσι.* 'Hastas jaciunt, quas ipsi Lanceas appellant.' Hodieque adhuc nobis id teli genus *lancea* dicitur, unde *Landtsknecht*, quasi dicas lancearium militem.

CAP. XXXI. *Rhodum*] Vide supra ad lib. VII. c. 3.

Demetrius] Hujus vitam eleganter a Plutarcho descriptam habemus in *Parallelis*. Cæterum causam quare Demetrius Rhodiis bellum intulerit, ait Plutarchus fuisse, quod socii forent Ptolemæi *Ægyptiorum* regis: *Ἐπολέμῃσε δὲ τοῖς Ῥοδίοις, inquit, Πτολεμαίου συμμάχους ὄντι, καὶ τὴν μεγίστην ἐπέκλιον τοῖς τεύχεσι προσήγαγον.* Hujus obsidii meminit et Vitruvius lib. X. in fine.

Machinarumque solertia] Plutarchus scribit Demetrium fuisse ducem in exercitu instruendo quam tractando meliorem, quod omnia ad usum suppetere vellet affluenter, essetque in classe machinamentisque splendide parandis, atque in iis cum voluptate commentandis nimis quam curiosus. Neque enim ingenii sui præstantiam, otiumque suum ad ludicra et futilia applicuit aliorum regum more, verum vulgaria ipsius officia, regia erant,

gravitatemque ratio fabricæ habebat ; una cum artificio et solertia celsitudinem quandam mentis et magnanimitatem auctoris representantibus operibus, ut non ingenio tantum et opulentia ; verum etiam manu regia viderentur digna.

Cognomen autem πολιορκητής fuit] Quod et testatur Plutarchus : unde Vitruvius lib. x. 'Rex Demetrius, qui propter animi pertinaciam Poliorce-tes est appellatus.'

Imago Ialysi, Protogenis manu facta] Plutarchus imaginem non jam factam, sed affectam a Protogene fuisse scribit, eamque jam in potestatem Demetrii pervenisse. 'Ετυχε γὰρ, inquit, αὐτοῖς ὁ Καῖσιος Πρωτογένης γράφειν τὴν περὶ τὸν Ἰάλυσον διάθεσιν, καὶ τὸ πῶς καὶ μικρὸν ἀπολείποντα τοῦ τέλους ἔχειν, ὅν τινα τῶν προαγμένων ἔλαβεν ὁ Δημήτριος. πεμφθέντων δὲ κήρυκα τῶν τοῦτων, καὶ δεομένων φείσασθαι καὶ μὴ ἀφθεῖραι τὸ ἔργον, ἀπεκρίνατο, τὰς τοῦ πατρὸς εἰκότας ἐμπρῆσαι μᾶλλον, ἢ τέχνης εἶναι τοσοῦτον. ἐπὶ δὲ γὰρ ἔτεσι συντάττει λέγεται τὴν γραφὴν ὁ Πρωτογένης. 'Nam forte pingebat eis Caninus Protogenes Ialysi figuram, tabulamque ceperat Demetrius in uno ex suburbiiis pene absolutam. Mitibus caduceatorem et deprecantibus eum Rhodiis, picturæ ut parceret, neque eam violaret, patris respondit se prius simulacra concrematum, quam tantos artis sudores.

Septem enim annis explevisse Protogenes picturam hanc memoratur.' Addit Plutarchus hac imagine ab Apelle conspecta, eum usque adeo obstupuisse, ut vox faucibus hæserit ; ac tandem dixisse, ingentem laborem et inclytum opus esse ; defici tamen gratiis, ob quas picturæ suæ cælum attingerent. Addit denique tabulam hanc una cum aliis postea Romam congestam, ibi incendio esse absumptam.

Hoc ubi ex legatis audivit, oppugnatione desita, et imagini et civitati peperdit] Hoc unde Gellius hauserit, equidem nescio. Sane Plutarchus non propter hanc legationem, sed quod Rhodii strenne se defenderent, Demetrium velamentum quæsisse, ut ab obsidione desisteret, ideoque Atheniensibus intercedentibus, inter Demetrium et Rhodios fœdus ictum hac lege, ut socii Antigoni et Demetrii Rhodii præterquam contra Ptolemæum essent. Hæc enim ejus verba : Τῶν δὲ Ῥοδίων καταξανισταμένων τοῦ πολέμου, δεόμενον προφάσεως, τὸν Δημήτριον Ἀθηναῖοι παραγενόμενοι δήλαξαν, ἐπὶ τῇ συμμαχείῃ Ῥοδίου Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου, πλὴν ἐπὶ Πτολεμαίου. Vitruvius etiam lib. x. ait Demetrium cum classe sua discessisse, cum vidisset magnam suam machinam Helepolim, sapientia et arte Diogneti Rhodiensium Architecti inutilem redditam.

LIBER XVI.

A Musonio philosopho] Est hic Musonius Rufus Tyrrhennus, qui 'equestris ordinis studium Philosophiæ et placita Stoicorum æmulatus,' ut loquitur de eo Tacitus lib. III. Histor. qui et eum laudat Annal. XIV. et XV. sub Nerone, sub quo eum floruisse et Suidas scribit, additque eum propter nimiam dicendi libertatem a Nerone occisum esse: in quo falsus est. Neque enim Musonius a Nerone occisus, verum in exilium actus est. Xiphilinus l. LXII. ex Dione, ubi de conjuratione in Neronem, subjicit: 'Ρούφος μὲν τοι Μουσώνιος ὁ φιλόσοφος ἐπὶ τοῖς τοῖς ἐργασθεῖς. 'His de causis Musonius Rufus Philosophus in exilium missus est.' Anonymus 'Ολυμπ. ἀναγρ. ad Olymp. CCXI. annum II. Θρασέας καὶ Σωρανὸς ὑπὸ Νερῶνος ἐθανάτωσαν, Μουσώνιος ὁ φιλόσοφος ἐξορίσθη. 'Thraseas et Soranus a Nerone morte affecti sunt, Musonius autem Philosophus exulatus.' Subjicit et postea Suidas Musonium Munitionum præfectum a Nerone exulare jussum, quem hoc modo alium videtur facere a Musonio Rufo Stoico; quod et magno Scaligero videtur. Verum optime colligit Jonsius de Scriptor. Histor. Philosoph. lib. III. cap. 7. ex Taciti Annal. XIV. ubi de Plauto morte a missis percussoribus afficiendo scribit, eum hoc nuncio nihil permotum, dudum enim ei 'doctores sapientiæ Cæranum Græci, Musonium Thusci generis, constantiam opperientiæ mortis pro incerta et trepida vita suasisse.' Optime, inquam, colligit Jonsius ex his verbis, Musonium Stoicum illum Philosophum, et Musonium Thuscum sive Tyrrhonum munitio-

num præfectum, unum eundemque fuisse; quandoquidem hic Musonius Stoicus esse cognoscitur e consilio de morte constanter ferenda. Revocatus vero ab exilio est Musonius per Vespasianum Imp. sub eo enim Romæ fuit, ut constat ex Tacito Histor. lib. IV. Xiphilino et Zonara. Plura de Musonio, aliisque quibus idem fuit nomen, vide sis apud Jonsium loco citato.

'Αν τι πράξης καλὸν, &c.] Id est, 'Si cum labore honeste quippiam egeris, labor abit, honestum manet. Si cum voluptate turpe feceris quippiam; quod suave est, abit, quod turpe est, manet.'

CAP. II. *Disciplina dialecticæ*] Dialecticæ vox olim generatim a quibusdam, præsertim Stoicis, pro tota disserendi et argumentandi arte accepta, ita ut sub Dialectica et Τωπική et Ἀποδεικτική comprehenderent. Et διαλέγεσθαι, unde Dialectica dicitur, illis idem sit ac λέγειν χρῆσθαι, id est, 'ratione uti, ratiocinari, disserere, disputare, argumentari,' quæ omnia eodem redeunt. Peripatetici tamen Dialectices vocem non tam generaliter accepere, sed tantum ea usi sunt pro ea Logices parte, quæ docet ex probabilibus argumentari, ita ut Τωπική sub ea tantum intelligant. Ita enim Aristoteles veteresque Peripatetici ejus Interpretes. Cæterum totum hoc caput adeo bonarum rerum sterile est, ut nihil in eo dignum reperiatur, quod nos amplius morari debeat.

CAP. III. *Incediam tridui*] Varia exempla eorum qui diu incediam pertulerint, colligit Lilius Gyraldus Dia-

logismo XVII. in Thesaur. Crit. Tom. II. pag. 426. Faciunt huc etiam libri copiosissimi Fort. Liceti, De his qui diu sine alimento vivunt.

Erasistratus] Hic Aristotelis Stagiritæ et filia nepos, Chrysippi Medici discipulus, et Stratonis Medici præceptor, vixit temporibus Ptolemæi Philadelphi, ut testis Eusebius in Chronicis. Dictus 'Juliates,' itidem 'Cens,' quia natus in Julide Cens Insule urbe, teste Suida. Qui et addit hanc esse qui Antiochum regem ex amore Stratonis ægrum sanavit. Manu enim cordi admota, ex palpitatione, quoties Stratonicem fortuito prætereantem videret, amorem deprehendit. Vide et Plinium I. XXIX. Hist. Nat. cap. 1. Senecam lib. VI. Epit. Declam. Controv. VII. Val. Maximum lib. V. cap. 7. Galenum lib. De præcogn. ad Postumum cap. 6. alios. Scripsit idem Galenus librum contra hujus sectatores Erasistrateos, in quo citat Erasistrati libros De Febris, De Passionibus ventris, περί παθήσεων, De Resolutionibus, De Podagra, ἐργασίων διαρροσίων. Sepultus est, juxta Mycalen montem, e regione Sami, ut ait Suidas. Unde forte est, quod Julianus Imp. Μισοπάγ. Erasistratum Saminum appellet, sepulturae locum pro nativitate, memorie lapsu falso accipiens.

Esuritionem] Catullus: 'Omnium pater esuritionum.' Martialis: 'Post hæc omnia forte si movebit Bacchus, quam solet esuritionem.' Unde et 'Esuritor' eidem Martiali lib. III. Epigr. 14. 'Romam petebat esuritor Tatius.'

§ 3 Ἐλογίζεσθαι οὖν, &c.] Id est, 'Cogitabamus itaque propter nimiam ventris compressionem summam esse inedia: nam et ii qui sponte abstinent cibo, primis temporibus afficiuntur, post autem minus.'

Εἰδωμένοι δέ εἰσι, &c.] Id est, 'Conseverunt etiam Scythæ, si quando cujaspiam rei causa inedia ferre coguntur, latioribus fasciis ventrem

cohibere, quasi ita fame minus eos infestet. Venter autem fere plenus, quia nulla in eo sit inanitas, fit, ne esuriant. Dum autem venter compressus admodum est, caret inanitate.'

§ 4 Βούλιμον] Hoc morbi genus ita describit Galenus Definit. Medic. Βούλιμός ἐστι διάθεσις καθ' ἣν ἐπιήρησις ἐκ μικρῶν διαλειμμάτων γίνεται τροφῆς. ἀλλοιῶνται δὲ καὶ καταπίπτουσι, καὶ ἀχρεῶσι καὶ καταψύχονται τὰ ἄκρα, θλίβονται τὰ τὸν στόμαχον, καὶ σφυγμὸς ἐπ' αὐτῶν ἀμυδρὸς γίνεται. Id est, 'Βούλιμος est affectus, in quo per exigua intervalla cibus exquiritur. Qui ita affecti sunt, exsolvuntur, concidunt, decolores fiunt, et extrema refrigerantur, stomachus angitur, pulsusque languidus efficitur.' Ab Alexandro etiam Tral-liano lib. VIII. c. 6. hoc modo describitur: 'Ο Βούλιμος καλοῦμενος ὥς καὶ τοῦνομα θηλοῖ, μέγας ἐστὶ λιμός. γίνεται δὲ, ὥς ὁ λόγος ὑποδείκνυσιν, ἀπὸ ἀμέτρου θερμότητος καὶ ἀσθενείας τοῦ στόματος τοῦ γαστρός. ὅθεν εἰ μὴ προφέρουντο τροφήν ἀμέτρου λεπτοθυμοῦσι καὶ πίπτουσι. Id est, 'Βούλιμος dictus, ut etiam nomen Græce indicat, magna est fames. Fit autem, ut ratio subindicat, ab immoderato oris ventriculi calore, et imbecillitate: unde ægri alimentum immodice assumant ægri, animo deficiunt, conciduntque.'

Quam quam serenum, atque placidum est] Male hic Gellius Erasistrati verba ἐν ταῖς εὐδίας, pro tempore sereno accepit; quasi frigus et serenum tempus ab Erasistrato sibi invicem opponerentur; cum εὐδία ibi non 'serenitatem,' verum 'temporem' designet, ut optime jam olim ab H. Magio Miscell. lib. II. cap. 1. animadvertimus. Quamvis enim εὐδία etiam pro serenitate nonnunquam accipitur, in eâ tamen significatione hic locum habere nequit, sed reddenda est per 'temporem.' Qua significatione quoque ea utitur Hippocrates Aphorism. XII. part. III. cum inquit: ἦν δὲ νόσος ὁ χειμὼν καὶ ἔπομβρος, καὶ εὐδίας γένηται,

ὅτι δὲ ἅπα ἀχρηστὸν καὶ βόρπον, αὐτὸν γυναικας, &c. Hoc est, 'Si vero hyems Austrina, pluvialis et tepida fuerit; ver autem siccum et Aquilonium, mulieres quidem,' &c. Et sic quoque optime ab Erasistrato tempus frigidissimum tepidiori opponitur.

Oriatur] Et homines afficiat.

Nondum sibi esse compertus dicit] Hujus rei tamen rationem saltem verisimilem vel Erasistratus, vel etiam Gellius petere potuit ex Aristotele, qui Problemate ix. Section. viii. quaerit quam ob causam bulimus temporibus frigidis et hyeme magis incidat, quam aestate? Id vero asserit evenire, quod hyberno tempore calor ad interiora retractus validius operetur, magisque alimenta aut assumpta, aut inexistencia assumat; quibus assumptis bulimum produci ait. Huc enim redeunt, quæ aliquomodo fusius Aristoteles ibi diducit.

Ἀσπορὸν δὲ, &c.] Id est, 'Dubium autem est, indigenaque considerationis, cum in hoc, tum in cæteris famelicis, quare frigidis temporibus magis quam tepidis, hujusmodi casus incidat.'

CAP. IV. Cincius] Cincii nomen semel iterumque exstat apud Macrobium in Saturnalib. ubi eum citat De Fastis, item in Suasione Legis Fanniae. Haud dubie idem est, cujus de Re Militari libros Gellius hic adducit; e quorum tertio, quinto et sexto nisi Gellius unum alterumve fragmentum nobis servasset, idem plane fatum Cincius habuisset cum quam plurimis aliis scriptoribus Strategeticis et Tacticis antiquis, qua Græcis qua Latinis, quorum præter nudum nomen hinc inde apud quosdam laudatum, nihil nobis hodie temporis et fortunæ injuria relictum est. Omnium qui de Re Militari, sive Tacticis, aliquid scriptis consignarunt, cum Antiquorum deperditorum, tum eorum qui adhuc supersunt, tam in Bibliothecis latentium, quam editorum ut et Recentiorum ad sua usque

tempora, Catalogum, judicio suo hinc inde de ipsis addito, collegit et inseruit Libris suis De Studio Militari, Librorum iste sum ætatis Helio Doctissimus G. Naudæus lib. ii. cap. 4. § 6. et seqq.

Fecialem] Collegium Fecialium, qui bellis præessent, a Numa institutum esse scribit Dionysius Halicarnassæus lib. ii. cum eorum leges et jura ab Æquicolis sive Ardeatibus esset mutatus. Livius vero lib. i. et Sextus Aurelius Victor de Viris Illustrib. Ancum Marcium hoc fecisse scribunt, jusque, quo Feciales uterentur, ab antiqua gente Æquicolis descriptum. Eligebantur Feciales ex familiaribus nobilissimis, eoque sacerdotio perpetuo fungebantur. Viginti numero fuisse inuere videtur Varro lib. iii. de Vita populi Romani, cum inquit: 'Si cujus legati violati essent, qui id fecissent, quamvis nobiles essent, ut dederentur civitati statuerunt, Fecialesque viginti, qui de his rebus cognoscerent, judicarent, et statuerunt et constituerunt.' Horum munus erat amplissimum; sed quemadmodum legere est apud Dionysium Halicarnassæum lib. ii. huc potissimum spectabat: Nimirum ut darent operam, ne Romani ulli fœderatæ civitati injustum bellum inferrent; quod si prior aliqua contra fœderis conditiones aliquid commisisset, Legatos ipsi Feciales agebant, et verbis primum res repetebant, quod si postulata facere negligenter, bellum indicebant. Idem si qui populi illatam sibi a populo Romano injuriam querebantur, causas eorum cognoscebant, fontesque comperto crimine læsis dedebant; judicabant itidem de Legatorum injuriis; dabantque operam, ut servarentur fœderum conditiones; pacem conficiebant; aut si parum legitime facta videretur, irritam reddebant; denique si quid Imperatores contra jurandum peccavissent, de eo cognoscebant, exprobabantque. Hinc est quod Cicero lib. ii. de Legib. hanc

logem sanxit: 'Fœderum pacia, bellâ, induciarum, oratores Feciales iudicesque sunt.'

Bellum indicentem hostibus] Belli per Fecialem indicendi modum, formamque in eo usitatum habemus et apud Livium lib. i. Ubi postquam narrasset, quæ præmitti solennia solerent, antequam bellum per Fecialem indiceretur, subiicit: 'Inde ordine alii rogabantur: quandoque pars major eorum qui aderant, in eandem sententiam ibant, bellum erat consensu fieri solitum: ut Fecialis, hastam ferratam, aut sanguineam præusam ad fines eorum ferret, et non minus tribus puberibus præsentibus diceret: Quod populi priscorum Latinorum, hominesque prieci Latini adversus populum Romanum Quiritium fecerant, deliquerunt: Quod populus Romanus Quiritium bellum cum priecis Latinis jussit esse, Senatusque populi Romani Quiritium censuit, consensit, conscivit, ut bellum cum priecis Latinis fieret: ob eam rem ego, populusque Romanus populi priscorum Latinorum, hominibusque priecis Latinis bellum indico, facioque. Id ubi dixisset, hastam in fines eorum immittebat.'

Telamque in agrum eorum jacentem] Hastam scilicet sanguineam, ut ait Livius. Ad quam hastam jaciendæ consuetudinem, ut Servius notat, respexit Virgilius lib. ix. 'En, ait, et jaculum interquens immittit in auras Principium pugnæ.' Hastam autem sanguineam, de qua Livius, quidam ita putant appellatam, quod e sanguine frutice, vel ex arbore sanguinea esset, et quia coloris esset cruenti, idcirco ea ad bellum indicendum Feciales usos. Turnebus vero Advers. lib. ix. cap. 17. putat eam hastam, cujuscumque demum ligni hostile haberet, sanguine fuisse cruentatam, ut cruentum atroxque bellum minaretur. Quo faciunt illa Ammiani Marcellini lib. xix. de Persis Amidam obsidentibus: 'Vix ubi Grumbates

hastam infectam sanguine, urit, patrio nostrique more conjecerat fecialia, armis exercitus concrepana, involat in muros.'

[§ 2 *Quum dilectus antiquitus fieret*] In delectu militum faciendo, Consules stante Republica, dimissis per loca præconibus, diem edicebant, quo Romani omnes qui in urbe, quive in agris erant militaris ætatis, Romæ adessent. Is dies ubi advenerat, universa multitudo in Capitolium, aut in forum, aut in Campum Martium convenire solebat. Ibi Consules in tribunali positis sellis, et quatuor legionum Tribuni, singuli seorsim sedentes, delectum habebant, ut latius hæc diducit Polybius lib. vi. et ejus ductum sequens Lipsius De Militia Rom. lib. i. Dialog. 8.

Jusjurandum eos Tribunus militaris adigebat] Hoc jusjurandum quod Gellius hic præpostero ordine refert, non statim post dilectum, veram demum in castris præstabatur. De eo sic Polybius: Μετὰ δὲ τὴν στρατοπέδου συναθροισθέντες οἱ χιλιάρχοι, τοὺς ἐκ τοῦ στρατοπέδου πάντας εὐαγέτους ἑαυτοῦ καὶ δούλους ὁρῶντες, καθ' ἕνα ποιούμενοι τὸν ὅρκισμόν, ὃ δ' ὅρκος ἐστίν. ΜΗΔΕΝ ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΟΑΗΣ ΚΑΛΕΙΝ· ΑΛΛΑ ΚΑΝ ΕΥΦΗ ΤΙΣ, ΤΟΥΤ' ΑΝΟΙΞΙΝ ΕΠΙ ΤΟΥΣ ΧΙΛΙΑΡΧΟΥΣ. Id est, 'Peracta metatione castrorum, conveniunt in unum Tribuni, et ab omnibus qui in legione quaque sunt liberi aut servi, jusjurandum exigunt, viritum singulis jurantibus. Quod tale est: NIHIL. E. CASTRIS. SE. FURATURUM. VERUM. ETSI. QUID. FORTE. ALIQUIS. INVENIRIT. AD. TRIBUNOS. RELATURUM.' Jusjurandi summam tantum Polybius adfert. Distinctius vero illud, et solennia ejus verba habemus hic ex Cincio ab Auctore nostro relata.

FURTUM. NON. FACIES] De pœna furti in castris commissi sic Polybius: Εὐλοκεῖται δὲ ὁ κλέψας τὴν ἐκ τοῦ στρατοπέδου. 'Fuste autem percutitur, qui aliquid furto abstulit e castris.' Quod ultimum fuit supplicium,

'fustnarium' Latinis dictum; quod Polybius *ἐυλακῶν* reddens, ejus penam fuisse scribit, quando Tribunus fustem-capiens condemnatum leviter tangeret et delibaret, quo facto, omnes qui in castris erant, ferientes alius fustibus, alius lapidibus, illum in ipsis castris occiderent. Hujus rei exemplum etiam narrat Suetonius in Tiberio, et Spartianus in Pescennino.

SOLUS. NEQUE. CUM. PLURIBUS] Hanc jusjurandi formulam, ut bene notavit Lambecius, Romani ab Atheniensibus mutuarunt. Apud eos enim Ephebi, ubi vigesimo anno Civium albo inscribebantur, ita sub dio jurabant, ut refert Jul. Pollux Onomast. lib. viii. cap. 9. § 25. οὐ κατασχυνῶ τὰ θεῖα, οὐδὲ καταλείψω τὸν προστάτην, ὃ δὲν τόχῳ, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ δόλων, ΚΑΙ ΜΟΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΠΟΛΛΩΝ. 'Arma non dehonestabo, nec adstantem quisquis is fuerit, socium relinquam: pugnabo quoque pro aris et focus ET. SOLUS. ET. CUM. PLURIBUS.' Et paullo post: καὶ ἂν τις ἀναλῇ τοὺς θεσμούς οὐκ ἐκτρέψω, ἢ μὴ πελθῇται, ἀμυνῶ δὲ ΚΑΙ ΜΟΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΠΑΝΤΩΝ. 'Et si quis leges receptas sustulerit, nisi comprobaverit, non permittam: tuebor denique ET. SOLUS. ET. CUM. RELIQUIS. OMNIBUS.'

EXTRAQUE. HASTAM. HASTILE. &c.] Hoc est, si quid præter hastam, hastile, ligna, &c. inveneris, quod tuum non erit, illud, &c.

SIVE. QUEM. AD. UTRUM. EORUM. JUS. ERIT] Recte hunc locum Viri Doct. sic legendum censuere. cum vulgo legeretur: *sive ad quem eorum jussu sit*. In Vett. vero Edd. *Sive ad quem uter eorum jussu sit*. Unde Scribentius in suo codice ad marginem faciebat: *sive ad quem alteruter eorum jussu sit*. Verum rectum est *jus erit*. Quemadmodum et apud Varronem lib. v. de L. L. pro *ut jussu vinum legere*, rectius legendum censet R. Fornerius Rer. quotid. lib. iv. cap. 18. *ut jus sit vinum legere*. Et hoc modo suæ ætatis Jurisconsultorum litera-

tissimus J. Gothofredus ad Leg. xii. Tabul. Ovidii locum lib. v. Fastorum emendat: 'Adde quod Edictis, pompa qui funeris irent, Artifices solos jus erat esse decem.' Ubi vulgo *Ædilis*, et *jusserat*. Sed 'Edicta' vocat Ovidius leges xii. Tabularum, quemadmodum etiam Plinius lib. xi. cap. 37. 'Interdictum xii. Tabular.' Sensus Ovidii est: 'Edictis jus tantum fuisse decem Tibicines funeri adhibere.' In xii. autem Tabul. erat Lex. 'Decem Tibicinibus foris offerre jus esto.' Atque hæc obiter.

§ 3 Militibus autem scriptis dies præfuerat, &c.] Melius cum doctissimo R. Schelio in Dissertationibus De Re Militari, post Notas ad Hygini Gromatici Librum de Castrametatione a se editam, adjectis, cap. 1. hic apud Gellium legas, ac distinguas hoc modo: *Militibus autem scriptis dies præfuerat, quo die adessent, et ut citanti Consuli responderant, deinde ita concipiebatur jusjurandum, ut adessent, his additis exceptionibus, &c.* Agit enim hic Gellius, licet præpostero ordine, ut supra monitum, ubi jusjurandum quod tempore postremum, et in ipsis castris præstitum de furto non committendo, primum adduxit, agit hic, inquam, de jurejurando, in-quod adigebantur milites vel in ipso delectu, vel utique statim post delectum, priusquam dies præfinneretur quo adessent; tum enim jurabant 'Conventuros se jussu Consulium,' quoties Consules vellent. Militibus enim scriptis primum dies dicebatur ad conveniendum, tum delectu facto jusjurandum exigebatur se conventuros quocunque die et quoties Consules vellent. Hinc apud Livium lib. xii. L. Quintius Cincinnatus inquit: 'Nobis vero nihil delectu opus est, cum quo tempore P. Valerius ad recipiendum Capitolium arma plebi dedit, omnes in verba juraverint, conventuros se jussu Consulibus, nec injussu abituros. Edicimus itaque omnes, qui in verba jurastis crastina die

armati ad lacum Regillum adstitit. Cam itaque Gellius dicit 'et ut cuncti Consuli responderant, deinde ita concipiebatur iurandum,' &c. Sensus est, postquam milites ad nomen respondissent, et nomen dedissent, tum eos ad iurandum adactos, ut jussu Consulum semper et quotiescunque ipsis necessum videretur, adessent.

His additis exceptionibus] Quæ etiam posteriori militia diligenter examinari solebant, an scilicet ex justa causa miles non adfuerit. Unde Arrius Menander Digestis De Re Militari: 'Examinantur autem causæ semper emansionis, cur et ubi fuerit, et quid egerit, et datur venia valetudinali, affectioni parentum et affinium, et si servum fugientem persecutus est, vel si qua hujusmodi causa.'

Funus familiare] Justa absentis excusatio erat funeris familiaris procuratio; quando scilicet aliquis ex familia ejus qui militis nomen dedisset, fatis concesserat; ejus si eo die offerendum esset funus, miles conscriptus id prosequi et ducere poterat. Officium enim hujusmodi non sine impia fraude negligi posse credebatur.

Feriarum denicales] Vett. Edd. omnes male hic legunt, *Feris vindemiales Kalendæque*. Aldina: *Feris denicales Kalendæque*. Et sic quoque Cod. Tornæ. In H. Stephani editione legitur: *Feriarum denicales*: nisi mendum sit pro *denicales*. Quod tamen vocabuli monstrum aliæ editiones post Stephanicam retinuerunt. Scriverius in suo Codice notaverat, forte legendum: *Feriarum denique alia, quæ non ejus rei causa in eum diem conjecta sunt*. Sed rectissimum est *Feriarum denicales*. Feris enim Denicalibus familia funere polluta quibusdam cærimonis purgabatur. Festus: 'Denicales feriarum colebantur, cum hominis mortui causa familia purgabatur.' De his etiam Cicero lib. II. de Legib. 'Nec vero tam Denicales, quæ a nece ap-

pellatæ sunt, quia reidentur mortui, quam cæterorum celestium quieti dies, feriarum nominarentur, nisi majores eos, qui ex hac vita migrassent, in Deorum numero esse voluissent. Eas in eos dies conferre jus, quibus nec ipsius, neque publicæ feriarum sunt.' Ex quibus postremis verbis etiam manifestum, Denicales ferias statas non fuisse, cum Cicero dicat eas conferendas in eos dies, quibus nec privatarum ejusdem familiæ feriarum sint, nec ullæ publicæ. Per triduum celebratas idem docet Cicero paullo post: 'Contra censuit habendas triduum ferias.' Quam religiose vero hæc feriarum cultus, constare potest ex iis, quæ tradit Columella, quod ne quidem mulos iis jungere licuerit. Sic enim lib. II. cap. 22. 'Nos apud Pontifices legimus feriis tantum Denicalibus mulos jungere non licere, cæteris licere.' Non mirum itaque earum celebrationem etiam justam excusandi causam militi præbuisse, si die conducto non adfuisset.

Sacrificiis anniværsariis] Sacrificia anniversaria, *ἀμνηστήριες*, vel *θύσας ἐτήσιος*, erant, quæ omnibus, et singulis annis peragebantur; horum alia Verna, alia Autumnalia, alia vero Æstiva, alia Hiemalia; quorum nomina in Veteri Kalendatio Romano videre est.

Status conductusve dies cum hoste] In leg. XII. Tabul. erat: SI. STATUS. CONDUCTUS. DIES. INTERCEDIT. CUM. HOSTE. ITO. Qui vero Status dies dicatur, explicat Festus: 'Status dies vocatur, qui iudicii causa est constitutus cum peregrino: ejus enim generis ab Antiquis hostes appellabantur: quod erant pari jure cum populo Romano; atque hostire ponebatur pro æquare.' Plautus in Curculione: 'Si status conductus cum hoste intercedit dies, Tamen est eundem.' Decemviri quidem in XII. Tabulis 'statum conductum diem' *παράλληλος* conjungere, fuit tamen aliquomodo discrimen, ut jam olim observavit

Marcellus. 'Status' enim dies a Præ-
tore statuebatur; 'conductus' vero
ab ipsis litigatoribus sive reis sibi in-
vicem denunciabatur in jure. -

§ 4 *Alæ dictæ exercitus equitum or-
dines*] Servius ad lib. iv. *Æneid.* vs.
121. 'Dum trepidant alæ' notat:
'Alæ: Equites: ob hoc alæ dicti,
quia tegunt pedites alarum vice.' Et
lib. ix. *Æneid.* vs. 604. 'Ala Camillæ.'
Id est, 'Equitatus. Alæ autem di-
cuntur equites, quod alarum vice pe-
destrem exercitum tegunt.'

In legione sunt centuriæ sexaginta]
Militem in legione numerus non idem
fuit omnibus temporibus. Romulus
enim legionem trium millium scripsit;
postea at plurimum status fixusque

numerus quaternum millium et du-
centorum peditum fuit; qui deinde
sub Cæsaribus auctus ad quinquum et
demum senum millium peditum. Sed
ut Veteris recentiorisque Romanæ
militiæ discrimen, et quantum in ea
mutatum, quasi uno sub conspectu
discerni facilius possit, Tabulam se-
quentem, quam olim, cum Salmasti
De Re Militari Romanorum Librum,
sive potius *Æneasquadrus*, ubi quam
plurima a Viris etiam Doctissimis an-
te hæc in Militia Romana, quia hæc
tempora non bene distinxerant, ni-
rum in modum intricata, feliciter
evoluit, legeremus, inde excerptimus,
subjungere placuit:

Legio Romanorum antiqua tempore (A) POLYBII et postea sub
(B) CÆSARIBUS hisce inter se distabant.

1. Nu- { A Erat peditum 4200. ut plurimum.
mero { B Erat peditum 5000. vel etiam 6000.

2. Divi- sione et Par- tium Deno- mina- tione.	A divi- debatur	ab ar- mis in	Hastatos et Pilanos	Tota por- ro Legio in decem Manipu- los. Sin- guli au- tem Ma- nipuli ha- bebant	120. Hastatos 120. Principes, et 60. Triarios.	His adde- bantur 1200. Ve- lites, æ- quali por- tione per manipulos dispersi, qui ita juncti con- ficiant 4200. mi- lites.
		ab æta- te in	Hastatos juniores, Princi- pes ro- bustio- res, et Triarios vetera- nos.			
3. Or- dina- tione, Dispo- neba- tur enim	B divi- debatur in de- cem Co- hortes.	Cohor- tes au- tem sin- gulæ in ternos Mani- pulos.	Manipuli in binas Centu- rias.	Hæc Legio denique senum millium fuit, habuitque Denas Cohortes, Tricenos Manipulos, Sexagenas Centurias.		
	A per Manipulos ex 120. pediti- bus per inter- valla dispositos. nempe					
	B per Cohortes ex 600. peditibus invicem junctas sive confectas.					

In hac Tabula litera A Legionem Polybii tempore, B Legionem sub Cæ-
saribus denotat. Horum autem omnium explicationem et diductionem latius
videre poteris apud ipsum Salmasium lib. cit. cap. 2. et 3.

CAP. V. *Primorem*] Quamvis rarius in singulari reperitur; dixit tamen et Cato 'primorem partem,' uti et Lucretius lib. VII. 'nasi primoris;' item Tacitus alicubi 'primori acie.' § 2 *Cæcilius Gallus*] Sic quidem etiam Macrobius lib. VI. Saturnal. cap. 8. ubi integrum hoc Gellii caput transcripsit. Vtrum utrobique legendum *C. Ælius Gallus*, quem Libros De Verborum significatione scripsisse constat. Meminit ejus Festus in voce 'postliminium,' et in 'tribunicia,' ubi lib. XII. de Verb. signif. citat. Adducitur etiam in Pandectis Florentinis lib. LVII. D. de Verb. signif. hoc modo: '*Ælius Gallus* lib. I. de Verbor. quæ ad jus pertinent signif.'

Quam dextra sinistraque inter januum tectaque, &c.] Sic Vett. Codd. Quorum lectionem hic revocandam duximus. In Editione Stephanica est: *Quam dextra sinistraque januam tecta sunt via juncta; atque ipsa janua procul via est area vacanti interita.* Quod vix sensum admittit. Unde et Vir Doctus in postrema sua editione fecerat: *Cum dextra sinistraque januarum tecta sunt via juncta, atque ipsa janua procul via est a. v. i.* Haud multo melius. Sed proba est antiquorum Codd. lectio. Macrobius lib. VI. Saturn. c. 8. Gellii verba exscribens horum partem omisit. Statim enim post per quem de via aditus accessusque ad fores adium fit; subjungit, *Ipsa enim janua procul a via flectat, area interita, quæ vacaret.*

Qua porro huic vocabulo ratio sit] Cajusmodi 'vestibulum' originis ex Sulpicii Apollinaris sententia sit, ex Gellio discimus. Aliam vero adducit Ovid. l. VI. Faustor. et 'Vestibulum' a 'Vesta' dictum ait, quia nimirum ignis, qui est in Vestæ potestate, in vestibulo antiquitas accenderetur. Verba ejus: 'At focus a flammis, et quod fovet omnia dictus Qui tamen in primis medibus ante fuit. Hinc

quoque vestibulum dici reor: inde precando Dicimus, o Vesta, quæ loca prima tenes.' In eadem sententia est Servius ad *Æneid.* II. vs. 409. quanquam is et aliud *ἔρπον* adferat, cum inquit: 'Vestibulum est prima janua; dictum vel quia januam vestiat: vel quoniam Vestæ consecratum est. Unde nubentes puellæ limen non tangunt. Lucanus: Translataque vetat contingere limina planta. Singula enim domus sacra sunt Diis: ut Calina, penetibus.' Idem Servius ad *Æneid.* VI. vs. 273. notat: 'Vestibulum, ut Varro dicit, non habet proprietatem, sed fit pro capiti ingenii. Nam Vestibulum, ut supra diximus, dictum ab eo, quod januam vestiat. Alii dicunt a Vesta dictum per imminutionem. Nam Vestæ limen est conservatum. Alii dicunt ab eo, quod nullus ibi stet. In limine enim solus est transitus; quomodo vesanus dicitur non sanus: sic vestibulum, quasi non stabulum.' Similiter apud Nonium Marcellum legis: 'Vestibula quidam putant sub ea proprietate distincta, quod in primis ingressibus et in spatii domorum Vestæ, hoc est, aræ ac foci soleant haberi.' Subjicit postea Apollinaris sententiam Nonius, quam ex Gellio descripsit. Qui itaque a 'Vesta' vestibulum dictum velint, isti 'vestibulum' pro primore adium parte, quam 'atrium' dixere, accipiunt. Ibi enim focus antiquitus extruebatur, qui Vestæ sacer erat; atque inde locus ipse 'vestibulum' dictus. Gellius vero hoc capite 'vestibulum' ab 'atrio' diversum facit. Quemadmodum etiam Vitruvius lib. V. cap. 7. 'His qui communi sunt fortuna, non necessaria magnifica vestibula, nec tablinæ, neque atria, quod hi aliis officia præstant ambiundo, quæ ab aliis ambiuntur.' Sic itaque vestibulum erit locus, quem Græci *πρόθυρον* et *πρόθυρον* appellant. Glossæ Veteres: 'Vestibulum, *πρόθυρον*.'

item *ῥηδορ*. Galli hodie dicunt *Bassecour*. Vossius in Etymologico propter Veterum de vestibuli voce dissensum, suspicatur, antiquitus cum essent Romuleæ casæ, idem fuisse 'atrium' et 'vestibulum': postea autem cum luxuries crevisset, non in atrio, sed area inter viam et domum interjecta, homines priusquam admitterentur, consistere solere: indeque 'atrii' et 'vestibuli' voces fuisse distinctas; quanquam diu fuerit, ut multi re quoque immutata, veterem retinerent loquendi consuetudinem. [Lucretius] Lib. I. vs. 826. 'Nec manes quæ impendent vesco sale saxa peresa.' Gellio adsentit Festus ubi scribit: 'Lucretius Vescum dixit adacem.'

Lucilius vescum appellat cum edendi fastidio] Lucilii verba nobis servavit Nonius Marcellus: 'Vescum, minutum, obscurum.' Lucilius lib. xxvi. 'Quam fastidiosum ac vescum cum fastidio vivere.' Ubi et addit ex Virgilio Georg. lib. iii. 'Nec vescas salicum frondes.' Item ex Afranio in Sororibus: 'At puer est vescis imbecillus viribus.' Sic Festus: 'Vescus, fastidiosus; ve enim pro pusillo utebantur.'

§ 3 *Qui dominum ejus domus salutatum venerant*] Nonius Marcellus: 'Invenitur etiam apud Veteres doctos vestibula ob eam significantiam dicta, quod in his locis ad salutandos dominos domorum quicumque venissent, stare soleant, dum introeundi daretur copia, atque ob hanc constitutionem et quasi stabulationem primos ingressus domus vestibula nominatos.'

Salutatam venerant] Salutatores Romæ passim divitum et potentiorum limina oblisce, et matutinum 'Ave' portasse vulgatum est. Unde Martialis lib. I. 'Et matutinum portat ineptus Ave.' Quo alludit Virgilius lib. II. Georgic. 'Ingentem foribus domus alta superbis Mane salutan-

tum latis vomit ædibus undam.' De his Seneca l. vi. de benef. c. 34. 'Ad quemcunque istorum veneris, quorum salutatio urbem conceit, scito, etiamsi animadverteris obsessos ingenti frequentia vicos, et commœnantium in utramque partem catervis itinerum compressa, tamen venire te in locum hominibus plenum, amicis vacuum: in pectore amicus, non in atrio queritur.' Officiosæ hujus salutationis hora fuit antelucana. Juvenalis Satyr. III. 'Quod porro officium, ne nobis blandiar, aut quod Pauperis hic meritum, si curet nocte togatus Currere, cum Prætor lictorem impellat, et ire Præcipitem jubeat, dudum vigilantibus orbis, Ne prior Albinam, et Modiam collega salutet?' Et Satyra v. 'habet Trebius propter quod rumpere somnum Debeat, et ligulas dimittere sollicitus, ne Tota salutatrix jam turba peregerit orbem Sideribus dubiis, aut illo tempore, quo se Frigida circumagunt pigri Sarraca Bootæ.'

§ 4 *Ab ista, de qua diximus, proprietate*] Proprietatem vocat τὸ ἐπὶ τῷ vocis 'Vestibulum.' Quia in significatione sæpissime hac voce utitur Nonius Marcellus, qui et primum sui operis caput, in quo nihil fere nisi vocum origines tractat, inscripsit 'De proprietate Sermonum,' ut optime notavit Mercerus. Similiter Apuleius in fine libri de Mundo dixit: 'Hæc illis conditio ex nominum eorundem proprietate contingit, ut sit Atropos præteriti temporis factum,' &c. Et Isidorus lib. xv. c. 2. 'Platæ, perpetuæ ac latiores civitatum viæ, juxta proprietatem linguæ Græcæ a latitudine nuncupatæ.' Idem lib. xvi. cap. 17. 'Thesaurus juxta Græcam proprietatem ἀπὸ τῆς λέξεως.'

Virgili] Lib. VI. *Æneid.* vs. 273. 274.

CAP. VI. Virgili] Lib. VII. *Æneid.* vs. 94.

Pomponius Atellanarum poeta] Quamdo vixerit indicat Hieronymus in Chronico Eusebiano Olymp. CLXXIII. ann. 1. 'L. Pomponius Bononiensis Atellanarum scriptor clarus habetur.' Meminit ejus Macrobius Saturnal. lib. I. cap. 10. 'Mummius post Noviam et Pomponium dia jacentem artem Atellanicam suscitavit.' De eo etiam loquitur Velleius Paterculus lib. II. cap. 9. 'Sane,' inquit, 'non ignoramus eadem ætate, qua Sisenæ, Rutilius et Quadrigarius historici florere, fuisse Pomponium, sensibus celebrem, verbis rudem, et novitate inventi a se operis commendabilem.' Cætera inter scripsit fabulam Adelpheos; ut e Græcis fecerat Menander, e Latinis autem ad ejus exemplum Terentius.

Redierit] Apud Macrobius, qui Saturnal. lib. VI. cap. 9. verbotenus pene hoc e Gellio descripsit, legitur, *rediero*.

§ 3 *Quasi biennes*] Servius ad lib. IV. *Æneid*. 'Bidentes autem,' inquit, 'dictæ sunt quasi biennes, quia neque minores, neque majores licebat hostias dare.' Sic vetus Horatii Interpretes ad lib. III. Od. XXIII. bidentes interpretatur 'oves bimas.' Bidentes etiam sic dici quasi 'biennes' ab ætate, vult quoque Nonius Marcellus, et Macrobius ex Auctore nostro. Sed verior eorum videtur opinio, qui 'bidentes' a 'dentibus' dictas velint. Nam, ut notat Scaliger in Conjectan. ad Varronem, si 'bidens' dicta est quasi 'biens,' non 'bidentis,' sed 'bidennis' vel 'biennis' dicendum foret. A dentibus autem esse apparet etiam in 'Ambidens.' De quo Festus: 'Ambidens, sive bidens ovis appellabatur, quæ superioribus et inferioribus est dentibus.' Bidentes itaque erant hostiæ quæ et cornigeræ essent, et duos dentes eminus habere, in qua sententia etiam ex Veteribus quamplurimos fuisse, mox videbimus. Hinc

vero Hesychius: *Κεφαλῆς, τῶν προσώτων τὰ θήλα τὰ ἔσθον ἰδιώτας ἔχοντα*. His vero si carerent ineptæ erant ad sacrificia, et *ἀρδαια*. Necesse itaque erat in hostia, ut haberet duos dentes longiores aliis, unde bidens appellata; quemadmodum et in tauro *τελαίφ* requirebatur, ut diversa haberet et patentia cornua, cujusmodi boves 'Patales' dicuntur Plauto in Truculento.

§ 4 *Bidentes scripsit hostias qui per ætatem duos dentes altiores haberent*] Hisce subscribit Festus, qui etiam 'bidentes' exponit 'hostias quæ duos dentes cæteris longiores haberent.' Similiter Servius ad lib. IV. *Æneid*. statim post verba modo citata subjicit: 'Sunt etiam in ovibus duo eminentiores dentes inter octo, qui non nisi circa bimatum apparent: nec in omnibus, sed in his quæ sunt aptæ sacrificiis inveniuntur.' Idem ad lib. VI. *Æneid*. 'Bidentes,' inquit, 'oves sunt circa bimatum, habentes duos dentes eminentiores; quæ erant aptæ sacrificiis.' Sic quoque Acron Vetus Horatii Scholiast. I. III. Od. 23. 'Bidentes proprie dicuntur oves, quæ duos annos habent, sic vocatæ ab eminentioribus dentibus, qui circiter duos annos nascuntur.' Et Isidorus lib. XXII. c. 1. 'Ex ovibus quasdam bidentes vocant, eo quod inter octo dentes, duos altiores habent: quas maxime Gentiles in sacrificium offerebant.' Atque hoc modo capienda illa Philoxeni in Glosa. 'Bidentes: *ἐπὶ τῶν προσώτων, διὰ τὸ διδύοντα ἀτὰρ εἶναι*.' Intelligenda enim sunt non simpliciter de duobus dentibus, sed de duobus dentibus longioribus, et extra cæteros eminentibus.

CAP. VII. *Laberius*] Floruit Decius Laberius Olympiad. CLXXXI. anno III. sive U. C. anno DCC. Fuitque Mimographus, et Eques Romanus; adeo vero Jul. Cæsar eo delectatus est, ut eum in suorum ludorum sine annulo aureo et quingentis sestertiis

donaverit, atque e vestigio e scena per orchestram in quartumdecimum ordinem ad spectandum transmiserit, ut referant Suetonius et Macrobius in *Saturnal*. Admodum dicax fuit, ita ut nemini, ne quidem ipsi Cæsari, in *Mimis* suis pepercerit. *Scommata* ejus in *Ciceronem*, imo in ipsum Cæsarem, exstant apud Macrobius. Hinc est, quod Cicero in epistola ad Trebatium, quæ habetur l. vii. *Epistolæ Famil.* ait, si non angeat rem suam apud Cæsarem, satius esse ut Romam revertatur, ne vacuo rediens rideatur a Laberio et Valerio. 'Si te cito retuleris,' inquit, 'sermo nullus erit: sin frustra diutius abfueris, non modo Laberium, sed etiam sodalem nostrum Valerium pertimesco.' In *Mimis* tamen victus fuit a P. Syro omnes provocante et superante, quos inter etiam Laberius fuit. Utriusque versus hac de re habentur apud Macrobius *Saturnal.* lib. ii. cap. 7. Obiitum ejus notat Hieronymus in *Chronico Euseb.* ad Olymp. clxxxiv. anno ii. 'Laberius Mimorum scriptor decimo mense post C. Julii Cæsaris interitum Puteolis moritur.'

Mendicimonium] Nonius Marcellus: 'Mendicimonium et Mœchimonium. Laberius in libro quam *Cropium* inscripsit: in eo verba hæc inveniet, qui doctrinæ studium putaverit adhibendum. In eo quoque libro *Mannatus*, quod est furatus, inveniet.' Quæ haud dubie ex Gellio nostro hausit. Ideoque, ut monuit quoque Mercerus, scribendum apud Nonium *Cophinum*, non *Cropium*. Qui et in eo lapsus est, quod omnia ex isto mimo esse putaverit, cum Gellius ex eo non aliud adducat, quam *Mannatus*.

Adulterionem] Idem Nonius: 'Adulterionem, pro adultero. Laberius Caprino; quem si quis legere voluerit, ibi inveniet, et fidem nostram suâ diligentia juvabit.' Legendum cum Junio et Mercero *Cophino*. Descripserit enim Nonius, ut assolet, ex Gellio,

et putavit 'adulterionem,' quemadmodum et fecerat in 'mendicimonium,' ut modo diximus, esse ex *Cophino*: in quo similiter lapsus est.

Fullone] Hoc nomine etiam fabulam conscripsit Titinnius, quæ passim a Nonio citatur: quod non mirum, cum fullonum olim Romæ magna copia, unde et crebra eorum mentio in *Juris nostri* libris. Cum enim togis albis ut plurimum Romani uterentur, quæ facile sordes contraherent, qui nitidiori cultui studiosi, eos statim fulloni poliendas, curandasque tradebant. Officium enim fullonis est polire, curare, lavare. His enim verbis Jurisconsulti nostri utuntur, ut constat ex l. xxxi. D. Loc. conduct. l. xlviii. § 4. l. lxxxii. D. de furt. l. ii. D. de cond. sin. caus. Et in institut. de locat. conduct. § 1. 'Quia de causa si fulloni polienda curandave vestimenta quis dederit.' Poliebantur autem et lavabantur creta, idque quo modo et ordine fieri deberet, lege Metella Fullonibus dicta, præscriptum erat, ut refert Plinius lib. xxv. cap. 17. ubi et poliendi modum tradit, ex quo partim Isidorus transcripsit lib. xvi. c. 1. 'Creta cimolia candida est: a Cimæa Italiæ insula dicta: quarum altera vestimentorum preciosos colores emollit, et confricato sulfure quodam nitore exhilarat: altera gemmis nitorem præstat.' Sordes itaque creta elutæ, nitorque et candor vestibus inductus. Hinc Titinnius Fullonibus a Nonio Marcello in 'argutari': 'Terra hæc est non aqua, ubi tu argutari pedibus, cretam dum compescis, vestimenta que lavas.' Ubi 'argutari pedibus' dixit eleganter, quia fullones pedibus vestimenta subagitare et comprimere solebant.

§ 2 In *Catonium*] Sic optime Vett. Codd. quod recte primus, quod sciam, Beroaldus in lib. vi. Apuleii explicavit, dixitque 'catonium' denotare Inferorum locum, ut 'in catonium' sit εἰς τὸ κατόνιον, 'ad Inferos.' Ca-

tonium itaque voce mare Græca dictum *κατέριος*, et locum inferum significat, vel inferos. Quæ explicatio etiam probata Viris Maximis Salmasio, et Vossio. Voce catonii etiam mens Cicero lib. vii. ad Famil. Epist. 35. 'Sed heus tu manum de tabula: magister adest citius quam putamus. Vereor ne in Catonium Catones:' quomodo legit Beroaldus, sive ut ex veteri scriptura P. Victorinus, Lambinus et Salmasius legendum censent, *Vereor ne in Catonium Catoninus*. Quasi dicat, Metuo ne Cæsar me, teque qui Catonem extollimus, ut Catonianarum partium homines, in catonium, hoc est, ad Inferos agat precipites; sive, ut Virgilius ait, 'ad Orcum demittat.' Quæ sententia et Vossio impense placet. Meursius in Auctuario Philologico cap. 34. apud Laberium, legit *Caronium*, id est, *Charonium*, *χαρόνιος*; quomodo et ante Meursium jam legerat Jac. Nic. Leönais Epiphyllid. lib. iii. cap. 5. atque etiam in Ascensiana editione expressum est. Nam *Caron* dixere Veteres pro *Charon*. Vetus poëta, 'Quoniam Caron eas faciebat nuptias.' Ubi 'Caron' est 'Orcus.' Glossæ Græcolat. *χαρυν*, Orcus.' Ita 'Caronium' erit locus iste, cuius fines 'Orci cancores' appellat Appuleius. Sed elegantior, ut optime Vossius notat, sit *καρπομαρία*, si *Catonium* retineamus. Turnebus tamen lib. i. Adversar. c. 28. apud Laberium et Ciceronem legendum censet *catonium*; et 'catonium' censet esse 'vinculum' sive 'catenam.' Quoad lectionem assentitur Turnebo Jos. Scaliger ad Manilium, qui etiam utrobique legit *catonium*; verum aliter et longe melius rectiusque explicat 'catonium' factum esse ex Græco *κατάρ*, proprieque sic dici 'commissuram cervicum cum humeris;' unde, cum in Veterum Martyrologis sæpius occurrat, 'catomis cædi,' id esse valet, in cervice cædi plumbatis: quod

fieri solitum ex Prudentii hæc verbis constat: 'Tundatur, inquit, terga crebris ictibus, Plumboque cervix verberata extinberet.' Sic in vetusto Martyrologio xiv. Kal. Decembr. 'Catomo eum suspendi ac verberari,' Scaliger explicat 'Cervice seu capite deorsum suspendi, *κατάκατα κρέμασθαι*.' Hæc quidem satis bene. Quod vero ad hæc 'catoma,' quæ cervices significant, etiam trahat hæc Laberii verba, et 'tollet nudas in Catonium' interpretatur *γυμνὰς κατάκατα δυνὰς στήθερας*, sive ut Plautus dixisset, 'nudas capite sistet,' in eo lapsus est, cum et interpretatio et lectio 'catonium' Laberii loco non conveniat, ut jam pridem Viris summis Salmasio ad Hist. August. et Vossio in Etymolog. notatum. Nihil itaque hic mutandum, sed retinendum in *Catonium*, et explicandum 'ad Inferos.'

Elutriare lintea] Haud dubie pro *eluire lintea*, hoc est 'lavare, 'sordibus purgare.' In Veteri Onomastico: Elutrio, *ελαττω*. Sic 'elutriare' idem erit quod 'diffundere,' hoc est, 'de vase in vas fundere.' Quæ significatio, quomodo hic apud Laberium locum habere possit, non video.

Malaxavi] Id est, 'mollivi.' Malaxo enim significat 'mollire,' 'subigere:' a Græco *μαλάνω*, ejusdem significationis. hinc et *μαλαγμα* 'malagma' pro fomento, quo apostemata molliuntur, ac matura redduntur. Unde et 'commalaxare' pro 'maturefacere,' notante Noëio Marcello, dixit Varro in Flexabulis, sive *περὶ ἐναρχιῶν*. 'Nec dolere adiaphoron esse, quod philosophia commalaxarem ea patrem, neque cupiditas non imponit fransus.'

Gurdus] Id est, stultus. Quintilianus lib. i. cap. 5. 'Et gurdos, quos pro stolidis vulgus accipit, ex Hispania duxisse originem audivi.' Hodieque ea vox adhuc Hispanis in usu. *Gerdo* enim ipsis significat 'pinguem:'

pro 'stolido' autem usurpatum more Græcorum, quibus *ἄνους* dicitur proprie 'pinguis,' et per translationem 'stupidus.'

§ 3 *Natalj* Vet. Ed. *Nata*, *L. cippum*. Al. *Nacca* *L. Cippum*. Unde Læv. Torrentius ad Horat. lib. 1. Sat. 6. totum hunc locum legit: *Qui inscribitur Nata vel Natta, Alcippum dicit et Obbam*. Et *Natta* dicit inscribi nimum hunc, ut modo citatus *Restio*. *Natta* enim celebre Pinariorum cognomen, ut *Restio* Antiorum erat cognomen.

Cippum] Cippus hic haud dubie positum a Laberio pro *ποδοκάρη*, sive *ποδοσπάρη*, hoc est, instrumento quo servorum et captivorum pedes distringebantur: sic dictus a 'capiendis pedibus.' Alioquin Cippus Horatio, Persio, aliis, etiam denotat 'columnam cum inscriptione' erectam ad conservandam memoriam. Quo nomine et monumenta sepulchralia vocari possunt.

Obbam] Nonius Marcellus: 'Obba, poculi genus vel ligneum, vel ex spar-to.' Citatque Varronem in, 'Est modus matulæ: Dolia atque apothecas tricliniæ, melicas, calenas, obbas et Cumanos calices.' Item in Epistol. ad Marullium: 'Utrum meridie, an vesperi libentius ad obbam accedas, locus actus, adventus declaravit.' Legimus etiam in Glossis Philoxeni: 'Obba (l. obba) *ἄμβλιξ*, ἐν ᾧ τοῖς νεκροῖς στέλλουσιν.' Usus et ea voce, quamquam in alia significatione ac Nonius et Philoxenus explicant, Persius Sat. v. 'tibi torta cannabe fulto Cœna sit in transtro, Veientanumque rebellum Exhalet vapida læsum pice sessilis obba.' Denotat enim apud Persium 'vas vinarium,' idque amplum et capacissimum.'

Camellam] Camella dictum vas eximie artis, in quo mundus et jocalia uxoris erant, quod quoniam nuptialia munera socii generis mittere lege prohibebantur, opertum in nuptiis

ferebant. Usus et ea voce Ovidius Fastorum lib. III. 'Dum licet apposita velut in cratere camella Lac niveum potes, purpureamque sapam.'

Capitium tunica pictacium] Capitium Nonius accipit pro capitis tegumento. Varro tamen lib. IV. de L. L. id ponit pro muliebri tegumento; quo illæ pectus vinciebant, atque ita dictum a capiendo, id est comprehendendo, non vero a capite: 'Capitium,' inquit, 'ab eo quod pectus capit, id est, ut Antiqui dicebant, induta comprehendit.' Idem lib. III. de Vit. Pop. Rom. 'Neque id ab orbita matrumfamilias instituti, quod eam pectore et lacertis essent apertis, nec capitia habebant.' Hinc Ulpianus, l. XXVII. D. de aur. et arg. leg. 'Muliebria sunt,' inquit, 'veluti stolæ, polliæ, capitia, zonæ.' Capitium autem 'pictacium' hic apud Laberium explico 'capitium pictum,' i. e. figuris exornatum, sive intextum, et variegatum, quemadmodum dicebatur 'toga picta.'

In Anna Perenna] Hujus nominis fabulam Laberii citat et Nonius Marcellus in 'collabella.' Vett. Edd. pro *in Anna Perenna*, hic habent *manus pro annua*. Quod quidem melius se habere dicunt, quam, ut postea editum, *Anna Perenna*. Veterem enim lectionem, etsi mendo non careat, viam tamen monstrare dicunt, quo ad veram lectionem perveniri possit. Scribunt itaque, *Præterea manus pro annuas*. Adduntque Gellium hoc vellem, 'Manuare' verbum noviter factum fictumque a Laberio, pro 'Annere.' Manu enim vulgo et innuimus et annuimus alio alioque schemate: atque hinc natum Laberio verbum 'manuare.' Ita ad oram Veteris Codicis manu Viri cujusdam doctissimi annotatum inveni. Quamvis non omnia probem.

Planum pro Sycophanta] Præter Ciceronem, quem Gellius voce 'plani' pro sycophanta, usum agnoscit, eo-

dem modo usurpat et Horatius lib. i. Epistol. 8. 'Fracto crure planum.' Itemque Petronius: 'Notavit me miles, sive ille planus sit, sive nocturnus grassator.' Similiter loquitur Arnobius lib. ii. 'Aliisque institoribus atque planis.' Haud itaque nimia licentia Laeberius 'planum' in hac significatione dixit. Glossar. Vetus, 'planos' interpretatur 'erraticos,' 'erroneos,' 'seductores.' In Glossis etiam Philoxeni legimus 'Planum, fallacem, ἀνὸ τοῦ πλανῆν.' 'Planum' itaque pro impostore, est a Græco πλάνος.

Nanum] Auctor noster infra lib. xix. cap. 13. refert Frontoni, qui credebatur 'nanos' esse verbum sordidum et barbarum, Apollinarem respondisse: 'Et quidem hoc in consuetudine imperiti vulgi frequens, sed barbarum non est, censeturque lingua Græcæ origine: *νάνος* enim Græci vocaverunt brevi atque humilli corpore homines paulum supra terram exstantes.' Unde 'Nanis' nomen sit, docere conatur et Festus his verbis: 'Nanum,' inquit, 'Græci vas aquarium dicunt humile, et concavum, quod vulgo vocant situlam barbatam, unde nani pumiliones appellantur.' Sed 'nanus' omnino est a Græco *νάνος*, quod idem notat. Scholiastes Aristophanis *ἐν εἰρήνῃ*: *Νάνοι γὰρ λέγονται οἱ κολοβοὶ τῶν ἀνθρώπων. οἱ δὲ κολοβοὶ τῶν Ἰνκων, ὕννοι λέγονται.*

Cientio] Hinc verbis: 'Hic ille planus improbissimus, quæstu judicario pastus.'

Botulus] Festus: 'Botulus genus farciminis, propter connexionem a bolis sic appellatur.' Idem enim est quod lucanica carnis suillis bolis farte. Unde in Glossis Philoxeni 'Botulus' exponitur *φάρμακος*. Utitur et hac voce Tertullianus Apologetic. cap. 9. 'Denique inter tentamenta Christianorum, botulos etiam cruce distentos admovetis.' Item adver-

sus Psychicos cap. 1. 'Exteriores et interiores botuli Psychicorum.' Huius diminutivum est 'botellus' apud Martialem lib. v. Epigr. 79. et Sidorium Apollinar. lib. viii. Epist. 2. Item apud Apicium de Re Culinaria lib. ii. c. 5. ubi et ejus apparandi modum docet.

Cocionem pervulgate dicit] Usus tamen et ea voce Plantus in Asinaria act. i. sc. 3. 'Vetus est, Nihil Cocio est. Scis cujus? non dico amplius.' In Glossis Philoxeni: 'Cocio,' redditur *μετάβολος*. It. 'Cociatura,' *μεταβλητική*. In iisdem et *Cociatria* legitur, sive ut Scaliger mavult, *Cociatrina*. Festus *Cociones* vocat. 'Cociones dicti videntur,' inquit, 'a cunctatione, quod in emendis vendendisque mercibus tarde perveniant ad justum pretii finem. Itaque apud Antiquos prima syllaba per a litteram scribebatur.' A Veteribus itaque *Cuctio* qui postea *Cocitio*, et *Cocio*. 'Cuctio,' vero sive 'Coctio' a cunctatione sic dicitur, quasi *cunctio* sive *cuctio*, pro quo postea *cocitio*, et elisa littera t, *cocio* dixere, quod Scaligero ad Festum placet. Turnebus Advers. lib. xiii. cap. 14. 'coctionem' a 'coquendo' dictum vult; eundemque 'arulatorem' vocari ab 'arula,' hoc est, 'forulo,' in quo 'coquit.' Idque confirmare tentat e Glossis Philoxeni, in quibus 'Arulator' redditur *ἐφέτης*. Sed hac de re statim dicemus. Meursius Auctar. Philolog. cap. 34. Festi originationem non probans, 'Arrulatores' et 'Cociones' dictos putat divites tenaces, quod pecuniam quam debebant, quia lente solvebant, quodammodo apud se elixarent et coquerent: mallentque arra lata tricones esse maximi, cum interim præ avaritia, ut Plantinus ille Enclio, ollas domi nummis referas haberent. Scommis itaque in eos jactum, ita coquere pecuniam in istis suis ollis, veluti coqui cibos. Hinc etiam 'Anricoetores' vocatos vult.

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

5 C

Quemadmodum in iisdem Glossis: 'Auricocctor χρυσεφέτης.' Salmasius etiam hac in re variat, in De Usuris enim Festi veriloquium probans, 'cociones' ideo sic dictos, quod cunctarentur in pretio mercibus faciendo; atque Latinis 'Cociones,' proprie eos esse, quos Græci κατήλους et μεταβόλους dixere. Homines enim hujusmodi, qui totos dies in foro rerum venaliū consistebant ementes vendentesque quas libet tennes merces, et ex iis lucrum captantes. Ubi 'cocionum' vocem ter Petronio restituit, apud quem vulgo conciones male, pro cociones legitur. In Confutatione vero Thesij De Mutuo contra Wissenbachium, 'Arillatores' etiam 'Cociones' vulgariter dictos vult a coquendo, id est, ζῆσαι, ut 'cocus' et 'cocina,' quod statim melius intelligitur.

Quem Veteres Arulatorem dixerunt] Cod. Tornæs. Arillatorem. Festus: 'Arillator, qui etiam cocio appellatur, dictus videtur a voce Græca, quæ est ἀρα, id est, tolle, quia sequitur merces, ex quibus quid cadens possit tollere.' Scaliger mavult Arillator, et putat non ab 'ara,' sed ab 'arra' ita dictum. Et Arillatorem esse, qui empturiens data arra sibi postulat credi. Quod et Meursio placuisse vidimus, qui Arrulatores vocatos ab arra censet, qui etsi opulenti essent, tamen tricones essent maximi, arraque data reliquum persolvere tergiversarentur. In optimis tamen Glossis scribitur Arillator, et explicatur, Ἐφέτης, βαμολόχος, πρῶταμαυτής. Item in Glossis Isidori 'Arillator, Cocio, μεταβόλος.' Unde et Salmasius contra Wissenbachium vix dubium esse putat, quin ita dictus sit a diminutivo 'aræ.' Nam 'Arulator' est ab 'arula;' et alio diminutivo, etiam 'arillator' ab 'arilla.' Hinc et optimus ille Glossarum Auctor βαμολόχον Græce reddidit. Græcos autem Grammaticos ait, βαμολόχους

exponere, de genere quodam hominum sordido, vili et abjecto, qui lucelli gratia, quidvis facere ac pati sustinerent: ἐντελεῖς τινες ἄνθρωποι, καὶ παντων, πᾶν ὁτιοῦν ὑπομένοντες ἐπὶ κέρδει. Assidebant enim aris, et carnes victimarum, quas domum referre ex ara jus erat, emebant, quas coctas postea panterioribus venderent. Inde autem ad alios minutos lucelli sectatores translatum esse, qui quilibet tennes merces emebant, ut scruta et alia quæcunque villa mercimonia, ut illa possent carius revendere. Atque hinc etiam 'Cociones' vulgariter dictos a coquendo, id est, ζῆσαι, ut 'cocus' et 'cocina,' qui veteri verbo Latino 'arillatores' dicerentur.

CAP. VIII. L. Ælii] Ita recte L. Carrio Antio. Lect. lib. i. cap. 8. reposuit, cum vulgo legeretur Lælii. Intelligitur hic autem L. Ælius Stilo, quemadmodum plene vocatur supra lib. x. cap. 21. cujus meminit et Suetonius in De Illustrib. Grammaticis, et sæpius Festus Pompeius. L. Ælius simpliciter etiam vocatur a Nostro supra lib. ii. cap. 21. lib. iii. cap. 8. lib. v. cap. 21. item lib. x. cap. 21. ubi vide notata.

In Pacis bibliotheca] In Bibliotheca Pacis Templo adjuncta. Quod templum a Vespasiano ædificatum, ut notum ex Suetonio, 'pulcherrimum operum quæ unquam,' ut Plinius loquitur lib. xxxvi. cap. 16. Qui pro cal dubio etiam Bibliotheca adjuncta illud exornare voluit. Meminit hujus Bibliothecæ etiam Galenus lib. i. de Compos. Medicam.

Sui magis admonendi, quam aliorum docendi gratia] Insolitus loquendi modus. Melius foret, quam alios docendi gratia. Supra Noster in Præfatione: 'Ut ea non docendi magis, quam admonendi gratia scripta existiment.' Verba hæc etiam jungit Quintilianus lib. iv. cap. 1. 'Hic est admonendus Judex, illic docendus.' Item Appuleius Apolog. 'Dicam igitur quam

brevissime potero: et enim admonendus es mihi, non docendus.'

§ 2 Ἀξίωμα definitum esse his verbis λατὼν αὐτοτελές, &c.] Hoc est, 'Axioma est dictum per se absolutum, enunciabile quantum ex semetipso.' Definitur hic Axioma ex sententia Stoicorum, quibus ἀξίωμα significat omnem enunciationem tam probabilem quam necessariam; sive rem perfectam, quæ quantum in ipsa est, enunciari potest. Ita enim Laërtius in Zenone: 'Ἀξίωμα δὲ ἐστὶν ὃ ἐστὶν ἀληθές ἢ ψεῦδος, ἢ πρῶγμα αὐτοτελές, ἀποφαντὸν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ. Sic ut Stoicis ἀξίωμα idem sit, quod πρότασις, et ἀπόφασις. Quod etiam manifeste indicat Proclus in II. ad Euclidem, ubi de differentia inter ὑποθέσεις, αἰτήματα et ἀξιώματα ex sententia Aristotelis agit: πολλὰ μὲν δὲ, inquit, καὶ ταῦτα πάντα καλοῦσιν ὑποθέσεις. ὅσπερ οἱ ἀπὸ τῆς Στωῆς ἀξίωμα πάσαν ἀπόφασιν ἀπλήν. ὥστε κατὰ μὲν ταύτους καὶ αἱ ὑποθέσεις, ἀξιώματα. Item Ammonius in proœmio ad librum Aristotelis περὶ ἑρμηνείας: τὸν δὲ ἀποφαντικὸν λόγον ἀξίωμα καλοῦσιν οἱ Στωϊκοί. Atque in hac significatione ἀξίωμα semper accipitur apud Ciceronem: unde et Tusculanar. Quæstion. lib. IV. illud definit ex mente Stoicorum: 'Id ergo est pronunciatum, quod aut verum, aut falsum esse dicitur.' Hic ἀξίωμα Cicero reddit 'pronunciatum,' ut notavit Gellius; in Lucullo 'effatum' appellat; in libro de Fato 'enunciationem.' Ἀξιώματος voce ex Stoicorum mente utitur quoque Plutarchus in Quæstionibus Platonicis; Quæstion. VII. et ultima. Longe verò aliter usurpat Aristoteles, et qui cum sequuntur, Peripatetici, item Mathematici. Iis enim ἀξίωμα est principium certum et notum, quod a quovis homine rationis compote, primo conceptu intelligitur: qualia sunt communia illa principia disciplinarum, a Græcis vocata κοινὰ ἔννοιαι, id est, 'communes notiones.' Ut,

'Totum est majus sua parte. Si ab æqualibus æqualia demas, quæ reliquantur, æqualia erunt:' et id genus alia. Hujusmodi vero communes animi conceptiones Stoici προλήψεις vocabant: quasi diceret 'præsumptiones,' quæ animum sui natura et certitudine quasi præoccupassent. Sic apud Arrianum in Dissertation. Epicteti cap. 22. περὶ τῶν προλήψεων, ubi eas ita describit: προλήψεις κοινὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰσὶ, καὶ πρόληψις προλήψει οὐ μᾶχεται. 'Præsumptiones communes omnibus insunt hominibus; præsumptioque præsumptioni non repugnat.' Et pro exemplo subjicit, ὅτι τὸ ἀγαθὸν συμφέρον ἐστὶ καὶ αἰρετόν, 'Quod bonum est, idem conducibile esse et persequendum.' Quanquam et Simplicius ad Epicteti Enchiridion testetur, Stoicos ἀξιώματος voce usos esse pro 'principio evidenti,' et 'secundum communes notiones verò.' Ita enim scribit c. 58. ἤτοι ἡμέρα ἐστίν, ἢ νύξ ἐστίν, ὡς ἀξίωμα τοιούτων, ὡς ἐναργῶς καὶ κατὰ τὰς ἐννοίας ἀληθὲς παραλαμβάνεται. ταῦτα γὰρ ἀξιώματα ἐκάλουν οἱ Στωϊκοί. Hujus rei utique singularis testis est Simplicius, itaque quanti faciendus, aliis considerandum relinquo.

A M. autem Cicero pronunciatum] Locus quem Gellius innuit, exstat lib. I. Tusculan. Quæstion. ubi Cicero; 'An tu,' inquit, 'Dialecticis ne imbutus quidem es? Inprimis enim hoc traditur, Omne pronunciatum (sic enim mihi in præsentia occurrit, ut appellarem ἀξίωμα: utar post alio si invenero melius, &c.)'

§ 4 Παραδειξενόμενος] Vitiose disjunctum.

§ 5 In principiis quidem tetra et aspernabilis, &c.] Quod hic Gellius de Dialectica addicenda, idem refert infra h. l. cap. 18. Varronem de disciplinis Mathematicis dixisse. Nempe, 'Voluptas vel utilitas talium disciplinarum in postprincipiis existit, cum perfectæ absolutæque sunt; in

principiis vero ipsis ineptæ et insuaves videntur.'

CAP. IX. 'Αδιαποεῖν] Indifferens esse.

In lecto adverso sedet] Lectus adversus quis Antiquis esset, primus omnium Joseph. Scaliger ad Festum docuit. Matronæ nimirum Romanæ simul ac in mariti manum conveniant, lectum ante jannam sibi in atrio sternerant, qui dicebatur lectus adversus. Asconius Pædianus in Miloniana: 'Deinde omni vi janua expugnata, et imagines majorum dejecerant, et lectulum adversum uxori Cornelie, cujus castitas pro exemplo habita est, fregerunt: itemque telas, quæ ex veteri more in atrio texebantur, diruerunt.' Unde et Propertius: 'Seu tamen adversum mutarit janna lectum, Sederit aut nostro canta noverca toro.' Hoc est, si alia uxor superinducatur, quæ adversum lectum nostrum mutet, id est sibi, non mihi sternat. Unaquæque enim matrona domi sibi lectum adversum in atrio sternebat. Quo in lecto fœtæ cubabant deicis causa. Quod etiam his versibus ex Scaligeri sententia Laberius indicare vult; utpote quorum sensus sit, Uxor tua fœta de more in adverso lecto sedet, adstantibus improbissimis servulis, neque suspicaris de stupro. Quare et ultimum versum legit: *Servis sex tantis, vernulis nefariis.* Et τὸ 'utitur' refert ad sequentia. 'Utitur M. Varro.' Quemadmodum et quidam libri legunt. Scriverius vero in suo Codice legendum notaverat: *Servus sex ante vernulus nefarius Fututor.* Alii etiam legunt: *Servus exhaustis nervis nefarius utitur.* Verum cum vetustissimi libri constanter habeant, ut edidimus, puto Laberium per *servum sextantis*, intelligere 'servum duorum assium,' hoc est, servum nequissimum et hominem nihili. Quasi dicat, servus improbus nequissimisque in præsentia uxoris tuæ verbis nefariis, hoc

est, obscænis et castis auribus indignis utitur, tunc istud nihil moraris.

§ 2 Quod si non horum omnium] L. Carrio Antiq. Lect. lib. II. cap. 16. ex Basilidiano Codice legit: *Quod si non omnino similia essent principia, et postprincipia: usque deque esset.* In vulgatis deerat τὸ ac postprincipia. Quomodo tamen legendum, indicant et Varronis ista infra h. I. cap. 18. ubi *principia* et *postprincipia* similiter conjungit.

Ἀγέλαοι montes] Veram hanc hujus loci scripturam primus eruit Theodorus Canterus Var. Lect. lib. II. c. 8. cum in Mss. legeretur ἀγέλαοι, quæ vox nihili, unius literæ mutatione in veram lectionem ἀγέλαοι restituitur. Quod ex Homero plusquam satis probatur, quippe apud quem sæpius legitur: "Ἡ τε καὶ ἀγέλαος πέτρης, cum loquitur de scopulo aliquo prærupto, et rupe adeo alta, ut præ altitudine a capris relinquatur. Describens itaque Lucilius lib. III. Satyrarum iter suum, quod Romæ fecit Capuam, et inde ad fretum usque Siciliense, ut notat Porphyryon in Horat. lib. I. Sat. 6. his versibus indicare vult totum iter ad Setinorum, qui populi sunt in Campania, usque fines viatoribus tam fuisse commodum, ut etiam ludendo, connugando, et festivis joci indulgendo fuerit peractum. Ubi vero ad Setinorum agros perventum est, ibi fuisse opus durum, ibi laborem. Nam exinde viam fuisse instar altissimorum montium, ita ut omnes Ætnæ et asperi Athones viderentur. In vulgatis Gellii libris pessime antea exstabat: ἐν τὸ λοιπὸν 'ut aiunt montes Ætnæ omnes atque asperi Athones.'

CAP. X. Feroque Ornatur ferro] Ut hic 'ferum ferum,' sic Lucretius lib. II. dixit 'fera ferri corpora.' Et eodem libro paulo ante 'fera tela.'

§ 2 ASSIDUO. VINDEX. ASSIDUCS. ESTO] Fit et hujus legis mentio a Cicerone in Topiciis. Item a Varrone

lib. 1. De Vita Pop. Roman. cuius verba apud Nonium in 'Proletarii,' valge intricatiora, hoc modo legenda censeo: 'Quibus erat pecuniae satis, assiduos, contrarios, proletarios. Assiduum neminem vindicem nisi assiduum esse voluerunt.' Tangit eam quoque Fabius lib. v. cap. 10.

VINDEX] Optime omnium Festus: 'Vindex,' inquit, 'ab eo quod vindicat, quominus is qui pressus est, ab aliquo teneatur.' Hinc in Glossis Philoxeni, 'Vindex,' *Exduos*. Vindex itaque speciatim appellatus, qui cum cuiuspiam esset injecta manus, ut ad Praetorem iudicemve duceretur, eum liberabat. Male illi, qui 'Vindicem' cum 'Vade' confundunt. Vindex enim reum ab in jus eundi necessitate liberabat. 'Vas' autem, ut statim latius dicemus, ad iudicium vocatum, seu reum certo die affuturum promittebat.

PROLETARIO. QUOI. QUIS. VOLET. VINDEX. ESTO] Sic Mss. Alii leg. *Proletario civi quisque velit vindex esto.* sive *civi cuiusque*, ut Turnebus, quod eodem redit. Illud *civi* tamen constanter Mss. rejiciunt. *Quoique* autem antiquae pro *quisque* sive *quisque*, ut etiam *cuiusque* pro *quisque*, sive *quisque*. Sententia itaque legis est, Homini assiduo, sive locupleti, solum assiduum sive locupletem fieri posse vindicem; at proletario ac nullius classis homini quisque velit, hoc est, non assiduum tantum, utpote meliorem, sed etiam proletarium tanquam parem. Secus tamen Viro maximo in De Fœnere Trapezitico, videtur, qui non putat verisimile acceptum proletarium proletarii vindicem. Ideoque verba Legis rescribit: *Proletario civi, qui solvet, vindex esto.* Quasi qui proletario vindex esse voluerit, statim solvere debnerit, ut eum vindicaret in iure. Hanc Salmasii sententiam Jurisconsultorum sui temporis Doctissimus J. Gothofredus in Not. ad Leg. XII. Tabul. non ad-

mittit; sed putat ex legis mente quemlibet pro proletario admissum, quod proletarius assiduum invenire facile non posset. Denique ad mentem revocandum, multa in Leg. XII. Tabul. in plebis gratiam sancita fuisse.

§ 2 *Sanates*] Lex in XII. Tabulis erat FORCTI. SANATI. QUE. IDEM. IUS. ESTO. Qui autem sic dicti fuerint, declarat Festus in Epitoma: 'Sanates dicti sunt, qui supra infraque Romanam habitaverunt, quod nomen his fuit, quia cum defecissent a Romanis, brevi post redierant in amicitiam quasi sanata mente. Itaque in duodecim cantum est, ut idem juris esset Sanatibus quod Forctibus, id est, bonis, et qui nunquam defecerant a Romanis.' Sic quidem Festus in Epitoma, sive potius Paulus ex eo. Ipse vero Festus sequentia ex Scaligeri mente in hanc prope modum sententiam adjecerat: 'Sulpicius autem Sanates et Opilius aiunt dici inferioris loci gentes, ut Tiburtes et alios, qui cum populo Tiburtino habitarent in agro Tiburti, id est, omnes peregrinos inferiorisque loci. Itaque scriptum esse in XII. *Nemo solutoque Forcti Sanatique idem jus esto*, id est, bono Romano, idem et peregrino qui et inferiori loco est. Sunt qui intelligunt colonias, quæ sunt deductæ in Priscos Latinos a Tarquinio Prisco, quas Inegerit secundum mare infra Romam in civitates Latinorum eosque Sanatis, propterea quod præter opinionem eos pacavisset sanavissetque, et cum eis pacisci potuisset, non inavit, ut auctores sunt Cincius lib. 11. de Officio Jurisconsulti, M. Valerius Messala in XII. explanatione. Idem tamen in eo libro, quem de dictis involute inscribit, Forctis et Sanatis ait duas gentis finitimas mari, de quibus legem hanc inscriptam esse videri. Uti duæ maritimæ gentis eodem cum P. R. haberentur jure. Neque alios quam Forctes et Sanates legem hanc significare

existimat hoc intellecta. Multi sunt, quibus id quod pluribus placuit, displiceat: et aliter in XII. *Sanati, Forcti* interpretentur: hoc est sanati, insani.

Vades] Varro lib. v. de L. L. 'Vas appellatus, qui pro alieno vadimonium promittebat. Consuetudo erat, cum reus parum esset idoneus in certis rebus, ut pro se alterum daret.' Paulus ex Pesto 'Vadem' interpretatur 'sponsorem datum in re capitali.' Quam differentiam etiam Aulusius inter 'vadem' et 'prædem' ponit: 'Quis subit in pœnam capitali iudicio? Vas. Quid si lis fuerit nummaria, quis dabitur? Præd.' In capitali iudicio 'Vas' quasi sponsor mortis habitus. Quæ enim pœna manebat reum, si non sisteretur, sponsor sistendi se eodem supplicio obnoxium reddebat. Huiusmodi 'Vas sistendi' et 'Vas mortis' Ciceroni dicit ut, quemadmodum et Græcis *ἑγγυητὴς θανάτου* appellatur. Non solum autem in re capitali, sed etiam in iudiciis privatis hi Vades dari soliti, qui sponsores erant, vel fideiussores sistendi aliquem in iudicio. Magnus Salmasius in De Modo Usur. cap. 16. contendit, 'Vadem' proprie esse, qui citatus in iudicium, ire debet, *ὁ βὰς*. Esse enim reum principalem, qui sese ad diem dictam sistere iudicio tenetur, et ire, vel vadere, quo est vocatus. Quèm vero sponsorem pro se dat, ut, nisi eat ipse, pœnam, qui pro eo fideiussit, vicem ejus subeat, eum etiam 'Vadem' appellatum, quasi qui pro vade promittere, eum iturum in iudicium. Sic ergo cum 'vas' *ὁ βὰς*, vere esset ille, qui vocatus in ius vadere deberet, illum, qui exhibiturum se enim iudicio cavebat, quasi vadendi, et in ius eundi pro alio sponsor, 'vadis' quoque nomen nactum esse, quia pro vade caveret. Hinc 'vadimonium promittere' hic sponsor dicebatur, hoc est, 'itionem in ius pro alio.' Atque hoc

etiam verbum 'vadari' ostendit, quod non solum spondere est, et vadem se pro alio constitnere, sed etiam in ius vocare et denunciare alicui, ut in ius eat, diem illi dicere, ut sit 'vas,' hoc est, in ius ambulet. Hinc in Glossis Philoxeni, 'Vadatur' redditur, *κατεγγυᾶται*, et *μετὰ παραγγελίας συντάσσεται*. Quibus utraque significatio attingitur. Nam *μετὰ παραγγελίας συντάσσεται* est constituere alicui diem cum denunciatione, qua in ius ire debeat. Sic Plautus in Aulularia, 'Ut sibi liceret milvum vadari,' id est, in ius vocare, diem milvo dicere. Inde et 'vadimonium' duas quoque res significat, ipsam *ἐμφάνειαν* 'exhibitionem,' sive 'in ius itionem,' et *ἐμφαυελας ἑγγυήν* 'exhibitionis sponsonem.' Sic 'vadimonium facere' dicitur is, qui sese sistit iudicio et exhibet, non qui sponsonem facit. 'Vadimonium' vero 'præstare' dicitur is, qui pro alio sponsonem in iudicio sistendi facit. Vadimonium quippe præstare est, quod Græci dicunt *ἑγγυήν δοῦναι*, *ικανοδοσίαν δοῦναι*. Ita Cornelius Nepos in Vita Attici de Fulvia Antonii: ' Nunquam illa vadimonium præstitit.' At in illa loquutione 'Vadimonium facere,' nemo potest vadimonium pro sponsonem et *ἑγγυήν* interpretari. Omnium optime hoc discrimen ostendit Seneca in libro De Brevit. Vitæ his verbis: 'Quantum vadimonium sua atque aliena occupent.' Ubi 'sua vadimonium' sunt *ἡ ἰδία ἐμφάθεια*, quibus suo nomine in ius quis ire citatus debet. At 'aliena' *ἡ ἐμφαυελας ἑγγυή*, quibus alium promittit aliquis se exhibiturum. Plura in hanc sententiam vide sis apud Salmasium loco indicato.

Subvades] Subvades, ut optime Salmasius De Mod. Usur. dicto cap. 16. observat, sunt vadium vades, hoc est, qui spondent pro ipsis vadibus. Ut 'subprædes' erant qui pro ipsis prædibus fideiuebant. Hi 'sequentes,' vel 'secundi fideiussores,' ut hi pro

quibus intercedebant, 'primi' et 'principales.' Ita in l. xxviii. D. de fidejussor. 'Præterea si quæraturnon solvendo sit principalis fidejussor, etiam vires sequentis fidejussoris ei adrogandæ sunt.' Ille 'vas' vel 'præs:' hic sequens vel secundus fidejussor, antiquo sermone 'subvas' et 'subpræs.' Si vadimonium promitteret fidejussor, qui pro eo iterum fidejussor existeret, 'subvadis' nominis appellabatur olim. An vero 'subvadum' nomen tam antiqua res fuerit, ut quidem ineptus ille tergiversator hic apud Auctorem nostrum persuadere vult, qui illud cum omni antiquitate duodecim tabularum evanuisse dicit, merito dubitat Salmasius. Nam cum 'vadum' appellatio ab optimis quibusque auctoribus usurpata legatur, qui ætatem illam non multum antecessere, ut Augusti ævo et adhuc inferiori, quo 'vades' noti erant pro sponsoribus in judicio sistendi, quid obstabit, quo minus 'subvades' nominari tum potuerint, qui vadibus existebant vades? Sic 'Subnero' Tertulliano, quasi secundus Nero de crudelitate, ut 'Submarinus' Ciceroni, secundus Marius, præ similitudine morum. Ergo et 'subvades' secundi vades. Gellii tamen temporibus 'subvadum,' ut et 'vadum' vox ab usu recessisse et in foro minus frequentata videtur, cum generali potius nomine 'sponsores' vel 'fidejussores' appellarentur.

Et viginti quinque asses] Intelligit pœnam injuriæ levioris, ex Leg. xii. Tabularum, in quibus scriptum erat, Si. INJURIAM. FAXIT. ALTERI. VIGINTI. QUINQUE. AERIS. PœNÆ. SUNTO. ut testatur Auctor noster infra lib. xx. cap. 1. ubi et narrat Favorinum Philosophum adversus Sext. Cæciliū Jurisconsultum, hanc pœnam ut minus levem exagitasse hiæce verbis: 'Quis erit tam inops, quem ab injuriæ faciendæ lubricine viginti quinque asses deterreant? Itaque cum

eam legem Q. Labeo quoque vester in libris quos ad xii. tabulas conscripsit, non probaret, Quidam,' inquit, 'L. Veratius fuit, egregie homo improbus atque immani vecordia, is pro delectamento habebat, os hominis liberi manus suæ palma verberare: cum servus sequebatur crumenam plenam assium portitans: et, quemcunque depalmarat, numerari statim secundum duodecim tabulas viginti et quinque asses jubebat. Propterea, inquit, Prætores postea hanc pœnam abolescere et relinquī censuerunt; injuriisque æstimandis Recuperatores se daturos edixerunt.' Cui Cæciliū etiam respondiisse refert: 'Decemviros non omnino omnes injurias isto paucō ære xxv. assium diluissē: tametsi et hæc ipsa paucitas assium grave pondus æris fuerit, quod librariis assibus in ea tempestate populus uteretur. Atrociore vero injurias impensiori damno vindicatas, quibusdam etiam talionis pœna opposita.'

Et taliones] Talionis Lex hujusmodi in xii. Tabulis erat: Si. MEMBRUM. RUPIT. NI. CUM. EO. PACIT. TALIO. ESTO. Hanc quoque legem infra lib. xxii. cap. 1. Favorinus reprehendit, ob ulciscendi acerbiteratem, et exsequutionis difficultatem; cui etiam Cæcilius suo more respondet, Decemvirosque in talionis pœna in atrocioribus injuriis statuenda defendit. Priscianus lib. vi. ex Catonis lib. iv. Originum locum profert, ad hujus legis interpretationem singularem: 'Si quis membrum rupit, aut os fregit, talione proximus cognatus ulciscitur.' Imper. in Cod. Theodosian. lib. ix. tit. 3. de exhib. vel transmitt. reis lib. iii. appellatur 'pœna reciproci.' Theophilus Instit. De injur. vocat *ταυτοδεδαι*. Talionis pœnam legibus Mosaicis etiam obtinuisse, ut dens pro dente, oculus pro oculo, &c. notum est. Aristoteles lib. v. Ethicor. scribit Rhadamanto etiam

placuisse, ut quod quis alteri fecisset, ipse pateretur: quod tamen Aristoteli non adeo probatur. Hujus XII. Tabul. legis meminit etiam Justinianus in Instit. De injur. § pœna.

Furtorumque questio cum lance et licio] De Furto per lancem et lici-um quesito, vide notata supra XI. 18.

Omnisque illa duodecim tabularum antiquitas, nisi in legis actionibus centumviralium causarum lege Æbutia lata] Ex hisce verbis Antonius Augustinus lib. de Legibus, Centumvitalia judicia lege Æbutia constituta esse existimat, quod etiam verba ipsa non expriment, putat tamen utrumque et de centumvirali judicio, et de Legis actionibus XII. Tabul. nisi earum causarum, quæ apud Centumviros essent agendæ, abrogandis fuisse cautum. Paulus vero Manutius in De Legib. Roman. simpliciter lege Æbutia XII. Tabulas correctas fuisse putat. Cui accedit Hotomanus lib. de Legib. qui Æbutium Tribunum plebis de tollendis legum actionibus XII. Tabularum legem rogasse scribit. Ant. autem Augustino subscribit Sibr. Siccama lib. I. cap. 8. De Centumvir. judicio. Neque id factum absque ratione verisimili. Cum enim ejus temporis historia, quo consentaneum est Centumviros esse institutos, apud Livium temporum injuria deperdita sit, alique ejus rei speciatim non meminerint, constet vero Æbutiorum familiam eo tempore et postea diu varios magistratus gessisse, putat ille Æbutium Tribunum pleb. legem de Centumviris populum rogasse, idque factum ipsius judicio Anno U. C. DXXX. Q. Latatio Cercone A. Manlio Coss. aut paulo post. Centumviri enim ex triginta quinque tribubus electi sunt, ut ex Festo constat. Tribunum vero numerus demum anno U. C. DXXX. ad XXXV. pervenit, ut docet Florus Epitom. XIX. Igitur non ante, sed

vel eo ipso anno, vel paulo post, Centumvirale judicium constitutum. Stephanus quoque Pighius in Annalibus, Centumvirale judicium lege Æbutia existimat institutum esse, sed refert ad annum U. C. DXX. Q. Fabio Maximo, M. Pomponio Coss. Ex Gellii enim verbis videtur sibi colligere Æbutiam legem latam esse, cum centumvirale judicium institueretur: et eadem XII. Tabularum leges de jure privato imprimis fuisse correctas et reformatas, actionibus quibusdam certis et solemnibus, ut Pomponius D. de Orig. Juris tradit, compositis ad illius sæculi statum, et ad novi judicii exercitium accommodatis, quibus inter se homines disceptarent, ne populus ut vellet ex legum tabulis XII. actiones diutius varie institueret. Nam cum anno præcedenti, quo tribus ad numerum XXXV. suppletas diximus, novus Prætor qui inter cives et peregrinos jus diceret, priori urbano Romæ adjectus esset, accessit non diu post insuper centumvirale judicium, ne in civitate potenti et in dies augescente justitia deesset. Quod et Pomponius D. de Orig. jur. non dissimulat, qui post duos Prætores urbanum et peregrinum, centumviros litibus judicandis constitutos fuisse tradit. Quemadmodum igitur eodem quasi tempore, sic eadem quoque de causa, Prætorem alterum peregrinum, et centumviros Romæ creatos ex jam dictis liquet; ille quidem, ut collegam urbanum Prætorem judiciorum onere sublevaret; hi autem, ut sublevarent utrumque, crescente simul cum ipsa Republica atque Imperio in tanta civitate, litium et causarum multitudine, privatis civibus apud externas nationes et longinquis in regionibus negotiari incipientibus.

§ 4 *Neque amplius, quam mille quingentum aeris in censum deferbant*] Falsum est, ut optime notavit Salmasius De Fœn. Trapezit. quod hic Jul.

Paulus, ait tantulam summam, ut est mille quingentum æris, quæ efficiunt in auro illius ævi, tres aureos cum tribus aurei quartis, in censum delatam fuisse. Nemo enim, qui minus quam quinquaginta aureos in bonis haberet, aliquid in censum deferre solebat, quia nec in ulla classe erat. Minimus quippe census ultimæ et quintæ classis fuit eorum, qui duodecim millibus æris et quingentis censebantur. Infra hunc censum positi omnes extra classes fuere, et capite, non ære, censebantur. Et quamvis inter hos etiam quidam gradus fuerint, ut inter divites, ita ut alii aliis aliquanto plus in substantia habuerint, omnes tamen 'Proletarios' et 'Capitecensos' eosdem dictos esse vult Salmasius, non, ut Paulus hic, hoc discrimine separatos 'Proletarios' et 'Capitecensos,' quasi hi pauperiores essent, illi minus. Unde et ridiculam esse ait, quod statim hic subiicitur: 'Qui mille, aut perquam parvo ære censebantur, capitecensi vocabantur. Extremus autem census capitecensorum, æris fuit trecenti septuaginta quinque.' Si enim capitecensi dicebantur, nullo ære censos constat. Et quid miserius istis hominibus, in quorum substantia tota nihil amplius esset, quam trecenti et septuaginta quinque asses, id est, triginta septem drachmæ cum dimidia, sive aureus unus cum vix dimidio?

Proletarii] Nonius: 'Proletarii cives dicebantur, qui in plebe tenuissima erant, et non amplius quam mille et quingentos æris in censum deferrebant.' Quæ ex Auctore nostro more suo descripsit, et eundem errorem erravit, cum Proletarios dixit mille quingentos æris in censum detulisse. Alio loco meliorem Auctorem Nonius secutus scribit: 'Proletarii dicti sunt plebei, qui nihil Reipubl. exhibeant, sed tantum prolem sufficiant.' Proletarios autem et capitecensos

pro eodem hominum genere, ex infima scilicet plebe, ut modo juxta Salmasii sententiam notavimus, Romæ habitos, constat etiam ex Festa, quamvis verba ejus a Paulo truncata sint, ubi inquit: 'Proletarium census dictum, quod ex his civitas constet, quasi prolis progenie.' Sicenim lego. Ex infima itaque plebe 'Capitecensi' dicti, qui nihil præter caput suum in censum deferrebant. Iidem cum prolem Reip. progignerent, 'Proletarii' inde dicebantur; et non amplius a capitis censione, sed prosperiore vocabulo a munere, officioque prolis edendæ appellabantur.

§ 5 *Res, pecuniaque familiaris*] Legendum forte, *Res, pecunia, atque familia*. Ut statim de capitecensiis, 'quia familia pecuniaque his aut tenuis.' Pecunia enim familiaque junctim posita pro tota hominum substantia sæpius apud Auctores occurrat, et non semel etiam apud nostrum.

Neque proletarii, neque capitecensi milites] His similes fuere qui apud Atticos *θῆτες* dicebantur. Ab omnibus enim reipublicæ oneribus et tributionibus erant immunes, et a militia etiam vacationem habebant. Sic Harpocration: *Θῆτες οἱ ἀπορότατοι ἐλέγοντο. οὗτοι δὲ οὐδεμίαν μετέχον ἀρχῆς, ὥς καὶ Ἀριστοτέλης δηλοῖ ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ. οἳ δὲ οὐκ ἐστρατεύοντο εἴρηκε καὶ Ἀριστοφάνους*. Similia tradunt Pintarchus in Solone, et Vetus Scholiastes Aristophanis ἐν Ἰππύτοις pag. 326. Edit. Colon. Allobrog. anni 1607.

Armæque iis sumptu publico præbebantur] Hoc est quod Ennius scribit: 'Proletarius publicitus scutisque ferroque Ornatus ferro.' Additque 'muros, urbemque forumque Excubiis curant.' Quibus notat Proletarios milites etiam scriptos, muros duntaxat custodisse et urbem. Neque enim, in aciem id genus hominum educabant, aut cæteris legionibus immisce-

bant, sed in urbe retinebant sub oculis et cura seniorum: Post Marium tamen et Capitecensi vulgo in militiam scripti, cæterisque militibus permixti.

§ 6 ASSIDUUS in XII. tab. pro locuplete, &c.] Festus *Adriduus* per d scribit: 'Adriduus dicitur,' inquit, 'qui in ea re quam frequenter agit, quasi consedisse videatur: alii adsiduum locupletem, quasi multorum assium dictum putarunt; alii eum qui sumptu proprio militabat, ab asse dando vocatum existimarunt.' Quem scribendi modum Sosipater Charisius reprehendit lib. 1. 'Adriduus quidam per d scribant, quasi sit a sedendo figuratum, sed errant. Nam cum a Servio Tullio populus in quinque classes esset divisus, ut tributum, prout quisque possideret, inferret; ditiores, qui asses dabant, Assidui dicti sunt; et quoniam soli in negotiis publicis frequentes aderant, eos qui frequentes assunt, Assiduos, ab assibus dixerunt.' Sane rectius assiduus cum pro locuplete ponitur, sic dictus ab assibus dandis, quia 'asses duit,' hoc est, 'det.'

De C. Mario Consule et de capitecensis] De eadem re Plutarchus in Mario: 'Ἀναγορευθεὶς δὲ λαμπρῶς, εὐθὺς ἐστρατολόγει παρὰ τὸν νόμον καὶ τὴν συνθήκαι, πολλὴν τὸν ἔπαινον καὶ δοῦλον καταγράφων, τῶν πρόσθεν ἡγεμόνων οὐ προσδεχομένων τοὺς τοιοῦτους, ἀλλ' ὥσπερ ἄλλο τι τῶν καλῶν, τὰ πᾶσα μετὰ τιμῆς τοῖς ἀξίοις νεμόντων. ἐρέχυσεν τὴν οὐσίαν ἐκείστου τῆναι δοκοῦντος. Id est, 'Consul declaratus splendide, statim delectum habuit præter legem et morem, plurimos e pauperibus et servili genere conscribens: cum antea duces hos tales non susciperent, sed arma quoque, ut aliud aliquid honestorum, non nisi honestis dignisque darent, cum quisque velut pignus rem familiamque opponere videretur.'

CAP. XI. *Marsis hominibus*] Plinius lib. VIII. cap. 2. nbi de Payllo-

rum vi contra serpentem ictus dixerat, subiungit: 'Simile et in Italia Marsorum genus durat, quos a Circes filio ortos servant, et ideo inesse iis vim naturalem eam.' Et lib. XXVIII. cap. 3. 'Quorundam hominum tota corpora prosunt, ut ex his familiis, quæ sunt terrori serpentibus, tacta ipso levant percussos, suctuve humido. Quorum e genere sunt Paylli, Marsique, et qui Ophiogenes vocantur in insula Paro.' Glossæ Philoxeni: 'Μαρσæ: Ἀσπιδοθήρας, Ὀφιοδιώκτας.' Aliæ Glossæ Cyrillo ascriptæ: 'Ὀφιοδιώκτης, Marsio.' leg. *Marsus*. Hinc J. Firmicus lib. 1. Astronom. cap. 6. 'Marsi erunt, qui pestiferos angues, sopitis et accubatis aculeis opprimant.' Adde ejusdem libri cap. 16. et 25. Item lib. IV. cap. 7. Res satis vulgata, nec opus, ut diutius in hæreamus.

Incentrationibus] Incantationibus. Nam Marsos etiam cantaminibus usos tradit Lucilius Satyr. lib. XX. 'Jam dirumpetur medius, jam ut Marsus colubros Dirumpit cantu, venas cum extenderit omnes.' Inde etiam ex Pomponii Pistoribus. 'Mirum ni hæc Marsa est, in colubros callet canticulam.' Idem de Marsis tradunt Virgilius lib. VII. *Æneid.* et Silius Ital. lib. VII.

Qui Paylli vocantur] De Payllis vide quæ supra notata sunt IX. 12.

In quarto denique Herodoti libro] Herodoti verba hæc sunt: *Νασαμώνες* δὲ προσβόμουροι αἰσι Ψύλλοι οὗτοι ἐξαπολάλασι τρέψω τοῖσδε ὁ νότος σφι πᾶναι ἄνεμος τὰ ἔλντρα τῶν ὕδατων ἐξήβησε, ἣ δὲ χάρη σφι πᾶσα ἐντὸς ἰούσα τῆς Χέρτιος, ἦν ἄνθρωπος, οἱ δὲ βουλευσάμενοι κοινῇ λόγῳ, ἐστρατεύοντο ἐπὶ τὸν νότον (λέγω δὲ ταῦτα τὰ λέγουσι Λίβυες) καὶ ἐκεῖ τε ἐγένοντο ἐν τῇ ψάμμῳ, πρὸς αὐτὸν ὁ νότος κατέχευε σφέας. ἐξαπολομένων δὲ τουτῶν, ἔχουσι τὴν χάριν οἱ Νασαμώνες. Id est, 'Nasamonibus confines sunt Paylli, qui hunc in modum interciderunt: Auster eis omnia re-

teptacula aquarum arefecerat: erat autem omnis eorum regio, quæ intra Syrtim est, aquarum inops. Ob id isti publico colloquio atque consilio expeditionem fecere adversus austrum, (quæ Libyes memorant refero) hos, cum ad arenas venissent, auster spirans illic obruit. Psyllis extinctis, eorum terram Nasamones obtinent.

§ 2 *Ad unum omnis interisse*] Sic Noster supra lib. iii. cap. 7. 'Quadringenti omnes ad unum perfossi gladiis, aut missilibus operiti, cadunt.' Sic enim ibi lego, non ut vulgo editum, *omnes tam una perfossi, &c.* Eodem modo Ammianus Marcellinus lib. xxxi. 'Trucidassetque omnes ad unum, ni,' &c. Idem lib. xiv. 'Perlissent ad unum, ni,' &c. Item Sextus Aurel. Victor de Viris Illustrib. 'Ad unum occisione perierunt.' Apuleius Metamorphos. lib. iv. 'Statimque custodes, qui prope sepiti quiescebant, mox ad unum omnes etiam janitorem ipsum gladio conficit.'

CAP. XII. 'Ἀνὰ τοῦ ἔρρειν] 'A vagando,' sive 'ægre eundo.' Verbum ἔρρειν, usurpatur, improprie, cum quis in malam rem ire jubetur. Ut Hornerus in versu sequenti.

'Ἐρρ' ἐκ νήσου, &c.] Id est, 'Abeas oculus ex insula pessime viventium.' Ekst. 'Ὀδυσσ. κ'. vs. 72.

Alucinari factum scripsit ex eo quod dicitur Græce ἀλῶειν] Glossæ Philoxeni: 'Alucinatur, ἀλῶει.' Nonius scribit cum aspiratione *halucinare*, et interpretatur 'aberrare, et non consistere atque dissolvi, et obstupescere atque tardari;' atque ita hoc verbo Veteres nos ait, subijcitque exemplum, quod proculdubio ab Auctore nostro, tacito ejus nomine, ut solet, hausit: 'Et assiduo oscitantem vidit, atque illius quidem delicatissimas mentis et corporis halucinationes.' Vestigium horum verborum exstat in lemmate cap. 3. lib. viii. *Alucinari* tamen scribunt omnes libri Veteres,

ut testatur Salmasius in Plinianis Exercitation. quod etiam non, ut Cloatius Verus hic apud Gellium, factura putat ab ἀλῶειν, verum ex ἀλῶειν. Psellus de antiquis Medicinæ vocabulis: 'Ἀλῶειν, ἢ μετ' ἐκλύσεως ἀπορία. Erotianus in Lexico: 'Ἀλῶειν, ἀπορία μετὰ χάσμεν. Unde et Hieronymus ἀλῶειν per χάσμεν exponit. Quia scilicet frequentes oscitationes oboriuntur eis, qui simili tenentur languore et anxietate animi. Sic Gellius supra l. vii. c. 17. 'At ille oscitans et alucinanti similis.' Et lib. iv. cap. 20. De Oscitatione, eam esse dicit, 'indicium vagi animi et alucinantis.' Aliter Fulgentius de prisco Sermone: 'Alucinari, dicitur vana somnare: tractum ab allucitis, quos nos κάρωνες dicimus, sicut Petronius Arbitrator asserit: Nam centum vernales me allucitæ molestabant.' Octavius Pantagathus, ut in Orthographia scribit Aldus, id olim deducebat a præverbio *a* et *luce*, ut proprie sit 'a luce aberrare.' Quemadmodum Veteres 'oblucinare' dixerint, pro 'errare.' Festus: 'Oblucinasse dicebant Antiqui, mente errasse, quasi in luco Deorum alicui occurrisset.' Quamquam videmus Festum allam hujus vocis originem adducere. Magnus Vossius in Etymologico adsentitur iis, qui 'alucinari' a 'luce' derivant. Nec tamen arbitrat, tam esse 'a luce aberrare,' quam ad lucem offendo. Eoque scribendum putat *alucinari*, quasi 'adlucinari.' Ut de iis dicatur, qui luce oculos præstringente, minus vident. Quemadmodum illis usu venire solet, qui contra claram Solis lucem direxere pertinacius oculos, vel e locis tenebrososis in apricum devenerint.

Unde elucum quoque esse dictum putat] Varie de hac voce Festus: 'Elucus significat languidum ac semisomnum, vel ut alii volunt, alucinatorem, et nugarum amatorem. Sive halonem, id est, hesternò vino languen-

tem, quem *ελων* vocant Græci.' Allo loco: 'Helucus, ab hiatu et oscitatione dictus.' Salmasio in Plinianis placet 'Elucns' esse ex Græco *ἑλυγος*. Tardamque et hebetem significare proprie, vel tarditatem et stuporem. 'Ἠλυγὰ ὄρη apud veterem Poëtam, τὰ ἐν σκότῳ κατεχόμενα. Hinc 'Ἠλυγος, homo Elucns, ὁ ἐπισκιασμένος, tarditate et stupore obsessus. Sed 'Elucum' etiam pro ipso affectu sumitur, quem Gellius definit 'tarditatem animi et stuporem, qui alucinantibus plernumque usu venit.' Et sane 'Elucum' proprie videtur stupor esse animi ex hesterno vino, sive crapula procedens. Quo stupore affectum Græci *ελων* appellant. Atque ita usus Tertullianus lib. de Corona militis: 'Liberum, eundem apud Ægyptios Osirin, Harpocraton industria hederatum argumentatur, quod hederæ natura sit, cerebrum ab eluco defendere.' Quasi dicat, hederam conducere, ne quis ex hesterno vino capitis dolorem sentiat. 'Ἐωλοκρασία Græcis dicitur, quia causa ejus τὸ *ελων κῆμα*; ubi *ελων* est *χθεσὼν*, hesternum, pridianum. Hesychius: 'Ἐωλοκρασία, χθεσινῇ μέθῃ. Hac significatione etiam Apuleius in Apolog. 'Crassus ipse ubi gentium est? an Alexandriam tædio domus remeavit? an parietes suos detergit? an quod verius est, ex crapula eluco attentatur?'

Βάσκανον] Invidum.

Βασκαίνω] Invidere. *Βασκαίνω* vero dicitur, quasi *φάσει καίνω*, hoc est 'oculis' vel 'adspectu occido,' ut scribit Auctor Etymologici Magni, item Theocriti Scholiastes. Oculis autem fascinandi vim inesse Veteres credidisse, constat ex Virgilio Eclog. III. 'His certe neque amor canssa est, vix ossibus hærent. Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.' Item ex illis Plinii lib. VII. cap. 2. 'In eadem Africa familias quasdam effascinantium Isigonus et Nympho-

dorus tradunt, quarum landatione intereant probata, arescant arbores, emoriantur infantes. Esse ejusdem generis in Triballis et Illyriis adjicit Isigonus, qui visa quoque effascinent, interimantque, quos diutine intneantur, iratis præcipue oculis.'

§ 2 'Ἀπὸ τοῦ φαίνεσθαι, &c.] Id est, 'Ab apparendo ad id, quod melius ac benignius est.'

Hypsicratem] Citatur hic etiam a Varrone lib. IV. de L. L. item a Festo in voce 'anrum,' ubi male vulgo *Hypocrates* editum: legendum enim, ut monuit J. Scaliger, *Hypsicrates*, qui de Romanis vocibus scripsit, quæ a veteri lingua Græca derivantur. Alius ab hoc videtur Hypsicrates Amisenus Historicus, cujus mentio apud Lucianum in Macrobiis.

§ 3 *Fenus autem dictum a fetu*] Varroni subscribit Festus: 'Fenus,' inquit, 'appellatur naturalis terræ fetus; ob quam causam et nummorum fetus, fenus est vocatum, et de ea re leges fenebres. Fenus et feneratora, et lex de credita pecunia, Fenebria, a fetu dicta; quod crediti nummi alios pariant, ut apud Græcos eadem res *τόκος* dicitur. Fenum quoque prætorum ab hac causa est appellatum, quando id ipsum manens quotannis novum parit.' Eadem est sententia Nonii Marcelli: 'Fenus,' inquit, 'ab eo dictum est, quod pecuniam pariat incrementi tempore, quasi fetus aut fetura. Nam et Græce *τόκος* dicitur, ἀπὸ τοῦ τίττειν.' Ubi et subjicit eundem Varronis locum, quem Gellius adducit, idemque de Catone scribit; quæ more suo ex Gellio desumpsit. Salmasio vero de Usuris cap. 2. ineptum falsumque etymum videtur *fenus a fetu*. Nec dubium ait esse, quin a Græco originem duxerit, unde res ipsa traducta est. Græcis enim *πῶνος* idem est, quod *πωλή*. Ex *πῶνος* igitur natum illud Latinis 'fœnus,' ut 'Fidus' ex Æolico *πίττις*, et 'fides' ex *πίττις*. Cæ-

terum *τοῦ* vel *τοῦ* Græcis non solum pœnam vel multam notat, aut pecuniam qua depeciscebatur is, qui aliquem occiderat, cum cognatis vel affinibus mortui, sed etiam quod in mercedem ac pretium, præmiumque vel compensationem cujuslibet rei dabatur. 'Fœnus' itaque e Græco antiquo *τοῦ* venit, quæ est merces, vel pretium, vel etiam pœna. Idcirco autem sic proprie appellarunt pecuniam creditam ea conditione, ut pro ejus usu medii temporis, quamdiu maneret apud accipientem, solveretur aliquid mercedis nomine, quæ est usura. Vossius autem in Etymologico putat verius esse, quod 'fœnus' sit ab obsoleto 'feo' unde et 'fœtus,' 'secundus,' 'fœmina,' 'fœmna' alibi deducit.

CAP. XIII. *D. Hadrianus in oratione*] Citatur D. Hadrianus Orationum XII. a Charisio lib. II. Scripsit etiam sermonum libros, quorum primum Idem Charisius eodem libro laudat.

De Italicis] Italicenses dicti ab Italica urbe a Scipionibus in Hispania condita. Stephanus de Urbibus: *Ἰταλικὴ πόλις Ἰβηρίας, τὸ ἄρκεον Ἰταλικήσιον*. De eadem Ptolemæus Geograph. lib. II. cap. 6. 'Juxta Lusitaniam tenent Turditani urbes plurimas, in quibus Lælia, et Italica, et Gallica ad Lusitaniam spectat, utraque in ultimis Hispaniarum sita.' Condidit autem Scipio hanc urbem, cum rebus in Hispania compositis, de reditu in Italiam cogitans omnes Italos vulneribus affectos in nova urbe collocavit, quam de ipsorum patria Italiam appellavit, ut Anctor Appianus Alexandrinus in Ibericis.

Unde ipse ortus fuit] Unde scilicet D. Hadrianus originem duxit. Non quod in Italica natus fuerit, ut male scribant Eutropius, et Hieronymus in Chronico Eusebiano. Origo quippe Imperatoris Hadriani vetustior a Picentibus, posterior ab Hispaniensibus manat; siquidem Hadria ortos majores

suos, apud Italiam, Scipionum temporibus, reedisse in libris vitæ suæ Hadrianus ipse commemoraverat, ut scribit Spartianus in ejus vita. Majores itaque Hadriani fuere Italicenses, ipse vero natus est Romæ IX. Kal. Febr. Vespasiano septies et Tito quinquies Cons.

§ 2 *Municipes ergo sunt cives Romani ex municipiis*] Festus: 'Municipes erant, qui ex aliis civitatibus Romam venissent, quibus non licebat magistratum capere, sed tantum muneris partem. At Servius filius aiebat initio fuisse, qui ea conditione cives Romani fuissent, ut semper Rempublicam separatim a populo Romano haberent, Cumanos videlicet, Acerranos, Atellanos, qui æque cives Romani erant, et in legione merebant, sed dignitates non capiebant.' Idem paulo post: 'Municipium id genus hominum dicitur, qui cum Romam venissent, neque cives Romani essent, participes tamen fuerunt omnium rerum ad munus fungendum una cum civibus Romanis, præterquam de suffragio ferendo, aut magistratu capiendo; sicut fuerunt Fundani, Formiani, Cumani, Acerrani, Lanuvini, Tusculani, qui post aliquot annos cives Rom. effecti sunt. Alio modo cum id genus hominum definitur, quorum civitas unversa in civitatem Romanam venit, ut Aricini, Cærites, Anagnini. Tertio, cum id genus hominum definitur, qui ad civitatem Romanam ita venerunt, uti municipia essent sua cujusque civitatis, et coloniarum, ut Tiburtes, Prænestini, Pisani, Arpinates, Nolani, Bononienses, Placentini, Nepesini, Sutriini, Lucenses.' Ex his Festi verbis videmus, 'Municipes' non semper eodem modo acceptos. Illud interim constat, Municipes ex eo nominatos, quod jus adepti essent cum populo Romano munera capiendi. Unde et Ulpianus, Municipes proprie dictos ait, 'qui in civitatem Romanam accepti, munus partici-

pesferent; item Paulus dicit, 'Municipes appellatos, quod munera civilia caperent.' Munera vero nihil aliud sunt, quam officiorum civilium jura. Municipes itaque fuere homines juris civium Romanorum participes, et municipium oppidum jure civium Romanorum donatum. Cæterum notandum etiam, Municipes non semper ejusdem fuisse juris. Nam primis temporibus civitas aliis cum suffragio, aliis vero sine suffragii jure data fuit; quibus autem cum suffragio data erat, ii Romanis vivebant legibus, ac habebant jus Romæ petendi magistratus; quibus vero sine suffragio data erat civitas, ii suis vivebant legibus, neque Romæ ad dignitates admittebantur. Postea exæquatam est municipiorum jus, omnibusque suffragii ferendi potestas delata. Tandem etiam hæc conditio mutata, quod Municipes suæ libertatis amantes, vivere mallet Romanis soluti legibus. Atque de hoc postremo Municipum genere, Gellii verba capienda, quippe quod suo tempore potissimum obtinuit. Hinc etiam 'Municipalis lex,' sic dicta, quod fuerit proprium cujusque municipii jus constitutum: quo cives ante adeptam Romanam civitatem utebantur.

Muneris tantum cum pop. Roman. honorarii participes] Per munus honorarium hic non intelligitur Magistratus petendi jus, sed quidam tantum dignitatis gradus; quod nempe honoris causa in civitatem Romanam accepti, cives Romani dicerentur, et in legione, tanquam cives Romani, non in auxiliis, ut socii, militarent: hoc est, quod Festus dixit in verbis adductis, 'quod æque cives Romani erant, et in legione merebant, sed dignitates non capiebant.'

Ni, inquam, populus eorum fundus factus est] Vulgo, cum nunquam populos eor. f. f. esset. At Mss. nunquam populus eorum fundus factus est. Unde nihil facilius quam legere, ut jam olim

edidit Stephanus, *ni, inquam, pop. Ær.* Populus autem fundus factus hoc loco dicitur, qui jura et leges Romanorum adscrivit, et in se recepit. Hoc itaque vult Gellius, Municipes nimirum suis legibus municipalibus vivere, nisi populus eorum, hoc est, tota civitas juri Quiritium a se subjecisset, ac secundum id se victurum in se recepisset; tum enim ea lege municipes teneri, quia populus eorum fundus factus esset, hoc est, leges Romanas adscrivisset, approbassetque. Sic Cicero Oratione pro L. Cornelio Balbo, ubi quis populus fundus esse dicatur, explicat: 'Totum hoc,' inquit, 'in ea fuit positum semper ratione, atque sententia, ut cum jussisset populus Rom. aliquid, si id adscrivisset socii populi ac Latini, et si ea lex, quam nos haberemus, eadem in populo aliquo tanquam in fundo resedisset: ut tum eadem lege is populus teneretur.' Et paulo post: 'Innumerabiles leges de civili jure sunt latæ, quas Latini voluerunt, adsciverunt: ipsa denique Julia, qua lege civitas est sociis et Latinis data, qui fundi populi facti non essent, civitatem non haberent: in quo magna contentio Heracliensium et Neapolitanorum fuit, cum magna pars in iis civitatibus, juris sui libertatem civitati anteferebat.' Additque, 'Hæc vis est iustius et juris et verbi, ut fundi populi, beneficio nostro, non suo jure fiant, cum aliquid populus Romanus jussit, id, si est ejusmodi, ut quibusdam populis sive fœderatis, sive liberis permittendum esse videatur, ut statuant ipsi, non de nostra, sed de suis rebus, quo jure uti velint: tum utrum fundi facti sint, an non, querendum esse videatur.' Hotomanus Observat. lib. II. cap. 19. existimat Ciceronem in hac Oratione non tam explicare voluisse, quis 'populus fundus factus' proprie diceretur, quam causæ ac temporis inservire. Nam, ut Festus scribit, 'Populus fundus

dictor esse rei quam alienat, id est, auctor.' Eodem modo Plautus in *Trinummio* dixit: 'Ei rei fundus pater sit,' id est, auctor. Unde manifestum, fundum populum fieri, qui auctor fit; ut fundus sit auctor. Contra tamen, et recte quidem meo iudicio, Turnebus *Adversar. lib. iv. cap. 12.* contendit Ciceronem vere sincereque hoc argumentum tractasse, sine ulla captionis verborum, fraudeque. Nam etiam 'fundus factus' latius patet, ac auctoritatem omnem significat, tamen in legibus et ea re, de qua agebatur, de populo dicebatur in eam rationem atque sententiam, ut si quid juris Romæ sancitum esset, id si socii approbarent et adsciscerent, ea lege tenerentur, et fundi facti dicerentur. Atque in hac significatione hæc verba hic apud Gellium intelligenda sunt. Neque enim significare possunt, quemadmodum Hotomanus vult, Municipis, hoc est, singulos cives ex municipio ortos legibus Romanis non esse adstrictos, nisi populus eorum ejus rei auctor esset: neque licere quemquam ex sua civitate in aliam sese dare absque sui populi consensu. Nam Cicero in eadem *Oratione* negat in mutanda civitate opus esse populi auctoritate, cum ita cuique sua constet libertas, ut ex urbe, cujus est civis, demigret, alioque domicilium sedemque conferat et collocet: et si in civitatem aliquam adsciscatur, ei se dicare possit, relicto nativo solo; quod idem juris Romanis esse comparatum. Si quis enim, Roma relicta, se alicui civitati dicasset, eam civitate mutatum fore sine populi Romani suffragio, et auctoritate, hujusque rei populum Romanum fundum fieri non oportere: 'Sed cum est illud,' inquit, 'imperitissime dictum de populis fundis, quod commune est liberorum populorum, non proprium federatorum: ex quo intelligi necesse est, aut neminem ex sociis civem fieri posse, aut etiam posse ex federatis:

tum vero jus omne noster ignorat: quod est, iudices, non solum in legibus publicis positum, sed etiam in privatorum voluntate. Jure enim nostro neque mutare civitatem quisquam invitus potest, neque, si velit mutare, non potest, modo adsciscatur ab ea civitate, cujus esse se civitatis velit: ut si Gaditani aciverint nominatim de aliquo cive Romano; ut sit is civis Gaditanus, magna potestas sit huic nostro civi mutandæ civitatis, ne fœdere impediatur, quo minus ex Cive Romano civis Gaditanus esse possit.' Ex quibus etiam verbis manifestum, Ciceronem quidem non negare 'populum fundum factum,' etiam pro 'auctorem fieri' dici. Ita de accusatore Balbi inquit: 'Negat ex fœderato populo quemquam potuisse, nisi is populus fundus factus esset, in hanc civitatem venire.' Id est, nisi populus auctor fuisset. Et paulo post: 'Quid enim potuit dici imperitius, quam fœderatos populos fieri fundos oportere? id est, auctores.' Sed negat Cicero in ea significatione ibi locum habere posse, subjicitque rationem, unde hoc genus dicendi, 'populus fundus factus est,' originem traxerit, verbis istis, quæ modo adduximus, nimirum, quod, cum populus aliquis legem quandam Romanorum adscivit et approbavit, videatur in eo populo, ut in fundo residisse: proinde quasi lex urbem Romanam in qua lata est, pro civitate habeat: populum illum, a quo est adscita, pro fundo quodam suo, ut in eo sedem ponat. Hinc autem per translationem ea dicendi ratio auctoritatem significare cœpit.

Cerites] Sic dicti a Cære, nobilissimo Etruriæ opido, olim etiam Agylla dicta a Pelasgis, a quibus condita fertur, ut ait Strabo lib. v. Stephanus de Urbibus: 'Ἀγύλλα, πόλις Τυρρηνίας. Λυκάρρον, Ἀγύλλαν Ἀλυσσῆτιν εἰσεκόμασεν. Ἔστι δὲ κτίσμα τῶν ἐκ Θερραλίας Πελασγῶν, μετωνομασθῆ

δὲ Καίρε.

Ut civitatis Romana honorem quidem caperent, &c.] Hoc est, ut beneficii loco jure civitatis populi Rom. donarentur; sic tamen, ut ad dignitates capiendas non admitterentur. Quo nomine Romani a Strabone taxantur, quasi ipsi Cæritanos, non ut a se benefactis suis meriti essent, tractassent. Sic enim lib. v. ubi de Etruscorum claritate egerat, subjicit: Καὶ ἐτι τὰ τοῖς Καυρετανοῖς παραχθέντα· καὶ γὰρ τοὺς ἐλόντας τὴν Ῥώμην Γαλάτας κατεπολέμησαν, ἐπιούσιν ἐπιθέμενοι κατὰ Σαβίνους· καὶ ἃ παρ' ἐκόντων ἔλαβον Ῥωμαίων ἐκεῖνοι λάφυρα, ἄκοντας ἀφείλοντο· πρὸς δὲ τοῦτοις, τοὺς καταφυγόντας παρ' αὐτοὺς ἐκ τῆς Ῥώμης ἔσωσαν, καὶ τὸ ἀθάνατον πῦρ, καὶ τὰς τῆς Ἑστίας ἱερείας. Οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι διὰ τοὺς τότε φαύλως διοικοῦντας τὴν πόλιν, οὐχ ἱκανῶς ἀπομνημονεύσαι τὴν χάριν αὐτοῖς δοκοῦσι· πολιτεῖαν γὰρ δόντες, οὐκ ἀνέγραψαν εἰς τοὺς πολλούς· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μὴ μετέχοντας τῆς ἰσονομίας, εἰς τὰς δέλτους ἐξέριψον τὰς Καυρετανῶν. Id est, 'Quibus addi potest Cæritanorum facinus. Hi enim Gallos, qui Romam ceperant, debellaverunt, adorti eos in Sabinis: invitisque eam extorserunt prædam, quam illi volentibus Romanis abstulerant. Præterea Romanos qui Cære confugerant, et æternum ignem, ac Vestales virgines conservaverunt. Ac videntur mihi Romani propter eos, qui tum urbem male administrabant, non satis memores beneficii accepti se exhibuisse. Cum enim eis jus civitatis darent, inter cives tamen nomina eorum non retulerunt, quin et alios, qui æquali jure cum civibus reliquis non fruerentur, in Cæritem tabulas rejiciebant.'

Pro sacris bello Gallico susceptis] Livius lib. v. Post Gallos Roma pulsos, Senatûsconsultum factum ait, quo inter alia decretum: 'Cum Cærilibus publice hospitium fieret, quod sacra populi Romani ac sacerdotes recepis-

sent, beneficioque ejus populi non intermissus honos Deum immortalium esset.'

Hinc tabulæ Cærites appellata, veras vice] In quas scilicet referebantur non qui beneficii loco, ut ante Cærites; sed qui ignominie causa moti tribu, suffragiis privabantur. In Cæritem tabulas autem referebantur plebei. Censores enim, ut scribit Asconius Pedianus in Divinat. Ciceron. cives sic notabant, 'Ut qui senator esset, ejiceretur Senatu; qui eques Romanus, equum publicum perderet. Qui plebeius, in Cæritem tabulas referretur, et ærius fieret, ac per hoc non esset in albo centuriæ suæ; sed ad hoc esset civis tantum, ut pro capite suo tributî nomine æra penderet.' Hinc apud Horatium lib. i. epist. 6. 'Cærite cera digni.' Glossæ Philoxeni: 'Cærites: Δέλτοι, ἐν αἷς τὰς ἐγγραφὰς ἀποτίθενται.'

§ 3 *Coloniæ*] Colonie quid, et unde sint, declarat Servius ad illud lib. i. Æneid. "Tyrîi tenuere coloni." Sane Veteres colonias ita definiunt. Colonia est cætns eorum hominum, qui universi deducti sunt in locum certum ædificio munitum, quem certo jure obtinerent. Alii: Colonia est, quæ Græce ἀποικία vocatur, dicta autem est a colendo. Est autem pars civium aut sociorum, missa ubi Rempublicam habeant ex consensu suæ civitatis, aut publico ejus populi, unde profecta est, consilio. Hæ autem colonie sunt, quæ ex consensu publico, non ex secessionem, sunt conditæ. Sex autem potissimum apud Romanos causæ coloniarum deducendarum reperiuntur fuisse; Vel enim id fiebat ad priores populos a se devictos coercendos; vel ad hostium incurus repellendos; vel seditionis sedandæ causa; vel stirpis augendæ; vel plebis urbanæ exhauriendæ; vel denique præmiis milites veteranos afficiendi causa: unde militares colonie appellatæ. De coloniis plura qui

desideras, vide accuratissime disse-
rentiam Marcum Velsorum lib. iv. et
v. Rer. Augustan. Vindelicarum.

CAP. XIV. *Festinare, &c.*] Nonius
Marcellus, 'Festinare et properare
Veteres voluerunt habere distantiam.'
Ubi Catonis exemplum ex Gellio po-
situm subiicit, additque: 'Verum
utrumque verborum ratio sub hac
significanti proxima est veritati, ut
sit sepe animi properare studiosae ad
res aliquas contententis; festinare
corporis necessitatibus obsequentis.'
Virgil. Æn. l. iv. 'Et mediis properas
Aquilonibus ire per altum?' Idem
Æneid. lib. ii. 'Festinate viri, nam
que tam sera moratur Segnitie?'
Aliter Cornel. Fronto lib. de Differ.
rec. 'Qui properat, apparet non esse
fessus. Qui festinat, videtur esse de-
fatigatus.' Sed hæc Grammaticorum
argutie Veterum auctoritate facile
refelli possunt, qui utroque verbo
utitur pro 'accelerare,' nisi quod
'festinare' videatur motum et cele-
ritatem maiorem exprimere.

Ignaviores] Lipsius Eleet. lib. ii.
cap. 3. reponit *ignaviores*. quod for-
matum putat, ut Optiones, Volones.
Edones, Geriones, Gestiones; a ve-
teri verbo 'ignavire,' quo Accius
usus est, notante Nonio.

CAP. XV. *Theophrastus*] Scripsit
Theophrastus inter alia multa, etiam
septem Libros De Animalibus, ut
testatur Laërtius in ejus vita. Unde
haud dubie hausta, quæ Gellius hic
ex eo de Perdicihus Paphlagonis
tradit. Quod et facit Ælianus de
Animalib. lib. x. c. 35. *Παφλαγόνων
δὲ ἑκα περδίκων διπλὴν ἰσχυοῦναι καὶ κα-
τὰς Θεόφραστος τοῦ φασιν.* 'Paphla-
gonis perdicum cor geminum reperiri
Theophrastus alicubi prodidit.' Et
lib. xi. cap. ult. *Πέρδικες οἱ Παφλα-
γόνες διπλόδιαι εἰναι, ὡς τὰ αὐτῶν Θεόφρασ-
τος λέγει.* 'Perdices, ut scribit Theo-
phrastus, in Paphlagonia cor gemi-
num habent.'

Theopompus in Bisaltia] Idem ex eo
Delph. et Var. Clas.

testatur Ælianus de Animal. lib. v.
cap. 27. *Τὸς δὲ τοῦ Βισαλταίου λαγὸς
διπλὴ τὰ ἦπατα ἔχειν Θεόμπος λέγει.*
'In Bisaltia duplex jecur habere le-
pores Theopompus ait.' Et lib. xi.
cap. ult. *Θεόμπος τοὺς ἐν Βισαλτίᾳ
λαγὸς, διπλὴ ἦπατα ἔχειν ἱκανῶς φησιν.*
'In Bisaltia, Theopompus ait, singu-
los lepores duplex habere jecur.'
Patet hoc a Theopompo scriptum
fuisse in eo libro, quem 'Thaumasia'
inscripserat, cuius meminit D. Laër-
tius in Epimenide et Pherecyde.
Item Servius ad Eclog. vi. Virgilii.

CAP. XVI. *Agrippæ appellat*] Glossæ
Philoxeni: 'Agrippæ, 'Ο ἐπὶ τοῖς
γυνήδεϊς.' Plinius lib. vii. cap. 8. 'In
pedes procidere nascentem, contra
naturam est. quo argumento eos ap-
pellaverunt Agrippas, ut ægre partos.'

Ab ægritudine et pedibus confecto]
Legendum cum Salmasio ad Soli-
nam: *ab ægritudine partus confecto.*
Ridiculum enim est illud de pedibus,
cum Agrippam non ab ægritudine
pedum, sed ab ægro partu dictum
voluerint, ut modo ex Plinio vidimus.
Et Gellium etiam sic scripsisse indi-
cat lemma capitis: 'Agrippas a par-
tus ægri et improspere vitio appella-
tos.' Et sic quoque Nonius, qui ple-
raque ex Gellio nostro describere
solet: 'Agrippæ, qui cum labore
matris edantur; hoc est, per pedes
contra naturam, non per caput. Qua-
si ab ægro partu.' Sed, ut bene ibi-
dem notavit Salmasius, suavissime
somniauerunt Veteres illi, quamquam
doctissimi homines, qui 'Agrippam'
quasi ægre partum dici putaverint,
cum vocabulum sit mere Græcæ δ
'Αγρίππας. Ita Sosipater Grammati-
cus 'Αγρίππας inter nomina mere Græ-
cæ recenset: 'Sed tum primi ordinis,
cum genitivum Græcæ habuerint
per ov: ut δ Αλβείας, τοῦ Αλβείου, hujus
Ænem: δ 'Αγρίππας, τοῦ 'Αγρίππου,
hujus Agrippæ.' Sic τοῦ 'Αγρίππας,
ut nominis Græci meminit alicubi Ve-
tus Theocriti Scholiastes. Latini ita-

A. Gell.

5 D

que hoc nomen, ut alia multa, a Græcis desumpsere; quod primum illis prænomen, postea vero cognomen fuit.

Capite infans nixos] Si Varro intellexerit toto gestationis tempore factum in utero materno capite deorsum, pedibusque sursum elatis situm esse, lapsus est. Ut plurimum enim foetus in utero situs est capite prono, naso inter genua versus caput elevata recondito, ut videre est in Schemate II. Tab. XXIX. Anatomie Reformatæ Bartholini l. I. cap. ult. Instante vero partus tempore, infans jam perfectus ruptis ex impetu membranis, laxatoque exinde utero, in caput deorsum rotatur, ingredientemque aërem persequitur, sicque tandem in partu naturali capite primum foras, in lucem exit, et nascitur.

Postverta] In Lapide Veteri reperto apud Lingones sub capite Mercurii et Mulieris:

DEO. MERCURIO. ET. POS
TUERTE. C. ANTIUS. TITI.
FILIUS. EX. VOTO.

Exstat in Corp. Inscript. apud Grurum pag. 50. n. 9. Alio tamen sensu atque Varro, scribit Ovidius in Fastis lib. I. 'Porrima placantar, Postvertaque, sive sorores, Sive fugæ comites, Mænali diva, tuæ. Altera, quod porro fuerat, cecinisse putatur, Altera venturum postmodo quicquid erat.' Sic Macrobius lib. I. cap. 7. ubi de Jano ait: 'Qui et præterita novisset et futura prospiceret, sicut Antevorta et Postvorta divinitatis scilicet aptissimæ comites apud Romanos coluntur.'

Prosa] Al. *Prorsa*. Sed eodem reddit, sive *Prorsa*, sive *Prosa* legatur. Quemadmodum dicitur *prorsus* et *prosus*. Ennius: 'Prosus rusus (pro rusus) reciprocatur fluctus ferus.' Apud Plautum etiam in Milite legimus: 'Prosus Athenas protinus abibo tecum.' Sic in antiquissimis Mss. Plauti Codd. legitur 'asum' pro

'sursum.' Denique apud Festum est 'prorsi limites' pro 'directis ad orientem.' In Glossis etiam est 'prorsa tunica,' cui opponitur 'inversa.' 'Prorsus' itaque vel 'prosus' est rectus, unde 'Prosa Dea,' quæ recto sive naturali partui præsidet; hujusmodi scilicet partui, quando infans primum capite in lucem editur. Uti 'Dea Postverta,' sive 'Postvorta' præposteris partibus præesse diceretur.

CAP. XVII. *Sicut Aius*] Nimirum *Locutius*. Livius lib. V. 'Expiandæ etiam vocis nocturnæ, quæ nuncia cladis ante bellum Gallicum audita neglectaque esset, mentio illata, jussumque templum in Nova via Aio Locutio fieri.' Meminit ejus rei et Cicero lib. I. De Divinat. 'Non multo ante urbem captam exaudita vox est a luco Vestæ, qui a Palatii radice in Nevam viam devexus est, ut muri et portæ reficerentur: futurum esse, nisi provisum esset, ut Roma caperetur. Quod neglectum, cum caveri poterat, post acceptam illam maximam cladem explicatum est: ara enim AIO LOQUENTI, quam septima videbamus, adversus eum locum consecrata est.' Plutarchus libro de Fortuna Roman. eandem historiam narrans, dicit templum constructum esse in honorem *φύμης καὶ κληδόνας* Famæ et Omnis.

Vaticanus] Augustinus De Civ. Dei lib. IV. cap. 11. 'Ipse in vagitu os aperiat, et vocetur Deus Vaticanus.' Sic enim ibi cum antiquissimis libris legendum, non, ut vulgo, *Vagitanus*. Quemadmodum et dict. lib. cap. 8. 'Aut Vaticano, qui infantum vagitibus præsidet.'

CAP. XVIII. *Pars quædam Geometriae 'Orrach' appellatur*] Geometria voce hic Gellius generatim pro Mathematicis uti videtur, cum dicit 'Orrach' et *Κατορχή* Geometria esse partes. Alioquin notum est, Arithmetica et Geometria proprie consti-

tuere disciplinam more Mathematicas, sive puras: Opticam vero et Canonicam esse partes Matheseos mixtas. Hoc autem modo consideratur Optica, ut Geometriam *ὁπτικάληος*, sive subordinata. Sicut enim Geometria agit de lineis, angulis, superficiibus, &c. in abstracto consideratis, ita Optica, quia ejus est prospectus rationem reddere, in visionis et illuminationis radiis lineas, angulos, superficies, pyramidas, conos, axes, aliaque quæ ad Geometriæ objectum pertinent, considerat, hisque utitur ad demonstranda ea, quæ circa visorios radios accidunt.

[*Ὀπτική*] Vulgo redditur 'Pesspectiva,' melius vero diceretur 'Adspectiva.' Dividitur autem Optica ut plurimum in tres partes, pro triplici radiorum profusione; in 'Opticam' scilicet proprie sic dictam, quæ agit de visione et illuminatione, quæ simpliciter per rectos radios fit; in 'Catoptricam,' quæ tractat de radio repercussio, sive reflexo in *κατόπτρου*, sive speculis; ac denique in 'Dioptricam,' quæ considerat visionem et illuminationem per radios refractos, propterea quod transcant per medium raritatem et densitatem differens, velut partim per aërem, partim per aquam, vel etiam per lentem convexam aut concavam, ut fit in Tubis Opticis.

[*Κανονική vocatur*] Latine dici possit 'Regularis.' Sed Latini etiam Græcam vocem retinere. Unde Vitruvius lib. 1. cap. 1. 'Musicen autem sciat oportet, uti Canonicam rationem et Mathematicam notam habeat.' Nittitur enim Musica *θεωρητική* partim Canonica ratione, partim Mathematica. Postea autem Harmonice dicta, quæ prius dicebatur Canonica. Quare autem prius sic vocaretur, explicat Porphyrius in Harmonicis ex Ptolemaide Cyrenaica, clarissima formula, ipsismet ejus verbis, ubi alia inter: 'Ἡ δὲ Κανονική πραγματεία κατὰ

τίνας μᾶλλον ἐστὶ καθόλου; Κατὰ τοὺς Πυθαγορικοὺς. ἦν γὰρ τῷ Ἀρμονικῇ λέγομεν, ἐκεῖνοι Κανονικῇ ὀνόμαζον. Ἀπὸ τίνος Κανονικῇ αὐτὴν λέγομεν; Οὐχ, ὡς ἐπιοι νομίζουσι, ἀπὸ τοῦ κανόνος ὀργάνου παρονομασθεῖσαν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς εὐδότητος, ὡς διὰ ταύτης τῆς πραγματείας τὸ ὄρθον τοῦ λόγου ἐρόντος. Id est, 'Canonicum ergo studium secundum quos generalis est? Juxta Pythagoricos. Quam enim nunc Harmonicam vocamus, Canonicam illi dicebant. Cur vero illam Canonicam appellamus? Non, ut aliquibus visum fuit; a canone instrumento; sed a rectitudine. Si quidem ratio id, quod est rectum, repetit utendo canonibus, sive regulis harmonicis.' Ut autem Optica Geometriæ, ita Canonica sive Musica Arithmetice *ὁπτικάληος*, sive subordinata est. Quod et Auctor noster innuere videtur, cum addit: 'Utraque harum spatiis et intervallis linearum, et ratione numerorum constat.' Prius enim ad Opticam, posterius ad Canonicam referendum.

[*Μετὰ δεμίραν*] Sane stupenda plane et miranda sunt, quæ Optices beneficio tam in cælo quam in terris fiant; Catoptrices præsertim, et Dioptrices ope. Ex hujus enim præceptis Tubus Opticus constructus hodie nobis multa admiratione summa dignissima in cælo detexit, quæ Veteribus omnino ignota fuisse. Nam ejus ope cognoscimus maculas et faculas in Sole; Lunam quasi alium terrenum orbem esse nostro persimilem, ejusque superficiem esse inæqualem, terra et aqua distinctam, ac quasi montibus attolli, vallibusque deprimi; Venerem Lunæ instar, nunc plenam esse, nunc in cornua abire; Mercurium etiam reliquorum planetarum instar a Sole lumen accipere, et modo in orbem, modo semiplenum esse conspiciendum præbere. Circa Jovem quatuor deprehendimus planetas, qui tanquam totidem Lunæ certis periodis et intervallis ejus cir-

cnitum faciunt. Ipsum etiam Jovis corpus quasi fasciis quibusdam cingi; earumque sitam mutari, prout scilicet ipse Jupiter super centrum suum rotetur. Novissime quoque a Campano et Cassino Romæ excellenti Tubo Optico in Jovis disco sive potius globo detecta est nova macula permanens; quam observarunt decem fere horarum spatio ad eundem semper locum redire: unde haud immerito inferitur, Jovem ipsam tanto temporis spatio super centrum suum circumvolvi. Eodem modo novimus Lunam quandam Saturnum sedecim dierum spatio circumire, ejusque corpus annulo circumcinctum esse; atque exinde pro vario ad Solem Terramque nostram situ, modo ansatum, modo rotundum, nonnunquam etiam linea recta ad utrumque latum extensa apparere. Per Telescopium denique Viam lacteam, quod jam olim Democritus suspicatus fuerat, scimus nihil esse, nisi congregationem densam stellarum minutarum, quemadmodum et sunt stellæ nebulae vulgo sic dictæ, quæ ita constipatæ ex minutis stellulis, albedinem quandam, nebulae instar, repræsentent. In terris etiam speculorum ope multa miranda præstari a gnaris Opticos possunt. Eorum enim compositione pro uno centum apparere facimus; vel ut videatur homo in aëre suspensus capite deorsum pedibusque sursum versis ambulare, aut etiam per aërem volare; denique ut manes ab Inferis videamur suscitare, vel spectrum aliquod per cubiculum incedens exhibere, et alia id genus infinita præstamus, ad quæ artis hujus ignari attoniti, mente oculisque in terram defixis obstupescere soleant.

Ut in speculo uno, &c.] Ad quod præstandum opus est speculo concavo; ejus enim ope idem objectum potest habere in speculo duas, tres, quatuorve imagines. Quod demonstratur a Vitellione lib. VIII. Opticæ,

Proposit. 35. 36. 40. et 41. ex Alhazeno, et ex utroque auctor Perspectivæ Communis lib. II. Proposit. 46. 47. et 48. Hujusque rei Praxin exhibet Maginus lib. De Phænomen. Speculi Concavi Sphærici, cap. 13. Ratio vero est, quia potest ita collocari objectum et oculus, ut a pluribus punctis speculi reflexio fiat ad oculum. 'Alioquin fiunt et specula quædam,' ut ait Seneca lib. I. Nat. quæst. cap. 5. 'ex multis minutisque composita: quibus si unum ostendens hominem, populus apparet, unaquæque parte faciem suam exprimente.' Sed de ejusmodi speculis non capiendus hic Gellius; quamvis quæcunque breviter hic de speculis tangit magis quam explicat, historice potius id faciat quam philosophice, ut et facit Apuleius in Apologia, licet aliquo modo accuratius, distinctiusque Nostro; utpote qui pro diversa speculorum forma diversos eorum effectus recenset, hisce verbis: 'Videntur vobis debere Philosophi hæc omnia vestigare et inquirere, et cuncta specula vel uda vel suda soli videre? Quibus præter ista quæ dixi, etiam illa ratiocinatio necessaria est, cur in planis quidem speculis ferme pares obtatus et imagines videantur; in tumidis vero et globosis omnia defectiora: at contra in cavis auctiora: ubi et cur læva cum dextris permutentur: quando se imago eodem speculo tum recondat penitus, tum foras exerat: cur cava specula, si exadversum soli retineantur, appositum fomitem accendant? qui fiat, ut arcus in nubibus, varii et duo soles æmula similitudine visantur? alia præterea ejusmodi plurima, quæ tractat volumine ingenti Archimedes Syracusanus, vir in omni quidem Geometria multum autem alios admirabili subtilitate, sed haud sciam, an propter hæc vel maxime memorandus, quod inspexerat speculum sæpe et diligenter.' Inter Archimedis opera

superest adhuc hodie libellus de speculis astoriis parabolicis.

[*Ut speculum in loco certo positum nihil imaginet*] Hoc itidem ope speculi concavi præstari potest. Omne enim objectum existens in centro speculi concavi videri nequit, quoniam radii ab eo perpendiculariter cadunt super superficiem speculi, atque ita in seipsos redeunt, neque ad ullum aliud punctum declinant extra centrum. Cum igitur oculus sit extra centrum, non potest videre id, quod est in centro. Hinc etiam sequitur, oculum existentem in centro speculi concavi sphaerici, nihil præter seipsum videre. Similiter oculus existens in semidiametro speculi concavi sphaerici, nihil eorum videt, quæ in illo semidiametro continentur. Quorum omnium demonstrationem habes apud Joannem Pisanum Perspectiv. Commun. lib. 11. Proposit. 40. 41. et 42.

[*Nihil imaginet*] Nullam reddat imaginem. Glossæ Vett. 'Elcorfo, Imaginor.' Hoc modo usus Apuleius Apologia; 'Atque ita quod extra tangunt ac vident, id intra speculum imaginentur.' Sidorius Apollinaris lib. 11. Epist. 2. 'In hanc ergo piscinam, &c. sex fistulæ prominentes leonum simulatis capitibus effundunt, quæ temere ingressis veras dentium crates, meros oculorum furores, certas cervicum jubar imaginabuntur.' Lactant. lib. v. c. 14. 'Sed terram digitis suis imaginatam metuant et adorent.'

[*Item, si rectus speculum spectes, &c.*] Hoc est, si speculum jaceat in plano horizontali, tunc juxta speculum erectus stans in illud inspicias, videbis imaginem tuam capite deorsum, pedibus sursum versis. Idem continget si speculum sit elevatum supra planum horizontale, sive supra caput tuum, in illud insipienti imago tua eversa tibi apparebit. Idque semper fit in speculis planis et convexis; in concavis vero speculis ita collocatis

aliquando eversa, aliquando erecta, seu in proprio situ imago apparet. Quibus autem casibus alterutrum contingat demonstratur ab Euclide in Catoptric. Proposit. 2. et Vitellione lib. viii. Optic. Proposit. 52. Ista vero Mathematico stilo sic enunciari solent. In cavis speculis sphaericis, Altitudines et Profunditates aliquando apparent eversæ, aliquando vero ut re ipsa se habent; in planis autem et convexis speculis, hujusmodi Altitudines et Profunditates semper apparent eversæ. Si enim, verbi gratia, speculum concavum sphaericum jaceat in plano horizontali, ita ut concavitas sursum vergat, et in eodem plano erectum sit perpendiculariter objectum quodcumque, ex. gr. baculus; dicitur hujusmodi objectum respectu speculi, Altitudo, seu Sublimitas. Si vero idem speculum sit elevatum supra planum horizontale, ita ut concavitas deorsum tendat, et in eodem plano erectum sit objectum perpendiculariter, dicitur hujusmodi objectum respectu speculi, Profunditas.

[*Ut quæ in aqua conspiciuntur, majora ad oculos fiant*] Hoc idcirco accidit, quia aqua densior est aëre, ideoque radii refringuntur. In Dioptriciis vero demonstratur, Rerum in medio densiore existentium imaginem et majorem et propinquiorem apparere. Contra, si in medio rariore res, quam oculus existat, imago et remotior et minor apparet.

[*§ 2 Κατωρὺν αὐτὴν longitudines et altitudines vocis emittitur*] Hoc modo ad Musicam non parum confert Geometria; cum ejus sit quantitatem metiri. Sed et Geometriam Musicæ inservire, videre est ex toni et hemitonii leimatici ἀνωρῶν, sive 'sectione;' in qua multum sudabit Arithmeticus; Geometræ vero ex doctrina de magnitudinum dimensione, facile negotium ex voto succedet.

Ῥυθμός] Modus, numerus. Est vero Rhythmica Musica pars, quæ in voce considerat τὴν ταχύτητα καὶ βραδύτητα, celeritatem et tarditatem. Numerat enim syllabas, easque ad aurium iudicium examinat non habita ratione quantitatis, ut facit *Μερική*. Agit autem Rhythmica de quinque rebus. I. De primis temporibus, sive quæ primo sensu apprehenduntur. II. De generibus rhythmicis, pedumque differentiis. III. De celeritate, aut tarditate temporum. IV. De mutatione rhythmorum. V. De facultate efficiendi rhythmos, quæ *ῤυθμοποιία* dicitur.

Μέλος] Modulatio, Cantus. Per μέλος Gellius hic indicare videtur eam Musices partem, quæ Veteribus Harmonica dicitur, quæque in sonis perpendit acutum et grave. Sic enim Ptolemæus: *Ἀρμονικὴ δύναμις ἐστὶ καταληπτὴ τῶν ἐν τοῖς φθοαῖς περὶ τὸ δὲ καὶ βαρὺ διαφορῶν.* 'Harmonica est facultas apprehendens sonorum differentias ratione acuminis et gravitatis.' Hæc in Musices scientia ordine prima erat, et elementa in primis complectebatur, ejusque septem erant partes. I. De Sonis. II. De Intervallis. III. De Systematis. IV. De Generibus. V. De Tonis. VI. De Commutationibus. VII. De ipsa cantus Compositione. De quibus vident antiquæ musicæ Auctores a Meibomio junctim editi.

Est et alia species Κανονική] Sic reposuimus ex Ms. Cod. Tornæs. et Vett. Edd. Male Stephanus ediderat, quod et alii post eum retinuerunt, *Est et alia species Geometria.* Metrica enim species est Canonica sive Musica, non Geometria. Nec obstat, quod in titulo hujus capituli est, 'et tertia itidem, quæ dicitur *μετρική*.' Inscriptiones enim istæ non tam a Gellio, quam scio quodam nugatore appositæ sunt.

Μερική] Dimensio. Hæc tertia Musices pars Metrica dicta, quæ cir-

ca syllabarum quantitates versabatur, despiciebatque utrum breves vel longæ essent. Agebat vero de quinque hisce rebus. I. De Elementis, sive literis. II. De Syllabis. III. De Pedibus. IV. De Metris. V. De Poëmatibus.

In postprincipiis existit] Hac voce etiam alibi usus Varro, ut in Sisenna, vel de Historia: 'Quod si non horum omnium similia essent principia, ac postprincipia.' Et lib. III. de R. R. 'Quare unde velis me incipere, Axi, dic. Ille, Ego vero, inquit, a postprincipiis, ut in castris, hoc est, ab his potius temporibus, quam superioribus.' Sic enim recte hunc locum legit Scaliger, ubi et Varroniana hæc ex Gellio adducit. Est autem proverbialis loquendi modus a castris desumptus, a postprincipiis incipere, in postprincipiis stare, in postprincipiis esse, cujus usus ex hisce Varronis verbis percipitur.

CAP. XIX. Cohibiti oratione] Glossæ Philoxeni: Cohibilis, Facilis, *Ἐδχερός*. Supra Noster lib. VII. c. 14. 'Genus dicendi subtile et cohibitum.' Appuleius Apolog. 'Ordinatus et cohibilius eadem Græce et Latine aduiter conscribere.'

Herodotus] Narrat banc de Arione fabulam Herodotus lib. I. Quod et facit Hyginus Fab. cxciv. et Servius ad Virgilium Eclog. VIII. licet paulo aliter. Sed et quæ corruptiora apud Servium exstant, ex Gellio suppleri et corrigi possent.

Eum Arionem rex Corinthi Perian-
der amicum amatumque habuit] Perian-
der iste Cypsell filius fuit, ut constat
ex Herodoto. adiit vero Principatum
Olympiad. xxxix. anno I. Sic enim
Anonymus in Descript. Olympiad. ad
istum annum: *Περικλῆρος, Κυψέλου πα-*
τρὸς ἀποθανόντος, τὴν Κορινθίων ἀρχὴν
διεδέξατο. Quod et ipsum indicare
vult Diog. Laërtius in ejus Vita, ubi
ait eum floruisse circa Olympiadem
xxxviii. ac regnasse annis deinde

ΙΧ. Ἡμεῖς δὲ περὶ τὴν τριακοστὴν ὕμνον Ὀλυμπιάδα, καὶ ἐτυράνησεν ἐπὶ τοσούτοις. Atque ita Suidas: Περικλῆς, Κυψέλου, Κορίνθιος. τῶν ζ' σοφῶν. γεγονὸς κατὰ τὴν λη' Ὀλυμπιάδα.

[§ 3 Quod Orthium dicitur] Carmen Orthium, sive Orthius modus, talis erat modus qui ad accendendos animos, exigendosque trepidos in praelio efficax esset et accommodatus: videlicet intensus, sonorus et classicus. Sic Eustathius ad Ἰλιάδ. λ'. Τοιοῦτος γὰρ παρὰ τοῖς μουσικοῖς ὀρθίος νόμος, ἦγον τρέπος ἐκείνος εἰς τὸν πόλεμον ἐριστικῆς. Τιμῆθεος οὖν φησὶ τοσούτον ἔπος Ἀλέξανδρον ἐπλησεν, ὥς εἰς τὰ δπλα αὐτοῦ ἐκείνος ἀναπεδήσῃ. Et Scholiastes Vetus Aristophanis in Acharnensibus: Ὀρθίος νόμος καλούμενος, διὰ τὸ εἶναι εὐτρεπὸς, καὶ ἀντάσσειν ἔχειν, ὥς δὲ

λαλεῖ καὶ Ὀμηρος, Ἐνθα στᾶσ' ἦρσε θεὰ μέγα τε δεινὸν τε, Ὀρβί' Ἀχαιοῖσιν, μέγα δὲ σθένος ἔμβαλ' ἐκδόσφ. Suidas: Ὀρθιον νόμον καὶ τροχαῖον. τοὺς δύο νόμους ἀπὸ τῶν ρυθμῶν, ὠνόμασε Τέρπανδρος, ἀνατεταμένοι δὲ ἦσαν καὶ εὐτανοί. Ubi et idem exemplum ex Homero adducit.

[Delphinium] Delphinos musica mulceri scribit etiam Solinus cap. 12. ubi præter Arionis alia et exempla refert.

[Simulacra duo aenea ad Tænaron videntur] Solinus Polyhist. cap. 7. 'Est et Tænaron promontorium aduersum Africam, in quo fanum est Methymnæi Arionis, quem Delphine eo advectum imago testis est, ad effigiem casus et veri operis expressa ære.'

LIBER XVII.

CAP. I. Gallus Asinius] Hic filius fuit Pollionis Asinii, librosque scripsit De Comparatione patris et Ciceronis, in quibus patrem Ciceroni longe præferebat. Qua de re ita Plinius lib. vii. Epistol. 'Cum libros Galli legerem, quibus ipse parenti Ausus de Cicerone dare palmam decusque.' Adversus hos Asinii Galli libros Claudius Cæsar Apologetici instar defensionem Ciceronis conscripsit. Ita Suetonius in Claudio. 'Composuit De Vita sua octo Volumina, magis inepte quam eleganter. Item Ciceronis Defensionem aduersus Asinii Galli libros satis eruditam.' Asinii Pollionis et Asinii Galli, qui Ciceronem ambo insectati sunt, indeque eruditionis et eloquentiæ gloriam quesierunt, sæpius meminit Seneca pater Declamat. et Controversar. libris. Item Quintilianus Instit. Orat.

De morte Galli Asinii sub Tiberio ita Tacitus lib. vi. Annal. 'Iisdem Consulibus Asinii Galli mors vulgatur, quem egestate cibi peremtum haud dubium; sponte vel necessitate, incertum. Consultusque Cæsar, an sepeliri sineret, non erubuit permittere, ultroque incusare casus, qui reum abstulissent antequam coram convinceretur: scilicet medio triennio defuerat tempus subeundi iudicium consulari seni, tot consularium parenti.' Dio lib. LVIII. narrat Asinium Gallum eodem die et convivani Tiberii fuisse, et eo subornante damnatum. Eusebins quoque in Chronica scribit, 'Asinium Gallum diris suppliciis mactatum anno ante T. Livii mortem.'

[Ciceromastix] Præter Gallum Asinium, et Largum Licinium, de quibus hic Gellius, aliorum etiam multorum

iniquiora iudicia expertus est Cicero, eorumque absque causa justa reprehensionem effugere nequivit. Quod et testatur Ammianus Marcellinus lib. xxii. 'Herodianus alique scriptores nobilium in literis studiorum, inter quos Chalenterus emicuit, multiplicis scientiæ captu memorabilis, qui in illis sex libris, ubi nonnunquam imperfecte Tullium reprehendit, stillographos imitatus, scriptores maledicos, iudicia doctarum auriam incusat.'

§ 2 *Ut cum peniteat non deformem esse natum*] Ad Ciceronis exemplum verbo 'pænitere' etiam de eadem re usus Apuleius Metamorph. lib. iv. 'Jam faxe hujus etiam illicite formositatis pæniteat.'

CAP. II. *Laudis, aut culpæ adnotamenti digna*] Solebant enim Veteres inter legendum ad libri oram Notas quasdam appingere, quibus indicarent, quæ ipsi loca notatu et observatione digna, vel etiam corrupta, aut vitiosa, aut etiam improbanda viderentur. Laudis nomine hic Laudabilia Gellius denotat, quorum nota duplex L. apud Latinos fuisse videtur. Unde apud Paullum Diaconum in Notis Liter. LL. 'Laudabiles loci.' Alibi etiam est L. SENT. 'Laudabilis sententia.' Græci notam litteræ X apponebant, quæ significabat *χρηστών*, sive *χρήσιμων*. Unde Diogenes Laërtius in Platone: *Χρηστοσυμμενον προς τὰς ἐκλογὰς τῆς καλλιγραφίας λαμβάνεται*. Et Cassiodorus i. De Divin. Lection. 'Ticonius Donatista in eodem volumine quædam non respuenda subjunxit, quædam vero venenosa dogmata juri permiscuit. Cui tantum in bonis dictis Chresimon, in malis Achreston, quantum transiens valui aperire, ut arbitror, competenter adfixi.' *Ἀχρηστον* quod Græci adscribebant ad ea, quæ improbant, Gellius 'culpæ adnotamenta' vocat. Ut enim 'laudis' nomine Laudabilia ita 'culpæ' contraria significat. Sic

Ausonius Ludo Sept. Sapient. 'Palmas non culpas esse putabo meas.' Idem ad Theodosium Imperat. 'Inque tuis culpis tu tibi da veniam.' Horatius De Arte Poëtica. 'Vir bonus et prudens versus reprehendet inertes, Culpabit duros, incommis allinet atrum Transverso calamo signum ... Arguet ambigue dictum, mutanda notabit, Fiet Aristarchus.' Ubi Acro: 'Notam culpæ significat. Nam notare versum male formatum dicimus.' Unde et Gellius infra lib. xix. cap. 10. 'decalpatum verbum' dicit, pro rejectio, et culpæ notis compuncto ac damnato. Culpæ nota ut plurimum erat 'Obelus.' Isidorus Origina. lib. i. cap. 30. 'Obelus, id est, virgula jaceens, apponitur in verbis aut sententiis superflue iteratis, sive ubi lectio aliqua falsitate notata est, ut quasi sagitta jugulet supervacua, et falsa jegulet.' Unde Quintilianus 'virgulam censoriam' vocat. Sed ad eandem rem etiam litera θ adhibita. Sidorius Apollinaris: 'Isti qui valet exarationi Distinctum, bonus, applicare Theta.' Persius Sat. iv. 'Et potius es vitio algram præfigere Theta.' Quod ad exemplum judicem factum videtur, qui, ut notat ibidem Vetus Persii Schollastes, 'litteram θ supra apponunt, ad eorum nomina, quos supplicio afficiunt.' De hujusmodi similibusque Veterum Notis plura vide sis apud Wouwerum De Polymathia cap. 17. et Th. Reinesium Variar. Lect. lib. iii. cap. 7.

Ex Q. Claudio] Quadrigari scilicet. De quo supra i. 7.

Inermis] Pro 'inermes.' Nomen Marcellus: 'Inermis pro inermibus.' Sallustius in Jugurth. 'Neque quemquam dicere, qui manus armaverit, ab inermis pedibus auxilium potere.' Sisenna Histor. lib. iii. 'Plerique inermis in castra confugiunt.'

Inlatebrans] Nonius Marcellus: 'Inlatebrare a latebris honestissime dictum.' et addit Claudii exemplum,

quod more suo e Gellio descripsit. Male autem *Caelii* nomen pro *Claudii* in Nonii libris legitur.

§ 2 *Subnixo*] Nonius Marcellus : 'Subnixum, sublime, hoc est, susum nixum. Caelius' (lege *Claudius* ex Gellio nostro) 'Annali lib. 1. 'Et Latini subnixo animo ex victoria inertii consilium ineunt.''

Frunisci] Nonius Marcellus : 'Frunisci pro frui.' Lucilius lib. xviii. 'Eque frunisceor ego ac tu.' anijicit postea idem exemplum ex Claudio lib. i. quem iterum male *Caelium* vocat; item ex Novio. ubi legendum : *Novius Pareo*. Quod libri juvant, qui habent *pareo* : ut monuit quoque Mercerus. 'Frunisci' etiam dixit Plautus Rad. Act. iv. Sc. 3. 'Heus mane; Hinc tu, nisi malum, frunisci nil potes.' Sic enim ibi veteres libri : pro quo male in vulgatis *frunisci*. Unus et eo Cato, ut indicat Festus : 'Fruniscor et frunitum dixit Cato, nosque cum adhuc dicimus infrunitum, certum est Antiquos dixisse frunitum.'

§ 3 Q. *Metellus Numidicus*] Vide notata supra ad lib. vi. cap. 11.

Ego neque aqua neque igni careo] Hoc est, licet mihi Romæ aqua et igni interdictum sit, neutrius tamen copia in loco, ubi dego, mihi deest. Ut enim veteri jure Quiritium civi Romano vita adimi non poterat : quod Cæsar apud Sallustium in conjuratone Catilinaria elegantissime persequitur; ita etiam eodem jure nemo invitus civitatem, aut libertatem amittebat, ut notum ex Ciceronis Oration. pro Balbo, pro Cæcina, et pro Domo sua. Ne tamen delicta impunita relinquerentur, ratio a Romanis excogitata, qua noxii cives, salvis majorum suorum constitutionibus, civitate pellerentur. Itaque aqua et igni eis interdixerunt, ut his subsidiis, quibus vita humana continetur, destituti, in alias terras migrare, eoque in aliam civitatem conferre cogerentur, in quam recepti Romanam

civitatem amittebant; quia nemo duarum civitatum civis esse poterat, ut testatur Cicero pro Balbo et Cornelius Nepos in Vita Attici. Nominatim etiam in ipsa interdictione comprehendebatur, ne liceret eos, quibus aqua et igni interdictum erat, tecto exire; et lege Julia De Vi publica et privata tenebatur, qui eos recepissent, celassent, tenuissent, teste Paulo Sentent. lib. v. tit. 26. Hac itaque ratione Romani noxios suos cives, non palam, sed vi ipsa e civitate expellebant, ut scribit Pomponius leg. fin. D. de legationib. Permansit autem Romæ aquæ et ignis interdictio, usque ad Augustum Imperatorem, qui deportationem primus in Rempublicam introduxit. Primus enim, ut scribit Dio lib. lvi. constituit, *μὴδὲν ὑποδὲς καὶ θάλασσαν ἐπαχθεῖν ἐν ἡμετέροις διαρρίβειν*. atque hoc modo deportatio in locum aquæ et ignis interdictionis successit, ut est in l. ii. § 1. D. de penis. l. iii. D. ad leg. Jul. pecul. l. pen. D. de Var. et extraord. cogn.

Novius] Vide quæ de eo diximus supra ad lib. xv. cap. 13.

Copiantur] Id est, 'angentur.' Nonius Marcellus : 'Copiantur, a copia honeste positum, ut lignantur, et pabulantur, et aquantur. Cælius' (lege denovo *Claudius*) 'lib. 1. 'Armis et magno commentu, et præda ingenti copiantur.' Virg. Georg. lib. iii. 'Sub mœnibus urbis aquantur.' Copiari autem verbum castrense sic formatum a 'copia,' quod pro annona et alimentis Veteres accipiunt. Valerius Maximus lib. v. cap. 1. 'Censuitque ut domus ei Romæ quam optima conducere, et copiam non solum ipsi, sed etiam comitibus ejus publice præberentur.' Sic Cassiodorus Variar. lib. v. Epistol. 18. de Præfecto annonæ : 'Is certe debet esse gloriosus, qui ad copiam populi Romani probatur electus.' Unde et in Vet. Inscriptione mentio fit

Præfecturæ cujusdam 'A copiis militaribus.'

§ 4 ANTE-MERIDIEM. CAUSAM. CONSCITO] Sic cum Vett. libb. hanc Legem XII. Tabul. particulam legimus. Et ita quoque est apud Auctorem ad Herennium lib. II. ubi etiam aliquomodo plenior exstat: hoc modo: NI. PAGUNT. IN. COMITIO. AUT. IN. FORO. ANTE. MERIDIEM. CAUSAM. CONSCITO. Alii pro *causam conscito*, hic legunt *causam conficito*, vel *causam conficiunt*, quemadmodum et ediderat Stephanus. Verum id neququam hic locum habere potest, cum non de *causa confectione*, verum de *causa cognitione* verba hæc capienda sint. *Causam* itaque *conscito*, idem est, ac *causam cognoscito*, scilicet, tu Prætor, sive iudex; quam interpretationem et in scriptis quibusdam Codd. ad Herennium ad marginem adjectam se invenisse testatur Hotomannus Antiquitatis Romanæ lib. III. Et sic in Glossis Cyrilli: 'συγγρηδσκω, σβουδα' *conscio*. Apud Philoxenum vero in Glossis est, 'Consciscit, συγγρηδσκω.' Unde et quidam in XII. Tabul. legunt *consciscito*. Verum rectius est, et geminum XII. Tabularum verbum *conscito*, ut optime observat J. Gothofredus, non *consciscito*, non etiam, ut Rævardus vult, *gnoscito*; ac multo adhuc minus *conficito*, vel *conficiunt*. 'Conscire' enim 'causam' dicebatur Prætor, cum de causa apud se acta cognoscebat. 'Conjicere' vero 'causam' quid sit, docet Asconius Pedianus hisce verbis: 'Cum,' inquit, 'ad jus ventum esset, antequam causa ageretur, litigatores quasi per indicem rem exponebant: idque dicebatur. *Causæ confectio*, quasi causæ in breve coactio.' Litigatores itaque causam conjiciebant, Prætor vero causam consciebat. Atque adeo verba hæc 'causam conscito,' non ad litigatores; sed ad Prætorem ipsum jus dicentem referenda sunt; idque etiam manifestum ex iis, quæ se-

quantur: QUOM. PERORANT. AMBO. PRÆSENTES. item, STLITEM. ADDICITO. Nam omnino necesse est, alios esse, qui postulant, sive perorant, alium vero, qui, postulantibus aliis, de causa cognoscat, et iis addicat. Sententia itaque Legis est, ut Prætor ante meridiem, cum actor et reus perorassent, id est, causam dixissent, de causa cognosceret. Unde constat eos falli, qui 'causæ conjectionem' ex hac Lege XII. Tabular. originem accepisse existimarunt; quod et faciunt Notæ supra ad l. v. c. 10.

MERIDIEM] 'Meridiei' mentionem in XII. Tabul. factam diertis verbis hic habemus apud Gellium, et Auctorem ad Herennium lib. II. item Censorinum De Die Natali cap. 22. ubi inquit: 'Horarum nomen non minus annos CCC. Romæ ignoratum esse credibile est: Nam XII. Tabulis nusquam nominatas horas invenies, ut in aliis postea Legibus: sed ANTE MERIDIEM: eo videlicet, quod partes diei, bifariam tum divisi, meridies dividebat.' Quod autem Censorinus hic de horis, id ipsum testatur Plinius de 'Meridie,' scilicet in XII. Tabulis non inveniri. Ita enim scribit lib. VII. c. 60. 'Dnodecim Tabulis Ortus tantum et Occasus nominantur. Post aliquot annos adjectus est et Meridies, accenso Consulium di pronneciente, cum Curio inter Rostra et Græcostasin prospexisset talem Solem' (sc. Meridianum.) Quæ in speciem contraria hoc modo cum J. Gothofredo concilianda existimo. Nimirum, Læmæ diei in Leg. XII. Tabul. in duas quidem partes *μεσημεριον* distinctam sic fuisse, ut una 'ante meridiem,' altera 'post meridiem' diceretur: 'Meridiem' tamen ipsam in XII. Tabulis specialim designatum non fuisse; quia eo tempore, cum Leges XII. Tabularum conscriberentur, nondum observatum fuisset exacte momentum illud, quod medium diem divideret.

POST MERIDIEM. PRÆSENTI. STILITEM. ADDICITO] Jubetur Prætor hac lege 'Litem præsentī addicere,' hoc est, præsentī actionem dare, litigandique potestatem facere; non autem, ut aliqui volunt, absentem causæ damno propter absentiam multare, eamque præsentī adjudicare. Per solam itaque absentiam neminem causa cadere volebant Decemviri, cum constituerent Prætorem 'post meridiem præsentī litem addicere;' sed hanc absentis pœnam statuebant, quod, cum regulariter, judicium, non nisi actore et reo præsentibus, constitui solet, hoc tamen casu, post meridiem nimirum, etiam ei, qui solus præsens erat, actionem Prætor daret, atque litigandi potestatem faceret.

SOL. OCCASUS. SUPREMA. TEMPESTAS. ESTO] Ad hujus capitis illustrationem faciunt illa Varronis lib. v. de L. L. 'Suprema, annum diei: id a superrimo' (sc. dictum) 'Hoc tempus XII. Tabulæ dicunt OCCASUM. ESSE SOLIS. Sed postea Lex Plætoria id quoque tempus jubet esse supremum, quo Prætor in comitio supremum pronuntiavit populo.' Et lib. vi. de L. L. 'Supremum a superrimo dictum. Itaque in XII. Tabulis, SOLIS. OCCASU. DIES. SUPREMA. TEMPESTAS. ESTO. Libri Augurum pro tempore *tempestatem* dicunt, id est, supremum Augurii tempus.' Addeſis Festum in v. 'supremum' et Macrobiū lib. i. Saturnal. cap. 13. in fine. Sed et Censorinus De Die Natali cap. ult. inquit: 'Plurimi supremam post occasum Solis esse existimant: quia in XII. Tabulis scriptum est sic: SOL. OCCASUS. SUPREMA. TEMPESTAS. ESTO. Sed postea M. Plætorius Trib. plebis SC. tulit, in quo scriptum est: Prætor Urbanus qui nunc est, quique posthac fiet, duos lictores apud se habeto, isque usque ad supremam jus inter cives dicito.' Lex itaque XII. Tabul. vult Sole occidente, su-

premiū, sive ultimum judiciorum terminum esse, judiciciaque tum dissolvi; ad Solem vero occasum usque Prætorem jus reddere debere. Inter Leges Atticas, unde caput hoc desumptum, ad verbum etiam hujusmodi erat: Ο ΗΛΙΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΕΣΧΑΤΗ ΩΡΑ ΕΣΤΩ. Unde Musonius apud Stobæum Serm. i. De capitali Socratis judicio agens, inquit, Κα τριῶν ἡμερῶν ἀντὶ τοῦ δοθεῖσθαι τῇ πρώτῃ ἔπινεν, καὶ οὐ προσέμεινεν τῆς τρίτης ἡμέρας ΤΗΝ ΕΣΧΑΤΗΝ ΩΡΑΝ παρατηρεῖν, εἰ ἔστιν ΗΛΙΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΡΩΝ, ἀλλ' εὐθαρσῶς τῇ πρώτῃ. Id est, 'Ac triduo ei' (Socrati) 'concesso, primo bibit; et noluit tertii diei horam supremam expectare, donec Sol juga montium transcenderet' (hoc est, donec Sol occideret), 'sed animose primo die bibit.'

§ 5 *Magnum viaticum*] Viaticum pro peculio et facultatibus militis dixit etiam Suetonius in Julio: 'Ingresso civile bellum centuriones ejusque legionis singulos equites e viatico suo obtulerunt.' Uti et Horatius lib. ii. Epist. 2. 'Luculli miles collecta viatica multis Ærumnis,' &c. Sic Ulpianus l. xvii. D. de reb. cred. inquit: 'Si filius familias viaticum suum mutuum dederit.' Quanquam ibi in propria significatione accipi videatur, cum additur, 'cum studiorum causa Romæ ageret,' &c. Ejus diminutivo 'viaticulum' usus idem Ulpianus l. xviii. in fin. D. de judic. Item Apuleius lib. vii. Metamorph. § 7 *Diurnare*] Nonius Marcellus: 'Diurnare, honestam verbum pro diu vivere, ut apud veterem prudentem auctoritatis incognitæ: neque optimum quemquam inter nos sinunt diurnare.' Descripsit more suo ex Gellio, quem etiam non semel intelligit per veterem prudentem auctoritatis incognitæ. Admodum vero supinus fuit Nonius, ut monuit etiam Mercerus, cum non animadvertit exemplum adductum esse ex Claudii

Annali primo, quem non incognitæ auctoritatis esse alibi sæpius agnovit, præsertim in iis, quæ ex hoc eodem Gellii capite transcripsit; quanquam apud Nonium, ut ante jam diximus, male *Caius* pro *Claudio* legatur.

Perennare] Hoc verbum Plauto familiare. Columella de R. R. lib. 1. cap. ult. 'Ut et obsequantur ejus imperiis et diutius perennent boves non confecti vexatione simul operum verberumque.' Et lib. 11. cap. 9. 'Ita reposita perennant diutius quam cætera.' Item lib. xxii. c. 20. 'Ea res si non in totum perennat, certe usque in alteram vindemiam plerumque vini sorem servat.' Sic Ovidius de Arte: 'Arte perennat amor.' Tertullianus De Resurrect. 'Constat non tantum ossa durare, sed et dentes incorruptos perennare.' et alibi non semel.

Sermocinari] Utitur et Sidonius Apollinaris lib. 11. Epistol. 9. 'Diversa censes sermocinabamur.' Et lib. 14. Epistol. 3. 'Cui tamen sermocinari Latialiter cordi est.'

Duritudinem] Nonius Marcellus: 'Duritudo, pro duritia. Cato in Veterium: 'Qui illius,' inquit, 'improudentiam et duritudinem.' Lege impudentiam, ut hic apud Gellium.

§ 8 *Arrabonem*] Usus et Plautus Milit. Act. 14. Sc. 1. 'Hunc arrabonem amoris primum a me accipe.' Item Terentius Heaut. Act. 111. Sc. 3. 'Ea relicta est arraboni huic pro argento.' Ubi Engraphina notat 'arrabonem' poni pro 'pignore.' Est autem 'arrabo' a Græco ἀρραβών. Varro lib. 14. De L. L. 'Arrabo sic dicta, ut reliquum reddatur: hoc verbum a Græco ἀρραβών.' Etymologici Magni Anctor: 'Ἀρραβών, ἡ ταῖς ἀναῖς περὶ τῶν ὀνομαζόμενων δεδομένη πρό- τη καταβολὴ ὑπὲρ ἀσφαλείας. Ἀρραβών autem videtur esse ab Hebræo אַרְבֶּנָה quod 'pignus' denotat, ab אַרְבֶּנָה 'spondere,' אַרְבֶּנָה.

Ac multo videtur rectius arra] Sic recte Vett. Codd. Male correctores ediderant: *ac multo videtur sordidius arra*. Vox autem 'arra' sæpius in Juris nostri libris occurrit. Reperitur et apud Plinium, et Jul. Capitolinum in Maximino Juniore. Quæ inter 'arram' et 'pignus' differentia sit, explicare conatur Isidorus Orig. lib. 5. cap. 26. 'Interest in loquendi usu inter pignus et arram. Nam pignus est, quod datur propter rem creditam, quæ dum redditur, statim pignus auferitur. Arra vero est primum quod pro re bonæ fidei contractu emptæ ex parte datur, et postea completur. Est enim arra complenda, non auferenda: unde qui habet arram, non reddit, sicut pignus, sed desiderat plenitudinem.'

Et complures, inquit, in laboribus miserrimas vitas exegerunt: et hic nimis in otis consumtus] Sic optime huic loco geminum lectionem e vestigiis Vett. Codd. restituit Lambecius in Luenbrationibus Gellianis. In Vett. enim Edd. post vocem *dixerunt* interpanctum est, quemadmodum et nos edidimus; ac postea incipit nova *deorū* ex Claudii Annalibus in hunc modum concepta, *Et complures, inquit, in laboribus miserrimas vitas exegerunt; et hic motus in otis, inquit, consumtus est*. Hæc cum non intelligere Correctores, temere et verba et sensum veteris scripturæ mutarunt. Hoc enim modo legitur in Stephanica editione: *Quanquam arra quoque Veteres sæpe dixerint, et complures Laberius. Miserrimas, inquit, vitas exegerunt, et hic nimis in otis, inquit, consumtus est*. Ex laboribus, fecerunt Laberius, quo nihil absurdius fingi potest. Interponendum enim post *dixerint*, cum veteribus libris. Et verba sequentia sunt ex Quadrigarii Annalibus, quæ Gellius excerpit. Licet enim illa aliquomodo mendosa sint in Vett. Codd. nihilominus integritatis sum satis la-

calenta vestigia indicant. Nec dubitandum, quia veram et genuinam lectionem Lambecius eruerit; quam idcirco et in contextum Gellianum recipiendam iudicavimus. Quippe quæ approbatur ab iis, quæ ipse Gellius Glossæmatis loco addit: *Eligantia, inquit, utrobique ex multitudinis numero quasita est.* Multitudinis numerum dicit, quem vulgo pluralem vocant, et respicit ad ista verba, 'in laboribus,' et 'in otiiis;' quæ duo elegantissime hoc loco a Quadrigario sibi invicem opposita sunt.

Arborea] In Glossario Gelliano, cujus particula a G. Barthio Adversarior. lib. viii. cap. 16. edita, 'Arboretum' explicatur 'Seminarium.'

§ 9 *Hæc ego, &c. quorum memoria post lectionem suppetierat, mihi notavi*] Sic distinguo, non ut vulgo, *Hæc ego &c. q. m. p. l. suppetierat mihi, notavi.* Elegans enim loquendi modus 'notare sibi.' Quomodo non semel loquitur Petronius: 'Non notavi mihi Ascyli fugam.' Et, 'Notavit sibi ad Lunam tonsorem.' Item: 'Proxima nocte cum miles notasset sibi et lumen inter monumenta clarius fulgens.' Hic autem finis capitis secundi, ut primus, quod sciam, monuit J. Lipsius lib. i. Antiq. Lect. cap. 10. et caput tertium sequens incipendum a verbis *In sermonibus, &c.* quæ antea in vulgatis male usque ad verbum *agitabamus*, huic capiti secundo adjecta erant.

CAP. III. *Spartum*] De 'Sparto' multis agit Salmasius ad Solinum pag. 261. et seqq. qui videndus. Breviter tamen notandum, a Veteribus Græcis *σπάρτον* usurpatum de herbis omnibus ad vitilla, nexilia et textilia aptis, ut sunt linum, cannabis, junci, genistæ, aliaque id genus. Quod vel ex Dioscoride patet, ubi *σπαρτίον* describens ait: *Σπαρτίον θάμνος ὅστι φέρει μάκρους μακράς, ἐφύλλους, στερεάς, δυσθραύστους, αἷς τὰς ἀμπέλους δεσμεύσαι, φέρει δὲ λοβοὺς ὡς περ φασήλους,*

ἐν οἷς σπερμάντια φακοειδῆ, ἄνθος μέλιον ὡς περ. λευκοτόν. Hæc genistæ descriptio est, ea enim vitibus ligandis apta est. Latini vero 'spartum' vocabant solam herbam Hispanicam, ex qua funes necterent. Hujusmodi funes ex Hispanico sparto designat Horatius Epodon libro, cum ait: 'Ibericis peruste funibus latus.' Sed et Græci postquam herbæ Hispanicæ notitiam habuere, eam etiam *σπάρτον* appellavere; quia quicquid vinculorum usum haberet, et ad nexus aptum esset, *σπάρτον* vocabant.

Ἀγοράλιος] Id est, Viles, mercenarios, circumforaneos.

Καὶ δὴ δεῖρα, &c.] Id est, 'Atque adeo navium ligna putrefacta sunt, et sparta dissoluta.' Exst. Iliad. β. vs. 185. Hunc Homeri versum præ oculis habens Plinius lib. xxiv. cap. 9. ubi de genista: 'Dubito,' inquit, 'an hæc sit, quam Græci auctores sparton appellavere, cum ex ea lina piscatoria apud eos factitari docuerim, et nunquid hanc designaverit Homerus, cum navium sparta dissoluta dixit. Nondum enim in usa fuisse Africanum vel Hispanum spartum, certum est: et cum fierent sutiles naves, lino tamen, non sparto unquam antas.' Et lib. xix. ubi de lino: 'Hinc fuisse et navium armamenta apud eundem' (Homerum sc.) 'interpretantur eruditiores: quoniam cum sparta dixerit, significaverit sata.' Lapsus autem in eo Plinius cum suis eruditioribus, ut bene notavit Salmasius, quod τὰ σπάρτα apud Homerum intellexerit de 'armamentis navium,' hoc est, de funibus et rudentibus navium. 'Armamenta' enim, sive δπλα, sunt funes vel rudentes nautici. Hezychius: δπλα, τὰ τῆς νεὸς σχοινία. Non enim de armamentis navium, aut rudentibus, τὰ σπάρτα Homerus dixit; sed τὰ βέμματα intellexit, quibus sutæ et condensatæ naves. Sutiles enim tum fiebant naves. Sic Hezychius τὰ σπάρτα interpretatur βέμ-

ματα. Verba ejus: *Σάρκτα, σχολία, ῥέματα*. Et versus illum Homericum explicat *σπαρτίου ῥέματος*. Per 'Sparta' itaque 'dissoluta' Homerus intellexit 'suturas navium dissolutas,' sive *ῥέματα*, quibus naves sutæ. Atque hoc modo etiam Doctissimus Romanorum Varro τὰ *σάρκτα* apud Homerum accepit, ut ex iis quæ Gellius hoc capite nobis servavit, manifestum est.

§ 2 *Non plus Spartum significare puto*] Spartum scilicet Hispanicum, quod Romani solum hoc nomine vocabant.

Σάρκτος] Per 'Spartos' hic Varro designat Cadmeos fratres, qui e dentium interfecti a Cadmo draconis saty nati erant, de quibus Ovidius *Metamorph. lib. iii.* et Apollodorus *Bibliothec. lib. iii.* ubi et addit eos exinde 'Spartos' dictos: *Κάδμος κτείνει τὸν δράκοντα, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς διαδομένης τοῦς ὀδόντας αὐτοῦ σπέρει. τούτων δὲ σπαρτίων ἀνέτελλαν ἐκ γῆς ἄνδρες ἑνωπιοί, οὗς ἐκάλεσαν Σάρκτους*. Ammianus Marcellinus *lib. xix.* Fabulæ originem indicat, ubi scribit: 'Terrigenas illos non finibus terras emersos, sed exuberanti pernicitate credimus natos: qui quoniam inopini per varia visebantur Sparti vocitati, humo exillisse, vetustate, ut cætera fabulosius extollente, sunt æstimati.'

Neque ea ipsa facultate usi Liburni] Hoc est, Neque ipsi Liburni qui olim re nautica et Piratica claruere, sparto Hispanico, sed plerumque naves suas loris suebant; cæteri vero Græci antilium navium *ῥέματα* non ex lino tantum, sed ex cannabe et stippe, cæterisque sativis rebus, in quibus et linnm, facitabant.

Cæterisque sativis rebus, a quibus σάρκτα appellabant] Sic Plinius *lib. xix.* in verbis paullo ante adductis: 'Quoniam cum sparta dixerit, significaverit sata.' Verum, ut optime observavit Salmasius, tralatitius hic error omnium fere olim eruditorum,

præsertim Latinorum, qui τὰ *σάρκτα* in Homeri versu 'sata,' sive 'sativa' interpretabantur, aut certe funes ex rebus sativis factos, ut lino, cannabe, et cæteris hujusmodi. Cum tamen Græci *σάρκτος* et *σάρκτην* passim appellarent quemconque funem etiam ex juncis et genistis, quæ tamen non seruntur, sed sponte proveniunt, factum. Similiter Latini ad exemplum Græcorum, herbam illam Hispanicam faciendis funibus aptam, quæ aerebatur, 'spartum' dixere. Sed sciendum est, *σάρκτος*, quando pro fune ex quacunque materia, etiam sponte proveniente, facto accipitur, non venire a verbo *σπέρειν* in ea significatione, qua accipitur pro 'seminare,' sed potius, qua significat 'nectere.' Quemadmodum et Latinorum 'sero,' quod ipsum est a *σπέρειν*, duplicem habet significationem, unam, qua notat 'semino,' alteram, qua 'necto.' Sic a *σπέρειν* pro 'sero,' est *σπαρτίον*, 'satum'; a *σπέρειν* vero pro 'necto,' erit *σάρκτος*, pro 'eo unde aliquid fit ad nectendum ligandumque.' Unde Homerus *σάρκτα ῥέων* appellavit funiculos e lino vel cannabe, quibus suebantur naves, non quod e sativis herbis necterentur. Nam *σπέρειν* est *ῥάττειν*, et partes inter se condensare et jungerere.

CAP. IV. *Menander*] Vide quæ supra de eo notata sunt lib. II. c. 23.

Philemone] Floruit quidem iisdem temporibus Philemon atque Menander, sed ætate tamen paulo major fuit. Patrem habuit Damonem, qui claruit sub Alexandro Magno, Olymp. cxi. uti Philemon sub Antigono rege. Suidas cum Syracusanum facit, at Strabo Pompeiopolis Ciliciæ urbe natum refert. Appuleius in Floridis mediæ Comædiæ Poëtam facit, ubi etiam memoratu digna quædam de ipso refert: 'Poëta fuit hic Philemon,' inquit, 'mediæ Comædiæ scriptor. Fabulas cum Menandro in scena dictavit, certavitque cum eo:

fortasse impar, certe æmulus. Namque eum etiam vicit sæpenumero, pudet dicere. Reperias tamen apud ipsum multos sales, argumenta lepidè inflexa, agnatos lucide explicatos, personas rebus competentes, sententias vitæ congruentes: joca non infasoccam, seria non usque ad cothurnum. Raræ apud illum corruptelæ: et uti errores, concessi amores. Nec eo minus et leno perjurus, et amator fervidus, et servulus callidus, et amica illudens, et uxor inhibens, et mater indulgens, et patruus objurgator, et sodalis opitulatur, et miles præliator: sed et parasiti edaces, et parentes tenaces, et meretrices procaces. Hisce laudibus diu in arte Comædica nobilis,' &c. De eo etiam est illud Fabii Quintiliani lib. x. Instit. Orat. cap. 1. 'Habent tamen alii quoque Comici, si cum venia legantur, quædam quæ possis decerpere: et præcipue Philemon, qui ut pravis sui temporis judiciis Menandro sæpe prælatus est, ita consensu omnium meruit credi secundus.' Varias conscripsit fabulas, easque inter unam, quam 'Εμπερος inscripserat, ad ejus imitationem Plautus fecit suam nomine 'Mercator.' Ut ipse testatur in Prologo: 'Græce hæc vocatur Empepos Philemonis. Eadem Latine Mercator Marci Accii.' Gravidæ ætate demum obiit Philemon, et nonaginta septem, vel, ut alii, novem annos vixisse dicitur. Miræ de ejus morte variant Veteres, ut videre est apud L. Gyraldum De Poëtar. Histor. Dialog. vii.

Ambitu, gratiaque Sic apud Petronium: 'Ego,' inquit, 'Poëta sum, et, ut spero, non humilis spiritus, si modo coronis aliquid credendum est, quæ etiam ad imperitos deferre gratia solet.'

In quinque solis vicissæ Quod et testatur Suidas de Euripide: *Ἀρματα δὲ αὐτοῦ κατὰ μὲν τινὰς σέ. κατὰ δὲ ἑλλήνων τρεῖς, σάξονται δὲ οὗ. νίκας δὲ εἴλετο*

δ'. τὰς μὲν τέσσαρας περιὼν. τὴν δὲ μίαν μετὰ τελευταίην, ἐπιδειξαμένον τὸ δράμα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Εὐριπίδου. Id est, 'Fabulæ vero Ipsius, ut quidam alunt, fuere septuaginta quinque; ut alii, nonaginta duæ. Exstant autem septuaginta septem. Victorias quinque est adeptus. Quatuor quidem superstes; unam vero post obitum, actore fabulæ Euripide, fratris ipsius filio.' Alii Euripidem quindécies vicissæ tradunt. Unde et Is. Casaubonus olim hic apud Gellium legebat: *in quindecim solis vicissæ.* Quia Græci scriptores testantur Euripidem *νίκας νικήσαι περτεκαίδεκα.*

Apollodori] Fuit hic Apollodorus Atheniensis Asclepiadæ filius Grammaticus, Panætii Rhodii Philosophi, et Aristarchi Grammatici discipulus, inventor versuum, qui *τραγυῖμβων* nomine vocantur, ut auctor est Suidas. Vixit autem sub Ptolemæo Energetæ secundo. Ejus Chronica etiam non semel citantur a Diogene Laërtio, ut in Empedocle: *Ἀπολλόδορος δὲ ὁ γραμματικὸς ἐν τοῖς χρονικοῖς φησιν.* Item in Thalete, Aristotele, Zenone, et alibi. Nec non a Diodoro Siculo Bibliothec. lib. iii. Luciano in Macrobiiis, Clemente Alexandrino lib. i. *Περὶ μ.* multisque aliis. Hujus sunt, qui hodie adhuc superstites, Bibliothecæ, sive De Deorum origine libri tres; qui olim longè plures fuerint; cum librum decimum quartum citet Macrobius lib. i. Saturnal. cap. 17. et decimum septimum Stephanus de Urbibus in *Ἀρχαῖς.* Plura de Apollodoro vide sis apud Vossium De Histor. Græc. lib. i. cap. 21. et Jonsium De Scriptorib. Histor. Philos. lib. ii. cap. 15.

Κηφισίῳς δὲν, &c.] Id est, 'Cephisus genere ex Diopete patre, Quinque et centum eum scripsisset fabulas, Fato est defunctus, annos natus duo et quinquaginta.' Græcos versus edidimus, quemadmodum eos olim correxit Doctissimus I. Casaubonus.

CAP. V. § 2 Qui *τεχνικοί* appellantur] Quasi dicas, 'Artificiales.' Maximus Victorinus lib. I. de Grammat. Technicos interpretatur 'artium traditores.' A mediæ ætatis scriptoribus Latinis 'Artigraphi' nominantur, ut sæpius facit Albinus Flaccus Alcuinus lib. De Sept. Artib. 'Technicos' Gellius vocat minores istos doctores, quæ totam Philosophiæ et Eloquentiæ Artem per præcepta, in compendium redacta, et libellos exiguos se tradere profitebantur. De quibus etiam Quintilianus lib. II. cap. 14. 'Nolo,' inquit, 'se juvenes satis instructos, si quem ex his, qui breves plerumque circumferantur, artis libellum edidicerunt, et veluti doctis Technicorum tutos putent.' Græci tamen *Τεχνικῶν* vocem in laude ponunt. Sic Eusebius in Juliano: *Ἦσαν μὲν γὰρ καὶ κατὰ ταῦτ' ἐταροὶ τῶν παραφαιδόντων τοῦ καλοῦ. καὶ πρὸς τὴν ἐκείνου δόξαν διατρέφοντο, Ἀθήνης τε ὁ δὲ Λακεδαιμόνιος, δόξαν ἔχον Τεχνικοῦ τῶντος.* Id est, 'Erant eodem tempore alii nonnulli, qui honestatis amore accensi, ad illius gloriam aspirantes animos erigebant, quos inter et Apeines Lacedæmonius Technici,' (sive, ut vertit Hadrian. Junius, *professoris artium liberalium*) 'nomen adeptus.' Sic in Platone *οἱ περὶ τοῦ λόγου τεχνικοί*, 'dicendi artifices.' Tzetzes quoque Chilliad. II. Rhetorum Technicorum eloquentiam et in dicendo vim laudans, ait: *Δαΐζει βητρίων βουλευτὴς τῶν Τεχνικῶν τὸ σθένος.*

'*Ἀμφιβητρίωνον*, &c.] Id est, 'Dubium pro confesso et certo.'

Hominis] Cod. Torrens. *vir.*

CAP. VI. *M. Cato Voconiam legem suadens*] Orationem hanc, qua legem Voconiam suavit contra mulierum impotentiam, habuit Cato, Cæpione et Philippo Coss. cum esset quinque et sexaginta annos natus, ut ipse apud Ciceronem De Senectute prædicat. Cæterum de Lege Voconia vide sis quæ supra lib. VII. cap. 13. notata

sunt; sed his omnibus adde, quæ infra ad lib. XX. cap. 1. dicemus.

Principio vobis mulier magnam dotem attulit] Hæc Catonis verba Apuleius exprimere videtur Apologia: 'Dixere, me grandem dotem mox in principio conjunctionis nostræ mulieri amanti, &c. extorsisse.'

Attulit] Id est, adfert, ut explicat Sosipater lib. III. Grammat. 'Sustali, ejus perfecti instans sustalo est; atque dicebant Antiqui, Magnam dotem ad nos attollit. Cato: Magnam dotem attulit; quod geminum est. Dotem attollit, est adfert. Dotem attulit, et dotem attollit.'

Receptitium servum] Nonius Marcellus: 'Receptitium servum quidam ab ea proprietate dictum volunt, ut si nequam et nihili sit, qui venundatus, ob aliquod vitium, aut maleficiam a distractore recipiatur. Sed vera hæc est ejus nominis interpretatio, quem in data dote, aut donatione quis exceperit, quod est proprie, receperit,' &c. quæ verbotenus ex Gellio nostre descripsit; quamvis aliquomodo corrupta apud Nonium exstant, et facile ex Auctore nostro emendari possint.

Et flagitare pecuniam jubebatur] Glossæ Philoxeni: 'Flagitaverit, μετὰ βοῆς ἀκρατήρ.' hoc est, cum clamore exposcit. Proprius ejus verbi usus, quando ab oberatis pecunia credita reprecitur. Sic Plautus in Paenolo: 'Si non dabis, Clamore magno et multum flagitare.' Idem Casina: 'Ducite ex animo curam atque æs alienum, Nec quis formidet flagitorem suum.' Hinc etiam Lactantius De Opif. Dei cap. 2. 'Magnisque clamoribus conditionem pristinam flagitant.'

§ 2 *In Triummo]* Exst. Act. I. Sc. 2. vs. 157.

CAP. VII. QUOD SUBREPTUM ERIT. &c.] Sic ante legem Atiniam in XII. Tabulis Lex concepta erat: *REI FURTIVÆ ÆTERNA AUCTORITAS ERIT.*

Hoc est, Res furtiva nunquam potest uscapi, sed semper manet penes eum ejus fuit tempore furti facti, nec ullus temporis quamvis longissimi possessione ei adimi, aut alteri acquiri potest. Latius autem aliquomodo se extendit Lex Atinia, quam Lex XII. Tabul. latior quippe 'subrepti,' quam 'furtivi' significatio; nam et res per uxorem amotas comprehendit. Præter Gellium Legis Atiniæ De Usucapione meminit et Justinianus §. furtivæ Institut. De Usucap. et Paulus l. iv. D. eod. ubi et refert exceptionem in Lege Atinia additam, quæ furti vitium elueretur, si nimirum res furtiva in potestatem ejus, cui surrepta erat, reverteretur. Hoc autem quomodo accipiendum ibidem explicat Paulus hisce verbis: 'Quod autem dicit Lex Atinia, ut res furtiva non uscapiatur, nisi in potestatem ejus, cui surrepta est, revertatur, sic acceptum est, ut in domini potestatem debeat reverti.' Idem Paulus in l. sequitur. §. quod autem D. eod. scribit: 'In lege Atinia in potestatem domini rem furtivam venisse videri, si ejus vindicandi potestatem habuerit, Sabinus et Cassius aiunt.'

ÆTERNA. AUCTORITAS. ESTO] Id est, Jus perpetuo persequendæ rei. Modus loquendi e XII. Tabulis desumptus, in quibus sæpius hæc verba occurrunt. Ut 'Adversus hostem æterna auctoritas esto.' Item, 'Fori bustive æterna auctoritas esto;' et, 'Intra quinque pedes æterna auctoritas esto;' &c.

Patrem suum] Q. Mucium Scævola. Idem enim nomen patri et filio fuit. Verba autem Q. Mucii, quæ Gellius innuit, referuntur, haud dubie a Pomponio lib. XXVI. ad Q. Mucium, et habentur in l. 123. D. de V. S. 'Verbum, erit, interdum etiam præteritum, nec solum futurum tempus demonstrat.' Quod Pomponius etiam aliquot exemplis confirmat.

§ 2 *In campo est]* Intellige campum Delphi. et Var. Clas.

Martium.

In comitio est] Comitium locus Romæ in foro, ubi comitia habebantur.

CAP. VIII. Aula] Festus: 'Aulas Antiqui dicebant, quas nos dicimus ollas: quia nullam literam geminabant. Itaque antlicoqua exta, quæ in aulis coquebantur, dicebant, id est, elixa.' Aulæ voce sæpius utitur Plautus; cætera inter in Captivis dixit 'frangere anlas in caput.' Hinc etiam 'Anlularia' Plauti, dicta ab aula Enclionis auro referta. Apud Festum etiam est: 'Auxilla, olla parvula.' Jos. Scaliger ad Varronem ab 'aula' etiam 'anlar' dictum vult, pro 'ollæ operculo,' eadem ratione qua dicitur 'puteal,' pro 'putei operculo.' Unde apud Varronem lib. III. de R. R. cap. 15. legit: 'In tenebris cum anlar impositum est, sunt pingues glires.'

Lentis Egyptiæ et cucurbitæ] Cænx frogalis tennisque ac plane Philosophicæ indicium. Ut plurimum enim Philosophi in victu leguminibus vesciebantur, quæ inter lentesc, fabæ, pisæ, siliquæ, et similia. Unde Persius de Philosophorum victu: 'Siliquis et grandi pasta polenta.'

Guttum Samium] E terra Samia factum. De 'gutti' voce sic Varro lib. IV. de L. L. 'Quo vinum dabant, ut minutatim funderent, a guttis guttum appellarunt: et quo sumebant minutatim, a sumendo simpulum nominavere.' Guttus itaque dictum vasis genus, quod vinum eo funderent guttatim. Græcis dicitur *ἐνλχως*, qua voce etiam usus Plautus Rudente, Act. V. Sc. 11: Ex Varro nis etiam verbis manifestum, 'guttum' et 'simpulum' ita differre, ut 'epichysis' et 'cyathus.' Ex 'epichysi' enim et 'gutto,' fundebant 'guttatim' in 'cyathum,' sive 'simpulum,' unde vinum ore hauriebant. Sic ut Latini 'guttum' et 'simpulum' dicant, quæ Græci *ἐνλχων* et *κύβαλον* appellent. Ex Gellio autem

A. Gell.

5 E

apparet, guttum non tantum ad vinum effundendum, sed etiam ad alios liquores conservandos et guttatim ex eo effundendos, adhibitum fuisse, ut hoc loco oleum. 'Guttur-nium' ex Glossis Philoxeni, idem videtur vasis genus atque 'guttus.' Interpretantur enim 'guttur-nium,' Ελ-δος σκευους δοτρακίνου.

Μη γελᾶτε, &c.] Id est, 'Ne ride-te, inest oleum, verum vds ne-scitis qualis matutino diluculo ho-die rigor fuerit; itaque congelatum est.'

§ 2 Verbero, ... nonne is curriculo] Servorum enim est, festinatim do-minorum jussa exsequi. Eodem mo-do hac voce usus Appuleius Meta-morph. lib. x. 'Jussi de meis ali-quem curriculo tabernam promptam afferre.' Et in Apologia: 'Misimus qui eum curriculo advehat.' Ibidem paullo post: 'Jussi curriculo iret aliquis, et ex hospitio meo Mercurio-lum afferret.'

Stet] Verbum hoc abest in Ms. Reg. notante Lambecio: Legiturque hoc modo: *Consideremus cur oleum quidem sæpe et facile: sed vina rarenter congelascant.* Atque ita aptius ipsi hic locus cohærere videtur; et majorem vim habere particula *quidem*, quam, ut otiosam, H. Stephanus extra suam editionem eliminavit. *Stare* tamen non minus bene hic lo-cum habere potest, atque paullo in-ferius, ubi Gellius ait: 'Mare Scy-thicum gelu stringi atque consistere.' Putavit igitur Taurus oleum etiam congelascere. Quo nomine a Mure-to Variar. Lect. lib. XIII. cap. 11. castigatur; oleum enim frigore qui-dem crascere, sed nunquam con-gelascere. Unde et Heracleo in Iliad. ψ. nunquam ait congelaciare oleum propter calorem qui ei ad-mistus est: τὸ ἐλαιον, inquit, οὐκ ἀποκρυσταλλοῦται, πολλὸν ἔχον ἐν αὐτῇ τὸ θερμόν. Quod et Taurus ex Ari-stotele discere potuisset, ille enim lib. iv. Meteorologic. docet: οὕτε

ὅτε ψυχροῦ πήγνυσθαι τὸ ἐλαιον, οὕτε ὅτε πυρὸς, ἀλλὰ ὅπ' ἀμφοῖν παχύνεσθαι. propterea quod æris plenum sit: ex quo etiam fieri, ut aqua innatet; quod etiam tradit lib. II. de Generat. Animal. ἐν τοῖς ψύχει δὲ καὶ πάγοις παχύνεται τὸ ἐλαιον, πηγνύνται δ' οὐ. διὰ μὲν γὰρ θερμότητα οὐ πηγνύνται. Oleum itaque frigore den-sius et crassius quidem fit; nunquam autem congelascit, sive κερυσιτάλλεται; quo verbo puer Atticus hic utitur; et super quo verbo universa disputatio hic instituta. Unde mani-festum Taurum imperite πάχυσμον olei κρυστάλλωσιν appellasse, ut ait Yvo Villiomasus, hoc est, Josephus Scaliger Animadvers. in Loc. Con-trovers. Rob. Titii lib. vi. cap. 7. ubi Titius Taurum a Mureto male cor-reptum scripserat; quasi Taurus non existimarit oleum κρυσταλλοῦσθαι, ve-rum mitigasset hoc verbum, et quod congelascere primum dixerat, id postea stare, concreescere dixisset. Hoc vero eodem reddit; nam quod con-gelascit, id stat, consistit, et concre-tum est. Et quæritur hic disertim, cur oleum sæpe stet, vinum autem rarenter? Omnis autem dubitandi ratio tollitur, si vera est lectio, quam supra ex Ms. Reg. adduximus: *Cur oleum quidem sæpe et facile, sed vina rarenter congelascant?*

Vina rarenter congelascant] Bene additum *rarenter*; ergo nonnunquam vinum etiam congelascit, ex sententia Tauri; quod in frigidioribus regioni-bus perquam frequens est. Unde et Virgilius de vinis congelatis in Scy-thia lib. III. Georgic. dixit: 'Cæ-duntque securibus humida vicia.' Et Ovidius lib. III. Trist. 'Nudaque consistunt formam servantia testæ Vina, nec hausta meri, sed data frustra bibunt:' ubi loquitur de im-moderato frigore in tractibus Ponti. Sic Xenophon lib. VII. de Expedi-t. Cyri, de populis Thynnis: ἦν δὲ χιὼν πολλή, καὶ ψύχος οὕτως, ὥστε τὸ ὄπαι, δ' ἐφέροντο ἐπὶ δεῖπνον, ἐπήγγυτο καὶ δ

ὅπως ἐν τοῖς ἀγγελοῖς. Id est, 'Jacebat nix ingens et tantum frigus erat, ut etiam aqua ad cœnam allata, et vinum ipsum in vasis congelasceret.' Plinius tamen lib. xiv. Hist. Natur. Vini naturam non gescere, sed ad frigus stupere tantum scribit.

§ 3 *Quod semina quædam calidioris esse haberet*] Semina calidioris appellat, quæ Democritus, Epicurus, alique ejus sectæ Atomos caloris dicerent. Epicurus enim corpora calida certas quasdam Atomos continere ait, quæ sua mole, figura ac motu sensum caloris creant. Cartesianus diceret, vinum eo rarius quam aquam congelascere, quia vini particule a materia subtilissima majori vehementia moveantur et agitentur, quam quidem eadem subtilissima materia aquæ particulas concutiat; unde cum non tantum habeat roboris in particulis aquæ commovendis, ac quidem habet in vini particulis insectendis et agitandis, facilius multo aquæ particule confusim et sine ordine unæ aliis impositæ sistuntur, atque ita corpus durum, glaciem nimirum, constituunt.

Ὅτι καὶ τὴν αἰνὰν ῥημὴν λέγειν ὅτιν Id est, 'vinum urens,' sive 'calidum' ex mente Gellii. Athenæus lib. i. Deipnosoph. ubi de virtutibus vini nigri agit, inquit: 'Ἐπειδὴ δὲ Ὀμηρὸς τὸν μέλανα ὄινον, πολλὰκις αὐτὸν καὶ αἰθῆρα καλεῖ, διαμικρὸς γὰρ ἐστὶ, καὶ μένων ἐν τοῖς ἔξωσι τῶν πινόντων πλεῖστον χρόνον.' Id est, 'Vinum autem nigrum cum Homerus laudat, sæpicule id vocat αἰθῆρα, id est, vel atrum, vel urens. Aleandi enim corporis vim maximam habet, diutissimeque in eorum habita permanet, qui biberunt.'

Ἀλλὰ καὶ τὴν αἰνὰν ῥημὴν λέγειν ὅτιν Acetum nunquam conerescere, sive gelu constringi, falsissimum est. Nam in locis frigidioribus versus alterutrum polum, tempore hyemis acetum non minus atque vinum congelascere,

certissimum est.

Mare omne incongelabile sit] Taurum Philosophum a veritate rei hic aberrare, nemo nostrum est qui nesciat. Nam ipsum Oceanum in hisce etiam oris quando durior hyems frigisque acrius existat, circa littora gelu stringi et consistere novimus. Ex Diariis etiam nauticis eorum qui versus Polum nostrum navigationes instituere, scimus mare propter glaciem ibi impervium ut plurimum esse.

Herodotus] Locus quem innuit, exstat apud Herodotum lib. iv. Ubi Scythiam describens, cætera inter inquit: Πᾶσα χώρα οὕτω δὴ τί ἐστι· ἐνθα τοὺς μὲν ἰκτὰ τῶν μὲν ἀφ' ἑρπιδος ὁλος γίνεταί κρυμός. ἐν τοῖσι δὲ ἐκείναις, πηλὸν οὐ ποιεῖται· πῦρ δὲ ἀνακαλὸν, ποιεῖται πηλόν. ἡ δὲ θάλασσα πηγνύται, καὶ ὁ βόσπορος τᾶς δὲ Χιμέριος· καὶ ἐπὶ τοῦ κρυστάλλου οἱ ἐντὸς τὰ φρούς Ἰνδοῦ κατοικημένοι στρατεύονται. καὶ τὰς ἀμάξας ἐκκαλύνουσι πέρην ἐς τοὺς Ἰνδοὺς. Hoc est, 'Omnis autem quam dixi regio adeo infestatur hyberna sævitia, ut octo mensibus tolerari non possit: tale illic gelu est. Quibus si aquam effundas, lutum non facies: facies autem si illic ignem accenderis. Ibidem quoque mare glaciatur, et omnis Cimmerius Bosphorus: super quam glaciem omnes, qui intra fossam incolant, Scythæ exercitus ducunt, et planstra agunt trans mare usque ad Indos.' Quod Herodotus hic de mari Scythico et Bosphoro Cimmerio gelu constricto scribit, omnino veritati consonum est; et negatur Gellius, sive potius Taurus Philosophus, cujus verba hic referuntur, cum dicat id ab Herodoto factum contra omnium ferme opinionem.

CAP. IX. *In his epistolis*] De hoc literarum in epistolis Cæsaris transmutato situ Snetonius in Jul. Cæsare: 'Exstant epistolæ ejus ad familiares domesticis de rebus. In quibus si qua occultius quædam perfe-

renda erant, per notas scripsit, id est, sic structo literarum ordine, ut nullum verbum effici posset. Quæ si quis investigare vellet, quartam elementorum literam D pro A, et deinde reliquam commutet.' Meminit ejus rei quoque Dio lib. XL. ubi de Cæsare scribit: Εἰάθει δὲ καὶ ἄλλως, ὅποτε τι δὲ ἀπορρήτων τινὶ ἐπέστελλε, τὸ τέταρτον αἰε στοιχεῖον ἀντὶ τοῦ καθήκοντος ἀντιγράφειν, ὅπως ἀνέγνωτα τοῖς πολλοῖς ἢ τὰ γραφόμενα. Id est, 'Consueverat alioquin, si quid secreti culplam per literas significaret, quartum semper elementum in scribendo pro eo, quod scribi debebat, sumere, ne obvia literarum lectio culvis esset.' Similem scribendi modum ab Augusto usurpatum idem testatur Suetonius in ejus Vita: 'Quoties per notam scribit B pro A, C pro B, ac deinde eadem ratione sequentes literas ponit.' Item Dio lib. LI. 'Ἐπέστελλε δὲ καὶ ἐκείνοις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πάνι φίλοις, ὅποτε τι δέοτο δὲ ἀπορρήτων σφίσι δηλῶσαι, τὸ δεύτερον αἰε στοιχεῖον τοῦ τῷ ῥήματι προσήκοντος ἀντ' ἐκείνου ἀντιγράφειν. Id est, 'Si quid vel iis, vel aliis suis necessariis scriberet, quo res eis erant significandæ modo quodam secreto, proxime sequentem semper literam pro ea, quæ exarari deberet, ponebat.' Sed totum hoc artificium occulte scribendi per literarum transpositionem, facillime a quovis sagaciori deprehendi potest, ut vix pro arcano quodam id haberi debeat; imo Jul. Cæsar Scaliger Exercitat. CCCXXVII. contra Cardanum, merum id vocat delirium et imposturam. Sagaciores multo fuere Recentiores in excogitandis variis occulte scribendi modis, eosque inter aliquos, qui a nemine, nisi ab arcani conscio, ad quem epistola perscripta est, detegi possint; imo etiam hujusmodi, ut quis arcanam animi suam conceptum per epistolam absenti artificii conscio manifestare possit, sine ulla secreti latentis suspicione, si forte epistola

intercepta fuerit. De quibus videndus Illustrissimus Gustavus Selemus in Cryptographia, et Gasparus Schottus in Schola Steganographica, anno præcedenti in lucem edita.

Literæ singulæræ] Literæ singulæræ: Festus: 'Nota nunc significat signum, nunc literas singulas, aut binas.' Notæ itaque et literæ. Et quod dicitur in l. VI. § ult. D. de bonor. poss. 'Notas, literas non esse,' intelligendum de scriptura integra. Justinianus in Pandectarum Proemio 'Sigla' vocat, eorumque usum in juris libris vetat sub pœna falsi: 'Eandem autem pœnam falsitatis constituimus adversus eos, qui imposterum leges nostras per Siglorum obsecrantes ausi fuerint conscribere. Omnia enim, id est, et nomina Prudentum, et titulos, et librorum numeros per consequentias literarum volumus, non per Sigla manifestari. Ita ut qui talem librum sibi paraverit, in quo Sigla posita sunt, in qualemcunque locum libri, vel voluminis, sciat inutilis se esse codicis dominum. Neque enim licentiam aperimus ex tali codice in judicium aliquid tale recitare, qui in quacunque sui parte Siglorum habet malitias.'

Probi Grammatici Commentarius] Commentarius iste omnino alius fuit a Libello Valerii Probi adhuc superstitæ, 'De Notis Romanorum:' quo explicat Literarum Notas, quibus Romani Veteres in publicis monumentis ut plurimum uterentur. Hoc vero Commentario, cujus hic Gellius mentionem facit, ea tantum explicaverat, quæ brevibus Notis et singulariis literis exarata, et studio occultata in C. Cæsaris Epistolis essent. Qui scribendi mos Cæsari peculiaris erat in epistolis; cum cæteræ Notæ usus essent communis; utpote in Legibus, Senatusconsultis, Plebiscitis, Edictis, Judiciis, Testamentis, Conventionibus, aliisque similibus, adhiberi solitæ.

§ 2 *Epistolae id genus mittebant.* *Sarculi duo erant teretes, &c.*] Quæcunque hic Gellius de Scytale Lacedæmoniorum tradit, videtur descripsisse ex Plutarcho in Lysandro. Accurate etiam eadem de re Suidas hisce verbis: *Σκυτάλη, ἐπιστολὴ Λακωνικὴ. ἢ δὲ ἡ σκυτάλη ξύλον ἐξεσμένον, ἐπίμηκτι. δύο δὲ παρὰ Λακεδαιμονίους σκυτάλαι. καὶ τὴν μὲν μίαν, κατεῖχον οἱ ἑφοροὶ τῶν Λακεδαιμονίων· τὴν δὲ ἑτέραν, τῇ ἐκπεπομένῃ παρ' αὐτῶν στρατηγῷ παραίχον. καὶ, ὅποτε ἐβούλοντο τι ἐπιστεῖλαι αὐτῷ, φέροντες ἱμάτια λευκὰ, περιείλουν τὴν σκυτάλην, καὶ ἐπὶ τοῦ ἱματίου ἔγραφον. καὶ ἀνελήκτοντες, παραίχον τὸν ἱμάτιον τῷ ἀποφύροντι. τοῦτο δὲ ἐποίουν, ἵνα μὴ μανθάνωσι οἱ ἀποφύροντες τὸ δηλούμενον ἐν αὐτῷ. ὃ δὲ στρατηγὸς, δεχόμενος τὸν ἱμάτιον τῇ ἑαυτοῦ σκυτάλῃ περιελίττει, καὶ ἐξώσκειν οὕτω τὰ γεγραμμένα.* Id est, 'Scytale, epistola Laconica; Scytale vero erat lignum politum, oblongum. Duas autem Scytalas habebant Lacedæmonii; et alteram quidem ipsi eorum ephori tenebant; alteram vero, duci suo, quem mittebant, dabant. Ac quoties aliquid mandatum ei cupiebant, afferebant lorum, quo Scytalem involuebant, et in loro scribebant: lorum autem revolventes, tradebant ablaturō. Ideo autem id faciebant, ne, qui ferrent, scirent, quidnam ipso indicarent: dux vero, postquam lorum acceperisset, sine Scytalæ circumvolvens, quæ inscripta, cognoscebat.' Breviter etiam Ausonius ad Paulinum Epist. 23. 'Vel Lacedæmoniam scytalem imitare, libelli Segmina Pergameli, tereti circumdata ligno Perpetuo inscribens verum: qui deinde solutus Non respondentes sparso dedit ordine formas: Donec consimilis ligni replicetur in orbem.' Vldendi quoque Joannes Tzetzes Var. Histor. Chil. ix. cap. 258. Vetus Scholiastes Pindari ad Olymp. Od. vi. Item Demetrius Triclinius ad eandem Pindari Odam: uti et Scholiastes Aristophanis ad

Aves: qui omnes etiam cum cura de Scytale Lacedæmonum agunt.

§ 3 *Ejusdemque longitudinis*] Quæ vero fuerit longitudo, nemo Veterum præter Demetrium Triclinium ad Pindari Olymp. Od. vi. tradit, qui scribit scytalem trinm aut quatuor cubitorum longitudinem habuisse: 'Ὅτε πρὸς τινα πόλιν, inquit, οἱ Λάκωνες στρατηγὸν ἐπεμψον, βουλόμενοι δηλώσαι τι αὐτῷ τῶν ἀπορήτων, οὐκ ἐπίστομον χάρη, ἀλλὰ τοιοῦτό τι ἐποίουν. τορύνοντες ξύλον στρογγύλον, τριῶν ἢ τεττάρων πήχεων, καὶ τέμνοντες εἰς δύο, τὸ μὲν ἐν τῷ ἐκπεπομένῳ στρατηγῷ ἔδιδον, ὁ δὲ τερον δὲ αὐτοὶ κατεῖχον. Id est, 'Cum ad urbem aliquam Lacedæmonii ducem mitterent, aliquid arcani ipsis indicare cupientes, chartæ minime credebant, sed ad istum modum agebant: torno elaborantes lignum rotundum, trium aut quatuor cubitorum, et in duo dissecantes, partem unam huic quem mittebant, alteram ipsi retinebant.' Scholiastes quoque ad eandem Pindari Odam, dicit lignum fuisse nigrum. 'Ἡ δὲ σκυτάλη, τοιοῦτόν ἐστι. Λάκωνες, κήρυκες διαπεπομένοι, ξύλον μελαίνοντες, περιείλουσιν λευκῷ ἱματί, &c.' 'Scytale vero talis est. Lacedæmonii præcones passim mittentes, lignum, nigro colore tinctum, circumvolvebant loro albo.'

Hoc genus epistolæ Lacedæmonii Σκυτάλην appellant] Scytale Lacedæmonum baculi habuit formam. Unde Etymologici Magni Auctor: 'Ἡ σκυτάλη παρὰ Λακεδαιμονίους, ἐπὶ βακτηρίῳ τίθεται. 'Scytale apud Lacedæmonios pro baculo ponitur.' Item Hesychius, *Σκυτάλαι, βακτηρίαι.* 'Scytalæ, baculi.' Ejusque usum breviter describit, ut et facit Etymologici Auctor, ejus verba: 'Ἐθὺς δὲ Λακεδαιμονίους χρῆσθαι σκυτάλῃ ἐντὶ τῶν γραμματείων. 'Solent vero Lacedæmonii Scytala uti pro tabellis.' Item Athenæus lib. x. *Λευκῷ ἱματί περιελίοντες τὴν σκυτάλην οἱ Λάκωνες, ἔγραφον ἃ ἐβούλοντο.* 'Candido loro Scytalem circumvolvences Lacedæ-

dæmonii, scribebant quæ vellent.' Ubi et Achæo Erythriensi ait vocatam fuisse 'Cyrbin Spartanam,' quod factum inquit Junius Animadvers. lib. iv. cap. 14. quia, uti in *κύρβει*, publicis videlicet tabulis, Leges exaratæ erant; ita in Scytale, præcepta ad Duces et Imperatores militiæ scribebantur, 'Spartanam' vero a civitate. Sed merito ridet hanc artem Jul. Cæsar Scaliger, et Exercitat. cccxxvii. ad Cardanum, vocat 'Laconica ungula.' Facillime enim quicquid in hujusmodi loro perscriptum erat, a quovis sagaciori, etiamsi ipsam scytalem non haberet, deprehendi potuit: et quivis hodie, qui hoc scribendi modo uti vellet, damno suo facile experiretur arcanum suum detectum iri.

§ 4 *Pugillaria nova, nondum etiam cera illita* In tabulis ligneis cera oblitis Veteres olim scripsisse notum est, unde 'cerei pugillares;' sic dicti, quia stilo in his pungendo scribebatur. Hujus singulari 'pugillar' utitur Ausonius: 'Bipatens pugillar expedi.' Pugillarum autem materia olim varia. Fiebant enim e buxo, unde *ρυξόν*, e citro, ebore, laminis membraneis, &c. De 'Pugillaribus citreis,' sive e citri ligno factis, Martialis lib. xiv. 'Secta nisi in tenues essemus ligna tabellas, Esæmus Libyci nobile dentis opus.' Idem de 'eburneis' ibidem Epigr. v. 'Languida ne tristes obacurent lumina ceræ, Nigra tibi niveum litera pingat ebur.' Et de 'membraneis' ibidem Epigr. vii. 'Esse putas ceras, licet hæc membrana vocetur, Delebis, quoties scripta notare velis.'

In monumentis rerum Græcarum Exstat hæc historia de Histiaeo apud Herodotum, qui lib. v. ita scribit: *Συνέπικτε γὰρ καὶ τὸν ἐστιγμένον τὴν κεφαλὴν ἀπὸ χθαι ἐκ ζουσίων παρ' Ἰστιάου, σημαίνοντα ἀπίστασθαι Ἀρισταγόρην ἀπὸ βασιλῆος. ὃ γὰρ Ἰστιάως βουλόμενος, &c.* Sed longior est locus, ideoque Latine tantum apponam:

sic autem sonat: 'Contigit enim e Susis ab Histiaeo venire quendam compuncto notis capite, quibus Histiaeus Aristagoram commonefaciebat, ut ab rege deficeret. Id namque volens Histiaeus Aristagoram indicare, quia alia ratione non poterat, utpote itineribus custoditis, fidelissimo e servis caput erasit, literasque impressit, et hominem retinens quoad capilli renascerentur, ubi illi renati essent, raptissime hominem demisit Miletum, nihil aliud mandans, nisi, ut cum Miletum pervenisset, juberet Aristagoram eraso suo capite inspicere.'

§ 5 *In literarum formas compungit* Hoc est, literas stigmatitis impressit, sive literas stigmate capiti ejus inussit. Quod Herodotus dixerat *ἐστιγξεν*, et Susia venisse quendam *τὸν ἐστιγμένον τὴν κεφαλὴν*.

CAP. X. *Pindaro*] Floruit Pindarus, ut scribit Eusebius in Chronico, Olympiad. lxxvi. quo tempore etiam Æschylus in scena Tragediis suis vixit. Suidas Pindarum claruisse ait Olympiad. lxxv. Sed addit, sub expeditione Xerxis; hæc vero incidit in Olympiad. lxxv. Ideoque non male Gyrardus putat Pindarum Olymp. lxxv. natum fuisse, atque Xerxe expeditionem faciente, eum xl. annum egisse. Thebanus fuit ac discipulus Myrtidos poetrix. De eo Quintilianus lib. x. Inst. Orat. 'Novem Lyricorum longe Pindarus princeps, spiritu, magnificentia, sententia, figuris; beatissimus rerum verborumque copia, et velut quodam eloquentiæ flumine.' Non solum autem Lyricus fuit poeta et Dithyrambicus: verum etiam tragediis scribendis operam impendit. Varia quoque Epigrammata fecit, et alia, quæ temporis injuria perierunt.

Ut illa bestia fatum ederet infingitum informemque, &c. Pervulgata hæc apud Veteres fuit opinio, uras parere massam rudem, membrisque in-

distinctis informem, quam postea lambendo figurarent perficerentque, ut videre est apud Aristotelem l. vi. Hist. Animal. cap. 30. Horum Apollinem in Hieroglyph. lib. ii. cap. 83. Plinium lib. viii. cap. 36. et ex eo Solinum cap. 29. Ælium lib. ii. de Animalib. cap. 19. aliosque. Sed fabulosa hæc opinio inde ortum duxisse videtur, quia ursæ pariant catulos suos crassissimis secundinis involutos, qui hoc modo contexti informis carnis speciem preferunt; hæc autem secundinas mater dentibus rumpere et avellere solet, fœtumque suum a sordibus lambendo purgare; quod et aliis animalibus in more est. Sic Dalechampiꝯ ad Plinii locum indicatum notat; se in utero gravidæ ursæ a venatoribus captæ et exenteratæ, omnibus suis membris distinctos catulos formatos vidiisse. Quod et de se testatur Jul. Cæsar Scaliger De Subtilitate Exeritat. vi. Sect. 15. ubi scribit: 'Quid hujus fabulæ auctoribus fidei sit habendum, ex hac historia cognosces. In nostris Alpibus venatores fœtam ursam cepere: dissecta ea, fœtus plane formatus intactus inventus.'

Ineffigiatum] Hoc verbi etiam utitur Ammianus Marcellinus lib. xxvi. 'Aureos scilicet nummos effigiatos in vultum principis.' Item Apuleius lib. i. Floridor. circa initium: 'Vel truncus dolomine effigiatus.' Et lib. ii. Florid. 'Magna etiam vis æris, vario effigiatu, veterrimo et spectabili opere.' Ut et Sidonius Apollinaris lib. vi. Epist. 12. Minucius Felix in Octavio. Prudentius *repl ore phœni*. Augustinus De Civ. Dei lib. viii. Lactantius, aliique.

§ 3 *Petivit, oravitque a suis amicissimis impense, ut Æneida, quam nondum satis elimasset, ubolerent*] Hujus rei meminit quoque Macrobius lib. i. Saturnal. cap. 24. Ac varia etiam exstant Epigrammata in Catalectis Veterum Poëtarum a Scaligero edi-

tis, quæ Scholastici Veteres ea de re confecere. Alia inter est C. Sulpitii Apollinaris Grammatici in Æneidem Virgilianam Epigramma, ad cujus imitationem cætera ab aliis facta sunt. 'Jusserat hæc rapidis aboleri carmina flammis Virgilius, Phrygium quæ cecinere ducem. Tucca vetat, Varusque simul, tum, maxime Cæsar, Non sinis, et Latine consulis historiæ. Infelix alio cecidit prope Pergamon igni, Et pene est alio Troja cremata rogo.' De eadem re exstat etiam sub nomine Angusti Cæsaris, Veteris Poëtæ Scholastici Carmen, cujus initium: 'Ergone supremis potuit vox improba verbis Tam dirum mandare nefas? ergo ibit in ignes Magnaque doctiloqui morietur Musa Maronis? Ab scelus indignum:' et quæ sequuntur in ipsa Collectione videnda.

§ 3 *Nam quum Pindari veteris poëtæ carmen, &c. emulari vellet*] Totum hunc locum ex Gellio more suo descripsit Macrobius lib. v. Saturnal. cap. 17. et Virgilium Pindari de Ætna descriptionem imitatum quidem esse, verum haud exæquasse vult. Joan. Jov. Pontanus vero in Dialogo Antonio pluribus contendit, Pindarum a Virgilio in Ætnæ montis descriptione superatum; et irridet Favorinum, et omnes eos qui dicunt Virgilium voluisse montis Ætnæ flagrantiam ad Pindari imitationem exsequi, eosque censet delirare et cæcutire; cum nemo tam aversi aut parvi sit ingenii, qui non palam videat Virgilium in versibus sequentibus se totum a Pindarica enarratione aversisse, ut nec verbis nec translatione, qua ille utitur, parte aliqua similis esse velit; quæ omnia uberiori orationis flumine a Pontano tractata dicto loco invenies. Huic adstipulator etiam Turnebus lib. xx. Adversar. cap. 18. ubi ait Virgilium a Gellio et Macrobio injuria in versibus, quos de Ætna scripsit, reprehendi; neque ex Pindaro eos esse imitatos, cum Virgilius de

eo nihil tum cogitaverit : sed potius rei fidem, et Lucretii lib. vi. descriptionem secutus sit. Si quis autem non maligne æstimare velit, multis partibus in Ætnæ descriptione Virgilium Pindaro anteponet, utpote qui tantum miraculum, tantumque prodigium orationis gravitate non videtur æquare.

Carmen Pindari] Carmina sequentia exstant apud Pindarum in Pythior. Oda 1.

Τὰς ἐπεβύουσαι, &c.] Id est, 'Cujus eructantur inaccessi ignis liquidissimi ex cavernis fontes : fluviique interdin quidem profundunt fluxum fumini candentem : noctu vero saxa pumicea evolnta flamma in profundum defert maris æquor cum fragore. Illa autem Vulcani bestia gurgites horrendissimos ejectat : prodigium quidem mirabile aspectu : miranda vero etiam res ab iis, qui illas transierunt, auditu.'

Ἐρπετὸν] Ad verbum 'reptile' ut etiam vulgo apud Pindarum redditur. Sed sæpe τὸ ἔρπετον pro 'quacunque bestia' aut 'bruto' accipitur, ut apud Homerum Ὀδυσσ. δ'. Ὅσση ἐπὶ γαίαν Ἐρπετὰ γίνονται. Et sic quoque apud Pindarum hoc loco capiendum. Quod quidem de Typhone intelligunt ; quasi Pindarus Typhonem 'Vulcani bestiam' appellaret. Sed potius cum Heraldo in Animadversionib. ad Arnob. lib. iii. τὸ Ἀφαιτοιο ἔρπετον exponendum de ipso igne, quem Pindarus appellat 'Vulcani bestiam' ; quia ignis dicitur vorare, tanquam truculenta aliqua bestia. Unde Arnobius lib. iii. advers. Gentes : 'In tutela Vulcani est ignis, et materies ejus in illius regimine constituta est : et cur ædes frequentissime sacras, atque urbium portiones, ad cinerem patitur flammarum voracitate collabi ?'

§ 4 Virgilii versus] Exst. Æneid. lib. iii. vs. 570. et seqq. Cæterum de Ætna, præterquam quod ab alijs

Poëtis Latinis est scriptum, exstat elegantissimum Carmen Cornelii Severi inter Catalecta Veterum Poëtarum, cujus meminit Seneca Epistola ad Lucilium, ubi eum hortatur, cum esset in Sicilia, ut sibi de Ætna scribat, hisce verbis : 'Solemnem omnibus poëtis locum attingas : quem quominus Ovidius tractaret, nihil obstitit, quod jam Virgilius impleverat. Ne Severum quidem Cornelium uterque deterruit.'

Attollitque globos flammarum] Huc videtur respexisse Ausonius in Sellone, cum inquit : 'Quin flamma totum se per ambitum dabat, Volvens in altum fumidos æstu globos.' Sic Zeno Veronensis De Daniele Serm. i. ubi loquitur de tribus pueris in fornace ardenti illæsis, ait : 'Inter tetros undantis incendii globos.'

§ 5 Interdin fumare Ætnam, noctu flammigare] Ita et Strabo lib. vi. de Ætna : Νύκτωρ μὲν οὖν καὶ φέγγη φαίνεται λαμπρὰ ἐκ τῆς κορυφῆς, μεθ' ἡμέρας δὲ κατὰ καὶ ἀλλοὶ κατέχευται. 'Noctu quidem clari etiam a vertice fulgores eduntur ; interdiu vero fumo et caligine obtinetur.'

Atque ille Græcus quidem, fontes imitatus ignis eructare] Ita rectissime, meo jūdicio, hunc locum olim correxit J. Lipsius Elect. lib. ii. cap. 3. cum in vulgatis legatur : atque ille Græcos quidem fontes imitatus ignis eructare. Quomodo etiam vulgo editum est apud Macrobius lib. v. Saturnal. cap. 17. Sed quis juxta vulgatam hanc lectionem dicitur Græcos fontes imitatus ? Virgilius enim hic intelligi nequit, cum nusquam in ejus versibus legatur, quod hic subjicitur. Multo minus de Pindaro dici potest, eum imitari Græcos fontes ; neque enim convenienter Græcus dicitur imitari Græcos. Imo ne sermo quidem ipse 'Imitari Græcos fontes' satis lautus Latinusque est. Nam eos nemo sane imitatur ; sed sumit ex iis, haurit, delibat, ut bene ibi disputat Lipsius.

Omnino itaque cum ipso legendum, ut edidimus: *Atque ille Græcus quidem, fontes imitus ignis eruolare, &c. luculente dixit.* Scripsit autem Gellius imitus, ut Stirpitas, Radicitus, Medullitus, et ad verbum reddidit Græca illa Pindari: Τοῦ πυρὸς ἀγρό-
ταται Ἐκ πυρὸς πύλαι.

[Quasi quosdam igneos angues] Hæc similiter Lipsii est emendatio, quam priori statim subiecit. Vulgo apud Nostrum, uti et apud Macrobiū, intricatissime legitur, quasi quosdam igneos omnes. Sed legendum est igneos angues. Quod bene Lipsius ait facere interpretandis illis Pindari: Ἀφαιστω ἱερῶν. Imaginationem audaci et vere poetice, sed quæ ipsi tamen ar-
ridet.

[ῥέον καυρὸν Αἶθρα] Id est, 'fluxum summi calidum,' sive, 'candentem.' Quod vero addat Favorinus Virgilium hoc interpretari voluisse istis verbis: 'Turbine fumantem pineo, et candente favilla.' In eo sane, ut in tota hac de re ejus Dissertatione, habitat, cum Virgilius potius præ oculis habuerit illa Lucretii lib. vi. 'Funditque ardorem longe, longeque favillam Differt, et crassa volvit caligine fumum.'

[ῥεονοῖς] Fluente.

§ 6 Quod saxa autem et scopulos eruolari, &c. dixit, hoc nec a Pindaro scriptum, nec unquam fando auditum] Esto, hoc a Pindaro non esse scriptum, an inde sequitur, ut ais, nec nunquam fando auditum esse? Atqui ante Virgilium etiam Lucretius scripserat lib. vi. 'Extruditque simul mirando pondere saxa.' Et mox: 'Atque effare foras: ideoque extollere flammæ, Saxaque subjectare, et arenam tollere nimbos.' Et neutrum etiam a rei veritate abissi, indicant ista Strabonis lib. vi. Geograph. ubi de monte Ætna inquit: Καὶ τότε μὲν βόας ἀναπέμποντος. τότε δὲ φλόγας καὶ λίγνους, ἄλλοτε δὲ καὶ μέδρους ἀναφύσαντος. Id est, 'Et aliquando flammæ

et fuliginem, interdum etiam massas exsufflat.' Hinc impudentia et inscitia Grammaticastrorum, nimis quam manifestatur, dum temere in Virgilio reprehendunt, quæ ipse majori cum veritate dixerit, quam aut Favorinus, aut Gellius, qui hæc memoriæ consignavit, scivere.

[Nec unquam fando auditum] Sic Plan-
tius Amphitr. 'Quæcunque neque fieri Posant, nec fando unquam accepit quisquam.' Apuleius Apolog. 'Quis unquam fando audit?' quod etiam alibi non semel apud eum occurrit.

CAP. XI. Plutarchus] Lib. vii. Symposiac. Quæst. 1.

Erasistrato] De quæ vide quæ supra notavimus lib. xvi. cap. 3.

[Quod potum dixit defluere ad pulmonem] Platonis locus, qui innuitur, exstat apud eum in Timæo, ubi de hominis formatione disserens, alia inter Pulmonum officina hæc verbis describit: Τὴν τοῦ πνεύματος ἰδέαν ἐν-
φύτευσαν πρῶτον μὲν μαλακὴν καὶ ἄκα-
μον, εἰτα σφραγγας ἐντὸς ἔχουσαν ὅσον σπῆγγον κατατετριμένην. Ἰνα τὸ, τε πνεύ-
μα καὶ τὸ πόμα δεχομένη, ψέχουσα, ἀνε-
πνοὴν καὶ ῥαστώνην ἐν τῷ καύματι παρέ-
χοι. 'Pulmonis speciem inseruerunt; primum quidem et mollem et exsanguem, deinde ita constitutam, ut fistulis quibusdam, veluti spongia, intus diduceretur: ut, dum spiritum et potum reciperet, et recreatione quadam recrearetur, æstum illam respiratione et quiete restingeret.'

[Alcæum] Alcæus Mytilæus Lyricus poeta, ut scribit Herodotus lib. v. vixit temporibus Periandri, qui inter septem Sapientes numeratur; et cum altero etiam eorum, Pittaco pimum, inimicitias geasit, qui floruit Olymp. xlii. teste Diogene Laërtio in ejus vita, Anonymo in Descriptione Olymp. Suida in Pittæus; unde etiam Eusebius in Chronicis Alcæum Poëtam clarnisse scribit Olympiad. xlii. an. ii. De Alcæo Quintiliani exstat testimonium lib. x. cap. 1. 'Alcæus

in parte operis aureo plectro merito donatur, quoniam tyrannos insectatus est: multum etiam moribus confert: in eloquendo quoque brevis et magnificus et diligens, Homero similis. Sed et in lusus et in amores descendit, majoribus tamen aptior.' Quam operis partem respexit quoque Horatius lib. xi. Od. 13. 'Et te sonantem plenius aureo, Alcæe, plectro, dura navis, Dura fugæ mala, dura belli.' Hæc autem ejus Poëmatum pars fuit, quæ ad domesticas seditiones et tyrannos, quos insectabatur, spectabat, ut testatur Strabo lib. xv. Unde et Horatius lib. iv. Od. 9. 'Alcæi minaces' vocat 'Camænas.' Vir fuit omnino gravis et severus, quique patriam et foris, contra Athenienses, et domi contra tyrannorum oppressionem, armis, non minus, quam carminibus strenue defendere conatus est. 'Alcaico carmini,' quo genere potissimum utitur Horatius, nomen dedit, et Lyricorum prope princeps habitus; sic, ut in arte modulandorum carminum præ cæteris excelluisse Alcæum Veteres testentur.

[*Τέγγε πνεύμονας οἶνῳ*] Id est, 'Mafacito pulmones vino; astrum enim nunc exoritur.'

[§ 2 *Per earumque alteram deduci, &c.*] Quæ nimirum proprio nomine 'Œsophagus' dicitur. *Ὀλοσφάγος* enim proprie dicitur hæc pars, per quam *ἡ τροφή πορεύεται εἰς τὴν κοιλίαν, καθάπερ εἰς τι ταμείον κοινὸν ἀπάντων μορίων*, 'cibus proficiscitur in ventriculum, tanquam in penum cunctis partibus,' ut loquitur Aristoteles lib. iii. De Part. Anim. cap. 3. et Galenus lib. iv. De Usu part. c. 1. Latinis 'gulæ' nomine venit; quanquam etiam 'stomachi' vocem, pro 'gula,' sive œsophago ponant, ut statim dicitur.

[*In stomachum*] Per 'stomachum' Gellius hic videtur intelligere superiorem ventriculi partem, sive ipsum osculum ventriculi. Proprie quidem *στόμαχος* vocatur ἀπὸ τῆς κοιλίας ὁ προ-

τεταγμένος ἀρχὴν σπινθός, ὡς ἰσθμός τις, 'quodcumque collum angustum, isthmi instar, cuicumque cavitati seu ventri præpositum,' ut loquitur Galenus lib. iv. de Usu part. c. 1. Deinde etiam ad œsophagum sive gulam hæc vox defluxit. postea quoque ad ventriculi osculum, quod *καρδίας* Veteres dixere, nomen hoc translatus Galeni ætate, ut idem ibidem scribit. Item lib. ii. De loc. affect. *Τὸ στόμα τῆς κοιλίας κατὰχρῆμα ὑποκαταλαμβάνουσιν στόμαχος οὐχ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν λατρῶν οἱ δοκιμάτατοι*. Id est, 'Ventriculi os, vocabulo abutentes stomachum nominant non plebei tantum, verum etiam ex Medicis probatissimi quique.' Stomachum autem pro œsophago sive gula accipi Latini, liquet ex Corn. Celso lib. iv. cap. 1. et 4. Quomodo etiam usurpatur a Cicerone lib. ii. de Natur. Deor. hisce verbis: 'Linguam autem ad radices ejus hærens excipit stomachus, quo primum illabuntur ea, quæ accepta sunt ore,' &c.

[*Qui Græce appellatur ἡ κάτω κοιλία*] Ventriculum Gellius dicit Græce appellari *κάτω κοιλίαν*, quod intelligendum de inferiori ventriculi parte, in qua alimentorum digestio concoctioque fit: hanc enim *κάτω κοιλίαν*, ut superiorem ejus partem, sive ipsius osculum *τὴν ἑνω κοιλίαν* vocat etiam Hippocrates Aphorism. 29. lib. vi. Epidem. Sect. 5. Quam etiam ventriculi partem per 'stomachi' vocem Gellius paulo ante denotare videtur. Obiter interim notandum, quam singularis in vocibus eligendis et usurpandis Gellius noster videri amat. Nam *ἡ κάτω κοιλία* rarissime, et nescio, an alibi præter quam loco annotato, ab Hippocrate, pro ventriculo, ut plurimum vero pro inferiori ventre, sive alvo ponitur; quemadmodum etiam *τῆς ἑνω κοιλίας* nomine sæpius ventriculum, in quem cibi recipiuntur; nonnunquam tamen quoque thoracem ipsum Veteres intellexerunt.

Quod manifestum ex verbis Galeni Com. iv. in lib. de rat. vict. in morb. acut. ubi et alias harum vocum significationes recenset: Τούτων οὕτως εὐλόγως ἐρμηνεύων, inquit, ἐπισκεπτέον τίνα λέγει τὴν ἄνω κοιλίαν. ἐνίοτε μὲν γὰρ οἱ παλαιοὶ τὸν θώρακα τὴν ἄνω κοιλίαν ὀνομαζόντες, τὸ μετὰ τὸ διάφραγμα πᾶν τῆς τροφῆς ἀγγεῖον, κάτω κοιλίαν προσγοροῦσιν, ἐνίοτε δὲ ἄνω κοιλίαν ὀνομαζόντες, εἰς ἣν καταπίνομεν τὰ σιτία, κατὰ μὲν αὐτὴν ἀπαντα. κοιλίαν μὲν οὖν καλοῦσι κάτω. ἐνίοτε δὲ μόνον τὰ περὶ τῶν ἐντέρων. εἰσὶ δὲ οἱ κῶλον μόνον ὀνομαζόντες τὴν κάτω κοιλίαν. Id est, 'His ita et non sine ratione enuncialis, videndum est, quoniamnam superiorum ventrem (τὴν ἄνω κοιλίαν) vocet. Interdum enim Veteres thoracem ventris superioris nomine appellantes, quod post septum transversum est alimenti vas universum, ventrem inferiorem (τὴν κάτω κοιλίαν) nominant. Interdum autem ventrem superiorem appellantes in quem cibum deglutimus, nonnunquam quidem quæ ab eo sunt omnia, ventrem tamen inferiorem vocant. Interdum quoque sola crassa intestina. Sunt etiam nonnulli, qui colon solum inferiorem ventrem nominant.' Plura qui de his vocibus τῆς ἄνω κοιλίας et κάτω κοιλίας, earumque vario in scriptis Veterum, præsertim Hippocraticis, non desideras, vide sis A. Fœsili Economiam Hippocratis in voce κοίλα.

Recrementa] Sic quidem omnes libri. Macrobinus tamen, qui lib. vii. Saturnal. cap. 15. quamplurima verbotenus ex hoc capite descripsit, videtur legisse *recrementa*.

Quod Græce κῶλον dicitur] Sic habent Vett. Codd. et ita quoque Macrobinus loco modo citato. In Stephanica editione legitur κοιλόν. Quod etiam aliæ editiones postea retinuerunt. Quid autem hæc vox significet, fateor me ignorare, cum ne Græcam quidem putem. Κῶλον quidem dicitur de qua-

cunque cavitate; unde et κοίλα dicuntur cavitates sub oculis sitæ; et κοίλον etiam accipitur pro cavitate in ima pedis planta; sed qui κοιλόν dixerit pro 'alvo,' neminem inveniri puto. Itaque κῶλον cum Vett. Codd. et Macrobinii auctoritate revocandum duximus. Κῶλον quidem proprie dicitur Intestinum magnum, sive crassum, ordine a ventriculo quintum, inter cæcum et rectum medium; quod Colon dicitur propter summam corporis amplitudinem; unde et ab Hippocrate lib. vi. Epid. Sect. 4. Aphor. 8. Ἰντερων 'intestinum' simpliciter dicitur: sed ob eandem causam καὶ κάτω κοιλίαν ὀνομαζόνσι τινες, 'etiam inferiorem ventrem nominarunt quidam,' ut testatur Oribasius in Excerptis anat. Gal. c. 19. et Roffus Ephesius lib. ii. cap. 11. Unde et Galenus in verbis modo adductis inquit: Εἰσὶ δὲ οἱ τὸ κῶλον μόνον ὀνομαζόντες τὴν κάτω κοιλίαν: 'Sunt etiam nonnulli, qui Colon solum inferiorem ventrem nominant.' Et sic Gellius, qui paullo ante nimio studio ventriculum, τὴν κάτω κοιλίαν a Græcis appellari scripserat, eodem modo etiam 'alvum' a Græcis κῶλον dici, non minori affectatione hic notavit.

Quæ Græce nominatur τραχεῖα ἀρτηρία] Latine 'Arteria aspera'; propterea quod ex partibus cartilaginosæ, quæ βρόγχια appellantur, duris et asperis magna ex parte constituta sit. Olim simpliciter 'Arteria' dicebatur; postquam vero 'arteriæ' nomen ad venas pulsatiles, quæ prius æque atque aliæ, venæ appellabantur, translatum est, fistula hæc sive canalicula, quæ a faucibus oris ad pulmones descendit, dici cæpit ἀρτηρία cum additione τραχεύας, 'asperæ,' ut scribit Galenus lib. vi. de Comp. med. sec. loc. cap. 1. Hæc ab Hippocrate Fragm. περὶ ἀνατομ. hoc modo describitur: Ἀρτηρία ἐξ ἑκατέρου φαργγέτρου τὴν ἐκφυσιν ποιουμένη ἐς ἄκρον πνεύματος τελευτᾷ, κρῖναις ζυγισμένη

ὁμοιορρημοῖς τῶν περιγύλων ἀποτέμνη κατ' ἐκτερεὶν ἀλλήλων. Hoc est, 'Arteria ab utrisque fancibus facto exordio in summum pulmonem desinit, ex annulis compacta consimilibus, talibusque aptæ, qui undiquaque inter se superficie tenns sint colligati.' Annulli autem isti, quos Celsus 'circulos' appellat, ex quibus arteria aspera constat, non sunt integri, sed formam litteræ C referunt; hoc est, sunt paulo plus quam semicirculares. Celsus lib. iv. c. 1. aliam similitudinem adfert. 'Constat,' inquit, 'ex circulis quibusdam compositis ad imaginem earum vertebrarum, quæ in spina sunt.' Galenus etiam l. vii. De Usu part. cap. 3. eos ὀστράκοις τοῦ καράβου 'testulis locustæ' comparavit.

Spiritum a summo ore in pulmonem, atque inde rursus in os, &c.] Hoc est, quod Aristoteles lib. iii. De Part. anim. cap. 3. et lib. de Respir. cap. 7. dixit, εἶναι τινα κοινὸν ὅλον αἰλὸν, δι' οὗ μερίζται τὸ πνεῦμα κατὰ τὰς ἀρτηρίας, εἰς τὰς σπύργας. 'Pulmonem esse quandam communem quasi porticum, in qua ultro citroque commeat aer per arterias in fistulas.' Et lib. i. Histor. Animal. cap. 16. φυσωμένης τῆς ἀρτηρίας διαδίδωσιν εἰς τὰ κοῖλα τοῦ πνεύμονος τὸ πνεῦμα. 'Inflata arteria distribuit spiritum in cava pulmonis.' Ut autem commodius hoc munere aspera arteria fungi posset, composita est ex substantia cartilaginea, adeo solida, ἵνα ἀσβέπτωτος μόνη, 'ne concidat in seipsam,' ut non inconcinne loquitur Auctor Introductionis apud Galenum.

Ἐπγλωττίς 'Minor lingua' Plinio et Celso dicitur. Gula 'ligulam' vertit, quia linguae formam refert. Licet verius ἐπγλωττίς dicatur, quia laryngis, quæ est asperæ arteriæ caput operculumve, rimæ incumbit. Laryngem enim Galenus γλωττίδα appellat. Ἐπγλωττίς autem est membrana cartilaginosa, oblonga, rotunda, laryngis meatui incumbens, ne

quod transglutimus, in laryngem aut pulmones transmittatur, tum etiam, ut aërem a pulmonibus vi et impetu pulsus percutiat ad vocis modulationem. Substantia ejus cartilago est, eaque prætennis; quia necesse est eam crebro attolli deprimique. Quo enim tempore animal respirat, attollitur, ut viam aëri faciat: cum autem quidvis transglutit, in laryngem deprimitur, ne id in pulmones decadat. Quod enim transglutitur, primo quidem quasi ipsius radici incidens, post autem dorso inversam inclinare ipsam cogit et collabi. Nam cartilago hæc inspirantibus nobis et expirantibus semper hiat, neque unquam sponte, sed solo alimenti pondere deprimitur; quamvis non adeo exquisitè obturetur in deglutione; quin portiamcula quedam potus per rimam in arteriam asperam delabatur, ut mox pluribus dicemus.

§ 3 *In libro Symposiacorum*] Lib. vii. Quæst. 1.

Auctorem Platonis sententia Hippocratem dicit fuisse] Sane Hippocrates in libello περὶ καρδίας apertissimis verbis scribit portionem quandam potus ferri in pulmones per arteriam asperam. Locus quia longior est, ut Græce transcribatur, Latine hic redit: 'Cor humiditatem tantam habet,' inquit, 'quanta maxima ad æstuantis medellam facit. Hoc humidum cor in serum vertit, pulmonis potum elambendo ebibens, assumens et consumens. Nam eum quis bibit, maximam partem in ventrem demittit. Gula enim velut infundibulam et potus copiam, et quæcunque expetimus excipit. Bibit autem et in guttur et arteriam, verum quasi ex mamma engena (τὴν δὲ ὄλον, vel, ut alii, ἤτρον δὲ, minus vero) et quantum latere possit per rimam illapsam. Epiglottis enim operculum exactum ne permiserit quidem aliquid amplioris potus penetrare. (πῶμα γὰρ ἀραιότες ἢ ἐπγλωττίς οὐκ ἂν διέττει μίξιν ποτοῦ οὐδέν.) Cuius rei

hoc est iudicium: Si quis enim aquam caruleo colore tinctam valde sitienti hibendam dederit, præsertim si, (hoc enim pecus neque curam adhibet, et immundum est) deinde adhuc bibenti jugulum secuerit, hunc potu coloratum reperiet. Verum non cuius hanc manuum actionem aggredi datur. Non igitur nobis fides est de trahenda de potu, quod in hominis gattar et pulmonem feratur. Verum idem Hippocrates contrariam videtur tueri sententiam lib. iv. de Morbis, ubi multis rationibus et argumentis, itaque validissimis, eos convellit, qui potum in pulmonem ferri contendebant. Sed utraque hæc opinio facile conciliari potest ex his, quæ tradit Galenus lib. viii. De Placitis Hippocratis et Platonis, ubi inquit: 'Si Plato potum omnem in pulmonem ferri existimat, merito accusandus est: quippe qui apertissimam rem ignoret. Si vero portionem aliquam potus per asperam arteriam in pulmonem decurrere arbitratur; probabile quidpiam dicit.' Ubi etiam Hippocratis argumenta ex lib. iv. De Morbis Galenus solvit, hæc adhibita distinctione: 'Si multa potio ἀσπῆς, hoc est, confertim in pulmones infusa, ut aspirationis vias occupet, tussim excitabit, vocem intercipiet, et difficilem spirationem pariet; quod si sensim per latera arteriæ asperæ in pulmonem feratur, nec tussim, nec ullum irritationis sensum excitabit.' Hanc autem esse Hippocratis sententiam: Libello enim περὶ καρδίας, portionem tantum potus in pulmonem deferri putat. at lib. iv. De Morb. eos refellit, qui universum potum in pulmones defluere asseverabant.

Hippocratem] Natus Hippocrates, quem tota posteritas merito pro Medicorum principe habet, Olympiad. lxxx. an. 1. Parentibus Heraclide et Praxitheæ: fuitque discipulus Herodici, qui sub Artaxerxe Longimano claruit, et Δισκρίππῳ invenit. De

eo Plinius lib. vii. cap. 37. ubi agit de his, qui in artibus excelluere: 'Hippocrates renituit Medicina: qui venientem ab Illyriis pestilentiam prædixit, et discipulos ad auxiliandum circa urbes dimisit: quod ob meritum honores illi, quos Herculi, decrevit Græcia.' Hunc 'omnis medicinæ parentem' vocat Cornelius Celsus. Notum etiam est quam magnifice de eo Macrobius dicat: 'Hippocrates, qui tam fallere, quam falli, nescit.' Hinc est, quod ejus sententias ut Dei vocem habendas esse, Galenus scribat lib. i. De Usu partium cap. 9. Filios etiam duos reliquit magni nominis Medicos, Thesalum et Draconem.

Philistione Locrum] Præter Plutarchum in Symposiacis, qui Philistionem Locrum vocat pervetustum hominem, et qui arte medica magnam sibi gloriam paravit, unde Gellius sua descripsit. Philistionis veteris medici meminit Plinius lib. xx. cap. 12. qui non alius ab hoc Philistione Locrensi videtur; uti et ille, qui ab Athenæo lib. xii. cap. 3. inter ὁφάρτυκας Scriptores recensetur. Nec ab hoc Philistione Locro diversus est Philistio Siculus Medicus, quo in medicina præceptore usus est Endoxus Cnidius, ut auctor est Callimachus in Tabulis, teste Diogene Laërtio in Endoxo. Floruit itaque temporibus Philippi Amyntæ filii, Regis Macedoniæ circa Olympiad. cvi. Tribuitur huic Liber De Diætâ, qui valgo inter Hippocratis Opera exstat.

Dioxippum Hippocraticum] Sic etiam disertim hujus medici nomen exstat apud Plutarchum. Nusquam autem alibi, quod sciam, inter Veteres medicos Hippocratis discipulos, Dioxippus nominatur, sed Dexippus quidam Cous, qui Hippocratis discipulus fuit. Ita Galenus De optima Secta ad Thrasybulum cap. 11. 'Ἀπολλώνιος δὲ καὶ Δέξιππος οἱ Ἱπποκράτους ἀποστόλæ, οὐχ' ὅπως εἶπον, ἀλλ'

εἰδὲ ὅθεν εἰδέναι. 'Apollonius vero et Dexippus, Hippocratis discipuli, ne aquam indulgebant, nedum vinum.' De eo etiam Suidas: Δέξιππος, Κῶος ἱατρός, Ἱπποκράτους μαθητής, ὃς μεταπαμφθεὶς ὑπὸ Ἑκατόμνου τοῦ Κάρων βασιλέως, ἴδασθαι αὐτοῦ τοὺς παῖδας ἀπογνωσθέντας Μανωλὸν καὶ Πέδροον, ἐπὶ ὅπως ἴδαστο, τοῦ παῦσαι τὸν πρὸς Κῶας (leg. Κῆους) τότε αὐτῷ ἐνεστώτα πόλεμον. Id est, 'Dexippus Cous, medicus, Hippocratis discipulus, qui arcessitus ab Hecatomno Carum Rege, ut ipsius filios desperatis morbis laborantes curaret, eos ea conditione sanavit, ut bellum, quod tum adversus Caras' (leg. Coos; verisimile enim est, voluisse Dexippum bellum a patria sua amoliri) 'gerebat, deponeret.' Sed omnino Dioxippus hic apud Plutarchum et Gallium, non alius videtur, ac Dexippus Cous, ut a Galeno et Suida, aliisque vocatur. Scripsit autem Dexippus Cous librum de Re Medica unum, et duos De Præcognitionibus, ut idem Suidas auctor est.

Ἐπιγλωττίδα non ideo in eo loco constitutam, ut quid, &c.] Hac de re ex Dioxippo, sive potius Dexippo, ita Plutarchus: Ἡ γὰρ μὲν πολυτίμητος ἐπιγλωττίς οὐκ ἔλαθε τὸν Διόξιππον, ἀλλὰ περὶ ταύτης φησὶ τὸ ὕγρον ἐν τῇ καταπόσει διακινούμενον, εἰς τὴν ἀρτηρίαν ἐπιβρῆν, &c. Hoc est, 'Neque vero illam tanto honore dignatam epiglottidem ignoravit Dexippus, sed ad eam ait humorem in deglutiendo secerni, in arteriamque delabi, devolvende se in stomachum cibo: et in arteriam sane esculentorum nihil incidere: stomachum una cum sicco nutrimento etiam aliquam humidi partem admixtam excipere. Est vero hoc probabile. Nam epiglottidem ait arteriæ præpositam esse veluti sepimentum et pennam, ut sensim paulatimque potum percolet, ne subito confertimve infusus spiritum opprimat aut turbet,' &c.

CAP. XII. Quas Græci ἀδόξους ἐνοθέουσιν appellant] Vel etiam ἐνοθεύουσιν, aut, ut quidam vocant, παραδόξους. quamquam Tzetzes Chil. xi. inter laudes ἀδόξους et παραδόξους subtiliter distinguat; et ἄδοξον ἐγκώμιον dicat esse πορρείας, ἢ μέθης, 'Si quis flagitiosum libidinis genus, aut ebrietatem commendet. Παράδοξον δὲ ἐγκώμιον εἶναι, ὃ παρὰ τὴν ὑπόληψιν καὶ δόξαν, καὶ τὴν γνώμην τῶν ἀπάντων λέγεται, εἶτε καὶ τῶν πλειόνων. Ὡς τὸ περὶ αἰωνεῖν, θάνατον, ἢ φαλάκρας.' Paradoxum vero encomium ease, quod præter suspicionem, opinionem et sententiam omnium aut plurimorum dicitur, veluti paupertatem laudare, mortem, calvitium, &c. Sæpius tamen hæc duo confunduntur, et sab eodem τῶν ἀδόξων nomine comprehenduntur.

Non Sophista solum] Sophistarum quippe ea landandi ratio propria fuit. Unde Philostratus lib. i. De Vit. Sophistar. in Dione: Τὸν δὲ Εὐβοῖα καὶ τὸν τοῦ ψιττακοῦ ἔπαινον, καὶ ὅσα οὐχ ὑπὲρ μεγάλων ἐσπούδασται τῷ Δίῳ, μὴ μικρὰ ἡγώμεθα, ἀλλὰ σοφιστικά. Σοφιστοῦ γὰρ τὸ καὶ ὑπὲρ τοιοῦτων σπουδάζειν. 'Quod autem ad Enboicum et Pit-taci laudem attinet, cæteraque quæ de minus rebus seriis sunt a Dione conscripta, ne quis levia aut parva censeat, sed Sophistæ potius accommodata. Sophistæ siquidem ea quoque studiose tractanda sunt.' De hoc hominum genere loquitur Isocrates in Helenæ laudatione in ipso initio: Εἰσὶ τινες δὲ μέγα φρονεῖν, τὸν ὑπόθεσιν ἔσπουαν καὶ παραδόξων πομπῆται, περὶ ταύτης ἀνεκτὰς ἐκείνι δοκῶσι. Id est, 'Sunt qui sibi valde placeant, si argumentum absurdum et a communi opinione remotum aggressi, de eo tolerabiliter dicere possint.' Additque paulo post hujus instituti auctores fuisse, et præ cæteris in hoc dicendi genere excelluisse Protagoram, Gorgiam, Zenonem, Melissum Sophistarum Coriphæos, qui

res omnium *ὑπὸ* λόγῳ incredibiles sibi defendendas tuendasque existimarent, aut etiam refutandas, quæ ab omni tempore receptæ, majorumque sententiis stabilitæ essent.

Et noster Favorinus] Inde haud dubie est, quod Philostratus Favorinum lib. 1. De Vit. Sophist. inter Sophistas recenseat, ejusque vitam incipiat hisce verbis: *Καὶ Φαβρίων τὸν φιλόσοφον ἢ ἐγγλωττία ἐν Σοφισταῖς ἐκέρυττω.* 'Et Favorinum Philosophum eloquentia inter Sophistas prædicavit.' Paulo post etiam, ubi de rixa inter Palæmonem et Favorinum, subjicit: *Τοῖς μὲν οὖν Σοφιστῇ τὸν Φαβρίων καλοῦσιν, ἀπόχρη ἐς ἀπόδειξιν καὶ αὐτῷ Σοφιστῇ διανεχθῆναι αὐτόν.* 'Favorinum ergo Sophistam appellantis, satis est ad hoc probandum, quod cum aliquo Sophista certaverit.'

Vel ingenio *expergiscendo* ratus idoneus, &c.] Causis ab Aulo Gellio enumeratis addere potes, quod Sophistæ ut plurimum hujusmodi materias pertractandas suscipere ostentationis causa, ut scilicet de re naturas exili, et ob improbitatem aut tenuitatem non satis ad dicendum idonea, eloquentiæ et ingenii suæ vires ostenderent, speciosa et ad pompam elaborata oratione. Unde Ennodius lib. 1. epist. 6. de Fansto, qui Cornum, materiam, ut ipse existimabat, illaudabilem et absurdam, magnis laudibus evexerat: 'Tanti,' inquit, 'fuit divitias facundiæ in rebus laude carentibus ostentare.' Quo faciunt etiam ista Sidorii Apollinaris lib. vii. Epist. 10. ubi inquit: 'Nam moris est eloquentibus viris, ingeniorum facultatem negotiorum probare difficultatibus, et illic stili peritum quasi quandam sæcundi pectoris vomerem figere, ubi materiæ sterilis argumentum, velut arida cespitis macri gleba jejunat.' Id autem facere solebant Sophistæ, ut persuaderent omnibus, *ὅτι εἰ περὶ ποικιλῶν πραγμάτων ἔχουσιν τι λέγειν, περὶ τῶν καλῶν καὶ*

ἀγαθῶν ῥηδίας εὐπορήσουσι, 'Se, cum de rebus adeo improbatis verba suppetere, ad res præclaras probatasque exponendas luculenta oratione facile abundaturos,' ut loquitur Isocrates Orat. de Laud. Helenæ.

Quam *Thersia* laudes quæsierit] Quem Homerus Iliad. β. sic describit: *Ἀλκίχαιρος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε· Φαλκὸς ἦν, χαλκὸς δ' ἕταρον πῶδα· τῷ δὲ οἱ ὤμωι Κυρτὰ, ἐπὶ στήθος συναχωμέντε· αὐτὰρ ὑπερθε, Φοῖβος ἦν κεφαλῇ, ψεδνὴ δ' ἐπεσθῆνθε Λάχρη.* Id est: 'Turpiissimus autem vir ad Trojam venit; Strabo erat, claudus altero pede, et ipsius humeri Carvi et in pectus contracti; cæterum desuper Acutus erat capite, raraque conspersus lanugine.' Ut autem Favorinus 'Thersitem' et 'Febrem quartanam' laudaverit, sic quam plurimi inter Veteres hujusmodi materias infames, et inopinabiles pertractarunt, propriasque laudes in iis copiose atque accurate adornandis, quæsiere. Sic Gorgias omnibus orationis copiis probare conatus fuit: 'Nihil esse in rerum natura, quod vere sit.' Dio Prusæus 'Psittacum' miris laudibus extulit; Polycrates 'Mures'; Lucianus 'Muscam'; Synesius 'Calvitium'; Aristophanes 'Paupertatem'; Alcidas 'Mortem'; Pittacus, unus ex septem sapientibus, 'Molam'; Michaël Psellus 'Pulicem'; Polymates et Isocrates 'Busiridem'; Eliensis quidam adolescens 'Podagram', 'Surditatem', 'Cæcitatem,' ut refert Philostratus in Vita Apollonii lib. iv. cap. 9. alii alias id genus materias. Ad quorum exemplum inter Recentiores quidam fecere 'Moris' Encomium, alii luseri in laudibus 'Asini,' 'Pediculi,' 'Ovi,' 'Entis rationis,' &c.

Sed in febribus laudibus testem etiam Platonem produxit, &c.] Non occurrit hodie, quod sciam, in scriptis Platonis, quæ exstant, hujusmodi locus, ubi dicat, Eos, qui ex febri quartana convalescerint, postea saniores valli-

dioresque existere. Qui vitam Platonis conscribere, dicunt quidem Platonem ob Academiæ habitationem passum esse quartanam febrem menses decem atque octo: sed sobrietate et diligentia sua vires post febrem validiores, quam antea receperasse. Et hinc forte est, quod Cicero ad Tironem lib. ult. ad Famil. Epist. 10. scribat: 'Sed quando in quartanam conversa est vis morbi, spero te diligentia adhibita etiam firmiorem fore.'

'*Ἄλλοτε μνηρυνή, &c.*] Id est, 'Ipsa dies quandoque noverca, quandoque mater est.'

'*Μία μνηρυνή, &c.*'] 'Una novercæ, dum matres.'

CAP. XIII. *Quin triumphus deservatur*] Hoc loco 'quin' videtur significare 'ut non.' Ita ut sensus sit: Venit Imperator Romam, ubi vir auctoritate sua evincere atque superare poterat, ut sibi triumphus non decerneretur.

§ 2 *De summo pectore*] Id est, Incogitanter; sive, Re minime profundius cogitata et pensiculata.

Compositam] Est enim *quin* compositum ex *qui* et *ne* pro *non*, ut dicitur *quin κατ' ἀποκοπήν* pro *quine*.

Publius] Fuit natione Syrus, qua ratione Publius Syrus dictus. Floruit cum Laberio, minor licet ætate, sub Julio Cæsare. Qua de re sic Hieronymus in Chronico Eusebiano ad Olympiad. cxxxiv. an. ii. 'Laberius Mimorum scriptor decimo mense post C. Julii Cæsaris interitum, Puteolis moritur. Publius Mimographus, natione Syrus, Romæ scenam tenet.' Multis de ejus salibus et ingenio agit Macrobius lib. ii. Saturnal. cap. 7. cætera inter inquit: 'Publius natione Syrus, cum puer ad patronum domini esset adductus, promeruit enim non minus salibus et ingenio, quam forma. Nam forte cum ille servum suum hydropicnm jacentem in area vidisset, increpuissetque Quid

In Sole faceret? respondit, Aquam calefacit. Joculari deinde super cæna exorta quæstione, Quoddam esset molestius otium? aliud alio epibante, ille, Podagrici pedes, dixit.' Additque Macrobius, Publium ob hæc et alia manumissum postea et majori cura eruditum, ad mimos componendos se contulisse, unde et in Cæsaris notitiam pervenerit, a quo et postmodum in pretio habitus.

Qui suppar Laberio judicaretur] Sic disertim Ms. Reg. ut testatur Lambecius. Vulgo erat, *qui super Laberio judicaretur*; hand ita bene. Ignoratio remotioris vocabuli corruptioni causam præbuit. Sensus est, Publium Syrum, propter Mimos suos, tanto in honore fuisse, ut non suppar tantum Laberio judicaretur, sed a Cæsare, qui Laberii arrogantia et maledicentia offendebatur, ipsi etiam præferretur. Quomodo autem Laberius etiam a Publio Syro in mimis peragendis omnes provocante, victus est, narrat idem Macrobius lib. ii. cap. 7. 'Productus' (Publius) 'Romæ per Cæsaris Ludos omnes qui tunc scripta et operas suas in scenam locaverant, provocavit, ut singuli secum posita materia pro tempore contenderent: nec illo recusante superavit omnes; in quis et Laberium: unde Cæsar arridens hoc modo pronuntiavit: Favente tibi me victus es, Laberi, a Syro? Statimque Publio palmam, et Laberio annulum aureum cum quinti sesteriis dedit: tunc Publius ad Laberium recedentem ait: Quicum contendisti scriptor, hunc spectator sublevis. Sed et Laberius sequenti statim commissione, mimo novo interjecit hos versus: Non possunt primi esse omnes in tempore. Summum ad gradum cum claritatis veneris; Consistes ægre, et quam descendas, decides. Cecidi ego, cadet qui sequitur. Laus est publica.'

Cæsarem ita Laberii maledicentia et arrogantia offendebat]. De Laberio vi-

de qua notavimus supra ad lib. XVI. cap. 7. Macrobius lib. II. Saturnal. cap. 7. causam reddens, quare Caesar quem Laberius favorem ante exhibuerat, in Publum transtulerit, postquam dixerat Laberium aspectu libertatis equitem Romanum a Cesare quingentis milibus invitatum, sive pedes conatum, ut prodiret in scenam, et ipse ageret Mimos, quem scriptitabat, et etiam ipse Laberius in prologo conquestus fuerat, subiicit: 'In ipsa quoque actione subinde se qua poterat ulcisceretur, inducto balia Syri: qui velut sagris caesus, praeipientique se simulis, exclamabat: Parro Quirites libertatem perdimus. Et paulo post adjecit: Necesse est multos timeat, quem multi timent. Quo dicto universitas populi ad solum Cesarem oculos et ora convertit, notantes impotentiam ejus hac dicacitate lapidatam. Ob haec in Publum vertit favorem.'

Et ad communem sermonum aemulandissimam] Ita edidit H. Stephanus. Vest. Codd. habent *commo-datissima*. Et ita quoque videtur legisse Macrobius lib. II. Saturnal. c. 7. ubi hunc locum ex Gellio nostro transcripsit, habet enim *accommodatissimam*. Verissimum autem esse, quod hic Gellius de Publili Mimir scribit, praeterquam quod ex Mimorum Reliquis hodie adhuc superstitum, facile omnis apparere possit, haud abs re est utriusque Senecae, Patris et Filii de iis unum vel alterum testimonium adungere: Ille enim *Controversiar. lib. III. 18.* inquit: 'Caesius Severus, summus Publii amator aiebat non illius hoc vitium esse,' sed illorum, qui illum ex parte, qua transire deberent, imitarentur: emitterent ea quae apud eos melius essent dicta, quam apud quosquam Comicum Tragicumque, aut Romanum aut Graecam.' Filius vero lib. 1. De tranquillit. cap. 11. 'Nunquam me in bona re,' inquit,

Delph. et Var. Clas.

'nulli pudebit auctoritas. Publius Tragicis Comicisque vehementior ingenio, quoties mimica ineptias et verba ad summam cavens spectantia reliquit, inter multa alia cothurno, non tantum siparia fortiora, et hoc ait: 'Cuius potest accipere, quod cuiquam potest.' Idem Epistola VIII. 'Quam multa Poetae dicunt, quae a Philosophis aut dicta sunt aut dicenda? Non attingam Tragicos aut Togaes nostras; habent enim has quoque aliquid aeveritatis, et sunt inter comédias et tragédias mediis: quantum discretissimorum verorum inter Mimos jacet? quam multa Publili non exalcentis, sed cothurnatis dicenda sunt?' &c.

§ 2 *Fragilitas inserta est rumoris boni*] Ita recte primus J. Scaliger ad Manilium ex lectione Ms. *Vetustiss.* Gellianorum Excerptorum reposuit; cum valgo inepto aut plane nullo sensu legeretur, *Fragilitas miseris est rumoris boni*. 'Inserta' autem, ut ibidem optime Scaliger interpretatur, ad verbum est quod Graeca dicitur *ἐμφυτευμένη*. Sic ut Publius Syrus *τὸ ἐμφυτευμένον*, quod Tiberii temporibus ne quidem constabat, quomodo Latine diceretur, ut ex Suetonio cognoscimus, jam plusquam sexaginta annis antea 'insertam' videretur. Sed et inserta dici potest, quae aliter inserta dicitur, ut quoque ad Publili Mimos idem Scaliger animadvertit. Quomodo utrumque erit ab eadem origine: Graece *ἐνφυτεύω* *ἐν τῇς ἐσθλῆτος*. Ut inserta non est tota vestis, sed sequela et ornamentum: ita Fragilitas non omnino causa est rumoris boni, sed accessit ornamentum illi. Quae sententia plane Publilianae elegantiae est. Sic Tertullianus lib. De Idololatria, literaturam profanam insertam praedicationis Idololatriae vocat: 'Si fidelis,' inquit, 'litteras doceat insertas Idolorum praedicationis.' Ita recte corrigit Scaliger pro *praedicatione*. Idem Tertullianus eodem li-

A. Gell.

5 F

bro 'insignia, dignitatum insertas' dixit, hisce verbis: 'Cæterum purpura vel cætera insignia, dignitatum insertæ, dignitati et potestatibus Idolatriæ ab initio dicata.' Insignia et purpuram vocat insertas dignitatum, quasi dicas ornamenta, ut est instituta vesti, aut emblemata annulo. Tam enim inserta potest esse instituta, quam emblemata. Unde et Scaliger utroque modo hunc versum Græce interpretatus est. Pro emblemate enim ita versum concipit: *Ἐμβλημα ποικίλον καλὸν ἐκκληίας ἔργον*. Pro instituta vero hoc modo: *Λητὴ διατρεπὴ πᾶσι τοῖς ἐκδοῦσιν*.

Hæredis fletus] Ita hunc versum citat et Macrobius. In Ms. tamen Frisingensi legitur: *Hæres fletus sub persona risus est*. Quod vix sensum admittit. Prout vero hic citatur, eleganter significat, Fletum hæredis esse risum personatum, id est, dissimulatum. Gaudet enim, etiam si flet.

§ 3 *Improbe Neptunum accusat*] Ita unico versu hæc legenda; non ut vulgo, quasi τὸ *improbe* pars foret versus præcedentis. Est enim Trochæus tetrameter; cujus hic sensus: Qui semel periculum expertus iterum exponit se periculo, imprudenter accusat fortunam.

CAP. XV. *Carneades Academicus*] Hic novæ sive tertie Academicæ fuit auctor, ut tradunt Cicero, Clemens Alexandrinus, Sextus Empiricus, alii; quamvis Diogenes Laërtius Lacydem Arcesilæ discipulum et successorem novæ faciat Academicæ auctorem. Vir exstitit, si quis alius, studiosissimus, magnamque gloriam præsertim in morali Philosophia est assecutus, ut testatur idem Laërtius in ejus Vita; ubi et scribit, eum, cum Stoicorum libros et Chrysippi diligentissime legisset, adversus ea bene disputasse. Quod ipsi ita ex sententia successit, ut crebro diceret, 'Nisi Chrysippus fuisset, ego

non fuisset.' Hujus tamen rei quam de Carneade hic Gellius tradit, Laërtius non meminit. Sed sit quoque ejus mentio apud Plinium lib. xxv. Histor. Natural. cap. 5. Valerium Maximum lib. viii. cap. 7. et Fulgentium lib. 1. Mythologicæ. Idem tamen Fulgentius in Virgiliana Continentia, Chrysippo Elleborum tribuit: 'Ego vero Chrysippi ellebori rancidulo acore postposito.' Quod haud dubie hauserat ex Petronio, qui similiter scribit: 'Chrysippus, ut ad inventionem sufficeret, ter elleboro animum deteruit.' Idem de Chrysippo tradunt Tertullianus de Anima cap. 6. et Hieronymus Comment. 1. in Epist. ad Galatas. Sed perperam, ut opinor, Chrysippo quoque tribuitur, quod solummodo ad Carneadem pertinet.

Scripturus] Nihil tamen hic Carneades scripsit, ut testantur Plutarchus et Laërtius. Animom itaque tantum ad scribendum induxit; nihil autem absolvit. Valerius etiam Maximus lib. viii. cap. 7. eum non scribere, sed disputare voluisse ait.

Zenonis] Carneadem elleborum sumpsisse responsurum Zenonis libris, scribit quoque Plinius lib. xxv. cap. 5. Valerius vero Maximus non Zenonis, verum Chrysippi causa id ab eo facilitatum tradit lib. vii. c. 7. 'Idem cum Chrysippo disputaturus, elleboro se ante purgabat, ad exprimendum ingenium suum attentius et illius refellendum acrius.' Sed utrumque esse potest; cum Laërtius Carneadem Chrysippi cæterorumque Stoicorum libros diligenter lectitasse, atque eis contradixisse scribat. Per Zenonem autem, cujus mentio hic a Gellio fit, non tam videtur intelligendus Zeno Citteus, Stoicorum princeps, quam Zeno quidam Tarsensis, sive, ut alii volant, Sidonius, Dioscoridis filius, Chrysippi Salensis, sive Tarsensis discipulus et successor, ut testis Suidas in *Zēnoni*. et cujus

etiam meminit Laërtius in Vita Zenonis. Quamvis, si quis de Zenone Cithreo Gellium et Plinium capere velit, non multam repugnaturus sim.

Discerniculo coloris insignes] Modus loquendi Gellio peculiaris, pro, diverso colore præditas, sive, quæ diverso colore discernuntur. 'Discerniculum' enim proprie dicebatur acus, quæ mulieres capillos suos discerniebant. Varro lib. iv. de L. L. 'Discerniculum, acus, quæ capillos mulierum ante frontem dividit.' Eadem et 'discriminialis' vocata, item 'discriminale;' et lapsus Isidorus, qui 'discriminale' ab acu distinguit.

Candidi et nigri: eos autem colores non in semine ellebori, neque in virgulis, sed in radicis divisione] Mirum hic Gellium, nullas quod ad formam et colorum differentias inter Elleborum candidum et nigrum, nisi a radice desumptas proponere; cum tamen si inquisiverit, ut dicit, apud Græcos, facile ipsi occurrere potuit, non omnes in eadem, quam hic adfert, fuisse sententia; sed alios in diversam abisse. Quod manifestum ex Theophrasto, qui lib. ix. Histor. Plantar. cap. 11. de utroque elleboro diversam ex aliorum sententia, descriptionem tradit hisce verbis: 'Ο δὲ ἐλλέβορος ὅτε μέλας καὶ λευκός, ὥσπερ ὁμῶνται φαίνονται. περὶ δὲ τῆς ἕως διαφανοῦσιν. αἱ γὰρ ὁμοίους εἶναι, πλὴν τῇ χράματι μόνον διαφέρειν. τὴν δὲ ρίζαν τοῦ μὲν λευκοῦ, τοῦ δὲ μέλανος. οἱ δὲ τοῦ μέλανος τὸ φύλλον διαφάνους, τοῦ δὲ λευκοῦ, παρῶδες, τὰς δὲ ρίζας ὁμοίας, πλὴν τῶν χρημάτων. οἱ δ' ὁμοίας λέγοντες, τοιαῦτα φασὶν εἶναι τὴν μορφήν. τοῦ μέλανος μὲν καυλὸν ἀνθερωδέη ἢ ὁμοίον τῇ τοῦ νέφθους βραχὺν σφόδρα. φύλλον δὲ πλατυέχιστον μῆκος ἔχον εὐμήκες. εὐθὺς δ' ἐκ τῆς ρίζης ἀντημῖνον τε καὶ ἐπιγυφόλλων. πολλὰ ῥά τ' εἰς ὁμοίαις λεπτῶν καὶ χρησίμοις. Sic hunc Theophrasti locum cum viris doctissimis legendum censeo, cujus sensus Latine huc redit: 'Elleborus vero niger

et candidus, veluti æquivoce dici videntur; sed de facie varia esse sententia. Alii enim similes esse aiunt, præterquam quod colore inter se differant, alterius nempe radicem esse candidam, alterius nigram. Alii folium nigri, lauri colore, candidi porraceo scribunt, radices autem similes, colore excepto. Qui vero dissimiles dicunt, huiusmodi formam esse tradunt. Nigri quidem caulem esse asphodeli aut ferulæ similem sed valde brevem, folium platani modo fissum, statim a radice pendens, et humi sparsum, radices multas prætenues atque utiles.' Albi ellebori porro descriptionem non adiunxit Theophrastus; et nigri quoque delineatio valde etiam confusa in vulgatis exstat. De utroque elleboro breviter etiam Plin. l. xxv. Hist. Natur. c. 5. ubi facta mentione de ellebori genere, quod Melampodium dicitur, addit: 'Quamobrem de omnibus ejus generibus dici simul convenit. Primo duo sunt, candidum et nigrum. Hoc radicibus tantum intelligi tradunt plerique. Alii folia nigri, platani similia, sed minora nigrioraque, et pluribus divisionibus scissa: albi, betæ insipientis. Hæc quoque nigriora, et canalium dorso rubescentia: utraque caule palmi ferulaceo, bulborum tunicis convolato, radice vibrata cæparum modo.' Exactior vero ellebori albi delineatio habetur apud Dioscoridem lib. iv. cap. 150. 'Ἐλλέβορος λευκὸς φύλλα ἔχει ὁμοία τοῖς τοῦ ἀρρογιάδου, ἢ σέδλου ἀγρίου, βραχύτερα δὲ καὶ μελάντερα καὶ τῇ ῥάχει ἐρυθρά· καυλὸν, περιφλοισόμενον ὅτε ἔρξεται ξηραίνεσθαι· ρίζαι δ' ὅσπερ πολλὰ, λεπταὶ, ἀπὸ κεφαλίου μικροῦ καὶ ἐπιμήκους, ὥσπερ αἱ προμήνου, συμπεφυκυῖαι. Φύεται ἐν ὄρεσι τόποις καὶ τραχέσι. Id est, 'Elleborus albus folia fert plantaginis aut betæ sylvestris similia, sed breviora, nigriora, et dorso rubescentia: caulem palmi altitudine, concavum: qui quidem

tunicas quibus convolvitur abdicat, cum arescere incipit. Radices subiacent numerosas, tennes ac fibratas, ab exiguo et oblongo capitulo ceu cæpa exeuntes, eidemque annexæ. Nascitur in locis montosis et asperis.' Capite quoque sequenti ejusdem libri, Dioscorides descriptionem facit ellebori nigri, sed quæ in quamplurimis abit a delineatione ellebori nigri, quam ante ex Theophrasto adduximus. Sic enim inquit: 'Ἑλλέβορος μέλας, &c. ἔχει τὰ φύλλα χλωρὰ, πλατύνῃ προσημφορῇ, ἑλάττωνα δὲ, πρὸς τὰ τοῦ σπινθικίου καὶ πλουσχιδέστερα καὶ μελάντερα, καὶ ὑποτράχεια. καυλὸς βραχύς· ἡσθὴ δὲ λευκὰ, ἐμπόρυφα, τῇ δὲ σχήματι βοτρυόδη· καὶ ἐν αὐτῇ καρπὸς κόκκῳ ὅμοιος, ἐν καὶ αὐτὸν καλεῖσθαι οἱ ἐν Ἀντικύρῃ σπασμοειδῇ· χρέμενοι πρὸς τὰς καθάρσεις αὐτῇ· βίξαι δ' ὕπεσι λεπτὰι, μέλαιναι, οἷον ἐκ τινος κεφαλίου κρομμύδους ἡρημέναι, ὧ καὶ ἡ χρῆσις· φέβεται ἐν τραχέει καὶ γεωλόφοις καὶ καταξήροις τόποις. Id est, 'Veratrum nigrum folia habet viridia platani similia, sed minora, foliis spondilii proxima, pluribus divisuris scissa, nigriora et subaspera; caulis brevis; flores candidi, purpurascens, figura racemosi: semen intus enici simile, quod et Anticyræi sesamoides vocant, et in purgationibus adhibent. Radices subsunt tennes, nigre velut e capitulo quodam cæpæ simili dependentes, quarum etiam usus est. Nascitur in asperis, editioribus, siliantibusque locis.' Hæc quidem ellebori nigri descriptio multum diversa est a vulgari elleboro; quod uberius examinare, non est hujus loci. Vulgare autem veratrum magis convenit cum Theophrasti delineatione; qua de re videndi rerum Botanicarum Scriptores.

Candido stomachum et ventrem superiorem vomitionibus purgari] Ita Plinius lib. xxv. cap. 5. 'Candidum autem vomitione, causasque morborum extrahit, quondam terribile: postea

tam promiscuum, ut plerique studiorum gratia, ad pervidenda æcrius, quæ commentabentur, sæpius summataverint.' Inter cæteras ellebori candidi virtutes, quas Dioscorides l. iv. c. 150. recenset, de eo quoque scribit: Καθαίρει δὲ δ' ἐμῆτων, ἔγνω τοιαῦτα. 'Vomitionibus autem purgat humores varii coloris extrahens.'

Nigro alvum, quæ inferior vocatur, dilui] Idem tradit Dioscorides lib. iv. cap. 151. Καθαίρει δὲ τὴν κάτω νωλίαν, ἔγνω φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ταῦτα ἢ μετὰ σκαμνίσκος διδόντες καὶ ἄλλω, &c. ἢ τριβάλου ὀκτῆς. 'Purgat vero per inferna, trahitque pituitam et bilem, datum per se, aut cum scammoniæ et sale, drachma una, seu obolis tribus.' Et Plinius libro citato: 'Nigram externum vocant, alii polyrrizon, purgat per inferna.' Idem paulo post: 'Trahit alvum, et bilem, pituitasque.'

Esse autem periculum, &c.] Utriusque Ellebori præsertim vero albi assumptionem etiam si variis morbis medendis prodesse possit, esse tamen magno cum periculo conjunctam, nisi summa cautione et cura detur; testatur Plinius lib. xxv. c. 5. 'Album optimum, quod celerissime movet sterantamenta, sed multum terribilius nigro, præcipue si quis apparatus potatorum apud Antiquos legat, contra horrores, strangulatus, intempestivas somni vires, stegulatus infinitos, aut sterantamenta, stomachi dissolutiones, tardiores vomitus aut longiores, exigens aut nimios. Quippe alia dari soliti, quæ vomerent vomitiones, ipsamque elleboram extraherent medicamentis et clysteribus, sæpe etiam sanguine venis emisso. Jam vero et cum prospere cedat, terribili viam varis coloribus vomitionum, et post vomitiones observatione alvi, balnearum dispensatione, totius corporis cura, antecedente omnia hæc magno terrore famæ.' Additque Veterum hoc facere

vitium, quod propter hos metus par-
cis darent, cum elleborum celerius
emmpat, quo largius sumitur.

[§ 2 *Plinius Secundus in libris Natur-
alis Historiæ*] Tradit hoc Plinius ci-
tato jam sæpius lib. xxv. cap. 5.
'Drusum quoque apud nos,' inquit,
'tribunorum popularium clarissimum,
cui ante omnes plebs stans plausit,
optimates vero bellam Marsicum im-
putavere, constat hoc medicamento
liberatum comitali morbo in Anti-
cya insula, ibi enim tutissime su-
mitur, quoniam sesamoides admis-
cest.' Plinii hæc verba capienda de
elleboro nigro; quamvis ipse hoc Li-
vii Drusi exemplum statim subjungat
exemplo Carneadiæ, qui elleborum
album assumpsærat. Alioquin Pli-
nius ipse erravit, si putaverit Dru-
sum quoque elleborum album hau-
sisse. Album enim non nascitur in
Anticyra. Sed paucis tantum in lo-
cis provenit, ut ipse Plinius ibidem,
et ante eum Theophrastus Hist.
Plant. lib. ix. c. 11. testatur. Ni-
gram vero ubique nascitur; sed præ-
sertim probatur, quod in Helicone et
Anticyra invenitur. Dioscorides lib.
iv. cap. 161. *φύεται ἐν τραχέσι καὶ
γενέσθαι καὶ καταξέροις τόποις. καὶ ἄρισ-
τος ἐκ τῶν τοιαύτων λαμβανόμενος χυ-
ρὸν. οὐδὲ δόνει ὁ ἐξ Ἀντικύρας. καὶ γὰρ
ὁ μέγας καὶ μέλλωντος ἐν αὐτῇ γενέσθαι.*
Id est, 'In asperis, editioribus, siti-
entibusque locis nascitur. Optimum
quod ex locis hujusmodi petitur,
quale quod ex Anticyra: nigram
enim mihi probatissimum gignitur.'
Hinc est, quod Anticyram pro elle-
boro Veteres dixerint, quia optimum
ibi inveniretur. Persius Sat. iv. 'An-
ticyræ melior sorbere meracas.' Ho-
ratius lib. De Arte Poëtica: 'Si
tribus Anticyris caput insanabile
nunquam Tonsori Licino commise-
rit.' Plutarchus lib. De cohibenda
Ira: καὶ τὴν μανίαν αὐτῇ καὶ αὐτὴν ἡ
'Ἀντικύρα θεραπεύει. 'Et insaniam ip-
sa per se sanat Anticyra.' Sic Ste-

phanas, sive potius Hermolans Bizan-
tius De Urbibus, narrat Anticyren-
sem quendam fuisse, qui Herculem
elleboro dato, liberarit ab insania:
'Ἀντικύραι πόλις δύο, ἡ μία Φαικίδος, ὅς
Διμήτριος ὁ Καλλαστιανός, ἡ δὲ ἐν Μα-
λαῶσιν, ἧς Ἀπολλοδωρὸς. ἐταυρὸς φασὶ
τὸν ἐλλέβορον φέσθαι τὸν ἁστέιον. ἢ.
δὲ καὶ ἐν ἡρ τις Ἀντικύρας, ὃν τινὰ φασὶ
ἐλλεβορῶσαι τὸν Ἡρακλέα μετὰ τὴν μα-
νίαν.

Gallus in venatibus] Scribit hoc quo-
que Plinius eodem loco: 'Galli sa-
gittas in venatu elleboro tingunt,
circumcisoque vulnere teneriorem
sentire carnem affirmant.'

CAP. XVI. *A Lenæo*] Meminit hujus
quoque Suetonius lib. De Illustr.
Grammat. ubi ait, Lenæum Pompeio
Magno in omnibus pene expeditioni-
bus comitem fuisse: eo vero ac filiis
ejus defunctis, schola se asatenta-
visse, atque docuisse in Carinis ad
Telluriam eodem, in qua regione Pom-
peiorum domus fuerat. Gratis an-
tem manumissum fuisse ob ingenium
et doctrinam, cum antea puer adhuc
catenis surreptus, in patriam refu-
gisset, perceptique liberalibus dis-
ciplinis pretium domino suo retulis-
set. Hunc inter primos fuisse, qui
apud Romanos de Re Medica quæ-
dam scriptis mandaverint, testatur
Plinius l. xxv. c. 2. Jussu enim Pom-
peii Magni, qui debellato Mithridate,
omni ejus regia præda potitus, ea,
quæ Mithridates de herbarum viribus
et usu commentatus fuerat, in Lati-
num sermonem transtulit: quo pri-
mum tempore hæc scientia ad Ro-
manos pervenit.

Medicina rei] Pro, *Medicæ rei*: mo-
dus loquendi Gellianus. Sic infra
lib. xviii. cap. 10. inquit, 'Medici-
næ disciplinæ libros attigi.'

*Solitumque earum sanguinem miscere
medicamentis*] Plinius lib. xxv. His-
tor. Natur. cap. 2. de Mithridate:
'Illius inventum autmant, sangui-
nem anatum Ponticarum miscere

antidotis; quoniam veneno viverent.' De anatum Ponticarum sanguine idem Plinius lib. xxix. c. 5. inquit: 'Coagulum quoque agninum adversus omnia mala medicamenta pollet; item sanguis anatum Ponticarum. Itaque et apissatus servatur, vinoque diluitur. Quidam fœminæ anatis efficaciorē putant.' Sanguinem anatum utilissime in antidotis misceri scribit quoque Dioscorides lib. ii. cap. 97. Meminit et ejus Scribonius Largus Composit. Medic. clxxxvii.

[*Ipsum autem regem assiduo talium medelarum usu, &c.*] Idem Plinius loco citato lib. xxv. 'Mithridates maximus sua ætate regum, quem debellavit Pompeius, omnium ante se genitorum diligentissimus vitæ fuisse argumentis, præterquam fama intelligitur. Uni ei excogitatum quotidie venenum bibere præsumptis remediis, ut consuetudine ipsa innoxium fieret.'

[*Quum prælio victus*] Quod contigit ab U. C. anno dcxci. ut constat ex Appiano in Mithridaticis. Dione lib. xxxvi. Plutarcho in Pompeio. Floro lib. iii. cap. 5. aliisque.

[*Suo se ipse gladio transegit*] De Mithridatis morte variant Auctores. Dion Cassius lib. xxxvi. scribit quidem Mithridatem post venenum frustra assumptum semet gladio suo ipsum vulnerasse, sed propter imbecillitatem ipsius, vulnus non adeo penetrasse, ut lethale fuerit, ideoque ab his, quos in filium miserat, lanceis et gladiis esse occisum. Appianus etiam in Mithridaticis ait, eum militem Bitultum nomine, ad se interimendum invitasse. Sextus vero Aurelius Victor De Viris Illustribus scribit, Mithridatem immisum percussorem Gallum, auctoritate vultus territum, revocasse, et in cædem suam manum trepidantis adjuvisse. Lucanus etiam innere videtur, quosdam fuisse, qui scripserint Mithridatem acutissimo veneno extinctum, quorum opinionem et ipse secutus

lib. 1. De Bello Pharsalico, ubi inquit: 'Post Cilicasque vagos, et lapsi Pontica regis Prælia barbarico vix consummata veneno.'

[*Hujus regis antidotus celebratissima est, quæ Mithridatis vocatur*] Mithridatis antidoti plures apud Galenum lib. ii. De Antidotis cap. 1. 2. et 9. formulæ inter se diversæ habentur. A quibus etiam abeunt formulæ, quæ exstant apud Celsum lib. v. cap. 23. et Scribonium Largum Composit. clxx. Plane itidem diversam habet Plinius lib. xxiii. cap. 7. ubi scribit: 'In sanctuariis Mithridatis maximi regis devicti Cn. Pompeius invenit in peculiari commentario ipsius manus compositionem antidoti ex duabus nunciis siccis, item ficis totidem, et rutæ foliis viginti simul tritis, addito salis grano. Et qui hoc jejunos summat, nullum venenum nociturum illo die.' Plinio in descriptione antidoti consentit Serenus Sammonicus cap. 60. 'Antidotos vero multis Mithridatica fertur Consociata modis, sed Magnus scrinia regis Cnæ caperet victor, vilemprehendit in illis Synthesin, et vulgata satis medicamina risit. Bis denas rutæ frondes, salis et breve granum Juglandesque duas totidem cum corpore figus. Hæc oriente die parco conspersa Lyæo Sumebat.' Satis hæc compositio. vilis est, ut ait Sammonicus; et vix homine plebeio nedum rege digna. Plane etiam fallacem esse, scribit Joan. Rhodius in Notis ad Scribonium Largum, se observasse, cum pestis Anno mdcxxi. universam prope Italiam, sed imprimis Patavinam urbem diris modis vastaret.

CAP. xvii. [*Duorum et viginti gentium linguas percussit, &c.*] Sic omnes Vett. Codd. In Stephanica editione est: *Quinque et viginti g. l.* Unde vero illud hauserit, mihi ignotum. Sane et alii non nisi viginti et duarum gentium linguas Mithridatem calluisse scribunt. Ita Plinius lib. vii.

Hist. Natur. cap. 24. 'Mithridates, decem et viginti gentium rex, totidem linguis iura dixit, pro concione singulas sine interprete affatus.' Item lib. xxv. cap. 2. 'Illam solum mortalium viginti duabus linguis locutum certum est, nec de subjectis gentibus ullum hominem per interpretem appellatum ab eo annis lvi. quibus regnavit.' Idem testatur et Solinus cap. 7. qui Plinium exscripsit; quod et Gellius hoc capite, quemadmodum et duobus proxime præcedentibus, haud dubie fecerit.

CAP. XVIII. *In adulterio deprehensus*] Sallustium Historicum stupris et adulteriis infamem fuisse, Veteres non semel testantur; unde et Auctor Orationis invectivæ in Sallustium, quæ vulgo Ciceroni adscribitur, ait eum ob stupra et adulteria Senatu fuisse motum ab Appio Claudio Pulchro, et L. Calpurnio Pisone Censoribus: quod accidit anno U. C. dcciii. L. Emilio Paulo et C. Claudio Marcello Coss. ut vult Pighius in Annalibus. Suetonius etiam lib. de claris Grammaticis, scribit Sallustium a Pompeio Lenæo, Magni liberti, Satyra laceratum, et 'Iastauram, et Iarconem et nebulonem popinonemque' appellatum, et vita scriptisque monstrosum. Hinc etiam est quod Lactantius lib. 11. Instit. Divin. dicat: 'Quod quidem non fugit hominem nequam Sallustium, qui ait: Sed omnia nostra vis in animo et corpore alta est; animi imperio, corporis servitio magis utimur. Recte si ita vixisset ut locutus est. Servivit enim fœdissimis voluptatibus; suamque ipse sententiam vitæ improbitate dissolvit.'

Loris bene casum] Petronius: 'Lorum de pera solvit et me cepit non perfunctorie verberare.'

Pecuniam] Quid ai legas, et cum disces parvam? ut ad modo dictum 'loris bene casum' respiciat.

CAP. XIX. *Factis procul, verbis te-*

mus] Huc pertinent, quæ habet Arrianus Dissertat. Epictet. lib. 11. cap. 19. cujus inscriptio: Πρὸς τοὺς μέχρι λόγου μόνον ἀναλαμβάνοντας τὰ τῶν φιλοσόφων. 'Ad eos qui verbo tenus duntaxat se pro Philosophis gerunt.'

Arrianus] De quo vide quæ supra notata ad lib. 1. cap. 2. et iis adde breve hoc, quod de Arriano habet elogium Photius in Bibliotheca: Οδ-τος ὁ Ἀρριανὸς, φιλόσοφος μὲν ἦν τὴν ἐπιστήμην, εἰς τὸν ὁμηγητῶν Ἐπικτήτου, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους Ἀδριανοῦ, καὶ Ἀντωνίνου τοῦ πλου, καὶ Μάρκου τοῦ Ἀντωνίνου ἐγνωρίζετο. ὁμωνύμαζον δὲ αὐτὸν ἔνοσφοντα νέον. διὰ δὲ τὸ τῆς παιδείας ἐπίσημον, ἄλλας τε πολιτικὰς ἀρχὰς ἐπιστεύθη, καὶ εἰς τὸ τῶν ὑπᾶτων ἀνέβη τέλος. Id est, 'Hic Arrianus professione Philosophus, unus ex Epicteti familiaribus, Adriani, et Antonini Pii, et Marci Antonini Imp. temporibus vixit, et ob singularem doctrinam novi Xenophontis cognomen adeptus, cum alios in republica magistratus gessit, tam ad ipsum quoque consulatum aliquando pervenit.'

In libris, quos de Dissertationibus ejus composuit] Dissertationum libri, quorum hic Gellius meminit, haud dubie iidem sunt, quos Simplicius in Proemio Comment. ad Epicteti Enchiridion Διατριβὴν nomine vocat, in quibus ait Arrianum de vita et morte Epicuri egisse prolixis libris. Qui omnino alii fuere ab iis, qui hodie exstant et vulgo inscribuntur Ἀρριανὸν Ἐπικτήτος; ipse vero Arrianus in Præfatione ad L. Gellium Λόγους τοῦ Ἐπικτήτου appellat. Cum in iis nihil fere habeatur, quod ad vitam et mortem Epicteti pertineat. Sententia vero hæc Epicteti, quam Gellius hic subjicit, ad vitam Epicteti omnino spectare videtur; neque hodie quod sciam, in libris Arriani superstitionibus occurrit. Quorum etiam quatuor duntaxat supersunt, cum olim duodecim fuerint; quemadmodum etiam

Διατριβὴν libri octo ab Arriano conscripti fuerint, ut testatur Photius in Bibliotheca, ubi de Arriano inquit: Ἐγραψε δὲ βιβλία καὶ ἕτερα τῶν μὲν Διατριβῶν Ἐπικτήτου τοῦ διδασκάλου ὅσα ἴσμεν βιβλία ὀκτώ. τῶν δὲ Ὀμολιών τοῦ αὐτοῦ Ἐπικτήτου βιβλία δέδεκα. 'Scriptis et alia volumina: Dissertationum Epicteti præceptoris, quos novimus, Libros octo; Sermo- num vero ipsius Epicteti Libros duodecim.' Ὀμολίων libros vocat Photius, quos Auctor noster infra lib. XIX. cap. 1. Διαλέγων appellat, ubi et quædam ex quinto libro adducit. Supra etiam lib. 1. cap. 2. Dissertationum Epicteti ab Arriano digestarum nomine eodem vocavit. Quas si quis melioribus rationibus atque ego habeam, instructus, etiam hoc loco ab Auctore nostro designari putet, postquam mihi de iis constiterit, lubenter pedibus in sententiam ejus discessurus sum.

§ 2 *Supplicari*] Leges fortasse rectius, *rustari*, quod est, 'scrutari,' ut Nonius exponit, sive, 'studiose querere.' Quomodo eo usus Accius in Nyctegresia et Meleagro, ut ex Nonio liquet; item Apuleius in Apologia, et Tertullianus de Pallio cap. 2.

Ἀνθρώπου, ποῦ βάλῃς; &c.] Id est, 'Mi homo, ubinam mittis? considera numquid purgatum vas sit? Nam si ad inanem opinionem ea immittas, prorsum interierint. Si computrescant, in urinam, aut acetum convertentur; aut si quid iis ipsis est deterius.'

Κυνικότερον] 'Magis cynicum.' hoc est, 'multo acerbius.'

CAP. XX. *Verba, &c. scite, modulate, apteque exercendi gratia in Latinam orationem versa*] Titulus hic omnino arrogantissimus est, nec modestiæ, quam Gellius alibi, et in ipso etiam hoc capite, in Græcis vertendis adhibere solet, minime conveniens. Quod satis evincit, ut Henricus Stephanus quoque animadvertit, inscrip-

tionem hanc huic capiti potius a scio- lo quodam, quam ab ipso Gellio, esse præfixam.

Πᾶσα γὰρ πράξις ὅδε ἔχει, &c.] Hoc est, 'Omnis enim actio sic sese habet. Nam ipsa quantum in semetipsa agitur, neque honesta neque turpis est: quemadmodum sunt quæ nunc nos ipsi facimus, aut bibere, aut cantare, aut disputare. Non enim est horum honestum per se ipsum quicquam, sed in actione, ut quidem est actum, ejusmodi evenit. Nam honeste gestum et recte, honestum fit, contra vero, turpe. Eodem modo et amare ipsum, et amor, non omnis quidem honestus est, neque commendatione dignus; verum is, qui amare honeste nos adhortatur.'

§ 2 *Atque ibi Taurus mihi*] 'Atque' hoc loco est, statim. Vid. supra lib. X. cap. ultim.

Ἐνθόημα] Commentum.

§ 3 *Sed qui facis*] Stephanus ponit, *sed qui commonefacis*, quod respondet Platonis verbo δ *προσηύειν*. Quod neutiquam per verbum simplex 'facit' reddi potest.

CAP. XXI. *Post Roman conditam*] Ex variis de Urbis Romæ condita sententiis, quas Onuphrius Panvinus Commentar. in lib. 1. Fastor. accuratissime in suas classes distribuit, atque recensuit, dum potissimum hoc tempore celebres sunt. Quarum altera tribui solet Verrie Flaccæ, et vulgo dicitur Capitolinorum Fastorum, quæ Romæ conditam statuit anno IV. Olymp. VI. Altera vero Varronis est, ut auctor Plutarchus in Romulo, quæque longe plurimos sectatores habuit, atque hodie adhuc habet, et Urbis Palilia constituit in annum III. exeuntem Olymp. VI. Est et tertia sententia, quæ Urbis annum natalem confert in ann. I. exeuntem Olympiad. VII. quæ Græcæ præsertim assertores habuit Eratosthenem scilicet Cyrenæum, Apollodorum, Polybium, Dionysium Halicarnassæ. Dio-

derum Siculam, Anonymum in Descript. Olympiad. Inter Latinos etiam M. Catonem, Q. Catulum Lutatium, C. Sempronium, Corn. Nepotem, alios; quorum etiam sententiam sequitur Stephan. Vinand. Pighius in Consummatissimo Annalium Romanorum Opere. Instituti et loci ratio non permittit, ut hasce sententias uberius discutiamus; verum de his prolixius tractantes vide sis Onuphrium lib. allegato, J. Scaligerum De Emendat. Temp. l. v. ac denique Dionys. Petavium lib. ix. De Doctrina Tempor. c. 45. &c. Nos in sequentibus aut Varronis calculum, aut Capitolinos Fastos ut plurimum sequimur.

Ante secundum bellum Carthaginiensium] Quod cepit anno ab U. C. DXXV. P. Cornelio Scipione et T. Sempronio Longo Coss. ut Pighius in Annalibus; quos tamen, ut et hujus belli initium alii ad annum sequentem referunt. Decimo vero septimo demum anno exitum habuit Coss. T. Claudio Nerone, M. Servilio Geminio ann. U. C. DLX. vel ut alii an. U. C. DLII.

[§ 2 De Homero et Hesiodo] De utroque horum ætate ex Variorum sententia egit Auctor noster supra lib. III. c. 11. ubi vide quæ notata sunt. Quam varie autem Veteres ipsi in Homeri ætate designanda variaverint, ex unico Eusebii testimonio manifestum reddi potest, qui in Chronico ad num. DCCCLVIII. scribit: 'Homerus secundum quorundam opinionem his fuisse temporibus judicatur. Quanta autem de eo apud Veteres dissonantia fuerit, manifestum esse poterit ex sequentibus. Quidam eum, ex quibus Crates, ante descensum Heracleidarum ponunt. Eratosthenes post centesimum annum Trojanæ captivitatis. Aristarchus Ionica migratione, sive post annos centum. Philochorus migrationis Ionice tempore, sub Archippo Atheniensium magistratu, et

post captam Trojam anno CLXXX. Apollodorus Atheniensis CCLX. æversonis Illi. Exstiterunt alii, quæ modico ante quam Olympiades inciperent, id est CCCC. retro annis a Trojana captivitate, eum fuisse putant; licet Archilochus vicesimam tertiam Olympiadem et quingentesimam Trojanæ eversionis supputet.'

Silvius Alba regnantibus] Alba scilicet Silvio, Enem Silvii filio; ad cuius annum regni sextum, sive num. Eusebian. DCCCCXCVI. Hieronymus in Chronico Eusebiano scribit: 'Quidam Homerum et Hesiodum his temporibus fuisse scribant:' in quo sequitur sententiam Cassii, ut bene ibi notavit Scaliger. Nam anni CLX. cum numero DCCCXXXV. in quo Troja capta, compositi, efficiunt numerum DCCCCXCV. qui numerus uno anno minor superiori est, ad quem Hieronymus dixit quosdam scripsisse, Homerum et Hesiodum vixisse. Quod nullus est momenti, cum etiam ipse Cassius annis plus centum et sexaginta, post bellum Trojanum, Homerum et Hesiodum floruisse scripserit.

Cassius] Intelligitur L. Cassius Hemina, qui floruit ludis secularibus quartis, C. Cornelio Lentulo et L. Mummio Achaico Coss. anno U. C. DCVIII. ut testis est Censorinus de Die Natali cap. 17. nec confundendus cum Cassio Severo, qui sub Augusto et Tiberio vixit, ut aliqui faciunt: quos bene notat Vossius lib. I. De hist. Latin. cap. 7. et cap. 21. Scripsit Noster Annalium libros quatuor, qui omnes temporum injuria perire, exceptis fragmentis quibusdam hinc inde in Veterum libris adductis.

Plus centum atque sexaginta] Lipsius in Notis ad Velleium Paterculum hic corrigendum censet, *Plus ducentis atque sexaginta* scil. annis post bellum Trojanum, ut hoc modo conveniat cum sententia Cornelii Nepotis, qui in primo Chronicorum, ut statim

sequitur, de Homero dixit, eum vixisse annis circiter centum et sexaginta ante Romam conditam. Sed, ut optime Salmasius ad Solinum notavit, hic annorum numerus apud Cassium non est mutandus; cum opinio Cassii nihil commune habeat cum sententia Nepotis. Sed uterque alios sequutus est auctores: Cassius enim paullo plus quam centum et sexaginta annos post Trojam captam Homerum vixisse voluit: Nepos vero annis centum et sexaginta ante Romam conditam. Nepotis supputationi calculum addere et consensum omnes ferme Latini scriptores, uberius supra III. 2. ex Salmasio annotatum est.

§ 3 *Solonem ergo accepimus, hęc leges scripsisse Atheniensium*] Omnes Auctores consentiunt Solonem hoc præstitisse Olympiade quadragesima sexta: quamvis alii alium ejus designent annum. Anonymus enim in Descriptione Olympiad. annum ponit tertium. Quod etiam confirmat Diogenes Laërtius in Solone, ubi dicit eum floruisse circa Olympiad. XLVI. ejusque anno III. Archontem Atheniensium fuisse: atque eo tempore leges suas constituisse: quod verissimum est. Eusebius vero in Chronico ejusdem Olympiad. anno II. Solonem leges suas scripsisse vult: 'Solon,' inquit, 'Draconis legibus antiquatis, extra eas, quæ ad sanguinem pertinebant, jura sua constituit.' Qui id etiam factum notat anno regni Tarquinii Prisci vigesimo quarto, non vero trigesimo tertio, ut Gellius scribit. Et sane, cum Tarquinius Priscus secundum Hieronymum in Chronico Eusebiano Romæ regnum adierit Olympiad. XL. an. III. vel, ut alii volunt, Olymp. XL. an. II. sive anno U. C. CXXXIX. Solon vero leges suas tulerit Olympiad. XLVI. necessario inde sequitur, id non ultra vigesimum quartum regni Tarquinii Prisci factum fuisse. Lapsus itaque hoc loco Gellius παραχρονισμόν novem aut de-

cem annorum: nisi forte quis dicat in Codicibus Gellii numerum mendosam XXXIII. pro XXIII. irrepsisse. ideoque ita rescribendum.

Tarquinius Prisco Romæ regnante] Quo tempore hic regnum adierit, optime notat Dionysius Halicarnassensis lib. III. Παραλαμβάνει τὴν βασιλείαν ἑταυτῇ δευτέρῃ μάλιστα τῆς μῆς καὶ τεσσαρακοστῆς Ὀλυμπιάδος ὁ Ταρκύνιος, ἦν ἐνίκη στάδιον Κλεωνίδας ὁ Θηβαῖος, ἔρχομενος Ἀθῆναις Ἠπιοχίδα. Id est, 'Regnum accepit Tarquinius anno secundo primæ et quadragesimæ Olympiadis, qua victor stadio erat Cleonidas Thebanus, Archonte Athenis Heniochida.' Regnavit vero annis XXXVII. vel, ut alii, ann. XXXVIII.

Servio autem Tullo regnante] Servius Tullus Tarquinii Prisci gener, post ejus cædem, regnare cepit anno IV. Olympiad. L. Archonte Athenis Archestratide, ut scribit Dionysius Halicarnass. I. IV. qui est annus U. C. CLXXVI. secundum Fastos Capitolinos: ex Varronis vero calculo ann. U. C. CLXXVII. Regnum summa cum laude administravit per annos XLIV. donec ipsi generi sui Tarquinii ac filiae execrando parricidio vita erepta est.

Pisistratus Athenis tyrannus fuit] Tyrannidem Pisistratus invasit Olympiad. L. anno I. ut est apud Anonymum in Descriptione Olympiad. Illud autem certum, quod eo tempore, quo Pisistratus tyrannidem arripere, Athenis Archon Comias fuerit, ut in Vita Solonis docet Plutarchus: 'Ἐπὶ Κομίου ἤρξατο τυραννίδι Πεισίστρατος.' 'Archonte Comia Pisistratus cepit dominari.' Petavius in Paralipomenis Librorum de Doctr. Temporum, Pisistratum tyrannidem primum Athenis arripuisse vult ann. I. Olympiad. LV. ad quem annum etiam Comiam Archontem refert: ac Anonymi Olympiad. Scriptoris auctoritatem elevare conatur. Quem, si tanti rem putaveris, adi sis: Nobis enim ube-

his eam discutere hic, nec vacat, nec lubet.

Solone ante in exilium voluntarium profecto] Solonem Athenis abiliēse postquam Pisistratus Tyrannidem occupaverat, testatur etiam Diogenes Laërtius in ejus Vita: 'Ἦδη δὲ αὐτοῦ (Πεισιστράτου) κρατοῦντος οὐ μέλλων, ἔθηκε τὰ ὅπλα πρὸ τοῦ στρατηγοῦν, καὶ εἰπὼν, Ὁ πατρίς, βοήθημά σοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἀπέλευσεν εἰς Ἀθηνᾶν καὶ εἰς Κόρινθον. I. e. 'Sed cum Pisistrato jam dominante nemini persuaderet, arma ante Prætorium deponens, et inquit, O Patria et verbo et re opem tibi tuli, in Ægyptum atque in Cyprum navigavit.' Quamquam Laërtius in eo fallat, quod potaverit Solonem Pisistrato dominante demum in Ægyptum navigatione: cum omnino Solon hanc peregrinationem suscepit, postquam legum comidiasset, ut robur illi post absentiam decennalem compararet, ut ex Plutarcho in Solone quoque observavit Meursius in Solonis Vita. Sic etiam non videtur verosimile, quod Plutarchus de Solone scribit, eum scilicet Athenis mansisse, etiam post occupatam a Pisistrato tyrannidem, quamvis amici ejus suaderent, ut abiret: quod etiam legere est apud Ælianum Var. Histor. lib. VIII. cap. 16. Sed præter Gellii et Diogenis Laërtii testimonium contrarium, illud ipsum etiam evinci potest ex Epistola, quæ leguntur apud Laërtium, tam nomine ipsius Pisistrati ad Solonem datis, quibus eum ad reditum in patriam invitat: quam Solonis nomine ad Pisistratum Responsione, qua reditum suum excusat, utpote qui, eo dominante, sibi honestus esse non posset. Quamvis enim hæc epistolæ non a Pisistrato ipso, nec Solone conscriptas existimem, sed ipsorum nomine confictas, liquet tamen ex illis, Veteres in ea fuisse opinione, Solonem sub Pisistrati tyrannide Athenis non commoratum fuisse. Optime

etiam Meursius in Solone observat, tum demum Solonem profectum in Lydiam ad Cræsum instituisse, ut tradit Diogenes Laërtius. Secus atque facit Plutarchus, et eo prior quoque Herodotus: qui in eo errant, quod commemorent Cræsum a Solone aditum, postquam confirmandis legibus in decennium peregre abisset, quod nentiquam fieri potuit. Cum, ut antea etiam notatum, Solon leges suas scripserit Olympiade XLVI. Cræsus vero regnare demum cœperit Olympiad. LIV. anno II. ut testatur Eusebius in Chronico.

Quoniam id ei prædicenti non creditum est] Quomodo Solon Pisistrati Tyrannidem præviderit, atque prædixerit, narrat Laërtius in ejus Vita: ἤκας γὰρ (ὁ Σόλων) εἰς τινα ἐκκλησίαν μετὰ δόρατος καὶ ὀπίδος, προσίενεν αὐτοῖς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Πεισιστράτου καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ βοηθεῖν ἔτοιμος εἶναι, λέγων ταῦτα, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μὲν σοφώτερος, τῶν δὲ ἀνδρείτερός εἰμι. σοφώτερος μὲν τῶν τὴν ἐπὶ τὴν Πεισιστράτου μὴ συνίστανται ἀνδρείτερος δὲ τῶν ἐπισταμένων μὲν, διὰ θέας δὲ σιναπάντων. Id est, 'Cum enim Solon in concione quamdam cum hasta clypeoque prostrillisset, sed et se ad resistendum paratum esse ostendit his verbis: Ego quidem, Athenienses, quibusdam sapientior, quibusdam vero fortior sum: sapientior his, qui Pisistrati dolum non intelligunt: his autem fortior, qui intelligant quidem, sed ob metum tamen silent.' Atque hinc est quod Valerius Maximus lib. V. cap. 8. de Solone dicit: 'Pisistrati tyrannidem primus vidit orientem: et solus armis opprimi palam dictitare ausus est.' Addit autem Laërtius, Senatam, qui Pisistrato favebat, Solonem pro insano habuisse: Solonem vero dixisse: Δαίξαι δὴ μωρὴν μὲν ἐμὴν βουδὲς χροὺς ὄνοσις, Δαίξαι, ἀληθείης ἐς μέσον ἐρχομένης. Id est, 'Ostendet furorē meum breve tempus ci-

vibus, Ostendat, veritate in medium procedente.' Subjicit quoque Laërtius Elegiam Solonis, qua Pisistrati tyrannidem prædixerit, quæ talis erat: 'Ἐκ νεφέλης φέρεται χιὼνας μένος ἡδὲ χαλᾶς, Βροντὴ τ' ἐκ λαμπρῆς γίνε-
ται ἀστεροπῆς. Ἀνδρῶν δ' ἐκ μεγάλων πόλιν ὄλλυνται. εἰς δὲ μανάρχου Δῆμος ἔκβρις ἔδον δουλοσύνην ἔκτισεν. Id est, 'Ex nebula fertur nivis vis, grandinisque Tonitrusque ex splendido generatur fulgere. Viris autem ex magnis urbs perit, et in Manarchæ Populus insciens servitutem concidit.'

§ 4 *Postea Pythagoras Samius in Italiam venit*] Jamblichus De Vita Pythagoræ scribit, Eam venisse in Italiam κατὰ τὴν 'Ὀλυμπιάδα τὴν δευτέραν ἐπὶ ταῖς ἑξήκοντα, 'circa Olympiadem sexagesimam secundam.' Quod an ita se habuerit, mox videbimus. Causam vero, quare in Italiam Pythagoras profectus fuerit, refert Laërtius in ejus Vita, hanc fuisse, quod post longam peregrinationem in patriam reversus, eam a Polycratæ tyrannide oppressam offendisset. Εἰτα ἐπιστὰς εἰς Σάμον, καὶ εὖρεν τὴν πατρίδα τυραννομένην ὑπὸ Πολυκράτους, ἀπῆρεν εἰς Κρότωνα τῆς Ἰταλίας. Cui consentit Malchus, sive Porphyrius De Vita Pythagoræ. Μὲν δὲ ταῦτα τῆς Πολυκράτους τυραννίδος Σαμίους καταλαβούσης οὐ πρότερον ἡγοούμενος δ' Εὐδαίμονας ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ βιοῦν ἀνδρὶ φιλοσόφῳ, διανοήθη εἰς Ἰταλίαν ἀναίρειν. Id est, 'Postea autem cum Samii Polycratæ tyrannide oppressi tenerentur, Pythagoras indecorum sibi vivo philosopho arbitratus, in ejusmodi republica vivere, navigare in Italiam cogitare cepit.' Alii Sylosontem Polycratæ fratrem et successorem (quem Strabo lib. xiv. adeo sæviter regnasse scribit, ut plurimi Samum desererent) aiunt non potuisse ferre. Quod rei veritati propius accedere videtur. Si enim Pythagoras, ut idem scribit Jamblichus, viginti duos annos in Ægypto versatus sit; atque eo ibi

commorante, a Polycratæ jam dominante Ægyptiorum Regi Amasidi per literas commendatus sit, ut refert Laërtius; non potuit sane Pythagoras circa Olympiadem lxii. in Italiam abire, quippe quo tempore primum Polycrates dominari cœperit. Syloson vero post Polycratæ necem, Sami Principatum a Dariis Persarum rege, donec accepit Olympiad. lxi. anno iv. qui fuit annus U. C. cxxi. quo tempore adhuc Romæ Tarquinius Superbus regnabat; atque ita Pythagoras sub Tarquinio in Italiam pervenisse potuit, ut vult Anactor aëstor. At Solinus sub Bruto demum Consule Pythagoram Italiam adiascē scribit cap. 16. 'In Same,' inquit, 'nihil nobilius, quam Pythagoras civis, qui mox offensus faste tyrannico, relicta domo patria, Bruto Consule, qui reges Urbē exegit, Italiam advectus est.' Sic Cicero Tusculan. Quæstion. lib. iv. scribit Pythagoram fuisse in Italia liisem temporibus, quibus L. Brutus patriam liberavit. Quicquid sit de Pythagoræ in Italiam adventu, an fuerit scilicet sub extremis regni Tarquinii Superbi temporibus, an vero, ille exacto, sub Bruti demum Consulate, istud certissimum est, Pythagoram Italiam non adiascē circa Olympiadem lxii. ut voluit Jamblichus, vel, quod eodem redit, paulo post initium regni Polycratæ, ut Diogenes Laërtius et Malchus in Vita Pythagoræ innuere videntur.

Tarquinii filio regnum obtinente: cui cognomen datur Superbus] Regnum invasit Tarquinius Superbus oecio Servio Tullo Rege socero suo, ut refert Dionysius Halicarnassensis lib. iv. Olympiad. lxi. an. iv. hoc est, anno ab U. C. cxxx. ut habent Fasti Capitolini, Varronianæ vero ann. U. C. cxxi. Idem Dionysius scribit Tarquinium ἐκ τοῦ οὐνοῦ καὶ πέμπτου ἡρώου τὴν ἀρχὴν, 'regnum perduxisse naque ad vigesimum quintum annum,' hoc est, ut ego cum D. Petavio lib.

a. De Doctrina Temp. cap. 21. interpretor, cum annos XXIV. solidos explevisse, et an. XXV. libasse. qui est ann. U. C. CCLXV. Varron. et incidit in Olympiad. LXVII. annum III. aetatem. Cujus U. C. anni a. d. VI. Kalend. Martii, ut habet Vetos Kalendarium; vel, ut alii volunt, a. d. IX. Kalend. Jan. Tarquinius cum uxore et liberis exulare jussus; eo, quod filius ejus major natu Sex. Tarquinius pediculus matronae Lucretiae per vim stuprum intulisset: atque ita regiam aetatem Romae abolitam, ac Libertate restituta Consules introducti. Sic et Regifugii fuerit annus U. C. CCXLV. Varronianus a. d. VI. Kal. Mart. vel a. d. IX. Kal. Jun. quo primi Consules creati L. Junius Brutus et L. Tarquinius Collatinus.

Idem temporibus occisus est Athenis ab Harmodio et Aristogitone Hipparchus Pisistrati filius] Quod contigit festo Panathenaeorum Olymp. LXVI. anno IV. hoc est, an. U. C. CCXLI. Vide sis Notas supra ad lib. IX. c. 2.

Hippias tyranni frater] Qui etiam anno quarto post Hipparchi eadem Athenis ejectus est, hoc est, anno III. Olympiad. LXVII. sive an. U. C. CCXLIV.

Archilochum] Sollicet, Parium. Hunc Eusebius in Chronicis insignem fuisse scribit circa annum II. Olymp. XXXIX. qui secundum eum est annus undecimus regni Tullii Hostilii Romanorum Regis tertii. Tatianus vero contra Græcos, et Cyrillus lib. I. contra Julianum, Archilochum referunt ad Olymp. XXXII. Sed et Herodotus cum Candaëlis et Gygis temporibus fuisse scribit, quorum etiam Historiam Iamblicus cum complexum esse tradit Priscianus. Veram hæc facile conciliari possunt, neque adeo longe abest, atque fecit Anonymus in Descript. Olympiadam, qui Archilochum nunc refert ad annum I. Olympiad. XV. nunc ad an. I. Olympiad. XVIII. et an. III. Olympiad. XIX. Sed et

juxta Clementem Alexandrinum lib. I. *Σποριαρ.* cujus opinionem sequitur Petavius, Archilochus floruit circa Olymp. XX. Fuit quidem Archilochus in cæteris Poëta generosus et eximius, sed nimium maledictus, et in versibus suis adeo obscænus, ut Lacedæmonii libros ejus extra suam urbem ejecerint; unde Valerius Maximus ait, Maximum Poëtam, aut certe summo proximum, quia domum sibi inuisam obscænis maledictis laceraverat, carminum exille multatum. Plura de Archilochi qui desideras, vide sis apud LII. Gyraldum De Poëtar. Historia Dialog. IX.

Tullo Hostilio Roma regnante] Universam civitatis consensu delatum sibi viro in honorem virtutis regnam suscepit Tullius Hostilius tertius Romanorum Rex anno Varroniano U. C. LXXXIII. Olympiad. XXVII. anno II. ut scribit Dionysius Halicarnassensis lib. III. Regnavit autem annos XXXII. æ de celo tactus, cum uxore familiarique periret anno U. C. CCVI.

§ 5 *Ducentesimo deinde et sexagesimo anno post Romam conditam, &c.*] Sic quoque Sulpitius Severus Histor. Sacr. lib. II. 'Hic' (Darius) 'ante quadriennium quam decederet, apud Marathonem pugnavit, celeberrimo Græcis Romanisque historiis prælio. Id gestum post Romam conditam anno fere ducentesimo et sexagesimo; Macerino et Augurino, Cos.' In tabulis tamen Capitulis Consules hi referuntur ad ann. U. C. CCLVI. Anonymus in Descriptione Olymp. Marathonium pugnam refert ad an. I. Olympiad. LXXII. quo Athenis Archon fuit Diognetus. Dionysius etiam lib. V. auctor est, Prælium Athenienium ad Marathonem accidisse sedecim annis post mortem L. Bruti Romanorum primi Consulis. *Ἐτορεὶ δὲ καὶ τὰ Μαράθωνα καὶ τῆς Βροτρῆς ταφῆς, ἐλθὼν δὲ τοῦτων πρῶτων ἡγήσαντο οἱ ἑταῖροι λέγεσθαι τοῖς ἀπογενομένοις, ἀναβλέποντες.* Quod eodem redit. Nam

Bruti Regnum exacteris mors incidit in Olympiad. LXVIII. annum 1. cui annorum numero si sedecim annos addas, reperies ann. 1. Olymp. LXXII. qui potest esse annus CCLX. ab U. C. si sententiam Eratosthenis et ipsius Dionysii sequamur, qui, ut supra monuimus, Romam conditam statuunt anno 1. Olympiad. VII. a quo, si deinceps ducentos sexaginta annos numeras, habebis Olympiad. LXXII. ann. 1. Ad quem etiam annum Marathoniam pugnam contigisse scribit Eusebius in Chronicis. Scaliger Marathoniam cladem refert ad ann. 11. Olymp. LXXII. Hujus vero adversarius Petavius lib. X. de Doctr. Tempor. ad sequentem, sive ann. III. Olympiad. LXXII. qui ipsi, ex Varroniano calculo, est annus U. C. CCLXIV.

Pugnam illam incolitam Marathoniam] De Marathonia illa pugna celeberrima vide Herodotum lib. VI. Pausaniam lib. 1. et lib. IV. Cornelium Nepotem in Miltiade, Justinum lib. 11. alios.

Damnatus a populo Atheniensi, &c.] Causam apud alios legimus, eo, quod Miltiades, Parum insulam, quam obsidebat, terrore falso ingruentis Persarum exercitus, deseruisset, totidemque navibus, atque erat profectus, Athenas rediisset. Quare prodicionis accusatus a Xantippo Ariphronis filio, quod, cum Parum expugnare posset, a rege corruptus, infectis rebus a pugna discessisset. Causa cognita, capitis quidem absolutus est, verum quinquaginta talentis, hoc est, aurearum triginta millibus multatus est. Hanc pecuniam cum solvere in presentia non posset, in vincula publica conjectus est, ibique diem obiit supremum. Addit Nepos, Parum orimen Miltiadi objectum, pretextum tantum fuisse damnationis; veram autem ejus causam fuisse, quod Athenienses extimescebant, ne Miltiades summa in Urbe auctoritate pollens, Pisistrati in morem, tyrannidem in suos cives affectaret, atque tandem etiam exerceret; ideoque eum innoxium maluisse plecti, quam se diutius esse in timore.

Tum Æschylus Athenis tragediarum poëta celebris fuit] Pugnavit enim fortiter et ipse Æschylus in Marathoniam pugna, ut est apud Suidam et Scholiastem in ejus Vita. Unde et Eusebius in Chronicis eum claruisse scribit ad annum 1. Olympiad. LXXI. Ex Pausania etiam in Atticis discimus, ipsum Æschylum paulo ante obitum, cum Carmen quoddam suum de Marathoniam pugna ederet, in ipso Operis fronte suum et patriæ nomen inscripsisse: καὶ ἐς τῆς ἀσπίδος μέγας ἔχοι τὸ Μαράθωνιον ἔλεος, καὶ Μῆδων τοὺς ἐς ἀβρὶ ἀνοσφύρας. 'Et ut fortitudinis sue testes citasse Marathonium saltum, et Persas, qui illic descenderunt.' De Æschylo plura qui desideras, vide Gyrald. Histor. Poëtar. Dialog. VI.

Roma autem istis ferme temporibus tribunus, &c.] Quod factum alii volunt anno U. C. CCLX. alii an. U. C. CCLXI. Cum plebs Rom. ob fœnorem pecuniam, qua promebatur a patribus graviter dissensiens, seditione facta in Sacrum montem cum armis accessisset, atque ibidem trans Anienem amnem castra posuisset, inde reducta patribusque placata per Menenium Agrippam, virum facundum et plebi carum, hac conditione, et lege etiam lata Senatu permitte, ut plebs suos haberet annuos magistratus sacrosanctos, Tribunos plebis vocatos, quibus auxilii latio adversum Consules, magistratus quosque, neve cui patrum hunc magistratum capere liceret. Creati primum duo Tribuni, a. d. IV. Id. Decembr. quibus mox tres adjecti; denique an. U. C. CCXCVII. iterum quinque additi, decemque in universum facti; qui deinde numerus in Republica permansit. Vide Livium lib. II. Dio-

ay. Halicarnass. lib. vi.

Et ædiles] Plebeia ædilitas Patri-
cios excludens eodem quidem anno
cum tribunatu plebi introducta, non
tamen simul cum tribunis in monte
Sacro creati ædiles, ut scribit Diony-
sius Halicarnass. sed postea recon-
ciliatis jam ordinibus, creatisque du-
dam tribunis, plebs a Senatu petiit,
ut sibi permitteret, binos e suo cor-
pore singulis annis creare, qui tribu-
nis subministrarent; quique eas cau-
sas judicarent, quas ipsi eis commit-
terent, unde etiam primum iudices
dicti; postea vero ab ædium cura, in
quibus omnia sua scita plebs defere-
bat, ædiles appellati sunt; ut testa-
tur Varro, et Pomponius D. de Orig.
Jur.

Coriolanus] Cognomen hoc ipsi da-
tum, quod Volscis prælio profigatis,
captisque Longula et Polusca eorum
oppidis, præcipua Cn. Marcii virtute
Corioli munitionissima urbs vi expugnata
est; ejus enim solius opera victoriam
cum in prælio, tum in urbis expugna-
tione obtinuerunt Romani; unde Co-
riolanus dictus est. Vide Livium,
Dionysium Halicarnass. Plutarchum
in ejus Vita, Valerium Maximum lib.
iv. c. 3. alios.

Exagitatus vexatusque a tribunis pl.] Hic primus e Patriciis fuit, in quem
tribunitia potestas iudicium Senatui
extorsit. Tribuni enim Cn. Marcio
Coriolano perduellionis diem ad po-
pulum dixere, quod de tribunorum
potestate abolenda in Senatu disse-
ruisset, neque prius frumentum e Si-
cilia populo dividendum censuisset
anno U. C. CCLXII. vel, ut alii, an.
CCLXIII. M. Minucio Augurino et A.
Sempronio Atriatino Coss. Cum ipse
liberim resisteret, per ministros ædi-
les comprehendere et saxo Tarpeio
deicere conati sunt; sed obstante
omni nobilitate, ac Senatu prohibiti,
tandem de ejus capite plebem primis
tributis comitiis in suffragia voca-
runt, atque absentem, ut Livius lib.

ii. tradit, exilio multarent. Adde
Dionys. Halicarnass. et Plutarch. in
Coriolano.

Ad Volscos, qui tum hostes erant] Coriolanus exilio damnatus ad Vol-
scos abiit, minitans patriæ hostiles-
que spiritus gerens; ut autem ho-
nesta belli a Volscis inferendi populo
Romano causa quaereretur, astute
ejus consilio et Tulli Arrii, cujus hos-
pitiu utebatur, factum, ut, cum Ro-
mæ sub Coss. C. Julio et P. Pinario
Rufo, Ludi magni magnificentissimè
instaurarentur, atque ad eos magna
vis hominum ex vicinis civitatibus
confluxisset, Volscorum sola juven-
tus, quæ frequentissime advenerat,
ignominiose a Consulibus, tanquam
insidias moliretur, Urbe expulsa fue-
rit. Qua injuria irritati Volscorum
populi omnes, ipso Tullo auctore, ac
Coriolano duce, in Romanum agrum
irrupunt, Circeos profecti, colonos
Romanos expulere, captisque Satri-
co, Longula, Polusca, Coriolis, No-
vella, Labicis, Lavinio, aliisque non-
nullis Latini nominis et Romanæ di-
tionis oppidis; tandem adversus Ro-
mam ipsam Coriolanus castra movit,
et ad quartum ab Urbe lapidem po-
nit, eam hostibus infestissimis in-
excidium daturus, nisi matris Veturiæ,
uxoris Volumniæ ac mulierum Roma-
narum obviam in castra prodeuntium
precibus ad misericordiam commo-
tus, earumque comploratione fractus
fuisset. Unde legiones ex agro Ro-
mano movit. Quæ res etiam ipsi
tantam apud Volcos invidiam crea-
vit, ut non diu postea ab eis occide-
retur, quod factum Sp. Nautio et
Sex. Furio Coss. ann. U. C. CCLXV.
vel, ut alii, ann. U. C. CCLXVI. Vi-
dendi Auctores modo citati.

§ 6 *Post deinde paucis annis Xerxes
Rex ab Atheniensibus, &c.*] Decem
scilicet annis post Marathoniam pug-
nam certatum est ad Salaminem, ut
testis est Thucydides lib. i. Si ita-
que Marathoniam pugna incidit. in

an. 1. Olympiad. LXXII. sive ann. U. C. CCLX. ut Gellius paullo ante dixit, et nos etiam ex Eratosthenis opinione ibidem firmare conati sumus, necesse est, ut Salamina pugna incidat in annum III. Olymp. LXXIV. sive ann. U. C. CCLXX. Alium tamen calculum hic videtur sequi Gellius in designando anno pugne Salaminie, cum mox addat, anno fere inde quarto Fabius apud Cremeram cecidit; Sic et ex ipsius sententia prælum ad Salamina factum fuerit ann. U. C. CCLXXII. ut statim melius intelligetur. Ex Recentiorum vero quorundam opinione, qui Marathoniam pugnam collocant in ann. IV. Olympiad. LXXVI. qui ipsis ex Varroiano calculo est ann. U. C. CCLXIV. pugna ad Salamina peracta erit ann. 1. Olympiad. LXXV. et an. U. C. CCLXXIV. Et sane verior hæc sententia, quæ ann. 1. Olympiad. LXXV. Xerxem ad Salamina superatum vult, quæ tempore Athenis Archon fuit Callias, ut scribit ad hunc annum Anonymus in Descript. Olympiad. qui Archonte Callia Xerxem in Græciam trajecisse, Atticam vastasse, Athenas incendisse, atque inde prælio ad Salamina victum notat, hisce verbis: *Διάδοτος Πέρσου εἰς Ἑλλάδα. Πέρσης εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐμβαλόν, τὴν μὲν χερσὶν θύσαν, τὰς δὲ Ἀθήνας κατέκαψαν, καὶ τοὺς ναυὸς ἐνέπρησεν. ἡ δὲ Σαλαμῶν ναυμαχία.* Quod facile etiam esset aliorum testimoniis confirmare.

Quod ad Salamina factum est] De hoc navali ad Salamina inter Persas Græcosque commisso prælio, vide Herodotum lib. VIII. Justinum l. II. Cornel. Nepotem in Themistocle, Ehanum lib. XIII. Var. Histor. cap. 3. alios.

Atque inde anno fere quarto Mnenio Agrippa, M. Horatio Pulvillo Coss.] In Fastis Capitolinis ad ann. U. C. CCLXXVI. nominantur Consules C. Horatius Pulvillus et F. Mnenius Agrippa F. Atque ita horum Coss. nomina

apud Gellium reponenda censet Figlius in Annalibus, Mnenio Agrippæ F. C. Horatio Pulvillo. Consentiant Livius et Dionysius Halicarnass. qui C. Horatium Marci ejus, qui Capitolium dedicavit, et T. Mnenium, Agrippæ Mnenii, qui plebem patribus reconciliavit, filios fuisse scribunt. Gellius vero hoc loco a libraribus correptos, qui ignorarent, quod Agrippa in Mnenii prænomen esset. Ex horum itaque Consulat. qui ad ann. U. C. CCLXXVI. in Fastis Capitolinis collocantur, apparet, quod modo indicabamus, Gellium existimasse pugnam Salaminiam contigisse anno U. C. CCLXXII. qui quarto inde anno hos Consules fuisse dicit; sub quorum consulatu, sex et trecentos Patribus Fabios cum familiis suis apud Cremeram a Veientibus cecisos esse scribit. Quod rectissime ab eo factum: nam hisce Coss. eadem hanc Romanam passi sunt. Qui Varronianum U. C. calculum sequantur, Consules hosce fuisse volunt anno U. C. CCLXXVII. qui ipsis est ann. IV. Olymp. LXXV. Prochironismo duodecim annorum hinc recedit Enschius in Chronici, qui Fabius a Veientibus cecisos notat ad ann. IV. Olymp. LXXII. Contra Anonymus in Descript. Olymp. Patachronismo quinque annorum series hanc cladem accidisse scribit: nimirum ann. 1. Olymp. LXXVII. ubi ejus verba: *Ῥωμαῖοι πρὸς Οὐβέντωσις ἐστράτος πολέμου περὶ τὸν Ἐρεμύριον, Ῥωμαίων ἡττηθέντων, οἱ τριακόσιοι ἐθόβησαν, συγγενεῖς Ἀλλήλων ὄντες, ἑκρούον.* Quod ex ipsius sententia incidere in an. U. C. CCLXXI. Roman enim ipse conditam scribit ad ann. 1. Olymp. VII. ut supra monitum.

Sex et trecenti Patricii Fabii, &c.] Romanis adversus Veientes bellum gerentibus, familia Fabiorum illustri, hostes sibi privato nomine debellandos poposcit; et profecti CCCVI. Patricii, assumptis clientibus, ac duce Fabio Vibulano proconsule, ad Cr-

meram fluvium castra possidere; cum vero sapientes hostes fudissent, crebra victoria incautiores facti, ab insidiis hostium circumventi sunt. Veientes enim ad dolos conversi pecora ex adverso in conspectu eorum posuerunt, ad quam progressi Fabii, et in insidiis delapsi, ad unum omnes cum proconsule Fabio Kassone Vibulano, et ejus fratre Marco legato, occisi sunt. Unus autem ex ea gente, domi relictus propter impuberem aetatem, genus Fabiorum postea propagavit. Historiam latius narrant Livius et Dionysius. Hic dies, quo clades hæc accepta, a populo Romano inter atroes et nefastos relatus est. Ovidius lib. II. Fastor. 'Hæc fuit illa dies, in qua Veientibus arvis Trecentum Fabii, ter cecidere duo.' Et paulo post: 'Una dies Fabios ad bellum miserat omnes, Ad bellum missos abstulit una dies.' Portam etiam, qua profecti erant, Sceleratam dictam scribit Florus lib. I. cap. 12. ubi hanc historiam breviter recenset: 'Cæsi apud Cremeram trecenti, patricius exercitus; et scelerate signatur nomine, quam proficiscentes porta demisit. Unus ex ea gente, propter impuberem aetatem domi relictus, genus propagavit ad Q. Fabium Maximum, qui Annibalem mera fregit.' Hoc est, quod Ovidius dict. lib. II. Fastor. ait: 'Nam puer impubes, et adhuc non ulla armis Unus de Fabia gente relictus erat. Scilicet ut posses olim, tu Maxime, nasci; Cui res cunctando restituenda foret.'

Juxta ea tempora Empedocles Agrigentinus, &c. floruit] Floruit Olymp. LXXXIV. ut testatur Diogenes Laërtius in ejus Vita: 'Ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν τετράτην καὶ ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. Anonymus etiam in Descript. Olymp. ad I. Olymp. LXXXIV. Μέλισσος Σάμιος, ὁ φιλόσοφος, Πρωταγόρας, καὶ Ἐμπεδοκλῆς, ἡμεῖς.' Gellius autem Empedoclem floruisse scribit circa ea tempora, quibus cæsi apud Cre-

Delphi. et Var. Clas.

ram trecenti sex Fabii, quod juxta Varronis calculum falsae diximus an. U. C. CCLXXVII. sive ann. IV. Olymp. LXXV. Quæ est differentia triginta sex annorum ab eo tempore, quo Empedoclem claruisse scribunt Laërtius et Anonymus. Ab his iterum abijt Eusebius in Chronicis, qui ad ann. IV. Olymp. LXXX. Empedoclem et Parmenidem in Physicis excelluisse notat. Quod tamen facile eum Laërtio conciliari potest, utpote qui scribat Empedoclem ad summam pervenisse aetatem. Poëta fuit Physicus et Medicus, quem de Rerum natura et De Medicina libros versibus heroicis conscripsisse testatur Laërtius. Mirum in modum Lactetius lib. I. Empedoclem extollit; ubi de eo et Sicilia, patria ejus, sic scribit: 'Nil tamen hoc habuisse viro præclarum in se, Nec sanctum magis et mirum, clarumque videtur, Carmina quin etiam divini pectoris ejus Vociferantur, et exponunt præclara reperta, Ut vix humana videatur sorte creatus.' Fragmenta quædam Empedoclis collecta sunt ab Henrico Stephano in Poësi Philosophica; quæ et auctiora fieri possent illis versibus, quos Philostratus lib. I. De Vita Apollonii cap. 1. et Pachymerius Commentariis in Aristotelem ex eo adducunt.

Roma autem per eas tempestates Decemviros legibus scribendis creatos constitit] Infra lib. XX. cap. 1. Sextus Cæcilius apud Gellium, anno ccc. post Romam conditam tabulas decemvirales compositas et scriptas dicit. Sicque etiam Eusebius in Chronicis trecentesimo anno ab U. C. Decemviros creatos scribit. Bienio isti abeunt, alios forte Annales secuti, nisi numeri corrupti sint, a Fastis Capitolinis, qui Decemviros collocant creatos anno U. C. cccii. quibus suffragatur Livius lib. III. 'Anno trecentesimo altero,' inquit, 'quam condita Roma erat, iterum mutatur forma civitatis ab Coss. ad

A. Gell.

5 G

Decemviros.' Et ita quoque Solinus cap. 2. Item Eutropius lib. i. 'Anno trecentesimo et altero ab Urbe condita imperium consulare cessavit; et pro duobus Consulibus Decem facti sunt, qui summam potestatem haberent, Decemviri nominati.' Hic juxta Varronem est ann. U. C. ccciii. qui incidit in ann. ii. Olymp. lxxxii.

Mox alias duas additas] Quod factum anno proxime sequenti; cum iterum Decemviri creati ad supplendas eas leges, quæ propter brevitatem temporis adhuc deesse videbantur, ut tradunt Livius lib. iiii. et Dionysius lib. x. sub finem. Qua de re etiam Pomponius libro singulari Enchiridii l. ii. § 4. D. de Orig. Jur. ubi postquam dixerat decem primum tabulas a Decemviris conscriptas fuisse, subjicit: 'Qui ipsi' (Decemviri) 'animadverterunt aliquid deesse istis primis legibus: ideoque sequenti anno alias duas ad easdem tabulas adjecerunt, et ita ex accidentia appellatæ sunt, Leges xii. Tabularum.' Has autem duas legum tabulas, quas prioribus adjecerunt Decemviri, non pertulerunt, ut moris erat, Centuriatis Comitibus; cum jam ipsi omnia pro libidine agere inciperent. Postquam vero Decemviri imperium abdicare coacti essent, Consules Duodecimi tabulas Legum æreas ante rostra publicaverunt, ut latius narrant Livius lib. iiii. et Dionysius lib. ii.

§ 7 *Bellum deinde in terra Græcia maximum Peloponnesiacum*] Quod cœpit ann. ii. Olymp. lxxxvii. quo tempore Athenis Archon erat Pythodorus, ut scribit Thucydides lib. ii. Gellius id cœpisse scribit an. U. C. cccxiii. in quo sequitur Varronis calculum. Duravit vero xxvii. annis et vi. mensibus amplius; hoc est, ad Olymp. xciv. ann. i. sive ann. U. C. cccl. quo tempore post vi. mensium obsidionem Athenis a Ly-sandro captis, Munichionis xvi. hoc

est, Aprilis circiter xviii. triginta Tyranni constituti. Occasionem belli Pericles Atheniensium dux præbuit, ne rationem redderet septingentorum millium talentorum, quæ in Propylæis Arcis Atheniensium ædificandis consumperat, dum in alios etiam usus pecuniam publicam converterat; ideoque ne repetundarum reus peteretur, omnia permiscuit.

Quod Thucydides memoria mandavit] Complexus quidem Thucydides suis libris Historiam xxvii. annorum; quot annis Peloponnesiacam bellum duravit; totum tamen illud non descripsit; sed altius exorsus, nimirum a bello inter Corinthios et Coreyræos; quod octennio Peloponnesiacum antecessit, Peloponnesiaci belli descriptionem ad primi et vigesimi anni ætatem perduxit, ut ipse in historicis sine testatur. Hodie ejus Historia octo libris dividitur; olim autem istud opus, ut testis Marcellinus in ejus Vita, a nonnullis in lib. xiiii. atque ab aliis aliter distribui solebat. 'Ἰστέον δὲ, inquit, ὅτι τὴν πραγματείαν αὐτοῦ οἱ μὲν κατέτακτον εἰς τρεῖς καὶ δέκα ἱστορίας, ἄλλοι δὲ ἑλλέν. ὁμοῦ δὲ ἡ πλείστη καὶ ἡ κοινὴ κατατήκε, τὸ μέχρι τῶν διὰ τὴν διήρησθαι τὴν πραγματείαν, ὥς καὶ ἐπέκρινεν ὁ Ἀσκληπιός.' Sciendum autem est totam Thucydides historiam a quibusdam in xiiii. libros divisam fuisse, ab aliis aliter. Frequens tamen et communis usus obtinuit, ut totum hoc opus in octo tantum libros divideretur, quod et Asclepius suo judicio comprobavit. Quæ vero in Thucydides historia desiderantur, ea supplevit Xenophon lib. vii. qui 'Ἑλληνικὴν' inscribuntur; quibus partim reliqua belli Peloponnesiaci continnavit, partim ea conscripsit, quæ deinceps variis in Græciæ locis acciderunt.

Olus Postumius Tubertus] Male in Vet. Ed. et vulgatis est *Torquatus*, pro *Tubertus*. Qui hoc anno Romæ Dictator a Senatu invitis Consulibus

dictus fuit, ad bellum contra Volscos et Æquos gerendum, quos etiam in Algido ad internecionem fere delevit, at scribit Livius lib. iv. Errorem induxit historia ipsa, quæ eadem de duobus refertur, Postumio videlicet Tuberto et Manlio Torquato.

Qui filium suum] Idem de Postumio Tuberto tradit Diodorus Siculus lib. xii. ubi ait, Postumium Dictatorem in castris filium victorem securi percussisse, quod auctoritate in iussu presidio decedens, cum hoste pugnasset. Secus tamen Livius l. iv. qui soli Manlio Torquato, unde et Manliana imperia dicta, hanc severitatem ascribit; De A. Postumio autem id ab aliis quoque memoratum, ait ibidem Livius. Valerius quoque Maximus lib. ii. cap. 7. de utroque illud refert, et Postumium et Manlium in proprios animadvertisse filios scribit.

Fidenates] Bello Fidenati Gellius hoc accidisse vult; cum tamen alii bello contra Æquos et Volscos in Algido, quibus cæsis Postumius Dictator triumphavit, id contigisse referant. Livius lib. iv. Diodor. Sicul. lib. xii.

Sophocles] Natus est Sophocles Olympiad. lxxi. ann. ii. Archonte Athenis Philippo, ut est apud Anonymum in Descript. Olympiad. et Sophocles Scholiaste in ejus Vita: qui est ann. U. C. cclix. Alii ejus natalem rejiciunt in Olympiad. lxxiii. ut idem testatur Anonymus. Inclarescere cepit Olympiad. lxxvii. ac floruit etiam Olympiad. lxxxv. ann. iv. ut ait Eusebius in Chronicis. Qui et obitum ejus refert ad Olymp. xcii. an. i. Quamvis Diodorus Siculus lib. xiii. et Anonymus in Descript. Olympiad. eum obiisse scribant ejusdem Olympiadis anno iii. Chronicon vero Alexandrinum demum Olymp. xciii. an. iii. ut ita pervenerit ad nonagesimum ætatis annum.

Ac deinde Euripides] Aliquot annis enim junior Sophocle Euripides fuit. Anonymus in Descript. Olymp. ejus natalem refert ad Olympiad. lxxv. ann. i. Ut etiam facit Diogenes Laërtius in Vita Socratis: Καὶ Εὐριπίδης, ὃς καὶ τῷ πρώτῳ ἔτει τῶν ἰσδομικοῦς πέμπτῃς Ὀλυμπιάδος ἐγέννηθη, ἐπὶ Καλλιάδου. 'Et Euripides, qui natus est anno primo Olympiadis septuagesimæ quintæ, Archonte Calliade.' Idem testatur Thomas Magister in ejus Vita, et Suidas in Εὐριπίδῃς. Hic autem ann. i. Olympiad. lxxv. incidit in an. U. C. cclxxiv. Quod si ita se habeat, verum non potest esse, quod scribit Eusebius in Chronicis, nimirum Euripidem una cum Sophocle jam floruisse Olympiad. lxxvii. hoc est, ann. U. C. cclxxxii. Imo Auctor Vitæ Sophoclis, Euripidem demum Olymp. lxxvii. ann. ii. natum scribit, atque Sophocle xxiv. annis juniorem facit. Quicquid sit, aliquo tamen tempore simul Euripides et Sophocles florere. Nam Olympiad. lxxxvii. anno i. hoc est, anno U. C. cccxxii. Euripides Phœnissis editis cum Euphorione certavit et Sophocle, ut testis est Anonymus in Description. Olympiad. Qui et ait eos eodem anno, videlicet ann. iii. Olympiad. xcii. obiisse. Diodorus autem Siculus ex Apollodoro Chronographo refert Euripidem cum Sophocle mortuum eodem ann. iii. Olympiad. xciii. qui incidit in ann. U. C. cccxlvi. Vide supra xiii. 18.

Hippocrates] Soranus in Vita Hippocratis ejus natalem refert ad an. i. Olympiad. lxxx. Γεννηθεὶς, ὡς φησὶν Ἰστόμαχος, ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῆς Ἰπποκράτους αἰρεσίῃς, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ὀγδοηκοστῆς Ὀλυμπιάδος. qui est an. U. C. ccxcviii. Eusebius vero in Chronicis Hippocratem jam floruisse scribit circa Olymp. lxxxvi. In ejus ætatis annis maxime variatur. Alii enim Hippocratem vixisse vo-

lunt annos xc. alii LXXXV. alii vero annos civ. quidam etiam annos cix. ut Soranus testatur in ejus Vita: ubi et refert eum obiisse eodem anno, quo Democritus: Ἐτελεύτησε δὲ (ὁ Ἰπποκράτης) παρὰ Λαρισσαίοις, ὅθι καὶ Δημόκριτος φέρεται τελευτήσας. Καὶ οἱ μὲν ἐννευήκοντα ἐτῶν. οἱ δὲ, πρ'. φασιν. ἄλλοι, ρδ'. τινὲς, ρθ'. Quomodo autem circa obitum Democriti Veteres etiam variant, mox indicabimus.

Et Democritus Philosophus] De hujus anno natali non una exstat Veterum opinio, apud Diogenem Laërtium in ejus Vita. Quidam enim Democritum XL annis juniorem faciunt Anaxagora. Anaxagoras autem ex quorundam sententia annum agebat vigesimum, quo tempore Xerxes trajiciebat in Græciam, hoc est, ann. i. Olymp. LXXV. hoc modo Democritus nasci debuit Olympiad. LXXX. ann. i. hoc est, ann. U. C. CCXCIV. Quo tempore eum etiam natum scripsit Apollodorus in Chronicis, ut est apud eundem Laërtium. Hoc tamen nullo modo fieri potuit, si verum est, quod idem scribit Laërtius, Democritum Librum, quem μικρὸν Διάκοσμον inscripserat, composuisse annis DCCXXX. post Trojam captam, hoc est, Olymp. LXXXI. an. III. Vero similior itaque est Thrasylli opinio, quam Laërtius refert, qui Democritum natum scripsit an. III. Olymp. LXXVII. qui incidit in an. U. C. CCLXXXIV. ita ut Democritus anno uno major Socrate fuerit. Dicit aliquis forte hinc sequi, Democritum librum modo dictum conscribere debuisse, cum esset tantum annorum xv. Sed fieri facile potuit, ut ipse Trojæ excidium aliquot annis ulterius removerit. Nec minus variant Auctores in ejus mortis anno assignando. Anonymus enim in Descript. Olymp. eum obiisse scribit ann. i. Olymp. xciv. cum esset c. aut civ. annorum. Quod ad ætatem Democriti civ. ann. idem de

eo testatur Lucianus, et Phlegon Trallianus in Longævis. Apud Laërtium etiam legimus ex Hipparchi sententia, eum vixisse cix. annos. Diodorus vero Siculus lib. xiv. eum quidem mortuum eodem anno dicit, atque Anonymus, sed tantum annos xc. vixisse. Eusebius autem in Chronicis Democriti mortem refert in ann. iv. ejusdem Olymp. xciv. His accedat Chronicon Alexandrinum, ubi Democritus obiisse dicitur ann. II. Olympiad. cv. Hujus Auctor excessu laborare videtur, uti ceteri defectu. Si enim ex probabiliori Thrasylli sententia natalem Democriti constituamus in ann. III. Olymp. LXXVI. atque eum, utpote quem Veteres inter Longævos recensent, centesimum ætatis annum excessisse, et, uti etiam plurimorum est sententia, vixisse annos civ. obitus ejus incidet in ann. III. Olymp. cIII. hoc est, ann. U. C. CCCLXXXVIII. Si itaque eodem anno atque Democritus, obierit Hippocrates, ut modo vidimus ex Sorano in ejus Vita, oportet Hippocratem tum fuisse plus minus annorum xciv. atque ita pro πρ'. apud Soranum reponendum censerem ὅρ'. Sin autem Democritus vixerit annos cix. ut voluit Hipparchus, ejus annus mortalis erit Olympiad. cv. ann. i. quod tempus proxime convenit cum Chronico Alexandrino; atque ita etiam fieri potuit, ut Hippocrates vix-erit circiter c. annos, uti quosdam statuisset Soranus etiam testatur.

Quibus Socrates Atheniensis natus quidem posterior fuit] Si Gellius Socratem etiam Hippocrate juniorem esse putaverit, in eo falsus est; novem enim ad minimum annis ante Hippocratem natus est Socrates; nimirum ann. iv. Olympiad. LXXVII. ut ex Apollodori Chronicis refert Laërtius in Socrate: Ἐγενήθη δὲ (ὁ Σωκράτης) καθά φησιν Ἀπολλώνιος ἐν τοῖς χρονικοῖς, ἐπὶ Ἀψιδίαντος, ἐν τῇ τετάρτῃ ἔτει τῆς ἐβδομηκοστῆς ἐβδόμης

Ὀλυμπιάδης. Θωρηγλιάνος ἔκτρ, δε
καίδρονοι τὴν πόλιν Ἀθηναῖοι. Id est,
'Natus est autem Socrates, ut ait
Apollodorus in Chronicis, Apsephio-
ne Archonte, anno quarto septimæ
et septuagesimæ Olympiados, sexta
Thargelionis, qua die Athenienses
urbem purgant.' Socratis itaque na-
talis incidit in an. U. C. cclxxxv.
Alii etiam, ut scribit Anonymus in
Descript. Olympiad. Socratis annum
natalem rejiciunt in an. iv. Olymp.
lxxiv. Sed verior est Apollodori
sententia; ut paulo post ex ætatis
anno, quo Socrates veneno exstinctus
est, videbimus.

[§ 8 *Tribunis militaribus consulari im-
perio Romæ regentibus*] Tribuni
militum consulari potestate primum
creati sunt an. U. C. cccix. ut vult
auctor Capitolinorum Fastorum, vel
an. U. C. cccx. ut Livius lib. iv. et
alii tradunt. In quorum locum ta-
men tertio post mense Consules suf-
fecti sunt. Iterum creati ann. U. C.
cccvi. uti et anno U. C. cccxxi. et
cccxxii. variisque postea annis modo
Consules, modo Tribuni militares
consulari potestate et insignibus præ-
diti, Republicam administraverunt;
donec an. U. C. ccclx. ut habent
Fasti Capitolini, sive ex Varronis
calculo, ann. U. C. ccclxi. postquam
per annos xv. continuos a Tribunis
militaribus Consulum loco Romæ reg-
natum esset, denno ex Senatuscon-
sulto consulare impetium revocaretur,
et duobus sequentibus annis
duo Consules iterum crearentur.
Postea iterum per Tribunos militares
consulari imperio Republica admi-
nistrata usque ad ann. U. C. ccclxxviii.
Varronianum; quo primum al-
tero Consulum e plebe creari cæpto,
deinceps imperium ad Consules re-
diit.

Ad annum fere C. U. cccxlvii. tri-
ginta illi tyranni prepositi sunt a Laco-
dæmoniis Atheniensibus] Alios hic se-
quitur Annales Gellius, atque supra

fecit, ubi scribit Bellum Peloponne-
siacum cœpisse ann. U. C. cccxxiii.
ubi Varronem secutus est. Istud au-
tem duravit xxvii. annis amplius,
hoc est, ad ann. U. C. ccccl. qui est
an. i. Olymp. xciv. quo demum tem-
pore Athenis a Lysandro captis, et
Thebanis Urbem diruendam censenti-
bus, eam tamen servari placuit, Rec-
toribus triginta constitutis; qui sum-
ma potestate præditi, tyrannidem
postea in cives exercuere. Quos inter
Theramenes cæteris moderatione, a
Collegis accusatus, cicutam bibere
cogitur. Vide Xenophontem Ἑλλη-
νικῶν lib. ii. Meminit etiam Cicero
lib. i. Tuscul. Quæst.

[In Sicilia Dionysius] Hic tyranni-
dem occupavit circa annum ultimum
belli Peloponnesiaci. Nam Diony-
sius Halicarnassensis lib. vii. initio
scribit, Archonte Gallia, ann. iiii.
Olymp. xciii. hoc est, ann. U. C.
cccxlvi. Dionysium Syracusæ ty-
rannidem invasisse: eodem autem
astu, quo Pisistratus Athenis, pri-
mum Satellitem, mox tyrannidem ob-
tinuit. Vide Diodorum Siculum lib.
xiii. Xenophontem Ἑλληνικ. lib. ii.

[Paucaque annis post, Socrates, hæ-
veneno necatus] Quod accidit ann. U.
C. cccliv. sive ann. i. Olymp. xcv.
Archonte Lache, ut testatur Diodo-
rus Siculus lib. xiii. ad hunc annum,
ubi de Socrate scribit: Ἀθήνησι δὲ
Ζωικράτης ὁ φιλόσοφος, ὅτι Ἀντόν καὶ
Μελίτου κατηγορηθεὶς ἐπ' ἀσεβείᾳ, καὶ
φθορᾷ τῶν νέων, θανάτῳ καταδικάσθη,
καὶ πῶν κῶνιον ἐτελεύτησε. Id est,
'Tum Athenis Socrates Philosphus,
ab Anyto et Melito impietatis in
Deos, et corruptæ juventutis accu-
satus, capite damnatur, et hausa
cicutam, perit.' Erat autem So-
crates, cum mortem obiret, natus
annos lxx. ut scribit Lærtius ex
Demetrio Phalereo in Socratis Vita:
'Ετελεύτησε δὲ τῷ πρώτῳ ἡμερῶν τῶν ἑνενη-
κοστῆς πέμπτῃς Ὀλυμπιάδος, γοργόνες
ἐτῶν ἑβδομήκοντα. Idem in Vita Xe-

nophontis ejusdem Olympiadis designat annum primum, ut mortalem Socrati, cum de Xenophonte refert: "ἤκμαζε δὲ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς τετάρτης καὶ ἑννεηκοστῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ ἀναβέβηκε σὺν Κίρῳ ἐπὶ ἄρχοντας ἑναυμέντου, ἐπὶ προτέρῳ ἔτει τῆς Σωκράτους τελευτῆς. Id est, 'Floruit anno iv. Olympiad. xciv. et cum Cyro profectus est, Xenæneto Archonte, anno uno antequam Socrates mortem obiret.' Eodem anno Socratem obisse, cuncta hansta, scribit Anonymus in Descriptione Olympiad. Σωκράτης, πῶν κῆρυον, ἐτελεύτησε. Socrates autem tum temporis erat annorum LXX. ergo non potuit nasci ann. iv. Olymp. LXXIV. quem tamen, ut natalem Socratis, eundem Anonymum referre, supra monuimus; sed demum an. iv. Olympiad. LXXVII. ut ex Apollodoro Laërtius testatur.

Ea fere tempestate Romæ M. Furius Camillus Dictator fuit] Anno nimirum U. C. CCCLVIII. Varroniano, rebus male a Tribunis militum Consulari potestate in Faliscis gestis, unde magnus Romæ terror, et in castris ad Veios, ad excidium illius urbis, servandæque patriæ fatalis dux M. Furius Camillus Dictator dictus est. Qui post fuses Faliscos et Capinates, majore mole Veios aggressus, urbem opulentissimam cepit, et in prædam dedit. Vide Livium lib. v. et Plutarchum in Vita Camilli.

Tum Galli Romam præter Capitolium, ceperrunt] De anno, quo Roma a Gallis capta, non una exstat Veterum et Recentiorum opinio. Dionysius Halicarnasseus lib. xi. Romam captam censet ann. i. Olymp. xcviii. Archonte Pyrrhione, vel Pyrgione; qui est annus U. C. CCCCLXvi. ex Varronis calculo. Polybius vero lib. i. Urbis Romanæ *ἄλωσιν* conjicere videtur in annum sequentem. Scaliger lib. v. De Emendatione Tempor. annum captæ Urbis desinit esse Period. Jul. an. 4326. qui est ann. U. C.

Varronianus CCCLXv. a Palilibus vero Catonianis CCCLXiv. Quem tamen in sua argumentatione Paralogismum committere, demonstrat Petavius De Doctrina Tempor. lib. x. cap. 30. et verum tempus captæ Urbis designat Period. Jul. an. 4324. Olymp. xcvi. ann. iiii. ineuntem, Archonte Demonstrato; ann. U. C. CCCLXiv. ex Varronis calculo, Capitolinorum vero Pastorum ann. U. C. CCCLXiii. Qui omnino verus captæ Urbis annus est. Nam extra controversiam est, Romam a Gallis occupatam fuisse eo anno, quo Tribuni militum Consulari potestate fuere cum totidem aliis, Fabii tres fratres, qui Gallorum irruptioni causam dederant, ut legere est apud Livium lib. v. Horum vero Tribunatus incidit in annum Varronianum CCCLXiv. Qui est a Regifugio, sive Consulatus annus cxx. secus ac putavit Halicarnasseus, et ex eo Scaliger, qui cxxi. Consulata Urbem captam volunt; cum revera Consulatu cxx. capta sit; quemadmodum id a Petavio dicto loco uberius probatur.

Neque multo postea Endoxus Astrologus] Floruit Endoxus Cnidius Olympiad. ciii. an. i. ut scribit Anonymus in Descript. Olympiad. Item Diogenes Laërtius ex Apollodoro in Endoxo: 'Ὁ δ' αὖτερος (Ἀπολλώδωρος) φησὶ τὸν Κνίδιον Εὐδόξον ἀκμασαι κατὰ τὴν γ' καὶ ρ' Ὀλυμπιάδα. ' Ipse vero Apollodorus ait Endoxum Cnidium floruisse circa centesimam et tertiam Olympiadem.' Sic enim recte legitur in Stephanica editione. In Romana vero Aldobrandini pro γ' καὶ ρ', habetur γ' καὶ σ'. Quasi Endoxus floruisset Olympiade LXXiiii. Quod fieri non potuit, cum teste eodem Laërtio, et Cicerone lib. ii. De Divinat. Platonis auditor fuerit, qui demum an. i. Olympiad. LXXXviii. natus est. Eusebius in Chronicis scribit, nunc ad an. iiii. Olymp. LXXXix. 'Endoxus Cnidius clarus habetur,' nunc, alios

secutus Auctores, ad an. 1. Olympiad. xcvii. 'Eudoxus Astrologus agnoscitur.' Inter utrumque numerum est intervallum xxx. annorum. Neuter tamen numerus cum rei veritate convenire videtur. Nam Diogenes Laërtius testatur, Eudoxum ætatis anno xxiii. Socraticorum fama pellectum, Athenas profectum, ibique duobus mensibus commoratum; mox in patriam reversum, atque collecta ab amicis pecunia, in Ægyptum navigasse, cum commendatilis ab Agesilao ad Nectanabin, Ægyptiorum regem. Hic autem regnare cepit ann. 11. Olymp. xcvi. Sic ut Eudoxus ante istud tempus viz famam aliquam habere potuerit. Nam in Ægypto a Sacerdotibus astrorum doctrina imbutus est, ibique Octaeteridem conscripsit. Quare Eudoxus inclarescere demum potuit circa Olymp. xcix. hoc est, an. U. C. ccclxx. cum autem obierit ætatis anno l. majus adhuc nomen habere cepit circa Olympiad. ciii. sive an. U. C. ccclxxxvi. ut est apud Anonymum et Laërtium. Gellius tamen, qui Eudoxum non multo post Romæ *ἀλυσσ* nobilitatum scribit, etiam jam circa Olymp. xcix. eum claruisse innere videtur. Insignis omnino fuit Geometra et Astrologus. Unde de ipso Cicero lib. 11. de Divinat. 'Eudoxus, Platonis auditor, in Astrologia, judicio doctissimorum hominum facile princeps.' Ethinc etiam Cæsaris illa gloriatio apud Lucanum lib. x. 'Nec meus Endoxi vincetur fastibus annus.' Suidas etiam in *Ἐσθες, καὶ ἐρχε πρὸς ἀστρολογίαν ὑπερφύς*. Observavit enim in Asia, Sicilia et Italia *φάρεα ἀπλανῶν καὶ ἐπισήματα*. Planetarum quoque motum ab occasu in ortum, Democriti tempore Græcis nondum comprehensum fuisse, et ab Eudoxo primum in Græciam delatum scribit Seneca lib. vii. Natural. Quæst. cap. 3. Sic Plutarchus narrat Eudoxum et Ar-

chyta primos *ὀργανικῶν* sive 'machinalem scientiam' tradidisse; et propterea in eos graviter invecium esse Platonem, *ὡς ἀπαλλύοντας καὶ διαφθείροντας τὸ γεωμετρίαν ἀγαθόν*, 'ut qui Geometriæ bonum perderent et corromperent.' Plato enim Mathesi pura tantum delectabatur.

Lacedæmonique ab Atheniensibus apud Corinthum superati, duce Phormione] Notabilis Gellii *παράχρονισμός*, qui hanc Lacedæmoniorum cladem collocat post Romam a Gallis captam, hoc est, post an. 111. Olympiad. xcvii. sive an. U. C. ccclxiv. cum revera Lacedæmonii ab Atheniensibus, duce Phormione, navali prælio prope Corinthum profligati sint anno tertio belli Peloponnesiaci, qui fuit ann. iv. Olympiad. lxxxvii. sive ann. U. C. cccxxv. Hoc enim anno Phormio Atheniensium Dux Lacedæmonios navali prælio bis vicit: semel circa Rhium, ubi xlviii. naves Lacedæmoniorum oppugnat, ac xii. *ἀνδροφόους* capit; quos deinde nova navium accessione auctos rursus aggreditur, sed ambigua victoria recedit; mox vero ipse Phormio xx. navibus auctus, Lacedæmonios in fugam conjecit Corinthum usque, ut tradit Diodorus Sicul. lib. xii. et Thucydides lib. 11.

M. Manlius Romæ, &c. saxo Tarpeio præceps datus] Historiam late narrat Livius lib. v. ubi scribit M. Manlium Capitolinum perduellionis et affectati regni reum a Tribunis pleb. factum ad populum, eundemque convictum in Comitibus centuriatis in Petelino luco extra portam Flumentanam, unde conspectus in Capitolium non esset, condemnatum, ab ipsis postea de Saxo Tarpeio dejectum; ita ut locus idem in uno homine et eximie gloriæ et pœnæ ultimæ fuerit. Factum hoc an. U. C. ccclxx. an. 1. Olympiad. xcix. Meminere ejus rei quoque Plutarchus in Camillo, Valerius Maxim. lib. vi. cap. 3. Sext.

Aurel. Victor De Vir. Illust. aliique.

Qui erat post recuperatam urbem septimus] Recuperata enim Roma, ductu et auspiciis Furii Camilli Dictatoris eodem anno, quo a Gallis capta erat, nimirum an. U. C. CCCLXIV. Vide Livium lib. v.

Aristotelem Philosophum natum esse] Natus est Aristoteles, ut ex Apollodori Chronicis tradit Laërtius in ejus Vita, ann. i. Olympiad. xcix. φησὶ δ' Ἀπολλόδορος ἐν Χρονικοῖς, γεννηθῆναι μὲν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἐννάτης καὶ ἐνενηκοστῆς Ὀλυμπιάδος. Item Dionysius Halicarnass. in Epistola ad Ammæum, qui et Archontem Athenis fuisse Diotrephem ait: Ἐγενήθη δὲ (ὁ Ἀριστοτέλης) κατὰ τὴν ἐνενηκοστὴν καὶ ἐννάτην, Ὀλυμπιάδα, Διοτρεφὸς Ἀθηναῖσι ἔρχομενος. De Aristotelis anno natali idem testatur Suidas. Hic vero est ann. U. C. CCCLXX. quem Gellius post Romam recuperatam vocat septimum.

Bellum Senonicum] Sic etiam supra bellum Gallicum appellavit: quia a Senonibus, gente Gallicia illatum.

Thebeni Lacedæmonios, duce Epaminonda, apud Leuctra superaverunt] Lacedæmonii, duce Cleombroto, a Thebanis numero longe paucioribus, duce Epaminonda, apud Leuctra Bœotiz, victi et ingenti clade affecti sunt, cæso etiam ipso Cleombroto an. ii. Olymp. cii. Archonte Phrasiclidae, ut refert Diodorus Siculus lib. xv. et Anonymus in Descript. Olympiad. ubi ad ejusdem Olympiadis annum notat: Ἡ περὶ Λεῦκτρα μάχη, ἐν ᾗ Κλεόμβροτος ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἀνιέρθη. qui est an. U. C. CCCLXXXIII. Varronianus. Cæterum de Leuctrica pugna præter Diodorum, vide etiam Xenophontem Ἑλληνικ. lib. vi. Plutarchum in Pelopida, Pausaniam in Bœoticis. Memixit ejus etiam Strabo lib. ix. hisce verbis: Τὰ δὲ Λεῦκτρα ἴστω, ὅπου Λακεδαιμονίους μεγάλη μάχη νικήσας Ἐπαμινώδας, ἀρχὴν εὖροτο τῆς καταλύσεως αὐτῶν. αὐκέντι γὰρ ἐξ ἐκείνου τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀναλαβεῖν

ἴσχωσαν, ἣν εἶχον πρότερον. Id est, 'Leuctra suat, ubi Epaminondas, superatis magno prælio Lacedæmoniiis, eorum potentiz enervandæ exordium reperit. Nunquam enim ab eo tempore Spartani recuperare principatum potuerunt, quem in Græcos habuerant.'

Ac brevi post tempore in urbe Roma, etc. Consules etiam creati ex plebe capiti] Quod factum, post atrocem seditionem, ingentiaque certamina, quibus L. Sextius et C. Licinius tribuni pleb. pro plebeio consulatu pugnassent, an. U. C. CCCCLXXXVIII. Varroniano; et primus de plebe Consul factus L. Sextius princeps seditionis, et cujus lege partus erat, ut loquitur Livius l. vii. Qui etiam videndus in fine l. vi. et Plutarchus in Camillo.

§ 9 Circa annum deinde urbis conditæ cccc. Philippus, etc. regnum Macedoniæ adeptus est] Nimis secure hic Gellius numerum annorum expressit. Neque enim Philippus Amyntæ F. circa ann. U. C. cccc. Macedoniæ regnum adeptus, verum ann. ii. Olympiad. cv. fratri Perdiccæ ab Illyriis occiso in Macedoniæ regno successit, ut auctor Diodorus Siculus lib. xvi. Qui incidit in ann. U. C. CCCXCV. Varronianum: quo anno etiam Athenienses ad Methonem in prælio victi. Circa annum vero U. C. a Gellio nominatum, sive Olympiad. cvi. Philippus, re feliciter ubique gesta, ac variis gentibus devictis, et imperio suo subjungatis, amplissimum sibi regnum acquisiverat, stabiliveratque.

Inque eo tempore Alexander natus est] Natus est Alexander M. an. i. Olympiad. cvi. die vi. mensis Hecatombræouis, qua die templum Dianæ ab Herostrato incensum conflagravit, ut scribit Plutarchus in Alexandro, et Diodorus Sicul. lib. xvi. Item Anonymus in Descript. Olympiad. ad ejusdem Olymp. annum: qui secundum Varronem est ann. U. C. CCCXCVIII.

Plato Philosophus ad Dionysium Siciliæ tyrannum posteriorem profectus est] Iterum hic Gellius *παράπρωτον* aliquot annorum committit, cum ascribit Platonem paucis post Alexandrum M. natum annis in Siciliam ad Dionysium juniorem profectum esse. Quod omnino fieri nequivit. Nam ante Alexandrum natum jam Plato tertium ex Sicilia in patriam redierat. Ter enim Platonem in Siciliam navigasse scribit Diogenes Laërtius in ejus Vita; primo, ut insulam et montes *Ætnæ* crateras inviseret, quo tempore a Dionysio majore Siciliæ tyranno adeo male habitus est, ut eum etiam venam dederit: quemadmodum etiam testatur Plutarchus in Dione, et Diodorus Siculus lib. xv. Quod accidit circa an. xii. Olympiad. xcviij. hoc est, ann. U. C. ccclxviii. Quo tempore Plato jam quadagesimum annum ætatis excesserat, ut ipse testatur in Epistola septima. Secundo autem profectus est ad Dionysium Juniores *αἰών γὰρ καὶ ἀσθρόνους τοὺς ἀπὸ τῆς πολιτείας αὐτοῦ ζητομένους*, 'locum atque homines postulans in Republica a se instituta victuros,' quod Dionysium quidem promississe, non tamen præstitisse Idem ait Laërtius. Itaque in patriam rediens, quamvis egre a Dionysio dimissus, postea tertia vice Syracusas profectus, Dionysio reconciliandi causa, ab utroque iterum iterumque arcessitus. Sed re infecta denuo in patriam rediit sospes. Paulo vero post Platonis discessum, Dio, clam collectis copiis, in Siciliam navigans Dionysium Syracensæ expulit, ac libertatem Syracensæ restituit. Quod factum an. iv. Olympiad. cv. ut est apud Diodorum Sicul. lib. xvi. Qui est ann. U. C. cccxcvii. uno anne antequam Alexander M. natus erat. Plato vero ejusdem Olympiadis an. i. reversus videtur; quippe qui in Epist. vii. scribat, se paulo post suam ex Sicilia reditum, in Peloponneso Dionem of-

fendisse ludos spectantem Olympicos. Ultra annum vero Platonem apud Dionysium Syracensæ hæsisse, ex eadem Epistola Platonis facile colligi potest; ita ut Plato circa ætatis annum septuagesimum, tertiam hanc in Siciliam profectionem suscepisse videatur: post reditum vero suum adhuc vixit ad an. iv. Olympiad. cviii. sive U. C. an. ccccv. quo anno natus annos lxxxi. mortuus est, ut est apud Laërtium in ejus Vita.

Philippus apud Chæroneam prælio magno Athenienses vincit] Reportata hæc Victoria a Philippo apud Chæroneam Bœotie, fuis Atheniensibus cum eorum sociis Bœotis, an. iii. Olymp. cx. ut scribit Diodorus Siculus lib. xvi. qui incidit in Varron. an. U. C. ccccxvi. Hujus pugne meminit etiam Strabo lib. ix. *Χαιρώνεια δ' ἐστὶν Ὀρχομένου πλησίον, θου Φίλιππος δ' Ἀμύντου μεγάλη μάχη νικήσας Ἀθηναίους τε καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους, κατέσθη τῆς Ἑλλάδος κύριος*. 'Chæronea Orchomeno vicina est, ibi Philippus Amyntæ filius magno prælio devictis Atheniensibus et Bœotis et Corinthiis, dominus Græciæ factus est.' Vide et Pausaniam in Atticis.

Tum Demosthenes, hæc salutem fugam quaesivit] Hanc Demosthenis fugam narrat etiam Plutarchus in ejus Vita: *Ἐν τῇ μάχῃ, inquit, καλὸν οὐδὲν οὐδ' ἀμολογούμενον ἔργον οὐκ ἔπεν ἀποδείξάμενος, ψέχετο τὴν τάξιν ἀποδράς ἀσχινοτα καὶ τὰ ὅπλα βίβας, οὐδὲ τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀσπίδος, ὡς ἔλεγε Πυθίας, ἀσχινοθεῖς, ἐπιγεγραμμένης γράμματα χρυσοῖς, ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ*. Id est, 'In conflictu nihil præclare, vel quod dictis ejus responderet, edidit: sed cepit fugam turpissime deserto ordine et armis abjectis, nec inscriptionem, ut dixit Pythias, veritas clypei, cui fuit literis inscriptum aureis, *BONA FORTUNA*.'

Ἀλλὰ δ' οὐκ ἔργον, hæc.] Id est, 'Vir fugiens rursus pugnabit,' vel 'pugnare potest.'

Postea Philippus ex insidiis occidi-

tur] Interfectus est Philippus Alexandri M. pater Ægis Macedoniæ inter ludos a Pausania, qui ultionem hoc modo a Philippo de summa injuria sibi ab Attalo facta, et a rege, apud quem sæpius Attalum accusaverat, insuperhabita, sumpsit, cum regnas- set annos xxiv. ut testatur Diodorus Siculus lib. xvi. ubi id contigisse tradit an. i. Olymp. cxi. Archonte Pythodoro, quem Anonymus in Olympiad. Descriptione etiam Pythodemum vocat, ubi et ad ejusdem Olympiadis annum i. notat: *Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἀναστρέφει ἐπὶ Πανσωνίου, βασιλεύ- σας ἔτη κδ'.* Uti et facit Arrianus l. i. De Expedit. Alexan. λέγεται δὲ Φίλιππος μὲν τελευτῆσαι ἐπὶ ἄρχοντας Πυθοδήμου Ἀθήρησι. Quomodo autem Philippus a Pausania occisus breviter ex Trogo narrat Justinus lib. ix. 'Ad ludorum,' inquit, 'spectaculum Philippus, cum sine custodibus mediis inter duos Alexandros, filium generumque, contenderet, Pausanias, nobilis ex Macedonibus adolescens, nemini suspectus, occupatis angustis, Philippum in transitu obtruncat: diemque, lætitiæ destinatum, sædum luctu funeris facit.' Paulo post etiam subjicit: 'Creditum est etiam immissum ab Olympiade matre Alexandri fuisse; nec ipsum Alexandrum ignarum paternæ cædis exstitisse.' Cui consentit Plutarchus in Vita Alexandri, ubi scribit maximam criminis partem apud Olympiadem hæsisse, quod Pausaniam ira flagrantem adhortata esset, et stimulasset; neque immunem a calumniis Alexandrum fuisse. Annus autem i. Olympiad. cxi. quo Philippus occisus, incidit in Varronianum U. C. ann. ccccxviii.

Et Alexander regnum adeptus] Phil-ippo mortuo eodem anno successit Alexander M. ejus filius annos circiter viginti natus, qui cædis paternæ conscios ad tumultum ejus occidi jus- sit. Vide Diodor. Sicul. lib. xvi.

In Asiam atque in Orientem trans- gressus] Anno iii. Olympiad. cxi. Archonte Ctesicle, qui est Varron. ann. U. C. ccccxx. Alexander ad Hellespontum cum exercitu progres- sus, ex Enropa in Asiam copias tra- jecit, videlicet Peditum xxx. m. Equitum vero iv. m. et d. eodemque anno Darii exercitum ad Granicum amnem in majori Phrygia primum profligavit, ut latius tradunt Diodor. Siculus lib. xvii. et Arriana lib. i. De Expedit. Alexand. Brevisiter etiam ad ejusdem Olympiad. an. iii. Anony- mus in Olymp. Descript. notat: *'Αλέξανδρος διαβάς ἐς τὴν Ἀσίαν τοὺς Σα- τράπας βασιλείας ἐπέλασσε περὶ τὸν ἐν Θερύλῃ Γρανικὸν ποταμὸν.*

Alter autem Alexander, ὃς. in Italiam venit] Fuit avunculus Alexandri Mag- ni, frater quippe Olympiadis, et Rex Epiri. Hic in Italiam a Tarentinis, auxilla adversus Bruttios deprecanti- bus, sollicitatus, ita cupido profectus fuerat, veluti in divisione Orbis terra- rum, Alexandro Olympiadis sororis suæ filio Oriens, sibi Occidens sorte contigisset, ut scribit Justinus lib. xii. Livius lib. viii. constare scribit, hanc Alexandrum in Italiam classem appulisse, T. Manlio Torquato iii. et P. Decio Mure Cosa. qui fuit an. U. C. ccccxiv. sive an. i. Olympiad. cx. Itaque septem annis ante Alexandri Magni in Asiam trajectionem. Pla- tarchus quoque lib. De Fortuna Ro- manor. prope finem, Alexandri Mo- lossi expeditionem priorem facit, cum scribit Alexandrum M. etiam de ex- peditione in Italiam suscipienda cogi- tasse, sub prætextu, quod Alexander Molossus apud Pandosiam a Brutiis et Lucanis esset occisus, re vera au- tem gloriæ stimulo et imperii æmu- latione adversus Romanos agitatam. Hoc modo verum esse nequit, quod Gellius de Alexandro Molosso mox subjicit, eum scilicet dixisse, cum in Italiam transiret; 'se quidem ad Ro- manos ire, quasi in ἀνθρωπίνω; Mace-

donem isse ad Persas, quasi in *γυναικῶν*. Cam eo tempore Alexander M. nondum in Asiam trajecisset.

Vita decessit] A Lucanis scilicet et Brutiis, quibuscum bellum gerebat, ad flumen Acheronta occisus. Quod accidit an. U. C. ccccxxviii. C. Pætales, L. Papinio Mugillano Coss. ut est apud Livium lib. viii. Vide et Justinum lib. xii.

§ 10 *Quam annos undecim regnavisset obiit mortis diem*] Arrianus lib. viii. ex Aristobulo scribit Alexandrum M. decessisse Olymp. cxiv. Archonte Athenis Hegesia; vixisse annos xxxii. menses viii. regnasse xii. annos menses octo. Et sic etiam Auctor Olympiad. de ejus regni annis ad ann. i. Olymp. cxiv. notat: *Ἀλέξανδρος ἐν Βαβυλῶνι ἐτελεύτησε, βασιλεύσας ιβ', καὶ μῆνας ζ'.* Diodorus vero Siculus Alexandram regnasse ait *ἔτη δώδεκα καὶ μῆνας ἑπτὰ*, 'annos duodecim et menses septem.' Sane Alexandrum obiisse Olympiade cxiv. omnes fateri testatur Josephus contra Appionem: *Ἀλέξανδρον δὲ τοῦτον αἰ πάντες ὁμολογεῖσιν ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς τεσσαρεσκαίδεκάτης Ὀλυμπιάδος.* Ab anno autem primo Olympiad. cxi. quo regnare cepit Alexander, ad ann. i. Olymp. cxiv. quo fatis concessit, anni sunt integri xii. Lapsus itaque Gellius *παραχρησάμην* unius anni; nisi forte dicendum, mendosum numerum xi. pro xii. irrepsisse. Mortis autem Alexandri an. i. Olymp. cxiv. incidit in ann. U. C. ccccxxx. Varron.

Aristoteles Philosophus] Obiit Aristoteles in Chalcide an. iii. Olymp. cxiv. qui est an. U. C. ccccxxii. cum ageret annum ætatis lxi. ut ex Apollodori Chronicis refert Laërtius in ejus Vita: *Ἐπὶ ἀπέρῃ (φησὶ δ' Ἀπολλόδορος) εἰς Χαλκίδα τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς δεκάτης καὶ τετάρτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ τελευτῆσαι ἐτῶν τριῶν πον καὶ ἑξήκοντα, νόσῳ.* 'Deinde refert Apollodorus, eum Chalcidem profectum esse anno tertio centesimæ

et quartædecimæ Olympiadis, ac ætatis an. sexagesimo tertio morbo extinctum esse.' Idem ad ejusdem Olympiadis ann. iii. notat Anonymus in Olympiad. Descriptione: *Ἀριστοτέλης ἀπέρῃ εἰς Χαλκίδα ἐτελεύτησεν ἐτῶν τριῶν πον καὶ ἑξήκοντα.* In mortis genere variant Auctores. Nam Suidas in *Ἀριστοτέλης*, scribit eum aconito hansto obiisse: *Ἀπέθανεν ἀκόνιτον πικρὸν ἐν Χαλκίδι, διότι ἐκαλεῖτο πρὸς εὐθύναν, ἑπειδὴ ἔγραψε πικρὰ εἰς Ἑρμείαν τὸν εὐνούχον.* Id est, 'Mortuus est Chalcide, cum aconitum bibisset, quod in judicium vocaretur, propter Hymnum quem in Hermiam Eunuchum composuerat.' Cui assentitur Hesychius Milesius in *De Viris Illustrib.* Eustachius vero in Dionysii Periegesin notat Aristotelem in Eubœa circa Euripum obiisse.

Et post aliquanto Demosthenes] Idem Anonymus Demosthenem mortuum esse refert anno post Aristotelem, videlicet an. iv. Olymp. cxiv. Archonte Apollodoro. Laërtius tamen in Vita Aristotelis, Demosthenem, ex Apollodoro in Chronicis, obiisse scribit in Calabria, eodem anno, quo Aristoteles decessit, Archonte Athenis Philocle. Quod veritati magis accedit, cum et Plutarchus in Vita Demosthenis scribat, Demosthenem veneno sibi mortem conscivisse in insula Calauria; quo fugerat eodem anno, quo Athenienses a victore Antipatro pacis conditiones accipere coacti, et præsidium Manichæ impositum est. Hoc vero contigit an. iii. Olymp. cxiv. Cæterum de Demosthenis morte vide et Pausaniam in Atticis, Strabonem lib. viii. Plinium lib. xxxiii. cap. 1.

In locis iniquis apud Caudium] Ad Caudinas scilicet furculas. Temeritate enim et imperitia T. Veturii et Sp. Postumii Coss. Romanæ legiones in eum locum deductæ, et Samnitum præsidiis circumsessæ, turpem, sed necessariam pacem facere coactæ

sunt. Nam ibidem totus, antequam dederetur, exercitus, una cum Consulibus, legatis, tribenis militum, a Samnitibus, duce C. Pontio, sub jugum missus est; ut late et eleganter hanc historiam narrat Livius lib. ix. in principio. Contigit an. U. C. ccccxxxiii. secundum Fastos Capitolinos, ex Varronis autem calculo an. U. C. ccccxxxiv.

Ac sub jugum missi] Mos uisitatus in Romana militia, quoties hostes ipsi traditis armis deditionem facerent, eos sub jugum mittere. Hoc autem quomodo fieret, declarat Festus: 'Jugum, sub quo victi transibant, hoc modo fiebat: fixis duabus hastis super eas ligabatur tertia; sub illa victos disinctos transire cogebant.' Et postea: 'Sub jugum mitti dicuntur hostes victi, ereptis omnibus armis telisque, cum hastis defixis duabus in terra, tertique ad summum earum deligata, ipsi eam jubentur transire.' Eleganter etiam de eo Dionysius Halicarnassensis lib. iii. 'Ἔστι δὲ Ῥωμαίοι νόμιμον, ὅταν πολέμιον παραδόντων τὰ ὅπλα γένωνται κέραιοι, δύο καταστήσαντες ὅπλα ὁρῶν, καὶ τρίτον ἐφαρμόζοντες αὐτοῖς ἑνωθεὶς πλάγιον, ἵνα εἴθ' ὑπάγειν τοὺς αἰχμαλώτους ὑπὸ ταῦτα, καὶ διελθόντας ἀπολίαν ἀλευθέρους ἐπὶ τὰ σφέτερα. τοῦτο καλεῖται παρ' αὐτοῖς ζυγόν. Id est, 'Est autem Romanis mos, quoties hostes traditis armis deditionem faciunt, duo tigna recta humi defigere, hisque tertium transversum superimponere, captivosque sub ista tigna ductos transmittere, atque liberos ad sua demittere. Hoc ipsi jugum vocant.'

Turpi fœdere facto] Livius lib. ix. negat, pacem Caudinam fœdere icto factam esse. 'Consules,' inquit, 'profecti ad Pontium in colloquium, cum de fœdere victor agitaret, negarunt injussu populi fœdus fieri posse: non sine fecialibus cærimonisque alia solemnī. Itaque non, ut vulgo credunt, Claudiusque etiam scribit,

fœdere pax Caudina, sed per sponsonem facta est.' Additque ibidem: 'Quid enim aut sponsonibus in fœdere opus esset, aut obsidibus, ubi precatione res transigitur?' Per quem populum fiat, quo minus legibus dictis stetur, ut eum ita Jupiter feriat, quemadmodum a Fecialibus porcus feriat? 'Sposponderunt Consules, Legati, Quæstores, Tribuni militum: nominaque omnium, qui sposponderunt, exstant: ubi si ex fœdere acta res esset, præterquam duorum Fecialium non exstarent; et propter necessariam fœderis dilationem obsides etiam sexcenti equites imperati, qui capite luerent, si pacto non staretur.' Lapsus itaque Gellius, qui cum vulgo putaverit, pacem Caudinam fœdere factam fuisse.

Samnitibus per Feciales dediti, recepti non sunt] Quod factum L. Papirio Corsore, Q. Publilio Philone Coss. anno sequenti, quo Tib. Veturius et Sp. Postumius Consules superioris anni, cum Legatis, Quæstoribus, Tribunis militum, qui coacti ad fuculas Caudinas turpem pacem pro populo Romano sposponderant, ex Senatusconsulto, victi, nudique Samnitibus per Fecialem Arvinam A. Cornelium, coram tribunali C. Pontii Samnitium Ducis, dediti sunt; a Samnitibus autem non recepti; ut proluxe et palchre omnino narrat Livius lib. ix.

§ 11 *Bellum cum rege Pyrrho sumtum est*] Non accuratum annorum numerum expressit Gellius, ut alias quoque non semel fecit, quo bellum cum Pyrrho Epirotarum rege captum est. Ex Fastis enim Capitolinis fuit is annus U. C. cccclxxiii. Varronis vero ann. U. C. cccclxxiv. quo Pyrrhus Epirotarum Rex a Tarentinis in auxilium vocatus, venit cum exercitu atque elephantis in Italiam. De cujus belli successu vide Plutarchum in Pyrrho, Justinum lib. xviii. Pausaniam in Attica, alios.

Epicurus Atheniensis] Natus est

Epicurus, ut tradit Laërtius in ejus Vita, ex Apollodori Chronicis, ann. III. Olympiad. cix. Archonte Soalgese: 'Εγενήθη δὲ, κατὰ φησιν Ἀπολλώδωρος ἐν Χρονικοῖς παρὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐνάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος; ἐπὶ Σωτηρίδου ἄρχοντος. Ad ejusdem Olympiadis annum III. Epicuri natalem refert Anonymus in Olympiad. Descript. qui est Varronianus ann. U. C. ccccxi. Obiit vero annos natus septuaginta duos, ann. II. Olympiad. cxxvii. Archonte Pytharato, teste eodem Anonymo: 'Ἐπίκουρος ἐτελεύτησε, γαργαῖος ἦν οὗ.' Unde Cicero de Fato: 'Morietur Epicurus,' inquit, 'cum duo et septuaginta annos vixerit, Archonte Pytharato, neque tamen erant causae fatales, cur ita accideret.' Quomodo omnino etiam legendum apud Laërtium in Vita Epicuri, ut habent Codd. Regii teste eruditissimo Menagio, et jam olim quoque monuerat J. Casaubonus ad Theophrasti Characteres, et ad ipsum Laërtium, hoc nimirum modo: 'Ἰσθὲν οὖτως αἰς Ἀθήνας μεταλθεῖν καὶ τελευτῆσαι παρὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐβ' ἡμέρας καὶ αἰκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος ἐπὶ Πυθαράτου, ἢν βιάσασθαι δύο πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα. Id est, 'Indeque se Athenas contulisse fertur annoque secundo centesimæ et vigesimæ septimæ Olympiadis, Archonte Pytharato mortem obiisse, cum duos et septuaginta annos vixisset.' Hic autem an. II. Olymp. cxxvii. incidit in Varronianum U. C. annum cccclxxxiii. Ita, ut recte Gellius Epicurum floruisse scribat circa ann. U. C. cccclxx. multum vero falli Eusebium in Chronicis constet, qui florentem jam Epicurum facit Olymp. cxi. quo tempore Philosophiam vixitum attigerat, ut ex Laërtio discimus.

Zeno Cittienus] Zenonem Cittieum, Stoicæ sectæ principem, Suidas floruisse scribit sub Antigono Gonata Olympiad. cxx. Verum cum Antigo-

nus Gonata demoni regnare cœperit Olymp. cxxv. haud dubie apud Suidam in numero ρ' καὶ κ', erratum est; et reponendum ρ' καὶ κέ, vel κς', hoc est, Olymp. cxxv. vel cxxvi. ut ita Zeno floruisse dicatur intra an. U. C. cccclxx. et cccclxxx. Mortem ejus refert Eusebius in Chronicis ad ann. I. Olymp. cxxix. qui est Varron. an. U. C. ccccxc. Apud Laërtium in ejus Vita legimus, Zenonem octo et nonaginta annos sine morbo et semper sanum vixisse.

Censores Romæ fuerunt] Anno nimirum U. C. cccclxxviii. secundum Fastos Capitolinos; Varroniano autem cccclxxix. C. Fabricius Luscinius, Q. Æmilius Papus Censores lustrum Romæ fecerunt xxxiii. Censa sunt civium capita cclxxi. m. cum cccxiv. ut habet Epitome Liviana lib. xiv.

P. Cornelium Rufinum, &c. Senatu moverunt] Vide supra lib. iv. cap. 81 et quæ ibi notata sunt.

§ 12 *Bellum adversum Pannos primum captum est*] Sequitur hic Gellius Varronis calculum, cum ait primi Belli Punico initium fuisse anno U. C. cccxc. In Fastis enim Capitolinis est an. U. C. cccclxxxix. Causam et originem, uti et successum hujus belli latius legere poteris apud Polybium lib. I. Zonaram lib. II. et L. Florum lib. II. alios. Duravit per xxxiii. annos, ad ann. U. C. dxiii. Varron. sive Olymp. cxxxiv. ann. iv. quo anno Q. Lutatio Cerco, A. Manlio Torquato II. Cos. pax Carthaginiensibus data est, his legibus, ut Pœni insulis omnibus cederent, quæ inter Italiam et Africam jacerent; mccc. talenta penderent in annos viginti, aliaque præstarent, quæ vide sis apud citatos modo Auctores.

Neque diu post Callimachus poeta] Floruit itaque Callimachus secundum Gellium Olympiad. oxxix. an. I. hic enim est ann. U. C. ccccxc. Sai-

das autem in Καλλιμαχος, eum jam floruisse scribit sub Ptolemæo Philadelpho, hoc est, circiter Olympiad. cxxv. pervenisse autem usque ad Ptolemæum Euergetem, qui regnare cœpit ann. 11. Olympiad. cxxvii. 'Επὶ δὲ τῶν χρόνων ἦν Πτολεμαῖον τοῦ φιλαδέλφου. πρὶν δὲ συνταθῆναι τῷ βασιλεῖ, γράμματα ἐβίβασκεν ἐν Ἐλευσίνι κοινωρίῳ τῆς Ἀλεξανδρείας. καὶ παρέτεινε μέχρι τοῦ Εὐεργέτου κληθέντος Πτολεμαίου. Ὀλυμπιάς δὲ ἦν ρκζ'. ἥς κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος δ' Εὐεργέτης Πτολεμαῖος ἤρξατο τῆς βασιλείας. Id est, 'Fuit autem temporibus Ptolemæi Philadelphi. Antequam autem regi commendaretur, literas docuit in Eleusine viculo Alexandriæ. Et ætatem extendit usque ad Ptolemæum Euergetem. Erat vero Olympias cxxvii. cujus anno 11. Ptolemæus Euergetes regnare cœpit.' Hinc etiam Anonymus in Olymp. Descript. ad ejusdem Olymp. cxxvii. an. 11. notat: Πτολεμαῖος δ' Εὐεργέτης τὴν Αἰγυπτίων βασιλείαν παραλαμβάνει. Καλλιμαχος βόττον καὶ μεσάτμας ἤμαθεν. Scribit quoque Soidas Callimachum adeo accuratum fuisse, ut quovis carminum genere poemata scripserit, oratione soluta plurima composuerit; ultra vero octingenta volumina ab ipso conscripta esse. Ex quibus paucula tantum hodie supersunt.

Pace cum Pœnis facta] Anno, ut diximus, U. C. dxxiii.

Primus omnium L. Livius poëta fabulas Romæ docere cœpit] Consulatus Claudii Centonis et M. Sempromii Tuditani incidit in an. U. C. dxxiv. quo Livium Andronicum primum Romæ fabulas dedisse, testis etiam Cicero Tusculan. Quæst. lib. i. 'Serius poëticam nos accepimus,' inquit, 'annis enim fere quingentis et quatuordecim post Romam conditam Livius fabulam dedit, C. Claudio Cæci filio, M. Tuditano Consulibus, anno ante natum Ennium.' Idem Cicero in Bruto: 'Livianæ fabulæ non satis dignæ,

quæ iterum legantur: atque hic est Livius, qui primus fabulam C. Clodio Cæci filio et M. Tuditano Coss. docuit, anno ipso antequam natus Ennius: post Romam conditam autem quarto decimo et quingentesimo, ut hic' (Pomponius Atticus in Anzalinibus) 'ait, quem nos sequimur.' Annus itaque quo Livius Andronicus primus Romæ fabulam dedit, erat primus post bellum primum Panicum finitum, sive ann. 1. Olympiad. cxxxv.

Post Sophoclis et Euripidis mortem annis plus fere centum et sexaginta] Si clix. annos deducas ab an. U. C. dxxiv. obitus Sophoclis et Euripidis incidet in an. U. C. cccliv. sive ann. 1. Olympiad. xcv. supra autem xvii. 21. ex Diodoro Siculo diximus eos obiisse eodem ann. iii. Olymp. xciii. sive an. U. C. cccxviii. sed fortasse Gellius eos sequitur, qui Sophoclem sexennio post Euripidem decessisse volunt, ut etiam supra xiii. 18. notatum.

Post Menandri annis circiter quinquaginta duobus] Deductis itaque ann. xli. ab an. U. C. dxxiv. mortalis Menandri erit an. U. C. cccclxii. sive an. 1. Olympiad. cxxii. Biennio tamen post Menandrum obiisse, collige posse videtur ex Veteri Inscriptione, quæ Romæ exstat, et vulgata est in Corpore Gruteriano pag. 1027. n. 2. ubi scribitur, Menandrum obiisse anno ætatis quinquagesimo secundo, Archonte Philippo, natum autem fuisse sub Archonte Sosigene. ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ. ΔΙΟΠΙΘΟΥΣ. ΚΗΦΙΣΙΟΥ. ΕΡΕΝΝΙΟΥ. ΑΡΧΟΝΤΟΣ. ΚΟΚΙΓΕΝΟΥΣ. ΕΤΕΛΕΤΤΗCΕΝ. ΕΤΩΝ. Ν'. ΚΑΙ. Β'. ΕΠΙ. ΑΡΧΟΝΤΟΣ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ. ΚΑΤΑ. ΤΟ. Β'. ΚΑΙ. Α'. ΕΤΟΣ. ΤΗC. ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ. ΤΟΥ. ΚΟΤΗΡΟΣ. ΒΑCΙΑΕΙΑC. Id est, 'Menandrus Diopithis F. populo Cephisieus, natus est Archonte Sosigene. Obiit annorum duum et quinquaginta, Archonte Philippo, anno altero et trigesimo regni Ptolemæi

Soteris.' Sosigenes vero Archon Athenis fuit ann. III. Olymp. CIX. sive an. U. C. CCCXII. quibus si addas annos quinquaginta duos, habebis an. III. Olymp. CXXII. sive ann. U. C. CCCCLXIV. quod vero additur in Inscriptione, Menandrum obiisse an. XXXII. Ptolemæi Soteris, istud sane non convenit cum prioribus sed potius cum Gellio. Nam annus XXXII. Ptolemæi Soteris incidit in annum 1. Olymp. CXXII. sive an. U. C. CCCCLXII. siquidem regni ipsius anni computantur a morte Alexandri Magni an. 1. Olymp. CXIV. sive an. U. C. CCCCLXXX. In alterutro itaque erratum, vel in annis ætatis Menandri, vel in annis Regni Ptolemæi Soteris, sive Lagidæ assignandis. In Prolegomenis tamen Aristophanis totidem anni Menandro tribuuntur: *τελευταίῳ δ' ἐν Ἀθήναις ἐτὴν ὑπάρχον ὅβ'.* Anonymus autem Olympiadum Scriptor Menandri mortem refert ad ann. II. Olymp. CXXIII. quo Archontem Philippum, sive eundem, quem Inscriptio Vetus habet, iterum, sive alium cognominem facit, Menandro vero L. tantum annos tribuit: *Μένανδρος Διοπάδου Κηφισαῖος καμαροποῖς ἐτελεύτησεν ἐτὴν λ'.* Sed multum fallitur, nec albimet ipse constat Anonymus; cum enim Menandri natalem faciat an. III. Olympiad. CIX. Archonte Sosigene; si inde numeres quinquaginta annos, habebis an. 1. Olymp. CXXII. Quod convenit cum Gellio, et an. XXXII. regni Ptolemæi, quo Menandrum mortuum esse Vetus ait Inscriptio. Ab his uno anno iterum abit Eusebius in Chronicis, qui Menandri mortem refert ad ann. IV. Olympiad. CXXI. sive ann. U. C. CCCCLXI.

Q. Valerius et C. Mamilius] Sic aliterius horum Consulum nomen legendum, non, ut vulgo, C. Manilius. Consules enim Romæ fuere C. Mamilius Furius, Q. Valerius Fabro ann. U. C. DXIV. secundum Fastos

Capitolinos, sive Varron. an. U. C. DXV. Quo anno Ennium natum esse etiam ex Cicerone, Tusc. Quæst. lib. I. et Bruto; in verbis paulo ante adductis, manifestum est.

Quoniam septimum et sexagesimum annum ageret, duodecimum Annalem scripsisse] Qui fuit Varron. ann. U. C. DLXXXII. Cæterum pro duodecimum Annalem, ut omnes habent Libri, P. Merula in Commentariis ad Ennium lib. XVIII. legendum censet, duodevigesimum Annalem, cui assentitur Vossius lib. I. cap. 2. De Histor. Latinis, quasi Gellius dicat, extremam Annalium partem, quæ ex Vargunteii divisione librum XVIII. constitit, demum ab Ennio conscriptam esse, triennio ante obitum suum. Ennium autem libros XVIII. Annalium conscripsisse, designare videtur Diomedes lib. XII. ubi in Putschiana editione legitur: 'Epos Latinum primum digne scripsit is, qui res Romanorum XIX. complexus est libris, qui et Annales inscribuntur, quod singulorum fere annorum actus contineant; sicuti publici Annales, quos Pontifices Scribæque conficiunt de Romanis, quod Romanorum res gestas declarant.' In aliis etiam Codd. apud Diomedem, teste Merula, ipsum 'Ennii' nomen expressum invenitur, hoc modo: 'digne scripsit Ennius, is, qui,' &c. Vide sis etiam Vossium dict. lib. I. De Histor. Latin. cap. 2.

§ 13. Quingentesimo undevicesimo] Supra lib. IV. cap. 3. Gellius scribit divortium a Sp. Carvilio cum uxore factum ann. U. C. DXIII. M. Attilio et P. Valerio Coss. unde annorum numerus hoc loco reponendus. Sed Consulum nomina male apposuit; nam an. U. C. DXIII. non M. Attilius et P. Valerius, sed M. Pomponius Matho et C. Papyrius Maso Consules fuere, ut ex Fastis manifestum. Atque sub hisce Consulibus primum divortium Romæ factum fa-

isse, testatur etiam Dionysius Halicarnassensis lib. II. ubi de Romuli legibus matrimonialibus agens, inquit: 'Ομολογεῖται γὰρ ὅτις ἐπὶ τῶν εἰκοσι καὶ πετακοσίων μηδὲς ἐν Ῥώμῃ διαλυθῆναι γάμος. κατὰ δὲ τὴν ἑβδόμην ἐπὶ ταῖς τριάκοντα καὶ ἑκατὸν Ὀλυμπιάδων, ὑπατεύοντων Μάρκου Πομπηίου, καὶ Γαίου Παπυρίου, πρῶτος ἀπολύσαι λέγεται τὴν ἀπαστοῦ γυναῖκα Σπούριος Καρούλλιος ἀπὸρ οὐκ ἀφανὴς, ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῶν τιμητῶν δρῶσαι τάνων ἕνεκα γυναῖκα μὴ συνοικεῖν. ἥν δ' αὖτις στείρα ἡ γυνή. Id est, 'Constat enim per DXX. annos Romæ nullum accidisse divortium. Septima demum supra centesimam et trigesimam Olympiade, M. Pomponio, C. Papyrio Consulibus, primus dicitur uxorem dimisisse Sp. Carvilius, vir non obscurus, coactus a Censoribus jurare, liberorum causa se conjugem non retinere; erat enim sterilis.' Olympias autem CXXXVII. incidit in ann. U. C. DXXII. ex Fastis Capitolinis; qui eosdem Cons. hoc anno habent, quos Dionysius recenset. Hic autem ex Varronis calculo est an. U. C. DXXIII. quo divortium primum Carvilius fecisse Gellius supra scripsit. Itaque Consulam nomina apud Gellium lib. IV. cap. 8. non autem annorum U. C. numerus utrobique mutandus in annum U. C. DXXVII. quo consules fuere M. Attilius et P. Valerius, ut voluit Lambecius; sub illis enim Cons. nulli Romæ Censores fuere; a quibus tamen Sp. Carvilius jurare coactus fuit. Cæterum ad totum hunc de Carvillii divortio locum illustrandum faciunt, quæ supra IV. 8. notata sunt.

Uxorem se liberum quærendorum causa habere] Solemnem hanc legitimi conjugii formulam, ut observavit quoque Lambecius, elegantissime Græce reddit Aristænetus: ἐπὶ ἀρότῃ παύσαν γυναικῶν γαμετήν ἔγωγε. Damascius in Vita Isidori: γυναῖκα παιδοποιεῖν ἔγωγε. Pythagoras in Symbolis: γυναῖκα πληροῦσαι ἐπὶ τεκνοποιᾷ.

Eodemque anno C. Nævius Poëta fabulas apud populum dedit] Nævius itaque sexennio post primum bellum Panicum finitum, quod desiit ann. U. C. DXIII. fabulas dedit; quinque enim ante Livium Andronicum, quem primum an. U. C. DXIV. Roma fabulas dedisse Gellius paulo ante dixit. Dia itaque ante Ennium floruit Nævius; utpote quo mortuo Ennius demum clarescere cepit; et a quo in Annalibus multa desumpserit, ut testis est Cicero in Bruto. Mortuus vero est Nævius an. U. C. DL. Varron. M. Cornelie Cethego et P. Sempronio Tuditano Cons. ut ibidem testatur Cicero: 'At hic Cethegos Consul cum P. Tuditano fuit bello Panico secundq. Quæstorque his Cons. M. Cato. modo plane annis CXL. ante me Consulens.' Et mox: 'His Consulibus, ut in veteribus Commentariis scriptum est, Nævius est mortuus. Quamquam Varro noster, diligentissimus investigator antiquitatis, putat in hoc erratum, vitamque Nævii producit longius. Nam Plautus, P. Claudio, L. Porcio viginti annis post illos, quos ante dixi, Cons. mortuus est, Catone Censore.' Eusebius autem in Chronicis Nævii mortem refert ad an. II. Olympiad. CXLIV. qui foret annus U. C. DLI. Sic ut uno tantum anno a Veteribus abeat Commentarius, de quibus Cicero loquitur. Epitaphium, quod ipse Nævius sibi scripserat, relatum est supra ab Auctore nostro lib. I. cap. 34.

In eo carmine, quod de eodem bello scripsit] Versibus Bellum istud a Nævio conscriptum fuit Saturniis dictis, ut testatur Festus: 'Versus antiquissimi, quibus Faunus fata cecinisse hominibus videtur, Saturnii appellantur; quibus et a Nævio bellum Panicum conscriptum est.' Hoc bellum unico volumine et continenti scriptura Nævius scripserat: Caius autem Octavius Lampadio divisit in libros septem, ut Suetonius inquit lib. de

Illustr. Grammat.

[§ 14 *Porcius autem Licinius*] Hujus meminist et infra Auctor noster lib. XIX. cap. 9. ubi quosdam ejus versus adducit. Nobili prosapia apud Romanos ortam putat Gyraldus de Historia Postarum Dialog. X. Torrentius vera Comment. ad Horatium, Libertum a Porciorum aliquo manumissum. Quicquid sit, saltem constat Porc. Licinium variis scriptis, praesertim Epigrammatis conscribendis excelluisse: post bellum etiam Punicum secundum floruisse, satis manifestum ex disticho sequenti; quo autem anno U. C. natus sit, valde caeserit, cum Veteres sileant, mihi incompertum.

Panico-bello secundo, &c.] Etni enim radia quaedam initia Poësis Latinae fuerint mox a primo bello Punico, ut ex his fabulis, quas Livius Andronicus, et haud longe post eum Cn. Naevius populo dedisse constat, videtur tamen Porcius Licinius ob illustre incrementum, quod mox sumpserit bello Punico secundo, eo praesertim tempore ejus initium statuere. Quo etiam respexit Horatius lib. II. Epist. I. ubi de populo Romano scribit: 'Serus enim Graecis admovit acumina chartis, Et post Punica bella quietus, querere cepit, Quid Sophocles et Theopis et Aechylus utile ferant.'

Ac deinde annis fere post quindecim bellum subversus Panos sumptum est] Ex Fastis Capitolinis belli Panici secundi initium fuit an. U. C. DXXXV. secundum Varronem autem ann. U. C. DXXXVI. P. Cornelio Scipione, Ti. Sempronio Longo Cons. Pax Carthaginiensibus data an. U. C. DLIII. Varroniano, Cn. Cornelio Lentulo, P. Atilio Pato Cons.

M. Cato Orator] Intelligitur Cato Major, qui et Censorius dicitur, cujus vitam Plutarchus conscripsit. De eo enim Plinius lib. VII. cap. 27. scribit: 'Tres summas in homine res praestitisse existimatus est, optimus

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

Orator, optimus Imperator, optimus Senator.' Unde et apud Justinum lib. XXXIII. eodem modo, quo apud Gellium hic, 'Cato Orator,' pro Majore, aut Censorio legitur. Catonem autem Majorem hoc loco intelligi vel inde manifestum, quod natus an. U. C. DXX. ut colligi potest ex Cicerone De Senectute, ubi ipse Cato se natum dicit sex annos, postquam Livius Andronicus fabulam primum docuisset, Centone Tuditanoque Cons. florere coeperit bello Punico secundo, in quo sub Fabio Maximo militaverit. Vixit autem usque ad bellum Punicum tertium, quod cepit an. U. C. DCV. L. Marce Censorino et M. Manlio Cons. ejusque persuasione potissimum factum, quod Romani incitati Carthaginiensibus bellum indixerint.

Plautus Poëta in scena] Annum, quo Plautus fati concesserit, indicat Cicero in Bruto: 'Plautus P. Claudio, L. Porcio, viginti annis post illos' (Cethegum et Tuditanum) 'ques ante dixi, Cons. mortuus est.' Horum consulatus incidit in annum U. C. DLXX. sive ann. I. Olympiad. CXLIX. Lapsus itaque Hieronymus in Chronico Eusebiano *αποχρονολογία* XVI. annorum, qui anno I. Olympiad. CXLV. scribit: 'Plautus ex Umbria Sarsinas Romae moritur, qui propter annonae difficultatem ad molas manutrium pistorem se locaverat. Ibi quoties ab opere vacasset, scribere fabulas solitus ac vendere.' Is foret ann. U. C. DLIV. quo Consules erant P. Sulpitius Galba et C. Aurelius Cotta.

Idemque temporibus Diogenes Stoicus et Carneades, &c. legati sunt] De celebri hac Atheniensium legatione ad S. P. Q. R. etiam Auctor noster supra lib. VII. c. 14. egit. Plutarchus in Catonis Vita scribit hanc trium celeberrimorum virorum legationem e Graecia Romam advenisse Catone valde senex. Annum designat Cicero in Lucullo, sive Academ. Quæst. lib. IV. ubi ex Clitomacho Carneadis dis-

5 H

cupulo, eam confert in Consules P. Cornelium Scipionem, et M. Marcellum, cum A. Albinus Prætor Romæ esset, qui fuit annus Varronianus U. C. DXCIX. hoc est ann. II. Olympiad. CLVI. Falsus itaque Gellius, qui istam legationem contigisse vult sub bellum Punicum secundum, ante Ennii mortem; cum Ennius diem obierit an. U. C. DLXXXV.

Diogenes Stoicus] De quo Athenæus lib. v. *Deipnosoph.* cap. 13. ita scribit: *Διογένης Ἐπικούρειος, ἔξω ἔχων ἱκανὴν ἐν οἷς μετεχειρίετο λόγοις, τὸ μὲν γένος ἦν ἐκ Σιλευκίας τῆς ἐν Βαβυλῶνι ἀναδοχῆς δ' ἐτύγχευε παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τοι τοῖς ἀπὸ τῆς στοᾶς λόγοις χαίροντος.* Id est, 'Diogenes Epicureus satis promptus atque disertus, cum de re quapiam disputaret, qui genus dacebat e Seleucia Babylonie vicina, acceptus gratusque' (Alexandro Syriæ) 'regi fuit, quamvis Stoicorum placitis gauderet.' Subjicit postea Athenæus, hunc Diogenem, mandato Antiochi, qui Alexandro in regno successit, cum ejus virulentam maledicentiam pati non posset, occisum esse. Regnare autem cœpit Antiochus ann. IV. Olymp. CLVIII. Itaque non diu post Diogenes Babylonius occisus. Vixit autem annos LXXXVIII. ut testatur Lucianus in Macrobiis. Si itaque ponamus Diogenem occisum Olympiad. CLIX. hoc est, circiter an. U. C. DCX. annos fuit natus Diogenes LXXVII. quo tempore legationem cum Carneade et Critolao obierit.

Carneades Academicus] Scribit Lærtius in ejus Vita ex Apollodori Chronicis, Carneadem discessisse ann. IV. Olympiad. CLXII. *Φησι δὲ Ἀπολλόδορος ἐν Χρονικοῖς ἀπελθεῖν αὐτὸν ἐξ ἀσθράπων ἔτι τετάρτῃ τῆς δευτέρας καὶ ἐξηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, βιόσαντα ἔτη πέντε πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα.* Refert Apollodorus in Chronicis, eum rebus humanis excessisse Olympiadis centesimæ sexagesimæ secundæ anno quarto, cum vixisset annos

octoginta quinque.' Antea dixerat Lærtius moriente Carneade, defectionem Lunæ factam; quod et testatur Anonymus in Olympiad. Descripti qui ad an. IV. Olympiad. CLXII. notat: *Ἐκλειψὲς σελήνης, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Καρνεάδης ὁ φιλόσοφος τὸν βίον μετέλλαξε.* De Lunæ eclipsi ideam tradit Suides in *Καρνεάδης*. Mortuus itaque Carneades ann. IV. Olympiad. CLXII. qui est an. U. C. DCXXV. Varro, cum vixisset annos LXXXV. ut præter Lærtium etiam scribit Lucianus in Macrobiis. Cicero lib. IV. *Academ.* *Quæstion.* ait Carneadem vixisse annos XC. ut et facit Valerius Maximus lib. VIII. cap. 7. sed haud dubie numero rotundo, nec adeo accurato, uterque natus est, ut quidem fecit Apollodorus in Chronicis. Petavius tamen in Miscellan. Exercit. post Juliani Imper. Opera, cap. 8. ex Cicerone demonstrare conatur, Carneadem adhuc in vivis fuisse ann. U. C. DCLII. sive ann. III. Olymp. CLXIX. cui iterum assentiri nequit, sed hac in re Apollodori potius, quam Ciceronis testimonium sequendum, contendit Jonsius De Scriptor. Hist. Philos. lib. II. c. 14. cui et nos calculum adjicimus.

Critolaus Peripateticus] Hunc quoque Lucianus inter Longævos ponit, et vixisse scribit ultra LXXXII. annos. Quo vero anno U. C. obierit, incertum. Crassus apud Ciceronem lib. I. de Oratore, ait, se, cum Quæstor ex Macedonia venisset Athenas, inter cæteros viros celebres, etiam Critolaum Peripateticum vidisse. Quæstura autem functus est Crassus circa annum U. C. DCL. Si itaque tum temporis adhuc vixerit Critolaus; necesse est, ut legationis tempore tantum fuerit annorum circiter XXX. Quod autem Crassus Critolaum Athenis viderit, dubio non carere, merito scribit Jonsius dicto lib. II. cap. 14. quem vide sis.

Negotii publici gratia] Supra lib.

vi. cap. 14. Auctor noster causam expressit, nempe, ut Atheniensibus multa quingentorum talentorum ob Oropii vastationem indicta remitteretur. Altius totum hoc negotium repetit Pausanias in Achaïcis, sive lib. vii. ubi narrat, cum Athenienses egestate potius, quam libera voluntate impuls, (utpote qui Macedonico bello rebus accisis, Græcorum jam prope egentissimi essent,) sociam civitatem Oropum diripuissent, ab Oropiis Romanum Senatum appellatum; Senatum vero Romanum cum injuriam factam illis cenavisset, Sicyonios jussisse ab Atheniensibus multam petere, quanti scilicet illatam Oropiis injuriam ipsi æstimassent. Sicyonios autem diem iudicii non obstantibus Atheniensibus, multam illis quingentum talentorum irrogasse; eam vero Athenienses pendere recusantes ad S. P. Q. R. provocasse; quod factum hac illustri legatione; quæ tantum valuit, ut Senatus Romani Decreto ea multa ad centum dimittat talenta redacta fuerit. Vide et Plutarchum in Catone Majore.

Neque magno intervallo postea Q. Ennius] Falsissimum hoc. Nam Ennium jam xiv. annis ante hanc legationem diem suum obiisse, manifestum ex Cicerone in Bruto, et De Senectute, ubi scribit, eum mortuum Q. Marcio Philippo et Cn. Servilio Cæpione Coss. hoc est, ann. U. C. dlxxxv. sive ann. iv. Olymp. clxi. Hieronymus tamen in Chronico Eusebiano mortem Ennii refert uno anno post, ac Cicero fecit, nempe ad Olympiad. clxiii. an. i. ubi notat: 'Ennius Poëta septuagenario major articulari morbo periit: sepultusque in Scipionis monumento, via Appia, intra primum ab Urbe miliarium. Quidam ossa ejus Rudiam ex Janiculo translata affirmant.'

Et juxta Cæcilius] Quando Cæcilius floruerit, ac fati concesserit, scribit Hieronymus ex Tranquillo, in

Chronico Eusebiano, ad an. ii. Olymp. cl. 'Staius Cæcilius Comædiarum scriptor clarus habetur; natione Insuber Gallus, et Ennii primum contubernalis. Quidam Mediolanensem ferunt. Mortuus est anno post Ennii mortem, et juxta Janiculum sepultus.' Cæcilius itaque xlii. annis ante Atheniensium legationem jam mortuus erat.

Terentius] Floruit Terentius medio tempore inter bellum Punicum secundum ac tertium. Obitus annum notat Hieronymus in Chronico ad an. iii. Olympiad. clv. 'Publius Terentius Afer Comædiarum scriptor ob ingenium et formam libertate donatus in Arcadia moritur, qui primam Andriam antequam Edilibus venderet, Cæcilio' (leg. *Acilio*. Nam Andria Terentii acta est an. U. C. dlxxxviii. Cæcilius autem jam decesserat an. U. C. dlxxxvi. anno scilicet post mortem Ennii, ut modo vidimus) 'multum se miranti legit.' Is vero est annus U. C. dxcvi. Triennio ita mors Terentii ante legationem Carneadis et sociorum accidit.

Pacuvius] Celebris fuit anno U. C. dc. sive ann. iii. Olymp. clvi. ut scribit ad eum annum Hieronymus in Chronico: 'Pacuvius Brundisius, Tragediarum scriptor, clarus habetur: vixitque Romæ quoad picturam exercuit, ac fabulas vendidit. Deinde Tarentum transgressus prope nonagenarius diem obiit.' Vixit autem adhuc anno U. C. dcxxv. M. Aquilio et C. Semppronio Tuditano Coss. Sub horum enim consulatu Romæ fabula ejus 'Orestes' inscripta acta fuit; de qua Cicero in De Amicitia.

Accius] Claruit anno U. C. dcxy. sive Olymp. clx. an. ii. ut idem scribit Hieronymus in Chronico ad hunc annum: 'Lucius Accius Tragediarum scriptor clarus habetur, natus Mancino et Serrano Coss.' (hoc est, ann. U. C. dlxxxiv. Varron.) 'pa-

rentibus libertinis: et seni Pacuvio Tarenti sua scripta recitavit; a quo et fundus Accianus juxta Pisaurum dicitur, quia illoc fuerat ex Urbe deductus.'

Lucilius] Natus Lucilius Olympiad. CLVIII. an. I. ut est apud Hieronymum in Chronico, hoc est, anno U. C. DCVI. Sp. Postumio Albino, L.

Calpernio Pisone Coss. Obitus annum et locum idem refert Hieronymus ad an. II. Olymp. CLXIX. 'Caius Lucilius Satyrarum Scriptor Neapolim moritur, ac publico funere effertur, anno ætatis XLVI.' hoc est, anno U. C. DCXI. C. Mario et L. Aurelio Oreste Coss.

LIBER XVIII.

CAP. I. *Æstate anni novi*] Recte observat Turnebus *Adversarior. lib. xxiii. cap. 8.* Novum annum non uno modo dici apud Veteres; nonnunquam enim initium anni intelligitur, ut novum ver, nova æstas, veris et æstatis initium. Sic Ovidius *Fastor.* ‘Dic, age, frigoribus quare novus incipit annus.’ Nonnunquam etiam novus annus est pars illa anni, quæ novas fruges novosque fructus parit. Tibullus *lib. i. Eleg. 1.* ‘Et quodcumque mihi pomum novus educat annus.’ Ita forte Gellius ‘æstatem novi anni’ dixit, quod æstas novas fruges adferat. Sic Servius ad illud Virgillii *Æneid. lib. vii.* ‘Vel cum Sole novo densæ torrentur aristæ,’ notat: ‘Prima æstatis parte. Nam proprie Sol novus est *viii. Kalend. Jan.* sed tunc non sunt aristæ.’ Alioquin et Romani annum vel Solem novum appellabant primum annum aliquis novi Imperatoria, vel Consulis primum diem, quo magistratam inierat. Seneca *Apocolocynt.* ‘Quid factum sit in cælo ante diem *iii. Id. Octob.* Asinio Marcello, Acilio Aviola Coas. anno novo, initio seculi felicissimi, volo memoriæ tradere.’ Sic Statius de *xvii. Consulatu Domitiani lib. iv. Sylv. 6.* ‘Insignemque aperit Germanicus annum Atque oritur cum Sole novo.’ Q. Symmachus *lib. i. Epist. 22.* ‘Deinde gaudeo cum te Consulem novus annus expectat.’ Sidonius Apollinaris *Carmine ii. in principio:* ‘Et effulgens trabalis mole metalli, Annum pande novum, Consul vetus.’

Vitam beatam hominum virtute animi sola, &c. effici] Stoicorum enim, Zenonis, Cleanthis, aliorumque sequa-

cium sententia fuit, solam virtutem sic sufficere ad beatam vitam, ut etiam Aristo præ aliis existimarit, habita virtute, nihil interesse, an optime valeas, an gravissime ægrotes; cæterisque rebus ad vitam tolerandam necessariis abundes, an vero omnium adeo egentissimus sis, ut nihil eorum suppetat. Secundum Stoicos enim beate vivere, nihil aliud est, quam vivere secundum virtutem, seu, quod idem est, secundum naturam.

§ 2 *Sed ad complendos omnes beatæ vitæ numeros virtutem solam nequaquam satis esse existimabat*] Hanc Aristotelis et Peripateticorum esse opinionem notum ex *lib. i. Ethic. cap. 3.* ubi Aristoteles primas quidem contemplationi et Virtuti defert, negat autem eum posse dici felicem, qui in maximis doloribus calamitatibusque versetur, et Vitæ beatæ congruere putat, ut quis opibus, liberis, et amicis floreat. Sane, quicquid etiam a superciliosis et rigidioribus quibusdam Magistris, Censuram sibi in omnes absque suffragio frustra arrogantibus, dici et incassum in contrarium adferri soleat, omnino, ut paucis totam rem complectar, ad bene beateque, et cum animi tranquillitate vivendum, necesse est, ut quis gerat mentem sanam in corpore sano, non deficiente crumena. A quibus non abeunt illa Scleriæ apud Stobæum *Serm. ci.* *“Τυγιάζειν μὲν ἕριστον ἀνδρὶ θανάτῳ, Δεύτερον δὲ φῦλιν καλὸν γενέσθαι. Τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως, ἔτα Τέταρτον, ἥβαν μετὰ τῶν φίλων.* Id est, ‘Optima quidem est sanitas viro mortali, Deinde bonum ingenium: Tertio divitiis sine dolo partæ: Postremo vi-

gens ætas inter amicos.' Notum etiam omnium ore celebratum Epigramma Martialis lib. x. Epig. 47. 'Vitam quæ faciunt beatiorem, Juchndissime Martialis, hæc sunt: Res non parva labore, sed relictæ; Non ingratus ager, focus perennis; Lix nunquam, toga rara, mens quieta; Vires ingenuæ, salubre corpus; Convictus facilis, sine arte mensa; Nox non ebria, sed soluta curis. Non tristis thorax, at tamen pudicus; Somnus, qui faciat breves tenebras; Quod sis, esse velis, nihilque malis; Summum nec metuas diem, nec optes.'

Et pecunia familiaris] Pridem monuit Salmasius ad Solinum hic legi debere, *et pecunia, familiarique*. Vide Notas supra ad xvi. 10. Alibetiam Auctor noster: 'Quod quisque familiaris pecuniæque habebat, in medium dabant.'

§ 4 *Vini amphoram]* Amphora mensura erat liquidorum, 'Quadrantal' Veteribus dicta, capiens urnas duas, sextarios octo et quadraginta, congios octo, &c. ut ex hisce Volusii Metiani videre est: 'Quadrantal, quod nunc plerique amphoram vocant, habet urnas duas modios tres, semodios sex, congios octo, sextarios quadraginta octo, heminas nonaginta sex, quartarios centum nonaginta duos, Cyathos quingentos septuaginta sex.' Sic Festus: 'Quadrantal vocabant Antiqui, quam Græci amphoram dicunt: quod vas pedis quadrati octo et quadraginta capit sextarios.' Et Julius Africanus in Fragmento *περὶ μέτρων*: 'Ὁ τοῦ οἴνου ἀμφορεύς, ὃν καὶ μετρητὴν λέγουσι πολλοί, ἡμαμφορία μὲν δύο, ἃ καλοῦσι κάδους ὀνόματι κοινῇ, οἱ δὲ 'Ρωμαῖοι οὖρναι' ὥστε τὸν ἀμφορέα εἶναι ξεστῶν μῆ. Id est, 'Amphora vini, quam et metretam multi vocant, continet semiamphoras duas, quas cados communi nomine appellant, Romani vero urnas dicunt, ita ut amphora sit sextariorum 48.'

Congius] Congius Romanus, mensura liquidorum, erat octava pars amphoræ, et senos quaquaversum habebat pollices Romanos, capiebatque sextarios Rom. sex. ac pendeat libras Romanas novem, si oleo: decem, si vino: tredecim et semis, si melle impleteretur. Unde Cato de R. R. cap. 57. 'Mense quinto, sexto, septimo et octavo bibant servi Indies sextarium unum, in menses congios quinque.' Si enim singulis diebus sextarius unus hauriatur, triginta diebus sive mensis spatio, congios quinque, hoc est, sextarios triginta efficiunt. Apud Plinium lib. xiv. Histor. Natural. cap. 22. de strenuis bibonibus legere est, qui bicongii et tricongii dicerentur, ut de Ciceronis filio, qui binos congios simul haurire soleret; et de Novellio Torquato, qui spectante Tiberio Imp. uno impetu tres congios evacuasset.

CAP. II. *Saturnalia Athenis agitabamus]* In Græcia enim æque ac Romæ Saturnalia, Græcis Κρόνια appellata, in Saturni honorem celebrabantur. Scholiastes Aristophanis in *Nebulis*: 'Ἔστι δὲ Κρόνια παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἑορτὴ, τὰ παρὰ 'Ρωμαίοις καλούμενα Σατουρνάλια. 'Cronia apud Græcos festum, quod apud Romanos Saturnalia vocatur.' Unde Suidas: Κρόνια, ἑορτὴ ἀγομένη Κρόνῳ καὶ τῇ μητρὶ τῶν θεῶν. Macrobius etiam lib. i. Saturnal. cap. 4. ex Verrio Flacco refert: 'Saturnaliorum dies apud Græcos quoque festi habentur.' Idem Macrobius eod. lib. i. cap. 7. ex Annalibus L. Accii hosce versus adducit, quibus solemnitas tum peragi solita, describit: 'Maxima pars Graium Saturno et maxime Athenæ Conficiunt sacra, quæ Cronia esse iterantur ab filiis Eumque diem celebrant: per agros urbesque fere omnes Exercent epulis læti: famulosque procurant Quisque suos: nostrique itidem et mos traditur illinc Iste, ut cum dominis famuli epulentur ibidem.'

Easdem auditiones] Hoc sensu Seneca Pater lib. IX. Controvers. III. 'Cassius Severus ab auditione ejus cum rediret, interrogatus quomodo dixisset, respondit, Male.' Item Filias Epist. 108. 'Auditionem Philosophorum, lectionemque ad propositum beatæ vitæ trahendam.' Græci ἀκρόασις appellant. Polybius Legat. 122. Ἰσοκράτης γραμματικὸς, τῶν τὰς ἀκροάσεως ποιοῦμένων. Unde et Suetonius De Illust. Gram. 'Primus in urbem intulit studium Grammatices Crates Mallotes, Aristarchi æqualis, qui missus ad Senatum ab Attalo rege inter secundum et tertium bellum Punicum, plurimas ἀκροάσεως subinde fecit; assidueque disseruit.'

Coronam e lauro plexam] Intellige coronam ex integra fronde lauri plexam; Hujusmodi enim coronæ, quas ex integris frondibus et intonsis Veteres nectebant, 'plectiles' vel 'nexiles' dicebantur. Unde apud Plautum Bacchid. Act. I. Sc. 2. 'Corona plectilis,' ad differentiam earum, quas ex mero folio funiculis suebant, quæ 'tonsiles' vel 'tonsæ' appellatæ, ideo quod ex foliis detonsis textæ essent, ut bene observat Salmasius ad Solinum, ex Servio ad istum Virgilii versum, 'Ipse caput tonsæ foliis ornatus olivæ.' Quem Servius recte de corona tonsilli interpretatur. 'Tonsæ,' inquit, 'olivæ, minutis foliis compositæ. Habiturnum se autem coronam tonsilem dixit.' De Coronis porro Antiquorum, earumque apud Veteres usu, exstat Opus insigne Caroli Paschalii.

§ 2 *Decreti cujuspiam ex Philosophia*] Sic supra lib. XII. cap. 4. 5. et 9. alibi que sententias Philosophorum 'Decreta' appellat Gellius. Græci γνώμας et δόγματα vocant. Quintilianus lib. VIII. cap. 5. 'Sententiæ vocantur, quas Græci γνώμας appellant.' Apuleius lib. I. de Dogmate Platonis: 'Quæ autem consulta, quæ δόγματα Græce licet dici, ad utilitatem homi-

num, vivendique et intelligendi et loquendi rationem extulerit, hinc ordiemur.'

Quæsitæ esse memini numero septem] Quia scilicet septem aderant convivæ; qui legitimus convivarum numerus olim habebatur. Vide Notas supra XIII. 2.

§ 3 *Nam qui lepide postulat alterum frustrari*] Jos. Castalio in Variis Lectionib. cap. 23. refert M. Ant. Muretum hosce Ennii versus sic solitum explicare: Qui vult alium lepide fallere, dicere non debet errare ac falli eum, quem ipse fallere cogitat. Nam, ubi quis sentit frustra alium operam dare, ut se fallat, tum nisi is, cui dolus tenditur, fallitur, is ipse frustratus est, qui eum frustrari volebat, hoc est, ipse fallitur, qui fallere volebat. Nam 'Frustrari,' est fallere; 'Frustra esse,' falli, ac decipi. Valens vero Acidalius Divinat. et Interpretat. in Amphytrion. Plauti cap. 2. Ennii versus hunc in modum rescribendos putat: Qui se lepide postulat alterum frustrari, Quem frustratur, frustra eum dicit frustra esse. Nam qui sese frustrari quem frustra sentit, Qui frustratur, is frustra est, non ille est frustra.

Quod Plato in civitate, ἔc. κοινὰς τὰς γυναῖκας esse censuit] Cod. Tornæs. post γυναῖκας addit, id est, communes esse mulieres censuit. Quomodo autem Plato in Republica sua, κοινὰς τὰς γυναῖκας 'mulieres communes esse' censuit, ipse late explicat lib. V. De Republica.

Et præmia viris fortibus, summisque bellatoribus posuit saviationes, ἔc.] Platonis locum e libro V. de Republica præ oculis habuisse videtur, ubi inquit: Καὶ τοῖς ἀγαθοῖς γέ που τῶν νέων ἐν πολέμῳ, ἢ ἄλλοθι που, γέρα δοῦναι καὶ δόξα ἄλλα τε, καὶ ἀφρονεστέρα ἢ ἐξουσία τῆς τῶν γυναῖκῶν ἐνγκοιμήσεως, ἵνα καὶ ἅμα μετὰ προφάσεως ὡς πλεῖστοι τῶν παίδων ἐκ τῶν τοιοῦτων σφαιρωταί. Id est, 'Et illis qui inter juvenes præ-

stantiores sunt in rebus sive militari-
bus, sive aliis quibusdam, munera ac
præmia danda sunt, et talia permulta,
quin et uberior mulieribus congre-
diendi licentia, ut ex hac simul occa-
sione filii plures, quam ex aliis, ex his
serantur.

Quod non perdidisti, habes] Vide su-
pra lib. xvi. c. 2. Huiusmodi Captio-
nes 'Ceratinas' vocat Quintilianus
lib. 1. Exemplo Græcorum, qui *κε-
ρατίην, κερατίδας*, item *κεράτιον λόγον*
et *κέρατα* appellant, a cornibus scilicet,
quæ materia syllogismi; frequens
olim in ore erat Chrysippi, ut est
apud Laërtium hoc modo: *Εἴ τι οὐκ
ἀπέβαλες, τούτο ἔχεις, Κέρατα δὲ οὐκ
ἀπέβαλες: κέρατα ἔρα ἔχεις*. Quod ad
verbum Gellius hic vertit; ut et fe-
cit Seneca Epistol. 49. ubi 'acutam
delicacionem' appellat.

§ 4 *Megalensibus*] De Ludis Mega-
lensibus vide notata supra ad lib. 11.
cap. 24.

Mutare soliti sint] Id est, mutua
inter sese dominia, sive convivia agi-
tare soliti sint, ut Auctor noster ipse
supra lib. 11. cap. 24. interpretatus
est, ubi vide Notas 11. 24. Causam
addit Ovidius lib. 1v. Fastor. quod
Magna Deum Mater, ex Pessinunte,
Phrygiæ Romam accita et transpor-
tata, sedem bene mutavisset, et inde
patricios vicissim mutua inire convi-
via; sic enim inquit: 'Cur vicibus
factis ineant convivia, quæro, Tum
magis, indictas concelebreantque da-
pes? Quod bene mutarit sedem Be-
recynthia, dixit, Captant mutatis se-
dibus omen idem.'

Cerealibus] Ludi Cereales in hono-
rem Cereris instituti, et celebrati a
pridie Idus Aprilis per dies octo in
Circo, proximo post Circenses die,
ut indicat Ovidius lib. 1v. Fastor.
'Proxima vietricem cum Romam in-
spexerit Eos Et dederit Phæbo stella
fugata locum. Circus erit pompa ce-
leber, numeroque Deorum Primaque
ventosis palma patetur equis, Hinc

Cereris ludî: non est opus indice
causa Sponte Deæ munus, promeri-
tumque patet,' &c. Cur autem Ce-
realibus plebes, ut patricii Megalen-
sibus, mutua agitare convivia sole-
rent, cum nusquam, quod sciam, cau-
sam ejus rei Veteres promant, præ-
stat eam silentio involvere, quam te-
mere divinando alijs forte risum præ-
bere. Quod fecit olim Mosellanus,
qui ad hunc locum notavit, eam non
admodum remotam esse; quod mag-
nos magna deceant, parvos autem
parva et rustica. Sic Patricius ordo,
ut honestissimus in civitate, ita Me-
galensia maximorum Deorum festa;
Plebs vero, ut infima est inter cives,
ita quoque rusticam Deæ sibi vindica-
verit festa. In quibus verbis non
unus est error, præsertim quod ex-
istimaverit ludos Megalenses in ho-
nore magnorum Deorum institutos,
cum tantum Magnæ Deum Matri fe-
bant, ut recte, notatum supra 11. 24.

Νήπιον οὐδ' ἴσασιν, &c.] Hunc pri-
mum Hesiodi versum et Cod. Torn.
et Vett. Edd. habent. Male istum
omisit Stephanus in sua editione.
Ambo vero exstant apud Hesiodum
Ἔργων καὶ Ἡμέρων vs. 40. et 41. eo-
rumque sensus est, 'Stulti neque
sciunt, quanto plus dimidium sit toto,
Neque quam magnum in malva et
asphodelo bonum.' Ad quem locum
videndi Interpretes Græci Moscho-
pulus, Proclus, Thætzes ab Heinio
olim junctim editi, qui primum ver-
sum, ubi Hesiodus 'dimidium plus
esse toto' dicit, explicant, quod in-
tellexerit, dimidium jure acquisitum,
multo præstare toto, quod quis dolo
malo, sive injusto modo nactus fue-
rit: τὸ ἡμῶν τὸ μετὰ δικαιοσύνης, πλὴν
εἶναι τοῦ ὅλου μετὰ δίκης. Secundo
autem versus Hesiodi frugalitatem
et temperantiam in cibis commendat;
summamque voluptatem in victu sim-
plicissimo ac tenuissimo, malva nimi-
rum et asphodelo, sitam esse innuens.
Vide omnino quæ olim ad hunc He-

siodi versum notavit Vir postea Summus, tum adhuc juvenis, Helmsius.

Ἐν μαλάχῃ] Malva alia sylvestris, alia sativa; utriusque differentiam tradit Plinius lib. xx. Hist. Natur. cap. 31. 'In magnis laudibus malva est utraque et sativa et sylvestris. Duo genera earum, amplitudine folii discernuntur. Majorem Græci μόλοχεν vocant in sativis; alteram ab emolliendo ventre dictam putant malachen. E sylvestribus cui grande folium, et radices albae Althea vocatur,' &c. De malva vide etiam Dioscoridem lib. ii. cap. 144.

Καὶ ἀσφodelῷ] Asphodeli descriptionem habet apud Dioscoridem lib. ii. cap. 190. 'Ἀσφodelος φυτὸν τοῖς πλείστοις γινώσκον, φύλλα ἔχον πρὸς μεγάλῃ ὁμοίᾳ, καυλὸν δὲ λεῖον, ἔχοντα ἐκ' ἑκρου ἄνθος καλούμενον ἀνθήκον· ῥίζαι δὲ θάψουσιν ἐπιμήκεις, στρογγύλαι, βαλάνοις ὅμοιαι, ὁμοίαι κατὰ τὴν γούσιν, καὶ δόνηται θερμαντικά. Id est, 'Asphodelus planta est, plerisque omnibus cognita, foliis magni porri, caule vero levi, ferente in cacumine florem, quem Anthericon appellant. Radices subjacent rotundæ, teretes, glandibus similes, gustu acres, et calefaciendi vi præditæ.' De asphodeo porro vide quæ habet Plinius lib. xxii. cap. 17. et cap. 22. ubi et hujus versum meminit, quod et facit Galenus lib. ii. de alimentor. facultat. cap. 65. et Athenæus lib. ii. cap. 18. alique inter Veteres.

CAP. III. *Æschines*] Hujus Vitam breviter descripsit Plutarchus inter Decem Rhetores. Perpetuus Antagonista Demosthenis fuit, cujus tamen eloquentiæ vi et factionibus in Republica victus, Rhodum exulatum abire coactus est, ubi sustentandæ vitæ causa ludum literarium aperuit. Deinde Samum profectus, atque in insula degens, non multo post obiit.

In oratione illa, &c. qua Timarchum] Quæ hodie adhuc superest, et habetur impressa inter Opera Demosthe-

nis et Æschinis in Editione Francofurtensi, p. 260. et seqq. E tribus orationibus, quas publicas Æschines habuit, hæc ordine prima fuit, ut testatur Apollonius in Vita Æschinis.

Nimum quantum] Cod. Tornæs. et Vett. Edd. *nimum quanto*. Æschines in ipsa oratione dicit εἰς υπερβολὴν; scribit enim consilium hujusmodi fuisse datum ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς βεβαιώτος μὲν αἰσχροῦς, λέγειν δ' εἰς υπερβολὴν δυνατόν.

Quænam, inquit, Lacedæmonii ratio, &c.] Æschines in Oratione ipsa postquam obiter dixerat, Senum cognomine summum apud Lacedæmonios Magistratum honestari, subjicit: Τοῦτων εἰς, ὡς λέγεται, παραλθὼν, ἰσχυρὸς ἐπέσχετο τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τι τοιοῦτο κατ' αὐτῶν ἐβλασφήμουν, ὡς οὐ πολὺν χρόνον τὴν Σπάρτην ἀντρέξαι οὐκ ἔσονται, τοιοῦτοις ἐν ταῖς ἀκκλησίαις συμβούλοις χρημέτοι. Id est, 'Horum igitur unus prodixisse fortur, et acriter objurgasse Lacedæmonios, ac tale quoddam in eos maledictum jecisse: non diu Spartam fore ab hostili violentia incolamem, si talibus in concione suasoribus uterentur.'

§ 2 *Elegit virum fortitudine, &c.*] Verba Æschinis sunt: Ἄμα δὲ παρακελεύσας ἄλλον τινὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἑυδρα, λέγειν μὲν οὐκ εὐδοκῶ, τὰ δὲ κατὰ πόλεμον λαμβρὸν, καὶ πρὸς δικαιοσύνην καὶ ἐγκράτειαν διαφύροντα, ἐπέταξεν αὐτῷ τὰς αὐτὰς εἰπεῖν γνῶμας, οὕτως ὅπως ἐν δόνηται, ὡς εἶπεν ὁ πρότερος ῥήτωρ. Id est, 'Simul autem arcessens aliam quendam Lacedæmoniorum, virum haud sane disertum, sed rebus bellogestis illustrem, justitiamque et continentia præstantem; ac jussit, ut easdem sententias, quas prior ille orator dixisset, prout posset, utcumque repeteret.'

CAP. IV. *Pretextam*] Vide Notas supra i. 23.

In Sandaliario] Scilicet 'vico'; erat enim Romæ vicus 'Sandaliaris' dictus; sive etiam 'Sandaliarium,' ut

hic vocat Gellius, et Galenus lib. *περὶ τοῦ προγινώσκειν*. Mentio hujus vici in Veteri Inscriptione.

D. M.

M. AFRANI. HELIODORI
MAGISTRI. VICI
SANDALIARII
M. AFRANIUS. IMMO
PATRONO. FEC.

In alia etiam Inscriptione legere vitem hunc fuisse in iv. Urbis regione:

SEX. FONTEIVS. C. L. ROPHIMVS
CN. POMPEIVS. CN. L. NICEPHOR
MAG. VICI
SANDALIARI. REG
III. ANNI. XVII.

D. D.

Quod et confirmat P. Victor, qui templum 'Apollinis Sandaliarii' in iv. Urbis regione ponit. Ab hoc vero vico 'Apollo Sandaliarius' dictus, cui templum ab Augusto exstructum docet Suetonius in ejus Vita: 'Pretiosissima Deorum simulacra mercatus, vicatim deditabat; ut Apollinem Sandallarium, et Jovem Tragædum, aliaque.'

Apud Librarias] Qui nimirum libros describebant, et vendebant. Unde in Glossis: *Βιβλιογράφος*, *Librarius*. *Βιβλιοπώλης*, *Libellio*. Palladius De R. R. Præfatione libri de insitione: 'Quod volumina hæc ruris colendi serius quam jusseras scripta sunt, Librarii segnior manus fecit.' Hinc et in Vett. Inscriptionib. 'Scribæ librarii' dicuntur. Et Vetus Horatii Interpres in De Arte Poëtica ex Suetonio notat: 'Scriptor, librarius, bibliopola.' De Librariis et Scribis plura vide apud Barthium Adversar. lib. i. cap. 1. et Wouwerum De Polymathia cap. 6.

§ 2 *Cn. Lentulus*] Cn. Lentulus Clodianus, Consul fuit cum P. Licinio Crasso anno U. C. DCLVI. ut habent Fasti Capitoliini.

§ 3 *Labearumque ductu*] Sic Stephanus edidit e Mss. vulgo, *labiorumque*

ductu. Possis etiam legere *labiarumque ductu*: ut supra lib. x. cap. 4. ubi ex Nigidio 'labias' adfert. Cæterum labiarum ductu aliquem contemnere, idem valet, quod irridere; quod Plautus 'labiis ductare' dixit. 'Labii dum ductant enim.' Græci eodem modo, *ἐπὶ τοῦ τὰ χεῖλη διαστρέφειν*. Henychius: *διαμυλλαίνειν, χλευάζειν. ἐπὶ τοῦ τὰ χεῖλη διαστρέφειν*. Vide Salmasium ad Histor. August. Scriptor. p. 283.

§ 4 *Vanos proprie dici, &c. mendaces, et infidos*] Sic Nonius Marcellus: 'Vanum est mendax:' et adducit ex Virgilii *Æneid.* lib. i. 'Ni frustra angurium vani docuere parentes.' Item ex Cicerone, lib. i. De Offic. 'Nihil enim proficiant, nisi admodum mentiantur; nec vero est quicquam turpius vanitate.' Et *Quæstion. Tuscul.* lib. iii. 'Tum ita variis imbmur erroribus, ut vanitati veritas, et opinioni confirmatæ natura ipsa cedat.' Ita Servius ad illud Virgilii lib. ii. *Æneid.* 'Nec si miserum Fortuna Sinonem Finxit: vanum etiam mendacemque improba finget.' Interpretatur, 'Vanum, fallacem et qui etiam sine utilitate mentitur. Mendacem vero, qui tantum ad decipiendum.' Sic Arnobius adversus Gentes lib. i. 'Vanos, mendaces, stolidos' conjunxit.

Levia inanitate, &c. astutissime componentes] Vanos tamen dici, non qui astutissime tantum mendacia componunt, sed etiam qui pro ingenua mentiendi voluptate, sine proposito sæpius mentiuntur; ac pro levibus, inconsideratis et simplicibus nonnunquam accipi, arguit locus Sallustii in *Conjurat. Catilinæ*, ubi Q. Carii mores describens, ait: 'Hic homini non minor vanitas, quam audacia; neque reticere quæ audierat; neque snamet ipse scelera occultare, prorsus neque dicere, neque facere quicquam pensi habebat.'

Μοχθηροὺς καὶ φορτικοὺς] Id est,

'Improbos et graves.' Henr. Stephanus concludit Gellium *μοχθηρὸς* fecisse; si ita scripserit, ut hic legitur, tetros et molestos, atque illepidos a Græcis *μοχθηρὸς* et *φορτικὸς* vocari, quod *μοχθηρὸς* cum *φορτικὸς* junxerit; magisque verisimile sibi fieri, *ὄχληρὸς* cum *φορτικὸς* junxisse. quamvis nec 'tetros,' nec 'illepidos' satis apta ne horum quidem interpretatio sit.

Et intulisse me jam aliquo in loco] Forte Gellius id fecerat lib. viii. c. 14. ubi ex lemmate apparet, eum ex Nigidio Origines quasdam retulisse.

CAP. V. *Viro hercle bono et facundia florentis]* Sic Antonium Julianum Gellius vocat, cum dicere vult, eum perfectum fuisse Oratorem. Ut Quintilianus lib. xii. cap. 1. 'Sit ergo nobis Orator, quem institimus, et qui a M. Catone definitur, Vir bonus dicendi peritus.' Et paulo post: 'Neque enim tantum id dico, eum qui sit Orator, virum bonum esse oportere, sed ne futurum quidem Oratorem, nisi virum bonum.' Hinc Rutilius Numatianus Itinerar. lib. i. 'Hic donavit qualem poscat facundia sedem, Ut bonus esse velit, quisque disertus erit.'

Ἀναγνώστην] Prælectorem.

Inter ingentes clamores] Hoc est, inter ingentes acclamationes, applaususque et laudationes. Ut Cicero lib. i. in Epist. ad Atticum licet *ὀρεβολικῶς* inquit: 'Clamores tanti fuerunt, ut ego eo brevior sim, quod usque istinc exauditos putem.' Sic Plinius lib. ii. Epistol. 19. 'Infinitos clamores commoveri' ait. Quintilianus lib. iv. c. 2. 'omnia tumultu, ac vociferatione concutere.' Et lib. xi. c. 3. 'Immodicas laudationum moras' vocat. Unde et Eunapius in Proæresio τὸ θάλασσαν βῶν ῥήγνυσθαι, 'concessum clamoribus disrupti' scribit.

Neque postea multis versibus additis, &c. discessit] Quia scilicet pauci versus restabant ex libro septimo Anna-

lium Ennii; ad cujus umbilicum se pervenerat Anagnostes; quod vel liquet ex Fragmentis, quæ ex lib. vii. Annaï. Ennii a P. Merula collecta sunt, et collocata, quemadmodum Historiæ series requirebat.

Alicujus æris] Id est, alicujus pretii.

§ 3 *In Georgicis]* Lib. iii. vs. 115. et seqq.

Atque equitem docuere] Ubi et Junius Philargyrus notat: 'Hic Equitem, sine dubio equum dicit, maxime cum inferat, Insultare solo.' Similiter ibidem Servius. 'Equitem,' ait, 'id est, equum. Nam pro equo rectorem posuit.' Vide et Macrobinum lib. vi. Saturn. c. 9. ubi plurima more suo ex Anctore Nostro transcripsit.

§ 4 *Lucilius, &c. equum equitare dicit]* Hinc et Nonius Marcellus: 'Equitare quoque Lucilius equum dicit, cum sit hominis equum insidentis.'

Quis hinc currere equum, &c.] Dixit Lucilius in Sophistas, ut olim F. Duxæ indicavit Jos. Scaliger; Quasi diceret, Tu vides currere equum tuis oculis, ergo tuis oculis currit.

Sed ut pure liquentiussque esset] Ita optime restituit Lipsius Elector. lib. i. cap. 21. cum vulgo legeretur, *sed ut pure liquentiussque esset.* Liquentem enim et puram fidem Julianus opponit turbidæ; prorsus proprie. Licens autem et pura fides, id est, clara et certa.

Lampadionis manu emendatum] Haud dubie idem est, cujus meminit Suetonius lib. De Illustrib. Grammat. et Caim Octavium Lampadionem vocat, quem scribit Nævii Bellam Punicum in septem libros divisisse, ut postea factum a Q. Vargonteio in Annalibus Ennii. Sed ex hoc Gellii loco manifestum, Veteres existimasse Lampadionem corrigendis Ennii Annalibus etiam manum admovisse.

CAP. VI. *Ælius Melissus in nostra memoria]* Vixit itaque hic Ælius Melissus temporibus Gellii. Lenæi Me-

lissi meminit Suetonius De Illustr. Grammat. cap. 3. et cap. 21. Cali Melissi, quem Mæcenati gratum acceptumque fuisse ait; a quo etiam Augusto insinuat, et eo delegante curam ordinandarum bibliothecarum in Octaviæ porticu suscepisse scribit. Hunc proculdubio inter majores suos habuit Ælius Melissus, cujus mentionem facit Gellius.

Μοιραία] Iuani sapientia.

Matronam dictam esse proprie, quæ in matrimonium cum viro convenisset, &c.] Sic et Servius ad Virgil. Æneid. lib. xi. notat, 'rectius Matronam dici, quæ in matrimonio cum viro convenit, et in eo matrimonio manse-rit, etiamsi liberi nondum nati fuerint, dictam matris nomine, spe atque omine; unde et matrimonium dictum.' Matronas itaque hic Gellius dicit, quas Cicero in Topicis 'uxores' simpliciter vocat; quæ scilicet in matrimonium convenissent; quo denotabant eam uxorem, non concubinam fieri, et in matrimonium, non in concubinatum datam. Unde Plautus Trinummus: 'Sed ut isops infamis ne sim, ne mihi hanc famam differant Me germanam meam sororem in concubinatum tibi Sic sine dota dedisse magis, quam in matrimonium.' Festus autem scribit, 'Matronas eas esse, quibus stolas habendi jus erat.' Sic ut matronæ dicerentur notæ auctoritatis, spectatæque vitæ et pudicitie feminae. Ut apud Livium lib. x. 'Ut nulla nisi spectatæ pudicitie matrona, et quæ nui viro nupta esset, jus sacrificandi haberet.'

Matrem autem familias, &c. quæ in mariti manu mancipioque, &c.] Similiter Servius ad dict. Æneid. lib. xi. scribit: 'Matrem familias eam esse, quæ in mariti manu mancipioque, aut in cujus maritus manu mancipioque esset: quomodo in familiam quoque mariti, et sui heredis locum venisset.' Sic enim apud Servium legendum:

In manum vero mariti mulier veniebat per coemptionem. Unde Boethius ad Topica Ciceronis inquit: 'Matresfamilias erant, quæ ducebantur per coemptionem.' Et Servius ibidem subjicit: 'Alii matresfamilias dicunt illas, quæ in matrimonium' (lege, in manum) 'per coemptionem convenerunt. nam per quandam juris solemnitatem in familiam migrant mariti.' Quomodo id autem fieri solebat, notatum est supra III. 2.

CAP. VII. *Apud fanum Carmentis*] Quod fuit in parte infima montis Capitolini versus Tiberim, ubi prius fuerat habitaculum Carmentis matris Evandri: postea vero Carmentis fanum, et porta Carmentalis ibi constructa. Ita Solinus: 'Pars infima Capitolini montis habitaculum Carmentis fuit, ubi et Carmentale fanum est, a quo Carmentalis portæ nomen est.' Unde et P. Victor in VIII. urbis Regione ponit 'Templum Carmentale, alias Carmentis.'

Δικαστηρια] Actiones ad populum.

Mortuaria Glossaria] Al. *mortualia Glossaria*: quod eodemredit. Sic Plautus Asinaria Act. iv. Sc. 1. 'Hæc non sunt nugæ, non enim mortualia.' Ubi Plautus ponit pro 'Næviis' sive 'carminibus præficarum.' Næviis vestimenta, quæ in luctu sumuntur, 'mortualia' appellat. 'Pallis petagiis, crocotis, malacis, mortualibus.' Et recte omnia, quæ ad mortuos pertinent, 'mortualia' dici possunt. Unde et Cato hic 'mortuaria Glossaria' vocat, quæ mortuorum nomina perscripta habebant: ut fieri solebat in limine conditoriorum, in quibus mortui condebantur, ut colligere licet ex Epistola LXI. Senecæ, ubi, quod alii 'conditorium,' ipse 'conditivum' appellat: 'Qui latitant et torpent,' inquit, 'sic in domo sunt quomodo in conditivo: horum licet in limine ipso nomen marmori inscribas, mortem suam antecesserunt.'

Eleganter vero Cato, per translationem Philosophus appellavit 'mortuaria Glossaria,' acriter eos pungens, quasi ipsi non aliter, atque conditorii limen, nomina tantum mortua prae se ferrent, neque vivere se ulla re praecleara testarentur: et notavit alicubi Meursius lib. De Funere: vel etiam cum Turnebo Adversar. lib. xxiii. cap. 8. intelligere possis, quasi Cato innumere vellet, eos tantum esse loquaces, et inanes verborum sanditatores, praeficiisque similes, quae in mortuos nomen argutam, et nugacem canere solebant.

Namque colligitis lecidia, res tetras, et inanes] Sic ex Carrionis menta edidit primum Stephanus: cum in vulgatis antea legeretur: *nam qui colligisti et lecidasti res tetras et inanes, &c.* quae lectio nihili est. Scaliger vero in Conjectaneis ad Varrenum, ubi hanc Gellii locum adducit, se legisse indicat: *nam qui colligistis et lecidastis res tetras et inanes, &c.* Aliquomodo quidem melius: Carrionis vero emendatio preferenda. Scriverius in suo Codice notaverat, veram hujus loci lectionem sibi videri: *Vos Philosophi, mera estis, ut M. Cato ait, mortuaria Glossaria, vanaque colligitis lecidia, res tetras, et inanes, &c.* ad quam eruendam Carrio ipsi praeverat.

Præficarum] Festus: 'Præfica dicuntur mulieres ad lamentandum mortuum conductae, quae dant cæteris modum plangendi, quasi in hoc ipsum praefectae.' Sic et Nonius Marcellus: 'Præfica dicebantur apud Veteres, quae adhiberi solent funeri, mercede conductae, ut et flierent, et fortia facta laudarent.' Unde et in Glossis Philoxeni: Præfica, ἡ πρὸ τῆς κλίσσης ἐν τῇ ἀπορρῇ κωνομένη. θρηνηδὲς ἐν ἀπορρῇ. Declarat et Lucilius lib. xxii. in verbis a Nonio adductis: 'Mercede quam Conductae fient alieno in funere Præficae Multo, et capillos acindunt, et clamant magis.' Quos

etiam respexit Nævius in Freto: 'hæc quidem Mehercle, opinor, Præfica est, sic mortuum Collaudat.' Præficarum autem appellationem non diutius quam ad bellum usque Punicum secundum durasse scribit Varro lib. iv. De Vita P. R. 'Ibi a muliere, quæ optima voce esset, Pergama laudatur: deinde Nænam cantari solitam ad tibias et fides eorum, qui ludis Troicis cursitassent. Hæc mulier olim vocitata fuit Præfica neque ad secundum Pœnicum bellum.' Sic optime Scaliger hunc locum olim restituit. Proprie autem Varro dixit, 'Nænam cantari ad tibias solitam:' ita enim peculiari nomine vocabatur carmen illud, quod a Præficia ad tibias cantari solebat. Præ multis, qui e Veteribus istud notarunt, unus sufficiat Nonius Marcellus: 'Nænia, ineptum et inconditum carmen, quod adducta mulier, quæ Præfica diceretur, his, quibus propinqui non essent, mortuis exhiberet.' Ubi tamen Nonius fallitur; nam etiam Præfica in funere eorum, quibus propinqui essent, Nænam cantare solebat.

[*ἑνωμαλυσθεα*] Sic quidem recta ediderat Stephanus, cum in vulgatis legeretur *ἑνωμαλυσθεα*, hoc est, 'insanire;' haud tamen bene idem Stephanus in Emendationibus ad Gellium, τὸ ἑνωμαλυσθεα explicat, quasi Favorinus intellexerit, Domitium Grammaticum sermone uti, qui aliquid portendat, et male ominosus sit. Melius multo Salmasius in Exercitationibus Plinianis ad Solinum, ubi observat eodem modo, quo Febrium accessiones *ἑνωμαλυσ* dicantur, ut in Glossis: Accessio, *ἑνωμαλυσ*; ita et in furoris morbo, cum post dilucidum intervallum insania redit, *ἑνωμαλυσ*. In hac vero significatione Favorinus hic verbo *ἑνωμαλυσθεα* utitur. Domitius enim iste, de quo loquitur, homo fuit melancholicus et insanus. Qui ista intemperie laborant, aliquando habent intervalla, quibus sunt re-

missiores, aliquando morbus illis crudescit. Ἐπισημαίνεσθαι dicuntur, qui in accessu sunt morbi, quos insania rursus percipit. Dicebat igitur Favorinus, haud tempestive Domitium accessisse, utpote qui jam inciperet ἐπισημαίνεσθαι, hoc est, qui jam esset in ipso articulo τῆς ἐπισήμασις.

Μελαγχολία] Atra bilis.

‘Ἀλλὰ εἶναι σχεδόν τι, &c.] Id est, ‘Sed affectionem fere hanc heroicam esse.’ Hæc enim est sententia Aristotelis, quam copiosius tractat Sect. 30. Problemate 1. ubi rationem reddere conatur, quam ob causam Homines, qui vel ingenio excelsæerunt, aut in Philosophia, aut in civili scientia, aut in Poësi, aut in actionibus, melancholici fuerint? Ubi etiam videndus Septalinus in Commentariis, cui ædde sis Coëlium Rhodiginum lib. xvii. Antiquar. Lect. cap. 5.

Μῆτε καιρῷ, μῆτε χρόνῳ] Neque temporis, neque modi.

Antisthenes] Hujus vitam descrip- tam habemus a Diogene Laërtio lib. vi. Auditor fuit Socratis, quem, cum in Piræo habitaret, quotidie quadraginta stadiis confectis, adire solebat. Cynicæ sectæ initium dedit, quippe ejus Princeps et Auctor fuerit. Hujus esse dictum refert Laërtius, cum aliquando audisset Platonem sibi maledicere, Βασιλικόν, καλῶς τοιοῦντα κακῶς ἰκοῦναι, ‘Regium est bene facere, et male audire.’

Diogenes] Hunc Antisthenis auditorem fuisse, tradit Laërtius in Diogene: qui et addit, Diogenem pertinacia et assiduitate sua tantum effecisse, ut Antisthenes, qui neminem recipere volebat, eum admittere coactus fuerit. Cum enim Antisthenes etiam baculo aliquando adhibito capiti ejus intentaret, ipse caput subiciens, Πᾶς, εἶπεν, οὐ γὰρ εὐρήσεις ὅτι σκληρὸν ξύλον ἐμὲ ἀπείρεις, ὥς ἐν τι φάλιν λέγων. Id est, ‘Cæde,’ inquit, ‘nec enim lignum tam durum invenies, quo me arceas, donec ali-

quid dicas.’ Atque ex eo tempore Diogenes Antisthenem audit. Refert quoque Laërtius ex Demetrio, Diogenem eadem die Corinthi mortuum, qua Alexander Magnus Babylonis fati concessit.

Escendi] Sic in Veteribus puræ et liquentis fidei membrabris reperiri testatur L. Carrio Emendat. lib. i. c. 5. ubi et plurima hujus generis exempla exhibet. In vulgatis autem erat ascendi.

Item significare cœtum populi assistentis] Ut in verbis Ciceronis modo adductis: ‘Conciones sæpe exclamare vidi,’ hoc est, cœtum. Idem Cicero Attico lib. xv. Epistol. 1. ‘Brutus noster misit ad me orationem suam habitam in concione Capitolina:’ hoc est, in cœtu hominum, qui in Capitolio aderant.

Pro verbis et oratione] Sic etiam ipse Gellius usus supra lib. ix. c. 3. ‘Inclutæ illæ Demosthenis orationes concionesque,’ &c.

CAP. VIII. Ὁμοσιόλευτα, καὶ ἰσοκατάληκτα, &c.] Hoc est, ‘Similiter finientia, et æqualiter desinentia, et comparia, et similiter cadentia.’

Ἀνευρόκαλοι] Inepti, sive mavis, Infruntiti, Opici, ut alibi Gellius loquitur.

Quo in maxima nunc est] Vulgo: Quo in maxima non est Pars hominum. Unde Nannius dicto loco legit, ‘quo maxima non est Pars hominum.’ Sententiam vero Luciliani carminis hanc esse arbitrat. Quo me pacto habeam, tametsi non queris, docebo, quoniam in eo numero hominum non es, in quo plerique, ut eum quem debent adjuvare, cum nolunt, perire cupiant; ut morte interveniente ipsi a pudore amici destituti liberentur.

Hoc Nolueris et Debueris te] Franciscus Duza ad Lucillum legit: hoc Nol’ et Debueris te, more Enniano decurtatis verbis. Nimirum ut, si τὸ visere retineatur, hoc modo verum sibi constare possit.

Ἀρεχρον] Sic omnes quidem libri. Scaliger vero in Ansonianis Lectionib. lib. II. cap. 4. legit: *τεχρίον* *Isocratium est*. Fr. Dusa: *Isocratum est*. Nannius: *Isocratium* *Ὀχληρῶδεςque simul*... ut prima syllaba in *Ὀχληρῶδες* ad hunc priorem veram pertineat. Quod tamen etiam fieri potest legendo, ut hic editum, *Isocratium est Ὀχληρῶδεςque simul*... Si penult. syllaba in *Isocratium* absorbeatur in *est*; pronuntiando *Isocrati* *est Ὀχληρῶδεςque, &c.* Scaliger tamen dicto loco post *τεχρίον* *Isocratium est*, sequentem versum sic legendum censet: *Ἀρεχῶδεςque ei mītu, τὸν συμμειρακιδῶδες.*

CAP. IX. *De Ptolemæo*] Intelligitur Ptolemæus minor, cui cognomen Energetes II. sive Physcon fuit; septimus *Ægypti* Rex, et successor Philometoris fratris. Vide Justinum lib. XXXVIII. Strabonem lib. ult. *Athenæum* lib. IV. et lib. XII. qui testes sunt, Ptolemæum hunc tyrannum fuisse crudelissimum.

Ejusmodi scelera nefaria] Hæc Ptolemæi minoris scelera recenset Justinus lib. XXXVIII. 'Infestas omnibus,' inquit, 'statim ubi Alexandriam ingressus est; fautores pueri trucidari jussit: ipsum quoque die nuptiarum, quibus matrem ejus in matrimonium recipiebat, inter apparatus epularum, et solemnia religionum, in complexu matris interficit, atque ita torum sororis eadē filii ejus cruentus ascendit. Post quod non mitior in populares, qui eum in regnum vocaverant.' Et paulo post: 'Accersit maximum deinde a Cyrenis filium, ne eum Alexandrini contra se regem crearent, interficit: tunc populus statuas et imagines ejus detrahit: quod factum studio sororis existimans, filium, quem, ex ea susceperat, interficit, corpus in membra divisum, et in cista positum, matri diē natali ejus inter epulas ferri curat.'

§ 2 *Plauti de Menachmis*] Exst. Act. V. Sc. 7. In Plautino versu

in Bnslidiano codice erat *sectius*: ut notat Canterus; apud Plautum tamen in editis habetur *secius*.

§ 3 *Insece*] *Insecere*, est dicere, narrare. Nihil autem refert scribas, *inæque*, an *inæce*. Sic ex Festo Paulus: 'Inseque apud Ennium, dic.' Et in Glossis Philoxeni, 'Inseque,' *ἀρε*. Veteres enim promiscue scribebant, *hujusque* et *hujusce*. Unde eadē 'Fortuna hujusce diei' apud Plinium lib. XXXIV. et 'Fortuna hujusque diei' apud Ciceronem lib. VIII. de Legib. Ut et apud Victorem De Reg. Urb. in Reg. X. 'Vicis hujusque diei Fort. æd.' Item *cujusque* et *cujusce*, similiter *inæque* et *inæce*: quæ vetus pronuntiatio, sive usus, Grammaticis postea causam præbuit hæc subtilis distinguendi.

Homeri versu] In initio scilicet 'Ὀδυσσ. deerat vulgo hic versus; quem recte primus inseruit ex M. L. Carrio Antiq. Lect. I. III. c. 17.

Ἄνδρα μοι, &c.] Dic mihi, Musa, virum.

Ἐσπερε νῦν μοι, Μοῦσα] Pandite nunc, Musa, mihi.

Ἀπὸ τοῦ ἔπεσθαι, &c.] Ab eo quod est sequi, et dicere.

CAP. X. C. V.] Id est, Consularis viri: Vide lib. I. cap. 2. et lib. XIX. c. 12.

Cephisia] *Κηφισία*, tractus circa Athenas, ubi fuit Herodis Attici V. C. Villa, ut notat Gellius hoc loco, et supra lib. I. cap. 2. item Philostratus in Vita Herodis Sophistæ. *Cephisia* templum hoc tractu deservit Diogenes Laërtius in Vita Platonis. Dicebatur a Cephiso fluvio Atticæ, qui circa Athenas in mare labebatur. Vide et notata supra I. 2.

Æstu anni medio] Id est, media æstate: summo calore dominante. Sic supra lib. I. cap. 2. 'æstu anni, et sidere autumnī flagrantissimo.' Item lib. XVII. cap. 10. 'Quum in hospitis sui Antiatem villam æstu anni concessisset.' Similiter lib. XIX. cap. 5. 'æsta-

tate anni flagrantissima' dixit.

Alco mihi cila] Id est, profluvio alvi laboranti. Sic infra etiam lib. XIX. cap. 4. 'alvum citam' dixit; item 'alvum pronam atque præcipitem.' Scribonius Largus Composit. CXI. 'alvum citatam;' quomodo et loquitur Cornel. Celsus De Re Medica lib. I. cap. 6. qui et alibi 'alvum citam' dixit.

Quibusque intervallis accederet febris] Seneca Epist. 78. 'Intervalla morbos tolerabiles faciunt.'

Sinceriore corpusculo] Id est, sine febre. Ita Scribonius Largus Composit. CXIII. 'Datur unus jejuno ante meridiem, alter in noctem ex aqua, si febres erant: ex vino Signino, si sincere corpus erit.' Hoc Celsus lib. III. cap. 4. 'ex toto integrum esse' dixit: et ibidem paulo ante: 'cum jam bene venæ conquieverunt.'

§ 2 *Quod venam pro arteria dixisset*] Gellii quidem ætate peritiores Medici hanc differentiam observasse inter venam et arteriam, ex Galeno et aliis manifestum est. Sed ab antiquissimis temporibus tam 'venas,' quam 'arterias' τῆς φλέβος nomine designatas, disertis verbis testatur Rufus Ephesius lib. de forma humana: Τὰς δὲ ἀρτηρίας τὸ ἀρχαῖοτάτων φλέβας ἀνθρώπων, καὶ σφύζειν ὅποτε λέγουεν τὰς φλέβας, ἀρτηρίας ἐβούλοντο καλεῖν ἀρτηρίαν γὰρ τὸ σφύζειν ἔργον. Id est, 'Tam inde ab antiquissimis temporibus arterias venas nominarunt: Ut cum dicebant venas pulsare, arterias innuere volebant. Arteriarum enim opus, pulsare.' Et ita sæpius Hippocratem usitata Antiquis notione, φλέβων nomine arterias comprehendere non uno loco testatur Galenus, præsertim vero Comm. 6. in lib. VI. Epidem. Ὁμολογοῦντων πάντων τῶν ἐξηγησαμένων τὰ Ἱπποκράτους βιβλία, φλέβας οὐχ ὑπὸ τοῦτον μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων παλαιῶν ὀνομάζεσθαι καὶ τὰς ἀρτηρίας. Id est, 'Cum fateantur omnes qui Hippocratis libros ex-

posuerunt, venas non ab hoc solo, sed a multis antiquis arterias appellari.' Latini quoque vetustiores indifferenter venam pro arteria posuerunt. Lucilius lib. XXVI. 'Neque priusquam venam hominis tetigit, et præcordia.' Sic Cicero de Fato: 'Si cui venæ sic moventur, is febrem habet, et is febrem non habet.' Et lib. II. De Natur. Deor. 'venas micare' dixit. Item Celsus in Proœmio 'venas spiritui accommodatas' pro arteriis ponit. Et I. II. c. 3. 'Periculosissimum est, si venæ quoque libi vehementer agitantur:' et alibi non semel: quomodo et alii inter Veteres loqui solent. Hand itaque adeo per vulgate, aut inscite Medicus iste loquebatur: ut quidem Taurus eum fecisse vult. Vide Fœsium in Æconom. Hippocr. in φλέβας, et J. N. Loëns. Epiphiliid. lib. IV. cap. 23. Cœl. Rhodigin. Antiq. Lect. lib. III. cap. 14.

§ 3 *Subiectioni*] Vide Notas supra XIII. 24.

§ 4 *In quo plus spiritus est, minus sanguinis*] Ad hanc mentem capienda illa J. Pollucis in Onomastico, ubi scribit, Ἀρτηρίαι δὲ εἰσιν ὅδοι πνεύματος, δὲ φλέβες, αἱματος. 'Arterie sunt viæ spiritus, ut venæ, sanguinis.' Nam et arteriæ sanguinem continent et vehunt, sed magis spirituosum, quam qui per venas ducitur.

Σφυγμός, &c.] Id est, 'Pulsus est disparatio et contractio involuntaria arteriæ et cordis.' Recepimus hic indubitatam H. Stephani emendationem, qui ἀσπασίματος reposuit, pro ἀδιαίματος; quod in vulgatis legebatur; sed neutiquam huic loco convenire poterat. Quid enim esset ἀδιαίματος, 'indivisibilis,' cum Gellius ipse dicat intentio et remissio naturalis, non arbitraria? hoc enim est ἀσπασίματος, sive 'involuntaria.' Ab Ægineta autem lib. II. cap. II. pulsus ita definitur: Σφυγμός, κίνησις ἐστὶ καρδίας καὶ ἀρτηρίαν κατὰ φυσικὰ καὶ

συναλλή γυγνομένη. 'Id est, 'Pulsus, motus est quo cor et arteriæ attolluntur submittunturque.' Apud Gellium etiam in Vett. Edd. post καὶ καρδίας, alia adhuc additur definitio huiusce verbis: *Χρῆμας ἐστὶ παλμὸς ἢ ῥέσις φλεβῶν, ἢ ἀρτηρίας*. Id est, 'Pulsus est palpitatio aut fervor venarum, vel arteriarum.' Sed omnino spuria est, et rem minime gentium declarat.

CAP. XI. *Cassellio Vindice*] Sæpius ab Auctore nostro et aliis citatur, ut notatum supra ad lib. III. cap. 16.

Furium veterem Poëtam] Intelligitur A. Furius Antias, ut ex lemmate capitis apparet. Floruit autem circa Olympiad. CLXIX. ann. III. hoc est, ab U. C. an. DCLII. Q. Lutatii Catuli familiaris, ut manifestum ex verbis Ciceronis in Bruto: 'Ex eo libro, quem' (Q. Catulus) 'de consulatu, et rebus gestis suis conscriptum misit ad A. Furium Poëtam familiarem suum.' Q. autem Lutatius Catulus, quem et Poëtam fuisse liquet ex verbis quos Auctor noster infra lib. XIX. cap. 9. ex eo adducit, Consul fuit cum C. Mario IV. anno U. C. modo dicto. Est vero hic Furius diversus a M. Furio Bibaculo, quem Hieronymus in Chronico Eusebiano Cremonæ natum scribit Olympiad. CLXIX. an. II.

Lutescere] Nonius Marcellus: 'Lutescit, honeste dictum in Poëmati, tametsi auctoritatis sit ignobilis. Sanguine diluitur tellus, cava terra lutescit.' Ex Gellio descripsit, ad quem respiciens auctoritatis ignobilis vocat; cum alias Nonius non semel Furium nominatim laudaverit.

Noctescere] Nonius Marcellus: 'Noctescere, cæcari. Furius Poëmati etiam auctoritatis incertæ.' Ubi Furii verum ex Gellio subjicit.

Virescere] Idem Nonius: 'Virescit, majorem virum fit.' Furius Poëmati: 'Increascent animi, virescit vulnere virtus.' Ita hic versus apud Nonium legitur; quemadmodum etiam

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

in Vett. Codd. apud Gellium. Quamvis, cum in quibusdam libris legatur *virescant*, Carrio olim apud Gellium reposuerit *virescant vulnere vires*. Minas recte, ut bene ad Nonium animadvertit optimus Mercerus.

Purpurat] Quomodo, notante Nonio Marcello, Cicero dixit 'purpurascit' Acad. lib. II. 'Quid mare nonne cæruleum? at ejus unda, cum est pulsa remis, purpurascit.'

Opulescere] Nonius Marcellus: 'Opulescere, ab opulento dictum decore. Furius Poëmati: 'Quo magis in comptis possint opulescere campia.' Sic Nonius hunc versum citat, sed ibi haud dubie pro *in comptis*, ex Gellio restituendum in *patriis*.

Hic fulica] Cod. Tornæs. et Vett. Edd. *Sicut fulica*; quod cum versus non patiatur, quidam inde fecere, *Sicut hincula*, &c. Sed *fulica* habent omnes libri. In Stephan. Ed. est, ut edidimus, *Hic fulica*. Notum autem fulicam esse avem aquaticam, quæ præcipue mari stagnisque amplioribus gaudet. Eam tempestate imminente in siccum se recipere, ac clariore voce clangere, nautasque admonere ferunt. Unde Virgilius lib. I. Georgicor. 'Jam sibi cum carvis male temperat unda carinis, Cum medio celeri revolant ex æquore mergi clamoremque ferunt ad littora, cumque marinæ in sicco ludunt fulicæ.' Et Plinius lib. XVIII. cap. 35. 'Loligo volitans, conchæ adhaerentes, echini adfigentes sese, aut arena saburrantes, tempestatis signa sunt: Ranæ quoque ultra solitum vocales, et fulicæ matutino clangore.' Cicero lib. II. De Divinat. 'raucam fulicem' eadem significatione dixit.

CAP. XII. *Juvenius in Comædia*] Ita optime hujus Comici nomen J. Rutgersius Var. Lect. lib. IV. cap. 19. reposuit, et post eum G. Barthius Adversar. lib. XXI. cap. 5. quoque, pro eo, quod vulgo legebatur, *Terentius in Comædia*; quasi sequens eum.

5 I

plum e Terentio, ubi nusquam exstat, adduceretur. Sed Veteres libri, ut Cod. Tornæs. et alii, referunt, *Juventus in Comœdia*. Unde nihil certius, quam *Juventus* hoc loco reponendum. Fuit autem Juventius inter Veteres Comicos olim clarns, etsi nunc longinquitate temporum obscurus. Meminit ejus Varro lib. v. de L. L. ubi hosce ejus versus citat: 'Gaudia sua si omnes homines conferant unum in locum, Tamen mea exsuperet lætitia.' Uti et lib. vi. ubi de eo ita inquit: 'Scrupedam Aurelius scribit, quasi Scauripedam. Juventius Comicus dicebat a vermiculo piloso, qui solet esse in fronde cum multis pedibus.' E Juventio etiam Charisius lib. ii. hæc verba adfert: 'Caput ei testatim defregero.' Nil itaque mirum, quod Gellius etiam hoc capite ejus auctoritate utatur.

Pallium, inquit, face ut splendeat] Mirum in modum hic versus in Vett. lib. variat; et, ut vulgo editur, nihil minus, quam quod Gellius vult, probare videtur. In Vett. Edd. est: *Pallium, inquit, Flocci ut splendeat*. In Cod. Tornæs. *Pallium, inquit, S. flocci ut splendeat*. Ita etiam quidam Codex Gifanii, nisi quod pro *splendeat* male habebat *splendeam*. Alius item Gifanii liber referebat: *Pallium, inquit, flocci ut splendida nunc*. Sed cum Gellius hoc loco probare velit, *ne maculet* agendi forma a Juventio venustius multo dictum esse, quam si dixisset patiendi modo *ne maculetur*, recte a viris doctissimis observatum est, duas istas voces necessario adjungendas. Valens itaque Acidalius ad Velleium ita hunc versum legit: *Pallium face ut ne maculet*. Rutgersius vero Var. Lect. lib. iv. c. 19. rescribit: *Pallium, Philoti, ut splendeat, ne maculet*. Et duas voculas, inquit S. eiecit, tanquam a mala manu. Nam cum dixisset Gellius, 'Juventius in Comœdia,' annotasse vult lectorem, 'inquit scilicet.' Hoc enim rō S. va-

lere e Probi literarum Notis manifestum. Pro *flocci* rescribit *Filati*, ut Comicæ mulieris nomen. quod etiam habetur apud Terentium in Hecyra. Scriveris ad oram sui Codicis legendum censet: *Pallium, inquit, ne maculet, ut splendeat volo*. Denique G. Barthius Adversar. lib. xxxi. cap. 6. legit: *Pallium ne inquinet, flocci ut splendeat*. Et rō *ne inquinet* *Arri* *ne inquinetur* positum ait, quod Gellius mox exponit apposito deteriori *ne maculetur*. Quicquid sit de variis horum emendationibus, istud saltem constat, Juventii versum, ut vulgo editur, minime cum Gellianis verbis convenire.

§ 2 In *Asinaria*] Act. iiii. Sc. i. vs. 35. Idem Plautus Amphitr. Act. i. Sc. 1. vs. 285. 'Certe œdopol, quam illum contemplo, et formam cognosco meam.' Vide Nonium Marcellum in 'Contempla.'

Cn. Gellius] Sic omnino hujus Historici nomen hoc loco rescribendum jam pridem viris doctissimis monitum: cum vulgo etiam in Stephani-cæ editione legeretur Cn. *Vellius*, qui nusquam reperitur. Cn. Gellii vero Annalium scriptoris mentionem non semel cum ab Auctore nostro, tum ab aliis fieri, jam supra XIII. 2. notatum.

Aucis] Pro, *aucta sunt*.

CAP. XIII. *Saturnalibus Athenis*] Vide Notata ad initium cap. 2. hujus libri.

Ad lavandi tempus] Hoc est, ad horam consuetam, qua balneum petebatur. Quam cum temporis discrimine Romæ observatam indicat Plinius Junior lib. iii. Epist. 1. de Sparrina loquens: 'Ubi hora balnei nunciata est, (est autem hieme post æstate octava) in Sole si caret vento, ambulat nudus, &c. Lotus accubat.' De octava Martialis lib. i. Epigr. 48. 'Nunciat octavam Phariæ sua turba juvenæ. Et pilata redit jamque sublitque cohors. Temperat hæc ther-

mas, nimbos prior hora vapores Hælet. De nona Tertullianus libr. adversus Psychicos: 'Apud quasdam vero colonias præterea, annuo ritu, saccis veluti et cinere conspersi, idolis suis invidiam supplices obijciunt; balnea et tabernacula in nonam usque eloduntur.' Hora itaque octava et nona, altera æstate, altera hyeme balneum peti consueverat. De lavandi tempore generatim Vitruvius lib. v. Architect. cap. x. inquit: 'Tempus lavandi a meridiano ad vesperam est constitutum.'

Talos] Talis olim Veteres iudere solebant, hoc modo: quatuor talis in fritillum coniectis, eoque concusso super tabulam fundebant. Felicissimus erat jactus, quando omnes quatuor tali diversum ostendebant latns, qui 'Veneris' jactus dicebatur. De quo Martialis lib. xiv. Epigr. 12. 'Quam steterit vultu nullus tibi talus eodem, Munera me dices magna dedisse tibi.' Item Lucianus in Amoriibus: *Και βάλλον μὲν ἐπὶ σκοποῦ μέλινον, ταῖς δὲ εἰσὶν τὴν θεὸν ἀπὸ τῆς εὐβολήσεως, μέλινον ἀνταγόμενον πρὸς τὸν σχήματι, προσεχόμεναι, τῆς ἐπιθυμίας τὴν εὐχόμεναι.* Id est, 'Ac quoties jecerat id quod intendebat, maxime si quando Deam ipsam' (Venerem) 'felicioris jactu sortitus erat, nullo tali pari figura cadente, adorabat eam, sperans ut id caso consecuturam, quod expectabat.' Contra infelicissimus jactus habebatur tam in talis, quam in tessera, qui 'Canis' dicebatur, cum semper numis suis ludentes mulctaret, unde et 'damnosus Canes' saepius ab Actoribus appellati. Propertius lib. iv. Eleg. 9. 'Me quoque per talos Venerem querente secundos, Semper damnosus subsillere Canes.' 'Canis' autem dicebatur quoties in aliquo laterum superiorum 'unio' prodibat. Quatuor talorum enim latera numeros aut puncta sic disposita habebant, ut quæ in duobus lateribus essent, juncta semper efficerent sep-

tem: hoc nimirum modo:

1 ——— 6.

3 ——— 4.

Qui 'Senionem,' qui et 'Cous' dicebatur, jecerat, nummum ex acervo lucrabatur. Hinc Persius Satyra iii. 'Quid dexter Senio ferret Scire erat in voto: damnosa Canicula quantum Raderet.' Nisi aliter ex Lnsus lege convenerat, ut fecerat Augustus, in cuius epistola ad Tiberium apud Suetonium legimus: 'Inter cenam lusimus *γερουσιαστικῶς* et heri et hodie. Talis enim jactatis, ut quisque Canem aut Senionem miserat, in singulos talos singulos denarios, in medium conferebat, quos tollebat universos, qui Venerem jecerat.' Ubi tam 'Senionis,' quam 'Canis' jactus damnosus erat. Sed alioquin etiam, si quis 'Senionem' cum 'Cane' jecisset, infelix is jactus habebatur. Ut colligere licet ex Martiali in Xeniiis, lib. xiii. Epigr. præliminari, ubi inquit: 'Senio nec nostram cum Cane quassat ebur.' Quod si talus post jactum ostenderet partem pronam, aut supinam, sive puncta 3. aut 4. medius is habebatur jactus, hoc est, nec damnosus, nec lucrosus.

Aut tesseras] De tesserarum ludo vide notata supra lib. i. cap. 20.

Nummus sestertius unus] Nummus erat argenteus, olim duobus cum semisse, postea quatuor valens assibus: vide Notas supra i. 20.

Quasi manuario] *Æs manuarium* hic Gellius vocat pecuniam, quasi ex pluribus manibus collectam: ut optime olim observavit I. Casaubonus ad Suetonium. In talorum enim ludo jactus ipse proprie 'mannus' dicebatur. Quamvis 'manus' etiam dicta pecunia, quam conferebat quisque post jactum infelicem. Ut facit Augustus in epistola ad Tiberium, quam exhibet Suetonius: 'Nam si quas manus remisi cuique, exegissem; aut retinuissem, quod cuique donavi, vicissem vel quinquaginta millia.' Ubi

‘manus’ est pecunia, quam quisque collusorum post infeliciorem jactum conferre teneretur, quam Augustus se remisisse dicit. *Æs* manuarium itaque hoc loco est, pecunia illa ex præmio solutæ, pœnave parum intellectæ captionis, quasi ex totidem manibus, sive jactibus collecta.

§ 2 *Ex Platonis Diatriba*] Hoc est, ex Platonis schola.

Quod ego sum, &c.] De hujusmodi captionibus vide sis notata supra ad cap. 2. hujus libri.

CAP. XIV. *Quale enim fieri nomen posset hemiolio*] Vitruvius tamen, qui sub Jul. Cæsare vixit, *ἡμιόλιον* Latine jam verterat ‘sesquialterum.’ Sic enim lib. III. cap. 1. ‘Dimidia adjecta’ (supra sex) ‘cum facta sunt novem, sesquialterum, qui *ἡμιόλιος* appellatur.’ Sic in Glossa Philoxeni: ‘Sesquialtera, *ἡμιόλια*.’

Aut epitrito] Idem Vitruvius et *ἐπιτρίτρον* Latine reddidit ‘tertiarium.’ Ita enim ante verba modo adducta inquit: ‘Cum facta sunt octo, quod est tertia adjecta, tertiarium, qui *ἐπιτρίτρος* dicitur.’ Ubi Salmasius De

M. V. in antiquissimo codice pro *tertiarium* se reperisse dicit, *adtertium*, hoc modo: *Cum facta sunt octo, tertia adjecta, adtertium*. Sic Vitruvius ad verbum reddere voluisse videtur vocem Græcam, Latina a se conficta; ut *ἐπιτρίτρος* sit ‘adtertarius,’ qui totum habet et adhuc tertiam ejus partem. Veteres Glossam *ἐπιτρίτρον* reddidere ‘sesquitercium.’

CAP. XV. *Medios haud unquam posse*] Hoc est, tertium pedem in versibus hexametris non posse habere integram orationis partem. quod tamen falsum esse, nec a Poëtarum Principe Homero, aliisque observari, aliquot exemplis adductis, evincere studet Muretus Var. Lect. lib. XI. cap. 6. uti etiam facit in eo, quod Gellius de Varrone refert, eum scilicet ‘observasse in versu hexametro, quod omnimodo semipis verbum finiret.’ Gellium vero, sive potius veterum Metricorum legem, et Varronem defendere conatur Jos. Castalio Observat. in Criticos Dec. VIII. cap. 5. Utrumque qui tanti rem putaveris, vide sis Lector.

LIBER XIX.

CAP. I. *Navigabamus*] Cum nimirum Gellius e Græcia in Italiam rediret. Vide lib. IX. cap. 4.

Cassiopeia] Cassiopeia regionis nomen est in Epiro apud Ptolemæum, in qua urbs dicta Cassiope, uti et promontorium ejusdem nominis; unde haud dubie Gellius navigationem instituerit.

Brundisium] Vide Notas ad I. IX. c. 4.

Mare Ionium] Proprie vocat Ionium mare, quod inter Epirum et Italiam interjacet; ubi nimirum sinus Ha-

driaticus desinit, et mare Mediterraneum incipit.

Atque in sentina agentibus] Sic quidem omnes libri; nec mutat Carrio in Stephanica editione. Sunt qui legant: *atque in sentina se agentibus*. Propius veræ lectioni accedere videtur Scaliger ad Festum, ubi refert, *atque sentinantibus*, id est, periculum vitantibus. Ita Festus, et ex eo Paulus: ‘Sentinare, satagere, dictum a sentina navis, quam quis, ut aqua liberet, evacuare contendit. Itaque sentinare, subtiliter periculum vitare.

Cæcilius in Æthiône: 'Cum Mercutio capit consilium, postquam sentinat satis.' Unde hic apud Gellium 'sentinare' manifesto est, periculum vitare. Proprie tamen, ut ibidem notat Scaliger, 'sentinare' est satagere ad sentinam. Unde sentinatores, quibus cura sentinæ delegata in navē Paulinus ad Macarium de naufragio: 'Unum ex omni numero nautarum ierem sentinando deputat.' Item: 'Quid hunc, quæso, obfuit seni personæ sentinatoris et in nautis vilissima.'

Et figura quadam nubium metuendæ, quas *τροφίνας* vocant] Latine 'Turbinæ' dicantur. Quomodo vocantur procellæ, sive venti impetuosius e nubibus erumpentes sine inflammatione, sed magna celeritate in gyrum vagantes, ac plerumque desuper a vertice irraentes. Qualis ventus hodie a mantis vocabulo ab Indis petito *Orcan*, et contracte *Orcan* vocari solet. 'Vibratum Ecnephian' vocat Plinius lib. II. Histor. Natur. cap. 48. ubi utrumque describens inquit: 'Majori illati' (sc. status repentini) 'pondere incursuque, si late siccam reperint nubem, procellam gignunt, quæ vocatur Græcis Ecnephas. Sim vero depresso sinu arctius rotati effregierint sine igne, hoc est, sine fulmine, vorticem faciunt, qui Typhon vocatur, id est, vibratus Ecnephas.' Adiditque porro de Typhone: 'Defert hic secum aliquid abruptum e nube gelida, convolvens versansque et ruinam suam illo pondere aggravans, et locum ex loco mutans rapida vertigine: præcipua navigantium pestis, non antennis modo, verum ipsa navigia contorta frangens.' Causa typhonis esse videtur vel venti ex oppositis plagis simul impetuose spirantes; vel etiam, quod ventus magno impetu ex aliqua plaga erumpens versus aliam, ibi reperiat impedimentum, quo in se ipsum contorqueatur et circumagitur: quemadmodum

videmus aquam celeriter motam, si obstaculum ei objiciatur, ibi in gyrum quodam quasi impetu circumagi.

§ 2 *Disciplina Stoica*] Id est, secta Stoica.

Extrilidum] Vox Gellio nostro singularis: neque usquam alibi apud Veterum quenquam, quod sciam, hodie occurrens. Ita ut plane jam inter obsoleta haberi debeat. Quidam 'extrilidum' idem volunt esse, quod exalbidum, quasi Gellius ad vultus pallorem reapererit. Alii 'extrilidus' idem est, quod constans, infractus, extra læsionem constitutus: firmo et constanti aut intrepido animo esse. Et sane simile quid Gellius hoc vocabulo exprimere velle videtur.

§ 3 *Aristippus ille pro me*] Cod. Torn. et Vett. Edd. habent: 'Aristippus ille discipulus pro me. Rem ipsam narrat et D. Laërt. in Aristippo: *Εἰς Κόρινθον αὐτῷ (Ἀριστίππῳ) πλεόντι ποτε καὶ χειμαζομένῳ συνέβη παραχθῆναι. πρὸς οὖν τὸν εἰσόντα, Ἡμεῖς μὲν οἱ Ἰβάρται σὸ δίδωκαμεν, ὑμεῖς δὲ οἱ φιλόσοφοι δειλιάτε. Οὐ γὰρ περὶ ὁμοίας, ἔφη, ψυχῆς ἀγωνισμὸν ἔκαστοι. Id est, 'Corinthum aliquando naviganti Aristippo, cum tempestate jactaretur, contigit perterbari: dicenti ergo cuidam, Nos quidem idiotæ non timemus, vos autem philosophi pavetis: Non enim, inquit, simili de anima singuli in discrimen adducimur.' Ælianus quoque Var. Histor. lib. IX. cap. 20. Πάλεω Ἀριστίππος, χειμῶντος ἐπενγενόμενον, πάντῃ σφόδρα ἐπαράττητο. ἔφη δὲ τις τῶν συμπλεόντων, ὃ Ἀριστίππε, καὶ σὸ δίδωκας ὅς οἱ πολλοί; ὃ δὲ, καὶ μέλα γὰρ εἰκότως ὁμῶν μὲν γὰρ περὶ κακοδαίμονος ἐστὶ βίου ἢ σπουδῆ, καὶ ὁ κίνδυνος, ἡμεῖς δὲ περὶ εὐδαιμονος. Id est, 'Aristippus cum navi vectus oborta tempestate, supra modum perturbaretur, quidam ex iis, qui simul navigabant, Numquid, inquit, etiam tu metu percelleris, quemadmodum vulgus? At ille, Prorsus, ait: neque injuria: Vobis enim de vita scelerosa infelicique*

labor est, et præsens periculum: mihi vero de vita felici et beata.'

§ 4 *Ex sarcinula sua*] Id est, de mantica, interprete Saresberienſe l. vii. De Nug. Cur. c. 3. ubi hoc A. Gellii caput transcripsit.

Quintum Διαλέξων] 'Dissertationum.' Citat hic Gellius librum quintum Dissertationum Epicteti ab Arriano digestarum. Hodie tantummodo quatuor hujusmodi libri ab Arriano supersunt: neque in iis totus locus, qui hic a Gellio adducitur, reperitur. Vide Notas supra ad lib. i. cap. 2. et ad lib. xvii. cap. 19.

Species] Id est, imagine.

§ 5 *Συγκαταθέσθαι*] Assensiones, approbationes. A verbo *συγκατατίθεσθαι* a Stoicis Pyrrhonisque conficito: quod explicare solent per τὸ προσενδοξάζειν, hoc est, assensione sua aliquid probare, ut ex sequentibus manifestum.

Τὰς τοιαύτας φαντασίας] Ejusmodi imaginationes.

Ὁδὲ συγκατατίθεσθαι, &c.] Non consentit, neque sua sententia confirmat.

§ 6 *Καὶ προσενδοξάζει*] Et assensione comprobat.

Ὁδὲ συγκατατίθεσθαι] Non approbat.

CAP. II. *Ἀκολούτους, vel ἀπαρεῖς*] Libidinosos, vel incontinentes.

§ 2 *Verba super hac re Aristotelis*] Exstant Problem. Aristotelis Sect. 28. Problem. 7.

Διὰ τί οἱ κατὰ, &c.] Id est, 'Cur qui in voluptate tactus et gustus exsuperant, incontinentes dicantur? ut qui circa res venereas sunt luxuriosi, quique ciborum luxu delectantur? Eorum tamen qui ciborum delectationem capiunt, alii in lingua delectationem habent, alii in gutture. Unde et Philoxenus Græcis gulam optabat habere. At vero qui in videndo aut audiendo modum excedunt, non sic nominamus? An quoniam voluptates, quæ sunt ab iis, communes sunt nobis et aliis animalibus? Er-

go sicut communes cum sint, inhone-
tissimæ sunt, ita et maximum aut
solæ sunt notandæ: quare cum qui
his vinctur, vituperamus, et inconti-
nentem et libidinosum appellamus,
quod pessimis voluptatibus vincatur.
Sed cum quinque sint sensus, cætera
animalia duobus istis modo dictis
solummodo delectantur, cæteris au-
tem vel nihil omnino delectantur,
vel ex accidente in eis patiuntur.'
Qui hujus Problematis uberiores
explicationem desideras, adi sis Iud.
Septalii Commentarios ad Problema-
ta Aristotelis.

§ 3. *Hippocrates autem, &c.*] Macro-
bius lib. ii. Saturnal. cap. ult. ubi
hocce Gellii caput ad verbum trans-
scripsit, eandem etiam sententiam
de coitu Hippocrati tribuit, eum ac-
cuset esse parvum morbum comitia-
lem. In Hippocratis tamen scriptis,
quæ hodie exstant, hujusmodi verba
non reperiuntur. Et Galenus Com.
1. in lib. iii. Epidem. Hippocratis,
hujusmodi dictum Democriti fuisse
refert: Τίς γάρ, inquit, ἀνδρὶ γράφειν,
Διμύκρτον μὲν εἰρηκεῖν μικρὸν ἐπιλη-
ψίαν εἶναι τὴν συνουσίαν, &c. Quo-
modo etiam capiendus Clemens Alex-
andrinus Pædagog. lib. ii. Μικρὸν
ἐπιληψίαν τὴν συνουσίαν ὁ Ἀσθματίας
ἔλεγε Σοφιστής. Nam ὁ Ἀσθματίας Σο-
φιστής est Democritus. Potuit tamen
et Hippocrates idem dixisse; vel
dicendum Gellium hic memoria lap-
sum.

CAP. IV. *Quam ob causam coeniat, &c. αὐτοὶ statim cito φασί*] Non semel
hanc questionem tractat Aristoteles
in Problem. Sectione xxvii. ubi
agit de iis, quæ circa timorem et for-
titudinem accidunt.

Αὐτοὶ statim cito] Vide Notas supra
ad lib. xviii. cap. 10.

Libido urinae lacescit] Exstat apud
Aristotelem Sect. 8. Probl. 3. ubi
inquit: Διὰ τί ἐκταδὲς πρὸς τὸ πῦρ σπῆ-
μεν, ἀρηγνῶμεν; 'Cur si juxta ignem
steterimus urinandi desiderio labora-

mas? Additque Aristoteles: καὶ ἐν πρὸς τὸ ὕδωρ, ὅλον ἐν πρὸς τὸν ποταμὸν, οὐραῖον; ἢ ὅτι τὸ πᾶν ὕδωρ ὑπόμνησιν δίδωσι τῆς ἐν τῷ σώματι ὑγρότητος, καὶ ἐκκαλεῖται τὸ πρὸς αὐτὸν; αὐτὸ δὲ τὸ πῦρ διαχαλᾷ τὸ πεπηγὸς ἐν τῷ σώματι, ὥσπερ ὁ φῶς τὴν χύδα. I. e. 'Item, si juxta aquam, ut puta juxta fluvium, steterint, mingunt? An quod omnis aqua memoriam in nobis excitat illius humiditatis, quæ est in corpore, et provocat ad egressum aptum? Ipse autem ignis concretum in corpore relaxat, quemadmodum Sol nivem?' Hæc enim mens Aristotelis; et miror L. Septallium totum Problematis sensum invertisse, quasi Aristoteles quæreret, Cur, si quis juxta ignem steterit, non excitetur ad mingendum, si vero juxta aquam, ad meiendum prolicescatur? Unde et Septallius pro αὐτῷ δὲ τὸ πῦρ διαχαλᾷ, &c. quemadmodum Aristotelem scripsisse vel ex Gellio nostro liquet, legit: αὐτὸ δὲ τὸ ὕδωρ διαχαλᾷ, &c. Vertit enim: 'Ipse enim aqua congelatum in corpore humorem relaxat, quemadmodum Sol nivem.' Omnino male.

Quem ille appellat ψυχροποῦν] Al. *ψυχροπομπικῆν*. Neutro tamen usquam, quod sciam, vocabulo utitur Aristoteles in Problem. Sect. 27. ubi eam non semel hanc questionem tractare diximus, sed sæpius dicit, timorem fieri διὰ τὴν κατάψυξιν, propter refrigerationem.

Τὸ δὲ πῦρ, &c.] Ignis autem dissolvit concretum, sicuti Sol nivem.

CAP. V. *In Tiburte rus concesseramus*] In prædium scilicet circa Tibur, ubi ditiores æque, atque prope Tusculum prædia sua habere solebant, quo ætate secedebant. Hinc 'Tusculana' et 'Tiburtina' dicta illa prædia, quæ juxta alterutrum locum sita erant. Seneca l. iv. de Benefic. cap. 12. 'Nemo Tusculanum aut Tibertinum emere paratus, salubritatis causa, et æstivi secessus, quoto anno emptas sit disputat: Cum emerit,

tuendum est.'

Aquam multam ex diluta nive bibentes] Aquam nivalem Veteribus ad potum in deliciis fuisse ex Martiale satis manifestum, qui lib. xiv. Epigr. 117. inquit: 'Non potare nivem, sed aquam potare rigentem De nive, commenta est ingeniosa sitis.' Unde et apud Athenæum lib. iii. legimus: 'Οτι δὲ καὶ χύδων ἐπὶ τὸν ἐν Μανδραγορίζομένη ἐφ' Ἀλαξίς,.... Καὶ χύδων μὲν πίνειν παρασκευάζομεν. Alioquin vetus et inventum vinum æstivo tempore nive et glacie refrigerare. Unde Seneca Epistola lxx. 'O infelicem ægrum! quare? quia non vino nivem diluit: quia rigorem potionis suæ, quam capaci scypho miscuit, renovat fracta insuper glacie.' Et lib. ii. de Ira: 'Perpetietur hic famem, et æstivæ expeditionis sitim, qui puero male diluente nivem irascetur?' Plinius lib. xix. cap. 4. 'Hi nives, illi glaciem potant, pœnasque montium in voluptatem gulæ vertunt. Servatur aliorum æstibus, excogitaturque et alienis mensibus nix algeat.' Novum etiam Neronis inventum ad potum magis frigidum reddendum, refert idem Plinius lib. xxxi. c. 3. ubi inquit: 'Neronis Principis inventum est, decoquere aquam, vitroque demissam, in nives refrigerare. ita voluptas frigoris contingit, sine vitio nivis. Omnem utique decoctam utiliore esse convenit: item calefactam magis refrigerari subtilissimo invento.' Hinc et Juvenalis Sat. v. 'Frigidior Geticis petitur decocta pruinis.'

Sed hominibus potu nimio insalubrem esse] Eandem de aquæ nivalis in potu noxa questionem tractat Macrobius Saturnal. lib. vii. cap. 12. ubi Avienus inquit: 'Jamdudum nosse aveo, cur aqua, quæ obsita globis nubium, perducitur ad nivalem rigorem, non minus in potu noxia est, quam ex ipsa nive aqua resoluta. Scimus enim quot quantæque noxæ epoto nivis

humore nascentur.' Cui respondet Disarius: 'Addo aliquid a te quæsit; aqua enim ex nive resoluta etiam si igne calefiat, et calida bibatur, æque noxia est, ac si epota sit frigida; ergo non solo rigore nivalis aqua pernicioza est, sed ob aliam causam.' Quam etiam mox subjiçit ex Aristotele, quem in *Physicis* quæstionibus, quo nomine hand dubie *Problemata* ejus designat, hanc posuisse, et in hunc sensum absolviisse dicit: 'Omnis aqua habet in se aëris tenuissimi portionem, quo salutaris est; habet et terream faciem, quæ est corpulenta post terram: cum ergo aëris frigore et gelu coacta coalescit; necesse est per evaporationem velut exprimi ex ea auram illam tenuissimam: qua discedente conveniat in coagulum, sola terrea in se remanente natura: quod hinc apparet: quia cum fuerit eadem aqua Solis calore resoluta, minor modus ejus reperitur, quam fuit antequam congelasceret: deest autem quod evaporatio solam in aqua salubre consumpsit. Nix ergo, quæ nihil aliud est quam aqua in aëre densata, tenuitatem sui cum densaretur amisit: et ideo ex ejus resoluta pota diversa morborum genera visceribus inseminantur.' Hanc ejus rei rationem ex Aristotele Macrobius ibi Disarium adducere facit; quorum tamen verborum sensus hodie in *Problematis*, quæ Aristotelis nomine circumferuntur, non magis invenitur, quam quæ Gellius tanquam ipsa Aristotelis verba, et cum Macrobianis convenientia, statim subjiçit; unde manifestum in *Problematis* istis olim quædam fuisse, quæ temporis injuria nobis invidit.

E Bibliotheca Tiburti] Vide Notas supra ix. 14.

Διὰ τὴν ἀπὸ χύδρος, &c.] I. e. 'Cur aquæ ex nive glacieve liquatæ sunt vitiosæ? An quia, cum aqua quævis gelu concrevit pars tenuissima diffiatur, et levissima evaporatur? In-

dicium illud est, quod deliquata sit minor, quam fuerit ante, quam concreceret. Cum itaque quod saluberrimum est, defuerit: deterius sit quod relinquitur, necesse est.'

CAP. VI. Διὰ τὴν ἐκ τῶν αἰσθημάτων ἀπορρίπτεται, &c.] Id est, 'Quam ob causam erubescunt, quos puduit, pallent qui metunt, cum istæ affectiones similes inter se sint? An quoniam pedefactis sanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita ut superficiem occupet, meta vero percussis contrahitur ad cor, ita ut cæteris partibus deficiat?' Græca verba, quemadmodum hic a Gellio referuntur, non exstant inter Aristotelis *Problemata*. Sed similia quædam de pudore affectis huc facientia habentur Sect. 11. *Problem.* 82.

Quam ob causam pudor sanguinem diffundat] Solvere quæstionis nodum conatur Disarius apud Macrobium *Saturnal.* lib. vii. cap. 11. ubi Servio quærenti, 'Quæ faciat causa, ut rubor corpori ex animi pudore nascatur?' respondet: 'Natura cum quid ei occurrat honesto pudore dignum, imum petendo penetrat sanguinem: quo commoto atque diffuso, cutis tinguatur: et inde nascitur rubor. Dicitur etiam Physiçi, quod natura pudore tacta, ita sanguinem ante se pro velamento tendat, ut videmus quemque erubescens manum sibi ante faciem frequenter apponere. Nec dubitare de his poteris, cum nihil aliud sit rubor, nisi color sanguinis.'

Timor contrahat] Idem Disarius eodem loco apud Macrobium hujus rei causam assignare tentat: 'Natura,' inquit, 'cum quid de extrinsecis contingentibus metuit, in altum tota demergitur: sicut nos quoque cum timemus, latebras et loca nos occultantia quærimus; ergo tota descendens ut lateat, trahit secum sanguinem, quo velut cursu semper vehitur: hoc demerso humor diluitor cuti remanet, et inde pallescit.'

[*Ἀλοχλῶν*, &c.] Id est, Pudor est timor justæ vituperationis.

CAP. VII. *Herediolum*] Vulgo, *Prædiolum*. Sed optime Vett. Codd. *Herediolum*. Festus: 'Heredinum' (forte *Herediolum*), 'prædium parvulum.' Non semel hac voce utitur Apuleius, ut in Apologia: 'Dico exiguum herediolum,' &c. Et paulo post: 'Num ipsum heredioli pretium invidiosum est.' Item lib. II. Florid. 'herediolum sterile' dicit. Sic Columella De Re Rust. lib. I. Præfat. scribit Q. Cincinnatum post depositos fasces 'ad quatuor iugerum herediolum rediisse.' Unde autem *Herediolum* sive *Heredium* dictum, optime declarat Varro lib. I. de R. R. cap. 10. inde nimiram, quod heredem sequeretur. 'Bina iugera,' inquit, 'quod a Romano primum divisa viritim, quæ heredem sequerentur, heredium appellarent.'

Julius Celsinus] Infra hujus lib. cap. 10. 'Julianus Celsinus' dicitur.

Lævi] Sic Vett. Codd. Lævi veteris Poëtæ meminit Noster et supra lib. II. cap. 24. et lib. XII. cap. 10. item infra h. lib. cap. 9. Male apud Nonium in 'Obesum' pro *Lævi*, legitur *Nævi*, quomodo et vulgo apud Gellium hoc loco legebatur.

Corpore, &c.] Vossius in Castigationibus ad Fragmenta Veterum Tragicorum hosce Lævi versus ita digerendos censet: *Corpore pectoreque undique obeso Ac mente exsensa, tardique genulo Senio oppressum*. Ut secundus versus anapæsticus sit, legit, *tardique genulo*, pro *tardigenuloque*, quomodo Lucilius 'deque petigo' dixit, pro depetigoque. Item Lucretius, 'perque plicatis,' et 'seque gregari;' et Anomius, 'Matrique cida Nero.'

Tardigenulo] Cod. Tornæs. et Vet. Ed. *tardigenulo*. Sed rectius videtur, ut alii habent Codd. *tardigenulo*, voce composita a tarditate genuum. Est enim descriptio senectutis, cui tardus est genuum et pedum motus, secus

ac iis qui in vigore ætatis sunt. Unde Virgilius *Æneid.* lib. V. 'Ille pedum melior motu, fretusque iuventa: Hic membris ac mole valens, sed tarda trementi Genua labant.' Et Homerus *Iliad.* δ'. 'Ὁ γέρον, εἴθ', ὡς θυμὸς ἐπὶ στήθεσσι φίλοισιν, ὣς τοι γούναδ' ἔκτορο, βῆν δέ τοι ἑμνέδος εἴη.'

§ 2 *Obesum*] Nonius Marcellus: 'Obesum, pro uberi et crasso sæpius ponitur. Virgilius *Georg.* III. 'Argumentumque caput, brevis alvus, obesaque terga.' Obesum, gracile et exile. Nævius (leg. *Lævi*) 'in Carmine: 'Corpore, pectoreque undique obeso, ac mente exsensa, tardigenulo senio.' Descripsit more suo ex Gellio; dixitque in Carmine, ut Gellius modo, 'Lævianum carmen.'

Ἀκόπως, vel κατὰ ἀντιφρασίν] Improperie, vel, per contradictionem.

Quodque manciolis, inquit, *tenellis*, pro *manibus*] Lego, *quodque manuolis*, inquit, pro *tenellis* manibus. A 'manu' enim confinxisse videtur Lævius diminutivum, 'manucolis,' vel 'manucola.'

Accipitres] Derivatum verbum fortasse ab accipitre. Accipere autem Veteribus etiam est 'rapere.' Hinc et accipiter a Lucilio dicitur 'acceptor.' In Glossis etiam: 'Acceptor, *ἑπαξ*.'

§ 3 *Dulcioreloquus*] In Onomast. Vet. *Dulciloquus*, *μελλόλογος*. Sic apud Appuleium *Apolog.* legimus: 'Carmina nostra Cedent victa tuo dulciloquo calamo.'

Tegmine onychino] Tegmen onychinum glaciem vocavit Lævius, tralatione sumpta ab 'Onyche;' quo nomine Veteres æque gemmam et marmor designabant. Nam, ut scribit Plinius, lib. XXXVII. cap. 6. transiit hoc nomen ex lapide Carmanie ad gemmam. Utrumque autem tam lapidem, quam gemmam ita Veteres appellarunt ab unguis candore.

Multiplicia] Id est, multo plura. CAP. VIII. § 2 *Quod harenis calen-*

tibus esset usus] Remedium Veteribus usitatum in curatione eorum, quos aqua inter cutem male habebat, ut arena calida sudorem provocarent. Ita Celsus lib. III. cap. 21. ubi de hydropici curatione agit, alia inter scribit: 'Evocandus est sudor, non exercitatione tantummodo, sed etiam in arena calida, vel Laconico, vel clibano, similibusque aliis.' Hoc curationis genus Paulus Aegineta *ψαμμομαζον* vocat lib. III. c. 48. At Oribasius Collect. lib. XIX. cap. 8. *ἀμμομαζον* appellat, nec tantum hydropicis, sed et plerisque aliis morbis ex nimia humiditate profectis laborantibus utile esse ait. Utendi modum aliquatenus describit Dioscorides lib. V. cap. 167. *Ἄμμος ἡ παρὰ τοῖς ἀγματοῖς πυρωθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἡλίου, ἐκχυθεῖσα τὰ ὑδαρῶδη σώματα περιχυνόμενα δίχα κεφαλῆς.* Id est, 'Arena littoralis Sole fervere facta, hydropicorum corpora resiccat, si capite tenuis ea undique obruantur.' Uberius de eo agit Aëtius Tetrab. I. Sect. 3. cap. 9. quorum sensus huc redit: Nimirum aqua inter cutem laborantis corpus sub arena a Sole calefacta defodiendum, ac eadem obruendum, solo excepto capite: quod tamen velari debeat, ne calore Solis lædatur: porrigenda autem ab astante ministro recens semper arena ferventissima, ac superingerenda: ita enim futurum, ut sudor felicius subsequatur, et aquosus humor educatur. Arena autem marina utendum, siquidem adeit; levior enim esse et magis exsiccantem hujus arenæ fomentationem, et fervidiorem esse, quam arenæ fluviatilis; qua tamen, ob alterius inopiam, etiam quis uti posset, præsertim si modicum salis ei admixtum fuerit.

Negus triticum] Huc facit versus iste, quo Virgilius a Bivio et Mævio ipsius æmulis reprehensus est, quod 'hordea' dixerit Georgicor. lib. I. notante ibidem Servio: 'Hordea qui dixit, superest ut tritica dicat.'

§ 3 *Mea voluptas, mea delicia*] Exstat apud Plantum Pænul. Act. I. Sect. 2. vs. 152. ubi vulgo tamen *mea delicia* legitur. Sed reponendum ibi *mea delicia* Gellii auctoritate; uti et Nonii Marcelli scribentis; 'Delicia numero singulari, quod aut rarum est, aut singulare:' et eundem Plauti locum subjicit. Sed et alibi singulari numero Plantus posnit, ut in Rudent. Act. II. Sc. 4. vs. 15. 'Tum tibi operam ludo et deliciae dabo.' Et in Truculento. Utitur et Appuleius, et alii.

Libro] Rectius leges, *loco*. Verba enim Ennii ex aliqua Tragœdiarum ejus esse videntur.

Eo ingenio] Nonius hoc modo refert: 'Eo ego ingenio Natus sum, amicitiam atque inimicitiam in frontem promptam gero.' Vossius in Notis ad Collectaneæ Vet. Tragic. notat, 'ingenio' fieri triasyllabon. et si natus scribas, esse iambicam octonarium. Sed putat Ennium *natus* scripsisse, ut sit trochaicus quadratus. Cæterum 'inimicitiam' in singulari dixit quoque Pacuvius in Chryse, 'Sed cesso inimicitiam integrare,' referente Nonio Marcello in 'Integrare.'

§ 5 *Fundus*] Id est, auctor. Vide Notas supra xvi. 12.

Ἀπαραιτήτων] I. e. Confirmatione carentem; vel, absque ullo subsidio. Vulgo reddebatur, sine consolatione. Quæ vulgaris hujus vocis Græcæ significatio hic locum habere nequit: ut pridem animadvertit H. Stephanns.

§ 6 *Assiduusque aliquis scriptor, non proletarius*] Id est, scriptor aliquis notæ auctoritatis, non autem e vulga. Unde tralatio hæc desumpta sit, latnotescere potest ex notatis supra ad lib. XVI. c. 10.

Quadrigam numero singulari] Quamvis tamen ipse etiam Varro lib. IX. de L. L. innuere videatur, quasi non satis apto 'bigæ,' vel 'quadriga' numero singulari dici posset. 'Qua-

driga' quoque dixit Gratinus Cynegetic. 'Thessalium quadriga decus, quam gloria patrum Excitat.' Sic Papinianns l. LXV. D. de leg. i. 'quadriga legatum;' et Ulpianus l. XXIX. D. de Verb. Oblig. 'quadriga stipulationem' dicunt.

Harenas autem πλῆθυσιν] Plurativo numero. Ita Virgilius: 'Quam multæ Zephyro turbantur arenæ.' Ovidius de Arte Amandi: 'Ille potest vacuo furari littore arenas.' Et lib. IV. Trist. Eleg. 6. 'Integer est melior nitidis gladiator arenis.' Item lib. IV. Trist. Eleg. 1. 'Quot litus arenas Quotque fretum pisces.' Aliique.

CAP. IX. *E terra Asia] Sic paulo post, 'ortus terra Hispania:' et supra lib. II. cap. 1. 'terram Italiam' dixit.*

Cenam dabat, &c. celebranda lucis annus] Natali enim die convivia Veteres agitare soliti, notissimum: unde Martialis l. XI. Epigr. 66. 'Sexcenti conant a te, Justine, vocati Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit.' Cicero Philipp. II. 'Hodie non descendit Antonius; cur? dat natalitia in hortis.'

Ubi edulis finis, et poculis mor] Hoc est, ubi prima et secunda mensa sublata. In secundis enim mensis poculis Veteres indulgebant, et, ut ait Horatius lib. II. Satyr. 2. 'Ludus erat culpa potare magistra.' Innuit et Plinius lib. XIII. Hist. Natur. c. 1. ubi scribit: 'Arbores postea blandioribus fruge succis hominem mitigare. Ex iis recreans membra olei liquor, viresque potus vini, tot denique saporis annui sponte provenientes: et mensæ (depugnetur licet earum causa cum feris, et pasti naufragorum corporibus pisces expetantur) etiamquam tamen secundæ.'

Qui cernerent vace, et qui psallerent] Psaltrias enim et Symphonicas in conviviis Veterum, qui Delicatiores erant, adhibere moris erat. Unde Se-

neca Epistol. 84. 'In commensationibus nostris plus cantorum est, quam in theatris olim spectatorum fuit. Cum omnes vias ordo canentium implevit, et cavea æneatoribus cincta eat, et ex pulpito omne tibiarum genus organorumque consonnit, fit concentus ex dissonia.' Quintillanus l. I. c. 14. 'Sed veterum quoque Romanorum epulia, fides ac tibias adhibere moris fuit.' Et lib. III. cap. 1. 'Omne convivium obscænis canticis strepit, pudenda dictu spectantur.' Adeo autem hoc solennæ fuit, ut Macrobius etiam de Philosophis commendatioris quoque vitæ non veretur dicere lib. I. Saturnal. c. 1. 'Sub illorum supercilio non defuisse, qui psaltriam intermittere peteret; ut puella ex industria supra naturam mollior, canora dulcedine, et saltationis lubrico exerceat illecebræ philosophantes.' Unde et Vetus Scholiastes ad istud Juvevalis Sat. XI. 'Foristat exspectes, ut Gaditana canoro Incipiant prurire choro,' &c. notat: 'Quæ suo motu faciunt barbatos pati pruriginem:' ubi Philosophos designat. Postea autem mos ille adhibendi psaltrias in conviviis interdictus a Theodosio Imperatore, ut refert Sext. Aurelius Victor in Theodosio: 'Prohibueritque lege ministeria lasciva psaltriasque commensationibus adhiberi.' Lex ipsa exstat in Cod. Theodos. lib. XV. tit. 7. De Scenicis, leg. 10. 'Fidicinam nulli liceat vel emere, vel docere, vel vendere, vel conviviis vel spectaculis adhibere.'

§ 2 *Anacreontis] Anacreontem floruisse circa Olympiad. LXII. scribit Eusebius in Chronicis; qui numerus etiam reponendus apud Suidam in 'Anaxippon, ubi vulgo legitur eum vixisse Olympiad. 18. hoc est, LII. sed leg. 18. hoc est, LXII. Quod vel ipse manifestum, quia addit eum vixisse tempore Polycratis Samiorum tyranni; hic autem tyrannidem occupavit circa Olympiad. LXII. Polycratis vero*

temporibus Anacreontem floruisse, eique percharum fuisse tradit quoque Pausanias in Atticis, item Strabo lib. XIV. qui scribit Anacreontem Polycratis laudes carminibus suis celebrasse. Fuit Anacreon Teius, ex urbe Teo, quæ in media Ionia fuisse dicitur, atque ideo et Ionica lingua in carminibus suis usus est. Scripsit enim Elegias et Iambos, ut ait Suidas, omnia Ionica dialecto, item Hymnos, aliaque, quæ omnia temporis injuria perierant, præter Odaria quædam hodie adhuc exstantia, ex quibus eum vino et amoribus deditum fuisse constat. Hinc Ovidius Trist. lib. II. 'Quid nial cum multo Venerem confundere vino Præcepit Lyrici Teia Musa senis?'

Τὸν ἄργυρον τοπέσσας, &c.] Id est, 'Argentum cælans, Fabrica, Vulcane, mihi, Non hominem armatum; (Quid enim cum bellis mihi?) Sed cavum poculum cude, Quantum vales maxime. Inque eo neque astra, Neque plaustra facias, Nec tristem Orionem, (Nam quid cum Pleiadibus, Quid cum Boote mihi?) Sed insculpe vites mihi, Uvasque simul calcantes Cum pulchro Lyæo Cupidinem et Bathylum.'

Τοπέσσας] Id est, cælans. Vulgo male tornaans, vel torno laborans, quasi scriptum foret *τοπέσσας*. Multum enim inter se differunt *τοπέσω* et *τοπέσω*, quorum illud 'cælo,' hoc 'torno' significat, unde artes diversæ *τοπευτική* et *τοπευτική*; quamvis ob vocabulorum similitudinem, non tantum Neoterici, sed ex Veteribus multi, artes istas et opera confuderint, ut pluribus demonstrat Salmasius ad Solinum pag. 1044. et seqq. ubi latam inter utrumque artificium differentiam esse probat. Sculptant enim, et cælo laborant *οἱ τοπευταὶ* vel cælatores, torno terunt *οἱ τοπευταί*. Et *ἡ τοπέσα* in ligno præcipue operatur; cælatura autem vel *τοπευτική* in argento et aliis metallis. Inde 'To-

reuma' vox Latinis usitata, de vasculo argento cælato, proprie sumitur. Ita et Plinius in vitro elaborando hæc scite distinxit, cum inquit: 'aliud statu figuratur, aliud torno teritur, aliud argenti modo cælatur:' hoc est, *ἄλλο τοπέσεται*. Cælata itaque proprie dicuntur vasa aurea vel argentea, in quibus signa vel sigilla intus aut extra eminentia expressa sunt, quæ sola cælo fieri, non torno possunt exigi. Ita Anacreon in hoc *ἄσπερ* poculum sibi a Vulcano fieri petit, in quo nec arma nec astra cælata sint, sed vites uvis refertæ, et Bacchus cum Amore et Bathyllo uvas calcans.

Βάθυλλον] Hunc puerum Anacreonti in amoribus fuisse, ex Odariis quæ supersunt, satis manifestum. Unde etiam Horatius: 'Non aliter Samio dicunt arsiisse Bathyllo Anacreonta Teium.'

§ 3 *Catullus*] Hic est Valerius Catullus, cujus Epigrammata, aliaque hodie adhuc exstant. Mortuus est Romæ ætatis anno trigesimo, ut testatur Hieronymus in Chronico Eusebiano ad an. IV. Olympiad. CLXXX. hoc est, ann. U. C. DCXCVII. Varron. Lentulo et Metello Coss. quibus Cicero ab exilio revocatus.

Calvus] Hic est C. Licinius Calvus, qui Catullo familiaris fuit, ut ex huius ad eum Hendecasyllabis constat: Poëta fuit egregius, et orator adeo disertus, ut cum Cicerone de eloquentiæ principatu decertaverit, ut testis est Seneca lib. III. Controvers. 19. ubi etiam dicit, carmina ejus, quamvis jocosa fuerint, plena ingentis animi fuisse: refertque fragmentum distichi ejus in Pompeium, quod Scalliger in Anson. Lect. lib. I. cap. 27. in veteri quadam scheda integre se legisse fatetur, hunc in modum: 'Magnus, quem metuunt omnes, digito caput uno Scalpit. Quid credas hunc sibi velle? Virum.' Adde sis Vossium Instit. Orator. lib. IV. cap. 9.

In versibus vero Calvum licentiosum fuisse arguit Ovidius Trist. l. II. 'Par fuit exigui, similisque licentia Calvi, Detexit variis qui sua facta modis.'

Lævius] Sic Vett. Codd. vulgo, *Nævius*. Male. Nam Lævius Erotopæguia scripsit, quorum Gellius supra l. II. cap. 24. meminit: hæc autem, ut carmina lasciva, haud dubie hic inveniuntur.

Hortensius] Hunc etiam summum fuisse oratorem ex Cicerone liquet, quippe cum quo sæpius de Eloquentia ipsi certamen fuit. Consul fuit cum Metello Cretico Q. Hortensius ann. U. C. DCLXXXV. Poëmata etiam, sed lasciva, scripsisse indicat quoque Ovidius Trist. lib. II. 'Nec minus Hortensi, nec sunt minus improba Servi Carmina. Quis dubitet nomina tanta sequi?'

Cinna] C. Helvius Cinna ijadem temporibus, quibus Catullus vixit. Poëtam fuisse hand incelebrem arguit, quod Virgilius alicubi in Bucolicis fateatur, se nondum Cinnae digna dicere. Præter Amatoria, quæ hic designantur, et de quibus Ovidius Trist. lib. II. 'Cinna quoque his comes est, Cinnaque procacior Anser, Et leve Cornifici, parque Catonis opus.' scripsit Cinna Smyrnam, Poëma obscurum et difficile, in quo absolvendo eum novennium consumpsisse, referunt Catullus, Quintilianus, Suetonius; qui et addit L. Crassitium Commentarium in Cinnae Smyrnam scripsisse. De quo illud Epigramma: 'Uni Crassitio se credere Smyrna probavit, Desinite indocti conubio hanc petere. Soli Crassitio se dixit nubere velle: Intima cui soli nota sua exstiterint.'

Memmius] Hic est C. Memmius, Lucii filius, cui Lucretius libros suos De Natura Rerum dedicavit, quique eo familiarissime est usus. Oratorem non incelebrem fuisse liquet ex Cicerone in Bruto. Meminit ejus

quoque Plinius lib. v. Epistol. 3. ad Aristonem, quo loco et alios quamplurimos recenset, qui sepositis gravioribus nonnunquam studiis, jocosæ et parum severa scriptis consignant. De eo quoque Ovidius lib. II. Trist. 'Quid referam Tictim, quid Memmi carmen, apud quem Nomen adest rebus, nominibusque pudor.'

§ 4 *Vasces quosdam*] Ita hoc loco scribendum primus monuit Salmasius ad Solinum pag. 124. pro quo male antea erat editum, *vasces quosdam*. Vasculum autem idem est quod leve et inane, ut ex optimis Glossis Mss. idem observavit Salmasius ad Historiam Augustam pag. 496. Vocem hanc etiam Livio restituit aub finem lib. XXIV. 'Omnia velut forte congregata turba, vasa et temeraria esse.' Et ipse Gellius quos per 'vascos' intelligat, interpretatur, cum addat 'et insubidos.' Idem alibi dixit, 'inepti et insubidi hominis,' et, 'vasco insubidoque ingenio.' Hinc etiam 'vascæ tibis' dictæ a vasco sono, quem edebant, de quibus videndus Salmasius locis citatis.

'Avappodurlos] Invenustatis.

Operire pallio caput] Hoc est, faciem contegere. Quemadmodum et faciebat noverca illa apud Appuleium lib. x. Miles. privignum de amoribus alloquens: 'Et ubertim allacrimans, laciniaque contegens faciem, voce trepida sic eum breviter adfatur.' Sic Myrrha apud Ovidium lib. x. Metamorph. patrem cupiens: 'Pudibundaque vestibis ora Texit; et, O, dixit felicem conjuge matrem.'

Socratem fecisse aiunt] Ita Plato Socratem loquentem introducit in Phædro: 'Ἐγκαλυψάμενος ἑρῶ, ἵνα διττάχιστα διαδράμω τὸν λόγον, καὶ μὴ, βλέπων πρὸς σέ, ὅς, ὅς, ἀσχετῶς διαπορεύμαι. Id est, 'Obvolutus dicam, ut celerius transcurram sermonem, nec ad te respiciens ob pudorem impediari.'

Valerii Aeditui] Citatur et Apuleio in Apologia inter eos qui lasciva car-

mina fecere: quo tempore autem vixerit, cum Veteres sileant, nemo facile dixerit.

Porcii Licinii] Vide Notes supra ad lib. xvii. cap. 31.

Quinti Catuli] Sic optime Vett. Codd. Male in Stephanica editione, aliisque postea editum, *Q. Catulli*. Intelligitur enim Q. Lutatius Catulus; quem summum fuisse Oratorem et Historicum, ex Ciceronis elogio, quod de eo in Bruto perhibet, manifestum; ubi eum ex incorrupta quadam Latini sermonis integritate commendat, et librum de consulatu et rebus suis gestis molli et Xenophontelo genere sermonis conscripisse ait. Consulatum quippe gessit Q. Lutatius Catulus cum C. Mario iv. ann. U. C. DCCL. In Poësi autem, cum animum ad eam applicaret, eum non seria, sed venustates et jocosa argumenta quærere solitum, apparet quoque ex Plinio Juniore lib. v. Epist. ad Aristonem. Adfert et Cicero lib. i. De Natur. Deor. ejus Epigramma in Roscium puerum, quem amore prosequabatur, hujusmodi: 'Constiteram ex Oriente auroram forte salutans, Cum subito a lævo Roscius exoritur. Pace mihi liceat Cælestes dicere vestra, Mortalis visus pulchrior esse Deo.'

§ 5 *Subidus*] Adr. Turnebo Advers. lib. xvii. cap. 1. *Subidus* deduci videtur a sue: ut turpis sit, et sui similia, et ineptus. Quasi dicat, Ego tacitus et mutus, ut sus adsto, neque explico, quid me urat, quidque a te poscam, ita duplo pereor. Sic *subidus* idem erit, quod *insubidus*, nisi quod particula in magis adhuc augere videatur. A Turnebo autem dissentit C. Barthius Adversar. lib. xxxvii. cap. 4. et Poëtam nihil aliud velle dicere putat, quam scientem, videntemque, quod Plautus ait, se perire, duplici velut tormento. Unde et ipse in eam sententiam *sabidus* scribendum arbitratur, cui contrarium erit

insubidus, non secus, atque *salsus* homini *insulcus* opponi solet. Sed negari omnino cum illo suo *sabidus* videtur Barthius. Poëta enim repetit hoc ultimo versu, quod antea dixit, 'verba labris abire,' et, 'sibi subido perpectus sudorem manare;' itaque dicit, cum 'tacitus' et 'subidus' sit, se duplo perire. 'Subidus' autem videtur a 'subando' esse. Quasi Poëta dicat, se, cum libidine æstuet, et tamen tacere cogatur, ideo duplo perire.

Itam non potis est] Ita et Scaliger. Turnebus tamen Advers. lib. xiv. c. 18. non satis intelligi commodè posse arbitratur hunc versum. Legit itaque: *Itam nam potis est vis sava extinguere venti*. Et sane hoc modo sensus commodissimus redditur; possis etiam non minus commodè legere: *Itam sat potis est vis sava extinguere venti*. Vel si malis: *Itam onnem potis est*, &c. Ut corruptela ex scripturæ compendio orta fuerit.

§ 6 *Si digito attigero*] Hoc est, si vel levissime et perfunctorie attigero. Proverbialis enim locutio est, de levissimo tactu, 'rem digito tangere.' Sic Cicero Tuscul. Quæst. lib. v. 'Lælius si digito quem attigisset, pœnas dedisset.' Appuleius lib. iv. Miles. 'Nemo quisquam fuerit ausus quamvis jacentem bestiam vel digito tangere.' Utitur et Justinianus in Institution. l. iv. De publ. judic. § ult. 'Ut vobis possibile sit summo digito, et quasi per indicem tetigisse.'

Aufugit mi animus, &c.] Observat Vossius Institut. Poëticar. lib. iii. cap. 11. hoc epigramma esse e Græco versum, ac Catulum tantum pro *Κηρυκῶν* nomine, reposuisse 'Theotimum.' Quod cum Gellius aut nesciret, aut non attenderet, ausus est Latinum hoc opponere Græcorum lepori.

CAP. x. *In scimpodio Græciensis*] Scimpodion erat lectulus discubitorius, quod unum tantum hominem

capiebat. Hesychius: *Ἀκμῶδιον*, ἐπὶ τοῖς κλισίοις, μονοκάλιον. Quibus ad mensam uterentur, sed etiam corpore lasso, aut debilitato, ut hoc loco. *Ἀκμῶδιον* autem diminutivum est a *σκιμῶν*, quod a Polluce Onomast. lib. x. c. 7. inter κλωνῶν genera refertur. Hesychius et Suidas *κράββατον*, hoc est, 'lectum humilem' esse dicunt. Item Scholiastes Aristophanis in Nubibus ad istud: *Κάθισε τοῖνον ἐπὶ τὸν ἱερὸν σκίμῶδα*, notat. *σκίμῶδα* ab Atticis vocari *κράββατον*; et *σκίμῶδιον* proprie dici τὸ χαλὸν κράββατιον. Nam *σκιμῶδες* Veteribus esse τὸ χαλῆναι, id est, 'claudicare': quod et notat Suidas. Enstatbins vero ad Homerum scribit: *σκιμῶν, κλῆν ἐνθαλῆς, καὶ χθαμαλῇ, πελάζουσα τῇ γῇ*. 'Scimpos, lectus villis et humilis, terram attingens.'

Speciemque: interrogavit, &c.] Ita Magnus Salmasius alicubi ad Historiam Augustam pag. 338. hunc Gellii locum adducit, omisso τῇ *veris*, quod in quibusdam Vett. Edd. reperitur hoc modo: *speciemque veris; interrogavit, &c.* Quod omnino sensum turbat. De Balneis enim vernis a privato homine exstruendis hic aliquid somnare, ut fecit olim Mosellanus, absurdum omnino videtur. Hiemalium quidem et Aestivorum thermarum in Veterum scriptis nonnumquam fit mentio, non tamen nisi a principibus viris exstructarum; Vernarum vero nusquam, quod sciam; et tamen si fieret, non ideo hæc verba *speciemque veris*, eo commode trahi possent, ut significarent Frontonem ex variis balnearum formis et speciebus, vernarum balnearum formam, speciemque elegisse.

Pecuniam conspectus] Pecuniæ conspectus, ut bene observat Salmasius loco citato, est *διατίκσις*, et summa pecuniæ, qua erat opus, ad earum balnearum absolutionem. Eodem modo Græci *σύνολον* appellant. Glossæ Philoxeni: 'σύνολον, taxatio.' Sic em-

dem Glossæ 'æstimatum' explicant: *τὴν σύνολον, ἥτοι ἐξαγγυρισμένον. ἥτοι διατίκσιον.*

Scetertia ferme trecenta] Hoc est, trecenta ferme millia sestertium, sive, trecenta millia nummum; quæ efficiunt in moneta Belgica Caroleos, sive Florenos 15000.

§ 2 *Et præter propter, inquit, alia quinquaginta*] Hoc est, circiter quinquaginta, plus minus quinquaginta, ut bene explicavit Salmasius, et statim melius intelliges. Quinquaginta autem sestertia valent Caroleos 2500.

§ 3 *Deculpatumque verbum*] Hoc est, culpæ notis confixum, ut rejectitium et damnatum. Vide Notas supra XVII. 2.

Otio qui nescit uti, &c.] Vossius in Castigationibus ad Fragmenta Veter. Tragicor. quia planum est, Chorum hunc non ex mulieribus, sed ex militibus constituisse, propter hæc verba: 'neque domi nunc nos, nec militiæ sumus.' colligit, eos cum ob maris malaciam Aulide morarentur, hunc in modum de otio fuisse conquestos, quod negotio ipso molestius foret. Numeros autem esse trochaicos, eosque sic legendos censet: *Otio qui nescit uti, plus habet negotii, Otii minus, quam cum est negotium in negotio. Nam cui quod agat institutum est, is nullo negotio Id agit, studet ibi, mentemque atque animum delectat suum. Otioso in otio animus nescit, quid quidem velit. Hoc ita est, neque nunc nos domi, neque militiæ sumus. Imus huc, hinc illuc: cum illuc ventum est, ire illinc lubet. Incerte errat animus, præter propter vitam vivitur. In quorum versuum sensu nihil erit quod desideres, modo in ultimo cum Salmasio legas, præter propter vitam vivitur: quomodo et nos edendum curavimus.*

Præter propter vitam vivitur] Germana hæc plane lectio, ut vult Salmasius ad Solium pag. 879. pro quo perperam in Editionibus legebatur, *præter propter vitam vivitur. Quod viri docti*

ita explicabant, 'vivitur præter propter vitam : ' quam sententiam etiam affingebant huic Satyrico versui : ' Et propter vitam vivendi perdere causas.' Quo nihil alienius. Alii etiam aliter in ejus expositione nugabantur. Nam, ut optime ait Salmasius, *præter propter* absolutum est, ut 'plus minus,' 'usque deque,' 'ultrō citroque,' et similia. Sic qui recte otia sua ponere nesciunt, nec ullum vivendi ordinem tenent, nihilque penæ aut certi habent in vita instituenda, hi 'præter propter vivere' dicuntur, id est, interdum hoc modo, interdum alio, absque ulla certa ratione, τῇδε κακίῳ περιεχόμενοι. De hoc hominum genere Persius Sat. III. 'Est aliquid quo tendis, et in quo dirigas arcum? An passim sequeris corvos testaque lutoque, Securus quo pes ferat, atque ex tempore vivis?' Hi sunt, quibus 'vita vivitur præter propter;' quibus nunc illud, nunc aliud placet, modo propius, modo longius absunt ab hoc, vel illo vivendi proposito. Veteribus 'propter,' idem quod juxta. Plautus, 'propter accubat,' At. 'præter,' idem quod extra; ut illo Proverbio : 'Ita fugias ne præter casam : ' id est, ne longe a casa. Apud Tertullianum, 'præter urbem,' id est, extra. Hinc 'præter propter,' ut 'ultrō citro,' 'plus minus.' Atque in ea significatione ponitur paulo ante apud Auctorem nostrum, ut modo monitum, in istis verbis, 'et præter propter alia quinquaginta,' hoc est, circiter quinquaginta, plus minus quinquaginta.

CAP. XI. *Ponit versus Platonis*] Bene animadvertit Stephanus Titlographum hic minime sibi constare, sed commentum suum detegere; cum hæc non itidem, ut in aliis plerisque titulis legimus, ex Gellii persona dicantur, sed tanquam a quopiam, qui de Gellio loquatur.

Dignantur] Digni habentur.

Qui eos Platonis esse Philosophi as-

firman] Quorum sententiam etiam sequitur Diogenes Laërtius in Platone; ubi hæc aliaque epigrammata amatoria a Platone conscripta, in medium adfert.

Τὴν ψυχὴν, Ἀγάθωνι φιλῶν] Id est, 'Suavia dans Agathon animam ipsam in laura tenebam, Ægra etenim properans tanquam abitura fuit.'

Ἐπὶ χελεσὺν ἔσχον] De hujusmodi amantium deliciis Theocrit. Oarist. AB' αὐτὰν δυνάμει καὶ τὰν ψυχὴν ἐπιβάλλων. Id est : 'Utinam possem ipsam etiam animam adiacere.' Et Venns apud Blonem in Epitaph. Adonidis : Τοσοῦτόν με φίλασεν ὅσον ζῶν τὸ φίλαμα, Ἀχρὺς ἀπὸ ψυχῆς ἐς ἐμὸν στόμα κ' ἐς ἐμὸν ἦπαρ Πνεῦμα τοῦ βίου. Id est : 'Tantillum me osculare donec vivit osculam, Donec ab anima in meum os, et in meum jecur Spiritus tuus fluxerit.' Unde ille apud Petronium : 'Et transfudimus hinc et hinc labellis Errantes animas.' Et Manilius lib. v. 'Oscula et in proprias animum transferre medullas.' Sic Aristænetus lib. II. Epist. 7. de amantibus oscula commutantibus : Ἐγγὺς μὲν στόματος ἡ καρδία, ἡ δὲ ψυχὴ τῶν θυρῶν. Id est, 'Tum cor proximum ori, proximæque anima janue suæ.' Et lib. eod. Epist. 19. multo adhuc expressius : Καὶ ἀλλήλων συνἀπείλωσιν ἑμφ' οὐ μόνον στέρνῳ ἀρπύζοντες, ἀλλὰ καὶ φιλήμασιν ἐπισπώσονται τὰς ψυχάς· τοῦτο γὰρ φίλημα δύνανται καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ βούλεται. σπώδονται αἱ ψυχὰς διὰ τῶν στοματίων πρὸς ἀλλήλας, καὶ περὶ τὰ χεῖλη συναντήσωσιν καὶ ἡ μῆξις αὐτῇ γλυκεία γίνεται τῶν ψυχῶν. Id est, 'Atque frui sunt ambo mutuis gaudiis; non admotis solum pectoribus, sed junctis per oscula ipsis etiam animis. hoc enim osculum potest; hoc petit. Festinant invicem ad sese animæ per ora, concurruntque circa labia; sitque ibi coitus animarum dulcissimus.' Achilles quoque Tatius lib. II. Clitophontem ita loquentem introducit : Αἱ γὰρ τῶν στο-

μάτων συμβολαί κρινόμεναι, καὶ πέμπου-
σαι διὰ τῶν στεφάνων ἡδονήν, καὶ ἔλκουσιν
ταὶ ψυχὰς τὰ φιλήματα. ‘Nam labio-
rum contactus, dum voluptatem in
præcordiis serant, animos ad sese ma-
tuo suaviandum trahunt.’ Ac eodem
libro paulo post etiam omnia com-
plectentem hoc modo: Πρὸς δὲ τὸ τέρ-
μα αὐτῆς τῆς Ἀφροδίτης ἡ γυνὴ γενομένη
πέφκεν ἀσθμαίνειν ὑπὸ καυματώδους ἡδο-
νῆς. τὸ δὲ ἄσθμα σὺν πνεύματι ἔρωτικῷ
μέχρι τῶν τοῦ στόματος χειλέων ἀνα-
θερῶν, συντηγχνάει πλανωμένη τῷ φιλή-
ματι, καὶ ζητοῦντι καταβῆναι κάτω. ἀνα-
στρέφει δὲ σὺν τῷ ἄσθματι καὶ τὸ φίλημα,
καὶ μυχθὲν ἔπεται, καὶ βέλλει τὴν καρδίαν.
ἡ δὲ παραχθῆσα τῷ φιλήματι, πάλλεται·
αἱ δὲ μετὰ τοῖς σπλάγχνοις ἦν δεδομένη, ἡκο-
λοῦσθαι δὲν ἐλευσθέντα τοῖς φιλήμασιν.
Id est, ‘Sub ipsum congressus finem,
dulcedinis ardore quodam victa mu-
lier anhelare consuevit: anhelitus
autem huiusmodi amatorio spiritu
comitatus ad summa labra pervenit,
errantique osculo, et ad imas pectoris
partes descendere querenti obviam
fit. Tunc basium ipso cum anhelitu
regreditor, amboque in unum coeun-
tes enspulsant, quod basio conturba-
tum salit: ac nisi visceribus nexum
hereret, sequeretur utique, et cum
basiis ascenderet.’

§ 2 *Ὅτι ἄμμοσος*] A Musis non alie-
nus.

Semihulco saviæ] Ut apud Catullum
in Epithalamio ‘Semibianthe labello.’
Hoc est, quod Petronius de ejusmodi
osculum dante, ait, ‘commovebat
valgiter labra.’ Exprimit et Lucianus
ἐταυρ. διαλ. ubi Leænæ inquit:
Ἐφίλουμαι τὸ πρῶτον, ὥστερ οἱ ἄνδρες,
ὅτι αὐτὰ μόνον προσαρμύζουσαι τὰ
χέλη, ἀλλ’ ὑπανόλγουσαι τὸ στόμα. Id
est, ‘Osculabantur me primo, per-
inde atque viri solent, non ipsa mo-
do labia applicantes sed os quoque
subaperientes.’

CAP. XII. *Contra ἀνδρείαν Stoico-
rum*] Nihil vulgatius in Veterum
scriptis hoc Stoicorum decreto: Sa-
Delph. et Var. Clas. A. Gell.

pientem Apathem, et Imperturbabi-
lem esse, affectibusque non commo-
veri. Quomodo autem ex Stoicorum
mente intelligendum, uberius expli-
cat J. Lipsius Manuduct. ad Stoic.
Philosoph. lib. iii. c. 7.

§ 3 *Deputantem*] Hoc est, ‘ampu-
tantem,’ ut mox dicit.

Stolones] Stolo proprie dicitur id,
quod a radicibus circum arbores enas-
citur, ut est apud Varronem lib. ii.
de R. R. cap. 2. ‘Fruticationem in-
utilem’ appellat Plinius lib. xvii.
cap. 1. ubi scribit ‘Stolonum’ cog-
nomen Licinix genti adhæsiæ, a
pampinatione inventa. Glossæ Phi-
loxeni scribunt *Stulo* per u, atque
explicant *παράφυς*. In Onomastico
Veteri: ‘Stolones, παράφυδες.’

Alque decretos amputantem] Ita edi-
dit Stephanus. In Vett. Edd. est,
atque *decerptos amputantem*. Quod
sensus non admittit, nisi legas, ne-
que *decerptos amputantem*. Cod. Tor-
naes. habet, *decretos*, unde alii faciunt
desertos; et Stephanus inde fecit *de-
cretos*. Quod hoc loco debet esse a
‘decreasco;’ sed quomodo in vulgari
significatione hic locum habere pos-
sit, non video. Nisi forte quis puta-
verit ‘decretos’ hic significare ‘ex-
cretos,’ ab ‘excrecendo.’ Nam hoc
modo stolones proceros atque excre-
tos amputare, optime dici potest.
Aliquis etiam forte hariolabitur ‘de-
cretos’ hic esse positum, pro, ‘par-
vos,’ sive ‘non adeo altos.’ Ut Gel-
lius dicat, vicinum istum tam proce-
ros, quam parvos stolones amputasse.
Ego tamen malim legere, *excretos*,
hoc est, enatos.

§ 4 *Frutecta atque virgulta*] Per
‘frutecta’ et ‘virgulta’ hic ipsos
frutices, et arbores Gellius denotare
videtur. Quod et facit Solinus cap.
24. ‘Id fructectum situ brevi nasci-
tur.’ Ubi ‘fructectum’ pro frutice
ponitur. Quod valde improprie fit,
cum fructectum et virgultum prop-
ria loca sint arboribus et fructibus

5 K

consita. Ut apud Plinium, 'Herbis passim per frutecta nascentibus.' Fructum autem dicitur per syncopen pro 'fruticetum.' a frutice, quomodo a 'salice,' 'salicetum,' 'salictum,' a 'carice,' 'caricetum,' 'carcetum.'

CAP. XIII. *Stabant forte una in vestibulo Palatii*] Salutandi proculdubio Cæsaris gratia; ut infra lib. xx. cap. 1.

Festus Postumius] Barthius Adversar. II. cap. 3. arbitratur hunc Postumium Festum eundem esse, cujus de Verborum significatione libros aliquos habemus, et qui vulgo Sextus Pompeius Festus vocatur: pro quo ille rescribendum putat *Postumius Festus*, ut hic apud Gellium legitur. Sed cum nullo plane fundamento id fiat, satius Barthius ista conjectura supersedisset.

Pumilio] Et hoc quoque a Græco factum esse, notat Scaliger ad Festum. 'Pumilio' enim est ex *πυγμάλων*, atque idem est quod 'Pygmæus'; quod ipsum quoque est a *πυγμή*; ita ut *πυγμαῖος* sit idem ac æqualis *πυγμῆ*. Dicitur etiam 'pumilus': quod etiam de bestiis dicitur; ita Columella lib. viii. cap. 2. 'pumilas aves' dixit, et Plinius lib. x. cap. 66. 'pumilas gallinas.'

§ 2 *Ndovs enim Græci vocaverunt*] Vide Notas supra ad xvi. 7. Faciunt huc illa Aristotelis lib. v. Histor. Animal. cap. 24. ubi scribit: *Οἱ δὲ καλούμενοι γίνοι, γίνονται ἐξ ἴππου, ὅταν νοσήσῃ ἐν τῇ κήσει, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀνθρώποις οἱ νάνοι, ἐν δὲ τοῖς δει τοῖς μετέχουσιν καὶ ἔχει δὲ, ὥσπερ οἱ νάνοι, ὁ γένος τὸ αἰδοῖον μέγα.* Idem Aristoteles in Problematis Sect. 10. Probl. 14. quærit, quam ob causam nani, ac pygmæi fiant.

'Ακαλῆς] Ita Vett. Codd. quod Comædiæ nomen merito quibusdam suspectum est; unde et malunt *'Ακαλῆς*, quasi dicas, 'Minime plorans.' In Steph. Ed. est *'Ακαλῆς*. Nusquam

tamen alibi Veteres inter Aristophanis Comædias alterutro nomine quandam referunt.

Laberio] Supra lib. xvi. c. 7. Auctor noster notavit Laberium 'nannum' pro 'pumilione' dixisse.

§ 3 *Helvii Cinnæ*] Cæus et meminit Gellius hujus libri cap. 9. ubi vide Notas ad xvi. 7.

Geniana per salicta] Ita Stephanus edidit. In vulgatis erat, *genii nana per salicta*. Unde Dausquius in Orthograp. nov. et antiq. Vol. 2. faciebat, *geniua per salicta*. Barthius vero Adversar. I. iv. cap. 10. reponit, *geniata*, id est, Genio quopiam habitata: ut ipse quoque apud Statium Papium reposuit, *moles geniata*, de Colosso Domitiani, cujus Genio locum subditum Statius laborare dicit. Putat tamen in Cinnæ verbis aliquid hic proprii nominis latere. Sed in quo eruendo frustra laboretur. Quod tamen non deterruit Vossius, qui minus in Etymologico hoc loco legendum censeret: *Genusina per salicta*, vel, *Bebiana per salicta*; quia *Genusini* ac *Bebiani* (qui in quibusdam Frontini Codd. *Veviani* vocantur) Apulia populi sunt Plinio lib. III. Histor. Natural. cap. 6.

CAP. XIV. § 2 *A et O semper principes sunt, &c.*] Non adeo difficilis hic Nigidii locus. Nam de Diphthongis Nigidium loqui, satis manifestum.

Inter litteram N et G est alia via, &c.] De hoc medio sono inter N et G, quem Nigidius hoc loco per N adulterinum fieri dicit, vide quæ disserit Vossius lib. I. de Arte Gram. cap. 20. Nostri enim non est hanc diutius immorari.

Angaria] Vox a Persis accepta; quomodo vocabant Cursum publicum a Cyro Persarum rege primam institutum, ut est apud Xenophontem Cyropæd. lib. VIII. Cyrus enim ut brevissimo tempore omnium eorum, quæ in remotissimis regni sui locis hinc inde gererentur, certior fieri posset,

Cursores regios, *Angaros*, item, *Asiandos* Persis dictos, instituit, qui ad certas stationes et mansiones mutatis equis et hominibus, quam celerrime mandata perferrent. Suidas: 'Ἀγγαροί. οὗτοι ἐκάλουν οἱ Πέρσαι τοὺς βασιλέας ἀγγέλους. Item: 'Ἀγγαροὶ οἱ ἐκ διδοχῆς γραμματοφόροι. οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ Ἀσιάνδαι. τὰ δὲ ὀνόματα Περσικά. Quia vero hi Cursores publici jus habebant enjavis equos, aut naves, atque adeo ipso etiam homines rapiendi ad cursum, inde factum, ut Græci suum

ἀγγαρεύειν, et Latini etiam 'angariare' pro 'cogere' usurparint. Unde in Glossis Isidori, 'Angario,' 'cogo:' et ita apud Ulpianum l. xv. D. de privil. veter. legitimus: 'Naves eorum angariari posse Ælio Firmico et Antonio Claro, veteranis rescriptum est.' Eodem modo Vulgatus interpres Matth. cap. v. vs. 41. et cap. xxxvii. vs. 32. Hinc etiam ἀγγαρεία, ut est apud Suidam, pro coacta servitute, sive ministerio, quod quis coactus obit.

LIBER XX.

CAP. I. *Inquisitis exploratisque multis urbium legibus*] E variis enim locis et civitatibus Græciæ, non Græciæ modo, verum quæ et in Italia erant, petitiæ Leges XII. Tabularum. Sic enim suaserat T. Romilius in Senatu, cujus verba referuntur a Dionysio Halicarnasæo lib. x. Κεφάλαιον δ' ἐστὶν ὃν ὁμῶν παραῖναι, πρέσβεις ἐλθεῖν, τοὺς μὲν εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις τὰς ἐν Ἰταλίᾳ, τοὺς δὲ εἰς Ἀθήνας, οἵτινες αἰτησάμενοι παρὰ τῶν Ἑλλήνων τοὺς κρατίστους νόμους, καὶ μάλιστα τοῖς ἡμετέροις ἀρμόττοντας βλοῖς ὁκνοῦσι δεῦρο. Id est, 'Summa eorum quæ vobis suadeo, hæc est, ut Legatos eligatis, et partim in Græciæ urbes quæ sunt in Italia, partim Athenas mittatis, qui leges optimas, et nostris moribus maxime convenientes petant, atque huc afferant.' Quod ita etiam factum postea narrat idem Dionysius libro eodem: 'Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ καιρῷ παρεγένοντο ἀπὸ τ' Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνίδων πόλεων οἱ πρέσβεις, φέροντες τοὺς νόμους. Id est, 'Eodem tempore reversi sunt Legati cum Legibus quas afferebant Athenis, et ex aliis Græciæ urbibus, quæ in Italia erant.' Idem tradit Livius lib. III.

'Missi Legati Athenas, jussique inclytas leges Solonis scribere, et aliarum Græciæ civitatum instituta, mores, juraque noscere.' Atque hoc modo capiendus Tacitus Annal. lib. III. ubi scribit: 'Creati Decemviri, et accitis quæ usquam egregia, compositæ XII. Tabulæ.'

§ 2 *A quo tempore ad hunc diem, anni esse non longe minus septingenti videntur*] Gellium floruisse temporibus Antonini Pii, obisse vero circa initium Regni Marci Aurelii Antonini Philosophi, ex scriptis ejus facile colligi potest, et supra etiam ad Præfationem notatum est. M. Aurelius Antoninus vero cum L. Ælio Vero successit Antonino Pio anno U. C. DCCCXIV. Quomodo itaque verum esse potest, quod hic scriptum est, a tempore Legum XII. Tabularum, quas modo dixit conscriptas an. U. C. cce. ad hunc annum, quo Sextus Cæcilius, præsentè Gellio, cum Favorino hanc Dissertationem habuit, effluxisse non longe minus an. septingentos. Sed omnino a Librario in annorum numero erratum puto, et Gellium scripsisse, anni esse non longe minus sexcenti videntur. Hoc modo sermo hic

a Sexto Cæcilio sub Antonino Pio habitus fuerit.

§ 3 *Capite pœnitur*] *Al. capite punit.* Capitis quidem pœnam in desuetudinem postea abiisse, satis constat ex Juri nostri libris, ubi ex Edictis Prætorum Judex, qui dolo malo perperam et inique judicaverit, dicitur litem suam facere, hoc est, si evidens arguatur ejus vel gratia, vel inimicitia, vel sordes, ut ait Ulpianus l. xv. § 1. D. de Judic. Sed et lege Julia repetundarum exilii, vel gravior pœna constituta est in ejusdem criminis reos, ut videre est ex l. i. l. iii. l. vii. pr. et § 1. D. de leg. Jul. repetund. Sed et Imp. Gratianus, Valentinianus et Theodosius AAA. in Cod. Theodos. lib. ix. tit. 27. ad leg. Jul. repetund. leg. 5. rescribunt, privatarum litium cognitorem eundemque mercatorem parem capitis et vitæ, quæ peculatus reos consuevit involvere, jacturam subitum.

Furem manifestum] Huc faciunt quæ supra notata ad lib. xi. cap. 18.

Nocturnum autem furem] Vide Notas supra ad lib. xi. 18.

Sapientiæ studiosissime] Quasi Græce diceret, *Φιλοσοφώτατε*.

An aut judicis illius perfidiam, &c.] Ad hanc mentem Cicero lib. iv. in Verrem dixerat: 'Non flagitiosum tantum, sed omnium etiam turpissimum, maximeque nefarium mihi videtur, ob rem judicandam pecuniam accipere, precio habere addictam fidem et religionem.'

Pro disciplina sectæ] Erat quippe Favorinus Academicus.

Situ atque senio emori] Sic supra lib. ii. cap. 24. Auctor noster: 'Le-gibus istis situ atque senio oblitteratis.'

§ 4 *SI. INJURIAM. FAXIT. ALTERI. &c.*] Vide Notas supra ad xvi. 10. et iis adde, quæ apud Pariatorem Leg. Mosaicar. et Roman. tit. v. Paulus paucis immutatis quasi ex Leg. xii. Tab. adducit. *Injuriarum actio aut*

legitima est aut honoraria. Legitima ex lege duodecim Tabularum: QUI. INJURIAM. ALTERI. FAXIT. QUINQUE. ET. VIGINTI. SESTERTIORUM. PœNAM. SUBIT. Ubi, auctis quippe civium Roman. facultatibus, computatio fit ad 'sestertium,' quæ prius ex Leg. xii. Tabul. ad 'assem' fieri solebat.

Palma verberare] Depalpatio itaque etiam species levioris injuriæ ex xii. Tabul. habetur, ut manifestum ex hoc L. Veratii exemplo, a Gellio hic ex Labeone relato: unde levior injuria non tantum verbis, sed etiam re, puta depalnatione fieri potest. Ineptissimè itaque, ut bene animadvertit J. Gothofredus ad Leg. xii. Tabul. qui hocce legis xii. Tabul. caput ad injuriam, quæ verbo fit, restringunt.

Recuperatores] Recuperatores dicebantur iudices a Prætoribus dati, qui præfecti erant recuperandis reddendisque; sic dicti a recuperando, quod per eos suum quisque recuperare posset; neque tantum de bonis inique ablati, verum etiam de æstimandis injuriis eos cognitionem habuisse ex hoc Gellii loco manifestum. Recuperatores sæpius apud Veteres exstat mentio; quodque eorum fuerit officium, præsertim colligi potest ex Oratione Ciceronis pro Cæcina, quam ad recuperatores habuit. Meminit et Plautus Bacchid. Act. iii. Sc. 3. 'Postquam quidem Prætor Recuperatores dedit, Damnatus demum vi coactus reddidit Ducentos, et mille Philippum.' Vide etiam Festum in 'Reciperatio.' Hinc 'recuperatorium judicium' apud Ciceronem lib. ii. de Inventionem, Suetonium in Vespasiano, Plinium lib. iii. Epist. ad Maximum, quod per hujusmodi iudices datos exercebatur.

§ 5 *SI. MEMBRUM. RUPIT.*] Vide Notas supra ad xvi. 10. De hoc Leg. xii. Tabul. capite ita Festus: 'Talionis mentionem fieri in xii. ait Verrius hoc modo: *SI. MEMBRUM. RUPIT. NI. CUM. EO. FAXIT. TALIO.*

ASTO. Neque id quod significat indicat: puto, quia notum est; permittit enim Lex parem vindictam.'

§ 7 *Sed quæso tecum tamen*] Ita primus reposuit J. Lipsius lib. i. Elect. cap. 21. pro quo vulgo erat, *sed quæso te, cum tamen degr.* Hoc modo pendula erat sententia, et aliquid deesse videbatur. Quæ sibi constat, reponeudo antiquum sermonis genus, *quæso tecum tamen*: quomodo dicebant, pro 'quæso te.' Plautus Asinaria: 'hanc jube orare mecum.' Ennius: 'tecum precibus pater orat.'

Rogatione illa Stolonis jugerum de numero præfinito] Legem Licinii Stolonis designat, qua cautum erat pœna x. m. æris, ne quis plus quingenta jugera possideret. Vide Notata supra ad vii. 3.

Plebiacito Voconio, de coercendis mulierum hæreditatibus] Q. Voconium legem tulisse, 'Ne quis census hæredem virginem mulieremve institueret,' supra vii. 13. ex Cicerone lib. i. in Verrem cap. 42. notatum est. Ubi census est, qui centum millia sestertium possideret, et in censum detulisset, ut notat Asconius Pædianus ad dict. lib. cap. 40. Quod vero ibidem additur, quæ et communior Jurisconsultorum et Antiquariorum sententia est, quasi Dio lib. lvi. ubi de lege Voconia sic scribit: Τὼν δὲ γυναικῶν τισὶ καὶ παρὰ τὸν Οδοκόνιον νόμον, καθ' ὃν οὐδεμία αὐτῶν οὐδενὸς ὑπὲρ δύο ἡμισυ μυριάδας οὐσίας κληρονομαῖν ἐξῆν, συνεχόρησε τοῦτο ποιεῖν. quasi, inquam, Dio diceret lege Voconia cautum esse, 'mulieribus non licere ultra viginti quinque millia sestertium hæreditate capere.' Id enim significari volunt hæc verbis: καθ' ὃν οὐδεμία αὐτῶν οὐδενὸς ὑπὲρ δύο ἡμισυ μυριάδας οὐσίας κληρονομαῖν ἐξῆν. Quæ Hotomanus explicat de quadrante omnium bonorum ejus, qui census, hoc est, centum millia sestertium professus fuisset. Sed, ut optime notavit Clarissimus Gronovius lib. iii. De Pecunia Ve-

teri, c. 16. Si quod caput legis Voconia de quadrante bonorum fuerit, aliud omnino fuit, ab isto, cujus meminit Dio. Dionis enim verba idem prorsus dicunt, quod Asconius et alii, nimirum, non posse mulierem hæredem existere illi, qui centum millia sestertium possideret. Græci enim sub μυριάδας vocabulo δραχμας subaudiunt. δραχμή autem nunquam pro 'sestertio' sumitur, sed ejusdem est valoris atque 'denarius,' qui quatuor continet sestertios. Sic δύο ἡμισυ μυριάδες erunt viginti quinque millia denarium, hoc est, centum millia sestertium. Et οὐδεμία αὐτῶν οὐδενὸς ὑπὲρ δύο ἡμισυ μυριάδας οὐσίας κληρονομαῖν ἐξῆν, nihil aliud significant, quam mulieres non posse capere hæreditatem alicujus, qui censum haberet majorem, aut non minorem viginti et quinque millibus denarium, seu centum millibus sestertium. Hæc ita breviter, cum non ubivis obvia, ex sententia Celeberrimi Gronovii, hic notare visum; quem adire haud pigeat loco allegato.

Licinia et Fannia] Vide Notas supra ii. 24.

Aliæque item leges sumptuariae] Quarum meminit supra lib. ii. cap. 24.

§ 8 *Verba sunt hæc de lege si. in. jus. vocat*] Sic distinguendum cum J. Gothofredo ad xii. Tabul. ubi recte cum nonnullis aliis statuit primam omnium in xii. Tabul. legem ab hisce verbis inceptiase, si. in. jus. vocat. &c. Ejus autem legis tria aut quatuor fuisse capita sive membra vult, quorum ultimum hic Gellius laudat hisce verbis: 'Verba sunt hæc de lege. si. in. jus. vocat. si. morbus.' &c. Quorum sententia est: caput hoc xii. Tabularum si. morbus. ævitas. vi. &c. legis, cujus prima hæc verba sunt, si. in. jus. vocat. membrum esse. Nonnullis enim Veterum in more fuisse, cum e xii. Tabulis legis alicujus caput aliquod referrent, legis principium illi ἀπὸ τοῦ

κοινὸν præmittere, non solum ex hoc Gellii loco, verum etiam ex Cicerone lib. xi. de Legib. et Porphyrione ad Horatii lib. i. Sat. 9. quoad hanc ipsam legem primus observat idem Gothofredus in Notis ad Tabulam i. Quemadmodum hodie adhuc quamplurimi, cum legis alicujus caput, sive, ut vocant, *παράγραφον* laudant; prima legis ipsius verba prænotare ferme solent. Quem capitulum ex XII. Tabulis laudandorum morem a Gellio hoc loco usurpatum qui nesciebant, hoc caput apud Gellium sic concipiebant, et corrumpebant: SI. IN. JUS. VOCATO. MORBUS. &c. ut fecit Hotomannus; vel ut Fr. Balduinus: SI. QUIS. IN. JUS. VOCATUR. SI. MORBUS. &c.

ÆVITAS. VÆ] Ævitas hic usurpatur pro ea, quæ alias apud probatos auctores dici solet 'mala ætas,' id est, senectus, sive senium: cui contraria 'ætas bona,' item 'bonum tempus;' id est juvenus, ut apud Senecam Epistol. 1. 'bono tempore uti incipias.' Et Epistol. 47. 'bona ætas est.' Vide Nonium Marcellum in 'Senium.'

VITUM. ESIT] Al. ESIT. pro erit. Sententia legis est: Si morbus aut senectus impedimento fuerit alicui in jus vocato, nimirum, quo minus ire possit, &c.

SI. NOLET] Perperam Rævardus ad leg. XII. Tabul. hic legendum censet, SI VOLET ARCEAM; NE STERNITO. quasi Decemviri postulanti arceram reo sterni vetarent. Sed probum est, ut habent omnes libri: SI NOLET, qui in jus vocabit scilicet, id est, 'actor,' si nolit arceram sternere in jus vocato, ad id præstandum cogi nequit. Atque ita legendum omnino confirmatur verbis Varronis apud Nonium in 'Arcera,' e Satyra ejus, quæ γεροντοδιδάσκαλος inscripta: 'Vehabatur,' inquit, 'cum actore vehiculo senex aut annosus, cui arceram, si non vellet, non sterneret.' Ita lo-

cum hunc a viris doctissimis etiam conclamatum, optime restituendum censuit doctissimus Jurisconsultus J. Gothofredus. Ubi itidem 'si non vellet' de actore intelligendum.

Cum febris rapida et quercera] Festus ex emendatione Scaligeri: 'Querquera febris, dura ac gravis; quam quidam a quercu dictum putant; quod id genus arboris cum grave sit ac durum, tum in ingentem evadat amplitudinem. Aurelius Opilius frigidum atque tremementem. Santra eam ex Græco deducit: quia tremorem hujusmodi *κάρκαρον* vocant. Unde dici etiam Carcerem.' Plautus in Frivolaria: 'Is mihi erat billis, querquera, tussis.' Lucilius: 'Jactans me ut febris querquera.' Et alibi: 'Querquera consequitur febris, capitisque dolores.' Querquera verius videtur esse a *κάρκαρος*, quod Hesychius interpretatur *δενδρς*, sive *παρκαρς*, hoc est, 'palpitare,' 'tremere,' 'moveri:' quomodo et accipiendum apud Homerum Iliad. 6. hoc loco: *Κάρκαρε δὲ γαῖα πῶδεςσιν Ὀρτυμένω ἔμυδις*. Hoc modo 'querquera febris' erit, quæ magno frigore et tremore fit. Sunt tamen quibus querquera videtur esse febris calida et sicca; quos inter est Steph. Gucciardus Harmon. Ling. Etymolog. ubi 'querquera' dictum vult a Chaldaico *ܩܪܩܪܐ carkora*, quod exponitur, 'morbis ardens,' 'febris,' 'morbis exurens vehementi calore.' R. Sche-lomoh: 'Est morbus calore medium corpus afficiens, quo qui laborat semper bibere appetit aquas.' Quod si quis recipere mallet, posset hic apud Gellium legere: cum febre ardi-da et querquera. Quicquid sit, istud saltem constat, Veteres voce 'querquera' gravem et acutam febrem designasse. Unde etiam Arnobius lib. i. advers. Gentes, inter varia morborum genera a Christo verbo et imperio sanata, etiam 'querqueras

atque intercentes morbos' recensere videretur.

In lege ista] In lege vimirum si. m. jus. vocat. cuius membrum est caput si. morbus. &c.

Alio in loco] Hoc est, in alia lege. Quam J. Gothofredus ad priorem partem secundæ Tabulæ, quæ 'de iudicio ipso' agebat, pertinuisse vult.

Morbum sonticum] Festus: 'Sonticum morbum in Duodecim significare ait Ælius Stilo certum cum justa causa quem nonnulli putant esse qui nocet, quod sontes significet nocentes. Nævius ait: 'Sonticam esse oportet canssam, quamobrem perdas mulierem.' Idem Festus: 'Sontica causa dicitur a morbo sontico, propter quem quod est gerendum, agere desistimus. M. Porcius Cato de Re R. A. Atili, quid dicam causæ existisse, timidusne sis, an impedimento tibi causam sonticam fuisse?' Et alibi: 'Insons, extra culpam: a quo dici quoque morbus existimatur sonticus, quia perpetuo noceat.' Non semel in juris nostri libris 'morbi sontici' mentio, ut in l. l. x. quæsitum, D. de re iudicata, ubi dicitur sonticum morbum existimandum 'qui cuiusque rei impedimento est;' item in l. ii. § 3. D. si quis cautionib. in l. ult. § 1. D. de ædil. edict. et l. cxiii. D. de V. S. In Glossis Philoxeni] 'sonticus morbus,' redditur *ἐπὶ νόσος*, hoc est, 'comitialis.' Et ita accipit Plinius lib. xxxvi. cap. 19. 'Gagates deprehendit sonticum morbum, et virginitatem suffitus.' Quod manifestum ex Dioscoride lib. v. c. 146. ubi de gagatis lapidis virtutibus inquit: *Ἔστι δὲ καὶ ἐπιληπτικὸν ἐν ὄρχος ἐπιθυμιαβὲς*. Sic Appuleius in Apologia ait, 'incenso gagate explorari morbum caducum.' Unde quidam per 'morbum sonticum' in xii. Tabulis designari putent 'morbum comitalem;' quibus non accedo. Cum ex Gellii verbis appareat, Decemviros loqui genera-

tim de quovis morbo gravi et justo, quique rebus agendis impedimentum afferat, sive, ut ipse ait, de morbo vehementiori vim graviter nocendi habente. Et hoc modo Festus 'Sonticum' interpretatur, 'certum,' 'cum justa causa.'

Jumentum] Nonius Marcellus: 'Jumentum a jungendo Veteres dictum putant, G littera in eo nomine attrita. Nam et vectabulum dicunt, quod nunc vehiculum.' Descripsit more suo ex Gellio, cuius tamen mentem non est assequutus. Quid jumentorum nomine comprehendatur, docet Ulpianus l. xxxviii. Ædiles. §. 4. jumentorum. D. de Ædil. Edict. Sed Veteres etiam pro vehiculo dixisse quod adjunctis pecoribus trahebatur, hic ex Gellio discimus.

Arcera] Varro lib. iv. de L. L. 'Brevis vena vehiculum dictum; ab aliis etiam dictum Arcera, quæ etiam in xii. Tabulis appellatur: quod ex tabulis vehiculum erat factum, ut arca, Arcera dictum.' Unde et Nonius Marcellus: 'Arcera planstrum est rusticum tectum nundique quasi arca. Hoc vocabulum et apud M. Tullium et apud Varronem invenitur. Hoc autem vehiculi genere senes et ægroti vectari solent.' Ubi subjicit Varronis verba ex *γεροντοδιδασκαλῆς*, quæ vulgo corruptissima apud Nonium exstant; paulo ante vero jam a nobis ex emendatione I. Gothofredi adducta.

§ 9 *Paupertino*] Vulgo *pauperrimo*. Sed et supra lib. xiv. cap. 6. Gellius 'paupertinas literas' dixit.

Librariis assibus] Primis enim temporibus As pendebat libram pondo. Varro lib. iv. de L. L. 'As ab ære. Dupondius a duobus ponderibus, quod unum pondus assipondium dicebatur; id ideo, quod as erat libram pondo.' Sic enim cum Cl. Gronovio lib. i. de Pecun. Vet. cap. 6. ibi legendum censeo, non, ut vulgo, *libra pondus*. Postea autem assium pon-

dere imminuto, cum librales asses designare scriptores volunt 'æris gravis' nomine eos appellare solent. Et falluntur, qui 'æs grave' et 'æs rude' habent pro eodem. 'Æs grave' enim opponitur assibus unius sextantis, unciae, aut semunciae. 'Æs rude' autem signato. Hoc tantum in usu fuit usque ad Servii tempora; illud vero duravit usque ad primum bellum Punicum, ut testis est Plinius lib. xxxiii. Hist. Natur. cap. 3.

[*Impensiori damno vindicaverunt*] Poenam indicat Paulus apud Collat. Leg. Mosaic. et Rom. tit. v. ex leg. xii. Tabul. nisi quod assium loco, sestertiorum meminit: 'Qui injuriam alteri facit, quinque et viginti sestertiorum poenam subit. Quæ lex generalis non fuit. Nam qui os fregit, si libero, trecentorum; si servo, centum quinquaginta sestertiorum poenam subit.' Sic enim ibi cum Viris doctissimis legendum.

§ 11 *Fidem coluit*] Fides enim pro solemnī et antiquo numine Romanis culta, eique Ædes exstructa in Arce Capitolina haud longe a primario Jovis Templo, ut testatur Cato Censorius apud Ciceronem De Officiis, cum inquit: 'Fidem in Capitolio, vicinam I. O. M. majores nostri esse volebant.' Hujus Ædis originem Dionysius Halicarnassensis lib. ii. et Plutarchus in Numa, ad Numam Pompiliū referunt. Cicero tamen lib. ii. de Natur. Deor. ad Atilium Calatinum referre videtur.

Sic clientem in fidem acceptum cariorum haberi] Faciunt haec, quæ habet Gellius supra lib. v. cap. 13. ubi ex Catonis verbis manifestum, inter patronum et clientem majorem quam inter ipsos cognatos fuisse necessitatem et caritatem; quia patrono pro cliente licebat etiam adversus cognatum dicere testimonium; pro cognato vero adversus clientem non licebat.

§ 12 *Justos appellaverunt*] De die-

bus justis vide Notas supra xv. 13.

Justitium] Vetustissimus liber, notante Salmasio, habet *Justidium*: quod a 'justis diebus' ita dictum videtur. Sed et 'Justitium' rectum videri potest, ut 'solstitium.' Cum jura per illos dies quasi stabant et cessabant, ut 'Sol stare' vulgo creditur per 'solstitia,' quæ *temporalia* dicantur. Sic 'justitium,' quasi 'juri stitium,' et 'justus dies,' quod jura in eo starent et cessarent: ut in hac significatione 'justus' dicatur, in quo jura stat, ut voluit Salmasius in De M. U.

Et ab eo, quibus erant judicati, addicebantur] Sic quidem omnes libri; quod est, Debitores, qui solvendo non essent, a Prætorē creditoribus, quibus erant judicati, addictos fuisse. Posset tamen alieni videri, Gellium forte scripsisse, et *ab eo, quibus erant judicati, abducebantur.* ex lege xii. Tab. in qua est, 'secum ducto.' Quasi Gellius vellet, Debitores a creditore, cui erant adjudicati addictique, abductos fuisse, nervoque aut compedibus vinctos; quod idem foret, atque dicit Lex xii. Tabularum: 'Secum ducto, vincito aut nervo aut compedibus.' Quod sane sensum non minus commodum admitteret, atque facit vulgaris lectio. Addicebantur enim a Prætorē debitores creditoribus; addicti vero abducebantur a creditoribus in servitum. Cum autem libri constanter habeant *addicebantur*, non temere istud mutandum puto.

Nervoquo aut compedibus vinciebantur] Ita legendum cum Maximo Salmasio De M. U. cap. 18. pro quo vulgo, *nervo quoque aut compedibus.* Apud creditorem enim, cum ei judicati addicti essent, 'aut nervo aut compedibus' vinciebantur: ut liquet ex lege xii. Tab. sequenti.

ÆRIS. CONFESSI. &c.] Primum membrum hujus legis supra ad lib. xv. cap. 13. explicatum est.

DEBITI. Q. JURE. JUDICATIS] Al.

Debitique judicatis, ut supra l. xv. c. 13. Male omnino in vulgatis erat, *rebusque jure judicatis*: quod manifestum ex verbis Gellii, qui paulo ante ex mente legis sic scribit: 'Confessi igitur æris, ac debiti judicatis triginta dies sunt dati conquirendæ pecuniæ causa, quam dissolverent.'

POST. DEINDE. MANUS. INJECTIO. ESTO. IN. JUS. DUCITO] Hoc est, obtorto collo in jus ducito, aut rapito. Notum enim, Veteres in eos, qui in jus vocati, non irent, manus injicere consuevisse, eosque obtorto collo ad judicem trahere, aut rapere potuisse. Unde apud Plautum in *Pænulo*: 'Sed quid ego dubito fugere hinc in malam crucem, Priusquam obtorto collo ad Prætores trahor?' Item in *Rudente*: 'opta oculus Rapi te obtorto collo mavis, an trahi.' Et paulo post: 'Ego hunc scelestum in jus rapiam exulem.' Unde ille etiam mox: 'Obsecro, subveni, mi Charmides, Rapior obtorto collo.' Scilicet, in jus. Eodem sensu Græcis ἀνάγχι dici, quando quis reum convictum atque condemnatum in jus traheret, et ἀνάγχιος de reo hujusmodi in jus ducto, sive rapto, multis probat Salmasius de M. U. cap. 17.

AUT. QUIS. ENDO. EM. JURE. VINDICET] Ita Salmasius hanc legis particulam restituit; cum vulgo legeretur: *aut qui endo eo in jure vindicet*. In aliis etiam adhuc pejus: *aut qui pseudo eo in jure vindicet*. Unde Hottomanus faciebat: *aut quis pro eo endo jure vindex sit*. Alii etiam aliter. Sed rectum est, *endo em jure vindicet*, transpositione familiari leg. xii. Tabul. pro, *em endo jure vindicet*, id est, eum in jure vindicet. Sententia legis est: Nisi judicatum faciat debitor, aut aliquis sit, qui eum in jure vindicet, ducito eum ac vincito creditor. Vindex autem quis sit, notatum supra ad xvi. 10.

SECUM. DUCITO] His verbis 'ad dictio in servitutem' designatur, que

Grævis ἀγρωή dicitur, ut ἀγρόγμος, qui Latinis 'addictus': et ἀγρόγμων ποιεῖν, 'addicere,' ut multis explicat Salmasius in De M. U. cap. 17. et 18.

VINCITO. AUT. NERVO. AUT. COMPEDIBUS. XV. PONDO. NE. MINORE. &c.] Ita quidem libri. Melius autem isti, qui legant, *Ne majore, aut si volet, minore vincito*: quibus verbis freni dantur impotentiam oreditorum, ut ne majore possint vincere, minore, si velint, ut possint: hoc modo etiam infra dicitur, 'si volet, plus dato.' Salmasius autem De M. U. cap. 18. legendum censet: *Vincito aut nervo, aut compedibus quindecim pondo ne majoribus; aut, si volet, minoribus vincito*. Vel, si malis, *Vincito aut nervo, aut compede, &c. ne majore, aut si voles minore, &c.* Nam ad compedes pondus referendum, non ad nervum. Compedes enim vincula pedum sunt ferrea, que Græcis πέλαι dicuntur. Glossæ Philoxeni: 'Compedes: πέλαι.' Quia autem ex ferro, inde in eis pondus spectabatur. Demodorus in *Medea* apud Pollucem: Τριακονταλίτραι τὴν νεανίσκῃ πέλαι. 'Trigintilibres juveni indantur compedes.' Et apud Plautum: 'crasse ac ponderosæ compedes.' Nervus autem vinculum quidem etiam erat pedum, sed ligneum, non ferreum, ut optime notat Salmasius De M. U. cap. 18. cui pedes immittebantur, et nervis in eo vincebantur. Unde Glossæ Philoxeni 'nervum' interpretantur ξύλον πέλαι. Sed et 'nervus' Græcis ῥέων absolute dicitur, et ἐν ῥέει δεδέσθαι, qui in nervo vincebantur. In lege Solonis ποδοκάκη vocabatur. Sic enim explicat Lysias in priore contra Theomnestum, ubi ex lege quadam Solonis hæc verba referens: Δεδέσθαι δὲ ἐν τῇ ποδοκάκῃ ἡμέρας τέτταρτον τὸν πόδα εἰ μὴ προστιμήσῃ ἢ Ἠλιαία; Subjicit: ἡ ποδοκάκη αὕτη ἐστίν, ἃ θεόμενος, ὃ νῦν καλεῖται ἐν τῷ ῥέει δεδέσθαι. εἰ οὖν ὁ δεθεὶς ἐξέλθῃ, ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν ἔνδεκα κατηγορεῖται, ὅτι οὐκ ἐν τῇ ποδο-

καὶ κεῖν ἐδέσθαι, ἀλλ' ἐν τῷ ξύλῳ, οὐκ ἂν ἡλίουθον πτόνιν νομίζουσιν; Similiter observat eodem loco Salmasius, Comicos Latinos, qui palliatis docuerunt, quas ex Græco verterunt, pro ἐν ξύλῳ δεδέσθαι, posuisse 'in nervo vinciri.' Unde constat errare eos, qui, Festum secuti, nervum voluist' esse vinculum ferreum, quo pedes vinciuntur. Hoc modo nervus non differret a compedibus, cum tamen in hac lege XII. Tabul. manifesto distinguantur. Verba Festi sunt: 'Nervum appellamus etiam ferreum vinculum, quo pedes impediuntur, quanquam Plautus eo etiam cervices vinciri ait: 'Perfidiose captus. Eo ædopol nervo cervices probas.' Sed nervus omnino e ligno tantum constabat. Quod vero idem Festus e Plauto notat, nervo etiam colla vinciri, id inde factum, quia eodem vinculo ligneo tam cervices, quam pedes, et manus aliquando necti solebant: habebat enim idem lignum quinque locis foramina, quibus collum, manus et pedes inserebantur. Unde et πεντεσύργγον ξύλον vocatur ab Aristophane in Equitibus: Τουτοῦ Δῆσαι ἐκέλευσε πεντεσύργγον ξύλον. Ubi Vetus Scholiastes πεντεσύργγον interpretatur, πέντε πῶδες ἔχον, δι' ἐν ὁπρε πῶδες, καὶ αἱ χεῖρες, καὶ ὁ δράχηνος ἐμβαλλετο. Quatuor enim foramina pedibus et manibus inserendis, quintum collo vinciendo inserviebat: Hesychius: πεντεσύργγον ξύλον, πέντε πῶδες ἔχον, τέσσαρας μὲν εἰς αἱ οἱ πῶδες καὶ αἱ χεῖρες διέφροντο, μίαν δὲ δι' ἧς ὁ δράχηνος. Plura vide apud Salmasium dicto capite.

VINCITO] Non dixit Lex XII. Tabul. *nectito*, unde manifestum, observante Salmasio de M. V. verum non esse, quod vulgo scribunt, 'nectere' verbum esse proprium de debitoribus, qui in vincula dabantur, apud creditorem, nihilque aliud denotare, quam vincere nervo aut compedibus, et 'nexos' proprie dici huiusmodi debitores vinctos: quod secus se ha-

bet. Si enim hoc ita esset, Lex XII. Tabul. non *vincito*, sed *nectito* dixisset. 'Nexus' autem quis diceretur, ex hisce Varronis lib. IV. de L. L. verbis apparet: 'Liber qui suas operas in servitute pro pecunia dabat, dum solveret, Nexus vocabatur, ut ab ære obærat.' Ubi 'nexus' non significat vinctus, sed idem simpliciter quod obligatus corpore, vel oppigneratus: et eodem modo nexus ipse debitor dicitur, cujus corpus pro pecunia credita obnoxium est, quem admodum bona 'nexa,' quæ sunt obnoxia et oppignerata.

QUI. EM. VINCTUM. HABEBIT] In privato scilicet carcere. Veteribus enim Romanis domi suæ privatos habere carceres permissum, in quibus vinctos detinere possent debitores sibi, quod solvendo non essent, addictos. Hinc illæ querelæ apud Livium lib. VI. 'Gregarum quotidie de foro addictos duci, et repleri vinctis nobiles domos, et ubicunque patricius habitat, ibi carcerem privatum esse.' Quomodo etiam lib. XI. ille magno natu, qui se cum veste squalida, promissa barba, capillisque speciem oris efferantibus, ac omnium malorum suorum insignibus in forum projecisset, cætera inter conqueritur: 'Ductum se ab creditore, non in servitium, sed in ergastulum et carnificinam esse,' &c.

LIBRAS. FARRIS. IN. DIES. DATO] Hoc est, Singulas libras farris in dies singulos. Vult itaque Lex XII. Tabul. addicto vinctoque ob debitum idem diarium dari, quod dari solebat servis, Libram nempe farris, ut testis Horatius lib. I. Satyr. 6. 'Regabat Denique cur unquam fugisset, cui satis una Farris libra foret, gracili sic, tamque pusillo?' Nec opus est in hac lege cum Ræcardo *libram*, pro *libras* restituere; multo minus legere cum G. Fornerio Select. lib. I. cap. 6. *libra*, seu *libram S. farris*, id est, *selibram* sive *libram semis*. Qua-

si selibra diarii esset legitimus modus, cum revera legitimo fuerit angustior, ut apparet ex Bibaculo Catonis frugalitatem solito majorem sic describente: 'Quem tres caliculi, selibra farris, Racemi duo, tegula sub una Ad summam prope nutriunt senectam.' Unde et querela illa deparci, sive potius avari forsan mariti, apud Titinnium in Gemina, 'Libram aiebant satis Esse ambobus farris intriti: plus comest Sola uxor.' Frustra etiam, ut bene notat Salmasius de M. U. a viris doctissimis ad hanc legem quæsitum de carceris publici diario, quia modus ejus fuerit solitus dari in publica custodia habitis, et quæ *δεσποτηρίου διατα*. Cum addicti hic tanquam servi ejus, cui judicati addicebantur, haberi solerent; et ideo idem eis diarium dari lex jubet, quod servis in ergastulo aut domi victis præbebatur. Libra nempe farris in dies. 'In dies' autem hic, est in singulos dies; quomodo hac loquendi formula etiam utitur Cato De R. R. cap. 58. ubi de vino familiarum singulis diebus dando ait: 'mense quarto in dies heminas,' et 'mense quinto, &c. in dies sextarius' dandos.

FARRIS] Non assentior Cujacio, qui lib. XI. Observat. cap. 22. per 'libras farris' in Legibus Decemviralibus intelligi vult 'libras panis.' Sed potius cum Marcilio ad Leg. XII. Tab. 'far' de pulte 'farrea' capiendum puto; utpote qui antiquus Romanorum victus fuit, domi et militiæ usurpatus. Plinius lib. XVIII. cap. 18. 'Pulte non pane vixisse longo tempore Romanos, manifestum est.' Valerius Maximus lib. II. cap. 5. 'Erant adeo continentiæ attenti' (Majores nostri) 'ut frequentior apud eos pulvis usus quam panis esset.' Et ad hunc veterem morem Juvenalis respiciens Sat. XIV. inquit: 'Grandes fumabant pulvisibus ollæ.' Hinc etiam 'Pultraphagi barbari' Plauto dicuntur. Sic idem Marcilius recte mo-

net apud Livium lib. IV. in narratione de Sp. Mello, 'farris libras,' non frumenti, sed 'pultis' accipiendas; ut et lib. V. in M. Manlio 'se libras farris,' et lib. VI. de 'selibra pultis' intelligendas: qui etiam 'cibus militis coctus' eidem lib. III. anno U. C. CCXCV. dicitur: unde et lib. IV. 'ci-boque objiciendo' de 'pulte farrea' capiendum. Erat enim puls farina cocta cum aqua et sale. Nec antiquis temporibus ulli Romæ pistores cogniti, qui panem conficerent, sed tantum qui farinam pinserent, hoc est, tunderent. Ita Varro apud Nonium in 'pinsere,' *ταψῆ Μετάρου*: 'Nec pistorem ullum nosset, nisi eum, qui in plastrino pinseret farinam.' Et de Vita populi Roman. lib. I. 'Nec pistoris nomen erat, nisi ejus, qui ruri far pinsebat, nominati ab eo, quod pinsunt.' Postea tamen et far pro pane usurpatum. Ita apud Horatium lib. I. Sat. 6. 'Cui satis una Farris libra foret.' Et Juvenalem Sat. XI. 'Quorum animas et farre suo custodit, et ære.' Sic et farinam pro pane dixit Persius Sat. III. 'Et populo cribro decussa farina.' Ubi Vetus Scholiastes notat: 'Farinam, panem non delitiosius cribro decussum, sed plebeium, de populi annona, id est, fiscalem dicit.'

SI. VOLET. PLUS. DATO] Scilicet is, cui quis addictus est. Lucebat itaque qui debitorem victum tenebat, ei si vellet, plus quidem in singulos dies quam libram farris dare, at minus ei dare Lex non permittebat.

§ 13 *Trinis nundinis continuis*] Hoc est, tribus nundinis se proxime insequentibus: sive, ut alii dicunt, per 'Trinundinum': quod male ab Hotomanno ad Leg. XII. Tabul. aliisque post eum, dicitur spatium viginti septem fuisse dierum, ex eo, quod 'Nundinæ' nono quoque die Romæ celebrari solitæ. Trinundinum enim, sive tres nundinæ fieri solebant intra decem et septem dies. cum ab unis

Nundinis ad alteras dies septem intermedii essent. Primus enim dies, et nonus, Nundinas habebat: et sic Nundinæ nono quoque die celebrari dicebantur, ut manifestum ex Dionysio Halicarnasseo lib. vii. *Αἱ δὲ ἀγοραὶ Ῥωμαῖοις ἐγένοντο, ὥς καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, δι' ἡμέρας ἐννάτης. ἐν δὲ ταύταις συνιόντες ἐκ τῶν ἀγρῶν οἱ δημοτικοὶ εἰς τὴν πόλιν, τὰς τε ἀμείψεις ἐποιούοντο τῶν ἀνίων, καὶ τὰς δίκας παρ' ἀλλήλων ἐλαμβάνον, τὰ τε κοινὰ δύναν ἦσαν κύριοι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ ὅσα ἡ βουλὴ ἐπετρέφειν αὐτοῖς, ψήφῳ ἀναλαμβάνοντες ἐπεκύρουν· τὰς δὲ μεταξὺ τῶν ἀγορῶν ἐπὶ τὰς ἡμέρας, αὐτοῦργοι τε ὅσες οἱ πολλοὶ καὶ πένητες, ἐν τοῖς ἀγροῖς διέτριβον.* Id est, 'Nundinæ autem Romæ nono quoque die celebrabantur, ut nunc etiam. Iis nundinis plebs agrestis in urbem confluebat, venaliaque permutabat, et iure inter se agebat, et suffragia ferebat de negotiis publicis, de quibus vel leges ei permitterent arbitrium, vel Senatus ad eam referret. Septem autem intermedii diebus ruri debebat, quod magna pars ob paupertatem operarentur suis manibus.' Unde et Varro lib. ii. de R. R. 'Viri magni nostri Majores, inquit, annum ita diviserunt, ut Nonis modo diebus urbanas res usurparent, reliquis septem, ut rura colerent.' Unde constat errasse Rutilium, qui rusticos per octo dies rus coluisse scripserit: uti de eo Macrobius lib. i. Saturn. cap. 16. refert, licet cætera, quæ de trinundino dicit, proba sint: 'Rutilius scribit, Romanos instituisse Nundinas, ut octo quidem diebus, in agris rustici opus facerent; nono autem die, intermisso rure, ad mercatum, Legesque accipiendas Romam venirent, et ad scita ac consulta frequentiore populo referrentur: quæ Trinundino die proposita a singulis atque univærsis facile noscebantur. Unde etiam mos tractus, ut Leges Trinundino die promulgarentur.' Cum

Nundinæ itaque nono quoque die recurrerent, interque eas septem dies medii, quibus rustici agros colebant, essent, sequitur inter tres Nundinas fuisse quatuordecim dies intermedios, quibus si addas ipsos tres Nundinarum dies, fiunt septem et decem dies: intra quos trinundinum, sive tres nundinæ celebrarentur. A primis enim ad secundas Nundinas septem interjiciuntur dies: ab his ad tertias Nundinas denno septem, et adjectis ipsis Nundinarum diebus, qui sunt tres, habebis decem et septem dies. Simpliciter autem totus hic Gellii locus capiendus de tribus postremis Nundinis se invicem proxime insequentibus ante elapsos sexaginta dies, quibus debitores ex lege xii. Tabul. in vinculis habebantur. Per istas enim tres postremas nundinas in Comitium ad Prætorem debitores produci solebant, quantæque pecuniæ judicati essent prædicabatur. Non magis autem absurdum est commentum illud Hotomanni, quo per Trinundinum hic intelligi vult spatium viginti septem dierum, quam est, quod non ipsis trium nundinarum diebus, debitores ad Prætorem productos, sed potius diebus mediis inter ternas nundinas interjectis id factum fuisse contendit: quod refutationem ampliorem non meretur, cum ex modo dictis facile concidat.

In Comitium] Hoc est, ad eam partem fori Romani, quæ concionibus et comitiis tributis habendis potissimum destinata erat.

Aut trans Tiberim peregre remum ibant] Recte Turnebus lib. xxiv. Adv. cap. 43. hoc loco significari putat, legem et conditionem venditionis iniquiorem, ut extra fines, qui venditus est, serviat, non in agro Romano; cum Transiberina regio extra agrum Romanum proprie dictum esset, et in eo genere agri, qui peregrinus habebatur, censeretur, et jam Etruriæ attribueretur. Unde

hoc venditionis genus atrocius erat et durius, quod Græci *πωλεῖν ἐν ἔσχατῳ* dicebant, quod erat hac lege et conditione vendere, ut extra fines mancipium educeretur et serviret. Salmasius autem cap. 18. De M. U. existimat hanc Transiberinam debitorum venditionem non magis locum unquam Romæ habuisse, quam ipsam sectionem; quam, licet lege XII. Tab. permissam, nunquam tamen factam fuisse ipse Gellius mox scribit. Inter tot enim querelas nexorum, quæ apud Livium et Dionysium Halicarnasensem habentur, non magis ulla de huiusmodi venditione, quam de capitis supplicio occurrit. Ad dicti enim, nexique omnes nihil plus quam servitutem suam complorant, et quæ servitutem comitari solebant, cruciatus, tormenta, vincula, ergastulum, carnificinam; nusquam autem conqueruntur de venditione trans Tiberim facta, aut de capitis poena, aut de dissectione corporis inter creditores. Quæ tria tamen poterant magnam invidiam facere Patribus; qui inopem plebem ære alieno oppressam, addictam sibi et obnoxiam habebant. Unde cum nusquam horum trium, vel unius ex tribus fiat mentio, magnum indicium est nihil horum fuisse usurpatum. Plura in hanc sententiam vide sis apud ipsum Salmasium dicto capite.

§ 14 TERTIIS. NUNDINIS. PARTIS. SECANTO] Tertias nundinas perperam Marcilius Interpretam. ad leg. XII. Tab. pro tertio nundinarum die accipit. Tertie enim nundinæ hic sunt nundinæ ex Trinundino postremæ sive ultimæ, quibus Lex XII. Tabularum debitoris sectionem fieri permittebat. De qua etiam Quintilianus lib. III. Instit. Orat. cap. 6. inquit: 'Sunt enim quædam non laudabilia natura, sed jure concessa: ut in XII. Tabulis debitoris corpus inter creditores dividi licuit, quam legem mos publicus repudiavit.' Et

Tertullianus Apologetico: 'Sed et judicatos in partes secari a creditoribus leges erant: consensu tamen publico crudelitas postea erasa est, et in pudoris notam capitis poena conversa est bonorum adhibita proscriptio: suffundere enim inuluit hominis sanguinem, quam effundere.'

Tanta immanitas poena denunciata est, ne ad eam unquam perveniretur, &c. quoniam scvitiis ista poena contemni non quita est] Multis et merito δ *ναρ* Salmasius in de M. U. cap. 18. excitat Gellium, vel Sextum Cæcilium hunc, quem disputantem introducit Gellius, ob futilem hanc et negatoriam plane ratiocinationem, quæ ostendere nititur, neminem unquam debitorum in partes fuisse sectum atque divisum. Quamvis enim in tota Historia Romana nullum exstet exemplum debitoris a creditoribus dissecti, quod lege XII. Tab. permissum; id tamen non exinde factum, ut vult Cæcilius, quod poenæ scvitiis atque immanitas deteruerit homines, ne eam incurrerent. Quasi vero per illud omne tempus, quo id fieri lege licuit, nemo commiserit, quare in poenam hanc incideret; nemo scilicet inventus fuerit ære alieno obrutus; nemo qui bonam copiam ejuraverit; nemo denique qui nexum iniverit, et creditori suo addictus apud eum servitutem servierit. Nihil enim horum contigisse tunc oportet, si quidem verum debeat esse argumentum istud, quo Cæcilius adstruere conatur neminem unquam fuisse dissectum, quia nimirum poenæ immanitas cunctos deterruit, ne in eam inciderent. Nam qui creditori adduci potuit, et in servitutem eidem dari, ille etiam ex eadem lege XII. Tab. si ita maluisset creditor, poterat necari, aut si pluribus addictus fuisset creditoribus, inter omnes dissectari et dividi. Quod itaque hoc nunquam factum fuerit, id creditorum humanitati potius imputandum, quam poenæ scvi-

tiæ atque immanitati, quæ quemquam deterruerit. Neminem enim supplicii atrocitate deterritum fuisse, arguit multitudo victorum. Nam ad hoc vinciebantur, ut postquam in vinculis fuissent per dies sexaginta apud creditorem, post Trinundinum capite pœnas darent, aut trans Tiberim peregre venum irent. Sectio vero in partes tunc tantum locum habuit, si plures essent creditores, quibus reus esset judicatus: Tunc enim secare, si vellent, atque partiri corpus addicti sibi hominis ex XII. Tab. iis permissum erat. Quod si non facerent, plane hoc ex creditorum humanitate accidisse, et quod pœnam lege concessam de debitoribus suis ipsis addictis sumere nollent, ex modo adductis satis apparet.

Historia de Metio Fufetia] Exstat apud Livium lib. I. et Dionysium Halicarnass. lib. III.

§ 15 *Binis quadrigis evinctus*] De hoc supplicii genere Livii verba lib. I. sunt: 'Exinde duabus admotis quadrigis in currus earum distentum illigat Metium: deinde in diversum iter equi concitati, lacerum in utroque curru corpus, quæ inhæserant vinculis membra portantes. Avertere omnes a tanta fœditate spectaculi oculos. Primum ultimumque illud supplicium apud Romanos exempli parum memoris legum humanarum fuit: in aliis gloriari licet, nulli gentium mītiore placuisse pœnas.'

CAP. II. *Liticipines lituo cantare*] De lituo vide supra lib. V. cap. 8. et ibi notata. In Glossis Philoxeni, 'Lituus' exponitur, Καλαβροψ, Καμπύλη βακτηρία, καὶ εἶδος σάλπιγγος.

Tubicines tuba] Glossæ Philoxeni: 'Tubicines, σαλπικταί,' sic in Glossis Cyrilli: 'Σαλπικτής, Tubicinator, Tubicen, Liticen.' Ampliorem tamen significationem vocem 'Tubicines' etiam habuisse apparet ex hisce Festi: 'Tubicines etiam ii appellantur, qui sacerdotes, viri speciosi, pub-

lice sacra faciunt, tubarum lustrandarum gratia.' Hinc etiam 'Tobilustrium' et 'Tubilustria dies.' Festi reliquæ ex restitutione Scaligeri: 'Tubilustria dies, quibus diebus adscriptum, in atrio ateriorio agna tubæ ut lustrantur, ab eis tubis appellabant; quod genus lustrationis ex Arcadia, Pallante eo transferente, venisse dicunt.' Paulus sic in compendium redegit: 'Tubilustria, dies appellabant, in quibus agna tabas lustrabant.' Hinc etiam Varro lib. V. de L. L. 'Tubilustrium, quod eo die in atrio ateriorio, sacrorum tubæ lustrantur.' Fiebat id X. Kal. April. et X. Kal. Jun. Unde Ovidius lib. III. Pastor. 'Sūmma dies et quinque tubas lustrare canoras Admonet, et forti sacrificare Deæ.' Et lib. V. Pastor. 'Proxima Vulcani lux est; tubilustria dicunt; Lustrantur puræ, quas facit ille, tubæ.'

Siticipines] Nonius Marcellus: 'Siticipines, ut liticipines, a lituo, ut tubicipines, a tubæ, qui apud funeras, vel vita functos et sepultos, hoc est, jam sitos, canere soliti honoris causa cantus lamentabiles. Hoc in libris Conjectaneis Atel Capitonis invenitur, et Cato id vocabulum indubitanter apposuit.' Apud quorum tamen neutrum Nonius id ipse legit, sed indubitanter e Gellio nostro more suo descripsit.

Proprium genus tubæ] Quale hoc fuerit tubæ genus quod Siticipines habuerint, quæ canerent, a cæterorum tubicinum proprietate quadam differens, primus, quod sciam, recte observavit Hieronymus Magius lib. I. Miscellan. cap. 13. scilicet, Siticipinum tubas cæteris fuisse latiores ac longiores, quales in antiquorum sepulchris exsculptas videre est, ipsæque Siticipines grave canere solites. Longitudinem quidem majorem, quam in cæteris tubis esset, demonstrat Ovidius lib. I. Amor. Eleg. 6. ubi loquens de morte Psittaci, aliasque

aves et defuncto eant exsequias adhortans, sic canit: 'Horrida pro mortis lauietur pluma capillis, Pro longa resonent carmina vestra tuba.' Ubi longitudo tubarum indicatur. Latiores vero eas cæteris fuisse, haurire licet ex Galen. lib. III. De Sympt. causis. eo loci, ubi de flatibus loquitur, qui in ventre inferiore fieri solent, ubi alia inter scribit: *Βαρβόβους δὲ εἶναι ἑτέροι τοῖς ἐξ εὐρυτάτων αἰλῶν ἐκκρίντες, ὅτε οὐλοὺς ἔχουσιν οἱ τύμβαλοι καλεόμενοι*, &c. Id est, 'Porro sunt alii bombosi, bombis latissimaram tiliarum non absimiles, quales habere solent ii, qui *τύμβαλοι*, hoc est, siticines appellantur; quæ ob materiam ex qua constant, parum sonum reddere non possunt, et viæ, quæ spiritus transit, latitudo sonum efficit graviores.' Quamvis enim Galenus de tibiis loquatur, tubas tamen, quibus Siticines utebantur, etiam latiores fuisse merito hinc inferri potest, quo nimirum graviores, utpote lugubrem, sonum incinere possent. Gravior enim sonus lugubris habebatur. Statius lib. VI. Thebaid. 'Cum signum luctus cornu grave mugit aduoco Tibia.' Quo faciunt, quæ Aristoteles lib. V. de Generatione Animal. cap. 7. de graviore sono lamentantium, qui tibiis insunt, habet. Plura de tibiis, tubisque lugubribus, ac modulis in funeribus adhiberi solitis, vide sis apud Magium dicto loco, et J. Meursium de Funere cap. 18.

CAP. III. *Sicinnium enim genus ceteris saltationis fuit* Hesychius: *Σικιννος, ὀρχηστὴς τις στρατιωτικῆς Σατύρων, σκηνῶν, ἀπὸ τοῦ σείεσθαι καὶ κινεῖσθαι*. Erat enim saltatio maxime motoria, gesticulationibus creberrimis et celeberrimis constans; unde et Satyrorum propria haberetur. Nomen traxisse quidam volunt a Sicinno quodam barbaro, vel, ut alii, a Cretensi. Ita Athenæus lib. I. *Σατυρικὴ (ὀρχηστὴς) ἢ ἐλέγετο Σικιννος. διὸ καὶ οἱ σάτυροι Σικιννοῖται. ἥς εὐρετὴς Σικιννός τις βάρ-*

βαρος. οἱ δὲ φασιν, ὅτι Κρής ἦν ὁ Σικιννος. 'Saltatio Satyrica, quæ et Sicinnis dicitur, unde et ipsi Satyri, Sicinnistæ appellati. Hujus inventor fuit Sicinnus quidam barbarus; vel, ut nonnulli volunt, Cretensis fuit Sicinnus.' Clemens Alexandrianus *Πædagog.* lib. I. cap. 7. refert Sicinnum, qui saltationis genus invenit, liberorum Themistoclis *πædagogum* fuisse: *Καὶ τῶν Θεμιστοκλέους παιδῶν ὁ παιδαγωγὸς Σικιννος οὐκ ἐτὴς ῥάθυμος ἦν ὀρχηστὰς φασιν αὐτῶν, καὶ σικιννίσαν ὀρχήσαν.* 'Et Themistoclis liberorum *πædagogus* Sicinnus ignavus fuit famulus, eum dicunt saltasse, et saltationis genus, quod Sicinnis dicitur, invenisse.' Quamvis Lucianus *περὶ ὀρχήσεως*, a Satyris Bacchi ministris, saltationem Sicinnin inventam et nomen accepisse scribat: *τρίων γοῦν ὀνσῶν τῶν γενικωτάτων ὀρχήσεων, Κόρδακος, καὶ Σικιννίδος, καὶ Ἐμμελείας, οἱ Διονύσου θεράποντες ἀπ' αὐτῶν ἐκδότην ὠνόμασαν.* Id est, 'Cum tria sint celeberrima saltationum genera, pnta Cordax, Sicinnis, et Emmeleia, quibus Satyri Bacchi ministri inventis singulis a se nomen indiderunt.' Ab hoc saltationis genere 'Sicinnistæ' dicti, qui 'sicinnin,' sive, ut Gellius ait, 'sicinnium,' saltarent, atque in eo excellerent. Vossius in Etymologico, 'Sicinnistas' vult esse mimos, qui vitam mortui repræsentarent, et 'sicinnium' saltarent; et Gellii verba subjicit; ex quibus tamen de vitæ mortui repræsentatione nihil haurias. Sic Jul. Cæs. Scaliger lib. I. De Re Poëtica cap. 18. inquit, apud Gellium Sicinnistarum nomen legi eorum, qui ad tumultuosos modos facerent, quos Galenus *τυμβαίλους* vocat. Sed Scaligerum decepit, quod hocce caput, cum præcedenti, ubi de 'siticiniis' agitur, in vulgatis editionibus conjungi solet.

CAP. IV. *Οἱ περὶ τὸν Διόνυσον τεχνῖται* I. e. 'Liberi patris,' sive 'Bacchi artifices,' quo nomine Græci ap-

pellare solent Scenicos. Artifices, et qui theatro operam darent, quos Latini Histriones vocant. Unde Plutarchus in Probl. Rom. quærit διὰ τί τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίτας ἱστρίωνας Ῥωμαῖοι καλοῦσιν; Dicuntur autem Διονυσιακοὶ τεχνίται, sive 'Bacchanales artifices,' quia Bacchanalibus in theatro populum oblectabant suis τέχναις. Hinc Aristoteles Rhetoric. lib. III. cap. 2. scribit eos, quos Iphicrates nominabat Διονυσιακάδας, ipsos se appellasse τεχνίτας. Unde quod est apud Diodorum Siculum lib. XX. Ἀντίγονος προσχειρισάμενος ἀγῶνα μέγαν παντόθεν ὁλητράς τε καὶ τεχνίτας ἐπὶ μεγάλαις βήλοις καὶ μισθοῖς ἤθροισκε. De scenicis artificibus accipiendum; quo modo etiam nonnunquam Latini ad horum exemplum simpliciter huiusmodi homines 'artifices' appellarunt. Ita Livius lib. XIX. 'Multi artifices ex Græcia venerunt honoris ejus causa, athletarum quoque certamen tunc primo Romanis spectaculo fuit.' Et sic quoque Gellius 'artifices' hoc genus hominum dixit.

Προβλήματα ἑγκύκλια] Id est, 'Quæstiones Miscellanæ,' sive, 'quæstiones ad orbem scientiarum omne genus pertinentes.' Quasi hæc Problemata ἑγκύκλια inscripta, eo quod in iis disputetur de rebus ad ἑγκύκλιον παιδείαν spectantibus. Quamvis non minus recte προβλήματα ἑγκύκλια, Latine dici possent, 'Quæstiones Communes, Vulgatae, Populares,' sive, 'Quotidianæ, obvix, et in communi hominum vita usitatae.' Nam et huiusmodi ἑγκύκλια Græcis dicuntur. Hesychius: Ἑγκύκλια, τὰ ἐγκυκλιούμενα τῷ βίῳ, καὶ συνήθει. Sic Suidas ἐγκύκλιον interpretatur ἀπανταχοῦ καθολικόν. Unde et apud Dionysium Halicarnass. libro decimo: ἐγκύκλιον γὰρ δὴ τοῦτο καὶ ἐν ἔθει ἢν ἦδῃ τῇ πόλει, πολεμουμένη μὲν ὁμονοεῖν, εἰρήνην δὲ ἀγούσῃ στασιάζειν. Id est, 'Usitatum enim et in more positum erat in

urbe, ut in bello concors, in pace verno discors esset.' Ita cum Aristoteles Meteorolog. lib. I. cap. I. acturum se dicit περὶ κεραυνῶν, πτώσεων, καὶ τυφάνων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκυκλίων. Et (Economic. lib. I. τῆς πολιτικῆς πρόσοδος ἀπὸ ἐμπορίων καὶ δὲ ἀγώνων, εἴτα ἀπὸ τῶν ἐγκυκλίων. utroque loco τῶν ἐγκυκλίων nomine 'res obvias, et quotidie occurrentes' designat. Hinc etiam τὰ ἐγκύκλια καὶ τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα coniungit, et prius per posterius tantum non interpretatur Isocrates in Oratatione ad Nicoclem, οὐ μόνον δ' ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις καὶ τοῖς καθ' ἡμέραν γινόμενοις αἱ μεταρχίαι διαφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν πολέμῳ κλισίας ἀντίσας περιελάβουσιν. Sunt igitur τὰ Ἑγκύκλια, res quotidianæ, et quæ sæpius occurrere solent. Eodem itaque modo et προβλήματα ἑγκύκλια dicta et inscripta, utpote in quibus de omnis generis rebus obvix, vulgatis atque in quotidiana vita usitatis et occurrentibus quæstiones pertractentur. Lærtius in Vita Aristotelis inter opera ejus etiam προβλήματα ἑγκυκλίων libros quosdam nominat. In Problematis, quæ hodie Aristotelis nomine circumferuntur, exstat etiam istud, quod Gellius hic addacit, et reperitur Sect. 30. Problem. 10. unde quidam putant hæc eadem esse, quæ Diogenes Lærtius Encycllorum nomine recensuit. Sed et quædam in eis reperiuntur, quæ Gellius noster lib. XIX. tanquam ex Problematis Physicis addacit; quamquam etiam eodem libro aliqua referat, quæ nentiquam in hodiernis exstant, ut ibidem monuimus. Unde verosimile est, Opus, quod hodie habemus, cum in eo non solum Physica et Medica, sed et Ethica, et Politica, et Mathematica Problemata occurrant, ex variis Aristotelis Problematum libris, tam eorum, quæ olim φυσικῶν, quam quæ ἐγκυκλίων nomine inscriberentur, esse compositum atque collectum; quamvis etiam ne-

gari non possit, plurimis istud locis interpolatum et mutilum esse, propter ea quæ ab Antiquis recensentur quidem, in nostro vero nusquam comparent.

Δὲ τί οἱ Διονυσιακοί, &c.] Id est, 'Cur Bacchanales artifices ut plurimum improbia esse moribus consueverunt? An quia studio sapientiæ minime sese dedant? propterea quod in artibus necessariis magnam partem vitæ suæ impendant, vitamque plurimum ducant incontinentem; partim etiam cum inopia; quod quidem utrumque vitia producit.'

CAP. V. *Ἐξωτερικά*] Extraria; Externa. De *Ἐξωτερικοῖς* autem et *Ἀκροατικοῖς* Aristotelis multis agit *δὲ τῶν Σαλμασίους* Comment. in Epictetum et Simplicium p. 228. et seqq. qui omnino videndus. Nos enim vestigiis ejus insistentes breviter tantum hic quædam subjungemus.

Ἀκροατικά] Nomen hæc acceperit *δὲ τῶν ἀκροατῶν*, id est, a discipulis, qui soli ad *ἀκροατικούς λόγους* admissi, et proprie *ἀκροαταί* dicti. Suidas: *Ἀκροατής, ὁ μαθητής*. Hinc *ἀκροατικοί λόγοι* dicti; quo nomine opprobriabantur *τοῖς Ἐξωτερικοῖς λόγοις*; ad quos non discipuli solum, sed quilibet e populo admittebantur, qui *Ἐξωτερικοί*, sive extranei dicti, hoc est, omnes qui ab Aristotelis disciplina essent alieni, neque sese in ejus disciplinam dederant, quemadmodum *ἀκροαταί*, discipuli, qui ejus familiares, ac quasi domestici, et *οἰκιστοί* habebantur; eoque nomine *τοῖς Ἐξωτερικοῖς* oppositi. Quæ vera est distinctio Exotericarum et Acroaticarum auditionum, ac diatribarum, ut omnium optime notat Salmasius, quod hæc ad *ἀκροατὰς* ac discipulos suos ab Aristotele tantum haberentur; illæ ad Exotericos et extraneos, extorresque disciplinæ ipsius; quos in hujusmodi disceptationibus, Exotericis inde appellatis, interesse volebat.

Ἐξωτερικά dicebantur, quæ ad rhetori-

Delph. et Var. Clas.

cas meditationes, &c.] Non personarum sola ratione, ut modo diximus, differabant Exotericæ disceptationes ab Acroaticis, quod hæc discipulis solis, illæ etiam extraneis haberentur; sed etiam materia, et rerum differentia, quæ in illis diversæ tractabantur, ut hic Gellius ex Andronico notavit, quod in Exotericis de iis quæ ad Rhetoricam, Ethicam, et Politicam spectabant, in Acroaticis autem de Dialecticis, Physicis, et Metaphysicis Aristoteles disserere soleret: in qua sententia etiam est Plutarchus in Alexandro. Cicero autem lib. v. de Finib. ut et Alexander, et Eustathius, alique Aristotelicæ Philosophiæ interpretes, differentiam hanc non ex rerum, quæ disputentur, varietate, sed ex ipsa tractationis dissimilitudine trahunt. Nam de iisdem rebus bis ab Aristotele disputatum fuisse significant; in Acroaticis quidem subtilius, atque ad limandam veritatem aptius, ut qui cum justis et germanis discipulis, et quorum ingenium perspectum habebat, ageret; in Exotericis autem probabilius, atque ad efficiendam opinionem accommodatius, utpote cui res esset cum quibuscunque extraneis, quos sine delectu admittebat.

§ 2 *Neque editos acito esse, neque non editos: quoniam his solis, qui nos audiunt, cognobiles erunt*] Ex his quidem Aristotelis ad Alexandrum M. verbis apparet, Acroaticos libros a se volgatos, brevius obscuriusque conscriptos fuisse, quam ut quisquam, qui ad auditiones Acroaticas non admissus esset, magnum posset ex iis capere emolumentum, vel in iis perlegendis mentem sententiamque Aristotelis perscrutari, aut quæ mysteria in iis laterent, ob stili nimirum et argumenti obscuritatem, ernere. Non tamen inde sequitur, quod Salmasio quidem videtur, nempe Aristotelem etiam in Acroaticis diatribis, quando apud interioris admissionis discipulos

A. Gell.

5 L

disceptaret, consuevisse res, quas tractabat, brevius obscuriusque insinuare, quia scilicet agebat cum intelligentibus, et qui jam plurimum promoverant in discendi studio; ita ut quasi apud peritos singula potius signaret, quam latius uberiusque explicaret; secus atque facere solet in Exotericis, in quibus, ut artes tractabat magis ad popularem usum accommodatas, ita ad popularem quoque captum omnia plenius planiusque disceptare, fusiori ambitu declarare, verbisque circumvehi solitas. Sed et Aristotelem in Acroaticis auditionibus apud discipulos suos, res, de quibus dissereret, non obscure et breviter insinuando potius quam declarando, verum admodum distincte, et clare, atque prout earum natura et difficultas requireret, satis prolixè et perspicue, quamvis etiam subtilissime, pertractasse, nemo facile in dubium vocare potest. Quorsum enim Aristoteles, apud intimos suos, et discipulos, quos participes doctrinæ suæ reddere volebat, sensus suos involvisset? Et contrarium plane ex hac epistola Aristotelis responsoria ad Alexandrum liquet. Conquerenti enim Alexandro quondam ejus discipulo, et auditeri, quod Acroaticas disciplinas, quibus ab ipso eruditus esset, libris editis evulgasset, atque ita quasi cuivis e populo palam fecisset, respondet Aristoteles, Libros Acroaticos a se vulgatos, his solis cognoscibiles futuros, qui ipsum in privatis auditionibus Acroaticis audissent: quia adeo obscure conscripti essent, ut non facile aliquis, nisi qui ipsum de iisdem rebus clarius et uberius disserterentem audivisset, mentem et sententiam eorum percipere posset. Libri itaque et commentarii Acroatici in vulgus editi ab Aristotele breviter et concise, atque adeo satis obscure consignati erant: Dissertationes vero Acroaticæ coram auditoribus suis

satis perspicue et clare ab eo habitæ.

[§ 3 *Andronicus*] Fleruit Andronicus cognomento Rhodius, juxta Ammonium circa Olympiad. cLXXX. et fuit undecimus Peripateticorum in schola Atheniensis. Inter alia scripsit in Categorias Aristotelis; item Indicem librorum ab Aristotele et Theophrasto conscriptorum, ut testis est Porphyrius in Vita Plotini, et Plutarchus in Sulla, ubi et refert Andronicum libros Aristotelis et Theophrasti a Tyrannione emendatos descripsisse, et, cum antea pauci noti essent, in vulgus edidisse. A quibdam habetur Auctor Paraphraseos in Libris ad Nicomachum ab Heinsio primæ editæ: sed perperam, cum plurimum contrarium suadeant.

[*Ὁς ἰπέρις ἐρωτῶν, &c.*] Hanc Alexandri Regis ad Aristotelem epistolam refert et Plutarchus in Vita Alexandri.

CAP. VI. *L. Sulla*] Librorum L. Sullæ Rerum gestarum meminit Gellius quoque supra lib. i. cap. 12. ubi xide notata.

[*In Phormione*] Exst. Act. i. Sc. 8. vs. 20.

[*Afranius*] Vide Notas supra x. 2.

[*In Pseudis*] Exst. in ipso initio.

[*Mutelleria*] Exst. Act. i. Sc. 9. vs. 128.

CAP. VII. *Die septem*] Totidem et recenset Hyginus Fab. xi. hisce nominibus: Lerta, Tantalus, Ismenus, Eepinus, Phœdimus, Sipinus, Chlade, Chloris, Astygratia, Sibar, Sictothius, Endoxa, Archener, Ogygia.

CAP. VIII. *Superdunus*] 'Concensum atque consensum' vertit Cicero lib. vi. de Divinat.

[*Luna, &c. nunc cœnecit, ex re ostrea quoque, &c. tenuis, cœnecitque est*] *Al. tenuis cœnecitque aut.* Communis et cuius e vulgo etiam nota hæc opinio, Luna crescente ostrearum, conchiliorumque et concharum omnium cor-

pore augeri, ea vero decrecente, rursus minui; quam etiam quotidiana experientia confirmare videtur. Causa tamen ejus rei, et quare circa Plenilunium magis quam circa Novilunium, ostreae, ceteraque testaceae grandius incrementum capiant, paucissimis, imo nemini potius adhuc perspecta. Qui propius sibi ad eam accedere videntur, causam referunt in Lunae humiditatem: qua radiis Solis in Plenilunio percussa, lucem inde in Terram advenientem voluit esse calidam quid humido commistum: atque adeo prolificum, nutriendoque idoneum: cujusmodi nihil in Novilunio contingere possit. Ab hac tamen communi opinione secedit Doctissimus Is. Vossius libr. de Motu Marium et Ventor. cap. 16. et putat non esse Lunam, aut ejus effectum, qui tumorem et pinguedinem ostreis ceterisque testaceis concillet, sed ejus rei causam refert in ipsam-maris aetatem: quia in multis locis, uti ad Cambalam, Bengalam, Javam Insulam, et alibi, ut referunt quam plurimi testes oculati, in Novilunio et Plenilunio inania sunt pleraque testacea, eadem vero plena sint in quadraturis. Istud autem inde fieri vult, quod in praedictis oris nullus compareat aestus, quando Luna est vel plena vel nova, sed demum quatuor aut quinque diebus serius, prout tardius citiusve ad ea loca accedit Oceanus. Unde etiam in sinu Cambalensi et Peguano in Lunae quadraturis maxime maria tumere, eademque subidere Luna vel nova vel plena. Ex hisce apparere, non Lunae adpectu, sed adventu aestus saginari ostreae, ait Vir Doctissimus. Cujus opinionem ob speciosam, qua non caret, verisimilitudinem, hoc loco quoque referre operam pretium duxi.

Luna aet ostreae] Sic Horatius lib. II. Sat. 6. 'Lubrica nascentes implent conchyliis Lunae.' Et Cicero lib. II. de Divinat. ait 'Ostreisque et con-

chyliis omnibus contingere, ut cum Luna crescant pariter, pariterque decrescant.' Unde D. Augustinus lib. V. de Civit. Dei, cap. 6. 'Sicut in solaribus accessibus,' inquit, 'et decessibus videmus etiam ipsius anni tempora variari, et Lunaribus incrementis atque decrementis augeri, minuique quaedam genera rerum: sicut echinos, et conchas, et mirabiles Oceanus aestus.'

Echini] Marinos nempe, quae testaceorum genere sunt, et spinis undique obsiti. De illis ita Plinius lib. IX. Histor. Natur. cap. 31. 'Ex eodem genere,' (cancrorum scilicet) 'sunt echini, quibus spinae pro pedibus. Ingredi est his in orbem volvi: itaque detritis saepe aculeis inveniuntur;' et circa initium capitis dixerat: 'Omnia ejus generis hyeme hauriuntur, autumno et vere pinguescunt, et plenilunio magis, quia nocte alidus tepido fulgore mitifescit.' Martini echini meminit quoque Martialis lib. XIII. Epig. 86. 'Ille licet digitis testudine pungat acuta, Cortice deposito mollis echinus erit.' De echino marino videndus Rondeletius de Piscib. lib. XVIII. c. 29. et seqq.

Muribus fibris] Idem de muribus non uno loco testatur Plinius ut lib. II. Histor. Natur. cap. 41. 'Jam quidem,' inquit, 'lunari potestate ostrearum, conchyliorum et concharum omnium corpora augeri, ac rursus minui. Quin et soricum fibras respondere numero Lunae exquisivere diligentiores.' Et lib. II. cap. 37. 'Murium jocusculis fibrae ad numerum Lunae in mense congruere dicuntur, totidemque inveniuntur, quotum lumen ejus sit.' Item lib. XXIX. cap. 4. 'Adversus serpentium ictus efficaciam habentur, finum pecudis reosus in vino decoctum, illitumque: mures dissecti et impositi; quorum natura non est spernenda, praecipue in ascensu siderum, ut diximus, cum lamine Lunae fibrarum numero cres-

cente ac decrescente.' Plutarchus tamen Sympos. lib. iv. quæst. 5. non de quovis mure id scribit, sed tantum de Mygale, id est, Araneo mure: Verba ejus: Τὴν γὰρ μυγᾶλὴν ἐκτεθει-
δασαι λέγουσιν ὅπῃ Αἰγυπτίαν τυφλὴν
οἶδαν, ὅτι τὸ σκότος τοῦ φωτὸς ἡγοῦντο
πρεσβύτερον τίκτεσθαι δὲ αὐτὴν ἐκ μὲν
πέμπτῃ γενεᾷ νομικίας οὐσης. ἔτι δὲ
μειοῦσθαι τὸ ἥπαρ ἐν τοῖς ἀφανισμοῖς τῆς
Χελήνης. Id est, 'Nam murem ara-
neum divines recepisse honores aiunt
apud Ægyptios propter cæcitatem:
quod tenebras luce antiquiores ii ar-
bitrentur: eamque e muribus nasci
quinta ætate in novilunio, atque je-
cur ejus dimiui lumine Lunæ defi-
ciente.'

§ 2 *Æliorum quoque oculi, &c.*] De-
scripsit haud dubie Gellius ex Plu-
tarchi Commentario de Iside et Osiride,
unde et sequentia desumpsit: Inquirens enim ibi Plutarchus, quare
Ægyptii felem humana facie in ver-
tice sistri repræsentent, ait Ægyptios
per felem Lunam designare, et post
fabulosam hujus rei rationem alla-
tam, addit: Τοῦτο μὲν ὅν ἴσους μὲν
δέοτερον. αἱ δὲ ἐν τοῖς ὕμνοις αὐτοῦ
κόραι πληροῦσθαι μὲν καὶ πλατύνεσθαι
δοκοῦσιν ἐν πανσέλην, λεπτύνεσθαι δὲ
καὶ μαρῶγεῖν ἐν ταῖς μείνεσσι τοῦ ἑσ-
τροῦ. τῇ δὲ ἀνθρωπομορφῇ τοῦ αἰθερόν
τὸ νοερόν καὶ λογικὸν ἐμφαίνεται τῶν περὶ
τὴν Χελήνην μεταβολῶν. Id est, 'Ve-
rum hoc fortasse fabulæ similis;
sed felis oculorum pupillæ impleri
dilatarique videntur sub plenilunium,
et Lunæ lumine decrescente attenuari
atque languescere. Humana autem
felis facie innuitur Lunæ mutationes
mente atque ratione gubernari.'

*Apud Plutarchum in Isin et Osiridem
Commentariis*] Ita omnino hoc loco re-
scribendum optime monuit Lambecius,
pro quo corruptissime vulgo
legebatur, *apud Plutarchum in IIII.*
in Hesiodum Commentario. Verba enim
ipsa Plutarchi quæ Gellius citat, hæc
sunt: Οἱ δὲ λεῖπς ἀφοσιῶνται καὶ δυσχε-

ραίνονται καὶ τὸ κρήμνον παραφυλάττω-
τες, ὅτι τῆς Χελήνης φθινοῦσης μόνος,
ἐντροφεῖν τοῦτο καὶ τεθελέναι πέφκεν.
Id est, 'Sed sacerdotes aversantur
cæpam et cavent, quia sola hæc plu-
ta Luna decrescente vigere et augescere solet.'

Lunæ aucta, atque damna] Id est, in-
crementa et decrementa: Sic Seneca
ad Marciam cap. 18. Lunam dicit
esse 'accessionibus damnisque mira-
bilem.' Et Manilius Astron. lib. ii.
'Et cum damna tuas imitantur Delia
vires.' Claudianus in Panegyri. Honorii:
'Oceanī lunaribus æmula dam-
nis.' Julius Firmicus in Præfat. l. i.
Astron. 'Quid Lunæ velox motus,
assiduaque luminis vel augmenta in
corporibus nostris, et deficientis lu-
minis damna sentimus.' Et sic Sido-
nius Apollinaris Carm. xv. 'Quid
menstrua Lunæ Incrementa parent,
totidem cur damna sequantur.'

CAP. IX. Cn. Mattii] Vide Notas
supra vi. 6. et xv. 25.

Columbatimque] Ne in secunda sede
sit spondæus, forte melius leges, *Columbulatimque*,
yel, *Columbiatimque*,
quod idem significabit, scilicet, 'more
columbarum.' Quem et innuit Mar-
tialis lib. xii. Epigr. 66. 'Amplexa
collum basioque tam longo Blandita,
quam sunt nuptiæ columbarum.' Un-
de etiam Mezenas: 'Si quis fœminæ
cirro crispatæ, labris columbatatur.'
Osculum columbæ vocat Martialis
lib. i. Epigr. 110. 'Issa est purior
osculo columbæ.' Cujusmodi fiebat
linguarum collisione. De quo Appu-
leius Miles. lib. vi. 'Accepturus ab
ipsa Venere septem suavia, et unum
blandientis lingvæ adpulsu longe mel-
litum.' Et lib. ii. 'Arctius eam com-
plexus cæpi suaviari, jam patentis
oris inhalatu cinnameo et occurrentis
lingvæ illis nectareo prona libidine
allubescente.' Quod Tibullus dixit,
'Et dare anhelanti pugnantis humida
lingua oscula.'

Tapetes ebrii fuce] Tapetes dicuntur

ebrii fūco, qm̄ multam coloris potavere. Hoc enim verbo utuntur Auctores nonnunquam, quando iis sermo de lanis colore quodam infectis et tinctis. Plinius de purpura tingenda: 'Quinis lana potat horis, rursusque mergitur carminata, donec omnem eibat saniem.' Et sic Poëta: 'Vellera quæ Tyrlos epotavere cruores.' Hinc Solinus cap. 23. ut optime Salmasius restituit: 'Fucant vellera, ut ad ruborem merum epotent cocci venenum.'

[Fūco] I. e. colore rutilante. Quamvis enim 'fucus' generatim Latinis capiat pro quavis tinctura, unde in Glossis Philoxeni: Fucus, χρῶμα. proprie tamen dicitur de colore rubeo, et quadantenus puniceo, quem tingit 'fucus marinus.' Hunc Servius denotat, cum ait, 'Fucus, herbæ genus, qua vestes tinguntur.' Et Acro in Sat. 2. lib. 11. ubi scribit, fucum esse genus herbæ marinæ, unde lana inficitur, et subjicit illud Horatii ex Od. v. lib. 111. 'Neque amissos colores Lana refert medicata fūco.' Græcis φῦκος dicitur. Glossæ Cyrilli: φῦκος, alga, fucus. Et ita Plinius l. xxv. c. 10. 'Phycos thalassium, id est, fucus marinus.' Et l. 1. in Indice hujus loci: 'Phycos 3. genera, quod fucus marinus.' Idem tamen Plinius lib. XIII. cap. 25. negat Latinam linguam habere nomen quo Græcum φῦκος exprimat. 'Non habet,' inquit, 'lingua alia nomen quod Græci vocant phycos, quoniam alga herbarum magis vocabulum intelligitur, hic autem est frutex.' Sed 'fucus' tamen recte Latine dici potest, ut et fecit Plinius in locis modo adductis; et errat ipse, cum dicit φῦκος esse fruticem. Nam φῦκος marinum, prorsus herba est, et maxime quidem humilis, utpote quæ caule careat solis foliis capillaceis et lanuginis instar subrectis nascentibus, ut bene notat Salmasius ad Solinum. Sed et 'fucus' Latinorum eundem usum olim præstitit,

atque φῦκος. Eo enim mulieres utebantur ad ruborem ori conciliandum, ut testis est Lucianus in Amorib. ubi de mulieribus inquit: τὰς ἀναισχύντους παρειὰς ἐρυθραίνουσιν ἐπιχρῶντος φῦκου. 'Impudentes genas illitis fucis rubefaciunt.' De 'fūco' autem Latinorum idem arguit illud Ciceronis lib. 111. De Oratore: 'His tribus figuris insidere quidam venastatis, non fūco illitis, sed sanguine diffusus debet color.' Fuci itaque color rubedinem quandam, imo quodammodo puniceum referebat, ut disertim cognoscere licet ex illis Plinii lib. XIII. cap. 25. ubi scribit 'Circa Cretam nato' (φῦκου) 'in petris purpuras quoque inficiunt.' Theophrastus etiam, unde Plinius hoc de Cretico fūco desumpsit, dicit colorem vestium et lanarum Cretico fūco tinctarum pulchriorem esse, quam purpuræ, quamdiu recens est. Καὶ ἐς τὸ ἦ πρόφορος ἡ βαφή, πολλὰ καλλίων ἢ χρῶα τῆς πορφύρας. Hinc etiam est, quod Nicander φῦκος φοινίσσον vocet: Ἦ ἐν δὲ καὶ φοινίσσον καταβάλλει φῦκος. De fūco autem plura vide sis apud Salmasium ad Solinum pag. 1144. et seqq.

[Concha purpura] Recte purpura concha. Est enim 'purpura' proprie conchæ genus, cujus liquore olim vestes tingebantur. Veterum enim purpura hodie perijt. De ea Plinius lib. ix. cap. 36. 'Purpuræ florem illum tingendis expetitur vestibus in mediis habent faucibus. Liquoris hic minimi est in candida vena, unde preciosus ille bibitur, nigrantis rosæ colore sublucescens. Reliquum corpus sterile. Viva capere contendunt, quia cum vita succum eum evomunt. Et majoribus quidem purpuris detracta concha auferunt, minores trapetis frangunt, ita demum rorem eum excipientes Tyrri.'

[Venenavit] Id est, colore tinxit. Ut 'Venenum' ipsum etiam ponitur pro 'colore.' Virgilius Georg. lib. 11. 'Alba nec Assyrio fucatur lana

veneno.' Sic Solinus 'ooci venenum' dixit. Quemadmodum Græci φάρμακον dicunt ἀπὸ τοῦ φάρμακός, ut et φαρμακῶντες, τὰ φάρμακα, et φαρμακῶν, tingere, βάψαι. Et ita hic Matius 'venenavit,' quod est ἐφάρμαξε, tinxit. Hinc 'Venenatum' etiam pro pallio infecto, quo Flaminica operata esse debebat. Servius ad illud Virgiliti lib. iv. Æneid. 'Sidoniam plecto chlamydem circumdata limbo.' 'Veteri,' inquit, 'cæremoniarum jure præceptum est, ut Flaminica Venenato operata sit. Operata autem cum dicitur, pallium significatur. Venenatum autem infectum, quod ipse ait in Bucolicis: 'Alba nec Assyrio fucatur lana veneno.' Et paulo post: 'Flaminicam habere præcipitur, arculam, ricam, venenatum, fibulam.' Idem quoque ad illud lib. vii. Æn. 'Purpureos moritura manu discindit amictus.' Notat: 'Rem quam Flaminica competit transtulit ad reginam. Flaminica enim Venenato operari debet. Nam cum amictam dicit, opertam dicit, quæ res ad pallium refertur.' Hoc 'Venenatum' autem dicebatur, quod flammeo veneno, id est, colore tinctum esset. Flammeum vero colorem, et purpureum, et venenatum, pro eodem accipi docet Salmasius ad Hist. August. p. 389.

Scitamenta] Onomasticon Vetus: Scitamenta, φέδρανα. Sic dicuntur scita edulia, et mellita. Plautus Menæch. Act. i. Sc. 3. 'Jube nobis tribus apud te prandium accurarier Atque aliquid scitamentorum de foro obsonari.' Appuleius Miles. lib. x. 'Crostula, lucunculos, bamos, laterculos, et complura scitamenta mellita.' Et Macrobius alieni 'Popinatores Scitamentorum.' Sic Auctor Noster supra lib. xviii. c. 8. 'Scitamenta,' figurate pro loquendi leporibus dixit.

Pipulo poscit] Id est, 'convivio poscit.' Sic enim Nonius 'pipulum' interpretatur, et Isidorus in Glossis. Hoc modo Plautus dixit Aulular.

Act. iii. Sc. 2. 'Nisi reddi Mihi vasa jubes, pipulo hic differam te atque ædes.'

CAP. X. *Vindicta*] Rei Vindicationes. Vett. Edd. habent *vindicia*.

§ 2 *Pellitur e medio*, &c.] Horum maximam partem versuum paraphrasim et explicationem exhibet Cicero in Oratione pro Muræna, ubi inquit: 'Omnia ista nobis studia de manibus excutiantur, simul atque aliquis novus motus bellicum canere coepit. Etenim, ut ait ingeniosus Poëta, et auctor valde bonus, præliis promulgatis, 'Pellitur e medio' non solum ista vestra verbosa simulatio prudentiæ, sed etiam illa ipsa domina rerum 'Sapientia; vi geritur res; Spernitur orator' non solum odiosus in dicendo, se loquax, 'veram etiam Bonus; horridus miles amatur. Vestrum vero studium totum jacet. Non ex jure manu consortum, sed magis ferro,' inquit, 'Rem repetunt.'

Haud doctis dictis, &c.] Citat et Calpurnius Piso, ubi agit de Adnominatione, quam Paronomasiam dicimus: 'Cicero ait: facie magis quam facetiis ridiculus. Sic Ennius: Haud doctis dictis certare, sed maledictis. Pacuvius: me Terit fames: pavore fama concutit, Lapid eor cura.' Ubi 'lapit,' interprete Nonio Marcello, significat, obdurefacit, et lapidem facit.

Non ex jure manum consortum] Vett. Edd. *manu consortum*. Referuntur et hi duo versus a M. Cicerone lib. vii. Epistol. 13. ad Trebatium. Ad eos etiam forte respexit Varro lib. iv. de L. L. ubi scribit: 'Sic consensere manum diceretur cum hoste: sic ex jure manu consortum vocare.'

§ 3 *Prætermonstrantis*] Id est, ultra monstrantis. Utpote qui ipse docendi laborem defugiens, et a se amovens, in alios istum rejiceret, et indicaret, unde Gellius, quod quærebat, discere posset.

Vindicia, id est, correctio manus] Ita

Ed. Stephan. In Vett. Edd. est. *Id est, vindicia correptionis manus, &c.* Unde faciunt: *Id est, vindicia correpta manus in re atque loco praesenti, &c. flectat.* Sed Stephanica lectio praefenda. 'Vindicia' hic dicitur ex Leg. Deconviral. quae postea etiam 'Vindicatio' appellata. Fiebat autem Vindicia correptione manus in re atque in loco praesenti auctore Praetore ex XII. Tabulis. Hinc est, quod Vindiciam Gellius interpretetur correptionem manus. Et quod *καρπιουδης* a Clemente vocetur; a Charisio autem *καρπιουδης*, quod manus brachiali caperetur, qui carpus dicitur, ut observat Turnebus Adversar. lib. XIII. c. 27. unde et assertor *καρπιουδης*, et ipsa assertio *καρπιουδης* exponitur in Glossis Philoxeni. Alloquin 'Vindicia' etiam dicitur 'res de qua controversia est,' ut definiuit Servius Salpitiuus, referente Festo Pompeio; qui et ipse ait: 'Vindiciae appellantur res eae de quibus controversia est, aut potius dicuntur vindiciae inter eos qui contendunt.' In Glossis quoque Philoxeni Vindiciae redduntur, *τὰ ἐν ἀμφισβήτησιν πράγματα*. Quod convenit cum priori Festi interpretatione. A quibus etiam non abeant illa Asconii in III. Verr. ubi quid 'vindiciae' sint hisce verbis docet: 'Lis vindiciarum est, cum litigatur de ea re apud Praetorem, cujus incertum est, quis debeat esse possessor; et ideo, qui eam tenet, satisfacat pro praede litis vindiciarum adversario suo, quo illi satisfaciat, nihil se deterius in possessione facturum, de qua iurgium esset.'

In JURIS] Id est, apud Praetorem. Sic in Pandectis notatur, jus saepe vocari locum in quo Praetor jus dicit, salva maiestate sui imperii, salvoque more majorum. l. penult. D. de Just. et iure. Hoc modo etiam 'Jus' vocant XII. Tabulae, ubi adest, qui iuri dicundo praestat.

§ 4 *Proficisci vindiciarum, &c.*] Vett.

Edd. Pacisci vindiciarum dicendarum causa longinquas res gravabantur. Quod Turnebo lib. XXIX. Adversar. cap. 33. non displicet, et Pacisci longinquas res, interpretatur, pacta vindiciarum longinqua in praesentia contrahere et obire. Sed melius et simplicius videtur, *proficisci v. d. causa in longinquas res g. vel, ut alii, ad longinquas res.*

Vindiciarum dicendarum] Vindiciae hic significant verba illa solemnia, quibus in re praesenti vindicabant.

Sed ex iure manum consortum vocarent] Hinc formula in Notis apud Valerium Probum: 'E. J. M. C. V. Ex iure manu consortum voco.' Sed multo melius ex Cicerone pro Muræna cognosci potest, ubi Jurisconsultorum scientiam exagitans, longum vindicationis carmen ita insecatur: 'Itaque irati illi' (de Jurisconsultis loquitur) 'quod sunt veriti, ne dierum ratione pervulgata, et cognita sine sua opera lege posset agi, notas quasdam composuerunt, ut omnibus in rebus ipsi interessent. Cum hoc fieri bellissime posset: FUNDUS SABINUS MEUS EST: IMO MEUS: deinde iudicium: noluerunt. FUNDUS, inquit, QUI EST IN AGRO QUI SABINUS VOCATUR.' Satis verbosae: 'cedo, quid postea? EUM EGO EX JURE QUIRITUM MEUM ESSE AIO. Quid tum? INDE EGO TE EX JURE MANU CONSORTUM VOCO. Quid huic tam loquaciter litigioso responderet ille, unde petebatur, non habebat. Transit idem Jurisconsultus tibicinis Latini modo. UINDE TU ME, inquit, EX JURE MANU CONSORTUM VOCASTI, INDE EGO TE REVOCO. Praetor interea, ne pulchrum se, ac beatum putaret, atque aliquid ipse sua sponte loqueretur, ei quoque carmen compositum est, tam cæteris rebus absurdum, tum vero nullo usu: UTRISQUE SUPERSTITIIBUS: ISTAM VIAM DICO: INITE VIAM. praesto adest sapiens ille, qui iniuri viam doceret. REDITE VIAM. eo-

dem duce redibant.' Hanc quoque formulam respiciens Cicero lib. I. De Oratore, Scævola sic loquentem introducit: 'Quod vero in extrema oratione tua, Crasse, quasi pro tuo jure sumpsiisti, oratorem in omnis sermonis disputatione copiosissime versari posse: hoc nisi in tuo regno essemus non tulissem: multisque præcessem, qui aut interdicto tecum contenderent, aut TE EX JURE MANU CONSERTUM VOCARENT, quod in alienas possessiones tam temere irrepisisses.' Et paulo post: 'Aut interdicto tecum Philosophi illi contenderent, utpote a possessione disciplinarum, quæ proprie sunt eorum, dejecti, quippe quas tu universas oratoris facultati tribuisti, aut EX JURE TE MANU CONSERTUM VOCARENT.'

Festucariam] Alludere hic Gellius videtur ad 'festucam,' sive virgulam illam quæ olim in libertatum vindicationibus adhiberi solebat, quæ etiam 'Vindicta' vocabatur. De qua Boëthius lib. II. in Topic. Cicer. notat, 'quod esset virgula quædam, quam lictor manumittendi servi capiti imponens, eundem servum in libertatem vindicabat, dicens quædam verba solemnia; atque ideo virgula illa Vindicta vocabatur.' Hinc Persius Sat. V. 'Vindicta postquam mens a Præture recessi.' Et post: 'An dominum ignoras, nisi quem Vindicta relaxat?' 'Festucam' etiam in eadem Satyra vocat, cum ait: 'Non in festuca, lictor quam jactat ineptus.' Quemadmodum quoque Plautus Milit. Act. IV. Sc. I. 'Quid? ea ingenua an festuca facta, serva an libera est?'

CAP. XI. *P. Lavinius*] Forsan hic ipse est, qui a Macrobio lib. III. Saturnal. c. 8. *Lavinus* vocatur.

Sculnam] Glossæ Philoxeni: *Sculna*, *συνθηκοφύλαξ*. et ita etiam Glossæ Cyrilli: *Συνθηκοφύλαξ*, *Sculna*. Quasi qui custodiat *συνθήκας*, id est, pacta et conventa, de quibus utraque pars

convenerit: ut facere etiam solet sequester. In Glossis Isidori 'Sculna' exponitur 'sponsus': id est, 'sponsor': nempe qui Græcis *μεσσηγγοῦν*, Latinis 'sculna' et 'sequester.' Nam, ut bene notat Servius ad lib. II. *Æneid.* 'Sequester est aut medius inter duos altercantes, aut apud quem aliquid ad tempus seponitur.' Voce 'sculna' pro sequestro usus etiam Macrobius lib. III. cap. 18. sive, ut divisit Pontanus in sua editione, lib. II. cap. 17. 'Cleopatra uxor, quæ vinci a Romanis nec luxuria dignaretur, sponsione provocavit insumere se posse in unam cœnam sestertium centies: id mirum Antonio visum, nec moratus sponsione contendit digna, sculna Munacio Planco, qui tam honesti certaminis arbiter electus est.' Sic huic locum olim restituit Fulv. Ursinus in Appendice de Triclinio. Pontanus autem legit et distinguit: *Nec moratur, sponsione contendit. Dignus sculna Munacius Plancus, qui tam honesti certaminis arbiter electus est.* Quomodo fere Saresberiensis lib. VIII. de Nug. Cur. cap. 7. nisi quod apud eum corrupte *culina* pro *sculna* vulgo edita est; quomodo et ante Fulvii emendationem in Vulgatis apud Macrobius legebatur.

Sequestrem] Festus: 'Sequester is dicitur, qui inter aliquos, qui certant, ut inter eos convenerit, depositum ita tenet, ut ei reddat, cui id deberi jure sibi constiterit.' Brevius Modestinus ait 'sequestrum esse, apud quem eandem rem, de qua controversia est, deposuerunt.' In Glossis Philoxeni 'Sequester' explicatur, *μεσσηγγοῦν, ἑρμῆας, συνθηκοφύλαξ*. Similiter Glossæ Cyrilli: *Μεσσηγγοῦν*, sequester, arbitrator, mediator. Juxta utrumque Plautus Rudente, Act. IV. Sc. 8. 'Nisi das sequestrum aut arbitrum, cujus hæc res arbitrata fiat.' Hiuc et 'sequestratio,' pro ipso actu sequestri, sive arbitrato. Glossæ

Cyrelli: 'μεσσηλα, Arbitrium, sequestratio, arbitratus.' Eadem Glossæ: 'Μεσσηλη, Sequestratio.' Et verbum 'sequestrare,' pro, sequestrum agere, vel intervenire. Eadem Glossæ Cyrelli: 'μεσσελο, sequestro, intervenio.' Et 'μεσσηλο, sequestro.' Quanquam etiam accipiatur pro deponere aliquid apud sequestrum, aut apud locum quendam, ubi in tuto sit. Vegetius lib. 11. cap. 20. 'Ut ex donativo, quod milites consequuntur, dimidia pars sequestraretur apud signa.' Tertullianus de Resurrectione: 'Corpora medicata condimentis sepulturae Mansoleis et monumentis sequestrantur.'

Sculnam autem scriptum esse in Logistorico Varronis] Eandem vocem et alibi Varroni restituere conatur C. Barthius l. xxvi. Adversar. c. 14. in loco nimirum, quem Nonius ex Varronis Modio citat, ubi vulgo legitur: 'Ad se unum esse pulmentarium secundam, quo natura arigatur non necessitudo.' Varie hic locus a Viris doctissimis tentatus; Barthio autem, ut quam minime a vulgata scriptione abeat, commodum ita illustrandus videtur. *At se unum esse pulmentarium sculnam, quo natura arigatur, non necessitudo.* Quasi verba

hæc aliquis dixerit Philosophus in nullius verba juratus, sed naturæ ductum sequens, qui sequestrum se aliorum opinionibus inferat. Pulmentarium autem pro villi et contempto dixit, urens maxime ambitionem cæterorum. Quam sententiam oppido bene cum titulo Varronianæ Satyræ Barthius convenire putat. Nos propter 'sculnam' vocem ejus hic meminimus.

Catus] Vide Notas supra iv. 19.

Per Deos immortalis, &c.] Post hunc Catonis versum sequebatur in Vulgatis Editionibus satis longa Dissertatio, quæ nihil commune cum hoc capite habebat. Primus Salmasius optime monuit istam hinc totam removendam, et in debitum locum reponendam; nimirum qui Præfationi conveniret; esse quippe Auctoris Prologum, qui in eo scriptionis suæ institutum et propositum declarat. Istud itaque in hac Editione factum, et ad exemplum Editionis, quam aliquot abhinc annis Vir doctissimus Amstelodami procuraverat, ante primum librum Dissertatio ista una cum capitum Indice, Præfationis instar posita est. Finis autem hujus capituli, et Librorum Gellii qui supersunt, in hoc versu statuendus est.

FINIS NOTARUM VARIORUM.

RECENSUS EDITIONUM

AULI GELLII,

EMENDATIO AUCTIORQUE GRONOVIANO ET FABRICIANO,

IN QUATUOR ÆTATES DIGESTUS.

[EX ED. BIPONT. 1784.]

ÆTAS I. NATALIS,

institutæ ab industrio Latii in Italia instauratore Jo. Andrea Ale-
riensi Episcopo, Romanæ principis curatore. Mox secutæ sunt
Venetæ tres, quarum antesignana est Jensoniana; Brixien-
sis, correctæ a Marco Scaramucino de Palatiolo; tum aliæ Venetæ,
in quibus duæ Octaviani Scoti instinctu per Jo. de Tridino, duæ
Phil. Pincii insignes sunt. Vicentinam quoque memorat Casp.
Barthius, de qua nihil aliunde nobis compertum est. Omnes
vero hujus sæculi edd. superavit cura magis critica Philippi Be-
roaldi, novæ hinc ætatis auctoris.

1469 Editio princeps s. Romana I. Auli Gellii (per sim-
plicem liquidam) Noctes s. Vigilæ Atticæ. Romæ, anno Christi
MCCCCLXIX. Paulo regnante II. Anno ejus Pont. v. die vero
XI. mensis Aprilis. In domo Petri de Maximis. Fol. Nomina ty-
pographorum sequentes in fine versus continent :

Aspicias illustris lector quicumque libellos,

Si cupis artificum nomina nosse, lege.

Aspera ridebis cognomina Teutona : forsan

Mitiget ars musis inscia verba virum.

Conradus Sweynheym, Arnoldus Panartzque magistri,

Romæ impresserunt talia multa simul.

Possedit hanc edit. Grævius teste Jac. Gronovio, habetque Bibl.
regia Paris. Memoratur præterea in Cat. Heins. p. 6. in indice li-
brorum rar. Argentor. venalium an. 1745. qui fuerant ill. quon-

dam viri Joach. Chph. Nemeizii. Cf. Maitharium in Ann. Typ. T. i. p. 283. Textum hujus edit. recensuit Jo. Andreas Episcopus Aleriensis, cujus longa præmissa est præfatio ad Paullum II. Pontificem Romanum, inprimis illa lectu digna ad cognoscendas res illius et ad rationem hujus editionis. Ait autem, exempla Gellii valde vitiosa fuisse, seque in recognitione hujus Gelliani operis permagnos labores sustinuisse. Inprimis laborarat in Græcis et reperiendis, ubi in exemplis Latinis non erant, iisdemque emendandis et Latine vertendis, adiutoremque in ea re habuerat Theod. Gazam. Et hæc interpretationes Latinæ in exemplo hoc ejus additæ sunt, sed addito semper in principio, *id est*: ne quis pro Gellianis haberet: quæ versiones servatæ diu, a recentioribus omissæ sunt: similiterque se fecisse dicit in Macrobio et Apuleio, eoque nomine se calumniis appetitum esse a pluribus Romanis, qui dicerent, eum sua auctoribus veteribus inculcare, quos contra in præfatione multa disputat. Idem Commentarios in Gellium scripsit, quos eodem anno Romæ editos, memorat Catalogus Gudianus p. 327.

1472 Romana II. Aulus Gellius. Romæ MCCCCLXXXII. die VI. Augusti per Conrad Sweynheim et Arnold Pannarz, additis in fine versibus supra adductis; principis repetitio s. potius ipsa novo titulo instructa; memoratur certe ad hunc annum Maithario, Hambergero; eaque Bern. Rottendorffio, Medico clar. putabatur omnium prima teste Jac. Gronovio in præf. ad Gellium, qui eandem in Bibl. Vossiana Lugduni Bat. a Franc. Junio, Francisci F. collatam esse refert. Ea vero in ædibus Petri de Maximis Romæ per dictos typographos expressa confunditur male cum Veneta I. in Bibl. Lat. Fabriciana etiam novissimæ ed. his verbis: 'Editio I. Veneta ex ædibus Petri de Maximis 1472. fol.' quem errorem merito notat clar. Lengnichius in Symbolis rei libr. et numism. Beytræge, &c. P. II. p. 124. cf. eundem p. 7.

— Veneta I. Auli Gellii Noctium Atticarum commentarius, impressus Venet. per Nic. Jenson, Gallicum. MCCCCLXXXII. fol. Cf. Bibl. Bunav. T. I. vol. I. p. 380.

1477 Veneta II. Auli Gellii Noctium Atticarum commentarii — impressi Venetiis per Andream Jacobi Catharensensem MCCCCLXXVII. fol. Andrea Vendameno duce Venetiarum inclyto. 'Gravis error quem Bibliotheca Latina ab Anglis edita admisit his verbis: Primus Gellium edidit Aldus Manutius Venetiis 1477.'

reprehenditur a Jac. Gronovio, Lambecium auctorem erroris notante, quippe qui Gellium primum ab Aldo, adminiculante Theod. Gaza, editum scribit in Diss. de vita et nomine A. Gellii annexa Prodomo lucubratorum in Gellium, Paris. 1647.

1484 Veneta III. A. G. Noctium Atticarum libri perquam diligentissime castigati ac nuperrime impressi Venetiis Sump-
tibus Nobilis Viri Domini Octaviani Scoti Civis Modetien-
sis MCCCCLXXXIV. idibus Novembris. Fol. Memoratur inter incuna-
bula artis typogr. Bibl. Uffenbach. T. II. App. I. n. LXXVI.

1485 Brixiae per Boninum de Boninis de Ragusa, anno domini
MCCCCLXXXV. die tercio Martii Correctore Marco Scaramucino
de Palatiolo. In ea legitur hocce octastichon :

Si quem Cecropia clarum Latiaque Camœna
Esse juvat, Gelli scripta probanda legat.
Attica nox luci nunquam cessura diurnæ
Ad varias artes quam bene monstrat iter!
En tibi, docta cohors, Marcus correxit ad unguem, .
Quem tulit Adriaco Brixia Marte potens.
Si quid erit falsi, veniam dabis : inscia turba
Forsitan huic nocuit, dum celebrabat opus.

Ἐρρίσω ἀναγνώστης.

1486 Veneta IV. Auli Gellii Noctes Atticæ Venet. fol. Vid.
Catal. Wittii.

1489 Veneta V. Aulus Gellius—Venetiis per Bernardinum de-
choris de Cremona et Simonem de Luero. MCCCCLXXXIX. Die
XIII. Augusti. Fol. Constat foliis CXXI. et extat in Bibl. Archi-
pal. Manhem.

1491 Veneta VI. fol. quam contulit Jac. Gronovius Oxonii.

1494 Veneta VII. ap. Phil. Pincium Mantuanum. Fol.

— Veneta VIII. impensis Oct. Scoti MCCCCLXXXIV. fol. ex-
tabat in Bibl. selecta venali in Bibliopolio Jo. Henr. Harscheri
Basil. 1769. in Catal. Bibl. Zechianæ Lips. 1780. n. 1513.

1496 Veneta IX. imp. Octav. Scoti : Aulus Gellius. Vene-
tiis per Joannem de Tridino alias Tacuinum. Anno Domini
MCCCCLXXXVI. Die V. Aprilis. Constat CXVIII. foliis, et ex-
tat inter cimelia bibl. Archipalatines Manhemii ; ac memoratur in
Bibl. Ernestiana p. 172. n. 2556. et in Zechiana n. 514. Ex ea
repetita videtur ed. 1509. per eundem Jo. de Tridino. Cf. clar.
Lengnichii Beyträge P. II. p. 125.

1500 Veneta x. ap. Phil. Pincium, fol. Hanc edit. curavit Philipp. Pincius Mantuanus anno Domini mcccc. die xv. mensis Julii, Augustino Barbadico Serenissimo Venetiarum Duce. In hac quidem primum accessisse Libri VIII. qui deest *Argumenta*, ut supra § II. jam dictum, contendit Guil. Falsterus in vigilia i. Gellianis noctibus impensa editaque Hafniæ 1721.

— Subjicimus huic ætati nescio cujus anni editionem Vicentinam, quam Barthius *Adversar.* l. xxxv. c. 6. extr. p. 1597. antiquiorem refert Aldina (1515.) et Basiliensibus (1506. 1519. cet.), et ex eo Fabricius memorat.

ÆTAS II. 1503—1585.

critica a Ph. Beroaldo jun. (qui assecclas invenit novas Venetas, et Jo. Connellum primarum Parisinarum curatorem) orta, per Juntinam, Aldinam, et Cratandrinam, perfectior. Juntinæ (1513.) præfuit Carolus Aldobrandinus MSS. usus, Aldinæ (1515.) Jo. Bapt. Egnatius; Cratandrum, (1519.) qui Aldinam correctiorem dedisse videtur, adjuvare etiam Beatus Rhenanus, et Fabritius Capito. Exceperunt illas mox Colonienses edd. quarum princeps (1526.) curata a Godefr. Hittorpio, in Cratandrina cum novis Codd. conferenda ex iisque emendanda etiam Arnoldi Wesalien-sis opera uso; et ab an. 1534. Gryphianæ ceteræque Lugdunen-ses. Annotationes scripsere Ægidius Maserius, e quibus ineditis sua collegit scholia Iod. Badius Ascensius in Parisina v. et Petrus (Schade) Mosellanus, quæ primum prodire 1526. atque non solum ab Ascensio in III. et IV. sua ad augenda scholia adhibite sunt, sed et statim Coloniensibus Gellii edd. additæ fere per hanc ætatem regnarunt.

1503 Bononiensis s. Beroaldina i. Auli Gellii Noctium Atticarum commentarii. Impressum Bononiæ per Benedictum Hectoris calcographum accuratissimum anno salutis MDIII. die primo Februarii, fol. Hanc edit. instituit Philipp. Beroaldus, qui primus post Andream critica diligentia textum recognovit. Dedicavit Sigismundo e gente Hohenloa, qui cum duobus fratribus Bononiæ Beroaldi scholas frequentabat, eumque scholasticum Germanum et compatrem suum appellat. In hac edit. libri octavi argumenta primum edita dicuntur. Cf. epistolam præmissam

Venetæ 1509. sed vide quæ ante ad Pincii II. an. 1500. attulimus, et conjice, eam basin hujus esse.

1506 Basileensis 1. Auli Gelli Noctes Atticæ Basil. MDVI. 4.

1508 Auli Gellii Noctium Atticarum commentarii. 4. Memoratur in Catal. Bibl. Ludewigianæ P. IV. n. 13022. ac forsitan ex priori repetita.

1509 Veneta nova Feretrii, fol. 'Accipite studiosi omnes Auli Gellii Noctes micantissimas, in quibus vigilias et somnum pacatissime reponatis. Nihil enim in Latinis obstrepet inconcinnum, in Græcis minus. Quippe quæ nunquam antehac fuerunt accuratius emendata. Hinc rerum et dictionum speciosarum indicem locupletissimum habetote. Et libri VIII. quem desideramus capita quæ antehac nunquam in lucem prodierunt. Hinc igitur et Jo. Petrus Feretrus Ravennas ad lectorem epigramma appendit. Item Caroli Castelli P. V. Francisci equitis, et Victor Falchorius Græcum aliquid effudit. Sequitur Philippi Beroaldi præfatio ad Sigismundum Hoëalonum Scholasticum Germanum, et Nicolai Feretrii Ravennatis ad splendidissimum equitem D. Georgium Cornelium allocutio scripta Idibus Octobris MDVIII. in qua eum laudans, quod Georgium Trapezuntium, Gregorium Tiphernum, Franciscum Philolphum, Pomponium Lætum, Georgium Merulam, Matthæum Siculum, et Paulum Marsum et Bartholomæum Merulam dignatus hospites et contubernales habere, inque amicorum numero ascribere, rogat ita: ne me infimum asperneris, effecit Joannes Tridinus ut auderem nomini tuo in præsentia dedicare tot variarum rerum exempla, quas Noctes Atticæ inscripsit operi suo Aulus Gellius. Hinc in ipso contextu scribitur: A. Gellii Noctium Atticarum liber octavus hac ætate non reperitur. Sed ex vetustissimo exemplari hæc capita excerpta sunt.' In fine: Impressum Venetiis per Joannem de Tridino, alias Tacuinum. Anno Domini MDIX. die xx. Aprilis.

1511 Parisina 1. Connelli. Jo. Connellus lectoribus: Accipite Romanæ militiæ studiosi adolescentes quam diligentissimi Auli Gellii noctes micantissimas. In quibus vigilias somnumque vestrum reponatis pacatissime. Sint vobis manuale enchiridionque. Nihil enim Gellio duce in Latialis eloquii floribus occurret expetendum. Impressas rursus ad exemplar Beroaldinæ recognitionis in ædibus quidem Ascensianis, impensis autem Joannis Parvi Bibliopolæ nobilissimi. Anno salutis nostræ MDXI. ad Idus Novem. 4. Repetitio ed. 1509.

.... Parisina, Connelli, II. 4. sine loci et anni nota, sed a Parisino typographo expressa, nobis visa Manheimii, hoc tit. A. Gellii viri disertissimi Noctium Atticarum libri XII. summa accurate Joannis Connelli Carnoten. ad recognitionem Beroaldinam repositi: cum alphabetico indice. — ap. Franc. Regnault. Præmissa est Ad clarissimum Sigismundum Hoënloum scholasticum Germanum compatrem suum Philippi Beroaldi Bononiensis epistola. — Eandem hanc ed. Christ. Daumius habuit, vocatque in Ep. VII. ad Reinesium p. 19. ed. Jen. 1670. *veterem* Parisinam sine anno cum præf. Phil. Beroaldi.

1513 Juntina: Auli Gellii Noctes redditæ nuper omni discussa caligine micantissimæ, scriptum literis aureis. In fine: Impressæ sunt Florentiæ Auli Gellii Noctes istæ lucubratissimæ suprema arte curaque et sumptibus Philippi de Giunta Florentini anno MDXIII. mense Januario. Leone Pont. Max. Christianam R. P. moderante. 8. In Præf. ad Laurentium Medicem Carolus Aldobrandus profitetur, se ex Codice Mediceo et aliis Mss. Gellium emendasse: 'Eo factum est ut ego Gellii Noctes Atticas admiratus semper amaverim, et cum primum potui, Magnifice Laurenti, si non emendatas, minus certe corruptas ad alios transmiserim. Qui sane multi temporis labor fuit, in quo cum alibi veteres Codices, quotquot adspicere licuit, tum vero ex antiqua Bibliotheca tua emendatos, cum his, qui circumferuntur, diu omni diligentia contuli, utinamque, quod volui, mihi et aliis ex eo labore operæ prætium secutum sit.'

1515 Parisina III. repetitio edit. anni 1511. 4.

— Aldina: Auli Gellii Noctium Atticarum libri undeviginti — In fine: Venetiis, in ædibus Aldi et Andreae socieri mense Septembri MDXV. 8. In cujus editione Joannes Baptista Egnatius Venetus scribit Antonio Marsilio Veneto: 'Statui tibi Gellianas noctes esse dicandas: quas ego exactiore cura recognitas, quantum est datum otii per alias occupationes meas, in Aldina olim officina imprimendas curavi: ut quæ castigatissimæ industria nostra redditæ erant, haberent etiam mancipem accuratissimum.' Præmissi duo indices, prior 'eorum, quæ notatu digna in hæc noctibus visa sunt;' alter, 'quod quicquid in unaquaque re Lector quæsierit, sive id ad Grammaticen, sive ad alias artes pertineat, invenire quam facile queat.' Partitum autem est opus Gellianum non in XIX. ut titulus habet, sed in XX.

libros, cum l. viii. qui perit. Argumenta agnoverit Aldus, quibus tandem subnectuntur Græcæ dictiones, versus ac loci complures Græci Latine redditi.

— Lugd. 12.

— Parisina iv. Auli Gellii Noctes Atticæ cum dictatis Mss. Francisci Silvii in Gellium. Paris. MDXV. 4. Vid. Catal. Wittlii.

1517 Argentor. i. c. præf. Nicolai Gerbellii, Phorcensis. fol. repetita ex ed. 1509.

1519 Basileensis ii. Cratandri: Auli Gellii. Noctium Atticarum libri xix. Basileæ, apud Andreæ Cratandrum, mense Septembris 1519. sumtu Ludovici Hornken Bibliopolæ. Fol. In præf. Cratander dicit: 'Varia corrogavi ab amicis exemplaria, diversitate aucupaturus sinceram lectionem. Comperi, neque Aldum ipsum liberum esse a mendis fœdissimis, tametsi facile omnium fuit oculatissimus, probe stipatus præsidio doctiorum, quos aluit, ut audio, domi suæ perpetuo. Restitui eo interim ingenio mutila Latina, pluries autem Græca, germanæ puritati, omnia exactissima fide, ac diligentia. Nec tamen—sine Theseo: nam Beatum Rhemanum, si quando succumbebam, invocavi, aut Fabritium Capitonem.'

— Parisina v. Ascensiana i. c. scholiis Badii Ascensii, qui illa ex Ægidii Maserii Parisiensis annotatis collegisse se non diffitetur. Paris. 1519. fol.

1521 Argentor. ii. 8. Citatur in Grævianis, unde opinatur Gronovius, hanc esse, quam possedit vir cel. Adrianus Beeckers van Thienen, ut docet Catalogus pag. 26.

1524 Parisina vi. Ascensiana ii. fol. Repet. edit. an. 1519.

1526 Coloniensis i. Hittorpil: Auli Gellii luculentissimi scriptoris Noctes Atticæ castigatæ sunt emaculatæque diversorum codicum collatione, nec id tamen sine doctioris cujusdam judicio: a quo et Græca quæ passim depravatissima erant, sunt recognita, et quantum licuit, genuinæ puritati restituta. Eucharius Cervicornus excudebat Anno MDXXVI. sumtu et ære M. Godefr. Hittorpii civis Colonien. nonis Martiis, fol. Qui quidem Godefridus Hittorpius, laudans Arnoldum Vesaliensem, etiam memorat Andreæ Cratandri chalcographi non indiligentis editionem.

— Petri Mosellani Protogensis notæ in clarissimas A. Gellii noctes. Basil. apud Jo. Bebelium mense Aug. MDXXVI. et laudantur Th. Crenio in Animadv. philol. et hist. P. xvi. p. 33.

Delph. et Var. Clas.

A. Gell.

5 M

— Coloniensis II. cum annott. Petri Mosellani I. ap. Soterem. 8.

1532 Paris. VII. s. Ascensiana III. fol. Repet. edit. 1519. aucta notis Petri Mosellani.

1533 Coloniensis III. ap. Martin. Gymnæcum. 8. cum notis Petri Mosellani.

1534 Gryphiana I. Auli Gellii luculentissimi scriptoris *Noctes Atticæ*. Lugd. ap. Seb. Gryphium. 8.

1536 Paris. VIII. Ascensiana IV. Auli Gellii *Noctium Atticarum* lib. XIX. (nam octavus præter capita desideratur) pluribus locis quam antehac integriores. cum Ascensianis scholiis collectis fere ex annotatis sane doctorum hominum *Ægidii Maserii* et *Petri Mosellani Protogensis*, in officina *Michaëlis Vascosani*, mense Septembri MDXXXVI. Hæc fons. In fine: Excudebat *Johannes Lodoicus Tiletanus* MDXXXVI. mense Septemb. Eodem volumine annotationes *Petri Mosellani Protogensis* in clarissimas A. G. *Noctes Atticæ*. Venumdantur *Iodoco Badio Ascensio* cum ipso Gellio etiam alii selucidationibus illustrato. Fol.

1537 Coloniensis IV. ap. Mart. Gymnicum, c. n. *Petri Mosellani*. 8.

— Lugduni. 8.

1539 Gryphiana II. Auli Gellii luculentissimi scriptoris *Noctes Atticæ*, Lugd. ap. Seb. Gryphium. 8.

1541 Coloniensis V. cum annott. *Petri Mosellani*. 8.

1544 Venet. 8. Citatur in Catalogo anonymi.

1546 Gryphiana III. 12.

1549 Coloniensis VI. per Martin. Gymnicum, 8. cum *Petri Mosellani* annotationibus, etiam selectis Mart. Gymnici ex optimis auctoribus in loca quædam obscuriora.

— Coloniensis VII. c. n. *Mosellani*. 8.

— Basil. III. 8.

1550 Gryphiana IV. 8.

1555 Gryphiana V. 8.

1559 Gryphiana VI. Sebastiani ultima. 12. Citatur in *Heinsii* Catalogo, pag. 59.

1561 Gryphiana VII. Antonii I. 8.

1563 Coloniensis VIII. cum *Petri Mosellani* perdoctis annott. 8.

1564 Parisina IX. 12. Citatur in *Heinsianis* pag. 59.

1566 Basil. xv. ap. Henricum Petri, cum Mosellani annot. 8. Annum in titulo non significatum habet dedicatio, teste Th. Grenio *Animadv. P.* xvi. p. 33.

1566 Gryphiana viii. 8.

— Coloniensis ix. Auli Gellii *Noctes Atticæ* cum Petr. (Schadii) Mosellani annotationibus. Accedunt in loca quædam obscuriora ex optimis auctoribus annotationes. Colon. Agr. exc. Gualth. Fabricio. 1566. 8. vid. *Catal. Bibl. Bun. Tom. i. Vol. i. pag. 380.*

1571 Lugd. ap. Barth. Vincentium. 12. Hac usus fuit Henr. Valesius.

1573 Venet. 8.

1584 Parisina x. Auli Gellii luculentissimi scriptoris *Noctes Atticæ* cum indice locupletissimo. Parisiis apud Hieronymum de Marnef et Viduam Guilielmi Cauellet, sub Pelicauo monte D. Hilarii, forma minore.

1585 Lugduni ap. Barth. Vincentium. 12.

ÆTAS III. 1585—1651.

a Lud. Carrione, qui Mss. contulit, et Henr. Stephano, qui Gellium ab illo et a se castigatum edidit cum notis, emendd. et *Noctibus Parisinis*, nobilis. Sed Carrionis commentarius imperfectus est. Stephanianam hanc ed. imitatæ Francofurtanæ et Genevenses, in quibus præstat ed. accuratior c. n. Varr. 1609.

1585 Auli Gellii *Noctes Atticæ*: editio ex Mss. emendata: additæ sunt H. Stephani *noctes aliquot Parisinæ*, *Atticis Auli Gellii noctibus invigilatæ*,¹ et specimen emendationum. Parisiis. 8. vid. *Catal. de la Bibl. du Roi. Bell. Lettr. Tom. ii. pag. 85.*

1592 Lugd. ap. Tornæsium. 12. vel 16.

1594 Coloniæ cum annot. Petri Mosellani. 8.

1603 Francof. Auli Gellii *Noctes Atticæ*, c. n. H. Stephani. 8.

1609 Aurel. Allobrog. (Genev.) 12. Hanc Gellii editionem Genevensem ex H. Stephani recusam recensione et contextu scrip-

¹ La prima statim nocte Parisina Gellium Stephanus tuetur adversus acrem Lodovici Vivis censuram, qui lib. iii. de disciplinis Gellium vocat 'hominem

rhapsodum plane, congestorem potius quam digestorem, et ostentatorem quain peritum, loquaculum sine eruditione, in verbis ac sententiis putidulum,' &c.

toris emendatiorem, et ob notas, breves quidem sed optimæ fragis; utpote e Carrione, Jureto, Cujacio, Turnebo, Casaubono; Lipsio, Manutio, Adr. Junio, Meursio, Fruterio, Dionys. Gothofredo selectas, commendat Christianus Tychonius epistola ad Christ. Falsterum specimini hujus Gelliano inserta, pag. 69.

1621 Genev. repetita. 12.

1624 Francof. 8. ex Henr. Stephani recensione, et ejusdem Noctes Parisinæ Atticis Gellii noctibus invigilatæ.

1644 Lugd. Bat. ap. Hieron. Vœgelin. 12. c. n. doctorum virorum.

1651 Amst. ap. Jansson. 12.

ÆTAS IV. GRONOVIANA.

a Jo. Frid. Gronovio dicenda; cui debetur primum editio emendatissima, quam quoque ut plurimum secuti sunt Ant. Thysius et Jac. Oiselius, qui in Gellium variorum notas contulere, tum major cum notis et emend. in novem priores libros an. 1687. Novam dein et luculentam illius filius Jacobus Gronovius adornavit, cum parentis suisque et varr. notis, et lucubr. P. Lambecii, in qua locis quamplurimis emendatior est contextus e collatione Mss. Codd. an. 1706. repetitam Lipsiæ an. 1762. cujus textum et nos secuti sumus.

1651 Gronoviana I. Amstel. ap. Elzev. ex recensione Jo. Frid. Gronovii. 12.

1665 Gronoviana II. Amstel. 12.

1666 Amstel. 12.

— Auli Gellii Noctes Atticæ cum selectis novisque commentariis, et accurata recensione Antonii Thysii, et Jacobi Oisellii. Lugd. Bat. P. Leffen. 8.

— Amstel. 12.

1681 Paris. in usum Delphini edidit Jacob. Proust. 4. notis additis satis vulgaribus.

1687 Lugd. Bat. c. n. et emendationibus Jo. Frid. Gronovii ad priores novem libros. 8.

1706 Auli Gellii Noctium Atticarum libri xx. prout supersunt, quos ad libros Mss. novo et multo labore exegerunt, perpetuis notis et emendationibus illustrarunt Joannes Fridericus et Jaco-

bus Gronovii. Accedit Gasp. Scioppii integra Mss. duorum codicum collatio, Petri Lambecii lucubrationes Gellianæ, et ex Ludovici Carrionis castigationibus utilia excerpta, ut et selecta variaque commentaria ab Ant. Thysio et Jac. Oiselio congesta. Lugd. Bat. ap. Corn. Boutesteyn, J. du Vivie 4.

1741 Auli Gellii Noct. Attic. lib. xx. cura et cum notis Paul. Dan. Longolii. Curiae Regnit. 8.

1762 Auli Gellii Noctium Atticarum libri xx. sicut supersunt. Editio Gronoviana. Præfatus est et excursus operi adjecit Joan. Ludov. Conradi. Lipsiæ. 8.

Multi præterea viri docti in animo habuere, conatque sunt Gellium vel corrigere vel illustrare, sed aut præventi sunt morte, aut alia qua causa impediti. Desideramus quidem Carrionis plenos commentarios, perinde ut lucubrationes Oberti Gifanii, inter cujus inedita memorantur emendationes et notæ in Cornelium Nepotem, Symmachum, et Prudentium, necnon Agellii Noctium Atticarum libri, aliquot veterum Codicum ope diligenter emendati cum notis; (vide amœnitates literarias V. C. Jo. Georgii Schelhornii T. xii. p. 391.) item editiones promissas a Justo Lipsio,¹ Jos. Scaligero, et Jo. Wowerio,² Jo. Pricæo, Cornelio van Dalen, Petro Menardo Turonensi, et Claudio Salmasio. Petri quoque Lambecii prodromus lucubrationum in Gellium, quem cum Ms. Regio Parisiensi contulerat, typis expressus Paris. 1647. 8. epidromo caret, nec prodromi editio secunda, quam priore quadruplo auctiorem in prodromo historiæ literariæ idem Lambecius promisit, unquam lucem aspexit. Philippi Caroli animadversiones in Agellium cum ejusdem in Curtium observatis, præmissa de Criticis dissertatione, post ejus obitum a Christoph. Arnoldo editæ Norimbergæ 1663. 8. non ultra librum xiv.³ procedunt.

Jani Passeratii notarum in Gellium Mstarum, quæ fuerint apud Jac. Mentelium Paris. Medicum, mentio in Lucæ Langer-

¹ Vide Lipsium ii. 3. elect.

² Wower. Centur. i. Epist. 14. 49. ii. 18. 66. 67.

³ Christophorus Adamus Rupertus nota marginali ad Caroli animadversio-

nes pag. 280. ad illa verba: *Agite igitur, o mei, perseverate animum*: 'Utinam et auctor perseverasset, nec imperfectas has nobis lucubrationes reliquisset.'

manni ad Lambecium *Epistolis Mss. Editionem Gellii affectam* pridem a Lipsio liquet ex *Epistola ejus ad Theodor. Canterum* a. 1580. 'Agellius meus paratus est; differo tamen propter commentarium, (in Tacitum,) quem priorem extrudere volo.' Merico Casaubono etiam, (præf. ad Polybium,) Casp. Scioppio, et Henrico Ernstio Gellium edere in animo fuit. Scaligeriana p. 160. 'Lucas Fruterius avoit un Agellius tout prest d'estre imprimé, qui luy a esté derobé.' Gellii noctes illustriores a se factas proximis nundinis emissurum se scripsit Carolus Hannibal Fabrettus *Commentario ad xvi. 10. Cod. Theodos. de paganis* pag. 9. Paria. 1618. 4. sed nescio quibus causis impeditus id neutiquam præstitit. Nescio cujus Grenirii Zelandi notas in Gellium memorat Is. Vossius, *Epistola ad Nic. Heinsium* data a. 1651. T. 3. *Sylloges Burmannianæ* pag. 623. et Jo. Lelandus de scriptoribus Britan. p. 486. commemorat cujusdam Jo. Claimundi commentarium ab eo juvene scriptum.

Novæ quam parabat editioni Gellii laudatus Falsterus etiam prolusit libris duobus sermonum xcix. quibus libere Gelliano lepore antiquitatis, varia nova atque erudita promit, editis Amstelodami 1729. 8. His Bibliopola præfixit titulum: 'Amœnitates philologicæ sive discursus varii.' Tomum secundum claudit libellus commentarius de vita et rebus Auli Gellii, quo elogium quoque illius scriptoris et apologia continetur. Nonnulla Gellii loca præter Falsterum in jam memorato specimine et in novis literariis Lipsiensibus a. 1721. p. 138. seq. illustrat Adamus Henricus Lackmannus in *primitiis Utinensibus*, Lubec. 1725. 4. p. 47. seqq. add. *Obs. Misc. Dorv.* iv. p. 431.

Glossarium vocum haud vulgarium in Gellio edere voluit Barthius, cujus specimen vulgavit viii. 16. Adv. Verborum Gellianorum rariorum Catalogum exhibet quoque Jacobus Mosantus Briosius in *Epistolis editis Cadomi* 1670. 8. p. 224. seq. Sed usibus studiosorum longe accommodatius erat futurum pleniusque *Lexicon Gellianum*, quod pulchris locupletatum observationibus daturus erat, et cujus speciem vulgavit Cl. vir Christianus Falsterus. *Julii Cæsaris Scaligeri Problemata Gelliana edita sunt Amstelod.* 1651. 12. De Frid. Rappolti *Logica Gelliana*, in qua loca Gellii ad Dialecticam spectantia illustrantur, prodiit separatim Lipsiæ 1654. 4. Polydori Tardiolæ, sive D. Antonii Gatti Agellius vindicatus Romæ, sive Mediolani potius 1702. 8. est dissertatio

referta conviciis in Justum Vicecomitem sive P. Mazzuchellum super loco Gellii xvi. 13. de municipiis in jus Coloniarum mutari gestientibus. Vide Diarium Venetum, Giornale de' letterati d'Italia Tom. xii. pag. 411. xiv. pag. 140. seqq.

PAUCAS Editiones Auli Gellii Bipontini prætermiserunt.

Auli Gellii Noctes Atticæ, Romæ, 1493.

Auli Gellii Noctes Atticæ, Paris. 1517.

Comment. B. Asculani in Auli Gellii Noctes, Ven. 1517.

Auli Gellii et aliorum Fabulæ, cum Interpretatione Græcorum locorum, 16mo. Lugd. 1589.

Aulus Gellius, 8vo. Elzev. 1644.

Auli Gellii Noctes Atticæ, Ven. 1677.

Auli Gellii Noctes Atticæ, Ven. 1695.

Les Nuits Attiques Aulu Gelle traduites pour la première fois, 3 vol. 8vo. Par. et Brux. 1776—1777. Hæc versio, in novo ordine divisa, habet auctorem Abb. de V. (Joseph. Denzi de Verteuil.)

The Attic Nights of Aulus Gellius, translated into English by the Rev. W. Beloe, F.S.A., 3 vols. 8vo. Lond. 1795. Idem Anglice vertit Herodoti Historiam, Polyæni Strategemata, &c. Hæc prima est atque unica Auli Gellii versio Anglica, et bene audit.

Multa præterea Bipontini notarunt inedita virorum doctorum, qui Aulum Gellium vel emendare vel illustrare in animo habuerunt, at non præstiterunt. Vid. etiam Fabricii Biblioth. Lat. lib. iii. tom. iii. p. 3. Edit. Hamburg. 1722. Ernesti Tom. iii. c. 1.—Saxii Onomasticon, i. p. 311. sq. —Dodwellus in Dissert. de Ætate peripli Maris Euxini, in Jo. Hudsoni Geographiæ veteris scriptoribus Græcis minoribus, Oxon. 1698. vol. i. § 10.—Cl. Johannes Taylor, qui in Præfat. ad Editionem suam Lysiæ quasdam Gellii præbuit emendationes.—Petrus Paulus Justus, in Specim.

Observationum Criticarum, Viennæ, 1785. 4to.—Addas
plura quæ T. Harlesius suppeditat in Not. Brev. Lit.
Rom. p. 509. sqq.; et Clodii Excursus in Gellium ad Noc-
tes Atticas lib. xv. cap. 11. de Scientia et Philosophia,
Lips. 1800. 4to.

RECENSUS CODICUM MSS.

AULI GELLII,

QUI IN BIBLIOTHECIS BRITANNICIS ASSERVANTUR.

In Museo Britannico.

In *Biblioth. Harl.* quatuor Codices extant: nempe N. 2756. Cod. membran. elegans et illuminatus, sine annotationibus aut glossis, sæc. XV.

N. 2768. Codex elegans, membran. sine annotationibus aut glossis, sæc. XV.

N. 4859. Codex membran. sæc. XV. indicem habet alphabeticum, et præfationem, sub fine.

His adjiciantur, Excerpta quædam Petri Scriverii et aliorum, varias Lectiones exhibentia in Juvenalem, Senecam, Aulam Gellium, Lucanum, &c. Cod. chartac. sæc. XVII.

Inter Codices *Burneianos*, N. 174—175—176. tres sunt codices elegantes membran. habentes pauca quædam marginalia, circa sæc. XV. Horum duo, pulchre illuminati, paucas exhibent lineas collatas ad paginas editionis Gronovianæ, quæ Lugd. Bat. edita est, 1706.

Codices Oxonienses.

In *Biblioth. Bodl.* Canonici Lat. 309. Cod. membran. cum paucis notis marginalibus, sæc. XIV.

Inter Manuscriptos, qui a cl. E. D. Clarke comparati in Bibliotheca Bodleiana asservantur, notetur codex membran. luculenter exaratus, ff. 154. continens Auli Gellii

Noctes Atticas. Græca a diversa manu margini ascripta sunt. Catal. T. Gaisford.

In *Coll. Lincoln.* codex est Auli Gellii nitide scriptus. Gronovius, de viro quodam docto locutus, hunc codicem sic denotat: 'Unde et Oxonii in Collegii Lincolnensis exemplari perlustrando diligens ipse fui; et simul atque absolvi potuit, operam ipsi transmissam verbis lætis ac benignis prosecutus, nunc rebus ostendit non eam fuisse parvi ab eo æstimatam.' Præfat. ad Edit. Gronovianam Lugd. Bat. 1687.

Codex Cantabrigiensis.

In *Biblioth. Publ. Academiæ* nullus Auli Gellii extat codex, nec ullus nobis in comperto est in Collegiorum Bibliothecis, præter unum in Bibliotheca Aulæ Pembrociensis.

In *Indice Codicum Mss.* in Bibliothecis Angliæ notantur varii Codices Auli Gellii, sed omnes privati juris, præter duo in Bibliotheca Ecclesiæ Westmonasteriensis, secundum catalogum cl. Maittarii.

INDEX
IN
AULUM GELLIUM.

INDEX

SCRIPTORUM QUI A. GELLIO CITANTUR.

Primus numerus Librum, Secundus Caput, Tertius Sectionem indicat.

Pr. Praefationem, et numerus Sectionem designat.

- L. Accrus** tragicus poeta Latinus xiv, 1. 14
 Idem in Atreo xiii, 2. 1. 2
 Idem in Didascalico primo iii, 11. 2
 Idem in Neoptolemo xiii, 3. 1
 Idem in Pelopidis ii, 6. 8
 Idem in Pragmaticis xx, 3
 Idem in Sotadicorum primo vii, 9. 4
M. Accius Plantus poeta comicus Latinus iv, 7. xviii, 12. 1. 2. xix, 8. 3
 Idem in Amphitryone i, 7. 8
 Idem in Asinaria i, 22. 9. vii, 17. 5. xviii, 12. 2
 Idem in Atraba xi, 7. 3
 Idem in Anularia iii, 14. 4. vii, 9. 1
 Idem in Bacchidibus iii, 14. 4
 Idem in Boeotia iii, 3. 1
 Idem in Casina i, 7. 6
 Idem in Cistellaria iii, 16. 1. vii, 7. 1
 Idem in Epidico iv, 6. 3. iv, 17. 2
 Idem in Epitaphio suo i, 24. 2
 Idem in Freto iii, 3. 4
 Idem in Menaechnis iii, 14. 4. xviii, 9. 2
 Idem in Milite glorioso xv, 15
 Idem in Moecho i, 7. 2
 Idem in Mostellaria xx, 6
 Idem in Nervolaria iii, 3. 4
 Idem in Persa v, 31. 5
 Idem in Pcenulo xiii, 29. 2
 Idem in Pseudolo xx, 6
 Idem in Radente ix, 12. 6
 Idem in Stichio vii, 17. 2
 Idem in Trigeminis vii, 9. 1
 Idem in Trinummo xvii, 6. 2
 Idem in Truculento xiii, 22. 4
C. Aelius Gallus grammaticus libro secundo de significatione verborum quae ad jus pertinent xvi, 5. 2
Aelius Melissus grammaticus libro de loquendi proprietate xviii, 6. 1
L. Aelius Stilo Praeconinus grammaticus ii, 21. 3. iii, 3. 6. v, 21. 2
 Idem in commentario de proloquiis xvi, 8. 1
L. Aelius Tuberus historicus in historiis vi, 3. vi, 4
 Idem historiarum primo x, 28
Q. Aelius Tuberus Jurisconsultus xiv, 7. 5. xiv, 8
 Idem libro ad C. Oppium vii, 9. 2
 Idem de officio judicis xiv, 2. 7
Aechines orator Graecus in oratione qua Timarchum de impudicitia accusavit xviii, 3. 1
Aeschylus poeta Graecus tragicus *ἐν τῇ τρυπτόνῃ Προμηθεῖ* xiii, 18. 2
Aesopus Phryx in apologis ii, 29. 1
L. Afranius togatarum scriptor in togata xx, 6
 Idem in Consobrinis xv, 13. 1
 Idem in Sella xiii, 8. 2
 Idem in Titulo x, 11. 3
A. Albinus historiae Romanae libro primo xi, 8
Alcaeus in poematis xvii, 11. 1

Delph. et Var. Clas.

Ind. A. Gel.

A

- Alexander Aetolus poeta Græcus tragicus xv, 20. 4
 Alexander Magnus in epistola ad Aristotelem xx, 5. 2
 Alexis comicus poeta Græcus ii, 23. 1
 Idem in Pythagori Zusa iv, 11. 3
 Alfens Varus jurisconsultus libro Digestorum trigesimo quarto et Conjectaneorum secundo vi, 5. 1
 Anacreon poeta Græcus Lyricus xix, 0. 2
 Andronicus philosophus xi, 5. 3
 Annæus Cornutus grammaticus commentario in Virgilium ii, 6. 1
 Idem de figuris sententiarum libro secundo ix, 10. 2
 L. Annæus Seneca philosophus libro vicésimo secundo epistolarum ad Lucilium xii, 2. 2
 Annianus poeta vii, 7. 1. ix, 10. 1
 Q. Antistius Labeo jurisconsultus i, 12. 1. xv, 27. 1
 Idem in commentariis ad 12. tabulas i, 12. 1
 Idem libro secundo de 12. tabulis vii, 15
 Idem ad edictum seditium curulium iv, 2. 1
 Idem libris ad edictum prætoris xlii, 10. 1
 Idem libro ad edictum prætoris quarto xlii, 10. 3
 Idem libris posterioribus, ibid.
 Antisthenes Socraticus philosophus ix, 5. 1
 Apollodorus comicus poeta Græcus ii, 23. 1
 Apollodorus grammaticus in Chronicis xvii, 4
 Appion Plistonices historicus Græcus vi, 8. 1
 Idem in Ægyptiacis v, 14. x, 10
 Idem libro Ægyptiacorum quinto v, 14. 5. vii, 8
 Aristarchus grammaticus ii, 25. 1
 Aristæus Proconnesius historicus Græcus ix, 4. 1
 Aristides Samius iii, 10. 2
 Aristo jurisconsultus xi, 18. 5
 Aristophanes poeta Græcus comicus, in Præf. 11
 Idem i, 15. 8. xiii, 24. 3
 Idem in comœdia Ἀκλαῆς xix, 13. 2
 Idem ἐν ταῖς προτέραις θεσμοφοριαζούσαις xv, 20. 3
 Aristoteles Philosophus Peripateticus ii, 22. 6. iii, 11. 2. iii, 15. x, 2. xv, 26. xix, 2. 2. xix, 5
 Idem libro sexto de historia animalium xlii, 7. 2
 Idem epistola ad Alexandrum Magnum xx, 5. 2
 Idem libro περί μύθων vii, 6. viii, 7
 Idem libris problematum i, 11. 9. ii, 30. 4
 Idem in acroaticis xx, 5
 Idem in encyclicis xx, 4
 Idem in exoticis xx, 5
 Idem in problematibus physicis xix, 4. 5. xix, 6
 Idem in septimo problematum iii, 6
 Aristoxenus musicus in libro de Pythagora iv, 11. 2
 Arrianus philosophus in libris Dissertationum Epicteti xvii, 19. 1
 Idem libro secundo Dissertationum i, 2. 3
 Idem libro quinto διαλέξεων xix, 1. 4
 Q. Asconius Pedianus grammaticus xv, 28. 1
 Asellio: v. Sempronius
 M. Asinius Pollio in epistola ad Cicero- nem i, 22. 8
 Idem epistola ad Plancum x, 26. 1
 C. Ateius Capito, jurisconsultus i, 12. 2. x, 20. 1
 Idem in Conjectaneis ii, 24. 1. xiv, 7. 5. xx, 2
 Idem in libro nono Conjectaneorum qui est de judiciis publicis iv, 14. x, 6
 Idem in epistola xlii, 12. 1
 Idem libro quinto de jure pontificio iv, 6. 3
 Idem de officio senatorio iv, 10. 2
 Atta: v. Quintus
 D. Augustus epistola ad Caium nepotem xv, 7. 2
 Idem in epistolis x, 24. 1
 P. Aurelius Opilius in libro primo Mammurum i, 25. 4
- B.
- Bacchylides poeta Lyricus Græcus xx, 7
 Bias unus e septem sapientibus v, 11. 1
- C.
- Cæcilius Statius poeta comicus Latinus v, 6. 2
 Idem in Chrysiæ vii, 17. 6
 Idem in Hypobolimæo Æschino xv, 14
 Idem in Plochio ii, 23. 1. iii, 16. 2
 Idem in Polamenis xi, 7. 3
 Idem in Subditivo xv, 9. 1
 Idem in Synaristosis xv, 15. 1
 Idem in Triumpho vii, 7. 2
 L. Cælius Antipater historicus Romanus x, 1

- Idem historiarum libro secundo x, 24. 3
 Caelius Sabinus jurisconsultus vii, 4. 1
 Idem in libro de edicto aedilium curulium iv, 2. 1
 Julius Caesar: v. Julius
 Caecilius Vindex grammaticus in commentario lectionum antiquarum ii, 16. 1. 3. 4. iii, 16. 6. vii, 2. xi, 15. 1. 2. 3. x, 2. 3
 Callimachus poeta Græcus iv, 11. 1
 C. Calvus poeta lascivus xis, 9. 3
 Idem in poematis ix, 12. 4
 Capito: v. Ateius et Sannius
 Carneades philosophus Academicus xvii, 15. 1. xvii, 21. 1
 L. Cassius Hemina historicus Latinus in primo annalium xvii, 21
 M. Cato: v. Porcius
 Catullus: v. Valerius
 Chares historicus Græcus v, 2
 Chrysippus philosophus xi, 12
 Idem in lib. *περὶ καλοῦ καὶ ἡσυχίας* xiv, 4. 1. 2
 Idem in libro *περὶ πρῶτας* quarto vi, 1. 1. vi, 2. 1. 3
 M. Cicero: v. Tullius
 L. Cincius Alimentus historicus Romanus de re militari libro tertio xvi, 4. 1
 Idem libro quinto xvi, 4. 2
 Idem libro sexto
 Q. Claudius Quadrigarius historicus Romanus iii, 8. 1. 2. v, 21. 2
 Idem annali primo i, 25. 1. ii, 19. 2. vii, 11. 3. ix, 13. 14. 2. xvii, 2. 1
 Idem annali tertio i, 16. 1. iii, 7. 4. iii, 8. 1
 Idem quinto v, 17. 2
 Idem sexto ii, 2. 4. xvii, 13. 1
 Idem octavo xvii, 13. 1
 Idem undecimo xiii, 29. 2
 Idem decimotertio xiii, 28. 1
 Idem undevicesimo ix, 1. x, 1. 1. xv, 1. 2. xx, 6
 Idem vicesimo primo x, 13
 Idem vicesimo tertio x, 13
 Clearchus historicus Græcus iv, 11. 5
 Cloelius Verus Grammaticus in libris verborum a Græcis tractorum xvi, 12. 1
 Idem libro quarto xvi, 12. 3
 P. Cornelius Pauli F. Scipio Africanus in oratione quam dixit in censura cum ad majorum mores populum hortaretur iv, 20. 2. v, 19. 4
 Idem in oratione pro se contra Tib. Asellum vii, 11. 3
 Idem in oratione contra P. Sulpicium Gallum vii, 12. 1

- Idem in quinta oratione contra Claudium Asellum ii, 20. 2
 Cornelius Nepos in primo Chronicorum xvii, 21. 2
 Idem primo librorum de vita Ciceronis xv, 28. 1
 Idem libro de viris illustribus xi, 8. 2
 Idem libro exemplorum quinto vii, 18. 3
 L. Cornelius Sylla rerum gestarum libro secundo i, 12. 6. xi, 6
 Crates grammaticus xi, 25. 1
 Critolaus Peripateticus philosophus ix, 5. 1. xi, 9. 1. 2
 Ctesias historicus Græcus ix, 4. 1

D.

- Democritus philosophus v, 15. 2
 Idem de vi et natura chammaleontis x, 12. 1
 Idem *περὶ λαμῶν ἢ λουμπῶν* iv, 13
 Demosthenes orator Græcus ii, 27. x, 19
 Idem in orationibus ix, 8. 1
 Idem in oratione *ὅτι οὐ σφεδρὺν* xiii, 1. 4
 Dicaearchus historicus Græcus iv, 11. 5
 Diodorus Cronus philosophus Græcus xi, 12. 1
 Dioxippus Hippocraticus medicus xvii, 11. 3

E.

- Elis grammaticus antiquus in commentario xiii, 14. 3
 Empedocles philosophus Pythagoricus in carmine iv, 11. 3
 Q. Ennius historicus et poeta Romanus vii, 12. 2. ix, 4. 1. x, 1. 2. xii, 2. 1. xiii, 20. 6. xvii, 17. xviii, 9. 3. xix, 8. 3
 Idem in annalibus ii, 26. 4. iii, 14. 1. vi, 6. x, 29. xvi, 10. 1
 Idem libro primo vi, 6. 3. xiii, 20. 6
 Idem libro tertio i, 22. 7
 Idem libro septimo xii, 4. 1. xviii, 5. 1
 Idem libro octavo xx, 10. 2
 Idem libro duodecimo xvii, 21. 12
 Idem libro tertiodecimo vii, 2. 1. xviii, 2. 5
 Idem libro quartodecimo ii, 26. 4. x, 25
 Idem libro sextodecimo ix, 14. 2
 Idem libro duodevicesimo xiii, 20. 6
 Idem in Achille iv, 17. 6
 Idem in Alexandro vi, 5. 3
 Idem in Cresphonte vi, 16. 4
 Idem in Ezechtheo vi, 16. 3

Idem in Hecuba xi, 4
 Idem in Iphigenia xix, 10. 3
 Idem in Menalippa v, 11. 3
 Idem in Neoptolemo v, 15. 2
 Idem in Phœnice vii, 17. 4
 Idem in Scipione iv, 7
 Idem in Satiris ii, 29. 6. vii, 9. 1.
 xviii, 2. 2
 Ephorus historicus Græcus iii, 11. 1
 Epicharmus poeta Græcus i, 15. 5
 Epictetus philosophus stoicus i, 2. 3. 4.
 ii, 18. 3
 Epicurus philosophus ii, 6. 6. ii, 8. 1. 2.
 v, 15. 2. v, 16. ix, 5. 1
 Erasistratus medicus xvii, 11. 1. 2. 3
 Idem libro primo *διαφόρων* xvi, 3. 2.
 3. 4
 Erucius Clarus consularis in epistola ad
 Sulpiciam Apollinarem xiii, 17
 Euclides mathematicus i, 20. 3
 Eupides tragicus poeta Græcus i, 15. 6.
 viii, 3. 12. viii, 16. 3. xx, 7
 Idem in Bacchis xiii, 18
 Idem in Elob, ibid.
 Idem in Hecuba xi, 4
 Eupolis poeta Græcus comicus i, 15. 4

F.

M. Fabius Pictor historicus Romanus li-
 bro annalium primo i, 12. 4. x, 15. 1
 Idem libro quarto v, 4
 Favorinus philosophus in oratione cum
 legem Liciniam de sumtu minuendo
 suavit xv, 8
 Idem in libro *περὶ ὑποφωτισμῶν τῶν πρῶτων*
 xi, 5. 1
 Fenestella historicus et poeta xv, 28. 1
 Flaccus: v. Verrius
 Furius Antias poeta xviii, 11

G.

Gabius Bassus in commentariis iii, 9. 1.
 iii, 18. 1
 Idem in libris de origine vocabulorum
 et verborum iii, 19. 1. v, 7
 Idem libro tertio de origine vocabulo-
 rum ii, 4. 1. 2
 Idem libro septimo xi, 17
 Gallus Asinius criticus xvii, 1. 1
 Ca. Gellius historicus Romanus viii, 14
 Idem in annalibus xviii, 12. 2
 Idem annali tertio xiii, 22. 5

H.

D. Hadrianus in oratione quam in senatu
 habuit de Italicenaisibus xvi, 13. 1

Hegelas historicus Græcus ix, 4. 1
 Helvius Clnas in poematis ix, 12. 4. xix,
 13. 3
 Heraclitus Ephesius philosophus, Prof. 5
 Hermippus historicus Græcus iii, 13
 Herodotus historicus Græcus in historiis
 i, 11. 4. v, 9. 2. viii, 4. xvi, 19. 1.
 xvii, 8. 3
 Idem historiarum primo iii, 10
 Idem in tertia historia xiii, 7
 Idem in libro quarto xvi, 11
 Hesiodus poeta Græcus i, 15. 5. iv, 5. 2.
 xviii, 2. 4
 Hierocles stoicus ix, 5. 2
 Hippocrates medicorum princeps xvii,
 11. 3. xix, 2. 3
 Idem in libro *περὶ τροφῆς* iii, 16. 3
 Homerus poetarum princeps i, 11. 5. i,
 15. 2. 4. ii, 6. 6. ii, 21. 1. ii, 22. 4.
 ii, 26. 6. ii, 30. 3. iii, 10. 4. iii, 16.
 7. v, 8. vi, 2. vii, 20. 2. ix, 9. ix,
 10. 1. xiii, 1. 2. xii, 1. 6. xv, 3. 1.
 xvi, 12. 1. xvii, 3. xviii, 9. xx, 7
 Q. Horatius Flaccus ii, 2. 6
 Q. Hortensius orator et poeta xix, 9
 Hyginus: v. Julius
 Hypicrates grammaticus in libris super
 his quæ a Græcis acceptæ sunt xvi,
 12. 3

I.

Isigonus Nicænsis historicus Græcus ix,
 4. 1
 C. Julius Cæsar vii, 9. 3
 Idem in libris analogicis ad M. Cice-
 ronem iv, 16. 3
 Idem libro de analogia primo i, 16. 2.
 xix, 8. 4
 Idem lib. de analogia secundo ix, 14. 7
 Idem in Anticratone iv, 16. 3
 Idem in oratione pro Bithynis v, 13. 3
 Idem in Dolabellam actione tertia iv,
 16. 3
 Idem in epistolis ad C. Oppium et
 Cornelium Balbum xvii, 9. 1
 Idem oratione pro Plantia rogatione
 xiii, 3. 1. 2
 Julius Hyginus historicus et grammaticus
 vi, 6. 1. x, 16. 1
 Idem in commentariis in Virgilium i,
 21. 1. v, 8. 1
 Idem in exemplis x, 18. 2
 Idem de vita et rebus Africani vii, 1. 1
 Idem libro sexto de vita rebusque il-
 lustrum virorum i, 14
 Idem in quarto librorum de Virgilio
 xvi, 6. 4

Julius Modestus in secundo confusarum
questionum iii, 9. 1
Junius jurisconsultus xiv, 8
Juventius xviii, 12. 1

L.

Labeco : v. Antistius
D. Laberius mimographus Latinus viii,
16. xvii, 14. 1
Idem in Alexandrea xvi, 7. 4
Idem in Anna Perenna xvi, 7. 3
Idem in Cocomemnone xvi, 7. 2
Idem in Catulario vii, 9. 4
Idem in Coloratore vii, 9. 1
Idem in Compitalibus xvi, 7. 2. xvi, 9. 1
Idem in Cophino xvi, 7. 1
Idem in Fullone xvi, 7. 1
Idem in Gallis vii, 9. 1
Idem in Gemellis i, 7. 6
Idem in lacu Averno xi, 15. 1
Idem in mimis xvi, 7. 3
Idem in mimo primo qui Salinator in-
scriptus est iii, 12
Idem in mimo qui est Scriptura iii,
18. 3
Idem in Natali xvi, 7. 3
Idem in Necyomantia xvi, 7. 3. xx, 6
Idem in Restione x, 17. 1. xvi, 7. 3
Idem in Saturnalibus xvi, 7. 3
Idem in Sororibus ix, 12. 4
Idem in Staminariis xvi, 7. 2
Laelius Felix jurisconsultus ad Q. Mu-
ciam libro primo xv, 37. 1
Leaeus Pompeii libertus grammaticus
xvii, 16
Lavius poeta Latinus ix, 9. 3
Idem in Alcesti xix, 7. 1
Idem in Erotopagnia ii, 24. 4
Idem in Proteilaodamia xii, 10. 2
Largius Licinius grammaticus in libro qui
Ciceromastix xvii, 1. 1
P. Lavinus grammaticus libro de verbis
sordidis xx, 11
P. Licinius Imbrex poeta in fabula Nemesa
xiii, 23. 6
Licinius Mucianus historicus ix, 4. 7
L. Livius Andronicus poeta Latinus in
Odyssea iii, 16. 5. vii, 7. 3
Idem Odysseam libro primo xviii, 9. 2
C. Lucilius poeta satiricus i, 3. 8. ii, 24.
3. iii, 14. 3. iv, 16. 2. ix, 14. 7. xvi,
5. 2. xviii, 5. 4. xx, 8. 1
Idem in primo satirarum x, 20. 1
Idem in tertio i, 16. 1. xvi, 9. 2
Idem in quinto xviii, 8. 1
Idem in septimo ix, 14. 7

Idem in nono i, 16
Idem in undecimo iv, 17. 1. xi, 7. 4
Idem in quintodecimo i, 16. 3. iv, 17.
2. ix, 14. 4
Idem in sextodecimo iv, 1. 2
Idem in vicesimo iii, 14. 3
T. Laetius Carus poeta v, 16. 1. xii,
10. 2. xiii, 20. 8. xvi, 5. 2
Idem libro quarto i, 21. 3. x, 26. 4
Q. Lutatius Catalus orator, historicus et
poeta i, 11. 9

M.

Manilius xvii, 7. 1
Massurius Sabinius jurisconsultus iii, 16.
10. v, 6. 3. v, 19. 3. x, 15. 3. xi,
18. 3. xiv, 2. 1
Idem memorialium primo vi, 7
Idem septimo memoriali iv, 20. 3
Idem undecimo memorialium v, 6. 7
Idem in commentariis de indigenis iv,
9. 3
Idem in libro secundo juris civilis iv,
1. 8. iv, 2. 5. xi, 18. 3
Idem libro tertio v, 13. 3
Idem libro de furtis xi, 18. 3
Cn. Mattius poeta in mimiambis x, 24. 5
xv, 25. xx, 9
Idem Iliados septimo vi, 6. 2
Idem Iliados uno et vicesimo ix, 14. 5
Idem Iliados tertio et vicesimo ix,
14. 5
Memmius orator et poeta xix, 9. 3
Menander poeta Graecus comicus ii, 23.
1. xvii, 4
Idem in Plocio ii, 23. 3. iii, 16. 2
Messala : v. Valerius
Q. Metellus Numidicus orator in episto-
la ad Domitios xv, 13. 2. xvii, 2. 3
Idem libro tertio accusationis in Vale-
rium Messalam xv, 14
Idem in oratione adversus Cn. Manli-
um vi, 11
Idem in oratione de triumpho suo
xii, 9
Idem in oratione ad populum de du-
cendis uxoribus i, 6. 1
Q. Mucius Scaevola jurisconsultus iv,
1. 8
Idem de jure civili libro sexto decimo
vii, 15
Musonius philosophus xvi, 1. xviii, 2. 1

N.

Cn. Naevius poeta Latinus i, 24. 1. vi,

- Idem in libris belli Punici v, 12. 2. xvii, 21. 13
 Idem in Heslona x, 25. 2
 Idem in Triphallo ii, 19. 2
 Neratius juriscoconsultus in libro de nep-
 tii iv, 4
 P. Nigidius Figulus secundum Varronem
 Romanorum doctissimus ii, 26. 5. iv,
 16. 1. v, 21. 2. viii, 14. x, 11. 1.
 xi, 11. xiii, 10. 8. xviii, 4. 4
 Idem de animalibus libro secundo vii,
 9. 1
 Idem augurii privati libro primo vi,
 6. 3
 Idem de extis, ibid.
 Idem in commentariis grammaticis iii,
 12. 2. ix, 12. 2. x, 4. xii, 14. 1. 2.
 xiii, 6. xv, 2. 2. xvii, 13. 2. xviii,
 4. 4. xix, 14. 1
 Idem undecimo libro commentariorum
 iv, 9. 1
 Idem in vicesimo tertio xvii, 7
 Idem vicesimo quarto xiii, 25
 Idem in undetricesimo x, 5
 Idem de vento libro secundo ii, 23. 8
 Nevius poëta comicus Latinus in Ligar-
 tata xv, 18. 2
 Idem in Parco xvii, 2. 3
- O.
- Onesicritus historicus Græcus ix, 4. 1
 C. Oppius historicus Latinus de vita et
 rebus Africani vii, 1. 1
- P.
- M. Pacuvius Latinus poëta tragicus i, 24.
 1. ii, 26. 2. xiii, 8. 2. xiv, 1. 14
 Idem in Atreo xiii, 2. 1
 Idem in Chryse iv, 17. 6
 Idem in Niptra xiii, 29. 1
 Idem in Paulo ix, 14. 5
 Pamphila historii scriptis nota, in com-
 mentario undecimo xv, 23
 eadem in commentario nono et vicesi-
 mo xv, 17
 Panætius philosophus libro secundo de
 officiis xiii, 27. 1
 Parthenius poëta Græcus xiii, 26
 Pericles Atheniensis dux et orator i, 3. 8
 Philemo poëta comicus Græcus xvii, 4
 Philippus Macedo epistola ad Aristote-
 lem ix, 3
 Philistion Locrus medicus xvii, 11. 3
- Philochorus iii, 11. 1. xv, 20. 2
 Pictor: v. Fabius
 Pindarus xvii, 10. 1. 2. 5. 6
 L. Piso Frugi historicus Romanus in
 primo annali xi, 14
 Idem in secundo xv, 29
 Idem in tertio vi, 9. 1
 Plato philosophus Academicorum prin-
 ceptis v, 16. 2. v, 16. vi, 1. 2. vi,
 13. xiv, 2. 1. 2. 3. 4. xix, 11. 1
 Idem in libris de legibus xv, 2. 1
 Idem in primo et secundo de legibus
 xv, 2. 2. 3
 Idem de optimo statu reip. xiv, 2. 2
 Idem in Gorgia vi, 14. 3. x, 22. 2
 Idem in Parmenide vi, 13. 3
 Idem in Protagora v, 2. 1
 Idem in Symposie xvii, 20. 1
 Idem in Theæteto xiii, 13. 1
 Plantus: v. Accius
 C. Plinius Secundus in historia naturali
 xvii, 15
 Idem libro septimo iii, 16. 9. ix, 4. 4
 Idem in libro decimo x, 12. 3
 Idem in libro vicesimo octavo, ibid.
 Idem in libris studiosorum ix, 16. 1
 Plutarchus philosophus iii, 5
 Idem commentario in Isai et Osiridem
 xx, 8. 2
 Idem de Homero libro primo iv, 11. 4
 Idem libro secundo ii, 8. 1. ii, 9
 Idem de symposiacis iv, 11. 4. xvii,
 11. 1. 3
 Idem in libro octavo iii, 6
 Idem in libro *ἑνδεκάφυκτον καὶ σαρπ-
 τρον ἀνθρώποις περὶ εὐφροσύνης καὶ
 ἀρετῆς διαφορά* i, 1. 1
 Idem *περὶ ἀσχημονίας* i, 26. 1. 2
 Idem *περὶ πολυπραγμοσύνης* xi, 16. 1.
 4. 5
 Idem libro primo *περὶ ψυχῆς* i, 2. 14.
 xv, 10
 Pollio: v. Asinius
 Polybius Græcus historicus Romanus scrip-
 tor vii, 14. 3
 Polystephanus Græcus historicus ix, 4. 1
 L. Pomponius Attellanarum scriptor in
 Editam xii, 10. 2
 Idem in Gallis Transalpinis xvi, 6. 1
 Idem in Mævna x, 24. 3
 Idem in Porcetra xviii, 6. 2
 M. Porcius Cato orator ii, 17. 3. iv, 2. 5.
 v, 6. 6. 7. xiii, 23. 1
 Idem in carmine de moribus xi, 2
 Idem in libro de agricultura iii, 14. 5
 Idem in libro de falsis pugnis x, 3.
 6. 7

Idem quaestionum epistolarum libro primo vii, 10
 Idem libro de re militari vii, 4
 Idem libro de re rustica x, 26
 Idem in Originibus ii, 7. 1. x, 24. 4. xviii, 12. 2
 Idem Originum libro primo i, 16. 1
 Idem libro secundo xvii, 13. 1
 Idem libro tertio ii, 23. 7. xvii, 13. 1
 Idem libro quarto ii, 19. 2. ii, 28. 3. v, 21. 5. x, 1. 4. xi, 1. 5. xi, 3. 2
 Idem libro quinto vii, 3. 2. xi, 3. 2. xv, 9. 1. xv, 13. 2
 Idem libro sexto x, 5. 3
 Idem libro septimo xiii, 24. 7
 Idem in oratione Si se Caius Trib. pl. appellasset i, 15. 4
 Idem in oratione ad milites contra Galbam i, 23. 1
 Idem in oratione contra Achaeos ii, 6. 4
 Idem in libro contra Tiberium exulem ii, 14
 Idem de Carthaginiensibus iii, 14. 5
 Idem in oratione de consulari suo iv, 17. 6
 Idem in oratione in Lentulum v, 13. 2
 Idem in oratione pro Rhodiensibus vii, 3. xiii, 24. 7
 Idem in suasionem legis Voconiae vii, 13. xvii, 6. 1
 Idem in oratione de sacrificio commissio vii, 22
 Idem de re Floria ix, 12. 3. x, 13
 Idem in oratione de bello Carthaginiensi ix, 14. 4
 Idem in oratione pro se contra C. Cassium x, 14
 Idem in oratione de dote x, 23. 2
 Idem in oratione contra Furiam x, 24. 5
 Idem in oratione de praeda dividenda xi, 18. 7
 Idem in oratione de aedificibus vitio creatis xiii, 17
 Idem in oratione de decem hominibus xiii, 24. 6
 Idem in oratione pro L. Turio contra Cn. Gellium xiv, 2. 7
 Idem in oratione ad equites xvi, 1
 Idem in oratione de suis virtutibus xvi, 14
 Idem in L. Veturium xvii, 2. 7
 Idem in oratione pro Ptolemaeo contra Thermum xviii, 9. 1. xx, 11
 Idem in oratione Ne imperium sit veteri ubi novus venerit xx, 2
 Idem de Lusitanis in Ser. Galbam i, 12. 5
 Porcius Licinius poeta Latinus xvii,

21. 14. xix, 9. 4
 Posidippus poeta Graecus comicus ii, 23. 1
 Probus : v. Valerius
 Pyrrho philosophus xi, 5. 1. 2. 4
 Pythagoras i, 9. iv, 11. 1

Q.

Quadrigarius : v. Claudius
 Q. Quintus Atta poeta comicus Latinus in Aedilitia vii, 9. 2
 Idem in conciliatrice, ibid.

R.

Ratilius vii, 14. 3

S.

Sabinus : v. Massurius
 Sabinus medicus interpret Hippocratis iii, 16. 4
 C. Sallustius Crispus historicus Romanus i, 15. 4. ii, 17. 3. iv, 17. 3. ix, 12. 3. x, 7. x, 20. 3. xv, 13. 3. xviii, 4
 Idem in Catilina iii, 1. 1. iv, 15. 1. vii, 17. 3. ix, 12. 3. xx, 6
 Idem in Jugurtha i, 22. 7. ix, 14. 7. xvi, 10. 6
 Idem in historiis ii, 27. xvii, 16
 Idem in historia prima ix, 12. 4. x, 26. 1
 Idem in historia secunda x, 20. 3. xiii, 29. 2
 Sappho poetria Graeca lyrica xx, 7
 Scavola : v. Mucius
 Scipio : v. Cornelius
 Sedigitus Volcatius criticus Latinus libro de poetis xv, 24
 C. Sempronius Asellio historicus Latinus i, 13. 3
 Idem rerum gestarum libro primo v, 18. 3
 Idem libro quarto xiii, 3. 2
 Idem libro quinto ii, 13
 Idem libro tertiodecimo iv, 9. 5
 Idem libro quartodecimo xiii, 21. 3
 C. Sempronius Gracchus orator xx, 6
 Idem de Q. Popilio circum conciliabula i, 7. 4
 Idem de legibus promulgatis ix, 14. 6. x, 3. 1
 Idem contra legem Aufciam xi, 10. 1
 Idem contra P. Popilium xi, 13. 1
 Idem cum ex Sardinia rediit ad popu-

- lum in concione xv, 12. 1
C. Sempronius Tuditanus historicus Rom. vi, 4. 1
 Idem in commentario tertio decimo xiii, 15. 3
Servius Claudius Grammaticus in commentario xiii, 23. 7
Servius Sulpicius jurisconsultus in epistola ad Varronem ii, 10. 1
 Idem in libro de dotibus iv, 3. 1. iv, 4. 1
 Idem libro secundo de sacris detestandis vi, 12. 1
 Idem in reprehensis Scævolæ capitibus iv, 1. 8
 Idem ad edictum ædilium curulium iv, 2. 1
Sinnius Capito grammaticus in epistola ad Pacuvium v, 21. 3
 Idem in literis ad Clodium Tuscum v, 20. 1
L. Sisenna historicus Romanus in historiæ libro quarto xi, 15. 4
 Idem in sexto ix, 14. 5. xii, 15
Socrates philosophus xii, 9. 2
Sophocles poëta Græcus tragicus xii, 11. 2
 Idem in tragœdia *Αἴας ὁ Λοκρὸς* xiii, 18. 1
 Idem in tragœdia *Φυλίσκος* xiii, 18. 2
Sotion philosophus peripateticus in libro *κέρας Ἀμαλθείας* i, 8. 1
C. Suetonius Tranquillus Rom. historicus xv, 4. 3
 Idem historia ludicræ libro primo ix, 7
Sulla: v. Cornelius
Sulpicius Apollinaris grammaticus ii, 16. 1. iv, 17. 5
 Idem in quadam epistola xv, 5. 2
 Idem in epistola ad Ennium Clarum xiii, 17
P. Syrus mimographus xvii, 14
- T.
- Taurus** philosophus in Gorgiam Platonis commentario primo vi, 14. 3
P. Terentius Afer comicus Latinus iv, 16. vii, 7. 1
 Idem in Heautontimorumeno iv, 9. 4
 Idem in Phormione xx, 6
Q. Terentius Scaurus grammaticus de erroribus Cæsellii xi, 15. 1
M. Terentius Varro Romanorum doctissimus i, 20. 2. ii, 21. 3. ii, 28. 2. iii, 14. 1. iv, 16. 1. v, 21. 3. vii, 14. 2. ix, 9. 4. x, 7. x, 27. xi, 6. 2. xvi, 8. 1. 2. xvi, 16. xvi, 18. 2. xvii, 4. 2. xvii, 21. 8. xviii, 9. 2. xix, 10. 3
 Idem de comœdiis Plantinis libro primo iii, 3. 1
 Idem in libris de ling. Latina vii, 11. 3
 Idem libris ad Marcellum de lingua Latina xviii, 12. 2
 Idem de lingua Latina ad Ciceronem libro sexto x, 21
 Idem libro octavo ii, 25. 1
 Idem libro vicesimoquarto xvi, 3. 1
 Idem de poëtis primo i, 24. 2
 Idem libro de re rustica tertio ii, 20. 1
 Idem de sermone Latino ad Marcellum libro secundo xii, 10. 1
 Idem libro tertio xvi, 12. 3
 Idem in libris disciplinarum xviii, 15
 Idem libro quarto x, 1. 2
 Idem in libris divinarum xvi, 17
 Idem in libro secundo x, 15. 4
 Idem in libro septimo xviii, 12. 3
 Idem in libro decimoquarto iii, 16. 3. xv, 20. 2
 Idem in libris sive antiquitatibus rerum humanarum xi, 1. 1
 Idem libro primo xiii, 16. 2
 Idem decimoquarto i, 18. 1
 Idem octavodecimo i, 16. 1
 Idem uno et vicesimo xi, 1. 4. xiii, 12. 3. xiii, 12. 2
 Idem vicesimoquinto xvii, 3
 Idem libro Humanarum de bello et pace i, 25. 1
 Idem libro Humanarum de diebus iii, 2. 1
 Idem in libro Pius aut de pace xvii, 18
 Idem epistolicarum questionum libro quarto in literis ad Oppianum xiv, 7. 2. 5. xiv, 8. 1
 Idem in epistola ad Ser. Sulpicium ii, 10. 1
 Idem libro primo Hebdomadam vel de imaginibus iii, 10. 1. iii, 11. 1
 Idem in libro isagogico xiv, 7. 1
 Idem in logistorico iv, 19. xx, 11
 Idem in Sisenna sive de historia xvi, 9. 2
 Idem in primore libro de ratione vocabulorum i, 18. 2
 Idem in libro Orestes sive de insania xiii, 4
 Idem in Satiris ii, 18. 2. xiii, 28. 3
 Idem in satira Testamentum iii, 16. 6
 Idem in libro satirarum qui est Exdetricus xix, 8. 6
 Idem in satira Menippea *Ἰντρονίον* iii, 18. 2
 Idem satira *Ἰντρονίον* xiii, 20. 1

Idem satira *ὑπερθεσμεν* vii, 16. 1.
xv, 19
Idem satira *ὅς τις αἰδῆς οὐ γέγοντες* vi,
5. 3
Idem satira *Σκιάδης* xiii, 22, 2
Idem satira 'Nescis quid serus ves-
per vehat' i, 22. 1. xiii, 11. 1
Theocritus poeta Græcus in bucolicis ix,
9. 23
Theodectes orator ex poeta Græcus in
tragedia Mausolus x, 18. 2
Theophrastus peripateticus philosophus
iv, 13. xvi, 15
Idem libro primo de amicitia i, 3.
11. vii, 8. 1
Theopompus historicus Græcus xv, 20.
1. xvi, 15
Thucydides historicus Græcus i, 11. 1.
xvii, 21. 7
Timeus in historia Græca de rebus po-
puli Romani xi, 1. 1
Timon philosophus in Sillis sive mordaci
carmine iii, 17
Tiro Tullius Ciceronis xii, 3
Idem in epistola quadam x, 1. 3
Idem in epistola ad Q. Axiu vii, 3. 3
Idem in pandectis xiii, 9. 2
Idem in libris de usu atque ratione
linguæ Latinæ xiii, 9. 1
Idem de variis atque promiscis quæ-
stionibus xiii, 9. 1
C. Trebatius jurisconsultus iv, 2. 3
Idem libro secundo de religionibus vi,
12
Tubero V. Ælius
Tuditanus V. Sempronius
M. Tullius Cicero oratorum princeps i,
11. 8. 9. i, 15. 2. ii, 17. 1. vii, 9.
3. viii, 6. x, 18. 1. xi, 2. 1. xiii,
20. 6. 7. 8. xx, 6
Idem epistolarum ad Atticum libro
nono iv, 9. 3
Idem epistolarum libro ad Plancum i,
22. 8
Idem epistolarum libro ad Ser. Sulpi-
cium xii, 13. 7
Idem de Divinatione libro primo iv,
11. 1. xv, 13. 3
Idem de fato vi, 2. 6
Idem de finibus libro secundo xv, 13. 3
Idem de gloria libro secundo xv, 5. 3
Idem de jure civili in artem redigendo
i, 22. 3
Idem in libro qui inscribitur Laus Ca-
tonis xiii, 19. 1
Idem in Lælio sive de amicitia i, 3. 4.
xvii, 5. 1
Idem in œconomico xv, 5. 3
Idem in oratore xv, 3. 1. xviii, 7
Delph. et Var. Clas.

Idem de oratore libro primo i, 15. 2
Idem libro secundo iv, 8. 3
Idem in libris de republica xii, 2. 4
Idem libro secundo i, 22. 3
Idem libro sexto vi, 16. 4
Idem de accusatore constituendo iv,
9. 3. xiii, 1. 4
Idem Antoniana prima xiii, 1. 1
Idem Secunda i, 22. 3. vii, 11. 2. xiii,
21. 2
Idem sexta i, 16. 1
Idem contra concionem Q. Merelli
xviii, 7
Idem contra Rullum de lege agraria
vi, 16. 2. xiii, 24. 2
Idem de imperio Cn. Pompeii i, 7. 7
Idem pro A. Cæcina vi, 16. 5
Idem pro M. Cælio xvii, 1. 2
Idem pro Cluentio xvi, 7. 3
Idem pro Milone i, 16. 4
Idem pro Cn. Plancio i, 4. 1. ix, 12.
2
Idem pro C. Rabirio xii, 3
Idem pro Sexto Roscio ix, 14. 6
Idem pro P. Sestio ix, 14. 3. xii, 13.
3
Idem pro P. Sylla vi, 16. 2
Idem de provinciis consularibus iii,
16. xv, 5. 3
Idem in L. Pisonem xiii, 24. 11
Idem in Verrem x, 3. 5. xii, 10. 2
Idem in Verrem actionis secundæ pri-
mo vi, 16. 5
Idem oratione secunda xiii, 20. 6
Idem tertia xii, 13. 5
Idem quarta ii, 6. 5
Idem quinta i, 7. 1. xiii, 20. 6

V.

Q. Valerius Antias historicus Romanus
iii, 8. 1. v, 21. 2. vi, 8. vii, 19
Idem in historiaram duodecimo vii, 9.
3
Idem in septuagesimo quinto vii, 9. 4
Idem in vicesimo quarto annali i, 7.
5
Idem in quadagesimo quinto vii, 9. 2
Valerius Æditus poeta Latinus xix, 9. 4
Valerius Catullus vi, 16. 1. vii, 20. 3
Valerius Maximus factorum et dictorum
memorabilium libro octavo xii, 7. 2
M. Valerius Messala Augur Juriscon-
sultus de auspiciis libro primo xiii,
15. 1
Idem libro de minoribus magistratibus
xiii, 15. 3
Valerius Probus grammaticus i, 15. 7.

B

Ind. A. Gel.

X INDEX SCRIPTORUM QUI A. GELLIO CITANTUR.

- vii, 7. 1. vii, 9. 2. 3. xiii, 20. 1
 Idem in commentationum libris xv, 30. 2
 Idem in commentario de occulta significatione litterarum C. Caesaris xvii, 9. 2
 Idem in epistola ad Marcellum iv, 7
 C. Valgius Rufus Grammaticus de rebus per epistolam quesitis libro secundo xii, 3
 Varro V. Terentius
 Velius Longus grammaticus de usa antiquae locutionis xviii, 9. 2
 P. Virgilius Maro Latinorum poetarum primus i, 22. 6. ii, 3. 1. ii, 6. 1. ii, 22. 6. ii, 26. 4. iii, 2. 5. iv, 1. 5. iv, 16. 3. iv, 17. 2. v, 8. 1. v, 12. 4. vi, 6. 1. 2. vii, 12. 2. vii, 17. 4. 5. vii, 20. 1. viii, 5. ix, 9. 2. ix, 10. 1. ix, 12. 5. ix, 14. 4. x, 11. 2. x, 16. 1. x, 20. 2. xii, 1. 6. xiii, 20. 2. xiii, 26. xv, 13. 4. xvii, 10. 1. 4. 5. xx, 1. 16
 Idem in Bucolicis ix, 9. 2
 Idem in Georgicis i, 21. 1. i, 22. 6. iv, 6. xviii, 5
 Idem libro primo xiii, 20. 3
 Idem *Aeneidos* primo carmine x, 16. 2
 Idem libro secundo *Aeneidos* ii, 2. 2
 Idem tertio xiii, 20. 4
 Idem quarto xiii, 1. 3
 Idem sexto ii, 16. 1. iv, 17. 4. xvi, 5
 Idem septimo xvi, 6. 1
 Idem decimo xiii, 20. 5
 M. Verrius Flaccus grammaticus xvi, 14. xviii, 7
 Idem de obscuris Catonis xvii, 6. 1
 Idem rerum memoria dignarum libro primo iv, 5. 2
 Idem de verborum significatione libro quarto v, 17. 1. v, 18. 1

X.

- Xenophanes poeta Graecus iii, 11. 1
 Xenophon historicus Graecus in *Cyriacis* xiv, 3. 2
 Idem in commentariis dictorum et factorum Socratis xiv, 3. 2

Z.

- Zeno ix, 5. 1. xvii, 15

LEGUM

ET

ALIORUM MONUMENTORUM

INDEX.

- ANNALES** antiqui i, 19. 1. ii, 11. iii, 15.
3. vi, 7. ix, 11. 1
Annales Maximi libro undecimo iv, 5. 3
Antiquæ spectiones v, 12. 1
Decreta Tribunica de Scipione vii, 19
Decretum D. Hadriani de partu undecimi
mensis iii, 16. 5
Decretum senatus de mutuitatione ii,
24. 1
Edicta veterum Prætorum xi, 17
Edictum Ædilitium curulium de mancipiis
iv, 2. 1
Edictum censorium de coercendis rheto-
ribus Latinis xv, 11
Edictum Consulum de comitiis centaria-
tis xiii, 15. 1
Edictum perpetuum de flamine Diali x,
15. 4
Edictum tralatitium consulum iii, 18
Historia rerum Pœnicarum xvii, 9. 4
Laudationes funebres xiii, 19. 5
Leges duodecim tabularum vi, 7. viii, 1.
xi, 18. 1. xv, 18. 4. xvi, 10. 2. xvii,
2. 4. xx, 1. 14
Leges Numæ regis iv, 3
Leges Solonis ii, 12. 2. xi, 18. 2
Legis Julæ caput septimum ii, 15. 1
Lex Æmilia sumtuaria ii, 24
Lex Antia ii, 24. 5
Lex Arrogationis v, 19. 2
Lex Ateria ii, 1. 2
Lex Atinia xvii, 7. 1
Lex belli indicendi xvi, 4. 1
Lex Censoria iv, 20. 1
Lex compitalium concipiendorum x, 24. 3
Lex Cornelia ii, 24
Lex Ebutia xvi, 10. 3
Lex Fannia ii, 24. 2
Lex Horatia vi, 7
Lex Hortensia xv, 27. 2
Lex Julia de donanda civitate universo
Latii iv, 4
Lex Julia de Judæis xiv, 2. 1
Lex Julia sumtuaria ii, 24. 5
Lex jurisjurandi militaris xvi, 4. 2
Lex Licinia ii, 24. 4. xv, 8. xvii, 21. xx,
1. 7
Lex Papia i, 12. 3. 4
Lex Sempronia x, 8. 5
Lex Vestalis Virginis capiendæ i, 12. 3
Liber commentarius de familia Porcia
viii, 19. 5
Libri de Vita P. Scipionis Africani iii, 4
Libri de Auspiciis Augurum P. R. xiii,
14. 1
Libri sacerdotum P. R. xiii, 21
Libri veterum memoriarum v, 5. vii, 8.
1. x, 27
Monumenta historiæ Græcæ x, 17. 1.
x, 18. 1. xvii, 9. 4. xviii, 15
Scriptores temporum Augusti x, 12
Senatusconsultum de philosophis et rhe-
toribus Latinis xv, 11
Senatusconsultum vetus, quod hastæ
Martis movissent iv, 6. 1

INDEX

IN

AULUM GELLIIUM.

- A** TRECENTIS ad usque ii, 25. 5 a vento tranquillæ undæ ii, 30. 1 a vulgo vi, 16. 1 a principio xii, 1. 7 a summo ad imum xvii, 9. 3 a latere xix, 1. 1 a servis eorum tam caste me habuerim xv, 12
- Ab.** non ab re visum est ut ii, 2. 3 non ab re est ut i, 26. 1 ab eo cujus negotium id Pontificiumque esset i, 18. 1 ab ineunte ætate vii, 3. 3 non esse ab re putavi xi, 1. 4 ab arbitriis negotiisque otium est xi, 3. 1 ab stirpe convellere xli, 5. 8 ab alieno verbo xv, 15 ab assibus xvi, 10. 6 ab ineunte vita xiv, 1. 7
- Abdera** v, 3. 1
- Abderites** x, 17. 2
- Abdicasse sese scripta** vi, 9. 2
- Abdomina** x, 20. 1
- Abducebat** iv, 1. 7
- Abducere** xlii, 12. 3 eum a sodalibus convictuque hominum xx, 4
- Abducitur** i, 12. 4
- Abducunt** x, 19
- Abduxisse** iii, 9. 2
- Abdixit** v, 3. 3. vi, 8
- Abæstumo** xv, 3. 2
- Abeant** a Pr. 10
- Aberant** iv, 11. 2
- Aberat** viii, 3. 13. xvi, 4. 4 non Aberit quin rideatur xlii, 25
- Aberrare** xli, 14. 2
- Abes** xv, 7. 3
- Abease** iii, 2. 4. ix, 14. 2. xi, 13. 1 laudem non abease ab admiratione v, 1. 3
- Abesset** xviii, 1. 3
- Abest** vii, 17. 2. xii, 1. 2. xiv, 3. 4. xviii, 1. 4 non abest quin jucundius sit ix, 9. 2
- Abeundi** ii, 29. 5
- Abeunt labris verba** xix, 9. 5
- Abextra** xix, 6
- Abfero** xv, 3. 1
- Abfugio** xv, 3. 1
- Abfuisse unum diem** iii, 2. 4
- Abhinc** xiv, 1. 8 duos menses xvi, 7. 2 multis annis i, 10. 1
- Abhorreant** xii, 6. 11
- non Abhorreat a perfidia et culpa** i, 3. 2
- Abhorrens** vi, 12. xlii, 19. 1 non abhorrens a studio xix, 8. 1
- Abhorrenti a fide** x, 12. 4
- Abhorrentis consuetudines** vii, 8. 2
- Abhorrere a poetica facultate** xviii, 11. 1
- Abhorreret** xii, 5. 6
- Abhorret** iv, 15. 2. x, 4. xviii, 13. 1
- Abhorruit** xv, 20. 2
- Abibit voluptas** xvi, 1
- Abjecisse** vii, 11. 2. xii, 1. 2
- Abjecit** xv, 17
- Abjecta est** xii, 5. 9
- Abjecte positum verbum** ii, 6. 1 verbis

- usus est ii, 6. 1
 Abiectis ingeniis xviii, 7
 Abiens xiii, 30. 3
 Abigo vi, 16. 3
 Abjicit xix, 1. 5
 Abjiciunt arma xvii, 2. 1
 Abire vi, 7. xviii, 4. 3
 Abissent vii, 18. 2
 Abjunctus xii, 5. 8
 Ablativum casum i, 16. 3
 Ablaturos xiii, 24. 11
 Ablegant xii, 1. 7
 Ablegato xvi, 19. 4
 Abluam ii, 20. 4
 Abluvium xvi, 7. 1
 Abnoctandi jus xiii, 12. 4
 Abnuimus x, 4
 Abolescere (legem) xx, 1. 4
 Aboleviasset poena xx, 1. 14
 Abolitis xii, 1. 7
 Abominor vi, 16. 2
 Aboriantur foetus xii, 1. 2
 Aboriginum vi, 21. 3. xvi, 10. 3
 Abortio iii, 16. 9
 Abortivum xii, 16. 10
 Abste ii, 26. 3. xix, 9. 5 non esse abs re
 visum est xviii, 14
 Abacedet xvi, 1
 Abscondisse xvii, 9. 4
 Abscondita sit xiii, 30. 1
 Absconditos xx, 5. 2
 Absens x, 1. 2
 Absente vii, 1. 1
 Absentem xiii, 12. 2
 Absentes v, 19. 4
 Absentes versus ex octavo Annali xx,
 10. 2
 Absenti xviii, 1. 3
 Absentia xv, 2. 4
 Absentibus xiii, 12. 4
 Absentia xvii, 9. 1
 Absolvendum xiv, 2. 3. xix, 10. 1
 Absolvendus foret xiv, 2. 3
 Absolverem xiv, 2. 8
 Absolverent i, 3. 2
 Absolvi (pas.) xvii, 10. 2
 Absolvitur iii, 10. 3
 Absoluta brevitate xx, 1. 1
 Absoluta (plur.) xv, 5. 1
 Absolutæ virtutis ii, 6. 5
 Absolutiora xvii, 2. 5
 Absoluto verbo ab omni necessitate ge-
 nerum i, 7. 7
 Absolutum v, 21. 4. xii, 7. 2 absolutum
 est omnibus suis numeris xiii, 11. 2
 Absona (plur.) vi, 15. 2 (nomina) xix,
 9. 3
 Absone xv, 25. 1
 Absonium xiii, 20. 5
 Absque præjudicio ii, 2. 2
 Abstemias x, 23. 1
 Abstemium xiii, 30. 4
 Absterrere i, 6. 2
 Abstinere Hereuleano sacrificio xv, 6
 Abstinere ix, 4. 3 piscibus iv, 11. 4
 Abstinnerunt edundis animalibus iv, 11. 4
 Abstinnuisse fabulo iv, 11. 1 vino x, 23.
 1 eo x, 21
 Abstuleris vi, 1. 2
 Abstulisse xi, 9
 Abstulit vi, 17
 Absumere xv, 31
 Absumsisti vii, 11. 3
 Absunt v, 8. 2
 Absurda (plur.) xvi, 5. 2
 Absurdam xvii, 1. 4
 Absurde i, 21. 2. v, 10. 1. vi, 13. 2.
 xv, 25. xviii, 14
 Absurdissima xii, 18. 4
 Absurdissimum v. 8. 1
 Absurdus vi, 13.
 Absurdo iii, 12
 Absurdum iii, 2. 2. iv, 2. 4. xi, 16. 2.
 xiv, 1. 3. xvi, 14. xvii, 2. 1. xviii, 1.
 4 absurdum et nimis coactum i, 4. 4
 Absynthia (plur.) i, 21. 3
 Abundans i, 22. 4
 Abundanti i, 22. 3
 Abundantiam xi, 15. 5
 Abunde consequatis i, 10. 2 lætus xi,
 15. 5
 Abundis lavacris i, 2. 1
 Academia vii, 14. 3. ix, 5. 1
 Academiam iii, 13
 Academici (plur.) xi, 5. 4
 Academicis xi, 5. xx, 1. 7
 Academicos xi, 5. 2
 Academicus xvii, 15. 1. xvii, 31. 14
 Acatæ xi, 25. 3
 Acca Larentia vi, 7. 1
 Accæ Larentiæ vi, 7. 1
 Accam Larentiam vi, 7. 1
 Accedente xviii, 10. 1 numero turpitu-
 dinis xi, 7. 5
 Accedere xiv, 3. 3
 Accederet iv, 6. 1. xii, 1. 2. xviii, 10. 1
 Accedit v, 14. 3. xiii, 5. 1. xviii, 1. 5.
 xix, 1. 2. xix, 12. 3 muros x, 29. 1
 Accentibus vii, 7
 Accentuunculas (vocum) xiii, 6
 Accentu iv, 7. vii, 7. 2 acuto vii, 2. 3
 Accentui vii, 7. 1
 Accentum xiii, 25
 Accentuum xvii, 3
 Aceperamus xvi, 17
 Aceperat vii, 15. xvii, 9. 3
 Aceperit vii, 15. viii, 2
 Acepi Pr. 5. xi, 9. 2. xiv, 2. 8

- Accipimus Pr. 8. ii, 1. 1. ii, 7. 2. iii, 9. 3. xii, 5. 11. xiii, 15. 2. xiii, 22. 3. xv, 27. 1. xvi, 8. 1. xvi, 13. 2. xvii, 21. 3. 10. xx, 5. 2
 Accipisse ii, 15. 1. iv, 18. 1. xii, 12. xiii, 22. 3. xiv, 2. 3. xv, 12. xvii, 9. 4. xx, 1. 3
 Accipissent xiii, 30. 3
 Accipisset ix, 12. 5. xi, 9. 2. xii, 12. xvii, 5. 2
 Accipisti xi, 12
 Accipit iii, 16. 5. vii, 2. 2. ix, 16. xiii, 30. 2. xvi, 10. 2. xvi, 15. 2. xviii, 1. 3
 Accepta sit xv, 3. 2
 Accepta (plur.) iv, 1. 7. xv, 27. 2
 Acceptas iii, 3. 6
 Acceptiores vii, 3. 11. xvii, 14
 Accepto xvi, 19. 2
 Acceptum xvii, 20. 2. xviii, 3. 1 in fidem xx, 1. 11
 Accerserent in suspiciones xvii, 1. 4
 Accersisset xii, 5. 2
 Accersitum venire ii, 7. 4
 Accersitur v, 14. 4
 Accersitus xvi, 6. 1
 Accerserat ii, 23. 2
 Accerserit xvi, 8. 3
 Accersi ix, 4. 2. xiii, 30. 1
 Accersimus xvi, 9. 2 hominem xviii, 7
 Accessio xviii, 1. 5
 Accessit v, 14. 5. xv, 1. 3. xviii, 1. 4. xx, 1. 1
 Accessitavere xviii, 12. 2
 Accessu iv, 2. 5. xvii, 10. 4
 Accessus xvi, 5. 2
 Accel xiv, 5
 Accellum xiv, 1. 14
 Accidant ii, 28. 1. xvii, 1. 2
 Accidat xix, 4. xix, 12. 2
 Accidentis xix, 1. 4
 Acciderat ii, 22. 5. ii, 23. 8. xvi, 19. 4
 Accidere i, 6. 2. iv, 2. 1. ix, 13. 2. xviii, 7. xix, 8. 4
 Accideret xv, 10. xix, 6
 Acciderit fortuna aliqua i, 3. 5
 Accidisset i, 4. 2. iii, 8. 2. xiii, 1. 1
 Accidit xiv, 2. 1. xv, 18. 1. xvi, 9. 1
 Accii iii, 3. 1. 5. iii, 16. 6. xiii, 2. 1
 Accio iii, 16. 6. xiii, 2. 1
 Accipe ii, 18. 2
 Accipere i, 14. ii, 20. 1. iii, 16. 5. vi, 9. 2
 Acciperent vii, 18. 1
 Acciperet i, 14. 1
 Accipi iv, 5. xviii, 23 de iis debere verus factus i, 15. 6
 Accipiamus iii, 19
 Accipias vii, 22. x, 16. 3
 Accipiat ix, 2. 1
 Accipiat xi, 10. 1
 Accipiebat nos cœna xvii, 8. 1
 Accipio xiv, 6. 2
 Accipit iv, 15. 1 fatum xiv, 1. 10
 Accipitrem x, 12. 1
 Accipitret (pro laceret) xix, 7. 3
 Accipiunt xi, 10. 1
 Acciri xiii, 12. 3
 Acciti iv, 5. 1
 Accitis hominibus vii, 19
 L. Accius ii, 6. 8. ii, 11. 1. xiii, 2. 1. xiv, 5. xvii, 21. 14. xx, 3
 Accrescit ii, 22. 7
 Accubuerit vii, 12. 2
 Accumbit x, 15. 3
 Accumulavit xvii, 10. 6
 Accurate iii, 16. 9. xviii, 5. 3 scriptis i, 16. 4
 Accuratus v, 14. 6. vi, 17. xi, 13. 1. xiv, 7. 5
 Accurato nimis cultu corporis i, 5. 1
 Accusabantur vii, 3. 6
 Accusabatur xii, 7. 2
 Accusando ii, 19
 Accusandum ii, 4. 3
 Accusarent xiii, 8. 3
 Accusaret iv, 18. 1
 Accusat xvii, 11. 3
 Accusatio ii, 4. 1
 Accusationis xv, 14
 Accusator ii, 4. 2. 3
 Accusatore ii, 4. 1. xiii, 24. 4
 Accusatorem xii, 7. 2
 Accusatorum xvii, 1. 2
 Accusatus est vii, 3. 9
 Accusavit i, 12. 5. xiii, 24. 6. xviii, 3. 1
 Acer vir xv, 22. 1
 Acerba (nom. sing.) vii, 3. 13. x, 3. 5. xx, 1. 10 (abl.) ii, 7. 3 (plur.) xiii, 2. 2
 Acerbæ (gen.) x, 3. 5. xiii, 24. 10
 Acerbam mulierem i, 17. 1
 Acerbas xv, 25
 Acerbe iii, 5. v, 5 ferebam ix, 12. 2 foret xvii, 1. 2
 Acerbiora xiii, 2. 1
 Acerbiores xi, 18. 1
 Acerbitas xiii, 3. 1. xx, 1. 9. doloris xii, 5. 4 ulciscendi xx, 1. 14
 Acerbitatem ulciscendi xx, 1. 5
 Acerbitatis x, 3. 3
 Acerbitudo xiii, 3. 1
 Acerbuis xix, 3 diceret i, 5. 2 vituperari xix, 4
 Acerbum xx, 1. 10
 Acerrimæ (dat.) xiv, 5 licentiæ vir xv, 32
 Acerrimam xv, 18
 Acerrime vii, 3. 14

Accensimam sophistarum v, 10. 1
 Accerrimus v, 3. 3. xviii, 3. 1
 Accutum xvii, 8. 1. 3
 Achæis ii, 6. 4. x, 16. 5
 Achæos i, 11. 5
 Achaicum x, 16. 5
 Achillem iii, 11. 1 Romanum ii, 11. 1
 Achilles (tragœdia) 4. 17. 6
 Achilli x, 16. 4. xiv, 6. 3
 Achivos xi, 5
 Acie i, 11. 1. xv, 2. 4
 Aciem xv, 27. 1 animi v, 3. 3 (mentis)
 xiii, 27. 2 luminis x, 17. 2
 Acies vii, 3. 20. ix, 14. 4 obtusa vii,
 17 oculorum xiv, 11. 3 Romana x, 9.
 (plur.) i, 11. 2 instruebantur ix, 11. 1
 Acii (gen.) ix, 14. 4. 5
 Acilio C. vii, 14. 3
 Acina vii, 20. 3
 Acinum vii, 20. 3
 Acquiescat v, 3. 2
 Acquiesceret xix, 9. 2
 Acre vi, 3. xiii, 24. 10
 Acres xi, 18. 6. xii, 5. 8. xiv, 2. 6 af-
 fectiones animi mirabiliter ii, 23. 7
 Acri vii, 3. 3. xvii, 21. 1 avaritia homo
 iv, 8. 1
 Acria vii, 16
 Acribus xiv, 4. 1
 Acrimonia xvii, 2. 5
 Acrior x, 3. 1. xvii, 2. 8
 Acritas xiii, 3. 1
 Acriter x, 3. 5. xviii, 1. 1
 Acritudo x, 27. xiii, 3. 1
 Acroatici (libri, plur.) xx, 5. 1
 Acroaticos (libros) xx, 5. 2
 Actio ii, 2. 3. xi, 16. 3. xx, 1. 6 in
 quadruplum datur xi, 16. 3
 Actionem i, 11. 7
 Actiones iv, 3. 1. vi, 2. 4. vii, 3. 12
 juris xx, 1. 9
 Actionibus ii, 2. 3. ii, 7. 4. xvi, 10. 3.
 xx, 10. 1. 4 civilibus ii, 6. 7
 Actionis iiii. in Dolabellam iv, 16. 3
 Actionum xv, 10. 3
 Actitavi ix, 6
 Actitavit vii, 5
 Actito ix, 6
 Actorem fabularum xi, 9
 Actuaris naves x, 25. 3
 Actum est inter duos xiv, 2. 7
 Actum in senatu dixit i, 23. 2
 Acturus vii, 5. x, 3. 3
 Actus est dolor vii, 5
 Actutam xv, 15
 Acuenda sit xvii, 3
 Acuente colorem ii, 26. 3
 Acueremus xii, 6
 Acueret xi, 18. 6

Acueretur vii, 7. 1
 Acuerit primam xiii, 20
 Acui vii, 7. 1. 2
 Aculeos desidias argutæ delectabilisque
 v, 15. 2
 Acuta (abl.) vii, 7. 1
 Acutam xiii, 26
 Acute xii, 13. 7
 Acuto accentu vii, 2. 3. vii, 7. 2
 Acututis xvii, 5. 2
 Ad hoc (præterea) i, 4. 1 ad hoc ut Pr.
 1 ad annum xiii, 23 ad æquilibrium
 rupturæ xx, 1. 9 ad tabulas duodecim
 xx, 1. 4 composuit commentarios i,
 12. 5 ad alendum studium Pr. 6 ad
 capiendum ingenii cultum i, 2. 1 ad
 censum venire v, 19. 4 ad se aspicias
 i, 24. 2 ad hunc diem Pr. 12. xx, 1.
 2 ad eos dies xx, 8. 1 ad eam senten-
 tiam (sensem) Pr. 4 ad hanc ferme
 sententiam ii, 12. 1. ix, 1. 2 disseruit
 i, 13. 12 ad Jovis Olympii i, 1. 1 ad
 manum servum i, 11. 9 ad manus
 ventum est i, 11. 6 ad hunc modum
 i, 4. 4. i, 5. 1. i, 23. 1. xviii, 10. 3
 ad eum (apud) xix, 7. 1 usus est ora-
 tione ad milites i, 23. 1 ad populum
 diceretur xi, 1. 5 loqui xiii, 15. 1 ad
 nos xix, 5 ad postremum ii, 29. 4.
 xiv, 1. 7 ad prætorem vocabantur xx,
 1. 12 ad subsidium Pr. 2 ad summum
 xix, 12. 3 ad incuriam usque iiii,
 2. 4 quemnam ad usque modum i,
 3. 3 ad usque duo millia ii, 25. 6
 ludibria xv, 2. 1 ad umbilicum dimidia-
 tus iii, 15. 4 ad tibicinum modulos i,
 11. 9 ad vesperum vii, 11. 1 ad unum
 xvi, 11. 2 ad hostes captus ii, 23. 4
 Adagium Pr. 11
 Ademussim xx, 1. 9
 Addat iii, 10. 2
 Addebat vi, 15. 1. vii, 7. 1
 Addeceat vii, 17. 4
 Addendum xvi, 2. xvi, 8. 5
 Addi xvi, 2
 Addicebantur xi, 1. 2. xx, 1. 12
 Addici (servire) xi, 18. 3
 Addicito xvii, 2. 4
 Addicti (gen.) xx, 1. 13
 Addictum iii, 3. 7
 Addictus xx, 1. 6
 Addicuntur iii, 23. iii, 3. 6
 Addiderit xiii, 24. 5
 Addidero xvi, 8. 3
 Addidisce vi, 4
 Addidissem ii, 23. 6
 Addidisset xviii, 13. 2
 Addidit i, 2. 3. iii, 11. vii, 11. 2. xii,
 1. 6. xiii, 24. 4. xix, 9. 5

- Addiscere iv, 1. 3
 Addit ii, 21. 4. iii, 10. 6. xiv, 7. 2.
     xviii, 8. xx, 8. 1
 Addita xii, 5. 8 est xii, 13. 3
 Additam ii, 3. 2
 Additas xvii, 21. 6
 Additis (abl.) ii, 3. 1. xiii, 24. 11. xvi,
     4. 3 versibus xviii, 5. 1
 Additum viii, 6. xiii, 24. 9
 Additur ii, 7. 5
 Additus vi, 7
 Addeo xv, 24
 Adduci xiv, 2. 3
 Adducti xiii, 25 spe mercedis xvii, 5. 1
 Adducto xvi, 3. 2
 Adductum vi, 8 fama iii, 9. 2 studio
     amoris xv, 28. 2
 Adductus ix, 4. 2. x, 3. 1 ratione vi, 12
     verbis xi, 16. 4 stylo atque facetiā
     sermonis iii, 3. 1
 Adeas ii, 29. 2
 Adeat i, 12. 4 commentaria vulgus Pr. 11
 Adegit iururandum vii, 18. 1
 Adegerat iii, 4
 Ademtum xiii, 12. 4
 Adeo. atque adeo i, 11. 2 nihil adeo i,
     11. 3 adeo vir apprime linguæ Latinæ
     sciens xviii, 5. 4 adeo nuper ii, 24. x,
     3. 1 sunt adeo qui Pr. iv adeo pauci
     xix, 11 adeo ut vii, 17. 5 cuius rei
     non adeo ut Ægyptiis fides longinqua
     est xi, 18. 6
 Adepto xviii, 6. 2
 Adeptum esse xv, 4. 2 se statum vitæ
     beatæ i, 2. 3
 Adeptus (part.) xix, 12. 4 est xvii, 21. 9
 Aderamus xii, 1. 1
 Aderant ii, 23. 1. v, 13. 3. x, 3. 5. xi,
     7. 3. xiii, 30. 2. xvii, 3. xviii, 5. 2.
     xviii, 9. 1. xix, 13. 3. xx, 1. 15 mihi
     memoriæ xix, 13. 3
 Aderat i, 7. 2. v, 21. 1. ix, 15. 2
 Ades i, 22. 2
 Adesse xii, 7. 2. xv, 27. 2
 Adessent i, 13. 3. xv, 16. xvi, 4. 3.
     xviii, 1. 1 libri Pr. 2
 Adesset xii, 5. 5. xiv, 7. 5. xviii, 1. 3
 Adest xviii, 1. 5
 Adeunda (plur.) iv, 9. 4
 Adeundi v, 3
 Adeundos xiv, 1. 14
 Adeunt xv, 30. 1 ad libros i, 19. 2 ad
     loca i, 7. 1
 Adfabre vii, 7. 1
 Adhærens iumento adversario xx, 1. 3
 Adhærentes xix, 12. 2
 Adhærene memoriæ x, 19
 non Adhære locutus est v, 9
 Adhibeat intentionem xi, 3. 3 nobis
     auctoritates xix, 5
 Adhibebitis xii, 1. 5
 Adhibenda fraus legi i, 3. 2
 Adhibendas puero nutrices xii, 1. 2
 Adhibendus est modus necessarius iv, 9. 5
 Adhibere in consilium xii, 13. 1 Dii ap-
     probare virtutem, adhibere non debent
     i, 6. 5
 Adhiberetur x, 11. 2. xv, 27. 1
 Adhiberi xv, 10
 Adhibet gratias ix, 12. 1
 Adhibetur vi, 14. 1
 Adhibita (abl.) xvii, 11 ratione xix,
     13. 2
 Adhibitarum xii, 1
 Adhibiti balneis molendiis xix, 10. 1
 Adhibitum utrique rei i, 11. 8 scite mo-
     dulateque tibicinem iv, 13
 Adhibitus v, 4
 Adhibuisset ad os tibiae xv, 17
 Adhortaretur ad i, 6. 1
 Adhortari i, 6. 2
 Adhuc usque ii, 4. 3
 Adjecimus animum xi, 16. I
 Adierant loca i, 7. 1
 Adigebat in iururandum xvi, 4. 2
 Adjicit vii, 8. 3
 Adjicitur xviii, 1. 5
 Adiit ix, 12. 1 ad regem i, 19. 1
 Adimere vii, 22
 Adimeret xviii, 1. 3
 Adimi xx, 1. 11
 Adipiscitur jus i, 12. 3
 Adire xvi, 8. 1 physica xvii, 19. 1
 Adiretur xvi, 5. 4
 Adiri xii, 13. 5
 Adisse iii, 8. 1
 Adissent x, 16. 3
 Adit ad hanc i, 8. 2
 Adite xiii, 12. 2
 Aditi xiii, 12. 2
 Aditus xvi, 5. 2
 Adjumentum v, 21. 4
 Adjunctæ (plur.) xvii, 9. 3
 Adjunctis xx, 1. 8
 Adjunctum xvi, 8. 3
 Adjungit sese hominis corporis v, 14. 3
 Adjunxerint ii, 12. 3
 Adjunxerit ii, 12. 1
 Adjutabant xv, 22. 1
 Adjutarent vii, 3. 1
 Adjuremus iniquam voluntatem illius i,
     3. 5
 Adjutor in literis studiorum xiii, 9. 1
 Adjuturum xvi, 4. 3
 Adjutum ire xiv, 6. 1
 Adjuvandæ voluntatis minus justæ ami-

- totum i, 3. 5
 Adjuvando amico i, 3. 10
 Adjuvandum (ger.) i, 3. 8
 Adjuvent messem hanc nobis ii, 29. 2
 Adjungere vii, 3. 7
 Admemorditi vii, 9. 1
 Adminiculi ii, 30. 3
 Adminiculati sumus xiv, 2. 1
 Adminicolator memoria Pr. 8
 Adminicolatore vii, 3. 3
 Adminiculis vi, 2. 3. xix, 12. 1
 Administrandæ xiv, 3. 2
 Administrare xi, 10. 1
 Administrat x, 22. 7
 Administrationis xiv, 3. 2
 Administro (abl.) vii, 3. 3
 Admirabile x, 12. 4
 Admirabili v, 14. 4
 Admiranda res ix, 11. 1 (plur.) vii, 1. 3
 Admirando (abl.) xv, 10
 Admirandum xvii, 9. 5
 Admirans vii, 17. 3
 Admirantes xiii, 28. 3
 Admirantibus xi, 7. 4
 Admirati xii, 2. 6
 Admiratio gravis ii, 12. 2
 Admiratione lii, 9. 1. vii, 3. 11. xvii, 5. 1
 Admirationem v, 1. 3
 Admirationi fuit v, 14. 2. xv, 4. 1 fuisse vii, 14. 3
 Admirationis xv, 18. 2. xv, 28. 2
 Admirationum x, 12. 2
 Admiratur vii, 2. 1
 Admiraretur v, 1. 2
 Admiror xii, 2. 3
 Admisit i, 26. 2
 Admisit xiii, 20. 7
 Admissa (plur.) vii, 3. 16
 Admissis xv, 22. 2
 Admissum (neut.) i, 16. 2. xiii, 20. 7
 Admittebat xx, 5. 1
 Admittebatur i, 8. 1
 non Admittere omnino in sensum sui non potest xx, 5. 9
 Admitterentur xvi, 5. 8
 Admittendi xvii, 11. 3
 Admittendum xii, 7. 2
 Admitti xvii, 11. 3 gratias ix, 12. 1
 Admittitur xiv, 1. 9
 Admodum i, 5. 1 non admodum ii, 26. 3. iii, 4 multis Pr. 5 neque admodum necessario i, 22. 5 sermones admodum elegantes ii, 18. 1 quam suavi voce xix, 9. 4 nihil admodum sciret super vite colenda xix, 12. 3
 Admonendi (gen.) Pr. 9. xvi, 8. 1 gratia xii, 10
 Admonendum xvi, 8. 5
 Admonere iii, 2. 5
 Admonet xx, 11
 Admoniti sumus xi, 13. 2
 Admonitio xvii, 20. 3
 Admonitione xi, 13. 2
 Admonitionem ii, 8. 2. xiii, 24. 9
 Admonitiones Pr. 8
 Admonitionum x, 19
 Admonitus verbi latius xiii, 3. 2
 Admonui xi, 13. 5
 Admonuimus v, 12. 3
 Admonuisse xiii, 4
 Admonuit xvii, 8. 2. xix, 10. 3
 Admorunt xii, 1. 6
 Admovebantur x, 3. 5
 Admovit xv, 1. 3
 Adnavisse xvi, 19. 4
 Adnavit vii, 8. 3
 Adnissus est summa ope iv, 8. 1
 Adolerent xvii, 10. 2
 Adolescant ingenia Pr. 8
 Adolescat xx, 1. 6
 Adolescendi corporis modum septem pedes iii, 10. 4
 Adolescens (nom.) i, 2. 2. i, 2. 7. iii, 13. iii, 15. 3. vi, 6. 4. vii, 7. 2. ix, 11. 1. xiii, 17. xiii, 19. xvii, 3. 1. xix, 9. 1. xix, 11. 1. xx, 4. xx, 10. 1 admodum xv, 28 (voc.) i, 24. 2
 Adolescente v, 10. 4. xiii, 19. 2 luna xx, 8. 2
 Adolescentem i, 10. ii, 29. 2. iii, 13. v, 3. 1. viii, 3. xii, 7. 1. xix, 9. 1. xx, 4
 Adolescentes i, 4. 4. i, 9. 1. iii, 15. 2. vi, 9. xiii, 21. xiv, 1. 14
 Adolescenti i, 10. 1. i, 22. 9
 Adolescentia (abl.) ix, 13. 2
 Adolescentium x, 13. 2. xi, 18. 6. xii, 2. 5. 6
 Adolescentulus vii, 12. 2. xix, 8. 1. xx, 6
 Adolescentuli (plur.) xvi, 1. xviii, 5
 Adolescere iv, 19
 Adolesceret xvii, 9. 5
 Adolescit (mare) xiv, 1. 2
 Adolevisset v, 9. xv, 4. 1. xv, 20. 1
 Adoptantur v, 19. 1
 Adoptari v, 19. 3
 Adoptat v, 19. 1
 Adoptatio v, 19. 1
 Adoptionem v, 19. 3
 Adoptatori v, 19. 4
 Adoptionem v, 19. 3
 Adoptivum v, 19. 4
 Adoptivus v, 19. 4
 Adornatur xv, 8

- Adorni erant ix, 2. 3
 Adorti sunt xvii, 12. xix, 9. 3
 Adortus est xv, 20 quemque fuerat v, 21. 1
 Adpotus vii, 7. 2
 Adprime vii, 7. 2
 Adprimus vii, 7. 2
 Adprobe vii, 7. 1
 Adprobus vii, 7. 2
 Adsit i, 22. 6
 Adsunt xiii, 12. 3
 Advectum xvii, 3. 1
 Advectus vii, 11. 2
 Adveni ii, 23. 6
 Advenio vii, 17. 6
 Adveniens xiii, 22. 4
 Advenientibus x, 20. 1
 Advenientis v, 14. 5
 Adveniet iii, 16. 5
 Adventante tempore xii, 1. 3
 Adventare xvii, 10. 2
 Adventaremus xix, 1. 4
 Adventum vii, 8
 Adverbiis xii, 15
 Adverbio x, 24. 1
 Adverbium v, 21. 4. x, 13. xx, 11
 Adversa significatione ix, 12 (plur.) xiv, 1. 15. xvi, 8. 4
 Adversa res vii, 3. 5 inter sese ii, 22. 3
 Adversarii (gen.) ix, 11. 3 (plur.) xvii, 2. 4 sibi i, 6. 5
 Adversarii i, 5. 1. xvii, 1. 4
 Adversario xx, 1. 3
 Adversarios ii, 13. 3. v, 9. 2. vii, 17. 4
 Adversarium xiv, 2. 2. xx, 10. 3
 Adversarius xi, 7. 4. xiv, 5
 Adversas cicatrices ii, 11
 Adverse iii, 16. 4
 Adversi (gen.) vii, 3. 5
 Adversis ii, 27. 1 rebus ii, 19. 2
 Adverso vi, 1. 1. xvi, 9. 1 flumine x, 29. 2
 Adversum (adj.) ix, 12. 1 mandata fieri i, 13. 2 in adversum ii, 30. 2
 Adversus rem suam vii, 3. 7 oculos protegenda vii, 12. 1
 Advertere animum xviii, 12. 3
 Adverterimus ii, 13
 Advertimus xvi, 6. 1
 Advertit animum non vii, 3. 12
 Advertite ii, 29. 4
 Advesperasceret vi, 10. xviii, 1. 1
 Adulantium v, 14. 3. xiii, 4
 Adulescentulos xv, 11
 Adulta (plur.) x, 11. 1
 Adulterares x, 23. 2
 Adulterina (verba) viii, 2
 Adulterinum xix, 14. 2
 Adulterio x, 23. 1. xvi, 7. 1. xvii, 18. 1
 Adulterionem xvi, 7. 1
 Adulteritatem xvi, 7. 1
 Adulterium xvi, 2 admisissent x, 23. 1
 Adulterum xvi, 2
 Advocant xv, 27. 2
 Advocatis (dat.) ii, 12. 4
 Advocatorum xv, 5. 2
 Advocatos xi, 9
 Advocatum i, 22. 2 non incelebrem i, 22. 2
 Advocatus i, 22. 6 advocatus est ad iv, 20. 2
 Advocavisse xi, 9
 Advolat ix, 11. 3
 Æaciden x, 17. 4
 Æacum xv, 21
 Æbutia lege xvi, 10. 3
 Æcastor ix, 12. 4
 Æde (abl.) iv, 14. v, 12. 4 pro æde Castoris xi, 3. 2
 Ædem ii, 10. 1 Vestæ xiv, 7. 3 Victoris x, 1. 3
 Ædopol xi, 6
 Ædes (plur.) iv, 14. iv, 18. 2. v, 12. 1. x, 15. 1. xii, 5. 1. xv, 31 sacras xiv, 7. 3
 Ædibus iv, 16. 3. xii, 10. 1. 2. xv, 31. xvi, 5. 2 in primis xii, 1. 1
 Ædificatio xiii, 23. xv, 1. 2
 Ædificia ii, 20. 1. xv, 5. 1
 Ædilem iv, 14 curulem vi, 9
 Ædiles vi, 9. xiii, 13. xvii, 21. 3 plebei x, 6
 Ædili (abl.) iv, 14 curuli vi, 9
 Ædilibus xiii, 13. 2. xiii, 17 plebei x, 6
 Ædilia (comœdia, abl.) vii, 9. 2
 Ædilis iv, 14. vi, 9. xvi, 7. 3 curulis iv, 14. xiii, 13. 2. xiii, 19. 3
 Ædilitium iv, 2. 1. 3 curulium iv, 2. 1
 Ædis (plur.) xvi, 5. 2. 3. xvii, 6. 2
 Æditimus xii, 10. 1
 Ædituentes xii, 10. 2
 Æditui xii, 10. 2 Capitolini ii, 10. 2
 Æditui Valerii xix, 9. 4. 5
 Ædituis xii, 10. 2
 Æditumi xii, 10. 2
 Æditumon xii, 10. 2
 Æditumum xii, 10. 1. 2
 Æditumus (fabula) xii, 10. 2
 Ædituos vii, 1. 2
 Ædituum xii, 10. 1
 Ædituus xii, 10. 1
 Ædium i, 2. 1. iv, 1. 1. iv, 5. 1. xi, 18. 4. xv, 31. xvi, 5. 2. 3 fabri (plur.) xix, 10. 1
 Æger i, 15. 3 morbo aut ætate xi, 1. 3

- Ægina* (abl.) ii, 21. 1
Ægra (nom. fem.) xix, 11. 2 valetudine oppressum xii, 5. 1
Ægrarum v, 1. 2
Ægre iii, 7. 3. xv, 4. 1 ferunt x, 3. 7 passi x, 3. 8 passus iv, 18. 3
Ægri (gen.) xx, 1. 9 (plur.) xx, 1. 8
Ægris pedibus xx, 1. 9
Ægritudine i, 2. 3. xvi, 16
Ægritudines vi, 1. 4
Ægritudini hominibus est ix, 2. 2
Ægritudinis i, 3. 1. xix, 12. 1 animi xv, 7. 1
Ægrus xvi, 16
Ægro xiii, 5. 1. xx, 1. 8
Ægros xvii, 9. 5
Ægrotantis xii, 5. 6
Ægrotationem xx, 1. 8
Ægrotum vi, 9. xviii, 8. xx, 1. 8
Ægrotus erat xii, 5. 1
Ægrum xvi, 3. 1 pedes xix, 10. 1 pedibus ii, 26. 1
Ægyptia vii, 16. 2
Ægyptiacis libris x, 10
Ægyptiacorum vii, 8. 2
Ægyptiæ xvii, 8. 1
Ægyptii sacerdotes xx, 8. 1
Ægyptiis xiv, 1. 5
Ægyptios xi, 18. 1
Ægyptium iii, 11. 2
Ægypto v, 14. 1. vi, 17. x, 2. x, 10
Ægyptum ii, 22. 6
Ægyptus xiv, 6. 3
Ælii (gen.) i, 18. 2. iii, 3. 1. vi, 15. 2. *Tuberonis* xiv, 2. 7 L. *Ælii* xvi, 8. 1
Ælio i, 18. 2. iv, 18 L. *Ælio* ii, 22. 3
Ælium i, 18. 1 *Tuberonem* vii, 9. 2 L. *Ælium* *Silonem* xii, 4. 5
Ælius i, 18. 3. x, 21. xvi, 8. 1 *Melissus* xviii, 6. 1 L. *Ælius* i, 18. 2. iii, 3. 6. v, 21. 2 *Stilo* x, 21 C. *Ælius* *Gallus* xvi, 5. 2 Q. *Ælius* *Tubero* i, 22. 3
Æluorum xx, 8. 2
Æmiliam legem ii, 24. 5
Æmilii iii, 8. 1
Æmilio xix, 14. 2
Æmilium, L. *Paulum* xiii, 3. 2
Æmiljæ, Q. iii, 8. 2 *Papus* xvii, 21. 11
Æmulæ xiv, 3. 4
Æmulandi xiv, 3. 4
Æmulari ii, 27. 1. xiv, 3. 4. xvii, 10. 3. xvii, 20. 3 quas nequiverunt ii, 23. 1
Æmulationis xiv, 3. 1. 4
Æmulatus ii, 18. 2 est xiii, 26. xiii, 27. 1 sit xix, 4
Æmuli (plur.) x, 2. 7
Æmulis i, 5. 1
Æmulo (dat.) i, 25. 4. xv, 20. 5
- Æmulos ejusdem Musæ artis* *Præf.* 10
Æmulum x, 7
Ænea ii, 17. 2. 3. x, 16. 1
Æneæ ii, 16. 3
Æneas x, 16. 1
Æneida xvii, 10. 3
Æneidos ii, 3. 2. xiii, 20. 2
Ænigma xii, 6
Ænigmata xii, 6. xviii, 2. 1
Ænigmate xii, 6
Ænobarbus, Cn. *Domitius* xv, 11
Æqua vii, 3. 18 non æque valet eadem oratio xi, 5
Æquabili xvii, 20. 2
Æquale cor vii, 2. 2
Æquales xix, 6
Æqualis inter suas (acc. plur.) ii, 23. 4
Æqualiter i, 20. 2
Æque vii, 9. 2. xiii, 15. 3. xviii, 1. 3. xviii, 15. xx, 6
Æquilibrium rumpendi membri xx, 1. 5
Æquinociali (abl.) ii, 22. 2
Æquinocialis ii, 22. 2 *oriens* ii, 22. 2
Æquinocio (abl.) iii, 10. 2
Æquinodium iii, 10. 2
Æquiore animo iv, 1. 6
Æquiparent xx, 1. 9
Æquiparat iii, 7. 1
Æquiparatione v, 5
Æquiparent xiv, 1. 14
Æquissimum sit xii, 14. 3
Æquitate animi i, 17. 1
Æquitatis xiv, 4. 1 *habitus* xx, 1. 9
Æquo animo iv, 15. 1. xvi, 9. 1 *fronte* xv, 9. 1
Æquor ventris xii, 1. 2
Æquora xii, 13. 5 *super æquora* *volitat* xviii, 11
Æquoris ii, 30. 2
Æquum *Præf.* 8. ix, 12. 3. vii, 3. 11 *causet* xvi, 4. 1 *est* i, 6. 5
Ær v, 15. 2 *snit* ii, 30. 1
Æra v, 15. 2
Ærarii xiii, 24. 13
Ærario vii, 10. xiii, 24. 13
Ærarios retuli in iv, 20. 1
Ærarium iv, 28. 3 *faciebant*, (inter *ærarios* *referebant*) iv, 12
Ære ii, 26. 4. v, 14. 7. xvi, 10. 4. 6. xviii, 13. 1 *paucos* *emo* ix, 4. 2 *paucos* *injurias* *diluerunt* xx, 1. 9
Ære alto iv, 17. 6 *fulva* xiii, 20. 6
Æreo x, 17. 2
Æria xiv, 6. 3
Æris i, 3. 11. ii, 24. 1. 2. 3. ix, 2. 1. xvi, 10. 4 *alieni* xvi, 7. 3 *alicujus* *magister* xviii, 5. 2 *centeni* xi, 1. 2 *confessi* xv, 13. 4. xx, 1. 12 *deni*, xi, 1. 2 *grave pondus* xx, 1. 9 *gravis* *viginti*

- quinque millia x, 6 minore summa
 censebantur vii, 13 centum et viginti
 quinque millia censi erant vii, 13 nos-
 tri summa est M-CCCXX v, 2
 Aëris xiv, 1. 5 frigore xix, 5 intentio-
 nem v, 16 pulsu xix, 5
 Ærumna vi, 16. 3
 Ærumnam ii, 23. 4
 Ærumnarum vi, 1. 1 varietate ii, 18. 3
 Æruscanti ix, 2. 2
 Æruscatores xiv, 1. 2
 Æs vii, 10. ix, 2. 1. xv, 27. 1 alienum
 i, 4. 2 rude ii, 10. 3
 Æschines xviii, 3. 1
 Æschino xv, 14
 Æschylum xiii, 18. 2. xiii, 24. 3
 Æschylus xiii, 18. 2. xvii, 21. 5
 Æsopi ii, 29. i, 6. 6
 Æsopus ii, 29. 1
 Æstas anni ii, 21. 1
 Æstate xii, 15. xv, 5. 3 anni xviii, 1. 1
 flagrantissima xix, 5
 Æstimabat litem pecunia iv, 4
 Æstimanda (abl.) v, 5
 Æstimandæ xiv, 3. 4
 Æstimandis xx, 1. 4. 10
 Æstimari xix, 8. 4
 Æstimata lite xx, 1. 10
 Æstimationem xx, 1. 10
 Æstiva, orientis ab meta ii, 22. 2
 Æstivarum feriarum tempus ix, 15. 1
 ludum xviii, 5. 1
 Æstu ix, 15. 1 anni i, 2. 1. xvii, 10. 1
 medio xviii, 10. 1 maris xvi, 6. 1 se-
 cundo x, 26. 1
 Æstuans vi, 2. 6
 Æstuantis xvii, 11. 2
 Æstumo xv, 3. 2
 Æstuet lingua i, 15. 6
 Æstus luxurise effervescentis ii, 24. 5
 oceani xiv, 1. 3
 Ætas v, 19. 1. ix, 14. 2. xiii, 24. 7.
 xv, 9. 2 longa xx, 1. 2 superior xix,
 10. 3 veterum ix, 14. 1
 Ætate i, 3. 1. iii, 16. 7. xiv, 8. xvi, 6.
 4. xviii, 2. 6 æger xx, 1. 3 edita iii,
 15. 1 integra xiii, 29. 1 magna xviii,
 3. 1 in prætextata i, 28. 4
 Ætatem vii, 17. 5 agens xv, 2. 1 agunt
 ix, 4. 3. xi, 18. 7 inter suam ætatem
 iv, 7 per ætatem fari posset v, 9. 1
 Ætates xiii, 2. 1
 Ætati ii, 15. 1 senectæ ii, 15. 1
 Ætatibus xv, 23. xvii, 21. 2 dispare xiii,
 10. 2
 Ætatis i, 5. 1. iii, 4. xiii, 23. xiv, 6. 1.
 xv, 28. 1. xviii, 3. 1 omnium ætatis
 suæ ii, 20. 2. xix, 8. 2 doctissimus
 vi, 12. ix, 16. 1 facundissimus viii, 9
 doctissimos xix, 14 superioris ii, 6. 1
 in temporibus ætatis suæ ix, 4. 6
 Ætatum xiii, 28. 2. xiv, 1. 11
 Ætatula integra (abl.) ii, 23. 4
 Ætatum x, 28. xvii, 21. 1
 Æterna xvii, 7
 Æternum (adv.) x, 16. 3
 Æthera xvii, 10. 4
 Ætherias auras ii, 16. 1
 Ætna xvii, 10. 2. xvii, 10. 3
 Ætnæ xvi, 9. 2. xvii, 10
 Ætnam xvii, 10. 5
 Ætolus xv, 20. 4
 Ævitas xx, 1. 8
 Ævo xiv, 1. 7. xvii, 12 potiturum ii,
 16. 4
 Ævum ii, 16. 4 agitabant xii, 2. 2
 Affabilissime xvi, 3. 2
 Affatim vii, 7
 Affecerint vii, 18. 2
 Afficit injuria et contumelia xii, 9. 2
 Affecta iii, 16. 7 ætate xv, 5. 3 (plur.)
 xv, 5. 1. 3
 Affectam luctu et dolore iii, 15. 3
 Affectandam xvii, 20. 3
 Affectata xi, 18
 Affectio animi xii, 1. 7 et corporis xi,
 5. 2
 Affectiorem caperet xii, 5. 6
 Affectiones i, 26. 4. iii, 1. 4. xi, 5. 1
 amoris atque odii i, 3. 14. animi ii,
 23. 7
 Affectioibus animi xix, 12. 1
 Affectiois humanæ x, 18. 1
 Affectiorem xv, 2. 2. xix, 12. 1
 Affectis corporibus iv, 11. 1
 Affecto anno iii, 16. 7
 de Affectu iræ i, 26. 1
 Affectum xv, 5. 3 supplicio iii, 9. 2
 Affectus (acc. plur.) i, 26. 4
 Affectus morbo vii, 8. 3. xx, 1. 3 nego-
 tii belli et victoris ix, 2. 1
 Afferat iv, 11. 1
 Afferes ii, 29. 4
 Afferre xvi, 19. 2
 Afferri vi, 9. ix, 12. 3
 Afferis vii, 17. 1
 Afferit xvii, 8. 1. xvii, 9. 5. xix, 5
 Afferitur xii, 5. 1
 Afferunt xiii, 5. 2
 Afficeret die et luce v, 12. 2
 Affici ix, 13. 1. xi, 5. 1
 Afficias vi, 11
 Affiguravit iv, 10. 5
 Affines ii, 29. 4. v, 13. 2. vii, 18. 1
 Affini v, 13. 3
 Affinitas xii, 8. 1 tanta est corporibus
 mentibusque iv, 13
 Affinitatem vi, 5. 1 literarum i, 18. 4

- Affinitatis xiii, 3. 1
 Affirmant xi, 5. 2. xix, 11. 1
 Affirmanter xiv, 1. 9
 Affirmasse i, 15. 7
 Affirmat xiii, 10. 4. iv, 7. ix, 7. ix, 14. 3. xiv, 7. 5
 Affirmatio xix, 12. 1
 Affirmatissime x, 12. 4 contenderit i, 21. 1
 Affirmet xvii, 5. 3
 Afflavit iii, 2. 5
 Afflictari xii, 5. 2
 Afflictis est moribus ii, 6. 5
 Affligendo xv, 5. 1
 Affluens i, 22. 4
 Affluere v, 16
 Affui xiv, 5
 Affuit xiii, 15. 1
 Affuissent v, 13. 3
 Afranii xiii, 8. 2
 Afranius x, 11. 3. xv, 13. 1. xx, 6 poetæ xiii, 8. 1. 2
 Afri viii, 13
 Africa (abl.) iv, 18. 1. v, 15. 6. vi, 8. xvi, 8. 3. xvi, 11. 1
 Africam xiii, 10. 3
 Africani iii, 4. vii, 1. 1 P. Africani xvii, 5. 1 Scipionis iii, 4 Scipionis superioris vii, 19
 Africanis xvi, 11
 Africano ii, 13. xvii, 21. 1 P. Africano iii, 4. vii, 1. 1 superiore iv, 18. 1 Pauli filio xiii, 3. 2
 Africanus vii, 1. 1. xvii, 5. 1 P. Africanus vii, 11. 3. vii, 12. 1 antiquior iv, 18. 1 superior vii, 12. 1. 2
 Africi ii, 30. 1. 2
 Africo ii, 30. 1 mari xiii, 29. 2
 Africanus ii, 22. 3
 Afuisse xiv, 3. 1
 Agamemnonias x, 16. 4
 Agant xiii, 15. 4
 Agantur i, 25. 3
 Agas gratias iv, 8. 2
 Agat xix, 10. 3
 Agatur caput aut fama eorum i, 3. 5
 Age i, 26. 3. iv, 17. 2. vii, 11. 3. xviii, 12. 2
 Agebat iv, 4 causam xii, 2. 3 censor de uxore iururandum iv, 20. 1
 Agebatur i, 22. 2
 Agendam x, 11. 2
 Agendi modum xviii, 12. 1
 Agendis xiii, 11. 3
 Agendo (ger.) i, 5
 Agendum (ger.) i, 5. 1. iii, 2. 3. vii, 17. 2 argute et gesticose inter agendum manus i, 5. 1
 Agens gratias xix, 12. 4
 Agente iii, 16. 10
 Agentem poeticas res iii, 2. 5
 Agenti cum populo i, 11. 6
 Agentibus xviii, 12. 3. xix, 1. 1
 Ager puras mundasque xix, 12. 3
 Agere ii, 29. 6 cum populo xiii, 15. xiii, 15. 4 ludentem xi, 15. 2
 Ageret xvii, 21. 12 circumspectus iii, 8. 1 cum populo iv, 14
 Ageretur iv, 2. 2. xx, 10. 4
 Agetur caput, &c. i, 3. 5
 Aggredi xv, 31
 Aggressus (part.) xvii, 15. 1
 Agi iv, 2. 3. vii, 5. xiii, 15. 4. xx, 10. 4 rem commodius i, 13. 1
 Agier xiii, 24. 7
 Agit xi, 15. 1. xv, 6. xix, 10. 3
 Agitabamus xviii, 2. 1. xviii, 5. 1 mente xviii, 13. 1
 Agitabat xiii, 12. 1
 Agitabatur xiii, 13. 1. xx, 5. 1
 Agitantes xx, 10. 2
 Agitare xv, 2. 1. xvi, 19. 4 vindemiam xx, 8. 1
 Agitarent dominia ii, 24. 1
 Agitarentur ii, 26. 1
 Agitaret xiii, 7. 2
 Agitari vi, 8. 1. xiv, 1. 9
 Agitata (abl.) xii, 5. 10
 Agitatione xiv, 1. 9
 Agitatis (abl.) vi, 13
 Agitaverat x, 26. 4
 Agitur vii, 8. 9. x, 10. 1 qua de xii, 13. 5. xiv, 2. 6
 Agmen xiv, 1. 8. xix, 8. 2 orationis crispum rotundumque (periodus) i, 4. 2
 Agmina vi, 2. 2
 Agmine xvi, 11. 2
 Agnata (plur.) vi, 1. 3. vii, 14
 Agni (plur.) xii, 1. 4
 Agnosceret xii, 2. 4
 Agnum (gen.) xix, 9. 6
 Ago ix, 6
 Agraria xiii, 24. 2
 Agraria legis vi, 16. 2
 Agressio xi, 16. 3
 Agrestem xix, 9. 3
 Agrestes i, 2. 2. xii, 10. 1. xiii, 9. 2
 Agresti xiii, 20. 3 aure x, 3. 6 imperitia Pr. 5
 Agrestia olera xv, 20. 1
 Agri (gen.) vii, 3. 7. xvi, 17
 Agricolam x, 11. 2
 Agricultura iii, 14. 5
 Agrigentinus xvii, 21. 6
 Agrippæ xiv, 5
 Agrippas (plur.) xvi, 16
 Agro Pr. 3. xiii, 14. 1. xvi, 17 Illyrio

- xi, 3. 2 Falisco xx, 8. 1 Laurente x, 2
 Agros ii, 20. 2. xi, 15. 4
 Agrum iv, 12. xiii, 14. 1 Pomptinum ix, 11. 1 Vaticanum xvi, 17
 Agunda (abl.) xviii, 2. 5
 Aguntur ii, 7. 4. xiv, 2. 4
 Ah ii, 6. 1
 Ahena ii, 3. 2
 Aheni ii, 3. 1. 2
 Ahenis ii, 6. 8
 Ahenam ii, 3. 1
 Ajace xv, 6
 Ajacem xiii, 24. 9
 Aias xvi, 2
 Ajax xv, 6
 Aiebat i, 7. 8. ii, 20. 2. xvii, 3. 1
 Ain tu xiii, 28. 1
 Ais i, 10. 2. xvi, 6. 1. xx, 1. 9
 Ait i, 3. 8. i, 6. 3. i, 11. 5. ii, 2. 2. xvi, 3. 4. xvi, 12. 2
 Aiunt i, 12. 1. ii, 21. 2. xiii, 17. xvi, 2. xvii, 5. 5
 Aius Deus xvi, 17
 Alacri vi, 8
 Alacriores v, 18. 3
 Alacritas i, 11. 9
 Alacritatibus mentium xix, 12. 1
 Alæ x, 9 exercitus xvi, 4. 4
 Alantur xii, 1. 4
 Alatur xii, 1. 3
 Alba x, 16. 4 linea Pr. 5 alba est xviii, 13. 1
 Alba (urbs) ii, 16. 1
 Albæ (plur.) vi, 7
 Albæ xvii, 21. 2
 Albane xx, 1. 15
 Albania ix, 4. 3
 Albano xx, 1. 15
 Albanum ii, 16. 1
 Albicascit xv, 25
 Albino xi, 8
 Albinum, A. xi, 8
 Albinus xi, 8
 Albo (abl.) ii, 26. 3. 4. 7
 Album x, 15. 4 vinum xiii, 30. 3
 Alcæum xvii, 11. 1
 Alce iv, 11. 5
 Alcestin Levii xix, 7. 1
 Alcibiades i, 17. 1. xv, 17
 Alcibiadis i, 9. 5
 Alciden x, 10. 3
 Alea (abl.) xiv, 1. 9 festiva xviii, 13. 1
 Aleatorio ritu xviii, 13. 2
 Alendorum xii, 1. 2
 Alere xii, 1. 2
 Aleret xii, 1
 Alexander v, 2. xiii, 4. xvii, 21. 9. xx, 5. 2 Ætolus xv, 20. 4 Molossus xvii, 21. 9 (tragœdia) vi, 5. 3
 Alexandream xvi, 7. 4
 Alexandri v, 2. vi, 8. vii, 1. 1. xiii, 4. xvii, 21. 9. xx, 5
 Alexandriæ xvii, 21. 12
 Alexandrino vi, 17
 Alexandro vi, 8. ix, 3. xiii, 4. xvii, 21. 1
 Alexandrum v, 2. vi, 8. ix, 3. 1. xiii, 4
 Alexide ii, 23. 1
 Alexis (poëta) iv, 11. 3
 Alfeno vi, 5. 1
 Alfenum vi, 5. 2
 Alfenus vi, 5
 Algificus xix, 4
 Alia (nom. sing.) xvi, 13. 3. xvi, 18. 2. (abl.) i, 3. 10. xx, 5. 2 ex alia atque alia cœli parte spirant ii, 22. 6 (plur.) Pr. 1. 4. i, 3. 12 alia atque alia i, 3. 12 id genus xviii, 8 multa xix, 9. 2 nescio quæ ii, 23. 5
 Alibi xiv, 1. 4
 Aliæ (gen. sing.) xvii, 9. 1 (plur.) ii, 2. 1. vii, 17. 4 rei-causa ii, 28. 1 nulli causæ obnoxia ix, 4. 4
 Aliam x, 6. xiii, 29. 1 aliam produci fecit, aliam corripit ii, 17. 3
 Aliam v, 17. 1
 Aliarum iv, 5. 1. vi, 2. 2. vii, 7
 Aliave i, 12. 9 qua, aliqua (abl.) i, 12. 9
 Alias (adj.) iv, 1. 5. xvii, 21. 6 (adv.) i, 22. 5. xvi, 8. 1
 Alicai xix, 8. 6
 Alicujus xix, 1. 5
 Aliena (nom. fœm.) i, 22. 1 (abl.) vi, 5. 3 (plur.) xix, 12. 2 non ab humanitatis usu xviii, 10. 3 hæc sunt a poëtis xx, 10. 2
 Alienæ iv, 16. 2 significationis verbo ii, 9
 Alienam xv, 30. 1 rem attraxit xi, 18. 8
 Alienas xiv, 1. 4
 Alienatus est xii, 5. 8
 Aliene vi, 2. 4
 Alieni (gen.) ii, 6. 3. xvi, 7. 4 (plur.) i, 11. 10
 Alienigena vino ii, 24. 1
 Alienora usu xix, 7. 3
 Alienissima xi, 8
 Alieno ix, 7. xix, 3. 4 capite (vita) vii, 3. 9
 Alienos xv, 21
 Aliensis pugna iv, 9. 3
 Alienum xi, 18. 8 videtur vii, 19. 3 i, 4. 2
 Alii (plur.) Pr. 4. i, 3. 3. i, 13. 2. ii, 4. 3 plerique Pr. 3
 Aliis i, 1. 1. i, 3. 2. i, 9. 2. xvi, 13. 2. xvii, 9. xix, 2. 1
 Alimento xii, 1. 5 vitam ducere ix, 4. 3

- Alimonia (abl.) xii, 1. 3
 Alimonie xvii, 15. 1
 Alio i, 7. 1. xx, 1. 8 in loco xvii, 1. 3.
 xix, 14. 2 alio atque alio modo ii, 30.
 1 verbo xii, 24. 9
 Alioqui xiii, 24. 4
 Alioquin v, 19. 3
 Aliorsum vii, 15. xii, 1. 7
 Aliorum i, 1. 1. i, 26. 4. xvi, 8. 1
 Alios i, 1. 2. xx, 8. 1. xx, 10. 2 ante
 alios venerandus v, 3. 2
 Aliqua (abl.) Pr. 1. xiv, 1. 9
 Aliquam i, 22. 4. xvii, 5. 5
 Aliquando iii, 16. 3. 8. xiv, 1. 11
 Aliquantisper ii, 30. 2
 Aliquanto tempore xvii, 21. 9 probabi-
 lius i, 22. 6
 Aliquantulum breviora i, 1. 1
 Aliquantum xvi, 8. 5
 Aliquem xvi, 2
 Aliquid i, 3. 1
 Aliquis xix, 2. 3
 Aliquo pacto x, 14. 4
 Aliquod ii, 19. 1
 Aliquot xvii, 4 eorum xviii, 5. 2 annis
 post xv, 11 dies res proferatur vii, 3.
 5 sæculis vii, 8. 1 in mensum i, 25. 1
 Aliquotiens ii, 13
 Aliquoties i, 18. 2
 Aliis vi, 6. 4. ix, 11. 3 (exercitus) xv,
 9. 1
 Alit xx, 8. 1
 Aliter ii, 26. 2. xvii, 13. 1 quam iv, 6.
 3 quam tu x, 29. 1 non aliter quam
 qui x, 29. 2 si aliter xii, 14. 1 ego
 feci atque tu x, 29. 1
 Alites vi, 6. 4
 Alitis ix, 11. 1. 3
 Alitum ii, 20. 1
 Alitur xii, 1. 7
 Alituram xii, 1. 6
 Aliud i, 2. 4. xx, 5. 3 quid xv, 26. xx,
 10. 3 quid disciplinarum disserit v,
 1. 1
 Alium Pr. 9. xiii, 12. 2
 Aliunde xviii, 9. 4
 Alius Pr. 4. xix, 8. 4 alius atque alius
 xiv, 1. 8 quisquam iii, 3. 2
 Aliusmodi xvii, 6. 5
 Allata (nom. sing.) ii, 2. 1. xvii, 8. 1
 (plur.) iv, 1. 7
 Allati (plur.) xvii, 6. 1
 Allato iii, 15. 3
 Allatus ii, 24. 4. xi, 16. 1
 Allegatione xiii, 20. 7
 Allegatu xiii, 20. 7
 Allegatus (subst.) xiii, 20. 7
 Alligabant sese negotio iii, 7. 1
 Alligarent religione populum ii, 28. 2
 Alligaverat iv, 9. 1
 Alta (plur.) iv, 17. 5
 Alte xix, 12. 3 introspexerat ii, 12. 2
 Alter i, 12. 1. ii, 27. 1. xviii, 1. 1 al-
 ter, alter xviii, 9. 1. 2 ad alterum in-
 ter sese incunt i, 25. 4
 Altera (nom. form.) xvi, 16. xvi, 18. 1
 pars ix, 14. 5. xviii, 2. 3 (abl.) xv,
 13. 1 neque ultra sine altera constare
 possit ii, 4. 3
 Alteræ (dat.) vi, 7
 Alteram ii, 29. 4. xviii, 9. 3 earum xvii,
 11. 2
 Altercando xvii, 14. 3
 Altercatio viii, 14
 Alteri (dat.) xii, 10. 2 (plur.) vii, 18. 1
 Alterius vii, 21
 Alterna (abl.) xvii, 12
 Alternis lectionibus ii, 23. 1
 Altero xviii, 9. 4
 Alteros v, 21. 5
 Alterum i, 15. 3. xx, 10. 4 unum alter-
 umve Pr. 5
 Alterutra parte ii, 12. 1
 Alterutram ii, 12. 3
 Alterutrum v, 11. 2
 Alti (plur.) ii, 30. 3
 Altior ii, 10. 1. xvi, 18. 2
 Altiores ii, 30. 2
 Altiores xvi, 6. 4 disciplinas i, 9. 4 li-
 teras xiii, 10. 1
 Altissimum xv, 4. 1
 Altitudine i, 20. 1. 3
 Altitudinem i, 20. 1 animi xvii, 2. 2
 sententiarum i, 15. 2
 Altitudines xvi, 18. 2
 Altitudinis xiv, 1. 5
 Altius x, 15. 2 lædi xx, 1. 6 remota
 (plur.) xviii, 10. 3
 Alto ii, 6. 1
 Altos sinus Pr. 6 altricis xii, 1. 7
 in Altum xvi, 19. 2
 Altus animo iv, 18. 1
 Alucinantibus xvi, 12. 1
 Alucinantis iv, 20. 2
 Alucinari xvi, 12. 1
 Alvei ii, 20. 3
 Alveis xi, 17
 Alveolo i, 20. 2. xiv, 1. 9
 Alveus x, 29. 2
 Alvi xii, 5. 2
 Aluisse xii, 1. 3
 Alumine xv, 1. 1. 2. 3
 Alumnus xiii, 9. 1
 Alunt xii, 1. 4
 Alvo xix, 4 cita xviii, 10. 1
 Alvum xvii, 11. 2. xvii, 15. 1. xix, 4
 cibus sensim subduceret iv, 11. 2
 Amabo xiii, 4 te v, 21. 2

- Amandati (gen.) xii, 1. 7
 Amans vii, 8. 3. vii, 20. 3
 Amantem xi, 15. 1
 Amantis vii, 8. 2
 Amaracino Pr. 11
 Amare xii, 1. 7
 Amarent vii, 3. 19
 Amariores vii, 20. 3
 Amaro (abl.) i, 21. 1. 2
 Amaror i, 21. 1. 3
 Amarus x, 5
 Amarulentos iii, 17
 Amasios vii, 8. 1 poëtas xix, 9. 4
 Amasse x, 18. 1
 Amat vi, 16. 1. x, 3. 6
 Amata i, 12. 4 (vestalis) i, 12. 5
 Amato vii, 8. 1
 Amatore vii, 8. 1. vii, 12. 2
 Amatores vii, 8. 1
 Amatorie vii, 11. 2
 Amatorios versus xix, 11. 1
 Amatum vii, 5. xvi, 19. 1
 Amatur xx, 10. 2
 Amaturos i, 3. 14
 Amaverat xix, 12. 1
 Amaverunt vii, 8. 1
 Amavi xx, 5. 3
 Amavimus xvii, 20. 1
 Ambages xiv, 1. 14
 Ambagibus xiv, 2. 1
 Ambagiosa xiv, 1. 13
 Ambiat xii, 13. 6
 Ambigi xii, 13. 2. xiv, 2. 5
 Ambigis xiv, 2. 7
 Ambigitur x, 5
 Ambigua (plur.) xvii, 5. 2 (vocabula)
 v, 12. 3 pudicitia (abl.) iii, 16. 5
 Ambiguus iii, 3. 1 fidei et turbidæ xviii,
 5. 4
 per Ambiguam ætatem xv, 20. 1
 Ambigui vii, 14. 2. xi, 12 amici ii, 12. 4
 Ambiguis ceteris inter metum pudorem-
 que ix, 11. 2
 Ambiguitas xiv, 2. 1
 Ambiguitate verborum viii, 14
 Ambiguitatibus verborum xviii, 6
 Ambiguo xii, 13. 1. xvii, 5. 4
 Ambiguum verbum xi, 12
 Ambiguus xiv, 3. 4
 Ambit ix, 12. 1
 Ambitionem v, 6. 6. xiv, 7. 4. xvi, 10. 6
 Ambitioni xv, 12
 Ambitiosus ix, 12. 1
 Ambitu xii, 13. 6. xvii, 4
 Ambitum xvii, 5. 3
 Ambitur ix, 12. 1
 Ambiuntur xii, 13. 5
 Ambo xiv, 2. 8
 Ambobus ii, 17. 5
 Ambracia (abl.) vii, 16. 2
 Ambraciensis iii, 8. 1
 Ambulabamus iii, 1. 1. xviii, 1. 1
 Ambulacris i, 2. 1
 Ambulacro iii, 1. 2
 Ambulans xi, 3. 1. xx, 5. 1
 Ambulare x, 26. 3. xvi, 8. 4
 Ambularem vi, 16. 1
 Ambularet xiii, 24. 1
 Ambulas xvi, 8. 4
 Ambulat xvi, 8. 3
 Ambulatione xi, 2. 1
 Ambulet vii, 12. 2
 Ambuletur ii, 2. 3
 Amemus xvii, 20. 3
 Amentem ii, 12. 3
 Ames i, 3. 14
 Amica (nom. fœm.) vii, 3. 1 (abl.) vi, 8
 Amicæ voluntatis esse xiv, 3. 2
 Amicam xx, 9
 Amicei xiii, 25
 Amici (gen.) i, 3. 1. 2. 5. 6. 7. 10. 11.
 ii, 12. 4. iii, 1. 1. xix, 5 (plur.) ii,
 12. 4. ii, 29. 3. 4. xii, 8. 1. xiv, 2.
 3. xvii, 10. 1
 Amiciens se obtentu togæ xi, 18. 4
 Amiciores xvi, 19. 2
 Amicis xv, 22. 2. xix, 9. 1 ex amicis
 unus xix, 10. 1
 Amicissime xii, 8. 2
 Amicissimi facti xii, 8. 1
 Amicissimis xvii, 10. 2
 Amicissimus xvii, 5. 1
 Amicitia (nom.) xvii, 5. 3 (abl.) i, 3.
 4. xvii, 5. 1. 2 incepta xii, 8. 1
 Amicitia i, 3. 5. 6. 7. xii, 4. 2. xv, 23.
 2. xvii, 5. 3
 Amicitiam vii, 3. 11. 18. vii, 19. xv, 4.
 1. xvii, 5. 1. 3 gero promtam in fron-
 te xix, 83
 Amico i, 3. 3. 7. 8. 9. 10. 11 cum ami-
 co conquestus est xviii, 5 usa est vii,
 3. 1 utebatur iv, 8. 1
 Amicorum i, 3. 1. 5. 6. i, 13. 4. ii, 29.
 5. xvii, 21. 13
 Amicos i, 3. 1. ii, 12. 4. ii, 29. 2. 3. 6
 diligere ii, 7. 4
 Amicti vii, 12. 1
 Amictu ix, 2. 1
 Amictus (adj.) i, 5. 1. vi, 10. 2. xvi,
 19. 3 sum xviii, 12. 1
 Amicum iii, 17. vi, 11. xiii, 24. 1. xvi,
 19. 1. xix, 10. 2
 Amicus i, 3. 2. 9. i, 7. 2. vi, 15. 1. xix,
 3. xix, 10. 3. xix, 11. 3
 Amisisse xv, 10
 Amisit ii, 15. 1. vii, 5. x, 15. 3
 Amisæa xlii, 19. 2
 Amisso xvii, 15. 2. xvii, 19. 1

Amittamus xix, 12. 1
 Amittere xviii, 2. 1
 Amitteretur occasio i, 13. 2
 Amittitur xvii, 14. 2
 Amittunt xvii, 7. 2
 Ammirandam v, 14. 4
 Ammirans v, 14. 2
 Amoi (abl.) x, 20. 2
 Amnis fumi xvii, 10. 5
 Amo vi, 16. 2
 Amoeni ingenii rhetor i, 4. 1 homines
 xix, 9. 2
 Amoenior xiii, 20. 6
 Amoeniore ingenio xi, 2. 1
 Amoeniores ix, 4. 4
 Amoenioribus literis xviii, 5. 1
 Amoenissima ii, 26. 7
 Amoenissimis xvi, 3. 1
 Amoenitas orationis x, 2. 6
 Amoenitatem xvii, 20. 2
 Amoenitates xii, 1. 8 ingenii vii, 7. 1
 Amoenitatis xiv, 3. 4
 Amoeniter xx, 8. 1
 Amoenius xiv, 1. 13
 Ameno victu cultuque xi, 2. 1
 Amoliantur v, 12. 4
 Amolientis a se xii, 12
 Amolior vi, 16. 2
 Amolitio ex oculis facta est xii, 1. 7
 Amolitus est a sese divitem xix, 1. 2
 Amor xii, 1. 7. xiii, 28. 2. xvii, 20. 2
 Amorabundam xi, 15. 1
 Amore xvii, 5. 1. 2 amicitiae viii, 6
 Amorem vii, 11. 2 nostri xii, 5. 6. xvii,
 20. 1. xi, 4
 Amori iv, 2
 Amoris vi, 8. xvi, 19. 1
 Amoris i, 2. 14. ii, 6. 7. ii, 19. 2. xii,
 1. 7. xv, 28. 2. xvi, 10. 5. xix,
 11. 2
 Amphitryone i, 7. 8
 Amphora xviii, 1. 4
 Amphoram xviii, 1. 4
 Amphoras xv, 12
 Ampla (abl.) vi, 8
 Amplas xvi, 5. 2
 Amplecti xvii, 4. 1
 Amplectimur xvii, 5. 2
 Amplexi iii, 15. 2. vii, 18. 1
 Amplexus vii, 5. ix, 10. xx, 1. 6
 Ampli honores ii, 15
 Amplificandae xv, 28. 2
 Amplior i, 2. 11. x, 2. 1. xv, 8 spe
 utilitatis i, 12. 2
 Ampliorem vi, 11
 Ampliores xx, 8. 2
 Amplis ii, 24. 4
 Amplissimae v, 14. 1 philosophorum i,
 2. 2

Delph. et Var. Clas.

Amplissimi vi, 7
 Amplissimis xii, 8. 2
 Amplissimum xv, 4. 1
 Ampliter laudare ii, 6. 6. x, 2. 2
 Amplitudine numeri xix, 8. 5
 Amplitudinem xvi, 12. 2
 Amplitudines virtutum iv, 9. 5
 Amplitudinis xx, 1. 11
 Amplitudo vii, 14. 1. x, 17
 Amplius ii, 24. 1. vii, 12. xiii, 28. 2.
 xiv, 2. 5. xvi, 2. xvi, 10. 4. xvii,
 21. 5
 Amputantem xix, 12. 2
 Amputatis vi, 5. 2 officiis animi xix,
 12. 4
 Amyntae (gen.) ix, 2. xvii, 21. 9
 An querebamus i, 22. 6 an utrum xviii,
 6. 2
 Anacreonte xix, 9. 2
 Anacreontis xix, 9. 2
 Anagnosta xviii, 5. 2
 Analogia (nom.) ix, 14. 7 (abl.) i, 10.
 2. xv, 9. 1 de analogia (liber) xix, 8.
 2. 4
 Analogicis iv, 16. 2
 Anapæsta pauca Pr. 11
 Anates xvii, 16
 Anaxagorae xv, 20. 1
 Anceps iii, 7. 2 consilium i, 2 questio
 i, 12. 1
 Anchisa xv, 12. 4
 Anchises ii, 16. 4
 Ancile v, 8. 1
 Ancilla ii, 22. 4. xiii, 22
 Ancillam ii, 22. 2. x, 2
 Ancipite xii, 2. 6
 Ancipitem x, 1 casum i, 2. 2
 Ancipiti vii, 2. 20. xii, 7. 2. xiv, 2. 1
 significatione ix, 12. 1
 Ancipitia xii, 9. 1
 Ancore (plur.) xix, 14. 2
 Androclum v, 14. 4. 7
 Androclus v, 14. 2. 2. 4
 Androgynos ix, 4. 7 Livii Andronici
 xviii, 9. 2 philosophi xx, 5. 2
 Angaria xix, 14. 2
 Anguem vii, 1. 1
 Anguis vii, 1. 1. xix, 14. 2
 ex Angulis librorum prodissim xiii, 12. 1
 Anguste xvii, 8. 1
 Angusti (gen.) x, 26. 2
 Angustum xvi, 5. 4
 Anibellus iii, 2. 5
 Anbelitus xii, 5. 2. 8
 Antenem xii, 22. 2
 Anima ii, 22. 6. xix, 1. 2 interclusa iii,
 15
 Animae ii, 18. 1. xvii, 11. 2
 Animam iii, 15. 1. x, 4 efflavit iii, 15. 2

Ind. A. Gel.

D

- Animadversa iii, 10. vii, 14. 3
 Animadversas res salubriter ac prospicienter ii, 29. 1
 Animadversio vi, 14. 1. x, 8
 Animadversione ii, 24. 1
 Animadversiones iv, 12
 Animadversum xiv, 1. 4. xv, 28. 2 fuerat iv, 5. 2 esse xv, 6
 Animadvertat ad ipsius verba vi, 2. 1
 Animadvertendi vi, 14. 1
 Animadvertendum est xiii, 22. 6 in Animadvertendis Diis castissimi ii, 28. 2
 Animadverterat xvii, 19. 1
 Animadvertere xii, 9. 1 est vii, 3. 20. xi, 2. 1. xiii, 29. 1
 Animadverteret xv, 11
 Animadverterent ii, 29. 2
 Animadverteretur xiv, 1. 7
 Animadverterit ii, 17. v, 8. 1
 Animadverterunt xviii, 15
 Animadverti (præst.) xvi, 5. 1 (infin.) ii, 10. 2 digna xix, 7. 1
 Animadvertimus iii, 4. iii, 18. 3. v, 8. 1. ix, 9. 2. xiii, 18. 2. xiii, 25. xvii. 13. 1
 Animadvertissem xiii, 14. 2
 Animadvertit ii, 16. 4. ii, 17. 1. xv, 28. 1
 Animadvertuntur xx, 1. 1
 Animal iv, 1. 4. v, 18. 1. xviii, 13. 1
 Animalia ii, 20. 1. ix, 2. 2
 Animalibus iv, 1. 4. iv, 11. 1. iv, 11. 3. vii, 9. 1. xiii, 7. 2
 Animalis v, 12. 4. x, 12. 2
 Animalium vii, 6. xiii, 7. 2. xvii, 20. 3 ferorum xix, 2. 1
 Animantibus vii, 6. xiii, 16. 1. xiv, 1. 12
 Animas inflamment ii, 12. 4
 male Animatos vii, 3. 2
 Animatum vii, 17. 4
 Animatur xii, 1. 3
 Animi (gen.) i, 17. ii, 1. 1. ii, 8. 2. ii, 27. 3. iii, 1. 3. xvi, 12. 1. xvii, 2. 3. xvii, 15. xviii, 1. 1. 2 primo pulsu xix, 1. 6 aciem v, 3. 3 affectiones ii, 28. 7 affectionibus xix, 12. 1 bonas et utiles indoles xix, 12. 2 deliciis xix, 1. 2 officiis xix, 12. 4 motus (sing.) i, 26. 4 sensus motusque xix, 12. 2 statu xix, 1. 2 visa xix, 1. 5 (plur.) i, 11. 1 increscunt xviii, 11
 Animis ii, 12. 1. iv, 11. 1. xv, 10. xvi, 1
 Animo i, 3. 2. i, 19. 2. vii, 11. 3. ix, 13. 3. xvi, 8. 5. xvii, 2. 2. xviii, 3. 1. xix, 2. 1 compavescit i, 23. 3 prompto esse xiii, 27. 1 irritato xix, 9. 4 strenui iii, 8. 2
 Animorum i, 2. 2. i, 11. 5 ingenia vi, 2. 4
 Animos i, 6. 8. ii, 29. 1. vi, 10. 12. 3. 1. xv, 10. xvi, 3. 1 iaduit res in hominum ii, 29. 1 apud militum animos xv, 23. 1
 Animula xix, 11. 2
 Animum Pr. 8. i, 11. 7. ii, 29. 5. iii, 1. 1. xvii, 19. 1. xviii, 2. 1. xix, 1. 5. xix, 10. 3. xx, 1. 9 attendat x, 11. 2 in hoc soleo attendere ii, 23. 5 advertere xviii, 12. 3 efflavit x, 3. 2 excoellere xiii, 24. 7 ad inquirendum everberat i, 23. 2 vestrum erga me xv, 13. 3
 Animus Pr. 1. 5. xiii, 27. 2. xvi, 6. 1. xix, 10. 3. xix, 12. 2 mi aufugit xix, 9. 6
 Anio xiii, 22. 3
 Anna xiii, 22. 2 Perenna (abl.) xvi, 7. 9
 Annæus ii, 6. 1 Cornutus ix, 10. 2 Seneca xii, 2. 1
 Annalem xiii, 22. 5. xv, 1. 2. xvi, 10. 2. xvii, 21. 12
 Annales v, 4. v, 18. 1 Eanii xviii, 5. 1 libri v, 18. 2. 3
 Annali ii, 2. 4. xiii, 20. 6. xiii, 22. 7 in primo i, 25. 1. ii, 19. 2. xvii, 2. 1 tertio i, 7. 5. 1, 16. 1 sexto xvii, 13. 1 septimo xviii, 5 octavo xx, 10. 2
 Annalibus i, 19. 1. ii, 26. 4. iii, 7. 1. iii, 14. 1. iii, 15. 3. xviii, 5. 1. xviii, 12. 2 libris ii, 11 Maximis iv, 5. 2
 Annalium i, 11. 6. i, 16. 1. v, 17. 2. xiii, 28. 1. vi, 6. 3. xv, 29. xvii, 21. 2. xviii, 2. 5 monumentis ii, 16. 2. vii, 19 scriptor xv, 29
 Annasci iii, 10. 5
 Annæo Seneca xii, 2. 1
 Anni (gen.) i, 2. 1. ii, 22. 6. iii, 2. 1. xvii, 10. 1. xviii, 1. 1. xviii, 10. 1. xix, 5. 2 æstas ii, 21. 1 (plur.) xiii, 24. 7. xv, 28. 1. xx, 1. 2
 Annianus poeta vii, 7. 1. 2. ix, 10. 1. xx, 8. 1
 Annii vi, 9. 1
 Annis i, 10. 1. xiv, 1. 7. xvi, 1. xvii, 21. 2
 Annitenda (abl.) ii, 12. 4
 Annitente sola mente ut furtum fiat xi, 16. 8
 Anniversarii Austri ii, 22. 8
 Anniversarium xvi, 4. 3
 Anno ii, 2. 4. v, 4. xv, 28. 1. xvii, 21. 6. 8. 12. xx, 1. 2
 Annona ii, 28. 3
 Annorum i, 16. 1. iii, 4. iii, 10. 6. xiv, 1. 7. xv, 28. 2
 Annos i, 12. 1. vi, 7. xiv, 6. 3. xv, 28. 1. xvii, 8. 1. xvii, 21. 10 natus ii, 15. 1. xiii, 6. 1 in singulis xiv, 6. 3

- Annosa iii, 12
 Annotabam Pr. 2
 Annotamentis i, 7. 8. xvii, 2. 1
 Annotanda (plur.) xix, 1. 7
 Annotationibus Pr. 3
 Annotatiunculis xvii, 21. 14. xix, 7. 3
 Annotaverunt xiii, 20. 10
 Annotavi xiv, 1. 1
 Annotavimus xv, 14
 Annotavit vii, 9. 2
 Annus lucis xix, 9. 1
 Annus v, 3. 3
 Annuimus x, 4
 Annuisset xviii, 13. 2
 Annulis x, 10
 Annulo uti x, 15. 1
 Annulem x, 10
 Annus xv, 26. 1. xvii, 21. 7. 9. 12
 Annuneriare iii, 2. 3
 Annuo iii, 16. 8. iv, 1. 8
 Anquisierim xv, 30. 2
 Anquisite et solite quæsierunt i, 3. 3
 Anquisitus disserit i, 3. 9
 Ante (præp.) iii, 2. 1 ætatem senectam
 iii, 4 omnes xiii, 24. 7 diem quartum
 Calendas Januarias iii, 2. 4. xii, 13
 meridiem xvii, 2. 4 fundum i, 16. 4
 oculos versatur xv, 13. 3
 Antea i, 23. 1. xvii, 21. 8. xx, 1. 14
 Anteactæ (gen.) xviii, 8. 1
 Antefacta xvii, 7. 1
 Antefere v, 13. 1
 Antehac xvi, 3. 1
 Antehæ doctrina xx, 5. 2
 Antehæret ceteris i, 1. 2
 Antehæretis multis in voluptatibus cantile-
 natum xix, 9. 4
 Antehisset ii, 26. 6
 Antelati ii, 15. 1
 Antequam i, 15. 7
 Antia lex ii, 24. 5
 Antias i, 7. 6. vii, 9. 2
 Antiatem Valerium vii, 9. 3 villam xvii,
 10. 1
 Antiatis i, 7. 5. iii, 8. 2. vi, 7. Farii
 xviii, 11. 1
 Anticatone iv, 16. 3
 Anticyra insula (abl.) xvii, 15. 2
 Anticyram xvii, 15. 2
 Antidotus xvii, 16
 Antigenidam xv, 17
 Antigonomam xvii, 12. 3
 Antiochenæ iv, 18. 2
 Antiochenam vii, 19
 Antiocho iv, 18. 1
 Antiochum v, 5. Magnum xii, 13. 9
 Antiochus v, 5. vii, 2. 2. 3
 Antiqua origine xii, 10. 1 (plur.) xii, 4.
 4. xvi, 13. 1
 Antiquæ (gen.) ix, 13. 1 discipline i,
 11. 6 locutionis xviii, 9. 2
 Antiquarum vi, 5. 1. xii, 4. 1. xx, 2
 lectionum Pr. 4. vii, 2. 1 vocum xviii,
 6. 2
 Antiqui (gen.) ii, 13. iii, 2. 5 nostri
 (plur.) xviii, 9. 4 Græcorum ii, 21. 3
 Antiquior xiii, 18. xvi, 1
 Antiquiora scripta i, 4. 1
 Antiquiore xi, 17. xix, 8. 6 lingua i,
 18. 3
 Antiquiorem iii, 11. 1. xvii, 21. 2
 Antiquiores i, 10. 1. xi, 2. 1. xvii, 1. 3
 literæ i, 12. 3 nostros xix, 9. 4
 Antiquioribus xiii, 11. 4. xiv, 4. 1
 Antiquioris x, 3. 6. xviii, 2. 2
 Antiquis i, 19. 1. ii, 24. xii, 4. 2. xiii,
 23. 1
 Antiquissima (abl.) iv, 3
 Antiquissimæ xiii, 20. 6. xv, 31
 Antiquissimarum xvii, 21. 1
 Antiquissimæ (gen.) iii, 16. 5. (plur.) i,
 10. 1. ii, 28. 1
 Antiquissimis ii, 12. 1. xi, 7. 1
 Antiquissimos ii, 15. 1. xi, 6. 2
 Antiquissimum xiii, 14. 1
 Antiquissimus ii, 6. 5. vi, 2. 5
 Antiquitas v, 19. 3. xvi, 10. 3
 Antiquitate iii, 3. 4. vii, 12. 1
 Antiquitatem i, 10. 2
 Antiquitates xx, 1. xvi, 1
 Antiquitatibus ii, 15. 1. v, 13. 2. xi, 1.
 1 Romanis xiii, 12. 1
 Antiquitatis xi, 6. xii, 2. 4. xiv, 1. 9
 multæ peritum v, 12. 4 causa xv, 24
 Antiquitus ii, 15. v, 6. 1. x, 8. xvi, 4.
 2. xx, 1. 14
 Antiquo iv, 9. 1 ritu ii, 24. 1
 Antiquorum iii, 10. 4 verborum i, 18. 2
 Antiquos iii, 16. 4 Romanorum ix, 2. 3
 Antiquum consortium i, 9. 6 vocabulum
 i, 18. 2
 Antistabat ix, 13. 2 ceteris vii, 5
 Antisthenæ (plur.) xiv, 1. 11
 Antisthenes xviii, 7 Socraticus ix, 5. 1
 Antistatis xii, 11. 1
 Antistes justitæ xix, 4. 1
 Antistites xiii, 20. 9
 Antistitas xiii, 20. 9
 Antistites xiii, 20. 9
 Antistitium xii, 12. 1
 Antistius i, 12. 1. xiii, 10. 1
 Antistrophon v, 11. 1
 Antonianarum xiii, 1. 1 secunda vii, 11. 1.
 xiii, 22. 2
 Antonii L. i, 16. 1. M. vii, 11. 1
 Antonio M. iii, 9. 2. iv, 6. 1. xv, 4. 1

- Juliano xviii, 5. 1 L. i, 16. 1
 Antonium i, 16. 1. iii, 9. 3. vii, 11. 2
 Julianum ix, 1. 1
 Antonius Julianus i, 4. 1. xv, 1. 1. xix,
 9. 1. xx, 9. M. iv, 6. 1
 Anu iv, 17. 2
 Anui iv, 17. 2
 Annis ejus causa iv, 17. 1
 Anum i, 19. 1. iii, 15. 3
 Anus i, 19. 1. ii, 23. 4. iii, 15. 3
 Annus Plauti iii, 3. 5
 Anxia (abl.) xiv, 3. 4. xv, 7. 2 quædam
 et scrupulosa (plur.) Pr. 6
 Anxiæ (gen.) xviii, 15
 Anxie xiii, 30. 4. xviii, 3. 2. xx, 6 con-
 siderandum i, 3. 1
 Anxietate disputationis i, 3. 4
 Anxiis rebus xiii, 11. 2
 Anxit ea res ejus animum i, 3. 3
 Anxium xiv, 5
 Anxius ii, 27. 1. xiv, 5
 Aonia xiv, 6. 3
 Apathis sectatores xix, 12. 4
 Aperiat xiv, 2. 6
 Aperiri vii, 1. 2
 Apertæ securitatis indicium iv, 20. 2
 Aperte iii, 2. 5
 Apertis x, 10 verbis vi, 14. 3
 Apertius xii, 5. 5. xvi, 6. 3 dissereret
 xviii, 5. 3
 Aperto tramite xix, 11. 3
 Apertum ii, 6. 2
 Aperuit caput vii, 11. 2
 Apiaria ii, 20. 3
 Apice x, 15. 2. 3
 Apices xvii, 9. 3 literarum xiii, 30. 3
 Apion vii, 8. 1. x, 10
 Apionis vii, 8. 2
 Apiocalus xi, 7. 4
 Apiscendi xviii, 7. 1
 Apludam xi, 7. 2. 3
 Apodictio xvii, 5. 2
 Apodixin xvii, 5. 2
 Apollinare xix, 13. 3
 Apollinarem iv, 17. 5. xiii, 17. xx, 6
 Sulpicius vi, 6. 4. xii, 13. 1. xvi, 5.
 2. xx, 6
 Apollinari ii, 16. ix, 13. 1 didicimus
 ex xviii, 4. 4
 Apollinaris xi, 15. 5. xii, 13. 7. xiii, 19.
 1. xv, 5. 2 Sulpicius ii, 16. 4. xviii,
 4. 1. xix, 13. 1. 3
 Apollinem v, 12. 4
 Apollo v, 12. 4. xiii, 26
 Apollodori xvii, 4
 Apollodoro ii, 23. 1
 Apollodorus xvii, 4
 Apollonii ix, 9. 1
 Apologus ii, 29. 1
 Apologum ii, 29. 6
 Apologus ii, 29. 1
 Apparatu xvii, 15. 1
 Apparatum iv, 1. 8
 Apparatus (subst. sing.) xiii, 11. 2 (plur.)
 xvii, 2. 5
 Appareant xvi, 18. 1
 Apparent xvi, 6. 4
 Apparebat lictor ii, 2. 4 ædili curuli vi, 9
 Appareo xii, 10. 2
 Appareret v, 6. 3
 Apparet iii, 14. 4. xii, 5. 11. xiii, 22. 6
 ut apparet xx, 1. 14 dictum tollere
 (pro corrigere) i, 17. 2
 Apparuit iii, 7. 2
 Appellabant i, 2. 3. i, 9. 4
 Appellabantur i, 9. 3. vii, 13
 Appellabat xvii, 5. 2. xix, 12. 1. xx, 5. 1
 Appellabatur i, 9. 6. xiv, 5
 Appellamus ii, 30. 3. xiii, 22. 3
 Appellanda (nom. fœm.) xix, 8. 2
 Appellandæ (plur.) i, 25. 1
 Appellandis virtutibus ii, 6. 6
 Appellandum esse xvii, 5. 4
 Appellandus est xvii, 5. 4
 Appellans xiii, 25
 Appellant i, 13. 1. i, 20. 1. xiii, 30. 1.
 xiv, 1. 1. xvi, 3. 4. xvii, 3. 1. xvii, 9.
 3. xvii, 12. xvii, 13. 1. xix, 1. 4. xii,
 2. 1. xix, 5. xix, 14. 1
 Appellantem xii, 5. 8
 Appellantur xiv, 1. 1. xv, 27. 2. xvii, 21.
 1. xviii, 13. 1. xx, 4
 Appellare ii, 6. 7. iii, 2. 2. xix, 13. 1
 Appellaremus ii, 10. 2
 Appellarentur xviii, 1. 1
 Appellaret i, 5
 Appellari ii, 4. 1. vi, 6. 3. xvi, 6. 4.
 xviii, 5. 1. xx, 1. 8
 Appellarint xiii, 9. 1. xv, 5. 1
 Appellarunt i, 25. 2. ii, 13
 Appellasset i, 15. 3. xiii, 30. 4
 Appellasti xx, 6
 Appellat xvi, 5. 2. xvi, 7. 3. xvi, 8. 1.
 xvi, 16. xix, 4
 Appellata (sing.) xiii, 26. 1. xvi, 12. 2
 (plur.) ii, 20. 2. xvi, 5. 3
 Appellatæ (plur.) i, 20. 2. xiii, 9. 2. xiii,
 24. 11. xvi, 6. 1
 Appellatam ii, 4. 3 esse xviii, 6. 3
 Appellatas vi, 6. 3 esse xviii, 9. 2
 Appellati (plur.) i, 19. 2. xvi, 10. 4. xvi,
 13. 2
 Appellatio xii, 28. 2. xix, 8. 2. 5
 Appellatione ii, 26. 2
 Appellationem xix, 8. 4
 Appellationes ii, 26. 1. 3
 Appellationibus ii, 22. 1 vocabulorum i,
 3. 10

- Appellatos ii, 21. 3. xx, 2
 Appellatum xiii, 19. 4. xvi, 8. 1. xvi, 18
     esse xii, 3
 Appellatur i, 12. 5. ii, 4. 1. xv, 30. 1.
     xvi, 8. 4. xvi, 18. 1
 Appellatus ii, 26. 2. xii, 10. 1 est xiii,
     22. 3. xvi, 12. 2
 Appellaverint i, 18. 3. xi, 6. 1
 Appellaverit vi, 6. 4
 Appellaverunt v, 12. 2. vii, 12. 1. xiii,
     11. 4. xix, 8. 5
 Appellavit ii, 26. 7. vii, 11. 3. xiii, 20.
     8. xix, 7. 2
 Appellentur i, 20. 1. xiii, 16. 3
 Appelletur xviii, 10. 2
 Appellitabat xvii, 20. 2
 Appellitaverunt xviii, 9. 4
 Appendices personarum et temporum mo-
     derantur magnitudines rerum i, 3. 12
 id ferme temporis ut Appetat messis ii,
     29. 2
 Appetens xvi, 3. 1
 Appetieris xi, 13. 4
 Appetis x, 11. 3
 Appetisse xi, 13. 1. 4
 Appetistis xi, 13. 1
 Appetita v, 19. 1
 Appetitio xvi, 3. 1
 Appetitiones xiv, 1. 9
 Appetivi iv, 1. 5
 Appetunt xiii, 16
 Appii Cæci x, 6. xvii, 21. 12
 Appio ix, 11. 1 Claudio xvii, 21. 12
 Appion v, 14. 1. 7. vi, 8
 Applicabat ad convivia xi, 2. 2
 Apponatur xv, 8
 Apponi iii, 19
 Apponit i, 19. 1. xvii, 6. 3
 Apposita (nom. fœm.) ii, 2. 1 (plur.)
     iii, 7. 1. x, 16. 1
 Appositas fuissent xx, 8. 1
 Appositam xvii, 11. 3
 Apposite ii, 23. 5
 Appositi vii, 16. 1
 Appositia iv, 1. 3
 Appositum ii, 2. 2. xv, 7. 1
 Apposuerimus exemplum i, 13. 3
 Apposuerant injuriis talionem xx, 1. 9
 Apposui iv, 2. 5. vi, 16. 3. xvi, 1. xvi,
     7. 4 verba i, 3. 4. i, 11. 9
 Apposuimus xv, 8
 Apposuisse iv, 2. 3
 Apposuit iii, 11. 2. vi, 9. 2. vii, 3. 5
 Apprendas xv, 9. 1
 Apprehensus sum v, 14. 6
 Apprime vii, 11. 3. ix, 13. 1. xiii, 12. 1.
     xvii, 7. 1 doctus v, 21. 1 linguæ Lati-
     næ sciens xviii, 5. 4
 Approbante xx, 1. 16
 Approbantes xiii, 23. 3
 Approbare vii, 1. 3
 Approbat xix, 1. 6
 Approbatores v, 21. 2
 Apri (plur.) ii, 20. 1
 ex quibus Apia connezaque est vi, 2. 1
 Aptam v, 6. 5
 Apte vi, 6. 1. vi, 16. 1. xiv, 4. 1. xvii,
     20. 1 cadentis orationis xi, 13. 2 verba
     cecidissent xviii, 7 junctis ii, 23. 1
     vertisse ix, 9. 1
 Aptiorem xiii, 24. 4 faciendo arieti malum
     i, 13. 4
 Aptissima (plur.) vi, 1. 3
 Aptissime xiii, 20. 5 transponit i, 3. 4
 Aptius ad salutem i, 11. 2 et cohærentius
     i, 16. 4
 Apto numero xiii, 11. 1
 Aptum numerum xiii, 11. 1
 Aptus ii, 23. 6. iv, 2. 5
 Apud i, 8. 2 alium scripta Pr. 9 aures
     ix, 15. 2 balneas iii, 1. 1 cœnam iii,
     19 Cannas iii, 16. 3 consilium judi-
     cum diceret i, 5. 2 Danubium xiv, 1.
     4 duos nupta i, 23. 2 Ennium xviii, 9.
     2 eum i, 4. 4 Gallos xvii, 2. 5 majores
     v, 13. 3 mensam ii, 22. 7 candem
     cœli plagam ix, 4. 3 Plutarchum xx, 6.
     2 populum loquentem i, 6. 3 Præto-
     rem xx, 10. 1 quem xix, 13. 3 se xvii,
     2. 3 Sigillaria v, 4. 1 subœllia xiii, 11.
     3 Thermopylas iii, 7. 4 fluvium xvii,
     21. 6
 Apuli ii, 22. 5
 Apulum ii, 22. 6
 Apum alvei ii, 20. 3
 Aqua (abl.) xvi, 16. 1 nivis xix, 5 pluviali
     xiii, 4
 Aquæ (plur.) ii, 30. 2. xvii, 8. 3 indidit
     x, 18. 1 intercutis xix, 8. 2
 Aqueductu xiv, 1. 3
 Aquam vii, 20. 1. xvi, 11. 2 nive xix, 5
     nivalem xix, 5 potu deterrimam xix, 5
 Aquantur xvii, 2. 3
 Aquaria re xvi, 11. 2
 Aquarum ii, 28. 1. ii, 30. 2. xii, 1. 4
 Aquila vii, 9. 4
 Aquilam ii, 26. 4
 Aquilii iii, 3. 2. M. iii, 3. 5
 Aquilium Gallum xv, 28. 1
 Aquilo ii, 22. 2. ii, 30. 4 colore est xiii,
     29. 2
 Aquilone ii, 30. 1. 4
 Aquilonem ii, 22. 3. ii, 30. 3
 Aquilones ii, 30. 1
 Aquilonibus ii, 30. 1. ii, 30. 3
 Aquis i, 2. 1. xviii, 10. 1
 Ara vi, 12. xvi, 17
 Aræ (plur.) xvi, 16

- Arandæ (gen.) ii, 21. 3
 Aras ii, 6. 2
 Arat vii, 20. 1
 Araverat iv, 12
 Arbitr iv, 1. 1
 Arbitra vi, 2. 2
 Arbitrabantur ix, 10. 1
 Arbitrabat xv, 12. xviii, 10. 3
 Arbitrabatur x, 3. 4
 Arbitram xvii, 11. 3
 Arbitramur i, 18. 3. i, 25. 3. iii, 10. 4
 Arbitrantur i, 7. 1
 Arbitrare xiii, 28. 1
 Arbitraretur xiii, 24. 7
 Arbitraretur x, 26. xii, 13. 7
 Arbitrari vii, 3. 10
 Arbitraria (sing.) xviii, 10. 4 (plur.)
 xiv, 1. 3. xix, 1. 4 verba x, 4
 Arbitraris xix, 8. 4
 Arbitrata est in utramque partem quæstio
 a prudentibus viris i, 13. 1
 Arbitrati sunt xx, 1. 9 scilicetque carmi-
 na iv, 11. 3
 Arbitratione xiii, 20. 7
 Arbitratu vii, 19. xiii, 20. 7. xix, 1. 9
 Pontificis i, 12. 3 suo faciunt xiv, 1. 9
 Arbitratur vii, 3. 7
 Arbitratus (subst.) xiii, 20. 7 (part.)
 xiv, 5
 Arbitrere xvi, 10. 2
 Arbitria xiv, 1. 9
 Arbitrii ii, 6. 3. xvi, 13. 3
 Arbitriis xi, 3. 1
 Arbitrio usus auris xiii, 20
 Arbitris v, 19. 1. xii, 8. 1. xiv, 6. 2. xv,
 2. 2
 Arbitrium vi, 2. 1. xvii, 1. 2. 4
 Arbitro xviii, 1. 1
 Arbitror i, 3. 5. i, 21. 2. vi, 11. vi, 12.
 vii, 3. 7. xiii, 12. 4. xiv, 3. 4. xviii,
 9. 3. xx, 5. 3
 Arbitros xviii, 3. 1 faciam xvii, 10. 3
 Arbitrum xviii, 1. 6. xx, 1. 3
 Arbor xix, 12. 3
 Arbore ii, 24. 3. iii, 9. 4 colenda xix,
 12. 3 felici x, 15. 4 olea ix, 7
 Arborem iv, 12. xii, 1. 4
 Arborea vi, 5. 2. ix, 4. 4 fructiferas xix,
 12
 Arboreta xvii, 2. 9
 Arboribus xii, 1. 4. xix, 5
 Arboris ii, 26. 3. iii, 6. xv, 16. xvi,
 16
 Arborum comas xix, 12. 4
 Arbusta xvii, 2. 9
 Arca (nom.) iii, 19. xx, 1. 8 (abl.) i,
 16. 2. iii, 19
 Arcanas ii, 18. 3
 Arcanis (adj.) xvii, 9. 4
 Arce (abl.) ii, 23. 4. vii, 1. 3. x, 16. 2.
 xvii, 2. 9
 Arceat impendi pecuniam iii, 19
 Arcobat prospectum ix, 11. 3
 Arcem vi, 17. vii, 1. 3
 Arcendo iii, 19
 Arcera xx, 1. 8 sternitur xx, 1. 3
 Arceram xx, 1. 8. 9
 Arceretur xiii, 12. 4
 Arcesilao philosopho iii, 5
 Arcesilaum iii, 5
 Arcessebat nos i, 2. 1
 Arcessi ii, 19. 2. xv, 17
 Arcessitum v, 14. 4
 non Arcesso Græcos tantæ insitiæ xix,
 14. 2
 Archelai xv, 1. 3
 Archelao xv, 1. 2
 Archelaum xv, 20. 5
 Archelaus xv, 1. 2. 3
 Archilochum xvii, 21. 4
 Architectonem i, 13. 4
 Architectus xix, 10. 1
 Archyta x, 12. 4
 Archytam Pythagoricum x, 12. 4
 Arctius x, 6
 Ardeant xii, 23. 2
 Ardebant oculi x, 3. 3
 Ardentes x, 3. 5
 Ardentissimus vi, 4 clamor i, 11. 6
 Ardere xv, 1. 1. 2
 Arderent xv, 1. 1
 Arderet xv, 1. 2
 Ardor periculi deflagavit xix, 1. 2
 Ardoribus xii, 5. 10
 Ardua (sing.) xiii, 27. 2 cervice iii, 9. 3
 (plur.) xvii, 21. 8
 Arduis xv, 1. 1 superciliis iv, 1. 1
 Arduum iv, 15. 2. xiv, 4. 1 videtur iv,
 15. 1 nitantur in xiv, 3. 4
 Arduus locus ix, 12. 3
 Area (nom.) xvi, 5. 2 (abl.) i, 20. 1.
 ii, 10. 2. iii, 1. 1. xii, 24. 1. xx, 1. 1
 Aream Capitolinam ii, 10. 1
 Arefacere xii, 1. 2
 Arenam ii, 26. 4
 Areopagitis xii, 7. 2
 Areopagitas xii, 7. 1. 2
 Arecontem ix, 4. 7
 Areasum ix, 4. 7
 Argentei xvi, 4. 2
 Argenteis v, 5
 Argenteas iii, 14. 1
 Argenti ii, 24. 1. iii, 14. 1. vi, 5. 1. vii,
 18. 1. xv, 12. xvii, 21. 11 fodinæ ii,
 22. 7
 Argento xv, 8 plenas xv, 12
 Argentum ii, 10. 2. ii, 19. 2. vi, 5. 1
 purum putum vi, 5. 1 rude ii, 10. 2

- Argos x, 15. 4
 Argis iiii, 9. 1. 4. ix, 4. 7
 Argum x, 16. 5
 Argos iiii, 9. 1. 2. x, 16. 4
 Arguatur vii, 3. 14
 Arguendi (ger.) xx, 1. 7
 Arguerat v, 8. 1
 Arguit me id ii, 23. 4
 Argumenta x, 4. xiv, 3. 1. xvii, 5. 2
 Argumenti iiii, 16. 2
 Argumentis ii, 4. 2. iiii, 2. 3. iiii, 11. 1. xiv, 1. 14. xvi, 6. 4
 Argumento xiii, 8. 1. xvii, 5. 1. 2. 3. 4
 confutatus est suo sibi v, 10. 4
 Argumentetur xiv, 1. 1. xiv, 2. 6
 Argumentum ii, 39. 6. vii, 5. xiv, 1. 2. xvii, 5. 2. xviii, 1. 5
 Arguta iv, 8. 3
 Argutus v, 15. 3
 Argutatori xvii, 5. 4
 Argute ii, 16. 4. ix, 16. xiii, 10. 3
 Argutia (nom.) iiii, 1. 2 (abl.) xii, 2. 1
 Argutiam verbi i, 4. 1
 Argutiarum i, 3. 4 facultatem xx, 5. 1
 Argutias questionum vi, 13. 1
 Argutis xvii, 5. 1
 Argutiola (nom. fem.) xviii, 1. 5 sententia ii, 7. 2
 Argutiolam ix, 14. 3
 Argutior xviii, 5. 3
 Argutiores xx, 1. 9
 Argutissimam ix, 16. 2
 Argutissimas xv, 30. 1
 Argutissime x, 4. 1. xi, 5. 1
 Argutius xv, 3. 2
 Arguto xiii, 10. 3
 Argyranthen xi, 9. 1
 Aride carnis ii, 24. 3
 Aridi iiii, 3. 3
 Aridior xvii, 11. 2
 Aridiora xvii, 11. 2
 Aristem (machinam) i, 13. 4
 Arieti i, 13. 4
 Arietini iiii, 3. 5
 Arietinum responsum iiii, 3. 5
 Arimaspi ix, 4. 3
 Arlo xvi, 19. 1
 Arione xvi, 19. 1. 4
 Arionem xvi, 19. 1. 4
 Aris xix, 9. 4
 Aristagoras xvii, 9. 5
 Aristagoram xvii, 9. 5
 Aristarchus ii, 25. 1
 Aristetas Proconnesius ix, 4. 1
 Aristidem iiii, 10. 2
 Aristonis iureconsulti xi, 18. 5
 Aristophanem xiii, 24. 3
 Aristophanis xix, 13. 2
 Aristippia xix, 1. 3
 Aristippi xv, 13. 3
 Aristippius xix, 1. 3
 Aristodemum xi, 9. 2
 Aristodemus xi, 9. 2
 Aristogitone xvii, 21. 4
 Aristogitonis ix, 2. 3
 Aristophanes i, 15. 8. xv, 20. 3
 Aristophanis i, 19. 1
 Aristotele xiii, 5. 1. 3
 Aristotelem iiii, 16. 3. iiii, 17. ix, 3. 1
 Aristoteles i, 11. 9. iiii, 15. 1. iiii, 17. xiii, 5. 1. 2. xx, 5. 1
 Aristoteli ix, 3. 1. 2. xix, 5
 Aristotelis i, 11. 9. xiii, 5. 1. xiii, 7. 2. xix, 5. xix, 6. xx, 4. xx, 5. 1
 Aristoxeni iv, 11. 2
 Aristoxenus iv, 11. 2
 Arma i, 3. 7. ii, 12. 1. ii, 23. 2. xvii, 2. 1. xix, 8. 2 disciplinarum rhetoricarum vii, 3. 20
 Armario vi, 4
 Armatorum v, 5
 Armatum ii, 22. 7
 Armatus v, 6. 5. ix, 12. 3 ad praelium v, 3
 Armenti xi, 1. 2
 Armentosissima xi, 1. 2
 Armillis ii, 11. ix, 13. 2
 Armipotentis x, 16. 4
 Armis ix, 11. 2. xvi, 11. 2. xix, 8. 3 exercitum Asiam xx, 5. 2
 Armorum ii, 27. 1
 Arnum iv, 3
 Arrogari v, 19. 2
 Arra xvii, 2. 8
 Arrabo xvii, 2. 8
 Arrabonem xvii, 2. 8
 Arriano i, 2. 3. xix, 1. 4
 Arrianus xvii, 19. 1
 Arripi x, 3. 1
 Arrisit id vi, 9
 Arrogandis v, 19. 1
 Arrogando v, 19. 1
 Arrogantem inaniter ix, 11. 2
 Arroganter v, 21. 3
 Arrogantia xvii, 14. 1
 Arrogantissimam ix, 16. 3
 Arrogantius ix, 15. 1
 Arrogantur v, 19. 1
 Arrogare v, 19. 1
 Arrogari v, 19. 2
 Arrogatio v, 19. 1. 2
 Arrogationes v, 19. 1
 Arrogatur v, 19. 1
 Arserunt vii, 8. 1
 Arte ix, 13. 3. xvii, 11. 2 compositum capillum iiii, 5
 Artem i, 22. 3 disaceret vi, 13. 1 athleticam desisset xv, 16
 Artemisia (nom.) x, 18. 1. 2

- Arteria (nom.) xviii, 10. 2. 4 (abl.) xvii, 11. 3 aspera
 Arteriae xvii, 11. 2. xviii, 10. 2
 Arteriam xvii, 11. 3
 Arteriarum xviii, 10. 1
 Arterias iii, 10. 5. x, 26. 4
 Arteris xviii, 10. 3
 Artes xiii, 8. 2
 Artibus i, 9. 4. vii, 12. 1. xiv, 1. 14. xv, 17
 Articulate elocutus est v, 9. 1
 Articulatum iii, 3. 3
 Artifex vi, 13. 1. xvii, 5. 4
 Artificem iii, 1. 2
 Artifices xx, 4
 Artificibus xvii, 5. 1
 quid Artificii novisset ii, 18
 Artificis xii, 1. 3
 Artificium xiii, 16. 2. xx, 4
 Artificum scenicorum iii, 3. 7
 Artis vii, 5. xvi, 18. 1. xvi, 19. 1
 Artium Pr. 6. xiii, 10. 1. xix, 9. 4. xx, 5. 1 bonarum xi, 11
 Artius x, 6
 Artus ii, 27. 2. xx, 1. 6
 Arva vii, 17. 4. xiii, 20. 8
 Arvales vi, 7
 Arvalium fratrum vi, 7
 Arvis vii, 17. 4
 Arulatorem xvi, 7. 3
 Asam iv, 3
 Ascendisse xv, 4. 1
 Asconius Pedianus xv, 28. 1
 Ascribendos vii, 16. 3
 Ascribendum iv, 1. 8
 Ascribere xvii, 14. 1
 Ascriberemus ii, 2. 3
 Ascriberet x, 1. 2
 Ascribat xii, 2. 4
 Ascripsi vi, 2. 1. xix, 2. 2. xix, 5. xix, 13. 3 verba i, 3. 11
 Ascripsimus iii, 3. 2. v, 18. 2. xiii, 12. 3. xiii, 24. 2
 Ascripsit vii, 2. 1. xiv, 7. 3
 Ascripta est xix, 5 (plur.) xx, 4
 Asculanos xv, 4. 1
 Aselli vii, 16. 2
 Asellio ii, 13. iv, 9. 5. v, 18. 3. xiii, 21. 3
 Asellione i, 13. 3
 Asellionis ii, 13. v, 18. 1. 2. xiii, 3. 2
 Asello iii, 4
 Asellum ii, 20. 2
 Asellus iv, 17. 1
 Asia (abl.) x, 3. 2. xii, 15 dives ex xix, 1. 2 terra xvii, 9. 4. xix, 9. 1
 Asiae (gen.) ii, 6. 7. vii, 2. 1
 Ariam i, 13. 4. xii, 7. 1. xii, 13. 9. xvii, 9. 5. xvii, 21. 9. xx, 5. 2
 Asiatico Scipioni, L. iv, 18. 2. vii, 19
 Asiaticum divitem xix, 1. 3
 Asinaria (abl.) i, 22. 9. vii, 17. 5. xviii, 12. 2
 Asinii Pollionis, C. i, 22. 8
 Asino xix, 2. 3
 Asotia (abl.) xix, 9. 4
 Asotiam x, 17. 2
 Aspectu ii, 7. 1. iv, 16. 3. xiv, 4. 1
 Aspectui iv, 16. 3
 Asper ix, 12. 3
 Aspera vi, 2. 3. ix, 13. 4. xix, 1. 6
 Aspergebat quasi pulverem ob oculos v, 21. 1
 Aspergerentur xvii, 21. 1
 Asperi (plur.) xvi, 9. 2
 Asperiora x, 26. 4
 Asperis xvi, 10. 5
 Asperitate squamarum ii, 7. 8
 Aspernabiles xi, 3. 1
 Aspernabilis xvi, 8. 5
 Aspernandos ix, 16
 Aspernari vi, 13. 2. xii, 1. 7
 Aspernata ii, 17. 2
 Aspernatus i, 21. 3. v, 6. 6
 Aspernentur quasi nota Pr. 7
 Aspersa pauca de i, 7. 1
 Aspersi his commentariis ix, 4. 2
 Aspersus est audituncula xiii, 19. 2
 Asperum iii, 7. 1. xvii, 2. 1. xx, 1. 15 vinum xiii, 6. 2
 Aspexerunt xi, 7. 3
 Asphodelum xviii, 2. 4
 Aspiceret vii, 11. 2
 Aspicias i, 24. 2
 Aspiens iii, 1. 1. iv, 1. 2. xvi, 10. 2. xviii, 1. 5 ad amicum xix, 10. 2
 Aspicit vii, 17. 1. xvii, 8. 1. 2
 Aspidem ix, 12. 4
 Aspirare xiii, 30. 1
 Aspirat xiv, 3. 4
 Aspiravit x, 8. 6 an aspiravit ad sinceritatem veritatemque verborum ii, 23. 9
 Aspires xiii, 6
 Asportavit vi, 17
 Asportet ii, 29. 3
 Assectator Protagoræ v, 10. 2
 Asseclisset ii, 2. 2
 Assedit xii, 1. 1
 Assem xv, 12
 Assensione xix, 16
 Assensum esse xiv, 8
 Assensus esset xviii, 13. 2
 Assentimus vi, 5. 2
 Assentio ii, 25. 2. xviii, 12. 3
 Assentior ii, 25. 2 (assentio) xviii, 12. 3 non Assequentium xx, 1. 2
 Assequi ii, 23. 9. iii, 1. 1. v, 21. 4. xiv, 1. 10

- Anequor xiii, 30. 2
 Asses xx, 1. 4 viginti quinque xvi, 10. 3
 Aseverant xiii, 3. 1
 Aseveraret i, 6. 2
 Aseverat x, 12. 3. xi, 6. 2
 Aseverate vii, 5
 Assibus xx, 1. 9 librariis xx, 1. 9
 Assidebat vii, 1. 3 mihi xviii, 10. 1
 Assidentibus xiii, 28. 1
 Assidua (abl.) v, 21. 1 lectione i, 6. 4
 (plur.) vi, 2. 8. xiii, 27. 1
 Assiduam iii, 8. 7
 Assidue viii, 3
 Assidui xvi, 10. 3
 Assiduis vii, 20. 2. xiii, 30. 2
 Assiduitate xiii, 12. 4. xvi, 10. 6
 Assidue xii, 4. 2. xvi, 10. 2 usu ii, 6. 9
 Assiduos xvi, 10. 1. 3. 6 in libris atque
 literis xii, 14. 3 scriptor (eruditus)
 xix, 8. 6
 Assignabatur ea res vitio iv, 9. 1
 Assignavit hoc sibi gloriæ xi, 9. 2
 Assignemus xx, 1. 2
 Assignificat x, 1. 2
 Assistebant xix, 10. 1
 Assistens xv, 9. 1. xix, 13. 1 mensæ iii,
 19
 Assistentibus ii, 2. 1
 Assistentis populi xviii, 7
 Assistere tribunali i, 22. 2
 Assium paucitas xx, 1. 9
 Assuetudo xi, 18. 6
 Assurgere alicui vi, 9
 Assurrexit ii, 2. 1
 Ast ubi i, 9. 3
 Astraba (comœdia) xi, 7. 3
 Astricti (plur.) xvi, 13. 2
 Astricto majoribus i, 22. 7
 Astringor ii, 25. 2
 Astrinxii ii, 25. 2
 Astris vii, 17. 4
 Astrologos xiv, 1. 7
 Astrologus xvii, 21. 8
 Astu i, 6. 3. xv, 22. 1
 Astus (acc.) xi, 18. 6
 Astute xiv, 1. 13
 Astutia (abl.) vii, 11. 1
 Astutissime xviii, 4. 4
 Astutum consilium v, 10. 2
 Asylum vi, 2. 5
 Asymboli vi, 13. 1
 At xvii, 8. 2. xvii, 10. 5 enim xix, 10.
 3 quidem certe Pr. 6
 Atabulus ii, 22. 6
 Atei ii, 24. 1 Capitonis iv, 6. 3. xx, 2
 Ateius i, 12. 2 Capito ii, 24. 5. iv, 10.
 2. x, 6. xiv, 7. 5
 Atellana (comœdia) x, 24. 3. xvii, 2. 3
 fabula xii, 10. 2
 Atellanarum xvi, 6. 1
 Athenarum vi, 17
 Athenas vi, 10. 1. 2. vi, 17. xi, 9. 1.
 xii, 7. 2. xvii, 20. 2
 Atheniensem iii, 11. 2. viii, 9
 Athenienses ii, 12. 1. vi, 10. vi, 17.
 vii, 14. 3. xvii, 21. 9
 Atheniensis populo xi, 18. 1. xvii, 21. 5
 Atheniensibus vii, 14. 1. xvii, 21. 6. 14
 Atheniensis i, 3. 8. xv, 17. xvii, 21. 7.
 11
 Atheniensium ii, 1. 2. xv, 17. xvii, 21.
 3. xviii, 3. 1
 Athenis i, 2. 1. ii, 12. 1. vi, 13. 1. vi,
 17. 1. xiii, 11. 1. xvii, 8. 1. xix, 6.
 xix, 12. 1
 Atherbal xviii, 12. 2
 Athleta v, 9. 2. xv, 16
 Athletam xv, 20
 Athletarum xiii, 27. 1
 Athletas pueros xv, 20
 Athleticam artem xv, 16
 Athones xvi, 9. 2
 Atilio, M. iv, 3
 Atilius, L. v, 17. 1
 Atinia lege xvii, 8
 Atinim legis xvii, 8
 Atinium plebiscitum xiv, 6
 Atque Pr. 5 simul i, 12. 1 aliter atque
 x, 29. 1
 Atra nox i, 18. 3 fuligine i, 2. 4 (plur.)
 xvii, 10. 6
 Atram (gen.) xviii, 11
 Atram xvii, 10. 4. 5
 Atras vi, 4
 Atræus (tragœdia) xiii, 2. 1
 Atri dies v, 17. 1
 Atrior ii, 26. 5
 Atrium i, 12. 3. xvi, 5. 1
 Atrius ii, 30. 4
 Atroci x, 3. 2
 Atrocibus xvii, 8. 1
 Atrociore vultu et voce xviii, 7
 Atrociores injurias xx, 1. 9
 Atrocis v, 14. 3. xiv, 4. 1
 Atrocissima v, 6. 4
 Atrocissimus v, 14. 4 insectator i,
 15. 3
 Atrocitatem xiii, 24. 9
 Atrocitati ii, 6. 1
 Atrocitatis xx, 1. 13 ridiculæ xx, 1. 6
 Atrociter x, 3. 6. xiii, 24. 4
 Atros v, 17. 1
 Atrum i, 18. 3. ii, 30. 4 cœlum xix,
 1. 1
 Atrus ii, 21. 2
 Atta vii, 9. 2
 Attagena vii, 16. 2
 Attalo xii, 13. 9

Attendere animum ii, 23. 6
 Attente iii, 15. 3. xix, 1. 2 dictum parum
 iv, 15. 1
 Attentior vi, 4. 1
 Attentiore animo i, 19. 2
 Attentiores xi, 12. 2
 Attestatus xvi, 8. 2
 Attica xv, 1. 2
 Atticus (gen.) ii, 3. 1 lingua i, 2. 2 ter-
 ram Pr. 3
 Atticarum noctium Pr. 3
 Atticas noctes Pr. 4
 Attice xvii, 8. 1
 Attici xiii, 6 Herodis xix, 12. 1 homines
 v, 20
 Attico agro xviii, 10. 1
 Atticos ii, 3. 1
 Atticum iv, 9. 3 Herodem xix, 12. 1
 Atticus i, 2. 1. xvii, 8. 1
 Attigeris xviii, 10. 1
 Attigerit xiv, 6. 2
 Attigero xix, 9. 6
 Attigi libros xviii, 10. 3
 Attigimus oratione xiv, 1. 13
 Attigisse xiv, 3. 3 libamenta artium Pr. 6
 Attigisset i, 14. ii, 1. 2
 Attigit iii, 9. 3
 Attilium xv, 24 Regulum vi, 3
 Attinet vi, 11. vii, 3. 8
 Attingam xiv, 2. 4
 Attingat ea Pr. 11
 Attingere vii, 3. 3. x, 15. 3 libros xii,
 2. 1 aliquam partem sermonis i, 22. 4
 non Attingeret rem i, 22. 2
 Attingit x, 15. 3
 Attius, L. vii, 9. 4
 Attollimur xvii, 2. 2
 Attollit xvii, 10. 4
 Attonitas v, 1. 3
 Attrectatione xi, 18. 8
 Attrectatis xi, 18. 8
 Attrectavit rem alienam xi, 18. 8
 Attribuenda (plur.) vi, 2. 5
 Attribuerent xiv, 3. 3
 Attribuit xi, 10. 1
 Attributa (plur.) xiv, 1. 11
 Attributas vi, 14. 1
 Attributum iv, 1. 8
 Attribuuntur verba generibus i, 7. 4
 Attulissem iii, 16. 7
 Attulissent x, 27
 Attulit iii, 15. 1. xvii, 6. 1
 Atypus iv, 2. 2
 Avari (gen.) x, 17. 2
 Avaris ii, 12. 4
 Avarissimi v, 6
 Avaritia iii, 1. 1. 4. x, 13
 Avaritiae iii, 1. 4. vi, 16. 5. xviii, 9. 1
 Avaritiam iii, 1. 1. xi, 2. 1

Avaro iv, 8. 1. x, 5
 Avaram iv, 8. 2. x, 5
 Avarus iv, 8. 3. xii, 2. 6
 Aucta Luna x, 8. 2
 Aucti ix, 3. 1
 Auctoria iv, 9. 5
 Auctor ii, 6. 7. ii, 10. 1 historis i, 11.
 1 est iii, 16. 10 turpia xviii, 3. 2
 Auctore xiii, 14. 3 Homero ii, 22. 4
 Auctorem iii, 10. 2. iii, 16. 3. xi, 5. 1.
 xvii, 11. 3 habet xviii, 6 idoneum
 historis ii, 16. 3
 Auctores xiv, 1. 2
 Auctori vi, 1. 3
 Auctoribus xiii, 12. 3
 Auctoris turpissimi xviii, 3. 2
 Auctoritas v, 13. 3. vi, 14. 1. xvii, 7.
 1. xix, 2. 2. xx, 6
 Auctoritate xiii, 25. xvii, 11. 1 illustri
 fuit xx, 1. 1 summa vir xiii, 21. 1 non
 parva xix, 1. 2 praeditus ix, 4. 6 an-
 tiqua praeditum x, 17. 1 praestanti vbo
 vii, 3. 8 permotus xix, 6. 5 uti i, 22. 6
 Auctoritatem i, 21. 3. v, 19. 2. vi, 14.
 4. x, 26. 3. xiii, 15. 2
 Auctoritates i, 7. 8. x, 19. xv, 9. 2 ver-
 borum xviii, 7 nobis adhibebat xix, 5
 hominum Pr. 8 sunt hujus rei iv, 18
 Auctoritati xix, 8. 3
 Auctoritatibus xviii, 6. 2 adhibitis xii,
 10. 1
 Auctoritatis ii, 12. 4. xiii, 21. 3
 Auctum esse nato filio xii, 1. 1
 Auctus xvi, 10. 6
 Audacem xvii, 19. 1
 Audaces ii, 14. vi, 2. 5. xv, 9. 1
 Audaci iii, 1. 2. vii, 2. 2
 Audacia quanta fuit xv, 9. 1
 Audaciam iii, 7. 2. xix, 12. 4. xx, 1. 3
 Audacibus vii, 3. 18 sententis i, 6. 3
 Audacius xv, 3. 2
 Audacter xii, 4. 2. xvi, 6. 2
 Audaculus v, 21. 1. xv, 5. 3
 Audeas i, 20. 3
 Audebat ix, 13. 2. xii, 7. 2
 Audebunt Pr. 8
 Audent xiv, 1. 9
 Audentissimus vii, 2. 3
 Audeo xiii, 20. 2. xix, 13. 3
 Audoret ix, 11. 2
 Audi xv, 9. 2. xix, 1. 4
 Audiam xv, 5. 2
 Audiant xi, 5. 1. xix, 10. 4
 Audias i, 26. 1. vi, 11. xv, 5. 2. xix,
 10. 2
 Audiat ix, 15. 1
 Audibis vii, 17. 6
 Audiebamus xvi, 1. xvi, 3. 2
 Audiebat i, 9. 2. vi, 9

- Audiebatur x, 3. 4.
 Audienda (ger.) xix, 1. 3.
 Audiendi (ger.) i, 9. 3. ii, 29. 1. xvi, 19. 3. cupidior i, 23. 2. cupidus xix, 1. 4.
 Audiente v, 13. 1. vii, 7. 3. xiii, 21. 2.
 Audientibus i, 6. 1. viii, 3. xiii, 19. 5.
 Audientis v, 1. 2.
 Audientium i, 3. 4.
 Audieram Pr. 2.
 Audierant xiii, 22. 2.
 Audierat i, 9. 3. i, 23. 3.
 Audierint xvii, 20. 3.
 Audierunt x, 3. 1.
 Audio ii, 15. 2. xv, 5. 1.
 Audire i, 9. 3. vi, 10. 2. ix, 15. 3. xiv, 5.
 Audiremus v, 15. 2. xiii, 23. 3.
 Audiri xvi, 1. xviii, 2. 3.
 Audisse v, 14. 1. ix, 4. 6. xiii, 3. 2.
 Audissemus xix, 7. 1.
 Audissent i, 9. 3. xvi, 19. 4.
 Audisset iii, 3. 4.
 Audistine xix, 10. 4.
 Audit v, 12. 4.
 Audita (abl.) ix, 15. 3.
 Audite xvii, 10. 4.
 ex Auditione egressus xiv, 1. 1.
 Auditiones ix, 4. 2. xvii, 2. 1.
 Auditionibus obeundis xix, 8. 1.
 Auditis (part.) i, 2. 7.
 Auditiuncula xiii, 19. 2.
 Audito iii, 13.
 Auditor iv, 11. 2. v, 10. 2. fuit xv, 20. 1.
 Auditores v, 1. 3. vii, 3. 9.
 Auditoris xii, 1. 1.
 Audita vii, 6. digna iii, 16. 1. xvii, 1. 1. rem non dignam xviii, 6. 1. lenior xv, 3. 1.
 Auditum (part.) xii, 11 (sup.) iii, 13. camus xviii, 5. 1.
 Auditas (subst. nom. sing.) xix, 3. 1.
 Audivi i, 15. 6. ii, 26. 7. iii, 14. 1. xii, 1. 8. xiii, 17. xvii, 19. 1. xx, 1. 14. dicere iii, 1. 2.
 Audivimus i, 25. 3. xii, 11. xiv, 1. 1. 14. xviii, 9. 1. xix, 8. 1.
 Audivit i, 23. 3. ii, 29. 5.
 Audiunt xx, 5. 2.
 Audiuntur i, 15. 3. v, 14. 1.
 Aven xv, 8.
 Avena xix, 7. 2.
 Aventino monte xiii, 14. 3.
 Aventinum xiii, 14. 3.
 Aventinus (mons) xiii, 14. 2.
 Aveo x, 5.
 Averno xi, 15. 1.
 Averruncus v, 12. 4.
 Aversam cicatricem tulisse ii, 11.
 Aversi (gen.) xii, 1. 2.
 Aversum a ratione et a veritate xvi, 13. 1.
 Avertit iv, 18. 1.
 Avertitur i, 8. 3.
 Aves vi, 6. 1. x, 12. 3. irritas habuere xiii, 14. 3.
 Aufciam legem xi, 10. 1.
 Auferam ii, 29. 3.
 Auferat xi, 10. 1.
 Auferatur xv, 8.
 Aufero xv, 3.
 Auferre vi, 5. 2.
 Aufertur xx, 1. 3.
 Aufugio xv, 3.
 Aufugit mihi animus xix, 9. 6.
 Augeatis xi, 10. 1.
 Augendae rei valet v, 12. 3.
 Augendam ii, 12. 3.
 Augendas iii, 10. 5.
 Augendi (ger.) xx, 8. 2. figuram per augendi vi, 5. 1.
 Augendum vi, 16. 1.
 Augentes ii, 26. 2.
 Augere vi, 5. 1.
 Augescente Luna xx, 8. 1.
 Augescere vii, 3. 5. xiii, 24. 7.
 Auget x, 29.
 Augeri i, 12. 1.
 Augurali vi, 6. 1.
 Augurem i, 12. 5.
 Augures i, 12. 5. v, 8. 1. vi, 6. 3. xv, 4. 2.
 Auguribus vi, 6. 1. xiv, 1. 14.
 Auguri vi, 6. 3.
 Augurinus vii, 19. 1.
 Augurio jure Pr. 6. vi, 6. 4.
 Auguris xiii, 15. 1.
 Augurium i, 12. 5.
 Augurum vi, 6. 1. lituo v, 8. 3.
 Augusti ii, 24. 5. x, 2. xiii, 6. xv, 7. 1.
 Augusto ii, 24. 5. Divo x, 2. xiii, 12. 1.
 Augustus ix, 11. 3.
 Avi (gen.) i, 12. 1. xiii, 19. 3.
 Avibus i, 2. 1. vi, 6. 3. x, 12. 1. obscoenis ominosum xiii, 14. 3.
 Avicula ii, 29. 1.
 Aviculæ ii, 29. 1.
 Avide ix, 4. 1. sectatus i, 7. 1.
 Avidum xii, 2. 6. bibendi iii, 12. 1.
 Avidus æris x, 5.
 Avis (nom.) ii, 29. 4.
 Avium vi, 6. 3. x, 12. 1. xv, 8. xvi, 4. 4. ritu ix, 4. 5.
 Aula xvii, 8. 1. 2.
 Aulæ (gen.) xvii, 8. 1.
 Aulam xvii, 8. 1.
 Aule (voc.) xi, 8. 3.
 Aulularia (comœdia) iii, 14. 4. vii, 9. 1.

Avocare xiii, 15. 4
 Avocent xiii, 15. 1
 Auram tenuissimam xix, 5
 Auras xvii, 10. 4. 6
 Aure i, 7. 9 agresti homo xiii, 20. 3
 Aurea xiii, 20. 8
 Aureæ v, 6. 1
 Aureis ii, 3. 2. ii, 11. v, 5
 Aurelii iii, 3. 1
 Aurelio i, 25. 4
 Aurelius Opilius i, 25. 4
 Aurem i, 7. 9. xiii, 20. 9. xvii, 2. 4
 Aures xiii, 20. 5. xiii, 24. 5. xvi, 8. 2.
 xvii, 7. xx, 9 eblanditæ cadentis apte
 orationis modis xi, 13. 2 imbulas ha-
 bentis disputationibus i, 26. 2
 Aureus xiii, 20. 8
 Auri (gen.) i, 3. 11. iii, 9. 3. xiii, 24.
 4 dimidium iii, 14. 4 intexti in squam-
 arum speciem ii, 6. 6
 Auribus i, 14. x, 12. 1 inserviens xiii,
 20. 8
 Aurigantibus xiv, 1. 9
 Aurigationes vii, 8. 2
 Auris (gen.) xiii, 20. 4. xvi, 18. 1 ho-
 minibus duræ xiii, 24. 11 (acc. plur.)
 ii, 17. 1. vii, 20. 2. ix, 16. 1. xiii,
 20. 10
 Aurium i, 12. 1. xvi, 18. 2 delonimen-
 tis v, 1. 3 voluptati morigerari debet
 oratio ii, 17. 1
 Auro (abl.) ii, 6. 2. 8. ix, 11. 2. xi, 18.
 7. xiv, 1. 14 ex auro v, 6. 5 factum
 xiv, 6. 3 coronario xiii, 24. 3
 Auroram rubentem xix, 7. 2
 Aurum i, 14. ii, 26. 4. iii, 9. 3 corona-
 rium v, 6. 1 Tolosanum iii, 9. 3
 Auruncorum i, 10. 1
 Auscultatis (verb.) i, 15. 3
 Auscultet i, 15. 3
 Ausi sumus xvii, 20. 3 sunt ii, 2. 4.
 xvii, 1. 1
 Auspicandi iii, 2. 3
 Auspicandum iii, 2. 3
 Auspiciantur iii, 2. 3
 Auspicari xiv, 7. 4
 Auspicati iii, 2. 3
 Auspicaverit xiii, 14. 3
 Auspicaverunt iii, 2. 3
 Auspicha xiii, 15. 2
 Auspicii xiii, 14. 1
 Auspicus xiii, 15. 1
 Auspicio xiii, 15. 1 fuimus xiii, 15. 2
 Auspicium xvi, 4. 3
 Auster ii, 22. 4
 Austri (plur.) ii, 30. 2
 Austris ii, 30. 1. 4
 Austro ii, 30. 4
 Austrum ii, 22. 4. xvi, 11. 2

Ausus (part.) vi, 6. 1 est vii, 3. 3 sit
 xvii, 2. 7
 Autumat vii, 9. 2
 Autumnæ tempestatis xix, 7. 1
 Autumni i, 2. 1
 Autumo xv, 4. 2
 Avulsa (plur.) xvii, 10. 4
 Avulsus ii, 26. 4
 Avulsus iii, 9. 4
 Avunculum xv, 17
 Auxerat xiii, 14. 1
 Auxerunt vi, 17
 Auxiliariis vi, 17
 Auxilii petendi gratia xi, 9
 Auxilio dignos xi, 9
 Auxilium ix, 11. 1
 Auxit xiii, 24. 9. xvii, 5. 1 res eorum.
 xviii, 12. 2
 Axem iii, 10. 1
 Axibus ligneis incisæ leges ii, 12. 1
 Axis (gen.) ii, 30. 2. iii, 10. 1
 Axium, Q. vii, 3. 3. 21

B.

Babyloniis xiv, 1. 5
 Babylonios iii, 2. 2
 Bacchidibus iii, 15. 4
 Bacchilides xx, 7
 Bacchis (tragodia) xiii, 18
 Bajulos v, 8. 1
 Balbam Cornelium xvii, 9. 1
 Balbus iv, 2. 2
 Ballistæ vi, 3
 Balnearum xix, 10. 1. 2
 Belneas x, 3. 1. xix, 1. 9 Sitis iii, 1. 1
 Balneis x, 3. 1. xix, 10. 1 virilibus x,
 3. 1
 Barba (nom.) xiii, 8. 2 (abl.) iii, 4 vol-
 sa vii, 12. 2 prope ad pubem usque
 porrecta ix, 2. 1
 Barbam iii, 4. ix, 2. 1. ix, 4. 7
 Barbara (verba) viii, 2
 Barbaræ nationis xx, 1. 5
 Barbararum ix, 4. 1
 Barbare iii, 18. 3 loqui xiii, 6 ex Bar-
 baria ultima xix, 12. 3
 Barbarico xvii, 9. 4 luxu i, 11. 4
 Barbaris ii, 6. 5
 Barbarismi xiii, 6
 Barbarismum v, 20
 Barbarismus xiii, 6
 Barbarorum xv, 22. 2
 Barbaros milites xv, 22. 1
 Barbarum v, 21. 4. xiii, 6. xix, 18. 2
 verbum xix, 13. 1
 Barvasculo xv, 5. 2

- Bassi ii, 4. 2. iii, 19
 Basso xv, 4. 1
 Bassum xv, 4. 2
 Bassus ii, 4. 1. 2. iii, 9. 4. iii, 18. 1
 Beata (nom.) xviii, 1. 3. 5
 Beate (gen.) xviii, 1. 2 vitæ i, 2. 3
 Beatam xviii, 1. 2. 3. 5
 Beate xiv, 3. 3
 Beatus xii, 4. 4
 Bella x, 15. 1
 Bellandum vii, 2. 3
 Bellare iii, 8. 2
 Bellaria xiii, 11. 3
 Bellariis xiii, 11. 1
 Bellator bonus iv, 8. 1
 Bellatore ii, 11
 Bellatorem ii, 11
 Bellatores i, 11. 1
 Bellatoribus xviii, 2. 3
 Bellatum est x, 16. 5
 Belle xvii, 14. 3
 Belli (subst.) i, 7. 9. i, 25. 1. vii, 2. 2. xvi, 11. 2 civilis xv, 18 (adj.) homunculi xiii, 11. 2
 Bellica xx, 10. 4
 Bellicosam xvii, 21. 14
 Bello i, 12. 4. i, 25. 1. ii, 6. 5. xvii, 17. xvii, 21. 6. 10. xviii, 9. 1 amicit ii, 15. 1 civili xiii, 19. 1 priore Alexandrino vi, 17 sociali xv, 4. 1
 Bellas immanissima ii, 6. 1
 Belluinis voluptatibus xix, 2. 1
 Belluis xix, 2. 1
 Bellum i, 11. 4. xvi, 4. 1. xvii, 21. 2. 5. 8. 9. 14 affectum xv, 5. 3 civile xv, 18. 1 componere vii, 3. 1 fecere xvi, 4. 1 fecit xvii, 21. 5 indicare xvi, 4. 1 indixi xix, 5 jussit xvi, 4. 1
 Bene xvi, 19. 4 doctus xix, 5 eruditus xix, 8. 2 existimatum est i, 15. 1 benivole fecisset i, 14 gerendæ rei i, 13. 2 habito iii, 2. 3 gestam vii, 4 juvenitibus Diis Pr. 12 literatos ii, 10. 1. iii, 3. 1 vivendi xx, 1. 14 consulta consilia i, 13. 2 reipublicæ cessit iv, 5. 1
 Benedicatur vi, 11
 Benefaciendi v, 2. 3
 Benefactum iii, 7. 4
 Benefactorum i, 7. 6 bonis Deos i, 7. 5
 Benefice xvii, 5. 4
 Benefici (plur.) xvii, 5. 4
 Beneficia vii, 3. 16. xvii, 5. 4
 Beneficii v, 14. 7. vi, 7
 Beneficio x, 3. 5
 Beneficium xvii, 14. 2
 Beneficos xvii, 5. 2
 Beneficium xvii, 5. 5
 Beneficus xvii, 5. 4
 Benevolentem xv, 7. 3
 Benevolentia ix, 12. 2
 Benevoli ii, 13. 4
 Benigne xvii, 5. 2 facit xvii, 5. 4
 Benignitas xvii, 5. 2
 Benignitatis xvii, 5. 5
 Benignos vii, 3. 9
 Benignus xvii, 5. 2 in aliquem xvii, 5. 2
 Benivole xix, 5 fecisset i, 14
 Benivolentiam vii, 3. 10. xvii, 5. 1. xiii, 16. 1
 Benivolo xiii, 16. 2
 Benivolos vii, 3. 9
 Benivulus xvii, 5. 2
 Bestia xvii, 10. 1
 Bestiarum v, 14. 2 magnitudine excellentes v, 14. 2
 Bestia xix, 2. 1
 Biantis v, 11. 1
 Bias v, 11. 1
 Bibacem iii, 12
 Bibat xi, 14
 Bibendæ (gerund.) xiv, 5
 Bibendi i, 15. 3. iii, 12
 Bibendum iv, 1. 6. xv, 2. 1. xviii, 11. 2
 Bibentes xix, 5
 Bibere x, 23. 1. xvii, 20. 3. xix, 2. 3
 Biberent xix, 2. 3
 Biberet xiii, 5. 2
 Bibi xi, 14
 Bibisse xi, 14. xvii, 15
 Bibissent x, 23. 1
 Bibit x, 23. 3
 Bibliotheca (nom.) xiii, 19. 1 (abl.) ix, 14. 1. xvi, 8. 1. xviii, 9. 3. xix, 5 templi Trajani xi, 17
 Bibliothecis iii, 10. 6. vi, 17
 Bibosa iii, 12
 Bibosum iii, 13
 Bibulo, M. iv, 10. 1
 Bidennes xvi, 6. 3
 Bidennibus xvi, 6. 3
 Bidens xvi, 6. 4
 Bidentes xvi, 6. 1. 2. 3
 Bidenti verre xvi, 6. 1
 Biduo xvii, 2. 1. xvii, 12
 Biennes xvi, 6. 3
 Biennium i, 9. 2 in provincia fui xv, 12
 Bifariam xiii, 15. 4
 Bimas xvi, 6. 3
 Bina xvi, 15
 Binas ix, 4. 4
 Binis xx, 14. 1 quadrigis xx, 1. 15
 Bis xvii, 21. 11 ter vii, 9. 1 senos xx, 7 septenos xx, 7 novenos xx, 7 denos xx, 7 compressa iii, 3. 5 minus xii, 6
 Bisaltia xvi, 15
 Bithyniæ xvii, 17
 Bithynis v, 13. 3
 Blande v, 14. 3

- Blandimenta v, 14. 3
 Blandimentis xiii, 4
 Blando lberi i, 22. 6
 satis hoc Blandum est Pr. 7
 Blaterantibus stulta i, 15. 6
 Blaterones i, 15. 8
 Boeotia iii, 3. 1. 5. xii, 5. 1. xiv, 6. 3
 Bona (adject. fam.) i, 10. 2. xviii, 1. 2
 sententia xviii, 3. 15 (neut.)*vii, 3.
 20. xx, 1. 6 (ablat.) xvi, 19. 2 fide
 xvi, 7. 1 non fieret v, 9. 2 dicta xii,
 4. 3
 Bonas frugi servus ii, 23. 7 vetustatis li-
 bri v, 4 indolis x, 19
 Bonasum i, 12. 8. vi, 1. 3. xix, 8. 1 ar-
 tum xiii, 10. 1
 Bonas artis xiii, 16. 1 animi indoles xix,
 12. 2
 Bone iv, 1. 2 vir xviii, 10. 2
 Boni (gen.) xvii, 14. 2 (plur.) xvii, 13. 1
 Bonis (subst.) i, 6. 5 (adj.) i, 3. 8. i,
 7. 5 atque honestis moribus iii, 16. 5
 Bonitate i, 7. 5
 Bono viro xviii, 5. 1
 Bonorum ii, 16. 10. xvi, 10. 6 emtori-
 bus xviii, 4. 2
 Bonos libros i, 7. 1
 Bonum (subst.) xvi, 8. 2. 3 (adj.) face-
 ret panem xv, 19
 Bonus xx, 10. 2 eses factus xv, 19 vir
 xix, 6. xix, 7. 1
 Borea ii, 20. 3
 Boreas xiii, 20. 5
 Boream ii, 22. 2
 Boreas ii, 22. 2
 Borysthenem fluvium ix, 4. 3
 Bosporicum mare xvii, 8. 3
 Botulum xvi, 7. 3
 Boves ii, 21. 3. xi, 1. 1. 2
 Bovinator xi, 7. 4
 Bovinatorem xi, 7. 4
 Boum xi, 1. 2
 Brachia vii, 12. 1. x, 29. 2. xiii, 27. 2
 Brachiis xiii, 27. 2. xvi, 16
 Breve xvi, 8. 5
 Breves vii, 12. 1
 Brevi i, 11. 7 antequam i, 15. 7 non
 antiquior xiii, 18. 2 corpore homines
 xix, 18. 2 post tempore xvii, 21. 8 vo-
 luptati i, 6. 1
 Brevia x, 3. 6
 Brevibus xiv, 1. 9. xvi, 1. xvii, 20. 2
 Breviloquentiam xii, 3. 4
 Breviora stadia i, 1. 1
 Brevis v, 8. 1 est via ix, 9. 4
 Brevissime xiii, 17
 Brevissimo xx, 1. 6
 Brevisas x, 3. 2 freti x, 26. 3
 Brevitate ix, 8 eleganti et absoluta ver-
 borum xx, 1. 1
 Brevitatem iii, 10. 1
 Brevitatis i, 25. 1. iii, 1. 2 tenuissimum
 filum xx, 5. 3 venustissimam vericuli
 xix, 11. 1
 Breviser Pr. 3. x, 2. 3 littera pronuntia-
 tur ix, 6
 Brevium xvi, 18. 2
 Brevius i, 20. 3
 Bruma iii, 10. 2
 Brumali die ix, 7
 Brumalis ii, 22. 2
 Brundisium ix, 4. 1. xix, 1. 1. 4
 Brundusinis xvi, 6. 1
 Brundisium vi, 6. 2. xvi, 6. 1
 Bruttiani x, 3. 7. x, 4. 7
 Bruttianis x, 4. 7
 Bruttii x, 4. 7
 Bruttiis x, 4. 7
 Bruttios x, 4. 7
 Brutum vii, 15. xvii, 7. 1
 Bubulcus x, 3. 2
 Bubus junctis ii, 21. 3
 Buccam implet ii, 22. 7
 Bucephalus v, 2
 Bucephalon v, 2
 Buceta xi, 1. 1
 Bucolica ix, 9. 2
 Busiridis ii, 6. 2
 Bustam x, 15. 3
 Buten v, 8. 2

C.

- Cacememnone xvi, 7. 2
 Cadentis ix, 1. 2 apte orationis xi, 13. 2
 Cadere iii, 10. 5. x, 12. 1
 Cadit Sol ii, 22. 2
 Caduca (plur.) x, 11. 1
 Caduceum x, 27
 Cadunt iii, 7. 3 in culpas iv, 9. 5 apte
 verba xviii, 7 sub similitudinem non
 xx, 1. 6
 Cæca vii, 6
 Cæcias ii, 22. 6
 Cæcilius ii, 23. 1. ii, 23. 9. v, 6. 2
 Cæcilio xv, 24
 Cæcilium ii, 23. 7. xi, 7. 3
 Cæcilius ii, 23. 6. iii, 16. 3. iv, 20. 4.
 vii, 7. 2. xv, 14 Sextus xx, 1. 15 Te-
 rentius xvii, 21. 14 poeta xv, 9. 1
 Cæcitas iv, 2. 2
 Cæcitatem x, 17. 1
 Cæcitatis x, 17. 1
 Cæco esse judicio xiii, 23. 2
 Cæcus iv, 2. 5 animi xii, 13. 1
 Cæde iii, 7. 2. x, 20. 1
 Cædebantur iv, 6. 2

- Cadebat i, 26. 3
 Cadebatur virgīs x, 2. 4
 Cadem xv, 18. 1 ligni xix, 12. 3
 Caderetur virgīs x, 2. 5
 Cædi (dat.) iv, 16. 2 (inf.) i, 26. 2
 Cædiciū iii, 7. 1. 4
 Cædicio, Q. iii, 7. 1. 4
 Cædis (dat.) iv, 16. 2 damnatus xvi, 8. 2
 Cæduntur iv, 6. 3 virgīs x, 2. 3
 Cælibes ii, 16. 2
 Cæneo ix, 4. 6
 Cænide ix, 4. 6
 Cæpe xx, 8. 2
 Cæpio, Q. iii, 9. 3
 Cæpione, Q. xv, 28. 1
 Cærimonīa iv, 9. 4
 Cærimonīa iv, 9. 3. x, 15. 1. x, 16. 4
 Cærimoniarum x, 15. 3
 Cærimonias xix, 8. 5
 Cærimonius i, 12. 1. x, 15. 1
 Cæsites xvi, 13. 2
 Cæsus xvii, 7. 1
 Cæsam viii, 4
 Cæsar, C. iv, 10. 1. 2. ix, 14. 7. xv, 6. 3. xv, 18. 1. xix, 8. 2
 Cæsare, C. i, 10. 2. v, 14. 4. viii, 15. Augusto ii, 24. 5
 Cæsarem, C. xv, 18. 1. xvii, 14. 1. xix, 8. 6 consultum v, 6. 3
 Cæsari, C. xv, 4. 1. xix, 14. 1
 Cæsaris, C. ii, 24. 5. iv, 10. 1. xii, 5. 11. xiii, 2. 1. xv, 18. 1. xvii, 9. 1. 2. xix, 8. 5 (abl.) vii, 8. 1 Augusti x, 9
 Cæsarium familiā et appellatio xix, 8. 2
 Cæsellii vii, 2. 1 Vindiciis vii, 2. 1
 Cæsellio vii, 2. 1 Vindice xviii, 11
 Cæsellium ii, 16. 4. xi, 15. 2
 Cæsellius ii, 17. 2. iii, 16. 5. ix, 14. 3 Vindex ii, 16. 1. xi, 15. 1
 Cæsia ii, 26. 5
 Cæsis iv, 6. 2
 Cæstus (acc.) v, 8. 2
 Cæsum loris xvii, 18
 Cæsus est iii, 15. 3
 Cæi xv, 7. 3
 Cæii vii, 19
 Cæia Tarratia vi, 7
 Cædito iv, 3
 Cæiso Tarratio vi, 7
 Cæium xv, 7. 1. 2. 3
 Calabarruncolos xvi, 7. 2
 Calamitate x, 13
 Calamitatis ii, 6. 4
 Calari xv, 27. 1
 Calata comitia xv, 27. 1
 Calatis comitiis xv, 27. 1
 Calceamenti xiii, 21. 3
 Calceamentum vi, 12. xiii, 21. 3
 Calceatos xiii, 21. 1
 Calceatu xiii, 21. 1
 Calcedonia vii, 16. 2
 Calcem virtutis xiv, 2. 4
 Calces plantarum xiii, 21. 2
 Calcitro (nom.) iv, 2. 2
 Calculis xiv, 1. 9
 Caldo (calido) xx, 9
 Caldonia xvi, 7. 2
 Caldor xix, 4
 Caldorem xix, 4
 Caldoris xvii, 8. 3
 Calefacere xiii, 20. 3. xvii, 8. 3
 Calefaceret xiii, 20. 4
 Calefactandis xvii, 8. 3
 Calefacto x, 12. 3. xv, 2. 4
 Caleni x, 2. 1
 Calentibus harenis xix, 8. 2
 Calescit vi, 15. 1
 Calices vii, 20. 3
 Calidiora xvii, 8. 3
 Calido iii, 1. 1
 Caligantium xiv, 1. 3
 Caliginis xviii, 11
 Caligo ii, 28. 3
 Callens linguæ xvii, 5. 2
 Callentem xvi, 10. 2
 Callet scite atque docte leges xx, 1. 7
 Callicleam iv, 11. 5
 Callicles x, 22. 1
 Callide vii, 2. 3. xiv, 1. 13
 bene Callidi hominis in intelligendis
 pensitandisque scriptis ix, 9. 4
 Calliditas vii, 18. 2
 Callimachi ix, 9. 1
 Callimachus iv, 11. 1. xvii, 21. 12
 Callistrato iii, 13
 Callistratum iii, 13
 Callistratus iii, 13
 Calore xii, 1. 3
 Calores xiv, 1. 4
 Calorificum xvii, 8. 3. xvii, 10. 6
 Caloris i, 2. 1
 Calumnia xiv, 2. 2 insectatus ait ii, 9
 Calumnias vii, 2. 1
 Calumniatur vii, 2. 10
 Calvus, C. ix, 12. 4. xix, 9. 3
 Camaræ x, 25. 2
 Camellam xvi, 7. 3
 Camœna xviii, 9. 3
 Camœne i, 24. 1
 Campanæ (gen.) i, 24. 1
 Carpanus scipies i, 16. 3
 Campis xiv, 1. 4. xviii, 11
 Campo v, 5. xiv, 5. xvii, 7. 2 Martio
 xv, 27. 3
 Camporum v, 14. 4
 Campum Tiberinum vi, 7
 Canalicola iv, 20. 1

- Canaliculus xvii, 11. 2
 Candefactum vi, 5. 3
 Candens xvii, 10. 6
 Candente xvii, 10. 6
 Candentia xvii, 10. 6
 Candida ii, 6. 1. iii, 4
 Candidæ (gen.) xix, 5
 Candidi (gen.) xvii, 15. 1
 Candido xvi, 19. 1. xvii, 15. 1
 Candidus xix, 9. 5
 Candore xvii, 10. 6
 Canebant xx, 3
 Canebat xvi, 19. 3
 Canendi xv, 17
 Canere i, 11. 2. v, 1. 1. apud sitos xx,
 2 tibia i, 11. 7 tibis xv, 17 carmen
 xvi, 19. 3
 Canerent voce xix, 9. 1
 Canes vii, 1. 2
 Canescant ix, 4. 3
 Canibus xv, 20. 5 marinis ii, 6. 1
 Canis ix, 4. 5
 Caninum xiii, 30. 3 prandium xiii, 30.
 1. 3. 4
 Canis xiii, 30. 4 (sidus) ii, 22. 6
 Cannabo xvii, 3
 Cannas iii, 15. 3
 Cannensi prælio vii, 18. 1
 Cannensis pugna v, 17. 2
 Canora admodum voce xviii, 5. 1
 Canoris aquis i, 2. 1
 Canoro vii, 20. 2
 Cantabundus ix, 13. 3
 Cantare xvii, 20. 3 lituo et tuba xx, 2
 Cantator xvi, 19. 1
 Cantatus est iv, 5. 1
 Cantavit xvi, 19. 3
 Content xx, 2
 Cantilena ix, 4. 6 rhetorica x, 19
 Cantilenarum xix, 9. 4
 Cantus (gen.) xvi, 19. 3
 Canum (gen.) v, 14. 3
 Canunt xx, 3
 Capella iii, 11. 2
 Capellas ix, 9. 3
 Caper ix, 9. 3
 Capere xvi, 19. 3 cibum ix, 4. 3 casum
 ablativum i, 16. 3
 Caperent xvi, 13. 2
 Caperentur ii, 12. 1
 Caperet xii, 5. 6. xvii, 1. 2
 Capessenda matrimonia i, 6. 1
 ad Capessendam philosophiam vi, 10
 in Capessendis naturæ sensibus xii, 1.
 3
 Capessendo xvi, 13. 2
 Capessendum ii, 29. 4
 Capessere honores ii, 7. 4
 Capi xiii, 13. 1 augures i, 12. 5 virgo
 i, 12. 4 virginem vestalem (institut)
 i, 12. 1. 4 (decipi) vii, 4
 Capiam egomet mihi unam ii, 29. 4
 Capiat Pontifex i, 12. 5
 Capiare xvi, 2
 Capiat xviii, 7. 1 augurem i, 12. 5 Ves-
 talem i, 12. 3
 Capiatur i, 12. 1
 Capienda xv, 31 de virgine Vestali (in-
 stituenda) i, 12. 1 sunt xiv, 2. 1
 Capiendæ virginis Vestalis i, 12. 3
 Capiendam iii, 10. 3
 Capiendi xvii, 3. 1
 Capiendis vi, 14. 4. vii, 3. 10. viii, 10
 officiis i, 13. 1
 Capiendo xiv, 7. 5
 Capiendum (gen.) i, 15. 5
 Capies tu tibi alteram ii, 29. 4
 Capietur xvi, 2
 Capilli (gen.) x, 15. 2
 Capillo passo ii, 19. 2. xv, 15
 Capillum x, 15. 2. xii, 1. 4. xvii, 9. 3
 arte compositum iii, 5 depectit x,
 15. 4
 Capillus xvii, 9. 5
 Capio ix, 6 te amata ad Vestalem i, 12.
 4 molestiam ex i, 3. 2
 Capionem vii, 10
 Capit i, 23. 2. vi, 16. 2. xix, 12. 4 con-
 siliū v, 10. 2 fidem non xix, 3 du-
 plicem significatum v, 12. 3 Virginem
 (Vestalem) i, 12. 4
 Capita libera xiii, 24. 6 locorum argu-
 mentorumque xiv, 1. 1 rerum Pr. 13
 Capitali xvi, 13. 2 perendus amicus
 (supple) supplicio i, 3. 2
 Capitalis res vi, 10
 Capite i, 3. 1. xiii, 9. 1. xvi, 16. xvii,
 9. 5 ad finem xvii, 9. 3 et nomine
 Bucephalus v, 2 convelato xix, 9. 4
 poenas dabant xx, 1. 13 damnatorum
 ix, 2. 3 puniendum ix, 15. 2 punitur
 xx, 1. 3 septimo ii, 15. 1
 Capitecensi xvi, 10. 1. 4
 Capitecensis xvi, 10. 6
 Capitecensorum xvi, 10. 4. 5
 Capitecensos xvi, 10. 6
 Capit i, 7. 3
 Capitibus iv, 1. 8. ix, 4. 5. xiii, 20. 6
 Capit i, 12. 3. x, 4. xiii, 9. 3. xvi,
 10. 5. xvii, 21. 8 damnatum iii, 2. 2
 pena dignam xx, 1. 3 poenam xx, 1.
 13
 Capitium xvi, 7. 3
 Capito xiv, 7. 5 Atcius i, 12. 2. iv, 6.
 1 Silius v, 20
 Capitolii ii, 10. 1. xvii, 21. 8
 Capitolinæ ii, 10. 1
 Capitolinam ii, 10. 1

Capitolini ii, 10. 2
 Capitolio ii, 13. xii, 8. 1
 Capitolium iv, 18. 1. 2. v, 12. 1. v, 17.
 1. vii, 1. 2. xvii, 2. 8. 8. xvii, 21. 8
 Capitonem v, 21. 4. x, 20. 2. xiv, 8
 Capitoni Sennio v, 20
 Capitonis iv, 10. 2. iv, 14. xiii, 12. 1
 Atei ii, 24. 1. xx, 2
 Capitur xvi, 2. 1. xix, 2. 1
 Capiunt i, 8. 13. vi, 6. 1. 8
 Capintur x, 12. 2. xvii, 6. 2
 Capra v, 12. 4
 Capram x, 15. 2
 Caprarum xii, 1. 4
 Capro ix, 9. 4
 Caprum ix, 9. 8
 Capseum x, 16. 2
 Capta est i, 12. 1. 4 manu praeda xiii,
 24. 1 Vestalis (lecta) i, 12. 3. 5 sunt
 xiii, 24. 11
 Captabam xix, 13. 1
 Captus (plur.) xvii, 9. 2
 Captam vi, 8. xv, 4. 1 Vestalem i, 12. 3
 Captantes xiv, 1. 2
 Capti (plur.) xvi, 2. 1
 Captio xviii, 1. 5. xviii, 2. 8. xviii, 12. 2
 Captione xvi, 2
 Captionem vii, 10
 Captiones vi, 13. 2. vii, 3. 14. xviii,
 18. 1
 Captioni ancipiti v, 10. 3
 Captionis xvi, 2. xviii, 2. 2. xviii, 13. 1
 versute excogitate v, 10. 4
 Captionum xviii, 2. 3 laqueis i, 2. 2
 Captiosis xvi, 2 sententiis i, 6. 3
 Captito ix, 6
 Captivam vi, 8
 Captivi (plur.) vi, 4. vii, 18. 1
 Captivis vii, 18. 1
 Captiuncula xvi, 2
 Captivorum vii, 4. vii, 18. 1
 Captivos iii, 8. 1. vi, 4. vii, 18. 1
 Capto xiii, 14. 1
 pro Capto solertis i, 9. 2
 Captum v, 6. 6 est vii, 1. 3
 Captus (part.) vii, 2. 8. vii, 3. 2 flamen
 Dialis i, 12. 5 ad hostes ii, 23. 4 ut
 noster est (subst.) Pr. 4
 Capua vii, 20. 1
 Caput (vita) i, 3. 5. iii, 10. 3. iii, 15.
 2. v, 7. x, 12. 2. xiii, 27. 2. xvi, 16.
 xvi, 18. 1 aperuit vii, 11. 2 pallio
 operire xix, 9. 4 liberum v, 19. 2 li-
 terarum hoc erat vii, 11. 2
 Capys iv, 19
 Cara ii, 28. 3
 Carbones iv, 1. 8
 Carcere iii, 3. 1. xvii, 21. 8
 Carcerem iv, 10. 2. vii, 19

Delph. et Var. Clas.

Carent vii, 6
 Carendum tui est xix, 7. 2
 Carendo iv, 9. 8
 Carens iv, 5. 3
 Carent vii, 6. xii, 5. 9 magna pars den-
 te carent iv, 2. 4
 Careo xvii, 2. 3
 Carere v, 11. 3. xix, 12. 1
 Careremus molestia i, 6. 1
 Careret xix, 12. 1
 Cares morbo xix, 8. 2 verbo vitio non
 xix, 8. 2
 Caret iii, 10. 2. xiii, 30. 4
 Careto ii, 12. 1
 Caris x, 18. 1
 Cariorem xx, 1. 11
 Cariore vii, 3. 11
 Carissimam iv, 8
 Caritas vi, 16. 4
 Caritatem xii, 5. 6
 Carius xi, 2. 2. xii, 5. 6
 Carmen ii, 23. 1. xvi, 19. 8. xvii, 10. 3
 Carmentibus xvi, 16
 Carmentis fanum xviii, 7
 Carmina xvii, 10. 1
 Carmine ii, 22. 1. vii, 14. 1. xii, 2. 4.
 xvii, 21. 13 Leviano xix, 7. 1
 Carminibus i, 21. 3. iii, 11. 1. xiii, 7.
 1. xviii, 11
 Carminis iii, 11. 1
 Carminum ii, 18 fluentes delicias xix,
 9. 3
 Carne iv, 11. 4
 Carneadem xvii, 21. 1
 Carneades vii, 14. 3. xvii, 15. 1. xvii,
 21. 14
 Carnem incoctam x, 15. 2
 Carnificinas x, 3. 7
 Carnis aridae ii, 24. 3
 Carpei in legendo quendam ix, 4. 2
 Carthagine vi, 8
 Carthaginem vi, 4
 Carthaginiensem v, 5
 Carthaginienses vi, 4. vi, 5. 1. vii, 1. 1
 Carthaginiensi iii, 7. 1. vi, 5. 3
 Carthaginiensibus iii, 14. 5. vi, 4
 Carthaginiensis iii, 7. 2
 Carthaginiensium vii, 12. 2. xvii, 21. 1
 Carvilianum iv, 3
 Carvilius, Sp. iv, 3
 Casco et vetuste loquentem i, 10. 1
 Casibus vocabulorum iv, 1. 1
 Casina i, 7. 6
 Casmoena xviii, 9. 3
 Cassi iii, 9. 3
 Cassio, C. Longino ix, 4. 7
 Cassiopa (abl.) xix, 1. 1
 Cassita ii, 29. 2. 3. 5
 Cassium, C. iii, 9. 2. x, 14

Ind. A. Gel.

F

- Cassius xvii, 21. 2
 Casso x, 15. 1
 Caste vii, 14. 3 a servis eorum tam caste
 me habuerim xv, 12
 Castigandi gratia vi, 14. 1
 Castigationis x, 8
 Castigatissimæ disciplinæ exempla iv,
 20. 1
 Castissimi sermonis xix, 8. 2 in *Odis*
 animadvertendis ii, 28. 2
 Castitate iv, 9. 4 vitæ sanctas xv, 18. 1
 Casto iv, 9. 2
 Castorem xi, 6. 1. 2
 Castoris xi, 8. 2
 Castra v, 6. 4. 6. xiii, 24. 2. xvii, 13.
 1. 2 *Pœnica* vii, 18. 1 egressi vii,
 18. 2
 Castrense xvii, 2. 3
 Castrensem (coronam) v, 6. 1
 Castrensis i, 25. 1. v, 6. 4 (corona) v,
 6. 1. 4
 Castrici, T. xii, 21. 1
 Castricio xi, 13. 2
 Castricium, T. xi, 18. 1
 Castricius, T. i, 6. 3. ii, 27. 1. 2. xi, 13.
 1. xii, 21. 1. 2
 Castra i, 25. 1. vii, 1. 3 positis vi, 3
 pro castris xi, 8. 2
 Castus iii, 5 multiplices x, 15. 1
 Casu ii, 12. 1. xx, 6 recte v, 21. 3 no-
 minandi xiv, 5 dativo iv, 16. 2 dandi
 iv, 16. 2. 3 vocandi xiii, 25 vocativo
 xiv, 5 patrio ix, 14. 1
 Casum i, 3. 2. xx, 1. 9 rectum xx, 6
 nominandi xx, 6 ablativum i, 16. 3
 interrogandi xiii, 25
 Casus (nom. sing.) i, 13. 1. xx, 6 (no-
 minum) i, 16. 3 rectus x, 11. 3 (gen.)
 xx, 1. 9 (plur.) xiv, 1. 9. xiv, 2. 1
 Catamitum vii, 11. 2
 Catapultis vi, 3
 Catascopium x, 25. 3
 Cateis x, 25. 1
 Catena vi, 2. 1
 Caterva perveniunt i, 28. 6 verborum
 xv, 2. 1
 Catilina ii, 7. 5. xx, 6 Sallustii iii, 1. 1
 Catillius iv, 15. 1. v, 6. 4
 Cato, M. i, 12. 5. i, 15. 3. i, 16. 1. ii,
 28. 3. iii, 8. 4. iv, 17. 6. vii, 22. xv,
 18. 2. xvii, 12. 2. xix, 10. 8. xx, 11.
 L. Cato xiii, 19. 4 M. Cato Nepos
 xiii, 19. 1 Salonianus xiii, 19. 2
 Catone, M. i, 23. 1. ii, 14. xvi, 1. 1.
 xviii, 9. 3. xx, 5. 3
 Catonem, M. iv, 10. 2. xii, 19. 2. 6.
 xvi, 18. 3. xvii, 9. 1
 Catonis, M. ii, 14. iii, 7. 1. iv, 10. 1.
 xii, 19. 1. 3. xiii, 23. 1. xvii, 6. 1.
 xvii, 13. 1. xx, 2 Censorii xiii, 17.
 xiii, 19. 1 Nepotis xiii, 19. 1 prætori
 viri xiii, 19. 1. 3
 Catonium xvi, 7. 2
 Catulario vii, 9. 4
 Catule i, 11. 9
 Catuli, Q. xix, 9. 4. 6
 Catulli vi, 16. 1
 Catullo vi, 16. 1. 2
 Catullum vii, 20. 3
 Catullus vi, 16. 3. vii, 20. 3. xix, 9. 3
 Catulos xii, 7. 1
 Catulus ii, 10. 1
 Catus (liber) xx, 11
 Cava (plur.) xvi, 3. 1 terra xviii, 11
 Caudam v, 14. 3
 Caudex xvii, 21. 12
 Caudicem x, 25. 3
 Caudicem xvi, 16
 Caudices ligni v, 3. 1
 Caudicum v, 3. 2. xix, 12
 Caudium xvii, 21. 10
 Cavenda i, 23. 0. ix, 3. 1. xiii, 27. 1
 ad Cavendas injurias xiii, 27. 1
 Cavendi vii, 3. 12
 Cavendis vii, 3. 12
 Caverant decreto vi, 10. 1
 Cavere ix, 8
 Caveremas xiv, 1. 13. xvii, 21. 1
 Caveretis xi, 13. 5
 Caveri xx, 1. 6
 Caverinus vii, 3. 11
 Cavernas arboris xv, 16
 Caves iii, 8. 2
 Caveto ix, 9. 4
 Cavetur lege ut i, 12. 3
 Cavillatio v, 5
 Cavillator iv, 20. 1
 Cavillatum esse v, 5
 Cavillatus v, 5
 Cavis ii, 28. 1
 Cavisse ii, 1. 2. xvii, 8. 1. xvii, 16
 Caupona vii, 11. 1
 Cauponula vii, 11. 2
 Caupuli x, 25. 3
 Caenum ii, 22. 5
 Causa (nom.) ii, 28. 1. xvi, 4. 3. 4.
 xvii, 8. 3. xvii, 15. 1. xix, 5 infirmior
 v, 3 (abl.) xvii, 1. 2. xix, 3 (lit.) i,
 5. 2. i, 6. 3 (propter) i, 3. 7. xv, 10.
 xv, 27. 3. xvi, 13. 2. xvii, 5. 4. xvii,
 21. 13. xx, 1. 11. 12. xx, 10. 4 ea
 causa (ideo) i, 12. 5 amoris ii, 19. 3
 alius rei ii, 28. 1 antiquitatis xv, 24
 ejus i, 3. 9 esse in iv, 2. 4 uti xiv, 1.
 11
 Causæ (gen.) ii, 4. 3 nihil justæ vide-
 batur iv, 4 (plur.) xvii, 5. 1. xvi,
 15. 1

- Causam i, 6. 1. ii, 4. 1. ii, 13. 3. vi,
 2. 4. xv, 28. 1. xvi, 18. xvii, 21. 11.
 xx, 8. 2 ob eam xvii, 21. 10 quam
 ob xix, 1. 1 dicere ii, 7. 6
 Causarum vi, 2. 4. ix, 5. 2. xiv, 2. 1.
 xvi, 10. 2. xvii, 2. 3 ornati cupiens
 v, 10. 1
 Causas i, 3. 13. i, 22. 1. ii, 18. 3. xiii,
 14. 3. xiii, 24. 1. xvi, 4. 2. xvi, 18.
 1. xvii, 13. 1 defendere ii, 7. 4 di-
 cere ii, 7. 4 ad orandas ix, 15. 1
 Causatio xx, 1. 9
 Causatur negotium alibi esse xviii, 4. 2
 Causis i, 3. 3. ii, 4. 2. xiii, 12. 4. xiv,
 3. 3. xvi, 4 de levissimis v, 6. 6
 Cauta sunt xiii, 27. 2
 Cautē ix, 9. 3 vivendi xx, 1. 14 et selt-
 cite et religiose disacris i, 3. 13
 Cauti xii, 12
 Cautiones iv, 3 rei uxoris iv, 3. 1
 Caustissimi (plur.) ii, 28. 2
 Cautius vii, 3. 7. xvi, 2
 Cautum est iv, 2. 1 lege ii, 24. 4
 Cebes ii, 18. 1
 Cecidissent xviii, 7
 Cecidit virgine i, 13. 4
 Cecinerunt xix, 9. 1
 Cecinit versus xix, 9. 4
 Cecurri vii, 9. 1. 3
 Cedamus xix, 1. 7
 Cedat iii, 6
 Cedendi ii, 29. 5
 Cedentem xii, 5. 8
 Cedentes omnibus in laude inscriptionis
 Pr. 4
 Cedere xv, 18. 1
 Cederent xvii, 13. 1. 2
 Cedit iii, 6
 Ceda (imp.) ii, 26. 4
 Celari xii, 11. 2
 Celata sunt ii, 27. 1
 Celatim xii, 15
 Celebabant Deos v, 12. 2
 Celebrandis xiii, 24. 4. xix, 9. 1
 Celebrantibus xviii, 5. 1
 Celebrantur xix, 11. 1
 Celebrantur xv, 7. 2
 Celebrata historia iii, 15. 1
 Celebrati (gen.) xiii, 24. 1
 Celebratissima xvii, 16
 Celebratissimi (gen.) xvii, 4
 Celebratissimis vii, 2. 1
 Celebratius xvii, 2. 9
 Celebratum est xvii, 1. 2
 Celebratus ii, 6. 5. vi, 10. xvi, 10. 6
 est xvii, 21. 12 homo in causa xi, 7.
 2 in disciplina Stoica xix, 1. 2
 Celebraverint vi, 8
 Celebrant xiii, 24. 6
 Celebre vi, 4
 Celebre x, 4
 Celebres xiv, 2. 3. xvii, 21. 7 ad eam
 erant convensus hominum ex i, 8. 1
 Celebri homini xviii, 7 hominem fere
 xx, 10. 1
 Celebria vi, 7
 Celebriora verba xx, 10. 3
 Celebriorem notitiam xi, 3. 2
 Celebris xvii, 21. 5
 Celebritas xvi, 10. 1
 Celebritatis xv, 31 prima in docendo vii,
 17. 1
 Celeri xvi, 19. 1 compendia Pr. 5
 Celerioris xvii, 8. 3
 Celeritas x, 11. 2
 Celeritate xi, 16. 4 consilii i, 7. 9 mira
 ix, 15. 3
 Celeritatem xi, 13. 6
 Celeritatis xiii, 24. 10 vivacissimae xv,
 22. 1
 Celeriter i, 11. 9. vii, 11. 2
 Celestes x, 26. 2
 Cella vi, 12
 Cellas vi, 12
 Cellam Jovis vii, 1. 2
 Cellas ii, 10. 3
 Celocae x, 26. 2
 Celestium Julianum Numidam xix, 10. 1
 Celestius Julius xix, 7. 1. xix, 10. 2
 Consecamus xix, 1. 7
 Consecantur xix, 3. 2
 Consecra ii, 23. 1
 Consecrat vii, 3. 14
 Consecrantur iii, 2. 1. vii, 12. xvi, 10. 4
 Consecrat ii, 12. 4. xiii, 8. 2. xiv, 1. 3.
 xiv, 1. 9. xiv, 5. xvi, 5. 2. xviii, 1.
 1. xix, 12. 2
 Consecbimus vii, 16. 2
 Consecbis xvi, 4. 2
 Consecnda vii, 3. 16
 Consecndis officio i, 13. 1
 Consecnt ii, 7. 4. xvii, 5. 4
 Consecntur x, 20. 2
 Consecro iii, 7. 1. iv, 13. 1. xv, 2. 2. xvii,
 20. 2
 Consecrēt vii, 3. 2
 Censeri v, 19. 4
 Censet xii, 10. 1. xiii, 11. 2
 Censetur xix, 12. 2
 Censi erant vii, 13
 Censione xvi, 10. 5
 Censor i, 6. 3. iii, 4. iv, 20. 1. xiii,
 19. 2
 Censore iv, 17. 1. x, 23. 2
 Censorem i, 62
 Censores [iv, 20. 2. 3. vii, 13. 2. vii,

22. xii, 8. 2. xiii, 15. 2. xiv, 2. 2.
 xv, 11. xvi, 13. 2. xvii, 21. 11. 13
 Censoribus iiii, 18. 2. iv, 3. iv, 10. 1.
 xiii, 15. 2
 Censorum animadversiones iv, 12
 Censorias iv, 20. 1. xvii, 18
 Censorii xiii, 19. 4. xiii, 23. 1
 Censorii libris ii, 10. 1
 Censorio viro vii, 3. 8
 Censorium iv, 12. xiv, 7. 4
 Censorius xiii, 23. 1 vir v, 6. 4
 Censorum xiii, 15. 2. xv, 11
 Censu xv, 27. 3
 Censuere ix, 13. 3
 Censuerit vii, 3. 21
 Censuerunt i, 13. 2. ii, 7. 3. iv, 6. 1.
 ix, 15. 2. xv, 11. 1. xix, 2. 1. xx, 1.
 4. 9
 Censuimus xii, 14. 3
 Censuisse i, 17. 2. ix, 2. 3
 Censuissent vi, 15. 2
 Censuisset xv, 2. 1
 Censuit i, 26. 4. ii, 20. 1. ix, 5. xi, 18.
 1. xv, 2. 4. xviii, 2. 3. xx, 1. 11 a
 republica v, 6. 4
 Censum xvi, 10. 4 agerent iv, 20. 2
 Censura i, 6. 1. iii, 4. xii, 8. 2. xvi, 8. 3
 Censuram facere xii, 2. 2
 Censu xvi, 10. 4. xvii, 10. 2 faciendi
 gratia x, 23
 Centenos vicenosque aris ii, 24. 2. 3
 Centesimo xii, 7. 2. xiv, 1. 8
 Centum i, 16. 3. vi, 3. xv, 19 aris ii,
 24. 3 et quinque xvii, 4 octo xvii, 4
 novem xvii, 4 et viginti ii, 11 atque
 triginta iii, 3. 6 atque sexaginta xvii,
 21. 2
 Centumviralium xvi, 10. 3
 Centuriata comitia xv, 27. 1. 2
 Centuriatis comitiis xiii, 15. 1. 3
 Centuriae xvi, 4. 4
 Centenas ii, 24. 2. xv, 19
 Ceperam librum in manus Pr. 2
 Ceperant magistratum iiii, 18. 1
 Ceperis xv, 31
 Ceperunt v, 4. xvii, 21. 8 in scribendo
 voluptates et labores Pr. 10
 Cephalaea carne x, 20. 1
 Cephisia i, 2. 1
 Cephisia xviii, 10. 1
 Cepisse consilium xvi, 19. 2
 Cepisset vii, 3. 12
 Cepit xvii, 21. 8 consilium i, 3. 1
 Cera xvii, 9. 4
 Ceram xvii, 9. 4
 Cercium ii, 22. 7
 Cercius ii, 22. 7
 Cercuri x, 25. 3
 Cercyona xv, 21
 Cerealibus xviii, 2. 4
 Cereos iv, 1. 8
 Cereri iv, 6. 3
 Cereris xiii, 20. 9
 Ceres xiii, 22. 2
 Cernamus v, 16
 Cernant oculis ix, 4. 3
 Cernendi v, 16
 Cernere xiv, 1. 5
 Certa est ratio xiii, 20. 7 (abl.) i, 16.
 1. xvii, 13. 2 ratione i, 7. 8 et di-
 recta ratione i, 16. 2
 Certabant hac inter se xviii, 9. 2
 Certabatur xiv, 3. 4
 Certas (gen.) xvii, 3. 2
 Certam xiv, 1. 9
 Certamen xv, 20. 1. xvii, 7. 2
 Certamine iiii, 15. 1. x, 18. 1. xiv, 3. 4
 sacro v, 9
 Certaminibus iiii, 6. xv, 20. 1. xvii, 4
 Certandum xiii, 27. 2
 Certantes doctis dictis xx, 10. 2
 Certare xiv, 3. 4 honorem xv, 24
 Certationi xiv, 5
 Certationibus Pr. 10
 Certationis xiv, 3. 4
 Certatores xii, 10. 1
 Certaturum xv, 20. 1
 Certaviase x, 18. 2
 Certe i, 3. 1 at quidem Pr. 6
 Certi sumus xviii, 10. 2
 Certior fieri xx, 6
 Certiorem faceremus iiii, 8. 2
 Certiores ix, 1. 1
 Certis diebus ii, 24. 3 documentis i, 2.
 9 nominibus xviii, 14 vocalis aves
 x, 12. 3
 Certo ii, 22. 4. xvi, 18. 1 creditum pro
 ii, 28. 1
 Certum i, 25. 3. vi, 5. 1 tempus i, 9.
 2
 Certus dies praefinitusque i, 25. 3 sim
 xix, 13. 1
 Cerva xv, 22. 1. 2
 Cervam xv, 22. 2
 Cervice v, 2. xiii, 20. 3 ardua iiii, 9. 2
 Cervices xi, 9. 1
 Cervicibus ix, 4. 5
 Cervicum v, 14. 2
 Cessante vi xv, 16
 Cessare ii, 2. 1
 Cessat i, 25. 1
 Cessationem juris inter eos xx, 1. 12
 practitiam pugna i, 25. 2
 Cessatores ii, 20. 3
 Cessaverit vii, 3. 12
 Cessimus omnibus in cura scriptiois Pr. 4

- Comit bene et prospere reipublicæ iv,
 5. 1
 Cetera vii, 3. 19. xiii, 21. 2. xvi, 8. 4.
 xvi, 19. 2. xvii, 1. 1. xvii, 19. 1.
 xvii, 1. 1. 2. xix, 7. 3. id genus xix,
 8. 5
 Ceteræ (plur.) xiii, 9. 3. xix, 2. 1
 Ceterarum xiii, 10. 1. xv, 8
 Ceteras xiv, 3. 3
 Ceteri xiii, 12. 3. xix, 1. 2
 Ceteris xvii, 3. 2. xix, 1. 2. xx, 5. 2
 Cetero xx, 1. 8
 Ceterorum xx, 19. 1. ii, 22. 1. xx, 2
 Ceteros iii, 4. vi, 7. xv, 24. xvi, 12. 3
 Ceterum iii, 7. 3
 Cethego xii, 2. 2
 apud Ciberoneam xvii, 21. 9
 Chalcidica arce x, 16. 2
 Chalcidicensi x, 16. 2
 Chaldaei iii, 10. 4. xiv, 1. 1. 4
 Chaldeis xiv, 1. 4. xv, 20. 1
 Chaldeorum xiv, 1. 2
 Chaldaos i, 9. 4. xiv, 1. 1
 Chamæleonte x, 12. 1
 Chamæleontis x, 12. 1. 2. 3
 Chares v, 2
 Chilo i, 3. 1. 3. 7
 Chilone i, 3. 14
 Chilonem i, 3. 1
 Chilonis i, 3. 14
 Chirotota tunica vii, 12. 2
 Chirototas vii, 12. 1
 Chirototis vii, 12. 1
 Chiographi xiv, 2. 3
 Chius vii, 16. 2
 Chlamyde v, 6. 2
 Choro Aristophanis Pr. 11 tragoedia xix,
 10. 3
 Choros ix, 9. 5
 Chronica xvii, 4
 Chronici libri xvii, 21. 1
 Chronicis xv, 16
 Chronicorum xvii, 21. 2
 Chryse (tragedia) iv, 18. 6
 Chrysio (comedia) vii, 17. 6
 Chrysippi xiv, 4. 2. xix, 1. 4
 Chrysippum vi, 2. 6
 Chrysippus vi, 1. 1. vi, 1. 3. vi, 2. 1.
 vii, 16. 2. xi, 12. xiv, 4. 1
 Cibaria vii, 1. 3. x, 3. 7
 Cibatu vescentem ix, 4. 5
 Cibo iv, 19. xvi, 3. 1
 Ciborum ii, 24. 5. vii, 16. 1
 in Cibus libidines xix, 2. 1
 Cibus ii, 29. 2. ex mendaciis captantes
 xiv, 1. 2
 Cibus iii, 19. v, 6. 2. v, 14. 4. xvi, 3.
 1. xvii, 11. 2. inflationem habet iv,
 11. 1
 Cicatioem ii, 11
 Cicatricibus ii, 27. 1
 Cicero, M. i, 3. 1. 4. 7. 9. i, 4. 3. i, 7.
 1. 7. i, 11. 8. i, 16. 1. 4. i, 22. 3. 5.
 8. iv, 8. 3. v, 8. 1. vi, 16. 4. xiii,
 19. 1. xv, 28. 1. 2. xvi, 7. 3. xvii, 1.
 2. 4. xvii, 5. 1. 4. xx, 6
 Ciceromastix xvii, 1. 1
 Cicerone, M. xvi, 8. 2. xviii, 7
 Ciceronem, M. i, 7. 3. 4. i, 22. 8. ii,
 25. 1. v, 6. 4. xv, 28. 1. xvi, 8. 2.
 xvii, 1. 1. xvii, 5. 1. xviii, 7. xix, 8. 2
 Ciceroni, M. xiii, 20. 6. xix, 14. 1
 Ciceronis, M. i, 3. 4. i, 7. 1. 2. 7. i, 11.
 9. i, 22. 3. 8. ii, 17. 1. iii, 16. 6. iv,
 8. 3. xiii, 19. 1. xv, 28. 1. xvii, 1. 1.
 xix, 4. 1. oratione de provinciis con-
 sularibus iii, 16. 8
 Cient xiii, 9. 1. xiv, 1. 4
 Cientem nullas voces xix, 1. 2
 Cilices vii, 16. 2
 Cimbrico bello xvi, 10. 6
 Cimmerium xvii, 8. 3
 Cinædi iii, 5
 Cincii vi, 15. 2. xvi, 4. 2
 Cincius xvi, 4. 1
 Cinctam periculis Siciliam i, 7. 9
 Cincti erant xii, 3
 Cinctos xiii, 21. 1
 Cinctu x, 15. 2
 Cinctus xvi, 19. 3. gladio ix, 13. 2
 Cinerem x, 18. 1
 Cinna ix, 13. 4. xix, 9. 3
 Helvii Cinnae xix, 13. 3
 Cippum xvi, 7. 3
 Circa xi, 14
 Circeæ xvi, 11. 1
 Circensium iii, 10. 6
 Circiter iii, 3. 6
 Circium ii, 22. 5. 7
 Circo maximo v, 14. 1
 Circuitum xiii, 14. 1
 Circuli i, 20. 2
 Circulo ii, 22. 2. xiii, 9. 3. xiv, 1. 10.
 xvi, 10. 2. in doctorem iv, 1. 1. juve-
 num xv, 9. 1
 Circulos iii, 10. 1
 Circulum ii, 30. 2
 Circum (præp.) iii, 10. 1. undique iv, 5.
 1. xiii, 24. 1. xiv, 2. 3. xix, 10. 1
 Circumactione xvii, 20. 3
 ad Circumagendas molas iii, 3. 7
 Circumcidere xvii, 15. 2
 Circumdatus v, 3. 1
 Circumegit xvii, 8. 1
 Circumflexa iv, 7
 ita ut Circumflecteret penultimam iv, 7
 Circumfluat xii, 13. 6
 Circumfusi (plur.) xv, 1. 1

- Circumitus (acc.) xiv, 1. 6
 Circumlata v, 15. 7
 Circumligare xvi, 3. 2
 Circumlitos x, 15. 2
 Circumlocutione iii, 1. 2
 Circumplectitur x, 2. 3
 Circumplexa xv, 1. 2
 Circumplexum est xii, 14. 1
 Circumplicabat xvii, 9. 3
 Circumposuerunt iii, 15. 5
 Circumscribas verbis iv, 1. 4
 Circumscribat xii, 13. 6
 Circumscripta est hominum vita iniquis
 et indomitis necessitatibus vii, 3. 13
 Circumscidere oppidum i, 13. 4
 Circumspecte ix, 10. 2 compositaeque
 indutus i, 5. 1 et anxie consideran-
 dum i, 3. 1
 Circumspectus ageret iii, 8. 1
 Circumspiciens ix, 11. 2
 Circumspicientia xiv, 2. 4
 Circumstantes amicos i, 3. 1
 Circumstantia iii, 7. 1. xiv, 1. 7. xiv,
 2. 1
 Circumstantiae ipsius necessitates i, 3.
 12
 Circumstantiam xvii, 5. 5
 Circumstantibus i, 11. 7
 Circumstarent vii, 4
 Circumstatio vii, 4
 Circumstrepere ii, 29. 3
 Circumvallati (plur.) xvii, 21. 10
 Circumveniuntur iii, 7. 3
 Circumvolutum xi, 9. 1
 Cis xii, 13. 3
 Ciso vii, 11. 2
 Cispium montem xv, 1. 1
 Cistellaria (comedia) iii, 16. 1. vii, 7. 1
 Cisternas ii, 10. 2
 Cita (abl.) xix, 4
 Citanti xvi, 4. 3
 Citata (foem.) xix, 13. 3
 Citatis sonis i, 11. 8
 Citatus xi, 1. 3
 Cithara i, 11. 4
 Citius x, 11. 1
 Cito (adv.) ii, 2. 4
 Citra xii, 13. 3 morem ii, 3. 1 Hiber-
 num colunt ii, 23. 7
 Cittlensis xvii, 21. 11
 Civem v, 6. 3
 Cives i, 7. 1. xvi, 13. 2 Romani x, 3. 3
 Civi (dat.) v, 6. 3
 Civibus iv, 1. 7. x, 17. 2. xi, 6
 Civica corona v, 6. 1. 2
 Civicam coronam v, 6. 13
 Civicis coronis ii, 11
 Civis xvi, 5. 2. xvi, 10. 2 bellum xv,
 18. 1
 Civiles iii, 2. 5 viam xx, 10. 4
 Civiles dies iii, 2. 1
 Civili i, 23. 3 bello xv, 4. 1
 Civilibus ii, 6. 7
 Civilia ii, 10. 1. xii, 1. 7 anni iii, 2. 1
 belli xv, 18. 1 discordiae ii, 12. 1
 Civiliter eruditum virum Pr. 6
 Civilium xvii, 2. 3 verum xx, 5. 1
 Civis v, 6. 2. vi, 10. 1
 Civitas iv, 4. xiii, 28. 1. vi, 17. xvii,
 2. 5 Rhodiensis vii, 2. 1
 Civitate vi, 8. xiii, 28. 2. xv, 10. xvi,
 13. 2. xvii, 21. 14. xviii, 2. 2. xix,
 8. 5 donatum verbum xix, 13. 2
 Civitatem i, 6. 4. xvi, 13. 3
 Civitates iii, 8. 2. xiii, 24. 5
 Civitati ii, 15. 1. ix, 13. 2. xv, 31
 Civitatis i, 7. 1. i, 18. 1. ii, 12. 1. x,
 1. 2. xiii, 28. 2. xvi, 13. 2. xviii, 2.
 1 civis v, 2. 2 principes ii, 24. 1
 Civium x, 8. 5. xx, 1. 7
 Clade xv, 7. 1
 Cladem v, 17. 2
 Clades vi, 17
 Cladi ii, 1. 2
 Clam ii, 23. 4 ea res patre facti ii,
 23. 7
 Clamandum xvii, 19. 1
 Clamans v, 9. 1
 Clamantes xiv, 5
 Clamantibus vii, 1. 1
 Clamare nitens v, 9. 1
 Clamator xix, 9. 3
 Clamitabat xiv, 2. 2
 Clamitant v, 1. 1
 Clamo immaniter i, 26. 3
 Clamor i, 11. 6. x, 26. 4 excitatur v,
 14. 4 factus xv, 23. 2
 Clamore i, 11. 6. ix, 15. 2
 Clamorem x, 26. 4
 Clamores ix, 8 inter ingentes xviii, 5. 1
 Clanculum i, 8. 2
 Clandestinis xvii, 9. 1. xvii, 16
 Clandestinum xvii, 9
 Clare iv, 20. 2
 Clarescere v, 7
 Clari (gen.) i, 13. 3 viri xix, 2. 2 (plur.)
 ii, 18. 1
 Clarior i, 5. 1. xvii, 21. 14
 Clarissime xv, 5. 2
 Clarissimi viri (gen.) xviii, 10. 1
 Clarissimos viros xx, 1. 11
 Clarissimum virum i, 2. 1
 Clarissimus ii, 2. 1
 Claritudine vii, 8
 Claritudinis iii, 7. 4
 Clare xiii, 17. xvii, 21. 2
 Clasorum xvii, 21. 1 hominum i, 3. 1
 Clarum xvii, 21. 4 testimonium v, 13. 3

- Classē vii, 13. x, 15. 1 navium x, 6
 Classes i, 11. 2 (ordines) x, 28
 Classibus vii, 13. xvi, 10. 6
 Classici (plur.) vii, 13
 Classicum (adv.) vii, 13
 Classicus vii, 13 scriptor xix, 8. 6
 Classis vii, 13. xviii, 13
 Chasiam vii, 13
 Claudēbant vi, 4
 Claudenda sint infra fatum omnia xiii,
 1. 2
 Claudere xiii, 20. 4
 Clauderet verborum sonus debili numero
 i, 7. 9
 Claudii iii, 3. 1. vi, 16. 4 Q. xv, 1. 1.
 xvii, 2. 1 Quadrigarii ix, 13. 1. xiii,
 28. 1
 Claudis xiii, 22. 3
 Claudio iii, 8. 1. xiii, 14. 3 Asello iii,
 4 Centone xvii, 21. 12
 Claudium ii, 2. 3. xvii, 21. 12 Asellum
 ii, 20. 2. Q. x, 1. 1
 Claudius x, 1. 3 P. x, 6 Quadrigarius
 ii, 19. 2. iii, 7. 4. iii, 8. 1 Q. ix, 13.
 1 Q. Quadrigarius ix, 1. 1
 Clauduntur xii, 13. 9
 Clausa ii, 20. 2
 Clausi erant v, 6. 1
 Clausura xvii, 11. 2
 Claustrum xiv, 6. 2
 Claustris xii, 10. 2
 Claustritum xii, 10. 2
 Clausulus est numerus iv, 7
 Clearchus iv, 11. 5
 Clemens mare ii, 31. 1
 Clementer v, 14. 3
 Clementi gradu et silentio i, 11. 6
 Clementis (gen.) vii, 3. 20
 Clementiam vii, 3. 8
 Clementissime de Ælio scripsit i, 18. 2
 Cleopatram ii, 22. 6
 Clienta i, 11. 9. v, 13. 2
 in Clientela est Antonii i, 16. 1
 Clientem v, 13. 2. xx, 1. 11
 Clientes v, 13. 2. 3
 Clienti v, 13. 3
 Clientibus v, 13. 2
 Clientis xiii, 19. 2
 Climacteras iii, 10. 4
 Clivus xiv, 5
 Cloatius Verus xvi, 13. 1
 Clodiano cui cognomentum fuit xviii,
 4. 2
 Clodii i, 16. 4 P. x, 20. 1
 Clodio P. ii, 7. 5
 Clodium Tuscanum v, 20
 Cludere xii, 14. 2
 Cluentio xvi, 7. 3
 Clunaculus x, 25. 1
 Cluniculus xv, 8
 Clypeum x, 17. 2
 Clypeus xiv, 6. 3
 Cneus Mattius xv, 25
 Coacta (plur.) vi, 2. 3
 Coactam vocem v, 7
 Coactus x, 11. 3. xix, 2. 1
 Coactum xvi, 15 nimis et absurdum i,
 4. 4
 Coacturum x, 15. 1
 Coactus ii, 23. 2. xiii, 1. 4 erat iv, 3
 Coagmentis xvii, 9. 1. xvii, 20. 1
 Coagulatur iii, 10. 3
 Coaguli xvii, 8. 3
 Coagulum in utero conceptum confor-
 matur iii, 16. 8 animi atque amoris
 xii, 1. 7
 Coalescentes xvii, 9. 3
 Coalescere xvii, 8. 3
 Coalitus ait xii, 1. 3
 Coaluisset vii, 7. 1
 Cocio xvi, 7. 4
 Cocionem xvi, 7. 3
 Coegi ii, 17. 3
 Coelestium xiv, 1. 2. 12
 Coeli (gen.) ii, 22. 2. ii, 26. 5. ii, 30. 1.
 2 (plur.) ii, 22. 3. 4. xiii, 29. 2. xiv,
 5 circularum xiv, 1. 4 facies xx, 1.
 7 tumultu xix, 1. 2
 Coelia ii, 26. 5
 Coelianum illud x, 24. 3
 Coelibes ii, 15. 2
 Coelii, M. xvii, 1. 4
 Coelio, M. i, 15. 4. x, 1. 2. xvii, 1. 1.
 2. 4
 Coelium, M. x, 1. 1. xvii, 1. 4
 Coelius, M. i, 15. 3. x, 24. 4. xiv, 5. xvii,
 1. 2 Sabinus iv, 2. 1. vii, 4
 Coelo iii, 10. 1. vi, 6. 1. x, 11. 2. xii,
 5. 10. xiii, 20. 8. xiv, 1. 3. xix, 8. 3
 subjectus iv, 17. 5 sub omni xiii, 20.
 1 servasse de xiii, 15. 1 statua tacta
 est de iv, 5. 1 precipitans xix, 9. 5
 Cælum xix, 8. 1. 2. 5 atrum xix, 1. 1
 liquide serenum ii, 31. 1 enituit xix,
 1. 2 stare pulvere viii, 5
 Cœna xv, 20. 6. xvii, 8. 1 sit cocta x,
 24. 3
 Cœnæ iv, 1. 6. xvii, 8. 1 (gen.) xvii, 21.
 11
 Cœnam ii, 24. 4. xi, 14. xv, 8. xviii,
 2. 1. xviii, 13. 2. xix, 9. 1 dabat
 amicis xix, 9. 1 insumere in ii, 24. 4
 Cœnandi xvii, 8. 1
 Cœnantibus xx, 8. 1
 Cœnarum ii, 24. 5. vii, 16. 1. xv, 8 te-
 nuitas ii, 24. 1
 Cœnas xv, 8
 Cœnassemus xix, 7. 1

- Cœnatus sum ii, 25. 2
 Cœnarent viii, 11
 Cœno (verb.) ii, 25. 2
 Cœnula (nom.) xviii, 13. 1
 Cœnulam vi, 13. 1. xviii, 2. 1
 Cœperant i, 9. 3. ix, 3. 1. xv, 2. 1
 Cœperat i, 7. 9. i, 26. 2. xi, 18. 3. xviii, 10. 1
 Cœperint ii, 12. 3
 Cœperit ii, 6. 9. iii, 2. 1. iii, 13
 Cœpi vii, 17. 2
 Cœpisse i, 15. 7. vii, 1. 1. xv, 4. 1
 Cœpiissent xviii, 1. 6
 Cœpisset iii, 2. 4
 Cœpit ix, 13. 2. xvii, 21. 12
 Cœptabat xv, 2. 1
 Cœpti (plur.) xvii, 21. 8
 Cœpto vii, 3. 9
 Cœptum (part.) vii, 19 est x, 1. 3. xiii, 19. 1. xvi, 10. 1. xvii, 21. 12. xviii, 9. 1 progredi in hostem i, 11. 2
 Cœptus xvii, 2. 8 erat apponi cibus iii, 19
 Cœraret xv, 11
 Cœrato (curato) iv, 2. 1
 Cœruleum ii, 26. 57. ii, 30. 4 mare xviii, 11
 Cœrcebantur x, 8
 Cœrcebat xii, 5. 3. xix, 5
 Cœrcemus x, 4
 Cœrcendas petulantiam i, 15. 2 seditio-
 impares ii, 12. 3
 Cœrcendi xiii, 12. 4
 Cœrcendis xv, 11
 Cœrcendos xx, 1. 9
 Cœrcentur ii, 20. 2
 Cœrceretur ii, 24. 5
 Cœrciti sunt xv, 11
 Cœrcuit intra modum affectiones i, 3. 14
 Cœtibus vii, 3. 2
 Cœtu xv, 20. 2. xviii, 4. 1. xix, 11. 2
 siderum xiv, 1. 1
 Cœtum populi xviii, 7
 Cœtus (acc.) xiv, 1. 4
 Cœundi xix, 3. 3
 Cœundum xvii, 8. 3
 Cogam x, 15. 4
 Cogantur xvii, 8. 3
 Cogat vii, 19. xii, 5. 4. xix, 4
 Cogebant vi, 4
 Cogens xiii, 3. 1
 Cogere xii, 5. 4
 Cogi xii, 5. 4. 10
 Cogit xii, 5. 8. 10
 Cogitabundus ii, 1. 1
 Cogitate vii, 3. 7 cum animis xvi, 1
 Cogitatione xi, 16. 5 animi comprehend-
 vix potest xiv, 1. 10
 Cogitationes x, 17. 1. xiii, 27. 2
 Cogitatis vii, 3. 16
 Cogitur xii, 5. 10
 Cognatæ res ii, 4. 8
 Cognati (plur.) ii, 29. 4. vii, 18. 1
 Cognationem xiii, 9. 2
 Cognationibus xvi, 11. 1
 Cognatis (abl.) v, 13. 2. x, 23. 1
 Cognatos ii, 29. 4. v, 13. 2. xx, 1. 11
 Cognita liquido sit xiv, 2. 4 causa (abl.)
 vii, 19
 Cognitæ vi, 14. 2
 Cogniti (plur.) vii, 8. 1. xii, 1. 3
 Cognitio ii, 4. 1. xvi, 8. 5
 Cognitionem v, 18. 1. xx, 5. 3
 Cognitis vocabulis i, 2. 2
 Cognito iii, 15. 1
 Cognitorisbus i, 17. 1
 Cognith Pr. 6. xvi, 18. 1 jucunda i, 23.
 1 utile xii, 5. 2
 Cognitum est vi, 4
 Cognituros vii, 3. 9
 Cogniturum esse xv, 5. 2
 Cognobiles xx, 5. 2
 Cognobiliorem xx, 5. 3
 Cognomen i, 12. 5. x, 12. 3
 Cognomenti i, 28. 1. ix, 13. 1
 Cognomento i, 5. 1. xiii, 19. 1
 Cognomentum iv, 20. 2. ix, 13. 1. xiii, 19. 2. xv, 31. xvii, 21. 4. 9. 12 in-
 ditum i, 23. 4 Domitio inasano factam
 est xviii, 7 hunc Clodiano fuit xviii, 4. 2
 Cognominati sunt ix, 13. 3
 Cognominatur ii, 22. 2
 Cognoscant ix, 15. 2
 Cognoscebant iv, 4
 Cognoscendi ii, 2. 1
 Cognoscendum xiv, 2. 5
 Cognoscentem xiii, 24. 1
 Cognoscere xi, 17. xv, 6. xvi, 8. 1 lu-
 cubrationunculas istas (legere) Pr. 7
 Cognoscerem xiv, 2. 1
 Cognosceret xiv, 2. 7
 Cognosceretur vii, 11. 1
 Cognosci vi, 11
 Cognoscit ii, 19. 1. iii, 13. xiv, 2. 6
 Cognoveram xix, 1. 2
 Cognoveramus iii, 16. 9
 Cognoverant vii, 8. 3
 Cognovere iii, 7. 3
 Cognoveris xii, 13. 2
 Cognoverit iii, 3. 2. xiii, 16. 2
 Cognovimus xiii, 19. 5
 Cognovisse xiv, 2. 8. xv, 5. 2. xviii, 10. 3
 Cognovissent ix, 15. 2
 Cognovisset xx, 5. 2
 Cogo ii, 17. 3
 Coguntur xvii, 8. 3
 Cohærentia vi, 1. 3. vii, 21. xv, 3. 2

junctis inter se finibus xii, 13. 3
 Cohærentiam vi, 13. 3
 Cohærentes xvii, 9. 3
 Cohærentibus vii, 3. 21
 Cohærentius i, 18. 4
 Cohæsa xv, 16
 Cohibeamus xvii, 8. 2
 Cohibeantur i, 25. 2
 Cohibeatur temeritas i, 15. 2
 Cohibebat xii, 5. 3
 Cohibebatur impetus i, 11. 2
 Cohibenti sese iv, 9. 2
 Cohibentur finibus iv, 9. 6
 Cohiberet ferocientem orationem i, 11. 8
 Cohiberi xii, 28. 2
 Cohibiti oratione xvi, 19. 1
 Cohibitum vii, 14. 2
 Cohors xii, 5. 1
 Cohortatum exercitum eduxit foras xv, 18. 2
 Cohorte ix, 15. 3. xix, 8. 6 Socratica ii, 18. 1
 in Cohortem disciplinarum recepti i, 9. 6
 Cohortes xvi, 4. 4
 Coibant xvii, 9. 3
 Coibatur societas i, 9. 6
 Coicior xvi, 7. 2
 Coirent xvii, 9. 3
 Coit frigore aqua xix, 5.
 Coitu iii, 16. 10. xiv, 1. 8 Venerio xix, 2. 3
 Coitum i, 25. 3
 Colat xii, 2. 4
 Colebamus xviii, 2. 1
 Colebant xiv, 1. 4. xvi, 11. 1. 2
 Colebantur ii, 15. 1
 Colenda vite et arbore xix, 12. 3
 Colendam ii, 21. 3
 Colendam xvii, 5. 1
 Colendi ruris xix, 12. 3 sint xii, 4. 2
 Colendis xx, 1. 11
 Colendo xvii, 10. 1 in sese parcum iii, 2. 4
 Colere fidem ii, 7. 4 rus ii, 7. 4
 Coligatas ii, 17. 3
 Collacrymarunt i, 24. 2
 Collapsa (plur.) ii, 10. 2
 Collata (form.) i, 4. 3 (neut.) ii, 2. 3. xvii, 10. 1
 Collatæ xvi, 4. 3 debitionis i, 4. 4
 Collatio x, 3. 1
 Collatione iii, 10. 6
 Collationes xvii, 2. 9
 Collationis vii, 3. 18
 Collatis signis xv, 9. 1. xv, 18
 Collaudavit ii, 2. 4
 Collectam v, 7. xi, 12. 4
 Collecti sunt xiii, 11. 2
 Collectionibus i, 1. 1

Delph. et Var. Clas.

Collecto xviii, 18. 1
 Collega ii, 16. 1. vii, 19. xiii, 12. 3. xiii, 15. 2. xvi, 8. 3. xviii, 4. 2
 Collegæ vi, 16. 4. vii, 19. xiii, 15. 2
 Collegam vi, 9. xiii, 15. 3. xv, 20
 Collegas xiii, 15. 1
 Collegis ii, 16. 2
 Collegisset xiv, 5
 Collegio xii, 3 pro xi, 3. 2. xv, 27. 1
 Collegit i, 1. 2
 Collegium iv, 6. 3. vi, 7 tribunorum vii, 19
 Colleviisse xvii, 9. 4
 Colliga manus xii, 3
 Colligendas disceptationes Pr. 12
 Colligere ii, 8. 1. vii, 3. 14
 Colligetur xvi, 2 verbis sententia xviii, 7
 Colligi x, 12. 3. xvi, 2
 Colligitis xviii, 7
 Colligitur ii, 7. 3
 Collineas manum et oculos ix, 1. 2
 Collis (colles) iii, 7. 1. xiii, 14. 1
 Collocandis xviii, 8
 Collocaret v, 3. 2
 Collocata (plur.) viii, 14 sunt xi, 12. 1
 Collocutus xii, 5. 2 est xvii, 17. xx, 1. 1
 Colloquens ii, 23. 5
 Colloqui xv, 22. 1
 Colloquia x, 12. 3
 Colloquimur ii, 2. 3
 Colloquio familiari xiii, 2. 1
 Collucentibus lavacris i, 2. 1
 Colluctantem xii, 5. 8
 Collum x, 12. 2. xi, 9. 1
 Colluvione verborum i, 15. 6
 Colo xiii, 24. 2 sectam xx, 1. 3
 Colon xii, 5. 2
 Colonia (abl.) xvi, 13. 1. 2 Chalcidicensi x, 16. 2
 Colonis (plur.) xvi, 13. 3
 in Coloniam Latinam deductum verbum xix, 18. 2
 Coloniarum xvi, 13. 3 jus xvi, 13. 1
 Colonias xvi, 13. 1
 Colonis vii, 3. 16
 Colonum xi, 18. 4
 Colophonium iii, 11. 2
 Color x, 8. 6 spadix ii, 26. 1 vetustatis xii, 4. 2
 Coloratore (comœdia) vii, 9. 1
 Colore i, 26. 3. ii, 26. 3. 4. iii, 9. 2
 aquilo' at xiii, 29. 2 motus est xix, 1. 6
 Colorem iii, 9. 4. xvii, 8. 3
 Colores xvii, 15 simplices ii, 26. 1 mutaret xv, 9. 2
 Coloribus (abl.) ii, 26. 1. 2 verborum xiv, 4. 1
 Coloris ii, 26. 3. 7 habitu xiii, 29. 2
 turbatione xix, 1. 2

Ind. A. Gel.

G

- Colorum ii, 26. 1 concinnitates ii, 26. 1
 discrimina ii, 26. 1 facies ii, 26. 1
 Coluit fidem xx, 1. 11
 Columbae x, 12. 1. 4
 Columbulatim xx, 9
 Columina xix, 14. 1
 Colunt ii, 22. 5. 7 vitam xx, 10. 3 (habitant) ix, 4. 3
 Comae ii, 26. 3
 Comanti juba ii, 9. 2
 Comae arborum xix, 12. 4
 Comedendi xix, 2. 3
 Comendae linguae et orationis i, 9. 5
 Comes xiv, 1. 2. xvii, 14
 Comessationem i, 9. 5
 Comestorem iv, 14
 Comesse xv, 8
 Comice xiii, 22. 4. 5
 Comici iv, 16. 1
 Comicis ii, 23. 1 Latinis xv, 24
 Comico xv, 24
 Comitorum xiii, 24. 3
 Cominium xvii, 2. 6
 Cominius xvii, 2. 8
 Comis cervicem v, 14. 2 (adj.) xiii, 4
 Comit caput x, 16. 4
 Comitas xii, 4. 1. xiii, 4
 Comitata iv, 18. 2
 Comitata xii, 4. 1 sermonis et gratia ii, 22. 7
 Comiter ii, 2. 3. ix, 3. 1. xii, 4. 2. xiii, 4. xix, 7. 1
 Comites xii, 5. 1
 Comitula v, 19. 1. xv, 27. 3 calata xv, 27. 1 curata xv, 27. 3 habebat vi, 9
 Comitalem (morbum) xix, 2. 3
 Comitialis (morbus) xvii, 15. 2
 Comitiatam xiii, 15. 4
 Comitibus xv, 1. 1
 Comitibus vii, 9. 2. xiii, 15. 1. xv, 27. 1 tributa xiii, 15. 3
 Comitio i, 22. 1. iv, 5. 1. xi, 1. 5. xvii, 8. 3
 Comitiorum v, 19. 2
 Comitium xx, 1. 3 ad praetorem producebantur in xx, 1. 13
 Commeabat vi, 10. 2
 Commeare xvii, 11. 2
 Commeatu xvii, 2. 3
 Commeminerat xvii, 2. 5
 Commeminerit xiv, 3. 1
 Commemini ii, 26. 5. ii, 26. 4. xvi, 10. 2
 Commeminimus x, 15. 1. xi, 2. 2
 Commeminuit xiv, 2. 8
 Commemorari xii, 2. 5
 Commemoratione x, 3. 4
 Commendat vii, 3. 20
 Commendatissimae (plur.) xvii, 14. 1
 Commendatum esset vii, 15
 Commendavit ii, 13 memorie iv, 11. 1
 Commenta x, 12. 3
 Commentandi Pr. 12
 Commentando Pr. 10
 Commentari i, 9. 2
 Commentaria ii, 6. 1. xi, 15. 3
 Commentariis Pr. 3. 6. 7. 11. i, 12. 5. i, 21. 1. i, 24. 1. i, 26. 1. iii, 9. 1. iii, 18. 1. vii, 2. 1. xiv, 2. 1. xvi, 6. 3. xvii, 9. 2. xvii, 13. 2. xviii, 4. 4. xviii, 6. 4. xix, 14. 1. xx, 2. xx, 10. 3 grammaticis iii, 12. x, 4
 Commentario Pr. 13. ii, 16. 3. xii, 14. 3. xiii, 22. 7. xv, 17. xvii, 21. 2. xviii, 9. 2. xx, 8. 2 indicium i, 23. 1
 Commentariorum Pr. 12. ii, 24. 2. vi, 14. 3. xiii, 26. xvii, 7. 1
 Commentarios xiv, 2. 3 eorum, verum xx, 5. 1
 Commentarium i, 21. 2. xiv, 7. 1. xvi, 3. 1
 Commentatione xiv, 5
 Commentationes Pr. 3. xix, 14. 1 animi x, 17. 1
 Commentationibus i, 2. 3
 Commentationum xv, 20. 2
 Commentatus iii, 16. 4
 Commenti xvii, 9. 3
 Commenticia xii, 10. 1
 Commenticia res dicere iii, 19
 Commenticii ii, 22. 6
 Commenticiis xv, 22. 1 fratribus xii, 1. 2
 Commenticio vii, 18. 2
 Commenticium xii, 14. 3
 Commentos esse xiv, 1. 2
 Commentum esse x, 12. 4
 Commentus ii, 29. 1. vi, 18. 1
 Commeritis fidem sedulitatis et veritatis i, 6. 4
 Commercio xx, 1. 11
 Commigrasset xix, 12. 3
 Commiscitur avi, 9. 5
 Committit iii, 3. 3
 Commisus xv, 2. 4
 Commiserantia murmura dolorem v, 14. 5
 Commisereatur interitum ejus vii, 5
 Commisericordiam esse xvi, 19. 2
 Commisso vii, 22
 Commisum erit xx, 1. 6 fidei v, 19. 2 a me nihil i, 3. 1
 Commistus ii, 10. 1
 Committas (compara) ii, 23. 1
 Committes x, 8. 2
 Committit xvii, 6. 1 se ei nemo i, 15. 3
 Committitur xix, 13. 3
 Commituntur v, 19. 1
 Commode (plur.) xi, 10. 1

- Commodode vii, 7. 2. ix, 2. 6. xvi, 12. 1.
 xviii, 12. 1. xix, 5 vivere i, 6. 1
 Commodi (gen.) iii, 8. 2 (plur.) xvi,
 13. 2
 Commodiorem uxorem i, 17. 2
 Commodus xii, 5. 6
 Commodissime facies ii, 5 aptissimeque
 transposuit i, 3. 4
 Commentatus est iii, 16. 4
 Commodius vii, 3. 21. xvi, 14 egi i,
 13. 1
 Commodum (subst.) ii, 22. 7 (adv.) ii,
 2. 1
 Commodus xii, 4. 4
 Commemito xvii, 11. 2
 Commolitus originem vocabuli iii, 19. 1
 Commonebat xiv, 1. 13
 Commonefecit vii, 3. 20
 Commociti xiv, 2. 1
 Commorari xv, 6. 3
 Commorientes iii, 3. 5
 Commotas ii, 20. 2
 Commoti iii, 8. 2
 Commotior xiii, 20. 4
 Commoto xviii, 3. 1
 Commotus xiv, 5
 Commovere x, 3. 5
 Commovendos ix, 3. 1
 Commovere v, 18. 3
 Commulcere vii, 3. 4
 Commune xv, 25
 Communem xiii, 11. 3. xiii, 20. 10. xv,
 7. 3. xvii, 14. 1
 Communes xix, 2. 1. 2 loci ii, 25. 2
 Comuni ii, 1. 2. ii, 6. 7. ii, 12. 1. ii,
 19. 1. xiv, 1. 3. xvii, 3. 2 negotio i,
 3. 2 pervulgatoque vitæ usu i, 6. 3
 Communia vii, 3. 10. xii, 9. 1. xv, 13.
 1. xx, 5. 2 verba xv, 13. 3
 Communis ii, 28. 1 sermonibus i,
 10. 1
 Communicare ix, 12. 5
 Communicationem vii, 3. 6
 Communicationes xvii, 2. 9
 Communio v, 19. 2
 Communis vii, 3. 9. xiv, 2. 5. xx,
 1. 11
 Communitas voluntatum inter amicos i,
 3. 5
 Communiter ii, 19. 2
 Communium vi, 15
 Commurmuratio xi, 7. 4
 Commutando xvii, 9. 1
 Commutata xv, 20. 1
 Commutationes xvii, 2. 9
 Commutationum xvii, 12. 2
 Comœdia (nom.) i, 24. 2 (abl.) i, 7. 2.
 ii, 23. 1. 7. iii, 3. 4. iii, 16. 1. xviii,
 12. 1. xix, 13. 2
 Comœdiæ (gen.) i, 22. 9 (dat.) iii, 8. 4
 (plur.) iii, 3. 6
 Comœdiani iii, 16. 2
 Comœdiarum iii, 3. 6. xvii, 4 poeta iii,
 15. 1
 Comœdias ii, 23. 1. iii, 3. 1 fecerunt
 xv, 24 lectitamus ii, 23. 1
 Comœdiis iii, 3. 1. 5. xiii, 11. 4
 Comœdos xx, 4
 Compagem mundi vi, 1. 3
 Compar vi, 11. xiv, 3. 4
 de Comparanda sapientia xiii, 6. 1
 Comparandam xi, 18. 6
 Comparandis xv, 4. 1
 Comparavit xii, 2. 5
 Comparata (plur.) xiii, 24. 12
 Comparatione i, 4. 3
 Comparative v, 21. 4
 Comparativo v, 21. 3
 Comparativum v, 21. 3
 Comparatum iv, 1. 7
 Comparatus in eum atque immisus iv,
 18. 2
 Comparaverat v, 5
 Comparebant xiv, 7. 1
 Compari xvii, 9. 3
 Comparo ii, 22. 9
 Comparuisse iii, 10. 6
 Compavescit anime i, 23. 3
 Compedibus xi, 18. 7. xx, 1. 12
 Compellaret xvii, 6. 1
 Compellat xii, 4. 4
 Compellatio xiii, 24. 9
 Compellatione vii, 3. 19
 Compellationibus i, 5. 1
 Compellatus fuerat xix, 1. 4 est cog-
 nomento saltatriculæ Hortensius i, 5. 3
 Compellaverit verbis adolescentem i,
 10. 1
 Compendii xvii, 5. 3
 Compendio Pr. 5. ii, 27. 2
 Compensatur ii, 17. 3 damnum honesta-
 tis i, 3. 10
 Comperendinationibus xiv, 2. 1
 Comperi i, 15. 7. iii, 16. 5. v, 12. 1.
 xiii, 20. 1. xvii, 15. 1
 Comperiantur xix, 8. 1
 Comperimus iii, 4
 Comperior iii, 3. 1
 Comperissent xvii, 21. 11
 Comperta sit xiv, 2. 4 (abl.) viii, 4
 (plur.) iv, 11. 1 sibi i, 2. 2
 Compertæ (plur.) iv, 5. 1
 Compertam ix, 7
 Compertas xvi, 3. 4
 Comperte dicebat i, 22. 4
 Comperti sunt vii, 8. 1
 Compertius memoris tradiderunt i, 11. 7
 Comperto quamobrem i, 13. 4

- Compertam ii, 28. 1 case et creditam ix, 4. 3
 Competens cum sententia xix, 18. 2
 Competentiam xiv, 1. 10 membrorum inter se i, 1. 2
 Competitores iv, 8. 1. xii, 12
 Compingerem xi, 16. 2
 Compingeret vi, 1. 4
 Compilari iv, 8. 3
 Compitalia (festa) x, 24. 2
 Compitalibus xvi, 7. 2. xvi, 19. 1
 Compitis i, 22. 1
 Complacere xvi, 9. 1
 Complacere vii, 3. 4
 Complacitum i, 21. 2 est xviii, 3. 1
 Complangat (imp.) iii, 14. 5
 Complectitur i, 7. 7
 Complenda (plur.) xiii, 5. 1
 Complendor xviii, 1. 2
 Complentur xvi, 3. 1
 Compleverat xix, 1. 1
 Complexiva particula x, 29. 1
 Complexus i, 7. 9
 Complexus hominem xii, 1. 1
 Complicabant xvii, 9. 3
 Complorentibus xix, 1. 1
 Complorentio x, 3. 3
 Complorentionem x, 3. 5
 Complorentiones xii, 5. 3
 Comploret vii, 5
 Complures i, 2. 1. v, 14. 2. vi, 9. 2. xiii, 19. 2. xviii, 5. 1. xviii, 12. 2. xix, 10. 1
 Compluria v, 21. 1. 2. 4. xviii, 6. 1
 Compluribus i, 7. 2. xiii, 24. 7. xiii, 30. 2. v, 21. 4
 Compluries v, 21. 1. 4. 5. vii, 3. 2. xvii, 2. 8
 Complurima (plur.) xi, 1. 1
 Compluris (acc. plur.) iii, 12. iii, 16. 7. xiii, 9. 1
 Complurium ii, 13. xiv, 3. 1. xvi, 10. 1
 Compluscula vii, 11. 2
 Complusculum xvii, 2. 6
 Complusculi Pr. 7. ii, 21. 1. xviii, 13. 1 alii ii, 18. 1
 Componas ii, 23. 1
 Componendi negotii xiv, 2. 5
 Componentes levia pro gravibus xviii, 4. 4
 Componere bellum vii, 3. 1
 Componeremus xvii, 21. 1
 Componeret librum de i, 3. 4
 Componimus xvii, 13. 1
 Componuntur v, 18. 2
 Composita vi, 12. xv, 3. 1 disciplina est xiv, 1. 7 lepide verba i, 17. 2
 Compositus (plur.) xx, 1. 2
 Compositam xvii, 13. 2. xvii, 20. 2
 Compositas xv, 22. 1
 Composite xi, 8. 1 indutus i, 5. 1
 Compositi vocabuli xv, 15
 Compositionis x, 24. 4
 ex Composito x, 20. 3 ad pugnandum vii, 3. 12 vocabulo iii, 19
 Compositos iii, 4
 Compositum i, 7. 9. vi, 12. xvi, 5. 2 est vii, 11. 3. xvii, 10. 2 arte capillum iii, 5 vocabulum x, 5
 Compositura v, 20
 Composuerunt ii, 6. 1. xi, 1. 1
 Composuisset lignum v, 3. 2
 Composuit ii, 8. 1. ii, 17. 1. v, 3. 3. vii, 16. xiii, 9. 1. xiv, 3. 3. xv, 20. 4. xv, 28. 1. xvi, 6. 3. xvii, 6. 1. xvii, 19. 1. xviii, 6. 1 commentarios ad duodecim tabulas i, 12. 5 librum i, 8. 1 ludens xix, 7. 3
 Comprecationes xiii, 22. 1
 Comprehdant iii, 10. 2
 Comprehdenda i, 1. 1
 Comprehdere xviii, 10. 1
 Comprehdenderetur communi vitæ usu i, 6. 3
 Comprehendi xi, 5. 2. 4. xiv, 1. 3. 9
 Comprehdendisset xiii, 24. 5
 Comprehdit vii, 16. 1
 Comprehditur v, 14. 1
 Comprehdunt xi, 5. 4. xiii, 28. 2
 Comprehsa xvi, 1 est sententia legum xx, 1. 2 mensura (abl.) i, 1. 2
 Comprehsensum v, 3. 2
 Comprehsensurus xvii, 12. 2
 Comprehdere xiii, 30. 2
 Comprehsa (plur.) xiv, 1. 13
 Compressa iii, 2. 5
 Compressæ puellæ iii, 16. 7
 Compresserat (mulierem) iii, 16. 1
 CompreSSIONE xvi, 3. 2
 CompressiUS querit i, 23. 2
 Comprimuntur xii, 10. 1
 Compröbantibus xiii, 30. 2
 Compröbasse xiv, 3. 3
 Compröbata (plur.) xiv, 2. 4
 Compröbato ix, 1. 2
 Comprögnantes xii, 5. 2. xiv, 5
 Compulerit xv, 2. 3
 Compulsi xi, 8. 2
 Compungit xvii, 9. 5
 Comte vii, 2. 20
 Comtius vii, 3. 21
 Conabamur xvii, 2. 1
 Conabimur xiv, 2. 7
 Conantur xiv, 5. 1
 Conati sunt iv, 15. 1. xv, 1. 3 essent v, 18. 2

- Coatur xi, 11
 Conatus est ii, 23. 5. x, 26. 1. xv, 1. 3.
     xv, 16 sit vii, 3. 14
 Concedas vi, 16. 5
 Concedat vii, 3. 18
 Concedatur castris i, 25. 1
 Concedebat xviii, 1. 2
 Concedere ii, 16. 2. xii, 6
 Concederem Athenas xix, 8. 1
 Concedi x, 16. 2. xviii, 13. 2
 Concedunt xvii, 3. 2
 Conclaret xv, 2. 2
 Conclavit xi, 9. 2
 Concentu tibiaram i, 11. 5
 Concentum literarum vii, 20. 3
 Conceperit iii, 16. 1
 Concepisset iii, 16. 5
 Concepit verba xi, 1. 3
 Concepta x, 20. 1. xiv, 1. 3 fuerint x,
     24. 2 verba ita erant iv, 20. 1
 Conceptaculum sanguinis xviii, 10. 4
     spiritus naturalis xviii, 10. 4
 Conceptarum sententiarum i, 15. 2
 Concepti iii, 10. 3. vii, 1. 1. xii, 1. 2
     furti xi, 18. 4
 Conceptione xi, 13. 4
 Conceptis verbis vii, 11. 3 jurare ii,
     24. 1
 Conceptum iii, 16. 8 in hæc verba jus-
     jurandum xvi, 4. 1
 Concrepuit iv, 18. 3
 Concessa sunt xv, 26
 Concesseram in villam xviii, 10. 1
 Concesseramus Neapolim ix, 16. 1 rus
     xix, 5
 Concesserant Roma in Græciam i, 2. 1
 Concesserat in sementes tempestiviores
     ii, 29. 2
 Concessero xix, 8. 3
 Concesserunt ad xiii, 5. 3 omnes in sen-
     tentiam xiii, 13. 2
 Concessi in solitudines v, 14. 4
 Concessis xv, 26
 Concessisset xvii, 10. 1 (Tarentum) xiii,
     8. 2
 Concessit ii, 24. 2
 Concesso iii, 8. 1
 Concessu ix, 13. 3
 Concessum est xiii, 24. 13. xvi, 13. 2
     Rhetori uti falsis i, 6. 3 hoc vetustati
     i, 16. 2
 Concha purpura xx, 9
 Conciderentur i, 7. 5
 Concidit v, 2. xv, 6
 Concilia ii, 23. 4
 Conciliabula i, 7. 4
 Conciliandas xvii, 2. 1
 Conciliandos vii, 3. 9. xv, 22. 1
 Conciliant vii, 3. 10
 Conciliare vii, 3. 4
 Conciliari concordia possit ii, 12. 3
 Conciliatrice (comœdia) vii, 9. 2
 Conciliatus xii, 5. 8
 Concilio (abl.) ii, 6. 7
 Concilium xv, 27. 1 edicere xv, 27. 2
 Concinentes i, 11. 4
 Concinnasset iii, 17
 Concinnitas vi, 12
 Concinnitatem i, 4. 4 figurarum i, 16. 2
 Concinnitates Pr. 4 colorum ii, 26. 1
 Concinniter xviii, 2. 2
 Concio xviii, 7 universa iv, 18. 2
 Concionanti i, 11. 7
 Concionaretur i, 11. 9
 Concionatoria fistula (abl.) i, 11. 1
 Concionatoris tibiis (gen.) i, 11. 6
 Concione i, 12. 3. iiii, 13. vi, 11. xv,
     27. 1
 Concionem xiii, 15. 4. xviii, 7 habere
     xiii, 15. 4
 Conciones ix, 3. 1. xviii, 3. 1. xviii, 7
 Concionibus vii, 3. 1
 Concipere iv, 2. 4 ferias x, 24. 2
 Conciperetur xiv, 1. 8
 Concipiebatur xvi, 4. 3
 Concitum x, 12. 4
 Conciliat ix, 13. 2
 Conclave vi, 9. 2
 Concludebat xiv, 1. 14
 Concludenda (abl.) xi, 13. 4
 Concludi ii, 7. 5. xvi, 2
 Concludunt ii, 7. 2
 Conclusio ii, 7. 3
 Conclusionem ii, 8. 2
 Conclussisset xviii, 13. 2
 Concordia ii, 2. 4. ii, 12. 3 in anniten-
     da ii, 12. 4
 Concordiam ii, 12. 4
 Concreatur xix, 5
 Concrepuit ii, 17. 1
 Concreceret xix, 5
 Concrescit xvii, 8. 3
 Concreta gelu (plur.) xix, 7. 3
 Concretionem xii, 1. 7
 Concretam xix, 5
 Concretus ii, 26. 4 ex sanguine xii, 1. 3
 Concubii ix, 10. 2
 Concubitu iv, 16. 3
 Concubitum ix, 10. 1
 Concupivit iii, 1. 1
 Concurrentis (concurrentes) iii, 13
 Concurrere xv, 4. 2
 Concuriones xiv, 1. 11
 Concursus populi xviii, 2
 Concussum xvii, 8. 2
 Condaliū iii, 8. 5

- Condecere xiv, 4. 1.
 Condemnabat iv, 4
 Condemnandum (gen.) i, 3. 2
 Condemnandus sit furti xi, 18. 8
 Condemnari i, 3. 2
 Condemnasse xiv, 3. 8
 Condemnatum furti xi, 18. 4
 Condemnatur x, 23. 2
 Condemnes xiv, 3. 7
 Condemnetis xix, 9. 4
 Condemns xiii, 14. 3
 Conderetur data signataque pecunia ii, 10. 2
 Condicenda vi, 2. 2
 Conducunt in diem tertiam x, 24. 4
 Conductum (subst.) xx, 1. 15
 Conductus dies xvi, 4. 3
 Condiderunt x, 16. 1 memorias xi, 18. 6
 Condidit v, 2. xviii, 2. 3. xix, 14. 1
 Condigne xiv, 4. 1 locutum i, 6. 3
 Condignum iii, 7. 1
 Conditæ urbis iv, 3. xvii, 21. 9
 ante Conditam Romam xvii, 21. 2 post
 iv, 3. xvii, 21. 1. xx, 1. 2
 Conditæ in sacrarium libri i, 19. 2
 Conditio xvi, 13. 3
 Conditione xvi, 13. 1
 Conditionibus gratiosis ac molibus iv, 18. 1
 Conditionis vii, 4
 Conditores sectæ Stoicæ xix, 1. 4
 Conditum x, 16. 1
 Condonare xiv, 1. 13
 Condonarunt xii, 13. 9
 Condonasset vi, 7
 Conducat i, 15. 3
 Conducebant ad rerum notitiam xx, 5. 1
 Conducenter xvi, 12. 1
 Conducentia xiii, 21. 2
 Conducentibus xii, 8. 1
 Conducentium xiii, 10. 2
 Conducere xv, 12
 Conduci frustra panis ut loquatur i, 15. 4
 Conductus mercede vii, 17. 6
 Conducunt iv, 7. 4. vii, 3. 8
 Conduxerat (fundum) xi, 18. 4
 Conduxi librum xviii, 5. 4
 Conduxisset xv, 4. 1
 Conexus ii, 17. 3
 Confabricatus iii, 19
 Confabulemur xiii, 11. 3
 Confecerit ix, 14. 2
 Confecit iv, 17. 3
 Confectam xi, 13. 4
 Confectione xvii, 16
 Confectis iii, 15. 3
 Confecto iii, 16. 7 fugitivorum bello v, 6. 6
 Confectum bellum xv, 5. 3
 Confectus vi, 17
 Conferam subiciva tempora ad colligendas Pr. 13
 Conferas ii, 23. 1
 Conferebant in suam sententiam xvii, 1. 6
 Conferebat xv, 22. 1
 Conferens xx, 10. 4
 Conferri v, 5
 Confert x, 12. 1
 Conferta ii, 26. 5
 Confertur cum ix, 9. 6
 Confessi essent de perfidia iv, 5. 1 xix, 1. 12
 Confessio xv, 13. 4 culpas vii, 3. 10
 Confessione i, 6. 4
 Confessionem vii, 3. 6
 Confessum xii, 7. 2
 Confessus de molestia i, 6. 4
 Confestum vii, 11. 2
 Conficere vii, 3. 16
 Conficeret iii, 10. 2
 Conficeretur iv, 1. 8
 Confici iii, 10. 3
 Conficiendam xviii, 1. 3
 Conficitur xv, 26
 Conficiuntur iii, 10. 5
 Confidentem xvii, 19. 2 hominem v, 21. 3
 Confidenter vii, 3. 3
 Confidentia xvii, 2. 5
 Confidentiam i, 19. 2. xvi, 6. 1
 Confidentius x, 26. 4
 Confoto xvi, 16
 Configurat xii, 1. 7
 Confinitio vii, 14. 1
 Confinis vii, 21
 Confinitima virtutem officia i, 2. 3
 Confirmamus xvii, 13. 1
 Confirmandæ (dat.) xx, 1. 11
 Confirmandum ii, 8. xvii, 5. 2
 Confirmare vii, 1. 3
 Confirmari xviii, 6. 2
 Confirmat i, 21. 1. v, 14. 1
 Confirmaverit vi, 2. 1
 Confirmavit xiv, 7. 3
 Confusus ix, 13. 3
 Confiteare xiii, 12. 4
 Confitebatur xii, 7. 1
 Confitendum de male xii, 6. 4
 Confitentem xii, 7. 1
 Confiteor xv, 13. 4
 Confiteri xii, 12 de incommodis i, 6. 2
 Confiteris xiii, 4
 Confitetur vii, 3. 10
 Conflaccescunt ii, 30. 1
 Conflatum est xv, 4. 3
 Conflictata essem x, 6
 Conflictati sunt xii, 8. 2
 Conflictatio xv, 18. 2

- Conflictatus est xvii, 21. 10
 Conflictione vi, 3
 Conflictu vi, 2. 3
 Confixerunt xv, 18. 1
 Confluentis x, 6
 Conflare xvii, 11. 1
 Conformaret xvii, 10. 1
 Conformata xiii, 9. 3
 Conformatur iii, 16. 8
 Confudit x, 16. 5
 Confundit xvii, 10. 5
 Confunditur xiv, 1. 9. xvii, 8. 2
 Confusa xiii, 30. 2
 Confusaneam doctrinam Pr. 4
 Confusarum iii, 9. 1 questionum Pr. 4
 Confuse xiv, 2. 6
 Confusi (gen.) xviii, 10. 4
 Confusis xi, 5. 1. xviii, 15
 Confuso x, 12. 3. x, 20. 3
 Confusantur xiv, 1. 14
 Confutare vii, 3. 4
 Confutatus v, 10. 4
 Confutavit luxuriantem gulam vii, 16. 1
 Confutet secundas res vii, 3. 5
 Congelascant xvii, 8. 1. 2
 Congelascere xvii, 8. 2
 Congeries alta ii, 6. 9
 Congerit iii, 10. 6
 Congerminat xx, 8. 2
 Congessit xvii, 10. 5
 Congio xviii, 1. 4. 5
 Congioe xviii, 1. 4. 5
 Conglobatur iii, 10. 3
 Congratulatus xii, 1. 1
 Congredi ix, 11. 2
 in Congrediendis hostibus i, 11. 2
 Congrediendum xv, 2. 4
 Congrediens xv, 6. 3
 Congredientes xii, 5. 2
 Congrediuntur ix, 11. 2
 Congressibus praeiorum i, 11. 6
 Congressio ix, 13. 3
 Congressurus sit xv, 6
 Congruens xvi, 18. 2 est xvii, 8. 3
 Congruentem xiv, 6. 4
 Congruentia vi, 2. 4
 Congruentis iii, 3. 1
 Congruere ii, 6. 1. vii, 17. 4. xix, 1. 4
 Congrueret i, 15. 7
 Congruit vii, 17. 2. vii, 16. 6. ix, 9. 6. x, 1. 4. xiv, 1. 3
 Conjectabamus vi, 18. 1
 Conjectanea (plur.) Pr. 4
 Conjectaneis ii, 24. 1. xiv, 7. 5. xx, 2
 Conjectaneorum vi, 5. 1. xiv, 8
 Conjectare ii, 10. 2. xi, 1. 2. xiii, 19. 1. xvii, 8. 3 ex quo est vi, 6. 3
 Conjectari xiv, 1. 3
 Conjectat v, 7
 Conjectatione i, 9. 1. xiv, 1. 13
 Conjectatoria xiv, 8. 1
 Conjectatur ii, 30. 2
 Conjectaverit xviii, 6. 2 in carcerem vii, 19
 Conjecti vii, 19
 Conjectis v, 2
 Conjectura xvii, 21. 3
 Conjecturas xii, 6
 Conjectus in vincula iii, 3. 7
 Conjice iv, 17. 2
 Conjicere iv, 17. 1
 Conjicienda (plur.) xiii, 30. 1
 Conjiciendae causas gratia ad iudices venissent v, 10. 2
 Conjugem xiii, 22. 4
 Conjugii ix, 10. 1
 Conjugio xv, 13. 4
 Conjugis ix, 10. 1. xiii, 22. 5
 Conjunctus ii, 4. 3
 Conjuncte v, 12. 1. vii, 10. xvi, 8. 3
 Conjuncti sunt xii, 8. 2. xiii, 3. 1
 Conjunctio connexiva x, 29. 1
 Conjunctionem xvii, 13. 1
 Conjunctionis xiii, 3. 1
 Conjunctis xv, 4. 3
 Conjuncto xvi, 8. 3
 Conjunctionem v, 16. xvi, 8. 3
 Conjungendi xvii, 13. 2
 Conjungit x, 29. 1
 Conjuratio Catalinae v, 6. 4
 Conjuravisti vii, 11. 3
 Conjux ii, 18. 1. 2
 Conjectaneorum iv, 14. 1
 Connectere xvii, 13. 1
 Connectit x, 29. 1
 Connexa vi, 2. 3
 Connexiva x, 29. 1
 Connexum i, 25. 3. xvi, 8. 3
 Connexus x, 10
 Conniveat xii, 5. 10
 Connivens xiii, 27. 2
 Connivent xvi, 3. 1
 Conniventia xvii, 11. 2
 Connivere ii, 2. 3. vi, 4
 Connixi sunt vii, 3. 1
 Connixus erat xv, 16
 in Connubium data xiii, 22. 6
 Conor xix, 9. 5
 Conqueritur x, 3. 1. xi, 18. 7
 Conquestio xii, 9
 Conquestus est cum amico xviii, 9
 Conquirendae (gen.) xx, 1. 12
 Conquirendo xvii, 10. 6
 Conquirere x, 25. 1
 Conquirunt vii, 16. 1
 Conquisita (plur.) xvi, 12. 1
 Conquisite ad modum scripsit iii, 10. 6

- Conquisitis ix, 14. 3
 Conquisitus vi, 17
 Conquisiverant doctrinam Pr. 4
 Conquisivi xiv, 2. 1
 Conquisivit vii, 3. 17
 Consarcinantis verba tragici tumoris ii, 23. 9
 Consarcinatum xiii, 24. 9
 Consenderetur ii, 10. 1
 Consendimus xii, 5. 12
 Conscientiam affecerit v, 1. 2
 Consocio xvii, 9. 3
 Consocio xvii, 2. 4
 Consciverint vii, 18. 3
 Conscivit x, 17 sibi necem xiii, 19. 1
 Consacium vii, 17. 1 culpas suas vii, 17. 4
 Conscripisse i, 26. 2. iii, 10. 6
 Conscriptit ii, 13. vi, 2. 6. xix, 8. 2. xx, 1. 4
 Conscriptas xvii, 21. 6
 Consecratis ii, 10. 2
 Consecraretur xii, 1. 6
 Consecuta iii, 2. 1 est vi, 1. 4
 Consecutus sunt xvii, 5. 1
 Consecutus est iii, 2. 1
 Concederamus v, 4
 Consenesceas xvi, 8. 5
 Consenescent xix, 12. 4
 Consensu iii, 3. 1. xv, 17. xviii, 3. 2 tacito xii, 13. 2. xx, 10. 4
 Consentiretur xiv, 7. 4
 Consentitur x, 7 super ætate non iii, 11. 1
 Consequaris quod vis i, 10. 2
 Consequens i, 1. 2. vi, 2. 4 fuerat dicere i, 4. 4
 Consequentia (subst.) vi, 2. 3
 Consequentia vi, 2. 1
 Consequentiam xii, 5. 9
 Consequerantur manus ix, 11. 2
 ad Conserendam manum xx, 10. 4
 Conserens labra labris xx, 9
 Conserere manum xx, 10. 3
 Consererent manum xx, 10. 4
 Conservandæ x, 18. 1. xii, 5. 6
 Conservandi amici causa i, 3. 7
 Conservata ii, 6. 4
 Conservatione vi, 14. 1
 Conservator verborum i, 7. 8
 Conservatum vii, 3. 2 iri vii, 3. 18
 Consermonabatur xvii, 2. 7
 Consorta (nom. sing.) ii, 6. 8
 Conserunt manum xx, 10. 3
 Consensu xvi, 10. 1
 Considerabam xi, 3. 1. xiv, 11. 3
 Considerabamus ii, 21. 1
 Considerandæ vii, 7. 1
 Considerandum an i, 3. 1. ii, 22. 8. xiv, 4. 2 ponemus ad xii, 2. 2
 Considerant iv, 7
 Considerare xv, 12
 Consideraremus xi, 13. 3
 Considerasset vi, 6. 2
 Considerat vi, 1. 3
 Considerata (sing.) ii, 12. 1. ix, 15. 3
 Considerate ii, 23. 1. ix, 9. 1. xix, 12. 2
 Consideratio xiii, 28. 3
 Consideratius xvii, 5. 1
 Consideratores xi, 5. 1
 Consideremus ii, 23. 9. xvii, 1. 1. xvii, 8. 2
 Considerent Pr. 8 (consido) iii, 18. 1
 Consideres xv, 31. xx, 1. 7
 Consignantius dixerunt i, 25. 2
 Designare xiv, 2. 6
 Designatissime factus versus i, 15. 4
 Consilioscit xii, 1. 7
 Consiliarius hominibus xviii, 3. 1
 Consilia i, 13. 2. xiii, 27. 2. xvii, 9. 2 capienda sunt xiv, 2. 1 facere xvii, 2. 9
 Consilii i, 7. 9. vi, 2. 1
 Consiliis vii, 3. 10
 Consilio ii, 19. 1. iii, 8. 2. v, 16. ix, 14. 6. xii, 4. 2. xvii, 1. 2. xvii, 5. 2. de Ciceronis x, 1. 1 usus auri xiii, 20. 2 eo ne xx, 1. 14 eo ut vi, 4
 Consiliorum i, 3. 6. vi, 2. 4. vi, 10
 Consiliosus iv, 9. 6
 Consilium i, 3. 1. 7. iii, 7. 2. iii, 10. 6. iv, 9. 5. vi, 1. 3. xiv, 2. 3. xvi, 19. 2. xvii, 1. 2. xvii, 14. 2. xvii, 21. 3 cepisset vii, 3. 12 da xix, 9. 6 iudicium (cœtum) i, 5. 3 publicum expargarent vii, 3. 2 cui esset hortari populum i, 6. 2 non fuit vertere x, 22. 2 lepidi et festivi mendacii capit i, 23. 2
 Consiluisse v, 1. 3
 Consimile esse atque est Protagorion il-lud v, 11. 1
 Consimilia vi, 11. vii, 3. 16. xiv, 1. 11
 Consimilibus ii, 17. 3. xi, 15. 4
 Consimiliter vi, 16. 5. vii, 11. 3. xiii, 20. 4. xvii, 9. 3
 Consimilium vi, 13. 2. xiv, 3. 4
 Consiperent vii, 3. 4
 Consistebant xvi, 5. 3
 Consistendæ causæ gratia v, 10. 2
 Consistentia (plur.) xx, 1. 1
 Consistere vi, 1. 1. xiii, 11. 1. xx, 1. 5 ex genere et differentia iv, 1. 4 uno statu xx, 1. 7
 Consistit in i, 3. 10
 Consistunt ix, 11. 2. xiii, 27. 2
 Consobrinis (comœdia) xv, 13. 1
 Consociat xii, 1. 7
 Consolabile xvi, 19. 3

Consolaris xv, 13. 1
 Consolor xv, 13. 1 te xv, 13. 1. 2 (passive) abs te xv, 13. 2
 Consonantia (abl.) vii, 20. 1. xiii, 20. 3
 Consonantia vim capit iv, 17. 3
 Consopita xvi, 10. 3
 Consortium i, 9. 6
 Conspectus vii, 8. 1
 in Conspectu longinquo distantem hostem i, 11. 6
 Conspectum iii, 1. 1. vi, 8. xvii, 21. 1
 Conspectus pecuniæ xix, 10. 1
 Conspexeris xiv, 1. 5
 Conspepinus xvi, 10. 4
 Conspicatus xiv, 5
 Conspicere xv, 18
 Conspicimus xv, 1. 1. xix, 1. 2
 Conspectiuntur xiv, 1. 6. xvi, 18. 1
 Conspiratu mentium animorumque i, 11. 5
 Constatat v, 13. 1. 2. xviii, 5. 4
 Constans fama iii, 9. 1
 Constantem xii, 11. 1
 Constantes xix, 8. 4
 Constanti xv, 2. 4
 Constantiam i, 19. 2. xvii, 5. 5
 Constantius (adv.) xvii, 12
 Constare iii, 11. 1. xviii, 15
 Constaret iii, 4
 Constat xiii, 11. xvi, 18. 1. xix, 8. 5
 Consternata xv, 22. 2
 Constet i, 15. 3
 Constituerant iv, 1. 1
 Constituerunt ix, 13. 3
 Constitutione xvi, 5. 3
 Constituisse vi, 8
 Constitit ii, 28. 1. iv, 5. 1. ix, 13. 2. xvii, 21. 6 inter scriptores xvii, 21. 2
 Constituendæ xiv, 7. 3
 Constituendis ii, 28. 2
 Constituendo ii, 4. 1. xiii, 24. 4
 Constitueret ix, 13. 2
 Constituerit ii, 24. 3. vi, 2. 1
 Constituta (plur.) xiv, 7. 3
 Constitui vi, 12. 2. xi, 5. 1
 Constituit iv, 17. 2. x, 17. 2
 Constituitur xiii, 1. 2
 Constitutam xvii, 11. 3
 Constitutas vi, 2. 2
 Constituto xii, 13. 1. xiv, 7. 3
 Constitutum x, 15. 3 oleo atque vino fundum xix, 12. 3
 Constitunt xi, 5. 1
 Construebat iv, 1. 2
 Consuerat xv, 22. 2
 Consuerunt xv, 11
 Consuetæ iv, 3
 Consueti xii, 1. 3
 Consuetis modis xiv, 2. 2

Delph. et Var. Clas.

Consuetudine ix, 14. 2. xv, 5. 1 est hoc in vulgi frequens xix, 13. 3
 Consuetudinem ii, 25. 1. iv, 16. 1. vi, 15. 2. xv, 11 per consuetudinem x, 6 vincere ii, 25. 2
 Consuetudines vii, 8. 2
 Consuetudini concessit x, 20. 3
 Consuetudinis jura ii, 6. 5. xii, 1. 7 servandæ causa iii, 18. 2 venia x, 19
 Consuetudo xii, 12. 4. xvii, 5. 1 fert xi, 13. 1
 Consuetum ii, 23. 4 sane quam fuerat x, 24. 4
 Consuevit v, 21. 3
 Consueverat vi, 10. vii, 8. 3
 Consul ii, 2. 4. iii, 7. 2. iv, 6. 1. iv, 10. 2. xiii, 19. 3. xvii, 21. 11
 Consulare imperium xiv, 7. 2
 Consularem ix, 2. 1 virum vii, 19. xix, 12. 1
 Consulari iv, 10. 1. vii, 3. 8 gradu xiv, 7. 4 honore i, 2. 1
 Consularis (nom.) xiii, 23 (gen.) xiii, 23
 Consulatu i, 13. 4. xiii, 19. 3
 Consulatum ii, 15. iv, 8. 1. xv, 4. 2
 Consulatus iv, 8. 1. x, 1. 4
 Consule (abl.) xiii, 15. 4 (verb.) veritatem ii, 17. 1
 rem quam Consulebatur perfici nolebat iv, 10. 2
 Consulem iii, 7. 1. iii, 8. 1. iii, 9. 2. xiii, 12. 3. xiii, 15. 1. xii, 24. 1. xiv, 7. 2. xvi, 4. 2
 Consulendi xiv, 7. 1 sunt i, 19. 2
 Consulendo vii, 3. 5
 Consulendos xiv, 1. 14
 Consulendum vii, 3. 4 salutis i, 6. 1 male Consulescentes iv, 5. 2
 Consulentiibus xiii, 10. 1
 Consulere xiii, 8. 1
 Consuleret xiv, 7. 1
 Consules ii, 2. 4. ii, 24. 1. iii, 18. 2. xvii, 21. 8. 12. xx, 1. 11
 Consuli (dat.) ii, 2. 4. xiii, 15. 3 (verb.) xiv, 7. 4
 Consulibus iii, 8. 1. xli, 13. 1. xlii, 15. 2. xiv, 7. 2. xv, 28. 1. xvii, 21. 6
 Consulit xiii, 15. 2. xvi, 4. 2. xvi, 10. 6
 Consulitis x, 4. 7
 Consulitur vii, 3. 8
 Consulta xi, 1. 5 opera vi, 17 bene consilia i, 13. 2
 Consultabat vii, 3. 17
 Consultantem vii, 1. 2
 Consultanti multa cum animo meo i, 3. 2
 Consultas e re tua xviii, 12. 2
 Consultata res i, 23. 2
 Consultatio ii, 23. 1
 juris Consultissimus i, 13. 3

Ind. A. Gel.

H

- Consulto (abl.) xiv, 1. 10
 Consultori iv, 6. 1. 2
 Consultoris vii, 3. 10
 Consultum (acc.) i, 2. 3. 4
 Consultus xiv, 2. 1 ictus xx, 1. 6
 Consuluit xv, 11
 Consulum iii, 6. 1. iii, 18. 1. xiii, 15. 2
 Consulunt xiv, 1. 13
 Consumi iii, 19
 Consumserat vii, 11. 3
 Consumsit xi, 13. 5
 Consumtus est xvii, 2. 8
 Consurreximus xix, 10. 4
 Consurrexit iv, 10. 2
 Contagio xviii, 3. 2 infici xii, 1. 6 pol-
 lui ix, 2. 3
 Contagium xii, 9. 1
 Contaminari xix, 10. 3
 Contaminatum verbum usu significatio-
 nis ii, 6. 9
 Contemnas x, 1. 7
 Contemnentes vi, 9. 2
 Contemnere xvi, 9. 1
 Contemni xviii, 4. 3
 Contemnunt xx, 1. 14
 Contemplandis x, 17. 1
 Contemplatio xii, 5. 6
 Contemplatione v, 5
 Contemplationem artium xiv, 1. 10
 Contemplationes naturæ xx, 5. 1
 Contempleris xviii, 12. 2
 Contemples xviii, 12. 2
 Contemporaneos Cæsari et Ciceroni, M.
 Varonem, et P. Nigidium xix, 14. 1
 Contemti (plur.) vii, 18. 2
 Contemtionem reprehensionis ii, 8. 2
 Contemtis xii, 3. 6
 Contemptor ii, 27. 2
 Contemptu dignam vi, 14. 4
 Contemptum ix, 11. 2 pariat vi, 14. 1
 circumspiciens per ix, 11. 2 est xii,
 5. 7
 Contendat Romam xv, 20
 Contendebat i, 7. 8. v, 4. xviii, 9. 1
 Contendere vii, 3. 16
 Contenderent x, 1. 3
 Contenderet xiv, 5
 Contenderit i, 21. 1
 Contendisse xi, 9
 Contendit xv, 30. 1 fragædiis xix, 11. 1
 Contendo Græca et comparo ii, 23. 9
 Contendunt v, 15. 2. xiv, 1. 4. xvii,
 8. 2
 Contenduntur vindictæ xx, 10. 1
 Contente xviii, 1. 1 lectionarum iii, 3. 1
 Contenti demonstratione vestigiorum
 Pr. 9
 Contentio xiv, 3. 4. xiv, 5. xx, 6 loco-
 rum x, 3. 1
 Contentione xii, 13. 9 (vocis) i, 11. 9
 Contentionis xiv, 3. 4
 Contentum x, 3. 6
 Contentus suo xii, 4. 4 his non fui xviii,
 5. 4
 Conteri xi, 2. 2
 Conteritur xi, 2. 2
 Contermina xii, 13. 3
 Conterminos xvi, 11. 2
 Contestatione vi, 12. x, 3. 2
 Contestatur litem v, 10. 2
 Contigerit xiv, 1. 9
 Contigit ix, 3. 2. xiii, 22. 5. xvi, 19. 3
 Contigui ictus fiant ix, 1. 1
 Contineantur x, 20. 2
 Continebant vi, 4
 Continendos xv, 22. 1
 Continens x, 10
 Continentem xv, 2. 3 attente discipulos
 xix, 1. 2
 Continentia (sing.) vi, 1. 2 (plur.) xii, 15
 Continentiam xv, 2. 4
 Continentiorem vi, 8
 Continentis xiii, 9. 1
 Continentur i, 7. 1. iii, 19
 Contineri v, 3. 2
 Continet x, 11. 2
 Contingere x, 23. 2
 Contingeret vi, 8
 Contingit xx, 6
 Continua significatione xiv, 1. 8 plur.
 xiii, 24. 8
 Continuatum v, 16
 Continui xiii, 10. 2
 Continuis xx, 1. 13
 Continuit xvii, 9. 5
 Continuo (adv.) iii, 8. 2
 Contra (præp.) i, 3. 3 concionem xviii,
 7 jus et leges x, 3. 5 naturam xvi, 16.
 xix, 12. 2 omnia jura xx, 1. 3 spes
 ii, 19. 1 (adv.) i, 4. 3 est vi, 16. 2
 nititur vii, 3. 7 quam licet i, 3. 8 re-
 nidens xv, 9. 2
 Contracta xiii, 24. 12
 Contractibus negotiorum xx, 1. 11
 Contracto sanguine xix, 6
 Contractum morbo vitium iv, 2. 4
 Contractus (subst.) iv, 4
 Contradicit ix, 15. 2
 Contradicitur ix, 16. 1
 Contrahat xix, 6
 Contrahit xix, 1. 5
 Contrahit xix, 6
 Contrahuntur iv, 1. 6
 Contraria (fœm.) ii, 6. 3. xx, 1. 6 et
 causa iv, 9. 4 ex parte xv, 13. 2
 (plur.) ii, 7. 4. vi, 1. 1. vii, 17. 2.
 xvi, 8. 4. xviii, 1. 3 officia i, 2. 2
 Contrariam iv, 11. 1. vi, 1. 4
 Contrarias vi, 6. 3. vi, 13. 2 vices habet
 xx, 8. 2

- Contrarii (gen.) xviii, 7. 3 (plur.) ii, 22. 3
 Contrariis vi, 1. 2. vi, 13. 3
 Contrario vi, 1. 1
 Contrarium vi, 1. 1. vi, 7. vii, 3. 11. xiv, 5. xvii, 13. 1
 Contrarius xiv, 5
 Contrectare disciplinas philosophiæ xvii, 19. 1
 Controversa (plur.) xvii, 5. 2
 Controversia super pacta mercede v, 10. 1 sine controversia ix, 15. 3 non erat xii, 7. 1
 Controversiæ (gen.) ix, 15. 1
 Controversiam parum consistentem ix, 15. 2
 Controversias ix, 15. 1
 Controversiis ix, 16. 1
 Controverso xii, 13. 1
 Contumendum v, 14. 3
 Contulit vii, 3. 18
 Contumaci i, 26. 2
 Contumelia xvii, 6. 1 ille factum itur x, 14 (abl.) vi, 11 afficiam iv, 18. 3
 Contumelias vii, 3. 7
 Contumeliam x, 3. 7. xii, 9. 2
 per Contumeliam xviii, 13. 2 dictum iri x, 14
 Contumeliose iii, 17
 Conturbavit ix, 13. 3
 Contusa in faciem pulveris x, 18. 1
 Convallatis xii, 13. 6
 Convallés xvii, 2. 9
 Convalescit xvii, 12
 Convalluit iii, 7. 3 opinio iv, 11. 1
 Convelat vii, 3. 17
 Convelato capite xix, 9. 4
 Convellamus xix, 12. 2
 Convellere xii, 5. 8
 Convellit xix, 12. 4
 Convenæ xviii, 12. 3
 Conveneramus xviii, 13. 1
 Convenerat iv, 18. 2
 Convenerit ii, 6. 3
 Conveniat ii, 2. 2. xii, 4. 1. xiii, 20. 1. xiv, 2. 5 in ludum xv, 11
 Conveniatis i, 15. 3
 Conveniebamus xviii, 2. 1
 Conveniebat v, 13. 2
 Conveniens ii, 23. 6. ii, 27. 2. ix, 9. 6
 Conveniente x, 4
 Convenire i, 26. 2. ii, 3. 4. ii, 16. 2. ii, 26. 7. vi, 15. xi, 8. 1. xvii, 11. 2. xviii, 1. 3
 Conveniret i, 1. 2. i, 15. 7. ii, 22. 1. xiv, 2. 8. xix, 1. 3
 Convenisse iii, 16. 7. vi, 1. 3
 Convenisset in matrimonium cum viro xviii, 6. 3
 Convenit i, 4. 3. iii, 14. 2. xiii, 11. 1. xiii, 16. 2. xv, 25. xvii, 8. 3 minime timori cum i, 11. 10
 Conventu vii, 14. 3
 Conventum xii, 5. 1. xvii, 9. 1
 Conventus (plur.) xiv, 1. 11 ad eam hominum i, 8. 1
 Converrebant multa et varia lectitantes Pr. 5
 Conversi xvi, 16
 Conversione ix, 7
 Converso ordine ii, 8. 2
 Conversus ad i, 26. 3
 Convertēbat v, 5
 Converterat animos oculosque omnium in se v, 14. 2 (responsum) v, 11. 2
 Convertere xix, 8. 4
 Converterent xiii, 8. 2
 Converti ix, 7 potest argumentum (retorqueri) v, 10. 1 ex contrario ix, 16. 2
 Convertit xiii, 24. 3. xvii, 8. 1 ad me i, 26. 1
 Convertor ii, 21. 2
 Convexavit x, 6
 Convexionibus xiv, 1. 4
 Convexum xvii, 20. 2
 Convicio vi, 11 incensere ix, 2. 1
 Convictos xvi, 19. 4
 a Convictu hominum abducere xx, 4
 Convictum (part.) xiv, 2. 2
 Convictus est xvii, 21. 8. xv, 1. 2 esset dixisse xx, 1. 14
 Convivæ (plur.) xiii, 11. 1
 Convivarum xiii, 11. 1
 Convivas xiii, 11. 2. xvii, 20. 1
 Convivii xiii, 11. 3 culta xiii, 11. 1 habitu xiii, 11. 1
 Conviviis vii, 12. 2. xv, 2. 1
 Convivio i, 2. 2. i, 22. 2. ii, 2. 3. ii, 15. 1. iii, 8. 1. vi, 13. 1. x, 13. xii, 8. 1. xiii, 11. 2. 3. xv, 12. xix, 9. 3 familiari ii, 22. 1 frequenti ii, 22. 7
 Convivorum i, 11. 4. xv, 2. 2. 4
 Convivium xiii, 11. 2
 Convocandi xiv, 8
 Convocari i, 15. 3. xv, 27. 1
 Cooperimento v, 7
 Cooperitus facinoribus iv, 17. 3 fœnoribus ii, 17. 3
 Cooriantur xiii, 24. 5
 Cophinum xvi, 7. 1
 Copia iii, 1. 1. iii, 15. 3. ix, 8. xiv, 1. 13. xvi, 10. 6. 6. xviii, 3. 2 libri fuisset i, 23. 1 verborum gravi xiii, 24. 5 cæteris anteciret i, 22. 5 universos præstitit xix, 12. 1
 Copiæ (plur.) ix, 11. 1 cornum xiv, 6. 2. xviii, 6. 1
 Copiam Pr. 5. ii, 6. 8. iv, 9. 1. v, 21.

2. vi, 17. xix, 8. 5 dicendi i, 15. 2
locationum i, 7. 8 sui faceret i, 8. 2
ignis non habens v, 16. 6
- Copiantur xviii, 2. 3
Copiari xvii, 2. 3
Copias i, 7. 5. v, 5. xv, 1. 3
Copiis x, 13. xvi, 11. 2. xx, 5. 2
Copiose lii, 10. 1. x, 3. 6. xix, 7. 1
disseruisset i, 26. 1
Copiosissime xv, 2. 1
Copiosus xvi, 19. 2
Copula x, 5
Copulam i, 25. 3
Copulatam xvii, 13. 2
Copulate vii, 10. xvii, 7. 2
Copulato vii, 10
Copulatum vi, 12. xvi, 5. 2. 3 vocabu-
lum x, 5
Coquos xi, 2. 3
Coquenti xx, 9
Cor vi, 4. vii, 21 (masc. gen.) vii, 2.
1 quem credidit esse meum vii, 2. 2
Coram i, 19. 1. iv, 18. 3. ix, 13. 1. xiii,
12. 4. xv, 18. 1. xvi, 19. 2. xix,
1. 4
Corbitas x, 25. 3
Corda xvi, 15. xvii, 17
Corde i, 15. 1. xviii, 10. 4. tristi xv,
9. 1
Cordi habere ii, 29. 6. xviii, 7. habere
verba xvii, 19. 3 habere verbum il-
lud Pr. 5 mihi fuit xii, 13. 5 fuisse
xi, 13. 2 sibi esse dicebat xiv, 6. 4
Cordis i, 15. 2 curam xix, 9. 6
in Coris placium ii, 6. 8
Corinthia i, 8. 1
Corinthios xvi, 19. 2. 4.
Corinthus ii, 18. 3
Corinthum i, 8. 2. xvi, 19. 2. 4. xvii, 21. 8
Corinthus xiv, 6. 3
Coriolanus, Cn. Marcias xvii, 21. 5
Corium vi, 3
Cornelii xv, 18. 2 L. xvi, 4. 2
Cornelio Rufino iv, 8. 3
Cornelium Dolabellam iii, 9. 2 Fronto-
nem xix, 8. 1. xix, 10. 1 L. xvi, 4. 2
P. Rufinum xvii, 21. 11
Cornelius i, 12. 6. xv, 18 Fronto xix,
13. 1 Nepos vii, 18. 3. xv, 28. 1. xvii,
21. 2. 8 P. i, 12. 5 Rufinus iv, 8.
1. 3
Cornicinem xv, 27. 1
Cornua xvi, 2. xviii, 2. 3 bellica i, 11. 1
Cornu ix, 9. 3
Cornucopiae i, 8. 1
Cornum copiae xviii, 6. 1
Cornutus ix, 10. 1. 2 Annæus ii, 6. 1
Cornuum i, 11. 1
Corona vi, 7. vii, 4. xviii, 2. 5 ovalis v,
6. 1 insignita navium rostris v, 6. 3
(abl.) xviii, 2. 2 donari v, 6. 6 sub
corona venerint vii, 4
Coronæ v, 6. 1
Coronam e lauro plexam xviii, 2. 1
Coronaretur v, 6. 6
Coronari iii, 15. 2
Coronario iv, 14. xiii, 24. 3
Coronarium aurum v, 6. 1
Coronatum esse xv, 16
Coronatus vii, 4 est xv, 20. 1
Coronis lii, 15. 2. v, 6. 1. xviii, 2. 5
donatus ii, 11. induta vii, 4
Corpora iii, 10. 4. xvii, 8. 3 fieri im-
procera iv, 19
Corporalia xviii, 1. 1
Corpore i, 1. 2. ii, 1. 1. xvi, 19. 4.
xvii, 1. 2. xix, 12. 4 est bene habito
et strenuo iii, 1. 4 agro affectoque
xiii, 5. I brevi atque humili homines
xix, 13. 2
Corpori xix, 2. 1
Corporibus iv, 11. 1. v, 15. 2. xvi, 4.
4. xvii, 8. 3 squamosis ii, 6. 9 sus-
pensis xv, 10
Corporis i, 1. 1. 2. i. 9. 1. i, 12. 1. ii,
1. 1. ii, 27. 1. iii, 1. 3. iv, 2. 1.
vii, 22. xii, 1. 2. xvii, 15. xviii, 10.
3. xix, 4. xx, 1. 6. 10 mollities lii, 5
salubritates ii, 1. 2 deliciis xia, 1. 2
patientiam exercere ii, 1. 1
Corporum i, 3. 13. vi, 1. 3. xvii, 15. 2
Corpulentis vii, 22
Corpulento vii, 22
Corpus iii, 1. 1. iii, 10. 4. v, 15. 1.
xiv, 1. 5. xx, 1. F3
Corpusculo sinceriore xviii, 10. 1
Correctior vi, 14. 1
Correctum xiii, 20. 2. xv, 6
Correcturum fuisse x, 16. 1
Corrupta est syllaba xii, 4. 3 flammis
xv, 1. 2 litera iv, 17. 5. vi, 15. 1
Corruptam xiii, 22. 3
Corrupte dicimus ii, 17. 2. 3. ix, 6 pro-
nunciari ii, 17. 1
Corruptio manus xx, 10. 3
Corruptum ira i, 26. 3
Corrigat vi, 14. 2
Corrigendum vi, 14. 3. xv, 2. 2
Corrigere ii, 20. 2. vii, 3. 21. xii, 13.
8 vitium i, 17. 2
Corrigi vi, 14. 2. xvii, 10. 2 vitium i,
17. 2
Corripere vocem iv, 6. 2
Corripi ii, 17. 2. 3 (breviari) vi, 15. 1
Corripiant litteram ix, 6
Corripienda sit xiii, 22. 6
Corripuit xiii, 22. 7
Corrumpere xii, 1. 5

- Corrumperentur consilia i, 18. 2
 Corrumpti iii, 1. 2. xvii, 19. 2 officium
     imperantis i, 13. 4
 Corrupti iii, 1. 3
 Corruptitur ix, 1. 2
 Corruerunt xx, 6
 Corrupti ii, 23. 8
 Corrupta est xv, 5. 1
 Corruptæ xvi, 11. 1
 Corruptam xvi, 6. 3
 Corrupte xlii, 30. 2
 Corrupti xii, 1. 2
 Corruptis vii, 20. 3. xvii, 15. 1. xvii,
     19. 1
 Corruptias xvii, 2. 7
 Corruptos ix, 14. 1
 Corvi ix, 11. 3
 Corvino ix, 11. 1. 3
 Corvinus ix, 11. 1. 3
 Coruncanio Tib. iv, 6. 3
 Coruncanus i, 10. 1
 Coruscum xvii, 20. 2
 Coruscus ii, 3. 2
 Corvus ix, 11. 3
 Cos. (consules) xv, 11
 Cossicium L. ix, 4. 7
 Cras ii, 29. 4
 Crassamento xvii, 9. 3
 Crasse xvii, 10. 5
 Crassi Muciani P. i, 13. 3
 Crassius xiii, 20. 6
 Crasso xiv, 7. 1 L. xi, 2. 1 M. xiv, 7. 1
 Crassus i, 13. 3. 4. xl, 2. 1. xv, 11 M.
     v, 6. 6
 Crastini die ii, 29. 2. x, 24. 1
 Crastino ii, 29. 3 die x, 24. 4
 Crates ii, 25. 1
 Creandi forent iv, 8. 1
 Creandis xiii, 15. 3
 Creante xiii, 15. 3
 Creantar xi, 5. 8. xiii, 15. 3
 Creari iv, 8. 2. xvii, 21. 8
 Creat xiv, 3. 4
 Creati xiii, 12. 4. xx, 1. 1
 Creatis xiii, 17
 Creatos xiv, 7. 2. xvii, 21. 6
 Creatum xv, 4. 1 consulem x, 1. 1
 Creaturi forent xiv, 1. 8
 Creatus xiv, 8 consul x, 15. 1
 Creavit xvii, 21. 5
 Creberrime xvi, 9. 1
 Creberrimum xvii, 2. 7
 Crebra (abl.) xix, 4
 Crebriores xix, 1. 1
 Crebris xiv, 2. 6
 Creberrimi xx, 30. 1
 Crebritate squamarum ii, 6. 8
 Crebrius ii, 6. 3. xv, 10. xvii, 2. 5. 7
     rebro xiii, 15. 5
 Crebrum xiii, 15. 5
 Credam ix, 14. 3
 Credas xiv, 2. 7. xx, 10. 3
 Credatur id mihi xlii, 30. 2
 Credebam xix, 13. 1
 Credebat ii, 3. 2
 Credendum esse xiv, 2. 8 fuit xiv, 3. 4
 Credere vi, 6. 1
 Crederemus xiv, 1. 2
 Crederetis xi, 13. 5
 Crederetur xiv, 2. 7
 Credi ii, 11. xiv, 1. 9. xiv, 2. 8
 Credibili iii, 9. 4
 Credideris xix, 1. 4
 Crediderunt i, 13. 3. xiv, 3. 2
 Credidi vii, 2. 3
 Credidisse xvi, 19. 4
 Credidit vii, 2. 1. 2
 Credit vii, 2. 3
 Credita est xv, 23. 2
 Credite verba xix, 5
 Creditis xvii, 3. 1. xx, 6
 Creditos v, 13. 2
 Creditum est vii, 1. 1. xii, 1. 3. xvi, 3.
     2. xvii, 21. 8
 Creditor xix, 3
 Creditorios iii, 3. 1
 Credo ii, 6. 3. ii, 23. 4. iv, 1. 5. vii, 9.
     2. xv, 15. xv, 16. xix, 9. 6. xx, 8
 Credulitas xv, 22. 2
 Credulitate xiv, 1. 13
 Cremeram fluvium xvii, 21. 6
 Crepidario xlii, 21. 3
 Crepidarios xlii, 21. 3
 Crepidarium xlii, 21. 3 cultellum xlii,
     21. 3
 Crepidas xlii, 21. 3
 Crepidulas xlii, 21. 2. 3
 Crepîtum x, 3. 4
 Crescente Luna xx, 8. 2
 Crescere vii, 3. 5. xv, 8
 Cresphonte (tragedia) vi, 16. 4
 Creta xiv, 6. 3 insula (abl.) xv, 2. 1
 Creta (gen.) ii, 2. 1
 Cretenes i, 11. 4
 in Crimen venisse xv, 14
 Crimina vi, 16. 5
 Criminantem xi, 15. 3
 Criminationem xvii, 1. 4
 Criminatur vii, 12. 2
 Criminatus est iii, 1. 4. xii, 1. 6
 Crimine xlii, 21. 1
 Criminere xlii, 4
 Crimini xvii, 1. 4 quædam daret iv,
     18. 1
 Criminalibus xvii, 1. 2
 Criminis xlii, 24. 4. vii, 3. 6
 Criminosæ xviii, 3. 1
 Criminosam uxorem ii, 7. 5

Criminosos xii, 12
 Criminosus vii, 22
 Crinibous iv, 3
 Crinitus ix, 2. 1
 Crispicans xviii, 11
 Crispum agmen orationis rotundumque
 (periodus) i, 4. 2
 Critolai xi, 9. 1
 Critolao xi, 10. 1
 Critolaus vii, 14. 3. xi, 9. 1. xvii, 21.
 14 Peripateticus ix, 5. 1
 Crocenum ii, 26. 2
 Crocum ii, 26. 2
 Croesi v, 9. 1
 Croesus v, 9. 1
 Crono xi, 12
 Crotoniensis xv, 16
 Cruciabili iii, 9. 3
 Cruciatibus i, 2. 3. xii, 5. 2
 Cruciatos vi, 4
 Cruciatum v, 14. 5. x, 3. 4. xii, 5. 3
 Cruciatos (plur.) x, 3. 5
 Cruda (plur.) x, 11. 1
 Crudeli x, 3. 3
 Crudelitas ex ore eminebat x, 3. 3
 Cruenta vi xx, 10. 4
 Cruentis v, 8. 2
 Cruento v, 14. 5
 Crumenam xx, 1. 4
 Cruorem v, 14. 6
 Crura v, 14. 3. vii, 12. 1. xii, 4. 1. xvi,
 16
 Cruribus ix, 4. 5
 Crystallus xix, 5
 Ctesias ix, 4. 1
 Cubans vii, 1. 1. xiv, 6. 2
 Cubantem xiv, 6. 2. xix, 10. 1 domi xx,
 1. 8
 Cubantes xx, 1. 8
 Cubare vii, 1. 1
 Cubat x, 15. 2. xiii, 11. 1
 Cubiculi ii, 2. 1
 Cubiculo vii, 1. 1. xii, 13. 3. xiii, 11. 2
 Cubiculum xii, 13. 3
 Cubilia xvi, 5. 4
 Cubo i, 20. 2
 Cubum i, 20. 2
 Cucurbita xvii, 8. 1
 Cucurri vii, 9. 1
 Cucurristi xiii, 21. 3
 Cucurrit xix, 11. 2
 Cuija (cujus) ix, 16. 1 res est i, 13. 3.
 ii, 20. 5 res erat i, 22. 2
 Cujatis xv, 30. 1
 Cuidam iii, 5. vi, 2. 3
 Cuiusmodi xiii, 22. 7 posset xviii, 3. 2
 est ix, 2. 1 homo ii, 8. 2
 Cuiusmodi ix, 13. 1 sit ea res xii, 2. 2
 sint ea consideres xx, 1. 7 sunt hæc

xii, 16
 Culnam ii, 4. 1
 Cuiptam i, 22. 1. xi, 16. 1 id genus ix,
 2. 2
 Cuiquam i, 12. 1
 Cuique Pr. 13. xvii, 9. 1
 Culvis xvii, 6. 2
 Cujum xvi, 4. 2
 Cujuscemodi xi, 16. 5
 Cujus generis cumque Pr. 2
 Cuiusdam xiv, 4. 1. xv, 18. 1
 Cujusmodi ii, 26. 1. v, 5 naturam esse
 ii, 17. 1
 Cuiusmodicumque xi, 18. 1
 Cuiusnam xi, 16. 1
 Cuiuspiam xviii, 2. 2
 Cuiusquam xv, 12
 Cuiusque iv, 2. 1. xvi, 10. 6
 Cuiusquemodi xiii, 20. 2
 Culcibus xiv, 1. 12
 Culpa i, 3. 3. i, 6. 2. i, 13. 1. vi, 2. 5
 vacant xx, 1. 2 vacare xi, 8. 2 vacat
 vii, 3. 11
 Culpæ (sing.) vii, 3. 10. xvii, 2. 1. xx,
 1. 2 conscium vii, 17. 1 privatio ii, 6. 5
 Culpam xiii, 24. 9 deprecari xi, 8. 2
 ista dicuntur in iv, 9. 5
 Culpari i, 3. 7
 in Culpas cadunt iv, 9. 5
 Culpata garrulitas iusta detestatione a
 viris i, 15. 1
 Culpatus xi, 7. 1
 Culpaverunt ii, 6. 2
 Culpavisse v, 19. 4
 Culpavit vii, 3. 4
 Culpes xvii, 14. 2
 Cultiores xix, 8. 1
 Cultioris terras xix, 13. 3
 Cultos ii, 20. 2
 Culta ix, 2. 1. ix, 4. 4 corporis i, 5. 1
 in literarum non ignobilis xiv, 6. 1 li-
 berorum Pr. 12
 quod Cultui sit legisse Pr. 5
 Cultum ingenii i, 2. 1
 Cultus (gen.) xix, 9. 4
 Cum Pr. 11 mihi cum alio communis iii,
 14. 1 bona venia ix, 2. 1 (ind.) i, 2.
 5 (subj.) Pr. 5 tum i, 3. 4. 14. i, 11.
 6. ii, 28. 2
 Cumprime fortem xvii, 2. 5
 Cumprimis i, 13. 3. i, 15. 3. xi, 3. 1.
 xiii, 16. 2. xiii, 20. 10. xvii, 2. 5.
 xix, 5
 Cumulandæ invidiæ gratia xiii, 24. 11
 Cumulandum vi, 16. 2
 Cumulator laus ix, 9. 8
 Cumulis xvi, 11. 2
 Cumulus iv, 9. 4
 Cuncta (plur.) xx, 9

- Cunctabondus iii, 1. 2
 Cunctæ (plur.) ix, 5. 2
 Cunctantia gaudia ix, 9. 7
 Cunctantur xi, 5. 1
 Cunctationis xiv, 2. 4
 Cunctari xii, 5. 9
 Cunctatus xvi, 6. 2. xix, 1. 3
 Cunctis i, 6. 4
 Cuneos iii, 7. 2
 Cuneum v, 2
 Cuneus x, 9
 Cupediarum indagines vii, 16. 2
 Cupedias ciborum vi, 13. 1
 Cupere xiii, 24. 2
 Cuperem i, 23. 4
 Cuperent finem i, 2. 3
 Cupide xi, 13. 1. xx, 1. 1
 Cupidine discendi vii, 17. 1. vitæ xix, 12. 3
 Cupidinem xiii, 24. 9. eruditionis Pr. 5
 Cupidinis ix, 12. 6
 Cupidior audiendi i, 23. 2
 Cupidissimo veterum verborum i, 10. 1
 Cupiditatis xix, 12. 1
 Cupiditatum xv, 2. 2
 Cupidos iii, 1. 3. xvi, 10. 2. pecuniæ iii, 1. 3
 Cupidus xi, 2. 1. xiv, 6. 2. audiendi xix, 1. 4. orationis i, 15. 3
 Capiendo xiii, 23
 Capiens xix, 1. 2. rationis et scientiæ iv, 1. 4
 Cupierint vii, 3. 6
 Cupisse vii, 3. 6
 Cupit ix, 9. 2
 Cupiant xiii, 16. xix, 12. 4
 Cupressi iii, 14. 5
 Cupressos xiii, 20. 6
 Cur i, 17. 1. igitur xx, 6. ita ii, 17. 1
 Cura (subst.) vii, 17. 4. x, 20. 1. xv, 20. 1. xvii, 16. elegantiarum i, 4. 1. et elegantia scriptionis Pr. 4
 Curabant xvii, 9. 1
 Curabat iv, 12. xviii, 2. 1
 Curabatur xviii, 13. 1
 Curæ vii, 17. 4. ix, 3. 1. xvi, 5. 4
 Curam xiii, 20. 2. cordis xix, 9. 5. habeo vestri xx, 6
 Curandis mulis xv, 4. 2
 Curant xiii, 6. 2. xvi, 10. 1
 Curarent xiii, 6. 2
 Curaret i, 13. 4
 Curas (acc.) xv, 25. vocum ii, 9
 Curata x, 3. 7. multa ejus ductu ii, 27. 1
 Curator iv, 20. 2
 Curator restituendi Capitolii ii, 10. 1
 Curaverit vii, 3. 21
 Curavit v, 6. 6. vi, 17. statuendam statuam ix, 11
 Curet lii, 2. 4. x, 16. 1
 Curia (abl.) i, 23. 2. v, 3. 2. Hostilia xiv, 7. 3
 Curia (gen.) i, 23. 3
 Curiam i, 23. 1. 4. iii, 18. 1
 Curia comitia v, 19. 1. xv, 27. 1. 3. lege xiii, 15. 3
 Curiatum lictorem xv, 27. 1
 Curiosæ (gen.) xviii, 15
 Curiose iii, 3. 1. xvi, 12. 1. xvii, 9. 2. exploraverit i, 4. 1. spectabat i, 4. 1
 Curiosior xiii, 1. 1
 Curiosus vi, 14. 1. captivam xix, 13. 1
 Curium, M. x, 16. 5
 Curius, M. xiv, 1. 9
 Curo iv, 20. 3
 Currere vi, 10. 2. xvi, 8. 4. xviii, 6. 4. auditum iii, 13
 Curricula iii, 10. 6
 Curriculi lanaris iii, 10. 2
 Curriculis disputationum xx, 1. 7
 Curriculo xiv, 1. 3. xvii, 8. 2
 Curriculum iii, 10. 2. stadii i, 1. 1
 Curris xvi, 8. 4
 Currit ii, 22. 2. iv, 2. 5. xvii, 6. 4
 Curro vii, 9. 3
 Curru iii, 18. 1. vehi iii, 18. 1
 Currum xv, 4. 1
 Currus v, 5. xix, 8. 2
 Cursim xii, 15. transeo libros ix, 4. 2. locum transgressus i, 3. 4
 Cursum xiv, 1. 10. xvi, 19. 3
 Cursus iii, 2. 5. xiv, 3. 4. secundos dabis xv, 13. 4. sententiæ xi, 13. 2
 Curvamine colli xiv, 1. 5
 Curulem vi, 9. magistratam iii, 18. 1
 Curulibus iii, 18. 2
 Curulis iii, 18. 1. xiii, 14. 2. ædilis vi, 9. 2
 Curulium iv, 2. 1
 Custodes xii, 10. 2. ovium xix, 9. 6
 Custodia ix, 12. 2. cordis i, 15. 2
 Custodibus vii, 18. 3
 Custodie vii, 4
 Custodiendum ii, 10. 2
 Custodiri xvi, 19. 4
 Custodita (sing.) ii, 24. 1. vii, 18. 1. (plur.) iii, 19
 Custoditis xvi, 13. 2
 de Cute summa xix, 4
 Cutem primam ac speciem sententiarum eruere xviii, 4. 1
 Cyclopa xv, 21
 Cyclopa ix, 4. 3
 Cyclope iii, 11. 1
 Cydarum x, 25. 3
 Cyllindrum lapidem vi, 2. 4
 Cynicas ii, 18. 2. xiii, 30. 1

Cynicus ii, 18. 2
Cynthi ix, 9. 5
Cyrenaicorum xv, 13. 3
Cyrenensis xvii, 21. 12
Cyri x, 10. 1 regis xiv, 3. 2
Cyro xiv, 3. 2
Cyrus xiv, 3. 2

D.

Da consilium xix, 9. 6
Dabant capite poenas xx, 1. 13 in me-
dium i, 9. 6
Dabit i, 8. 1. xvi, 6. 1. xviii, 2. 3 cœ-
nam amicis xix, 9. 1 tempus huic
disciplinæ xx, 5. 1
Dabatur iv, 4. xvi, 4. 3. xvii, 9. 3 po-
pulo pugna v, 14. 1
Dabis xv, 13. 4
Dabit vii, 19
Dabitur xv, 24 otium Pr. 12
Dabo Pr. 11
Dædali vi, 6. 1. 2
Dædalus vi, 6. 1
Dama lunæ xx, 8. 2
Damuabat pecuniam xx, 1. 10
Damnandum rei capitalis v, 15. 6
Damnari xiv, 2. 2
Damnata xii, 7. 2
Damnatum vii, 19 esse forti vii, 15 ca-
pitis iii, 9. 2
Damnatus xvii, 21. 5 est xvi, 8. 2 ca-
pitis xvii, 21. 8
Damni vii, 3. 15
Damnis vii, 18. 2
Damno impensiore xx, 1. 9
Damnorum ii, 27. 2
Damnum i, 3. 10
Dandi casus xiii, 25
Dando xvi, 10. 6. xvii, 14. 2
Dandum xx, 1. 9 ad bestias curavit v,
14. 6
Dant vi, 6. 3 legem, qua i, 9. 5
Dantem vii, 19
Danubium xiv, 1. 4
Dapibus v, 8. 2
Dare i, 8. 2. ii, 20. 4. vii, 19 pro factis
supplicium xvii, 9. 1
Darent vi, 5. 1. vii, 18. 1 crimini xvii,
1. 4 vitio xvii, 1. 4
Daret ii, 27. 2. xiv, 1. 8. xviii, 1. 3.
xx, 1. 9
Dari Pr. 12. i, 3. 6. iii, 14. 4. ix, 2. 1.
xviii, 13. 2. xx, 1. 8 in adoptionem
v, 19. 3
Dari vi, 8
Darium xvii, 9. 5. xx, 5. 2
Darius xvii, 9. 5

Das xiii, 20. 5
Dat xiv, 6. 1. xvii, 6. 1. 3 cævium ii,
23. 6
Data (nom. sing.) ii, 19. 2 est xiii, 16.
1. xiv, 2. 2. xviii, 2. 5 erit lis con-
tra te v, 10. 3 est dono xv, 22. 1 pro-
bro vestis i, 5. 1 (abl.) xvii, 6. 3 in-
teritione negotiorum Pr. 1 (plur.)
xvi, 7. 2
Datæ legis Pr. 11
Datam xiv, 2. 2
Dati sunt xx, 1. 12
Datæ vii, 18. 3 jurisdictionibus xx,
10. 4
Dativus singularis iv, 16. 2
Dato (imp.) xx, 1. 8 (part.) xx, 1. 19
tibi negotio i, 13. 1
Datum vii, 15. xiii, 19. 2 jure xx, 1. 3
est vii, 15. xvi, 11. 1 memoria i, 11.
4 negotium x, 3. 1
Datur vi, 7. x, 11. 2. xiii, 15. 3
Datturos xx, 1. 4 poenas ix, 14. 3
Datturus erat iv, 4
Datus esset xvii, 6. 1 (part.) xii,
13. 1
Datust i, 24. 2
Dave xviii, 12. 2
De i, 5. 2 de hostibus capto agro xiii,
14. 1 de disciplinis literarum xix, 13.
1 de id genus hominibus i, 15. 4 de
Legibus libros xx, 1. 1 de malo usu
ignoscibilis est xiii, 21. 1 de poetæ-
rum figura (poëtice) i, 16. 1 de qua
causa v, 13. 8 de rufo atque viridi
mixtus ii, 26. 4 de me disacet ii, 23. 4
Deabus xvi, 16
Dea ix, 9. 7 si Dea, si Dea ii, 28. 2
Deambulabam xiv, 5
Dearum ii, 28. 2
Deas ix, 9. 5
Debeam i, 3. 6
Debeant xv, 13. 3. xvi, 14
Debas i, 13. 1. vii, 3. 13. xiii, 20. 4
Debeat i, 3. 6. ii, 2. 1. vi, 15. 1. xvii,
5. 3
Debebat vii, 5. vii, 10. xviii, 13. 2
Debebat vii, 14. 1
Debebat iii, 2. 2. xiv, 5. xviii, 1. 4
Debemus xvi, 5. 4. xvii, 5. 3. xvi,
19. 3
Debent i, 6. 5. i, 22. 2. vii, 3. 4. xiii,
11. 3
Debeo iii, 14. 1. xvi, 10. 3
Debere i, 4. 2. i, 12. 5. i, 15. 1. 6. iii,
10. 2. xvii, 5. 2. xvii, 9. 3
Deberem xvi, 10. 3
Deberet iii, 16. 5. xiv, 7. 1. xviii, 2. 3
Deberi pecuniam et gratiam i, 4. 3
Debet i, 4. 2. xiii, 11. 2. xv, 27. 2. xvi

1. xvi, 3. 1. xviii, 9. 1. xix, 8. 5.
 xx, 1. 6
 Debetur gratia i, 4. 3
 Debili v, 15. 5 lingua i, 12. 1 numero
 i, 7. 9
 Debilitas iv, 2. 2
 Debilitates vi, 1. 3
 Debita pecunia (abl.) i, 4. 3
 Debitam xx, 1. 6
 Debiti æris xx, 1. 12
 Debito pecuniæ et gratiæ i, 4. 3 gratiam
 i, 4. 3
 Debitonem i, 4. 3
 Debitonem i, 4. 3. 4
 Debito obsequio i, 13. 4
 Debitoris xx, 1. 6
 Debitorum (debitor) xx, 1. 11
 Deblateratis versuum multis nullibus ix,
 15. 3
 Debuerat xx, 10. 3
 Debuierint xiv, 1. 8
 Debuieris xviii, 8
 Debuierit i, 3. 3. ii, 18. 3
 Debuero vii, 17. 2
 Debui xix, 9. 4
 Debuisse i, 6. 2. i, 7. 2. ii, 23. 9. xiv,
 1. 6. xvii, 10. 2
 Debuit ii, 8. 1. ix, 9. 2
 Decantata hæc in scholis Pr. 7
 Deceat xiv, 2. 5
 Decebat ætati ix, 15. 1
 Decedente xix, 4 luna xx, 8. 2
 Decedere ix, 15. 1
 Decederet xvii, 10. 1 vita i, 15. 7
 Deceret x, 15. 3
 Decem i, 8. 3. i, 12. 1. ii, 24. 2. iii,
 16. 1. vii, 18. 1. 2. xiii, 24. 6. xvi,
 4. 2. 4. xviii, 14. xx, 1. 1 pondo
 libras xvii, 21. 11 argenti iv, 8. 2
 Decemvires leges xx, 1. 7
 Decemvirali lege xi, 18. 3
 Decemviralium legum xx, 1. 1
 Decemviri iii, 16. 5. viii, 1. xi, 18. 1.
 2. xiii, 24. 2. xx, 1. 1. 9. 12
 Decemviris x, 3. 7
 Decemviros x, 3. 7. xiv, 7. 2. xvii,
 21. 6
 Decentia (plur.) vi, 11
 Decepit xiii, 24. 11
 Decernatur triumphus xvii, 13. 1. 2
 Decernendi (ger.) i, 3. 13
 Decernendum xv, 2. 4
 Decernere xx, 1. 3
 Decerni xi, 5. 1. 4
 Decernunt xi, 5. 1. 4
 ad Decertandas laudes x, 18. 2
 Decertandum vi, 11
 Decertantes xiii, 24. 9
 Deceptare xiii, 3. 2
 Decertatum ix, 13. 1 est x, 18. 1
 Decessere x, 1. 4
 Decessero de via i, 3. 6
 Decessionem xiii, 29. 1
 Decessisse xiii, 29. 1
 Decessit xv, 11 vita xvii, 21. 9
 Decet ii, 2. 3
 Decideretur x, 1. 2
 Decidit xix, 12. 4
 Decima ix, 14. 7
 Decima iii, 16. 4
 Decimo iii, 16. 1. 2
 Decimo tertio (libro) xviii, 2. 5
 Decimo quarto xiii, 21. 3
 Decimum xv, 24
 Decipientibus vii, 3. 14
 Decisus vi, 5. 2
 Declamandi xiii, 21. 1
 Declamandis ix, 16. 1
 Declamantem ix, 15. 1
 Declamationes xv, 1. 1
 Declamatiunculam vi, 8
 Declamaverat xv, 1. 1
 Declarabat xvii, 19
 Declarandæ vi, 5. 2
 Declarandum xiv, 5
 Declarant i, 7. 3. vii, 8. 1. xiii, 16. 2
 Declarari xiv, 1. 8. xviii, 8
 Declarat xiii, 24. 12. xv, 6
 Declarator xii, 5. 5
 Declaretur Pr. 13
 Declinanda (plur.) xiii, 27. 1
 Declinandum de via i, 3. 5. 6
 Declinantibus juris actiones xx, 1. 9
 Declinantis x, 8
 Declinari vi, 2. 2
 Declinatio i, 3. 6. ii, 25. 1
 Declinatione i, 7. 7. vii, 17. 3. xvii,
 7. 2
 Declinationes xiv, 1. 9
 Declinationibus ix, 14. 1
 Declinationum ii, 25. 1
 Declinatis iv, 16. 1
 Declinatum iv, 1. 2
 Declinatur xiii, 22. 3. xx, 6
 Declinavit ix, 14. 1. xx, 6 de via i,
 3. 7
 Declinem in quas extremas literas xiv,
 1. 3
 Declinentur in singulos casus i, 16. 3
 Declinet xii, 5. 10
 Decocta (plur.) x, 11. 1
 Decora (abl.) i, 11. 10
 Decoram vii, 12. 1
 Decorandum honore x, 10
 Decorata est v, 6. 4
 Decoratus ix, 13. 2

- Decoravere iii, 7. 4
 Decoravit iii, 7. 4
 Decore xiii, 24. 8
 Decor dignitas xii, 5. 7
 Decoro xiii, 21. 1
 Decorum est xiii, 21. 1
 Decrementa iii, 10. 4
 Decreta esset i, 23. 2 (subst.) vii, 19
 naturæ et necessitatis xii, 5. 11
 Decreti (gen.) xviii, 2. 2
 Decretis xviii, 1. 1. xix, 1. 7
 Decreto ii, 28. 2. vi, 10. 1. xv, 2. 1
 facto xv, 20. 2 sanxerunt ix, 2. 3
 Decretorum vii, 19
 Decretos xix, 12. 3
 Decretum ii, 24. 1. iii, 16. 5. xv, 16.
 xvi, 11. 2. xviii, 3. 1. 2 gravitatis
 antiquæ plenum iv, 14 publicum vii,
 3. 1 sanxerunt vi, 10. 2 est ii, 6. 7.
 xii, 5. 7
 Decreverit v, 18. 3
 Decreverunt iv, 14. v, 17. 2. vii, 19
 Decrevisse iii, 16. 5. xi, 3. 2. xv, 10.
 xvii, 16
 Decubat x, 15. 2
 Decuberam xviii, 10. 1
 Decuisset iv, 14
 Decuit i, 6. 3. ii, 6. 4. xiv, 2. 8 homi-
 nem iii, 2. 5
 Deculpatum verbum xix, 10. 3
 Decuma iii, 16. 5
 Decumbere xii, 5. 1
 Decumo iit, 16. 1. 4
 Decurias xviii, 7. 2
 Decuralbus vii, 3. 20
 Decus linguæ Latinæ xix, 8. 3
 Dedecora vii, 11. 2
 Dedecorasse xviii, 11
 Dedecus x, 3. 7
 Dederat xvii, 6. 3
 Dedere (præt.) iiii, 7. 3 (infinit.) x, 12.
 1. xviii, 5. 3
 Dedicaturus x, 1. 1 foret x, 1. 3
 Dedicavisti vii, 11. 3
 Dediderat ii, 21. 2
 Dediderunt xix, 2. 1 in finem patrocini-
 umque v, 13. 2 sese in quærenda
 pecunia iiii, 1. 3
 Dedimus primitias quasdam artium Pr. 6
 Dedisse iii, 16. 10. vi, 4. xii, 1. 2. xvi,
 8. 5. xvi, 19. 2. xvii, 2. 8. xviii, 3. 1
 Dedissem iv, 1. 7
 Dedissee xv, 19
 Dedisset xvii, 18 vulnus ix, 12. 5
 Dedit vi, 7. vi, 13. 2. ix, 10. 1. xiv, 7.
 1. 2. xvii, 2. 8. xvii, 14. 2. xx, 1. 11
 consilium i, 3. 7 epistolam ad xv, 13.
 2 fabulas apud populum xvii, 21. 13
 legem Pr. 11 sese in disciplinam Pro-
 tagoræ v, 10. 2 (dixit) xix, 8. 6
 Dediti (plur.) xvii, 21. 10
 Deditione facta v, 6. 5
 Deditos vi, 4. xii, 2. 3
 Deducebantur ii, 15. 1
 Deducendo xv, 5. 1
 Deducere iv, 11. 3
 Deducerentur vii, 18. 2
 Deduci vi, 8
 Deducitur xvii, 2. 2
 Deducta est xii, 7. 1 in atrium i, 12. 3
 (plur.) iii, 16. 7
 Deductum verbum in Latinam Coloniam
 xix, 13. 2
 Deductus v, 14. 6
 Dedunt ii, 13. 4. xii, 1. 7
 Deduxisse manus ad us i, 14
 Deduxit xv, 20. 1
 Deceit xvi, 3. 1
 Deesse v, 8. 1. xii, 2. 1 perficienda rei
 i, 22. 7 reipublicæ i, 23. 8
 Deessent x, 1. 1
 Deesset iv, 2. 4. xvii, 3. 1
 Deest ii, 4. 3. iiii, 14. 1. xviii, 1. 5
 Defamata vocabula ix, 2. 3
 Defamatissimus xiv, 2. 3
 Defamatissimus xviii, 3. 1
 Defatigati verbis ejus i, 2. 3
 Defatigatum iiii, 7. 3
 Defectione vii, 6
 Defectionem xii, 14. 1 per defectionem
 (aliquid supprimendo) v, 8. 1
 Defectionibus solis ii, 28. 3
 Defectos xvi, 11. 2.
 Defendas vii, 11. 3
 Defendat vi, 16. 5
 Defendebant ix, 1. 1. 3
 Defendebat x, 19. 3
 Defendendam v, 18. 3
 Defendendi gratia xv, 1. 2
 Defendenti vii, 2. 8
 Defendere i, 22. 1. vii, 11. 3. ix, 1. 3
 causas ii, 7. 4 patriam ii, 7. 4
 Defenderent ii, 13. vii, 19
 Defendentes xv, 1. 2
 Defenderet xi, 18. 2. xvii, 11. 3
 Defenderit xv, 28. 1
 Defendi v, 13. 2. vii, 2. 5
 Defendis vii, 11. 3
 Defendisse xv, 28. 1
 Defendissent xi, 18. 2
 Defendisset xii, 5. 5
 Defendit i, 22. 1. ix, 14. 6. xvii, 13. 1
 Defenditur ii, 6. 7
 Defensa oratio i, 6. 1
 Defensat vii, 3. 18
 Defensionem vii, 3. 6

- Defensionis x, 19
 Defensitavit summa ope ii, 25. 1
 Defensores vii, 3. 8
 Defensum vii, 3. 2
 Defensus v, 8. 1
 Deferant xv, 24
 Deferas me adversum xiii, 4
 Deferbuerat xvii, 8. 3
 Deferbuit mare xix, 1. 2
 Deferebant xvi, 10. 4
 Deferrent jus ad Prætores xx, 10. 4
 Deferretur iv, 8. 1. iv, 18. 3
 Desert i, 23. 3
 Deseruntur ii, 30. 2
 Defessus xiv, 5 sum volvendis volumini-
 bus Pr. 5 est xvi, 14
 Desfatigantur xv, 8
 Desiceret xiv, 1. 12
 Deficiente luna xx, 8. 2
 Deficientium ii, 28. 3
 Deseri multa ad splendorem domus i,
 14
 Definiantur iv, 1. 5. xix, 6
 Definierat xiv, 5
 Definierit i, 25. 1. xv, 26. 1
 Definierunt xiii, 14. 1
 Definire iv, 1. 3
 Desinimus xii, 9. 2
 Definires iv, 1. 4
 Definiret i, 25. 2
 Definisse iv, 1. 6
 Definisset tempus iii, 16. 8
 Definuit i, 25. 1. vi, 3. 1. ix, 5. 1
 Definita (plur.) xiv, 1. 13
 Definite i, 25. 1
 Definitio i, 25. 1. x, 20. 1
 Definitionem iv, 1. 4. xiv, 5
 Definitioni vi, 2. 2
 Definitionis xv, 26
 Definitionum i, 25. 2
 Definuto i, 13. 1
 Definitum sit xi, 18. 7
 Definitor v, 16. 1
 Definitus est xviii, 10. 4
 Definivit ii, 6. 6. x, 20. 1. xv, 26 in-
 dulgentiam his verbis i, 3. 12
 Definiunt xix, 6
 Defiunt xx, 8. 2
 Defixerint una in parte sententiam suam
 i, 13. 1
 Deslagavit ardor periculi xix, 1. 2
 Desleta est xiii, 24. 10
 Deslexa sunt xv, 5. 1
 Desuere xvii, 11. 1
 Desuxerat iii, 7. 3
 Desoderunt iii, 14. 5
 Deformem xvii, 1. 2
 Deformi ii, 23. 2
 Deformissimam v, 11. 3
 Deformitate xv, 17 insigni xi, 13. 5
 Deformitates iii, 3. 4
 Deformatatis v, 11. 3
 Defugere munus v, 13. 3 remotiora Pr. 6
 Defugiendas xv, 2. 3
 Defuisse i, 22. 2. xiii, 3. 2
 Defuisset v, 14. 4
 Defuit xvii, 3. 1 suis Tubero i, 22. 3
 Defuncto vita xiii, 5. 3
 Defunctorum animæ i, 16. 2
 Defuturum i, 14
 Degenerem xvii, 19. 2
 Degeneri alimento xii, 1. 5
 Degredi de via i, 3. 6
 Degrediare xx, 1. 7
 Degustandum v, 16
 Degustat xiii, 5. 2
 Degustato xiii, 5. 3
 Dehinc ii, 23. 2
 Dehonestamento ii, 27. 2
 Dehonestari xviii, 3. 9
 Dehonestum verbum xix, 10. 3
 Dehortata sunt xiii, 24. 7
 Dehortatur vii, 2. 1. 3
 Dehortetur vii, 2. 1
 Dei ii, 28. 1. 2. xvi, 17
 Deiecit ix, 13. 3 ac de puro x, 3. 1
 Dejectat xx, 9
 Dejectum iv, 14
 Dejecturum x, 3. 4
 Dejerasset iv, 20. 2
 Dejeraret fassum i, 3. 9
 Dejeraverant vii, 18. 2
 Dejiceretur xx, 1. 14
 Dejicitur xiii, 25
 Deinde post i, 3. 12
 Dejurant xi, 6. 1
 Dejurare xi, 6. 2
 Dejurio vii, 18. 1 vincti fessent vii, 18. 2
 Delabi xvii, 11. 2
 Delabitur xiv, 8. 4
 Delati honores ii, 15. 1 ad populum
 (accusati) ii, 5
 Delectabat xi, 12. 2
 Delectabile ii, 23. 5
 Delectabiles ii, 29. 1
 Delectabili doctrina i, 4. 1 præsentione
 i, 11. 2
 Delectabilis arguteque desidia aculeos
 v, 15. 2
 Delectabiliter xiii, 24. 8. xv, 1. 1
 in Delectamentis habebat xx, 4
 pro Delectamento habebat xx, 1. 4
 Delectantior sermo Pr. 8
 Delectari xx, 9
 Delectat xviii, 8 animum xix, 10. 3
 Delectationibus xvi, 19. 4

- Delectatus iii, 3. 4. xii, 5. 4. xiii, 20. 9
 Delectat i, 22. 2. xiii, 11. 3. xiv, 6. 1
 Delectet xvii, 5. 2
 sine Delectu xx, 5. 1
 Delectus commodorum xii, 5. 6
 Delegerit xvi, 5. 3
 Delegisset xiii, 5. 3
 Delegit xvi, 19. 2
 Delenimentis aurum v, 1. 3
 Deleniri xv, 2. 3
 Delevit xvi, 8. 2
 Delibari xv, 8
 Delibatum honestatis i, 3. 10
 Delibatus xii, 2. 2
 Deliberabat xviii, 3. 1
 Deliberas xiv, 2. 4
 Deliberata re ab eo i, 13. 1
 Deliberatus fore si i, 13. 3
 Delicate (adv.) xx, 1. 9
 Delicatiores xiv, 4. 2
 Delicato iii, 5 homini vii, 12. 1
 Delicatorum vii, 16. 1
 Delicia xix, 8. 3
 Deliciam xix, 8. 3
 Deliciarum vitium iii, 5
 Delicias vii, 16. 1 conviviorum i, 11. 4
 fluentes carminum xix, 9. 3
 Delictis vi, 8. xix, 8. 3 corporis animique diffuens xix, 1. 2 habebat xx, 4 habitos in ix, 4. 7
 Delicta iii, 4. 7. iv, 15. 1. vi, 2. 2. 3. x, 8. xx, 1. 3
 Delicti x, 19
 Delictorum vii, 3. 21
 Delictum i, 26. 2. v, 4. xi, 7. 1 est vi, 14. 2
 Deligari x, 3. 3
 Deligata erat x, 3. 2
 Deligatum est vi, 1. 2
 Deligatus x, 3. 5
 Deligeret xiii, 5. 1
 Deligitur vii, 9. 1
 Delinquendum est i, 3. 1
 Delinquerent x, 8
 Deliquero vi, 16. 2
 Deliquerunt xvi, 4. 1
 Deliquisse vii, 3. 15
 Deliquit vi, 14. 1
 Delirare i, 19. 1
 Delitecentem in habitaculum v, 14. 5
 Delitesceret vii, 11. 1
 Delituit vii, 11. 2. xv, 22. 2
 Delphini vii, 8. 2
 Delphino vii, 8. 1. xvi, 19. 4
 Delphinorum vii, 8. 1
 Delphinos vii, 8. 1
 Delphinum xvi, 19. 4
 Delphinus xvi, 19. 4
 Delphos xii, 5. 1
 Deluamus xv, 2. 4
 Delubra iv, 9. 2. 4. xiii, 24. 4 plena maiestatis iv, 9. 3
 Delubris xiii, 24. 4
 Dem iv, 9. 4
 Demadem xi, 10. 1
 Demades xi, 11. 2
 Demadi xi, 10. 1
 Demanare xvii, 11. 1
 Demas ii, 5. ii, 22. 7
 Demens x, 11. 3
 Demerebat grandem pecuniam i, 8. 1
 Demessa est seges ii, 29. 5
 Demetrium xv, 31
 Demetrius xv, 31
 Demiramur xvii, 20. 3
 Demiranda xvi, 18. 1
 Demirantur iii, 7. 2
 Demiratos vii, 1. 2
 Demiratium ix, 9. 7
 Demiratus i, 17. 1. v, 2. 3. xvi, 6. 1
 Demisit xiii, 20. 4. 8
 Demissa voce i, 5. 2. iv, 1. 5
 Demissam jacentemque orationem i, 11. 8
 Demissis iv, 3
 Demittendi xviii, 10. 2
 Democriti iv, 13. x, 12. 1
 Democrito x, 12. 1
 Democritum x, 12. 1. x, 17. 1
 Democritus v, 3. 2. 3. v, 15. 2. x, 17. xvii, 21. 7
 Demonstrabat vii, 4. xv, 24
 Demonstrandum iv, 1. 6. xix, 14. 1
 Demonstrant vii, 21
 Demonstrantia ii, 26. 3
 Demonstrantibus ix, 10. 1
 Demonstrare iv, 1. 7. xvii, 6. 3
 Demonstrarent iii, 1. 2
 Demonstraret ix, 10. 1. xvi, 6. 1
 Demonstraretur x, 1. 3
 Demonstrat i, 16. 3. xiii, 8. 1. xvii, 2. 2 digito xix, 10. 2
 Demonstrata (plur.) ii, 4. 2
 Demonstratione x, 4 vestigiorum Pr. 9
 Demonstrationem i, 25. 2. v, 18. 2. xiv, 1. 8. xvii, 7. 1
 Demonstratur vii, 7. 2. xiii, 22. 3. x, 1. 8
 Demonstraturus esses vii, 11. 1
 Demonstravimus ii, 19. 2
 Demonstrant iv, 9. 5. xii, 9. 1. xiii, 24. 8
 Demonstres xix, 8. 2
 Demonstretur vii, 21
 Demonstro xvii, 8. 2
 Demorari vii, 1. 2

- Demoratos xix, 8. 6
 Demoratur xi, 7. 3
 Demortua (plur.) ix, 2. 3
 Demortuus forent xv, 11
 Demosthene i, 8. 1. xi, 9. 1
 Demosthenem iii, 13. xi, 9. 1
 Demosthenes i, 8. 2. 3. iii, 13. 1. xv, 18. 2. xvii, 21. 9. 10
 Demostheni viii, 9. xi, 10. 1
 Demosthenis ii, 27. 1. ix, 3. 1. x, 19. xiii, 1. 4
 Demta v, 12. 2
 Demulcebat xv, 3. 1
 Demulcentes xviii, 2. 1
 Demulcere actionem modis et intendere i, 11. 7
 Demulcet v, 14. 3
 Demulctus iii, 13
 Demulsiit xvi, 19. 1
 Demum ii, 23. 4. 9. iii, 10. 5
 Demus ix, 2. 1. xiv, 1. 6
 Demutamus xvii, 1. 2
 Denarium (gen. plur.) i, 8. 3. i, 16. 2. iii, 17
 Denarrat rem i, 23. 3
 Denarravit ii, 22. 7
 Deneganda xv, 20. 5
 Denicales ferisæ xvi, 4. 3
 Denominatus est iii, 19
 Denos ii, 24. 2. 3. xx, 7
 Denotantur xiv, 1. 9
 Denotavit i, 15. 8
 Dens iv, 2. 4
 Densiores xviii, 1. 6
 Densitatem auri ii, 6. 8
 Dent operam mutuam ii, 29. 2
 Dentato ii, 11
 Dentatum ii, 11
 Dente iv, 2. 4
 Dentes iii, 10. 5. iv, 2. 4. vii, 9. 1. xvi, 6. 2
 Dentibus xvi, 6. 2
 Dentium i, 15. 2
 Denunciata est xx, 1. 14
 Denuo i, 19. 2. ii, 29. 4. iii, 1. 3. v, 3. 2. viii, 4. xi, 9. 1. xv, 16 dixerat xviii, 3. 2
 Deo ii, 27. 1. xv, 22. 1. xviii, 2. 2. 5
 Deorsum ii, 30. 2. iii, 6. vi, 4. ix, 1. 1. xvi, 18. 1. xvii, 11. 2. versum ix, 1. 1
 Deorum ii, 28. 2. v, 12. 1. xvii, 2. 6
 Deos i, 6. 5. i, 7. 5. xiv, 1. 3. xv, 7. 3. agrestes ix, 9. 6. immortalis xx, 11. celebrabant v, 12. 2
 Deosculatus ingenium i, 23. 4
 Depacisci xx, 1. 10
 Depalmaverat xx, 1. 4
 Depectit capillum x, 15. 4
 Depellat xix, 4
 Depellere xiv, 1. 14
 Depelleret xvii, 11. 3
 Depelli xvi, 3. 2
 Depello vi, 16. 2
 Deperdere xv, 5. 1
 Deperditus v, 1. 2
 Deperire ii, 6. 4
 Deperiret iii, 9. 2. vi, 16. 5
 Deperisse xii, 1. 4
 Depicta est ix, 12. 2. xiii, 9. 3. xiii, 24. 8
 Depictas xix, 10. 1
 Depingitur xii, 4. 1
 Depinxit ix, 13. 1
 Depinxit xiii, 29. 2
 Deploantis x, 17. 2
 Deponendam xiii, 4
 Deponi x, 3. 3
 Depopulata internecino genere morbi ii, 1
 Depopulatus esse xiii, 24. 5
 Deportatum ix, 4. 7
 Deportatur in jus xx, 1. 3
 Depositum (part.) xx, 11
 Depravata sunt xv, 5. 1
 Deprecabatur vi, 16. 4 (excusabat) x, 19
 Deprecandi xvi, 16
 Deprecans uxoris superbiam ii, 23. 5
 Deprecarentur vii, 3. 2
 Deprecari v, 12. 4. culpam xi, 8. 2
 Deprecatur vii, 3. 20
 Deprecatus vi, 16. 2
 Deprecetur vi, 18. 2
 Deprece vi, 16. 1
 Deprece vi, 16. 5
 Deprecor vi, 16. 1. 2. 3. 4
 Deprehendat xiv, 2. 6
 Deprehendere xiv, 1. 10
 Deprehendisses x, 23. 2
 Deprehenditur xi, 18. 3. xx, 7
 Deprehensam x, 23. 1
 Deprehensum xvii, 18
 Depressi (plur.) ii, 30. 2
 Depressura (plur.) x, 1. 1
 Deprimebantur x, 26. 4
 Deprimendum impetum vocis i, 11. 7
 Deprimere aream ii, 10. 1
 Depromtu Pr. 2
 Depudicavit xvi, 7. 1
 Depugnandi causa xv, 6. 1
 Depugnantes ix, 13. 1
 Depugnare vii, 3. 7. ix, 13. 2
 Depugnari vii, 3. 10
 Depugnatum est vii, 3. 7. 10. ivit xi, 1. 4
 Depugnavit x, 16. 5
 Depulerat xvii, 21. 8
 Depulsum iv, 14

- Depulsurum x, 3. 4
 Deputantem fraxinos xix, 12. 3
 Deque x, 20. 2 susque xvi, 9. 1
 Deradat xvii, 9. 5
 Deradit xvii, 9. 6
 Derasi (plur.) xvii, 9. 3
 Derasisse vii, 20. 1. xvii, 9. 4
 Derelicta est xix, 14. 1
 Derelictui habuerat vineam iv, 12
 Derepente vii, 3. 11. x, 12. 2
 Deridicula vanitatis x, 12. 2
 Deridiculi in legendo xiii, 30. 2
 Deridiculos xii, 2. 2
 Deridiculum xvii, 1. 3
 Derisit i, 19. 1
 Derivaret xvii, 11. 3
 Deruta terrae spatia vi, 2. 4
 Descendere ii, 2. 4
 Descenderint x, 16. 4
 Descendi vii, 9. 1
 Descendiderant vii, 9. 4
 Descendidi vii, 9. 1
 Descendit vii, 9. 4
 Descendit xvii, 2. 8
 Descendo vii, 9. 1
 Descendunt xiii, 25
 Desciverint xvi, 5. 3
 Desciverunt ad x, 3. 8
 Descivisse xv, 22. 2 a multorum opi-
   nionibus iii, 16. 3
 Descivisset ad regem iii, 8. 1
 Descivit a republica xvii, 21. 5
 Describenda (abl.) xvii, 10. 1
 Describeret ix, 1. 1
 Descriptum graphice xii, 4. 1
 Descri v, 13. 3
 Deserta (fœm.) i, 24. 2
 Desertam ix, 4. 7
 Desertum iii, 9. 3
 Deserunt xii, 1. 7
 Desiderabant iv, 18. 2
 Desiderabantur iv, 3
 Desiderandi xvi, 3. 1
 Desiderant vi, 1. 2
 Desideranti xiii, 2. 1. xviii, 7. 2
 Desiderantibus xiii, 20. 2. xvi, 12. 2
 Desiderare i, 3. 13
 Desideraret i, 13. 4. xii, 4. 2
 Desiderari ix, 8
 Desiderat ix, 5
 Desiderata x, 3. 5. xi, 13. 4
 non Desiderato consilio i, 13. 4
 Desideratur xvi, 8. 2
 Desideravit v, 3. 2
 Desidero xv, 11
 Desiderio meriti flagrans x, 18. 1 tabuit
   vii, 8. 3
 Desiderium capit xii, 1. 7
 Desidero i, 3. 8. xv, 7. 3
 Desides x, 22. 1. xiii, 8. 2
 Desidia x, 22. 1
 Desidias xv, 5. 1
 Desierint xv, 17
 Desieris xvi, 2
 Designandum consulem curavit iv, 8. 1
 Designata (adv.) ii, 5
 Designati iv, 10
 Designato xiv, 7. 1
 Designatus xiii, 19. 3 est xiv, 7. 1
 Desit xi, 2. 1
 Desiliret xvi, 19. 2
 Desinam i, 4. 2
 Desinendam ii, 12. 2
 Desinentes vii, 12. 1
 Desinit xvi, 2
 Desinite xix, 5
 Desint xvi, 2
 Desinunt ii, 7. 5
 Desiperet i, 10. 1
 Desipientes xviii, 4. 4
 Desis i, 22. 4
 Desisse iii, 4
 Desisset artem athleticam xvi, 2
 Desistente ii, 30. 2
 Desistimus xvi, 18. 2
 Desit ne quid ix, 8
 Desita est xv, 17 (abl.) xv, 31 verba
   xi, 7. 1
 Desitis verbis xi, 7. 1
 Desito sermone abhinc multis annis ut-
   ris i, 10. 1
 Desiverit xx, 1. 7
 Desperavisse vii, 1. 1
 Despicatissimos xv, 4. 1
 Despicieus ix, 11. 2. xx, 10. 1
 Despicitur x, 24. 1
 Desponderat iv, 10. 1
 Despondit xii, 8. 2
 Despuas ii, 19. 2
 Destinando xiii, 5. 2
 Destinatus (gen.) iv, 20. 2
 Destinatum xiv, 1. 9
 Destinatos negotio xix, 8. 6
 Destiterunt xvii, 3. 2
 Destitit iii, 13. iv, 10. 2
 Destituerem opinionem xix, 8. 5
 Destitui (infin.) xix, 3
 Destitutos vi, 4
 Destitutum atque impugnatum quid in
   mala causa relinquit i, 6. 3
 Destitutus est palus x, 3. 1
 Destituunt ii, 12. 4
 Det vi, 6. 2
 Detecta v, 6. 4
 Detegi xv, 2. 2
 Detergendis xvii, 16
 Deteriora sunt xii, 2. 6
 Deteriorem iv, 2. 1

- Deteriores xvii, 2. 6
 Deterioris xii, 1. 4
 Determinatus xvi, 2 locus regionibus
 certis xlii, 14. 1
 Deterreant xx, 1. 4
 Deterroantur vi, 14. 2
 Deterrens xiv, 1. 14
 Deterreret voluptatibus xix, 2. 2
 Deterret xi, 16. 6
 Deterrimam potu aquam xix, 5
 Deterrini homines xx, 1. 14
 Deterrins x, 2. 3
 Deterrimo xii, 1. 6
 Deterrimus ii, 6. 5. xiv, 2. 7
 Deterritas xv, 10
 Deterruerint ii, 12. 3
 Deteriti v, 14. 6
 Deterunt xii, 1. 7
 Detestabili iii, 9. 3
 Detestandis vi, 12
 Detestaretur vi, 16. 5
 Detestatio sacrorum xv, 27. 1
 Detestatione i, 15. 1. ii, 6. 2. ii, 7. 3.
 vii, 16. 2. xii, 1. 3
 Detestationem ii, 6. 2. x, 3. 5
 Detestatus ii, 6. 7 est i, 15. 2
 Detestor vi, 16. 2
 Detonset x, 15. 2
 Detortam sententiam ix, 8. 1
 Detracto (abl.) v, 12. 2 (plur.) sunt x,
 3. 1
 Detractam ii, 10. 2
 Detractio doloris ii, 9
 Detractionem doloris ii, 6. 6
 Detractis vi, 5. 3
 Detrahendis ii, 6. 6
 Detrahi i, 26. 2. x, 3. 7. x, 12. 1 vesti-
 menta i, 13. 4
 Detrahunt ii, 22. 4
 Detrahuntur xix, 12. 2
 Detraxis de elegantia ii, 5
 Detraxit ix, 12. 4
 Detrectandam xii, 1. 4
 Detrectantibus fidem xx, 1. 9
 Detrimenti plusquam facis xi, 2. 2
 Detrimento v, 8. 2
 Detrimentum literarum productione syllabarum
 compensatur ii, 17. 3
 Detrita est litera x, 5
 Detriti ab alio vitæ genere xv, 30. 1
 Detruncat xix, 12. 4
 Detur i, 25. 3. xv, 24
 Deturbati vii, 3. 4
 Deturbatus verecundia viii, 9
 Devenit (præt.) xix, 9. 6
 Devenustet tanquam pulchritudinis in-
 signia xii, 1. 2
 Devergentis (abl.) xiv, 1. 4
 Devertibat (ad domum) xviii, 1. 5
 Devertere iii, 13
 Devertisse iii, 9. 2
 Devertit xiii, 2. 1
 Devincti beneficio vii, 17. 5
 Devinctum xvii, 20. 2
 Deum (acc.) v, 12. 2. xvi, 17 (gen.
 plur.) Pr. 12. ii, 15. 1. iv, 17. 6. xiii,
 22. 1
 Devomas ii, 23. 6
 Devota (plur.) ix, 2. 3
 Deurit i, 19. 1
 Deus xvi, 17. xx, 6. 6
 Dexteras xii, 8. 1
 Dexteritatem xiii, 16. 1
 Dexterum ix, 13. 3
 Dextra vi, 6. 3. xvi, 4. 4. xvi, 5. 2
 Di iiii, 3. 3 boni ii, 2. 2. ii, 22. 2 vos-
 tram fidem v, 6. 2
 Diagora iii, 15. 1
 Diagoras iii, 15. 2
 Dialectica (nom.) xvi, 8. 1. 6 (abl.)
 Pr. 6. xvi, 2 (plur.) xvii, 19. 2
 Dialecticæ xvi, 2. xvi, 8. 5
 Dialecticam xiii, 10. 1
 Dialecticarum captionem i, 2. 2
 Dialecticas xvi, 8. 1 disceptationes xx,
 5. 1 disciplinas i, 22. 3
 Dialectici vii, 3. 14
 Dialecticis xvi, 8. 2 disciplinis xiii,
 8. 1
 Dialectico xviii, 13. 1
 Dialecticos xvi, 2
 Dialecticus xviii, 13. 2
 Dialectem x, 14. 1
 Diales i, 12. 5
 Diali x, 15. 2
 Dialis i, 12. 5 flamen x, 15. 1 flaminis
 x, 15. 1
 Dialogo xvii, 5. 1
 Dialogum iii, 17
 Diana ix, 9. 5. 6
 Dianæ ix, 9. 5. xv, 22. 1 Ephesiæ ii,
 6. 7
 Diarium v, 18. 2
 Diatriba i, 26. 1 ex Platonis xviii, 13. 2
 Diatribæ xiii, 6. 1
 Diatribam acceptum in xvii, 20. 2
 Dic xiv, 5. xv, 9. 2. xvii, 4. xx, 1. 3
 Dicabatur xviii, 2. 2
 Dicaci xii, 2. 1
 Dicæarchus iv, 11. 5
 Dicam (subj.) xv, 5. 3. xv, 39 (fut.) i,
 25. 3. xiii, 30. 2. xvii, 10. 3. xix,
 10. 4. xx, 1. 13
 Dicamini xi, 13. 1
 Dicamus xix, 8. 4
 Dicant i, 20. 1. xii, 5. 4. xiv, 1. 7. 10
 Dicantur xvi, 6. 1. xx, 6
 Dicaret x, 18. 2

- Dicaris xi, 13. 4
 Dicas i, 10. 1. i, 25. 3. vi, 13. vi, 13.
 2. xiii, 20. 2. xvi, 2. xvii, 2. 8. xviii,
 7. 1. xix, 10. 4
 Dicat i, 22. 1. 9. ii, 6. 5. iii, 2. 1. xiv,
 2. 5. xvi, 13. 1. xvii, 3. xx, 1. 15
 Dicatur i, 4. 3. xiii, 3. 1. xix, 8. 5
 Dicebant i, 6. 2. ii, 20. 1. xvii, 2. 5.
 xx, 11
 Dicebantur i, 9. 2. i, 12. 5. vii, 13. xx,
 5. 1
 Dicebat i, 2. 2. h 19. 1. i, 23. 4. ii,
 25. 2. vi, 10. 1. xii, 7. 1. xiv, 1. 7.
 xiv, 6. 1. xvii, 5. 2. xviii, 1. 3. xix,
 12. 2. xx, 9
 Dicebatur ii, 6. 9. xiv, 2. 2. xvii, 6. 2.
 xviii, 5. 3
 Dicemus i, 25. 1. iii, 1. 3. vi, 12
 Dicenda (sing.) iii, 14. 1. xix, 8. 5
 mulcta (subst.) xiv, 7. 5 (plur.) xix,
 8. 3 sunt xiii, 20. 1
 Dicendæ (gen.) xviii, 3. 1 sententiæ
 xiv, 8
 Dicendam xix, 8. 3 ob rem xx, 1. 3
 Dicendarum xx, 10. 4
 Dicendas xix, 8. 3
 Dicendi i, 9. 1. i, 15. 2. xviii, 2. 2 ex-
 ercitiū xx, 6. 1
 Dicendo i, 15. 3. xiii, 24. 9. xvii, 10. 2
 Dicendum iii, 14. 1. vi, 15. 2 est i, 16.
 4. i, 22. 1
 Dicens i, 2. 2. xv, 2. 1. xviii, 4. 1
 Dicente causam vii, 8. 8
 Dicentem iii, 13. xiv, 1. 14
 Dicentis ii, 23. 9. xiii, 23. 2
 Dicentium xiii, 23. 2. xiii, 29. 1. xv,
 5. 1
 Dicentur xvi, 8. 3
 Dicere i, 4. 4. i, 6. 3. i, 7. 8. i, 9. 6.
 i, 12. 4. i, 15. 6. i, 20. 3. i, 21. 2.
 i, 22. 5. ii, 5. ii, 6. 3. ii, 28. 3. iii,
 2. 2. xiii, 12. 2. xvi, 3. 2. xix, 1. 4.
 xx, 8. 1 audisset x, 1. 1 causam ii, 7.
 5 perge xviii, 9. 1 ex sua persona x,
 16. 2 uno verbo xx, 5. 3 verbis xviii,
 4. 2
 Dicerem vii, 17. 2
 Diceremus xvii, 21. 1
 Dicerent vi, 6. 2. xviii, 4. 4. xviii, 5. 2
 Dicerentur xiv, 1. 5. xx, 6. 1
 Diceres i, 4. 1. iv, 1. 4
 Diceret i, 5. 2. i, 7. 9. vii, 3. 12. xiii,
 24. 4. xiv, 5. xviii, 1. 3. xviii, 4. 1.
 xviii, 10. 1. xviii, 12. 1. xix, 5. xix,
 8. 2. xx, 1. 1 super ea re i, 6. 3
 Diceretur i, 5. 1. vi, 15. 1. xiv, 2. 2.
 xviii, 7. 2. xx, 3
 Diceris xi, 13. 4
 Dices vi, 13. 2. xx, 6
 Dicetur xvii, 1. 3
 Dici i, 7. 8. i, 12. 4. 5. i, 15. 6. i, 16.
 2. 3. i, 21. 2. i, 23. 2. ii, 3. 1. ii, 4.
 2. iii, 1. 4. iii, 14. 1. iv, 1. 4. vi, 5.
 1. xiii, 20. 1. xiii, 25. xvi, 12. 3.
 xvii, 6. 1. xviii, 7. 2 non simplici ra-
 tione i, 22. 4 præterquam solitum est
 xv, 13. 2
 Dicter xii, 6
 Dicimus i, 13. 2. i, 20. 1. ii, 25. 2. vii,
 3. 11. xiii, 9. 2. xiii, 16. 1. xv, 9. 1.
 xv, 15. xvi, 5. 1. xvi, 8. 3. xvii, 2.
 6. xvii, 3. 1. xvii, 13. 1. 2. xviii, 9.
 2. xix, 2. 1. xix, 13. 1
 Dicitis xiv, 2. 7. xvii, 8. 3. xix, 8. 2. xx,
 1. 1
 Dicit i, 1. 1. i, 3. 6. i, 9. 4. i, 11. 1. i,
 12. 1. i, 14. i, 15. 4. i, 16. 3. i, 18.
 1. 3. i, 22. 5. 8. xiii, 9. 2. xv, 20. 1.
 xix, 4. xx, 7
 Dicitō xvii, 9. 5
 Dicitur Pr. 5. i, 11. 7. i, 16. 2. i, 18.
 3. i, 20. 2. 3. i, 25. 3. ii, 6. 3. iii,
 3. 5. ix, 12. 5. xiii, 24. 5. xvi, 6. 2.
 xvii, 6. 3. xvii, 11. 2. xx, 1. 8 vulgo
 xix, 13. 3
 Dico ix, 6. xvii, 7. 2. xvii, 10. 3. xviii,
 2. 4. xx, 1. 9
 Dicta (sing.) i, 23. 1. xvi, 1. xix, 8. 5
 est xviii, 7. 2 (plur.) i, 5. 1. vii, 1. 3
 (subst.) i, 3. 1 in eum i, 2. 7 sunt i,
 16. 1. xvi, 8. 3 sint xv, 13. 1 fuerant
 xiv, 2. 3
 Dictæ (plur.) xvi, 4. 4. xvi, 6. 2
 Dictam xix, 8. 3. 6 case xviii, 6. 2.
 xviii, 7. 2
 Dictas i, 25. 3. xvi, 6. 3
 Dictator ii, 19. 2. ii, 24. 4. xv, 27. 2.
 xvii, 21. 7. 8. xvii, 21. 11 perpetuus
 xix, 8. 2
 Dictatore i, 25. 1. xvii, 2. 5
 Dictatorem x, 24. 4. xiv, 7. 2
 Dictaverunt iv, 1. 2
 Dictavi i, 23. 1
 Dicti (part.) vii, 14. 2
 Dictio ambigua verbi x, 1. 3
 Dictiones xi, 3. 3
 Dictionum vii, 9. 3
 Dictis doctis xx, 10. 2 maneres xx, 1. 15
 Dictitabat xiii, 6. 3
 Dictitabat i, 13. 4. xix, 5. xi, 9
 Dictitare xvii, 19. 1
 Dictitasse iv, 11. 5
 Dictitaverit vi, 11
 Dictito ix, 6
 Dicto obediant ii, 29. 4 opus est xiv,
 2. 5
 Dictorum xii, 7. 2. xiii, 20. 9. xiv, 3. 3.
 xix, 7. 1

- Dicta rem non dignam xviii, 6. 1 digna xvii, 1. 1 facilius xvi, 6. 3 facilia xvi, 13. 1 tætræ xviii, 11
 Dictum i, 7. 1. i, 13. 1. i, 16. 1. i, 17. 2. i, 18. 3. i, 22. 8. xv, 30. 1. xvi, 1. xvi, 5. 4. xvi, 13. 3. xvii, 7. 2. xvii, 21. 7. xx, 6. est i, 18. 3. xvi, 12. xviii, 9. 1. xx, 6. esset i, 24. 1 esse xvii, 8. 3. xviii, 2. 4. nove xv, 14. hoc sit cum pace et venia istorum xvii, 6. 2
 Dicturi basimus xi, 16. 1
 Dicturos i, 7. 4. xiv, 1. 1. 14
 Dicturum i, 7. 4. G. iv, 15. 2 fuisse xii, 5. 5. xviii, 5. 2 hoc credo inimicos meos i, 7. 4
 Dicturus vi, 11. vii, 11. 1. xii, 5, 12
 Dictus ix, 6. xvi, 10. 6 est iii, 19
 Dicundæ laudibus x, 18. 2
 Dicant i, 11. 7. i, 18. 2. i, 26. 4. ii, 6. 1. xiv, 1. 9. xv, 25. xvi, 2. xvi, 8. 1. xvii, 1. 2. 3. xviii, 1. 5. xviii, 9. 4. xx, 6. xx, 8. 2
 Dicuntur i, 10. 1. i, 25. 4. ii, 26. 4. iii, 2. 1. 3. vii, 3. 15. vii, 7. 1. xiii, 15. 9. xiii, 20. 7. xiii, 24. 5. xiv, 2. 6. xv, 13. 1. xvi, 6. xvi, 8. 4. xvii, 10. 6. xvii, 15. 2. xviii, 1. 1
 Didascalici iii, 11. 1
 Didascalico iii, 11. 1
 Didicerant i, 9. 3
 Didicerat vi, 16. 1
 Didicerint xiii, 29. 1
 Didiceris xi, 7. 2
 Didicerit xvii, 13. 2
 Didici iv, 1. 5. xx, 10. 3 ex te vii, 17. 2
 Didicimus ex Apollinari xviii, 4. 4
 Didicisse xviii, 10. 3
 Didicissem xvi, 10. 3
 Didicit ii, 4. 2. x, 10. 2
 Didio, T. ii, 27. 1
 Dido ix, 9. 6
 Diducero xv, 16
 Diducta in duas partes xv, 16
 Diductas vi, 4
 Diductis xvi, 16. manibus xv, 15
 Diduxit os v, 9. 1
 Die i, 3. 1. i, 23. 3. i, 25. 3. iii, 2. 1. 3. vii, 1. 3. xv, 22. 2. xvi, 4. 3. 4. xvii, 8. 1. xvii, 12. crastini ii, 29. 2 feriato xiii, 21. 1 hesternò xviii, 4. 2 molli xix, 7. 1 postero ii, 29. 3 die quarte x, 24. 3 die quinte x, 24. 1 quinti x, 24. 1 quodam xix, 8. 1
 Diebus i, 20. 2. iii, 2. 1. 3. iii, 10. 2. xiv, 7. 4. xv, 7. 3. xvi, 3. 4. xvii, 12. xx, 1. 12. tertius ix, 4. 3
 Diei iii, 2. 2. v, 12. 1. xii, 4. 3. xiii, 1. 1. xvii, 8. 1
 Diem Pr. 12. i, 17. 1. 1, 25. 3. iii, 2. 1. 5. vii, 1. 3. xv, 28. 1. xvi, 4. 1. xvii, 21. 10. xix, 1. 1 nullum abesse Roma licet iii, 2. 4 dicendo eximentis iv, 10. dimidi xiv, 2. 3 dimidiatum iii, 14. 4 inatrum iv, 6. 3 in longam xix, 5 in longissimam distulerunt v, 10. 4 obiit suum vii, 8. 3 peposcit vii, 9. 2 perendini x, 24. 4 ei perduellionis dixit vii, 9. 2 ad populum dixit iv, 14. ei dictum esse ad populum iii, 4 in tertium x, 24. 4
 Dierum i, 25. 1. ii, 21. 2. ii, 24. 5. iii, 2. 1. 5. ix, 2. 1. xiv, 1. 10
 Dies (sing.) i, 25. 3. iii, 2. 1. 3. iii, 16. 5. xiii, 15. 1 illuxit xix, 1. 1 præfinitur xvi, 4. 3 præfinita est xii, 13. 2 (plur.) ii, 24. 2. dii ix, 14. 4 endo dies xx, 1. 12. totos xv, 11. iusti xx, 1. 12. iustos xx, 1. 12
 Diespater v, 12. 1
 Differant x, 20. 1. xvi, 13. 1
 Differat iv, 2. 1. xiv, 13. 1 quantum versus utriusque ii, 23. 2
 Differunt ii, 26. 2
 Differendi vii, 3. 12
 Differendum est vii, 3. 9
 Differens xx, 2
 Differentem xix, 1. 2
 Differentes ii, 26. 1
 Differentia (subst.) xi, 5. 1. xiii, 20. 3. xvii, 4. 3. xviii, 6. 1
 Differentias xvi, 14
 Differentiam x, 20. 3. xiii, 19. 6 disceptationum i, 3. 13
 Differentias iv, 1. 3
 Differentis iv, 1. 3
 Differor sermone ii, 23. 4
 Differre vi, 6. 3. xiii, 19. 4. xvi, 14. xix, 1. 6. inter sese xi, 5. 4
 Different vii, 17. 3
 Differret iv, 2. 1. xi, 15. 3. xiii, 28. 1
 Differt xiv, 1. 3
 Differunt xviii, 9. 4
 Difficile i, 3. 2. xii, 1. 2
 Difficili iv, 15. 2. xiii, 30. 3
 Difficilia xiii, 20. 1 percepta Pr. 6
 Difficilis xvii, 21. 1
 Difficilius xvii, 8. 3
 Difficillima xi, 16. 1
 Difficillimas i, 9. 3
 Difficillime xx, 1. 9
 Difficillimis xv, 22. 1 temporibus iv, 8. 1
 Difficillimum iv, 1. 4. locum i, 3. 4
 Difficillimus xvi, 16
 Difficultas xx, 1. 5
 Difficultate iv, 16. 2
 Difficultatibus xvii, 12
 Difficultatum xiv, 2. 1

- Diffidentia* i, 11. 10
Diffindi xiv, 2. 3
Diffisionibus xiv, 2. 1
Diffuari xix, 5
Diffuens corporis animique deliciis xix, 1. 3
Diffununt humidis et lapsantibus verbis (garruli) i, 15. 1
Diffundat xix, 6
Diffundit xix, 6
Diffusa v, 7
Diffusam vii, 12. 1
Diffuso sanguine xix, 6
Digamma xiv, 5
Digerendis xvii, 16
Digeri xvii, 11. 2
Digeasimus xvii, 21. 1
Digestarum ab Arriano dissertationum i, 2. 3
Digestas xix, 1. 4
Digestorum vi, 5. 1
Digiti iii, 14. 5
Digitis xv, 16
Digito x, 10 demonstrat xix, 10. 2
Digitos vii, 12. 1
Digitum x, 10 dimidiatum iii, 14. 5
Digna (plur.) ii, 11. xvi, 1. xvii, 1. 1. xvii, 2. 1 animadverti xix, 7. 1 auditu iii, 18 quæri vii, 17. 1 sunt xvii, 10. 2
Dignabatur xi, 2. 1
Dignam iii, 9. 1 capitis pœnæ xx, 1. 3
Dignantur memoria versiculi xix, 11. 1
Dignarum xiv, 6. 1
Dignas vii, 17. 2
Dignate xv, 13. 4
Dignati sunt honore xv, 20. 5
Dignatum numerari x, 18. 1
Dignatus fores xix, 13. 2
Digne xvii, 1. 1
Dignitas vi, 14. 1. vii, 3. 9 disciplinæ x, 6 vitæ iv, 18. 1
Dignitate i, 11. 2. i, 14. xiii, 24. 5. xiv, 4. 1. xvii, 2. 5 a rerum vacua ii, 23. 7 alienum vii, 19 honorum atque vitæ i, 6. 3
Dignitatem xv, 4. 2
Dignitates (rerum) xvii, 20. 2 verborum i, 23. 1
Dignitatibus generum i, 3. 10
Dignitatis vi, 11. vi, 14. 2. ix, 4. 6. xii, 2. 1. xv, 4. 1. xviii, 3. 1
Digno xvii, 14. 2
Dignor xv, 13. 4
Dignos xx, 6 pœna ii, 12. 2
Dignum i, 24. 2. xvii, 3. 3. xviii, 7. 2. xix, 10. 2 lectione hoc i, 6. 4 quid memoratu Pr. 2 nulla re bona ix, 2. 2
Dignus ii, 6. 2. xiii, 24. 3. xvii, 14. xvii, 20. 3
Digreditur xviii, 4. 3
Digressam a Tarquinio i, 19. 2
Digressi casuum xviii, 7. 2
Digressio i, 3. 6
Digressus est vii, 17. 5
Dii i, 6. 5. i, 19. 2. ix, 14. 4. xii, 11. 1 boni iii, 7. 1 immortales iii, 7. 3 approbare virtutem, non adhibere debent i, 6. 5 mentem meliorem mihi xi, 13. 5 (dici) ix, 14. 4
Diis i, 6. 5. i, 13. 2. xii, 8. 1. xiii, 22. 1 immortalibus xvii, 1. 1 cum bene violentibus xviii, 10. 2 Manibus sacrum x, 18. 2
Dijovem v, 12. 2
Dijovis v, 12. 1
Dijudicabat veterum sententias i, 4. 4
Dijudicanda (plur.) i, 3. 10
Dijudicantur xix, 1. 5
Dijudicata xvii, 10. 1
Dijudicatio ii, 23. 1
Dijudicaverunt subtilissime ii, 7. 1
Dijudicet iv, 1. 2
Dilacerandum xv, 16
Dilaceratus est xv, 20. 5
Dilargitis proscriptorum bonis xv, 13. 3
Dilatis sermonibus xix, 10. 2
Dilato xiv, 2. 5
Dilectus xvi, 4. 2. xvii, 10. 2
Dilexiæ iv, 3. 3
Dilexit xvii, 5. 1
Diligat ix, 14. 7
Diligendam xvii, 5. 1
Diligendi xvii, 5. 1
Diligens literarum veterum xviii, 5. 2
Diligenter xv, 5. 1 locuti ii, 19. 1
Diligentia xv, 5. 2
Diligentiæ ix, 4. 1. x, 11. 2
Diligentissime i, 12. 1 disputat i, 3. 4
Diligentissimo xv, 6
Diligentissimus xiii, 24. 2 verborum poeta ii, 20. 4
Diligere amicos ii, 7. 4
Dilucebit xvi, 8. 5
Dilucet vii, 10
Dilucide xi, 16. 1 fabulati i, 10. 1
Diluculabit ii, 29. 2
Dilucularet vii, 1. 2
ad Diluendum xviii, 13. 2
Diluerunt ære paucis injurias xx, 1. 9
Dilui ii, 7. 3. xvii, 15. 1
Diluisset delicta et petulantias verborum iii, 3. 7
Diluit urbano facetoque dicto xii, 12
Diluitur xviii, 11
Diluta nive xix, 5 (plur.) i, 21. 3
Dilutior ii, 26. 5
Dilutum nimis x, 1. 4

- Dilavio xvi, 7. 1
 Diluunt xii, 1. 7
 Diluxerit iii, 2. 1
 Dimicandi gratia v, 17. 1
 Dimidia iii, 14. 1. 3 hora iii, 14. 3
 Dimidium iii, 14. 2. 3 fabulam iii, 14. 1
     horam iii, 14. 3. 4
 Dimidiata iii, 14. 1
 Dimidiatam iii, 14. 3 fabulam iii, 14. 1
     horam iii, 14. 4
 Dimidiato iii, 14. 2
 Dimidiatos iii, 14. 5
 Dimidiatum iii, 14. 1. 2 ex Græca xv,
     30. 2 aurum iii, 14. 4 digitum terram
     in sternito iii, 14. 5 matris genus xii,
     1. 2 librum iii, 14. 1. 2 obsonium iii,
     14. 4
 Dimidiatus iii, 14. 3
 Dimidio horæ iii, 14. 3
 Dimidium iii, 14. 1. 2. 3. xviii, 2. 4.
     xviii, 14 auri iii, 14. 4 librum iii, 14.
     2 meum iii, 14. 1 obsonii iii, 14. 4
 Diminuta sensu aurium virgo i, 12. 1
 Diminutum vi, 12
 Dimissimus xv, 9. 2
 Dimisit uxorem iv, 3
 Dimissa xiii, 28. 1 concione xii, 8. 2
 Dimissionem x, 8
 Dimissis ii, 2. 1
 Dimissum ii, 24. 4. xvii, 18
 Dimittetur vii, 21
 Dimitti vii, 21. xiv, 2. 2
 Dimittimus v, 21. 4
 Dinosci xvii, 15. 1
 Dinumeratis xv, 28. 2
 Diodorus xi, 12
 Diogenes vii, 14. 3. xvii, 21. 14. xviii,
     7. 2 Philosophus xviii, 13. 1 Cynicus
     ii, 18. 2 Stoicus vii, 14. 3
 Diomede iii, 9. 1
 Diomedis ii, 23. 2. iii, 9. 1
 Dionem Syracosium iii, 17
 Dionysia (fem.) i, 5. 2. viii, 11
 Dionysia (gen.) i, 5. 1
 Dionysiam i, 5. 2
 Dionysium xvii, 21. 9
 Dionysias xvii, 21. 8
 Dioxippum xvii, 11. 3
 Directa ratione i, 16. 2
 Directiores ix, 1. 1
 Directus ii, 1. 1
 Directum perpetuum distinctumque præ-
     ceptum i, 8. 13
 Directus in Austrum ii, 22. 4
 Direpta ii, 6. 5
 Direptione ii, 9. 3
 Direptis iii, 10. 6
 Dirigendus ix, 1. 2
 Dirui x, 15. 3
 Diripiendis vii, 3. 2
 Diripitur vi, 17
 Diripuisset iii, 9. 3
 Diris ix, 4. 1
 Diritatem omnis iv, 9. 4
 Dis (diis) iv, 6. 1. v, 12. 4. ix, 3. 2
 Discam vii, 17. 2
 Discant i, 9. 5. xix, 10. 4
 Discas xx, 10. 2
 Disce v, 10. 2. 3
 Discebat vii, 7. 1
 Discedant in alteram partem ii, 12. 4
 Discedebant in sententias iii, 18. 2
 Discedens i, 8. 3
 Discedente iii, 1. 1
 Discedit xix, 12. 4
 Discenda sint xvi, 18. 2
 Discendæ v, 10. 1
 Discendi vii, 17. 1. xvi, 8. 5 gratia xiii,
     17 cupidiora x, 12. 2
 in Discendo studium laborem xx, 5. 1
 Discendum i, 8. 7. i, 9. 1 esset xii,
     13. 1
 Disceptamus ii, 2. 3
 Disceptatio v, 13. 1. viii, 10. xiv, 2. 4.
     xx, 1. 1
 Disceptatione vi, 13. 2
 Disceptationes dialecticas xx, 5. 1
 Disceptationibus Pr. 10
 Disceptationum i, 3. 13
 Disceptationunculas Pr. 12
 Disceptatum ii, 17. 1. iv, 17. 1
 Disceptatur xx, 10. 3
 Discere i, 9. 4. 5. iv, 1. 5. 7. vii, 17. 2.
     xv, 11. xviii, 4. 3
 Discerem xx, 10. 3
 Disceret v, 10. 2. vi, 13. 1. xiv, 7. 1
 Discernendi i, 3. 13. xv, 26
 Discerniculo xvii, 15. 1
 Discerpti sint vii, 18. 2
 Disces v, 21. 4. vii, 17. 5
 Discesserunt vi, 13. 1. xvii, 21. 10
 Discessimus xviii, 1. 6
 Discessio xiv, 7. 5 fieret in duas partes
     ii, 12. 1 populi ii, 12. 1
 Discessionem facta xiv, 7. 5
 Discessionem iii, 18. 1. xiv, 7. 4. 5
 Discessiones (stellarum) xiv, 1. 4
 Discessisset ii, 16. 4
 Discessit ii, 29. 3. xviii, 5. 1
 Discessu iv, 2. 5
 Discessum eat xi, 16. 3
 Discet de me ii, 23. 4
 Discidit iv, 18. 3. xv, 16
 Discimus xvi, 18. 2
 Disciplina (nom.) ii, 24. 1. iv, 9. 5.
     xiii, 16. 1. xv, 31. xvi, 18. 1 est bene
     atque caute vivendi xx, 1. 14 titulis
     canendi xv, 17 syllogismi ii, 8. 1 (abl.)

- i, 7. 1. i, 8. 1. ix, 13. 3. xvi, 8. 1.
 xx, 1. 3 juris xx, 1. 1 peripatetica
 xix, 5 Stoica xix, 1. 2
 Disciplinæ i, 2. 2. 4. i, 9. 1. i, 11. 6.
 i, 16. 1. ii, 17. iv, 20. 1. x, 6. xiii,
 20. 1. xv, 11. xvi, 2. xvi, 8. 5. xviii,
 1. 1. xviii, 3. 1. xx, 1. 7. xx, 5. 1
 rhetoricæ doctorem xi, 13. 1
 Disciplinam i, 9. 2. i, 11. 3. iii, 2. 5.
 vi, 6. 1. xiv, 1. 2. xvii, 8. 1 rei rus-
 ticæ xix, 12. 4 rhetoricam xv, 11
 Disciplinatum i, 9. 6. ii, 21. 1. v, 12.
 1. vi, 2. 2. vi, 15. xiv, 4. 2. xvi, 18.
 2. xviii, 15. xix, 14. 1 rhetoricarum
 arma vii, 3. 20 aliud quid disserit v,
 1. 1
 Disciplinas i, 9. 4. ix, 3. 1. xiv, 3. 3.
 xv, 30. 1. xvi, 8. 1. xvii, 19. 2. xx,
 5. 2 dialecticas percussuerat i, 22. 3
 vitæ et morum xviii, 7. 1
 Disciplinis i, 3. 8. vi, 11 traditur in ii, 8.
 1 bonarum artium x, 11. 1 Græcis xiii,
 24. 2 liberalibus xv, 17 philosophiæ
 ii, 18. 1 rhetorum vii, 3. 9 in discipli-
 nis gravi auctoritate iv, 11. 4
 Disciplinosus iv, 9. 5
 Discipule xv, 9. 2
 Discipuli (plur.) vi, 10. 2
 Discipulis v, 3. 3. ix, 9. 4. xx, 5. 1
 Discipulo v, 10. 4
 Discipulos i, 9. 1. xiii, 21. 1
 Discipulos vi, 5. 1. x, 18. 2. xx, 4
 Discite xix, 9. 4
 Discordiæ ii, 13. 1
 Discordiam ii, 12. 1
 Discrepat vii, 6. 3
 Discretionem facta xvii, 10. 5
 Discrimina x, 28 colorum ii, 26. 1 pe-
 riculorum iii, 10. 5
 Discrimine i, 7. 4 sine xii, 1. 5
 Discriminis Pr. 3
 Discubitum fuerat iii, 19
 Discumbatur ii, 2. 3
 Discumbendo ii, 2. 1
 Deserte xv, 9. 1
 Deserti viri (gen.) i, 6. 1. xviii, 4. 2
 Desertus est ix, 15. 3
 Disiectus in duas partes iii, 14. 1
 Disiuncta xvi, 8. 4
 Disiunctioni ii, 7. 5
 Disiunctum v, 11. 2. xvi, 8. 3. 4
 Disiunguntur v, 11. 2. 3. xvi, 8. 4
 Dismediatum iii, 14. 2
 Dispalati sparsisque milites i, 11. 2
 Disparavit xi, 11
 Disparēs xiii, 19. 2
 Dispari ii, 23. 2. xiv, 1. 9 specie xix,
 8. 5
 Dispariles sensus gerat v, 1. 2
 Disparilitas vii, 3. 18 rerum Pr. 3
 Dispassis xv, 15
 Disperdere xv, 31
 Dispeream vi, 16. 1
 Dispersis xv, 15 manibus xv, 15
 Displicebat ii, 23. 1
 Displicent nihil sane ii, 23. 1
 Displicere xvii, 1. 2
 Displiceret xii, 13. 8
 Displicita esset ei insolentia i, 21. 2
 Disponit xii, 15
 Dispumat ii, 3. 2
 Disputabant iii, 16. 7
 Disputamus i, 26. 3
 Disputandi i, 3. 13. xvi, 2
 Disputantur vii, 3. 18
 Disputata (plur.) xviii, 2. 5
 Disputatio i, 3. 4
 Disputationes xviii, 1. 1
 Disputationibus i, 26. 2. xvi, 2
 Disputationis i, 3. 4. iii, 14. 2
 Disputationum curriculum xz, 1. 7
 Disputatis xvii, 12
 Disputatiuncula i, 3. 14
 Disputatur i, 3. 4
 Disputavisse xiv, 3. 3
 Disputavisset xii, 13. 5
 Disputetur xvi, 2
 Dissectum esse xx, 1. 14
 Dissenserunt xii, 8. 1
 Dissensio xiii, 7. 3
 Dissensionem ii, 12. 1
 Dissensiones vii, 19
 Dissensionis iii, 16. 3
 Dissensio v, 7. 7
 Dissensum est iii, 11. 2. iv, 2. 4 esse
 xiv, 8
 Dissentiebant inter se xviii, 9. 1
 Dissentiretur x, 1. 3
 Dissentitur xiv, 2. 6
 Dissertatur i, 4. 3
 Disserebat xx, 5. 1 scite ista ii, 21. 1
 multa atque immodica de philosophiæ
 doctrinis intempestive atque inusitate
 i, 2. 2
 Dissereudi xvi, 2. 1
 Dissereudo xvii, 5. 2
 Dissereus ii, 1. 2. iv, 1. 1. xvii, 21. 1
 Dissertentem v, 1. 1. viii, 14. xiv, 1. 1
 falsa i, 18. 1
 Dissertentis xiii, 15. 1
 Disserrere xvii, 10. 1. xvii, 20. 3
 Disserreret vi, 1. 1. x, 7. xv, 10. xz,
 14. 1 plenius et apertius xviii, 4. 3
 Disserit iii, 10. 1. vi, 2. 3. xiv, 3. 3.
 xiv, 7. 5. xviii, 15 super hac re i, 3.
 9 aliud quid disciplinarum v, 1. 1
 Dissertatio ii, 2. 1. xii, 1. 1. xiv, 1. 1
 Dissertationes xiv, 3. 3

- Dissertationibus x, 4
 Dissertationis xvii, 18. 2. xvii, 19. 1
 Dissertationum i, 2. 3
 Dissertaverunt vii, 14. 3
 Dissertatione xix, 12. 2
 Dissuerit xiv, 2. 1
 Dissuero xii, 13. 2
 Dissuisset i, 20. 1
 Dissuoi i, 3. 13. ii, 2. 3. ix, 5. 2. xii, 5. 6. xvi, 13. 1. xix, 12. 1. xx, 1. 15 ad hanc ferme sententiam i, 3. 13
 Dissuunt super ista re xix, 1. 6
 Dissident xii, 24. 2
 Dissidentes ii, 13. 4
 Dissidere xii, 1. 3
 Dissimile xviii, 13. 1
 Dissimilem i, 4. 3
 Dissimilia ac diversa xviii, 4. 2
 Dissimilis i, 4. 2
 non Dissimiliter xviii, 13. 1
 Dissimulanter xvi, 19. 4
 Dissimulare xvii, 9. 2
 Dissimulari vii, 1. 16
 Dissimulationis facetissimæ xviii, 4. 1
 Dissolvam xv, 24
 Dissolvebat questionis nodum xviii, 2. 2
 Dissolvere xviii, 4. 2 griphos i, 2. 2
 Dissolverent xx, 1. 12
 Dissolvi officium imperantis i, 14. 4
 Dissolvisset xii, 5. 5
 Dissolvit pecuniam i, 4. 2
 Dissuadere i, 6. 2
 Dissuadet vii, 2. 3
 in Dissuasiōe legis Agrariæ vi, 16. 2
 Dissuasit xi, 10. 1
 Dissuasuri xi, 10. 1
 Distantem in conspectu longinquo hostem i, 11. 6
 Distantias ii, 26. 2
 Distantibus iii, 16. 6. xiv, 1. 11 fuerunt ætatibus xv, 23
 Distare iv, 2. 5
 Distarent xi, 15. 3
 Distat xi, 11
 Distentis manibus xv, 15
 Distichon xix, 11. 2
 Distinctæ sunt xii, 5. 7
 Distincte vii, 3. 20
 Distinctius vii, 3. 21
 Distinctum in rebus singulis præceptum i, 3. 13
 Distingui xviii, 2. 3
 Distractionem xii, 5. 3
 Distrahebantur xx, 1. 6
 Distrahentibus xiv, 2. 3
 Distrahitur ii, 6. 3 modus in genera i, 7. 7
 Distrahuntur vena xx, 1. 6
 sub Ditione xvii, 17
 Ditioni alienæ subiciant v, 19. 2
 Ditionibus ix, 15. 1
 Ditionum i, 6. 1
 Ditissimus i, 13. 3
 Dia xvii, 9. 5 est quod quaerimus i, 25. 2 post vi, 4 non iii, 15. 3. xvii, 21. 5. 12
 Divæ (plur.) i, 24. 1
 Divellit xv, 16
 Diversa (plur.) vi, 13. 2. xvi, 16 ac dissimilia xvii, 4. 2 nitentibus in xx, 1. 15
 Diversæ sententiæ (nomen) i, 13. 1 (plur.) ix, 5. 1 sententiæ xx, 7
 Diversam xiv, 1. 8
 Diversantem xii, 11. 1
 Diversantur in sordidis negotiis i, 13. 1
 Diversarum xiv, 2. 1
 Diversas x, 16. 5. xviii, 1. 3
 Diverse vii, 17. 4
 Diversis xii, 20. 2. xiv, 1. 4. xvii, 21. 1
 Diversissimas xvii, 9. 3
 Diversitandum xvii, 20. 2
 Diversitas xiii, 7. 2. xiv, 1. 9. xx, 7
 Diversitate xvii, 3
 Diversitatem vi, 16. 2
 Diversius vi, 6. 2 ab ingenio xx, 1. 6
 Diversorum vi, 13. 3
 Diversos xiii, 18. 1. xiii, 19. 2
 Diversum xiv, 3. 2. xv, 28. 2 ejus, quod i, 3. 2 a ludo Musico vulgus Pr. 11
 Diversus ire i, 16. 3
 Divertentibus iv, 3
 Diverticula iv, 9. 1
 Diverticulo significationis iv, 9. 2
 Divertunt ad philosophos i, 9. 5
 Dives vii, 20. 1. xx, 4 ex Asia xix, 1. 2
 Divi Augusti ii, 24. 5. xv, 7. 2
 Dividas xvii, 7. 2
 Dividit iii, 14. 1
 Dividenda xi, 18. 7
 Divina vis ix, 11. 2 (abl.) vi, 3. 19. xiii, 24. 2. xiv, 1. 3 vir scientia xix, 2. 3 (plur.) i, 19. 1. xiv, 1. 4 jura xx, 1. 3
 Divinabat x, 16. 3
 Divinæ vii, 1. 1 rei i, 11. 1 res i, 7. 5
 Divinam ii, 28. 1
 Divinandum ii, 4. 2
 Divinarum iii, 16. 3. xv, 20. 2. xvi, 17 in septima xviii, 12. 3
 Divinasse x, 16. 2
 Divinatio ii, 4. 1
 Divinatione ii, 4. 3. iv, 11. 1. xv, 13. 3
 Divinationem i, 4. 1. 2. 3
 Divinet ii, 4. 1
 Divinis xiv, 7. 4
 Divinitus i, 6. 5. i, 13. 2. iii, 7. 3. xv, 22. 1. xvi, 17

- Divino ix, 14. 6
 Divinum ii, 18. 1
 Divisa xiii, 20. 6. xvi, 14 sunt xiii, 15. 2
 Divisae sunt xiii, 5. 7
 Divise i, 22. 7. vii, 2. 3
 Diviserit xiii, 1. 2
 Diviserunt vi, 14. 1
 Divisi (plur.) ii, 12. 3
 Divisissae iii, 2. 1
 Divisit x, 11. 3. xx, 5. 1 a vero Stoico
 vulgo i, 2. 4
 Divisui habuisse xx, 1. 11
 Divisum est iii, 14. 2
 Divitant aures verbis xiv, 1. 14
 Divite ii, 23. 2. iii, 5
 Divitem Asiaticum xix, 1. 3
 Divitiarum vii, 3. 20
 Divitiarum xvii, 2. 6
 Divitiis xvii, 2. 6
 Divitis x, 17. 3. xix, 5
 Divitum vi, 11. 2
 sub Divo x, 15. 3
 Divo Hadriano xiii, 21. 1
 Divortium iv, 3 fecit x, 23. 2 fecit cum
 xvii, 21. 13
 Diurna (plur.) iii, 2. 3
 Diurnare xvii, 2. 6
 Diutina x, 3. 4. xii, 8. 2. xiv, 5. 1. xvi,
 8. 1
 Diutino ix, 4. 2. xiii, 2. 1. xvii, 21. 10
 Diutinum xii, 1. 1. xvi, 11. 2
 Diutule v, 10. 2. xi, 17. 3
 Divum xii, 4. 4 Hadrianum iii, 16. 5
 Divus xiv, 5
 Dixeram i, 3. 13. iii, 1. 2
 Dixerat xiii, 19. 5. xiii, 24. 3. xv, 22.
 1. xv, 28. 1. xvii, 3. 1. xvii, 10. 5.
 xviii, 12. 2. xix, 10. 2
 Dixerim xvii, 10. 4 temere ii, 22. 7
 Dixerimus xvi, 8. 2
 Dixerint i, 22. 6. ii, 4. 1. vii, 2. 3. xiii,
 6. xv, 18. 2
 Dixeris i, 22. 4. vi, 18. 2. xiii, 20. 4.
 xiii, 24. 5
 Dixerit i, 1. 1. i, 2. 10. i, 14. 1. ii, 5.
 1. iii, 1. 1. vi, 6. 8. xvi, 2. xvi, 3.
 1. xvii, 4. xviii, 2. 4. xviii, 11. xix,
 8. 8. xx, 6
 Dixerunt i, 7. 5. i, 15. 8. i, 22. 1. i,
 25. 2. vii, 11. 1. xiii, 11. 4. xiii, 24.
 12. xvi, 7. 8. xviii, 5. 3. xix, 2. 8.
 xx, 7 multam ei x, 6
 Dixi Pr. 3. i, 3. 4. 7. 9. i, 15. 2. i, 25.
 3. vii, 17. 2. xiii, 19. 4. xv, 9. 1.
 xvii, 9. 1. xviii, 2. 5. xviii, 13. 2.
 xix, 8. 6. xx, 10. 2
 Diximus vii, 7. 2. vii, 14. 3. xiii, 14. 3.
 xv, 27. 1. xvi, 1. 2. xvi, 5. 3. xvii,
 5. 5
- Dixisse i, 8. 3. i, 14. i, 22. 2. ii, 3. 1. ii,
 18. ii, 19. 5. vii, 3. 10. ix, 2. 2. xi,
 9. 1. xvi, 12. 2. xvii, 19. 1. xx, 10.
 4 falsum testimonium xx, 1. 14
 Dixissem xx, 10. 2
 Dixissent xviii, 4. 4
 Dixisset i, 4. 3. i, 9. 5. i, 23. 3. iii, 11.
 1. xiii, 21. 2. xiii, 24. 4. xiii, 28. 1.
 2. xv, 30. 2. xvi, 3. 1. xvii, 5. 4.
 xviii, 7. 2. xix, 10. 1
 Dixisti ii, 26. 7. v, 21. 2. xiii, 19. 3.
 xiv, 2. 7. xx, 1. 9
 Dixit i, 7. 5. i, 15. 2. i, 19. 1. i, 29.
 2. i, 25. 1. ii, 29. 5. xiii, 24. 7. xv,
 28. 1. xvii, 1. 1. xix, 6. xx, 6 pro
 i, 4. 1 ad populum orationem i, 6. 1
 quod res est xvii, 10. 5
 Do xv, 24 hanc tibi animam iii, 7. 2
 Doce i, 9. 5. vii, 17. 3. xix, 18. 3
 Doceant vi, 10
 Docebat xiv, 2. 2
 Docebatur xiv, 2. 3
 Docebo xviii, 8
 Docendi Pr. 9. xiii, 21. 1. xvi, 8. 1
 Docendis juvenibus magister xix, 9. 1
 Docendo i, 3. 9. ii, 8. 2
 Docendum xviii, 10. 3
 Docent i, 3. 7. vii, 3. 5
 Docentem xix, 10. 2
 Docentium xiii, 13. 1
 Doceo xiii, 30. 3. xx, 10. 1
 Docere iii, 11. 1. v, 3. 3. xi, 5. 1. xv,
 22. 1. xvii, 21. 12
 Doceret xv, 17. xvi, 10. 4. xviii, 4. 2.
 xix, 9. 3
 Doces xvi, 6. 1
 Docet ii, 25. 1. iii, 2. 3. xiii, 15. 1.
 xiv, 7. 2
 Docte ii, 25. 2 callet xx, 1. 7
 Docti (gen.) i, 22. 2 viri xix, 8. 5 (plur.)
 ii, 7. 3. xvi, 8. 1. xvii, 11. 1 homi-
 nes xviii, 10. 2 haud incuriose nos-
 tras literas xix, 9. 3
 Doctiores vii, 9. 1. xix, 8. 1
 Doctiori xiii, 16. 2
 Doctioris x, 1. 2
 Doctis i, 21. 2. ii, 26. 1 dictis xx,
 10. 2
 Doctissime (voc.) vii, 17. 2 (adv.) xiv,
 6. 4
 Doctissimi (gen.) xvii, 5. 5 (plur.) xiii,
 25 Veterum xviii, 4. 4
 Doctissimo i, 3. 4. iii, 12. xix, 5
 Doctissimas x, 1. 3 aetatis suae xix, 14. 1
 Doctissimum i, 18. 1 memoriae nostrae
 xvi, 10. 4
 Doctissimus i, 22. 4. i, 26. 1. xvii, 7. 1
 Doctiuscule vi, 16. 1
 Docto homini xvii, 7. 1 viro i, 15. 7

- Doctor xiii, 21. 1
 Doctores xviii, 2. 1
 Doctoribus xvii, 5. 2. xviii, 9. 4
 Doctorum xvi, 9. 1. xvii, 5. 2 hominum
 xiii, 2. 1. xix, 9. 6. xix, 10. 2 male
 Pr. 11
 Doctos ii, 20. 2. xvii, 7. 1
 Doctrina v, 13. 1. v, 21. 1 nobilibus
 xix, 10. 1 anteire xx, 5. 2 superflu-
 entū et nimis abundanti i, 22. 3
 Doctrinæ i, 18. 3. xiii, 24. 1 inclytæ
 (liber) xviii, 6. 1
 Doctrinam Pr. 4. xii, 2. 1
 Doctrinarum xi, 11. xiii, 5. 1. xiii, 9. 1.
 xiii, 25. xiv, 6. 1 bonarum xix, 8. 1
 Doctrinas xvii, 19. 2. xviii, 4. 1
 Doctrinis xiv, 6. 1 de philosophiæ i, 2.
 2 ceteros præstabant xiii, 5. 1
 Doctum fuisse legum xiii, 12. 1
 Doctus ii, 25. 2. iii, 1. 2 bene xix, 5
 impense xix, 7. 1 in memoria nostra
 præter alios xviii, 4. 1 (part.) xix,
 12. 4
 Docuero xviii, 6. 3
 Docuerint xiii, 8. 1
 Docuerit i, 3. 6. xi, 13. 1
 Docui xviii, 7. 2
 Docuisset xv, 1. 2
 Docuisti iv, 1. 2. vii, 17. 2
 Docuit v, 3. 3. vi, 15. 2. xix, 13. 3
 Documenta v, 13. 2
 Documentis i, 3. 9
 Dolabella Cn. xii, 7. 1. 2
 Dolabellæ iii, 9. 2
 Dolabellam iii, 9. 2. iv, 16. 3. xii, 7. 1.
 xv, 28. 1
 Doleant iv, 13
 Dolebam ix, 12. 2
 Dolent xix, 12. 4
 Dolentes xii, 5. 8
 Dolenti vii, 3. 8
 Dolentiam xix, 7. 2
 Dolentis ii, 9
 Dolet ii, 23. 7
 Dolis iii, 8. 2
 Dolo xvi, 4. 2 fecit xviii, 9. 1
 Dolor vi, 1. 2 actus est vii, 5
 Dolorē xii, 5. 8. xix, 7. 2
 Dolorem ix, 5. 1. xvii, 1. 2 ferret xix,
 12. 1
 Dolores xii, 1. 2
 Dolori mihi hoc est ix, 2. 2
 Doloribus i, 2. 3
 Doloris ii, 9. xix, 12. 1 detractiōem
 privationemque ii, 6. 6
 Dolus xii, 9. 1
 Domant vii, 3. 5
 Domestica ii, 2. 3. ii, 24. 1
 Domesticum i, 21. 1
 Domi i, 17. 1. ii, 2. 1. 3. xx, 1. 8 nec
 domi nec militiæ xix, 10. 3
 Domicilia vii, 16. 1. xvii, 16
 Domina vi, 2. 2 rerum consuetudo xii,
 12. 4
 Dominabitur ii, 16. 1
 Dominari ii, 25. 1
 Dominatu iv, 16. 3
 Dominatum x, 11. 3
 Domini xvii, 9. 5
 Domino ii, 29. 5. v, 14. 4. xi, 18. 8.
 xvi, 4. 2
 Dominum ii, 29. 5. iii, 9. 2. xvi, 5. 3
 convivii xiii, 11. 3
 Dominus ii, 29. 2. iv, 1. 8. xi, 18. 8
 Domitiano xv, 11
 Domitio xviii, 7. 1
 Domitios xv, 13. 2. xvii, 2. 3
 Domitius xviii, 7. 1 Ænobarbus xv, 11
 Domitores xvi, 11. 11
 Domo i, 17. 1. i, 21. 1. iii, 9. 2. iii,
 13. xiii, 10. xvii, 9. 5 e sua vi, 10
 Domos xiii, 24. 5. xvi, 5. 3
 Domui iv, 16. 1
 Domuis iv, 16. 1
 Domum ii, 23. 6. vi, 13. 1. vii, 11. 2.
 xii, 12. xv, 1. 1 introivit xv, 12 de-
 ducebantur ii, 15. 1
 Donus (nom. sing.) v, 8. 2 (gen.) i,
 14. xiii, 19. 1. xvi, 5. 2. 3 emendæ
 causa xii, 12 (plur.) xiv, 1. 14. xv,
 1. 1. xvii, 2. 2
 Dona multijuga ii, 11
 Donabatur xviii, 2. 2
 Donarent i, 14
 Donari v, 14. 7 civica corona v, 6. 4
 Donasse iii, 17
 Donat v, 6. 4
 Donati sumus coronis xviii, 2. 5
 Donatum v, 2 pecunia xvii, 21. 1 civi-
 tate verbum xix, 13. 2
 Donatur v, 6. 4
 Donatus ii, 11
 Donaverat v, 6. 7
 Donec vi, 10. xv, 27. 2
 Donetur præmio ix, 16
 Donis ii, 10. 2
 Dono (subst.) i, 14 data est xv, 22. 1
 Dorici ii, 26. 4
 Dormiendi i, 15. 3
 Dorsio iii, 10. 3. xvi, 19. 4 impositi
 xvii, 5. 3
 Dote xvii, 6. 3
 Dotem ii, 23. 4. xvii, 6. 1
 Doti xvii, 6. 3
 Dotibus iv, 3. iv, 4
 Draco (Atheniensis legislator) xi, 18. 1
 Drusum Livium xvii, 15. 2
 Duabus ii, 21. 4. xvi, 16. xix, 2. 1

- Duae i, 22. 7. i, 22. 3. vii, 21. xix, 2. 2
   res cognatæ ii, 4. 3
 Duarum vi, 14. 1. vii, 7. 2
 Deas i, 20. 1. xv, 20. 2. xvi, 7. 4. xvii,
   11. 2
 Dubia (sing.) vi, 5. 2 (plur.) xvii, 5. 2
 Dubio i, 19. 1 procul i, 3. 10. ii, 29. 5
 Dubiosæ iii, 3. 1
 Dubiosum v, 11. 4
 Dubitabamus iii, 2. 5
 Dubitabant quin i, 7. 2
 Dubitanter forte xix, 7. 2
 Dubitantes xvi, 19. 3
 Dubitare ii, 21. 4. v, 18. 1 id se ait
   xi, 18. 8
 Dubitari xiii, 13. 2. xiv, 2. 5
 Dubitasse xvii, 7. 1
 Dubitasset i, 24. 2
 Dubitatione xvii, 7. 1
 Dubitatum xvii, 2. 2
 Dubitatur xii, 13. 4
 Dubitaverit iii, 3. 2
 Dubitavi x, 12. 2
 Dubitavit i, 3. 3. i, 3. 7. xviii, 5. 2 ni-
   hil quin Plauti foret iii, 3. 2
 Dubitet vii, 12. 2
 Dubito an xvii, 3. 1. xviii, 7. 1
 Dubium iii, 11. 1 est xv, 28. 1 nihil
   quin i, 16. 4. ix, 14. 4 non est iii, 3.
   6 quin xi, 15. 2. xix, 1. 4. xx, 6
 Ducam ii, 19. 2
 Ducamus ii, 29. 5
 Ducat iii, 7. 2
 Ducatur x, 15. 2
 Duce ii, 27. 1. xv, 22. 1. xvii, 21. 5.
   6. 8
 Ducebat ad rationes bonæ inculpataeque
   indolis x, 19 gloriæ sibi xi, 10. 2
 Ducebatur iv, 4
 Ducem ix, 11. 3. x, 16. 5. xv, 31
 Ducenda erat iv, 4
 Ducendæ ejus rei gratia iv, 10
 Ducendas uxores i, 6. 1. 2
 Ducendis uxoribus i, 6. 1
 Ducenos ii, 24. 3
 Ducente xiv, 1. 13
 Ducentesimo xiv, 7. 5 et sexagesimo xvii,
   21. 5
 Ducenti (num.) ii, 24. 5
 Ducentia xiii, 27. 1. xiv, 7. 2
 Ducentibus xiv, 1. 9
 Ducentos iii, 10. 3
 Ducere in uxorem ii, 7. 4
 Ducerem elegantia orationis xv, 7. 2
 Ducerent Pr. 5
 Duceret vii, 20. 1
 Duceretur xiv, 5
 Duces (nom. plur.) iii, 10. 6. vii, 19
 Ducl (dat.) iii, 7. 3. iv, 16. 2 (infm.)
   xiv, 1. 2 in vincula vii, 19. xiii, 12.
   4 in carcerem vii, 19
 Ducis (gen.) iv, 16. 2
 Duclito xx, 1. 12 in jus xx, 1. 12
 Ducitur pro iniquo et inimico xix, 3
 Duco xix, 11. 2
 Ducta i, 12. 3
 Ductare exercitum i, 22. 7
 Ductis xviii, 2. 5
 Ductu ii, 27. 1. xiv, 1. 2 labearum xviii,
   4. 3
 Ductum ire iv, 4
 Ducturum iv, 4
 Ducturus erat iv, 4
 Ductus xiv, 1. 8
 Ducuntur i, 20. 2
 Dulce x, 3. 6
 Dulcedine xv, 13. 3
 Dulcedinis nativæ verba ix, 1. 3
 Dulcem xix, 11. 2
 Dulces xix, 9. 5
 Dulcia xix, 9. 1
 Dulciora xiii, 11. 4
 Dulcioreloquus xix, 7. 3
 Dulcissimum ix, 9. 3
 Dulcissimus fandi xvi, 3. 1
 Dulcius reddere xv, 25
 Dulichias rates ii, 6. 1
 Dummodo i, 15. 3
 Duo i, 16. 2. i, 20. 1. ii, 6. 5. ii, 12.
   4. xvii, 7. 2. xviii, 19. 1 millia ii,
   24. 5
 Duovicesimo v, 4
 Duobus i, 16. 3. i, 25. 1. ii, 4. 1. iii,
   14. 8. vi, 12 nuptia fieret i, 24. 3
 Duodecim ii, 22. 4. xvi, 10. 2. xviii, 14
   tabularum xx, 1. 1 tabulas xi, 18. 1.
   xx, 10. 4 tabulis xx, 1. 14. xx, 10. 3
 Duodecimam iii, 10. 6. xv, 19
 Duodecimo vii, 9. 2
 Duodecimum xvii, 21. 12
 Duodetrigesimo iii, 10. 2
 Duodevicesimo i, 7. 5. v, 4. xiii, 20. 6
 Duodeviginti ii, 11. xv, 20. 1
 Duorum xiv, 3. 4. xv, 18
 Duos xvi, 6. 4. xviii, 15. xix, 2. 1
 Duplex vii, 12. xiii, 24. 9 vocabulum
   x, 5
 Duplicem v, 12. 3
 Duplici modo xiii, 24. 4
 Duplicia verba vi, 12
 Duplo (adv.) xix, 9. 5
 Dura (plur.) xx, 1. 1 carmina xix, 9. 3
 Duras poëmæ (plur.) xx, 1. 3
 Duram xx, 1. 3
 Duratur aqua frigore xix, 5
 Dure xviii, 11. xx, 1. 3
 Durentur xvii, 8. 1. 3
 Duretur xvii, 8. 1

Duriciam xvii, 2. 7
 Duriora xiii, 2. 1
 Duriores xii, 1. 4
 Duriter xvii, 10. 6
 Duritudinem xvii, 2. 7
 Durius xv, 22. 1
 Durum ii, 6. 2. ix, 12. 4. xii, 20. 5. xvi, 9. 2
 Durus i, 13. 3
 Dux xv, 22. 4. xv, 21
 Duxerat vii, 15
 Duxerim mihi optimum facto i, 3. 2
 Duxi i, 24. 1
 Duxit in matrimonium xiii, 10. 2 nihī sibi turpe vii, 3. 17

E.

E (lit.) ii, 14. xix, 14. 2
 E (prep.) propinquo i, 11. 6 non e re publica videbatur iv, 10 magis esse i, 23. 2
 Eamus iv, 18. 1. xviii, 5. 1 visum xii, 1. 1
 Earundem ii, 21. 1
 Eas omnis xviii, 2. 2
 Easdem ipsas i, 6. 2
 Exhibet x, 18. 1
 Eblanditæ aures modis orationis xi, 13. 2
 Ebrietatem xv, 2. 2
 Ebrietatis xv, 2. 1
 Ebrii fūco tapetes xx, 9
 Ebrios vii, 20. 3
 Ebriosa vii, 20. 3
 Ebriosioris vii, 20. 3
 Ebrioso vii, 20. 3
 Ebriosos vii, 20. 3
 Ebriosus vipi libidine xv, 2. 1
 Ebrum xiv, 5
 Ebrus xiv, 5
 Eburnea fistula i, 11. 9
 Ecce autem i, 11. 6
 Echinis xiv, 1. 12
 Echinos xx, 8. 1
 Ecquam xvi, 6. 2
 Ecquid xvi, 7. 2
 Ecquis xix, 9. 3
 Edacem iii, 12
 Edebam (manducabam) v, 14. 6
 Edebat voces xii, 5. 3
 Edendas xvi, 10. 6
 Edendi xvi, 5. 2. xvii, 8. 3 irrationes vii, 16. 2
 Edendo iv, 11. 3. xv, 8
 Edendum iv, 1. 6. xvii, 11. 2
 Edentem gemitus xii, 5. 8
 Edere (parere) xiii, 7. 1
 Ederent xix, 2. 3
 Ederet xvii, 10. 1 librum xviii, 7. 1
 Ederetur in lucem xiv, 1. 6
 Ederit (manducaverit) x, 12. 3
 Edicere ii, 28. 2 concilium xv, 27. 5
 Edicta xi, 17
 Edicti iii, 16. 3
 Edictis xi, 17
 Edicto ii, 24. 5. ii, 28. 2. iv, 2. 1. 3. xiii, 15. 1 tralaticio Consulum iii, 18. 1
 Edictum ii, 24. 5. ii, 18. 2. iv, 2. 3. xx, 1. 10
 Edicunt xiii, 15. 1
 Ediderit viii, 2
 Edidisset xvii, 10. 1
 Edilia xvii, 11. 3
 Edis xv, 8
 Edissertavisse i, 26. 2
 Edit (manducat) xi, 7. 3
 Edita erat xvi, 17 etate iii, 15. 1 sunt xx, 5. 1
 Editam xv, 1. 1
 Editi xiv, 1. 10 in vitam xiv, 1. 11 libri xiii, 10. 2
 Editoria ix, 1. 2
 Editis foras libris xx, 5. 2
 Editio xvi, 19. 4
 Editorum xiv, 1. 11
 Editos vii, 20. 1. xx, 5. 2 colles xiii, 14. 1 losos iii, 7. 3 in vulgus libros xx, 5. 2
 Editum iii, 7. 1 esse partum iii, 16. 3 in locum iv, 5
 Editus ii, 16. 3. iii, 16. 9 est (liber) xviii, 6. 1 in lucem xii, 5. 6 tali genere ix, 11. 1
 Edixerunt x, 3. 1. xv, 11
 Edo ix, 6
 Edocenter xvi, 8. 1
 Edocuit x, 1. 2
 Edomandis xvii, 12. 1
 Edormiant vinum nocturnum vi, 11
 Educandis iv, 19
 Educare xiii, 7. 1
 Educati xiii, 1. 7
 Educatorem xii, 1. 2
 Educatum ii, 16. 2
 Educebant vi, 4
 Educendi iii, 7. 2
 Educet ii, 16. 1. 2
 Educit in egestate liberos ii, 23. 9
 Educto gladio v, 9. 1
 Eductus (educatus) ix, 3. 2. xi, 17 est in jus xiii, 13. 2
 Edulcare xv, 25
 Eduliis xix, 9. 1
 Edulium vii, 16. 1
 Edundi vi, 13. 1. xvi, 3. 1
 Edundis iv, 11. 4. xvii, 16
 Edunt xv, 8. xvi, 17. xx, 8. 2
 Edurare xvi, 1. 7

- Eduxerit in lacem ad superos x, 16. 4
 Eduxit xv, 1. 3 foras xv, 13. 3
 Effacinantium voce atque lingua ix, 4. 4
 Effatos xiii, 14. 2
 Effatum xiii, 14. 1
 Effeci ii, 23. 4
 Effertatius xx, 1. 6
 Effertentur xvi, 10
 Effervi x, 15, 1. xi, 18. 4
 Effertissimas vii, 17. 5
 Effertur xx, 1. 3
 Efferventior gaudio ii, 27. 3
 Effervescente impulsu i, 11. 8
 Effervescentis luxuriae metastas ii, 24. 5
 Effervescet x, 3. 3
 Effervesco in spumam rubeoremve i, 26. 3
 Efficere ii, 20. 1. ix, 5. 2. xiii, 30. 3.
 xx, 1. 4
 Efficeretur xiv, 1. 4
 Effici xvi, 3. 1. xviii, 1. 1. 3
 Efficiat i, 20. 2
 Efficiendo xviii, 15
 Efficiens v, 15. 1
 Efficiet xviii, 1. 5
 Efficit vi, 2. 3
 Efficiunt i, 20. 1. xi, 13. 3. xiv, 1. 4
 ratas et irritas i, 3. 13
 Effigies xiv, 1. 7. xvi, 13. 3.
 Effingere viii, 8
 Effingeret ix, 9. 1
 Effinximus xvii, 20. 3
 Efflavit animam iii, 15. 2. x, 3. 2
 Effluat xiv, 4
 Effodere x, 17. 2
 Effodit x, 17. 2
 Effeminare iii, 1. 1
 Effeminari iii, 1. 1
 Effeminat iii, 1. 1
 Effeminato animo iii, 1. 4
 Effeminatur iii, 1. 3
 Effeminet iii, 1. 1
 Effosso ii, 27. 1
 Effrenati doloris xii, 5. 3
 Effudiassem rationes ii, 22. 6
 Effugi xii, 13. 7
 Effugiendam xii, 3. 4
 Effusum luxum vii, 11. 3
 Effusus in iram i, 20. 2
 Effutire xiv, 1. 13
 Effutivit xvi, 13. 3
 Effutunt laudes v, 1. 1
 ne quid Egeat ix, 8
 Egendo xiii, 23. 2
 Egentissimus xvi, 10. 6
 Egeo xiii, 23. 1 multa xiii, 23. 1
 Egere ix, 8. xiii, 23. 1. 3 multis rebus
 xiii, 23. 2
 Egestate ii, 23. 9
 Egi ix, 6
 Egisse iii, 2. 3 etatem xvii, 21. 2 cau-
 sam xv, 23. 1
 Egissent i, 23. 2
 Ego Pr. 5 certe i, 3. 1 vero xvi, 10. 3
 Egomet ii, 23. 4. ii, 20. 4
 Egredetur v, 3. 3
 Egrediens xviii, 5. 2
 Egreditur i, 23. 3. xii, 5. 11 hoc om-
 nem modum admirationis ix, 4. 5
 Egregi xiv, 5
 Egregia xii, 22. 3 memoria xiii, 24. 3
 oratione xiii, 1. 4
 Egregie iv, 3. xiv, 5 fortis iv, 3. 3 ho-
 mo improbus xx, 1. 4
 Egregii scriptoris i, 11. 3
 Egregis xi, 18. 4
 Egregiissimo xiv, 5
 Egregio bellatore ii, 11
 Egregios xiii, 19. 3 equos ix, 4. 4
 Egregium xiii, 16. 2 in studiis doctrina-
 rum v, 3. 1
 Egregius xiv, 5 dux xv, 22. 1 nebulo
 xiii, 20. 3 poeta xv, 20. 5 ingenio i,
 3. 8
 Egressus x, 6
 Egressi (plur.) ix, 4. 1. xii, 5. 2 sumas
 ix, 15. 3 fuissent vii, 18. 2
 Egressus iii, 23. xiv, 1. 1
 Egritudines vi, 1. 3
 Ei negotium fuit ii, 8. 2
 Ejaculaverat xvi, 19. 4
 Eidem i, 15. 4
 Ejecti (plur.) xv, 11
 Ejiceret xix, 9. 6
 Ejulationum x, 3. 3
 Ejulatus xii, 5. 3 facere i, 26. 3
 Ejus rei gratia xx, 1. 1
 Ejuscemodi iii, 14. 1
 Ejusdem studii homines xviii, 13. 1 vitu
 (sunt) xviii, 4. 2
 Ejusmodi quispian vi, 16. 1
 Elaboratum esse xiv, 6. 1
 Elaborantur x, 12. 2
 Elatensium i, 13. 4
 Elanguerit xvi, 3. 1
 Elanguescit vigor animi iii, 1. 3
 Elapsum vii, 1. 1
 Elatis xvi, 16. 1
 Elatus xiv, 16. 1
 Electius locuti sunt xviii, 7. 1
 Electra vii, 5
 Electram (tragod.) vii, 5
 Electus sit xx, 11
 Elegans xi, 2. 1
 Elegantem xi, 2. 2
 Eleganter ix, 16. 2. xi, 8. 1
 Elegantes ii, 18. 1
 Eleganti ii, 8. 2. ix, 8. 1. xvi, 5. 2 bre-
 vitate xx, 1. 1 fuit ingenio vii, 3. 3
 verecundia xiii, 6. 1
 Elegantia ii, 5. 1. xi, 1. 5. xi, 2. 1. xvii,

2. 9 orationis iv, 15. 1. xv, 7. 2 descriptionis Pr. 4 vocum xix, 12. 1 summa cum verborum ii, 22. 7
- Elegantiae xii, 2. 1. xviii, 12. 1 Latinae princeps vii, 17. 2
- Elegantiam i, 8. 1. xi, 2. 1. xvii, 20. 3 verborum exoscalatus ii, 26. 6
- Elegantiarum i, 4. 1 referti xiv, 4
- Elegantias verborum ii, 9
- Elegantior xiii, 20. 7
- Elegantiores esse in medendo quam in dicendo xviii, 10. 2
- Elegantissima i, 24. 2
- Elegantissimae (gen.) xx, 5. 3
- Elegantissime x, 11. 2. x, 26. 2. xviii, 12. 2
- Elegantissimi iii, 16. 7. xvii, 10. 2
- Elegantissimis xiii, 20. 1
- Elegantissimos xviii, 7. 2
- Elegantissimus xi, 2. 1 conservator verborum i, 7. 8 poeta x, 1. 15 poetarum vii, 21. 3
- Elegantum xi, 2. 1. xvii, 2. 1
- Elegantes i, 25. 4. ii, 21. 4. v, 20. xx, 11
- Elegerat xii, 8. 2
- Elegerit xx, 1. 10
- Elegissent x, 27
- Elegisset xix, 10. 1
- Elegit xviii, 8. 2
- Elementa eruditionis xx, 5. 1
- Elementis pietatis xii, 2. 7
- Elephanti xviii, 5. 1. 2
- Elephantos v, 5
- Eleusinae oppido viii, 10
- Eleusiniis xi, 6. 2
- Eleusinio certamine xv, 20. 1
- Elicere xviii, 4. 3
- Elidensis ii, 18. 1
- Eliditur ii, 17. 3. iv, 17. 3
- Eligendus ii, 4. 2
- Eligentis xiii, 5. 1
- Eligere x, 27
- Eligerent x, 27
- Elimasset xvii, 10. 2
- Elimati sunt certationibus Pr. 10
- Elinguis v, 9. 1
- Elisa xiii, 1. 3
- Elisis v, 12. 1
- Elisum xvi, 5. 2
- Ellebori xvii, 15. 1 candidi xvii, 15. 1 nigri xvii, 15. 1
- Elleboro xvii, 15. 1. 2
- Elleborum xvii, 15. 2
- Elocutus v, 9. 1
- Elogia iii, 7. 4
- Elops vii, 16. 2
- Eloquentia i, 15. 7
- Eloquentiae i, 15. 7. xiii, 24. 6. xvii, 20. 2. xix, 5 Latinae facultatem exerceas ix, 15. 1
- Eloquentissimos xii, 2. 3
- Eloquentissimus i, 13. 3. xi, 10. 2. xvii, 13. 1
- Eloqueretur xii, 4. 3
- Eluci iv, 19
- Elucum xvi, 12. 1
- Eludas xii, 12
- Eludens ignaviam (deridens) v, 5
- Eluderet xx, 1. 11
- Eluit vii, 3. 19
- Eluserit iii, 19. vii, 3. 12
- Elusit vii, 3. 19. xvii, 21. 9
- Elutriare lintea xvi, 7. 2
- Eluxisse visus est luctum vii, 5
- Elydis grammatici xiii, 14. 3
- Em (in) xx, 1. 12
- Emaculatum vi, 5. 3
- Emanare xix, 5
- Emancipatione i, 12. 3
- Emancipationem familiae xv, 27. 1
- Emancipatus sit i, 12. 1
- Emat i, 19. 2
- Ematuruisse ii, 20. 2
- Emebant xi, 3. 2
- Emendandi gratia vi, 14. 1
- Emendandus liber i, 7. 2
- Emendari vi, 14. 2
- Emendati mores i, 3. 5
- Emendatores ii, 14
- Emendatum xviii, 5. 4
- Eminentem ix, 2. 1
- Eminentur nomen sanctissimae disciplinae i, 2. 4
- Ementitus est xv, 20. 1
- Ementuntur vii, 14. 1
- Emerat xix, 12. 2
- Emerere i, 19. 1. ii, 18. 2. xv, 19
- Emeret xii, 12
- Emero xii, 12
- Emeruerat pecuniam ubarem vi, 7
- Emetitur xvi, 18. 2
- Emetiuntur pedibus iter x, 26. 2
- Emicuit xx, 1. 11
- Eminebat x, 3. 3
- Eminentia v, 11. 3
- Eminentiae xiv, 3. 4
- Eminerent xi, 17
- Eminus ii, 27. 1
- Emissa xv, 22. 2
- Emissae iii, 9. 2. iii, 17
- Emissum xv, 1. 1
- Emissit iii, 17. xii, 12
- Emissionem radiorum v, 16
- Emisti ii, 20. 1
- Emit ii, 18
- Emitur xv, 13. 2
- Emo i, 8. 3. ix, 4. 2

- Emolumenta philosophis xiii, 8. 2
 Emolumentum vii, 8. 9. xvii, 5. 1
 Emolumentis i, 6. 2
 Emolumento i, 13. 2. xi, 13. 1
 Emolumentum ii, 12. 1. xi, 13. 2. xvi, 8. 5
 Emoti situ et senio xx, 1. 3
 Emoriantur ix, 4. 4
 Emoriatur i, 22. 8
 Emoveraus labias primores x, 4
 Empedocles xvii, 21. 6
 Empedocli iv, 11. 3
 Emplastrum xvi, 7. 4
 Emtionis xii, 12
 Emtor iv, 2. 3
 Emtore v, 4
 Emtores vii, 4
 Emtori vii, 4
 Emtoribus bonorum xviii, 4. 2
 Emtom ii, 3. 2. v, 2. xvii, 8. 2
 Emturum xii, 12
 Enarrandam xiii, 10. 2
 Enarrare ii, 23. 5
 Enarraret xvi, 10. 2
 Enarrari xix, 10. 3
 Enarrasse xviii, 9. 2
 Enarrasti ii, 26. 7
 Enarrata xiv, 5
 Enarratio xviii, 2. 2
 Enarratione ii, 10. 1
 Enarratus x, 1. 3 scriptum xiii, 12. 3
 Enarrator xiii, 30. 1
 Enarratorem Sallustii xviii, 4. 1
 Enarratores idonei xviii, 6. 2
 Enarratum iv, 6. 1
 Enarravit iii, 16. 4. iii, 19
 Enarrem xiii, 30. 1
 Endo (in) v, 19. 2. xx, 1. 12
 Enervatæ (plar.) xix, 12. 4
 Enimvero xviii, 6
 Enitendo xii, 1. 2
 Enitendum ix, 9. 1
 Enitensis xii, 5. 8 in puerperio ii, 23. 7
 Enitescere xvii, 21. 9
 Enituit xii, 5. 7 cœlum xix, 1. 2
 Enituntur xvi, 16
 Enixam x, 2. xii, 1. 1
 Enniana xii, 2. 4
 Enniani v, 16. xi, 4
 Ennianistam xviii, 5. 1
 Enniano verbo xix, 10. 4
 Ennianos versus xx, 10. 2
 Ennianum Neptolemum v, 15
 Ennianus xii, 2. 4
 Ennii, Q. i, 22. 7. xvi, 10. 2. xviii, 5. 1. xix, 10. 1. 3
 Ennio, Q. xviii, 2. 4. xviii, 9. 3. xx, 10. 1
 Ennium, Q. iv, 7. xv, 24. xvii, 21. 7. xix, 10. 4
 Ennius, Q. ii, 29. 6. vi, 16. 3. ix, 4. 1. x, 1. 2. xiii, 22. 7. xviii, 5. 1. xx, 10. 2. 4
 Enodabat sententias i, 4. 4
 Enodandos juris laqueos xiii, 10. 2
 Enormes versus xii, 2. 4
 Ense xv, 6
 Enses x, 25. 1
 Enthymema vii, 3. 11
 Enthymemate i, 4. 1. xii, 2. 6
 Enucleari xix, 8. 5
 Enucleatas vii, 3. 18
 Enucleate xii, 13. 5 scripta i, 3. 4
 Enuntiaret, ut ne quis placuit i, 23. 7
 Enuntiavit vii, 2. 1
 Eo (abl.) i, 3. 2 ipso, quia i, 4. 4 (verb.) inficias vii, 7. 2 non xix, 8. 3 (adv.) Pr. 4 magis iv, 2. 4 (propterea) x, 9. 1 quin xvii, 13. 1 concedunt at iv, 17. 4
 Eodem ipso die xv, 18. 1 in loco xx, 5. 1 modo xvi, 7. 4 tempore xix, 11. 1 vixerint iii, 11. 1
 Eodem iii, 1. 3
 Epagogen vii, 3. 17
 Epaminonda (abl.) xvii, 21. 8
 Ephesim ii, 6. 7
 Ephesii Pr. 5
 Ephippii v, 5
 Ephorus iii, 11. 1
 Ephyre xiv, 6. 3
 Epicharmum illud i, 15. 5
 Epicteti i, 2. 3. ii, 18. 2. xix, 1. 4
 Epicteto i, 2. 7. ii, 18. 2
 Epictetum xvii, 19. 1. xix, 1. 7
 Epictetus i, 2. 3. 4. xv, 11
 Epicuri xvii, 19. 1. 3. ii, 8. 1. ii, 18. 2
 Epicuro ii, 9
 Epicurum ii, 8. 1. ii, 9
 Epicurus ii, 6. 6. ii, 8. 1. ii, 9. ix, 5. 1. xvii, 21. 11
 Epidice iv, 17. 2
 Epidico iv, 17. 2
 Epidicus (comœdia) iv, 6. 2
 Epigramma i, 24. 2. iii, 11. 2
 Epigrammata i, 24. 1
 Epigrammate iii, 11. 1
 Epilogia xiv, 2. 1
 Epiro x, 16. 5
 Epistola i, 22. 8. ii, 10. 2. iv, 7. v, 21. 4. vii, 3. 3. ix, 3. 1. xii, 12. 1. 2. xv, 13. 2. xvii, 2. 3. xx, 5. 3
 Epistola v, 21. 3. xv, 7. 1. xvii, 9. 3
 Epistolam vii, 11. 2. xvii, 9. 3. 4 conscripsit vii, 3. 3

- Epistolarum Pr. 4. 1. 23. 8. xv, 7. 2.
 xx, 5. 1 libro mono ad Atticum iv,
 9. 3
 Epistolas xvii; 9. 2
 Epistolicarum xiv, 7. 2 questionum Pr.
 4. vii, 10
 Epistolis x, 11. 2. xvi, 9. 1. xvii, 9. 1
 Epitrito numero xviii, 14
 Epitritos (numerus) xviii, 14
 Epulareter xii, 8. 1
 Epularum xvii, 16
 Epulas i, 2. 2. ii, 24. 4. iv, 16. 2. xvii,
 15. 2
 Epulis xv, 2. 1
 Epulonum i, 12. 1
 Eques xviii, 5. 4 Romanus iv, 12. xi,
 7. 2 quadrupes xviii, 5. 1. 2
 Equestri ex familia viii, 3 de loco xix,
 9. 1
 Equi ii, 26. 5. iii, 9. 2 juncti xix, 8. 5
 Equis iii, 2. 5
 Equitare xviii, 5. 3. 4 equum xviii, 5. 4
 Equitat xviii, 6. 4
 Equitatum iii, 7. 2. v, 5
 Equitem iv, 20. 3. xviii, 5. 3 pro equo
 posuit xviii, 5. 3
 Equites iii, 18. 2. ix, 14. 3. xvi, 1
 Equitibus ii, 19. 2. vii, 22. xv, 9. 1
 Equitis munus vii, 22
 Equitum i, 16. 2. ii, 19. 2. iv, 20. 2.
 vii, 22. xvi, 4. 4
 Equo v, 2 insidentem xviii, 5. 3 vehens
 in ii, 2. 4 vehentem (passive) v, 6. 7
 vehi x, 15. 1 utens xviii, 5. 3 pro
 equo equitem xviii, 5. 3 Sciano iii,
 9. 1
 Equorum iii, 9. 1. 2. xiii, 24. 1. xix, 8.
 2. 5
 Equos ix, 4. 4. xi, 2. 2
 Equuleis xix, 13. 3
 Equum ii, 26. 6. iii, 4. iii, 9. 1. 2. iv,
 12. iv, 20. 3. vii, 22. xviii, 5. 3
 Equus iv, 2. 2. iv, 20. 3. xviii, 5. 4.
 xviii, 13. 1 quadrupes xiii, 5. 1. 2
 Scianus iii, 9. 1 sub homine gradiens
 xviii, 5. 3
 Eramus xvi, 3. 1. xviii, 2. 1
 Erant i, 3. 2. i, 7. 2. i, 9. 6. i, 11. 3.
 ii, 29. 3. xv, 30. xvi, 5. 3. xvi, 10.
 4. xvii, 2. 9. xvii, 9. 3. xvii, 21. 5.
 11. xviii, 18. 1. xi, 5. 1
 Erasistrati xvi, 3. 1
 Erasistrato xvii, 11. 1
 Erasistratum xvi, 3. 2. xvii, 11. 1. 2
 Erasistratus xvi, 3. 1. 4. xvii, 11. 3
 Erat i, 22. 2. iii, 3. 3. xvi, 6. 5. xvi,
 10. 5. xvii, 2. 1. xvii, 8. 1. xix, 5
 Erecta xiii, 27. 2
 Erechtheo vi, 16. 3
 Erectus vii, 3. 21
 Erectum xiv, 4. 1
 Erga ii, 7. 1 me animum vestrum video
 xv, 13. 3
 Erigeret jacentem orationem i, 11. 8
 Erigi xvii, 10. 6
 Erigimur xvii, 2. 2
 Erigit xvii, 10. 4
 Eripe iv, 17. 4. x, 16. 1
 Eripis xiii, 14. 6
 Erit xvi, 8. 5. xvii, 8. 2. xix, 2. 1. xx,
 1. 4
 Ero Pr. 12
 Erotica xix, 9. 1
 Erotopagnis ii, 24. 4
 Errabit xix, 14. 2
 Errabunda xi, 15. 1
 Errabundo xi, 15. 1
 Errabundus xi, 15. 5
 Errans xi, 15. 1
 Errantem xi, 15. 1
 Errantis (acc. plur.) xviii, 10. 2
 Errantium siderum xiv, 1. 9
 Errare i, 6. 5. vii, 4. xi, 2. 3. xvi, 12. 1
 Erras xx, 10. 1
 Errasse i, 18. 1. 3. xi, 15. 1. xv, 28. 1
 Errat xix, 10. 3
 Erraticas xiv, 1. 5 stellas iii, 10. 1
 Erraticum hominem ix, 2. 1
 Erratum vii, 2. 1. vii, 3. 20. xi, 18. 5.
 xv, 6
 Erraverit xiv, 6. 2. xvi, 6. 1
 Erraverunt ii, 24. 2
 Erravi xviii, 7. 1
 Erravimus xi, 8. 2
 Erravit i, 18. 1. xv, 28. 1
 Erro (nom.) iv, 2. 1
 Errones iii, 10. 1. xiv, 1. 5
 Error v, 8. 1. xv, 6. xv, 28. 2
 Errore vii, 2. 1. xvii, 1. 3 qui longo at-
 que abundanti sit xi, 15. 4
 Errorem iv, 11. 1. xv, 6 dissolvam xv,
 24
 Errores vi, 2. 3. xv, 2. 2 decrepatur xii,
 2. 4
 Erroribus iv, 15. 2. vi, 2. 4. xi, 15. 1.
 xvi, 13. 1. xvii, 21. 1
 Erroris ii, 16. 4. xi, 13. 5. xvii, 11. 1
 Errorum vi, 1. 2. xv, 2. 3
 Erubescas xvii, 4
 Erucio Claro vi, 6. 4
 Erucius Clarus xiii, 17
 Eructans xvii, 10. 4
 Eructare xvii, 10. 5
 Eructari xvii, 10. 6
 Eructum vinum xi, 7. 2
 Erudiretur artibus et disciplinis liberali-

- bus xv, 17
 Erudita est humanitas xix, 14. 1
 Erudite xviii, 5. 4
 Eruditi i, 9. 3. iii, 19 hominis xx, 9
     Græcas res ii, 21. 1
 Eruditio xii, 2. 1
 Eruditionem xiii, 16. 1
 Eruditionibus Pr. 3
 Eruditionis xi, 7. 3 elementa xx, 5. 1
 Eruditior xviii, 9. 2
 Eruditiori xiii, 16. 2
 Eruditus x, 24. 1 vñs i, 6. 1
 Eruditissimi xv, 3. 2
 Eruditissimus iii, 3. 6
 Erudito xiii, 17
 Eruditorum ix, 16. 1. xv, 4. 1. xv, 6.
     xv, 9. 1
 Eruditum virum Pr. 6
 Eruditus xix, 12. 4. xx, 5. 2 bene xix,
     8. 2 abs te ix, 3. 2
 Eruere xviii, 4. 2
 Eruct x, 16. 4
 Erumpere xii, 5. 2
 Erunt Pr. 6. xx, 5. 2
 Brutus ii, 30. 2
 Eruunt ii, 30. 2
 Beca xv, 8. xvi, 5. 2. xvii, 11. 2
 Ecceudentem xvii, 2. 8
 Ecceuderat xvi, 2. 3
 Ecceudere x, 15. 4
 Ecceudit v, 6. 4
 Ecceit vitium xx, 1. 8
 Ecceulenta xvii, 11. 2
 Ecceulentem iv, 1. 6
 Ecitare xi, 7. 2
 Ecitato iv, 11. 3
 Ecitavisse iv, 11. 1
 Ecito ix, 6
 Esse xvi, 16 nulli rei xiii, 30. 1 (come-
     dere) iii, 3. 2. xix, 2. 3
 Essem xiii, 12. 3
 Essemus apud i, 2. 1
 Esset satis i, 22. 5
 Est i, 20. 3 id est i, 18. 4 invenire vii,
     20. 2 in clientela Antonii i, 16. 1
     mille i, 16. 1 plus annorum i, 16. 1
     ferme passum i, 16. 1 quod speve-
     mus i, 7. 5 habitum i, 21. 2 (come-
     dit) iii, 3. 3
 Estis xii, 12
 Eui forent iv, 1. 8
 Euricens iii, 3. 2
 Euritionem xvi, 3. 1
 Eus (part.) ix, 6
 Etesias ii, 22. 6. 8
 Etesias ii, 22. 8
 Ethicam rem i, 2. 2
 Etiam atque etiam ii, 30. 1 etiamne i,
     7. 6. vii, 12. 1 nunc xx, 6 tunc ii,
     29. 2 tum iii, 13. 1
 Etiamni avanissimi sunt v, 5. 1
 Etruria iv, 5. 1
 Etruscorum iv, 5. 1
 Etruscos iv, 5. 2
 Etyma vocum xviii, 4. 4
 Etymologia v, 8. 1
 Etymologie (gen.) xix, 13. 2
 Etymologica ratione i, 18. 1
 Etymon xiii, 10. 1
 Evadere xii, 5. 2
 Evandi i, 10. 1
 Evanuerint xvi, 10. 3
 Evaporari xix, 5
 Evaporatur xix, 5
 Evanescent x, 14. 4
 Evasimus xv, 7. 2
 Evanthlo v, 10. 2
 Evanthlum v, 10. 1
 Evanthlus v, 10. 1. 2
 Euclide Socratico vi, 10. 1
 Euclidem vi, 10. 1
 Euclides i, 20. 3. vi, 11. 2
 Eudoxus xvii, 21. 9
 Evellerit x, 16. 4
 Evenerit viii, 9
 Eveniat i, 4. 3. vii, 3. 5. xix, 4
 Eveniet ii, 12. 8. xiii, 11. 3
 Evenire i, 6. 2. vii, 3. 7
 Evenerint xiv, 1. 9
 Eveniret xiv, 1. 11
 Evanesce x, 13
 Evenit iii, 7. 2. x, 14
 Events (plur.) xiii, 8. 1. xiv, 1. 9
     sum xiv, 1. 4
 Eventura res prosperius i, 3. 1 (plur.)
     xiv, 1. 7 sunt xiv, 1. 14
 Eventurum xiv, 2. 6
 Everberat animum ad inquirendam i, 22. 2
 Evertendam xvii, 2. 5
 Evertit ix, 13. 4
 Evibrarentur atque excitarentur animi i,
     11. 1
 Evidens ii, 8. 2. vii, 3. 18 est iii, 1. 3
 Evidenti xv, 10 calumnia ii, 9
 Evidentia xvii, 6. 3
 Evidentibus ix, 10. 2
 Exigita cui plerumque omnia veterum
     litterarum i, 7. 2
 Exincta (plur.) xiv, 1. 2
 Evinctus (part.) xx, 1. 16
 Eundem i, 5. 1
 Eunt xiii, 6. 2. xiv, 1. 3 non inficias
     iv, 18. 2
 Eunt es ii, 30. 2
 Euntibus x, 3. 8
 Eunuchus iv, 2. 3
 Eunuchum iv, 2. 3
 Eunuchus iv, 2. 1. 5

- Evomeret xii, 4. 3
 Euphorbum iv, 11. 5
 Eupolidis i, 15. 4
 Euripides vii, 3. 12
 Euripides xv, 20. 4
 Euripidem xiii, 18. 2
 Euripides xiii, 18. 1. 2. xiii, 24. 3. xv, 20. xvii, 21. 7
 Euripidi i, 15. 6. vii, 18. 1. 3. xi, 4. xiii, 18. 1
 Euripidis xv, 20. 1. xvii, 21. 12
 Euripo xix, 14. 2
 Europa x, 7
 Eorum spiritus xviii, 11
 Erosus ix, 9. 5
 Eorum ii, 22. 3. 4
 Eurus ii, 22. 2
 Euryclia xiv, 6. 3
 Eurysthea ii, 6. 2
 Ex annali quarto decimo ii, 26. 7 die ix, 14. 7 eo die i, 25. 3. xii, 8. 2 ejus unius nomine xviii, 3. 13 igni x, 12. 3 intervallo xv, 12 jure manum concertum xx, 10. 1. 4 mille nummum iii, 14. 1 non nostra magis est philosophia quam grammatica tua iv, 1. 5 otiosa questione agitabatur xiii, 13. 1 sententia i, 7. 5 terra Gallia ii, 22. 7 utilitate ejus est i, 13. 1 vulgari consuetudine ix, 1. 3
 Exactiores x, 17. 1
 Exactis mensibus ii, 23. 7
 Exactius disserit i, 3. 9
 Exacto iii, 16. 1
 Exactos iii, 16. 1 post reges xi, 18. 2 esse pecunias xv, 14
 Exactus esse alicui pecuniam xv, 14
 Exadversum vii, 7. 1
 Exequenda sunt facta dictis iv, 15. 1
 Exestuantis fluctibus xi, 1. 7
 Exestuat xvii, 10. 4
 Exaggerationem xiii, 24. 4
 Exaggeratio xiii, 24. 6
 Exaggeratus xiii, 24. 11
 Exagitantur v, 1. 1
 Exagitatus xvii, 21. 5
 Exalibuit xii, 1. 3
 Examinatur xvi, 18. 2
 Examine justitiæ i, 3. 12
 Examusim factum judicium i, 4. 1
 Exanimata iii, 15. 3
 Exanimatus (plur.) xvii, 15. 3
 Exanimati v, 14. 3
 Exanimatus est vii, 8. 3
 Exaruisse iii, 9. 2
 Exaruisse xvi, 11. 2
 Exaugurandi jus vi, 7
 Excastratus est ix, 9. 4
 Excellentie doctrinae i, 18. 4 ingenii i, 10. 2
 Excellentium xvii, 21. 1
 Excellere vii, 3. 5. xiii, 24. 7
 Excelleret ix, 9. 8
 Excellit x, 22. 7
 Excelluerunt xiv, 3. 4
 Excelsiores i, 1. 3
 Excelsissimo locorum ii, 20. 2
 Exceptis xvi, 4. 1
 Exceptione i, 3. 5
 Exceptionibus xvi, 4. 3
 Exceptum insidiis xii, 7. 1
 Excerpebamur xvii, 21. 1
 Excerpendis rebus Pr. 6
 in Excerpendo Pr. 1
 Excerptiones xvii, 21. 1
 Excesserunt vii, 3. 2
 Excidentem xix, 12. 3
 Excidere vi, 5. 2
 Excipiuntur xvii, 6. 2
 Excitabat ix, 12. 5
 Excitantur ii, 30. 1
 Excitarentur animi i, 11. 1
 Excitaret remissum i, 11. 9
 Excitarit xiv, 6. 2
 Excitatos ii, 30. 3
 Exclamare xviii, 7. 2
 Exclamasse xi, 9. 1
 Exclamavit xv, 18. 1
 Exclamet vii, 3. 3
 Excluserunt xiii, 14. 3
 Exclisum xiii, 14. 3
 Excoctum vi, 5. 3
 Excogitata xvii, 9. 4
 Excogitaverit xviii, 6. 2
 Excolenda studia xiii, 5. 1
 Excolendi animi xv, 20. 1
 Excordes xviii, 4. 4
 Excruciatum vi, 4
 Excubiis i, 15. 2. xvi, 10. 1
 Exculcatis verbis xi, 7. 1
 Excusandam i, 12. 2
 Excusatione vi, 16. 5
 Excusationem i, 12. 1
 Excusatus xvi, 4. 4 est xi, 1. 3
 Excussit xiii, 20. 3
 Excusi xix, 8. 5
 Exdemetricus xix, 8. 6
 Execratione ii, 6. 2
 Execror vi, 16. 2
 Executio xx, 1. 5
 quos Executurus fui ii, 22. 6
 Executus i, 3. 4 est vii, 16. 1. xiv, 7. 5
 Exegerunt xvii, 2. 8
 Exegit me pecuniam xv, 14
 Exempla vi, 14. 2. vii, 14. 2. xviii, 7. 2. xx, 5. 1. 3

- Exemplaribus vii, 20. 3. xx, 6
 Exempli vi, 14. 3 gratia xix, 14. 1 communis visum est iii, 8. 2
 Exemplis iv, 1. 2. vi, 10 superscedo x, 14
 Exemplo i, 7. 8. vi, 10 hoc litera iii, 8. 2 tibi esse xv, 15
 Exemplorum i, 8. 9. vi, 4. vii, 18. 3
 Exemplum i, 13. 3. vi, 14. 2. xv, 7. 1. xvii, 5. 2. xviii, 13. 1 ad xiii, 19. 3 petitum ex historia ii, 2. 1
 Exempta una litera i, 25. 2
 Exemptum vii, 19 peccatum peccatis alienis x, 19
 Exempturus fuit x, 16. 5
 Exemptus iii, 8. 7 est notus iv, 20. 2 locus vi, 9. 1
 Exequabatur xiv, 1. 13
 Exequenda xx, 1. 6
 Exequentissimus memoriarum veterum x, 12. 4
 Exequi i, 22. 7
 Exequias xix, 8. 5
 Exercens xi, 2. 2
 Exercens (sing.) xx, 5. 1
 Exercendam xix, 14. 1
 Exercendii iii, 1. 3. xvii, 12. xvii, 20. 1 ingenii gratia xiv, 1. 1
 Exercendis xvii, 12. xx, 1. 11
 Exercendo xi, 2. 2
 Exercens ix, 16. 1
 Exercer ut i, 17. 1
 Exercere xv, 11 patientiam corporis ii, 1. 1
 Exerceret xix, 8. 6
 Exerceri xiii, 8. 1. xvii, 16
 Exercet choros ix, 9. 5
 Exercitam armis Asiam xx, 5. 2
 Exercitati (plur.) xiv, 2. 3
 Exercitatione xii, 5. 11
 Exercitationes xv, 2. 3. xix, 9. 3
 Exercitationibus vi, 16. 3
 Exercitiores xii, 7. 2
 Exercitato corpore xv, 20. 1
 Exercitia ii, 1. 1 ludicra vi, 15. 2
 Exercitio xi, 2. 2. xi, 18. 1. 26 teneri iii, 1. 4
 Exercitis x, 19. 1
 Exercitium xvii, 2. 1 dicendi xx, 5. 1
 Exercitu i, 11. 4. i, 16. 2. iii, 7. 2. x, 13. 2. xvi, 4. 2
 Exercituli iii, 7. 1
 Exercitum i, 11. 2. i, 22. 7. iii, 7. 4. v, 17. 1. xv, 13. 2. xv, 27. 2 armatum x, 15. 1
 Exercitus (subst.) iii, 15. 3. v, 5. vi, 3. xv, 22. 1. xvi, 4. 4. xix, 13. 3 (adj.) lectione multa homo i, 7. 2 sum volvendis voluminibus Pr. 7 esset victorius ix, 3. 1
 Exercituum xv, 18. 2
 Exercuerunt ii, 18. 3
 Exercuit xiii, 10. 1
 Exertare linguam ix, 12. 2
 Exeunt in quem talia verba xi, 15. 5 non in vulgus xix, 14. 1
 Exhaeredant nos bonis i, 6. 5
 Exhaeredes iii, 16. 6
 Exhausti xi, 13. 5
 Exhaustus xvii, 15. 1
 Exhiberi xix, 0. 1
 Exhibitione xiv, 2. 2
 Exhibuimus xviii, 7. 3
 Exhortandam ad parsimoniam xiii, 22. 2
 Exhortantes xvii, 13. 2
 Exi xviii, 12. 2
 Exiens x, 6
 Exierant in vulgus xiv, 8. 2
 Exigamus xvii, 5. 1. 4
 Exigenda (abl.) xvii, 4. 2
 Exigendis urbe philosophis xv, 11
 Exigerentur x, 3. 1
 Exigeret domo mulierem i, 17. 1
 Exigi xx, 1. 9
 Exigitur de me portorium xv, 14
 Exigor portorium xv, 14
 Exiguis ii, 26. 1
 Exigue laudare xix, 3 secutus versus ix, 9. 8
 Exiguo xiv, 1. 3
 Exili xix, 7. 2
 Exilia ii, 4. 2
 Exilibus xiv, 2. 2
 Exilio xv, 13. 2 mulctandum ix, 15. 2 esset in xv, 13. 2
 Exilia vox xiii, 20. 3
 Exilium xvii, 21. 3
 Eximebat dicendo diem iv, 10. 3
 Eximentis dicendo diem iv, 10. 1
 Eximi ii, 23. 2. x, 16. 5
 Eximia facie pueri xv, 14
 Eximie iii, 8. 1 pulchritudinis xv, 22. 1
 Eximie x, 13. 2. xiii, 8. 1
 Eximiantur xvii, 15. 1
 Eximiansee xiii, 24. 5
 Exire vi, 9. 2
 Existant xiv, 1. 11
 Existat ix, 4. 2
 Existebant xii, 5. 3
 Existere xii, 1. 6. xiv, 2. 1
 Existimabam xv, 12
 Existimabamus xvi, 6. 3
 Existimabant xiii, 13. 1
 Existimabat i, 2. 3. i, 6. 3. i, 12. 4. vii, 3. 8. xii, 11. 2. xvii, 5. 2. xviii, 1. 2. xix, 2. 3
 Existimabit vii, 3. 21
 Existimamus xvi, 13. 1
 Existimanda i, 11. 8

- Existimandum est vii, 22. ix, 14. 6
 Existimans xvii, 20. 2
 Existimant vii, 22. xvii, 1. 2. xviii, 9. 1
 Existimantur xiii, 24. 5. xvi, 2. 1
 Existimaret i, 8. 8. ix, 15. 3. x, 17. 1.
 xiv, 1. 1. xix, 9. 6
 Existimari ii, 23. 7. xx, 1. 3
 Existimarit xiii, 11. 1. xvii, 10. 1. xvii,
 18. 1
 Existimas ix, 2. 1. xx, 1. 8
 Existimasse ii, 28. 1. iij, 16. 4. x, 28
 Existimat iii, 14. 1. v, 16. vi, 1. 3. xiii,
 16. 1. xvi, 14. xix, 8. 2 sigillatim de
 unoquoque facto i, 3. 9
 Existimatam vii, 1. 1
 Existimatas (reprehensas) x, 23. 1
 Existimati sunt xiv, 3. 4
 Existimatio xviii, 1. 2
 Existimationem xi, 10. 1
 Existimationes xvii, 2. 1 officiorum cir-
 cumstantiis moderantur i, 3. 12
 Existimationi vii, 3. 9
 Existimationibus iv, 15. 2
 Existimationis i, 7. 1 malae xi, 8. 1
 Existimatis xviii, 7. 2
 Existimato capti i, 9. 2
 Existimator non levis xx, 1. 8
 Existimatos xiv, 7. 4
 Existimatote xv, 12. 1
 Existimatum est i, 15. 1. vi, 14. 1. xii,
 5. 7. xx, 1. 7. 11
 Existimatur iv, 8. 3. vii, 5. xvi, 13. 3.
 xix, 2. 1
 Existimatus ii, 29. 1 est xi, 18. 1. xviii,
 10. 3
 Existimaverit ii, 12. 2. ii, 27. 1. xi, 13.
 1. xv, 2. 1
 Existimaverunt i, 13. 2. vii, 12. 1
 Existimavi xii, 9. 2. xiv, 2. 8. xiv, 4.
 2. xviii, 10. 3. xx, 10. 3
 Existimavimus i, 6. 4. ix, 14. 2. xiii,
 25. xix, 1. 7
 Existimavit i, 3. 4. i, 26. 4. iij, 3. 6.
 vi, 6. 1. xviii, 6. 1 ita super eo i, 4. 1
 Existimen xij, 13. 2
 Existimemus ix, 14. 7. xiv, 1. 3
 Existiment Pr. 9
 Existimes xviii, 4. 1. xx, 1. 3. 13
 Existimet xviii, 6. 1
 Existimetis xiii, 28. 3
 Existimo ii, 22. 5. xlii, 28. 2. xviii,
 4. 4
 Existit xvi, 18. 2
 Exit e patris potestate i, 12. 3
 Exitialem ix, 4. 4
 Exitio iij, 9. 3. ix, 12. 2
 Exitiosis ix, 4. 1
 Exitium iij, 7. 1
 Exitu iij, 9. 3
 Exitum v, 7. x, 17. 2 habuit vitæ mi-
 serandum xv, 16
 Exitus xv, 18. 2
 Exoptatus mihi venis xviii, 4. 1
 Exordia xiv, 1. 9
 Exordio xiv, 1. 8
 Exordiri iv, 9. 2
 Exorientis xiii, 24. 6
 Exoriri ii, 2. 3
 Exorsi sumus facere Pr. 3
 Exorsus iv, 1. 4. v, 10. 2. xii, 5. 6
 Exorta est xii, 5. 6
 Exorto sole iij, 2. 2
 Exortum iij, 2. 2. x, 17. 2. xiv, 7. 4
 ante consilii et rationis xii, 5. 8
 Exortus (subst.) ii, 22. 2
 Exosculatus scientiam rerum uberem ii,
 26. 6
 Exosos ii, 18
 Exosus fuisse xv, 20. 2
 Exoterici (libri) xx, 5. 1
 Exoticum vinum xiii, 5. 2
 Expanso capillo xv, 15
 Expansum xv, 15
 Expasum xv, 15
 Expavidus i, 8. 3
 Expectabant x, 3. 3
 Expectando xiv, 1. 15
 Expectant xviii, 7. 2
 Expectantibus xvii, 8. 1
 Expectaret iij, 9. 2
 Expectaretur xiv, 1. 7
 Expectatio xiv, 1. 15
 Expectatione vii, 3. 4. xvii, 5. 1
 aliquid Expectationis justæ in audiendo
 acciperet xi, 13. 4
 Expectatis ix, 15. 3 rebus ii, 19. 2
 Expectavisse vii, 3. 16
 Expectemus a Diis i, 6. 5
 Expectes ii, 29. 6
 Expedi xiii, 29. 2
 Expedisse vi, 2. 6
 Expedita xiii, 27. 2 ingenia Pr. 5
 Expedite v, 3. 2
 Expediti sunt xvii, 13. 2
 Expeditissime xvi, 8. 2
 Expensi xiv, 2. 2
 Expensum ferret Antonio mille nummum
 i, 16. 1
 Expergebat vi, 10
 Expergificando xvii, 12
 Experiamur xviii, 10. 2
 Experientiam i, 13. 2
 Experiri ix, 7. xi, 18. 3. xv, 16
 Experiundi vii, 17. 1
 Experiundum xvi, 6. 1
 Experts xiii, 10. xlii, 20. 7 literarum xi,
 16. 1 rerum xiv, 7. 1
 Expertæ fidei virum xiv, 2. 2

- Expertum est xv, 7. 1
 Expertus xvii, 16
 Expetantur vii, 3. 20
 Expetebat xviii, 7
 Expetendam xvii, 5. 1
 Expetitarum ii, 27. 2
 Expiandum iv, 6. 1
 Expirasse animam iii, 15. 1
 Expiravit v, 2
 Explanata (plur.) xviii, 2. 5
 Explanate (adv.) xvi, 8. 1
 Explicare i, 15. 3
 Explicat iii, 14. 2
 Explicavit i, 7. 9 (Siciliam) celeritate
     consilii i, 7. 9
 Explicet vi, 2. 6
 Explicuit i, 7. 9
 Exploranda ait xii, 13. 1 in febris xviii,
     10. 1
 Explorandis iii, 3. 1
 Explorare xii, 13. 5. xiii, 1. 3
 Explorasset studium, ingenium, et labo-
     rem xx, 5. 1
 Explorata sit xv, 2. 3 aure homo i, 7. 9
     (plur.) sibi i, 2. 2
 Exploratæ viii, 14. xvi, 5. 1 utilitatis i,
     3. 14
 Exploratam viii, 4
 Exploratio i, 11. 9
 Exploratiores magistros xviii, 4. 1
 Exploratis (part.) xx, 1. 1
 Exploratissimo iudicii tempore xii, 8. 2
 Exploratus vii, 3. 21
 Exploratum xvii, 5. 1
 Exploratus i, 9. 2
 Exploraverit i, 4. 1
 Exploravimus ix, 14. 1
 Explorentur xviii, 10. 2
 Expolita (plur.) xvii, 10. 2
 Expolitæ iii, 3. 6
 Expolitæ disciplina xv, 11
 Expolitissimas ii, 20. 2
 Exponenda ix, 3. 2
 Exponi ii, 23. 2 ad oculos ix, 7
 Exponunt vii, 18. 1
 Exponuntur xviii, 13. 1
 Exposcunt vii, 3. 10
 Exposita i, 26. 1. xviii, 1. 5
 Expositæ sunt xiii, 22. 1 sententiæ i,
     13. 1
 Expositæ iii, 2. 5
 Expositi erant v, 4
 Expositionem v, 18. 2
 Expositis xii, 1. 7
 Expositos ix, 4. 1
 Expositus viii, 6
 Expostulationes viii, 6
 Exposuerat xviii, 2. 2
 Exposuimus capita rerum Pr. 13
 Exposuit vii, 16. 1
 Expressam xi, 7. 3
 Expresit ix, 9. 1
 Expressum esset verbum de verbo xi,
     16. 2
 Expressus versus de Græco iv, 5. 2
 Exprimebat x, 11. 2
 Exprimente xvi, 17
 Exprimere i, 20. 3. xiv, 2. 6
 Exprimi xix, 6
 Exprobrandi xiii, 24. 4
 Exprobratio xiii, 23. 1
 Expromebantur xiv, 2. 2
 Expromenti voces amicas in sermonibus
     i, 10. 1
 Expromere i, 9. 3
 Expugnata vi, 8
 Expugnationibus xiv, 1. 11
 Expurgarent fidem consiliumque publi-
     cum vii, 3. 2
 Exputatum vi, 5. 3
 Exquirere xi, 16. 2
 Exquisitas delicias vii, 16. 1 sententiæ
     xiv, 7. 4
 Exquisite dicebat i, 22. 4
 Exquisitissime x, 1. 3. xiv, 3. 1 com-
     posuit xiii, 7. 2
 Exquisitissimos titulos Pr. 4
 Exsanguis v, 2 vox xiii, 20. 3
 Exscribenda ix, 3. 1
 Exscriptimus iii, 3. 5
 Exscripta (plur.) xx, 4
 Exscriptus vii, 16. 1
 Exsecabantur vulnere xii, 5. 11
 Exsensa mente xix, 7. 1
 Exsiliit xviii, 3. 1
 Exsucta (fem.) xx, 8. 1
 Exsuperabilem xvii, 2. 5
 Exsuperans i, 22. 4
 Exsuperanti forma vi, 8
 Exsuperantis iv, 18. 1
 Exsuperantiam xiv, 1. 5
 Exsuperantior xiv, 3. 4
 Exsuperat xv, 24
 Exsurgit iv, 18. 3. vii, 3. 2. xiii, 20. 3.
     xviii, 3. 1. xix, 10. 4
 Extant i, 12. 3 paulum Extantes supra
     terram bonos vii, 13. 2
 Extare iii, 15. 1
 Extarent xi, 17
 Extaret xvi, 10. 6
 Extat x, 8
 Extemplo ii, 19. 2. ii, 23. 6. ii, 26. 7.
     ix, 13. 2
 ad Extenuandum crimen vii, 3. 10
 apud Exteras gentes xvii, 21. 9
 Extergeor ii, 25. 2
 Externa vi nixum v, 16 (plur.) xviii,
     1. 1.

Externæ nationis xii, 1. 5
 Externis xvi, 11. 1
 Externi ii, 25. 2
 Extimam iii, 10. 1
 Extinctus vii, 5
 Extinguere xii, 1. 2. xii, 5. 8. xix, 9. 5
 Extinguerentur xiv, 1. 12
 Extis xvi, 6. 3
 Extiterant xvi, 16
 Extiterunt xvi, 1. 1
 Extitisse xvi, 19. 4
 Extitit xvii, 20. 3
 Extollunt i, 20. 1
 Extorris ii, 12. 1
 Extra ii, 29. 5 causam diceret i, 22. 2
     sædem iii, 16. 10 ordinem iv, 10. 1
     tela v, 2. 2 urbem xv, 27. 3
 Extrahant xvii, 15. 1
 Extraneæ (plur.) xviii, 1. 1
 Extranei v, 19. 1
 Extraneo impulsu et instinctu i, 11. 8
 Extraordinario jure xiv, 7. 2
 Extrarius vi, 5
 Extrema vi, 20. 2. xiii, 19. 4
 Extremæ ii, 6. 6
 Extremam v, 21. 3. xiii, 25. xiv, 5
 Extremas x, 1. 2
 Extremitas xi, 15. 5
 Extremitatem vii, 21
 Extremo verbo i, 7. 2
 Extremos xviii, 15
 Extremus xvi, 10. 4
 Extrilidum hominem xix, 1. 2
 Extrinsecus i, 3. 12. iv, 1. 7. vi, 1. 4.
     vi, 2. 8. xii, 5. 7. xiii, 1. 4. xiii, 24.
     9. xiv, 1. 9. xvi, 13. 3
 Extrita littera xii, 14. 3 syllaba vii, 11. 3
 Extrudebantur ix, 14. 4
 Extulerat v, 2
 Extuli xv, 12
 Extendendæ (gen.) xvii, 20. 2
 Exuberantia viii, 7
 Exuberantiam ii, 26. 3
 Exuberantissimæ colore iii, 9. 3
 Exuberasset vii, 22
 Exuit x, 15. 3
 Exul ii, 12. 1. xvii, 2. 3
 Exulem ii, 14
 Exultantia doloris ii, 5. 8
 Exultantibus ix, 15. 3
 Exultantis (acc. plur.) xii, 5. 8
 Exultare v, 1. 3
 Exultat ii, 3. 2
 Exultatio ii, 27. 2
 Exussit i, 10. 2

F.

F (filio) iii, 4

Faba vocerentur iv, 11. 1
 Fabam iv, 1. 3. x, 15. 2
 Fabii v, 4 Pictoris i, 12. 4. x, 15. 1
     (plur.) xvii, 21. 6
 Fabio Maximo, Q. v, 6. 2
 Fabis iv, 11. 2
 Fabitur hæc xv, 6
 Fabius Maximus, Q. ii, 2. 4. x, 27
 Fabri ædium xix, 10. 1
 Fabricii, C. iii, 6. 1
 Fabricio iv, 8. 3 C. iv, 8. 3
 Fabricium i, 14 C. iii, 8. 1
 Fabricius, C. i, 10. 1. i, 14. iii, 3. 1. 2.
     iv, 3. 1. 2 Lucinus xvii, 21. 11
 Fabula ii, 29. 1. 5. iii, 3. 2. vii, 5. x,
     16. 4 est (dicunt) xix, 12. 2
 Fabula Plocio iii, 16. 2
 Fabulæ (gen.) Pr. 11. iii, 14. 2. vii, 5.
     xvi, 19. 4 (plur.) iii, 3. 6
 Fabulam iii, 3. 4. xi, 10. 2. xvi, 11. 1.
     xvi, 19. 1. 4
 Fabulandum xv, 1. 2
 Fabulantes xix, 13. 1
 Fabulari xii, 1. 1
 Fabularum ix, 4. 1
 Fabulas iii, 3. 1. 7. v, 18. 3. x, 18. 1.
     xvii, 21. 12
 Fabulati cum suis i, 10. 1
 Fabulator ii, 29. 1. iii, 10. 4
 ita Fabulatus est ii, 22. 2
 Fabulis iii, 3. 1. 7. xiv, 2. 1
 Fabulo iv, 11. 1. 3
 Fabulosum ix, 4. 7
 Fac adeas ii, 20. 2 ut xviii, 10. 2 me
     sim certus xix, 13. 1
 Face ut splendeat xviii, 12. 1
 post Facem primam iii, 2. 4
 Facere i, 13. 1. 4. i, 14. i, 25. 2. ii, 1.
     1. ii, 20. 3. vii, 3. 11. 15. xvi, 2.
     xvi, 19. 3. xvii, 1. 4. xvii, 2. 9.
     xvii, 5. 2. xvii, 13. 2. xvii, 20. 3.
     xviii, 1. 4. non quisse ii, 10. 1 com-
     mentationes Pr. 3 facta pro i, 12. 4
     querimonias aut gemitus ejulatusve i,
     26. 2 res divinas iv, 9. 2 verba i, 9. 3
 Facerem certiore x, 1. 1
 Faceremus vii, 3. 2
 Faceres i, 13. 1. xi, 3. 2
 Faceret i, 13. 4. xiv, 2. 3. xiv, 7. 1.
     xvii, 21. 9. xix, 12. 3 bonum panem
     xv, 19 bellum Milesis i, 11. 4 co-
     piam sui i, 8. 2 finem iv, 10. 2 fur-
     tum xi, 18. 2 verba xi, 7. 2
 Facota iii, 3. 4. xii, 12
 Facete ii, 23. 5. xviii, 13. 2
 Facetia sermonis iii, 3. 1
 Facetias xvi, 6. 2. xvii, 1. 4
 Facetis xv, 8 atque luminibus obso-
     lescent ii, 23. 1

- Facetissimæ dissimulationis genere xviii, 4. 1
 Facetissime v, 5. xviii, 8
 Facetissimum xiii, 24. 3. xvii, 1. 4
 Facetissimus poeta i, 15. 8
 Faceto xii, 12
 Faciam vii, 2. 1. 2. xvii, 10. 3 ut æquiore animo ut sis iv, 1. 6
 Faciamus finem rationibus i, 6. 5 missam istam rationem i, 7. 8
 Faciant ii, 12. 4. vii, 7. 1. xvi, 11. 1
 Facias ii, 5. vi, 16. 4. vii, 3. 12. xiii, 20. 5
 Faciat ii, 6. 5. vi, 17. 5. xiv, 2. 6. xvi, 18. 1. xvii, 5. 4. xix, 9 sacra i, 12. 4
 Facie (dat.) ix, 14. 6 tum ix, 14. 7 (abl.) ii, 27. 1. ix, 14. 6. xiii, 29. 2. xiv, 6. 9. xv, 12 incluta v, 8 non illiberali ii, 23. 2 nova ii, 7. 9 funeris xx, 1. 3 procera xiii, 29. 1
 Faciebant xv, 22. 2. xvi, 5. 3
 Faciebat i, 22. 2. xi, 1. 2. xx, 5. 1
 Faciei ix, 14. 1
 Faciem xiii, 19. 1. xvii, 1. 4 vehiculi xv, 30. 1
 Facienda (abl.) xviii, 12. 1
 Faciendæ (gen.) xx, 1. 4
 Faciendam x, 14 ad detestationem scelerati hominis ii, 6. 2
 Faciendi xi, 18. 3. xv, 31. xix, 11. 1
 Faciendis xiii, 12. 4 tragœdiis xix, 11. 1
 Faciendo i, 13. 4. xiii, 29. 1 in vitæ sine xiii, 1. 3
 Faciendos (ictus) xiii, 27. 2
 Faciendum i, 3. 8. i, 13. 3. ii, 7. 2 esse contra i, 13. 1 an pro amico contra jus i, 3. 3
 Faciens facinora fortia v, 2
 Facient xvi, 2
 Facienti xvi, 10. 6
 Facientibus xiii, 24. 13
 Facies (subst.) ix, 13. 2. xiii, 24. 8. xiii, 29. 2 cœli et maris xx, 1. 7 colorum ii, 26. 1 (verb.) xiii, 20. 2. xiii, 29. 1. xvi, 4. 2
 Faciet i, 21. 1
 Facii ix, 14. 2
 Facile (adj.) xvii, 2. 3. xvii, 6. 2 factu iii, 8. 1 inventu atque depromptu Pr. 2 (adv.) Pr. 8 mille hominum i, 16. 4 et procliviter i, 6. 4
 Facilem xvii, 9. 3
 Faciles toleratu molestias i, 6. 2
 Facili vi, 8. xiii, 16. 2. xv, 7. 2 compendio Pr. 5 ingenio ad rem musicam xix, 9. 1
 Facilia vii, 16. 2. xvii, 12 factu iv, 15. 1 inventu ix, 12. 5
 Facilior ix, 1. 2
 Faciliora xvii, 8. 3
 Faciliorem portatu i, 13. 4
 Facilitati v, 6. 5
 Facilius i, 17. 1. x, 19. xi, 10. 1. xiv, 1. 9. 13. xvi, 8. 4. xvi, 6. 3. xvi, 9. 1. xix, 1. 4
 Facillime ix, 1. 1
 Facimus xvii, 5. 4. xvii, 20. 3
 Facinora fortia v, 2
 Facinore x, 3. 3. xiii, 24. 6
 Facinoribus coopertus iv, 17. 3
 Facinus vii, 7. xii, 4. 4. xii, 9. 1. xiii, 24. 6. xvi, 19. 2. xx, 1. 11
 Facio ix, 6. xv, 24. xvi, 4. 1 loco nomen esse xv, 2. 4
 Facit i, 17. 2. i, 23. 4. ii, 2. 2. ii, 23. 4. iii, 10. 2. xvii, 5. 2. 4. xvii, 10. 2. xvii, 14. 3. xvii, 20. 3. xviii, 1. 5. xix, 3 has voces ii, 23. 8 hinc dicere x, 22. 1. xvii, 5. 1 denarium decem millia i, 8. 3 finem xiii, 14. 1 magis claros canoroque sonitus v, 7 vocem resonare v, 7 uti credamus iii, 16. 3
 Facito xiii, 25
 Faciundi testamenti i, 12. 3
 Faciundis sacris i, 12. 1
 in Faciundo officio v, 13. 1
 Faciundum iii, 7. 1. vii, 3. 2. xv, 11 senatusconsultum curavit v, 6. 6
 Faciunt ii, 30. 1. iii, 11. 2. xviii, 8
 Facta (sing.) Pr. 3. xvii, 10. 5. xvii, 21. 12. xix, 4 est xvii, 6. 1 (plur.) i, 3. 1. i, 24. 1. vi, 8. vii, 1. 3. xiii, 24. 12. xv, 21. xvii, 15. 2 sunt xvii, 1. 2 verba vii, 3. 1 volumina Pr. 12 infecta fieri non possunt vii, 3. 16
 Factæ ii, 30. 1. xvi, 5. 4. xviii, 1. 1 divinæ res i, 7. 5
 Factam xvii, 13. 2
 Factarum xvi, 6. 1
 Factas iii, 4. xv, 31. xvii, 21. 1. xviii, 11. xx, 1. 9
 Facti (gen.) xvii, 21. 11 (plur.) ii, 2. 4
 Factio ii, 23. 9
 Factionibus xvii, 4
 Factis i, 1. 2. i, 25. 1. ii, 23. 4. xvi, 6. 2. xvii, 2. 5. xviii, 9. 1
 Factitabant inducias xix, 5
 Factitatum vi, 13. 1. x, 8. xi, 18. 6
 Factitavisse vi, 10. 1 corpore onerum vecturas v, 3. 1
 Factito ix, 6
 Facto i, 3. 9. i, 7. 1. i, 13. 1. ii, 16. 4. xv, 31. xvii, 21. 10 accessu mentis ii, 1. 1 eo xvi, 11. 2
 Factorum xii, 7. 2. xiv, 3. 3
 Factos i, 15. 6. vii, 20. 3. xvi, 13. 2. xx, 10. 2
 Factu optimum utilia xv, 22. 1

- Factum 1, 4. 2. i, 25. 4. ii, 19. 1. xvi, 10. 6. xvi, 1. xvi, 4. 2. xvi, 6. 3. xvi, 10. 6. xvi, 12. 1. xvii, 20. 3. xviii, 10. 1. xix, 1. 5 est xvii, 2. 2. xvii, 7. 2. xvii, 9. 5. xvii, 13. 1. xvii, 21. 6. xx, 1. 3. xx, 11 Hercle ix, 14. 3 ita xviii, 3. 2 (evenit) quin xix, 8. 1 examussum iudicium i, 4. 1 iri injuri- am x, 14
- Factura (subst.) xiii, 29. 1
- Facturos ii, 24. 1. vii, 18. 2
- Facturam i, 7. 6 hoc eam i, 7. 6 esse xvii, 2. 7
- Facturus ix, 12. 2. xvii, 21. 9 verba viii, 9
- Factus ix, 6. xvii, 9. 2. xviii, 9. 3. xx, 11 est xvi, 13. 2. xvii, 10. 2 concursus populi xviii, 7. 2 ubi loquendi finis v, 1. 3
- Faculam xvi, 4. 2. xix, 9. 5
- Facultas iii, 10. 1. xiv, 2. 5
- Facultate i, 22. 5. xvii, 2. 5. xvii, 3. 2 poetica xviii, 11
- Facultatem xx, 1. 10 argutiarum xx, 5. 1 scribendi Pr. 12
- Facultates iii, 10. 5
- Facultatibus orationis vii, 3. 21
- Facundia i, 2. 1. i, 8. 4. i, 15. 2. i, 21. 3. iv, 9. 5. vi, 8. xiii, 1. 4. xvii, 10. 3. xviii, 3. 1 Latina xii, 1. 8 præstanti viros xix, 14. 1 rabida et jurgiosa xix, 9. 3
- Facundia v, 10. 2. vi, 16. 1. xiv, 1. 13. xv, 1. 1 studio x, 19 vir florentis xviii, 5. 1. xix, 9. 1 fortis xi, 13. 5
- Facundiam vii, 14. 3
- Facundiarum iii, 7. 1
- Facundiosa iv, 9. 5
- Facundissimus viii, 9
- Facundus i, 15. 4. xii, 4. 4. xvii, 14. 2
- Facem vini e vinaceis expressam xi, 7. 3
- Falces ii, 29. 4
- Falcibus v, 5
- Falerai vii, 20. 3
- Falisco agro xx, 8. 1
- Fallaci x, 12. 2
- Fallacias ii, 19. 2
- Fallaciosæ (plur.) xiv, 1. 14
- Fallaciosus vii, 3. 13
- Fallant xvi, 18. 1
- Fallere v, 13. 2. xi, 11
- Falleret xvi, 19. 4
- Fallit xi, 11 non me x, 19 nisi me memoria xx, 1. 5
- Fallitur xi, 11
- Fallo i, 3. 1
- Fallunt vii, 14. 2
- Falsa (sing.) i, 22. 1. ii, 28. 2. vi, 12. xvi, 2. xix, 12. 4 fronte xix, 1. 6 ratione i, 18. 1 (plur.) i, 18. 1. xiv, 1. 13. xvi, 8. 4
- Falsæ iii, 3. 1
- Falsam v, 9. 2. xiii, 22. 4. xv, 9. 2. xv, 30. 1
- Falsas xvii, 1. 1 causas i, 18. 2 religio- nes xv, 22. 1
- Falsi ii, 14
- Falsis iv, 15. 2. vi, 5. 2. vii, 14. 1 sen- tentiis i, 6. 3 testimoniis xx, 1. 14
- Falso (adv.) vi, 8
- Falsum i, 3. 7. i, 18. 1. xvi, 8. 2. 8. xvii, 6. 1. xvii, 19. 2 consilium i, 3. 7 testimonium dixisse xx, 1. 14
- Fama i, 3. 5. xiv, 3. 4. xvii, 21. 9 ut est vi, 6. 1 constans esset iii, 9. 1 inquieta iv, 9. 5 adductum iii, 9. 2 celebri vii, 5. xx, 10. 1
- Famæ i, 3. 10
- Famam ii, 23. 9. xvii, 13. 1 ad facu- diæ se permiserat vi, 16. 1
- Fame iii, 3. 3
- Famem xvi, 3. 2
- Fames ix, 14. 2. 4. xvi, 3. 1
- Fami ix, 14. 4 causa ix, 14. 4 plenum ix, 14. 4
- Famii ix, 14. 2
- Familia i, 12. 1. i, 21. 1. iii, 9. 2. viii, 3. xiii, 19. 2. xvi, 10. 5. xix, 8. 2 ex nobiliore xii, 1
- Familia (gen.) i, 9. 1. i, 14. iv, 1. 6. vii, 3. 15. xiii, 19. 1. 4. xvi, 11. 1 rerum xix, 1. 2 et pecuniæ quid quis- que habebat in modum dabant i, 9. 6 per emancipationem xv, 27. 1
- Familiam iv, 6. 3. v, 19. 1. xiii, 10. 8. xviii, 6. 2 prandiorum gurgitibus pro- luissent ii, 24. 4
- Familiare xvi, 4. 3
- Familiarem vii, 3. 3. xiv, 7. 1. xvi, 10. 2 victum xii, 1. 3
- Familiares ix, 9. 6. xiii, 19. xviii, 1. 1. xvii, 5. 1. xix, 5
- Familiari (abl.) ii, 2. 3. ii, 22. 1. iv, 11. 2. x, 1. 1. xiii, 20. 1. xvi, 10. 6 ejus i, 15. 7 Frontonis xix, 13. 3 re Pr. 12. xvii, 6. 3
- Familiaris iii, 8. 2. xiv, 6. 1. xvi, 10. 5. xviii, 1. 2 amicus xv, 28. 1 meus xiii, 8. 2 ejus xix, 8. 2 rei suæ pretium xi, 10. 1 (acc. plur.) xx, 8. 1
- Familiaritatis xiii, 3. 1
- Familiariter xv, 20. 5
- Familias ix, 4. 4
- Familiis xvii, 21. 6
- Famis xvi, 3. 4
- Famosissima vii, 3. 20
- Fana xiii, 24. 5

- Fandi* xvi, 3. 1
Fando xvi, 14. xvii, 10. 6
Fani xiii, 20. 9. xvi, 2. 7
Fanis iv, 16. 3
Fanni ii, 24. 2
Fannia ii, 24. 3 lex ii, 24. 2. xx, 1. 7
Iago ii, 24. 2
Fannio ii, 24. 1 Strabone xv, 11
Fannius ii, 24. 3
Fasum xviii, 7
Far ii, 24. 1
Farcimine xvi, 7. 3
Fari v, 9. 1. xvi, 14
Fariatur testimonium xv, 13. 4
Farinam fermento imbutam x, 15. 3
Farra i, 22. 6
Farris xx, 1. 12
Fas i, 9. 2. i, 12. 1 est v, 19. 2. x, 15. 2
nunquam x, 15. 1 erat xvii, 6. 3 fo-
ret i, 24. 1 sibi non fuisse iv, 14
Fasces ii, 15. 1. 2. x, 3. 5 librorum ix,
4. 1
Fasciis xvi, 3. 2
Fascinare xvi, 12. 1
Fascinationem ix, 4. 4
Fascinationibus ix, 4. 1
Fascinum xvi, 12. 1
Fastidians vi, 15. 1
Fastidientis vii, 16. 2
Fastidio xvi, 5. 3
Fastidium xv, 8
Fastigii ii, 10. 1
Fastigiis xiii, 24. 1
Fastos vi, 7
Fata xiv, 1. 1
Fatale vi, 2. 4
Fatales omnium rerum stellas xiv, 1. 7
Fatalis vi, 2. 3. xiii, 1. 4
Fateor xvii, 2. 2
Fati vi, 2. 1. 4 volumina vi, 2. 2
Fatigabit xiv, 1. 15
Fatis x, 29. 2
Fatiscat labore partus xii, 1. 2
Fatiscor xvii, 2. 2
Fato iii, 9. 2. vi, 2. 2. 3. xiii, 1. 3. xiv,
1. 8 perfunctus x, 18. 1 profugus x,
16. 2 venire o xiii, 1. 3
Fatorum xiii, 20. 5
Fatum vi, 2. 1. xiv, 1. 10 esse xv, 26. 1
Fauces x, 26. 4. xvi, 5. 4 radit x, 26. 4
Faucibus xvi, 5. 4. xvii, 11. 2
Faventium xiv, 3. 4
Faverint vii, 3. 6
Favilla (abl.) xvii, 10. 4. 5. 6
Favisse ii, 10. 1. 2
Favissas ii, 10. 2
Favisse vii, 3. 6
Faunorum v, 21. 3. xvi, 10. 3
Favonium ii, 22. 4
Favonius ii, 22. 3
Favorine ii, 26. 5. xi, 1. 8. 9
Favorini ii, 22. 1. ii, 26. 1. iii, 1. 2. iii,
19. iv, 1. 1. xviii, 1. 1. xx, 1. 1
Favorino iii, 1. 1. 3. iv, 1. 1. xvi, 3. 1.
xvii, 13. 1. xvii, 19. 3. xviii, 1. 1.
xviii, 7. 2. xx, 1. 15
Favorium i, 15. 6. ii, 26. 2. iv, 1. 2.
xiv, 1. 14. xvi, 3. 2. xvii, 19. 1. xviii,
1. 6. xx, 1. 6
Favorinus i, 10. 1. ii, 1. 2. ii, 5. ii, 22.
7. ii, 26. 1. 6. iii, 1. 1. iii, 3. 4. iii,
16. 7. viii, 2. xiii, 24. 1
Fautores ix, 14. 7
Fautores xiv, 3. 4
Fax noctis prima xviii, 1. 6
Faxit injuriam xx, 1. 4
Fazo iii, 3. 5
Febri xviii, 10. 1 rapida afflicti xii, 5.
2 et quercera xx, 1. 8 in exploranda
xviii, 10. 1
Febriculosus morbus xx, 1. 3
Febrim quartis diebus recurrentem xvii,
13
Febris iv, 2. 2. xvii, 12. xviii, 10. 1
Febrium habitum et modum demonstrant
xviii, 10. 2
Feceramus (annotationes) Pr. 2 (ordi-
nem rerum) Pr. 1
Fecerant multam vii, 14. 3
Fecerat iii, 7. 4. xiv, 7. 2. xvii, 1. 4
fortiter ix, 16. 1
Fecere xvi, 4. 1
Fecerim i, 3. 1
Fecerint xiii, 24. 12 indices Pr. 2
Feceris vi, 2. 4. vii, 3. 13. xi, 13. 4.
xiii, 26. 5. xvi, 8. 5. xx, 1. 10
Fecerit i, 14. vi, 1. 3. vii, 12. 2 titulos
Pr. 4
Feceritis xvi, 1
Fecero iii, 3. 5
Fecerunt Pr. 3. i, 24. 1. xix, 14. 2. xi,
1. 9 importanissime xx, 6
Feci i, 3. 2. xvii, 9. 5
Fecialem xvi, 4. 1
Feciales xvii, 21. 10
Fecialis xvi, 4. 1
Fecimus xvii, 1. 2 altoe sinus Pr. 6 im-
tium disputatiunculam a i, 3. 14
Fecisse i, 1. 1. ii, 3. 1. vi, 9. 4. xi, 13.
4. xiv, 7. 4. xv, 12. xvi, 6. 1. xvi,
11. 2. xix, 9. 4 beneficium vii, 26. 1
Fecissem ii, 22. 6
Fecissent vii, 3. 14. vii, 16. 2
Fecisset xviii, 9. 2 bene ac benevole i,
14
Feciisti ii, 26. 7
Fecit i, 21. 1. xvi, 7. 4. xvi, 13. 1. xvi,
9. 5. xvii, 21. 6. xviii, 9. 1 dolo

- xviii, 9. 1. *saem* ix, 15. 3. *fortiter* ix, 16. 1
Federe vi, 10. 2
Fefellisset spes i, 13. 1
Fefellit xiii, 24. 11
Felice ii, 17. 1
Felicem x, 16. 2
Felices vi, 6. 3
Felicia xiv, 1. 15. *virgulta frugibus fo-*
rendis xix, 12. 4
Felicia xv, 27
Felicissimo xv, 7. 3
Felicitas vi, 1. 2
Felicitatis xv, 1. 1
Feliciter xv, 1. 1
Felix ii, 17. 2
Fenestellam xv, 28. 2
Fenestellam xv, 28. 1
Feræ (gen.) v, 14. 3 (plur.) ii, 20. 1. v,
 14. 2. xvii, 15. 2
Feram i, 17. 1. xii, 1. 6. xvii, 21. 14
Ferant xiv, 1. 2
Ferarum ix, 4. 5
Feras (verb.) xvii, 14. 2
Ferat iii, 14. 1. x, 12. 3
Feratur xv, 27. 3
Ferebam xiii, 30. 1
Ferebant pedibus sententiam iii, 18. 1
Ferebat ætas xv, 9. 2
Ferebatur in lectica x, 3. 2
Ferendam (plur.) xvii, 19. 3
Ferendis xv, 27. 3
Ferendo xvii, 14. 3
Ferendum xiv, 1. 9. *vitium* i, 17. 2
Ferens i, 19. 1. vii, 5
Ferentem x, 20. 3
Ferentibus xv, 27. 2
Ferentini x, 3. 1
Feret xvii, 1. 2
Feris (plur.) i, 25. 1. xvi, 4. 3. *orationis*
 xvii, 18
Feriarum xvi, 10. 1. xviii, 2. 5. *tempus*
æstivarum ix, 16. 1
Ferias i, 25. 1. ii, 28. 2. xii, 13. 3. *præ-*
cidaneas iv, 6. 1. *concipere* x, 24. 2
Feriat x, 22. 7
Feriato xiii, 21. 1
Ferilis ii, 24. 4
Ferimus xvii, 19. 3
Ferisæ vitæ v, 14. 6
Ferinis voluptatibus xix, 2. 1
Ferire ix, 1. 2
Ferit (subst.) xv, 16
Ferit ix, 9. 4
Ferunt xiii, 24. 5
Fermento x, 16. 3
Fero xv, 3. 1. xvi, 9. 1. xvi, 10. 1
Ferocem xiii, 4
Feroci xiii, 29. 1
Ferocia v, 14. 2
Ferociam vii, 3. 5. xiii, 24. 7. 9
Ferocientem orationem i, 11. 8
Ferocirent i, 11. 2
Ferocissimi xv, 21
Ferocissimas affectiones amoris atque
odii i, 3. 14
Ferocissimos xv, 21
Ferocissimum ix, 11. 3
Ferorum animalium xix, 2. 1
Feros xvi, 19. 3
Ferox i, 13. 3
Ferrariæ ii, 22. 7
Ferre ii, 4. 1. vii, 11. 2. ix, 9. 7. *inju-*
riam xii, 9. 3. *vitium* i, 17. 2. *susque*
deque xvi, 9. 1
Ferrent x, 3. 2
Ferret dolorem xix, 12. 1. *expensum*
Antonio mille nummum i, 16. 1
Ferretur x, 3. 2
Ferri (inf.) vi, 2. 5. xi, 18. 3. *id qui*
potest x, 3. 1. *vento* ii, 22. 6
Ferro vii, 17. 3. xvi, 10. 1. xx, 10. 4
ex igni calefacto x, 12. 3
Ferrum xi, 2. 2
Ferramine xiii, 26
Fert iv, 17. 6. ix, 9. 5. *vitium* i, 17. 2
ut voluptatis natura ix, 5. 2
Fertur i, 17. 1. xvi, 11. 1. xvii, 1. 1
dixisse i, 8. 3. *oratio* iv, 18. 2
Ferventi xvii, 10. 6
Fervet xv, 24
Fervit sol ii, 20. 3
Ferum xii, 5. 11
Ferunt iii, 9. 2. xiv, 1. 5. xiv, 3. 2 (di-
 cunt) xvii, 10. 1
Feruntur iii, 3. 2. 6. xiii, 19. 1. xvii,
 14. 1. xix, 14. 1. *adeo libri Epistola-*
rum ejus ix, 3. 1
Fervoribus xx, 1. 7
Fesso i, 22. 7
Fessum esse xvi, 14
Fessus xvi, 6. 1
Festatus est x, 16. 3
Feste xix, 13. 3
Festinandæ xvii, 16
Festiuando ix, 12. 2
Festinantes xiv, 2. 3
Festinantius x, 11. 1. 3
Festinare xvi, 14
Festinat ix, 12. 2. xvi, 14
Festinatio xv, 22. 2
Festinator ix, 12. 2
Festis diebus ii, 24. 3
Festiva alea (abl.) xviii, 18. 1
Festive i, 25. 1. viii, 11
Festivi et lepidi mendacii consilium i,
 23. 2
Festivis ii, 24. 5

- Festivissime ix, 16. 8. xiii, 4
 Festivissimis xvii, 8. 1
 Festivissimum xvii, 1. 3
 Festivissimus homo Pr. 11
 Festivitates inscriptionum Pr. 3
 Festivitatibus comediarum x, 3. 2 vocum
 v, 1. 1
 Festiviter i, 2. 4. iii, 5. xviii, 8
 Festivos ii, 29. 1
 Festivum x, 4
 Festucariam vim xx, 10. 4
 Festum xviii, 2. 2
 Festus Postumius xix, 13. 1. 3
 Feta xvi, 12. 3
 Fetura xvi, 12. 3
 Fetus xvi, 12. 3
 Fiant ii, 28. 1. xvii, 15. 2. xix, 4
 Fias vi, 11. xiv, 1. 15
 Fiat i, 12. 5. vi, 14. 1. xiv, 8. xvi, 8.
 1. xx, 1. 10 sortitio i, 12. 3 ea Ver-
 tas i, 12. 3
 Fibrae (plur.) xvi, 3. 1
 Fibras xx, 8. 1
 Ficedulam xv, 8
 Ficta (plur.) vi, 2. 3 rancide xviii, 11
 pro falsis ducit iv, 15. 1
 Fictam xv, 9. 2
 Fictionibus vocum xviii, 11
 Ficto ii, 22. 2
 Fictum xii, 10. 1 jucunde lepideque
 xx, 9
 Fictura x, 5
 Fide i, 6. 3. i, 11. 2. xii, 4. xvi, 7. 2
 Fidei iiii, 3. 4. v, 19. 2. xiii, 20. 6.
 xviii, 9. 3 nostrae credito v, 13. 2
 communis visum est iiii, 8. 2 publice
 xx, 1. 11 purae et liquantis xviii,
 5. 4 sancienda gratia xx, 1. 13 spec-
 tatus libro i, 7. 1. xiii, 30. 2 summus
 libro ix, 14. 7 turbidae et ambiguae
 xviii, 5. 4
 Fidelis xii, 4. 4
 Fidelissimis xii, 10. 2
 Fideliter xv, 3. 3
 Fidelius xvii, 12
 Fidem ii, 16. 3. xi, 5. 1. xvii, 19 Di-
 vostram v, 6. 2 ad faciendam xiv, 1.
 13 non capit xix, 3 colere ii, 7. 4
 coluit xx, 1. 11 expurgarent vii, 3. 2
 sanxerunt xx, 1. 11 acceptum in xx,
 1. 11 pretis non capientibus mercati
 iiii, 17 detrectantibus xx, 1. 9 habendam
 esse xviii, 9. 2 sed utilitatis veri-
 tatisque commertus i, 6. 4 et inge-
 nium deosculatus i, 23. 4 ultra huma-
 nam x, 12. 1
 Fidenates xvii, 21. 7
 Fides vii, 3. 9. x, 3. 7. xv, 13. 3 lon-
 ginquae est xi, 18. 6 sententiae salva
 (reus) i, 4. 2
 Fidibus Pr. 11. ix, 7. xvi, 19. 1
 Fidicinas i, 11. 1
 Fidicine xvi, 19. 1
 Fidicines i, 11. 4
 Fidicularum i, 11. 5
 Fidissime xii, 8. 2
 Fidissimos vii, 3. 2
 Fiducia ii, 29. 5. xiii, 12. 4 cum decer-
 nendi i, 3. 13 civitatis i, 7. 1 latendi
 xii, 11. 1
 Fiduciam iv, 18. 1
 Fiduciam ii, 29. 1. xvii, 2. 2. xix,
 12. 4
 Fidum iiii, 7. 2
 Fidum Optatum ii, 3. 2
 Fiebat i, 11. 6. x, 11. 1
 Fient xiii, 30. 2. xx, 5. 2
 Fierem xix, 8. 5. xix, 11. 2
 Fierent i, 11. 1. v, 19. 4. xiv, 7. 5.
 xviii, 7. 2
 Fieret i, 11. 9. ii, 11. 1. ii, 29. 2. vi,
 1. 4. vii, 3. 1. vii, 18. 1. xiii, 12. 4.
 xiv, 7. 2. xv, 27. 1. xvi, 4. 2. xvii, 5.
 5. xvii, 6. 1. xvii, 20. 3. xix, 5 manu
 xx, 10. 4 duobus nupta i, 23. 3
 Fieri i, 3. 8. i, 11. 6. i, 13. 2. i, 22. 4.
 ii, 7. 4. ii, 28. 1. ii, 30. 4. iii, 2. 3.
 vi, 2. 6. vi, 9. 2. vii, 3. 14. ix, 4. 4.
 xiii, 12. 4. xv, 27. 1. xvi, 2. xvii, 11.
 2. xix, 5 non faciendum quod non
 oportet ii, 7. 2 certior xx, 6 jus est
 ii, 7. 2 potest xx, 6
 Fies xiv, 1. 15
 Fiet xvi, 2. xx, 1. 6
 Fimentis xx, 9
 Fimentum v, 12. 4
 Figuli Nigidii iv, 9. 1
 Figulas Nigidius iv, 9. 1. vi, 6. 3
 Figura (nom.) i, 20. 2. vii, 3. 19. xiii,
 29. 1. xv, 29. 1. xvii, 2. 6 (abl.) i,
 16. 1. ii, 21. 3 (forma loquendi) x,
 14. xiii, 29. 2 Graeca dictum videba-
 tur xv, 14 multitudinis xix, 8. 3
 Figure xv, 29. 1. xviii, 14 nubium me-
 tuenda xix, 1. 1
 Figuram iiii, 10. 3. xiii, 24. 11. xv, 29.
 1. xix, 8. 4 orationis xv, 14 verborum
 x, 14 patienti xvii, 12. 1
 Figurantur ii, 21. 3
 Figurarum i, 16. 2. i, 20. 1
 Figuras ii, 31. 4 verborum xix, 7. 1
 Figuratione xvii, 2. 7
 Figuris sententiarum ix, 10. 2
 Fili (voc.) xiii, 19. 2
 Filia ii, 23. 7
 Filiae (dat.) ii, 23. 7. x, 6

- Fillam i, 12. 2. 4. ii, 18. iii, 16. 1. xiii, 8. 1. xiii, 19. 2
 Fillas xviii, 12. 3
 Filii (gen.) ii, 2. 3. iii, 15. 3. xv, 21 (plur.) ii, 2. 1. v, 13. 3
 Filius i, 29. 1. xii, 1. 7
 Filio ii, 2. 2. ii, 29. 4. iii, 15. 3. vii, 8. 1. xvi, 11. 1. xvii, 21. 4. 12
 Filiorum ii, 2. 3. iii, 15. 2. xx, 7
 Filios ii, 2. 1. iii, 15. 2. xiii, 19. 2. xv, 21
 Filium i, 23. 2. ii, 18. iii, 11. 1. xii, 1. 1. xvii, 21. 7 majorem xiii, 19. 3
 Filius ii, 2. 4. iii, 16. 6. v, 9. 1. vi, 9. xii, 7. 1. xvii, 21. 9
 Filo atque habitu corporis i, 9. 1 virginali xiv, 4. 1 vocum xvi, 19. 1
 Filum tenuissimum brevitatis xx, 5. 3
 Fine quo i, 3. 6 in vite i, 3. 3. 7
 Finem iii, 16. 7. xvi, 9. 1. xvii, 9. 3. xvii, 21. 14 faciamus rationibus i, 6. 5 ad bene beateque vivendi xii, 5. 7
 Fines xiii, 14. 2. xvi, 11. 2 certi locorum xii, 13. 3
 Fingendas xii, 1. 3
 Fingendo xiii, 29. 1
 Fingentium xii, 23. 2
 Fingere xi, 16. 2. xviii, 14
 Fingeret vi, 1. 4. xvii, 10. 1
 Fingitur xii, 1. 3
 Fini (abl.) iii, 16. 8. vii, 3. 12. xiii, 20. 4 hac i, 3. 14
 Finiantur xv, 9. 2
 Finibus i, 3. 5. ii, 22. 1. ii, 24. 5. iv, 9. 2. x, 28. xvi, 11. 2. xvi, 13. 2 cohibentur iv, 9. 5 syllogismi ii, 8. 2 propugnatis xx, 10. 4
 Fintret xviii, 15
 Finis vii, 21. xi, 18. 3. xiii, 20. 5 fuit edulii et poculis xix, 9. 1
 Finit xvi, 8. 2
 Finita (plur.) xv, 9. 2
 Finite xiv, 7. 4
 Finitimorum vi, 10. 1
 Finitimum verbum verbo i, 4. 4
 Finitimus xii, 10. 1
 Finitione usus est vii, 17. 6
 Finitionem xv, 9. 2
 Finitiones xiii, 20. 1
 Finitur xiv, 5. xv, 9. 2 ingenium xii, 4. 1
 Finium vi, 13. 3
 Finiuntur ii, 24. 5. xiv, 5
 Finxerunt v, 15. 1
 Finxit x, 17. 1. xii, 1. 3. xv, 25 non hoc verbum insolenter i, 21. 3
 Firma utilitas i, 13. 2 trabe i, 13. 4
 Firmamenta membrorum xiii, 22. 3
 Firmamentum xvi, 10. 5
 Firmandi ad patientiæ vices ii, 1. 1
 Firmandis ii, 3. 1
 Firmare ratione iv, 16. 2
 Firmaret xi, 18. 6
 Firmior xiii, 20. 6
 Firmitas vocis ii, 3. 1
 Firmiter meminisse xiii, 8. 1
 Firmus x, 5
 Firmum vii, 17. 4 vinum xiii, 6. 3
 Fistula i, 11. 1. 7. 8
 Fistulæ (gen.) xvii, 11. 1
 Fistulam xvii, 11. 2. 3
 Fistulas xvii, 11. 2
 Fistulatorem i, 11. 8
 Fistulatores i, 11. 4
 Fit i, 3. 11. i, 20. 2. ii, 29. 3. vii, 11. 3. xvii, 20. 3 natura ii, 27. 1 attentiore animo i, 19. 2 audiendi cupidior i, 23. 2 prælum anceps iii, 7. 3
 Fiunt i, 20. 1. ii, 7. 3. 4. ii, 30. 1. xiii, 22. 1. xv, 11. xix, 1. 5
 Fixo ii, 22. 4
 Flacci, Verrii iv, 5. 2. xvii, 6. 1. 2
 Flaccus v, 17. 1. v, 18. 1 Fulvius xii, 8. 2 Verrius xvii, 6. 1
 Flagitare xvii, 6. 1
 Flagitatorem xvii, 6. 3
 Flagitia vii, 11. 3
 Flagitiis i, 17. 2. vii, 11. 3
 Flagitiosissimum vi, 16. 5
 Flagitium ix, 12. 2
 Flagrabant odio vi, 10. 1
 Flagrante v, 14. 5
 Flagrantia (abl.) xvii, 10. 1. 3
 Flagrantis xii, 1. 7
 Flagrantibus xiii, 24. 9
 Flagrantissima æstate xix, 5
 Flagrantissimo æsto anni i, 2. 1
 Flagrare incendio xv, 1. 1
 Flagraret vii, 3. 2 vino xv, 2. 1
 Flagro cædi x, 3. 7
 Flamen i, 12. 1 Dialis i, 12. 5
 Flamine Quirinali vi, 7
 Flaminem Dialem x, 15. 1
 Flamines Diales i, 12. 5
 Flaminii Diali x, 15. 1
 Flaminia x, 15. 1
 Flaminicæ x, 15. 1
 Flaminicas Dialis x, 16. 4
 Flaminio x, 16. 3
 Flaminis x, 16. 3
 Flaminum xv, 27. 1
 Flamma xix, 9. 5. 6
 Flammæ xvii, 10. 4. 5
 Flammeum ii, 26. 2. xv, 15
 Flammigrare xvii, 10. 5
 Flammis xv, 1. 2

- Flant ii, 22. 8
 Flante ii, 30. 1
 Plantem ex sua terra ii, 22. 5
 Plantibus ii, 30. 1
 Flare ii, 22. 5
 Flaret ii, 22. 7 cum has glorias i, 2. 3
 Flat ii, 22. 8
 Flata pecunia ii, 10. 2
 Flatibus ii, 30. 3
 Flatu ii, 30. 2. xvi, 11. 2
 Flatus violenti et sonori ii, 22. 2
 Flavæ ii, 26. 4
 Flavam ii, 26. 4
 Flaventes ii, 26. 4
 Flavescantibus frumentis ii, 20. 2
 Flavi ii, 26. 7
 Flavis ii, 26. 4
 Flavissas ii, 10. 2
 Flavissæ xvi, 11. 2
 Flavium vi, 9
 Flavus, Cn. vi, 9
 Flavo ii, 26. 7
 Flavum ii, 26. 4
 Flavus ii, 26. 3. 4. 7
 Flectens xiii, 27. 2
 Flecti xx, 1. 7
 Flectitur iii, 6
 Flens ii, 13. vii, 11. 2
 Flentes xv, 14
 Flere i, 24. 1
 Fleret vii, 11. 2
 Fletu x, 3. 5
 Fletum x, 3. 7
 Fletus xvii, 15. 2
 Flexeris xi, 4
 Flexit vii, 3. 11
 Flexum est de Græco iv, 3
 Flores xi, 7. 2. 3
 Flora iii, 9. 2
 Florem totius loci ix, 9. 8 spiritus xix, 11. 2
 Florent laude xvii, 10. 2
 Florentem xv, 28. 2 vino animum vi, 13. 1 insignibus argenteis et aureis exceritum v, 5
 Florentis i, 22. 6 facundia homo xix, 9. 1
 Florere xvi, 19. 4
 Flores iii, 15. 2
 Floria ix, 12. 3 de re x, 13
 Floribus spargi v, 14. 7
 Floruerint xvii, 21. 1
 Floruerunt xvii, 21. 14. xviii, 3. 1 laude xv, 23
 Floruissent xvii, 21. 1
 Floruit xvii, 21. 6
 Flos xii, 2. 2 coenæ xv, 8
 Floeculis xvii, 21. 1
 Fluat semper lingua i, 15. 6
 Fluctibus ii, 28. 1. xx, 1. 7 tumidis et magnis xix, 7. 3
 Fluctu xiv, 1. 11
 Fluctuantibus comis v, 14. 2
 Fluctuantis x, 6
 Fluctui iv, 16. 1
 Fluctuis iv, 16. 1
 Fluctus (sing.) iv, 16. 1 (plur.) ii, 30. 1. 2. 3
 Fluentem vim xi, 15. 5
 Fluentes carminum delicias xix, 9. 3
 Fluere xvii, 10. 5
 Fluere i, 22. 5
 Fluit x, 7 aer ii, 30. 1
 Fluitanti xvi, 19. 4
 Flumina xi, 17. xix, 7. 3
 Flumine x, 20. 2
 Fluminibus x, 7
 Fluminis ix, 14. 5
 Fluminum x, 7. xi, 17
 Fluviorum xvii, 8. 1. 3
 Fluvios ministrant i, 22. 6
 Fluvium xvii, 21. 6
 Fluunt x, 7
 Fluxus securitatis indicium iv, 20. 2
 Focis xix, 9. 4
 Foculum i, 19. 1
 Foderant v, 6. 7
 Fodinas argenti ii, 22. 7
 Fecundior xix, 12. 3
 Fecunditas xvi, 12. 2
 Fecundum xix, 6
 Fœdera frangerent xix, 7. 2
 Fœderatorum x, 3. 5
 Fœdere vi, 5. 1. 3. x, 1. 4. xvii, 21. 10
 Fœdifragos xix, 7. 2
 Fœdifragos xix, 7. 2
 Fœdissima (sing.) xix, 2. 1
 Fœdus x, 1. 4
 Fœmina iii, 10. 3
 Fœminæ v, 13. 2. xiv, 1. 6 nobili xii, 1. 1
 Fœminam iii, 15. 1. iii, 16. 5. iv, 8. v, 11. 3. xi, 6. 1
 Fœminarum vi, 7. xi, 6. 2
 Fœminas i, 11. 4. iv, 2. 3. v, 11. 3. ix, 4. 4. xiii, 7. 1. xiii, 20. 9
 Fœmineas vii, 12. 2
 Fœminino xvi, 7. 4 genere xiii, 20. 3
 Fœminis vii, 12. 1
 Fœneramur xvii, 5. 1
 Fœnerator xvi, 12. 3
 Fœneratorem xvi, 12. 3
 Fœneratur xvii, 5. 4
 Fœnero xviii, 11. 8
 Fœneror i. e. fœnero xviii, 11. 3
 Fœnere xvi, 12. 3
 Fœnoribus coepatas ii, 17. 3

Fœtidum vinum xi, 7. 2
 Fœtum xvii, 10. 1
 Fœtura mulierum iii, 16. 7
 Fœtus iii, 16. 7. iv, 2. 4. vii, 1. 1. xii, 1. 2
 Fœtunas xiii, 20. 1
 Folia ix, 7
 Follis ii, 2. 2
 Follem xvi, 4. 2
 Fomentis xii, 4. 1
 Fomitum xv, 2. 1
 Fons x, 20. 2. xv, 10. 2
 Fontem xii, 1. 2
 Fontes xvii, 10. 5
 Fontibus ix, 5. 2
 Fontis xi, 2. 3
 Fontium xvii, 8. 1. 3
 Foramina xvii, 11. 2
 Foras x, 15. 1. xvii, 8. 2 editis libris xx, 5. 2 eduxit xv, 12. 2 gradicus x, 26. 4
 Fore i, 7. 1. i, 12. 1. 3. vii, 2. 3. xv, 20. 1 et vii, 1. 1. ix, 2. 2
 Forent i, 5. 1. ii, 3. 2. ii, 26. 1. iii, 3. 6. iv, 1. 8. xx, 1. 12
 Fores vi, 10. 2. xvi, 5. 3 dignatus xix, 12. 2
 Forest i, 12. 1. iii, 9. 1. iii, 12. vii, 2. 1. xvii, 2. 2. xvii, 11. 3. xviii, 12. 2. xix, 11. 2 fas i, 24. 1
 Forfices x, 9
 Fori xiii, 12. 1. xiii, 24. 1. xiv, 2. 3 Trajani xiii, 24. 1
 Foribus ii, 2. 1. ii, 22. 7. xiii, 8. 2
 Foris i, 17. 1. ii, 22. 6. xvii, 2. 9
 Forisque ii, 2. 1
 Forma ii, 21. 4. ii, 22. 4. iv, 9. 5. v, 11. 3. xiii, 20. 1. xiv, 1. 11. xv, 20. 1 egregia vi, 8 liberali vii, 8. 1 atque ingenio ii, 12. 1 pari v, 8. 2 stellarum xiv, 1. 7 syllogismi ii, 8. 1 verbum ea dictum, qua xii, 10. 1
 Formae i, 8. 2. vi, 2. 4. xviii, 1. 2 stellarum xiv, 1. 9
 Formam v, 21. 3. vi, 12. xiii, 19. 2. xiv, 1. 9. xvii, 1. 4. xix, 10. 1 modicam et modestam v, 11. 3
 Formarum v, 11. 3. vi, 14. 2
 Formas xvii, 9. 5
 Formidabili xiv, 4. 1
 Formidabilis xix, 1. 5
 Formidanda ix, 12. 1
 Formidantes i, 11. 10
 Formidare invidiam xx, 1. 12
 Formidat ix, 12. 1
 Formidatur ix, 12. 1
 Formidetur ix, 12. 3
 Formidime v, 15. 6 inani xix, 1. 6
 Formidines viii, 10
 Formido xix, 9. 6

Formidoloso ix, 12. 2
 Formidolosum ix, 12. 3
 Formidolosus ix, 12. 1. 3
 Formosus iv, 9. 5
 Foro i, 22. 1. ix, 11. 3. x, 2. 1. xi, 2. 2. xii, 4. 3. xiii, 12. 2. 3. xvi, 10. 1 in puppis xvi, 19. 2
 Fors fuit ut xii, 8. 1
 Forte (adject.) iv, 20. 1 (adv.) iii, 12 dubitanter xix, 7. 2 fortuna i, 3. 14 quadam xvi, 10. 4 ad xv, 20. 1
 Fortem iii, 7. 4. xvii, 2. 5 feri xix, 7. 2
 Fortes viri xii, 5. 11
 Fortescere xix, 7. 2
 Fortibus xv, 2. 1. xviii, 2. 3 fortior causa v, 2. 3
 Fortissime ix, 1. 1
 Fortissimorum ix, 2. 3
 Fortissimus iii, 7. 1. vii, 2. 3
 Fortiter vii, 17. 4. xviii, 7. 2
 Fortius vii, 2. 21. xiii, 22. 2
 Fortitudine ii, 1. 2. xii, 22. 3
 Fortitudinem ii, 11
 Fortitudo vi, 1. 2. xii, 5. 11. xiii, 22. 3
 Fortuita vii, 20. 2
 Fortuitam vii, 12. 2
 Fortuitas vices patientiam ii, 1. 1
 Fortuito v, 14. 1 rerum ordine Pr. 1
 Fortuitos xiv, 1. 9
 Fortuitum xvii, 2. 2
 Fortuitus ictus xx, 1. 6
 Fortuna i, 3. 5. i, 12. 2. iii, 9. 2. xiv, 1. 7 et res est ut patet ii, 22. 9 bene ornatus xix, 9. 1 nobilibus xix, 10. 1 forte i, 3. 14
 Fortuna xiii, 22. 2
 Fortune ii, 27. 2. xviii, 1. 2. xx, 1. 7 verbera xiii, 27. 2
 Fortunam iii, 7. 3. xiv, 1. 9
 Fortunarum iii, 10. 4
 Fortunas xiv, 1. 6
 Fortunatior xvii, 12
 Fortunatum xvi, 19. 4
 Fortunis ii, 12. 1. iii, 9. 2. xiv, 1. 10
 Forum vii, 9. 4. x, 2. 3. xvi, 10. 1
 ad Fovenda vite atque lucis rudimenta xii, 1. 3
 Fovendo xvii, 11. 3
 ad Fovendum animum Pr. 8
 Fraces xi, 7. 3
 Fracto xx, 1. 9 fragile vi, 1. 4
 Frænis v, 5
 Frænes x, 25. 1
 Frangerent fœdera xix, 7. 2
 Frater x, 6. xvii, 21. 4 quasi fere alter xiii, 10. 3
 Fratre xii, 19. 4. xvii, 21. 12
 Fratrem vii, 2. 12
 Fratres ii, 12. 4 arvales vi, 7

- Fratri iv, 18. 2. vii, 10
 Fratris vii, 3. 12. vii, 5. xiii, 10
 Fratrum vi, 7 arvalium vi, 7
 Fraude xx, 1. 14
 Fraudem xiii, 24. 11
 Fraudes morborum vitiorumque i, 2. 2
 Fraudi obnoxium iii, 7. 1
 Fraudibus xii, 1. 2
 Fraudis ix, 12. 2
 Fraudulenta vii, 18. 2
 Fraudum xiv, 2. 2
 Fraus i, 3. 2. xviii, 2. 3
 Frazinos xix, 12. 3
 Fregit x, 24. 5
 Fremitu v, 14. 2
 Frequens vi, 15. 1. xvii, 8. 1 adagium
 i, 8. 2 in disciplinarum opere vi, 15.
 1 est hoc in consuetudine vulgi xix,
 13. 2
 Frequentamenta (in cantu) i, 11. 7
 Frequentamenta orationis v, 1. 1
 Frequentandam prolem ii, 15. 1
 Frequentantur xiii, 24. 4
 Frequentarent xvi, 4. 1. xvi, 10. 5
 Frequentatione matrimoniorum i, 6. 4
 Frequentativa verba ix, 6. 1
 Frequentativum verbum ix, 6. 1
 Frequentem xviii, 10. 1
 Frequenter xii, 11. 1
 Frequenti ii, 22. 7 lusu xix, 14. 1
 Freti (subst.) x, 26. 3
 Freto xiii, 20. 6
 Fretu xiii, 20. 6
 Fretum transierant x, 26. 1 acerbita-
 tis effervescit x, 3. 3
 Fretum (comedia) iii, 3. 4
 Fricabat xv, 4. 2
 Frigere ii, 23. 2
 Frigida repetitio xiii, 24. 10
 Frigide xv, 2. 4 ad oblectandam ani-
 mum admonitiones Pr. 8
 Frigidam xx, 9
 Frigide vii, 3. 17. xiii, 24. 3 laudari
 xix, 3
 Frigidi sensus (plur.) xi, 13. 5 versus
 vi, 16. 2
 Frigidiora xvii, 8. 3
 Frigidis iv, 1. 7 haud sane rationibus vi,
 15. 2
 Frigidissimos versus vi, 16. 1
 Frigidus responsum v, 11. 2
 Frigiduscula iii, 10. 6
 Frigidum xiii, 28. 1
 Frigidus x, 11. 2
 Frigore aëris aqua duratur et coit xix, 5
 Frigorificum est xvii, 8. 3
 Frigoris xix, 4
 Frivola xvi, 12. 1 sententia ii, 7. 2
 Frivolas xviii, 7. 1
 Frivoli xv, 30. 1
 Frivolis iii, 11. 1
 Fronde v, 6. 2
 Frondem v, 6. 5
 Frondes ii, 26. 4
 Frondium xix, 12. 3
 Frons x, 9. xv, 9. 2
 Fronte falsa xix, 1. 6 hilara xv, 9. 1
 hilaro xv, 9. 1 recto xv, 9. 1 gero
 promptam amicitiam xix, 8. 3
 Frontem xv, 9. 1 hunc xv, 9. 1
 Fronto ii, 26. 2-6. xiii, 28. 3. xix, 8.
 4. 6 Cornelius xix, 13. 1
 Frontonem M. ii, 26. 1 Corneliæ xix,
 8. 1. xix, 10. 1
 Frontoni, M. xiii, 28. 1
 Frontonis, M. ii, 26. 1. xiii, 28. 3. xix,
 10. 1. xix, 13. 3
 Fructifera arbores xix, 13. 1
 Fructu ii, 26. 4. iii, 9. 4
 Fructum xiv, 1. 15
 Fructus (plur.) ii, 26. 3. xvii, 5. 1
 Fruebar sermonibus ejus xix, 8. 1
 Frugalitas xvii, 14. 2
 Frugalitatis vi, 16. 5
 Frugem ad bonam ducentia xiii, 27. 1
 Fruges iv, 6. 3 ante captas novas iv,
 6. 3
 Frugi bonæ servus ii, 23. 7
 Frugibus v, 12. 4. x, 11. 1. xii, 1. 4.
 xix, 5. xix, 12. 4
 Frugis bonæ hominem vii, 11. 1 probe
 juvenes i, 2. 3
 Frumenta xiii, 17
 Frumenti furem xi, 7. 3
 Frumentis flavescentibus ii, 29. 2
 Frumentum ii, 29. 4
 Frunisci xvii, 2. 2
 Fruniscor xvii, 2. 2
 Frunitas est xvii, 2. 3
 Frur xvii, 2. 2
 Frusto panis i, 15. 4
 Frustra xiii, 24. 10 esse non benefacere
 v, 1. 1 id non esse xvii, 9. 6
 Frustrari xviii, 2. 3
 Frustratur xviii, 2. 3
 Frustratus captionis v, 10. 4
 Fructa xix, 12. 4
 Fucator xiii, 26
 Fucator vii, 14. 3
 Fuco ebrii tapetes xx, 9 ab omni remota
 suavitas xii, 4. 2
 Fufetia vi, 7
 Fuga xv, 2. 4. xvii, 21. 9
 Fugam xv, 18. 1. xv, 22. 2 sum coac-
 tus ad v, 14. 4
 Fugati sunt x, 16. 1
 Fugatus est xvii, 21. 6
 Fugerat xvii, 21. 9

- Fugeret nos xiii, 28. 3
 Fugerit ix, 16. 1 ea res Varronis memo-
 riam i, 18. 4
 Fugias verbum i, 10. 2
 Fugiens vi, 6. 1
 Fugientem ii, 22. 6
 Fugio xv, 3. 1
 Fugis ix, 12. 4. xvii, 13. 1
 Fugissem vii, 9. 1
 Fugisset id nos i, 26. 4
 Fugit iiii, 14. 3. ix, 9. 2 non me vii, 2.
 3 Plinium ix, 16. 2
 Fugitivum xix, 9. 6
 Fugitivus iv, 2. 1. xi, 18. 4
 Fui i, 3. 1
 Fuimus apud Librarios xviii, 4. 1
 Fuisse hoc nomine i, 12. 5 in potesta-
 tem (in potestate) i, 7. 7. 8 istius er-
 roris Alcæum xvii, 11. 1
 Fuit annos viginti et unum v, 4 honesti
 atque amœni ingenii i, 4. 1 infami
 munditia Demosthenes i, 5. 1 summi
 temporis et loci xviii, 6. 1 vitii non
 laudis fuit xi, 2. 1 memoria multa et
 cura elegantiarum i, 4. 1 ut ingenium
 facundiaque ejus i, 3. 4 in mentem
 (in mente) i, 7. 8
 Fulcrum x, 15. 2
 Fulgente celo xii, 5. 10
 Fulgentis x, 17. 2
 Fulgur piaculis luendum iv, 5. 1
 Fulica xviii, 11
 Fuligine verborum et argutiarum i, 2. 4
 Fullone xvi, 7. 1
 Fullonicam xvi, 7. 2
 Fulta (sing.) vi, 2. 3 (plur.) vi, 1. 1
 Fulva (abl.) xiii, 20. 6 (plur.) xvii, 10. 5
 Fulvam ii, 26. 4
 Fulvio Flacco, M. xvii, 21. 12 Nobiliori
 v, 6. 6
 Fulvius v, 6. 7
 Fulvam ii, 26. 4
 Fulvos ii, 26. 4
 Fulvum ii, 26. 4
 Fulvus ii, 26. 4
 Femantem xvii, 10. 4. 6
 Femare xvii, 10. 5. 6
 Femi xvii, 10. 5
 Fumigantes globi xix, 1. 1
 Fumo vexatum ii, 6. 4
 Fumus xix, 8. 5
 Functi sunt vita xvii, 21. 10 carulibus
 magistratus iii, 18. 2
 Functos honoribus iii, 18. 1 vita xx, 2
 Functum consulari et dictatura iv, 8. 2
 Functus est xvi, 8. 3 vita xiii, 19. 3
 Fundamento xvi, 18. 1. xvii, 15. 1 nixa
 est xiv, 1. 10
 Fundamentum xii, 5. 6. xvii, 8. 1
 Fundanius, C. x, 6
 Fundere turbas vocum ix, 15. 3
 Fundi xi, 18. 4 Sabini vii, 11. 3
 Funditore ix, 1. 1
 Fundo xi, 18. 4. xiv, 1. 3. xvii, 10. 4.
 xx, 8. 1
 Fundum i, 16. 4. ii, 20. 1. xix, 12. 3
 Fundus x, 26. 3. xvi, 13. 2. xvii, 8. 1
 ut sententia fierem xix, 8. 5
 Funebres xiii, 19. 5
 Funem xiii, 20. 8
 Funera xiii, 24. 6
 Funere vii, 9. 4. xv, 4. 2 sepultus est
 x, 18. 1
 Funeria xv, 10 nova facie xx, 1. 3
 Funestam familiam iv, 6. 3
 Funestioem iv, 9. 3
 Funiculo v, 3. 1
 Funis xiii, 20. 8
 Funus xvi, 4. 3 exequi x, 15. 3
 Fur i, 18. 4
 Furandi xi, 18. 6
 Furari otium Pr. 5
 Furatus est xvi, 7. 1
 Furax iv, 8. 1. 3
 Fure i, 18. 3
 Furem i, 18. 3. 4. xi, 18. 1. xvi, 7. 1
 manifestum et nocturnum xx, 1. 3
 Furentur i, 18. 3
 Fures i, 18. 3. vii, 15. xi, 18. 1
 Furfurem xi, 7. 3
 Furfureum panem xi, 7. 2
 Furiana (plur.) xviii, 11
 Furiana poematis xviii, 11
 Furii Antiatis xviii, 11
 Furio, L. ix, 11. 1
 Furio, M. xvii, 2. 5
 Furiosum i, 15. 3
 Furiosus iv, 2. 5
 Furis i, 18. 1 manifesti xx, 1. 3
 Furium x, 24. 5. xviii, 11
 Furius Camillus, M. xvii, 21. 8
 Furor xvii, 14. 3
 Furore inflammatus x, 3. 3
 Furta xi, 18. 1. xvii, 7. 1
 Furti xi, 18. 1 damnatum esse vii, 15
 se obligavit vii, 15 tenetur xi, 18. 8
 Furtim iii, 8. 1. x, 26. 1
 Furtis vii, 15. xi, 18. 1. xvi, 4. 1
 Furtivo xvii, 9. 5
 Furtorum xi, 18. 7. xvi, 10. 3
 Furtum xx, 1. 3
 Furvo i, 18. 4
 Fervam i, 18. 3
 Fusa xiv, 1. 3 est iii, 14. 1
 Fusas xix, 12. 3
 Fusior ii, 26. 2
 Fusius ii, 6. 3
 Fuso exercitu iii, 9. 3

Fusus xv, 4. 2
 Fusum (part.) iii, 14. 1
 Futile xiii, 24. 9
 Futilis vi, 13. 2 competitores iv, 8. 1
     locutores i, 15. 1 sensus xi, 13. 5
 Futili x, 22. 7
 Futilla xvi, 12. 1
 Futilis inanisque loquacitas i, 15. 1
 Futura sunt xiv, 1. 1. 14
 Futuram i, 7. 1. 2 falsae xiii, 28. 1
 Futurarum xiv, 2. 1
 Futuras res xiv, 1. 15
 Futuri (temporis) xviii, 2. 4 essent xiv,
     1. 8
 Futuris ix, 9. 6. xiv, 1. 13
 Futuro xvii, 7. 8
 Futurum erat xviii, 14 occupatas copias
     i, 7. 5 presidio rem i, 6. 1
 Futurus ii, 4. 2 sit xiii, 15. 1. xiv, 1. 8
 Fuvisset xii, 43

G.

G (lit.) xix, 14. 2
 Gabii Bassi ii, 4. 2
 Gabilus Bassus ii, 4. 1. iii, 9. 1. 4. iii,
     18. 1. iii, 19. 1
 Gasa x, 25. 1
 Gætulis xiv, 1. 4
 Galeata ix, 9. 2
 Galbam, Serv. i, 12. 5. i, 23. 1. xiii,
     24. 7
 Galeam ix, 11. 3
 Galeros ii, 26. 4
 Galerum x, 15. 4
 Galli (gen.) ix, 13. 1 (plur.) ii, 22. 5.
     v, 4. xvii, 2. 8. xvii, 21. 8
 Gallia iii, 9. 3
 Galliam Narbonensem xiii, 19. 3
 Gallias xv, 4. 1
 Gallica xv, 30. 2
 Gallicæ xv, 30. 1
 Gallicas xiii, 22. 1
 Gallice ii, 26. 2. xi, 7. 3
 Gallicis xii, 22. 3 calceatos xiii, 21. 1
 Gallico bello xvi, 18. 2
 Gallicum xv, 30. 2
 Gallina vii, 9. 1
 Gallis xvi, 6. 1. xvii, 2. 5 Senonibus v,
     17. 1 (comœdia) vii, 9. 1
 Gallo ii, 25. 2
 Gallorum ix, 1. 1
 Gallos v, 17. 1. xvii, 2. 5. xvii, 21. 8
 Gallum ix, 11. 2
 Gallus Asinius xvii, 1. 1
 Gancæum ix, 2. 1
 Garruli xv, 30. 1
 Gaudeat v, 1. 2 gaudium genuinum ix,

9. 7 voluptatibus xix, 2. 3
 Gaudent xix, 12. 4
 Gauderet xii, 5. 6
 Gaudia ix, 9. 5. xi, 4. 4
 Gaudii iii, 15. 3. xiv, 1. 15
 Gaudio iii, 15. 1. vii, 3. 4. 5. vii, 17. 5
     efferventiorē ii, 27. 2
 Gaudium iii, 15. 1 intimum ix, 9. 7
 Gavii xi, 17
 Gauli x, 25. 2
 Gellianum xiii, 12. 2
 Gellii, Cn. xiii, 22. 5
 Gellio, Cn. viii, 14
 Gellium xiii, 22. 6. xiv, 2. 7. 8
 Gellius, L. v, 6. 4. xiii, 22. 6. xiv, 2. 6
 Gelu xvii, 8. 1. 3 concreta xix, 7. 3
 Gemellis i, 7. 6
 Gemendum xii, 5. 4
 Gemere xii, 5. 8. xvii, 10. 6
 Gemina xx, 3
 Geminatione xiii, 24. 2
 Gemini (plur.) xiv, 1. 10
 Gemini iii, 3. 5 Servilii xii, 4. 1
 Geminos v, 8. 2
 Geminum ix, 14. 2. xviii, 9. 4
 Gemit xii, 5. 8
 Gemita x, 3. 5. xii, 5. 5. xvii, 10. 4
 Gemitum ii, 23. 7. x, 3. 7
 Gemitus x, 8. 4. xii, 5. 5. xv, 18. 1
     ejulatusque facere i, 26. 2. xii, 5. 10
     compressos xii, 5. 2 edens v, 14. 5
 Genas iii, 4. xiii, 29. 1
 Genera i, 7. 7. 1. 20. 1. ii, 30. 1. iv, 1.
     8. vi, 2. 4. vii, 14. 1. xv, 27. 1 di-
     cendi vii, 14. 2
 Generale x, 20. 1
 Generalia x, 20. 1. xiv, 2. 1
 Generalis vii, 9. 2
 Generatum v, 6. 1
 Genere i, 3. 10. ii, 1. 1. 2. iii, 2. 3.
     xiii, 19. 1. xv, 20. 1. xv, 30. 1. xvi,
     10. 6 Atticus xvii, 8. 1 feminino xvi,
     7. 4 bono gnatis x, 3. 7 humili xv,
     4. 1 virili xv, 9. 1 summo nato ix, 12.
     2 nobilibus xix, 10. 1 et fortuna su-
     perioris xii, 4. 1
 Generentur vii, 1. 1
 Generibus ii, 7. 4. iv, 1. 1. vii, 14. 1. xv,
     27. 3. xx, 1. 7
 Generis Pr. 2. 8. iv, 16. 1. vii, 14. 2.
     xiii, 19. 4 humani ii, 6. 2. xii, 1. 2
     masculini xv, 9. 2
 Genus i, 3. 10. i, 7. 7
 Genethliacis xiv, 1. 14
 Genethliacos xiv, 1. 1
 Geniana per salicita xix, 13. 3
 Genitale semen iii, 10. 3
 Genitali iv, 2. 3. xvi, 11. 1
 Genitalibus iii, 16. 2

- Geniti** (plur.) xiii, 19. 2 sunt xiv, 1. 11
 erant xiii, 19. 4
Genitivi singularis iv, 16. 2
Genitivo casu xv, 9. 2
Genitivum xiii, 25 (casum) xx, 6 sin-
 gularem iv, 16. 2
Genitivus singularis iv, 16. 2
Genitos x, 2. xv, 21
Genitum ix, 3. 2. xii, 1. 3 de Jove
 xiii, 4 filium ex viro priore xii, 7. 1
Genitura xiv, 1. 8
Geniturn iv, 11. 3
Gens xvi, 11. 1
Gente xvii, 21. 1 de xiii, 20. 4
Gentem ix, 4. 5. xvii, 21. 14 obliteram
 xix, 7. 2 omnem togatam i, 2. 2
Gentes vi, 8. xv, 21. 9
Gentibus xvii, 21. 8
Gentilis xvii, 17
Gentilitio vocabulo i, 9. 4
Gentis xvii, 8. 1 patricie xviii, 4. 2
Gentium ii, 8. 1. ii, 6. 2. xvii, 17
Genuina iii, 3. 4
Genuinos ii, 2. 3. iii, 10. 5
Genuinum ix, 9. 7
Genuit xii, 1. 7. xii, 5. 6. xiii, 8. 2
Genuntur iii, 16. 6
Genus i, 25. 2. ii, 4. 1. ii, 20. 2. ii,
 24. 5. vii, 4. vii, 8. 1. xv, 11. xv,
 20. 1. xvi, 18. 1. xvii, 3. 1. xvii, 9.
 3. xvii, 16. xx, 3. xx, 4 hoc (hujus
 generis) Pr. 10 ab Jove est x, 16. 3
 id xvii, 19. 2. xix, 9. 3 alia xviii, 8
 cetera xix, 8. 5 pleraque vii, 16. 1
 calcamentum xiii, 21. 3 alios i, 2. 2
 quod homines i, 15. 6 hoc i, 15. 8 quod
 est prepositio xi, 3. 1 sophisma xviii,
 13. 2 quædam iv, 16. 1 epistolas xvii,
 9. 2 hominum vi, 1. 3. xv, 22. 2. xvi,
 12. 2 quod constat fallentes existitise
 xi, 18. 5 elegantie xviii, 12. 1 omne
 elegantiarum xix, 4 cum id sis quod
 video xiii, 20. 4 rei i, 3. 4 scripturæ
 xix, 14. 1 tubes proprium xx, 2 in id
 rebus xix, 1. 7 in genus (indeterminate)
 iv, 1. 7
Geometra i, 20. 1
Geometria Pr. 6
Geometrie xvi, 18. 1. 2
Geometriam i, 9. 4
Geometrica xiv, 3. 3. ratione v, 3. 2.
 xviii, 15
Georgicis i, 21. 1. i, 22. 6. iv, 16. 3.
 v, 12. 4. xviii, 5. 8
Georgicæ xiii, 20. 2
Geram vii, 2. 2
Gerabat v, 8. 1
Gerendæ bene rei i, 13. 2
Gerendis ii, 13
Gerere morem x, 25. 2
Geritur vires xx, 10. 2
Gero ix, 6 promptam inimicitiam in fron-
 te xix, 8. 4
Gerundis xii, 4. 3
Georgetæ x, 25. 3
Gessisse xv, 31
Gessissent xiv, 2. 8
Gessit vi, 8. xviii, 9. 1
Gesta res i, 13. 2 re malo vii, 4 (plur.)
 xii, 15 sunt x, 3. 4 cum justo hoste
 bella v, 6. 5
 ob rem bene Gestam vii, 4 rempublicam
 male esse v, 17. 1
Gestare vii, 5
Gestarum rerum i, 12. 5. ii, 18. xii, 8.
 1. xiii, 4
Gestas i, 3. 1
Gestationes vii, 8. 2
Gestaverunt x, 10
Gestibat xv, 2. 1
Gestibus orationis xi, 18. 5
Gesticulariam i, 5. 2
Gestions xi, 7. 4
Gestientibus in laudando v, 1. 1
Gestio i, 26. 3
Gestis rebus i, 14
Gestit incipere i, 9. 5
Gestitat vii, 17. 4
Gestito ix, 6
Gestiverint xvi, 13. 1
Gestiunt v, 1. 1
Gestum (subst.) i, 5. 1 est xiii, 18. 5
Gestuosæ inter agendum manus i, 5. 1
Gestus (subst.) vii, 5 oris vii, 5 (part.)
 x, 4
Gignenda de sapientia xiii, 8. 1
Gignendæ xvi, 10. 5
Gignendi iii, 16. 1
Gignendis xix, 12. 4
Gignere xiii, 7. 1
Gignerentur iv, 3. xiv, 1. 8
Gigneret vi, 1. 3
Gigni iii, 10. 5. iii, 16. 1. 5. ix, 4. 3.
 x, 12. 3
Gignitur vi, 1. 4
Gignundis liberis idonea v, 19. 1
Gignuntur iv, 2. 4. vii, 6. ix, 4. 7. xiii,
 2. 2
Gladiatorem xii, 5. 11
Gladiator vii, 3. 13
Gladiatorisque pugna vii, 3. 12
Gladiis iii, 7. 8
Gladio xiii, 19. 1. xvii, 16 Hispanico
 ix, 13. 2 educto v, 9. 1
Gladiolum x, 25. 2
Gladium x, 25. 1
Gladios ix, 18. 2
Gladium i, 7. 6 redux v, 9. I
Glaus iv, 1. 3 Hiberica vii, 16. 2
Glauci ii, 23. 2

- Glauco xiii, 26
 Glaucum ii, 26. 5. ii, 30. 4
 Gleba (abl.) xx, 10. 4
 Gleham xx, 10. 4
 Gliscunt xx, 8. 2
 Globi fumigantes xix, 1. 1
 Globos xvii, 10. 4. 5
 Globus x, 9
 Glomerantur ix, 9. 5
 Glomerare gressus xviii, 5. 3
 Glomerari xvii, 10. 6
 Glomerat subauras xvii, 10. 4
 Gloria ii, 27. 1. iv, 16. 1. v, 12. 4. xiv, 2. 4. xv, 6. xvii, 2. 3 magna vir i, 14. iv, 8. 1
 Gloriabundus v, 5
 Gloriæ xiii, 24. 9 in loco xv, 20. 5 hoc sibi assignavit xi, 9. 2
 Gloriam iii, 7. 4
 Gloriarum ii, 27. 2
 Glorias has cum flaret i, 2. 3
 Gloriose vi, 8
 Gloriosus ii, 27. 1
 Gloriosus xiii, 30. 1
 Glossaria mortuaria xviii, 7. 1
 Gnato vii, 17. 5
 Gnatum i, 22. 9
 Gnatus erat vii, 11. 3
 Gnaviter vi, 10. 1
 Gnavus xiv, 2. 2
 Gnomonicam i, 9. 4
 in Gorgia (Platonis) vi, 14. 3
 Gorgias (Platonis liber) x, 22. 1
 Gracchi i, 11. 8. vi, 16. 4. x, 3. 1. xi, 10. 1. xv, 12
 Graccho i, 11. 6. 7. 8 C. i, 11. 6 Tib. xii, 8. 2 Sempronio vii, 19
 Gracchorum vii, 19. xii, 8. 1
 Gracchum i, 7. 4
 Gracchus i, 7. 4. 6. i, 11. 9. ii, 2. 4. ii, 12. vii, 9. 2. xv, 12. xx, 6 C. i, 7. 4. ix, 14. 6. x, 3. 1. xi, 10. 1. xv, 12 Tib. vii, 9. 2 Sempronius vii, 19 Tib. et C. Gracchorum pater xii, 18. 1
 Gracilem vii, 14. 1
 Gracilento xix, 7. 2
 Gracilentum iv, 12
 Gracili vii, 14. 1
 Gracilibus vii, 14. 2
 Gracilitatis vii, 14. 2 jucundioris (verba) xiii, 20. 3
 Graculo Pr. 11
 Graculorum i, 15. 4
 Gradatim xiii, 25. xiv, 7. 4
 Gradibus ii, 10. 1. x, 15. 4
 Gradiens ix, 9. 5. x, 26. 4 equus sub homine xviii, 5. 3
 Gradientem x, 26. 4
 Gradiuntur x, 26. 2
 Gradu v, 13. 1. xiv, 7. 4 clementi est opus cum ad hostem itur i, 11. 6
 Gradum xv, 4. 1
 Gradus xiv, 1. 9
 Graduus x, 26. 3
 Græca disciplina (nom.) xv, 11 (abl.) xvii, 15 facundia i, 2. 1 celebrem ix, 2. 1 figura dictum videbatur xv, 14 oratione i, 2. 3. xviii, 10. 4. xix, 12. 1 voce xix, 13. 3 (plur.) i, 8. 3
 Græcæ (gen.) i, 11. 1. xv, 20. 1 facundia copia xiv, 1. 13 linguæ ii, 22. 1 orationis xvii, 20. 3 rationis exemplo vii, 9. 1
 Græcam (linguam) xvii, 17
 Græcarum ii, 23. 1. iii, 7. 1. v, 14. 1. xvii, 9. 4 vocum xviii, 9. 4
 Græcas res eruditi ii, 21. 1
 Græce (adv.) i, 13. 1. i, 16. 2. i, 20. 2. ii, 22. 2 loqui xvii, 17
 Græci (plur.) i, 20. 2. i, 25. 2. ii, 7. 1. ii, 20. 1. ii, 21. 1. ii, 22. 3. xv, 25. xvi, 3. 4. xvii, 3. 1. xviii, 4. 4. xx, 6 versiculi xix, 11. 1 viri illustres xvii, 21. 1
 Græcia i, 8. 1. iii, 7. 4. xii, 15. xvi, 6. 1. xvii, 21. 6 terra i, 1. 1. iii, 9. 1. xvii, 3. 1. xvii, 21. 7
 Græciæ ii, 3. 1. ix, 2. 1
 Græciam i, 2. 1. xviii, 2. 1
 Græciensi Scimpodio xix, 10. 1
 Græcis i, 15. 6. i, 18. 3. ii, 7. 4. ii, 22. 2. ii, 26. 1. xvi, 12. 1. xvii, 5. 2
 Græco ii, 25. 2. ii, 26. 5. xvi, 7. 4 cognomento xi, 5. 1 nomine ii, 16. 2 vocabulo v, 18. 2
 Græcorum i, 18. 2. ii, 28. 1. iii, 3. 7. xx, 7 sophistarum vii, 3. 12 antiqui ii, 21. 3
 Græcos i, 8. 2. i, 22. 4. ii, 26. 5. xv, 1. 2. xvi, 8. 1. xvii, 2. 5. xix, 14. 2 poetas xx, 7
 Græcum Pr. 2. i, 18. 1. 2. ii, 20. 1. xv, 20. 1. xvi, 1. xviii, 2. 1. xix, 9. 4 verbum xix, 13. 3
 Græcus vi, 8. xiii, 17. xvii, 10. 5. xix, 1. 2
 Grææ rei peritissimus xx, 1. 7
 Grati xiii, 8. 2
 Gramine v, 6. 1
 Graminea corona v, 6. 1
 Gramineam v, 6. 1
 Grammatica Pr. 6 traditio viii, 1
 Grammaticæ v, 21. 1. xvi, 10. 2 disciplinæ i, 16. 1 rei doctor iv, 2. 1
 Grammaticam xiii, 10. 1 legem xiii, 20. 9 rem xx, 10. 1
 Grammaticas xiii, 20. 1
 Grammaticæ xiv, 5
 Grammatici (gen.) ii, 6. 1. xvii, 9. 2

- (plur.) ii, 25. 1. ix, 6. xvii, 13. 1. xix, 14. 1
- Grammaticis iii, 12. iv, 10. 2. xiii, 20. 1. xv, 13. 1. xix, 10. 3
- Grammatico iv, 1. 1. viii, 10. xvi, 6. 2. xviii, 7. 1. xix, 13. 3
- Grammaticorum xiii, 25. xiv, 5. xvii, 2. 6. xvii, 7. 1 de vulgo quisplam xv, 9. 1
- Grammaticos iii, 16. 7. vi, 6. 4. xiv, 6 (commentarios) xvii, 13. xix, 14. 1
- Grammaticum xvi, 12. 2. xix, 10. 2. 4. xx, 10. 1 multi nominis ii, 3. 2
- Grammaticus i, 21. 1. xi, 15. 1. xviii, 7. 1. xviii, 9. 1. xix, 13. 3
- Grande vi, 3
- Grandem v, 10. 2 pecuniam i, 8. 1. i, 14
- Grandesceret iii, 16. 7
- Grandi etate xiii, 2. 1 pecunia xvi, 19. 2 volumine xiv, 6. 1
- Grandia xiii, 2. 1. xvi, 5. 3 ingrediens ix, 11. 2
- Grandis xvi, 5. 3 natu xv, 16
- Grando xviii, 13. 1
- Grani iv, 17. 1
- Graphice xiv, 4. 1
- Grassante vi, 4
- Grassator xi, 2. 2
- Grassatoris nocturni xx, 1. 3
- Grassetur iii, 1. 4
- Gratia iv, 9. 5. xii, 9. 1. xvi, 13. 2. xvi, 19. 4 debita i, 4. 3 sermonis ii, 22. 7 fit leges per senatum (immunitas) i, 12. 4 (propter) i, 11. 1. xv, 28. 2. xvi, 6. 1. xvi, 16. xvii, 12. xvii, 21. 14. xix, 12. 4 ejus rei ducendae iv, 10 honoris i, 23. 4 nobilitatis i, 24. 1 visendi ii, 2. 1
- Gratias i, 4. 3. xii, 2. 1. xv, 2. 3. xvii, 5. 2 minimas xii, 2. 5
- Gratiam iii, 7. 4. xiv, 7. 4. xvii, 5. 2 malae existimationis postulavit xi, 8. 1 referre v, 14. 7 redeatur in viii, 6 redisse vii, 19 per v, 6. 6
- Gratiarum xiii, 11. 1
- Gratias iii, 8. 1 agenti iv, 8. 3 ageres iv, 8. 3 egit iii, 7. 2
- Gratiosis conditionibus iv, 18. 1
- Gratiosus ix, 12. 1
- Gratis xiii, 30. 3 non prodeo xi, 10. 1
- Gratissimum iii, 7. 4
- Gratius xviii, 12. 1
- Gratulabundus v, 14. 4
- Gratulabundus iii, 15. 2
- Gratulatione iv, 18. 2
- Gratulatum eamus iv, 18. 1 patri xii, 1. 1
- Gravabantur xx, 10. 4
- non Gravaret i, 22. 4
- Grave xii, 1. 2 aurum i, 14 verbum ii, 6. 3 pondus aeris xx, 1. 9
- Gravem xiv, 4. 1 segrotationem xx, 1. 8 virum xii, 11. 1
- Graves xviii, 12. 2
- Gravi x, 3. 2. xvii, 21. 10. xx, 1. 11 bello iv, 8. 3
- Gravia vi, 13. 1
- Gravibus xviii, 4. 4
- Gravida ii, 23. 7
- Gravior xi, 13. 4. xvii, 2. 7. xvii, 6. 1 utilitas i, 13. 2
- Graviora i, 11. 2. v, 21. 3. vii, 17. 2
- Graviore honestate i, 3. 10
- Graviores xii, 7. 2. xiv, 2. 6
- Gravioris xiii, 22. 3. xv, 7. 1
- Gravis vii, 19. xvii, 18 auctor linguae Latinae iv, 16. 3 admiratio ii, 12. 2 morbus xx, 1. 8 pactio xx, 1. 10 viri x, 5. 2 ac deserti i, 6. 1
- Gravissima xvii, 19. 3
- Gravissimè vi, 13. 2 vitii xix, 2. 1
- Gravissimis iii, 18. vi, 14. 2. xiv, 3. 4 philosophis i, 6. 4
- Gravissimus auctor i, 11. 1
- Gravitas sententiae xi, 13. 3
- Gravitate i, 6. 3. i, 24. 2. xiii, 21. 1 oneris xii, 1. 3 vultus composita iv, 1. 1 praestitit universos xix, 12. 1
- Gravitatem xii, 2. 1
- Gravitatis vi, 11
- Graviter ii, 2. 3. iii, 6. vii, 3. 8. x, 3. 5. xvi, 11. 2. xix, 10. 1. xx, 1. 8 tulit xvii, 2. 5 vituperari xix, 3 et copiose disseruisset i, 26. 1
- Gravius ii, 6. 2. vii, 3. 19. xvii, 2. 7. xvii, 19. 2 acerbissime diceret i, 5. 2 consideres xx, 1. 7
- Graviusculum sonum i, 11. 7
- Greges vii, 4
- Gremio ix, 10. 1
- Gressibus i, 11. 4
- Gressus glomerare xviii, 5. 3
- Griphos i, 2. 2
- Groes vii, 16. 2
- Gubernare xv, 25
- Gubernari xiv, 1. 3 linguam vinclis i, 15. 2
- Gubernatore xvi, 7. 3
- Gubernium xvi, 7. 3
- Gulae peragantis industriam vii, 16. 2
- Gulam i, 14 luxuriantem confutavit vii, 16. 1
- Gurdus xvi, 7. 2
- Gurgite ii, 6. 1
- pecuniam prandiorum Gurgitibus profuissent ii, 24. 4
- Gustu vii, 6. xix, 2. 1
- Gustus (nom.) xix, 2. 1 (gen.) vii, 6
- Guttum xvii, 8. 1 Samium xvii, 8. 1

Gyris xvi, 8. 5
Gyros xviii, 5. 3

H.

H (lit.) ii, 3. 1. 2
Habe id in memoria et pectore i, 10. 2
Habeam me (valeam) xviii, 8
Habeant xiii, 20. 10. xiv, 6. 1. xvi, 6. 2
Habeantur iv, 1. 6
Habeas ix, 8. xii, 2. 6. xv, 9. 2. xvii, 14. 3. xx, 1. 10
Habeasne an non habeas xvi, 2
Habeat i, 21. 2. ii, 19. 1. vii, 17. 1. xvi, 6. 4. xvii, 13. 1. xvii, 19. 3 usum veteris orationis xi, 3. 3
Habeatis xviii, 7. 1
Habebant vii, 12. 1. xvii, 9. 3 (sermones de) xix, 13. 1
Habebantur xx, 1. 13
Habebat i, 9. 6. xiii, 14. 1. xvii, 5. 1. xvii, 9. 3 in deliciis atque delectamentis xx, 4 pro delectamento xx, 1. 4
Habebatur ii, 15. 1. ii, 23. 7. xi, 2. 1
Habebis iii, 7. 2. xv, 15
Habebit xx, 1. 12
Habebitur Senatus vii, 21
Habena xiv, 1. 3
Habenda Diis gratia i, 13. 2
Habendam ii, 29. 1. xix, 8. 5 non insuper eam confidentiam i, 19. 2 esse fidem xviii, 9. 2 rationem xx, 1. 9
Habendi iii, 9. 2
Habendo xiii, 23. 2
Habendos xiii, 11. 2
Habendum iv, 6. 1
Habenis xiii, 21. 2
Habens ii, 12. 1. xix, 2. 3 septem iii, 10. 4
Haben vii, 12. 2. xiii, 12. 3. xvi, 13. 3. xvi, 15. xvii, 8. 2. xviii, 14
Habenem nocendi vim morbum xx, 1. 8
Habentes (acc. plur.) ix, 4. 3
Habenti i, 26. 2. xvii, 9. 5
Habenibus ii, 15. 1. xviii, 12. 1
Habenur xv, 27. 1
Habeo iv, 20. 1. xvi, 2. xvi, 9. 1 curam vestri xx, 6 quod Dis gratiam ix, 3. 2 non dicere xiv, 1. 1
Habere i, 20. 2. vii, 2. 2. xiii, 12. 1. xiii, 15. 3. xv, 20. xvi, 6. 2. xvi, 15. xvii, 17. xviii, 15. xix, 9 cordi ii, 29. 6 in se et ex se xvii, 2. 5 respectum xviii, 7. 2
Haberem cordi verbum illud Heracliti Pr. 5 tui copiam xii, 13. 1
Haberemus xvii, 21. 1

Haberent xiii, 12. 2. xiii, 23. 2. xiv, 1. 11. xv, 17. xvi, 6. 4. xviii, 15
Haberet i, 12. 2. ix, 13. 3. xvii, 8. 3. xvii, 8. 3. xviii, 14. xix, 10. 3. xx, 6 auctorem xviii, 6. 2 equum Solanum Haberi vii, 3. 15. xiv, 7. 2. xv, 27. 3. xvii, 2. 8. xix, 5 sermones i, 2. 2 ratio possit i, 12. 4
Habet iv, 20. 1. xv, 9. 2. xviii, 2. 3. xviii, 1. 3. xix, 9. 3 domicilium in i, 12. 2 quid super ea re dicere iii, 1. 3 dicere xvii, 20. 3 querere xx, 10. 1
Habet i, 4. 1. i, 7. 6. i, 20. 1. iii, 1. 1. iii, 9. 3 gratiam i, 4. 2 imprudentiam jus xx, 1. 6 ita sese xii, 13. 3 sic sese xvii, 20. 3 prorsum res ii, 12. 2
Habeto xv, 9. 2
Habetur xvi, 16 in numero pecudum xix, 2. 1
Habiliores xv, 2. 2
Habita nulla mentione xviii, 3. 2 ratione proportionis i, 1. 1 (plur.) esse vii, 15 sunt in verbis communibus xv, 13. 4
Habitaculum v, 14. 5
Habitant xiii, 20. 2
Habitat ii, 29. 2
Habiti ii, 15. 1
Habitio i, 4. 3
Habitissimum iv, 20. 3
Habitos in prodigiis ix, 4. 7
Habitu vii, 5. ix, 4. 2. xiv, 1. 7. xvii, 11. 1 corporis i, 9. 1 memoriam viii, 7 (ordine) x, 9
Habitu vii, 14. 1. xviii, 10. 2 aëris xiv, 1. 5 vocis i, 15. 2 statumque vite beatus i, 2. 3 est xviii, 12. 1
Habituros x, 3. 7
Habiturum iv, 3
Habiturus esset xiv, 7. 4
Habitus iv, 2. 1 aequitatis xx, 1. 3 verborum xix, 7. 1 est xvii, 15. 1
Habuerat xv, 20. 2
Habuerit iii, 7. 4. v, 13. 2
Habuerim xv, 12
Habuerint ii, 12. 4. xiii, 12. 4.
Habuerit iii, 2. 1. iii, 8. 1. xiii, 14. 3
Habui xvi, 2. xviii, 10. 3
Habuisse i, 13. 3. x, 3. 7. xx, 2. xx, 5. 1 in philosophiae disciplinis ii, 16. 1 in procinctu fidicinas i, 11. 1 divisi xx, 1. 11
Habuisse vii, 4. xviii, 5. 2
Habuit ii, 11. xiii, 19. 2. xvi, 14. xvi, 19. 1. xvii, 17 sanctam (fidem) xx, 1. 11 (orationem) i, 7. 9. xvi, 13. 1 secum v, 3 hunc servum sibi ad manum i, 11. 9 in procinctu i, 11. 4
Hactenus xiii, 29. 1

- Hadrianus xi, 15. 1
 Hadriano xii, 21. 1
 Hadrianum iii, 16. 5
 Hadrianus iii, 16. 6 D. xvi, 13. 1
 Hæcce locutus xii, 4. 3
 Hædi xii, 1. 4
 Hædis iv, 11. 2
 Hædo ii, 24. 4
 Hædom ii, 24. 4
 Hædus vii, 16. 3
 Hæriat xii, 11. 4
 Hærebam xiv, 2. 3
 Hærebis xvi, 2
 Hæredo iii, 10. 10
 Hæredem fecit bonis suis vi, 7
 Hærediolum tenue xix, 7. 1
 Hæredis xvii, 14. 2
 in Hæredis locum venire xviii, 6. 2
 Hæreditatibus xx, 1. 7
 Hærere xiii, 27. 1. xvi, 2
 Hæteret iv, 1. 3
 Hæres est ei i, 13. 1 cuiquam i, 12. 5
 Hæsimus xi, 16. 1
 Hælyones iii, 10. 2
 Hællucinant vii, 17. 5
 Hællucinari ii, 3. 1
 Hælyatten i, 11. 1
 Hælyattes i, 11. 4
 Hæmilcarem iv, 7
 Hæmonis xlii, 4
 Hænc ad sententiam xix, 1. 4
 Hænnibal ii, 6. 4. v, 5. vii, 2. 2
 Hænnibale ii, 6. 4
 Hænnibalem iv, 7. iv, 18. 1. v, 5. vii, 1. 1. vii, 2. 3
 Hænnibalis iv, 7
 Hærena xix, 8. 1. 2
 Hærens (plur.) xix, 8. 5
 Hærenam xix, 8. 4
 Hærenarum v, 14. 4. xvi, 11. 2
 Hærenas xix, 8. 2. 6
 Hærenis xix, 8. 1 calentibus xix, 8. 2
 Hæriolatio xv, 18. 2
 Hæriolis xviii, 6. 2
 Hæriolum iii, 3. 7
 Hærmædii ix, 2. 3
 Hærmædio xvi, 21. 3
 Hærpale x, 16. 1
 Hæruspices i, 7. 5. iv, 5. 1. 2. vü, 1. 1. xv, 4. 2
 Hæruspicibus iv, 5. 2
 Hæruspicum iv, 5. 1
 Hædræbel xvii, 9. 4
 Hædræbalem iv, 7
 Hæsta v, 5. 3. x, 25. 1 nititur ii, 16. 1
 Hæstæ x, 27 Martis iv, 6. 1
 Hæstam x, 27. xvi, 4. 2
 Hæstes iv, 6. 1
 Hæstide xvi, 4. 2
 Hæstis ii, 11
 Hæterio, A. ii, 11
 Hæud facile i, 2. 2 ignobilis iii, 15. 1
 Hæquam vii, 3. 3 sane i, 8. 1 indocti ii, 6. 1 secus xvii, 2. 8 unquam ii, 20. 1 usquam ii, 20. 1
 Hæve xv, 7. 3
 Hæurit ii, 6. 2
 Hæusæse xvii, 16
 Hæautontimoræmeno iv, 9. 4
 Hæbdomadam iii, 10. 5
 Hæbdomadas iii, 10. 6
 Hæbdomade iii, 10. 3
 Hæbdomades iii, 10. 1
 Hæbdomadibus iii, 10. 1 Luna xv, 2. 1
 Hæbetes xviii, 6. 4
 Hæbetiores iv, 19
 Hæctor xv, 6
 Hæctore xv, 6
 Hæctorem xiii, 24. 9
 Hæctoreo xv, 6
 Hæcuba (tragædia) xi, 4
 Hæderam x, 15. 2
 Hægestas ix, 4. 1
 Hægulantem xii, 5. 8
 Hælicone iii, 11. 1
 Hællanici xv, 23
 Hællanicus xv, 23
 Hælluarentur ii, 24. 4
 Hælluari ii, 3. 1
 Hælluones vii, 16. 1
 Hælvii Cinnæ xix, 13. 3
 Hæm xv, 13. 1
 Hæmiolio numero xviii, 14
 Hæmiolios numerus xviii, 14
 Hæracliti Pr. 5
 Hærba x, 12. 3
 Hærbam xlii, 17
 Hærbærum xvi, 11. 1
 Hærbas i, 23. 6
 Hærbis xlii, 17
 Hærcle i, 21. 1. iv, 9. 1. xüi, 21. 1. xix, 9. 5 mehercle v, 11. 3. xii, 6. 1
 Hærclem xlii, 22. 7
 Hærculani pedis i, 1. 2
 Hærcule (certe) v, 10. 1
 Hærculeano sacrificio xi, 6. 1
 Hærculem i, 1. 1. 2. xi, 6. 1 per xi, 6. 1
 Hærcules i, 1. 1. iii, 9. 1. x, 16. 4
 Hærculi templo xix, 6
 Hærculis i, 1. 1
 Hære (voc.) xx, 6
 Hærennius, C. x, 20. 3
 Hæri i, 22. 4. xv, 15
 Hæricum Junonis xlii, 22. 1
 Hærii ii, 23. 7
 Hæris vii, 17. 5
 Hærmaphroditos ix, 4. 7
 Hærmippus iii, 13
 Hærmunduli populi xvi, 4. 1
 Hærmundulus populus xvi, 4. 1

- Herode i, 2. 7. ix, 2. 1
 Herodem Atticum ix, 2. 1. xix, 12. 1
 Herodes i, 2. 9 Atticus i, 2. 1. ix, 2. 1
 Herodis xviii, 10. 1 Attici xix, 12. 1
 Herodoti v, 9. 1. xv, 23. xvi, 11. 1. xvi, 19. 1
 Herodotum xiii, 7. 1
 Herodotus i, 1. 1. 4. iii, 10. 4. v, 9. 2. viii, 4. xiii, 7. 1. xv, 23. xvi, 19. 1. xvii, 8. 3
 Heroico versu iv, 17. 2
 Herois xviii, 15
 Hersilium xiii, 22. 5
 Hesiodi iii, 11. 1. iv, 5. 2. ix, 9. 1
 Hesiodo iii, 11. 1. xvi, 21. 2
 Hesiodum iii, 11. 1
 Hesiodus i, 15. 5. xviii, 2. 4
 Hesiona tragedia x, 25. 2
 Hesterna noctu viii, 1
 Hesterno die xviii, 4. 2
 Heus tu xvii, 20. 2
 Hexametri (versus) xviii, 15
 Hexametro versu xviii, 15
 Hi Pr. 11. 1. 9. 4. iii, 17. xvii, 3. 2
 ipsi xx, 1. 2 hie iii, 16. 2
 Hiantem patulis rimis xv, 16
 Hiantia xvi, 3. 1
 Hiantibus xiv, 1. 11
 Hiatus vii, 20. 2
 Hiatus ii, 28. 1. vii, 20. 2
 Hiberica vii, 10. 2
 Hic i, 22. 1. xvii, 26 (adv.) i, 24. 2 situs est xv, 6
 Hiempsaem ix, 12. 5
 Hierocles vii, 7. 2
 Hieroclis ix, 5. 1
 Higni i, 21. 2. xvi, 6. 14
 Hicino i, 21. 2. vi, 6. 1
 Higinum i, 21. 2
 Higinus i, 14. i, 21. 1. vi, 6. 1. 2. vii, 1. 1. xvi, 6. 4 Grammaticus v, 8. 1
 Hilara xv, 9. 1
 Hilare (adv.) xviii, 2. 1. xxii, 8. 1
 Hilares vii, 6. 2
 Hilaro xv, 9. 1
 Hinc i, 5. 1 atque hinc ix, 9. 5
 Hippagines x, 25. 2
 Hipparchus xvii, 21. 4
 Hippiae (gen.) xvii, 21. 4
 Hippium tyrannum ix, 2. 2
 Hippocrate (plur.) xiv, 6. 2
 Hippocratem iii, 16. 4. xvii, 11. 2
 Hippocrates iii, 16. 8. xvii, 21. 7. xix, 4. 2
 Hippocraticum xvii, 11. 2
 Hippocratis iii, 16. 1. 3. xvii, 11. 1
 Hircosus xii, 2. 5
 Hirtis ix, 4. 5
 Hisceret xv, 9. 2
 Hispani (gen.) vi, 8
 Hispania ii, 27. 1. vi, 8. vii, 1. 2. vii, 9. 2. xvii, 2. 2 terra xvii, 2. 1. xix, 9. 2
 Hispaniam x, 26. 2
 Hispanico ix, 13. 2
 Hispanicum xv, 20. 2
 Hispanis ii, 22. 7
 Hispano ore xix, 9. 1
 Hispida aure est x, 2. 6
 Histimus xvii, 9. 4. 5
 Historia i, 8. 1. i, 19. 1. i, 22. 1. ii, 22. 1. iii, 7. 1. iii, 8. 1. xiii, 8. 2. xiii, 29. 2. xvi, 9. 2. xvi, 10. 6. xvi, 11. 1. xvi, 19. 1. xvii, 9. 1
 Historiae (gen.) Pr. 4. i, 8. 1. i, 11. 1. i, 12. 3. ii, 12. ii, 16. 4. iii, 16. 9. iv, 15. 2. xvii, 8. 2. xvii, 18. xvii, 21. 1 naturalis xvii, 15. 2 hujus sacrorem nullum idoneum nominat ii, 16. 2 scriptores xv, 23 (plur.) vii, 8. 1
 Historiam iii, 8. 5. iii, 9. 1. v, 18. 1
 Historiarum iii, 8. 1. iii, 10. 4
 Historias xvii, 4. 1
 Historicorum xiii, 7. 2. xv, 23
 Historis i, 11. 4. ii, 27. 1. iii, 7. 4
 Histrio vii, 5 summa venustate v, 8. 1
 Histrione vii, 5
 Histriorem i, 5. 1
 Histriones xi, 12. 5
 Histronicum gestum i, 5. 1
 Hoc molestiae i, 4. 2 genus Pr. 10 homines i, 15. 8
 Hodie iii, 16. 6
 Hodiernum diem iv, 18. 1
 Hodiernus xv, 7. 2
 Homeri iii, 11. 1. 2. ix, 9. 1. xiii, 1. 2. xiii, 26. xvii, 2. 1. xviii, 9. 2
 Homerica ix, 9. 7 verba i, 15. 2
 Homerici vii, 20. 2
 Homeris i, 20. 2
 Homero ii, 26. 6. v, 8. 2. xiii, 26
 Homero iv, 11. 4. vii, 14. xvii, 8. 2. xvii, 21. 2
 Homerum iii, 11. 1. ix, 9. 6. xiii, 29. 10. xiii, 24. 8. xvii, 2. 2. xvii, 21. 2
 Homerus i, 11. 5. i, 15. 2. 4. ii, 6. 6. ii, 21. 1. iii, 10. 4. iii, 11. 2. iii, 16. 7. vi, 2. 5. xiii, 20. 6. xiv, 6. 2. xx, 7
 Homine i, 11. 9. vii, 17. 2. xv, 9. 1
 Hominem i, 3. 2. i, 11. 9. i, 18. 1. ii, 22. 7. iii, 16. 1. vii, 9. 1. xiii, 12. 1. xvi, 17. 2. xvi, 19. 4. xvii, 9. 5. xvii, 19. 2. xviii, 7. 2. xix, 1. 2. xix, 1. 10 nulli rei xv, 2 celebri fama et multo nomine xx, 10. 1
 Homines Pr. 5. i, 1. 1. i, 7. 1. i, 15. 6. 8. i, 16. 4. ii, 6. 1. iii, 8. 1. iii, 14. 5. xvi, 4. 1. xvi, 1. 1. xviii, 2. 1. xix, 2. 2. xx, 1. 9 amoni xix, 9. 2

- deterrimi xx, 1. 14 docti xviii, 10. 2
liberos xx, 4 ejusdem studii xviii, 13.
1 brevi atque humili corpore xix, 13.
2 parva nimis statura xix, 13. 1 paul-
lum exstantes supra terram xix, 13. 2
Homini i, 26. 2. vi, 10. 1. vi, 16. 5.
xiii, 16. 1. xvi, 10. 6. xix, 2. 3 docto
celebrique xviii, 7. 1 paupertino vel
inopi xx, 1. 9
Hominibus i, 15. 4. 6. ii, 18. 3. iii, 9.
3. xiii, 24. 6. xv, 25. xvi, 11. 1. xvii,
19. 1. xviii, 3. 1. xviii, 7. 2. xviii,
10. 3. xix, 1. 4. xix, 2. 1. xix, 5.
xix, 8. 5
Homini i, 2. 3. i, 22. 2. ii, 6. 2. ii,
23. 7. iii, 1. 1. vi, 14. 4. vii, 17. 3.
xvi, 6. 1. 2. xvi, 8. 1. xvi, 16. xvii,
5. 5. xix, 1. 4. 7. xix, 5. xx, 1. 6.
13 eruditi xx, 9 liberi xx, 1. 4
Hominum Pr. 8. 9. i, 2. 4. i, 3. 1. i, 6.
3. i, 8. 1. i, 9. 1. ii, 16. 4. ii, 23. 5.
ii, 28. 1. iii, 10. 4. vii, 3. 13. xiii,
14. 1. xiv, 1. 1. xvi, 9. 1. xvii, 21.
1. xix, 1. 5. xix, 2. 1. xx, 10. 3 cum
partim x, 13 doctorum xix, 8. 6. xix,
10. 2
Homo Pr. 4. i, 3. 3. i, 5. 2. i, 7. 2. 9.
i, 10. 2. i, 22. 4. ii, 8. 2. ii, 23. 9.
iii, 1. 2. iii, 10. 3. xiv, 1. 10. xv, 9.
2. xv, 30. 1. xvi, 19. 4. xviii, 2. 3.
xix, 8. 2. xix, 12. 2. 3. xix, 13. 3
avaritia acri iv, 8. 1 egregie improbus
xx, 1. 4 ingenuus veritatis xx, 2 magna
eloquentia v, 8. 1 minime malus iii,
16. 5 multi atque celebrati nominis
xiii, 24. 1 ex anima et corpore est iii,
1. 2
Homunculi xiii, 11. 2
Homunculum vi, 11
Honera ii, 3. 1
Honesta ii, 7. 3. 4. 5. xii, 5. 7. xviii,
3. 2 alea xviii, 13. 1 antiquitas i,
10. 2
Honestæ eruditionis Pr. 5
Honestamentis orationis x, 26. 4
Honestas i, 3. 10
Honestate i, 3. 10. xvii, 2. 3
Honestatis i, 3. 10. 11. xii, 5. 6. xvii,
5. 1. 3
Honeste i, 17. 2. ix, 9. 7. xvii, 20. 3
Honesti atque amœni ingenii rhetor i,
4. 1 dignitas xii, 5. 7
Honestior xvi, 10. 5
Honestus ii, 3. 13. ix, 10. 2. xv, 2. 2.
xviii, 2. 1. xviii, 5. 1 moribus iii, 16. 5
Honestissimum xv, 8
Honesto iv, 16. 2 loco natus i, 12. 4
Honestos viros x, 3. 1
Honestum ii, 7. 5. xvii, 13. 1. xvii, 20.
3. xviii, 1. 1 nobis i, 3. 11. est vii, 3.
18 neque honestum est in convivio
frequenti loqui solum unum, neque
commodum ii, 22. 7
Honestus xvii, 20. 3. xviii, 1. 2
Honorarii (gen.) xvi, 13. 2
Honore i, 3. 1. xv, 3. 2 questionis xix,
10. 2 in qua ponet xv, 24
Honorem vii, 3. 15. xi, 10. 1. xvi, 13.
2. xviii, 1. 2. xix, 5. levit vi, 14. 1
Honores ii, 2. 3. ii, 15. 1. v, 2. vi, 7
cassere ii, 7. 4 inscriberet x, 1. 1
Honorati erant iv, 17. 3
Honoribus ii, 2. 3 uai erant iii, 18. 2
functos iii, 18. 1
Honoris ii, 15. 1. ii, 27. 2. vi, 14. 1
gratia i, 23. 4. iii, 18. 1 tui habendi
iv, 1. 4
Honorum i, 6. 3. ii, 2. 2
Honos ii, 16. 1. xi, 2. 2 instauratur ii,
15. 2
Honestum ii, 3. 1
Hora iii, 2. 1. 2 diei decima vii, 11. 2
Hors dimidio iii, 14. 3
Horam iii, 2. 1. 2. 4
Horam Quirini xiii, 22. 1
Horarum i, 25. 1
Horas iii, 3. 3. ix, 14. 3
Horatia lex vi, 7
Horatianus ii, 23. 6
Horatii Coclitis iv, 5. 1 (plur.) i, 10. 1
Horatio Pulvillo, M. xvii, 21. 6
Horis iii, 2. 1. 3
Horrebat squamis ii, 6. 8
Horridam speluncam xv, 20. 2
Horridus miles xx, 10. 2
Horrificam xx, 1. 13
Horrificis xvii, 10. 4
Horrorem incuteret ii, 6. 9
Horroris x, 3. 4
Hortabatur vi, 10. 1. xv, 2. 1
Hortamentum ix, 3. 1. xiii, 24. 11
Hortante ii, 18. 1
Hortetur ad majorum mores iv, 20. 2
Hortari i, 6. 2
Hortaris xv, 13. 1
Hortatur ii, 29. 4. v, 1. 1. xi, 16. 4.
xiii, 27. 1
Hortensius i, 5. 1. 2. vi, 16. 5. xv, 27.
2. xix, 9. 3
Hortis iii, 7. 1
Hortor xv, 13. 1 te abs te xv, 13. 1
Hospes v, 14. 7. vii, 7. 3
Hospita atque incognita anus i, 19. 1
Hospites ii, 6. 2. v, 13. 2
Hospiti v, 13. 3
Hospitio v, 13. 3
Hospitis xvii, 10. 1
Hoste ii, 6. 5. ix, 13. 1. xvi, 4. 3

- Hostem i, 11. 2. 6. ii, 11. xvi, 11. 2. xvii, 21. 7. clamans in v, 9. 1
 Hostes i, 26. 4. ii, 23. 4. iii, 7. 1. 2. v, 21. 5. vii, 3. 14. xvii, 21. 5. 7. xix, 7. 2
 Hosti xvii, 13. 1. 2
 Hostia x, 15. 4. xvi, 6. 4
 Hostia iv, 6. 2. 3. xvi, 6. 1 succidanem iv, 6. 1
 Hostiam xiv, 7. 4 immolabat ii, 28. 2
 Hostias iv, 6. 2. 3. xvi, 6. 3. 4
 Hostibus i, 11. 2. iii, 7. 2. xiii, 14. 1. xiii, 24. 12. xvi, 4. 1. xvii, 21. 6. xx, 1. 11. xx, 6
 Hostis iv, 6. 1. 2 majoribus expiandum iv, 6. 1
 Hostili iv, 5. 1
 Hostilia curia xiv, 7. 3
 Hostilio Mancino iv, 14
 Hostiliter oderat iv, 8. 2
 Hostilius Mancinus, A. iv, 14
 Hostis i, 11. 6. vi, 8. xvi, 4. 3 (hostes) ix, 1. 1
 Hostium i, 7. 5. iii, 7. 1. 2. v, 2. xv, 9. 1. xv, 21. 2
 Hujuscemodi cetera iv, 1. 3
 Humana vita xi, 3. 2 (plur.) xiv, 1. 4 jura xx, 1. 3
 Humanæ ii, 27. 2. iv, 11. 3. ix, 12. 6. xvi, 17 ultra affectionis fidem x, 18. 1 omnis rei peritissimi xix, 5 vitæ negotia vii, 3. 12
 Humanarum i, 16. 1. i, 18. 1. i, 25. 1. iii, 2. 1. iii, 16. 2. xiii, 12. 3. xiv, 1. 2. xvii, 3
 Humanas xiii, 24. 6
 Humani ii, 6. 2. iii, 10. 4. iii, 16. 1. xiii, 29. 2. xx, 1. 6 ingenii i, 2. 2 pudoris xix, 2. 3
 Humaniori xiii, 15. 3
 Humanioris vitæ xix, 12. 3
 Humanis ii, 7. 8. vii, 8. 1. x, 10. xiv, 7. 4. xvii, 12
 Humanissima (sing.) ix, 1. 8
 Humanissimi xv, 22. 1
 Humanitas xiii, 16. 1 erudita est xix, 14. 1
 Humanitate xv, 21
 Humanitatem xiii, 16. 1
 Humanitatis xvi, 12. 2 ab usu non aliena xviii, 9. 3
 non Humaniter xx, 1. 3
 Humanitus xiii, 1. 1
 Humano iii, 16. 8
 Humanum xx, 1. 8
 Humatus est vii, 8. 3
 Humectato xvii, 11. 1
 Humectus ii, 22. 4
 Hemeris ix, 4. 5
 Humero ix, 9. 5
 Humorum vii, 12. 1. ix, 13. 3
 Humi reptante x, 12. 1
 Humida iii, 2. 6
 Humidiora xvii, 11. 2
 Humidis verbis et lapsantibus diffundunt (garruli) i, 16. 1
 Humidus iv, 17. 6
 Humilem iv, 17. 2
 Humiles ii, 20. 2
 Humili xv, 4. 1 corpore homines xix, 13. 3
 Humiliores ii, 20. 3
 Humilioribus xix, 13. 3
 Humilis xiv, 4. 1
 Humor ii, 22. 4
 Humores xvii, 11. 3. xvii, 15. 1
 Humoribus xvii, 15. 1
 Humoris xvii, 11. 2
 Hunc frontem xv, 9. 1
 Hyadas xiii, 9. 2
 Hyadibus xiii, 9. 1
 Hybernarum vigiliarum Pr. 2
 Hyberno oriente ii, 22. 3
 Hyberum ii, 22. 7
 Hyeme iii, 1. 1 anni iii, 10. 1
 Hyemem Pr. 3
 Hyperionis x, 17. 2
 Hypobolimeo xv, 14
 Hypsicratem xvi, 12. 2
 Hyrcanæ xii, 1. 6

I.

- I (lit.) ii, 14. xix, 14. 2
 Jacebis iii, 8. 2
 Jacens vii, 8. 3
 Jacentem orationem i, 11. 8
 Jacenti et surda aure homo i, 7. 9
 Jacere ii, 6. 2. ix, 1. 2 atque sordere ii, 23. 1
 Jaceret iii, 15. 2
 Jacias vi, 2. 4. ix, 1. 1
 Jaciebamus in medium xviii, 13. 1
 Jaciebat xiii, 20. 1
 Jacientem telam xvi, 4. 1
 Jacio iv, 17. 8
 Jaciter xii, 1. 4
 Jacta fuligine ob oculos i, 2. 4
 Jactabundum mare xix, 1. 1
 Jactabundus xv, 2. 1
 Jactans xi, 7. 4
 Jactantia majore erat xviii, 6. 1
 Jactantior iv, 1. 1
 Jactare ii, 6. 3
 Jactata est x, 6

- Jactatorem xviii, 4. 1
 Jactatus vi, 11 probrois compellationibus i, 5. 1
 Jactu xii, 5. 10
 Jactura xiii, 20. 4 honestatis i, 3. 11 opus esse ix, 8
 Jacturam vi, 14. 2
 Jacturatum ii, 27. 2
 Jactus ix, 1. 1
 Jacolorum x, 25. 1
 Ialysi xv, 31
 Jam a principio i, 9. 1 jam jam ii, 29. 2 inde iii, 13 statim Pr. 9. 13 tum xvii, 21. 4 vero xiv, 1. 9
 Janitor vii, 11. 2
 Jano i, 16. 1
 Janua xvi, 5. 1
 Janus xii, 10. 2
 Januam xvi, 5. 1. 3
 Jannarius Nonas xv, 28. 1
 Jannarius iii, 2. 4. xiii, 24. 2
 Janus medius i, 16. 1
 Jannspater v, 12. 1
 Iapyge ii, 22. 1. 6
 Iapygem ii, 22. 5. 6
 Iapygiæ ii, 22. 5
 Iaspidem ii, 26. 4
 Ibant venum xx, 1. 13
 Ibat vi, 13. 1. xvii, 8. 1
 Ibibus xix, 9. 5. 6
 Ibat xi, 1. 2
 Icio iv, 17. 3
 Icit iv, 17. 3
 Ictæ (plur.) xvii, 15. 2
 Icti ix, 13. 3
 Ictibus vi, 1. 4
 Ictu ix, 7. xiv, 6. 2 temporis xiv, 1. 11
 Ictum v, 15. 2. xv, 2. 3
 Ictus (sing.) xx, 1. 6. 9 (plur.) vi, 4. ix, 1. 1. xiii, 27. 2 (adj.) esset lapide iv, 14 magnitudine pecunie i, 8. 3
 Id est ii, 24. 1 id ne irascimini vii, 3. 19 diei xvii, 8. 1 temporis i, 22. 1. xiii, 11. 2 alios id genus i, 2. 2 de hominibus i, 15. 4 in libris Pr. 3 verbum i, 4. 3
 Idæus xiii, 24. 9
 Idas xiii, 20. 5
 Idem apud me jus esto iii, 16. 6 quod plerisque Pr. 5 non sentio cum xviii, 11
 Idibus ii, 21. 2. ii, 24. 4. 5
 Idiographum librum ix, 14. 3
 Idiotas et rudes i, 2. 3
 Idipsum verbum i, 22. 3
 Idonea v, 19. 1. x, 22. 1
 Idoneæ scripturæ ix, 4. 6
 Idoneas vi, 6. 1. xvii, 12
 Idonei (plur.) vi, 6. 3. vii, 3. 4 enarratores xviii, 6. 2
 Idoneos iii, 7. 1. xviii, 10. 3 Græcorum v, 20 reipublicæ x, 28 arrandæ terræ ii, 21. 3
 Idoneum i, 13. 4. ii, 6. 2. iii, 10. 3. v, 6. 5 auctorem historis ii, 16. 3 scriptorem x, 26. 2
 Idoneus ad Pr. 12 accusandum ii, 4. 2 non ad respondendum pro sese xx, 1. 3 ab eo i, 9. 2
 Idus v, 17. 1. 2
 Jeceris ix, 1. 2
 Jecit iv, 17. 3 in profundum xvi, 19. 3
 Jecora xvi, 15
 Jecur xix, 14. 2
 Jecur x, 12. 2
 Jejuna ii, 23. 6 oratione xiv, 1. 13 ratio in verbis imperfecta, inops et li, 4. 2
 Jejune laudat xix, 3
 Jejuni (plur.) vii, 14. 2
 Ierat li, 18. 2
 Iguaa ix, 12. 6
 Ignarissima sunt aliis xiv, 1. 6
 Ignarum ix, 12. 6
 Ignarus vii, 17. 1. ix, 12. 5. x, 22. 1
 Ignaa repetitio xiii, 24. 10 opera xiii, 8. 2 verba ii, 23. 9
 Ignave xix, 12. 4
 Ignavi xiii, 8. 2
 Ignavis vi, 1. 2
 Ignaviam v, 5
 Ignavias ix, 6. 1
 Ignaviores xvi, 14
 Ignavissimi xvii, 4
 Ignaviter verbis usus ii, 6. 1
 Ignavos vi, 2. 5
 non Ignavus in disciplinis philosophis xii, 5. 4
 Ignea (abl.) xvii, 10. 6
 Ignem x, 15. 1. xv, 1. 2. xix, 4. xix, 9. 6 Veneris xix, 9. 6
 Igneos amnes xvii, 10. 5
 Ignes x, 8. 5
 Igneum ii, 26. 2
 Igni i, 19. 1. xv, 1. 1. 2. xv, 21. xvii, 2. 3. xix, 4
 Ignis ii, 26. 2. v, 16. xvii, 10. 5. xix, 4. xix, 9. 6 cepiam non habens v, 14. 6
 Ignitius xvii, 8. 3
 Ignobiles ii, 6. 1. vii, 9. 1. xi, 4. xi, 18. 6 non xii, 24. 13
 Ignobili xv, 4. 1. xvii, 9. 4
 Ignobilia xix, 13. 2
 Ignobilibus xvii, 4
 Ignobilis i, 21. 1. iii, 15. 1. xvii, 5. 2

- vir i, 8. 1 non xv, 9. 1 poëta xix,
13. 2
- Ignobilissimos xv, 4. 1
- Ignobilitatem ii, 27. 1
- Ignobilis xvii, 2. 9
- Ignominia vii, 22
- Ignominie causa x, 4. 8
- Ignominias x, 8
- Ignominatus viii, 15
- Ignominis vii, 18. 2
- Ignorabamus iv, 1. 2
- Ignorabat vi, 16. 1
- Ignorabilis ix, 12. 3
- Ignoramus xvi, 13. 1
- Ignorant ii, 14. x, 22. 1
- Ignorantes i, 3. 13
- Ignorantur i, 18. 2
- Ignorare xviii, 10. 2. xx, 10. 3
- Ignoraret ii, 23. 7. x, 3. 2
- Ignoras i, 26. 3. xiii, 19. 2. xx, 1. 7
- Ignorasse vi, 6. 2. xvi, 6. 4
- Ignorasset iv, 2. 3
- Ignorat vi, 12. ix, 12. 5. xviii, 4. 3
- Ignoratio xv, 6. 1
- Ignoratis (verb.) xii, 12
- Ignoratur ix, 12. 5
- Ignoratori forent xii, 11. 1
- Ignoraveris xi, 7. 2
- Ignoraverunt i, 7. 6.
- Ignoravi vii, 17. 2
- Ignoravisse xvii, 5. 4
- Ignoravit i, 3. 8
- Ignorem xiii, 24. 2
- Ignorent i, 18. 2
- Ignores xx, 1. 11
- Ignoscant vii, 3. 18
- Ignoscatur vii, 3. 18
- Ignoscenda vii, 3. 18
- Ignoscentias vii, 3. 18
- Ignosceretur xi, 8. 2
- Ignosci vii, 3. 3. 18
- Ignoscibilis xiii, 21. 1
- Ignota sibi Fr. 8 non est xx, 1. 15
- Ignotissimas voces i, 10. 1
- Ignotus xiii, 16. 2. xiii, 2. 11 in vulgus
iv, 9. 3
- Iladis vi, 6. 2. ix, 14. 5
- Illice v, 6. 2
- Iligne corona v, 6. 2
- Ilum xvii, 3. 1
- Il lacteus xvi, 19. 2
- Il labile i, 20. 3
- Il latus ii, 24. 1
- Il landabilis ii, 6. 7
- Il landati (gen.) ii, 6. 2
- Il landato ii, 6. 5
- Il landatum ii, 6. 7
- Il landatus ii, 6. 5. 6. 7
- Il lecebra x, 12. 2. xii, 5. 4. xiii, 11. 2
- cum audiendi ii, 20. 1
- Il lecebra (gen.) xviii, 6. 1 oculos ple-
nos iii, 5
- Il lecebris xv, 2. 3
- Il lectionibus xviii, 2. 1
- Il lepidia xiii, 24. 2 (plur.) xix, 9. 3
- Il lepidæ xi, 7. 1
- Il lepidæ vi, 2. 4. xi, 16. 2. xii, 14. 3.
xvi, 12. 1. xviii, 13. 1
- Il lepidos xviii, 4. 4
- Il liberali facie ii, 23. 2
- Il licita (plur.) i, 15. 6
- Il licitis vii, 3. 18
- Il lico v, 2
- Il lita xvii, 9. 4
- Il literato consensu xi, 18. 1
- Il lotis pedibus ad philosophos devertunt
i, 9. 5
- Il luccesit iii, 2. 3
- Il ludiabant mendæ (dat.) i, 7. 2
- Il ludebat xvii, 1. 4
- Il ludendum xvii, 3. 1
- Il ludens vii, 17. 3. xvii, 1. 4. xis, 1. 2.
xix, 8. 2
- Il ludi xviii, 4. 3
- Il luminantes ii, 26. 3
- Il lunc xix, 9. 6
- Il lusit quendam xviii, 4. 1
- Il lustrandam xiii, 10. 2
- Il lustrantur xvii, 5. 2
- Il lustraret iv, 5. 1
- Il lustratur iv, 8. 3
- Il lustraverit v, 16
- Il lustre xviii, 3. 1
- Il lustrem i, 15. 7. xvii, 9. 4
- Il lustris ii, 25. 1. iii, 16. 1. xi, 4. xvii,
21. 1 affectiones animi mirabiliter ii,
23. 7
- Il lustris oratione xiv, 1. 1 fuit scientia,
usu, auctoritateque xx, 1. 1
- Il lustria ii, 27. 1. xiv, 2. 2
- Il lustris poëtis xviii, 11 verbis conque-
ritur xi, 18. 7
- Il lustris xv, 16. xv, 31. xix, 8. 2 viii i,
13. 3
- Il lustrissimas xv, 28. 2
- Il lustrissime v, 1. 2. ix, 13. 1
- Il lustrissimi xviii, 7. 1
- Il lustrissimum ix, 2. 3
- Il lustrum i, 14. i, 24. 1. xiv, 3. 4. xvii,
21. 1
- Il lustrus vii, 14. 3
- Il luvies aqualoris ii, 6. 3
- Il luxit dies xix, 1. 1
- Il lyriis ix, 4. 4
- Il lyrio xi, 3. 2
- Il magine xv, 31. xvii, 5. 3
- Il maginem xv, 31
- Il magines vi, 16. 2. x, 9. xvi, 18. 1

- Imaginet xvi, 18. 1
 Imagini iii, 11. 2. xv, 31
 Imaginibus iii, 10. 1. iii, 11. 1. 2
 Imaginis xiv, 4. 1
 Imaginum inanitates xiii, 8. 1
 Imago x, 3. 3. xiii, 9. 2. xv, 31. xvi, 18. 1
 Imbecillitatis xx, 1. 8
 Imbelles iv, 8. 1
 Imbelliam v, 5
 Imber iv, 17. 6. xix, 9. 5
 Imbiberat (opinionem) xiii, 4
 Imbres xiii, 9. 1
 Imbrex xiii, 22. 6
 Imbuens xx, 9
 Imbui (pass.) xvi, 8. 1
 Imbuta iii, 1. 1. xii, 1. 7
 Imbutam x, 15. 3
 Imbutas aures disputationibus i, 26. 2
 Imbuti fuissent (studia) xiii, 5. 1
 Imbutus est xii, 5. 8
 Imitamentis vii, 5
 Imitandas sunt sententia ix, 9. 1
 ad Imitandum xvii, 20. 3
 Imitantur xi, 13. 5
 Imitaretur xxi, 15. 4
 Imitari i, 15. 4. xi, 15. 2. xiv, 1. 18. xx, 1. 6
 Imitati festivitates inscriptionum Pr. 3
 Imitatione xix, 12. 4
 Imitus xvii, 10. 5
 Immano corpus v, 8. 2
 Immanem solocismum xv, 9. 1
 Immanes xv, 21. xvi, 19. 3
 Immani v, 8. 2. xx, 1. 4 corpore v, 8. 2
 Immanibus xii, 5. 10
 Immanissima ii, 6. 1
 Immanissimum xx, 1. 10
 Immanitas v, 14. 2 pœnæ xx, 1. 14
 Immanitate xii, 5. 11
 Immanitatem facies ix, 13. 2
 Immanitatis vi, 3 genus ii, 6. 4
 Immaniter clamo i, 26. 3
 Immanus xi, 1. 14
 Immutata x, 11. 1
 Immeditate Pr. 4
 Immerito x, 27 haud ii, 29. 1
 Imminentes vii, 3. 16
 Imminencia ix, 12. 2
 Imminere xix, 1. 1
 Imminuere xv, 2. 2
 Imminui habitum statumque vitæ beatæ i, 2. 2
 Immisericordem xiv, 4. 1
 Immiserint vocabulis spiritum ii, 3. 1
 Immisisset v, 2
 Immissa (sing.) xvi, 6. 3
 Immisi iv, 18. 3 est x, 16. 5
 Immissis xv, 16. xv, 20. 5
 Immisso xiii, 26
 Immitia ix, 13. 4. x, 11. 1
 Immitus xx, 1. 14
 Immitteret xv, 22. 2
 Immo xv, 9. 1 hoc ipsum i, 3. 7
 Immobiles xviii, 10. 2. xix, 12. 4
 Immoderatiores xix, 12. 2
 Immodica (plur.) i, 15. 6
 Immodicam iv, 9. 1
 Immodice xvii, 10. 5. xviii, 8. xix, 2. 1 ferocirent i, 11. 2 superfuisse dicit et intempestive fuisse i, 22. 1
 Immodico supplicio xi, 1. 3
 Immodicum est insolens ii, 27 ad modum vii, 3. 6 luxuriasset in tam vii, 22
 Immolabat hostiam ii, 28. 2
 Immolare ii, 6. 2 hostiam xiv, 7. 4
 Immolari iv, 6. 3
 Immolata hostia x, 15. 4
 Immolatur v, 12. 4
 Immolavit xvii, 12. 2
 Immortalem ii, 16. 4
 Immortales i, 6. 5. i, 19. 2. ii, 16. 4. iii, 7. 3
 Immortali ii, 16. 4
 Immortalibus i, 6. 5. ii, 28. 2. xii, 8. 1. xv, 8. xvii, 1. 1
 Immortalis Deos xx, 11
 Immortalitate ii, 18. 1
 Immortalium xiii, 22. 1
 Immotus ab xvii, 10. 4
 Immunes vi, 13. 1
 Immutata iii, 16. 4
 Immutati verbi i, 4. 2
 Immutatis v, 12. 1. xiii, 18. 1. xiii, 26. xiv, 6. 1
 Immutato casu x, 14
 Immutabit verbum i, 4. 4
 Imo xvii, 10. 4 pectore i, 15. 1
 Impar v, 20
 Imparatis xiii, 27. 2
 Impares xiv, 1. 11
 Imparillitas v, 20. xiv, 1. 9
 Impatientissimæ xii, 1. 7
 Impavidum xix, 1. 2
 Impeccabilis xvii, 19. 3
 Impedient xiii, 20. 2
 Impedimentis oculorum x, 17. 1
 Impediremus xii, 15
 Impedirent xi, 17
 Impedissent ii, 10. 1
 Impediti iv, 9. 2
 Impedito v, 3. 2
 Impendere xiii, 1. 1. xix, 1. 1
 Impendet malum ix, 12. 1
 Impendi ii, 24. 2

- Impendio (multo) xi, 18. 1. magis vii,
 1. 1 loquacior i, 2. 2 molliora xx, 1.
 4 probabilior xix, 13. 2 venustior
 xviii, 12. 1 infit xix, 7. 2
 Impensa opera ix, 14. 3
 Impense xix, 7. 2 doctus x, 24. 5. xix,
 7. 1 placuerunt xi, 18. 7
 Impensiore damno xx, 1. 9
 Impensius laudaverint ix, 4. 4
 Impensum iii, 17
 Imperabant ii, 28. 2
 Imperando xvii, 19. 3
 Imperandum xv, 22. 1
 Imperante x, 2. xv, 11
 Imperanti xx, 1. 10
 Imperantis i, 13. 4
 Imperare ii, 18. 2. xvii, 6. 3
 Imperari xv, 27. 3
 Imperarit ii, 7. 2
 Imperat ii, 7. 1. 2. 5
 Imperatō (gen.) xiii, 24. 10
 Imperatam xvi, 3. 1
 Imperator iii, 7. 1. 2. v, 6. 4. vii, 18.
 1. xi, 1. 5
 Imperatore ii, 27. 1. xvi, 13. 2
 Imperatorem v, 21. 5. vii, 19 Populi
 Romani i, 14
 Imperatores xvii, 9. 2
 Imperatori xvii, 9. 3
 Imperatoribus v, 6. 1
 Imperatoris vii, 18. 1. xv, 4. 1
 Imperatum est i, 13. 2 erat xvii, 9. 5
 quantum temporis i, 9. 1
 Imperaverat xv, 22. 2
 Imperisæ xvi, 19. 2
 Imperavit xi, 18. 8
 Imperceptiora xiv, 1. 9
 Imperes ii, 18. 2
 Imperfe ne si quidem ii, 7. 5
 Imperfecta xvii, 10. 1
 Imperfecte ii, 8. 1
 Imperfectius i, 7. 9
 Imperfecto ac debili numero i, 7. 9
 Imperfectum xii, 1. 2
 Imperia ix, 1x 4. xix, 8. 4
 Imperii iv, 18. 3
 Imperio iv, 18. 1. xiii, 15. 2. xvii, 9.
 5. xvii, 218. xix, 12. 2;
 Imperiose ii, 29. 1
 Imperiosis vii, 3. 4
 Imperite v, 17. 1 factum non ii, 8. 2
 Imperiti xiii, 7. 12. 3
 Imperitia rerum a que verborum Pr. 5
 Imperitiæ xi, 8. 1
 Imperitiā loquendi xviii, 10. 2
 Imperitiarū vii, 17. 1
 Imperitiores ix, 14. 4. x, 13
 Imperitis xvii, 2. 2
 Impetius vi, 1. 1. xix, 12. 2
 Imperito xiii, 23. 4
 Imperitorum iv, 9. 2. vii, 10
 Imperitus xix, 12. 4
 Imperium ii, 2. 4. xiii, 12. 3. xix, 8. 1.
 xx, 2 consulare xiv, 7. 2 Romanum
 x, 7
 Impertit xii, 4. 3
 Impertitis xi, 10. 2
 Impete magno xix, 7. 2
 Impetrari xii, 14. 3
 Impetrarit ii, 23. 4
 Impetrat xvi, 19. 3
 Impetrata sunt xii, 14. 3
 Impetrato ix, 11. 2
 Impetratum vii, 14. 3 ab his Pr. 7
 Impetu i, 11. 6. v, 14. 2. vi, 2. 3. xvi,
 5. 2. xix, 7. 2 ingenti operis x, 18. 1
 spiritus v, 9. 1
 Impetum i, 11. 7. ii, 20. 2. ix, 13. 3.
 xx, 1. 9 facere v, 21. 5
 Impetus i, 11. 2. vi, 2. 4. ix, 1. 2. xiv,
 1. 9
 Impia i, 16. 6. ii, 7. 2
 Impias xvii, 1. 1
 Impiger xvii, 5. 2
 Impigre xv, 4. 1
 Impium xiv, 5 bellum vii, 2. 16
 Impleri iii, 2. 4
 Implet xx, 8. 1 buccam ii, 22. 7
 Implicans vi, 2. 1
 Implicata (plur.) xix, 9. 3
 Implicati xvii, 2. 2
 Implicatissimam vi, 2. 6
 Implicatos xix, 12. 2
 Implorantem xii, 1. 2
 Implorantis x, 3. 4
 Imploratio x, 3. 5
 Impluvium x, 15. 1
 Impœnita falsæ xi, 18. 5
 Impœnitum xii, 7. 2
 Impolitias notabatur iv, 12
 Imponas iii, 6
 Imponendæ pœnæ vi, 14. 2
 Imponit in collum ix, 13. 4
 Imponitur ii, 19. 1 jumento xx, 1. 3
 Importet xiii, 22. 1
 Importuna iii, 1. 2. xvii, 19. 1
 Importune (perperam) x, 16. 5
 Importuni locutores i, 16. 1
 Importunissime fecerunt xx, 6
 Importunitate loci iii, 7. 1
 Importunum vitium i, 15. 1
 Imposita xvii, 8. 1
 Impositæ x, 15. 1
 Impositam xvii, 11. 2
 Impositi dorso xviii, 5. 3
 Impositis iii, 6
 Impositum cognomen i, 12. 5 jumento
 xx, 1. 8

Impositus vii. 4
 Imposuisse xv, 11
 Imposuit xvii, 10. 2
 Impotentiam xix, 8. 2
 Impressionem xv, 18. 1
 Improba xii, 1. 5. xix, 2. 1 verba x, 6
 Improbam vii, 17. 2
 Improbasset x, 1. 3
 Improbata est xii, 5. 9
 Improbati xv, 11
 Improbatissimus xviii, 3. 1
 Improbavit v, 1. 1. xv, 2. 2. xx, 1. 3
 Improbe x, 19. xv, 5. 1. xv, 9. 1. xvii, 14. 3 dicunt ii, 6. 1
 Improbitas xviii, 7. 1
 Improbitas vi, 16. 5
 Improbos vi, 11. xiv, 4. 1
 Improbos iii, 14. 3. iv, 17. 1. vi, 7. xi, 7. 4. xv, 13. 4 egregie homo xx, 1. 4
 Impromisca xii, 4. 2
 Impromiscum verbum i, 7. 3
 Improprie vi, 6. 1. x, 11. 1. xv, 5. 1. xvii, 1. 1. xvii, 10. 6
 Improprietas verbi i, 22. 9
 Improsperare ix, 9. 4 vertisse ix, 9. 1
 Improspere (gen.) xvi, 16
 Improtectam vii, 3. 17
 ex Improvisio xiii, 27. 1
 Improvisus ix, 11. 3
 Imprudens ix, 10. 2. xvii, 8. 1. xx, 1. 6
 Imprudentem xx, 1. 6
 Imprudentes xi, 8. 2. xiv, 1. 13
 Imprudentia vi, 1. 2
 per Imprudentiam xx, 1. 6
 Impuberes xi, 18. 3
 Impubes iv, 19
 Impubium iv, 19
 Impodens xiii, 20. 7
 Impudentes vi, 11
 Impudenti xviii, 13. 1
 Impudentiam xvii, 2. 7
 Impudentior xiii, 20. 7
 Impudica xii, 1. 5
 Impudicitia (abl.) xviii, 3. 1
 Impudicitiam xvii, 1. 2
 Impugnatum atque destitutum quid in mala causa relinquat i, 6. 3
 Impulit xiii, 24. 11
 Impulsus ii, 30. 2
 Impulsu et instinctu i, 11. 8
 Impulverea victoria v, 6. 5
 Impune x, 23. 2 est vii, 3. 15 esse vii, 3. 16 et sine pugna inter acies ineunt i, 25. 4
 Impunitate xi, 18. 7
 Impunitatem xii, 11. 2
 Impuris xvii, 19. 1
 Inum xvii, 9. 3 ventrem i, 14
 In ætate longa i, 3. 1 in agendo i, 5. 1

in clientela est Antonii i, 16. 1 in confinio est vii, 14. 1 in eo ipso quod habet gratiam refert i, 4. 2. 3 in excerpando Pr. 1 in jure ceduntur v, 19. 1 stans iv, 20. 2 in lædendo magis quam in juvando v, 12. 4 in longinquo conspectu distantem hostem i, 11. 6 in ore atque in lingua habebat verba hæc ix, 5 in Pelopidis ii, 6. 8 in principio libri x, 1. 1 in promendo i, 15. 5 in questione est xiii, 14. 2 in hoc tempore i, 3. 1 in theatro xviii, 5. 1 in venalibus iv, 1. 3 (acc.) i, 2. 7 in cenas sumtus facturos ii, 24. 1 in crimen venisse xv, 14 in culpas cadunt iv, 9. 5 in mentem fuit (in mente) i, 7. 8 in diem vi, 4 posterum i, 23. 2 in dies xv, 10 singulos xv, 4. 1 in eandem rem dici xvi, 14 in illud orationem debuisse sumi, ut asseveraret i, 6. 2 in jus vocari xiii, 13. 1 in manus ceperam librum Pr. 2 in medium dabant i, 9. 6 in potestatem fuisse (in potestate) i, 7. 7. 8 in publicum redigi bona i, 12. 5 quem in modum i, 6. 1 responderit i, 26. 1 in quem est peccatum vi, 14. 1 in quid et quantum intarsit xi, 5. 2 in venatum profecto v, 15. 6 in utramque partem i, 13. 1 ponere i, 22. 4 in squamarum speciem ii, 6. 8 (adversus) i, 5. 1. i, 11. 1. i, 17. 1 (contra) i, 7. 1. i, 16. 1 princeps in senatum (inter) iv, 10. 1 (intra) xii, 13. 3
 Inæqualem xi, 1. 2
 Inæqualitas ii, 25. 1
 Inamabilem ii, 6. 6. 7
 Inane xiii, 24. 9
 Inanis ille i, 2. 3
 Inanem xvii, 8. 1 dicendi copiam i, 15. 2
 Inanes vii, 3. 18. xv, 12. xvi, 3. 1. xviii, 7. 1 captiones vi, 13. 2 umbras verborum xiii, 24. 2
 Inani ii, 29. 6. x, 23. 4. xi, 13. 2. xiii, 24. 3 formidine xix, 1. 6 magnitudine i, 15. 8
 Inania pro veris componere xviii, 5. 4
 Inanis loquacitas i, 15. 1 (sententia) ii, 7. 2 sonitus i, 15. 3
 Inanitate xvi, 3. 1
 Inanitates imaginum xiii, 8. 1
 Inaniter vii, 3. 17. xvii, 10. 6 arroganter ix, 11. 2
 Inadulabilem xiv, 4. 1
 Inargute xii, 13. 6
 Inaudita vi, 15. 2. xi, 7. 1
 Inaudite res ix, 4. 1
 Inauditiunculas v, 21. 1
 Inauditum verbum i, 10. 2

- Inaugurandorum xv, 27. 1
 Inauguratus sunt iv, 6. 3
 Inaugurata (plur.) xiii, 24. 1
 Inaurita vii, 6
 Inauspicato vii, 19
 Incalide vii, 3. 14. xii, 13. 6
 Incautus ix, 10. 2
 Incedebat ix, 11. 2
 Incedendi i, 11. 10
 Incedentem v, 3. 2
 non Incelebrem i, 22. 2. xiii, 22. 4
 Incelebres v, 14. 1. xviii, 1. 1 non ii, 18. 2
 Incelebri nomine haud xix, 10. 2
 Incendam xix, 9. 6
 Incedentes ii, 26. 3
 Incenderat ii, 6. 7
 Incendere xv, 1. 3
 Incenderet xv, 1. 3
 Incendio xv, 1. 1. xv, 31
 Incense sunt vi, 17
 Incense x, 3. 6
 Incensum dedicavisti vii, 11. 3
 Inceptiones tibiarum certo modo factae iv, 13
 Inceptionibus xvi, 11. 1
 Incepit v, 9. 1
 Incepta xix, 1. 6
 Inceptabat iii, 19
 Inceptaverant i, 9. 4
 Inceptos iii, 16. 1
 Incerta (plur.) ii, 28. 3
 Incertae ii, 26. 1
 Incertam xiii, 20. 3. xvii, 7. 1
 Incertas iii, 3. 4
 Incerte xix, 10. 3. 4
 Incerti (plur.) vii, 14. 2
 Incertos xiv, 2. 1. xv, 24
 Incertum ii, 18. 2. vi, 8. xviii, 4. 2
 Incessebat x, 19
 Incessere convicio ix, 2. 1
 Incessivit juvenes justa objurgatione i, 2. 4
 Incessu serio ix, 9. 6
 Incestu xiii, 20. 3
 Incestus xiii, 20. 7
 Inchoare ii, 3. 1
 Inchoasse xvii, 10. 4
 Inchoatas v, 21. 1
 Inchoatis xi, 16. 4
 Inchoatam xii, 1. 5
 Incidenda (plur.) i, 24. 1
 Incidendum erit in insidias vii, 3. 11
 Incidentes ii, 20. 2
 Incidentibus xi, 17. xv, 10
 Incidentis iii, 15. 3
 Inciderant in res Pr. 5
 Inciderat xvii, 9. 3
 Incideret xvii, 11. 2
 Inciderunt vii, 20. 3
 Incidisse xvii, 9. 4
 Incidissent in manus xi, 17
 Incidit xi, 11 (a cado) ix, 13. 3
 Incidunt (a cado) xiv, 1. 13
 Incinat tibicen modulis leavis iv, 13
 Incineret (caneret) i, 11. 7
 Incipe xviii, 13. 2
 Incipere i, 9. 5. xiii, 11. 1 ex calendis iii, 2. 4
 Incipi xiv, 7. 4
 Incipiat i, 12. 1
 Incipiemus xvii, 2. 1. 2
 Incipientem iii, 2. 2
 Incipio iv, 17. 3
 Incipit i, 26. 2. ix, 11. 3. ix, 15. 2. xvi, 14. xix, 7. 2
 Incipiant ii, 23. 1. xvii, 1. 2
 Incisa i, 24. 1 fuerunt x, 27
 Incisae (plur.) ii, 12. 1
 Incisas xvii, 9. 4
 Incisais lineolis x, 1. 4
 Incitabulum ingenii ii, 15. 1
 Incitat xix, 4
 Incivilia verba x, 6
 Inclamabat fidem xvii, 19. 2
 Inclamavit v, 9. 2
 Inclementer xiii, 20. 4
 Inclinatione iv, 9. 5 verborum (terminatio) iv, 9. 1
 Inclinata sunt a verbis iii, 12
 Inclinatione coeli xiv, 1. 4
 Inclinati simili iii, 12
 Inclinatorum (derivatum) x, 5 ex eo est ii, 6. 3 verbum xviii, 5. 3 sit xv, 5. 1
 Inclinator in casus x, 13
 Includere in praecepta circumstantias i, 3. 12
 Includerentur xi, 13. 5
 Incladi xiii, 28. 2. xix, 9. 5
 Includitur xii, 14. 9. 10
 Inclusa ii, 20. 1. x, 12. 4 sunt xii, 13. 6
 Inclusam verbis sententiam ix, 8
 Incluserint xiii, 14. 2
 Incluserit xiv, 6. 2
 Inclusis xv, 16
 Inclusit ii, 24. 3 in numeros senarios vii, 16. 1
 Incluta vi, 8. xv, 31
 Inclutus ix, 3. 1 doctrinam xviii, 6. 1
 Inclutam orationem vii, 3. 2
 Inclutas xvi, 19. 1
 Incluti viri xix, 2. 2
 Inclutis xiii, 27. 1 sapientibus xi, 13. 2 scriptoribus x, 18. 1
 Inclutissime xiii, 7. 2
 Incluto i, 3. 1. v, 3. 1. ix, 4. 1
 Inclutas i, 11. 1. iv, 20. 3. v, 10. 4. xv, 31

- Inclytissima *iii*, 7. 4
 Incoctam *x*, 15. 3 fructus non admodum
     incocti *ii*, 26. 3
 Incoepabant canere *i*, 11. 2
 Incoepabat *xvii*, 21. 9
 Incognita anus *i*, 19. 1 (plur.) *xi*, 7. 1
 Incognitus sint *xv*, 2. 3
 Incognitum *v*, 4 fuisse *xvii*, 3. 1
 Incohibili *v*, 3. 2
 Incolae (plur.) *ii*, 23. 5
 Incolam *ix*, 2. 1
 Incoluisse Italiam *i*, 10. 1
 Incolumem esse *vii*, 18. 1
 Incolumes *xvii*, 9. 4
 Incolumi *xv*, 31 dignitate *vii*, 23
 Incolumiores *xvii*, 2. 6
 Incommoda *i*, 13. 2. *vi*, 1. 3. *xiv*, 1. 15
     caloris *i*, 2. 1
 Incommodari *vii*, 17. 1
 Incommode *ix*, 15. 2. *xi*, 4. *xi*, 16. 4.
     xv, 26. *xvi*, 1
 Incommodi *i*, 25. 3. *vi*, 2. 3. *xviii*, 10.
     1 tenuis verbum *ii*, 6. 1
 Incommodia *i*, 6. 2. *xii*, 5. 6
 Incommoditas *vi*, 1. 4
 Incommodum *iv*, 15. 2
 Incompertam *xvi*, 5. 1
 Incomta *x*, 3. 6 orationis suavitate *ix*,
     13. 1
 Inconcinna *vi*, 13
 Inconcinanter *x*, 18. 1
 Incondita oratione *xiv*, 1. 13 verborum
     caterva *xv*, 2. 1
 Incondite *Pr.* 3. *xii*, 14. 1. *xvii*, 9. 1
 Inconditis *xvi*, 8. 2 verbis *xi*, 16. 4
 Incondito *xiii*, 22. 4
 Inconditus *vii*, 2. 3
 Incongelabile *xvii*, 3. 3
 Incongruens *xii*, 5. 5
 Inconnivens *ii*, 1. 1
 Inconsiderate *iii*, 16. 3. *xvii*, 1. 1
 Inconspectum *xvii*, 21. 1
 Inconstantia *vii*, 11. 1
 Inconstantissimo vultu *xiii*, 20. 2
 Inconsultis motibus *xix*, 1. 5
 Incontinentes *xix*, 2. 1
 Incontinentiam *xvii*, 19. 3
 Inconveniens *v*, 20
 Incorporum *v*, 15. 1
 Incorruptam *xvii*, 9. 3
 Incorrupte *xiii*, 21. 2 locuti *ii*, 20. 3
 Incorruptior sermo *Pr.* 8
 Incorruptum *vi*, 5. 2. *xii*, 10. 1. *xiv*,
     4. 1
 Incorruptus *iii*, 5
 Incredula res *ix*, 4. 1
 Incrementa etatis *xii*, 5. 6
 Incrementis *xiii*, 14. 1
 Incrementum *iv*, 9. 5
 Increpabat *xvii*, 19. 2 severius *xix*, 5
 Increpantes *xvii*, 13. 1
 Increpat *xix*, 14. 2
 Increpuerit *viii*, 3
 Increscat *xiv*, 6. 3
 Incrementis *xvi*, 12. 3
 Increscunt animi *xviii*, 11
 Incruenta victoria *v*, 6. 5
 Inculcatum et obaitum aliqua re *ii*, 6. 9
 Inculcavit *ii*, 23. 5. *xiii*, 24. 9
 Inculpate indolis *x*, 19
 Inculpatissimae *xiv*, 2. 2
 Inculpatum *ii*, 6. 5. *vii*, 22
 Inculpatus *ii*, 6. 6
 Incultis *ii*, 6. 9
 Incuris *iv*, 12
 Incuriam *iii*, 2. 4
 Incuriosa *ii*, 28. 3
 Incuriosae *ii*, 30. 3. *vii*, 7. 1. *xii*, 14. 2.
     xiii, 24. 13. *xvii*, 2. 4 et immediate
     Pr. 4 legentibus *i*, 7. 3 haud nostras
     litteras docti *xix*, 9. 3 non factus liber
     xx, 11
 Incuriosus non *vi*, 5. 1
 Incurrerent *vii*, 1. 2
 Incurrit *xix*, 14. 2
 Incurisio *xiii*, 27. 2. *xv*, 22. 2
 Incurva *v*, 8. 1
 Incurvum *v*, 8. 3
 Incuteret horrorem *ii*, 6. 9
 Indagandam multa vigilia *vii*, 17. 1
 Indagandum *xv*, 9. 2
 Indaganti *vii*, 3. 8
 Indagari *xiv*, 2. 6
 Indagatio *xviii*, 2. 2
 Indaginez cupidiarum *vii*, 16. 2
 Inde ab eo *i*, 25. 4 porro *i*, 14 uti jam
     i, 25. 3
 Indeclinabilis *vi*, 2. 1
 Indecoras *xii*, 5. 3
 Indecorum *vii*, 12. 1 est *Pr.* 6
 Indefinite *ii*, 24. 3
 Indefinito modo *i*, 7. 6
 Indefinitum verbum *i*, 7. 3
 Indefinitus *xvi*, 2
 Indemnatis *xiii*, 24. 6
 Indeprecabilis poena *i*, 13. 1
 Indere *ix*, 2. 3. *xvii*, 8. 1
 Inderentur *ix*, 2. 3
 Indesidem *vii*, 22
 Indis *ix*, 4. 5 apud extrema *ix*, 4. 5
 Indicantes *xii*, 5. 2
 Indicat *iii*, 11. 2. *xi*, 16. 3
 Indicem libri *xi*, 16. 1
 Indicentem *xvi*, 4. 1
 Indicere *xvi*, 4. 1
 Indices *Pr.* 4
 Indicia *xii*, 5. 8. *xiv*, 2. 6 facies *x*,
     18. 1

- Indicibus iii, 3. 1
 Indicio est xix, 14. 2
 Indicium i, 21. 1. ii, 23. 4. iv, 20. 2.
 xix, 5 facit xvii, 10. 2
 Indico v, 2. xvi, 4. 1
 Indicta causa xiii, 24. 6 non rite bella
 v, 6. 5
 Indictum inscitumque nescio quid i, 22. 5
 Indidem iv, 1. 7 non semper ii, 22. 2
 Indiderunt titulos (libris) Pr. 4
 Indidissem commentario i, 23. 1
 Indifferens ix, 5. 1. xii, 5. 4
 Indifferenter x, 24. 4
 Indifferentia (sing.) xiii, 22. 6 (plur.)
 ii, 7. 5
 Indigebant xii, 15
 Indigenæ regionis ii, 22. 6
 Indigenis iv, 9. 3
 Indigena xiv, 2. 4 mei xvii, 5. 1
 Indigenti i, 14
 Indigentiam ix, 8
 Indigro addiscere iv, 1. 3
 Indigere ix, 8
 Indigeste Pr. 3
 Indiget ix, 12. 1. xvii, 8. 2. xx, 1. 11
 Indigetem ii, 16. 4
 Indigna (plur.) iv, 18. 1. x, 22. 1
 Indignabundus xix, 9. 4
 Indignanti vii, 3. 8
 Indigne xvii, 4
 Indigni non memoratu (versiculi) xix,
 11. 2
 Indignis verbis i, 5. 1
 Indignissime x, 12. 1
 Indignissimum vi, 11
 Indignitas xiii, 24. 10
 Indignus xiii, 8. 2
 Indignus ii, 6. 2
 Indiguissè impulsu i, 11. 8
 Indiligens rerum memoriæ non xv, 28. 1
 Indiligerent iv, 12
 Indiligentis pleraque haud vii, 2. 1
 Indipisci xii, 1. 8 animo xvii, 2. 1 pug-
 nam i, 11. 5
 Indisertam prudentiam i, 15. 3
 Indiserti viri non xv, 8
 Indissimulabili veritate x, 22. 7
 Indistincta (plur.) xiii, 30. 2
 Indistincte annotabam Pr. 2
 Indistincto x, 20. 3
 Inditas xii, 5. 8
 Inditum i, 23. 4
 Individuis corporibus v, 15. 2
 Indixi bellum et odium xix, 5
 Indociles xiii, 20. 4
 Indocilis iv, 17. 4
 Indocte xv, 9. 1. xix, 8. 5
 Indocti ii, 6. 1. xvi, 2. xvi, 6. 1. xix,
 12. 1 non vii, 9. 1
 Indoctus xii, 5. 5
 Indocto xiii, 28. 1. xviii, 9. 1
 Indoctos ix, 6. xvi, 5. 1
 Indoctum hominem non xviii, 5. 1
 Indoctus ii, 17. vii, 3. 3. xvii, 2. 1 non
 ix, 10. 2
 Indolem xii, 2. 6 arborum xii, 1. 4
 Indoles bonas et utiles animi xix, 12. 2
 mende istius in libros manavit xx, 6
 Indolis lætæ xix, 9. 1
 Indomitis vii, 3. 13
 Indomitos xii, 10. 1
 Indomitus i, 12. 3
 Indu (in) xii, 4. 3
 Inducebat (ostentabat) v, 5
 Inducere in animum xiv, 2. 8. xv, 28. 2
 Induci in disciplinas xvi, 8. 1
 Inducis i, 25. 1. 4
 Induciarum i, 25. 1
 Inducias i, 25. 1. xix, 8. 5 facultabant
 xix, 5
 Inducias i, 25. 1
 Inductus vii, 12. 1
 Induere xvi, 19. 3
 Induis xvi, 7. 3
 Induit ix, 13. 1 nobis natæ amoris
 nostri xii, 5. 6 res in hominum animos
 ii, 29. 1
 Indulgent iv, 16. 3
 Indulgentiam gratiæ i, 3. 12
 Indulgeri animus et laxari potuisset Pr. 1
 Indulsit ii, 24. 3
 Indumenta induere xvi, 19. 3
 Indumentis xvi, 19. 4
 Indumentum v, 7
 Induperator xviii, 9. 1
 Industria ix, 3. 1. xi, 16. 4. xii, 9. 1.
 xiii, 3. 2. xvii, 19. 2 verborum v, 3. 3
 Industrie x, 11. 2
 Industriam i, 18. 2. vii, 16. 2
 Induta vii, 4
 Indutos xii, 21. 1
 Indutus i, 5. 1. vi, 10. 2. vii, 5
 Induvias ix, 13. 1
 Induxerit xv, 2. 8
 Induxisse vii, 3. 14
 Induxit xiii, 24. 11
 Inedia iii, 10. 5. xvi, 3. 1
 Ineffigiatam xvii, 10. 1
 Ineleganter xvii, 3. 9
 Inenarrabile xvii, 10. 6
 Inenarrabili xiii, 28. 2
 Inenarrata verba xix, 14. 1
 Inenarratum enigma xii, 6
 Inepta (plur.) xviii, 8
 Ineptæ xvi, 18. 2
 Inepte vi, 6. 1. xiii, 24. 3. xiii, 28. 1.
 xvii, 5. 3 homo i, 10. 2
 Inepti (gen.) xii, 2. 5 (plur.) xv, 30. 1

- Ineptiarum x, 25. 1
 Ineptus i, 11. 7
 Ineptio inanique impetu sententiam xii, 2. 1
 Ineptos xviii, 4. 4
 Ineptum xiii, 28. 1. xiv, 1. 3. xvii, 1. 2. 4
 Ineptus vi, 6. 2
 Inermi (plur.) xvii, 2. 1
 Inerti x, 22. 1
 Inertia (subst.) xi, 2. 2. xviii, 8
 Inerudite vii, 3. 4
 Inerudito xviii, 11
 Inesse iii, 10. 1
 Inessent xv, 2. 2
 Inesset xvii, 8. 1
 Inest ii, 6. 3. iii, 14. 1. xvii, 5. 1
 Ineunte vii, 3. 3
 Ineuntibus ii, 15. 2
 Inexcultas xiii, 23. 1
 Inexorabilem xiv, 4. 1
 Inexorabilis i, 13. 3
 Inexplicabile v, 10. 4. ix, 15. 2
 Inexplicabilis xiv, 2. 1. xvi, 2. xx, 1. 5
 Inexplore v, 19. 1
 Inexpugnabilem xviii, 3. 1
 Infacundia xi, 16. 5
 Infacundum xviii, 3. 2
 Infamem ii, 7. 5
 Infames xvii, 12 dies tristi omine iv, 9. 2
 Infami munditia i, 5. 1
 Infamia i, 3. 9. v, 13. 3
 Infamiae xii, 11. 1
 Infamiam xii, 2. 4
 Infamibus xvii, 12. xix, 2. 2
 Infamis ii, 7. 1
 Infando xvii, 1. 1
 Infans iii, 16. 9. v, 9. 1
 Infantem xii, 1. 6
 Infantes ix, 4. 4
 Infantiam i, 15. 3
 Infantibus iv, 2. 4
 Infantis xii, 1. 7
 Infecta (plur.) vii, 3. 16
 Infecunde laudat xix, 3
 Infelicem xii, 5. 8
 Infelix ii, 17. 1. iv, 17. 1. x, 16. 3
 Inferre vi, 6. 3
 Inferas vi, 6. 1 aves vi, 6. 3
 Inferendam pernicii causa ix, 14. 5
 Inferias xii, 8. 5
 Inferior vii, 12. 2. ix, 7. xvii, 15. 1
 Inferiorem iv, 5. 1
 Inferiores ii, 20. 2
 Inferiori xv, 8
 Infernas xvi, 5. 4
 Inferos x, 16. 1
 Inferre v, 16
 Inferrem commentariis (libros) xviii, 4. 4
 Infer vi, 2. 4 Homeri versum xvi, 12. 1
 Inferunt sese hominibus noscenda xix, 1. 4
 Infecta sunt xii, 5. 9
 Infesti erant vii, 3. 3
 Infestior ix, 12. 2
 Infestiviter ix, 9. 3
 Infestivo ingenio i, 5. 2
 Infestum ix, 12. 1
 Infestus ix, 12. 1
 Inficci contagio xii, 1. 6
 Inficiari vii, 3. 16 non poterat xii, 12
 Inficias eo non vii, 7. 2. xix, 8. 3 eunt xii, 2. 1 non ibat x, 19 imus ii, 26. 2 ire xvi, 19. 4
 Inficiunt xii, 2. 6
 Infida societas xiii, 11. 3
 Infidos xviii, 4. 4
 Infima (abl.) xvi, 17 (plur.) ix, 1. 1
 Infimae xiii, 22. 2
 Infimam ii, 30. 2
 Infimis ix, 1. 1
 Infimo xvi, 16
 Infinita iii, 1. 1. xx, 1. 6 verba iv, 9. 5
 Infinite xiv, 7. 4
 Infinito xiv, 1. 7
 Infinitum modum xv, 13. 3 per xiv, 1. 8
 Infirmitati xix, 1. 7
 Inst xix, 7. 2
 Instias non eunt ix, 18. 2
 Inflammantur x, 3. 5
 Inflammatus scelere x, 3. 3
 Inflammant lites ii, 12. 4
 Inflaret eum sonum i, 11. 9
 Inflasset tibias xv, 17
 Inflationem iv, 11. 1
 Influere xvii, 11. 2
 Influeret xvii, 11. 3
 Influxissent xvii, 19. 2
 Informatur iii, 10. 3
 Informem xvii, 10. 1
 Informis xii, 1. 5
 Infortunatus homo ii, 23. 9
 Infortunitas vi, 1. 2
 Infra classem vii, 13 deinceps i, 14
 Infractam vocem iii, 5
 Infrans lingua i, 15. 6
 Infragit xv, 17
 Infrequens xiii, 3. 1. xiii, 14. 2. xvi, 4. 4. xvii, 2. 7 usus ix, 12. 5 vocum xiii, 24. 2 lector non iii, 3. 2
 Infrequentis vocabuli ii, 22. 1
 Infula vi, 7
 Infusantes ii, 26. 3
 Infusi ii, 30. 2

- Infusus ix, 10. 1
 Ingenia Pr. 6. 8. vi, 2. 3. x, 12. 2. xiv, 3. 4. animorum vi, 2. 4. lactis xii, 1. 3
 Ingeniatis bene primordiis xii, 1. 6
 Ingenii i, 2. 2. i, 4. 1. i, 10. 2. vi, 8. amoenitates vii, 7. 1. elegantiam xi, 2. 1 moribus iii, 3. 1. præcalleatis vix xix, 8. 2
 Ingeniis parvis et abjectis xviii, 7. 2
 Ingenio i, 3. 8. i, 5. 2. i, 21. 3. iv, 9. 5. xiii, 29. 1. xiv, 1. 11. xvii, 10. 1. xvii, 12. xvii, 21. 1. xx, 1. 6. acri subtilique vii, 3. 3. ameno celebrem ix, 2. 1. fuit eleganti vii, 3. 3. facili et libenti ad rem musicam xix, 9. 1. liberali ii, 18. 1. ita sumus omnes xx, 6. non mediocri iv, 15. 1. vir præstanti xvii, 15. 1. vultus et oris i, 9. 1. eo natus sum xix, 8. 3
 Ingemiosus iv, 9. 5
 Ingenua ait xix, 8. 5
 Ingenium i, 3. 4. i, 13. 3. i, 17. 1. i, 18. 2. iv, 9. 5. xiii, 11. 2. xiv, 1. 7. amoenius xiii, 11. 2. benefaciendi habere v, 3. 3. deosculatus i, 23. 4. explorasset xx, 5. 1. ligni iii, 6
 Ingens iii, 15. 1. vi, 17
 Ingentem ii, 11. vii, 1. 1. xiii, 28. 2
 Ingentes xiv, 1. 10. xviii, 5. 1
 Ingenti iv, 17. 2. xv, 23. xvii, 2. 3
 Ingentibus vi, 6. 4. xv, 2. 1
 Ingentis xviii, 6. 2
 Ingentium lucorum i, 2. 1
 Ingenum veritatis homo xx, 2
 Ingenuarum artium Pr. 6
 Ingenuus vii, 3. 11. x, 22. 1
 Ingenuis v, 19. 3
 Ingenuorum v, 19. 3
 Ingenuus xix, 14
 Inger vii, 20. 3
 Ingessisset probra vii, 11. 2
 Ingluvies profunda vii, 16. 1
 Ingrata verba ii, 23. 9
 Ingrati adversum Deos iv, 18. 1
 Ingratis xvii, 1. 2
 Ingredi x, 26. 3. xiii, 21. 1. xx, 1. 9. in prælia i, 11. 4
 Ingrediendi ad modulos prælii morem i, 11. 9
 Ingrediendum xx, 1. 3
 Ingrediens ix, 9. 7
 Ingredientem vii, 1. 2
 Ingredientes i, 23. 3. xiv, 1. 13
 Ingreditor x, 15. 3
 Ingressione i, 11. 10
 Ingressu x, 26. 2
 Ingressum esse hebdomadam iii, 10. 6
 Ingruit vi, 2. 3
 Inguina ii, 6. 1
 Ingurgitabat poculis ingenium xv, 2. 1
 Ingurgitandum in (philosophiam) v, 16
 Inibio ejus mortem ii, 23. 4
 Inbonesta x, 22. 1
 Inboneste admonitiones Pr. 3
 Inboneste-x, 19
 Inbonesti xv, 10
 Inhonestum xx, 4. non est vii, 2. 17
 Inhumana (sing.) xx, 1. 8
 Inhumanissimi xv, 21
 Inhumanus ii, 17. 1
 Injectio manus xx, 1. 12
 Injectis xvii, 21. 1
 Injice iv, 17. 4. x, 16. 1
 Inimici (plur.) iv, 15. 1
 Inimicissimum iv, 18. 1
 Inimicissimus iv, 8. 2
 Inimiciter iii, 8. 2
 Inimicitiam xix, 8. 2
 Inimicitias xix, 8. 2. inter se miscent xx, 10. 2
 Inimicitias xix, 8. 1. 3
 Inimico iv, 18. 2. vi, 16. 4. xii, 5. 8. in populum Romanum animo iv, 5. 1. ducitur pro xix, 3
 Inimicos i, 7. 4
 Inimicum vi, 11. ix, 12. 1. xvii, 14. 2
 Inimicus iv, 8. 3. xii, 8. 2. xix, 7
 Iniqua (plur.) ii, 7. 4
 Iniquæ (gen.) ii, 13. 1
 Iniquam voluntatem i, 3. 4
 Inique iv, 15. 2. vi, 2. 2
 Iniquis v, 14. 4. vii, 3. 13. x, 26. 1. xvii, 21. 10
 Iniquissimis vii, 3. 8
 Iniquitas xii, 13. 5. xvii, 2. 6
 Iniquitate voluntatis i, 3. 6
 Iniquius insectatus es xi, 1. 9
 Iniquo loco v, 6. 3. ducitur pro xix, 3
 Iniquorum xiii, 27. 2
 Inisse consilium xvii, 21. 8
 Initia xvi, 17
 Initia Eleusinus xi, 6. 2
 Initio vii, 21. xv, 23
 Initium i, 3. 14. i, 16. 1. v, 3. 1. vi, 2. 4. vii, 21. loquendi erat eduardi finis vi, 13. 1
 Initum bellum v, 18. 3
 Inituras foret xiv, 7. 1
 Initus i, 26. 4
 Injucunda (plur.) xi, 13. 4
 Injucundum xiii, 20. 5
 Injudicatam v, 10. 4
 Injudicatis xiii, 24. 6
 Injurati (plur.) vii, 18. 2
 Injuria ix, 12. 4. xiii, 12. 4. xx, 1. 4. mihi factum itur x, 14
 Injuriæ (gen.) x, 3. 2. xx, 1. 4. (plur.) vi, 1. 2

- Injuriā facit xx, 1. 4 ceterorum feram
 (a ceteris) i, 17. 1 ferendo xvii,
 14. 3 per x, 3. 3
 Injuriarum xiii, 27. 2
 Injurias vii, 3. 13. ix, 5. 1. xvii, 19. 3
 atrociore xx, 1. 9 factas sanxerant
 quinque et viginti assibus xx, 1. 9
 Injuriis iii, 8. 2. vii, 3. 4. xx, 1. 4.
 9. 10
 Injuste ii, 12. 1
 Injustitia maritorum i, 6. 2
 Injustitiae vi, 1. 3
 Injustum vii, 3. 16
 Inlatebrant xvii, 2. 1
 Innexos xix, 12. 2
 Innitimur xvii, 2. 2
 Innixi rerum pondere i, 15. 1
 Innocentes vii, 3. 20. x, 3. 3
 Innocentissimum xii, 7. 1
 Innotitiam xvi, 13. 3
 Innoxium vii, 17. 4
 Innumerabili numero xiv, 1. 7
 Innumeri (plur.) i, 24. 2
 In moribus inolescendis xii, 1. 7
 Inoffensius vi, 2. 3
 Inoleverat v, 21. 1
 Inolevit amorem nostri xii, 5. 6
 Inoo xiii, 26
 Inopes ii, 26. 2
 Inopi xx, 1. 9 lingua (vocum) xviii,
 3. 2
 Inopia iii, 1. 1. ix, 8. xv, 8. xvi, 10. 5.
 6. xix, 14. 2
 Inopiam temporariam xx, 1. 11
 Inopiam ii, 26. 1. xiii, 23. 2
 Inopibus xvi, 12. 3
 Inopinabile est xi, 18. 4
 Inopinabilis xvii, 9. 4
 Inopinanti xvi, 19. 4
 Inopinata ii, 19. 2. xii, 13 res (extraor-
 dinaria) iv, 11. 4
 Inopinatam xiii, 1. 3
 Inopinati iii, 15. 3. xviii, 2. 2
 Inopinatis verbis xv, 13. 1
 Inopinatum ii, 19. 1 est xi, 18. 4
 Inopia xx, 1. 6
 Inope iii, 3. 7. xx, 1. 4 ratio in verbis
 ii, 4. 2 familiae pecuniaeque i, 14
 Inora vii, 6
 Inprehensibilem veritatem xi, 5. 1
 Inprimis iv, 15. 1. vi, 6. 4. xvii, 2. 5
 Inquietas xix, 9. 2
 Inquinamentis ii, 7. 9
 Inquinatissimis vi, 11
 Inquinavit ix, 10. 1
 ad Inquirendum everberat i, 23. 2
 Inquirentibus xi, 15. 5
 Inquirentis vii, 16. 2
 Inquirere xx, 1. 3
 Inquisitio curiosior verborum xiii, 1. 1
 Inquisitis xx, 1. 1
 Insalubre (vinum) xiii, 5. 2
 Insalubrem xix, 5
 Insalubris (adj.) xix, 5
 Insanas substructiones i, 16. 4
 Insano Domitio xviii, 7. 1
 Insanus xiv, 2. 8
 Insatiabilis iii, 1. 1. xvi, 8. 5
 Incendi v, 2
 Incipientiam i, 15. 3. xix, 8. 3
 Incita (plur.) vi, 2. 3
 Incite i, 15. 5. iv, 17. 1. xix, 8. 5 non
 xviii, 5. 3
 Incitiae ii, 8. 2. xi, 6. 2. xiii, 29. 1. xv,
 5. 1
 Incitiae xix, 14. 2
 Incitiam vii, 17. 3
 Incitiores xix, 10. 4
 Incitissime x, 16. 2
 Incito ministerio non ii, 23. 2
 Incitum i, 22. 5. x, 10
 Incium xiv, 5
 Incius xiv, 5
 Inscribebant xvii, 9. 3
 Inscribendum esset x, 1. 3
 Inscribereatur x, 1. 3
 Inscribitur ii, 14. iii, 16. 6. xvi, 7. 3
 (liber) xx, 11 oratio xx, 2
 Inscribantur iii, 10. 1. xiii, 10. 2. xiv,
 4. 1. xix, 4
 Inscripterunt Pr. 4
 Inscriptimus Pr. 4 eas Noctium Attica-
 rum (commentationes) Pr. 3
 Inscriptis xiii, 9. 1. xv, 10. xvi, 7. 4.
 xix, 14. 1 musarum i, 25. 4
 Inscripta est i, 15. 3. i, 22. 1. ii, 23. 1.
 xiii, 18. 1. xix, 10. 3 (Atellana) hoc
 vocabulo xviii, 6. 2 (plur.) Pr. 4
 Inscriptas iii, 3. 1. 6. xiii, 19. 1
 Inscriptio xi, 16. 3. xiii, 24. 1. 12
 Inscriptionis Pr. 4
 Inscriptionem Pr. 3
 Inscriptos esse xix, 10. 3
 Inscriptum est xiv, 3. 2
 Inscriptus i, 22. 3. iii, 12. iii, 16. 1.
 xiii, 19. 1 (liber) xvii, 4. xviii, 7.
 xix, 8. 6. xx, 4. xx, 11
 Inseco xviii, 9. 2. 3. 4
 Insecundo xviii, 9. 1. 3
 Insectanter vituperari xix, 3
 Insectari xix, 9. 3
 Insecutione iv, 15. 1
 Insector vitii i, 15. 3
 Insectatur curas vocum ii, 9
 Insectatus es xx, 1. 9 est ix, 5. 1. xiii,
 24. 3 sit calumnia ii, 9
 Insecutiones xviii, 9. 4
 Insectis corporibus x, 10

- Incederant ix, 11. 1
 Inseminare xix, 5
 Insensibile xvii, 10. 6
 Inseparabilis societas i, 9. 6
 Inseque xviii, 9. 1. 2. 4
 Insequendo xviii, 9. 1
 Insequens xviii, 9. 1
 Insequentem iii, 2. 2
 Insequenter x, 29. 2
 Insequentis vii, 20. 3
 Insequere xviii, 9. 1
 Insequi xv, 24
 Insequitur ii, 17. 2. vii, 7. 2
 Insercbant ii, 3. 1
 Inserendum xx, 10. 3
 Inserentes ii, 22. 4
 Inserta xvii, 14. 2
 Inserviens auribus xiii, 20. 8
 Inserviret i, 25. 2
 Insidens v, 2. xvi, 19. 4
 Insidentem equo xviii, 5. 3
 Insideretur xviii, 5. 3
 Insidiarum astus xi, 18. 6
 Insidias vii, 3. 11. xiii, 27. 2
 Insidiis iii, 8. 1. xii, 15. xvii, 21. 9 exceptum xii, 7. 1
 Insidiosam vii, 3. 14. xx, 1. 3
 Insidiose v, 19. 1
 Insidiosum ix, 16. 2
 Insigne vi, 7 valli habet corona v, 6. 4
 Insignes xi, 4. xvii, 15. 1. xvii, 21. 1 sententia ix, 9. 1
 Insignia esse deberent mancipia vii, 4
 Insignibus (armis) v, 5 vocabulis i, 15. 8
 Insignis v, 8. 3
 Insignita sit aliqua corporis labe i, 12. 1
 Insignitas injurias x, 3. 7
 Insignite vi, 15. 2
 Insigniter i, 15. 8. xviii, 3. 1. xix, 7. 1. xx, 10. 2 asperum xi, 16. 2
 Insignitum xv, 7. 1
 Insilibat ix, 11. 3
 Insilio iv, 17. 3
 Insimulare xi, 16. 2
 Insincerus Philosophus v, 3. 3
 Insinuant in locum iii, 7. 1
 Insinuata flammis xv, 1. 2
 Insipiens xix, 1. 6
 Insipienti xix, 12. 2
 Insipientis xix, 1. 6. 7
 Insistit ix, 11. 3
 Insistunt xi, 5. 1
 Insiste consuetudinis privilegio xii, 13. 10
 Insitivo alimento xii, 1. 5
 Insolens ii, 27. 2 verbum i, 10. 2 raris colendi xix, 12. 3
 Insolenter v, 6. 6 finxit verbum i, 21. 3
 Insolenti vii, 3. 4
 Insolentia vocis ix, 14. 4
 Insolentiam xvi, 8. 2
 Insolentiarum vii, 17. 1
 Insolentias verborum xiii, 20. 9
 Insolentibus (verbis) xi, 7. 1
 Insolentior xvii, 10. 3
 Insolentis vii, 17. 3
 Insolentissimus adolescens i, 2. 7
 Insolentius x, 13. xiv, 5
 Insolenscerent vii, 3. 6
 Insolitus ix, 12. 3
 Insomnia (abl.) vi, 4
 Insolet iii, 16. 2
 Inspectante iii, 15. 2. ix, 13. 3
 Inspectantibus x, 3. 7
 Inspectis ix, 14. 1
 Inspecto i, 7. 3
 Insperabilem iv, 18. 1
 Insperata ix, 4. 2
 Insperato iii, 16. 1
 Insperatum ii, 19. 1. iii, 15. 1
 Insperata (plur.) xviii, 2. 1
 Insperimus annotamentis i, 7. 8
 Insperxit xvii, 9. 4
 Insperisec ix, 14. 3
 Insperisecet vi, 6. 2
 Insipici xiii, 7. 2. xv, 3. 3
 Inspiciendi gratia xvii, 5. 4
 Inspicimus ii, 2. 2
 Inspicite xi, 13. 3
 Inspirantes primae literae ii, 3. 1
 Inspiraret sonum i, 11. 7
 Instando ii, 23. 4
 Instans operi ix, 9. 6 tempus xvii, 7. 2
 Instantia ix, 12. 2
 Instantia vi, 3. 2
 Instantiorem xiii, 24. 9
 Instantissime iv, 18. 2
 Instar xviii, 1. 5. xx, 1. 11 est virtutis ii, 6. 6
 Instat ix, 12. 2
 Instauranda (plur.) xv, 2. 2
 Instauratio xiii, 24. 4
 Instauracionem pugnae xv, 18. 1
 Interni xx, 1. 9
 Internito terram iii, 14. 5
 Instinctam xv, 22. 1
 Instinctu xvi, 17 et impulsu i, 11. 3
 Instinxit xvii, 20. 3
 Institerat xix, 10. 2
 Institisset i, 23. 3
 Institue xvii, 2. 5
 Instituendi discipulos i, 9. 1
 Instituendum xvi, 8. 1

- Instituerant iv, 5. 1
 Institueret xv, 11
 Institueret x, 28
 Instituerunt xv, 11
 Institui ix, 14. 6. xi, 16. 2
 Instituiumus v, 13. 3
 Instituit xv, 22. 1. x i, 19. 2. xvii, 6. 3
 Instituta xii, 8. 1. xvi, 13. 3. xvii, 2. 6
 majorum v, 19. 4 stadia i, 1. 1
 Institutam xi, 1. 2
 Institutionem xiii, 16. 1
 Institutis liberaliter hominibus xvii, 10. 3
 Instituto ii, 17. 1. vii, 3. 3
 Institutum (subst.) i, 11. 6 est xiii, 14. 1.
 xix, 10. 3. xx, 10. 4 (part.) xiv, 7. 4
 morem i, 11. 9
 Instrata vestimentis xx, 1. 3
 Instructa acies x, 9 libris bibliotheca
 xix, 5 (plur.) Pr. 9
 Instructæ acies i, 11. 2
 Instructam ii, 24. 4
 Instructionum x, 9
 Instructus fore ai i, 13. 3
 Instructum isti xiv, 6. 4
 Instrue xvii, 2. 5
 Instruere iv, 1. 5
 Instrui x, 9
 Instrumenti xviii, 7. 1
 Instrumentum vii, 11. 3
 Instruxit (exercitum) xv, 13. 2
 Insuave xiii, 20. 10
 Insuaves xvi, 8. 2 dictu et profatu xviii, 11
 Insuavi xvii, 2. 4
 Insuavis xvi, 9. 5
 Insuavius i, 7. 9. xiii, 20. 5
 Insubida (plur.) xviii, 8
 Insubide multa diasserat i, 2. 2
 Insubidi xii, 2. 5
 Insubidius vi, 1. 1. xiii, 20. 2
 Insubidos xix, 9. 4
 Insuebant vi, 4
 Insuesco et exerceor ut i, 17. 1
 Insuetos vii, 16. 2
 Insuevisse ii, 1. 1
 Insula iii, 15. 1. xv, 2. 1. xvi, 19. 1
 Insulæ vii, 3. 1
 Insulam ix, 4. 7. xv, 1. 1. xv, 31
 Insulas xi, 3. 2. xii, 13. 5
 Insulæ ix, 10. 2
 Insuleissime xii, 2. 3
 Insulsius xvi, 12. 3
 Insultare solo xviii, 5. 3
 Insumere ii, 24. 4
 Insumi ii, 24. 2
 Insunt x, 20. 2 commentario Pr. 13
 Insuper vii, 3. 6. xii, 13. 4. xiii, 24. 5
 non habui iv, 1. 7 habendam confi-
 dentiam eam i, 19. 2
 Insuperabilis necessitas fati xiii, 1. 2
 Integra ii, 7. 5. xi, 13. 5. xv, 31
 ætula ii, 23. 4
 Integram xii, 1. 2
 Integrari animos remissionibus xv, 2. 2
 Integras xiii, 22. 5. xvii, 12. xviii, 15
 Integre vii, 11. 1. xvii, 1. 1. xviii, 9. 2
 qui locuti sunt i, 22. 1. xiii, 6
 Integris iii, 10. 2
 Integritas xviii, 1. 2
 Integro vii, 9. 1
 Integrum iv, 17. 3. vi, 5. 2
 Intellecta (abl.) xvi, 19. 2
 Intellectæ (gen.) xviii, 13. 1
 Intellectu facile xvii, 6. 2
 Intellegi iv, 2. 1
 Intellexerat i, 9. 2
 Intellexit i, 1. 1. ii, 2. 4
 Intelligamus x, 22. 1. xvi, 18. 2
 Intelligant xv, 5. 1. xvi, 9. 1
 Intelligas ii, 18. 3. vi, 14. 3. xii, 2. 3.
 xvii, 7. 2
 Intelligat xiii, 24. 10
 Intelligebam ii, 26. 7
 Intelligendis ix, 9. 4
 Intelligendo vii, 3. 5
 Intelligendum vii, 3. 4
 Intelligentem xi, 15. 2
 Intelligentia i, 6. 3
 Intelligentiæ x, 22. 7
 Intelligere i, 10. 1
 Intelligerem ii, 26. 7
 Intelligeretur xvii, 2. 5
 Intelliget x, 3. 6. xi, 3. 3. xiii, 22. 5
 Intelligi vi, 1. 2. xiii, 24. 12. xiv, 4. 1.
 xviii, 4. 1
 Intelligis i, 26. 3. xiii, 30. 1
 Intelligit i, 19. 2. xx, 6
 Intelligo iv, 1. 3. v, 14. 7. xi, 16. 4.
 xiii, 20. 3
 Intelliguntur xvii, 13. 2
 Intemperantes xix, 2. 1
 Intemperantia x, 3. 2
 Intemperantiæ vi, 1. 2
 Intemperiarum Pr. 10
 Intemperiem xvii, 7. 2
 Intemperies i, 23. 4 has in maritum i,
 17. 1
 Intempestive i, 22. 1. iv, 20. 1 atque
 insubide multa diasserat i, 2. 2
 Intempestivitas mensis iii, 16. 9
 Intempestiviter iv, 20. 1
 Intempestivum viii, 14. xviii, 7. 1
 Intendatur litera iv, 17. 4
 Intendere vi, 5. 1 actionem et demul-
 cere modis tibis i, 11. 7 in cælum
 oculos vi, 4
 Intenderetur vigor vocis ii, 3

- Intendi atque produci iv, 17. 1
 Intendimus x, 4
 Intendit x, 29. 1 syllabam xiii, 22. 7
 Intentata scriptoribus nostris ix, 4. 2
 Intenti vii, 3. 2 sunt xlii, 27. 1
 Intentio vii, 7. 2 motus xviii, 10. 4
 Intentione xvi, 5. 2
 Intentionem vii, 7. 2. xiii, 30. 2. xvi, 5. 2. xix, 14. 1 aëria v, 16
 ad Intentiones capiendas xv, 2. 2
 Intentio statu vocis x, 4 esse animo xiii, 27. 1
 Intentos se negotiis habent iii, 1. 3
 Inter cetera ii, 16. 4 diem ix, 4. 3 exercitum i, 11. 2 hæc tempora xvii, 21. 7 viam xix, 7. 3 omnem vitam xlii, 7. 1 se xx, 10. 2 sese i, 4. 3 adversæ ii, 22. 3 nihil distantibus rebus iii, 16. 6 ineunt i, 25. 4 agendum i, 5. 1. ix, 9. 4 ambulandum iiii, 1. 1 bibendum xv, 2. 2 capiendum i, 12. 5 vapulandum i, 26. 2 ingentes omnium clamores ix, 8
 Intercedamus vii, 19
 Intercedemus vii, 19
 Intercedendi xiv, 7. 2
 Intercedente vii, 19
 Intercederet xlii, 24. 9
 Intercesserunt iv, 14
 Intercessi xv, 9. 2
 Intercessione xiv, 2. 2
 Intercessionem vii, 19
 Intercessionibus xiv, 7. 2 faciendis xlii, 12. 4
 Intercessit iv, 1. 2
 Intercedebat xlii, 30. 2
 Intercludasem x, 6
 Intercluse xi, 2. 2. xv, 3. 2
 Intercluderetur xvii, 11. 2
 Interclusa anima iiii, 15. 1
 Interclutibus vitis xlii, 8. 2
 Interclutis aquæ xix, 8. 2
 Interdicti jure xvii, 2. 3 urbe atque Italia sunt xv, 11
 Interdictum Pythagoreis putatur iv, 11. 1
 Interdiu xi, 18. 2. xvii, 10. 5
 Interdixem xix, 9. 6
 Intererant xvii, 15. 1
 Intererit xlii, 19. 4
 Intererit x, 24. 5
 Interesse x, 26. 3. xii, 1. 3
 Interessent xiv, 2. 8
 Interest iiii, 5. iiii, 7. 3. vi, 14. 2. xiv, 2. 6 hoc an ix, 1. 1
 Interfecerat xii, 7. 1
 Interfecerunt iiii, 15. 5
 Interfecisse vii, 3. 12
 Interfecisset iiii, 9. 2. v, 6. 3. xlii, 24. 6
 Interfecit ix, 11. 3
 Interfecti (gen.) vi, 3
 Interfectum iiii, 9. 2 ire xii, 1. 3
 Interfectus ii, 13
 Interficere ix, 2. 3
 Interficio xlii, 24. 6
 Interficio xi, 2. 2
 Interfuit x, 26. 3
 Interfuerat quanti iv, 4
 Interfuerit v, 18. 1
 Interfui xlii, 1. 1
 Interfuit omnium rerum hoc v, 18. 2 rebus gerendis ii, 13
 Interimant ix, 4. 4
 Interirent xiv, 1. 11
 Interisse iiii, 9. 3. vi, 4. xvi, 11. 2
 Interitum vii, 7. xv, 7. 1. xv, 10. xvi, 11. 1
 Interitum iiii, 9. 3. vii, 5. xv, 5. 1
 Interitus vitæ xv, 7. 1 (gen.) xv, 16 (plur.) xiv, 1. 11
 Interlocutionibus xiv, 2. 6
 Interloqui xiv, 2. 6
 Interminatus est xv, 22. 2
 Internecino genere morbi ii, 1. 2
 Internecionem iiii, 9. 2
 Interposuisse xii, 2. 4
 Interposuit xii, 2. 4
 Interpreta iv, 1. 1
 Interpretamentum vi, 2. 1. xlii, 9. 1 Latinum v, 18. 2 factum verbis Latinis xv, 26
 Interpretandi vi, 5. 1. xx, 1. 1
 Interpretantur iv, 15. 2
 Interpretare (præ.) xlii, 13. 6
 Interpretari viii, 8. xi, 16. 2. xvi, 10. 3. xvii, 10. 5. xix, 2. 1
 Interpretata xv, 13. 3
 Interpretatio xlii, 13. 4 facta xv, 26
 Interpretationem iv, 9. 4. xlii, 24. 2
 Interpretatur v, 7. xlii, 10. 3
 Interpretaturum x, 12. 3. xi, 16. 2
 Interpretatus xv, 20. 1. xv, 30. 1 est xvii, 3. 1 sit v, 7. xvi, 14
 Interprete vii, 14. 2
 Interpretem collocatus est per xvii, 17
 Interpretere xvi, 10. 2
 Interpretes xlii, 9. 4
 Interpretor xv, 13. 1. 3
 Interregem xiv, 7. 2
 Interitus xix, 1. 2
 Interroga xlii, 20. 1
 Interrogandi xlii, 25. xx, 6
 Interrogantes xvii, 13. 1
 Interrogasse xvi, 19. 4
 Interrogasset i, 13. 4. xi, 9. 2
 Interrogat ix, 2. 2
 Interrogati (gen.) xix, 1. 1 erunt xvi, 2
 Interrogatione xvi, 2
 Interrogationibus xiv, 2. 6. xvi, 2
 Interrogatus xix, 1. 3 est xlii, 20. 1

- Interrogaveram i, 26. 1
 Interrogaverat xiii, 20. 3
 Interrogavi i, 26. 1
 Interrogavit v, 3. 2. vii, 1. 2. xix, 10. 1. 2 regem ecquid an i, 19. 1 denno idipsum an i, 19. 2 Socratem quæ esset, &c. i, 17. 1
 Interrogem xiii, 20. 2
 Interroget xvi, 2
 Interruptis verbis exclamet vii, 2. 3
 Interseindunt xii, 1. 7
 Intersit ii, 5 quid dimidium dimidiato iii, 14. 1
 Intersita xvi, 5. 2
 Interstiti ii, 22. 4
 Interstitione negotiorum Pr. 1
 Interstitionem juris inter reos xi, 1. 12
 Intervalla xiv, 1. 3 negotiorum Pr. 5
 Intervallata xvii, 12
 Intervallis xiv, 1. 9. xvi, 18. 1
 Intervallo xv, 12. xvii, 21. 14
 Intervallum xiii, 17
 Intervenire xiii, 17
 Interventisset possessione dominum xi, 18. 4
 Intestabiles vii, 18. 3
 Intestabilis vi, 7. xv, 13. 4
 Intestatæ i, 12. 1. 5
 Intestato i, 12. 1. 5
 Intestatorum xvi, 3. 1
 Intolerabilia xii, 5. 11
 Intoleranda auribus x, 12. 1
 Intolerandam xx, 1. 3
 Intolerandum xvii, 8. 2
 Intoleranter tulisse xv, 4. 2
 Intolerantiam xvii, 19. 3
 Intolerantibus curis (intolerandis) xix, 7. 2
 Intolerantius xiii, 8. 2
 Intorqueret vultum xv, 9. 2
 Intra Kalendas xii, 13. 1 modum i, 3. 14. xii, 13. 1. 7 montem Taurum xii, 13. 8 nosmetipsos x, 4
 Intractabile ingenium i, 17. 1
 Intractabilior xviii, 7. 1
 Intrepida modulatione i, 11. 10
 Intrepide ix, 11. 2
 Intrepidus xix, 12. 4
 Intrepidus xix, 1. 2
 Intricator vi, 2. 6
 Intro xix, 10. 6
 Introducitur ii, 24. 4
 Introducti vii, 14. 3 sumus xix, 10. 1 sunt xix, 9. 1
 Introductum xi, 3. 2
 Introductus erat v, 14. 2
 Introcant i, 23. 4
 Introgressi sumus xii, 1. 1
 Introgressus v, 14. 5
 Introibant v, 6. 5
 Introierit v, 18. 3. x, 15. 1
 Introire v, 6. 1 mos fuit i, 23. 1
 Introissemus xvi, 3. 1
 Introit ix, 15. 1
 Introitus i, 25. 4
 Introivit ii, 2. 1. v, 6. 4. vi, 9. 2. xv, 12
 Intromissa sunt in usum lingue Latine xix, 13. 2
 Intromissi sunt vii, 3. 2
 Intromissum exemplum i, 13. 2
 Intromitterentur xvi, 5. 3
 Introrumpentis (acc. plur.) xv, 4. 2
 Introrupit xv, 22. 2
 Introspererat ii, 12. 2
 Introspicere xviii, 4. 1
 Introspectat xvii, 2. 4
 Intuentes xiv, 1. 4
 Intuentibus in illud ii, 21. 4
 Intulisse vi, 10. 1. xviii, 4. 4
 Intulit xvii, 21. 14
 Intus ii, 30. 2. xvi, 3. 1
 Invadant in jura v, 19. 3
 Invaderet v, 9. 1
 Invalentis (gen.) xi, 1. 8
 Invalido xx, 1. 9
 Invalidus xx, 1. 3
 Invasit xix, 4 in collum vii, 11. 2
 Inuberes xx, 8. 1
 Inveneri xv, 9. 2. xvi, 4. 2
 Invenit i, 21. 2
 Invenero xvi, 8. 3
 Inveni xv, 1. 2. xv, 30. 2. xviii, 5. 4
 Inveniantur xix, 8. 1
 Inveniet vii, 11. 1
 Invenietis xi, 10. 1
 Invenimus i, 12. 3. i, 22. 7. ii, 3. 2. ii, 19. 1. ii, 24. 5. ix, 4. 7. xiii, 12. 3. xiii, 22. 7. xv, 3. 2. xvi, 6. 3. xvi, 9. 1. xix, 8. 6
 Invenio xx, 6
 Invenire ix, 14. 2. x, 8. x, 16. 1. xiii, 11. 4. xiii, 24. 12
 Inveniremus iii, 2. 5
 Inveniri Pr. 12. vii, 1. 1. xiii, 18. 1. xix, 13. 3. xx, 10. 2
 Invenisse ii, 10. 2. xv, 4. 1
 Invenissemus xviii, 5. 1
 Invenitur vi, 5. 1
 Inveniunt xiii, 5. 2
 Inveniuntur xvii, 9. 1
 Inventam xv, 23. 2
 Inventu Pr. 2 facilia xvii, 12
 Inventum (part.) iii, 10. 4 est i, 21. 3. xvii, 6. 1
 Inventus i, 16. 1. vii, 8. 2
 Invenusta xix, 9. 3
 Invenustam xii, 2. 1
 Invenuste xvii, 12
 Inveteravit i, 22. 1

- Invicem xvii, 5. 3
 Invictæ iv, 17. 1. x, 16. 7
 Invidēbat xv, 31
 Invidētia Pr. 11
 Invidēret xviii, 4. 3
 Invidet ix, 12. 1
 Invidetur ix, 12. 1
 Invidia iv, 16. 1. vi, 16. 4 copiosa x,
     3. 2 quanta maxima potest x, 3. 1
     flagraret vii, 3. 20 hac facta, re odiosa
     iv, 10. 2
 Invidiæ x, 3. 3. xiii, 24. 11. xiv, 3. 4
 Invidiam ii, 27. 1. vi, 16. 4 formidare
     x, 1. 13
 Invidiosa fama iv, 9. 5
 Invidiosus ix, 12. 1
 Inviolabilis x, 6
 Inviolatam vi, 8
 Inviolatæ habitum jusjurandum vii,
     18. 1
 Invisere xiii, 20. 2
 Invisitata iii, 9. 2. v, 14. 2
 Invisitatæ vi, 3
 Invisos vii, 18. 3
 Invita (plur.) ix, 9. 1
 Invitabat xix, 7. 1
 Invitabiles sermones
 Invitamentis ii, 15. 1
 Invitationem vini xv, 2. 2
 Invitatiunculas xv, 2. 1
 Invitatus xiii, 2. 2
 Invitavit ii, 2. 3
 Inviti (plur.) x, 12. 1
 Invitissimum iv, 20. 2
 Invito (abl.) xi, 18. 8
 Invitum xii, 6. 4. xiii, 12. 3
 Invitus xii, 6. 2
 Involucra sensuum ix, 15. 3
 Involucres pulli ii, 29. 2
 Involutum vii, 11. 1. 2
 Inusitata xi, 7. 1 verba xv, 13. 1
 Inusitate vi, 16. 1. xvii, 2. 7. xx, 6
 Inusitatus xi, 15. 1
 Inusitato ii, 26. 5
 Inusitatum xv, 4. 2
 Inutile Pr. 6
 Inutilia cognitu xi, 18. 4
 Inutiles non xv, 2. 1
 Inutilis ii, 29. 1. xvi, 8. 5
 Invulganda (plur.) iv, 9. 4
 Invulgasset xx, 5. 2
 Invulgata verba xi, 7. 1 nota (neut.)
     Pr. 7
 Invulgati (gen.) xviii, 2. 2
 Io insula iii, 11. 2
 Joca xii, 2. 5 intempestiviter dixerant
     iv, 20. 1
 Joci dicundi iv, 20. 1
 Joco xiii, 24. 3 cavillatus v, 5
 nutille s non xv, 2. 1
 Joculari xii, 13
 Locum xix, 14. 2
 Jocu xii, 4. 3. xviii, 5. 1 per jocum
     x, 3. 2
 Jocus i, 24. 2. xvi, 9. 2
 Ionice vi, 15. 3
 Ionium mare xix, 1. 1
 Jove vii, 1. 2
 Jovem v, 12. 2 a juvando appellavere v,
     12. 1 lapidem i, 21. 2
 Jovi iv, 6. 1. x, 15. 4. xii, 6. xii, 8. 1.
     xiv, 1. 4 optimo maximo iv, 18. 1
 Jovis i, 1. 1. v, 12. 1. vii, 1. 2. x, 15.
     3. xv, 21 Hammonis xiii, 4 optimi
     maximi xii, 8. 1 pater v, 12. 1
 Jous siet i, 12. 4
 Iphigenia xix, 10. 3
 Iphigeniam xix, 10. 3
 Ipsum hoc est xvii, 20. 3
 Ira i, 26. 3. 4 correptum i, 26. 3 perci-
     tus xv, 31
 Iracundiæ i, 26. 2
 Iracundum i, 26. 4
 Iræ (gen.) i, 26. 1
 Iram i, 26. 2
 Irarum i, 17. 1. ii, 26. 3
 Irascendo hæc super sentio i, 26. 1
 Irascetur i, 26. 1
 Irasci i, 26. 2. 3
 Irascimini vii, 3. 19
 Irascitur ii, 23. 7
 Irascuntur xix, 12. 4
 Irata xvii, 6. 1. 3
 Irati ix, 4. 4
 Ire i, 16. 3 in militiam ii, 7. 4 obviam
     vii, 3. 16
 Irenu xii, 13. 5
 Iremus ix, 4. 1
 Irent xvi, 19. 4
 Iret i, 8. 2. xii, 5. 1. xvi, 3. 1 quæsi-
     tum ii, 29. 2
 Iri ad contumeliam x, 14
 Irrepere astu ad movendos animos i, 6. 3
 Irreperent xiv, 1. 13
 Irretirent xi, 17
 Irridere ix, 13. 2
 Irrisit xviii, 4. 1
 Irritas xiii, 14. 3 efficiant, &c. i, 3. 12
 Irritationes edendi vii, 17. 2
 Irritator x, 19. xv, 9. 2 invidētia ho-
     minum Pr. 11
 Irritatis animis ii, 12. 1
 Irritato xviii, 3. 1 animo xix, 9. 4
 Irritatus xvi, 6. 2. xvii, 3. 1
 Irritus xi, 2. 1
 Irroboravit i, 22. 1
 Irrogavit vii, 19
 Irrogatam vii, 19
 Irrogavit multam vii, 19
 Irrumperet vi iv, 14

- Is (verb.) xvii, 8. 2
 Isagogarum i, 2. 3
 Isagogicum xiv, 7. 1
 Ischiaci iv, 13
 Ischiacis iv, 13
 Isigonus Nicmensis ix, 4. 1
 Ismara xlii, 20. 5
 Isocratem x, 18. 2
 Isocrates xvii, 13. 1
 Isocratios xviii, 8
 Isocratis x, 18. 2
 Isocratium est xviii, 8
 Isae ob viam accipiti captioni v, 10. 3
 Isent venum iv, 2. 3
 Isset usurpatum iii, 2. 4
 Istro x, 7
 Istrum x, 7
 Istrus x, 7
 Istuc faciant xi, 14
 It x, 15. 4 auditum ix, 16. 1
 Ita ingenio sumus omnes xx, 6 eum forent scripti ii, 3. 2 quod si est xx, 1. 9 verbum Pr. 5 propemodum res erat ii, 21. 4 nequaquam est xx, 1. 8 est ut dicis xvii, 8. 3 res erat xlii, 28. 2 non esse Plutarchum ut deceret i, 26. 2 uter i, 12. 4 uti xx, 5. 1 solet ii, 28. 2 itane i, 16. 1 uxor facit ii, 23. 4
 Italia i, 12. 2. ii, 6. 4. iii, 8. 1. xv, 18. 1. xvi, 11. 1 terra xvi, 19. 4 Transpadana xv, 18. 1 decessit x, 3. 8
 Italie iv, 4. x, 3. 8. xx, 10. 4
 Italiam i, 10. 1. ix, 4. 1. xvi, 19. 1. xvii, 21. 9 laceraret ii, 6. 4
 Italicenses xvi, 13. 1
 Italicensibus xvi, 13. 1
 Italicis municipiis x, 3. 1
 Italo ii, 16. 1
 Itare xv, 11
 Itarem vi, 6. 4
 Itaret ii, 24. 5
 Itavisse pedibus iii, 18. 1
 Ite xix, 8. 6. xix, 9. 6
 Iter iii, 10. 2. xvii, 11. 2 faceret vii, 11. 1 intendere iii, 7. 2
 Iterare v, 18. 3
 Iteratione xlii, 24. 10
 Itinere xii, 5. 1 omisso xii, 5. 1
 Itineri xix, 11. 2
 Itur ad hostem i, 11. 6
 Juba comanti iii, 9. 2
 Jube ii, 2. 4
 Jubeant xv, 8
 Jubeas iii, 7. 1. xix, 8. 4
 Jubeat ii, 7. 5. vii, 19. xlii, 15. 5
 Jubeatis v, 19. 2
 Jubebant xvi, 13. 2
 Jubebat i, 9. 2. xvi, 6. 1. xx, 1. 4
 Jubebatur xvii, 6. 1
 Jubentur ii, 24. 1
 Jubere ii, 2. 4. vii, 1. 2. x, 8. xlii, 12. 2
 Juberet vii, 1. 3. x, 1. 3
 Jubet i, 15. 3. ii, 19. 3. iii, 1. 3. vii, 20. 3. xvii, 2. 2. xvii, 6. 1. xvii, 8. 1. 2. xix, 10. 3. xx, 1. 8
 Jubetur xlii, 13. 10
 Jucunda (plur.) xlii, 2. 2 cognita i, 23. 1
 Jucundæ (gen.) i, 23. 1
 Jucunde ii, 29. 1. xx, 9
 Jucundiora Pr. 1
 Jucundiores xv, 2. 2
 Jucundioris xlii, 20. 1. 3
 Jucundis xvii, 2. 1
 Jucundissimi ii, 26. 4
 Jucundissimus xv, 7. 3
 Jucunditas xii, 2. 5
 Jucunditatem xlii, 20. 10
 Jucundius ix, 9. 2. xvii, 2. 2 ad aurem i, 7. 9
 Jucundo vii, 20. 2
 Jucundos xlii, 11. 2
 Jucundum xix, 14. 2 in modum xix, 9. 1
 Judex ii, 4. 1. 2. iv, 4. xii, 13. 1. xiv, 2. 1. xx, 1. 10 super capite amici i, 3. 1
 Judicabant i, 3. 2
 Judicandas xiv, 2. 1
 Judicandi vii, 3. 9
 Judicandis officiis i, 13. 1
 Judicandum xiv, 4. 2
 Judicans xii, 2. 1
 Judicare x, 1. 3. xi, 18. 8. xiv, 2. 4. 5
 Judicaret xiv, 2. 8
 Judicaretur vii, 3. 18. xiv, 2. 7. xvii, 14. 1
 Judicari xvi, 6. 4
 Judicari x, 24
 Judicat xiv, 2. 6
 Judicata sunt xii, 5. 7
 Judicati erant xx, 1. 12 essent xx, 1. 13
 Judicatis (abl.) xv, 13. 4. xx, 1. 12
 Judicato xiv, 1. 9
 Judicatu (subst.) xiv, 2. 8
 Judicatum xi, 18. 4 facit xx, 1. 12 est x, 18. 2 esse xv, 4. 1
 Judicatori xlii, 13. 1
 Judicatus xx, 1. 6 esset xx, 1. 13
 Judice x, 23. 1
 Judicem xiv, 2. 2. 6. xv, 28. 1. xx, 1. 3
 Judices iv, 4. vii, 3. 4. 8. 9. xii, 7. 2. xiv, 2. 1. xiv, 11. 6
 Judici xiv, 2. 5. xx, 1. 10
 Judicia vii, 15. xiv, 1. 9 privata xiv, 2. 1
 Judicialis officii xiv, 2. 7
 Judicibus xiv, 2. 1
 Judicii i, 15. 1. ii, 4. 1. iii, 3. 1. vi, 2.

1. x, 3. 6. xiii, 20. 4. xvii, 10. 2. elegantissime xiii, 28. 1 publici xv, 28. 1 prodigus xi, 5. 1
- Judiciu i, 5. 1
- Judicio vii, 3. 3. x, 23. 2. xiv, 3. 4. xv, 24. xvii, 10. 2 gravi atque firmo virum xi, 13. 1 levi fatilique fuit xii, 2. 1 meo quidem vi, 16. 1
- Judicis i, 3. 2. xiv, 2. 1. xz, 1. 3. 10
- Judicium i, 4. 1. ii, 4. 1. vii, 3. 21. xiii, 28. 2 animi xii, 5. 4 facere xii, 2. 2 ad faciendum ii, 23. 2 meum est in hac re de tanto viro i, 18. 4 deducta res in xiv, 2. 4 vocanda in vii, 3. 18
- Judicium i, 5. 2. ii, 4. 1. ix, 15. 3
- Juga ix, 9. 5
- Jugera vii, 3. 15. 16
- Jugerum xx, 1. 7
- Jugi concordia xii, 8. 2
- Jugis montium ix, 9. 6
- Jugo vii, 20. 1
- Jugum xvii, 21. 10
- Jugurtha i, 22. 7 Sallustii ix, 14. 7
- Jugurthæ i, 22. 7
- Jugurthina historia xvi, 10. 6
- Jugurthino bello xvi, 10. 6
- Ivi xiii, 12. 3
- Julia xiv, 2. 1 (curia) xiv, 7. 3 lex ii, 24. 5 lege iv, 4
- Julian ii, 15. 1
- Juliani ix, 15. 2. xv, 1. 1
- Juliano Antonio rhetore ix, 15. 1. xviii, 5. 1
- Julianum ix, 15. 1. xix, 9. 3 rhetorem ix, 1. 1 Celsinum Numidam xix, 10. 1
- Julianus i, 4. 1. 4. ix, 1. 2. ix, 15. 1. xv, 1. 1. 2. xviii, 5. 2. xviii, 6. 4 Antonius xix, 9. 1. xx, 9
- Julio xv, 29 Higino vi, 6. 1
- Julium Paulum xvi, 10. 4
- Julius, C. iv, 6. 1. D. xiii, 14. 2 Celsinus xix, 7. 1. xix, 10. 3 Higinus i, 14. i, 21. 1. v, 8. 1. vii, 1. 1 Modestus iii, 9. 1 Paulus i, 23. 4. v, 4. xix, 7. 1
- Jumento adherens adversario xx, 1. 3 imponitur xx, 1. 3 impositum xx, 1. 3
- Jumentorum iv, 1. 7
- Jumentum vii, 15. xx, 1. 8
- Juncta iv, 3. xvi, 5. 2
- Junctæ (plur.) vii, 10. xiv, 3. 4
- Juncti ii, 21. 3 societate i, 7. 1
- Junctim xii, 8. 1. xiv, 6. 2
- Junctiores vi, 13. 1
- Junctis ii, 23. 1 bubus ii, 21. 3
- Junctorum xix, 8. 2
- Junctos mixtosque jure conjugii ix, 10. 1
- Junctum vocabulum x, 5
- Junctura xvi, 18. 2
- Junctura xiii, 20. 3
- Juncturarum xvii, 9. 3
- Jungantur xvii, 7. 2
- Jungendo xx, 1. 8
- Junii xiv, 8
- Juniores x, 28
- Juniorum x, 28
- Junius xiv, 8
- Junonem xiii, 4
- Junoni iv, 8
- Junonis iv, 3. xiii, 22. 1
- Junxerit xiii, 24. 2
- Jupiter i, 9. 5. v, 12. 1. xiv, 6. 2
- Jura ii, 2. 3. v, 19. 2 contra omnia xx, 1. 3 divina atque humana xx, 1. 3 consuetudinis ii, 6. 5
- Jurabat iv, 20. 1
- Jurandum x, 15. 1
- Jurantes Castorem xi, 6
- Jurare i, 21. 2. iv, 3. x, 15. 1 verbis conceptis ii, 24. 1
- Juraretur v, 19. 1
- Jurasset xvii, 21. 13
- Jurati erant vii, 18. 2
- Juraverint Herculem xi, 6. 1
- Juraverunt xi, 6. 1
- Juravi xiv, 2. 8
- Juravit vii, 19
- Jure Pr. 6. i, 3. 7. i, 12. 1. i, 23. 3. i, 25. 3. iii, 2. 1. v, 19. 2. xiii, 12. 4. xiv, 7. 2. xv, 27. 2. xvi, 13. 1. 2. xvii, 2. 3. xvii, 9. 3. xviii, 7. 2. xix, 3. xx, 1. 12 de civili vii, 15 ex jure xx, 10. 4 in xx, 10. 4 Augurio vi, 6. 4 et ordine xi, 18. 3 pari eodemque iii, 16. 6 gentium vii, 3. 17 legum vii, 3. 17 belli xvi, 11. 2 capta vii, 4 datum xx, 1. 3 metuenda xix, 1. 6 quo i, 12. 5 esse incipiat i, 12. 1 ex jure manum consertum xx, 10. 1. 2. 3. 4
- Jureconsulti iv, 2. 1. xi, 18. 5. xx, 1. 1
- Jureconsulti xx, 10. 3
- Jureconsultus vi, 13
- Jurejurando satisfacto vii, 18. 2
- Jurgiorum iv, 10. 1
- Jurgiosa facundia xix, 9. 3 uxor i, 17. 1
- Juri dicundo xiii, 12. 4
- Juris i, 7. 1. i, 13. 3. i, 23. 2. v, 19. 3. xiii, 12. 4. xvi, 10. 2 actiones declinantibus xx, 1. 9 disciplina xx, 1. 1 interstitutionem et cessationem inter eos xx, 1. 12 sui sunt v, 19. 1 perito xx, 10. 2 divini et humani petitus xi, 18. 1 civilis iv, 1. 8 auctor vii, 4
- Jurisconsultus vi, 5. 1
- Jurisdictione x, 15. 4
- Jurisdictionibus xx, 10. 4
- Jurisjurandi vii, 18. 1 religionem iv, 3

- Jurisperitorum iv, 2. 5. xiv, 2. 1
 Jurisperitus vii, 4
 Jurites Quirini xiii, 22. 1
 Jus i, 2. 3. 8. iii, 16. 6. 9. iv, 10. xiv, 7. 2. xvi, 13. 1. xvii, 21. 8 Aboriginum xvi, 10. 3 civicae coronae v, 6. 3 civile xvi, 5. 2. xvi, 10. 2 eximium x, 8. 5 Fannorum xvi, 10. 3 Pontificium xvi, 6. 3 Sponsaliorum iv, 4 testamenti i, 12. 3 vetus tenui xiii, 12. 3 erat xx, 1. 12 et fieri ii, 7. 2 si foret provocandi xix, 8. 4 caset xv, 20. 2 dicebat vii, 1. 3 dixit vii, 1. 3. sententiae habebant iii, 18. 2 testimonii dicendi vi, 7 tribuit xx, 1. 3 in coenam insumere potestasque esset ii, 24. 4 non est x, 15. 1 non sit xv, 27. 2 non habere xiii, 12. 2 non habet licentiae sed imprudentiae xx, 1. 6 non respondeo xx, 10. 1 in jus ad praetorem deferrent xx, 10. 4 ducito xx, 1. 12 vocat xx, 1. 8 vocabit xx, 1. 8 vocato xx, 1. 8. 9 vocatus xx, 1. 3 deportatur xx, 1. 3 rapi xx, 1. 8
 Jusjurandum i, 21. 2. vii, 18. 1. xi, 6. 2. xvi, 4. 1. xvi, 7. 4. xx, 1. 3 adigit vii, 18. 1 adigebat de uxore iv, 20. 1 sancte habitum vii, 16. 1
 Jussa (sing.) xii, 13. 2 (plur.) x, 20. 1
 Jussarum vii, 3. 17
 Jusserat i, 13. 4. iii, 1. 1. vii, 1. 3. xvi, 4. 1
 Jusscrit ii, 7. 2
 Jusserunt x, 3. 8. xii, 7. 2. xiii, 12. 3. xx, 1. 9
 Jussi xiii, 12. 3. xiv, 2. 3
 Jussimus iii, 18. 3
 Jussis ii, 7. 1
 Jussisse xvi, 19. 4
 Jussissent xii, 3
 Jussisset vii, 19. xv, 17
 Jussit i, 13. 4. i, 26. 2. ii, 2. 4. ii, 13. iii, 14. 4. iv, 10. ix, 2. 1. xv, 22. 2. xvi, 4. 1. xviii, 3. 2. xix, 8. 6. xx, 4. proferri i, 2. 3
 Jusso (subst.) xi, 18. 1
 Jussu ix, 4. 7. x, 2. xvii, 21. 10
 Jussu x, 20. 1. xii, 13. 4 proficisci ii, 7. 4
 Jussus est i, 13. 4 erat i, 13. 4 casem xii, 13. 1
 Justa detestatione i, 15. 1 objurgatione i, 2. 3
 Justae (gen.) xix, 6 voluntates i, 2. 5
 Juste xi, 8
 Justi dies xv, 13. 4. xx, 1. 12
 Justitia vi, 1. 1. xiv, 4 praestantem virum xviii, 2. 2
 Justitiae i, 3. 12. xiv, 4. 1. 2
 Justissime iii, 10. 3
 Justitium xx, 1. 12
 Justus xiii, 15. 3
 Justo dies xx, 1. 12
 Justum i, 24. 1. xiii, 12. 1. xiv, 7. 3 est vii, 3. 16
 Juvabat xviii, 13. 2
 Juvandi v, 12. 2. xvii, 5. 4
 Juvandum ix, 4. 6
 Juvant xii, 2. 6
 Juvantibus Diis Pr. 12
 Juvare xvi, 10. 5
 Juvaret v, 12. 2
 Juvare ii, 17. 1
 Juvat vii, 17. 4
 Juvens i, 2. 3. ii, 21. 2. xix, 1. 2 optimi (voc.) xviii, 5. 3
 Juvensibus xiii, 24. 9. xix, 9. 1. xx, 5. 1
 Javenis ii, 16. 1. ix, 15. 2. xix, 11. 1
 Juvēte x, 28
 Juvēte x, 20. 1. xv, 11
 Juvēte xviii, 13. 1
 Juvēte xi, 18. 6
 Juvētem vii, 12. 2
 Juvētem xvi, 10. 5
 Juvētem vi, 10. ix, 2. 3. xv, 2. 1. xv, 9. 1
 Juverunt xiv, 2. 1
 Juvisset magis aetate xiii, 5. 2

K.

- Kal. ix. Octobr. xv, 7. 2
 Kalend. Jan. iii, 2. 4
 Kalendae xii, 13. 1. 3
 Kalendarum iii, 2. 2. xii, 13. 10
 Kalendas iii, 2. 2. v, 17. 1. xii, 13. 1
 Januarias iii, 2. 4
 Kalendis Januariis iii, 2. 4

L.

- Labascere xv, 2. 3
 Labat mihi memoria si non xix, 13. 2
 Labe i, 12. 1. ii, 1. 2
 Labearum ductu xviii, 4. 3
 Labefacere xv, 2. 2
 Labefaceret xvii, 15. 1
 Labentem xix, 10. 4
 Labentibus xiv, 1. 11
 Labeo i, 12. 1. iv, 2. 4. vii, 15. xiii, 12. 1 Antistius i, 12. 1. xiii, 10. 1
 Q. xx, 1. 4
 Labeonem iv, 2. 1. xiii, 12. 4 Antistium xiii, 12. 1
 Labeonis i, 12. 5. iv, 2. 5
 Laberetur xvii, 11. 2

R

- Laberiani versus x, 17. 2
 Laberii iii, 18. 8. viii, 15. x, 17. 1. xvii, 14. 1
 Laberio xvii, 14. 1. xix, 13. 2
 Laberium iii, 12. x, 17. 2
 Laberius i, 7. 6. iii, 12. vii, 9. 1. 4. ix, 12. 4. xvi, 7. 1. xx, 6 poëta viii, 15
 Labes et quasi lacuna famæ i, 8. 10 animorum (plur.) i, 2. 2
 Labias x, 4. xix, 11. 2 primores x, 4
 Labor v, 12. 4. xvi, 1. xix, 9. 2
 Laborans vi, 2. 6
 Laborant xii, 1. 2
 Laborante v, 21. 1
 Laborare xiii, 20. 4
 Laborat ix, 12. xvii, 10. 5
 Labore i, 22. 6. xiii, 8. 2 ac vigilia defessam xii, 1. 1
 Laborem i, 22. 6. 7. ii, 29. 4. xvi, 1 in discendo xx, 5. 1
 Labores Pr. 10 voluntarios ii, 1. 1 (verb.) nolo hoc jam iv, 1. 3
 Labori i, 22. 6. xx, 6 est ix, 12. 1
 Laboribus xv, 7. 1. xvii, 2. 8
 Laboriosi xii, 1. 1
 Laboriosum ix, 12. 4
 Laboriosus ix, 12. 1
 Laboro ne ea res sit vera an falsa vii, 20. 2
 Laborum xiii, 20. 5
 Labra xix, 11. 2 conserens labris xx, 9
 Labris x, 4 abeunt verba xix, 9. 5
 Lac xix, 8. 5
 Lacedæmonii (plur.) xvii, 9. 2. xvii, 21. 8. xviii, 2. 1
 Lacedæmoniis i, 11. 9. ii, 15. 1. xvii, 21. 8. xviii, 2. 1
 Lacedæmonios i, 11. 1. xi, 18. 1. 6. xvii, 21. 8. xviii, 2. 1
 Lacedæmonium i, 3. 1
 Lacedæmonius i, 8. 1. iii, 7. 4 populus xviii, 2. 1
 Laceraret ii, 6. 4
 Lacerasse ii, 6. 1
 Lacerati sunt xiv, 6. 2
 Laceratus est xx, 1. 15
 Laceret xix, 7. 2
 Lacerna xiii, 21. 3
 Lacernis xiii, 21. 1
 Lacerum iv, 2. 5
 Laccasat xix, 4
 Laccassentia florentem vino animum vi, 18. 1
 Laccassere xix, 9. 3
 Laccasitus vi, 11. xix, 12. 1
 Laconi xii, 2. 4
 Laconica xvii, 9. 1 tibicina i, 11. 6
 Laconicam terram xvi, 19. 4
 Lacrymantes i, 23. 3
 Lacrymarum x, 8. 7
 Lacrymas ii, 8. 1
 Lacrymose x, 8. 2
 Lacte xii, 1. 1. 2
 Lactens est xii, 1. 5
 Lactis xii, 1. 2. 3
 Lacu Averno xi, 15. 1
 Lacuna famæ quasi i, 8. 10
 Lacus ii, 20. 2
 Lædendi xx, 1. 9
 Lædi habitum vitæ beatæ i, 2. 2 aut altius aut latius xx, 1. 6
 Læli i, 22. 4
 Lælii, C. xvi, 4. 2 Felicis xv, 27. 1. 2
 Lælium, C. xvi, 4. 2. xvii, 5. 1
 Lælius xvii, 5. 1
 Læsa xvii, 14. 3
 Læse (plur.) ii, 30. 2
 Læserat iii, 3. 7
 Læsi vi, 14. 4
 Læstrygonas xv, 21
 Læsum iv, 2. 5
 Læta (sing.) xv, 1. 2. xvi, 10. 1
 Lætabatur ii, 27. 1
 Lætabundus xi, 15. 5
 Læte indolis xix, 9. 1
 Lætam arborem xii, 1. 4
 Lætari ii, 27. 2
 Lætiores xii, 5. 4
 Lætiores xv, 2. 1 segetes ix, 4. 4
 Lætissimas xix, 12. 4
 Lætissime iii, 15. 1
 Lætitia ii, 27. 2. vii, 8. 4. 5
 Lætitiā ix, 14. 4
 Lætos v, 14. 4
 Lætum xv, 7. 3
 Lætus ii, 27. 2. xix, 12. 4
 Læva v, 8. 1 numina v, 12. 4
 Lævigare cibis alvum iv, 11. 2
 Lævii ii, 24. 4
 Lævius, M. xiii, 14. 2
 Lævius ii, 24. 4. xii, 10. 2
 Læde i, 8. 1
 Lædem i, 8. 2
 Læis i, 8. 1. 2
 Læbendo xvii, 10. 1
 Læbit xvii, 10. 4. 6
 Læmenta x, 18. 1
 Læmentantem xii, 5. 8
 Læmentis vii, 5
 Læmina auri i, 8. 11
 Læminæ x, 3. 5
 Læmpadionis xviii, 6. 4
 Læna xi, 9. 1
 Lænam xi, 1. 4
 Lænce xvi, 10. 3
 Læncea x, 25. 1
 Lænceam xv, 20. 2
 Læncem liciumque concepta furta per xi, 18. 3
 Længuebit animus tædio aut senio Pr. 5

- Languens xvi, 6. 1
 Langueret xix, 12. 2
 Laniabat ix, 11. 3
 Laniati ii, 6. 1
 Laniatu xx, 1. 6
 Lanigeras xvi, 6. 1
 Lapidē iv, 14. ix, 1. 2
 Lapidem i, 21. 2. ix, 1. 1 cylindrum
 vi, 2. 4
 Lapidibus iv, 14
 Lapithas Pelethronii xviii, 5. 3
 Lapsantibus et humidis verbis disfluunt,
 (garruli) i, 15. 1
 Laqueis syllogismorum et dialecticarum
 captionum i, 2. 2
 Laqueo xv, 10
 Laqueos juris xiii, 10. 1
 Larentia vi, 7
 Larentis Accus vi, 7
 Largam xi, 15. 5
 Largiore sumtu viii, 11
 Largiorem xv, 2. 2
 Largiores xv, 2. 1
 Largita (sing.) ii, 24. 3
 Largius ii, 6. 3 fluere i, 22. 5 pronun-
 ciabat iv, 17. 5
 Largius Licinius xvii, 1. 1
 Largos imbres xiii, 9. 1
 Largum bibendi iii, 12
 Lasciva ix, 9. 2
 Lascivam orationis xii, 2. 4
 Lasciviam satietatis vii, 16. 2
 Lascivientium convivorum i, 11. 4
 Lasciviaset iv, 20. 1
 Lascitudinem ii, 26. 4
 Lascus xii, 4. 3
 Lata (sing.) xvi, 10. 3 est lex ii, 24. 2
 sit rogatio v, 18. 3
 Latas (part.) ii, 12. 1
 Lato xix, 12. 3
 Latobra xii, 11. 1. xvii, 9. 4
 Latobras v, 14. 4
 Latobram xvii, 9. 1
 Latobrosam v, 14. 5
 Latens ix, 16. 2 res iv, 8. 3
 Latent vii, 17. 4
 Latenter intelligas ii, 18. 3
 Latere (abl.) i, 20. 2. v, 2. xv, 1. 2 ex
 altero conversum responsum v, 11. 2
 (verb.) xii, 11. 2
 Lateret x, 1. 3. xiii, 28. 3
 Latet ii, 4. 3
 Latina (sing.) i, 24. 1. xvi, 8. 2 lingua
 vii, 14. 2. xviii, 12. 2. xviii, 14 oratio
 ii, 26. 2 oratione xviii, 13. 1 effinge-
 re viii, 8 voce xix, 13. 3 (plur.) ii,
 23. 1. xvi, 7. 1
 Latinae ii, 22. 1. xiii, 24. 6 linguae vii,
 15. 2. xix, 8. 1. 3. xix, 13. 2
 Latinam xvii, 20. 1 linguam xvii, 17.
 xviii, 11. xviii, 14. xx, 5. 1 in colo-
 niam deductum verbum xix, 13. 2
 Latinarum xiii, 24. 2
 Latinas i, 18. 1
 Latine i, 7. 8. i, 18. 1. 4. i, 22. 1. 4.
 ii, 22. 2. 4. iv, 2. 4. ix, 1. 3. xiii, 22.
 3. xvi, 7. 4. xviii, 9. 4. xix, 8. 4 lo-
 qui iv, 1. 3. xvii, 17
 Latini (plur.) i, 26. 4. xvii, 2. 2 veteres
 v, 12. 1
 Latinis i, 20. 1. ii, 26. 1 verbis xvii,
 20. 3
 Latino (abl.) i, 20. 3. xvi, 12. 3. xix,
 13. 3
 Latinorum i, 7. 8
 Latinos ix, 13. 4. xv, 11
 Latinum xv, 20. 2. xvii, 2. 1. xix, 9.
 4 totum nomen i, 2. 2. xix, 9. 4 ver-
 bum xix, 13. 3 casset xiii, 20. 3
 Latio iv, 8. vii, 12. 1. xi, 8. 1
 Latione xiv, 2. 2
 Latior xiii, 29. 2
 Latioribus ii, 22. 4
 Latitudine i, 20. 3
 Latitudines i, 20. 1
 Latius xvii, 15. 2. xix, 5 laedi xx, 1. 6
 paulo iv, 17. 3
 Latium iv, 4
 Lato xiii, 22. 2
 Latona ix, 9. 5
 Latrantibus ix, 4. 5 monstis ii, 6. 1
 Latrarent eum vii, 1. 2
 Latuerint ii, 19. 1
 Latuerit ix, 16. 1
 Latuit xvii, 2. 8
 Latum i, 20. 1
 Latus (subst.) i, 20. 2 haurit apertum
 ii, 6. 2
 Lavabantur x, 3. 1
 Lavacris i, 2. 1
 Lavandi tempus xviii, 13. 1
 Lavandria xvi, 7. 2
 Lavandum xvi, 7. 2
 Lavari x, 3. 1
 Laudabat xiii, 20. 1
 Laudabatur xi, 2. 1
 Laudabilia iv, 9. 5
 Laudabiliter vii, 3. 9
 Laudandam i, 15. 3
 Laudandi v, 1. 2
 Laudante xx, 1. 15
 Laudantibus xviii, 5. 2
 Laudantis xvii, 20. 1
 Laudare ii, 6. 7. xix, 3 virtutibus ap-
 pellandis ii, 6. 6
 Laudaret xii, 2. 3
 Laudari ii, 6. 5. 7 frigide et exigue
 xix, 3

- Laudasse xii, 2. 3
 Laudat iii, 15. 3. iii, 16. 3 infecunde
 et jejune xix, 3
 Laudationes funebres xiii, 19. 5
 Laudatoria iv, 9. 5
 Laudatur iii, 7. 4
 Landaverint ix, 4. 4
 Landavit xiii, 19. 1. xv, 2. 2. xvii, 12
 Laude vii, 3. 11. xvii, 10. 2 floruerunt
 xv, 23 dignus xvii, 20. 3 nulla dig-
 nabatur xi, 2. 1 indignus ii, 6. 2 va-
 cat ii, 6. 5
 Laudem ista dicuntur in iv, 9. 5
 Laudes iii, 8. 1. xv, 2. 1. xvii, 12 egit
 iii, 7. 2
 Laudet xix, 3
 Laudi xi, 2. 1
 Laudibus iii, 9. 2. vi, 8. vi, 16. 5. xiii,
 19. 4. xvii, 12 ferebant versus sum-
 mis assiduisque ix, 10. 1
 Laude ii, 6. 7. ii, 27. 2. xvii, 2. 1
 aestimandis xiv, 8. 4
 Laudo i, 18. 2. xiii, 19. 2
 Lavi ii, 25. 2
 Lavina littora x, 16. 2
 Lavinia ii, 16. 1. 2
 Lavinii Publii xx, 11
 Lavinio oppido x, 16. 2
 Lavinius xx, 11
 Lavisce x, 3. 1
 Lavo ii, 25. 2
 Labor ii, 25. 2
 Laurens ix, 12. 6
 Laurente x, 2
 Laurentina x, 2
 Lauro v, 6. 6
 Lauri v, 6. 1
 Laurus iv, 17. 3
 Laus i, 18. 2 immodesta iv, 9. 4
 Laus Catonis (liber) xiii, 19. 1
 Lautam xv, 8
 Lautas x, 3. 1
 Lautum i, 14. xiii, 11. 3
 Laxamentum v, 1. 2
 Laxandi animi gratia xiv, 5
 Laxantes xviii, 2. 1
 Laxari animus Pr. 1
 Laxasset xv, 16
 Laxato remissioneque justitiae examine i, 3.
 12
 Laxiorem vocis sonum xiii, 20. 5
 Laxioribus xvi, 1. 1
 Lernas xiii, 7. 1
 Lebediam xii, 5. 1
 Lecta sit ad sacerdotium i, 12. 1 (plur.)
 i, 2. 3 ubi sunt iii, 1. 3. xvii, 20. 2
 casent iii, 1. 1
 Lecti erant in Senatum iii, 18. 2
 Lectica x, 3. 2
 Lecticam x, 3. 2
 Lectio accesserat ad eum locum x, 23. 2
 Lectione i, 6. 4. i, 7. 2. xii, 2. 5
 Lectionem xvii, 2. 9
 Lectiones i, 26. 1
 Lectionibus Pr. 3. ii, 23. 1. iii, 16. 5.
 xi, 7. 4. xiv, 6. 1
 Lectionis Pr. 4. xviii, 4. 1
 Lectionum Pr. 4. ii, 16. 3. xi, 4
 Lectis (part.) xiv, 3. 2 verbis xix, 8. 4
 Lectitabant veterum sententias i, 4. 4
 Lectitabat i, 7. 7
 Lectitabit ix, 4. 2
 Lectitamus ii, 23. 1
 Lectitandi xix, 8. 6
 Lectitando Pr. 10
 Lectitantes multa Pr. 5
 Lectitantibus xx, 1. 15
 Lectitaremus v, 15. 2
 Lectitarentur xi, 13. 2
 Lectitaret xx, 4
 Lectitarunt iii, 3. 1
 Lectito ix, 6
 Lecto vii, 1. 1. xvi, 9. 1 id sibi futurum
 pro x, 27
 Lector xii, 3 non infrequens iii, 3. 2
 Lectorem xviii, 4. 1
 Lectorum xii, 16
 Lectum (part.) xiii, 11. 2
 Lectus ix, 6. xiii, 11. 2 esset princeps
 xiv, 7. 4 in iudices xiv, 2. 1
 Legam xiii, 30. 2. xiv, 6. 2
 Legantur virgines i, 12. 3
 Legas i, 24. 2. xiii, 30. 1
 Legat ii, 30. 3. vii, 16. 1
 Legati vii, 3. 2. vii, 14. 1 sant xvii, 21.
 14
 Legationes xi, 10. 2
 Legationibus vii, 3. 1
 Legatis i, 14. xi, 9
 Legato x, 3. 2
 Legatos i, 14. iii, 8. 1. vii, 3. 2. xi, 2.
 xv, 31
 Legatus fuerat Scipioni Asiatico iv,
 18. 2
 Legaverant vii, 14. 3
 Legaverint xv, 31
 Legavit iv, 1. 2. vii, 18. 1
 Logo (abl.) i, 12. 4. iii, 16. 10. vi, 7.
 xvi, 10. 2. xvii, 7. 1. xx, 1. 8. xx,
 10. 1 de Agraria xiii, 24. 2 Ateria xi,
 1. 1 Julia xiv, 2. 1 naturae ix, 10. 1
 (imp.) xix, 1. 4
 Legebamus tñ, 3. 1. x, 3. 1. xvii, 2. 1.
 xvii, 9. 4
 Legebantur xvi, 10. 5
 Legebat xv, 22. 1. xvi, 6. 1. xviii, 5. 1
 Legebatur i, 6. 1. ii, 23. 1. xi, 12. 1.
 xiii, 27. 1. xvi, 10. 1

- Legem i, 9. 5. i, 12. 3. iv, 10. 1. xi, 10. 1. xv, 27. 2. xvi, 2. xvii, 6. 1. xx, 1. 3. 4 fabulæ spectandæ Pr. 11 de pecunia exigenda xviii, 4. 2 promulgavit xviii, 4. 2
 Legendam filiam i, 12. 3
 Legendis Pr. 5
 Legendo xii, 3. xvii, 9. 1 xviii, 9. 1
 Legendos vi, 17
 Legendum i, 4. 2. vi, 17. xviii, 6. 1. xviii, 9. 2
 Legendus vii, 2. 3
 Legentem xviii, 5. 1
 Legentibus i, 7. 3. xiv, 4. 2
 Legentium xii, 6. xvii, 7. 1. xix, 14. 1
 Legerat xi, 7. 3. xvii, 5. 3
 Legere Pr. 5. i, 9. 5. i, 15. 7. ii, 23. 2. vii, 3. 21. xiii, 11. 2. xiii, 30. 2 ad populum xviii, 5. 1
 Legerem iii, 3. 4
 Legeremus iii, 3. 4. xiii, 19. 5. xv, 7. 2. xvi, 3. 2
 Legerentur ix, 9. 2. xiii, 28. 1
 Legeret i, 31. 1. vii, 11. 2. ix, 13. 1
 Legeretur xvii, 5. 2
 Legerim x, 19. xviii, 2. 4
 Legerimus ii, 2. 3
 Legerint Pr. 9
 Legerit xviii, 6. 2
 Legero xiii, 30. 2
 Leges xiv, 1. 11. xv, 27. 2. xvii, 21. 3. xx, 1. 3. 7 Decemvires xx, 1. 7 Sempronius x, 3. 5 sumtuaris xx, 1. 7 non licuit per xii, 7. 2
 Legot xiii, 22. 5
 Legetis xiii, 19. 5
 Legi (dat.) vii, 7. 1 (verb.) i, 22. 2. iii, 1. 1. xvi, 5. 2. xix, 7. 1. xx, 1. 14. xx, 8. 2 facilem xvii, 9. 3
 Legibus iv, 9. 2. vii, 3. 18. vii, 18. 1. xvi, 12. 1. xvii, 21. 6. xx, 1. 1. 3 sumtuaris ii, 24. 1 promulgatis x, 3. 1 ænio oblitteratis ii, 24. 4
 Legimus xiii, 12. 1. xiii, 18. 1. xv, 3. 1. xvi, 1. xvi, 8. 1. xvii, 2. 1. xvii, 15. xix, 5. xix, 10. 3. xix, 14. 1
 Legione xvi, 4. 4
 Legiones xvi, 4. 4
 Legionibus xv, 9. 1
 Legis (gen.) xvi, 2. xvi, 10. 3. xvii, 7. 1. xx, 1. 10. 12 Horatius vi, 7 Julius ii, 15. 1 actio v, 19. 1 severitas xx, 1. 10 subscriptor xix, 8. 5 (verb.) xvii, 13. 1
 Legisæ Pr. 5. ii, 26. 2. ix, 4. 6. xii, 14. 1. xvii, 3. 1. xvii, 9. 4. xviii, 5. 2
 Legissem xvii, 15. 1. xix, 6
 Legissemus i, 21. 2. ii, 12. 1. xii, 13. 2. xiii, 12. 3
 Legisses xv, 1. 2
 Legisset xiii, 12. 1
 Legisti xiii, 30. 3
 Legistis xi, 7. 4
 in Legistorico xx, 11
 Legit vii, 2. 3. xviii, 5. 2
 Legitima verba xi, 1. 3
 Legitimis xiv, 2. 1
 Legimus xii, 10. 1
 Lego iii, 12. ix, 6. xiii, 21. 3
 Legum i, 7. 1. xiii, 12. 1. xvi, 10. 3. xx, 1. 1. 7 decemviralium xx, 1. 1 sanctionibus ii, 24. 1 scriptores xx, 1. 8
 Legumento iv, 11. 2
 Legumentum iv, 11. 3
 Legunt i, 21. 1. iv, 15. 1. xviii, 5. 1
 Lembi x, 25. 3
 Lembum x, 29. 2
 Lemmatis ix, 16
 Lenæo liberto xvii, 16
 Lenia xx, 1. 1
 Lenibus modulis incinat iv, 13
 Leniebat x, 3. 5
 Lenior xv, 3. 1
 Lenioris sonitus litera i, 25. 2
 Lenitate nimis remissa xi, 18. 2
 Lenitatem vocis xv, 3. 3
 Leniter i, 26. 3. vii, 3. 9
 Lenius xvi, 6. 3
 Lenone ii, 18. 1
 Lenoni ix, 12. 3
 Lente i, 26. 3
 Lentem iv, 1. 3
 Lentis xvii, 8. 1
 Lentulo, Cn. xviii, 4. 2. 3
 Lentulum v, 13. 2
 Lentulus, Cn. xviii, 4. 2
 Lentus xvi, 9. 1
 Lenunculi x, 26. 3
 Leo v, 14. 2. 3
 Leone v, 14. 6
 Leonem ii, 26. 4. v, 14. 3. 4. 7
 Leones iii, 3. 5. xiii, 7. 1
 Leonida iii, 7. 1
 Leonidas iii, 7. 4
 Leonis v, 14. 1. 5
 Leonum v, 14. 2
 Lepida vi, 8. vi, 13. 1. xvi, 18. 1. xvii, 12. xviii, 1. 5 inscripta Pr. 4 solertia xx, 1. 9
 Lepidæ i, 25. 1. xvii, 14. 1
 Lepide ii, 5. ii, 23. 1. ii, 29. 1. v, 7 composita verba i, 17
 Lepidi et festivi mendacii consilium i, 24. 2
 Lepidior i, 9. 5
 Lepidiora i, 8. 3
 Lepidiores xvii, 14. 1

- Lepidis x, 19
 Lepidissima viii, 14
 Lepidissimæ vi, 9. 1
 Lepidissimi xix, 4 (versiculi) xix, 11. 1
 Lepidissimis xix, 9. 2
 Lepidissimus xiii, 11. 1
 Lepidius x, 9. 2
 Lepidum x, 4
 Lepidus Æmilius xii, 8. 2
 Leporaria ii, 20. 1
 Leporario ii, 20. 1
 Lepore i, 18. 2
 Leporem i, 18. 3
 Lepores ii, 20. 1. xvi, 15
 Leporibus xvi, 15
 Leporis ii, 25. 2
 Lepus ii, 25. 2
 Lesbia vi, 16. 1
 Lesbios xvi, 19. 4
 Lesbium vinum xiii, 6. 3
 Lesbius xvi, 19. 1
 Lesbo, insula xiii, 5. 1. 3
 Letalis iii, 16. 10
 Letum (mortem) vi, 16. 4
 Levamentis xii, 4. 1
 Levandi xiv, 3. 2 animi gratia xiv, 5
 Levare peccatum x, 19
 Levatoria xvii, 8. 3
 Levatus medela v, 14. 6
 Leucas i, 18. 4
 Leuctra xvii, 21. 8
 Leve xvii, 9. 5 damnum i, 3. 10 verbum ii, 6. 1
 Levennam xvi, 7. 3
 Leves i, 6. 2. vii, 11. 1 locutores i, 15. 1
 Levit honorem vi, 14. 1
 Levi ii, 29. 5. vii, 9. 1. xvi, 7. 3
 Levia gaudia ix, 9. 7 et inania pro gravibus et veris componere xviii, 4. 4
 Leviano carmine xix, 7. 1
 Levianorum verborum xix, 7. 3
 Levibus argumentis iii, 11. 1
 Leviculam xiii, 30. 4
 Levii Alcestin xix, 7. 1
 Leviora i, 18. 2. xvii, 8. 3 flagitiis vitia i, 17. 2
 Levipes i, 18. 2
 Levis x, 16. 2. xv, 18. 2. xviii, 11 jactura i, 3. 11 non existimator xx, 1. 3
 Levissimis xiv, 1. 9
 Levissimum xix, 9
 Levitate xvii, 8. 3
 Levitatem vii, 11. 1. vii, 17. 1
 Leviter xvii, 21. 1
 Levis xviii, 9. 4
 Levis (nomen) xix, 9. 3
 Lex ii, 12. 1. vii, 3. 15. ix, 16. 2. x, 20. 1. xvi, 2. xvii, 8. 1. 2. xx, 1. 7 ita fuit ut i, 3. 2 Fannia ii, 24. 2 Julia ii, 25. 5 Licinia ii, 24. 3. 4 et Fannia xx, 1. 7 Porcia x, 3. 5 lata vi, 7 talionis xx, 1. 5 vendandi vii, 4
 Libamenta ingenuarum artium Pr. 6
 Libamentum xvi, 8. 5
 Libaretur xii, 8. 1
 Libebit Pr. 9
 Libens xiv, 6. 2. xvii, 12. xix, 7. 2
 Libenter xii, 4. 3. xvi, 1
 Libentes xv, 22. 1
 Libenti ingenio ad xix, 9. 1
 Libentis xv, 2. 3
 Libentissime xv, 8
 Liber i, 7. 2. xvi, 10. 1. xvii, 1. 1. xvii, 3. 2. xix, 8. 4. xx, 11 homo x, 15. 2
 Libera xiii, 24. 6. xvi, 13. 3
 Liberale factum vii, 19
 Liberalem xvii, 5. 4
 Liberales xvii, 5. 1. 2. 3. 4
 Liberali vii, 8. 1 a Musa nunquam abfuit ix, 3. 1
 Liberalibus xv, 17
 Liberalior sermo Pr. 8
 Liberalis xvii, 5. 2
 Liberalitas xvii, 5. 1. 2
 Liberalitatem xvii, 5. 1
 Liberalitati xvii, 5. 3
 Liberaliter vii, 3. xvii, 5. 2. 4 institutis hominibus xviii, 10. 3
 Liberalium disciplinarum vi, 17
 Liberam linguam i, 15. 1
 Liberasset x, 17. 1 obsidione v, 6. 2
 Liberatos religione vii, 18. 2
 Liberatum xvii, 15. 2 case xix, 8. 2
 Libere ii, 23. 4. vii, 3. 8
 Liberet xiv, 6. 1
 Liberi (subst.) iv, 3. vii, 1. 1. xviii, 6 hominis (adj.) xx, 1. 4
 Liberi (Baocchi) xiii, 11. 4
 Liberis (subst.) iv, 19. v, 19. 1. xv, 19 (adj.) ii, 18. 2 hominibus xviii, 10. 3
 Liberius xix, 11. 2
 Liberorum ii, 7. 1. iii, 16. 9. v, 19. 1. ix, 3
 Liberos (subst.) i, 12. 2. ii, 23. 9. vii, 1. 1. xv, 11 (adj.) xiii, 24. 6 homines xx, 4
 Liberta'st vii, 17. 4
 Libertas xiii, 12. 1
 Libertate i, 2. 8. ii, 18. 2 data xv, 2. 2
 Libertatem vi, 16. 3
 Libertati ix, 2. 3
 Libertatis vii, 3. 7. x, 3. 5 recipienda gratia ix, 2. 3

- Libertini v, 19. 3.
 Libertino vi, 9. 2
 Libertinos v, 19. 3
 Liberto xv, 6. xvii, 16
 Libertus iv, 10. 2. vii, 3. 1. 3. x, 1. 3. xiii, 9. 1
 Liberum et impronissum verbum i, 7. 3 (gen. plur.) iv, 3. xvii, 21. 13
 Libet i, 11. 2. ii, 28. 3. x, 12. 4 non xx, 1. 6 dicere xviii, 13. 2
 Libidine vini ebriosus xv, 2. 1
 Libidines in cibos et in Venerem xix, 2. 1
 Libidini xi, 18. 6
 Libidinosissimum vi, 16. 5
 Libido x, 3. 2. xii, 13. 5 urinae xix, 4
 Libitum erat Pr. 2 est ii, 23. 2. vii, 3. 3. ix, 4. 6. xiii, 24. 6. xvii, 14. 1 nobis x, 25. 1
 Libra x, 27. 1. xx, 1. 6 (signum caeleste) ix, 14. 3
 Libram vii, 18. 1
 Libramenis suspensum x, 12. 4
 Librari v, 3. 2
 Libraria v, 4
 Librariis assibus xx, 1. 9
 Librarios fulmos apud xviii, 4. 1
 Librarius v, 4
 Libras iv, 8. 2. xvii, 21. 11. xx, 1. 12
 Libri (gen.) i, 7. 5. ii, 19. 5. xix, 8. 5 (plur.) Pr. 2. xiii, 8. 1. xiv, 2. 1. xvi, 13. 2. xvii, 6. 1. xvii, 9. 1. xix, 4 Tulliani xviii, 7. 2 copia fuisset i, 23. 1 bonae atque sinceræ vetustatis v, 4
 Librili perpendere in xx, 1. 9
 Libripens xv, 13. 4
 Libris Pr. 3. 4. 9. i, 3. 3. i, 19. 1. i, 26. 1. 2. xiii, 8. 1. xvi, 11. 1. xvii, 13 annalibus ii, 11 Censorius ii, 10. 1 instructa bibliotheca xix, 5
 Libro i, 1. 1. i, 2. 3. i, 3. 4. 14. i, 12. 4. i, 22. 3. 4. xv, 27. 3. xvii, 21. 12. 13. xx, 5. 3. xx, 11 quarto xvi, 13. 1 secundo xx, 6 vetere xviii, 9. 1 memoratissimo xix, 8. 3 ætatis et fidei magnam credo xviii, 9. 3
 Librorum Pr. 12. iii, 10. 6. vi, 17. ix, 4. 1. xiii, 10. 2. xv, 10. xvii, 6. 1
 Libros i, 7. 1. i, 19. 1. 2. ii, 14. iii, 17. xiii, 7. 2. xvi, 8. 1. xvii, 15. 1. xx, 1. 15. xx, 6 acroaticos xx, 5. 2 attigi xviii, 10. 3
 Librum Pr. 2. i, 3. 4. i, 21. 1. ii, 3. 2. xvi, 8. 1. xviii, 2. 1 oommentarium xiii, 19. 5 ex annalibus septimum xviii, 5. 1 summæ atque reverendæ vetustatis xviii, 6. 4
 Libuit vi, 11. vii, 11. 2
 Liburni xvii, 3. 2
 Licent vii, 19. xv, 7. 3. xvi, 4. 3
 Licabit xvi, 4. 3
 Licentes xv, 9. 1
 Licentia i, 16. 1. xi, 18. 7. xv, 2. 4
 Licentius xv, 3. 2 non jus habet xx, 1. 6
 Licentius xvi, 7. 1. xix, 11. 2
 Licere i, 23. 2
 Liceret ix, 2. 3. x, 15. 3
 Licet (part.) iii, 2. 4. xvii, 14. 2. xx, 10. 1 (verb.) iii, 18. 1. xiii, 23. 1
 Licini ii, 24. 4
 Licinia ii, 24. 4 lex ii, 24. 4. xx, 1. 7
 Liciniam legem xv, 8
 Licinii Porcii xix, 9. 6 Stolonis xvii, 21. 8
 Licinio xv, 24 C. i, 11. 9. Q. Crasso ix, 4. 7
 Licinium xv, 24
 Licinius vii, 9. 2 L. Crassus xv, 11 Imbrex xiii, 22. 6 Mucianus ix, 4. 7
 Licino Fabio x, 6
 Licio xii, 3. xvi, 10. 3
 Licita sunt xi, 18. 1
 Licium concepta furta per xi, 18. 3
 Lictor ii, 2. 4. xii, 3
 Lictore xii, 3
 Lictorem xii, 3. xiii, 12. 3 curiatum xv, 27. 1
 Lictores ii, 2. 4
 Lictoris xii, 3
 Ligandi xii, 3
 Ligando xii, 3
 Ligari xii, 3
 Ligartaca (comœdia) xv, 13. 2
 Ligna iv, 1. 7. xv, 1. 3. xvi, 4. 2
 Lignantur xvii, 2. 3
 Ligneam xv, 1. 2. 3
 Ligneis ii, 12. 1
 Lignum x, 12. 3
 Ligni v, 3. 2. xix, 12. 3 ingeniam iii, 6
 Ligno x, 12. 2. xv, 1. 2. xvii, 9. 4
 Lignum iii, 6. v, 3. 2. xv, 1. 1. xvii, 9. 4
 Ligo xii, 3
 Limatus xix, 9. 4
 Limine ii, 3. 2. vi, 9
 Limite ii, 22. 4
 Limites ii, 22. 3
 Limo xii, 3
 Limum xii, 3
 Linea Pr. 5. i, 20. 3
 Linearum i, 20. 1. xvi, 18. 1
 Lineas i, 20. 1. xvii, 20. 3
 Lineolis x, 1. 4
 Lingua i, 12. 1. i, 15. 6. iii, 18. 3. xvii, 19. 2. xix, 14. 2 Latina xvi, 8. 2. xvii, 2. 2. xviii, 12. 2 patria xix, 9. 4 prisca ii, 6. 7 præstabili viri x, 18. 2 inopi (vkrum) xviii, 3. 2
 Linguae Pr. 3. i, 9. 5. i, 15. 1. xv, 20.

1. xvi, 6. 1. xvi, 12. 1. xviii, 5. 4.
 xix, 9. 3 Atticæ Pr. 2. ii, 3 Græcæ
 xvi, 12. 1. xix, 13. 2 Latine xix, 8.
 1. xix, 13. 2 princeps vii, 17. 2 ig-
 narus vii, 17. 1 parsimonia xii, 4. 1
 artes xiii, 8. 2 tenebras sequuntur x,
 23. 1
 Linguam i, 15. 1. iv, 17. 6 Latinam
 xiii, 10. 2. xx, 5. 1 Romanam i, 18.
 1 exertare ix, 13. 2
 Linguas x, 12. 3. xvii, 18
 Lingula xvii, 18
 Lingula x, 25. 1
 Lingulacæ i, 15. 8
 Lingulæ x, 25. 1
 Lingulam x, 25. 1
 Liniamenta xvii, 10. 1
 Linquens xv, 6
 Linqueret xix, 11. 2
 Lintea xvi, 7. 2
 Lintres x, 25. 3
 Linum iii, 14. 5
 Liqueat xii, 2. 5
 Liquefacta xvii, 10. 4
 Liqueferi xvii, 10. 6
 Lipientis et puræ fidei xviii, 5. 4
 Liquere xiv, 1. 5. xiv, 2. 8
 Liqueat mihi i, 3. 1
 Liquida lux ii, 24. 4
 Liquide ii, 21. 1. xiv, 1. 4
 Liquido (adv.) xvi, 5. 1
 Lis v, 10. 1. xiv, 5
 Litatum erat iv, 6. 2
 Lite aestimata xx, 1. 10
 Litem xvii, 2. 4 contestatur v, 10. 2
 meam facere nolui x, 1. 2
 Littera (nom.) xv, 30. 1. xvi, 14. xix,
 14 (abl.) i, 25. 2. xvi, 12. 1 brevi
 prima ii, 17. 1
 Litteræ (gen.) ii, 3. 1 (plur.) i, 12. 3.
 xvii, 9. 1. 3 eximie iii, 8. 1
 Litteram ii, 3. 1. xiii, 20. 2. xix, 14. 2
 Litterarum vii, 11. 2. xiii, 16. 2. xv, 30.
 1. xvii, 9. 1. xix, 7. 1 apices xiii, 30.
 2 veterum xix, 9. 1 diligens xviii, 5.
 2 diligentissimus iv, 11. 2
 Litteras iii, 8. 2. xv, 22. 1. xvii, 9. 4
 altiores xiii, 10. 1 per xix, 14. 1 de-
 diderant se ad ii, 21. 2 misit ad xx,
 5. 2 sciens xviii, 9. 1
 Litterati (plur.) xvii, 3. 1
 Litterato homine i, 11. 9
 Litterator xviii, 9. 1 linguæ Latine xvi,
 6. 1
 Litteratos iii, 3. 1
 Litteratus ii, 10. 1
 Litteris xiii, 4. xiii, 19. 1. xvii, 9. 1
 amemioribus xvii, 5. 1 finita voca-
 bula xv, 9. 2 mandarentur xiv, 1. 7
 mandaverint vii, 1. 2 mandaverit vi,
 4 mandavimus xii, 15 mandavit vii,
 18. 3 multis præditus v, 14. 1 vetera-
 tor in iii, 1. 2
 Lites xiv, 2. 1 inflammant ii, 12. 4
 Litigabatur xx, 10. 4
 Litigantes ii, 12. 4. xx, 10. 4
 Litigantium xiv, 2. 6
 Litigatur xiv, 2. 4
 Littore vii, 8. 3
 Littoram vii, 8. 1
 Littus vii, 8. 3
 Litui (gen.) v, 8. 3 (plur.) i, 11. 1
 Lituo v, 8. 1. 2 cantare ix, 2
 Littus v, 8. 3 auguralis v, 8. 3 (tuba)
 v, 8. 3
 Livii iii, 16. 5
 Livius, L. vii, 7. 2. xvii, 21. 12
 Lixidia colligitis xviii, 7. 1
 Loca i, 7. 1. vi, 6. 3. x, 5 silentia xix,
 7. 2
 Locabantur xvi, 4. 4
 Locarentur xii, 8. 1
 Locaret xii, 4. 3
 Locari xi, 17
 Locasset iii, 8. 7
 Locatæ sunt xiii, 9. 3
 Locationis ex lege xi, 17
 Locato vii, 9. 4
 Locavisset ix, 12. 3
 Loci (gen.) xvi, 5. 3 importunitate iii,
 7. 1 is erat Senatorii xii, 1. 1 fuit
 Romæ summi inter, &c. xviii, 6. 1
 nusquam visam i, 19. 2 nequaquam est
 hujus xiv, 2. 4 (plur.) vi, 6. 3 com-
 munes ii, 25. 2
 Locis i, 15. 1. vi, 6. 3. xiii, 9. 3. xvi,
 11. 2. xvii, 9. 1. xviii, 10. 1. xx, 6
 sylvestribus xv, 15 neacis ix, 12. 6
 Loco i, 16. 3. i, 22. 3. xiii, 27. 2. xv,
 30. 2. xvi, 4. 1. xvi, 18. 1. xvii, 10.
 3 de equestri xix, 9. 1 humili xv, 4.
 1 nobilis xv, 18. 1 honesto natus i,
 12. 4 non ignobili xvii, 9. 4 summo
 ix, 13. 1 in civitate præditi xii, 8. 2
 obecuro nati i, 7. 1 in alio xix, 14. 2
 in eodem xx, 5. 1 in hoc xx, 6 in
 præsentī xx, 10. 3 in quo ponat xv,
 24
 Locorum ii, 22. 5. ii, 23. 1
 Locos iii, 7. 3. vi, 6. 3 et colles occu-
 pat iii, 7. 1
 Locum ii, 1. 1. vii, 1. 3. xvii, 9. 1 tenere
 v, 13. 2 in pugna reliquerat v, 6. 3
 antiquiorem tribuit v, 13. 3 sibi esse
 joci dicundi ratus iv, 30. 1 in hæredis
 venire xviii, 6. 2 insinuant in iii, 7. 1
 Locuplete x, 5. xvi, 10. 6
 Locupletem x, 5. xvii, 6. 2

- Locupletent xiv, 1. 14
 Locupletis ii, 23. 5
 Locus vi, 12. xiii, 11. 2. xvii, 9. 1. xvii, 10. 2 rationi obtinendæ est xii, 5. 10
 Locuti sunt i, 10. 1. i, 22. 1. ii, 6. 4. ii, 19. 1. iii, 16. 7. v, 20. vii, 11. 1. ix, 14. 7. xv, 5. 1. xviii, 7
 Locutionis antiquæ xviii, 9. 2
 Locutionum i, 7. 8
 Locutores i, 15. 1
 Locutos iv, 16. 1. vii, 7. 1
 Locutuleios i, 15. 8
 Locutum i, 6. 3. i, 7. 3. xvii, 1. 1. xvii, 17 sic ad, etc. i, 3. 1 purissime ii, 20. 2
 Locuturum vi, 15. 2
 Locuturos esset xi, 16. 4
 Locutus ix, 10. 1 es xvii, 10. 2 est xiii, 21. 2
 Logistorico iv, 19
 Longa ætas xx, 1. 2 ætate i, 3. 1
 Longa Alba ii, 16. 1
 Longæ (naves) x, 25. 2
 Longævi (plur.) ii, 16. 4
 Longævo ii, 16. 1. 2. 4
 Longam iv, 1. 5 in diem xix, 5
 Longarum xvi, 18. 2
 Longe (adv.) i, 3. 10. ii, 26. 6. iii, 9. 2 lateque vii, 12. 1 primum vii, 7. 2 secus xvii, 13 qui non videt iv, 2. 5 non minus xx, 1. 2 non nimis xv, 28 nimum xvii, 21. 14 non ita post xvii, 21. 10 differre xiii, 3. 1
 Longinqua ix, 14. 2. xiii, 14. 2. xiv, 1. 3
 Longinquas res in xx, 10. 4
 Longinquis noctibus Pr. 3
 Longinquitas corporis i, 1. 2
 Longinquus i, 23. 6
 Longinquo conspectu distantem hostem in i, 11. 6
 Longinquus xii, 13. 5
 Longior vii, 7. 2. xv, 28. 2. xvi, 18. 2
 Longiora spatia Pr. 12
 Longiore iii, 16. 7 usu xii, 13. 2
 Longiores esse quam pedes duo et quadrantem ix, 4. 5
 Longioribus xvi, 2
 Longioris xvii, 13
 Longis ambulacris i, 2. 1 veribus xviii, 15
 Longissima (plur.) xiv, 1. 9
 Longissimi ix, 4. 5
 Longitudine xiii, 29. 1
 Longitudinem iii, 10. 1
 Longitudines i, 20. 1. xvi, 18. 2
 Longitudinis i, 1. 1. iii, 10. 4. vi, 3. xviii, 9. 3
 Longitudo i, 20. 3
 Longius vii, 15. xiv, 5. xvi, 3. 2. xvii, 21. 14 stadium i, 1. 1
 Longo ii, 17. 4. xvii, 12. xvii, 21. 8 usu xvi, 6. 3
 Longo, Velio xviii, 9. 2
 Longum i, 1. 1. i, 20. 1. xiii, 17. xvii, 9. 3 pedes centum vi, 3
 Loquaces xiii, 11. 2
 Loquacior v, 14. 1 adolescens i, 2. 2
 Loquacitas i, 15. 1
 Loquacitatem i, 15. 3. 8
 Loquamur xi, 1. 5
 Loquantur xiii, 30. 4. xv, 6
 Loquare i, 10. 1. ii, 22. 7
 Loquator i, 15. 4
 Loquax i, 15. 4
 Loquendi i, 15. 2. 3. i, 23. 4. xvi, 6. 3. xviii, 9. 4. xviii, 10. 2 in medio usu x, 14 de proprietate xviii, 6. 1
 Loquendo xi, 10. 2. xv, 29. xvii, 2. 7
 Loquens fuisset non v, 9. 2
 Loquentem i, 10. 1. i, 11. 7. iv, 10. 2. xix, 8. 1 apud populum i, 6. 3
 Loquentes i, 15. 1. xiii, 6
 Loquentia i, 15. 7
 Loquentiæ i, 15. 7
 Loquentibus iv, 1. 7
 Loquentis (gen.) xx, 6 (acc. plur.) xix, 10. 2
 Loquentium viii, 2
 Loquere i, 10. 2
 Loqueretur xiii, 24. 4 de i, 7. 6
 Loqui i, 6. 3. i, 15. 1. 5. xv, 2. 1. xvii, 1. 2. xvii, 7. 2. xvii, 17 recte et proprie xviii, 6. 1 non est otium xiii, 11. 3
 Loquier i, 24. 1
 Loquor iv, 1. 3
 Loquantur xi, 4. xx, 6 elegantius xx, 11
 Lorarii x, 3. 8
 Loream x, 23. 1
 Lori xvii, 9. 3
 Loris xvii, 3. 2. xvii, 18
 Loro i, 26. 2. xvii, 9. 2
 Lorum xvii, 9. 3
 Luam Saturni xiii, 22. 1
 Lubens xx, 6
 Luberet vii, 3. 7
 Lubet iii, 3. 3. xix, 10. 3
 Lubidine xx, 1. 4
 Lubido xvi, 10. 6
 Lubitum est xx, 1. 7
 Lubrica xiv, 1. 13
 Lucani (plur.) ii, 19. 2
 Lucano vii, 11. 3 agro x, 16. 1

- Luce i, 23. 1. ii, 3. 2. ii, 29. 4 oriente ii, 29. 3 prima ii, 29. 4
 Lucem fori prodissim in xiii, 13. 1
 Lucenia sidera ii, 21. 1
 Lucet xix, 9. 5
 Lucetium v, 12. 2
 Lucetius v, 12. 2
 Luci (de die) xi, 18. 3
 Lucificare x, 17. 2
 Lucii Antonii i, 16. 1
 Lucili iv, 17. 1. xviii, 8
 Lucillium ii, 24. 2. vii, 14. 2. xi, 7. 4. xii, 2. 2. xx, 8. 1
 Lucilius i, 16. 1. 3. vii, 3. 12. viii, 5. x, 20. 1. xvii, 21. 14. xviii, 8
 Lucis (gen.) ii, 1. 1. v, 12. 1. v, 16 annus xix, 9. 1 (abl.) xviii, 10. 1
 Lucius Veratius xx, 1. 4
 Lucorum i, 2. 1
 Lucra xi, 18. 6
 Lucretii i, 21. 3. x, 26. 4
 Lucretius v, 15. 1. x, 26. 4. xiii, 20. 8. xvi, 5. 2
 Lucri ii, 12. 4 faciendi causa xi, 18. 8
 Luctantur cum ærumnarum varietate ii, 18. 3
 Luctatorem iii, 15. 2
 Luctu iii, 15. 3. vii, 5
 Luctum x, 2. 7 satis visus est eloxisse vii, 5
 Luctus xvi, 5. 4
 Lucubrationibus xiii, 30. 2
 Lucubratiunculas Pr. 7
 Læculenta xiii, 24. 8
 Læculente xvi, 1. xvii, 10. 5 dixit i, 15. 2 scriptum xiii, 30. 2
 Lucullo, L. xi, 8. 1
 Ludens xi, 15. 1 composuit xix, 7. 3
 Ludentem xi, 15. 1
 Ludentium xiv, 1. 9
 Ludere ac facere commentationes Pr. 3
 Ludibria usque ad xv, 2. 1
 Ludibrosa vii, 11. 2
 Ludibunda ix, 9. 6. xi, 15. 1
 Ludibundo xi, 15. 1. 3
 Ludibundos oculos iii, 5
 Ludibundus xi, 15. 5
 Ludicra vi, 16. 2. xiv, 1. 9
 Ludicræ vi, 13. 1 historis ix, 7
 Ludicris vii, 3. 20
 Ludis (subst.) iii, 3. 5 Megalensibus ii, 24. 1 (verb.) xx, 10. 1
 Luditur i, 20. 2
 Ludo Pr. 8. xiii, 5. 1 musico Pr. 11 et voluptati fuit vi, 16. 1 res digna xiii, 3. 1 rudes in xiii, 30. 2
 Ludorum ii, 24. 4 Circensium iii, 10. 6
 Ludos habent xv, 11 in quos itare xv, 11
 Ludu' i, 24. 2
 Ludum vi, 13. 2 æstivarum xviii, 5. 1 convenit in xv, 11
 Ludus xvi, 9. 2
 Luendi piaculi gratia iv, 6. 2
 Luendum piaculis fulgur iv, 5. 1
 Luget i, 24. 2
 Lugubri habitu indatus vii, 5
 Lumen xv, 25
 Lumina xiv, 3. 4. xv, 6 eloquentis xiii, 24. 6
 Lomini ii, 28. 3
 Laminibus obsolescunt ii, 23. 1 oculorum xiv, 4. 1 sese privaverit x, 17. 1
 Laminis xii, 5. 10 aciem x, 17. 2
 Luna i, 20. 2. iii, 10. 2 augescere ac senescente xx, 8. 1 crescente et deficiente xx, 8. 2 decedente et adolescente xx, 8. 2 senescit xx, 8. 1
 Lunæ iii, 10. 2. xiv, 1. 2. xv, 2. 1 acta atque damna xx, 8. 2 curriculo xiv, 1. 3 ad vices xx, 8. 2
 Lunaris i, 20. 2. iii, 10. 2
 Lupi ii, 25. 3
 Lupus ii, 25. 2
 Luscinus Fabricius iv, 8. 1
 Luscitiosus iv, 2. 4
 Luscium xv, 24
 Luseramus lusum xviii, 12. 1
 Luserit xix, 11. 1
 Luseribus ix, 9. 6
 Luserit xvii, 12 (versus) xix, 11. 1
 Lusitabamus xviii, 13. 1
 Lusitanis i, 12. 6. x, 26. 1
 Lusitano xv, 22. 1
 Lustret i, 20. 2
 Lustrum iv, 17. 1
 Lusum luseramus xviii, 12. 1
 Lusur vii, 8. 2
 Lutescere xviii, 11
 Lutescit xviii, 11
 Luteus ii, 26. 3
 Luto x, 15. 2
 Lutulento xi, 15. 3
 Lutum xviii, 11
 Lux liquida ii, 24. 4 orationis x, 3. 6
 Luxu i, 11. 4
 Luxum vii, 11. 3 animi vii, 16. 2
 Luxuria vii, 11. 3
 Luxuriam iv, 8. 2. xv, 8. xx, 1. 7 effervescens æstus ii, 24. 5
 Luxuriantem gulam confutavit vii, 16. 1
 Luxuriasset in tam immodicum vii, 22
 Luxuries ix, 14. 4. 6
 Luxurii ix, 14. 4. 6
 Luxuriose vii, 3. 5
 Lycio in xx, 5. 1

Lycurgi ili, 15. 1
 Lydiae terræ i, 11. 4
 Lymphis ii, 26. 4
 Lysia ii, 5
 Lysiae i, 9. 5. ii, 5

M.

M. V. (Marci Vinici) v, 13. 3
 Macedo Alexander xvii, 21. 10 philosophus xiii, 8. 2
 Macedonem xv, 21. 10
 Macedones xv, 20. 5
 Macedonia xiv, 6. 3. xv, 20. 5
 Macedoniae ix, 3. 1. xvii, 21. 9
 Macedonum vii, 3. 1
 Macerari unguento x, 12. 3
 Macerent xx, 6
 Macetæ ix, 3. 1
 Machereæ x, 25. 1
 Machinarum xv, 31
 Macræ (plur.) xx, 8. 1
 Mactabat xvi, 6. 1
 Maculantia xvi, 7. 2
 Maculetur xviii, 12. 1
 Madentes vitia xiii, 8. 2
 Mæandris xvi, 8. 5
 Mævia (comœdia) x, 24. 3
 Mage xx, 10. 2
 Magis videatur non defuisse magis quam superfuisse i, 22. 2
 Magister iv, 1. 2. v, 10. 3. xiii, 20. 1. xv, 9. 2. xvi, 6. 1. xvi, 8. 1. xvii, 3. 1. xviii, 7. 1. xix, 10. 3. xix, 13. 1. xx, 5. 1. xx, 10. 1 optime xviii, 4. 1. xix, 10. 4 equitum ii, 19. 2. x, 24. 4 disciplinæ eloquentiæ v, 10. 4 docendis juvenibus xix, 9. 1
 Magisterii xiii, 5. 1
 Magistræ vii, 20. 3
 Magistratibus iii, 18. 2. x, 3. 1. xii, 3. xiii, 15. 3. xv, 4. 1
 Magistratu ii, 2. 3. v, 17. 1. x, 20. 1. xiii, 12. 3. xvi, 4. 2
 Magistratum ii, 2. 3. xiv, 7. 1 capturus ii, 24. 5 non ceperat x, 8. 2 gessissent iii, 18. 1
 Magistratus (sing.) ii, 2. 2. ii, 24. 5. x, 3. 1. xiii, 13. 1. xvii, 9. 3 minor xiii, 15. 1 (plur.) i, 7. 1. ii, 2. 1. iii, 2. 3. x, 3. 8. xiii, 13. 2. xiv, 7. 2 minores xiii, 15. 1
 Magistratum xiii, 15. 3
 Magistri iv, 1. 6. xiii, 8. 1. xx, 10. 3
 Magistris Pr. 9. ix, 15. 1. xiv, 2. 1. xv, 2. 2. xix, 8. 1. xix, 9. 1
 Magistro xiii, 6. 2. xiii, 21. 1
 Magistrorum xiii, 14. 1
 Magistros i, 2. 1. xviii, 3. 1. xviii, 4. 1
 Magistrum i, 13. 4. i, 18. 1. xviii, 5. 2 equitum ii, 19. 2
 Magna (sing.) i, 3. 6. 9. i, 14. xvi, 19. 4. xvii, 25. xviii, 5. 1. xx, 1. 8 (plur.) xvii, 2. 9
 Magnæ xv, 18. 2. xvii, 5. 1. xviii, 9. 3
 Magnam i, 3. 6. i, 22. 1. vii, 11. 3. xvii, 6. 1. 3. xviii, 15 partem ii, 20. 3
 Magnanimum vii, 19
 Magnas vi, 8. xiii, 20. 2
 Magnæ xiii, 20. 5
 Magnæ xiii, 25
 Magni pendere xvi, 9. 1
 Magni facias xi, 7. 2
 Magni facit vii, 3. 18
 Magnifico funere x, 18. 1
 Magnificum vii, 14. 2
 Magnificus vi, 18. 1
 Magniloquentia i, 2. 3. iii, 7. 1
 Magnis i, 14. iii, 3. 5. xix, 7. 3
 Magnitudine i, 14. i, 15. 6. ii, 10. 1. ix, 13. 2. xii, 8. 1. xvi, 5. 2 invisitata iii, 9. 2 pecuniæ i, 8. 2
 Magnitudinem vii, 3. 18. ix, 13. 2
 Magnitudines xiv, 1. 9 rerum et parvitates i, 3. 12
 Magnitudo oneris iii, 6
 Magno vii, 14. 3. xvi, 11. 2. xvii, 2. 5. xvii, 21. 9. 14. xix, 1. 2 impete xix, 7. 2 opere xi, 9. 1
 Magno opere xvii, 2. 3
 Magnum i, 3. 11. xvii, 2. 5 inclamavit (magna voce) v, 9. 2
 Magnus ii, 22. 7. xx, 8. 1
 Maiam Volcani xiii, 22. 1
 Majestas xiii, 22. 2
 Majestate xiii, 13. 1. xiv, 4. 1. xviii, 3. 1
 Majestatem xvi, 13. 3
 Majestati iii, 16. 7
 Major i, 13. 4. ii, 15. 1. ix, 9. 8. xiii, 15. 2. xvii, 6. 1 natu ii, 16. 2 pars reptant fame iii, 3. 3
 Majora iv, 9. 5. v, 21. 3. xvi, 18. 1 auspicia xiii, 15. 3
 Majore i, 3. 10. i, 16. 3. ii, 30. 3. vii, 3. 3. xiv, 3. 4. xiv, 7. 2. xviii, 6. 1 filio xiii, 19. 3
 Majorem i, 12. 1. i, 13. 4. vii, 3. 15. xvi, 6. 4. xvii, 3. 2 natu iii, 11. 1 in modum xv, 20. 2
 Majores i, 22. 2. v, 13. 2 natu ii, 15. 1 nostri iv, 9. 3. xv, 11. xix, 1. 4. xx, 1. 11 vestrum xx, 6
 Majori ii, 15. 1

- Majoribus i, 6. 2. i, 22. 3. 7. iii, 16. 1. iv, 6. 1. xiv, 1. 9. xiv, 2. 7
 Majoris vi, 1. 4. xvii, 2. 7 precii xi, 1. 2
 Majorum iv, 20. 2. vii, 3. 20. xv, 11 nostrorum xx, 6 more xvi, 10. 6 moribus xiii, 12. 2
 Majus vi, 16. 4. xiii, 15. 2. xiv, 2. 8
 Mala (subst.) vii, 11. 3 (adj.) xix, 12. 4 causa i, 6. 3
 Malas xvi, 7. 3
 Malaxavi xvi, 7. 2
 Male iii, 14. 1. vi, 16. 1. xvii, 3. 1. xvii, 12 animatos vii, 3. 2 facere vii, 3. 14 feriati x, 22. 7 doctorum Pr. 11 habitum iv, 20. 3 de republica meritorum ix, 3. 3 ac misere rubente ix, 15. 3
 Maledicatur vi, 11
 Maledicentia xvii, 14. 1
 Maledicentiam iii, 3. 7
 Maledicentissimum iii, 17
 Malediceret vi, 16. 5
 Maledicit xix, 3
 Maledictis i, 5. 1. vi, 11. xvii, 1. 2. xx, 10. 2
 Maleficia vi, 2. 2
 Maleficii xx, 1. 14
 Maleficio vi, 2. 5
 Malevolentia iv, 16. 1
 Malevoli iv, 16. 2
 Malevolis ii, 12. 4
 Mali (gen.) i, 26. 2. xix, 1. 5
 Maligne iv, 16. 1
 Malim i, 15. 3. xx, 5. 2
 Malis i, 13. 4. iii, 1. 1. iv, 17. 4
 Malitia vii, 11. 3. xviii, 1. 1. 3
 Malitiæ (sing.) ii, 6. 6. xviii, 1. 1
 Malitiam vii, 11. 3. xviii, 1. 3
 Malitiosum ix, 2. 2
 Mallent x, 27
 Mallet i, 7. 8
 Malo ii, 12. 1. xvi, 4. 2 pomo ix, 9. 2 (verb.) i, 5. 2
 Malorum vi, 1. 1
 Maluerim xix, 13. 1
 Malui iv, 8. 2. 3
 Maluimus xi, 16. 2
 Maluisse xiii, 21. 1
 Maluisti xi, 8. 2
 Maluit i, 7. 9. ii, 23. 6. ii, 26. 5. xvii, 2. 8
 Malum iv, 17. 1. xvii, 14. 2 pro nefas xi, 1. 5 magnum dabit xiii, 4 infert cupiam ix, 12. 1 consilium consultori pessimum iv, 5. 1. 2
 Maluit xv, 13. 1
 Malus honos xii, 9. 1
 Mamilia iv, 15
 Mamilie iv, 15
 Mamilius, C. xvii, 21. 12
 Mammæ vii, 9. 4
 Mammarum ubera xii, 1. 2
 Mammosa iii, 13
 Manat mihi sudor xix, 9. 5
 Manavit mendæ istius indoles in libros xx, 6
 Mancino, C. iv, 15. vii, 9. 3
 Mancinum iv, 14
 Manciolis tenellis xix, 7. 2
 Mancipatione v, 19. 1
 Mancipia vii, 4
 Mancipiis iv, 2. 1
 Mancipio iv, 3. xviii, 6. 2
 Mancipiorum vii, 4
 Mancipium iv, 2. 1
 Mandabamus memoriæ xix, 7. 1
 Mandabantur x, 15. 1
 Mandarentur xiv, 1. 7
 Mandasse xvii, 9. 5
 Mandata i, 13. 2. xv, 5. 1
 Mandati i, 13. 2
 Mandatis i, 13. 3
 Mandato i, 13. 1
 Mandatum vii, 18. 1. xvii, 9. 5 est i, 13. 1 memoriæ xvii, 21. 8 erat xvii, 9. 5
 Mandaverit literis vi, 4
 Mandaverunt memoriæ res i, 3. 1
 Mandavi memoriæ xix, 8. 4
 Mandavimus literis xii, 15
 Mandavit i, 13. 1. iii, 8. 1. vii, 18. 1 memoriæ xvii, 21. 7 sibi negotium i, 13. 1
 Maneat ix, 14. 5
 Manebit xvi, 1
 Manent xviii, 12. 2
 Manente xiii, 20. 8
 Manere vii, 3. 16. xiv, 1. 4. 5
 Manerent ii, 12. 1
 Maneres dictis xx, 1. 15
 Maneret xviii, 6. 2
 Manet i, 15. 1. xix, 5 (subj.) ii, 30. 2
 Manibus ii, 26. 4. ii, 29. 4. iii, 14. 5. iii, 15. 2. v, 14. 6. xiii, 27. 2. xv, 5. xvi, 19. 2. xix, 7. 2 est præ xix, 8. 4
 Manicas vii, 12. 2
 Manifesta ratio suavitatis ii, 17. 2
 Manifestarius solocismus i, 7. 2
 Manifesti furis xx, 1. 3
 Manifestior i, 11. 9
 Manifestus i, 16. 3. i, 22. 9. iii, 14. 3
 Manifesto xii, 20. 6. 7
 Manifestum xv, 6. xx, 1. 3 est ii, 23. 7. x, 21. xiii, 15. 5 fit xiii, 15. 3
 Manifestus xv, 6 sapor i, 21. 1
 Manilii iii, 3. 1

- Manipuli** xvi, 4. 4
Manliana ix, 13. 4 imperia i, 13. 3
Manlii Torquati ix, 13. 1
Manlio ix, 13. 1
Manlium, Cn. vi, 11
Manlius, M. xvii, 2. 5. xvii, 21. 8 T. ix, 13. 1
Manserunt vii, 18. 2
Mansisse ad suam memoriam xi, 1. 4
Mansisset xii, 8. 1
Mansit vi, 7. xviii, 3. 2
Mansti xviii, 8
Mansues v, 14. 5
Mansuetudinem xii, 5. 9
Mansuetudinis vii, 3. 20
Manu iii, 1. 1. iv, 3. vi, 8. ix, 13. 2. xiii, 19. 1. xiv, 6. 2. xviii, 5. 4. xviii, 9. 1 *feret* xx, 10. 4 *sinistra* x, 10 *utroque* xx, 1. 6 *strenuus* iv, 8. 1 *prenderit* xx, 10. 3
Manuari (voc.) xvi, 7. 1
Mannario xviii, 13. 1
Mannarium xvi, 7. 1
Manuatus est xvi, 7. 1
Manubiae xii, 24. 1
Manubiarum xiii, 24. 1
Manubias xii, 24. 3
Maubicis xiii, 24. 1
Manubilis xiii, 24. 1
Manum ix, 11. 3. xvii, 10. 2 *conserere* xx, 10. 3 *conserunt* xx, 10. 3 *proten dens* vii, 1. 3 *ad conserendam* xx, 10. 4 *ad servum habuit* i, 11. 9 *ex jure manum consertum* xx, 10. 1. 4 *collineas* ix, 1. 2
Manumisit ii, 18. 2
Manus (sing.) vii, 12. 1. xvii, 8. 2 *cor reptio* xx, 10. 3 *injectio* xx, 1. 12 (plur.) i, 5. i, 14. vii, 12. 1. xv, 16. xvii, 9. 3 *acceperit* in vii, 3. 21 *pos tulare* ii, 29. 2 *colibeantur* i, 25. 2 *conserabantur* ix, 11. 2 *ventum est ad* i, 11. 6 *ceperam librum* in Pr. 2 *venit Menander* ii, 23. 2
Manuum ii, 26. 4
Marathonia pugna xvii, 21. 5
Marcei i, 24. 2
Marcellum vii, 7. xii, 10. 1. xviii, 12. 2
Marcio, Q. vii, 9. 2. xiii, 19. 3
Marco tabellarius vii, 11. 2 **Catone** iv, 18. 2
Marcus Cato xiii, 23 **Cicero** i, 3. 1. 4
Mare ii, 30. 1. xvi, 19. 2. xvii, 8. 1. 3. xix, 8. 5 *coruleum* xviii, 11 **Ionium** xix, 1. 1 *deferbuit* xix, 1. 2
Marem ix, 4. 7
Mares ix, 4. 1. 4
Mari vii, 16. 1. xiii, 29. 2. xv, 21
Mari, C. (voc.) xx, 6
Maria iv, 17. 5. x, 7
Maribus vi, 7
Marinis ii, 6. 1
Marinum iv, 11. 4
Mario, C. xvi, 10. 6
Maris xiii, 29. 2. xvi, 6. 1. xvii, 10. 5 *facies* xx, 1. 7 *tempestate* xix, 1. 1 *tumultu* xix, 1. 2
Mariti i, 17. 1. iii, 16. 5. x, 18. 1. xvii, 6. 3
Maritimo praelio v, 6. 5
Marito vii, 1. 1. xvii, 6. 2
Maritorum i, 6. 2
Maritos ii, 15. 1
Maritum i, 17. 1. xvii, 6. 1
Maritus ii, 23. 2. iii, 2. 1. xii, 7. 2. xviii, 6. 2
Mario, M. x, 3. 1
Marium, C. x, 1. 1. M. x, 3. 1
Marius, C. xvi, 10. 6 M. x, 3. 1
Marmore ii, 26. 7
Maro xii, 1. 6
Mars xiii, 22. 4. xvi, 6. 1
Marsico bello ii, 27. 1
Marsia xvi, 11. 1
Marsorum gens xvi, 11. 1
Marspater v, 12. 1
Marspiter v, 12. 1
Marte vario pugnatur vii, 3. 20
Martem xiii, 22. 5. 7
Marti iv, 6. 1. xiii, 22. 1. 6
Martiae iv, 6. 1
Martias iv, 6. 1
Martio campo xv, 27. 2
Martis xiii, 22. 1. 3. 4. 5 **Neria** xiii, 22. 5
Martium vi, 7
Martius v, 6. 5
Masculini xv, 9. 2
Masculino genere vii, 2. 1
Masculinum vii, 2. 3
Masculus iii, 10. 3
Massiliam x, 16. 1
Massurii xiv, 2. 1 **Sabini** iv, 2. 5
Massurius iii, 17. 10. xi, 18. 3 **Sabinus** iv, 9. 3. iv, 20. 3. vi, 7. x, 15. 3
Mater i, 23. 2. 3. ii, 29. 3. iii, 16. 10. xii, 1. 2. xiv, 1. 8
Materfamilias xvi, 9. 1. xviii, 6. 1
Materia vi, 5. 3
Materiam xv, 1. 3
Materias xvii, 12
Maternae xii, 1. 7
Mathematicos i, 9. 4
Matii, Cn. xv, 25. xx, 9
Matius xv, 25 **Cn.** ix, 14. 5. xx, 9
Matre i, 10. 1. i, 23. 2. vii, 1. 1. xiii, 19. 2
Matrefamilias v, 19. 2. xviii, 6. 2

- Matrem iii, 15. 3. x, 2. xv, 4. 1. xv, 20. 1
 Matremfamilias xviii, 6. 1. 2
 Matri i, 23. 3. ii, 29. 4
 Matribus xiii, 19. 2
 Matrimonia i, 6. 1
 Matrimonii iii, 2. 4. iv, 3. xv, 20. 2
 Matrimonii i, 6. 2. iv, 3
 Matrimonio xviii, 6. 2
 Matrimoniorum i, 6. 4
 Matrimonium ix, 16. 1. x, 15. 3. xiii, 19. 2 cum viro convenisset in xviii, 6. 2
 Matrima et patrima i, 12. 1
 Matris iv, 17. 2. xiii, 19. 2. xv, 4. 1
 Matrona xviii, 6. 1
 Matronam xviii, 6. 1. 2
 Matronas i, 23. 3
 Matrumfamilias i, 23. 3
 Mattiom, Cn. vi, 6. 2
 Matura (plur.) x, 11. 1. xiii, 2. 2
 Maturandum erat xii, 5. 1
 Maturare x, 11. 2
 Maturari x, 11. 3
 Mature x, 11. 1
 Maturitas x, 11. 2
 Maturum iii, 7. 1
 Matutinum tempus xx, 5. 1
 Mavis xiv, 5
 Mavortis xiii, 22. 7
 Maurice ii, 25. 2
 Mauritania x, 26. 1
 Mauro ii, 25. 2
 Mausoli x, 18. 1. 2
 Mausolum x, 18. 1
 Mausolus x, 18. 1 (tragædia) x, 18. 2
 Mavult xvii, 13
 Maxima (sing.) ii, 2. 4. xv, 13. 3 pars hominum xviii, 8 vestrorum xx, 6 (plur.) i, 13. 3. xiv, 1. 2 (auspicia) xiii, 15. 2
 Maximam ii, 6. 6. x, 3. 7
 Maximas xv, 14
 Maxime i, 3. 7. 14. xvi, 10. 2. xvii, 8. 3. xviii, 1. 3. xix, 2. 1. xx, 1. 11 multo iii, 11. 1 vel humanissimi xiii, 16. 1 quam xii, 15 potest xi, 16. 4 eorum Græci Pr. 5
 Maximi (gen.) i, 12. 3. ii, 30. 1
 Maximis vi, 14. 2
 Maximo i, 12. 1. 5. xiii, 27. 1. xvi, 10. 5 opere xvi, 13. 2
 Maximo, Valerio ix, 11. 1
 Maximum i, 12. 4. xvii, 21. 7 Pontificem ii, 28. 3 longe v, 10. 1 (nomen) ii, 2. 4
 Maximas i, 2. 3. i, 12. 3. i, 13. 3. v, 14. 4. xvii, 19. 1 (nomen) ii, 2. 4
 Maximas vii, 17. 5
 Me (accus.) Pr. 1 ipse iv, 18. 3 volo jus Pontificium scire i, 12. 5 (abl.) i, 3. 1
 Mea (form.) xix, 8. 3 (plur.) i, 3. 1
 Meatum xvii, 11. 2
 Mecastor xi, 6. 1. 2
 Mechanica disciplina x, 12. 4
 Medela xii, 5. 2. xv, 1. 2. xvii, 15. 1 levatus v, 14. 6
 Medelarum xvi, 11. 1. xvii, 16
 Medelas xx, 1. 7
 Medelis iv, 13
 Medendas vii, 3. 17
 Medendi xvii, 9. 5
 Medendo elegantiores in esse quam in dicendo xviii, 10. 2
 Medendum xv, 2. 3 ad casum tam accipitem i, 3. 2 est xx, 1. 7
 Mederi iv, 13
 Media (sing.) ii, 23. 5. vii, 7. 1 nocte iii, 2. 1. 3 sententia ii, 7. 3 (plur.) ii, 7. 5. ii, 23. 4. xii, 9. 1 sermonem xviii, 4. 3
 Mediam iii, 2. 1. 3. xv, 16. xvi, 3. 1
 Medias ii, 20. 2
 Medicamenti xvii, 16
 Medicamentis xvii, 16
 Medici (sing.) xvii, 11. 1 (plur.) iii, 10. 5. iii, 16. 1. xviii, 10. 4
 Medicina x, 8. xv, 10
 Medicinæ v, 14. 7. xviii, 10. 3 rei xvi, 16
 Medicinam iv, 13
 Medicis iii, 16. 1. xii, 5. 11. xviii, 10. 4
 Medico xvii, 11. 1. xviii, 10. 2. 3
 Medicorum iii, 16. 6. xix, 5
 Medicos iii, 10. 5. xii, 5. 2. xvi, 3. 1. xvii, 11. 3
 Medicum xvii, 11. 1
 Medicus iii, 16. 4. v, 14. 7. xvi, 3. 1. xvii, 11. 3. xvii, 21. 7. xviii, 10. 1
 Medio xvii, 12 in xvii, 2. 4 anni metu xviii, 10. 1 ætatis iii, 4 frontis ix, 4. 3 rerum xiii, 27. 1. xx, 10. 3 sole v, 14. 5 sunt ii, 7. 4 reliqua quæ forent in xi, 5. 7 versetur palam in x, 12. 3 dixerit e ix, 12. 2 pellitur sapientia e xx, 10. 2 ex medio conmunique usa viii, 2
 Mediocre xvi, 8. 5
 Mediocre vii, 14. 1
 Mediocri ingenio viri non iv, 15. 1
 Mediocribus vii, 14. 2
 Mediocritate vi, 16. 2
 Mediocritatem i, 26. 4
 Mediocritati xiv, 2. 6
 Mediocritatis vii, 14. 2
 Mediocrum xvi, 18. 2
 Medios iii, 2. 5. xviii, 15
 Meditamenta puerilia viii, 10

Meditans ix, 15. 1
 Meditari i, 9. 4. xvii, 19. 2
 Meditata sibi (plur.) i, 2. 2 cui plera-
 que omnia veterum literarum i, 7. 2
 Meditatione x, 22. 7
 Meditationem xi, 3. 3
 Meditationes rhetoricas xx, 5. 1
 Medium iii, 2. 2 in v, 8. 2 curiæ i, 23.
 3 dabant i, 9. 6 jaciebamus xviii, 13.
 1 prodixem xiii, 14. 1 relinquo vi,
 14. 4 (vinum) xiii, 30. 3
 Medius vii, 14. 1. xvi, 6. 3 fidius ix,
 16. 1. x, 14. xv, 7. 3
 Medulla xii, 2. 2 cum verborum xviii,
 4. 1
 Medullam verborum eruere xviii, 4. 1
 Medullas xviii, 4. 1
 Megalensibus ii, 24. 1. xviii, 2. 4
 Megarensium vi, 10. 1
 Megaris vi, 10. 1
 Mehercle xiv, 4. 1
 Mehercules v, 7
 Mei (gen. ego) xvii, 5. 1
 Meis Pr. 1
 Mei xix, 8. 5
 Melicæ vii, 16. 2
 Melicertæ xiii, 26
 Melici poetæ ii, 22. 1
 Melinum vinum xiii, 30. 3
 Melior xiv, 2. 7
 Meliora v, 21. 3. xiii, 2. 2
 Meliore xvi, 13. 1
 Meliorem i, 17. 2
 Meliasi xviii, 6. 1
 Melissa, Ælius xviii, 6. 1
 Melius vii, 20. 2. xix, 12. 2 valeret xii,
 5. 5
 Mellaria ii, 20. 3
 Mellita (plur.) xiii, 11. 3
 Membra v, 14. 6. ix, 10. 1. xiii, 27. 2.
 xx, 1. 6
 Membranulis xix, 10. 1
 Membri xx, 1. 5
 Membris i, 14. iii, 5
 Membrorum i, 1. 2. xii, 5. 3
 Membrum iv, 2. 5. xx, 1. 5. 6. 9
 Memineram xix, 13. 1. xx, 10. 2
 Memineramus xvi, 1
 Meminerat xv, 4. 2
 Meminerim xix, 8. 6
 Memineris xix, 1. 4
 Meminerit vi, 14
 Memini ii, 20. 1. 3. xiii, 29. 2. xvi, 5.
 2. xvii, 10. 1. xix, 10. 1. xix, 13. 2
 multa xiv, 1. 14 ego me forte assistere
 i, 22. 2
 Meminimus i, 3. 4. iii, 3. 2. x, 12. 1.
 xvii, 20. 1

Meminisse vi, 11. xi, 18. 8. xiv, 1. 1. xv,
 8. xvii, 2. 1. xvii, 20. 1. xviii, 14.
 xx, 1. 6
 Meminisse legere me xi, 16. 2
 Meministi xx, 8. 1
 Meminit xv, 20. 3 legis ii, 24. 4
 Memnius xix, 9. 3
 Memnonem nocticolorem xix, 7. 2
 Memorabant xvi, 10. 6
 Memorabat xx, 9
 Memorabilem xii, 7. 2
 Memorari digna xv, 18. 1
 Memorat i, 22. 7
 Memoratis rebus i, 14
 Memoratissima xv, 31
 Memoratissimo libro xix, 8. 3
 Memoratissimum x, 18. 1
 Memoratissimus viii, 4. xv, 12
 Memorata ii, 29. 1. xii, 4. 2. xvi, 17. 1
 digna ii, 11. iii, 16. 1
 Memoravere i, 11. 6
 Memorderit vii, 9. 1
 Memordi vii, 9. 1. 3
 Memordisse vii, 9. 2
 Memordit vii, 9. 1
 Memorem (verb.) x, 16. 3
 Memores (verb.) iv, 15. 1
 Memoria Pr. 8. ii, 18. 3. iii, 9. 1. v,
 13. 1. xvi, 10. 6. xvii, 2. 9 mea x,
 21 rei i, 3. 1 extat x, 27 nisi me fallit
 xx, 1. 5 si mihi non labat xix, 13. 2
 hæc prodita est super libris Sibyllinis
 i, 19. 1 in nostra i, 18. 2. vi, 10. 1.
 xx, 1. 7 accepi xiv, 2. 8 digna xv, 19
 dignarum iv, 5. 2 dignum iv, 9. 1.
 xviii, 7. 2 dignus ii, 6. 7 dignantur
 xix, 11. 1 nostra doctissimus v, 14 in
 nostra i, 22. 4 præter alios doctus
 xviii, 4. 1 sibi esse ii, 10. 1 repeto
 iv, 18. 1 valui vi, 2. 1
 Memoria xiii, 8. 2
 Memoria Pr. 2. i, 3. 1. i, 11. 4. 7. iii,
 3. 7. xiv, 1. 7. xv, 28. 1. xvi, 10. 4.
 xvii, 2. 1. xvii, 10. 1. 3. xvii, 21. 7.
 8 habere ii, 29. 6 mandabamus xix,
 7. 1 mandavi xix, 8. 4 mandaverit
 x, 2 mandatum iii, 17. 1 est iv, 13
 nostræ xix, 12. 1 proditum est xv, 22.
 2 traditum xiv, 2. 7 est iv, 3. xvii,
 21. 5 nomen mihi nunc non est xii,
 11. 2 hominem nostræ doctissimum
 xiii, 17 mihi aderant xix, 13. 3 datum
 est vii, 1. 1 scriptor rei (memorabilis)
 v, 9. 2
 Memoria xiii, 8. 1
 Memoriales titulum Pr. 4. iv, 20. 3
 Memoriali septimo in iv, 20. 3
 Memorialium v, 6. 3

- Memoriam i, 18. 4. ii, 3. 2. vii, 19. xv,
20. 5 ad suam mansisse xi, 1. 4 lite-
ræ datæ in iii, 8. 1
- Memoriarum (commentariorum) v, 5 hu-
juscemodi disceptatiunculas Pr. 12
- Memorias condiderunt xi, 18. 6 se ad
veteres dederat ii, 21. 2 per homi-
num traditum iii, 15. 1
- Men' iv, 6. 2
- Menæchmis iii, 15. 4. xviii, 9. 2
- Menalippa (tragedia) v, 11. 3
- Menander ii, 23. 2. 3. xvii, 4
- Menandri ii, 23. 2. xvii, 21. 12
- Menandro ii, 23. 1. iii, 16. 3
- Menandrum xvii, 4
- Menda (sing.) i, 7. 2
- Mendaces xviii, 4. 4
- Mendacii xii, 12 lepidi atque festivi
consilium i, 23. 2
- Mendacius xiv, 1. 2
- Mendacium vi, 1. 2. xv, 22. 1 dicere
xi, 11 objiceretur xii, 12
- Mendæ (dat.) i, 7. 2 istius iædoles in
libros manavit xx, 6
- Mendam i, 7. 1
- Mendicimonium xvi, 7. 1
- Mendia v, 14
- Mendosum xviii, 9. 2
- Mendum (neut.) v, 4
- Menedemo xiii, 5. 1
- Menedemus xiii, 5. 1
- Menelao vii, 14. 2. xii, 2. 4
- Menenio Agrippa xvii, 21. 6
- Menippæa satira i, 17. 2. xiii, 22. 2
- Menippæas xiii, 30. 1
- Menippæis xiii, 11. 1
- Menippeas ii, 18. 2
- Menippus ii, 18. 2
- Mens xiii, 27. 2. xv, 2. 1
- Menæe iii, 19. xiv, 2. 2. xvii, 8. 1 se-
cundæ xiii, 12. 4
- Mensam ii, 22. 1. xii, 4. 3. xii, 8. 1
apud xix, 7. 1
- Mensarum vi, 18. 3
- Mense iii, 16. 1. 2. vii, 1. 1
- Mensem iii, 10. 3
- Menses iii, 16. 1. xvi, 7. 2
- Mensibus ii, 24. 2. iii, 10. 5. xiv, 1. 8
exactis ii, 23. 7 genitalibus iii, 16. 2
- Mensis (gen.) ii, 15. 2 (plur.) xiii, 11.
1. 3
- Mensum i, 25. 1
- Mensura xvi, 18. 2. xx, 1. 6 pedis i,
1. 2
- Mensuræ (sing.) i, 1. 2. xviii, 1. 5
- Mente i, 7. 8. xvii, 5. 2. 4 agitabamus
xviii, 13. 1 ex sensa xix, 7. 1
- Mentem xix, 10. 3 venit in x, 19. xiii,
29. 2 tibia i, 11. 6 vobis veniat
xx, 6
- Mentes ii, 29. 1
- Mentiamur cultum philosophiæ x, 23. 1
- Mentiatu x, 11
- Mentio vi, 6. 4. ix, 5. 2 facta sit xiv, 2.
1 orta est xx, 1. 1
- Mentione habita xiv, 3. 2 dignus ii, 6. 7
- Mentionis ii, 23. 6
- Mentior xviii, 2. 4
- Mentiri xi, 11. xiv, 3. 3. xviii, 2. 4
- Mentis iv, 11. 1. vi, 12. xiii, 24. 11.
xvi, 5. 2. xvii, 15. 1 officium xix, 1.
5 secessu ii, 1. 1 deturbati de sua
statu vii, 3. 4
- Mentitur xi, 11 improbe hoc vii, 3.
10
- Mentituros xx, 1. 14
- Mentium i, 11. 5. vi, 2. 3 vigoribus et
alacritatibus xix, 12. 2
- Mentiuntur xiv, 1. 13. 15
- Meo i, 3. 2
- Meorum Pr. 12
- Meos i, 7. 4
- Mera veritas xiii, 23. 2 (plur.) xviii, 7.
1 miracula xiv, 6. 2
- Meram xi, 2. 1
- Mercati sunt iii, 17
- Mercationibus iii, 3. 7
- Mercatum iii, 17
- Mercatur i, 19. 2
- Mercatus est xix, 12. 3
- Mercede xix, 12. 4 pacta v, 10. 1 con-
ductus vii, 17. 6
- Mercedem v, 10. 2 missum in v, 3. 1
- Mercedis v, 10. 2. xi, 9. 2. xvii, 5. 1
- Mercenarii v, 21. 6
- Merces (sing.) v, 10. 3
- Mereamur x, 22. 1
- Merendum coactus ad ii, 18. 1
- Mereri excusationem i, 12. 1
- Meretrice i, 8. 1
- Meretricem iv, 11. 5
- Meretrici iv, 14
- Meretricum iii, 3. 4
- Meritrix xv, 12
- Meridiale ii, 22. 4
- Meridiano v, 15. 6
- Meridianum circulum ii, 30. 1
- Meridie ii, 22. 4. iii, 2. 2
- Meridiem ii, 22. 2. iii, 2. 2 ad vi, 10.
2 post xvii, 2. 4
- Meridies ii, 22. 2. 4
- Merita (abl.) xiii, 1. 3
- Merito (adv.) i, 15. 4. xx, 6
- Meritum ii, 12. 4 ob id vi, 7
- Merope vii, 3. 12
- Meruisse ut vapulet non i, 26. 2

- Mesanclæ x, 25. 1
 Messala, Valerio ii, 24. 1. xiii, 14. 3.
     xiii, 15. 4. xv, 11
 Messalæ xiii, 15. 1
 Messalam xv, 14
 Messanæ x, 3. 4
 Messen ii, 29. 2. 3
 Messia ii, 29. 3
 Meta orientis ii, 22. 2
 Metæ triangulæ i, 20. 1
 Metant ii, 29. 3
 Metatum esse pedibus i, 1. 1
 Metelli i, 6. 1. 4. 5. vi, 11. ix, 1. 1.
     xv, 13. 2. xviii, 7. 2 Numidici vi,
     11
 Metello ix, 1. 1. xviii, 7. 2 Q. Pio xv,
     28. 1
 Metellum i, 6. 2. 3. xiii, 23. 2 Numi-
     dicum xv, 14
 Metellus xiii, 28. 1 Numidicus xii, 9. 2.
     xv, 14. xvii, 2. 3
 Metemus ii, 29. 4
 Metendum ii, 29. 4
 Metetur ii, 29. 3
 Methymæus xvi, 19. 1
 Metio Fufetio xx, 1. 15
 Metri causa iv, 17. 4
 Metrici (plur.) xviii, 15
 Metrum iv, 17. 3
 Metu ii, 29. 4. v, 14. 3. vi, 14. 2. vii,
     11. 2. ix, 13. 3. xii, 11. 1. xx, 1. 9
 Metuebat vi, 6. 3
 Metuenda (plur.) ix, 3. xix, 1. 6 im-
     modica i, 13. 2
 Metuendæ (plur.) xix, 1. 1
 Metueadam xx, 1. 13
 Metuendis xix, 1. 6
 Metuendum esse xix, 1. 5
 Metuere vii, 3. 7. xv, 29
 Metueret ix, 12. 4. xix, 1. 3
 Metueretur ix, 12. 4
 Metuet vii, 9. 2
 Metui (verb.) vi, 14. 2
 Metum vi, 14. 3. ix, 12. 4
 Metuo v, 21. 5 ne i, 3. 2
 Metus (sing.) ix, 12. 4 (plur.) vii, 3.
     18
 Meum xvi, 10. 1 non est vii, 9. 1
 Migravit nidum ii, 29. 5
 Mihi curæ est vii, 3. 5
 Miles vii, 10. xvi, 4. 4 horridus xx,
     10. 2
 Milesiarum xv, 10
 Milesii nominis virginis xv, 10
 Milesiis i, 11. 4. xi, 9. 1
 Milesiorum xi, 9. 1
 Milesios xi, 9. 1
 Miletixi, 9. 1
 Mileto xi, 9. 1
 MHitare vii, 10
 Militares v, 6. 1. x, 8. xiv, 7. 2
 Militari vii, 4. xvi, 4. 1. 2
 Militaria x, 9 dona ii, 11
 Militaribus v, 6. 1. xvi, 4. 1. xvii, 21. 8
 Militarix, 8. xvi, 4. 2 musicæ i, 11. 2
 Militarium xiii, 24. 1
 in Milite glorioso (comœdia) xv, 15
 Milites iii, 7. 1. 2. 3. 4. vii, 4. xix, 1. 1.
     x, 3. 8. xv, 22. 1. xvi, 4. 1 scribere
     xvi, 10. 6 scripsisse x, 28 mentiebatur
     ad xv, 22. 1
 Militi x, 8. xiii, 22. 4
 Militiæ xiv, 7. 1 nec domi nec xix, 10. 3
 Militibus v, 15. 6. vi, 17. vii, 1. 3. x,
     8. xi, 18. 7. xvi, 4. 3
 Militiam tumultuariam xvi, 10. 5 ire in
     ii, 7. 4
 Militis xiii, 22. 4
 Militum i, 11. 6. 9. v, 5. xv, 22. 1 co-
     rona vii, 4
 Milium iv, 1. 3
 Mille i, 16. 1. 2. vi, 12. ix, 9. 5 HS.
     ii, 24. 5 est i, 16. 1 plus annorum i,
     16. 1 denarium i, 16. 2 equitum i,
     16. 2 hominum i, 16. 1. 4 versabatur
     i, 16. 4 passuum est i, 16. 1 sunt i,
     16. 1 homines i, 16. 4 quingentum
     æris xvi, 10. 4 nummum vii, 11. 3
     unis nummis i, 16. 3 unum i, 16. 2
     numero singulari i, 16. 1
 Millesima xiv, 1. 13
 Milli uno i, 16. 3
 Millia i, 8. 3. i, 16. 2. 3. ii, 13 passuum
     paulo amplius viginti vi, 10. 2 cen-
     tum nummum vi, 9. 1
 Millibus xv, 1. 9 denarium decem iii, 17
     sestertilis centum iii, 9. 2
 Milo xvi, 8. 2 Crotoniensis xv, 16
 Milone i, 16. 4 Annio xvii, 18
 Milonis, Crotoniensis xv, 16
 Miltiade xvii, 20. 5
 Mima vii, 11. 2
 Mimanta ix, 12. 6
 Mimiambis (comœdiis) x, 24. 5. xv, 25.
     xx, 9
 Mimica ii, 23. 5
 Mimis xvi, 7. 1
 Mimo iii, 12. xiii, 8. 1. xvi, 7. 1. 3 quæ,
     Scriptura, inscriptus est iii, 18. 3
 Mimos xvii, 14. 1
 Minari vii, 17. 3
 Minationibus vii, 3. 4
 Minerva xiii, 22. 2
 Minervæ x, 16. 4
 Minima (sing.) i, 3. 10 (plur.) xiv, 1.
     10
 Minimarum xix, 8. 5
 Minime i, 3. 7. i, 16. 7. xiii, 22. 7.

- xviii, 1. 4. xix, 10. 2 vero xi, 16. 5
 malus homo iii, 16. 5
 Minimo (digito) x, 10
 Minimos iii, 10. 1
 Minister vii, 20. 3
 Ministerio non incito ii, 23. 2
 Ministrant i, 22. 6
 Ministrarent iii, 8. 1
 Ministravit v, 3. 3
 Minutis mortem periculis i, 2. 3
 Mino x, 21
 Minoia vi, 6. 1
 Minor xix, 5 anno xv, 28. 2
 Minora xiii, 15. 3. xvi, 18. 1
 Minore i, 19. 2. xvi, 6. 4 filio xiii, 19.
 4 studio xix, 8. 6
 Minorem i, 12. 1. i, 13. 4. xvii, 8. 3
 Minores xx, 8. 2 annis septemdecim x,
 28 magistratus xiii, 15. 1
 Minoribus ix, 13. 1. xiii, 15. 4 natu ii,
 15. 1
 Minoris xii, 4. 1
 Minuam ii, 26. 4
 Minucius Augurinus, C. vii, 19
 Minuendæ rei et augendæ valet v, 12. 3
 Minuendi xx, 8. 2
 Minuendo xv, 8
 Minuere xx, 1. 9
 Minui (inf.) iv, 13
 Minuit iii, 1. 3
 Minuitur iii, 1. 1
 Minus i, 4. 2. xii, 6. xvi, 2. xviii, 7. 1.
 xix, 9. 5. xx, 1. 8 multo ix, 1. 1 plus
 minusve xx, 1. 14 nihilo xv, 14 sa-
 nam iv, 2. 3 plena Pr. 9 quam i, 6.
 4. iv, 1. 7. xvii, 7. 1
 Minusculis iv, 11. 2
 Minuta vi, 13. 1. xviii, 1. 6
 Minutæ admonitiones Pr. 8
 Minutas xi, 3. 1
 Minute ii, 9
 Minutum xvii, 8. 2
 Minutione capitis i, 12. 3
 Minutionem xvi, 5. 2
 Minutis xiii, 28. 3. xvi, 5. 2
 Minutissimis xiv, 1. 12
 Mira vii, 7. 7. ix, 4. 2. xx, 7 res xix,
 11. 2
 Mirabamur iii, 4. vi, 5. 1
 Mirabantur i, 23. 3. xv, 1. 3
 Mirabar vii, 9. 4
 Mirabatur xiv, 1. 5. xviii, 1. 3
 Mirabilia ix, 4. 2
 Mirabiliter acres et illustres animi affec-
 tiones ii, 23. 7
 Miracula xiv, 6. 2. xvi, 11. 1
 Miraculis ix, 4. 1
 Miraculorum ix, 4. 1. 6
 Miramur xiii, 18. 1
 Miranda (sing.) xiii, 24. 10 (plur.) iii,
 10. 6
 Mirandæ vetustatis ii, 3. 2
 Mirandam iii, 6. vi, 8. 3
 Mirandum xv, 16 est xx, 8. 2
 Mirarentur xviii, 5. 2
 Mirari ii, 20. 4. ix, 2. 1. xvi, 13. 1
 Mire quam suave est ix, 9. 1
 Miremini iv, 8. 2
 Mirifica (sing.) vii, 3. 19 (plur.) v,
 14. 1
 Mirificam v, 14. 4
 Mirificus in doctrinis vi, 15. 1
 Miris vii, 8. 1
 Miror xii, 2. 3
 Mirum xvi, 3. 1. xvi, 15. xvi, 19. 3
 fuit vi, 5. 1 videtur xi, 11. 2
 Misceatur vii, 21
 Miscellam doctrinam Pr. 4
 Miscant inter sese inimicitias xi, 10. 2
 Miscentes ii, 26. 3.
 Miscere xvii, 16
 Misceri i, 21. 3
 Miscuit vii, 3. 18
 Misellos ii, 24. 2
 Miser ii, 23. 4. xiv, 1. 5. xix, 12. 4
 Misera xviii, 1. 3
 Miserabilis x, 3. 5
 Miseram iii, 9. 3. x, 6. xviii, 1. 2
 Miserando iii, 9. 2
 Miserandum xv, 16
 Miseranter x, 3. 2
 Misericatio x, 3. 3
 Miseratus est hæc x, 3. 6
 Misere xx, 6 rubente ix, 15. 3
 Misereat x, 14
 Miserebitur xx, 6
 Misereor vestri xx, 6
 Misereri xx, 6
 Miseretur ii, 23. 7
 Miseri (sing.) x, 3. 4
 Miseria vi, 16. 3
 Miseriæ (plur.) xx, 6
 Miseriam xviii, 1. 1. 3
 Misericordiam vii, 3. 8
 Misericors vii, 11. 3
 Miseriti (plur.) xx, 6
 Miseritus xx, 6
 Misero iii, 3. 3. iii, 9. 3
 Miserrimas xvii, 2. 8
 Miserum xii, 5. 8. xix, 9. 5
 Miserunt iii, 8. 2. vii, 3. 2
 Misisse vi, 3. xvii, 9. 4
 Misissent xiii, 12. 2
 Misisset i, 13. 4
 Misit i, 13. 4. xvii, 2. 3. xviii, 7. 2. xx,
 4 literas ad Aristotelem xx, 5. 2

- Missam faciamus istam rationem i, 7. 8
 Missas xvii, 9. 2 auctoritates facias xv, 9. 2
 Missi (plur.) xv, 20. 5 sunt vii, 14. 1
     sub jugum xvii, 21. 10
 Missili telo ix, 1. 2
 Missilibus iii, 7. 3
 Missis vii, 3. 1
 Missos iii, 8. 1
 Missum erat xvii, 9. 3 esse x, 27
 Missus est xx, 8. 1 erat xiii, 12. 2
 Mistā ii, 26. 2
 Mistam xi, 2. 1
 Mitem xiii, 22. 7
 Mitescere xv, 5. 3
 Mithridate xi, 10. 1
 Mithridatem xvii, 16. xvii, 17
 Mithridates xvii, 17
 Mithridati (gen.) xv, 1. 2
 Mithridatos (antidotus) xvii, 16
 Mitificanti ii, 12. 3
 Mitificet xiii, 2. 2
 Mitioribus xi, 18. 1 sonis i, 11. 2
 Mitis v, 15. 5
 Mitrae vii, 12. 2
 Mittam ii, 19. 2
 Mittamus vii, 17. 3
 Mittas ix, 1. 1. xv, 9. 1
 Mitte x, 24. 4
 Mittebant xvii, 9. 2
 Mittendum i, 13. 4
 Mittentis ix, 1. 2
 Mittere vocem ex ore i, 15. 2
 Mitteret xix, 9. 6
 Mitti ix, 1. 1
 Mittis vii, 17. 1
 Mittit iii, 7. 2
 Mittunt xv, 31
 Mixtis xi, 5. 1. xviii, 15
 Mixto ii, 22. 3
 Mixtos jure conjugii ix, 10. 1
 Mixtum vii, 14. 2
 Mixtus ii, 26. 7
 Mnestheum xiii, 30. 3
 Mobilia xvii, 11. 2 sunt exortus et occasus ii, 22. 2
 Moderamenta vocum xiii, 6
 Moderandi rationibus ii, 1. 2
 Moderando victu iv, 19
 Moderandos xix, 12. 2
 Moderantur vi, 2. 4 et regunt et quasi gubernant alia momenta magnitudines et parvitates rerum i, 3. 12
 Moderatio ix, 1. 2
 Moderatiores animi i, 11. 1
 Moderatissima xi, 2. 1
 Moderato usu xv, 2. 4
 Moderatricem xvii, 11. 3
 Moderatum vii, 14. 2
 Moderatur xii, 5. 11
 Modesta antiquitas i, 10. 2 lingua i, 15. 5 (plur.) vii, 14. 3
 Modeste ix, 11. 2. xviii, 2. 1
 Modestia xii, 4. 1
 Modestissimo in philosophia viro i, 3. 4
 Modestior i, 9. 5
 Modestius xv, 12
 Modestus xiii, 28. 1
 Modestus, Julius iii, 9. 1
 Modica ex iis accepi Pr. 5
 Modicæ (gen.) xvii, 9. 3
 Modice faciam xii, 13. 7
 Modi (gen.) vii, 14. 1. xiv, 5
 Modicis xv, 2. 2
 Modicum xiii, 28. 2
 Modificatio verborum x, 3. 6
 Modificatus quanta longinquitas ei mensuræ conveniat i, 1. 2
 Modis vi, 4. xiv, 2. 2. xvii, 13. 1 cantus i, 11. 7 orationis xi, 13. 2
 Modius xiv, 5
 Modo (abl.) i, 7. 5. xvi, 14. xvii, 20. 3 sine i, 15. 4 ullo i, 6. 1 (adv.) i, 15. 4 vita supersit i, 22. 6 ne i, 3. 5 non sed i, 7. 1 non modo non, sed etiam xvii, 20. 3 si i, 7. 9 sunt i, 6. 3. v, 21. 4
 Modos cantus i, 11. 7
 Modulamentis orationis i, 7. 8
 Modulamine xiii, 20. 6
 Modulanda longitudinis præstantia in i, 1. 1
 Modulare xiii, 20. 5
 Modulata lingua i, 15. 5
 Modulate iv, 13 res acta est vii, 3. 20
 Modulatione incedendi i, 11. 10
 Modulatiorem xiii, 24. 4
 Modulatiores animi i, 11. 1
 Modulatus xiii, 24. 11
 Modulatus currentis facundie sonitus xi, 13. 5
 Modulis xiii, 20. 9. xiv, 4. 1. xvii, 20. 3. xviii, 10. 1 tibiarum i, 11. 1 lenibus tibicen incinat iv, 13 numerisque orationis i, 7. 1 verborum v, 1. 1
 Modulo numerorum (in periodo) i, 4. 2 quonam sit pronuntiandum verbum ix, 6
 Modulorum suavitate xix, 9. 1
 Modulos i, 11. 9
 Modum i, 3. 3. 9. i, 22. 1. i, 26. 1. vi, 15. 2. vii, 14. 1. xviii, 10. 2 agentis xviii, 12. 1 infinitum xv, 13. 3 naturæ ii, 27. 2 plantæ Herculis i, 1. 1 feceris xvi, 8. 5 esse dicit adolescendi corporis septem pedes iii, 10. 4 ad

- eundem i, 5. 1 ad hunc i, 4. 4. x, 1. 3 in hunc xvii, 10. 1. xix, 5 jucundum xix, 9. 1 in eundem collocaret v, 3. 2 noctis xviii, 11 coërcuit affectationes intra i, 3. 13 quem in i, 6. 1. iii, 19
- Modus i, 9. 1. vi, 2. 4. xvi, 18. 2 jactus ix, 1. 2 voluntatis xx, 1. 9 verba vertendi in Græcas sententias ix, 9. 1 epulis factus xv, 2. 1
- Mœchimonium xvi, 7. 1
- Mœchus (comœdia) i, 7. 2
- Mœnia xix, 8. 2
- Mœniant sibi viam ad ii, 12. 4
- Mœnibus vij, 1. 3
- Mœniendas vitæ molestias ad xii, 4. 1
- Mœnitum vii, 1. 3. xx, 1. 8
- Mœnitus xiv, 6. 3
- Mœram iii, 16. 5
- Mœsti (plur.) i, 11. 10
- Mœstissimo xiii, 30. 2
- Molas iii, 3. 7
- Molas Martis xiii, 22. 1
- Moleste iii, 19
- Molestia i, 6. 1. 2. 4 non carent xii, 5. 9
- Molestiæ (gen.) i, 4. 2
- Molestiam i, 3. 2
- Molestiarum i, 17. 1
- Molestias i, 6. 2. xii, 4. 1
- Molestius xi, 7. 1
- Molestos xviii, 4. 4
- Molestum iv, 15. 2
- Moliendæ (gen.) xiii, 24. 10
- Moliendis xix, 10. 1
- Molita x, 18. 1
- Molitus est xvii, 10. 3
- Moliuntur i, 11. 1
- Molli die xix, 7. 1 atque demissa voce i, 5. 2. iv, 1. 5
- Mollia xiii, 2. 2. xix, 11
- Mollibus ambulacris i, 2. 8 conditionibus iv, 18. 1
- Molliora xx, 1. 4
- Molliti venti maris (plur.) xix, 1. 4
- Mollities oculorum iii, 5
- Mollitudine ii, 26. 4
- Mollius xiii, 20. 6. 8
- Molosso xvii, 21. 9
- Molossus xvii, 21. 10
- Momenta xiv, 1. 10 alia moderantur magnitudines rerum i, 3. 12
- Momenti xvi, 14
- Momentis xii, 5. 7
- Momentum vi, 13. 2 in quibus omne rei est xi, 12. 4
- Monorderit vii, 9. 1
- Momordi vii, 9. 1
- Monebant iv, 6. x, 11. 2
- Monebat iii, 3. 3
- Monent ii, 29. 5
- Monere xv, 22. 1
- Monerent iii, 8. 1
- Monet ii, 29. 2. v, 1. 1
- Monilibus v, 5
- Monimentis iii, 7
- Monita (subst.) i, 3. 14
- Monitum (part.) xv, 22. 1
- Monocoli ix, 4. 5
- Mons x, 26. 1 ex sale mero ii, 22. 7
- Monstra xvii, 1. 1. xvii, 10. 6
- Monstri vicem xii, 5. 11
- Monstris ii, 6. 1
- Monstrum xi, 7. 4
- Monstruosas raritates iii, 16. 4
- Monstrosissimum xvii, 10. 6
- Monte iii, 11. 1. xiii, 14. 3. xvii, 10. 2. 3
- Montem xiii, 14. 3. xv, 1. 1
- Montes xvi, 9. 2
- Montibus ix, 4. 5. xiii, 14. 2. xvi, 11. 2
- Montis xiii, 14. 1. xvii, 10. 1. 4
- Monuerunt i, 13. 3
- Monuit x, 24. 4
- Monumenta xviii, 7. 2. xix, 14. 1
- Monumentis ii, 16. 2. xiv, 12. xvii, 9. 4
- historiæ Græcæ x, 17. 1
- Monumentum ix, 11. 3. x, 2. x, 18. 2
- Mora (abl.) xvii, 8. 2
- Moræ xi, 17. xix, 11. 2
- Morali philosophia xv, 20. 1
- Morlium xii, 2. 2 epistolarum Pr. 4
- Morbi ii, 1. 2. iv, 2. 1. xi, 1. 4. xii, 5. 3. xv, 7. 1 teterrimi xix, 2. 3
- Morbis iii, 10. 5. iv, 13. vi, 1. 3. xv, 10
- Morbo xvi, 13. 2. xvii, 10. 2. xvii, 15. 2. xix, 8. 2 æger xx, 1. 3 affectus vii, 8. 3. xiii, 2. 1. xx, 1. 3 de ira i, 26. 1
- Morborum i, 2. 2. xvii, 15. 1
- Morbos vi, 1. 3. xix, 5
- Morbosi iv, 2. 2. 4. 5
- Morboso iv, 2. 2
- Morbosum iv, 2. 1. 3
- Morbosus iv, 2. 2. 5
- Morbum iv, 2. 1. 2. xvii, 15. 1. xi, 1. 8 per se sentitum xi, 1. 8
- Morbus iv, 2. 1. 2. xvi, 3. 4. xvi, 4. 3. xx, 1. 8 loquendi i, 15. 3
- Mordax iv, 2. 2
- Mordeo vii, 9. 3
- More i, 11. 4. i, 12. 3. iii, 3. 2. 7. v, 14. 3. ix, 12. 6. xvii, 10. 1 de vii, 19. 3 ex vii, 1. 3 majorum vii, 4. xi, 1. 3
- Morem i, 3. 3. i, 11. 9. ii, 3. 1. ii, 15. 1. vii, 19. xiv, 7. 4. xv, 11 disputandi xvi, 2 fuisse veteribus xiii, 12. 1

- per compositi vocabuli xv, 15
 Mureretur vi, 13. 1
 Mores i, 3. 5. i, 9. 1. xiv, 1. 7. xx, 1.
 2 multi et vari i, 9. 5 philosophia
 xiii, 8. 2
 Mori iii, 10. 5. vi, 13. 2. xv, 10. xvii,
 16
 Moriar x, 24. 3
 Moribundus v, 2
 Moribus i, 10. 2. vii, 15. vi, 18. 1. x,
 23. 7. xi, 18. 4. xiv, 1. 11. xiv, 2.
 2. 8. xv, 20. 1. xvi, 13. 1. xvii,
 5. 1. xvii, 10. 1. xvii, 19. 2. xx,
 1. 2 ingenii iii, 3. 1 est effictis ii, 6.
 5 bonis atque honestis iii, 16. 5 bene
 ornatus xix, 9 populi Romano obser-
 vato (juxta consuetudinem) v, 13. 1
 pro temporum xx, 1. 7
 Moriendi vi, 13. 2
 Moriendum iii, 7. 2
 Moriens vi, 13. 1
 Moriatur quoad vii, 21
 Moris iii, 4. v, 13. 2
 Morosa ii, 23. 6. xv, 7. 2 uxor i, 17. 1
 Morosior xviii, 7. 1
 Morositate disputationis i, 3. 4
 Morosus iv, 9. 5
 Mors i, 3. 1. vii, 10. 2 occupasset x,
 16. 3 secuta est ex vulneribus xv,
 20. 5
 Moribus iv, 13
 Morta iii, 16. 5
 Mortale iv, 1. 4
 Mortales x, 3. 7. xiii, 28. 2
 Mortalia xiii, 20. 7
 Mortalibus x, 3. 7. xiii, 28. 1
 Mortalia i, 24. 1. xvii, 1. 2
 Mortam iii, 16. 5
 Morte ii, 8. 2. iii, 15. 3. v, 13. 3. vi,
 7. vi, 13. 1. ix, 14. 5 animi (gen.)
 xii, 1. 7 datu'at i, 24. 2 obita xv, 4.
 2. xv, 20. 5 dirimi x, 15. 3
 Mortem i, 2. 3. ii, 16. 2. 3. iii,
 16. 5. iii, 17. xv, 10. xvi, 19. 3.
 xvii, 10. 2 attulit multis iii, 15. 1
 obiit xiii, 19. 3 oppetunt iii, 10. 5
 oppetisse iii, 9. 3 ejus inhio ii, 23. 4
 per vim potita est xiii, 1. 3
 Morti vi, 13. 2
 Mortis xiii, 24. 10. xiv, 1. 11. xv, 10.
 xvii, 21. 10 obundæ xv, 10
 Mortua iv, 16. 1
 Mortuam x, 2
 Mortuaria glossaria xviii, 7. 1
 Mortuo iii, 10. 5. xv, 31 patre ii, 16. 3
 Mortuos iii, 7. 3
 Mortuu'at iii, 14. 4
 Mortuum x, 3. 2
 Mortuus ii, 23. 4. est iii, 15. 1. v, 4.
 xiii, 19. 3 ad me xiv, 11. 2
 Morum v, 13. 1. xiii, 13. 1 disciplinas
 xviii, 7. 1 veterum studiosissimus xiii,
 17 gratia iv, 3
 Mos i, 2. 3. iii, 2. 3. fuit xiii, 10. 2. x,
 10 introire i, 23. 1 ut est iv, 20. 3 ut
 ejus fuit xviii, 10. 2 ut ei erat iii, 13
 Motandi corporis gratia xi, 3. 1
 Motibus ix, 13. 1. xiv, 1. 11. xix, 1. 5
 Motto ix, 6
 Motu xiv, 1. 1. xv, 18. 2. xviii, 10. 2
 naturali xix, 1. 7 vastiore ii, 6. 3
 Motus (sing. : subst.) iii, 13. iii, 15. 1.
 ix, 1. 2. xiv, 2. 6 intentio et remissio
 xviii, 10. 4 (plur.) xiv, 1. 4 animi i,
 26. 4. xix, 12. 2 (part.) ix, 6 est
 xiv, 2. 6 colore et vultu xix, 1. 6 ob-
 scuritate verbi xix, 10. 2
 Movendos animos i, 6. 3
 Movent xiv, 1. 4
 Moventium xi, 18. 4
 Moventur v, 1. 1
 Moveo iv, 17. 4. ix, 6
 Moverentur ii, 21. 1
 Moveret sensum xv, 13. 3
 Moveri ii, 4. 2. vi, 2. 2. xiv, 1. 2. 9.
 xix, 1. 5 linguam i, 15. 1 nominibus
 non oportet i, 3. 10
 Moverunt Senatu xvii, 21. 11
 Movet v, 14. 3. vi, 2. 4. xix, 4 metus
 (acc.) vii, 3. 18
 Movetur xiv, 2. 6. xvi, 8. 3
 Movisse iv, 6. 1 hastas Martias iv, 6. 1
 ubi terram senascrast ii, 28. 2 terram
 nuntiani solet iv, 6. 1
 Martias iv, 6. 1
 Movit senatu iv, 8. 2
 Muciani i, 13. 3
 Mucium, Quintum iii, 2. 4. xv, 27. 1
 Mucius iii, 2. 1 Scævola vii, 15
 Muginandum v, 16
 Mulcaret i, 26. 2
 Mulcedinem xix, 9. 3
 Mulceri xx, 9
 Mulcta (subst.) vii, 3. 15. vii, 11. 3.
 xviii, 13. 2 minima xi, 1. 1 talentum
 fere quingentum vii, 14. 2
 Mulcatabur nummo singulo xviii, 13. 2
 Mulctæ (pænitionem) xi, 1. 2
 Mulctam (subst.) xi, 1. 2 pecuniæ xx,
 1. 10 dico xi, 1. 3 dixit xi, 1. 5 facit
 xi, 1. 5 irrogavit vii, 19 dictam esse
 x, 6 irrogatam vii, 19 remitterent
 vii, 14. 3
 Muleturunt xii, 13. 9
 Mulctatas x, 23. 1
 Mulctatur x, 23. 2
 Muliebrem mundum iv, 4. 2
 Muliebri vi, 10. 2

- Muliebris* v, 13. 3
Muliebrium irarum i, 17. 1
Mulier i, 19. 1. 2. i, 23. 2. iii, 16. 2. iv, 2. 3. v, 19. 2. vi, 7. vii, 11. 2. xv, 15. xvii, 6. 1. 2
Muliere iii, 2. 1. iv, 2. 3. xii, 12. 2
Mulierem i, 17. 1. i, 19. 2. iii, 2. 4. vi, 8. vii, 1. 1. x, 2. xi, 15. 1. xvii, 6. 3
Mulieres iv, 2. 1. ix, 14. 4. xv, 20. 2. 3. xvi, 16. Romanæ xi, 6. 1
Mulieri x, 6. x, 23. 2. xii, 12. 2
Mulieris i, 8. 3. iii, 10. 3. iii, 16. 1. vii, 9. 1. x, 6
Mulierosus iv, 9. 1. 5
Mulierum i, 23. 3. iii, 16. 1. 7. x, 23. 1. xv, 20. 2. xx, 1. 7. praeclarum xviii, 7. 1
Mulis xv, 4. 1. 2. xix, 13. 3
Mulos xv, 4. 2
Multa (fœm. : adj.) i, 4. 1. i, 7. 2. i, 23. 1. xvii, 18. munditia i, 5. 1 opinio est iii, 16. 1 securitate et profunda i, 15. 1 (neut.) i, 3. 2. i, 5. 1. i, 14. 1. 15. 4. i, 18. 2. ii, 3. 1. xvi, 3. 1. 2. xviii, 6. 4 atque immodica i, 2. 2 et varia Pr. 5
Multæ (sing. : adj.) i, 8. 1 (plur.) v, 21. 3. xvii, 5. 1. xx, 8. 1
Multam (adj.) i, 7. 8
Multarum i, 7. 1. xii, 4. 4. xx, 1. 1
Multas Pr. 4. xii, 19. 3
Multi (gen.) ii, 3. 2 (plur.) Pr. 4. i, 3. 3. ii, 25. 2. xviii, 5. 1
Multicolora xi, 16. 2
Multifaræ v, 6. 1
Multifaræ v, 4. xx, 6 saucius ii, 7. 3
Multiformia xi, 16. 2
Multiformiter ix, 6. 2
Multiformium xix, 14. 1
Multigravis (fluctibus) xix, 7. 2
Multijuga xi, 16. 2 dona ii, 11
Multijugæ x, 2. xiv, 2. 4. xix, 8. 5
Multiplex ii, 26. 1. ix, 5. 2
Multiplici vii, 17. 6
Multiplicia xix, 7. 2
Multipliciter xiv, 1. 9
Multis Pr. 5. i, 6. 1. i, 7. 9. i, 10. 1. i, 15. 1. i, 16. 1. i, 23. 3. xv, 22. 2. xvi, 1. xvi, 7. 1. xvii, 2. 3. xviii, 5. 1. xix, 9. 4. xix, 10. 1. xx, 1. 1 magnisque rebus i, 14 post annis x, 10. 5 tempestatibus vi, 17
Multitudine xi, 16. 2. xiii, 28. 2. xvii, 2. 8. xviii, 7. 2
Multitudinem x, 6. xiii, 28. 2. xix, 8. 5
Multitudinis ii, 13. xiii, 28. 1. xix, 8. 2. 4 numero xix, 8. 5 numerum capiunt xix, 8. 8 figura xix, 8. 3
Multitudo iii, 7. 3. iv, 1. 1. iv, 9. 2 sui naturalis xix, 8. 5
Multo nomine hominem xv, 10. 1. precio xviii, 6. 4 usu ii, 6. 9 (adv.) iii, 3. 3. xvi, 3. 4. xvii, 2. 8. xvii, 19. 3. xvii, 21. 8. xx, 8. 2 ante ii, 26. 4 magis i, 19. 1. xii, 2. 6 plus est xii, 2. 6
Multorum iii, 16. 3. vi, 16. 2. xviii, 4. 1. xix, 10. 2. xix, 11. 4
Multos iii, 3. 7. xiii, 11. 1. xiii, 14. 1. xv, 24. xv, 30. 2. xix, 2. 3. xx, 1. 14 fugit erratum vii, 2. 1
Multum (adv.) i, 13. 4. xiii, 19. 2. xvi, 5. 2. xix, 1. 3. xix, 10. 4 auri iii, 9. 3
Mummi, L. xvi, 8. 3
Mummio, L. x, 16. 5
Munde factis versibus x, 17. 1
Mundi i, 9. 4. vi, 1. 3. xiv, 1. 8
Munditia i, 5. 1. i, 23. 1
Munditiæ ix, 3. 1
Munditiarum x, 24. 1
Mundities i, 5. 1
Mundities orationis x, 3. 2
Mundus xvii, 2. 5
Mundum iii, 10. 4 muliebrem iv, 1. 2 omne iv, 1. 2
Mundus ager xix, 12. 3
Munera ix, 14. 4
Munere xvi, 10. 5. xvi, 13. 2
Muneribus ii, 2. 3. xv, 13
Muneris xvi, 10. 6. xvi, 13. 2
Muneror te xviii, 12. 3
Municipem xvi, 13. 1
Municipes xvi, 13. 2
Municipia xvi, 13. 1
Municipii xvi, 13. 2
Municipiis x, 3. 1. xvi, 13. 2
Municipiorum xvi, 13. 3
Municipium xvi, 13. 1
Municipum xvi, 13. 1
Munificentia vi, 7
Munimenta famæ i, 3. 10
Munitis vi, 1. 4
Munitus vii, 3. 19
Munitum vi, 1. 4
Menas vi, 22 matricationis xii, 1. 2
Murena vii, 16. 2
Muralem coronam v, 6. 1
Muralibus ii, 11
Muralis corona v, 6. 1. 4. 5
Muribus xx, 8. 1
Muricibus vi, 4
Muris ix, 1. 1
Murmura edens v, 14. 5
Murmure xviii, 10. 2
Muros i, 13. 4. x, 29. 1. xii, 14. 1. xv, 31. xvi, 10. 1
Murum ii, 20. 2 subiit v, 6. 4
Musa xvii, 21. 14
Musa (voc.) xviii, 9. 1 (abl.) liberali

ix, 3. 1
 Musæ xix, 9. 3 ejusdem æmulos (artis)
 Pr. 10 viri ix, 10. 1
 Musarum Pr. 4. i, 25. 4. xiii, 11. 1
 Musica xiv, 3. 3
 Musicæ (gen.) i, 11. 2
 Musicam rem xix, 9. 1
 Musicam i, 9. 4. xiii, 20. 1
 Musici (plur.) xvi, 18. 1
 Musico ludo Pr. 11
 Musicos iii, 10. 5
 Musicus iv, 11. 2
 Musonii xv, 1
 Musonio xvi, 1
 Musonium v, 1. 1. ix, 2. 2
 Musonius v, 1. 1. ix, 2. 2. xviii, 2. 1
 Mustellaria (comœdia) xx, 6
 Muta xiii, 20. 2
 Mutabilitate vii, 11. 1
 Mutant xiv, 1. 4. xviii, 12. 2
 Mutantur xii, 13. 2
 Mutare xvi, 13. 1. xviii, 12. 1 longe
 xiii, 3. 1
 Mutaret xv, 9. 2
 Mutari ix, 4. 7. xvii, 14. 2. xx, 1. 7
 Mutasse vii, 20. 1
 Mutassemus xviii, 4. 1
 Mutata xv, 3. 3 sint xiv, 6. 3
 Mutatam xv, 3. 1
 Mutati verbi i, 4. 1
 Mutationem xiii, 24. 13
 Mutationes xiv, 1. 10
 Mutatur dictum i, 7. 1
 Mutatus est xviii, 3. 2
 Mutaveris xiii, 20. 4. 5
 Mutavit iii, 14. 3
 Mutesce ii, 5. xiii, 20. 4
 Mutet xviii, 12. 3
 Muti xviii, 7. 1
 Mutilas xvii, 9. 3
 Mutis xiv, 2. 1
 Mutitare xviii, 2. 4
 Mutitarent ii, 24. 1
 Mutos xiii, 11. 2
 Mutua inter se vice xviii, 12. 1
 Mutuabor ex Aristophanæ choro pauca
 Pr. 11
 Mutusæ xiv, 3. 1 talionis xx, 1. 5
 Mutuam ii, 2. 1. v, 14. 1. xvii, 5. 2
 det pecuniam xvii, 6. 1. 3 operam
 dent ii, 20. 2
 Mutuas viii, 6
 Mutuatæ pecuniæ xx, 1. 11
 Mutuatus est xv, 14
 Mutuetur ii, 26. 2
 Mutuo (abl.) vi, 1. 1
 Mutus iv, 2. 5. v, 9. 1
 Mutuum accepit xii, 12

Mycenas x, 16. 4
 Myoparones x, 25. 3
 Myope iv, 2. 4
 Myrtea v, 6. 5
 Myrteum v, 6. 6
 Myrto v, 6. 6
 Mys ii, 18. 2

N.

N (litera) ii, 27. 3. xviii, 9. 4. xix, 14.
 2 gemina xx, 3
 Nactus v, 14. 5. x, 26. 1 casum xiv, 6. 2
 Næ xi, 8. 2
 Nævii i, 24. 1. x, 25. 2
 Nævio iii, 3. 7. vi, 8 poëta viii, 14
 Nævium i, 24. 1. xvii, 21. 13
 Nævius iii, 3. 1. iv, 18. 1. v, 12. 2. x,
 25. 2. xv, 24. xvii, 21. 13
 Nævulos xii, 1. 2
 Nanis xix, 13. 3
 Nancos xix, 13. 1. 3
 Nantes x, 26. 4
 Nanum xvi, 7. 3
 Napum xvi, 4. 2
 Nares i, 14
 Naris (plur.) xvii, 11. 2
 Narranda esse xviii, 9. 2
 Narrantis v, 1. 3
 Narrare v, 18. 3. xviii, 10. 1
 Narrari x, 3. 4
 Narrat xiii, 12. 1
 Narrata (sing.) vi, 9
 Narrationes xviii, 9. 2. 4
 Narravi xvi, 7. 2
 Narravisse xvi, 19. 4
 Narret v, 18. 1
 Narro xiv, 2. 3
 Nasamonibus xvi, 11. 2
 Nascatur iii, 2. 1
 Nascendi fata xiv, 1. 12 momenta xiv,
 1. 11
 Nascendo xvi, 16
 Nascens xiv, 1. 10
 Nascerentur xiv, 1. 8. 12
 Nasceretur i, 3. 8. xiv, 1. 7. xvii, 1. 2
 Nasci iii, 10. 3. iii, 16. 3. iv, 2. 4. ix,
 4. 5. ix, 8. xiv, 1. 10 in ore non
 in pectore orationem (loquaculum) i,
 15. 1
 Nascitur xlii, 10. 3
 Nascuntur iii, 10. 3. xiii, 2. 2
 Nasica iv, 20. 3
 Nata est xlii, 10. 3 (plur.) iv, 1. 7. vi,
 7 sunt vi, 1. 4. xiii, 29. 1
 Natal xvi, 7. 3
 Natalem xv, 7. 3 diem iii, 2. 1

- Natalis iii, 2. 1 dies iii, 2. 1
 Natam animos i, 12. 1
 Nati (adj.) xvii, 2. 2. xviii, 6. 2 (part.)
 iii, 2. 1 sumus xii, 5. 6 sunt iii, 2. 1
 fuissent xiv, 1. 7. xvii, 21. 1 obecuro
 loco i, 7. 1
 Nationes vii, 2. 7. 10
 Nationibus xv, 22. 2
 Nationum potiri ix, 3. 1
 Nativa x, 2. 6 sterilitate iv, 2. 2
 Naturæ xii, 1. 7 dulcedinis (verba) ix,
 9. 2
 Nato illo (part.) xv, 20. 1
 Natorum xv, 12
 Natos (part.) xiii, 18. 1
 Natu ii, 15. 1 grandis xv, 16 antiquio-
 rem iii, 11. 1 majorem iii, 11. 1 ma-
 joribus iv, 11. 2 minores xiii, 19. 4
 priorem iii, 11. 1 posterior xvii, 21. 7
 Natum (part.) ii, 16. 2. ii, 24. 3. iii, 9.
 1 tres et viginti annos xv, 28. 1 esse
 xvii, 1. 2. xvii, 21. 8. 13 hirc ada-
 gium i, 8. 2
 Natura i, 6. 1. iii, 6. v, 16. vi, 1. 2.
 vii, 6. xii, 5. 6. xv, 20. 2. xv, 30. 1.
 xvi, 16. xvii, 1. 3. xvii, 5. 1. 2. xvii,
 8. 3. xvii, 10. 3. xvii, 11. 1. xvii, 15.
 1. xviii, 7. 1
 de Natura et habita memorias viii, 7
 Naturæ i, 6. 2. i, 9. 4. iii, 10. 1. xvii,
 1. 2 jure vii, 3. 17 contemplationes
 xx, 5. 1 modum ii, 27. 2
 Naturalem competentiam membrorum i,
 2. 2
 Naturales ii, 2. 2
 Naturali vii, 6 habitu x, 9. 8 motu xix,
 1. 7 pavore xix, 1. 4 spiritu xviii,
 10. 4
 Naturalia nomina x, 4
 Naturalis vi, 2. 3. x, 4. xii, 1. 7. xiii,
 1. 4. xvii, 15. 1. xviii, 10. 4 vehe-
 mentia i, 11. 6 historiae Pr. 4. iii, 16.
 9. ix, 4. 4 philosophiam xvii, 21. 6 sui
 multitudo xix, 8. 5
 Naturam i, 12. 3. iii, 10. 3. iv, 2. 1. vi,
 1. 3. xvii, 1. 3. xix, 12. 1 ingenii i,
 2. 2 rediit in xv, 16
 Naturas i, 9. 1
 Natus (part.) ii, 15. 1. ii, 16. 3. iii, 11.
 1. xv, 18. 1. 2. xvii, 9. 4 est iii, 2.
 2. iii, 16. 6. xiv, 1. 8. xvii, 21. 9
 fuit xiii, 18. 1. xiii, 19. 4 sit iii, 2. 1.
 xvii, 1. 2 honesto loco i, 12. 4 eo in-
 genio xix, 8. 8 annos duodeviginti xv,
 20. 1 sexaginta xv, 22 ad octo xvii,
 8. 1
 Navalem coronam v, 6. 1
 Navali prælio ii, 22. 6. x, 6. xvii, 21. 6
 Navalibus victoriis celebrata vii, 3. 1
 Navalis v, 6. 5 (corona) v, 6. 1
 Navata vii, 20. 2
 Naucrites x, 18. 2
 Navem v, 6. 5. xvi, 6. 5. xvi, 19. 2.
 xix, 1. 1
 Naves xi, 17. xvii, 2. 2 celoces x, 25.
 2 ambulant x, 26. 2
 Naufragium facit xvii, 14. 2
 Navi ii, 21. 1. ix, 4. 1. xiv, 1. 11. xvi,
 19. 2
 Navibus x, 26. 1. xi, 17
 Naviculis vii, 8. 1
 Navigabamus xix, 1. 1
 Navigandi solertia vii, 3. 1
 Navigant i, 7. 1
 Navigantibus x, 26. 2
 Navigasse xvii, 15. 2
 Navigiorum x, 25. 1
 Navitas xvi, 19. 3
 Navitas xvi, 19. 2. 4
 Naviter xv, 4. 1
 Navium x, 6. x, 25. 1
 Naupactum vii, 8. 1
 Nausicaa ix, 9. 4. 6
 Nautas ii, 6. 1
 Nauticis ii, 22. 2
 Naxo insula iii, 15. 1
 Ne si vi, 15. 2 multis ii, 17. 1 quid ii,
 29. 6 quidem vi, 8 quoque xvii, 2. 7
 desis i, 22. 4 æquor ventris irrugetur
 xii, 1. 2
 Necera (fabula) xiii, 22. 6
 Neceram xiii, 22. 6
 Neapolim ix, 15. 1
 Nebulas questionum viii, 10
 Nebulo vii, 17. 5. xiii, 30. 3. xv, 2. 2.
 xvi, 13. 2
 Nebulonem iv, 18. 1. ix, 2. 2
 Nebulonis xix, 1. 3 hominis xvi, 6. 2
 Nebulonum hominum i, 2. 4
 Nebuloso xx, 3 nomine xx, 2
 Nebulosus ii, 22. 4
 Nec i, 6. 1 dum xv, 11 non iii, 10. 5
 (post) neque i, 7. 1
 Necando xvi, 19. 2
 Necare x, 22. 1 venenis iii, 8. 1
 Necares x, 22. 2
 Necati sunt iv, 5 forent xii, 7. 2
 Necatus est xvii, 21. 8
 Necavit securi filium xvii, 21. 7
 Nece vii, 3. 12
 Necem ii, 7. 2 afferre xvi, 19. 2 conseci-
 vit xiii, 19. 1 sibi conseciverint vii,
 18. 2
 Necessaria (sing.) i, 12. 3. ii, 15. 1. vi,
 2. 3. vi, 14. 2. xiv, 1. 9 (plur.)
 xviii, 1. 2. xix, 10. 1
 Necessariam ii, 9. 2. xii, 5. 9
 Necessarias iv, 3. vi, 1. 3. xi, 3. 1

- Necessarii xiii, 3. 1.
 Necessarius vii, 3. 9. xiv, 2. 6
 Necessario (abl.) i, 22. 5. v, 11. 2. v,
 18. 1. vi, 14. 2. ix, 14. 6. xiv, 1. 8.
 xix, 1. 4. xix, 10. 3. xix, 12. 2 (adv.)
 vi, 2. 3. xv, 26. xvi, 2. xvi, 8. 1. xx,
 1. 10
 Necessarius vii, 3. 20. xvii, 11
 Necessarium i, 22. 1. 4. vi, 1. 1. vii,
 16. 2. xx, 1. 7 est iii, 1. 4
 Necesse i, 3. 2. ii, 29. 3 est xix, 5 per-
 horrescat v, 1. 2 sit xvi, 8. 2. xx, 1.
 10 erat xii, 2. 4
 Necessitas vi, 2. 4. xiii, 3. 1. xv, 2. 3
 Necessitate i, 7. 7. v, 13. 3. xvii, 1. 2
 pro nostra xiii, 3. 2
 Necessitatem vi, 2. 1. 5. xiii, 3. 1
 Necessitates circumstantias ipsius i, 3. 13
 Necessitati vi, 2. 2
 Necessitatibus vii, 3. 13. xvi, 13. 2
 Necessitudine xiii, 3. 1 adducti iv, 10. 1
 Necessitudinem xiii, 3. 1
 Necessitudo xiii, 3. 1. xvi, 13. 3 aut oc-
 casio data est xiii, 3. 2
 Necessum est vi, 14. 2. x, 11. 3. xiii,
 3. 1. xiii, 19. 3. xvi, 2. xix, 1. 5 fuit
 xvi, 8. 1 esse ix, 8 nihil ii, 7. 1
 Nectis xiii, 24. 10. xvii, 16
 Nec opinato vii, 11. 2
 Nectymantia xvi, 7. 3. xx, 6
 Nefaria (plur.) xviii, 9. 1
 Nefarii xvi, 9. 1
 Nefarium xiii, 24. 6
 Nefas iv, 9. 1 esse xv, 27. 3 ducerent
 ix, 2. 3
 Nefastus iv, 9. 2. v, 17. 1
 Negant xiv, 2. 6. xv, 8
 Negare xii, 12
 Negaret xiii, 20. 7. xviii, 13
 Negari xii, 12
 Negat ii, 10. 2. vi, 2. 5. vi, 9. xiv, 3.
 3. xx, 1. 15. xx, 2
 Negaverit xvi, 2
 Negaverunt i, 12. 1. vi, 1. 1. xi, 1. 3
 Negavimus iii, 8. 2
 Negavit iv, 2. 4. vii, 3. 14
 Neges xvi, 2. xvii, 14. 2
 Neglectus (part.) xiii, 11. 2
 Neglexerit xii, 3. 13
 Negligentia x, 13
 Negligere xii, 1. 7. xvi, 9. 1
 Negotia vii, 3. 10. xiii, 27. 1. xv, 5. 2
 ad capessenda xi, 16. 4
 Negotii xvi, 7. 4. xvii, 13. 2. xvii, 21.
 14. xix, 10. 3
 Negotiis i, 12. 1. xiii, 11. 3. xiv, 1. 5.
 10. xvi, 13. 2. xx, 5. 2. xx, 10. 4 vi-
 tæ Pr. 5 se intentos habent iii, 1. 3
 Negotio i, 3. 2. i, 13. 1. iii, 16. 9. xi,
 16. 2. xiv, 2. 4. xix, 10. 3 sine ullo
 iudicii i, 15. 1 scse alligabunt iii, 7. 1
 destinatos xix, 8. 6
 Negotiorum Pr. 1. 5. 10. xiv, 1. 4 con-
 tractibus xx, 1. 11
 Negotiosis hominibus xix, 8. 5
 Negotiositate xi, 16. 2
 Negotium i, 13. 1. ii, 8. 2. iii, 16. 5.
 xiv, 1. 3. xvii, 21. 1. xviii, 4. 3. xix,
 10. 3 id fuit Varroni i, 25. 2
 Neirio xii, 22. 7
 Neminem i, 2. 2. i, 10. 1. ii, 20. 3. iii,
 7. 2. vii, 3. 14. ix, 10. 2. ix, 13. 2.
 xiii, 12. 3. xiii, 30. 1. xv, 22. 2. xx,
 1. 14
 Nemo i, 3. 8. i, 15. 3. ii, 25. iii, 1. 1.
 iv, 1. 3. v, 13. 2. vii, 3. 14. xiii, 20.
 7. xiv, 2. 8. xv, 12. xv, 19. xviii, 2.
 2. 5 homo vii, 3. 7 quisquam ii, 6. 5
 unus xviii, 5. 2 doctorum hominum
 xix, 8. 6
 Neoptolemi v, 16
 Neoptolemo tragedia xiii, 3. 1
 Neoptolemun v, 16
 Nepos ex filio xiii, 19. 1
 Nepos vii, 18. 3. xiii, 19. 1 Cato xiii,
 19. 1
 Nepotem xv, 7. 2
 Nepotes xiii, 19. 3
 Nepotis xv, 18. 2 Cornelii xi, 8. 2
 Neptuni xiii, 22. 1. xv, 21
 Neptuno iii, 16. 7. xiii, 26
 Neptunum ii, 23. 1. iii, 16. 7. xvii,
 14. 3
 Neptunus pater v, 12. 1
 Nequam enthymema vii, 3. 11 filium x,
 17. 2 hominibus xvii, 19. 1
 Nequaquam ita xx, 1. 1 est xx, 1. 8
 faciendum ii, 7. 2
 Neque neque ii, 7. 4 nec i, 7. 1 non
 merito i, 16. 4 potuit ii, 26. 7 minus
 (nihilominus) xiii, 12. 3
 Nequeant i, 22. 6
 Nequeunt xiii, 23. 1
 Nequiret ii, 23. 9
 Nequissimi (gen.) xix, 1. 3
 Nequissimum vi, 16. 5. xv, 12
 Nequit ii, 23. 4
 Nequiter xvi, 1
 Nequitia vii, 11. 3. xix, 9. 4
 Nequitiam vii, 11. 1. 3
 Nequiveris xv, 31
 Nequivit vii, 3. 1
 Neratius iv, 4
 Neria xiii, 22. 5
 Neriene xiii, 22. 1
 Nerienem xiii, 22. 1. 3. 4. 7 Martis xiii,
 22. 1
 Neriens xiii, 22. 2

- Nerio xiii, 22. 1. 2. 3 Martis xiii, 22. 3
 Nero xiii, 22. 3
 Nervias ix, 7
 Nervus ii, 3. 1
 Nervo xx, 1. 12 statem agunt in xi, 18. 7
 Nervolarium iii, 3. 4
 Nervos xiii, 22. 3
 Nervum x, 10
 Nescia spe ix, 12. 6
 Nescio x, 13. xiii, 20. 10. xv, 5. 2. xvii, 2. 7. xix, 10. 2. xx, 6 qui xvi, 12. 3 quem xviii, 5. 1 quid aliud i, 22. 5 quis xi, 16. 4 quo pacto ii, 22. 5. xiii, 20. 5 quod i, 26. 2
 Nescire i, 15. 1. ix, 9. 7
 Nescis xiii, 11. 1 quid vesper serus velat i, 22. 1
 Nescit ii, 6. 2. ix, 12. 5. xi, 18. 8. xix, 10. 3
 Nescitur ix, 12. 5
 Nesciverunt xiii, 9. 1
 Nescivi vii, 17. 2
 Nescivit vii, 17. 2
 Nesciant xiv, 1. 9
 Nescius ix, 12. 5 ne esses i, 24. 2 non x, 24. 1 periculi xix, 1. 5
 Nestore vii, 14. 2. xix, 7. 3
 Neve Pr. 11
 Neutiquam ii, 22. 9. xvi, 13. 1
 Neutro genere i, 7. 7. iv, 1. 2. vii, 20. 3 Neutrum v, 21. 3. vi, 13. 2. ix, 1. 1. ix, 5. 1. x, 27. xiii, 12. 3
 Ni vii, 9. 1. xv, 13. 4. xvi, 13. 2. xx, 1. 5. 12 quid xix, 8. 2
 Nicomensis ix, 4. 1
 Nicanor vi, 17
 Niclam iii, 8. 1
 Nicias iii, 8. 2
 Nicomede xi, 10. 1
 Nicomedis regis v, 13. 3
 Nicopolin xv, 11
 Nidulantur iii, 10. 2
 Nidulatur ii, 29. 2
 Nidulo ii, 29. 1
 Nidum migravit ii, 29. 5
 Nigidianus (commentationes) xix, 14. 1
 Nigidianis commentariis ix, 12. 2 libris xviii, 4. 4
 Nigidiano xviii, 25. xv, 3. 2
 Nigidii, P. ii, 22. 8. xii, 14. 1. 2. xiii, 25. xv, 3. 2. xvi, 6. 1. xvii, 13. 2. xix, 14. 1
 Nigidio, P. iii, 12. iv, 16. 1. viii, 14. x, 5. xvii, 7. 1
 Nigidium, P. iv, 16. 1. xix, 14. 1
 Nigidius, P. ti, 26. 5. iii, 10. 1. iii, 12. iv, 9. 1. 5. v, 21. 2. vii, 9. 1. x, 4. xiii, 10. 1. xiii, 25. xiv, 1. 5. xvi, 6. 3. xvii, 7. 1 Figulus iv, 9. 1. vi, 6. 3
 Nigri (gen.) xvii, 15. 1
 Nigro i, 18. 4. ii, 26. 3. xvii, 15. 1
 Nigrore ii, 26. 5
 Nigrum (vianum) xiii, 30. 3
 Nihil Pr. 11. i, 11. 2. i, 13. 3. i, 17. 4. i, 25. 3. ii, 29. 3. iii, 3. 3. xvi, 2. xx, 1. 14 aliud nisi xvii, 6. 3 negotii xvii, 12. 2 imitati festivitates Pr. 3 est quod miremini iv, 8. 2 ad rem isthuc pertinet xii, 3 opis xvii, 5. 1 eane displicent ii, 23. 1 peccat de savio ii, 23. 6 ut sit quod iv, 11. 1 sibi esset usus pecunia i, 14 quicquam i, 3. 1. xix, 9. 4 interest iii, 5
 Nihili verbum ii, 14 admodum eciret xix, 12. 3 homo x, 19
 Nihilo xviii, 9. 2 minore pretio i, 19. 2
 Nihilominus ix, 16. 2. xv, 14
 Nil xvi, 12. 3. xix, 9. 5
 Nilum x, 7. xiv, 1. 4
 Nimia ii, 7. 3. iv, 9. 1. xiii, 12. 1. xix, 2. 1
 Nimiam xiii, 17
 Nimis xvii, 2. 8
 Nimio potu xix, 5 amplius i, 3. 11
 Nimirum xii, 12. 4
 Nimis quam ineptum xiv, 1. 3 non xx, 6
 Nimum iii, 7. 4. xvii, 14. 3. xvii, 21. 14. xix, 7. 3. xx, 1. 8 immensam poscit pretium i, 19. 1 quantum xvi, 6. 2 poscebat i, 8. 2 facundia praestabilis xviii, 3. 1
 Niobis xx, 7
 Niptra tragedia xiii, 29. 1
 Nisi quia xvii, 3. 2 neminem nisi se i, 2. 2 clarior omnibus nisi, M. Tullio i, 5. 1 si xvii, 2. 6. xix, 9. 5
 Nisu v, 9. 1. vi, 1. 1
 Nisus sua virtute ix, 11. 3
 Nitamur in nobis ipsis ii, 29. 5
 Nitatur xii, 5. 4
 Nitebatur xiv, 2. 2
 Nitefacit xviii, 2
 Nitens v, 9. 1
 Nitentem arborem xii, 1. 4
 Nitentes xiv, 1. 13
 Nitentibus in diversa xx, 1. 15
 Niteretur vii, 3. 17
 Nitescit vi, 15. 1
 Nitibundus tacito conspiratu mentium Achmos i, 11. 5
 Nitidior xi, 2. 1
 Nitidis lavacris i, 2. 1
 Nitido venustoque cultu corporis i, 5. 1
 Nitoribus auri ii, 6. 3
 Nitutor ii, 16. 1. iii, 6. iii, 11. 1. vii, 2. 7. 18. xii, 5. 11. xix, 11
 Nituntur xii, 1. 2. xiv, 3. 4. xvii, 12. 3

- Nivalem aquam xix, 5
 Nive viii, 4 diluta xix, 5. aquam e xix, 5
 Nivi xix, 5
 Nivis xix, 5 aqua xix, 5
 Nix xviii, 13. 1
 Nixa est xiv, 1. 8
 Nixu xvii, 2. 2
 Nixos capite xvi, 16
 Nixu iii, 16. 10
 Nixum v, 16. xii, 5. 8
 Nixus (plur. : subst.) xii, 1. 1 (adj.) sui
 conscientia iv, 18. 1
 Nobile xv, 22. 1. xviii, 3. 1
 Nobilem iii, 13. iii, 17. xvii, 21. 4
 Nobiles iii, 4. xvi, 12. 2. xvii, 11. 3.
 xvii, 21. 1. 7 ingenio viri x, 18. 2
 Nobili xvii, 11. 1. xvii, 21. 3 genere
 xii, 8. 2 philosopha ii, 18. 3
 Nobilibus iii, 4 doctrina aut genere aut
 fortuna xix, 10. 1
 Nobiliore xii, 1. 1
 Nobilioribus v, 4
 Nobilis xvi, 19. 1 loco xv, 18. 1 viri
 Pr. 5
 Nobilissimus v, 6. 1
 Nobilissimi xii, 7. 2
 Nobilissimos vi, 4
 Nobilissimus i, 12. 3. x, 3. 1. xi, 15. 1
 Nobilitate vii, 3. 1
 Nobilitatem xii, 1. 5
 Nobilitatis x, 12. 3 gratia i, 24. 1
 Nobilitatus est xvii, 21. 8
 Nobilium v, 13. 1. vii, 6. xii, 8. 1.
 xix, 5
 Nobismetipsi xviii, 4. 1
 Nocendi v, 12. 2
 Nocens xii, 7. 2
 Nocentes vi, 2. 5. xiv, 4. 1
 Nocco iv, 16. 2
 Nocere vii, 17. 4
 Noceri vii, 17. 1
 Nocte iii, 2. 3. vii, 17. 4. xv, 20. 4
 Noctem i, 17. 1. iii, 2. 1. ix, 4. 3. x,
 26. 1 inter iii, 2. 3
 Noctes Pr. 4. xvii, 21. 1
 Noctes Atticas xiv, 6. 4 (Atticas) xiv,
 6. 1
 Noctescere xviii, 11
 Noctescunt omnia tenebris xviii, 11
 Noctibus Pr. 3. iii, 2. 3. ix, 4. 2
 Nocticolorem Memnonem xix, 7. 2
 Noctis iii, 2. 1. 4. vi, 10 extremo vii, 1.
 2 in modum xviii, 11
 Noctium xiv, 1. 10. xviii, 4. 4
 Noctu iv, 14. viii, 1. xvii, 10. 5
 Nocturna iii, 2. 3
 Nocturni grassatoris xx, 1. 3
 Nocturno vii, 11. 2
 Nocturnum vi, 10. 2 furem xv, 1. 3
 Nodosa xviii, 1. 6
 Nodum x, 15. 2. xviii, 2. 2 linguam ru-
 pit v, 9. 1
 Nola vii, 20. 1
 Nolanis vii, 20. 1
 Nolanos vii, 20. 1
 Nolebat iv, 10. 2
 Nolet xii, 6. xx, 1. 8
 Noli xiii, 20. 4. xx, 1. 3
 Nolim vii, 3. 14
 Nolis ii, 23. 4
 Nolite vi, 13. 2. xiii, 17. xx, 11
 Nolle i, 22. 8. xiii, 12. 4
 Nollent vii, 18. 3
 Nollet xx, 1. 9
 Nolo i, 9. 5. vii, 11. 3. xiii, 22. 6. xx,
 1. 10
 Noluerat xx, 1. 10
 Noluerint vii, 3. 7
 Nolueris xiv, 1. 9. xviii, 8
 Noluerunt xviii, 14
 Nolui x, 1. 2
 Noluisse vii, 3. 7
 Noluit vi, 8. xii, 6
 Nomen i, 9. 3. ii, 6. 7. xv, 29 cui est
 xix, 13. 2 Julii xv, 29 Julio xv, 29
 Julium xv, 29 ei factum ii, 11 totum
 Latinum i, 2. 2. xix, 9. 4 humile v,
 6. 5 imposuisse xv, 11 usurpant sanc-
 tissimum ix, 2. 2
 Nomina iii, 16. 4. vii, 16. 1. ix, 2. 3
 fecisse Parcis tribus iii, 16. 4
 Nominabantur i, 9. 4
 Nominabat xx, 6. 1
 Nominandi casu xiv, 5 casum xiii, 22.
 3. xx, 6
 Nominando alium pro alio ii, 26. 2
 Nominandus est ii, 6. 7
 Nominant i, 18. 2
 Nominantur iii, 2. 1
 Nominare ii, 6. 7. x, 15. 2
 Nominaremus xvii, 21. 2
 Nominarent xiii, 9. 2
 Nominaret ii, 6. 7
 Nominari ii, 6. 7
 Nominastis xix, 9. 4
 Nominat xiv, 7. 2. xvi, 13. 1
 Nominata iii, 16. 4 est xvi, 16
 Nominatur xvii, 11. 2
 Nominatus xvi, 17 est xii, 13. 3
 Nominavimus ii, 22. 4
 Nominavit ii, 24. 3. ix, 10. 2
 Nomine i, 12. 5. vii, 19. xiii, 11. 4.
 xvi, 10. 5. xvi, 16. xvii, 10. 2 ventus
 Cæcias ii, 22. 6 haud incelebri xix,
 10. 2 nebuloso xx, 3 populi Romani
 iv, 18. 1 multo hominem xx, 10. 1 eo
 elegantius videretur i, 25. 4
 Nomines iv, 1. 4
 Nomini librum dedit ii, 18. 1 ejus ad-
 dicuntur iii, 3. 6

- Nominibus i, 3. 10. xiii, 19. 1. xiii, 24.
 4 certis xviii, 14
 Nominis xvi, 17. xix, 8. 4 non parvi
 xiv, 5 nulli Grammaticum ii, 3. 2
 Non ea re (idcirco) iv, 1. 5 æque iii, 1.
 4 amplius ii, 24. 4 est hoc satis quod
 i, 9. 5 inscite ii, 1. 4 non rhodo non
 ii, 9 sed etiam xiii, 12. 3 non merito
 i, 16. 4 non pridem xiii, 14. 3 solum
 i, 22. 9 sed quoque xvii, 12
 Nona iii, 16. 4. 5
 Nonas v, 17. 1. 2 Januarias xv, 28
 Noni die x, 24. 2
 Nonis (subst.) ii, 24. 4. 5
 Nonnihil rationis v, 18. 1
 Nonnulla (plur.) iv, 15. 1. xiv, 1. 11.
 xvii, 5. 1. xix, 7. 1. xx, 1. 5
 Nonnullas v, 21. 1
 Nonnulli (plur.) xvii, 1. 1
 Nonnullis iv, 11. 4. xix, 8. 1
 Nono iii, 16. 1. 2. xiv, 7. 5. xv, 17. xv,
 24
 Norat xvii, 2. 7
 Norit xiv, 6. 2 rem i, 15. 3
 Norma iii, 3. 1
 Norunt xv, 19
 Noscenda (plur.) xi, 3. 1
 Noscendia iii, 3. 1. xiii, 8. 1. xix, 13. 3.
 xx, 1. 1
 Noscerentur x, 28. xvii, 9. 2
 Nosceretur ix, 9. 8
 Nosci xi, 5. 1
 Noscitabundus v, 14. 3
 Noscitanda xix, 1. 4
 Noscitemus ix, 2. 1
 Noscuntur xix, 1. 5
 Nosmet xx, 6
 Nosmetipsi xii, 5. 6
 Noster xvii, 10. 5 Ælius i, 18. 2 Sallus-
 tius i, 15. 4
 Nosti xii, 5. 5. xiii, 30. 1
 Nostra (sing.) xvii, 1. 2 (plur.) i, 18. 2
 Nostræ (gen.) i, 3. 11. xvi, 10. 4
 Nostram xvii, 1. 2
 Nostrarum vi, 2. 3
 Nostras xvii, 21. 1. xix, 9. 3. xx, 1. 7
 Nostrates i, 2. 1
 Nostratis numi i, 8. 3
 Nostratium literarum iii, 19
 Nostri i, 10. 1. i, 15. 8. xviii, 14. xix,
 2. 3. xx, 1. 8 (nostrum) xx, 6 anti-
 qui xviii, 9. 4
 Nostris ii, 29. 4. 5. iii, 15. 3. xvi, 8. 1.
 xvii, 1. 2. xviii, 10. 1
 Nostro xvii, 1. 2. xx, 6 Tauro xix, 6
 Nostrorum xvi, 8. 3. xix, 9. 3. xx, 6
 Nostros i, 7. 1. ii, 29. 4. xvi, 8. 1. xix,
 9. 4
 Nostrum (sing.) ii, 29. 5. xvii, 1. 7.
 xvii, 6. 3. xx, 8. 1 (plur.) xvi, 9. 1.
 xvi, 13. 1. xx, 6
 Nota dignum x, 26. 1 est xvii, 1. 4
 sunt xii, 9. 1. xiv, 1. 6 invulgataque
 Pr. 7 (poena) iv, 20. 1
 Notabatur impolitum iv, 12
 Notabuntur xviii, 12. 3
 Notæ iv, 12. xiii, 18. 1 fidei virum xiv,
 2. 2 exemptus est iv, 20. 2
 Notam ob luxuriam iv, 8. 2
 Notandis rebus Pr. 5
 Notare ix, 4. 6. xviii, 14
 Notaremus xi, 15. 4
 Notarentur vii, 11. 2
 Notari iii, 18. 3
 Notariis verbis ix, 2. 1
 Notarum vii, 18. 2
 Notas vocum xiii, 6
 Notasse vii, 17. 6
 Notata (plur.) i, 11. 1. xv, 20. 1. xvii,
 2. 1
 Notati a censoribus iv, 20. 1
 Notatum vi, 16. 1
 Notavi vii, 13. ix, 4. 2. xvii, 2. 1. 9.
 xviii, 4. 4. xx, 6
 Notavimus xix, 7. 2
 Notavit i, 3. 4. xiv, 3. 3
 Noti i, 7. 1
 Notionem xii, 9. 2
 Notiones xvii, 18
 Notiora xii, 15
 Notiore verbo ii, 26. 5
 Notiores xvi, 19. 2
 Notis xvii, 9. 1
 Notissima (sing.) ix, 4. 6 hominibus
 modestia i, 6. 4
 Notissimæ saltatriculæ i, 5. 2
 Notissimi (plur.) vii, 17. 4
 Notissimo xvii, 21. 9
 Notitia ex vetere v, 14. 1
 Notitiam xviii, 10. 3 rerum xx, 5. 1
 Notius vii, 16. 3. xix, 19. 2 est xiii,
 22. 6
 Notum ii, 3. 1. ii, 22. 3 satis est ii, 22.
 2 case xv, 4. 1
 Notus (part.) xiii, 18. 2 (adj.) xix,
 10. 4
 Nova ii, 6. 9. xvi, 17. xvii, 9. 4. xx,
 1. 3 sibi Pr. 8
 Novæ (gen.) ii, 19. 2
 Novam xiii, 22. 4. xv, 14. xv, 29. xvii,
 14. 2
 Novarum vii, 3. 18
 Novas iv, 6. 3
 Novat xvi, 7. 2
 Novatori vesborum i, 15. 7
 Nove xvii, 2. 5. xix, 7. 1

- Novem i, 19. 1. xiii, 11. 1. xviii, 14
 Novenos bis xx, 7
 Noverit ii, 22. 4
 Novi (gen.) iii, 15. 1. vi, 5. 1. xiii, 30.
 4. xviii, 1. 1 (verb.) ii, 18. 2
 Novicii vi, 5. 1. xvi, 7. 4
 Novicium vi, 5. 1
 Novis vi, 4. xv, 25
 Novisse x, 16. 1
 Novisset ii, 18. 2
 Novissima xiii, 25
 Novissime x, 21
 Novissimum x, 21
 Novissimus x, 21
 Novit xv, 19
 Novitate xii, 10. 1
 Novitatis duræ et illepidæ (verba) xi,
 7. 1
 Novitia xi, 1. 4
 Novitios philosophorum sectatores i, 9. 6
 Novius xv, 13. 2. xvii, 2. 3
 Novo iii, 12. vi, 5. 1. xii, 13. 1
 Novum vi, 5. 1. xv, 11. xvi, 19. 3. xx,
 1. 15 vinum xiii, 30. 3
 Novus xx, 2
 Nox iiii, 2. 1. 5. viii, 1. xix, 1. 1 esset
 xi, 18. 2
 Noxa iv, 2. 1. xvii, 10
 Noxæ (gen.) vii, 17. 1
 Noxam sarciri xi, 18. 3
 Noxios xvii, 15. 1
 Nubem xvii, 10. 4. 6
 Nubendi vi, 7
 Nubere vi, 7
 Nubes non procul propellat ii, 22. 6
 Nubium figuræ metuendæ xix, 1. 1
 Nuces Thasiæ vii, 16. 1
 Nuda xiii, 22. 2
 Nudæ xv, 10
 Nudam vii, 3. 17
 Nudari x, 3. 3
 Nudas vii, 3. 18. xvi, 7. 2
 Nudiusquartus x, 24. 6
 Nudum vii, 3. 21
 Nudus ix, 13. 2. x, 16. 3
 Nugalia iii, 16. 7. vii, 17. 1 scholica
 iv, 1. 1
 Nugalibus theorematibus i, 2. 3
 Nugarum vi, 13. 2
 Nugas xv, 30. 1
 Nugator xi, 8. 2. xii, 2. 4. xv, 2. 1
 Nulla (sing.) i, 15. 3. xvi, 10. 5. 6.
 xvii, 10. 5. xix, 9. 6. xix, 14. 2 prorsus
 spes bonæ salutis reliqua est xviii,
 7. 1 mentione habita xviii, 3. 2 (plur.)
 xvii, 9. 1
 Nullæ (plur.) iv, 3. vi, 16. 2
 Nullam xiii, 12. 3. xiii, 30. 4. xix, 9. 3
 Nullas Pr. 10. i, 6. 2. xix, 9. 3
 Nulli (sing.) i, 2. 2. xvii, 6. 1 rei hominem
 vii, 11. 1. ix, 2. 1. xv, 9. 2 (plur.)
 ii, 29. 3
 Nullis iv, 3. xvi, 18. 2. xviii, 6. 2. xix,
 8. 6
 Nullo i, 15. 1. xvi, 10. 4. xix, 10. 3
 pacto xiv, 1. 7. xviii, 1. 3
 Nullos ii, 29. 4. xix, 1. 2
 Nullum i, 7. 3. i, 17. 3. xiii, 9. 3. xvii,
 8. 1
 Nullus i, 16. 3 usquam xix, 12. 2
 Numa i, 12. 3
 Numantiæ xvi, 1
 Numantiam ii, 13. xvi, 8. 2
 Numcrari xx, 1. 4
 Numerata (sing.) xiv, 2. 2
 Numeri (sing.) i, 20. 2. xiii, 24. 9. xvii,
 2. 6 singularis xix, 8. 5 amplitudine
 xix, 8. 5 (plur.) i, 20. 1. i, 24. 1
 Numeris i, 11. 1. i, 20. 2. xiii, 24. 11.
 xvii, 20. 1. 2. xviii, 14 orationis i, 7.
 1 suis omnibus absolutum esse xiii,
 11. 2
 Numero i, 1. 1. 2. i, 7. 8. i, 16. 1. ii,
 7. 5. iii, 10. 2. vii, 3. 17. xiii, 20.
 9. xix, 8. 2. xx, 7 singulo xix, 8. 3
 singulari xiv, 5. xix, 8. 1. 5. 6 plurativo
 v, 21. 3. xix, 8. 2. xx, 6 epitrito
 xviii, 14 præfinito xx, 1. 7 multitudinis
 xix, 8. 5 habetur in pecudum
 xix, 2. 1
 Numerorum xvi, 18. 1. xviii, 14 (ora-
 tionis) i, 4. 2
 Numeros iii, 10. 2. xviii, 1. 2 senarios
 vii, 16. 1 cantus i, 11. 7
 Numerosa oratione xiii, 20. 10
 Numerosæ posita verba xi, 13. 5
 Numerosius vii, 3. 21
 Numerum iii, 10. 2. iii, 16. 8. xiii, 11.
 1. xviii, 14 multitudinis capiunt xix,
 8. 5 servavit xiii, 22. 7
 Numerus i, 20. 2. ii, 15. 2. ii, 21. 2.
 iii, 10. 1. 2. vi, 17. xx, 8. 1 hemio-
 lios xviii, 14 librorum Pr. 12 versus
 xiii, 22. 6 clausurus est iv, 7
 Numi nostratis decem millia denarium i,
 8. 3 ea summa sit numi nostri iii,
 17
 Numidam, Celsinum Julianum xix, 10. 1
 Numidici (gen.) i, 6. 1
 Numidicum xv, 14
 Numidicus xv, 14
 Numina læva v, 12. 4
 Numine ii, 28. 1. xv, 22. 1
 Nummi xvi, 4. 2
 Nummis i, 16. 3
 Nummo singulo xviii, 13. 2
 Nummos xvi, 12. 2
 Nummosus iv, 9. 1

- Nummum (gen. plur.) i, 16. 1. 3. lii, 14. 1 mille ix, 2. 2
 Nummus sestertius xviii, 13. 1
 Nunc etiam nunc xx, 6
 Nuncuparent i, 2. 4
 Nundinas xix, 8. 6
 Nundinis tertis xx, 1. 13 trinis xx, 1. 13
 Nuntiant ii, 29. 4
 Nuntiantis vicem x, 3. 4
 Nuntiare xvii, 9. 6
 Nuntiarent ii, 29. 2
 Nuntiasso xv, 15
 Nuntiata esset xv, 22. 2
 Nuntiatum est xx, 1. 15 erat ii, 28. 2
 Nuntiator xv, 23. 2
 Nuntiaverat xv, 23. 2
 Nuntiavit iv, 6. 1
 Nuntio de morte allato iii, 15. 3
 Nuntius xix, 1. 6
 Nuper adeo ii, 23. 1
 Nupsisse ix, 4. 7
 Nupta erat vii, 1. 1 apud duos i, 23. 2 duobus fieret i, 23. 3
 Nuptiarum ix, 4. 7. xiv, 1. 6
 Nuptiis ii, 24. 3. 5. xiii, 22. 5
 Nusquam non xiii, 24. 13 gentium x, 16. 2 loci visam i, 19. 2
 Notantis (acc. plur.) xiii, 20. 6
 Nutricationis xii, 1. 2
 Nutricem vi, 7. xii, 1. 7
 Nutrices xii, 1. 2
 Nutricum adhibitarum xii, 1. 1
 Nutriendos xii, 1. 7
 Nutritura sit xii, 1. 1
 Nutrix xiii, 29. 2
- O.
- O (lit.) xix, 14. 2 (excla.) hominem nequam vii, 11. 2 philosophe xix, 1. 3
 Ob eam rem i, 12. 6. xvi, 4. 1. xvii, 8. 3 dicendam xx, 1. 3 quam ob causam xx, 3 oculos i, 2. 4 tacendum xi, 10. 2
 Obdormisset vii, 1. 1
 Obedire xii, 5. 8
 Obeso corpore et pectore xix, 7. 1
 Obessent v, 12. 2
 Obest iv, 2. 5
 Obesum xix, 7. 1. 2
 Obmundas mortis xv, 10
 Obmundas, ad res xi, 16. 4
 Obmundis xii, 5. 11 auditionibus xix, 8. 1
 Obibat v, 8. 3
 Obice xvii, 11. 3
 Obices iv, 17. 6
 Obicibus iv, 17. 4. 5
 Obicio iv, 17. 4
 Objecit vii, 12. 1
 Objectabat vii, 12. 1
 Objectam iv, 15. 2
 Objectavit xiii, 21. 1
 Objecta xii, 13. 9
 Objectum erat vii, 3. 19 est xvii, 1. 2 sit xii, 12
 Objectus ii, 22. 4
 Objicere x, 12. 1
 Objiceretur xvii, 21. 9
 Objiciebat iv, 17. 1
 Objicit vii, 23
 Obiit mortem xiii, 19. 3. xvii, 21. 5 suum diem vii, 8. 3 mortis diem xvii, 21. 10
 Obita morte xv, 20. 5
 Objurgandis xii, 2. 1
 Objurgando ii, 23. 4
 Objurgaret xiii, 24. 9
 Objurgat v, 1. 1. vii, 3. 20
 Objurgatione i, 2. 3. x, 19
 Objurgationes xix, 10. 4
 Objurgatoria verba facere i, 26. 2
 Objurgatorio vii, 3. 4. ix, 2. 1
 Oblata occasio i, 13. 2
 Oblatam xv, 22. 1
 Oblati furti xi, 18. 4
 Oblatum ii, 23. 7
 Oblectabamus xix, 7. 3
 Oblectamenta Pr. 10. ix, 9. 7
 Oblectamenti xvi, 6. 1
 Oblectandas ad aures ix, 16. 1
 Oblectandum ad animum Pr. 8
 Oblectantes se in commentationibus i, 2. 3
 Oblectati sumus xix, 9. 2
 Oblectatoria (plur.) xviii, 2. 1
 Obleverunt xv, 1. 3. xx, 6
 Obligavit se furti vii, 15
 Oblique iii, 2. 5 agendum vii, 17. 2
 Oblita fuisset (oblino) xv, 1. 2
 Obliteram gentem xix, 7. 2
 Obliterantur xii, 13. 2
 Obliterari molestias emolumentis i, 6. 2
 Obliterata (gente) xix, 7. 2 (plur.) xvi, 13. 3
 Obliteratae sunt xi, 18. 1
 Obliteratis xii, 2. 7 legibus sita et senio ii, 24. 4
 Obliterato ix, 14. 1
 Obliteratum ii, 18. 2
 Obliteravit veteres mores xx, 1. 2
 Oblitum (oblino) xv, 1. 1
 Oblitus est (obliviscor) xx, 6
 Oblivio Pr. 2. xii, 1. 7

- Obliviones ix, 5. 1
 Oblonguli xvii, 9. 3
 Oblongum x, 25. 2
 Obloquebatur i, 26. 2
 Obniti xix, 12. 2
 Obnoxia (sing.) vii, 17. 3. xvi, 13. 3
 (plur.) iv, 2. 3. vii, 17. 4
 Obnoxiosum vii, 17. 4
 Obnoxium iv, 16. 2
 Obnoxias vii, 3. 18
 Obnoxie vii, 17. 2
 Obnoxii vii, 17. 5
 Obnoxio vii, 17. 4 probris vestitu i, 5. 1
 Obnoxios vi, 1. 3
 Obnoxium vii, 17. 1 fraudi et pernecii locum iii, 7. 1
 Obnoxius ii, 1. 2. vii, 17. 1
 Obnubilari aegritudine serenitatem oris i, 2. 3
 Oboriatur xiii, 27. 2
 Obortas xix, 12. 3
 Obortis xix, 1. 7
 Obrepenti celeritatem xi, 18. 6
 Obrepentes (acc. plur.) xvii, 21. 8
 Obrepere xvi, 5. 4
 Obrepisse vi, 12
 Obrepeit vi, 12. xvii, 2. 8
 Obrigescat xii, 5. 10
 Obruti (plur.) xiv, 1. 11
 Obsecans xiii, 14. 3
 Obscura (sing.) iv, 8. 3. vi, 5. 2. vii, 17. 4. xvii, 13. 1. xviii, 2. 2 (plur.) xvi, 13. 3. xvii, 5. 3
 Obscuram vii, 17. 1. x, 26. 1. xii, 5. 9 rem minime iv, 1. 3
 Obscure iii, 16. 4. x, 29. 2. xi, 12. xvii, 7. 1
 Obscuris xvii, 6. 1
 Obscurissima xx, 1. 1
 Obscurissimam vi, 2. 6
 Obscurissime xi, 16. 4. xvii, 13. 1
 Obscurissimum xviii, 2. 2
 Obscuritas xix, 14. 1
 Obscuritate xix, 10. 2
 Obscuritatem xix, 14. 1
 Obscuritates xx, 1. 2
 Obscurius ii, 30. 4. vi, 2. 1. ix, 12. 2. xii, 13. 3
 Obscuro xvii, 5. 4 loco nati i, 7. 1
 Obscuros sinus Pr. 6
 Obscurum xx, 3 non est xi, 6. 1
 Obscurantes i, 23. 3. xiii, 5. 1
 Obscuro xii, 22. 5 te xx, 1. 10
 Obscuratur vi, 15. 2
 Obscutus xvii, 10. 5
 Obsederat iii, 9. 2
 Obssequendis mandatis de i, 13. 3
 Obssequendum jussu patris ii, 7. 1 non quendam ii, 7. 3
 Obssequi xiii, 12. 4 patri ii, 7. 1 ea quae non oportet ii, 7. 3
 Obssequibiles ii, 29. 4
 Obssequio i, 13. 4
 Observanda (plur.) xvii, 19. 1 forent xiv, 2. 3
 Observandi sint xii, 4. 2
 Observando xvii, 19. 3
 Observant xvii, 2. 6
 Observanti iv, 9. 2
 Observantis officio xiii, 3. 1
 Observantissime x, 21
 Observantur iii, 2. 1
 Observare ii, 2. 2
 Observari xii, 13. 2. xiv, 1. 6. xvi, 1
 Observasse xviii, 15
 Observata vii, 18. 1
 Observatas xiv, 1. 5
 Observate animadvertit ii, 17. 1
 Observatio ii, 2. 1. xiv, 1. 5
 Observatione xiv, 1. 7 certa rationis xii, 13. 10
 Observationem ii, 17. 2. iii, 2. 1. 3. xiv, 1. 9 siderum xiv, 1. 4
 Observationibus i, 12. 4
 Observationis v, 13. 2. v, 17. 2. xiv, 1. 4 nimis anxie et curiosae (res) xvii, 15
 Observato v, 18. 2
 Observatum i, 9. 1. ii, 29. 2. ii, 30. 1. xiii, 14. 3. xiv, 2. 7 esse xv, 7. 1
 Observaverat ii, 17. 1
 Observaverit xviii, 15
 Observaverunt xiv, 1. 4
 Observavimus ii, 19. 1
 Observavit ii, 17. 2
 Observitare x, 15. 4
 Obsessum bello civili iii, 9. 2
 Obsidebant xvii, 2. 8
 Obsidebantur v, 6. 1
 Obsidebat xv, 31
 Obsidebatur vii, 1. 3
 Obsidendo xv, 31
 Obsiderentur xv, 31
 Obsides xvii, 2. 8
 Obsidii xv, 31
 Obsidionalem (coronam) v, 6. 1
 Obsidionali ii, 11
 Obsidionalis v, 6. 1 (corona) v, 6. 1
 Obsidione xv, 31. xvii, 21. 8 liberati v, 6. 1
 Obsidis xvi, 10. 5
 Obsidum ii, 19. 2
 Obsignatione xiv, 2. 2
 Obsistere i, 14
 Obsitum aliqua re ii, 6. 9
 Obsolescent faciliis atque luminibus ii, 23. 1

- Obsoleta xvi, 7. 2
 Obsoletis verbis xi, 7. 1
 Obsonii iii, 14. 4
 Obsonium iii, 14. 4
 Obstantia vi, 5. 2
 Obstaret xii, 5. 7
 Obstiterit ii, 18. 3
 Obstitisset xi, 18. 4
 Obstrepant Pr. 9
 Obstrepunt vi, 2. 2
 Obstringitur furti xi, 18. 8 }
 Obstupidos v, 1. 3
 Obscudit xii, 1. 3
 Obtentio philosophiæ nomine xx, 22. 1
 Obtentu togæ se amiciens xi, 18. 4
 Obterit xii, 5. 8
 Obticuerit viii, 9
 Obticuit i, 2. 7
 Obtinendæ xii, 5. 7
 Obtinent xiii, 15. 2
 Obtinente xiii, 12. 1. xvii, 21. 4
 Obtinentem provinciam proconsulari imperio v, 14. 4
 Obtineri xii, 14. 3
 Obtinet xv, 24
 Obtingere xiv, 1. 11
 Obtrectandis xvii, 21. 14
 Obtrectare iv, 15. 1
 Obtrectaret vii, 3. 21
 Obtrectatores xvii, 1. 4
 Obtrectationis xiv, 3. 4
 Obtrectatu Pr. 8
 Obtruncabuntur iii, 7. 1
 Obtudit me ii, 23. 4
 Obtulerant se ad discendum i, 9. 1
 Obtulisse xvi, 19. 4 dono pecuniam i, 14
 Obtundentia verba iv, 9. 5
 Obturbabat ix, 11. 3
 Obtusa vii, 17. 4
 Obtuso ingenio est xiii, 24. 10
 Obvia xvi, 13. 1. xviii, 12. 3
 Obviam ii, 2. 4 advenit x, 3. 2 progreditur iii, 7. 1 (venire alicui) xvi, 11. 2 eum cum habuisset xvii, 4
 Obvias laudes v, 1. 1
 Obvios v, 14. 7
 Obvium xvi, 5. 1 erat omnibus ii, 8. 2 et proximum esse dicere iii, 14. 3
 Obvoluto ii, 14
 Occasio i, 13. 2. xiii, 3. 2
 Occaso xvii, 2. 4 a sole iii, 2. 2
 Occasum ii, 22. 2 solem iii, 2. 1 post solem xiv, 7. 4
 Occasus (subst.) ii, 22. 2
 Occurrerit vii, 9. 2
 Occidant ii, 21. 1
 Occidendi x, 23. 2. xx, 1. 3
 Occidentalis ii, 22. 5
 Occidente ii, 22. 4
 Occidentem ii, 22. 4. iii, 2. 2. xiii, 29. 2
 Occidentis ii, 22. 3
 Occiderat v, 6. 3. ix, 13. 1. 4
 Occidere v, 21. 5. vii, 3. 12
 Occideretur v, 9. 1
 Occidi xi, 18. 2
 Occisione occisum v, 17. 1
 Occidissent xii, 7. 1
 Occidit xiii, 19. 3
 Occiditur i, 16. 1. xvii, 21. 9
 Occidui ii, 22. 3
 Occidunt xiii, 9. 1
 Occiduntur i, 16. 1
 Occiduo sole xix, 7. 1
 Occiso iii, 9. 1
 Occisuram i, 7. 6
 Occisurum i, 7. 6
 Occisus est xvii, 21. 4
 Occulens vii, 11. 2
 Occulta xvii, 9. 2
 Occultare xvii, 9. 2
 Occultas xvii, 9. 5
 Occultat ii, 23. 9
 Occulte i, 11. 9. xi, 18. 4
 Occultior ix, 7
 Occultus i, 11. 7 remota (plur.) xviii, 10. 3
 Occulto xvii, 13. 1 consilio ii, 19. 1
 Occultos xiv, 3. 1
 Occumbere vii, 3. 12
 Occupabimus vii, 3. 11
 Occupandam iii, 7. 3
 Occupandi vii, 3. 12
 Occupando xvii, 21. 8
 Occupare stupentem animum x, 25. 1
 Occuparet eum inibi mors i, 2. 1
 Occupasses iii, 1. 2
 Occupat iii, 7. 1
 Occupata xix, 8. 5
 Occupatam igni xv, 1. 1
 Occupatas hostium copias i, 7. 5
 Occupati negotiis (plur.) xx, 10. 4
 Occupatis iii, 7. 2
 Occupatos iii, 1. 3. xvi, 11. 2 negotiis homines Pr. 5
 Occupatur xii, 1. 7
 Occupatus xv, 27. 3
 Occupaverimus vii, 3. 11
 Occupaverit vii, 3. 12
 Occupavit (præoccupavit) iv, 11. 1 omnes opinio xii, 13. 2
 Occupet iii, 7. 1
 Occupet iii, 1. 4
 Occursandum iii, 7. 1
 Occursare ix, 9. 4
 Oceani xii, 13. 5

- Oceano xii, 13. 5
 Oceanum xii, 13. 5 intra montem Tau-
 rum, intra xii, 13. 1
 Oceanus xii, 13. 6 Luræ comes xiv, 1. 2
 Ocellus xv, 7. 3
 Octavo iii, 6. iii, 16. 1. 3. xii, 7. 2 li-
 bro xvii, 13. 1 annali x, 10. 2
 Octavodecimo i, 16. 1
 Octavum iii, 16. 2. xv, 24
 Octavus ii, 25
 Octo ii, 11. ii, 22. 4. vii, 16. 2. vii, 19.
 xvi, 6. 4
 Octoginta ii, 11
 Octuaginta iii, 10. 3
 Oculi (plur.) i, 26. 3. xv, 7. 3. xx, 8. 2
 Oculis ii, 1. 1. vi, 8. ix, 4. 4. xiii, 12.
 4. xiii, 30: 2. xvi, 6. 4. xvi, 18. 1.
 xvii, 10. 5 pernigis xiii, 29. 2 sub
 Jovis x, 15. 3 perciperent vii, 4 eum
 requiebat xix, 1. 1 exire de v, 16 suis
 vidisse v, 14. 1
 Oculo ii, 27. 1. iii, 15. 3
 Oculorum v, 16. x, 4. xiv, 1. 3. xiv, 4.
 1 mollities iii, 5
 Oculos i, 14. v, 14. 2. x, 17. 2. xiii,
 30. 2. xiv, 4. 1. xvi, 18. 1 collineos
 ix, 1. 2 ludibundos iii, 5 illecebras
 voluptatisque plenos iii, 5
 Oculum ix, 4. 3
 Ocynus iii, 16. 8
 Oderat hostiliter iv, 8. 2
 Oderis i, 3. 14
 Odi xiii, 8. 2
 Odii i, 3. 14. i, 15. 1. xv, 20. 3 stu-
 dio inflammant ii, 13. 4
 Odio v, 11. 3. v, 12. 4. xv, 8 dignum
 xii, 1. 3 flagrant vi, 10 atque in-
 vidia flagraret vii, 3. 20 conflictati
 sunt xii, 8. 2
 Odiosa ix, 10. 1
 Odiose iii, 19. iv, 1. 2
 Odisset iv, 8. 1
 Odium vi, 16. 5 indixi xix, 5 in Verrem
 facit x, 3. 5
 Odor x, 23. 1
 Odoratu vii, 6
 Odoratus xix, 2. 1
 Odoribus x, 18. 1
 Odyssæa vii, 7. 2
 Œconomico Ciceronis xv, 5. 3
 Offam xiii, 17
 Offendebat xvii, 14. 1
 Offendens ix, 15. 2
 Offenderamus xv, 25
 Offenderat v, 21. 1
 Offendere ix, 1. 3
 Offenderint nova Pr. 8
 Offenderit v, 16
 Offendi xiii, 14. 3. xviii, 9. 3
 Offendimus ii, 13. vii, 2. 1. xv, 7. 2.
 xvi, 3. 2. xviii, 5. 4. xix, 10. 1 scrip-
 tum ix, 4. 4
 Offendissent xviii, 10. 2
 Offendisset iv, 2. 4
 Offensi inter sese xiv, 3. 1
 Offensione xvii, 11. 2
 Offensionem xii, 13. 7
 Offensionibus vi, 1. 4
 Offensor xvii, 8. 2
 Offensiunculas vii, 6
 Offenso xvii, 1. 2
 Offensum vii, 20. 1
 Offerat ad filiam i, 12. 4
 Offert xii, 1. 3
 Officia vii, 3. 12. xv, 2. 2 virtutum i,
 2. 2
 Officii xiv, 2. 7
 Officiis i, 13. 1. ii, 2. 3. ii, 7. 1. v, 13.
 3. x, 22. 7 animi xix, 12. 4
 Officio xii, 11. 1. xiv, 2. 1. xvi, 10. 5
 mariti i, 17. 1
 Officiorum i, 3. 12. ii, 2. 1 gradu v, 13.
 1 ratio ii, 2. 1 vicibus xx, 1. 11
 Officiosus iv, 9. 5
 Officium i, 3. 2. i, 13. 4. iv, 9. 5 li-
 gandi xii, 3 mentis et rationis xix,
 1. 5
 Officiarum xiv, 1. 2
 Olea ix, 7
 Oleaginea v, 6. 1 (coronæ) v, 6. 1
 Olearum ii, 26. 4 arborum ix, 7
 Oleas xix, 12. 4
 Oleis xi, 7. 3. xix, 12. 3
 Oleo xvii, 8. 2. 3 constitutum fundum
 xix, 12. 3
 Olera xv, 20. 1
 Oleribus ii, 24. 4
 Olerum xx, 8. 2
 Oleum iv, 1. 3. xiv, 6. 2. xvii, 8. 1. 2. 3
 Olim ix, 4. 7
 Ollis xii, 2. 2
 Olus ii, 24. 1
 Olus Postumius Tubertus xvii, 21. 7
 Olusculis xix, 7. 1
 Olympiade vii, 1. 1 L. xv, 16
 Olympiadem Philippi uxorem xiii, 4
 Olympiadi (matri Alexandri) xiii, 4
 Olympiadis (Alexandri matris) xiii, 4
 Olympiæ iii, 15. 2
 Olympiam xv, 20. 1
 Olympias (Alexandri mater) xiii, 4
 Olympicum stadium i, 1. 1. 2
 Olympii i, 1. 1
 Ominalem v, 17. 2
 Omne xviii, 6. 2 tristi infames dies iv,
 9. 2
 Ominis i, 22. 9 diritatem iv, 10. 4
 Ominosa iv, 10. 3

- Ominosum xiii, 14. 3
 Omiserat ii, 8. 1. ix, 9. 2 verbum i, 4. 4
 Omisisse ix, 10. 8
 Omisit ii, 28. 5
 Omisso xx, 1. 7
 Omissum ix, 9. 3
 Omittamus ii, 26. 1
 Omne i, 13. 4. i, 20. 2. iii, 2. 2. vi, 10. 2. xiii, 11. 4. xvii, 8. 1. 3. xvii, 20. 3. xix, 9. 6 dierum genus ii, 24. 2
 Omnem i, 2. 2. xvi, 11. 2. xvii, 8. 1. xvii, 11. 8. xix, 4. xix, 9. 6. xx, 5. 2
 Omnes Pr. 5. i, 2. 2. 3. i, 6. 1. i, 7. 6. i, 9. 2. 6. i, 21. 1. i, 22. 4. i, 24. 2. xv, 31. xvi, 9. 2. xix, 1. 1. xix, 9. 3. xix, 10. 4. xx, 6
 Omni i, 7. 7. i, 8. 1. i, 20. 2. xvi, 8. 3. xvi, 19. 1. 3. xvii, 2. 3. xvii, 9. 5. xvii, 10. 2. xvii, 12. xvii, 15. 1
 Omnia i, 7. 5. vii, 3. 15. xiii, 27. 2. xvi, 6. 2. xvi, 8. 4. xviii, 1. 1. xx, 6 pleraque veterum literarum i, 7. 2 omaino verba ix, 9. 1
 Omnibus i, 6. 3. i, 19. 2. i, 25. 2. xiii, 11. 2. xvi, 9. 1. xx, 1. 15
 Omnifariam xii, 13. 6
 Omnigenis xiv, 6. 1
 Ominimodo iv, 2. 4. xviii, 15
 Omnis (sing.) xvi, 3. 1. xvi, 11. 2. xvii, 20. 3 (plur.) v, 14. 2. xix, 12. 2
 Omnium i, 9. 3. iii, 3. 8. vii, 13. xv, 12. xvii, 1. 2. xvii, 13. 1. xix, 2. 1. xx, 8. 2
 Onerandi xiii, 24. 4
 Oneratum ii, 22. 7
 Onere x, 26. 4
 Oneres iii, 6
 Oneribus xvi, 13. 2
 Oneris iii, 6
 Onerum vecturas v, 3. 1
 Onesicritus ix, 4. 1
 Onus ix, 9. 7
 Onychino tegmine xix, 7. 3
 Opaca v, 8. 2
 Opacæ vetustatis x, 3. 6
 Ope xvii, 11. 2
 Opem ferre v, 13. 3
 Opera (sing.) vi, 17. vii, 4. ix, 11. 3. xiii, 3. 2. xviii, 10. 2 mibi princeps sumta in literis est xiii, 24. 2 in danda v, 18. 1 mea xv, 12 (plur.) iii, 10. 6. xviii, 6. 1 mundi i, 9. 4
 Operæ xvi, 14 precium ii, 29. 6 esse xiv, 5 mibi non est vii, 17. 5 quantum sumstisti xv, 19
 Operam iii, 7. 4. xvii, 2. 5 perdo xviii, 8 locasset iii, 3. 7 mutam dent ii, 29. 2 supersederunt ii, 29. 4 dari x, 14
 Opere xiii, 27. 1 in disciplinarum vi, 15. 1 non magno sollicitus xix, 1. 3 more jore opere dico vii, 2. 5
 Operi xiv, 3. 2
 Operibus xiv, 1. 10
 Operiendam ix, 10. 1
 Operientibus vii, 12. 1
 Operimentis xiv, 6. 3
 Operire xiii, 24. 6. xvii, 11. 2 pallo caput xix, 9. 1
 Operis (gen.) iv, 15. 2. xiv, 2. 2. xv, 31 (plur.) iii, 3. 7. xiv, 2. 3
 Operitur x, 15. 4
 Operiantur terra x, 15. 2
 Operosa (plur.) x, 3. 6
 Operta iii, 2. 5. xx, 1. 7
 Operte iv, 11. 3
 Operiti iii, 7. 3 barba xiii, 8. 2
 Opertum xvii, 9. 5
 Operuisse xvi, 11. 2
 Operum vii, 3. 1
 Opibus vii, 3. 2
 Opici ii, 21. 2
 Opicus xi, 16. 4
 Opifex xii, 1. 3
 Opificum xix, 10. 2
 Opiliones xvi, 6. 2
 Opilius i, 25. 4
 Opima (sing.) xvii, 10. 3
 Opimas ix, 4. 4
 Opimiora v, 14. 6
 Opimitates vii, 17. 5
 Opinabat xi, 16. 2
 Opinabatur xv, 2. 2
 Opinabilis xii, 1. 7
 Opinamini x, 3. 7
 Opinantur iii, 18. 1. vi, 1. 1
 Opinare (opinaris) xi, 16. 4
 Opinarentur i, 9. 3
 Opinari xiv, 1. 5. xvi, 5. 1
 Opinati sunt iv, 11. 3
 Opinatos xvii, 11. 3
 Opinatus ii, 16. 3. iii, 10. 4. vi, 15. 1 est ii, 28. 3. xiii, 1. 3. xiii, 8. 1
 Opinio iv, 11. 1. xvi, 6. 4 pro vere recepta iii, 16. 1 ut mea est xviii, 11
 Opinione xvii, 5. 1. xix, 1. 5
 Opinionem ii, 19. 1. ii, 21. 4. ii, 22. 2. v, 18. 1. xiii, 4. xiii, 22. 4. xvii, 2. 1 destituerem xix, 8. 5
 Opiniones iii, 16. 1. vii, 1. 3. xvii, 1. 1 improbasset x, 1. 3
 Opinionibus ii, 28. 1. vi, 5. 2 a multorum descivisse iii, 16. 3
 Opinionis iii, 10. 2. xiv, 3. 4. xvi, 13. 1. xix, 12. 1 professio vii, 3. 10
 Opinionum iii, 16. 2
 Opinor i, 11. 5. ii, 22. 5. iv, 1. 4. iv, 16. 1. vii, 2. 3. xiii, 20. 3. xiv, 2. 3. xviii, 7. 2. xix, 8. 6
 Opis xvii, 5. 1 petendæ gratia v, 14. 5

- Oporteat i, 12. 4. ii, 28. 1. x, 1. 1. xiv, 2. 4. xv, 27. 3
 Oportere i, 16. 3. xiii, 8. 1. xiii, 11. 1. xiv, 2. 2. xiv, 5. xx, 6
 Oporteret ii, 28. 2. xiii, 20. 1. xviii, 13. 2
 Oportet Pr. 6. 1, 3. 10. ii, 7. 2. iii, 14. 1. iv, 6. 2. iv, 9. 1. xiii, 11. 2. xvi, 6. 4. xvi, 10. 2. xviii, 9. 1
 Oportuerat iv, 6. 3
 Oportuisse i, 6. 2
 Oportuit vii, 3. 8. x, 12. 2
 Opperienda esset vii, 4
 Opperientes salutationem Cæsaris iv, 1. 1
 Opperiemur cum salutationem Cæsaris xx, 1. 1
 Opperriri vii, 3. 16. vii, 9. 3
 Opperritur ii, 29. 3
 Oppeteret mortem xvi, 19. 3
 Oppetisse mortem iii, 9. 2
 Oppetunt iii, 10. 5
 Oppianum xiv, 7. 2
 Oppida i, 25. 1. xv, 31
 Oppidanis ix, 1. 1
 Oppidi i, 13. 4. iii, 9. 3. vii, 1. 3
 Oppido (subst.) xv, 1. 2. xvi, 13. 2. xvi, 19. 1 (adv.) ii, 28. 1. vii, 7. 1. xv, 30. 1. xvi, 7. 1. xvii, 12
 Oppidorum xiv, 1. 11
 Oppidum i, 13. 4. iii, 3. 3. iii, 9. 3. v, 6. 6 in Abdera v, 3. 1
 Oppium, C. vii, 9. 2. xvii, 9. 1
 Oppius, C. vii, 1. 1
 Oppletum iii, 3. 3
 Opplevit vii, 5
 Opponitur vii, 9. 1
 Opportune vi, 6. 2
 Opportuniora xv, 2. 2
 Opportunissimus xvi, 10. 6
 Opportunitate vii, 3. 1 loquendi xii, 4. 1
 Opportunitates xx, 1. 7
 Opposita vi, 1. 1. vii, 21. ix, 5. 1. xvi, 8. 4 sunt xii, 5. 9 inter sese i, 4. 3
 Oppositi (plur.) ii, 22. 3
 Oppositione vi, 1. 2
 Oppositis xiii, 27. 2
 Oppositu iv, 5. 1. xiv, 5
 Oppositum vi, 4 vallum i, 15. 2
 Opposuisse xviii, 4. 2
 Opposisti xii, 13. 6
 Opposuit xiv, 3. 2
 Oppressa iii, 15. 3. x, 6
 Oppressi (gen.) xii, 5. 8
 Oppressum xix, 7. 1
 Oppressus morbo xvii, 10. 2
 Opprimemur vii, 3. 11
 Opprimentibus iii, 6
 Opprimere ix, 12. 2. xii, 5. 8. xix, 9. 6
 Opprimi i, 22. 6
 Opprimit xii, 5. 8
 Opprobrans vii, 16. 1 Cælio vilitatem i, 16. 4
 Opprobraret xvii, 1. 4
 Opprobrata iii, 5
 Opprobatione ii, 7. 3. xii, 12. xv, 8
 Oppugnabat vii, 1. 3. xv, 21
 Oppugnandas iii, 10. 6
 Oppugnare oppidum i, 13. 4
 Oppugnaret xv, 1. 2
 Oppugnari ix, 1. 1
 Oppugnatione xv, 31
 Oppugnatum vi, 3
 Optandum i, 15. 3
 Optatos ix, 10. 1
 Optatum ii, 3. 2
 Optaverit ix, 16. 1
 Optima (sing.) ii, 7. 3
 Optime magister (voc.) xviii, 4. 1. xix, 10. 4 vir xx, 1. 9 (adv.) ii, 20. 2. ix, 1. 1 meritos vii, 3. 20 scire i, 12. 5 tenere i, 12. 5
 Optimi (gen.) xv, 1. 2 juvenes (voc.) xviii, 5. 3
 Optimis ii, 3. 2. xii, 2. 3 verbis vindicare xx, 10. 3
 Optimo xiv, 3. 2
 Optimorum i, 15. 3
 Optimos vii, 3. 2
 Optimum Pr. 10. vii, 3. 8. xii, 7. 1. xvii, 2. 6
 Optimus xiv, 2. 7
 Optuma lege i, 12. 4
 Optimum iii, 3. 3
 Opulentæ orationis vii, 3. 21
 Opulenti xi, 4
 Opulentia (abl.) xx, 1. 7
 Opulentiam xi, 18. 6
 Opulentis xx, 5. 2
 Opulentissimum xiv, 6. 4
 Opulento ii, 28. 9
 Opulentum xvi, 19. 4 fieri xviii, 2
 Opulecere xviii, 11
 Opus iv, 1. 6. xvi, 9. 2. xix, 10. 1 censorum xiv, 7. 6 erat iv, 12 est i, 11. 6. xviii, 6. 2 nihil illis xiii, 30. 3 erat xiii, 12. 4 quod maxime ix, 1. 1 esset i, 13. 4. iv, 6. 1 piaculo ii, 28. 2 quod facto xv, 22. 2 esse xix, 10. 2 divitias xvii, 2. 6 divitiis xvii, 2. 6 non libris xiii, 8. 1
 Ora (plur.) i, 21. 1. ix, 12. 6
 Ora vii, 20. 1. 2
 Orabant vii, 18. 1
 Orabat xviii, 4. 3
 Oracula i, 19. 1
 Oraculi arietini iii, 3. 5
 Oraculorum iv, 1. 1

- Oraculum i, 19. 2
 Orae (plur.) xvii, 9. 3
 Oramus ii, 29. 4
 Orandi cupiens fuit causarum v, 10. 1
 Orando ii, 23. 4
 Orant i, 23. 3
 Orantes xiii, 5. 1
 Orare ii, 13. ii, 29. 3
 Oraret xiii, 22. 5
 Oras (subst.) xii, 14. 6. xvii, 9. 3
 Orasse xi, 9. 1. xvi, 13. 2 uti i, 14
 Orasset causam v, 10. 2
 Orat xv, 29
 Oratio i, 6. 1. ii, 26. 2. xv, 25. xvii, 2. 6 ore xviii, 7. xviii, 9
 Oratione i, 2. 3. i, 6. 1. 1. 7. 2. i, 15. 3. 4. ii, 5. iii, 16. 8. iv, 10. 2. xvii, 1. 1. xviii, 7. xx, 2 Græca xviii, 10. 4. xix, 1. 4. xix, 12. 1 composuit xi, 1. 1 Latina xviii, 13. 1 parum pudica xix, 9. 4 in oratione de accusatore constituendo iv, 9. 3
 Orationem i, 9. 4. i, 15. 1. xv, 28. 2. xvii, 5. 5. xvii, 13. 1. xviii, 7 struis xiii, 20. 1 habuit xv, 12
 Orationes xiii, 19. 1. xv, 28. 2
 Orationibus xiii, 22. 1
 Orationis i, 4. 2. i, 7. 8. i, 15. 4. vii, 7. 1. xiii, 24. 7. xvii, 2. 6. xvii, 20. 3. xviii, 15 apte cadentis xi, 13. 2 nitidæ xii, 2. 4 colorem xii, 2. 4 ornamenta xviii, 8 prope xix, 7. 3
 Orationum ornamenta xi, 7. 3
 Orator i, 5. 1. iii, 13. xiii, 19. 2. xvii, 21. 9. 14. xx, 10. 2 fortis x, 3. 1
 Orator (Ciceronis liber) xv, 3. 1
 Oratore i, 15. 3
 Oratore de (liber) iv, 8. 3. xviii, 8. 2
 Oratores ii, 13. xvii, 2. 3
 Oratoribus i, 5. 1. xiii, 24. 4
 Oratoris xv, 8. xv, 29. 2
 Oratorum v, 21. 2. xix, 8. 6
 Oraverat xvi, 19. 3
 Oravit xvi, 19. 3. xvii, 10. 2
 Orbe terrarum in iii, 10. 6
 Orbem i, 20. 2. v, 3. 2. xviii, 2. 2
 Orbis ii, 30. 2. x, 7. x, 9 observationis xiv, 1. 7
 Orci xvi, 5. 4
 Orcino traditus thesauro i, 24. 1
 Orcus xvi, 7. 2
 Ordeum iv, 1. 3. 5
 Ordinandam x, 22. 7
 Ordine ii, 8. 1. 2. iv, 10. 1. xviii, 2. 1. 5. xviii, 3. 1. xix, 14. 1 longo iv, 1. 5 rerum Pr. 1
 Ordinem xiv, 1. 9. xv, 4. 1 extra xii, 13. 1
 Ordines vi, 2. 1. x, 20. 2. xvi, 4. 4
 Ordinum iv, 1. 1. xiii, 28. 2
 Ordo i, 9. 1. vi, 2. 4. vii, 2. 3. xvi, 10. 5 fati xiii, 1. 2
 Ore i, 5. 1. i, 15. 1. 2. i, 19. 2. ii, 1. 1. vii, 11. 2. xvii, 11. 2. xix, 4 dæro xi, 7. 4 parvo xiii, 29. 2 Hispano xix, 9. 1 habendos in xii, 11. 2
 Oreades ix, 9. 5
 Orestes (liber Varronis) xiii, 4
 Oresti (Orestis) iii, 10. 4. vii, 5
 Oretenus xvii, 5. 1
 Oris x, 25. 1
 Oriatur xvi, 3. 4
 Oriens iii, 2. 5 equinoctialis ii, 22. 2
 Orientales ii, 22. 3
 Orientali xvii, 21. 10
 Orientalibus xv, 4. 2
 Oriente ii, 22. 4 hyberno ii, 22. 3 verno ii, 22. 3
 Orientem ii, 1. 1. xiii, 20. 2. xvii, 21. 9
 Orientis ii, 22. 3. 4. ix, 4. 5 meta ii, 22. 2
 Origine ii, 21. 1. vi, 7. vii, 17. 1. xv, 3. 3. xv, 13. 2. xix, 13. 2. xx, 1. 11 in secunda xvii, 13. 1 tertia xvii, 13. 1 sexta xx, 5. 3
 Originem i, 25. 4. iii, 8. vi, 15. 2. vii, 17. 5. xiv, 1. 4
 Origines xvi, 12. 1 virtutum i, 2. 2 vocabulorum viii, 14 vocis v, 1. 3 vocum xviii, 4. 4
 Originibus iii, 7. 1. xviii, 12. 2
 Originum i, 16. 1. ii, 19. 1. iii, 7. 1. v, 21. 5. xiii, 24. 7. xv, 9. 1 libro tertio ii, 22. 7 ex quarto ii, 28. 3
 Origo vii, 17. 1. x, 20. 2. xi, 15. 5
 Orii iii, 2. 5
 Oris gen. i, 2. 3. i, 9. 1. v, 7. x, 4. xiii, 24. 11. xvii, 10. 1. xvii, 11. 2. xix, 11. 3 rictu xviii, 4. 3 deformitate xv, 17 vincule solutus v, 9. 2
 Oritur ii, 22. 2. 6. iv, 17. 6. vi, 2. 2. xiv, 3. 4. xix, 5
 Oriundos xiii, 22. 3
 Oriuntur xiii, 9. 1
 Orna iv, 17. 2
 Ornamenta orationis xviii, 8 orationum xi, 7. 3
 Ornamentorum xiii, 24. 4
 Ornandæ xiii, 24. 4 vitæ i, 9. 5
 Ornandi xii, 1. 2
 Ornandum ix, 4. 6
 Ornat xiii, 24. 4
 Ornati (sing.) v, 5 (plur.) xvii, 9. 3 studiis scientiæ i, 9. 4
 Ornatiſſimorum verborum i, 15. 3
 Ornatiſſimum xv, 31
 Ornatiſſimus literis i, 18. 3
 Ornatiſ xiii, 24. 11

- Ornatu xvi, 19. 4 erant iv, 16. 3
 Ornatum xvi, 5. 2 ire xiv, 6. 1
 Ornatur vii, 14. 3
 Ornatus (subst.) xiii, 24. 6 (adj.) xvi,
 19. 3 erat v, 2 disciplinis vir i, 8. 8
 moribus et fortuna bene xix, 9. 1
 Ornetur vii, 12. 2
 Ornithones ii, 20. 1
 Oro vi, 16. 2. xi, 8. 2. xii, 1. 2. xiii,
 30. 1. xv, 7. 3. xix, 13. 1 te xix, 8. 4
 Oropi vii, 14. 3
 Orta ii, 29. 4. xvi, 11. 1 admiratio est
 xv, 22. 2 mentio est xx, 1. 1
 Orthium xvi, 19. 3
 Ortu ii, 1. 1
 Ortum (part.) iii, 9. 3
 Ortus (subst.) xiv, 1. 11 (part.) xix, 9.
 3 fuit xvi, 13. 1
 Os i, 14. v, 7. xiii, 17. xiii, 27. 2. xiv,
 4. 1. xvii, 11. 2 turbidum i, 26. 3 ho-
 minis xx, 1. 4 diduxit v, 9. 1 adhi-
 buisset tibias ad xv, 17 inter os et
 offam xiii, 17
 Oscam (linguam) xvii, 17
 Osee ii, 25 loqui xvii, 17
 Ocedo iv, 20. 2
 Ocitabundus iv, 20. 1
 Ocitans vii, 17. 5
 Ocitantem viii, 3
 Ocitatio iii, 16. 10
 Ocitazione victum iv, 20. 2
 Ocitavit iv, 20. 2
 Oco ii, 25. 2
 Oculi xix, 11. 2
 Oculis iii, 15. 2
 Osculum ferrent x, 23. 1
 Ossa i, 24. 2. vii, 5. x, 18. 1. xv, 20. 5
 Osee xx, 1. 9
 Oseibus vii, 5
 Ossiculis vi, 1. 4
 Ostendam x, 3. 2
 Ostendat vii, 3. 20. ix, 14. 7
 Ostendebant xix, 10. 1
 Ostendebat iv, 14. v, 5
 Ostendebatur xiv, 2. 2
 Ostendemus ii, 7. 2
 Ostendens xviii, 4. 3
 Ostendere iv, 1. 4. v, 14. 5. xiii, 28. 2.
 xiv, 1. 5. xvii, 7. 1
 Ostenderemus xv, 11
 Ostenderent xviii, 10. 2
 Ostenderet ix, 10. 1
 Ostenderetur i, 13. 2
 Ostenderit iii, 2. 5
 Ostendi (præst.) xvii, 2. 5
 Ostendisse ii, 8. 2
 Ostendisses vii, 11. 2
 Ostendit i, 16. 3. i, 18. 1. ii, 25. 1. iii,
 7. 1. vii, 8. 4. xvi, 13. 1
 Ostenditur ii, 27. iii, 2. 3. vii, 18. 1.
 vii, 21. xvii, 7. 2. xx, 1. 8
 Ostenduntur x, 9
 Ostentabat ii, 27. iv, 1. 1
 Ostentandi v, 21. 1 gratia vii, 14. 3 in-
 genii xiv, 1. 1
 Ostentante viii, 30
 Ostentanti ix, 2. 2
 Ostentaret xvii, 1. 3
 Ostentatione xv, 30. 1
 Ostentationem iv, 1. 7
 Ostentationis v, 12. 4 vitio v, 14. 1
 Ostentator iv, 1. 5
 Ostentent xvi, 9. 1. xvi, 12. 2
 Ostento vii, 1. 1
 Ostentu xx, 1. 13
 Ostentum xvi, 6. 2
 Ostia xviii, 1. 1
 Ostrea vii, 16. 2. xx, 8. 1
 Ostrearum xx, 8. 1
 Ostrinum iii, 26. 2
 Ostrum ii, 26. 2
 Osurus i, 3. 14
 Osus fuit eum iv, 8. 1
 Otacilio Crasso x, 6
 Otii vi, 8
 Otii xvii, 2. 3
 Otio Pr. 8. vii, 3. 18. xix, 10. 3
 Otiosa (sing.) xiii, 14. 1
 Otiosam operam sumit vii, 3. 9
 Otioso in otio xix, 10. 3 animo ii, 29. 3
 Otium Pr. 5. vii, 16. 1. vii, 17. 5. xvi,
 10. 1 est x, 11. 3 erit xix, 8. 6 a ne-
 gotiis xvi, 10. 1 a re familiari Pr. 12
 quibus otium et studium fuit xiii, 2.
 1 a magistris auditionibusque obeundis
 xix, 8. 1 non est xiii, 11. 3
 Ou (part.) xix, 14. 2
 Ovalis (corona) v, 6. 1 myrica est v,
 6. 5
 Ovanti v, 6. 5
 Ovans v, 6. 6
 Ovantes v, 6. 5. 7
 Ovaret v, 6. 7
 Ovationes v, 6. 7
 Ovem xvi, 6. 2
 Oves xi, 1. 2. xvi, 6. 2. 3
 Ovis xi, 1. 2
 Ovlum xi, 1. 2. xii, 1. 4. xvi, 6. 2 cus-
 todes xix, 9. 6

P.

- Fabulantur xvii, 2. 3
 Fabulum xvi, 4. 3 volat in ii, 29. 3
 Pace i, 25. 2. xvii, 6. 2. xvii, 21. 12
 de xvii, 18
 Pacem i, 14. iv, 18. 1 oraret xiii, 22. 5

- Pacificatio vii, 3. 1
 Pacificatoris xiv, 2. 5
 Pacis bibliotheca xvi, 8. 1
 Paciscendi xx, 1. 10. 12
 Pacisci de talione xx, 1. 9
 Pacit cum eo xx, 1. 6
 Pacti (plur.) xx, 1. 12
 Pactio xx, 1. 10
 Pactitiam i, 25. 2
 Pacto xviii, 1. 3 mercedem petere ex v,
 10. 2 quo vi, 1. 2
 Pactum i, 25. 3. xx, 1. 15
 Pactus est vii, 18. 1
 Pacuvianum xiv, 1. 14
 Pacuviei i, 24. 2
 Pacuvii i, 24. 1. 2. xiii, 2. 1. xiii, 9. 2
 Pacuvio, M. xiii, 2. 1
 Pacuvium vii, 14. 2. xiii, 2. 1 Labeo-
 nem v, 21. 4
 Pacuvius ii, 26. 4
 Pagum xvi, 5. 3
 Palam iv, 18. 3. vi, 16. 5. vii, 10. ix,
 12. 3. xii, 4. 3 diceret xv, 22. 2
 Palatii xix, 13. 1
 Palatina area xx, 1. 1
 Palatinarum sedium iv, 1. 1
 Palatini montis xii, 14. 1
 Palatio xii, 12
 Palatum xv, 8. xix, 14. 2
 Pales xiii, 22. 2
 Palinurus x, 16. 1
 Pallescant xix, 4
 Pallescere xix, 1. 5
 Palliatus ix, 2. 1
 Pallio vi, 8. vii, 10. 2 aperti xiii, 8. 2
 caput operire xix, 9. 4
 Pallium iv, 17. 2. ix, 2. 1. xvii, 12. 1
 rugat xviii, 12. 1
 Palluerat xix, 1. 1
 Pallui xix, 1. 3
 Palluisti xix, 1. 3
 Palma ii, 26. 4. iii, 6. Egyptia vii, 16.
 2 manus xx, 1. 4
 Palmæ ii, 26. 3. iii, 6. iii, 9. 4
 Palmam iii, 6. xv, 24
 Palmites vitium xix, 12. 3
 Palpebras vi, 4
 Paludamentum vi, 12
 Palude xv, 22. 2
 Paludem ii, 6. 6
 Palus (pali) x, 3. 1
 Pamphila xix, 9. 5
 Pamphilæ xv, 17. xv, 23
 Panetii xii, 5. 9 philosophi xiii, 27. 1
 Panetium stoicum xvii, 21. 1
 Pancratius xiii, 27. 1
 Pancratiasten iii, 15. 2
 Panda xiii, 22. 2
 Pandectis xiii, 9. 2
 Pando xv, 14
 Pandor xv, 15
 Panem xv, 19
 Pangia xiii, 20. 1
 Panicum iv, 1. 3
 Panis i, 15. 4. ix, 2. 1
 Panopeæ xiii, 26
 Pansum xv, 15
 Paphlagonia xvi, 15
 Papis i, 12. 3
 Papis i, 12. 4
 Papiam i, 12. 2
 Papiu i, 22. 2
 Papiro i, 23. 1
 Papirium, L. iii, 16. 10
 Papius i, 23. 1. 3. 4
 Par iv, 15. 1 utrique numerus ii, 14. 2
 arcæ iii, 19 sit ii, 4. 1. vi, 8 ut erat
 xii, 26. 3 est xvii, 14. 2 non sit x,
 1. 9
 Pambant xvii, 9. 1
 Parabat xv, 21
 Parantur iv, 1. 8
 Pararam xi, 16. 3
 Pararent xiii, 22. 5
 Pararet i, 13. 4
 Parasitos iii, 3. 3
 Parata (plur.) vii, 16. 2 sunt xiii, 27. 2
 Paratæ liberis remissiones Pr. 1 ad ne-
 cendum v, 12. 4
 Parati sint xiii, 27. 1
 Paratis xvii, 8. 1
 Paratu ii, 27. 1. xvii, 2. 6
 Paratum xv, 13. 2 est iv, 1. 6 pro digni-
 tate esse i, 14
 Paratus vi, 13. 1 sum i, 21. 2
 Paravi ii, 25
 Paravisce xiv, 1. 2
 Parca lingua i, 15. 5
 Parca iii, 16. 4
 Parcam (verb.) vi, 16. 4
 Parcarum iii, 16. 6
 Parcentes vii, 7. 2
 Parcendi moderandique rationibus dici-
 tur ii, 1. 2
 Parcendum xii, 1. 2
 Parcerent xvi, 19. 2
 Parcissimus elegantium xi, 2. 1
 Parcorum xi, 2. 1
 Parcum iii, 1. 4. iii, 19
 Parcus iii, 19
 Parcus xvii, 2. 3
 Parebant xv, 22. 1
 Parem ii, 15. 2. ii, 23. 5. xiii, 26. xvii,
 5. 2
 Parendi i, 13. 3
 Parendum ii, 7. 1. 2. 3. patri ii, 7. 1 in

- quosdam ii, 7. 1 non quia imperat
ii, 7. 2 omnia esse ii, 7. 2 quendam
ii, 7. 3 nihil patri ii, 7. 3
- Parente i, 12. 4. i, 23. 2
- Parentem ii, 16. 1
- Parentes i, 6. 5. i, 12. 1. vii, 18. 1
- Parenti vi, 1. 3
- Parentibus ix, 4. 7
- Parentis v, 19. 2
- Parentum ix, 3. 1. xii, 1. 6. xv, 18. 1
- Parentur ix, 14. 6
- Paret (parare) vii, 3. 9
- Parere (pareo) x, 3. 8. xii, 5. 8 (pario)
iii, 16. 2. v, 1. 3. xiii, 12. 3. xiv, 6.
3 versus xvii, 10. 1
- Pareret (pario) vi, 1. 3
- Pares ix, 14. 3. xi, 3. 3. xiv, 1. 11
- Paret ii, 2. 4
- Pari i, 1. 2. vi, 16. 3. xiv, 1. 11. xv,
28. 2. xvii, 9. 3 numero vii, 14. 1
voluntate xii, 8. 2
- Paria i, 3. 10. vi, 11. vii, 3. 16. xiv, 1.
11
- Pariat vi, 14. 1 aliquid aegritudinis i,
3. 1
- Paribus i, 3. 10
- Parienda xiv, 3. 4
- Pariendi iii, 16. 10
- Pariendo iii, 16. 4
- Pariensis xvi, 12. 3
- Pariet vii, 17. 5
- Pariete xiv, 1. 3
- Parietes ii, 20. 1. xii, 13. 9
- Parietibus xii, 13. 9
- Parilitas xiv, 3. 4
- Parissimam xx, 1. 9
- Pariter xiv, 2. 7. xvii, 2. 5 atque xi, 4
utrumque valet v, 10. 1
- Paritur vi, 1. 4
- Paritunt xiv, 3. 4
- Parmenides (liber) vi, 13. 3
- Parnaassia iv, 17. 2
- Paro ii, 25. 2. vi, 16. 3
- Parones x, 25. 3
- Paricidii reum xv, 28. 1
- Pars i, 22. 7. xiii, 20. 7. xiv, 1. 13.
xvi, 18. 1. xx, 11 hominum x, 13
maxima xviii, 6 vestrorum xx, 6
- Parismonta ii, 24. 1. xi, 2. 1. xv, 12
- Parissem xx, 6
- Parit xvii, 2. 3
- Paria victoria iii, 9. 3 ejus belli v, 2
sibi veritatis fide vii, 3. 11
- Partes sunt vi, 1. 4
- Partem amico utilitatum i, 3. 10
- Parte i, 3. 13. i, 13. 1. ii, 30. 2. iv, 2.
1. x, 13. xiv, 1. 6. xvi, 18. 1. xx, 1.
9 in media xv, 16 ex ea dictum est
xv, 13. 2
- Partem i, 13. 1. i, 22. 4. ii, 30. 2. xiv,
6. 1. xv, 27. 2 dimidiam iii, 14. 2
tertiam xviii, 14 magnam ita dixerunt
ut i, 22. 1 fere xii, 1. 7 in alteram
xv, 13. 2 in eam xv, 13. 1
- Partes i, 30. 1. vii, 7. 1. xiii, 9. 3. xviii,
15 recipere xiv, 2. 5 in duas dis-
jectus iii, 14. 1
- Parthenii ix, 9. 1. xiii, 26
- Parthis xv, 4. 1. 2
- Parthos xv, 4. 2
- Parti ii, 12. 1 cum x, 13 sunt (verb.)
xvi, 17
- Partibus iii, 9. 3. xv, 4. 2
- Particeps vi, 11. 2. vii, 14. 1
- Participandas xv, 2. 3
- Participes xvi, 13. 2
- Participia praeteriti temporis ix, 6
- Participio i, 7. 3
- Particula ii, 17. 3. ii, 19. 1. vii, 7. 2.
xvi, 5. 2. xvii, 13. 1
- Particulum vii, 7. 2. xvii, 6. 2. xvii,
14. 2
- Particularum iv, 17. 1. xi, 3. 1
- Partiendi xx, 1. 6
- Partim ii, 22. 1. 4. iii, 2. 3. iii, 9. 4.
ix, 9. 1. xvii, 4. xx, 5. 1 eorum iii,
16. 7. vii, 3. 7 hominum x, 13 ma-
gistratum x, 13
- Partionem xii, 1. 6 mulieris iii, 16. 4
- Partionis x, 2 tempus iii, 16. 8
- Partiretur xvii, 11. 3
- Partiri xx, 1. 13
- Partis (gen.) ii, 12. 3 (acc. plur.) iii, 14.
2. xii, 1. 3. xx, 1. 14
- Partitione xx, 1. 10
- Partitum ii, 12. 8
- Partium v, 30. xiv, 1. 4. xix, 8. 5
- Partu ii, 16. 3. iii, 16. 5. x, 2. xiii,
7. 1
- Partum (subst.) ii, 23. 7. iii, 16. 10 edi
posse iii, 16. 5
- Parturit ii, 23. 7
- Partus (subst.) iii, 16. 1. 9. xii, 1. 3.
xvi, 16. xvii, 10. 1 tempestivi iii,
16. 4
- Parva (sing.) i, 3. 9. ii, 29. 1. xvi, 10.
5. xix, 13. 1. xx, 1. 11 laus iii, 7. 4
(plur.) xiv, 1. 2. xvii, 20. 3
- Parvae (gen.) iii, 16. 9 (plur.) xvi,
13. 3
- Parvam vi, 14. 4. xiii, 30. 3
- Parvas i, 6. 2. xl, 3. 1
- Parvi ii, 6. 1 fecit ii, 28. 3
- Parvis iv, 1. 7. vi, 2. 4. xiii, 28. 3. xiv,
1. 10 ingenuis xviii, 7. 2
- Parvitatem vii, 17. 1
- Parvitates et magnitudines rerum i, 3.
12

- Parum aequa ii, 8. 1 elegantia xiii, 2. 1
cito x, 8. 1 latine xix, 8. 4 recte xvii,
20. 3
- Parvo vi, 2. 8. xv, 31. xvi, 10. 4 con-
tentus iii, 19 haud parvo junior xiii,
2. 1
- Parvum iii, 19. xiv, 1. 10
- Parvus vi, 12
- Pasci ii, 20. 1. xi, 1. 1
- Pascuntur ii, 20. 1
- Passum uvam x, 23. 1
- Passibus i, 16. 3
- Passis manibus xv, 15 velis xv, 15
- Passo capillo ii, 19. 2. xv, 15
- Passum (acc.) xv, 15 (gen. plur.) i,
16. 3
- Passurus est ix, 12. 2
- Passus (part.) xvii, 12 est ix, 13. 2. xx,
1. 3 fuerat iv, 12
- Passuum i, 16. 1. xvi, 4. 2
- Pastas ix, 9. 4
- Pastili x, 12. 3
- Pastionis ii, 20. 1
- Pastu ix, 4. 4
- Pastum ii, 29. 4
- Pastavii xv, 18
- Patefacta (sing.) xvii, 15. 1
- Patentes xvi, 8. 1
- Patentibus xiv, 1. 4
- Pater i, 12. 1. ii, 2. 1. 2. 4. ii, 7. 1. 2.
vi, 8. ix, 14. 5. xiii, 19. 1. xiv, 1. 8
- Paterer xviii, 10. 1
- Pateretur xi, 9. 1
- Paternæ vii, 11. 3
- Paterni xii, 1. 7
- Patet xiii, 16. 2
- Pati v, 11. 2. vii, 1. 1. vii, 8. 13. xi,
5. 1. xvi, 8. 2. xix, 8. 4 talionem xx,
1. 10
- Patibulum xv, 16
- Patendi xvii, 7. 2 figuram xviii, 12. 1
verba xviii, 12. 1
- Patiendum erit v, 11. 2
- Patiendus xiv, 2. 6
- Patiens v, 16. 1
- Patientia ii, 1. 1. xvii, 14. 3
- Patientis fortuitas vices ii, 1. 1
- Patientiam corporis exercere ii, 1. 1
- Patietur xx, 1. 6
- Patimur ix, 2. 3
- Patior xv, 16
- Patitur iv, 17. 3. vii, 7. 2
- Patiuntur ii, 22. 5. vi, 1. 3. ix, 12. 5
- Patre i, 12. 1. ii, 16. 3. xiii, 19. 2. 3
libertino vi, 9. 2
- Patrem ii, 2. 2. 3. v, 18. 2. xiii, 3. 2.
xiii, 19. 3. xvii, 7. 1. xx, 6
- Patrensi bibliotheca xviii, 9. 3
- Patres i, 23. 2. ii, 2. 1. ii, 7. 1
- Patri ii, 7. 1. iv, 16. 2. vi, 8. vii, 17.
5. xv, 20. 1
- Patria (subst.) ii, 12. 1. xiii, 20. 5 lin-
gua (adj.) xix, 9. 4
- Patriæ (subst.) ii, 7. 2. xiii, 22. 5 (adj.)
ix, 2. 3
- Patriam i, 8. 7. i, 22. 6. vii, 18. 1. xv,
20. 5 defendere ii, 7. 4
- Patribus i, 24. 4
- Patriciæ gentis xviii, 4. 2 gentes x,
20. 2
- Patricii xvii, 21. 6. xviii, 2. 4
- Patriciis gentibus xvii, 21. 8
- Patricio ix, 2. 3
- Patriciorum ix, 2. 3. xiii, 15. 2
- Patricios xv, 27. 2
- Patriis xviii, 11
- Patrimonii ii, 24. 4
- Patrimonio vii, 9. 1
- Patrima et matrima i, 12. 1
- Patrio ii, 24. 1
- Patria i, 12. 3. ii, 2. 3. ii, 16. 2. iii, 15.
2. iv, 16. 2. ix, 14. 5. x, 24. 1
- Patrifamilias iv, 1. 6. xii, 12
- Patrium morem xv, 17
- Patrius casus (genitivus) iv, 16. 1
- Patrocianus xiv, 2. 5
- Patrocinia xiv, 2. 3
- Patrocinium v, 13. 2
- Patroclus vii, 7. 2
- Patroni vii, 3. 3. 4. xv, 6
- Patronia xiv, 2. 2
- Patrono iv, 10. vii, 3. 8 uterer v, 10. 3
- Patronum v, 13. 2
- Patrum ii, 2. 3
- Patulus vi, 6. 4
- Patulis rimis hiantem xv, 16
- Pauca (plur.) Pr. 6. xvi, 12. 1. xviii, 12.
8. xix, 5. xix, 8. 4. xix, 9. 3
- Pauci i, 13. 1. xix, 11. 1 non xiii, 13. 1
sunt qui iii, 18. 1
- Pauciores xiii, 11. 1
- Paucis xiii, 18. 1. xvii, 21. 6. xx, 6
- Paucissima xi, 16. 1
- Paucissimas xii, 14. 2
- Paucissimi xiii, 11. 1 non xv, 19
- Paucitas xx, 1. 9
- Pauco ære xx, 1. 9
- Paucorum i, 25. 1. x, 26. 3. xvii, 21. 3
- Paucos xix, 14. 1
- Paucula (plur.) Pr. 6
- Pauculos iii, 17. xiii, 20. 1 dies x, 2
- Pavefacti ii, 29. 4
- Pavefactum v, 14. 5
- Pavefactus xix, 1. 3
- Pavescat xii, 5. 10
- Pavescere xix, 1. 7
- Pavimentum vi, 12
- Paulatim v, 14. 3. xi, 6. xii, 1. 7

Pauli iii, 4. vii, 12. 1. xvi, 8. 3
 Paulisper xiv, 2. 5. xix, 1. 5. xix, 9. 2
 Paulo (adv.) iv, 17. 5 ante xix, 14. 1
 plus adhiberi ii, 22. 6 pluribus quam
 viginti xvii, 21. 12
 Paululum ii, 2. 3. x, 26. 4
 Paulum ix, 4. 1. xiii, 16. 2. xviii, 2. 1.
 xix, 1. 3
 Paulus i, 22. 4 Julius xix, 7. 1
 Pavor x, 26. 4
 Pavore naturali xix, 1. 4
 Pavoris xix, 1. 4
 Pauper ii, 23. 9
 Pauperis ii, 23. 7
 Pauperissimi xvi, 10. 4
 Paupertinas xiv, 6. 4
 Paupertino homini xx, 1. 9
 Pausa cum nulla fieret xix, 5 est facta
 ix, 13. 2
 Pausanias xvii, 20. 1
 Pavus vii, 16. 2
 Paxillulæ admonitiones Pr. 8
 Pax i, 25. 1. iv, 18. 1. vii, 3. 1 Cas-
 trensis i, 25. 1
 Peccabitur xii, 11. 2
 Peccandi xix, 12. 4
 Peccandum xii, 11. 1
 Peccare xii, 11. 2
 Peccasse xii, 11. 1
 Peccat ii, 23. 6
 Peccata vi, 2. 2
 Peccati xii, 11. 1
 Peccatio xiii, 20. 7
 Peccatis vi, 2. 4. vi, 14. 1
 Peccatorum x, 19
 Peccatu xiii, 20. 6
 Peccatum vi, 14. 1. xii, 11. 2
 Peccaturum esse xii, 11. 1
 Peccatus xiii, 20. 7
 Peccaverunt x, 19
 Peccavimus xi, 8. 2
 Peccavit vi, 14. 2
 Peccent xii, 11. 1
 Pecces xiii, 20. 4
 Pecoribus xx, 1. 8
 Pecoris vii, 3. 17. xi, 1. 2
 Pectore i, 10. 2. i, 15. 1. vii, 2. 1. 2.
 xix, 7. 1. xix, 9. 5 de summo xvii,
 13. 2 et soluto effutiant laudes v,
 1. 1
 Pectoris xii, 1. 2
 Pectunculus vii, 16. 2
 Pectus vii, 9. 4. vii, 17. 4. ix, 9. 5. xix,
 9. 5 hausit (gladio) ix, 13. 3 sentibus
 stare viii, 6
 Pecudes xiv, 6. 3 pastu atque cultu opi-
 mas ix, 4. 4
 Pecudibus xii, 1. 4

Delph. et Var. Clas.

Pecudum vii, 3. 15. xix, 2. 1
 Pecul xx, 8. 1
 Peculatus (gen.) xi, 18. 7 damnatum
 vii, 19
 Peculiarium ii, 22. 5
 Pecunia i, 4. 3. iii, 3. 7. ix, 15. 2. xvi,
 10. 5. xvi, 19. 4. xvii, 6. 3. xvii, 21.
 1. xx, 1. 3 familiari iii, 17 quam pe-
 pererat iii, 3. 7 legem de exigenda
 xviii, 4. 2
 Pecunias i, 8. 3. iii, 1. 1. iv, 18. 2.
 xvi, 12. 3. xvi, 19. 2. xviii, 9. 1. xx,
 1. 10 mutaticæ xx, 1. 11 mulctam
 xx, 1. 10 cupidos iii, 1. 3 cupiens iii,
 1. 4 conspectus xix, 10. 1 damnabat
 xx, 1. 10
 Pecuniam i, 14. iii, 19. v, 3. 3. vi, 7.
 xi, 9. xiii, 24. 12. xiv, 2. 3. xvii, 6.
 1. xx, 1. 3. 6 prandiorum gurgitibus
 prolussent ii, 24. 4
 Pecuniareus iii, 19
 Pecunias a se maximas exactas xv, 14
 exactos esse xv, 14
 Pocus xix, 9. 6 tergo vebens xx, 1. 8
 Pedaneos iii, 18. 3
 Pedaria sententia iii, 18. 3
 Pedarii senatores iii, 18. 1
 Pedarius iii, 18. 3
 Pedarios iii, 18. 1 equites iii, 18. 2 se-
 natores iii, 18. 1
 Pede v, 14. 5
 Pedem v, 14. 5. vi, 10. 1
 Pedes iii, 10. 4. vi, 3. x, 15. 2. xvi, 16.
 xvi, 18. 1 ægrum xix, 10. 1
 Pedetentim xiv, 1. 13
 Pedibus i, 9. 5. iii, 15. 3. xvi, 16. xvii,
 5. 5 ægris xx, 1. 9 ægrum ii, 26. 1 in-
 gredi v, 6. 7 itavisse iii, 18. 1 iter
 smetiantur x, 26. 2 in alienam sen-
 tentiam irent iii, 18. 1
 Pedis i, 1. 2 debilitas iv, 2. 2
 Peditatu xv, 9. 1
 Peditatum iii, 7. 2
 Pedum i, 1. 1. ix, 4. 3 gradu x, 26. 2
 vestigia ix, 4. 3
 Pejore xiii, 24. 6
 Pejorem xii, 9. 2
 Pejus in x, 29. 2. xx, 1. 11
 Pelamys vii, 16. 2
 Pelasgorum i, 10. 1
 Pelei iii, 11. 1
 Pelethronii Lapithæ xviii, 5. 3
 Pelens iii, 11. 1
 Pelex iv, 3
 Pellex iv, 3
 Pelli digitus (fides) ix, 7
 Pellice ii, 23. 4
 Pellicem ii, 23. 2. iv, 3. xiii, 4

Ind. A. Gel.

Y

- Pellis ii, 6. 8
 Pellitur xix, 1. 4 e medio sapientia xx, 10. 2
 Pelopidis ii, 6. 1
 Peloponnesiaci xv, 23
 Peloponnesiacum bellum xvii, 21. 7
 Pelusiotæ xx, 8. 2
 Pendeo ix, 6
 Pendere (estimare) xvi, 9. 1
 Pene ii, 25. 1
 Penes xvi, 17. xvii, 2. 7
 Penetrabili x, 3. 2
 Penetrati in ipso cordis et animæ ix, 9. 7
 Penetralia xvii, 20. 2
 Penetralibus xii, 1. 3
 Penetro ineam me v, 14. 5
 Peni (gen.) iv, 1. 2
 Peniteris iv, 1. 2
 Penitissimos ix, 4. 3
 Penitus i, 15. 2. ii, 12. 1. iv, 1. 6. v, 14. 6. vi, 16. 5. xi, 2. 1. xii, 13. 5 inditas affectiones xii, 5. 8 introspererat ii, 12. 2
 Pennas vi, 6. 2. 3
 Pennis vi, 6. 1
 Penori iv, 1. 6
 Penoris iv, 1. 2. 8
 Pensaicula xiii, 20. 5
 Pensum atque enucleate scripta i, 3. 4
 Pensabat virtutes i, 4. 1
 Pensatanda incommoda cum emolumento i, 13. 2
 Pensitans novitios cum i, 9. 6
 Pensitatem autem verba modulis xiii, 20. 9
 Pensitaret de cum verbis ii, 27. 2
 Pensitareti xi, 13. 5
 Pensitatores xvii, 1. 1
 Pensitent auctoritates hominum Pr. 9
 Pensito ix, 6
 Pensius xii, 5. 6
 Pensum nihil haberet xiii, 12. 1
 Pensus ix, 6
 Pena iv, 1. 3
 Penulatos xiii, 21. 1
 Penum iv, 1. 2. 3 instruere iv, 1. 5
 Penuria xi, 1. 2. xiv, 2. 1
 Penus iv, 1. 1. 2. 3 quoddam literarum Pr. 2
 Peperciasset v, 14. 4
 Pepercit xv, 31
 Peperi iv, 18. 1
 Peperisse iii, 16. 5. vii, 1. 1. x, 2. 2. xii, 1. 2
 Peperisset xii, 1. 1
 Peperit iii, 16. 1. vi, 13. 5. x, 2. xiii, 8. 2. xviii, 6. 1. 2
 Pepigit v, 10. 2
 Peposci vii, 9. 1. 2. 3
 Peposcit vii, 9. 2
 Pepagero vii, 9. 2
 Pepugi vii, 9. 1
 Per Deos xx, 11 diem perque noctem i, 17. 1. i, 18. 3 hyemem Pr. 3 intervalla Pr. 5 leges non licet vii, 3. 17
 Per illam concepta furta xi, 18. 3 natum xvi, 6. 2 ostentationem iv, 1. 7 talionem xx, 1. 5 vim vii, 19 per fuit familiaris ii, 18. 1
 Peracta reprehensio ii, 8. 1
 Peragrans gulæ industriam vii, 16. 2
 Perangusto xiii, 20. 6
 Per antiquum xii, 6
 Percalluerat xiii, 10. 1 disciplinas i, 22. 3
 Percalluisset xvii, 17
 Percalluisti xx, 1. 7
 Percalluit xvii, 17
 Percellit ii, 22. 7
 Percensuisse (examinasse) vii, 3. 3
 Percepta esset xiii, 24. 11 (plur.) xiv, 1. 13
 Percepto liquore pro xiv, 1. 5
 Perceptu Pr. 6
 Percipi xi, 5. 1. xiv, 1. 3. xvii, 5. 1. xvii, 14
 Percipiendum xiv, 1. 6
 Percipiunt xx, 1. 2
 Percita xix, 11. 2
 Percitus xv, 31
 Percuotus vii, 9. 1
 Percontabantur eum xix, 9. 3
 Percontandi xvi, 2
 Percontantur xvi, 6. 2
 Percontatur iii, 13
 Percontatus sum xv, 2. 2 cum xix, 1. 4
 Percrebuisse xv, 17
 Perculsus xv, 6
 Percunctabar ix, 1. 1 quempiam vii, 17. 1
 Percunctando Pr. 10. ii, 23. 8
 Percunctanti i, 20. 1. xi, 16. 1
 Percunctari i, 9. 2
 Percunctati sunt ix, 15. 2
 Percunctatur i, 23. 2
 Percunctatus ii, 18. 2. ix, 4. 2 sum xii, 13. 1 est xii, 1. 1. xix, 12. 2 aurem xiii, 20. 2 essem xix, 6 pretium i, 19. 1
 Percussio v, 15. 2
 Percussit ix, 13. 3. 4
 Percussus v, 15. 2
 Percutierendū ix, 1. 2
 Percutit ix, 13. 3
 Perdant iii, 3. 3
 Perdendus capitali amicus (supplicio) i, 3. 2
 Perdes xiii, 20. 4
 Perdices xvi, 15
 Perdicibus xvi, 15

- Perdidit xvi, 2
 Perdidicerit xviii, 6. 1
 Perdidicimus xv, 8
 Perdidisse operam xii, 2. 3
 Perdidisset x, 6
 Perdidit vii, 11. 8. xvi, 2. xvi, 7. 1. xviii, 2. 3
 Perdidit xvi, 2
 Perdita (sing.) iii, 3. 7. xvi, 19. 3
 Perditas xv, 5. 1
 Perditos ii, 12. 3 oculos assiduus lucubracionibus xiii, 30. 2
 Perditum eat x, 6
 Perdius ii, 1. 1
 Perdo operam xviii, 8
 Perditum est id cuidam ix, 13. 2
 Perduci vi, 8
 Perductam vi, 8
 Perduellionis vii, 9. 2
 Perdunt gratiam pleraque ix, 9. 1
 Perduxisset iii, 9. 1
 Percat i, 22. 8
 Peregre xiii, 22. 4. xx, 1. 3
 Peregrini philosophi xii, 11. 1
 Peregrinis vii, 16. 1
 Peregrinum xii, 11. 1
 Peregrinus philosophus viii, 3
 Perendie vii, 1. 3
 Perendini x, 24. 4
 Perenna xvi, 7. 3
 Perenna (nomen) xiii, 22. 2
 Perennare xvii, 2. 7
 Pereo xix, 9. 5
 Perfecit x, 3. 6
 Perfecta (sing.) xvi, 8. 2 (plur.) xv, 5. 2. xvii, 10. 2
 Perfectus (plur.) xvi, 18. 2
 Perfectissime xi, 16. 4
 Perfecto xv, 16
 Perficere xvi, 14
 Perfici iv, 10. 2. xiv, 1. 5
 Perficienda (sing.) xviii, 1. 1
 Perficienda (gen.) xviii, 1. 2 rei deesse i, 22. 6
 Perficit xvi, 14
 Perfido (adv.) xx, 1. 15
 Perfidia i, 8. 2. iv, 5. 1. xx, 1. 11
 Perfidiam xx, 1. 3
 Perfidiarum xiv, 2. 2
 Perfossi iii, 7. 3
 Perfossus est v, 2
 Perfugiis xvii, 18. 2
 Perfugio x, 12. 3
 Perfugium xix, 9. 6
 Perfugiant vi, 2. 5
 Perfunctum fato x, 16. 1
 Perfunderant animam voluptate xi, 18. 2
 Pergant iii, 7. 2
 Perge dicere xviii, 9. 1
 Pergebam ad Frontonem xix, 8. 1
 Pergebat xii, 1. 1
 Pergendum est xvii, 20. 2
 Pergentium xiv, 3. 4
 Pergere x, 10
 Pergerant xiv, 2. 3
 Pergeret iii, 13
 Pergit vii, 3. 2. xv, 8
 Pergo ix, 4. 1 ire xiv, 2. 3
 Pergunt errare i, 6. 5
 Per hercle iii, 6
 Perhiberetur vii, 7. 1
 Perhibet v, 13. 3
 Perhibito xii, 5. 2
 Perhibuit operam fortem reipublicæ iii, 7. 4
 Perhorrescat necesse est v, 1. 2
 Periander xvi, 19. 1
 Periandro xvi, 19. 4
 Peribat xiii, 1. 3
 Peribo iii, 3. 5
 Periclen xv, 17
 Pericles i, 3. 8. xv, 17
 Periclitandis in rebus xiii, 9. 1
 Periculo xvii, 14. 3
 Periculum xvii, 14. 8
 Pericula iii, 10. 4. vii, 3. 10 rerum xiii, 8. 1. xiii, 27. 1
 Periculi vii, 3. 9. xi, 17. xvi, 16 ardor xix, 1. 2. nescius xix, 1. 5
 Periculis i, 2. 3. i, 3. 6. i, 7. 9. xix, 1. 2. 3
 Periculo v, 11. 3. ix, 12. 2. xii, 1. 2. xv, 2. 2. xix, 1. 1 exstimationis i, 7. 1
 Periculorum iii, 10. 5
 Periculum iii, 7. 2. vi, 6. 2. xii, 9. 1. xvi, 9. 5 citra xii, 12 vitæ xx, 1. 8 ani facere ix, 15. 2
 Perierunt xvii, 21. 6
 Perii vii, 17. 2
 Perit iii, 9. 3. xiii, 19. 3
 Perincertum xviii, 4. 2
 Per insequens xiv, 1. 5.
 Perinteger iii, 5
 Peripatetica i, 3. 4. i, 8. 1 disciplina xix, 5
 Peripateticus (gen.) xviii, 1. 1
 Peripatetici ii, 18. 2
 Peripatetico xviii, 1. 1
 Peripateticum xviii, 1. 5
 Peripateticas vii, 14. 8. xvii, 21. 14. xviii, 1. 2. 4
 Periphrasin iii, 1. 2
 Perisse xiv, 7. 2. xv, 22. 2. xviii, 8
 Perisset xv, 22. 2. xvi, 19. 3
 Perite ii, 21. 1. v, 3. 2. x, 22. 7. xii, 1.

6. xlii, 22. 5. xlii, 24. 12. xvii, 5. 4
 Peritia xv, 31
 Peritis xii, 13. 1
 Peritissime i, 18. 2. ii, 26. 7. xvi, 13. 1
 Peritissimi rei omnis humanæ xix, 5
 Peritissimis rerum ii, 30. 4
 Peritissimus xvi, 15 humanarum opinionum iii, 16. 2 rei Romanæ xx, 1. 7
 Perito juris xx, 10. 2
 Peritum esse xvi, 10. 2 hominem i, 11. 9
 Peritus vii, 7. 1. xv, 22. 1 militaris disciplinae iv, 8. 1 rerum veterum et litterarum xix, 9. 1
 Perlatæ sunt xvii, 9. 5
 Perlatum est xi, 18. 3
 Perlepidum xii, 6
 Perlitatæ essent res divinæ i, 7. 5
 Permanantibus v, 1. 3
 Permensus tridui viam v, 14. 6
 Perniserat se ad faciendam famam vi, 16. 1
 Permiserunt xi, 18. 2. xx, 1. 3
 Permissæ ii, 24. 3
 Permissæ sunt xi, 18. 1
 Permissam vii, 20. 1
 Permittatur iii, 4. 1
 Permitte i, 2. 3
 Permittendum v, 19. 3
 Permitterent ix, 11. 2. xv, 20. 5. xvi, 19. 3
 Permitti v, 19. 3
 Permittite xix, 9. 4
 Permixtæ xvi, 11. 1
 Permixte xvii, 7. 2
 Permoto vii, 3. 8
 Permotum esse xiv, 3. 2
 Permotus vii, 17. 2. xlii, 12 auctoritate xix, 8. 4 mihi xvi, 6. 2
 Permovetur vii, 2. 1
 Permulcti sonis mitioribus i, 11. 2
 Permulsi ii, 26. 4
 Permutarent vii, 18. 1
 Permutarentur vi, 4
 Permutatio vi, 4. vii, 18. 1
 Pernicie xii, 5. 9. xvi, 19. 2. xix, 12. 2
 Pernicie obnoxium iii, 7. 1
 Perniciem x, 12. 2. xv, 5. 1
 Pernicies ix, 14. 4
 Pernicii ix, 14. 4. 6
 Pernicioso xii, 1. 6
 Pernicitatis vivacissimæ ix, 4. 5
 Pernigris xlii, 29. 2
 Pernox ii, 1. 1
 Perpanca (plur.) v, 21. 1
 Perpenderent in librili xx, 1. 9
 Perpersa ii, 12. 1
 Perpensatione ii, 2. 2
 Perperam i, 7. 1. iv, 5. iv, 9. 2. xviii, 2. 2. xviii, 5. 1 imperat ii, 7. 2 recte ne an perperam i, 3. 1
 Perpersa ii, 6. 4
 Perpersi (plur.) vii, 3. 7
 Perpetiebatur xii, 5. 3
 Perpetiendis doloribus xii, 5. 11
 Perpetior i, 17. 1
 Perpetrari vii, 3. 1
 Perpetrata vii, 3. 16
 Perpetratorum vii, 3. 21
 Perpetua v, 15. 1. xii, 11. 1. xiv, 1. 5. xix, 8. 3. xx, 6
 Perpetuæ xvii, 5. 5 salutis i, 6. 1
 Perpetuam v, 21. 3. vi, 15. 2. xx, 1. 9
 Perpetuis incommodis i, 6. 2
 Perpetuitatis hominum xii, 5. 6
 Perpetuo (abl.) ii, 22. 2. xii, 13. 7 ævo politurum ii, 16. 4
 Perpetuos ii, 24. 2
 Perpetuum ii, 16. 4. iv, 2. 5. vii, 7. 2 distinctumque præceptum i, 3. 13
 Perpetuus xix, 8. 3
 Perpotaret vii, 11. 1
 Perpotavit vii, 11. 2
 Perquam eleganti v, 11. 3 fuit honesti ingenii Julianus i, 4. 1 parvo xvi, 10. 4 pure vi, 9. 1
 Persa vii, 3. 1 comœdia v, 21. 5
 Persas vi, 17. xvii, 21. 5. 9. 10
 Perscribere res gestas v, 18. 2
 Perscripsit xvii, 9. 5
 Perscripta v, 13. 2
 Perscriptis xvii, 9. 3
 Perscripto x, 1. 3
 Persecutores xlii, 24. 11
 Persen vii, 3. 7
 Persequantur vestigia Pr. 9
 Perses vii, 3. 2
 Perseverabat xviii, 9. 2
 Perseverandi xlii, 24. 9
 Perseverantiam xv, 10
 Perseverat i, 21. 1
 Persens ii, 18. 2
 Persicas vi, 17
 Persis xvii, 9. 5
 Persona xvii, 14. 2 masque productione litera v, 7 sub xlii, 22. 4
 Personæ ii, 23. 6. v, 7
 Personaliter xv, 13. 3
 Personando v, 7
 Personante avibus villæ venustate i, 2. 1
 Personarum i, 3. 12
 Personas i, 7. 7. ii, 24. 5. x, 16. 5
 Perspicere xiv, 1. 10. xviii, 4. 3
 Perspicienda mundi opera i, 9. 4

Perspicua (plur.) xvii, 5. 2
 Perspicuus xiv, 1. 9
 Perspicuo xvii, 5. 4. xviii, 2. 2
 Perstiterunt in ea re deneganda xv, 20. 5
 Perstringeret vos modulatus currentis
 facundie sonitus xi, 13. 5
 Persuadendum xiv, 1. 2
 Persuadenti vii, 11. 3
 Persuadere vii, 2. 2. xv, 22. 1
 Persuasi his i, 3. 2
 Persuasiassent iv, 5
 Persuasit i, 6. 4. x, 1. 3
 Pertendebat xv, 20. 2
 Pertendissent omnes i, 2. 3
 Pertessum est x, 12. 1 vitæ ferinæ v,
 14. 6
 Pertentant ix, 9. 5
 Pertentari xviii, 10. 1
 Pertentatus xviii, 13. 1
 Perterritus xiii, 30. 3
 Pertinuere vii, 2. 2
 Pertinaci statu stare ii, 1. 1
 Pertinebant ad xx, 5. 1
 Pertinent xvi, 5. 2
 Pertinente vi, 6. 1
 Pertinentes vii, 2. 2
 Pertinenti vii, 3. 9
 Pertinentia iii, 2. 5. xiii, 25. xvi, 3. 3.
 xviii, 7. 2. xviii, 10. 3
 Pertinentibus xiii, 11. 2. xvi, 6. 3
 Pertinentis ix, 4. 6
 Pertinens v, 15. 2
 Pertinere iii, 10. 3
 Pertineret i, 15. 2
 Pertinet x, 20. 2. xiv, 2. 7. xvi, 18. 1
 Pertrectatio v, 1. 2
 Perturbasti vii, 11. 2
 Perturbat ii, 30. 4
 Perturbationem iv, 11. 1
 Pervaserit xii, 13. 5
 Pervenerat vi, 6. 3
 Pervenerunt xi, 5. 3
 Pervenimus xii, 5. 2
 Pervenire ii, 18. 2. x, 10
 Perveniatur xx, 1. 14
 Pervenisse xv, 4. 1
 Pervenit ii, 24. 5
 Perveniunt i, 23. 3. xiv, 1. 13
 Perventum est xii, 5. 12
 Perverse x, 23. 2. xi, 4
 Perversi (gen.) xvi, 16
 Perviciaciam xiii, 24. 9
 Pervigilio ii, 23. 7
 Pervio x, 16. 1
 Pervium xix, 11 una tantum vocis emit-
 tendæ via v, 7
 Pervulgate xviii, 10. 2
 Pervulgata sunt x, 23. 1
 Pervulgate xvi, 7. 3
 Pervulgati verbi xix, 10. 2

Pervulgatis xviii, 5. 4
 Pervulgatus vii, 17. 3
 Pervulgato vitæ usu i, 6. 3
 Pervulgatum xii, 5. 5 est iv, 1. 4
 Pessima (sing.) xix, 5
 Pessime vi, 2. 5. xii, 2. 6
 Pessimus iv, 5
 Pessimus ii, 6. 5
 Pessinuntii vii, 16. 2
 Pestilenta (loca) xix, 7. 2
 Pestilentie (gen.) ii, 1. 2
 Pestilentias animorum i, 2. 2
 Pessumi xv, 9. 1
 Petebamus ii, 22. 1
 Petebant xv, 10. 2
 Petebat vii, 19. xiv, 2. 2. xviii, 4. 2
 Petebatur xiv, 2. 2
 Petenda xiv, 2. 2
 Petendæ xvii, 6. 1
 Petens x, 16. 1. xiii, 19. 4
 Petentes xii, 14. 3
 Petenti viii, 11. xviii, 1. 3
 Petentibus xi, 13. 2
 Petro xiii, 17 veniam xi, 8. 2
 Peterem iv, 1. 4
 Peterent xiv, 2. 8
 Peteres xi, 8. 2
 Peteret iii, 8. 2
 Peti xiv, 2. 7
 Petierant xiii, 5. 2
 Petierat vii, 15
 Petitiis vii, 20. 1
 Petiit ix, 2. 1
 Petimus Pr. 9. xi, 10. 1. xv, 31. xvi,
 10. 2. xix, 16. 4
 Petis xvii, 8. 2
 Petisse xv, 10. xvi, 13. 2
 Petissent xv, 20. 5
 Petit i, 8. 2. ix, 9. 2. ix, 16. 1. xiii, 5.
 2. 2. xiv, 2. 7
 Petita sunt xii, 14. 3
 Petitione xi, 16. 4
 Petitis xvii, 9. 1
 Petitu xviii, 3. 2
 Petitum Pr. 7. i, 19. 2 exemplum ex ii,
 2. 1
 Petitur ii, 29. 5. xiv, 2. 7. xvii, 14. 3
 ad supplicium ix, 15. 2
 Petituri xii, 14. 3
 Petiverat xi, 9. 1
 Petivisse xi, 9. 1 Corinthum xvi, 19. 4
 Petivit iii, 8. 1. ix, 10. 1. x, 1. 1. xiii,
 5. 2. xvii, 10. 2
 Peto xi, 10. 1. xiv, 1. 10. xix, 8. 4
 Petorotum xv, 30. 1
 Petorritis xv, 30. 1
 Petorrito xv, 30. 2
 Petorritum xv, 30. 1. 2
 Petra x, 16. 4
 Petulanter xviii, 11

- Petulantia* (sing.) i, 8. 8 morbi xii, 5. 8
 (plur.) xvii, 20. 3
Petulantiae verborum i, 15. 2
Petulantiam i, 17. 1. x, 14
Petulantias xiii, 27. 2 dictorum iii, 8. 7
Petulantibus vi, 11
Petulantiores x, 6
Petulantius x, 6. xvi, 7. 1
Petunt xi, 10. 1. xx, 10. 2
Phædon ii, 18. 1
Phædro i, 9. 5
Phalarica x, 25. 1
Phaleris ii, 11. v, 5
Pharetram ix, 9. 5
Pharmacopolam i, 15. 3
Pharsaliciis campis xv, 18
Phaseli x, 25. 3
Philemo xvii, 4
Philemone xvii, 4
Philemoni xvii, 4
Phileros xix, 9. 5
Philippi vii, 1. 1. vii, 3. 1. xiii, 4. xvii, 21. 1 Regis ix, 3. 1. 2
Philippides iii, 15. 1
Philippo ii, 27. v, 2 rege xviii, 9. 1
Philippum ii, 27 regem viii, 9
Philippus ii, 27. 2. ix, 3. 1. 2. xvii, 21. 9
Philistiona Locrum xvii, 11. 3
Philochorus iii, 11. 1. xv, 20. 2
Philolai iii, 17
Philosophia sententia xiii, 8. 2
Philosophandum v, 15. 2
Philosophantes xiii, 23. 1
Philosophari i, 9. 5. xvii, 9. 1
Philosophe (voc.) xix, 1. 3
Philosophi (gen.) i, 8. 1. ii, 2. 1. xvi, 1. 1. xix, 1. 1. xix, 2. 2. xix, 6. xx, 1. 1. xx, 5. 1. 8 (plur.) i, 13. 1. ii, 18. 1. 2. xv, 11. xvii, 12. xviii, 1. 1. xviii, 7. 1. xix, 1. 4. xix, 6
Philosophia i, 3. 4. i, 13. 1. xviii, 2. 2 remotior subtiliorque xx, 5. 1
Philosophia i, 2. 2. i, 26. 2. ii, 7. 1. ix, 2. 3. xvii, 19. 1. 2. xvii, 21. 6. xix, 5
Philosophiam vi, 10. 1
Philosophias ii, 23. 1. iv, 1. 5 docuit v, 3. 3
Philosophis i, 6. 4. iii, 16. 1. vi, 14. 1. vii, 14. 1. xv, 11. xviii, 7. 2
Pyrrhonis xi, 5. 1 mos est ii, 29. 1
Philosopho ii, 18. 3. iii, 1. 1. xvi, 1. xvii, 1. 1
Philosophorum i, 9. 6. ii, 9. 2. iii, 16. 6. xvi, 15. xviii, 7. xviii, 14. xix, 10. 4. xx, 1. 7
Philosophos i, 9. 5. vi, 11. 2. x, 22. 1. xvii, 19. 1
Philosophum i, 1. 1. ii, 2. 1. xvii, 19. 1
Phœnice (comœdia) vii, 17. 4
Phœnicei ii, 26. 3
Phœniceo colore iii, 9. 2
Phœniceum iii, 9. 4
Phœniceus ii, 26. 3
Phormione xvii, 21. 8. xx, 6
Phrygia ii, 29. 1 (adj.) vii, 16. 2
Phrygis ii, 29. 1
Phthia iv, 2. 2
Physica xiv, 3. 3 (plur.) xvii, 19. 2 problemata xix, 4
Physicas ii, 28. 1
Physici (gen.) xv, 20. 1
Physicus x, 17. 2
Piacularem iv, 6. 2
Piaculi iv, 6. 2 gratia iv, 6. 3
Piaculis xvi, 6. 2 luendum fulgur iv, 5. 1
Piaculo ii, 28. 2. xvi, 4. 3
Piaculum est x, 15. 2. xix, 13. 3
Picentem xv, 4. 1
Piceo xvii, 10. 4. 5. 6
Pictacium xvi, 7. 1
Pictoribus xiv, 4. 1
Pictoris xv, 31
Pictoria (nomen) i, 12. 4
Picturam xii, 4. 5
Picus v, 8. 2
Pietatis xii, 1. 7
Piget vii, 1. 2. xx, 1. 6 verborum Senece xii, 2. 5
Pigitum xv, 13. 3 est xiii, 21. 1
Pigneror (pignero) xvii, 12. 3
Pignore vii, 10. xiv, 7. 5
Pignoris xvi, 10. 5
Pignoris capio vii, 10
Pignus xvii, 2. 8 vocabat in v, 4
Pigra gaudia ix, 9. 7 apud Cœciliam huc omnia ii, 23. 7
Pileatos vii, 4
Pileus vii, 4
Pilum x, 25. 1
Pindari xvii, 10. 3
Pindaro xvii, 10. 1. 3. 6
Pindarum xvii, 10. 1
Pindarus xvii, 10. 5. xx, 7
Pingo ii, 25. 2
Pingui vii, 22. xvii, 10. 3. xix, 7. 2
Pinguiora xvii, 2. 5
Pinguius xiii, 20. 2
Pinnato gradu xvii, 21. 14

- Pinnis xiv, 1. 1 muri v, 6. 4
 Pinos xlii, 20. 6
 Pingua viii, 4
 Pinxi ii, 26. 2
 Pipulo xx, 9
 Pirsum ii, 21. 1
 Piratarum v, 6. 5
 Pisse (sing.) i, 1. 1
 Piscibus ii, 20. 2. iv, 11. 4
 Placinae ii, 20. 1
 Pisci nam ii, 20. 2
 Placinas ii, 20. 2
 Piscium coriis ii, 6. 8
 Pististrati xvii, 21. 4
 Pististratum xiv, 6. 2
 Pististratus xvii, 21. 2 tyrannus vi, 17
 Piso, L. vi, 9. 2. xi, 14. xv, 29
 Pisona ii, 20. 1. vi, 9. 1
 Pisonem xv, 29
 Pisonis vi, 9. 1. xv, 29
 Pistor xv, 19
 Pistori iii, 3. 7
 Pistrino iii, 3. 1. 7
 Pium xvi, 19. 3
 Pius xvii, 18
 Placabant v, 12. 2
 Placabiliter vii, 3. 9
 Placandis iv, 6. 1
 Placari v, 12. 4
 Placent xlii, 24. 11. xv, 11
 Placentem x, 18
 Placere i, 10. 2. vi, 9. 2. xv, 11
 Placeret sibi iv, 1. 2
 Placet ii, 23. 4. iii, 8. 2. v, 15. 2. ix, 16. 2. xvi, 8. 2
 Placidæ (naves) x, 25. 3
 Placidas xiv, 1. 4
 Placido ii, 19. 1. ii, 26. 7. xiii, 19. 2. xix, 1. 4
 Placidis sonis i, 11. 8
 Placiditate xii, 22. 7
 Placidum ix, 10. 1. xvi, 3. 4
 Placita non senatui vii, 18. 1
 Placuerant xi, 18. 7
 Placuisse iv, 1. 8. x, 18. 2
 Placuit i, 23. 2. iii, 6. xlii, 7. 2. xix, 5
 Plaga v, 15. 2
 Plagam coeli ix, 4. 8
 Plagarum x, 3. 4
 Plagas x, 3. 7 maris xvii, 10. 5
 Plagis i, 26. 2
 Plana (plar.) Pr. 9
 Planas latitudines i, 20. 1 manus i, 15
 Plancio, Cn. i, 4. 1. 2
 Planco, Cn. ix, 12. 2
 Plancum i, 22. 8. x, 26. 1
 Plane i, 3. 1. iv, 1. 4. vii, 17. 2. xvii, 21. 5. xviii, 4. 3 ac dilucide fabulati i, 10. 1 tu superas i, 22. 2
 Planetes (plar.) xiv, 1. 5
 Planipedi i, 11. 7
 Planissime xi, 16. 5
 Planissimum xvii, 13. 2
 Planias iv, 1. 4. xvi, 6. 1. xvi, 8. 2 professus est i, 3. 8
 Plantæ (pedis) i, 1. 1
 Plantarum calces xlii, 21. 2
 Planum i, 20. 1. xvi, 7. 3
 Plato ii, 18. 1. iii, 17. iv, 11. 1. v, 3. 1. v, 15. 2. vi, 13. 2. ix, 5. 2. xlii, 18. 1. xiv, 3. 1. xv, 2. 1. xvi, 8. 3. xvii, 21. 9. xviii, 2. 8
 Platone ii, 5. iii, 13. xiv, 3. 1
 Platonem i, 9. 5. ii, 8. 2. iii, 13. iii, 17. vi, 14. 3. xlii, 18. 1. xiv, 3. 2. xvii, 11. 1. 3. xvii, 12
 Platones xiv, 1. 11
 Platoni ii, 18. 1
 Platonice orationis xvii, 20. 3
 Platonico xv, 2. 1
 Platonicos locos viii, 8
 Platicum xv, 2. 1
 Platonis i, 9. 5. ii, 5. iii, 13. xiv, 3. 1. 2. xvii, 11. 1. 3. xvii, 20. 1. 2. 3. xviii, 13. 2. xix, 11. 1. xx, 1. 1
 Plauderetis xi, 13. 5
 Plaustris simile ii, 21. 3
 Plaustrum ii, 22. 7. xx, 1. 9
 Plauti i, 7. 2. i, 23. 9. i, 24. 1. 2. iii, 3. 1. 2. 4. 5. 6. 7. v, 21. 5. vii, 7. 1. xlii, 29. 2. xviii, 9. 2. xx, 6
 Plautiam rogationem xlii, 3. 1
 Plautianus iii, 3. 6
 Plautinus ii, 3. 6
 Plautinas iii, 3. 6
 Plautinis iii, 3. 5
 Plautinissimi iii, 3. 2
 Plautino versu xviii, 9. 3
 Plautinum iii, 3. 6. vii, 17. 5
 Plautio iii, 3. 6
 Plautium iii, 3. 6
 Plauto iii, 3. 1. 6. xi, 7. 3. xlii, 22. 5. xx, 10. 1
 Plautum i, 7. 8. iii, 16. 1. iv, 7. iv, 17. 2. xlii, 22. 4. 6
 Plautus i, 7. 6. 8. i, 24. 2. iii, 3. 1. iii, 14. 4. vii, 17. 2. xlii, 22. 4. xlii, 29. 2. xv, 15. xv, 24. xvii, 6. 2. xvii, 21. 14. xviii, 12. 1. 2. xix, 8. 3. xx, 6
 Plebe i, 22. 1. v, 4. xvi, 10. 4. xvii, 21. 3
 Plebeia eruditio xii, 2. 1
 Plebeis ii, 24. 2
 Plebeium xix, 10. 2
 Plebem x, 20. 2
 Plebes (sing.) x, 20. 2. xv, 27. 2. xvii, 21. 5. xviii, 2. 4
 Plebi ii, 11 Romanæ x, 3. 5 tribunus

- xvii, 15. 2
 Plebis i, 15. 3. 4. x, 20. 1. xiii, 12. 1
   xiv, 8 Romanæ x, 6
 Plebiscita x, 20. 3. xv, 27. 2
 Plebiscito vii, 3. 16 Voconio xx, 1. 7
 Plebiscitum x, 20. 1. xiv, 8
 Plecteretur iv, 20. 2
 Plecti vii, 3. 14
 Plena Pr. 9. xvi, 8. 2. xvii, 5. 1 defini-
   tio i, 25. 1
 Plenam esse sententiam xii, 14. 1 as-
   suum x, 1. 4
 Plenarum ix, 3. 1
 Plenas argenti xv, 12
 Pleni vi, 16. 3 intemperiarum negotio-
   rumque Pr. 10
 Plenis bonarum doctrinarum sermonibus
   xix, 8. 1
 Plenius i, 3. 11. xiv, 7. 5 dissereret
   xviii, 4. 3
 Plenum i, 24. 1. xiv, 2. 2. xviii, 12. 2
   odii vitium i, 15. 1 non hoc utrumque
   v, 8. 2
 Pleraque (sing.) xi, 5. 5. xvii, 21. 10.
   xix, 10. 3. xx, 1. 1 ætas ix, 14. 1
   Italia iii, 8. 1 vetustas x, 24. 3 (plur.)
   i, 16. 3. iii, 16. 2. vii, 1. 3. xvi, 5.
   1. xviii, 10. 3. xix, 9. 1 omnia i, 3.
   1. i, 4. 1 veterum literarum i, 7. 2
   verborum xiii, 29. 1 haud indiligentis
   vii, 2. 1 impeccabilis xvii, 19. 3
 Pleraque xii, 1. 2. xv, 3. 3. xvii, 14. 1
 Plerasque i, 10. 1. iii, 3. 1. iii, 4. vii,
   19. xvii, 3
 Plerique i, 12. 5. i, 21. 1. iii, 3. 7. ix,
   2. 2. xvii, 2. 1. xvii, 5. 2 alii Pr.
   3 omnes viii, 12 Græci ii, 22. 3
   grammaticorum xiii, 3. 1 medicorum
   iv, 9
 Plerisque iii, 12. vii, 3. 5. xiii, 13. 1.
   xvi, 2. xx, 6 istis Pr. 5 Veterum xiii,
   20. 7 locis ii, 20. 2
 Plerosque iii, 1. 3. iv, 17. 6. xiii, 22. 2.
   xvi, 10. 6. xvii, 19. 1
 Plerumque v, 8. 2. vii, 14. 2. x, 13.
   xii, 1. 4. xiii, 11. 1. xiii, 20. 9. xvi,
   3. 1. xix, 4. xx, 1. 14
 Plicabatur xvii, 9. 3
 Plinii Secundii iii, 16. 9. ix, 4. 4
 Plinium Secundum ix, 16. 1
 Plinius Secundus ix, 4. 6. ix, 16. 1.
   xvii, 15. 2
 Plistonices v, 14. 1. vi, 8
 Plocio iii, 16. 2
 Plocium (comœdia) ii, 23. 1
 Plorando ii, 23. 4
 Ploratum ii, 23. 7
 Ploratus (plur.) xix, 1. 2
 Plostrum xx, 1. 8
 Pluere xiii, 9. 1
 Plumam ii, 6. 8
 Plumantibus jam jara pollis ii, 20. 2
 Plura ii, 26. 1. v, 21. 1. vi, 11. vii,
   3. 16. xii, 5. 12. xiii, 22. 6. xvi,
   8. 4
 Pluralia xix, 8. 1
 Plurativo numero v, 21. 3. xix, 8. 2.
   xx, 6
 Plurativum (numerus) i, 16. 3. xx, 6
 Plures iii, 16. 6. ix, 15. 2. xiii, 11. 1.
   xiv, 1. 5. xvi, 18. 1. xix, 8. 4. xx, 1.
   13. xx, 6
 Pluria v, 18. 2. v, 21. 1. 2. 3
 Pluribus ii, 4. 1. ii, 10. 1. ii, 26. 5. v,
   21. 3. xiii, 24. 1. xvi, 4. 2. xvii, 21.
   2. xx, 1. 6
 Plurifariam vi, 14. 3. x, 24. 1. xii, 9.
   1 sunt venti commenticii ii, 22. 6
 Plurimam i, 16. 5
 Plurimas xv, 10
 Plurimi vi, 7. xiii, 11. 1
 Plurimis i, 26. 2
 Plurimos i, 21. 3
 Plurimum (adv.) xix, 12. 2 possunt i,
   6. 5
 Plurimus hujus ut mos fuit i, 2. 3
 Pluris xvi, 4. 2 facit vii, 20. 2 (acc.
   plur.) ii, 14. 1. xiii, 7. 1. xix, 11. 2
 Plurium v, 18. 2. vii, 7. 2. vii, 18. 3.
   xii, 13. 2. xiv, 3. 4
 Plus xiii, 23. 2. xvi, 2. xvi, 7. 4. xvi,
   14. xvii, 3. 2. xvii, 21. 2. 12. xix,
   10. 3 aliterve xx, 1. 6 minusve xx,
   1. 12 argumenti xviii, 9. 3 centum
   ii, 11 quingenta jugera vii, 3. 15
   mille annorum est i, 16. 1 neque ar-
   genti pondo illustros ii, 24. 1 paulo
   adhibi ii, 22. 6 quam i, 6. 5. xvii,
   14. 2 potnit criminatus est iii, 1. 4
   credi debeat ii, 11
 Plusculæ moræ xix, 11. 2
 Plusculam vim habeat x, 29. 1
 Plusculi Græci xix, 9. 3
 Plusculis iv, 17. 1. ix, 14. 3 diebus xiii,
   2. 1
 Plutarchi iv, 11. 4. xi, 16. 1
 Plutarcho ii, 8. 1
 Plutarchum i, 26. 2. xx, 8. 2
 Plutarchus i, 1. 1. i, 3. 13. i, 26. 1. 2.
   3. ii, 8. 1. ii, 9. 1. iii, 5. iii, 6. iv,
   11. 1. xv, 10. xvii, 11. 1. 3
 Plovias x, 11. 3. xiii, 9. 1
 Pocula iii, 8. 1
 Poculentum iv, 1. 6
 Poculis xv, 2. 1. xix, 9. 1
 Poëmatia (plur.) ix, 9. 1. ix, 12. 4. xvi,
   9. 1. xvii, 11. 1. xvii, 21. 4. xviii,
   11

- Poena i, 13. 1. vii, 3. 15. vii, 22. x, 8.
 xviii, 13. 1. xx, 1. 11. 14 capitis dig-
 nam xx, 1. 3 addibetur vi, 14. 1 so-
 lutum v, 14. 7
 Poenae (sing.) vi, 14. 2. xii, 11. 1. xx,
 1. 10. 14 immanitas xx, 1. 14 (plur.)
 xx, 1. 3. 4
 Poenam capitis xx, 1. 13 vincalorum xx,
 1. 14 dupli imposuerunt xi, 18. 5
 Poenas vi, 2. 2 capite dabant xx, 1. 13
 dare vii, 3. 14
 Poeni imperatoris vii, 18. 1
 Poeniantur vii, 3. 16
 Poenicarum rerum xvii, 9. 4
 Poenici v, 12. 2
 Poenico bello xvii, 21. 14 primo xvii,
 21. 13
 Poenitorum iv, 7
 Poenitum verbum viii, 13
 Poenitenda de injuria xx, 1. 4
 Poenitendas vii, 3. 21
 Poenitendi vi, 14. 3
 Poenitendis vi, 14. 1. xi, 18. 1
 Poenitendum ix, 15. 2
 Poenire vi, 11
 Poenis vi, 14. 2. vii, 3. 16 sanxerant ii,
 12. 1 (Carthag.) iii, 4. vi, 4. x, 27.
 xvii, 21. 12
 Poenita xii, 7. 2
 Poeniteat v, 1. 2. xvii, 1. 2
 Poenitenda non facta i, 3. 1
 Poenitendi xvii, 1. 2
 Poenitere i, 8. 3. xvii, 2. 2. 3
 Poenitet xvii, 2. 3. xx, 6
 Poenitio vi, 14. 2
 Poenitione vi, 14. 3
 Poenitionem xi, 1. 2
 Poenitur capite xx, 1. 3
 Poenorum vi, 4. xvii, 21. 14 bello se-
 cundo v, 6. 2
 Poenos xvii, 21. 12
 Poenulo (comœdia) xiii, 29. 2
 Poenum iv, 18. 1
 Poenuria xvii, 1. 3
 Poenus iii, 7. 1. v, 5. ix, 12. 4. xvi,
 8. 2
 Poëta ii, 6. 8. iii, 11. 1. xv, 9. 1. xvi,
 6. 1. xvii, 4. xviii, 10. 1. xix, 7. 1.
 xix, 8. 2. xx, 3 elegantissimus xx, 1.
 15
 Poëtas (sing.) i, 24. 2. iii, 16. 5. xv,
 20. 1. xv, 21. xviii, 2. 2. xix, 9. 4
 medici ii, 22. 1 non indocti xix, 13. 3
 comico xv, 24 (plur.) ix, 4. 3. xvii,
 21. 7
 Poëtam i, 24. 1. iii, 3. 6. vii, 20. 1.
 xvi, 10. 4. xvii, 10. 1. xvii, 21. 12.
 xix, 8. 4
 Poëtarum i, 16. 1. i, 24. 1. iii, 1. 2.
 Delph. et Var. Clas. Ind. A. Gel.
- iii, 15. 1. vii, 5. ix, 4. 6. xiii, 7. 2.
 xiv, 1. 14. xix, 8. 2. xix, 9. 3 de
 more iii, 3. 7
 Poëtas vii, 20. 2. xiii, 18. 1 Græcos xx,
 7 amarios ac Venerios xix, 9. 4
 Poëtica iii, 1. 2 facultate xviii, 11 (plur.)
 xix, 7. 3
 Poëtice (sing.) xx, 10. 2 artis xi, 2. 2
 venustatis xvii, 10. 2
 Poëticam xvii, 21. 14
 Poëticas res agentem iii, 2. 5
 Poëtice xiii, 22. 5
 Poëticum xvii, 2. 1
 Poëtilii iv, 18. 2
 Poëtis i, 24. 2. xiii, 24. 4. xv, 21. xix,
 9. 2. xx, 10. 2 illustribus xviii, 11
 Pol iii, 16. 2
 Polliceatur ix, 14. 7
 Pollicebatur v, 3. 3
 Pollicentur xiv, 1. 1. 14
 Polliceretur i, 13. 1
 Pollione Asinio x, 26. 1
 Pollionis i, 22. 8
 Pollucem xi, 6. 2
 Pollui ix, 2. 3
 Polluisset ferias ii, 28. 2
 Polluto ore i, 5. 1
 Pollutum xvii, 19. 2
 Polo vii, 5
 Polum vii, 5
 Polomenis (comœdia) xi, 7. 3
 Polus vii, 5
 Polybius vii, 14. 3
 Polycritam iii, 15. 1
 Polyphontes vii, 3. 12
 Polystephanus ix, 4. 1
 Pomis ii, 24. 4. x, 11. 1. xiii, 2. 2. xix,
 7. 1. xix, 12. 3. 4
 Pomœrii xiii, 14. 1. 2
 Pomœrium x, 15. 1. xiii, 14. 1. 2. 3. xv,
 27. 2
 Pompeia (curia) xiv, 7. 3
 Pompeii, Cn. i, 7. 7. 9. ix, 12. 4. xiii,
 24. 2. xvii, 16. xix, 8. 3 Magni xv,
 4. 1
 Pompeio iv, 10. x, 1. 3. xiv, 7. 1. 2
 Strabone xv, 4. 1
 Pompelum iv, 10
 Pompeius ix, 12. 4. x, 1. 1. xiv, 7. 1.
 xv, 18
 Pomponiani x, 24. 3
 Pomponii xii, 10. 2
 Pomponium xviii, 6. 3
 Pomponius, M. xv, 11. xvi, 6. 1
 Pomptinum agrum ix, 11. 1
 Pompylus ii, 18. 2
 Ponam verba i, 4. 2
 Ponas iii, 7. 4. xiii, 20. 10
 Ponat in que læo et honore xv, 24

Pondera ii, 24. 3. iii, 6 rerum xvii, 20. 2
 Pondere v, 8. 2. vii, 22. ix, 1. 2 rerum i, 15. 1
 Ponderibus iii, 6 et potestatibus, non vocabulorum appellationibus dijudicanda hæc sunt i, 3. 10
 Pondo ii, 24. 1. iv, 8. 2. vii, 18. 1 quindecim xx, 1. 12
 Pondus iii, 6. vi, 5. 1 æris i, 3. 11 grave xx, 1. 9
 Pone (præp.) xiii, 14. 1 cum i, 11. 7
 Ponemus vii, 2. 19
 Ponenda (plur.) xiv, 4. 2
 Ponere i, 22. 4. vii, 11. 2. xv, 13. 3. xvii, 2. 4. xvii, 7. 1
 Ponerem x, 12. 2
 Ponerent xviii, 12. 1
 Poneret xviii, 1. 3
 Ponit i, 4. 3. ii, 8. 1. xiv, 7. 2. xvi, 7. 1. 2
 Ponitur i, 16. 2. xix, 14. 2 pro eo quod i, 16. 2
 Pons xv, 9. 2
 Ponte ix, 13. 3
 Ponti xvii, 16. xvii, 17
 Ponticas anates xvii, 16
 Pontifex i, 12. 3. 5. 4, 13. 3. iv, 6. 1
 Pontificatum xv, 4. 2
 Pontifice i, 12. 1. 5 maximo v, 19. 1
 Pontificem i, 12. 4. ii, 28. 3
 Pontifices i, 12. 5. v, 17. 2. xi, 3. 2
 Pontifici iv, 6. 3
 Pontificibus i, 12. 3. v, 19. 1. x, 15. 3
 Pontificio jure Pr. 6. iv, 6. 3
 Pontificis i, 12. 2. 3. 4 maximi v, 13. 3
 Pontificium xvi, 6. 3 jus i, 12. 5
 Pontificum ii, 28. 2. xv, 27. 1
 Pontio ii, 19. 2
 Pontium i, 25. 1
 Pontones x, 25. 3
 Ponuntur xvii, 7. 2
 Popilio i, 7. 4
 Popillium, P. xi, 12. 1
 Popilius, M. iv, 20. 3
 Popina xv, 12
 Popinas xv, 8
 Popolo i, 12. 4. x, 24. 3
 Poposcerat i, 8. 1
 Poposci vii, 9. 1. 2
 Poposcit i, 8. 2. i, 19. 1. vii, 3. 14
 Populabundus xi, 15. 4
 Populantem ageret xi, 15. 4
 Populares xvi, 13. 1
 Popularetur xi, 15. 4
 Popularibus x, 3. 7. xii, 2. 2
 Popularis (oppidi) v, 3. 1
 Popularium vii, 3. 2
 Populi (gen.) iii, 3. 3. xv, 27. 1. xvi,

13. 2. xvii, 21. 7. xviii, 3. 1 Romanus iii, 15. 2. v, 12. 1. xx, 1. 15 assistentis costum xviii, 7. 3 concursus xviii, 7. 2 (plur.) xvii, 13. 1
 Populo i, 12. 3. iii, 8. 1. iii, 15. 2 Harmondulo xvi, 4. 1 Romano xvi, 13. 1. 2
 Populos iii, 13. vii, 3. 7
 Populans i, 6. 2. iii, 2. 3. iii, 4. vi, 5. 1. xiii, 14. 1 Romanus xvi, 4. 1 partitum ii, 12. 3 legere ad xviii, 5. 1 oratio dicitur xviii, 7. 2
 Populus iii, 15. 2. x, 20. 2. xv, 27. 3. xvi, 13. 2 Hermandulus xvi, 4. 1 Romanus xvi, 4. 1. xx, 1. 3
 Porca iv, 6. 3
 Porcam iv, 6. 3
 Porcetra xviii, 6. 1
 Porcia familia xii, 19. 5 lex x, 3. 5
 Porcim xii, 19. 1
 Porcii Licinii xix, 9. 4. 6
 Porcio, P. xii, 12. 3
 Porcius Licinius xvii, 21. 14
 Porculus iv, 11. 2
 Porcus iii, 14. 3
 Porrecta ix, 4. 3
 Porrectæ vi, 6. 4
 Porrecto capillo xv, 16
 Porrigere v, 14. 5
 Porrigi iii, 10. 3
 Porro vi, 17. xiv, 7. 4
 Porta i, 16. 1
 Portabat v, 3. 1
 Portam i, 16. 1. xv, 15
 Portari xx, 1. 8
 Portatu faciliorem i, 13. 4
 Portentis x, 12. 3 fabularum x, 12. 1
 Portentum xv, 4. 2
 Portica ex eadem xii, 6. 2
 Portitans xx, 1. 4
 Portorium xv, 14
 Portu vi, 6. 2. ix, 4. 1
 Portum x, 16. 1
 Portus i, 7. 7. xvii, 10. 4
 Poscebat i, 8. 2
 Poscere ratio videtur i, 16. 2
 Posceretur i, 8. 2 rationem pecunie iv, 18. 3
 Poscit xx, 9
 Posco vii, 9. 3
 Posidippo ii, 23. 1
 Posita (plur.) i, 11. 1. xiii, 24. 2
 Posita v, 21. 3
 Positam xvi, 1
 Positas xvii, 9. 1
 Positi inter exercitum tibicines i, 11. 2
 Positionis xiv, 1. 9
 Positis iii, 15. 2. xx, 9 in ore carceris i, 16. 2

- Positiva nomina x, 4
 Posito ii, 8. 1. v, 14. 6
 Positos ii, 8. 2
 Positu xiv, 1. 1 longam reddit iv, 17. 3
 ex cartum xiii, 9. 3 fortuito facta verba
 x, 4
 Positum i, 24. 2. ii, 6. 1. xvi, 18. 1 est
 xvii, 2. 5 apud i, 7. 4 sequestro xx,
 11
 Positura sideris ii, 21. 3 verborum i, 7.
 8 stellarum xiv, 1. 7
 Posituram v, 8. 2
 Posse i, 15. 6. ii, 6. 3. iii, 16. 3. xiii,
 12. 2. xiii, 17. xvii, 5. 5. xviii, 6. 1.
 xviii, 15. xix, 3
 Possem xx, 6
 Possemus i, 6. 1. xv, 8
 Posset xvi, 8. 2. xvi, 10. 5. xvi, 13. 1.
 xviii, 2. 3
 Possessione xii, 5. 3 dominum interver-
 tisset xi, 18. 4
 Possessiones x, 5
 Posset i, 7. 8. i, 15. 5. vi, 4. xiii, 20.
 8. xvi, 4. 3. xvii, 21. 2. xx, 1. 9.
 12 totus xix, 12. 2
 Possidebat xix, 7. 1. xx, 8. 1
 Possidendis vii, 3. 2
 Possideret iii, 9. 2
 Possies ii, 29. 6
 Possimus iii, 8. 2. xix, 8. 4
 Possint xiv, 1. 5. xviii, 11
 Possis v, 3. 3. vi, 11. vii, 8. 13. xvi,
 8. 4
 Possit i, 13. 1. i, 17. 2. iv, 2. 1. xv,
 12. xix, 9. 5. xx, 1. 9
 Possitis xi, 10. 1
 Possum vii, 11. 2. xiii, 20. 2
 Possumus xi, 1. 2
 Possumt xiii, 12. 3. xiii, 15. 4. xv, 27.
 2. xvi, 14. xvii, 9. 1
 Post (præp.) conditam Romam xvii, 21.
 7. 12 meridiem xvii, 2. 4 (adv.)
 aliquanto xvii, 21. 10 deinde i, 3. 12.
 iii, 10. 3 multis diebus xv, 22. 2
 paucis annis xvii, 21. 6. 8. 9 sæculis
 xv, 6 non longe tempore xv, 21. 8
 Postea quam ii, 3. 4. xix, 9. 1
 Postera (sing.) i, 23. 3
 Posteriores ix, 13. 4
 Posterior xvii, 3. 2. xvii, 21. 7
 Posteriorem iv, 17. 2. xvii, 21. 9
 Posteriores xiii, 19. 4. xviii, 15
 Posterioribus iii, 2. 1. 3. iii, 5
 Posterioris iii, 2. 4. ix, 16. 2
 Posteris xiii, 22. 6
 Posterius ii, 21. 4
 Postero die xv, 22. 2
 Posterum in diem i, 23. 2 rem prolatam
 xi, 9
 Posthac i, 23. 4
 Posticulum xvii, 6. 2
 Posticum adium i, 2. 1
 Postfacta xvii, 7. 1
 Post futuras xiv, 1. 3
 Post futurum xvii, 7. 2
 Postliminio vii, 18. 1
 Postliminium vii, 18. 2
 Post nascentur xiv, 1. 9
 Postprincipia xvi, 9. 2
 Postprincipia xvi, 18. 2
 Postrema (sing.) xviii, 2. 4 ad cantus
 (plur.) xvi, 19. 3
 Postrema ix, 14. 2
 Postremi (plur.) ii, 29. 6
 Postremis in iii, 18. 2
 Postremissimum xv, 12
 Postremo loco natus ii, 16. 3
 Postremum ad iii, 16. 8
 Postride v, 17. 1. xi, 9. 1. xvi, 4. 3
 Postverta xvi, 16
 Postulabamus iv, 1. 2
 Postulante xiii, 16. 9
 Postulantis ix, 16. 2
 Postulare i, 22. 2. xiii, 20. 2 manus ii,
 29. 2
 Postularent xvi, 10. 6
 Postularet xi, 7. 4
 Postulas iv, 1. 4. xiii, 24. 6
 Postulasse i, 25. 1
 Postulasset xv, 6. 2
 Postulat vii, 3. 18. xi, 13. 4. xviii, 2. 3
 Postulatio i, 23. 3
 Postulatis xi, 9. 1
 Postulavit vi, 1. 4. vii, 19
 Postulet xiv, 2. 5 legere i, 9. 5
 Postulo xvi, 3
 Postuma ii, 16. 1. 2. 3
 Postumia lex vii, 20. 3
 Postumiana imperia i, 13. 3
 Postumio, A. iv, 6. 1
 Postumius Festus xix, 13. 1. 3
 Postumo ii, 16. 2
 Posuere xvi, 5. 4
 Posuerint xiii, 24. 12
 Posuerit xiii, 1. 2. xviii, 2. 4
 Posui i, 16. 3. xiii, 22. 2. xvi, 6. 4 ver-
 ba i, 15. 2
 Posuimus i, 22. 5. ii, 2. 4. vii, 14. 1.
 xvii, 13. 1 verba i, 18. 2
 Posuissæ vi, 9. vi, 17. xvii, 5. 1
 Posuit i, 22. 3. ii, 20. 1. xiii, 20. 4.
 xviii, 5. 3. xix, 7. 2. xx, 6 præmia
 xviii, 2. 3 verba i, 15. 2
 Potare xi, 7. 2
 Potator xiii, 20. 4
 Potaveris ii, 23. 6
 Potens sui ii, 6. 3
 Potentem xiv, 4. 1. xvii, 10

- Potentia xiii, 22. 3
 Potentiam xvi, 10. 6
 Potentissimum xvii, 16
 Poteram xiii, 1. 1
 Poterimus xx, 5. 2
 Poteris v, 21. 4
 Poterit vii, 8. 21. xiii, 25. xvii, 13. 2
 Poteritis xv, 13
 Poterunt xvii, 13. 2
 Potes i, 11. 9. i, 16. 3. x, 16. 1. xviii, 10. 1
 Potest i, 15. 4. i, 22. 4. vii, 17. 1. xiii, 12. 4. xvi, 12. 3. xviii, 12. 3. xx, 1. 3 fieri xx, 6
 Potestas i, 9. 3. vi, 7. xiii, 14. 2. xvii, 9. 1
 Potestate i, 7. 8. xiv, 1. 5. xvi, 16
 Potestatem i, 7. 8. vii, 3. 5. xiii, 14. 2. xvii, 6. 1
 Potestates iii, 10. 1. x, 29. 1. xiii, 15. 2
 Potestatibus ii, 2. 3 ponderibus non vocabulorum appellationibus dijudicanda sunt hæc i, 8. 10
 Potestatis xiii, 15. 1
 Potieris xv, 31
 Potin' ea vii, 7. 1
 Potior xvi, 13. 3
 Potiores ii, 15. 1 lege ii, 15. 2
 Potioribus v, 13. 1
 Potiri multarum nationum ix, 3. 1
 Potis non est xix, 9. 5
 Potissimum ea quæ i, 22. 2
 Potita est per vim mortem xiii, 1. 3
 Potiti essent loco v, 6. 3
 Potiturum ii, 16. 4
 Potitus esset iii, 9. 3 Athenarum vi, 17
 Potundi vii, 1. 3
 Potius i, 7. 8. ii, 2. 2. vii, 3. 10. ix, 6. xv, 9. 1. xx, 6 quam imus ii, 29. 4
 Poto ii, 25. 2
 Potu xvii, 11. 2 dulcia xix, 5 deterri-
 mam aquam xix, 5
 Potuerim xi, 16. 4
 Potuerint xiv, 1. 7
 Potueris xv, 31
 Potuerunt ii, 25. 2. vii, 3. 21
 Potui Pr. 5. xiii, 19. 1. xiv, 2. 3. xvii, 2. 1. xix, 5 hæc forent et esui iv, 1. 8
 Potuisse xviii, 4. 2
 Potuisset Pr. 1. i, 24. 1
 Potuit vii, 3. 11. x, 16. 2
 Potulenta xvii, 11. 2
 Potum xvii, 11. 1. 3 est xvii, 8. 3 age
 ix, 9. 4
 Potus (subst.) xvii, 12. 2 sum ii, 25. 2
 Præ (præp.) iii, 1. 3 studio laudis ii, 27. 2 manibus est v, 13. 2. xix, 8. 4
 hoc quod erant alia facilius i, 3. 2
 præque se uno i, 2. 2
 Præbebantur xvi, 10. 5
 Præbebat xx, 5. 1
 Præbenda (plur.) xv, 4. 1
 Præbendos vi, 17
 Præbendum xi, 18. 6 ad lactem xii, 15. 5
 Præbent xi, 10. 2
 Præbere xvii, 5. 3
 Præboerit vi, 17
 Præbuit xv, 16
 Præcedit ix, 13. 4
 Præcavisse vii, 3. 16
 Præcedit xiv, 5
 Præcellebat xvii, 2. 5
 Præcellentis xiii, 25 ingenii vir xix, 8. 2
 ingenio et facundia i, 21. 3
 Præcensione i, 11. 2
 Præcepit xvii, 19. 1
 Præcepit ii, 29. 1. xv, 22. 2
 Præceps vi, 2. 4. xi, 5. 1. xvi, 19. 2
 rapit in x, 29. 2 datus est xvii, 21. 3
 Præcepta opinione xix, 1. 5 (plur.
 subst. :) i, 3. 12. xiv, 2. 1
 Præceptorum i, 13. 3
 Præceptum i, 3. 13. i, 13. 3. xiii, 2. 5
 est i, 13. 3
 Præceptus x, 26. 1
 Præcorporeum libros ii, 30. 4
 Præcidanea iv, 6. 1 porca iv, 6. 3
 Præcidanea iv, 6. 2 ferias iv, 6. 3
 Præcidanea iv, 6. 1. 3
 Præcidit xix, 12. 1
 Præcinctum vi, 6. 2
 Præcinente cithara gressibus i, 11. 4
 Præcipit xiii, 11. 3. xiii, 25
 Præcipitans celo xix, 9. 5
 Præcipitantia ix, 1. 2
 Præcipitantis vi, 2. 4
 Præcipitanti e saxo xi, 18. 3
 Præcipites ii, 30. 2
 Præcipiti xiii, 20. 2. xiv, 10. 2 stare in
 ix, 15. 2
 Præcipitur vii, 3. 9
 Præcipua (plur.) i, 13. 3
 Præcipuam iii, 7. 4
 Præcipue xx, 1. 11
 Præcipui (plur.) xiii, 9. 1
 Præcise iii, 16. 4
 Præcisus verbis exclamet vii, 2. 3
 Præclare ii, 23. 5. x, 3. 4
 Præcoeam x, 11. 3
 Præcocis x, 11. 1
 Præconis iv, 17. 1. xii, 8. 2
 Præcoquem x, 11. 3
 Præcoquis x, 11. 1. 3
 Præcox x, 11. 1
 Præcurris xvi, 7. 2
 Præda v, 5. xi, 18. 7. xiii, 24. 1. xvii, 2. 3

- Prædæ iv, 18. 2. 3. xiii, 24. 11. xvi, 19. 2
 Prædam xiii, 24. 2. 3
 Prædatica pecunia xiii, 24. 12
 Prædaticus iv, 18. 3
 Prædes vii, 19
 Prædicabat xv, 2. 1. xv, 23. 1 esse rudes i, 2. 2
 Prædicabatur xx, 1. 13
 Prædicant vii, 9. 4
 Prædicantem xviii, 4. 1
 Prædicare v, 18. 3
 Prædicarent xiv, 1. 4. xv, 20. 5
 Prædicaret xvii, 14. 1. xviii, 4. 1
 Prædicas xvi, 10. 2
 Prædicavit vi, 15. 1
 Prædicente xvii, 21. 3
 Prædici xiv, 1. 9
 Prædicta est xv, 18
 Prædictum xvi, 4. 1
 Prædictus xvi, 4. 4 erat xv, 18
 Prædiorum xv, 1. 1
 Præditi singulari sapientia ii, 12. 2
 Præditos xvi, 11. 1
 Præditum facundia i, 15. 2 gravitate et fide virum i, 6. 3 virtute atque ætate xviii, 3. 1
 Præditus consulari honore i, 2. 1 ingenii gratia ix, 4. 6 more atque luxu barbarico i, 11. 4
 Prædixerat xvii, 9. 4
 Prædixisset xix, 8. 4
 Prædionibus ii, 6. 5
 Prædonum i, 7. 7
 Præesset xii, 10. 2
 Præest xii, 10. 2
 Præeunt xix, 14. 2
 Præfatur ix, 15. 1
 Præfatus pauca iv, 18. 1
 Præfecti xv, 8
 Præfecto x, 16. 1 urbi vi, 6. 4
 Præfectos ærarii xiii, 24. 12
 Præfectum ærario xiii, 24. 12 urbi xi, 7. 2. xiv, 7. 2
 Præfectus x, 18. 1. xiv, 8 urbi xiii, 17
 Præfers xix, 9. 5
 Præfertur ii, 15. 2
 Præficarum mulierum xviii, 7. 1
 Præfiniebatur xvi, 4. 3
 Præfinita est xii, 13. 2
 Præfinito vii, 8. 17 numero xx, 1. 7
 Præfinitus ii, 24. 5 dies i, 25. 3
 Præfiscine x, 24. 4
 Præfiscini x, 24. 4
 Præfixo vi, 4
 Præfloraverit xiv, 1. 15
 Præfractam iii, 14. 3
 Præfulcit vii, 8. 17
 Præfulgentem v, 5
 Præfulgentibus ix, 11. 2
 Præfulsit xii, 5. 7
 Præire xix, 14. 2 tibi me vis xiv, 2. 4
 Præisse (tibi) Graccho i, 11. 6
 Præit xix, 14. 2
 Præiudicio ii, 2. 2
 Præiata (sing.) v, 13. 3
 Prælectorem xviii, 5. 2
 Prælia i, 11. 4
 Prælicenter xvi, 7. 1
 Prælii i, 11. 9. xv, 18. 2
 Præliis i, 11. 1. ii, 11. xv, 4. 2. xv, 22. 2 urget Darium xv, 5. 2
 Prælinitur vii, 14. 3
 Prælio iii, 7. 3. v, 6. 1. 3. xiv, 1. 9. xv, 18. 1. xvii, 16. xvii, 21. 6. 9 Cannensi vii, 18. 1 commoto ix, 13. 2 magno iv, 18. 1 navali ii, 22. 6
 Præliorum i, 11. 2. 6. vii, 8. 20
 Prælitus fuisse xiii, 23. 1
 Prælium iii, 7. 3. x, 26. 1. xiii, 24. 8 fecisse vi, 8 ad faciendum xv, 27. 1
 Præ luderet cum tragœdiis faciendis xix, 11. 1
 Præmandere (alicui) iv, 1. 4
 Præmature x, 11. 3
 Præmemordisse vii, 9. 1
 Præmia v, 19. 4. x, 18. 2. xviii, 2. 3
 Præmis ii, 15. 1
 Præministrabant xii, 3
 Præministrare x, 3. 8
 Præmio iii, 8. 1. 2. vii, 3. 16. xviii, 2. 2 donetur ix, 16. 1
 Præmium iii, 8. 1. xi, 10. 1. xviii, 2. 1. 2. xviii, 13. 1
 Præmoderante cithara gressibus i, 11. 4
 Præmodum vii, 7. 2
 Præmoneri xiv, 2. 1
 Præmonerunt xiii, 27. 3
 Præmonet ii, 29. 1
 Præmonita (subst.) xiv, 2. 1
 Præmonstrare xiv, 1. 8
 Præmonstraret xiv, 1. 6
 Præmonstrasse modulos tibi) Graccho i, 11. 6
 Præmordisse vii, 9. 1
 Præmorsisse vii, 9. 1
 Præmorsisset vii, 9. 1
 Prænestino xi, 3. 1
 Prænestinos xvi, 13. 4
 Prænimis xix, 10. 2
 Prænomen ii, 16. 2
 Prænomina ix, 2. 3
 Prænoscerent xiv, 1. 3
 Præparari xiv, 2. 1
 Præparatu x, 11. 3
 Præpes vi, 6. 2. 3
 Præpete vi, 6. 2
 Præpetem ix, 4. 1

- Præpetes vi, 6. 1. 2. 3. 4
 Præpetibus vi, 6. 1. 3
 Præpetum vi, 6. 4
 Præpinguibus vii, 22
 Præponderat honestas i, 3. 10
 Præponis iv, 16. 2
 Præponitur v, 12. 3
 Præposita est xv, 3. 1
 Præposita (plur.) iv, 17. 1
 Præpositas ii, 17. 1
 Præpositio ii, 19. 1. vi, 16. 2. xv, 3. 1
 Præpositiones ii, 17. 2. xv, 15
 Præpositionem xv, 3. 1
 Præpositiones ii, 17. 1. iv, 17. 3
 Præpositionum ii, 17. 1
 Præpositum esse xv, 4. 2
 Præpostere ii, 8. 1
 Præquam xvi, 1
 Prærandas xiii, 20. 1
 Præscientibus xiv, 1. 15
 Præsentem xiv, 6. 1
 Præscripsit xi, 16. 4
 Præscriptus est titulus v, 21. 4
 Præsens xvii, 8. 2 in x, 3. 8. xii, 12. xiv, 2. 6
 Præsentarium venenum vi, 4
 Præsentem v, 13. 1. xiii, 21. 1. xix, 13. 3
 Præsentes xiii, 1. 1. xiii, 6. 2. xiii, 12. 4
 Præsenti xvii, 2. 4. xviii, 1. 3 in re et loco xx, 10. 3
 Præsentia xv, 2. 4
 Præsentibus i, 3. 10. ii, 26. 1. ix, 2. 1. xiii, 17. xx, 1. 2 verbis (quæ nunc vigent) i, 10. 2
 Præsens xvii, 7. 2
 Præsentiũ v, 18. 1. xiii, 12. 4. xiv, 2. 1. xx, 1. 7
 Præserviens verbum generibus i, 7. 3
 Præses ii, 2. 1
 Præsides v, 14. 4
 Præsides xvi, 17
 Præsidiũ xv, 27. 3
 Præsidio i, 7. 1. ix, 12. 2. xv, 31 relictio x, 26. 1 futurum rem i, 7. 1
 Præsidis ii, 2. 1. 2
 Præstabant xiii, 5. 1. xvii, 9. 3
 Præstabili lingua x, 18. 2
 Præstabiliior xvi, 13. 3
 Præstabilis xviii, 3. 1 homo sapientia i, 3. 3
 Præstandam xviii, 1. 3
 Præstantem fortitudine et justitia xviii, 3. 2
 Præstanti xiii, 22. 3. xvii, 15. 1 facundia xix, 14. 1 literarum scientia vii, 17. 5
 Præstantia status et longitudinis (sing.) i, 1. 1 (plur.) vii, 16. 1
 Præstantiam xv, 31
 Præstantior ii, 15. 1
 Præstantis xiv, 1. 10
 Præstantissimos xv, 21
 Præstantium v, 13. 1
 Præstare xi, 11. xiii, 1. 1. xvi, 10. 3 ceteris xv, 24 (aliqua) re xx, 5. 2
 Præstaret vii, 4
 Præstari posset modus voluntatis xx, 1. 9
 Præstat vi, 8 commodiorem uxorem i, 17. 2
 Præstigiũ xiii, 23. 2
 Præstigarum xiv, 1. 2
 Præstigiis vi, 15. 1
 Præstigiioso viii, 10
 Præstigiolum vii, 14. 3
 Præstiterit gloria quanta virtutum iv, 18. 1
 Præstitione iii, 9. 2
 Præstitit i, 22. 3 gravitate atque copia universos xix, 12. 1
 Præsto est xii, 1. 3
 Prætenditur x, 19
 Prætenos propagines x, 15. 2
 Præter propter xix, 10. 1. 2. 3. 4 allos xviii, 3. 2. xviii, 4. 1 suæ ætatis xix, 3. 2 consuetudinem xv, 11 fatum xiii, 1. 1 hæc i, 22. 8 illas unam et viginti iii, 3. 1 modum iv, 9. 5. vii, 7. 2 naturam xiii, 1. 1 oculos iret xi, 18. 4 epem iii, 15. 1
 Prætereundum iii, 16. 9 est i, 9. 6 non est iv, 2. 6. v, 6. 7 non puto xi, 18. 7
 Prætereuntem xvi, 10. 4
 Prætereuntes xi, 17. xv, 6
 Præteribo xii, 2. 5
 Præterierat iii, 16. 2
 Præterierit vi, 14. 4
 Præterii i, 25. 4
 Præterire xvi, 4. 3
 Præterisset iii, 11. 1
 Præterit non me dicere xvii, 13. 2
 Præteriti temporis ix, 6. xviii, 2. 4
 Præteritis xiv, 1. 13 moribus i, 10. 2
 Præterito xvii, 7. 1. 2
 Præteritum iv, 17. 3. xi, 15. 3. xvii, 7. 1. 2
 Prætermiserit vi, 14. 4
 Prætermisimus xix, 7. 3
 Prætermisit ii, 8. 1. ii, 23. 5. iiii, 16. 2. vii, 3. 19
 Prætermisise ii, 8. 2
 Prætermissa (sing.) i, 20. 3. vi, 14. 1 anxietate disputationis i, 3. 4
 Prætermittamus vii, 17. 3
 Prætermittenda (plur.) xiii, 25
 Prætermittendum v, 8. 3. xiii, 14. 3 est xiii, 1. 3

- Prætermonstrantis *xx*, 10. 8
 Præterquam *iii*, 16. 6. *xvii*, 19. 2 tum
 vero *xv*, 1. 1
 Prætextæ squamæ auro et purpura *ii*,
 6. 8
 Prætextam et puerilem togam *xviii*, 4. 1
 Prætextæ *i*, 29. 4
 Prætextatis *i*, 23. 1 verbis *ix*, 10. 2
 Prætextato *i*, 23. 1
 Prætextatus *i*, 23. 1. 4
 Prætor *xiii*, 15. 2. *xv*, 11
 Prætorum *vii*, 9. 2. *xiii*, 15. 2
 Prætores *i*, 22. 2. *iii*, 16. 10. *v*, 19. 1.
xiii, 13. 1. *xiii*, 15. 2. *xx*, 1. 3. *xx*,
 10. 1 fieri *x*, 1. 2 ad (ante) *xx*, 10.
 4 apud *xx*, 10. 3 in comitium produ-
 cebantur ad *xx*, 1. 13
 Prætores *xiii*, 15. 2. *xiv*, 7. 2. *xx*, 1. 4.
xx, 10. 4
 Prætori *xiii*, 14. 1
 Prætoribus *xiii*, 15. 2. *xiv*, 2. 1
 Prætori *xiii*, 19. 1
 Prætoris *i*, 22. 2
 Prætorium edictum *xx*, 1. 10
 Prætorius *xiii*, 19. 4
 Prætorum *xi*, 17. *xiii*, 15. 2
 Prætorum *xiii*, 19. 4
 Præverbium *vii*, 7. 1
 Prævertentibus *xix*, 1. 5
 Prævertentur *iii*, 7. 1
 Præverterat *xvii*, 10. 2
 Prævertisse *iv*, 8
 Prævinciæ *xv*, 10
 Prævinciæ voluptatibus *xix*, 2. 1
 Prævolant *vi*, 6. 1. 3
 Prævolarent *vi*, 6. 4
 Pragmaticis *iu* *xx*, 3
 Prædeo *ii*, 26. 2
 Prædii *iv*, 1. 6
 Præditorum gurgitibus pecuniam pro-
 luissent *ii*, 24. 4
 Prædium *xiii*, 30. 1 abstemium *xiii*,
 30. 4
 Præsum *xv*, 13. 2
 Præsum sum *ii*, 25. 2
 Præsum *Pr.* 4
 Præve *iv*, 9. 2
 Prævitæ omnis *i*, 22. 9
 Prævitæ *v*, 20
 Præxitelem *xiii*, 16. 2
 Præxiteles *xiii*, 16. 2
 Præcabatur *vi*, 16. 4
 Præcatam esse *xiii*, 22. 5
 Præce adhibita *vi*, 16. 3
 Præcemur *xiii*, 22. 7
 Præcor *v*, 16. 2
 Præhendi *iv*, 10. 2. *vii*, 19
 Præhensa (sing.) *i*, 12. 4
 Præhensus *x*, 3. 1 esset *vi*, 10. 1
 Premens *xiii*, 3. 1
 Prendendi *xiii*, 12. 4
 Prendere *xiii*, 12. 3 manu *xx*, 10. 3
 Prenderetur *xi*, 18. 2
 Prendi *xiii*, 12. 3. 4. *xiii*, 13. 1
 Prentionem *xiii*, 12. 1. 2. 3
 Prentionis *xiii*, 14. 2
 Prentos *xi*, 18. 3
 Prentus manifesto furto *xi*, 18. 2
 Pressus *x*, 6. *xix*, 9. 4 crebriusque est
ii, 6. 3 diasserit *i*, 3. 9
 Pretia *xi*, 10. 2
 Pretii *xvii*, 6. 1 parvi *xi*, 1. 2 nulli
xvii, 6. 1
 Pretio *i*, 19. 1. 2. *ii*, 23. 2. *xi*, 10. 1.
iii, 8. 2 multo *xviii*, 6. 4
 Pretiose *v*, 5
 Pretiosius *i*, 3. 11
 Pretiosum *xiii*, 23. 1
 Pretiosus *xiii*, 23. 1
 Pretium *i*, 19. 1. *iii*, 8. 2. *iii*, 17. *ix*, 2.
 1. *ix*, 4. 2 nullum operæ sit *xii*, 2. 1
 tertium *xv*, 24
 Priami *xiii*, 20. 5
 Pridem *Pr.* 7
 Pridie *iv*, 6. 3. *x*, 24. 4
 Prima (sing.) *i*, 3. 13. 1, 12. 3. *xvi*, 14.
xviii, 1. 6. *xix*, 1. 4 (plur.) *xvi*, 8. 1
 Primæ (sing.) *ii*, 3. 1 classis *vii*, 13
 Primam *xiii*, 22. 7. *xv*, 28. 1. *xvi*, 17
 Primarum *xviii*, 4. 4
 Primas *ii*, 22. 4
 Primi (gen.) *ii*, 15. 2 (plur.) *i*, 10. 1.
i, 22. 9. *xvi*, 16
 Primis *xvi*, 5. 4
 Primitias artium *Pr.* 6
 Primitus *i*, 18. 1. *vi*, 2. 3. *x*, 8. *xii*,
 5. 8. *xii*, 14. 1
 Primo (abl.) *i*, 3. 4. *i*, 10. 2. *i*, 15. 3.
i, 24. 2. *xv*, 28. 1. *xvii*, 21. 13 con-
 spectu *v*, 14. 5 in limine *ii*, 3. 2 libro
xvii, 2. 1. *xix*, 8. 4 librorum *i*, 25. 4
 (adv.) *xiii*, 9. 2. *xvi*, 6. 3. *xvii*, 21. 6
 Primordiis *xii*, 1. 2. 5
 Primore aspectu *ii*, 7. 1 libro *i*, 18. 2
 in pueritia *x*, 19
 Primorem *ii*, 12. 1. *xvi*, 5. 1
 Primores *ii*, 22. 4
 Primoribus literis *x*, 1. 4
 Primus *xvi*, 13. 2. *xviii*, 15
 Primum *i*, 9. 5. *i*, 12. 5. *xvii*, 21. 12.
xix, 1. 1
 Primus *i*, 21. 3. *iii*, 3. 3. *xvi*, 10. 6.
xviii, 9. 3 omnium *xi*, 18. 1
 Princeps *xiii*, 24. 2 in senatum *xiv*, 7.
 4 linguæ et elegantie Latinæ *vii*, 17.
 2 (primus) *iv*, 10. 1 stoicæ philo-
 sophiæ *vi*, 2. 1
 Principale *vi*, 1. 3

- Principali vi, 2. 3. x, 20. 2 studio xiii,
 10. 1 verbo ix, 6
 Principalibus verbis xi, 13. 3
 Principatu cordis x, 10
 Principe xii, 12. 1
 Principem xviii, 3. 1. locum habuit xlii,
 21. 1 (primum) iv, 10. 1 sui vite
 (lucem) xix, 9. 1 significationem ha-
 beret xii, 14. 1
 Principes ix, 9. 6 Chaldaei xiv, 1. 4 ci-
 vilitatis ii, 24. 1 (disciplinae) xiv, 1. 2
 Linguae Atticae i, 2. 2 (primi) iii,
 13. 2
 Principia vi, 2. 4. vii, 3. 8. ix, 15. 3.
 xv, 12. xvi, 9. 2 naturae i, 9. 4
 Principibus xiii, 12. 2 utriusque linguae
 viris i, 15. 1
 Principiis xvi, 8. 5. xvi, 18. 2 in ipsa
 statum xii, 8. 6 praeliorum i, 11. 2
 Principio xiii, 24. 7. xvii, 10. 5
 Principium xlii, 16. 2 libri i, 7. 5. xviii,
 3. 1
 Prior iii, 11. 1. vi, 12. xiii, 18. 1 alius
 xiv, 7. 2
 Priora x, 3. 6
 Priore ii, 2. 4. ix, 16. 2. xvi, 1. xviii,
 12. 2
 Priorem ii, 2. 3. iv, 17. 6. vii, 7. 2
 Priores vii, 3. 11. xviii, 15. xix, 9. 5
 Priori xvii, 13. 1
 Prioribus iii, 5. iv, 6. 2. v, 13. 1
 Prioris vii, 21. xviii, 3. 2
 Prisca (sing.) ix, 14. 2 lingua ii, 6. 7
 (plur.) xix, 7. 1
 Priscas voces i, 10. 1
 Priscorum verborum xviii, 4. 3
 Priscos ii, 10. 2
 Pristina (sing.) xvi, 3. 1
 Pristinae (sing.) xviii, 3. 1
 Pristinam xv, 4. 2
 Pristinas xviii, 11
 Pristini die x, 24. 1. 4
 Pristinis annotationibus Pr. 3
 Pristino ii, 30. 2 die x, 24. 4
 Pristinus ii, 15. 2
 Priva (privata) x, 20. 1
 Privabant xvi, 13. 2
 Privare xii, 1. 3
 Privasse x, 17. 1
 Privata (sing.) ii, 2. 3 (plur.) xii, 5. 9
 Privatam xv, 28. 1
 Privati (gen.) vi, 6. 3 juris x, 20. 1
 (plur.) ii, 2. 1
 Privatum vii, 3. 7. xx, 1. 11
 Privatio vi, 1. 2 culpae ii, 6. 5
 Privationem ii, 6. 6
 Privatis xiii, 23. 1
 Privativa v, 12. 3 (particula) xiii, 22. 7
 Privato xlii, 14. 1
 Privatorum xi, 18. 7
 Privatus ii, 23. 4
 Privatum ii, 2. 3. xiii, 12. 3. xiv, 2. 2
 vita vi, 4
 Privatus xix, 12. 2 esset xlii, 12. 4
 Privaverit x, 17. 1
 Privilegia x, 20. 1
 Privilegio xii, 13. 10
 Privilegium x, 20. 1
 Privis vocibus dicunt xi, 16. 1
 Pro capto i, 9. 2 concione xi, 3. 2 con-
 silio xii, 2. 6 eo quod antefret i, 22.
 5 foribus xlii, 8. 2 sedebat ii, 2. 1
 magnitudine i, 14 potestate interces-
 sisse xi, 3. 2 Quirritio, P. xv, 28. 1
 rudi despicitur x, 24. 1 testimonio
 xx, 1. 14 tribunali xi, 3. 2. xlii, 24.
 1 tua bonitate i, 7. 5 (interj.) xiv, 6.
 2 Jupiter i, 9. 5
 Proba (nom.) i, 25. 1 fortitudo xii, 5.
 11 sententia xviii, 3. 2 (abl.) i, 16. 1
 ratione i, 7. 8
 Probabat iv, 8. 1
 Probabile i, 11. 6. iii, 2. 4
 Probabilia vii, 14. 1. xvii, 5. 2
 Probabiliter ix, 16 et recte dici i, 16. 2
 Probabilis i, 25. 3. iii, 19. xii, 3. xvii,
 2. 4. xx, 1. 10 impendio xix, 13. 2
 Probabant ii, 17. 1
 Probas frugis et operae juvenes i, 2. 3
 Probanda ii, 23. 5 sunt ii, 7. 4
 Probare vii, 3. 21
 Probaret xx, 1. 4
 Probaretur xiv, 2. 2. xx, 1. 11
 Probati ii, 7. 2. xiv, 2. 2
 Probas v, 21. 1
 Probasset ix, 10. 2
 Probat xlii, 14. 3
 Probata est xlii, 20. 7
 Probatione xiv, 2. 3. xv, 9. 1
 Probationes xix, 1. 5
 Probationibus xiv, 2. 8
 Probatores xvii, 14. 1
 Probatissima (sing.) xviii, 3. 1
 Probatur xiv, 2. 4
 Probatus xvii, 13
 Probaverat xii, 8. 2
 Probavit iii, 3. 1
 Probe ii, 25. 2. v, 20. xlii, 16. 1. xvi,
 7. 4. xvii, 1. 3 dicitur xlii, 29. 2 dixit
 xix, 6 faciant ii, 13. 4 locuti sunt iii,
 14. 5 ac venuste locutum i, 7. 3 scrip-
 tum i, 7. 1
 Probi ii, 25. 2. xii, 9. 2
 Probi (nom.) iv, 7. xv, 30. 2 gramma-
 tici xvii, 9. 2 Valerii ix, 9. 4
 Probis vi, 11
 Probitatis xiv, 2. 3
 Problemata physica xix, 4

- Problematis (plur.) xix, 6
 Problematum i, 11. 9
 Problematorum ii, 30. 4. iii, 6
 Probo (adj.) xvii, 5. 2
 Probo (nom.) is, 9. 6
 Probra iii, 8. 7. vii, 11. 8 animalia ix,
 2. 2 ludibrosa et turpia vii, 11. 2
 Probri xiv, 2. 3
 Probris i, 5. 1
 Probro i, 5. 1. vii, 12. 2 id dedit vii,
 12. 1
 Probrosam iv, 3
 Probrosas vii, 12. 2
 Probrosæ xvii, 21. 9
 Probrosis compellationibus i, 5. 1
 Probrosam xx, 4
 Probrium xviii, 3. 5 verbum non iii, 14. 3
 Probrium (nom.) i, 15. 7. iii, 1. 2. ix, 9.
 7. xiii, 20. 2. xv, 20. 2 Grammati-
 cum vii, 7
 Probus (adj.) ii, 25. 2
 Probus (nom.) iii, 1. 2. iv, 7. vii, 9. 2.
 xiii, 20. 4. 5 Valerius xiii, 20. 1
 Procax iii, 12
 Procedat xiv, 1. 4
 Procedebant exinde ad i, 9. 4
 Procedentis ii, 21. 1
 Procedere v, 19. 4. xiv, 1. 7. xvi, 2.
 xx, 1. 5
 Procedit xv, 8
 Procera (sing.) xiii, 20. 1 trabe i, 13. 4
 Proceritate corporis i, 1. 1 vasta et ar-
 dua ix, 11. 2
 Procerius spatium i, 1. 1
 Proceros xix, 12. 3
 Proceris xvi, 8. 5
 Procerisat xvii, 5. 4
 Proceat vii, 8. 5. ix, 13. 2
 Processurum i, 7. 6 omnia ex sententia
 i, 7. 5
 Procidere x, 1. 4
 Procidere xvii, 11. 2
 Procinctas classes i, 11. 2
 Procinctam classem x, 15. 1
 Procinctu in i, 11. 1. xv, 27. 1 habuit
 i, 11. 4
 Proclive x, 24. 4
 Proclivi x, 24. 4
 Procliviter persuasit i, 6. 4
 Proclivus xii, 11. 2
 Proconsul ii, 2. 4
 Proconsulari imperio xii, 7. 1 provin-
 ciam obtineret v, 14. 4
 Proconsule ix, 1. 1
 Proconsulem ii, 2. 4
 Procrastinata sunt xvii, 10. 2
 Procuverit ad pedes x, 15. 2
 Procul factis xvii, 19. 1 ab oculis xvi,
 18. 1 non ii, 22. 6

- Proculecata (verba) xviii, 4. 3
 Proculecatam xvii, 2. 4
 Proculdubio i, 2. 4. i, 3. 11. i, 19. 1.
 ii, 6. 3. iii, 7. 1. iii, 11. 1. vii, 3.
 10. x, 16. 5. xii, 13. 3. xiii, 13. 1
 Procurando xix, 12. 2 calta liberorum
 Pr. 12
 Procurandum xvi, 6. 2
 Procurantem xvii, 19. 2
 Procurare iv, 5
 Procuraret iv, 6. 1
 Procurasset iv, 6. 1
 Procuratione xvii, 5. 2
 Procuratur ea res iv, 6. 1
 Procuraverant iv, 6. 3
 Prodeo xi, 10. 1
 Proderem ix, 4. 7
 Proderent iii, 8. 1
 Prodesse vii, 17. 4
 Prodescent v, 12. 2
 Prodesset v, 19. 4
 Prodeunt xi, 10. 1
 Prodi rhetoris xv, 20. 1
 Predictas mini kalendas xii, 13. 1
 Prodiderunt xvii, 1. 1
 Prodidit ix, 4. 7
 Prodigia infamisque lingua i, 15. 6
 Prodigis libidines xix, 2. 1
 Prodigere xv, 5. 1
 Prodigiosa xii, 1. 3
 Prodigiosi (plur.) xvii, 1. 1
 Prodigiosis ix, 4. 1. xiv, 1. 14
 Prodigum vii, 11. 3
 Prodigus iudicii xi, 5. 1
 Prodire ix, 13. 2
 Prodiret ix, 13. 2
 Prodisse ad populum xi, 9. 1
 Prodissem xiii, 13. 1
 Prodit ad vos xi, 10. 1
 Proditæ res est xii, 13 est hæc memoria
 super libris Sibyllinis i, 19. 1 (plur.)
 xix, 10. 1
 Prodi (plur.) iv, 5
 Proditionem patris ii, 7. 2
 Proditum est memoria xv, 22. 2
 Prodroni ii, 22. 6
 Producant syllabam xiii, 22. 2
 Producebantur ad prætorem in comitum
 xx, 1. 13
 Producenti habent naturam iv, 17. 3
 Producentos ii, 27
 Producere vi, 15. 1
 Produci ii, 13. 1. 17. 1. 2. 3. vi, 15. 1
 Producitur ii, 17. 2
 Producta (sing.) ii, 17. 1. vi, 12 est
 syllaba xii, 8
 Producte ii, 17. 1. vii, 10 dicimus ii,
 17. 2 pronuntiandum ix, 6
 Productio xi, 15. 5

- Productiones xii, 5. 7
 Productionibus verborum xi, 15. 1
 Productionis ii, 17. 3
 Productus iv, 17. 3
 Productum vi, 12
 Producantur xi, 15. 2
 Produxerat vii, 15
 Produxerunt xiii, 22. 2
 Produxit xvii, 12
 Profana loca xiv, 7. 3
 Profanum ii, 17. 2 et profestum vulgus
     Pr. 11
 Profata iii, 16. 5. xvi, 8. 1
 Profatu tatræ xviii, 11
 Profecta iii, 10. 2 est ii, 20. 4 ab eadem
     origine verba iv, 9. 2
 Profectæ sunt xiv, 1. 7. xvii, 5. 1
 Profecti (plur.) xx, 10. 4 sunt vii, 18. 2
 Profectis xvi, 11. 2
 Profectum esse xv, 4. 1
 Profectus iii, 10. 2. xiii, 19. 3 sum xv,
     12 est xvii, 21. 9
 Proferatur vii, 3. 5
 Proferendi xiii, 14. 2. 3
 Proferes xvi, 4. 2
 Proferre ii, 17. 2
 Proferret xiii, 14. 2 mortem vi, 4
 Proferri xix, 10. 3 librum i, 2. 3
 Profert xii, 1. 3
 Professio vii, 3. 16 opinionis vii, 3. 10
 Professus est i, 3. 8
 Profestis diebus ii, 24. 5
 Profestum ii, 17. 2 et profanum vulgus
     Pr. 11
 Proficere ii, 17. 2
 Proficerem xiii, 1. 1
 Proficiens ix, 15. 2
 Proficiens xiii, 2. 1
 Proficientem ii, 22. 5
 Proficientes xix, 2. 1
 Proficienti in bellum xvii, 9. 3
 Proficientibus xvii, 9. 3
 Proficiacerentur vii, 18. 1
 Proficiaci ii, 17. 2. iv, 11. 1. xiii, 11. 1.
     xvii, 11. 2. xx, 10. 4 jussum ii, 7. 4
 Proficiacitur xiii, 28. 1. xvi, 19. 1
 Proficiantur iii, 2. 4. iii, 7. 2
 Profitebere xvi, 4. 2
 Profitentur xiv, 1. 1
 Profrteretur xviii, 1. 3
 Profitetur vii, 3. 6
 Profitas xv, 5. 1
 Profigare ii, 17. 2. xv, 5. 1 valetudinem
     xix, 5
 Profligata (plur.) xv, 5. 1 sunt xv, 5. 2
 Profligatas res xv, 5. 1
 Profligato esse in xv, 5. 1
 Profligatum est xv, 5. 2
 Profligo xv, 5. 1
 Profluentius xiv, 1. 13
 Profluxisse ix, 5. 2
 Profugere ii, 17. 2
 Profugus x, 16. 2
 Profunda xvii, 9. 4 ingluviæ vii, 16. 1
     securitate i, 16. 1 aquarum ii, 30. 2
 Profundas vi, 4
 Profundero ii, 17. 2
 Profundi (gen.) xiv, 1. 5
 Profundum (mare) xvi, 19. 3
 Profuse v, 1. 2
 Profuso stato vocis x, 4
 Progenies ix, 14. 4
 Progenii ix, 14. 4. 5
 Progenita est xiii, 19. 4
 Progenitus foret iii, 9. 1
 Prognati (plur.) xiii, 20. 4
 Progredi ii, 8. 1. xiii, 11. 1 in hostem i,
     11. 2 quonam usque pro amico con-
     tra jus i, 3. 8
 Progreditur numerus Pr. 12
 Progreditur iii, 7. 1. iii, 10. 2. ix, 11. 2
 Progressa x, 11. 1
 Progressus x, 26. 4
 Progressas x, 26. 4
 Progressi sumus xvii, 21. 14
 Progressibus vitæ Pr. 12
 Progressurus esset x, 3. 3
 Progressus (part.) i, 3. 7. i, 23. 3 est
     iii, 10. 2
 Prohibeamus vii, 19
 Prohibeat iii, 19. x, 22. 7
 Prohibendi xvii, 11. 3
 Prohibentur vii, 3. 17
 Prohibeo vii, 19
 Prohiberi vi, 14. 2
 Prohibitum vi, 4. vii, 3. 17 fuit vii, 3.
     16
 Prohibuerat x, 20. 3
 Prohibuit vi, 8
 Projecit v, 8. 2
 Projectis alte brachiis xiii, 27. 3 labris
     x, 4
 Projecto ix, 13. 3
 Projectos in verba homines i, 15. 8
 Projicit in altum iv, 17. 6
 Projiciunt xviii, 5. 2
 Proinde atque i, 18. 1 quasi i, 10. 1.
     vii, 2. 3 ut iv, 17. 5. xiii, 22. 3. xv,
     18. 1 ita ii, 7. 4 non proinde qui
     natus est, quam pro eo quod ix, 3. 2
 Prolata est xiii, 19. 3 in diem posterum
     i, 23. 2
 Prolato libro xix, 8. 4 e sinu togæ iv, 18. 3
 Prolatum est xiii, 14. 1
 Prolatus est xiii, 19. 1 esset xvii, 3. 2
     liber i, 2. 3
 Prolem ii, 15. 1
 Proles ii, 16. 1. 2. 3

- Proletarii xvi, 10. 1. 2. 4. 5
 Proletario xvi, 10. 2
 Proletariorum xvi, 10. 5
 Proletarius xvi, 10. 2 scriptor xix, 8. 6
 Prolis xvi, 10. 5
 Prolixe v, 1. 2
 Prolixior ii, 26. 2
 Prolixiora iii, 10. 4
 Prolixis vii, 12. 1. xiii, 24. 7 rehus vii, 2. 5
 Prolixius xii, 1. 1. xiii, 28. 2 fueret i, 22. 5 riderent xix, 10. 4 scire volo ii, 21. 2
 Proloquia xvi, 8. 1
 Prolequils xvi, 8. 1
 Proloquio disjunctivo v, 11. 3
 Proloquium xvi, 8. 2
 Prolubium v, 10. 3. xvi, 19. 3
 Proluissent pecuniam prandiorum gurgitibus ii, 24. 4
 Proluvio iv, 11. 3
 Promebantur ii, 2. 1. xii, 13. 3
 Promendo i, 15. 5
 Promercalia iv, 1. 8
 Promi xix, 8. 4
 Prominus ix, 6
 Prominet xiii, 29. 2
 Promisca xi, 16. 4
 Promiscæ (gem.) xvi, 13. 1
 Promiscam xiii, 16. 1. xiii, 28. 2
 Promiscæ ii, 24. 3. iii, 3. 1. vii, 2. 20. x, 21 annotabam Pr. 2
 Promiscis xiii, 9. 1
 Promiscæ vi, 14. 3
 Promiserat xviii, 7. 2
 Promisit iii, 8. 1
 Promissa vii, 3. 16
 Promit xix, 6
 Promitti vii, 1. 3
 Promittunt xiv, 1. 15
 Promontorium iv, 17. 6
 Promovente x, 22. 7
 Promovet xiii, 23. 2
 Promovisset abunde in studio facundia v, 10. 2
 Promta xiv, 4. 2 ingenia Pr. 5
 Promtior adolescens i, 3. 2
 Promtam amicitiam in fronte gero xix, 8. 3
 Promtissimus iii, 7. 1. xx, 22. 1
 Promtu in ii, 29. 6. iv, 1. 6 erat ii, 2. 1 esse xviii, 10. 3
 Promtus ix, 15. 2
 Promulgatis ix, 14. 6
 Promulgavit legem xviii, 4. 2
 Prona (sing.) xix, 4 (plur.) ii, 30. 3. ix, 1. 2 terræ spatia vi, 2. 4
 Pronepos xiii, 19. 3
 Pronepotem xiii, 19. 1. 4
 Prono amni x, 29. 2
 Pronuntiabat vii, 7. 1. xiii, 30. 2
 Pronuntiamus x, 4
 Pronuntiandum i, 22. 7. xiv, 5 sit vii, 7. 1. xii, 13. 4
 Pronuntiant vi, 5. 2
 Pronuntiantem xviii, 5. 1
 Pronuntiare ix, 6. xii, 13. 1. 4. xiv, 5
 Pronuntiare vii, 13. 1
 Pronuntiarum ii, 17. 1. xii, 13. 4
 Pronuntiasse iv, 7. xvi, 12. 3. xix, 8. 4
 Pronuntiata tractim litera vii, 10
 Pronuntiatu iv, 17. 3 lenior xv, 3. 1
 Pronuntiatum xvi, 8. 2
 Pronuntiat vii, 7. 2
 Pronuntiaverint v, 10. 3
 Pronuntiet xii, 13. 2
 Pronuntietur xii, 13. 2
 Propagata est xix, 8. 2
 Propagata sunt xvi, 13. 3
 Propagatis finibus xx, 10. 4
 Propagatus ii, 24. 6
 Propagines e vitibus altius præstentos x, 15. 2
 Propaginis xix, 9. 6
 Propatulo caso in xviii, 10. 3 usu xix, 14. 1
 Prope adeo xx, 7 etiam ii, 9 jam v, 14. 3 accedit v, 3. 2 ad meridiem vi, 10. 2 divina vii, 3. 19 flens ii, 13
 Propellat ii, 22. 6
 Propelli ii, 30. 3
 Propensi natura ad liberalitatem xvii, 5. 1
 Properamus xvi, 9. 1
 Properanda x, 11. 2
 Properandis xvi, 14
 Properans ix, 11. 3. xiv, 7. 4
 Properare x, 11. 2. xvi, 14
 Properari x, 11. 3
 Properas i, 24. 2. xvi, 7. 2
 Properat xvi, 14
 Properata sunt x, 11. 1
 Properatim xii, 15
 Properatum iii, 13
 Properavi xiii, 1. 1
 Propere x, 11. 1. xii, 5. 1. xiv, 1. 1
 Properet ii, 29. 3
 Propicium vi, 5. 1
 Propinqua significatione vi, 16. 4
 Propinquare ii, 23. 7
 Propinqui ii, 19. 2
 Propinquis ii, 19. 2. ii, 29. 4. v, 13. 3
 Propinquo e i, 11. 6
 Propinquorum ii, 29. 6
 Propinquos xx, 1. 11
 Propinquum vii, 20. 1
 Propitiandos vii, 3. 9
 Propitios his Deos i, 6. 5

- Propitiam xiv, 5
 Propitius xiv, 5
 Propius xiii, 30. 1. xvi, 14
 Proponebantur ix, 15. 3
 Proportione i, 1. 1. xv, 8
 Proportionem ii, 25. 1
 Proportionis i, 1. 1. ratio xv, 9. 1
 Proposita (sing.) i, 4. 3. vii, 3. 12. xviii, 2. 5. quæstione xviii, 4. 1
 Propositio ii, 7. 5
 Propositionum xiv, 2. 5
 Proposito iv, 1. 8
 Proposuerimus xvii, 21. 14
 Proposuit iv, 15. 3
 Propria (sing.) vi, 2. 4. vi, 6. 2. xv, 3. 3 (plur.) i, 18. 2. vii, 14. 2
 Propriam (plur.) xii, 12. 2. xix, 2. 1
 Propriam ii, 19. 1. xlii, 20. 10
 Proprie i, 22. 1. loqui xviii, 6. 1
 Proprietas vi, 2. 3. xvi, 12. 1
 Proprietate xvi, 5. 4. de loquendi xviii, 6. 1. vocis xii, 13. 2
 Proprietatem xvii, 3
 Proprietates ii, 26. 2. x, 22. 2. xi, 5. 1. xii, 1. 8. xviii, 6. 1
 Proprietatum in verbis x, 20. 2
 Proprii v, 5. 1. xii, 1. 3
 Propriis xlii, 22. 5
 Proprio xvi, 1. 2. nomine ii, 20. 9
 Proprium vi, 5. 1. xiv, 5. 22. 2
 Proprius xiv, 5
 Propter præter xix, 10. 1. 2. 3. 4. corrigendum vi, 14. 3. tuendam auctoritatem vi, 14. 4
 Propterea quod ii, 20. 4. vii, 3. 12
 Propudiosam ii, 7. 5
 Propugnaculis vii, 3. 18
 Propugnandi vii, 3. 30
 Propugnantibus xviii, 1. 1
 Propugnaret xiv, 5. xv, 1. 2
 Propugnari ix, 1. 1
 Propugnationem ix, 11. 1
 Propugnatores xvi, 2
 Propugnatus ix, 11. 3
 Propulsabamus caloris incommoda luorum umbra i, 2. 1
 Propulsabat vi, 16. 4
 Propulsæ ii, 30. 2
 Propulsandæ xx, 1. 7
 Propulsandam xv, 2. 3
 Propulsandus hostis i, 11. 6
 Propulsionem vii, 3. 6
 Proprii x, 3. 8
 Prorsus nihil erat quod xi, 16. 2. ut ii, 23. 1. non i, 11. 1
 Proruerent milites i, 11. 2
 Prorumpit xvii, 16. 4
 Prorupit xv, 22. 2
 Prosa x, 18. 2. xvi, 16. in oratione xii, 2. 3
 Prose orationis xix, 7. 3
 Proscriberentur xv, 6. 2
 Proscriptorum xv, 12. 3
 Proscriptas iii, 10. 6
 Prosecuta est gratulatione iv, 16. 2
 Prosecuti ix, 15. 3. xviii, 1. 6. semus xii, 1. 1
 Prosequebatur xv, 1. 1. xvi, 3. 1
 Prosequebatur iv, 10
 Prosodis (plur.) xviii, 12. 2
 Prospectanda pedum vestigia ix, 4. 3
 Prospectum arcebat ix, 11. 3. (rei) non habuit v, 11. 3
 Prospera (plur.) xiv, 1. 15
 Prosperas xlii, 24. 7
 Prospere iii, 8. 1. vii, 2. 4. respublica cessit iv, 5
 Prosperiore xvi, 10. 5
 Prosperis vii, 3. 5. xlii, 4. xlii, 22. 5. xlii, 24. 7. rebus ii, 19. 2
 Prosperius vi, 6. 3. eventura res i, 13. 1
 Prospexerit xv, 15
 Prospicere ix, 8
 Prospici xiv, 1. 8
 Prospiciens xlii, 27. 2
 Prospicienter res animadversas ii, 20. 1
 Prostitueret xvii, 13. 1
 Prosumus x, 25. 3
 Protexit ix, 10. 1
 Protagoras v, 3. 1
 Protagoram v, 3. 1. v, 10. 1
 Protagoras v, 3. 2. 3. v, 10. 2
 Protagorion v, 11. 1
 Protegenda vii, 12. 1
 Protegere xvii, 11. 9
 Protendat iv, 17. 4
 Protendans manus xlii, 27. 2
 Protendi ii, 17. 1. iv, 17. 3
 Proteilaodamia (tragodia) xii, 10. 3
 Proteus Peregrinum xii, 11. 1
 Protinus iv, 18. 4
 Protogene xv, 31
 Protogenis xv, 31
 Protolli iii, 16. 7
 Protrita oratio xii, 2. 1. (verba) xviii, 4. 3. hæc in commentariis Pr. 7. a vulgo v, 21. 1
 Protrudunt ii, 30. 2
 Protulerunt xlii, 14. 3. xiv, 3. 1
 Protuli xlii, 14. 3
 Protulit xix, 1. 4
 Provecta xvi, 19. 2
 Provenisse ix, 4. 7
 Proverbialem versum ii, 22. 6
 Proverbiu ii, 6. 5. iii, 9. 3. xlii, 20. 1. festur in iii, 9. 1
 Proverbium iii, 9. 3. iii, 10. 6. xlii, 17. xlii, 28. 3. xlii, 30. 3
 Provideant xiv, 1. 14

- Providens consilium iii, 7. 2 non satis sibi v, 2
 Providentiam vi, 1. 1
 Provincia x, 3. 5. xlii, 19. 3. xv, 12
 Provincie ii, 2. 1
 Provinciam xlii, 24. 5. Africam v, 14. 4
 Asiam i, 13. 4
 Provincias x, 4. 8. xv, 4. 1
 Provinciis xv, 4. 1
 Provocabat (ad) vii, 19
 Provocandi si jus foret xix, 8. 5
 Provocassem ab hoc libro xix, 8. 5
 Provocator ix, 13. 1
 Provocatoria dona ii, 11
 Provocatoris ix, 13. 1
 Provocatium est iv, 14
 Provocatus fuerat ix, 13. 4
 Provocavit ad tribunos iv, 14
 Provocet xvii, 5. 2
 Provolarunt ii, 19. 2
 Provolatus in iram i, 26. 2
 Proxima (sing.) xiv, 3. 4. xv, 22. 2
 (plur.) ii, 16. 1
 Proximis ii, 21. 4
 Proximam iii, 2. 1. 8. xlii, 29. 1
 Proximarum xlii, 20. 3
 Proximas urbi villas i, 2. 1
 Proxime viam xv, 16 sine progressu erant iii, 16. 7
 Proximi die x, 24. 5
 Proximis v, 13. 3. xlv, 1. 8
 Proximo v, 3. 1. xvi, 4. 2. xvii, 2. 1
 Proximorum iii, 8. 1
 Proximum v, 13. 2 esset dicere iii, 14. 3
 Proximus x, 10 eam noctem illucescit iii, 2. 3
 Prudens xi, 11. xlii, 1. xx, 1. 6. 9
 Prudentem xii, 4. 4
 Prudenter xlii, 8. 1. xix, 5
 Prudentia (sing.) vi, 1. 2. xlii, 1. 4 monita (plur.) i, 8. 14
 Prudentia i, 10. 2. ix, 3. 1
 Prudentiam i, 15. 8. i, 26. 4
 Prudentibus viris i, 13. 1
 Prudentior rerum xiv, 2. 3
 Prudentiorum xii, 5. 9
 Prudentis xlii, 12. xlii, 4. xlii, 27. 2
 Prudentissimi xlii, 11. 2. xiv, 2. 7. xv, 21
 Prudentissimis xi, 18. 7
 Prudentissimus i, 15. 5. i, 26. 1. xviii, 3. 2
 Pruinæ xiv, 1. 4
 Pruinis immanibus xlii, 5. 10
 Pruna (abl.) vii, 9. 1
 Psallerent xix, 9. 1
 Pseudalo (comœdia) x, 6
 Psylli xvi, 11. 1
 Psyllis xvi, 11. 1
 Psyllorum xvi, 11. 1
 Psyllos xvi, 11. 2
 Psyllus ix, 12. 4
 Ptolemæis vi, 17
 Ptolemæo xviii, 9. 1. xx, 11
 Ptolemæum xvii, 21. 12
 Publica (sing.) ii, 24. 1
 Publice (sing.) x, 3. 2. xviii, 3. 1 fidei xx, 1. 11 rei causa xi, 9. 1
 Publicarum rerum xi, 1. 7
 Publici (sing.) xvii, 21. 14 iudicii xv, 28. 1 juris x, 20. 1 fuses (plur.) xi, 18. 7
 Publicis ii, 2. 2. vii, 3. 8. xvii, 21. 5
 Publicitas vi, 14. 2. xvi, 10. 1
 Publico xv, 4. 2. xvi, 10. 5
 Publicorum vi, 17
 Publicos ii, 2. 3
 Publicum vii, 3. 8 sedigi bona in i, 12. 5
 Publii xvii, 14. 1
 Publium Africanam superiorem vi, 8
 Publius xvii, 14
 Pudeat tacitus v, 1. 2
 Pudefactus xv, 17
 Pudenda i, 26. 3
 Pudendo vii, 3. 1
 Pudens xii, 11. 1
 Pudica parum oratione xix, 9. 4
 Pudicarum xlii, 1. 6
 Pudice vii, 14. 3. ix, 10. 1
 Pudici ix, 10. 2
 Pudicis xviii, 5. 1
 Pudicitia xv, 12. xvii, 1. 2 non ambigua iii, 16. 5 incolunt esse v, 11. 3
 Pudum xv, 12. 3
 Pudor xiv, 5. xix, 6 reverens xv, 2. 2
 Pudore xv, 10. xvii, 19. 2
 Pudorem xvi, 7. 1
 Pudoricolorem xix, 7. 2
 Pudoris humani xix, 2. 3
 Puella i, 7. 6. ix, 9. 2
 Puellæ (sing.) ii, 23. 7. iii, 16. 7 (plur.) xix, 9. 1
 Puellam vi, 8. xlii, 1. 1 non incito ministerio ii, 23. 2
 Puellarum xviii, 2. 8
 Puellas ix, 9. 6. xx, 7
 Puellum xix, 11. 3
 Puer i, 23. 2. 3. ii, 18. 1. vii, 8. 3. vii, 20. 3. xv, 17. xvi, 8. 1. 2. 8
 Pueri (sing.) i, 23. 2. 4. vii, 8. 2. 3. xix, 11. 2. xix, 12. 1 (plur.) i, 23. 4. ix, 14. 4. xlii, 30. 2. xv, 12. xvi, 17
 Puerilem et prætextam togam xviii, 4. 1
 Puerili x, 23. 7
 Puerilia viii, 19. xviii, 8
 Puerilium isagogarum i, 2. 4
 Pueris iv, 5. v, 18. 3

- Pueritia ix, 4. 3
 Pueritia x, 28
 Puero i, 23. 4. iii, 3. 3. vii, 8. 1. xv, 20. 1
 Puerorum iv, 19. xviii, 2. 2
 Pueros iv, 19. x, 2. x, 23. xv, 20. 1. xvi, 16. xx, 7 impuberes xi, 18. 3 forma liberali vii, 8. 1
 Puerperam xii, 1. 1
 Puerperii x, 2. 2
 Puerperii iii, 16. 1
 Puerperio ii, 23. 7
 Puerperium xii, 1. 1
 Puerum ix, 4. 7. xv, 4. 1. xv, 20. 1. xvii, 8. 1. xix, 11
 Pugilem iii, 15. 2
 Pugillaria xvii, 9. 4
 Pugiones x, 25. 1
 Pugna i, 25. 1. 4. ii, 12. 2. iii, 15. 3. xv, 18 mota est xiii, 27. 2
 Pugnabitur ii, 12. 1
 Pugnabunt xvi, 8. 4
 Pugnae i, 25. 2. vii, 3. 12. xiii, 24. 9. xv, 18 gladiatoriae vii, 3. 12
 Pugnam i, 11. 5. v, 14. 2. ix, 18. 1. xii, 5. 2 pugnasset iii, 8. 1 pugnatii xv, 18
 Pugnandi reciprocae vices xv, 18
 Pugnandum iii, 7. 1. vii, 3. 12
 Pugnans vi, 18. 3
 Pugnans xvi, 8. 4
 Pugnantis xvi, 8. 4
 Pugnantis v, 6. 3. ix, 12. 2
 Pugnantis xii, 5. 3
 Pugnare iii, 8. 2. ix, 11. 2. xii, 5. 8
 Pugnari xv, 18
 Pugnans xii, 5. 4 adversas pugnasset x, 3. 8 obibat v, 8. 3
 Pugnasec ii, 11
 Pugnasset iii, 8. 1
 Pugnatur xii, 5. 8
 Pugnata est xv, 18
 Pugnatum esset xvii, 2. 5
 Pugnatur Marte vario vii, 3. 20
 Pugnaturum v, 17. 1
 Pugnauerat in hostem xvii, 21. 7
 Pugnasse pugnans adversas x, 3. 8
 Pugnavit xv, 9. 1. xv, 20. 1
 Pugnemus xx, 6
 Pugnatur i, 25. 2. 3
 Pulcher xiii, 26
 Pulcherrima xiii, 23. 1
 Pulcherrimae ii, 22. 7
 Pulcherrimam v, 11. 3
 Pulcherrime ii, 26. 6. xix, 8. 2
 Pulcherrimum i, 26. 2. xv, 31
 Pulchra facie iv, 11. 4 (plur.) v, 11. 3
 Pulchras ix, 4. 4. ix, 9. 8
 Pulchris vi, 6. 3
 Pulchritudine iii, 9. 4
 Pulchritudinem xv, 31
 Pulchritudinis v, 11. 3. ix, 9. 8 insignia xii, 1. 2
 Pulchro vi, 6. 2. xvii, 1. 3
 Pulchrum iii, 7. 1. vii, 19
 Pulli (plur.) ii, 29. 3. 4 involucre ii, 29. 2
 Pullis ii, 29. 2. 5 jam plumentibus ii, 29. 2
 Pullulare viii, 4
 Pulmonem xvii, 11. 1. 2. 3
 Pulmoni xvii, 11. 3
 Pulsandi xx, 1. 9
 Pulsi sunt xv, 11
 Pulsibus ii, 28. 1. ix, 18. 1
 Pulsu ii, 30. 2. xviii, 10. 2 seris xix, 5 animi primo xix, 1. 6
 Pulsu ii, 26. 7
 Pulsus xviii, 10. 1
 Pulvere viii, 5. xviii, 12. 2 veratum ii, 6. 4
 Pulverem ii, 26. 4. v, 21. 1
 Pulveret xviii, 12. 2
 Pulveris x, 18. 1. xviii, 12. 2
 Pulverulenta (loca) xix, 7. 2
 Pulvis xix, 8. 5
 Pamilione xvi, 7. 3
 Pamiliones xix, 18. 1
 Puncto xiv, 1. 10
 Pungo ii, 25. 2. vii, 9. 3
 Punico ix, 12. 5
 Pupillari tutela v, 13. 3
 Pupillo v, 13. 3
 Pupillos v, 13. 2. v, 19. 2
 Pupillus v, 19. 2
 Puppi ii, 21. 1
 Puppis xvi, 19. 3
 Pupulas ix, 4. 4
 Pupugi ii, 25. 2
 Pura hasta nititur ii, 16. 1
 Pura et liquentis fidei xviii, 5. 4
 Pura x, 17. 1. xvii, 2. 3 locuti sunt xiii, 6
 Purganda xi, 17
 Purgandos xix, 12. 2
 Purgandum vii, 3. 6 ad crimen vii, 3. 10
 Purgari xvii, 15. 1 peccatum x, 19
 Purgat vii, 3. 20
 Purgatio xviii, 2. 2
 Purgatum ibat x, 19
 Purgaverant iv, 6. 3
 Purgaverat (agrum) iv, 12
 Purgavit xvii, 15. 1
 Purges xix, 8. 2
 Puri puti argenti vi, 5. 1 sermonis xiii, 28. 1
 Puricium vi, 5. 1

Purificandi agri xix, 12, 4
 Puris ix, 10, 2
 Purissime ix, 13. 1. ix, 14. 7 locutum
 ii, 20, 2
 Purissimis sermonibus xix, 8. 1
 Purissimum i, 24, 2
 Purpura ii, 6. 8. xi, 18. 7. xv, 8 concha
 xx, 9
 Purpurat xviii, 11 undas xviii, 11
 Purum vii, 17. 4 putum vi, 5. 1
 Purus ager xix, 12, 3
 Putabant xi, 2. 1. xvii, 2. 9
 Putabat i, 2. 3. xiv, 1. 4. xvii, 2. 7
 Putabatur vii, 3. 11
 Putamus ix, 14. 6. xvii, 5. 1
 Putando vi, 5. 2
 Putant i, 12. 5. i, 16. 2. ii, 6. 1. xvii,
 2. 4. xviii, 10. 1
 Putantur xiv, 2. 6. xviii, 8
 Putare vi, 5. 2. xii, 13. 7
 Putarem i, 22, 4
 Putarent iii, 8. 2. xii, 11. 2. xvii, 8. 3.
 xx, 1. 9
 Putaret xiii, 22. 4. xviii, 1. 3
 Putari vi, 5. 2
 Putarit i, 18. 4. iii, 19
 Putas xiii, 24. 3. xx, 1. 3. 8. 14 putasne
 v, 5
 Putasset ix, 2. 1
 Putat i, 7. 8. vi, 2. 2. vi, 11. xiii, 16.
 1. xvi, 12. 1. xvii, 7. 1. xix, 1. 6.
 xix, 8. 2
 Putatis xi, 10. 2. xviii, 5. 2
 Putatur xvii, 13. 1
 Putaverint Pr. i, 13. 1
 Putaverit xi, 15. 1
 Putaverunt i, 13. 3. ii, 24. 2. ii, 25. 1.
 vi, 13. 2. xiv, 3. 1. xx, 1. 9
 Putavi iv, 1. 8. vii, 16. 3. xiii, 14. 3
 Putavit vii, 2. 3
 Putemus xix, 1. 7
 Putent xiv, 1. 10
 Puteolano mari in vii, 8. 1
 Puteolis xviii, 5. 1
 Putes xvii, 9. 1. xvii, 14. 3. xix, 8. 4
 Putet i, 3. 6. xv, 24. xvi, 13. 1. xvii,
 7. 1
 Putetis xv, 12
 Puteum i, 18. 2 fœderant v, 6. 7
 Puti vi, 5. 1
 Puto Pr. 8. ii, 29. 6. vi, 5. 2. xvii,
 3. 2
 Putria xiii, 2. 3
 Putum vi, 5. 2 purum vi, 5. 1
 Pygmæos ix, 4. 5
 Pyramidas i, 20. 1
 Pyrandrum iv, 11. 4
 Pyrenæum iv, 17. 6
 Pyrrhi iii, 8. 1

Pyrrho iii, 8. 2
 Pyrrhonem xi, 5. 1
 Pyrrhonii (philosophi) xi, 5. 4
 Pyrrhoniis (philosophis) xi, 5. 1
 Pyrrhonios xi, 5. 2 philosophos xi, 5. 1
 Pyrrhum iii, 8. 1. 2
 Pyrrhus ii, 3. 2. iii, 8. 1. x, 16. 5. xiv,
 1. 9
 Pythagora i, 9. 5. 6. iv, 11. 1. 2
 Pythagoræ i, 9. 1. iv, 11. 2. 3. xiv,
 6. 2
 Pythagoram i, 1. 1. iv, 11. 1. 2. 4
 Pythagoras i, 20. 2 Samius xvii, 21. 4
 Pythagoreis iv, 11. 1
 Pythagoricæ i, 9. 1 disciplinæ librum
 iii, 17
 Pythagorici (sing.) iii, 17
 Pythagoricis i, 9. 6. iv, 11. 4
 Pythagorico iv, 11. 2
 Pythia (ludi) xii, 5. 1

Q.

Qua (abl.) i, 1. 1. i, 3. 5. i, 4. 1. i, 7.
 4. 8. xi, 5. 2 (plur.) xix, 9. 6 (adv.)
 i, 20. 1
 Quacumque (abl.) xiv, 1. 5
 Quadamtenus xvii, 21. 1
 Quadragesima iii, 10. 3
 Quadragesimo vii, 9. 2 nono et iii,
 10. 3
 Quadagesimum x, 28
 Quadagesimus xiii, 10. 2
 Quadraginta ii, 11. iii, 4. vi, 7. xv, 23.
 xviii, 14
 Quadrantalia i, 20. 1
 Quadrantem iii, 10. 4. ix, 4. 5
 Quadrapede equo xvii, 5. 2
 Quadrata (sing.) i, 20. 1 (plur.) i, 20. 1
 Quadratis versibus ii, 29. 6
 Quadrato numero versum factum sub-
 jecimus iv, 7
 Quadriga xix, 8. 5
 Quadrigæ (plur.) xix, 8. 5
 Quadrigam xix, 8. 6
 Quadrigarii i, 7. 5. ii, 2. 4. xiii, 28. 1.
 xv, 1. 2
 Quadrigarium ix, 14. 6. xiii, 29. 2. xvii,
 13. 1
 Quadrigarius i, 16. 1. iii, 7. 4. ix, 1. 1.
 xiii, 28. 2. xx, 6
 Quadrigas xix, 8. 2. 4
 Quadrigis xix, 8. 1. 3 binis xx, 1. 15
 Quadrijugæ xix, 8. 5
 Quadringentesimo ix, 11. 3 nonagesimo
 xvii, 21. 12 et septuagesimo xvii, 21.
 11

- Quadringentesimum annum xvii, 21. 9
 Quadringenti iii, 7. 2
 Quadringentorum iii, 7. 8
 Quadringentos iii, 7. 1
 Quadrupes eques xviii, 5. 1 equus xviii, 5. 2. 3
 Quadruplex xi, 18. 8
 Quædam animalium xvii, 20. 8 paren-
 dum ii, 7. 8 non obsequendum ii,
 7. 3
 Quæpiam (sing.) xiii, 3. 1
 Quæque (sing.) xix, 7. 1
 Quæram vii, 17. 2. xix, 9. 5
 Quærant Pr. 10
 Quæras xx, 10. 1
 Quærat vii, 11. 1
 Quærat vii, 2. xvii, 5. 3
 Quære xvi, 6. 2 cur ita ii, 17. 1
 Quærebamus i, 22. 6. xii, 14. 1
 Quærebantur vi, 13. 1
 Quærebat xiii, 24. 1. xviii, 2. 1
 Quærebatur xvii, 6. 1. xviii, 4. 2. xix,
 10. 8
 Quærenda (sing.) iii, 1. 8 (plur.) xvi,
 6. 2
 Quærendi i, 26. 1 disputandi v, 15. 2
 Quærendis xix, 8. 6
 Quærendo iii, 1. 2 sunt in xi, 5. 1 in
 eo jam fui iii, 1. 2
 Quærendorum xvii, 21. 12
 Quærendum iii, 3. 7 est xix, 10. 2
 Quærens xx, 5. 3
 Quærentem xviii, 7. 1
 Quærenti xvi, 10. 6. xix, 13. 3
 Quærentibus ix, 11. 1. xiii, 12. 4
 Quætere xii, 6. xiii, 17. xiv, 2. 5. xv,
 1. 3. xx, 10. 1 soleo apud memetip-
 sum xi, 3. 1
 Quærerens xviii, 4. 1. xx, 8. 1
 Quærentur xiv, 1. 8
 Quæreret vi, 13. 1
 Quæreretur vi, 6. 4. xiv, 2. 7. xv, 20.
 1. xvii, 6. 2 de causa Syllæ i, 5. 2
 Queri i, 13. 1. iii, 2. 1. vii, 17. 1. x,
 1. 3. xiii, 14. 2. xiii, 15. 1. xiii, 19.
 1. xvi, 5. 2. xvi, 7. 1. xvi, 10. 2.
 xvii, 5. 2. xviii, 9. 1 potest utilitas
 amico i, 3. 9
 Quærimus ii, 2. 2. xix, 8. 6. xix, 10. 2
 Quæris vii, 17. 1. xii, 13. 2. xiii, 20. 3.
 xviii, 7. 1. xx, 6
 Quærit xix, 4 compressus i, 23. 2
 Quærite xix, 8. 6
 Quæritis xi, 10. 1. xix, 9. 6
 Quæritur i, 19. 6. ii, 4. 1. xiii, 19. 3.
 xvii, 5. 4. xix, 10. 4
 Quæro x, 26. 3. xiii, 24. 2. xviii, 7. 1.
 xx, 10. 1
 Quærunr xiii, 25. xiv, 6. 4
 Quæsierat v, 5. xiii, 20. 2
 Quæsierunt i, 3. 8. iv, 2. 1
 Quæsiac i, 3. 3. xv, 4. 1. xv, 20. 1.
 xvii, 7. 1
 Quæsiacem xvi, 11. 1
 Quæsiati xi, 10. 2
 Quærita est xvii, 2. 8 esse xviii, 2. 2
 cui pleraque omnia veterum literarum
 i, 7. 2
 Quæsite (plur.) xvii, 6. 1
 Quæsito opus est xiv, 2. 5
 Quæsitores xi, 8. 1
 Quæsitum i, 25. 1. iii, 1. 1. xiii, 24. 1.
 xviii, 1. 1. xviii, 4. 2 est vi, 13. 1.
 xiii, 14. 2. xviii, 2. 4 esse xiv, 8 (sup.)
 xix, 9. 6
 Quæsiuerant iii, 16. 1. vi, 13. 2. xvii, 8. 3
 Quæsiui xvii, 15. 1
 Quæsiuimus xiii, 20. 4. xvi, 8. 1
 Quæsiuit xiii, 14. 2. xvii, 12. xvii, 21. 9
 Quæso xi, 13. 3. xix, 9. 4. xx, 1. 2 te
 xvi, 6. 2 tecum xx, 1. 7 vos xvii,
 3. 2
 Quæstibus xvi, 10. 1 cellularis iii, 1. 3
 Quæstio i, 13. 1. vi, 8. xviii, 2. 2. 2.
 xix, 8. 1
 Quæstiones i, 13. 1. xx, 6 proposita
 xviii, 4. 1
 Quæstionem vi, 13. 3. x, 1. 1. xviii,
 2. 5
 Quæstionibus xiii, 9. 1
 Quæstionis vii, 17. 1. xvii, 5. 2. xviii,
 2. 1 honore xix, 10. 2
 Quæstionum Pr. 4. xiv, 7. 1. xviii, 2.
 1 nebulas viii, 10 obocuræ sinus Pr. 6
 Quæstiunculis vi, 13. 1
 Quæstor vii, 9. 3. xiii, 13. 1
 Quæstore xiii, 24. 11
 Quæstorem xiii, 24. 12
 Quæstores x, 3. 1. xiii, 12. 3
 Quæstori Sidicina x, 3. 1
 Quæstoribus xiii, 24. 13
 Quæstu vi, 7. ix, 8. xv, 4. 1
 Quæstum vii, 5 captantes xiv, 1. 2
 Quale xiii, 24. 4. xvii, 20. 3
 Quales i, 20. 1. xvii, 13. 1
 Quali xiii, 24. 3. xvii, 1. 2. xix, 10. 4
 Qualia i, 20. 1. iv, 11. 1. xix, 1. 6. xx, 9
 Qualibus i, 3. 2. xx, 9
 Qualicumque i, 6. 3
 Qualis i, 3. 6. ix, 9. 5. xv, 7. 3. xvi,
 19. 4
 Qualitas vi, 2. 3
 Quam ob causam xvi, 6. 1. xviii, 2. 4.
 xix, 4 esse causam xix, 8. 5 (adv.)
 audaces sumus xv, 9. 1 utile xvii, 2. 1
 largius fueret quam esset satis i, 23. 5
 Quamvis xiii, 15. 4
 Quanam v, 3. 3

Quandam quasi i, 11. 2
 Quanta (sing.) i, 3. 6. i, 17. 1. xv, 9. 1
 Quantus (sing.) xix, 14. 2. xx, 1. 13
 Quanti vii, 11. 3 minoris erit iv, 2. 2
 Quantovis xiv, 1. 3
 Quantali quique fuerint Pr. 12
 Quantulum xi, 15. 3 memorie xvii, 10.
 3 memini xix, 12. 1 hinc abest xii, 1. 3
 Quantum (adj.) xvii, 20. 3 (adv.) nobis
 memorie est vii, 16. 1 satis erat xvii,
 9. 3 temporis i, 9. 1. xviii, 10. 3 in
 se est xi, 11 valui vi, 2. 1 poscebat
 nimum i, 8. 2 demas tantum accre-
 scit ii, 22. 7
 Quantus vi, 17. xix, 10. 1 esse cum fe-
 cit, quantus postea fuit v, 3. 3
 Quapiam xvi, 2
 Quare xix, 4
 Quarta iii, 2. 1. iii, 10. 3 in Verrem ii,
 6. 5
 Quartam iii, 15. 3
 Quartanam xvii, 12
 Quarti die x, 24. 1
 Quartis xvii, 12
 Quarto (abl.) xiv, 7. 2. xiv, 8. xv, 24.
 xvi, 12. 2 decimo i, 18. 1. xv, 30. 2
 vicesimo i, 7. 5 anno xvii, 21. 6 die
 x, 24. 1 libro xvi, 11. 1 (adv.) x,
 1. 1
 Quartum (adj.) xv, 7. 3 (adv.) x, 1. 1
 Quarum xvi, 16
 Quarundam xix, 12. 2
 Quas res cumque xvii, 20. 3
 Quasi quandam i, 11. 2 proinde i, 10. 1
 Quassare ii, 6. 3
 Quatenus i, 3. 6
 Quater septenis iii, 10. 2
 Quatere ii, 6. 3
 Quateret muros i, 13. 4
 Quaterna millia ii, 13
 Quaternarii numeri iii, 10. 5
 Quati ix, 13. 1
 Quatiatur xii, 5. 10
 Quatuor iv, 10. 1. xiii, 11. 2. xviii, 14.
 xix, 8. 5
 Quatuordecim ii, 11
 Quatuordecimo x, 25. 2
 Queant xiv, 1. 10
 Qucas i, 20. 3. xv, 9. 2
 Queat iii, 6. xii, 13. xvii, 5. 1
 Quemnam i, 3. 3. iii, 2. 1
 Quercera februi xx, 1. 3
 Quercum xv, 16
 Quercus xv, 16
 Querebatur super uxore ii, 23. 2
 Querelas iv, 15. 2
 Querolis xiii, 12. 4
 Querentis x, 3. 4
 Quererentur vii, 3. 2

Delph. et Var. Clas.

Quereris xx, 5. 2
 Querimonias x, 3. 2
 Querimonias facere i, 26. 2
 Querna v, 6. 2
 Quernus v, 6. 2
 Questum venisse xv, 14
 Queunt xvi, 8. 4. xvii, 2. 3. xviii, 14.
 xix, 8. 5
 Qai (sing.) tandem ii, 23. 6 (plur.) ut
 qui maxime xv, 23. 1
 Quia eo ipso i, 4. 4 existimaret x,
 17. 1
 Quibat xvii, 9. 3 nihil fari v, 9. 1
 Quibus in legendis Pr. 5 in coloribus,
 quibus modo dixisti, denominandis ii,
 26. 2
 Quibusdam consensu xv, 26 non obse-
 quendum ii, 7. 1
 Quicquam nihil xix, 2. 4 haud dubitavi-
 mus iii, 3. 4
 Quicquid est nomen tibi iv, 1. 2. xvi, 3
 Quicum iv, 1. 3
 Quid si? ii, 14 non iv, 1. 2 enim ii, 7.
 5 aliud xix, 1. 5 rei ii, 29. 2 statim i,
 12. 1 Græcarum literarum iii, 19 opus
 sit facto vii, 3. 5 hoc verbi esset xix,
 10. 2 quove in libro Pr. 12
 Quidam (plur.) homines x, 13
 Quidem ea sententia xx, 1. 8 et xx, 1.
 13 at certe Pr. 6 ne Pr. 5
 Quidnam egissent i, 23. 2
 Quidni iii, 14. 3
 Quies vi, 15. 1
 Quiescas xiii, 4
 Quiescebant ii, 28. 2
 Quiescerent ix, 12. 2
 Quiescit vi, 15. 1
 Quiesco vi, 15. 1. 2
 Quiete vi, 15. 2. xv, 22. 2
 Quietem vi, 15. 2
 Quimus non i, 2. 3
 Quin etiam xx, 1. 6 potius ii, 14. iii,
 19 quid tam remotum quin Pr. 7
 Quinam (sing.) ii, 4. 2. xiv, 1. 9
 Quindecim xvii, 21. 14. xviii, 14 pondo
 xx, 1. 12
 Quindecimvir sacris faciundis i, 12. 1
 Quindecimviri i, 19. 2
 Quingenta vii, 3. 15. 16
 Quingentesimo undevicesimo xvii, 21.
 13
 Quingentis annis iv, 3
 Quingentos iii, 14. 1
 Quingentum vii, 14. 3. xvi, 10. 4
 Quinquagesimo xiv, 7. 5
 Quinquaginta xv, 23. xix, 10. 2 duobus
 annis xvii, 21. 12
 Quinquatrus ii, 21. 2
 Quinque i, 13. 3. ii, 11. ii, 21. 2. vii,
 2 B

Ind. A. Gel.

2 B

6. x, 2. x, 28. xiv, 6. 3. xv, 23. xvii, 4. xix, 2. 1 et viginti xx. 1. 9 et septuaginta xvii, 4
 Quinquies ii, 11. x, 1. 4
 Quinta i, 7. 1. ii, 20. 2. xv, 13. 2
 Quinti die x, 24. 1. 3
 Quinti Catuli xix, 9. 4. 6
 Quintio xv, 28. 1. 2
 Quinto ii, 13. vii, 9. 2. x, 24. 1. xvi, 4. 2 in (libro) xviii, 8 et viceimo xvii, 3. 1
 Quintodecimo i, 16. 3. ix, 14. 4
 Quinto Serrano xv, 28. 1
 Quintum librum xix, 1. 4
 Quintum Ennium xvii, 17
 Quintus xviii, 15 Ennius xvii, 17 Hor- tensius xv, 27. 2 Metellus Numidius xii, 9. 2
 Quippiam vii, 3. 21
 Quire xi, 9. 1
 Quiret i, 8. 2. xiv, 1. 5. xv, 10. xx, 1. 9
 Quirinali vi, 7 lituo v, 8. 1
 Quiriles i, 6. 1. iv, 18. 1. v, 19. 2. vi, 11. x, 14. xv, 12. xv, 27. 2
 Quiritibus x, 24. 2
 Quis adeo ignorat iv, 1. 3 tam siliceo xix, 7. 2 si ii, 28. 2. iii, 14. 1. xvii, 2. 4
 Quisnam erit qui iii, 7. 2
 Quispiam de grammaticorum volgo xv, 9 1 de nobilioribus v, 4
 Quisquam neque quisquam omnium iii, 14. 5
 Quisque fortissimus iii, 7. 1 vice sua xviii, 13. 1 quod pecunie habebat i, 9. 6
 Quisse ii, 10. 1. vii, 1. 1. xv, 1. 2. xvi, 19. 4
 Quita est non contemni xx, 1. 14
 Quiverit v, 6. 3. xiv, 1. 7
 Quiverunt xv, 1. 3
 Quivi xiv, 2. 8
 Quo pacto iii, 1. 1. xviii, 2. 3. xviii, 8 (ut) Pr. 11. i, 11. 9. xvii, 5. 1. xix, 8. 3 magis xviii, 11
 Quoad vivet vii, 21
 Quocirca iv, 9. 1. ix, 14. 3. xi, 18. 8. xix, 10. 3
 Quocum xii, 4. 3
 Quocumque i, 7. 1
 Quod genus homines appellatos i, 15. 6 (adv.) si ii, 7. 5. xvi, 8. 4 voluptati legere Pr. 5 male esse Dionysia quam quod tu *quovos* i, 5. 2
 Quodam die xv, 22. 2. xix, 8, 1 modo ii, 2. 4
 Quodnam vii, 4
 Quodvis v, 4
 Quoi iv, 2. 1. xvi, 10. 2
 Quominus iv, 2. 5. vii, 19
 Quomodo ex usu vestro existimabam esse xv, 12
 Quonam modo iii, 1. 1. xiii, 20. 2 pacto vi, 2. 6. xiii, 30. 2 usque i, 3. 3
 Quoqueones viii, 13
 Quoquo anno v, 18. 2 ne oris quoque serenitatem posce i, 2. 3
 Quoquo xiv, 2. 6. xvi, 3. 1
 Quorum iii, 7. 2
 Quot iii, 10. 2. xvii, 13. 1. xviii, 2. 1. xviii, 7. 1
 Quotidiana intelligentia i, 6r 3 (plur.) xiii, 27. 1
 Quotidianas i, 26. 1
 Quotidiani iv, 16. 1 sermonis vir xiii, 28. 1 usus iv, 1. 3
 Quotidianis v, 14. 4. x, 3. 3 sermonibus i, 10. 1
 Quotidie vii, 12. 2. x, 15. 3. xv, 1. 1. xx, 4
 Quotiens ii, 28. 3. v, 17. 1. ix, 5. 2. xiv, 1. 8. xiv, 2. 6
 Quoties xix, 8. 1
 Quotquot annis vi, 5. 1
 Quotus nostram est qui xvi, 13. 1
 Quousque i, 3. 6. 7

R.

- Rabida facundia xix, 9. 3
 Rabirio xii, 3
 Rabula xv, 5. 2
 Radantur vii, 12. 2
 Radere iii, 4
 Radice xvii, 15. 1
 Radicibus xiii, 4. xvi, 13. 3. xix, 12. 3 montis xiii, 14. 1
 Radiis vii, 17. 4. x, 17. 2
 Radiorum emissionem v, 16
 Radit x, 26. 4
 Ramos xvi, 16
 Rancide faciunt xviii, 8 facta xviii, 11
 Ranunculis xiv, 1. 12
 Raperent xiii, 22. 5
 Rapi in jus xx, 1. 8
 Rapida (sing.) xviii, 10. 1 febri xx, 1. 8 (plur.) vii, 14. 3
 Rapidis motibus xix, 1. 5
 Rapidissimum x, 13. 1
 Rapido v, 14. 5
 Rapidum xiv, 1. 10. xvii, 11. 3. xvii, 16
 Rapio ix, 6
 Rapit x, 29. 2. xix, 13. 3
 Raptatur huc atque illuc ii, 6. 3

- Repti (plur.) ii, 6. 1. xiv, 6. 2
 Raptio ix, 6
 Rare ii, 25. 2
 Rarenter ii, 25. 2. iii, 16. 1. x, 15. 1. xvii, 8. 2
 Rarioris xviii, 2. 2
 Rarissimum x, 2. xvii, 2. 2. xvii, 5. 2. xix, 8. 6 est xii, 9. 1
 Raritates monstruosos iii, 16. 4
 Rarius xvii, 2. 2. 5. xvii, 8. 1 dictus est ix, 7
 Raro ii, 25. 2
 Rarus ii, 25. 2
 Rasa (abl.) iii, 4
 Rasitavisse iii, 4
 Rastris vii, 17. 4
 Rata est xii, 5. 6 sunt xiii, 15. 3
 Ratapris x, 25. 3
 Ratas et irritas efficiunt i, 3. 12
 Rate ii, 26. 7
 Rates ii, 6. 1
 Ratos esse vii, 22
 Ratus ii, 8. 2. iv, 20. 1. xvii, 9. 5. xvii, 12. xviii, 4. 3 est vi, 6. 2
 Rati (plur.) i, 11. 2. v, 10. 4
 Ratio i, 9. 1. i, 12. 4. i, 12. 3. i, 16. 2. i, 17. 1. i, 25. 1. ii, 14. xiii, 12. 4. xv, 21. xvi, 10. 1. xvi, 13. 1. xvi, 17. xvii, 2. 6. xviii, 3. 1. xviii, 9. 4. xix, 8. 3. x, 6 officiorum ii, 2. 1 proportionis xv, 9. 1 nulla visa est litera ii, 3. 1 jejuna et imperfecta in verbis ii, 4. 2 suavitatis est in vocibus ii, 17. 2 habita sit xiii, 20. 1 ut numeri salva sit iv, 17. 1
 Ratiocinari ii, 6. 1
 Ratiocinatum esse i, 1. 1 in reperienda i, 1. 1
 Ratione i, 7. 4. i, 16. 1. 4. i, 18. 1. 2. ii, 3. 1. ii, 21. 1. iii, 9. 1. xiv, 1. 3. xvi, 3. 1. xvi, 10. 4. xvi, 13. 1. xvi, 18. 1. xviii, 9. 4. xix, 6 recta xv, 5. 1 nominis xi, 1. 1 adhibita xix, 13. 2 proportionis habita i, 1. 1 firmare iv, 16. 2
 Rationem i, 4. 3. i, 7. 8. iii, 2. 1. iii, 16. 5. xiii, 20. 9. xv, 9. 2. xvi, 2. xvi, 6. 2. xvi, 14. xvi, 17 grammaticam ix, 14. 1 nomen (interpretationem) v, 12. 1 esse habendam xx, 1. 9 redderet pecuniam iv, 18. 2
 Rationes i, 13. 3. ii, 28. 3. vi, 5. 2. xvii, 13. 2 grammaticas v, 21. 4 pecuniam iv, 18. 3
 Rationibus i, 13. 4. i, 25. 2. ii, 1. 2. ii, 27. 2. xiv, 2. 2. xvi, 6. 1
 Rationis xvii, 5. 3 officium xix, 1. 5 capiens iv, 1. 4
 Rationum xiv, 2. 1
 Ratum xiii, 12. 1 non esse ait v, 11. 2 non fuisse xiv, 7. 4
 Ratus i, 13. 4
 Re i, 3. 1. 9. i, 6. 3. i, 11. 1. i, 13. 1. i, 18. 2. vi, 10. 1. xvi, 2. xvi, 11. 2. xvii, 10. 1. xx, 4. xx, 10. 3 bona copiosus xvi, 19. 2 cibaria copiosum (oppidum) vii, 1. 3 familiari Pr. 12 militari xvi, 4. 1. 2 uti re ipsa apparuit non ab re est v, 14. 5 de. ea. re. vii, 19 levi xix, 8. 1 rustica ii, 20. 1 consultas e tua xviii, 12. 2 in adversa xiii, 27. 2 in presenti xx, 10. 3 atque verbo i, 9. 6 (part.) ii, 19. 1
 Ream beneficii xii, 7. 1
 Reare vii, 17. 6
 Rebus Pr. 5. i, 3. 10. i, 14. ii, 2. 1. ii, 7. 3. ii, 19. 1. vii, 1. 1. xiii, 11. 2. xiv, 7. 4. xvi, 14. xvii, 1. 3. xvii, 3. 2. xix, 1. 7 secundis vii, 3. 5 otium est v, 21. 2 de id genus xiii, 11. 2
 Recedet xvi, 1
 Recens iii, 16. 7. xii, 1. 3. xv, 4. 2. xvii, 20. 2 nato ix, 3. 1 natus xii, 5. 8
 Recensuimus xiv, 2. 7
 Recensere vii, 17. 5. xvii, 2. 1 verba i, 2. 4
 Recensereatur xvii, 10. 2
 Recentatur xv, 25
 Recentem xii, 1. 7
 Recentis vii, 8. 1
 Recenti novitate xii, 10. 1
 Recentior memoria ii, 18. 3
 Recentis xvi, 17
 Recentium xix, 9. 1
 Receptat xvii, 6. 3 amissum animum v, 14. 3
 Receptisse iii, 14. 1. iii, 16. 4
 Receptit iii, 14. 1. xvii, 6. 2
 Recepta est xii, 13. 4
 Recepti sunt xvii, 21. 10 in cohortem disciplinarum i, 9. 6
 Receptio servo xvii, 6. 1
 Recepticium servum xvii, 6. 1. 2. 3
 Recepticius servus xvii, 6. 1. 2
 Receptis xvi, 13. 2
 Recepto ii, 16. 4 mandato i, 13. 1
 Receptum xiii, 14. 3. xiii, 20. 6 est vii, 9. 1
 Receptus xvii, 6. 1 est xv, 20. 1
 Recessit ix, 13. 3
 Recessu xi, 3. 1
 Recessus animorum xiv, 1. 9
 Reciderunt x, 3. 5
 Recipe xiv, 6. 4
 Reciperandus ix, 2. 3
 Recipere xviii, 11

- Reciperasse xv, 4. 2
 Reciperata v, 17. 1
 Reciperatam xvii, 21. 8
 Reciperaverit xvii, 12
 Recipere iv, 14. xiv, 2. 5. xvii, 6. 2
 Reciperet v, 10. 2
 Recipi in disciplinam i, 9. 2
 Recipiendam xvii, 5. 2
 Recipiendam ix, 14. 7
 Recipiendi i, 9. 1
 Recipio vi, 11
 Recipit x, 26. 1. xvii, 6. 1
 Reciproca v, 10. 1 significatione ix, 12. 1
 Reciprocae taliones xx, 1. 9 vices xv, 18
 Reciprocam manu telum ix, 11. 2
 Reciprocatio xx, 1. 6
 Reciprocatione xiv, 1. 9
 Reciprocatur xvii, 11. 2
 Recitaretur iv, 18. 3
 Recitari ex libro i, 2. 3
 Recitata xiii, 13. 2
 Recitatos vii, 20. 1
 Recitavit vii, 19
 Reclamasset i, 22. 2
 Reclamat xviii, 1. 2
 Recognitione mutua facta v, 14. 4
 Recognitionem v, 14. 1
 Recondendam ea mihi Pr. 2
 Recondendam linguam i, 15. 5
 Recondita iii, 2. 5. iii, 19
 Reconditus xii, 13. 5
 Recondo v, 14. 5. xiv, 6. 2
 Reconduntur iii, 19. iv, 1. 6
 Recordari v, 17. 1
 Recordationes xvii, 2. 1
 Recordemur vii, 16. 2
 Recordor x, 24. 5
 Recrementa xvii, 11. 2
 Recta (sing.) xiv, 1. 5. xvii, 2. 6 ratione xv, 5. 1 (plur.) vii, 3. 4. xv, 11
 Rectam xiii, 25
 Rectas xiii, 20. 6
 Recte opposita i, 4. 3 est iv, 9. 4 sit oculis tuis xiii, 30. 2 agit xiii, 15. 4 imperat ii, 7. 2 meminimus i, 3. 4 atque condigne locutum i, 6. 3 et probabiliter dici i, 16. 2 recte ne an perperam i, 8. 1
 Recti (sing.) xvi, 16
 Rectiores ix, 1. 1
 Rectissime loqui xx, 6
 Rectissimum xiii, 20. 1
 Rectus i, 13. 1. x, 1. 3. x, 11. 3. xiii, 20. 3. xiv, 5. xvi, 2. xvii, 2. 7. xx, 3 sit xx, 6
 Recto casu vii, 10. xiv, 5
 Rectos xiii, 20. 6
 Rectum casum xx, 6 factum xvi, 4. 2
 Rectus xvi, 18. 1 casus xiii, 22. 2
 Recubuit v, 14. 6
 Recuperatores xx, 1. 4
 Recurrentem xvii, 12
 Recurvatur iii, 6
 Recusantia xix, 9. 1
 Recusaret vi, 16. 5
 Redacta xiii, 24. 11
 Redarguere xv, 9. 2
 Reddas v, 10. 2
 Redde ix, 16. 2
 Reddebat xvii, 9. 3
 Reddenda ratio i, 13. 3
 Reddere iii, 14. 1. xv, 25. xvii, 10. 1 rationem xix, 8. 4
 Redderem i, 4. 2. xiv, 6. 4
 Redderet rationem sententiae i, 4. 3
 Reddes xvi, 4. 2
 Reddi ix, 16. 2
 Reddiderunt xx, 1. 13
 Reddidisse iii, 8. 1
 Reddidit i, 4. 2. i, 16. 2. vi, 3
 Reddit xiii, 24. 4. xvi, 18. 1
 Reddita ii, 14. xix, 6 gratia i, 4. 3
 Redditam vi, 6 gratiam i, 4. 4 pacem Samnitibus i, 14
 Redditur ii, 4. 1. ii, 24. 4
 Redeamus vii, 3. 5
 Redeat viii, 6
 Redemta xi, 17
 Redeo ix, 9. 4
 Rodeunt xvi, 6. 1
 Redhibendi iv, 2. 4
 Redhiberi iv, 2. 3. 4
 Redhibitionis iv, 2. 4
 Redhibitus xvii, 6. 1
 Redibat vi, 10. 2. xx, 1. 10
 Rediens xv, 20. 5
 Redierit xvi, 6. 1
 Redigendo i, 22. 3
 Redigere xix, 8. 4
 Redigerentur xvi, 13. 2
 Redigi xx, 1. 10 bona in publicum i, 12. 5
 Redigit xvi, 12. 1
 Rediit ii, 20. 3. iii, 15. 3. vii, 5 in naturam xv, 16 nobis in memoriam xi, 15. 4
 Redimenda de talione pacisci xx, 1. 9
 Redimicula vii, 12. 2
 Redire vii, 18. 3. xiii, 12. 2. xvi, 19. 2
 Rediremus ix, 4. 1. xii, 5. 2. xix, 7. i. xix, 8. 1
 Rediret v, 6. 6
 Redisse vi, 4. vii, 18. 1. vii, 19
 Redissent vii, 18. 3. x, 16. 3
 Redisset iii, 3. 7

- Redit iii, 10. 2
 Reditiones in gratiam xii, 6. 1
 Reditu x, 20. 1
 Redituros esse vii, 18. 1
 Reditus (plur.) xv, 1. 1
 Redolentia multas concinnitates alia
 quædam Pr. 4
 Redundante xvii, 5. 4
 Redundaret xvii, 15. 1
 Redundaturum est vii, 8. 9
 Reduxit xiii, 28. 1. xv, 1. 3 gladium v,
 9. 1
 Refecta esset x, 1. 4
 Refellenda (plur.) xvii, 15. 1
 Refellendum xviii, 13. 2
 Refer ii, 17. 1
 Referatur vii, 2. 3
 Referenda (sing.) xvi, 13. 2
 Referendos vi, 17
 Referendum esse xiv, 7. 4
 Referre xv, 27. 2
 Referri x, 29. 2. xiv, 7. 4. xvi, 13. 2
 Refert i, 11. 1. iii, 5. iii, 9. 4. iii, 10. 2.
 xiv, 7. 4. xvi, 13. 2 quid i, 3. 6 mea
 iv, 1. 3 non refert utrum vii, 21 gra-
 tiam i, 4. 2 oculos ad contuendum v,
 14. 3
 Referti elegantiarum xix, 4
 Refertum varis historiarum librum i, 8. 1
 Refertur ad i, 7. 3
 Reficere xx, 9
 Refici remissionibus animos xv, 2. 2
 Reformidanda (plur.) iv, 9. 4
 Refoto xv, 2. 4
 Refrigerantibus posticum sodium ambu-
 lacris i, 2. 1
 Refrigerare xiii, 30. 2. 4
 Refrigeraret xiii, 30. 4
 Refugisset xvii, 16
 Refutari ii, 7. 3
 Rege i, 12. 3. iv, 18. 1. xvi, 19. 1.
 xvii, 21. 11. xviii, 9. 1. xx, 1. 15
 Regem i, 11. 1. i, 19. 1. iii, 8. 1. vii,
 3. 1. xvi, 19. 4. xvii, 16. xvii, 17.
 xvii, 21. 12. xx, 5. 2
 Regendi xv, 22. 1
 Regentibus xvii, 21. 8
 Regi (dat.) v, 2. vii, 3. 6. xvi, 19. 4
 (verb.) vi, 2. 2. xii, 6. xiv, 1. 2
 Regia (subst.) iv, 6. 1
 Regis (gen.) xiv, 3. 2
 Regibus xi, 10. 2
 Regione ii, 30. 1 sub eadem cœli ix,
 4. 3
 Regionibus xii, 13. 9
 Regionibus xiii, 9. 3. xiv, 1. 11. xiv,
 6. 3. xv, 27. 3 cœli xiv, 1. 4 certis
 locus determinatus xiii, 14. 1
 Regionum xiv, 6. 1
 Regis iii, 8. 1. xv, 27. 1. xvii, 16. xx,
 6. 1
 Regna vi, 6. 1
 Regnante xvii, 21. 3
 Regnantibus xvii, 21. 3
 Regnare xii, 13. 9
 Regnaret xii, 13. 9
 Regnat xii, 13. 9
 Regnavisset xvii, 21. 10
 Regni xvii, 21. 3
 Regnis ix, 9. 6
 Regno xvii, 21. 8
 Regnum xvii, 21. 4. 9. xx, 10. 2
 Regredi xiv, 1. 7
 Regressi iii, 2. 4. vii, 18. 2
 Regulæ xiii, 20. 1
 Regulam xiv, 5
 Reguli vi, 4
 Regulo vi, 4
 Regulum vi, 4
 Regum ii, 16. 1. xviii, 12. 3
 Regunt ii, 12. 3 alia momenta magnitu-
 dines rerum i, 3. 13
 Rei (subst.) Pr. 2. i, 2. 1. 4. i, 11. 1. 8.
 i, 13. 2. i, 22. 6. i, 22. 2. xvi, 5. 1.
 xvi, 18. 1. xvii, 7. 1. xvii, 16. xix,
 1. 3. 4 bellicæ disciplina xi, 18. 6
 non magnus error xv, 6 grammaticæ
 xvi, 19. 2 non bonus hominem xiv, 2.
 2 omnis humanæ peritissimi xix, 5
 rusticæ x, 11. 3. xix, 12. 4 venerem
 proluvio iv, 11. 3 uxoris i, 6. 2 ac-
 tiones iv, 3 (adj.) i, 3. 10
 Rejecerit xii, 7. 1
 Rejecit v, 17. 2. xii, 7. 2
 Rejicit ii, 29. 3
 Reipublicæ iii, 7. 2. 4. iv, 18. 3. vii, 3.
 17. x, 14. x, 27. xiii, 1. 1. xiii, 14.
 1. xiv, 3. 2. xiv, 7. 2. xvi, 10. 5. 6.
 -xx, 6
 Reis ii, 7. 4. vii, 3. 4. 8
 Relata (plur.) i, 3. 1
 Relationem xiv, 7. 5
 Relationes xii, 5. 7
 Relatus in ætarios iv, 20. 3
 Relegere ii, 19. 1
 Relicta (sing.) iii, 7. 4. xix, 10. 4 (plur.)
 xvi, 6. 3 sunt in mediis xii, 5. 7
 Relictis xii, 2. 5
 Relicto x, 26. 1
 Relictui iii, 1. 3
 Relictum i, 15. 7. i, 21. 1. xiv, 7. est
 xv, 5. 2 esse xviii, 5. 2
 Religentem iv, 9. 1
 Religio iv, 9. 4. v, 17. 2 est (nefas)
 x, 15. 1 non est x, 15. 3
 Religione iv, 9. 1. xiv, 2. 4 mandati i,

13. 2 populum alligarent ii, 28. 2
servandi tuendique secreti xii, 4. 1
Religionem iusjurandi ii, 6. 5. iv, 3
Religiones xv, 22. 1
Religiosi iv, 6. 5
Religionibus i, 12. 1. ii, 28. 2. vi, 12.
xv, 18. 1 sanxerant ii, 12. 1 contra-
riis procurare iv, 5. 1
Religionum i, 11. 1. i, 12. 4
Religiosa (plur.) ii, 10. 2 delubra iv, 9.
2. 3
Religiosae conjunctionis xiii, 3. 1
Religiosas ii, 10. 2
Religiosae vii, 3. 11 caute, sollicite disce-
ruit i, 3. 13
Religiosi dies iv, 9. 2
Religiosum iv, 9. 1. 3. v, 17. 1 est x,
15. 4
Religiosus iv, 9. 1. 2. 3
Relinquamus iv, 18. 1
Relinquit i, 6. 3
Relinquatur xii, 9. 2
Relinquebant xvi, 5. 3
Relinquemus vii, 3. 11. xvii, 2. 4
Relinquenda ii, 7. 3
Relinquendo iv, 9. 2
Relinquendum xiii, 2. 2
Relinquere v, 18. 2. x, 27
Relinquerem xiii, 1. 1
Relinquerent xvii, 12. 1
Relinquetur xv, 8
Relinqui xx, 1. 4
Relinquimus iv, 9. 4
Relinquo vi, 14. 4
Relinquunt ii, 12. 4
Reliqua (sing.) ix, 14. 7. xiii, 9. 3.
xvii, 6. 3. xviii, 7. 1 (plur.) ii, 27. 1
Reliquae (plur.) xviii, 12. 2
Reliquerit i, 16. 4. iii, 13. xvi, 15
Reliquerunt i, 24. 1. vi, 12. 2
Reliqui (adj. plur.) vii, 18. 2 (verb.)
v, 14. 6. xiv, 5. xvi, 6. 2
Reliquias vii, 5
Reliquimus xii, 6. xix, 14. 1
Reliquisse vii, 20. 1. ix, 9. 2. xvii, 4
sensus verbi i, 4. 4
Reliquissent x, 27
Reliquisset xviii, 6. 4
Reliquit i, 12. 2. iii, 7. 1. iii, 13. vi,
14. 3. ix, 9. 1. xiii, 19. 3. xvi, 3. 1.
xvi, 7. 3. xvii, 6. 1. xvii, 10. 2. xvii,
12. xvii, 19. 1. xvii, 21. 2. 8 scrip-
tum xviii, 5. 1
Reliquorum xiii, 15. 3
Reliquos i, 19. 1. 2
Reliquos i, 22. 8. xvii, 11. 3 mercedis
v, 10. 2 esse i, 22. 7
Relucenti xvii, 10. 6
Rem i, 7. 1. 3. i, 13. 1. 1, 22. 2. ii, 1.
2. xiii, 24. 6. xvi, 14. xvi, 19. 4.
xviii, 15. xx, 10. 2 divinam ii, 28. 1
fecisse v, 17. 1 ethicam i, 2. 2 gram-
maticam ix, 10. 1. iudiciariam xiv, 2.
1 musicam xix, 9. 1 non dignam dic-
tu nec auditu xviii, 6. 1 denarrat i,
23. 2 geri videas x, 3. 4 ob dicen-
dam xx, 1. 3
Remedii xv, 1. 1
Remediorum xvii, 16
Remigia subigit x, 29. 2
Remigia xv, 18. 1
Reminisci x, 25. 3
Remisit x, 29. 2
Remissa (plur.) x, 15. 3. xx, 1. 1
Remissio motus xviii, 10. 4
Remissiones Pr. 1
Remissionibus xv, 2. 2
Remisso subtili justitiae examinae i, 3.
12
Remissum i, 11. 9
Remittebatur vii, 22
Remittentes ii, 26. 2 animum xviii, 2. 1
Remittere animum xviii, 2. 1
Remitterent vii, 14. 3
Remitti xvi, 4. 1
Remota altius et occultius xviii, 10. 3
Remotam v, 14. 5
Remotarum viii, 10
Remotior philosophia xx, 5. 1
Remotiora iv, 11. 5. vii, 17. 2. xvi, 9. 1
paucala super jure Pr. 6
Remotis vii, 11. 1. xiv, 6. 1
Remothus x, 14
Remoto metu ix, 12. 5
Remotorum verborum xviii, 4. 3
Remotos esse xi, 10. 2
Remotum iv, 9. 3. vii, 17. 3 in literis
Pr. 7
Removissent ii, 12. 2
Rempublicam ii, 2. 3. x, 22. 7. xii, 13.
7. xiii, 24. 7. xvi, 10. 5. xvii, 2. 5.
xvii, 21. 8. xviii, 3. 1 obtinente xiii,
12. 1
Remunerari vii, 3. 16
Remuneratus sit xviii, 13. 2
Remus xiii, 14. 3
Renes xvii, 11. 2
Renidens xii, 13. 6. xv, 9. 2
Renitatur iii, 6
Renuntiat x, 3. 1
Renuntiati sunt xii, 8. 2
Renuntiatum est xv, 11
Renuntiaverunt vi, 9
Reo ii, 7. 5. xii, 12. xx, 1. 10
Reorum iii, 4
Reos vii, 3. 8

- Rependitur damnum honestate i, 3. 10
 Repens obliuo Pr. 2
 Repente i, 9. 5. v, 9. 2. vi, 4. xii, 8.
 1. xv, 10. xv, 22. 2. xvi, 19. 4
 Repentina xi, 7. 2. xiii, 27. 2
 Repentino xix, 4
 Repentinos xiv, 1. 9
 Repentinus xix, 1. 5. xix, 4 casus i,
 13. 1
 Repererit Pr. 5
 Reperi iiii, 12. vii, 20. 1. ix, 14. 1.
 xiii, 3. 1. xiii, 20. 6. xv, 29. xx,
 5. 3
 Reperiantur vii, 2
 Reperias ii, 8. 2. xiii, 3. 1. xvi, 9. 1.
 xvi, 12. 1. xvii, 2. 3. xviii, 7. 1
 Reperiat x, 4. 2. xix, 13. 3
 Reperiebamus xi, 15. 2
 Reperienda i, 1. 1. ii, 28. 3
 Reperienda xiv, 2. 1
 Reperies xiii, 20. 5
 Reperietis vi, 13. 3
 Reperietur xv, 3. 1
 Reperio iiii, 1. 1. vi, 12. xx, 1. 6
 Reperire xix, 3
 Reperiri Pr. 1. ii, 6. 4. xix, 9. 4
 Reperis iiii, 7. 2
 Reperiase v, 4
 Reperiantur x, 25. 1. xv, 28. 1. xvii,
 9. 1. xviii, 12. 3
 Reperta (sing.) i, 8. 1. ii, 12. 1 est xiii,
 20. 1 erat xiv, 5 (plur.) xiii, 10. 3.
 xviii, 7. 2
 Repertas (plur.) iv, 12
 Repertam vii, 3. 14
 Repertarum xv, 3. 1. xvii, 3. 1
 Repertas vii, 16. 2
 Repertis libris Pr. 9
 Repertos xviii, 4. 4
 Repertum x, 10
 Repertus xvi, 8. 1. xviii, 10. 1
 Repetere xvii, 6. 3
 Repetes nos xv, 9. 2
 Repetit ix, 16. 1
 Repetitas v, 21. 3
 Repetitio xiii, 24. 4. 10
 Repetitum (sup.) xvi, 11. 2
 Repetunt xx, 10. 2
 Reponi ii, 10. 2
 Reportaverunt xv, 12
 Repositum est in exemplis vii, 19
 Reputis ii, 24. 5
 Repperit ii, 23. 8. iiii, 3. 3
 Representata est verbis xv, 18. 2
 Representatione x, 3. 4
 Reprehendat xii, 2. 4
 Reprehendebat v, 19. 4
 Reprehendenda Pr. 9. ii, 7. 4
 Reprehendendi causa x, 23. 1
 Reprehendendo vii, 2. 1. xiii, 19. 2
 Reprehenderat vii, 3. 1
 Reprehendere iv, 15. 1
 Reprehederent vii, 3. 10
 Reprehederet xi, 15. 2
 Reprehenderint iv, 15. 1
 Reprehenderis iv, 15. 1
 Reprehenderit vii, 3. 1
 Reprehenderunt xvii, 1. 1
 Reprehendet ii, 17. 1
 Reprehendi i, 3. 7. xi, 2. 1
 Reprehendisse xi, 8. 1
 Reprehendisset xii, 2. 5
 Reprehendisti xx, 1. 7
 Reprehendit i, 18. 1. ii, 9. ii, 16. 4. v,
 1. 1. vi, 6. 1. 2. vii, 3. 3. x, 16. 1.
 xvii, 5. 5. xviii, 11
 Reprehendo i, 18. 2
 Reprehendunt ii, 6. 1. 2
 Reprehensa oratio i, 6. 1 (plur.) ii, 6.
 8. xviii, 11
 Reprehensio ii, 8. 1. xvi, 2. xvii, 5. 4
 Reprehensione iv, 15. 1. ix, 10. 1
 Reprehensionem xi, 15. 4
 Reprehensiones vii, 3. 3. 18
 Reprehensionis ii, 8. 2 opprobatione ii,
 7. 3
 Reprehensis iv, 1. 8
 Reprehensor audaculus verborum v, 21. 1
 Reprehensores iv, 15. 2
 Reprehensum vi, 6. 1. vii, 3. 8 esse
 xvii, 11. 1
 Reprehensuri vii, 3. 3
 Reprehensus ii, 16. 1
 Repressum xvii, 11. 3
 Reptant iiii, 3. 3
 Reptanto x, 12. 1
 Republica i, 22. 3. iiii, 13. vi, 16. 4.
 vii, 1. 2. xi, 9. 1. xii, 8. 1. xiv, 7. 4.
 xv, 11. xvii, 21. 5. xviii, 3. 1 fuit ex
 vii, 3. 18
 Repudiaritis xi, 13. 1
 Repudiase xi, 13. 1
 Repudiato conversoque ordine ii, 8. 2
 Repudiaveris xi, 13. 4
 Repugnant iiii, 7. 3
 Repugnantem iv, 20. 2
 Repugnat ii, 17. 3
 Reputatio utendi consilii xii, 5. 6
 Requirit x, 3. 7. x, 16. 2
 Requirebam eum oculis xix, 1. 2
 Requirebant xiii, 22. 2
 Requirebat xiv, 1. 4
 Requirendo xii, 6
 Requirendum x, 16. 1. xi, 15. 3. xv,
 9. 2
 Requirens ii, 12. 2
 Requirente vultu xi, 7. 3
 Requirentes originem i, 25. 4

- Requirentibus xi, 17
 Requiere vii, 3. 21. x, 16. 3. xi, 15. 3. xix, 8. 6
 Requireret xlv, 1. 12
 Requirit i, 16. 3. iv, 6. 2
 Requirit vii, 11. 1
 Requiro xviii, 7. 1
 Requirit x, 26. 3. xv, 7. 3
 Requisisse iii, 9. 3
 Requisita xv, 22. 2
 Requisitio xviii, 3. 2
 Requisitos xvi, 19. 4. xviii, 4. 4
 Rerum Pr. 5. i, 3. 9. i, 7. 1. i, 13. 3. iii, 2. 1. xiii, 24. 11. xvii, 5. 4. xix, 2. 1. x, 10. 3. civilium xx, 5. 1. publicarum xx, 1. 7. veterum xix, 9. 1. gestarum ii, 13. xx, 6. familiarum xix, 1. 2. quod omnium validissimum fuit i, 6. 4
 Res (sing.) ii, 4. 1. xvi, 10. 5. xvii, 5. 2. xvii, 10. 2. xviii, 12. 2. major quampiam consultata i, 23. 2. mira xix, 11. 2. vi geritur xx, 10. 2. ut est vii, 17. 2. est ut patet ii, 23. 9. (plur.) xvi, 11. 2. xvii, 9. 1. xvii, 20. 3. xviii, 2. 1. cognatæ et conjunctæ ii, 4. 3. gestas i, 3. 1. scribere iv, 15. 1. rusticas xv, 1. 1. commenticias dicere iii, 19. in longinquas xx, 10. 4
 Rescindere xv, 16
 Rescinderet xv, 9. 2. sese sententia v, 10. 4
 Rescire ii, 19. 1
 Rescivere ii, 19. 2
 Rescivero ii, 19. 2
 Resciverunt ii, 19. 2
 Rescivi ii, 19. 1
 Rescribere ii, 19. 1
 Rescriberet ii, 10. 1. xiii, 17
 Rescripserit ii, 10. 1
 Rescripsisse v, 6. 3. xiii, 4
 Rescripsit ii, 10. 1. x, 1. 1. xiii, 17. xx, 5. 2. ad hanc sententiam xiii, 4
 Rescriptio xiii, 4
 Resedit ii, 2. 1
 Resipiant iii, 3. 6
 Resolverit vocabulum Græcum in voces Latinas i, 18. 1
 Resolvi (inf.) xviii, 2. 3
 Resolutio xvii, 9. 3. xviii, 2. 4
 Reasonare v, 7
 Respectum non habere xviii, 7. 2
 Resperit vii, 2. 2
 Respiciendum i, 13. 3
 Respicio vi, 11
 Respondeam xx, 1. 10
 Respondeant xiv, 1. 9. 10. xvi, 2
 Respondeas iv, 1. 4. xvi, 2. xviii, 1. 4
 Respondeat i, 13. 4
 Respondeatur ii, 6. 1
 Respondebitur xvi, 2
 Respondendi xx, 6
 Respondendum xvi, 2. xx, 1. 3
 Respondent xiv, 1. 15
 Respondentium xiii, 14. 1
 Respondeo non jus xx, 10. 1
 Respondere i, 2. 3. xix, 1. 3. xix, 13. 3
 Responderent xvi, 4. 3
 Responderit xiii, 12. 1
 Responderi ii, 6. 5. vii, 2. 3
 Responderimus vii, 3. 1
 Responderint xvi, 2
 Responderis xvi, 2
 Responderit vi, 1. 1. xiii, 12. 1. xvi, 2. xix, 1. 3
 Responderunt vii, 13. 3. x, 27
 Respondet xvi, 2
 Respondi vi, 5. 1. vii, 3. 21. xvii, 3. 3
 Respondisse i, 14. vii, 1. 1. xi, 9. xiii, 20. 2. xv, 5. 2
 Respondisset xi, 9. xvi, 10. 3
 Respondit i, 26. 2. iii, 7. 2. xix, 1. 3. ita xix, 8. 5. xx, 6
 Responsio xii, 12. xvi, 2. xix, 1. 1
 Responsione xii, 12
 Responsionibus xvi, 2
 Responsionis vii, 3. 19
 Responsitavit xiii, 10. 1
 Responsum ii, 18. 2. iii, 3. 5. est xv, 20. 1
 Respublica i, 23. 3. xvii, 2. 5
 Respuenda ii, 7. 3
 Respuendas xv, 2. 3
 Respuens vocum vi, 15. 1
 Respuent xiii, 20. 5
 Respueret vi, 16. 5. xiii, 20. 9
 Respuit xix, 1. 5
 Restare i, 22. 7
 Restat xx, 1. 10
 Restinguitur xii, 1. 7
 Restione (comœdia) xvi, 7. 2
 Restionem x, 17. 1
 Restituendi ii, 10. 1
 Restituentis ix, 13. 5
 Restituere ii, 19. 1
 Restitueretur xvii, 9. 1
 Restitui xiv, 1. 9. possit concordia ii, 12. 3
 Resupinus xix, 9. 4
 Resurgentia xvii, 11. 2
 Resurgit iii, 6
 Retaliari xx, 1. 6
 Retanda xi, 17
 Retas (arbores) xi, 17
 Retentam vi, 8
 Retentis xv, 16
 Retentus xiii, 2. 1
 Retibus xi, 17

- Reticens iv, 1. 3
 Reticientibus ii, 22. 6
 Reticere xi, 10. 2
 Reticuisset xiv, 5
 Retineamus vi, 5. 2
 Retineatur v, 13. 3
 Retinebat ii, 27. 1. xvii, 6. 2
 Retinendam xii, 5. 7
 Retinendam patientiam xii, 5. 2
 Retinent ii, 30. 2. xiii, 15. 2. xvii, 7. 2
 Retinentissimus proprietatum in verbis x, 20. 3
 Retineo xvii, 9. 4
 Retineret ii, 2. 4. ii, 6. 5. xiv, 5
 Retineri v, 6. 3. vii, 3. 18. xvi, 16
 Retinet xvii, 6. 3. xix, 1. 6 *ms alienum*
 i, 4. 2
 Retinuerat xvii, 6. 3
 Retinuisse concinnitatem sententiarum i, 4. 4
 Retinuit xvii, 6. 2. 3
 Retoridi xv, 30. 1
 Retractandi xiv, 3. 2
 Retractari xvii, 10. 2
 Retractatus iii, 3. 6
 Retro x, 29. 2 paululum xii, 13. 8 *per-
recta vestigia* ix, 4. 3
 Retuli xii, 1. 8. xv, 12
 Retulisse vii, 1. 1
 Retulit x, 1. 3 ad consilium xii, 7. 2
 Revaluisset xvi, 13. 2
 Revellentem xix, 12. 3
 Revelli v, 14. 6
 Reverenda (plur.) iv, 9. 4. vi, 13. 1
 Reverenda xiv, 4. 1 *vetustatis libro* ix, 14. 7
 Reverendus est xii, 4. 2
 Reverens xv, 2. 2 responsum parum iv, 20. 3
 Reveritus xi, 11
 Reverti xv, 22. 2
 Revertuntur iii, 2. 4
 Revinctum loro v, 14. 7
 Revicti sunt in culpa vi, 2. 5
 Revirescit xx, 8. 2
 Revisce ad me xiii, 20. 2
 Revisce ad me vii, 17. 5
 Reviviscat x, 6
 Reum ii, 4. 1. ix, 15. 2. xv, 28. 1
 Revocaret a contentione vocis i, 11. 9
 Revocabat ix, 11. 3
 Revolutum xvii, 9. 2
 Reus ii, 4. 3. iii, 4. xx, 1. 10. 13 erat
 xii, 12
 Rex i, 11. 4. i, 19. 1. iii, 8. 1. v, 4.
 xvi, 19. 1. xvii, 9. 5. xvii, 17. xvii,
 21. 6. xx, 5. 2 *sacrisculum* x, 15. 2
 Rheda x, 25. 1. xix, 13. 3
 Rhetor i, 4. 1. i, 5. 1. xv, 1. 1. xviii,
 3. 1. xix, 9. 1
 Rhetoras xv, 11
 Rhetore i, 8. 1. iii, 13. xviii, 5. 1
 Rhetorem xix, 9. 3
 Rhetori i, 6. 3
 Rhetoribus x, 19. xiv, 4. 1. xv, 11
 Rhetorica disciplina xii, 12
 Rhetoricæ xvii, 5. 1 *disciplinæ* xiii,
 21. 1
 Rhetoricam xv, 11
 Rhetoricarum vii, 2. 20
 Rhetoricas meditationes xx, 5. 1
 Rhetoricis disciplinis xiii, 8. 1
 Rhetoricus xvii, 5. 2. 4
 Rhetoris xiii, 21. 1. xv, 20. 1
 Rhetorice xvii, 20. 2
 Rhetorum vii, 3. 9. xiv, 2. 1. xvii, 20. 2
 Rhodanum x, 7
 Rhodienses vii, 3. 1. 2
 Rhodiensibus vii, 3. 1. 2. xiii, 24. 7
 Rhodiensis vii, 3. 1
 Rhodiensium vii, 8. 10
 Rhodii xv, 31
 Rhodius xv, 31
 Rhodio iii, 15. 1
 Rhodios xv, 31
 Rhodium (vinum) xiii, 6. 2
 Rhodius vii, 16. 2
 Rhodo (insula) xiii, 5. 1
 Rhodum xv, 31
 Rica (vestimenti genus) vi, 10. 2. x,
 15. 4
 Rictu oris xviii, 4. 3
 Rictum xix, 11. 2
 Rideatur xiii, 25
 Ridenda (sing.) ix, 4. 6 (plur.) xiv,
 1. 9
 Ridendum inter xii, 12
 Ridens iv, 1. 5. v, 21. 2. xi, 15. 1.
 xvii, 8. 2
 Ridentem xi, 15. 1
 Ridentibus xiii, 20. 2
 Ridere xii, 6. 11
 Rideremus xvii, 8. 1
 Riderent prolixius xix, 10. 4
 Ridibunda xi, 15. 1
 Ridibundo xi, 15. 2
 Ridicula xi, 13. 5. xii, 2. 3. xx, 7
 Ridiculæ atrocitatis xx, 1. 6
 Ridicularium iv, 20. 1
 Ridicule vi, 13. 2. vii, 17. 3. xv, 5. 2
 Ridiculus ii, 23. 6
 Rigandæ xvii, 11. 3
 Rigentes vii, 3. 4
 Rimabatur vitia i, 4. 1
 Rimarentur vii, 2. 1
 Rimata xix, 11. 2
 Rimis patulis hiantem xv, 16
 Rimosior xvii, 11. 1

Ripis ix, 9. 5. xi, 17
 Riserunt xi, 7. 3. xvii, 3. 1
 Risi xvi, 6. 2
 Risit i, 21. 2 id i, 19. 1 satis xii, 12
 Risu xii, 12 res digna xiii, 3. 1
 Risum xvii, 3. 2
 Risus i, 24. 2. xvii, 14. 2
 Rite i, 7. 5. xvi, 6. 1
 Ritibus xiv, 2. 1
 Ritu i, 12. 1. 3. ii, 24. 2. ix, 4. 5. xvi, 4. 1. xvii, 10. 1 aleatorio xviii, 13. 2 humano v, 12. 4 Romano xiii, 23. 1 religionum i, 11. 1
 Ritus iii, 2. 3. 5
 Rivalibus xiv, 1. 3
 Rivus xiv, 5
 Roborandis vocibus ii, 3. 1
 Roboraria ii, 20. 2
 Roborarium ii, 20. 2
 Roborato xv, 20. 1
 Robore vii, 2. 2
 Roboreis tabulis ii, 20. 2
 Robur x, 12. 2
 Robustior v, 8. 1
 Robustos gemitus xii, 5. 6
 Rogabam xvi, 10. 2
 Rogabantur sententias iii, 18. 2
 Rogabatur iv, 10
 Rogamus i, 22. 4. xix, 8. 4
 Rogandarum iv, 10
 Rogandi iv, 10
 Rogante x, 21. 1
 Rogantur xiii, 15. 3
 Rogare xiii, 15. 2. xiv, 7. 4. xvi, 6. 1
 Rogaret i, 3. 9. ii, 29. 3
 Rogaretur xiv, 7. 4
 Rogari xiii, 15. 2. xiv, 7. 4 sententiam ceptæ vii, 3. 2
 Rogas ii, 23. 6. xii, 13. 1
 Rogassem iii, 1. 2
 Rogasset xviii, 13. 2
 Rogat i, 24. 2. vii, 11. 2
 Rogata est lex ii, 24. 3
 Rogati xvi, 2 sunt ii, 29. 4
 Rogatio v, 18. 3. x, 20. 1
 Rogatione xiii, 16. 4. xx, 1. 7
 Rogationem v, 19. 2
 Rogationes x, 20. 3
 Rogationibus xv, 27. 2
 Rogationis v, 19. 2. x, 20. 2
 Rogatur x, 20. 2
 Rogatus iii, 1. 3. xvi, 2. xvi, 10. 4 es xvi, 2 est xvi, 2 sententiam iv, 10
 Rogaveram xiv, 2. 3
 Rogaverat ii, 29. 3
 Rogavi xvi, 6. 2. xx, 10. 1
 Rogavit ii, 10. 1. x, 1. 3. xiii, 21. 3. xiv, 7. 1
 Rogem iv, 1. 4. xvi, 2

Roges ii, 29. 2
 Rogetur x, 21. 2
 Rogo iv, 1. 4. xiii, 30. 3. xv, 5. 2. xviii, 1. 4
 Roma i, 2. 1. iii, 2. 4. xvi, 6. 1. xvii, 10. 1. xviii, 1. 1 in urbe iii, 2. 4. xvii, 21. 8
 Romæ i, 23. 1. i, 24. 1. ii, 3. 2. ii, 29. 2. iii, 16. 9. iv, 5. xiii, 11. 1. xvi, 3. 1. xvii, 21. 7. xviii, 6. 1. xix, 8. 1
 Romam iii, 3. 3. v, 4. v, 14. 6. vi, 3. vii, 3. 1. xv, 29. xvii, 21. 2. 8 post conditam xx, 1. 2
 Romana ii, 2. 1. iii, 2. 3. v, 14. 1 plebe xvi, 10. 4 in urbe iv, 3
 Romanæ i, 13. 3. xvi, 13. 2 felicitatis xvii, 21. 9 plebis xx, 6
 Romanam i, 18. 1
 Romane xiii, 21. 2
 Romani (gen.) i, 13. 4. i, 14. i, 18. 2. ii, 2. 2. xvi, 4. 1 populi xvi, 13. 2. xvii, 2. 7. xvii, 21. 7. 14. xx, 1. 1. 15 (plur.) iii, 2. 6. iii, 7. 1. iii, 8. 2. xvi, 13. 2. xvii, 2. 3. xviii, 2. 1 illustres viri xvii, 21. 1
 Romanis ii, 23. 2. ii, 24. 2. iv, 1. 7. v, 18. 2
 Romano i, 25. 1. iii, 7. 1. iii, 8. 1. vi, 5. 1 populo xvii, 21. 5. 9
 Romanorum ii, 15. 1. xviii, 9. 1
 Romanos i, 7. 1. ii, 15. 1. ii, 24. 1. iii, 16. 4. vii, 18. 1. ix, 14. 5
 Romanum ii, 11. iii, 2. 3. vi, 5. 1. vii, 14. 1 populum i, 6. 5
 Romanus xvi, 4. 1. xvii, 21. 10 populus xx, 1. 3. 7. 11 Que. xvi, 4. 1
 Romule xi, 14
 Romuli i, 16. 1. iii, 16. 7. vi, 7. ii, 14. xvii, 21. 14
 Romulo xiii, 14. 3
 Romulum vi, 7. xi, 14
 Romulus vi, 7
 Rosa xiv, 6. 2
 Rosam xiv, 6. 2
 Roscio, Sexto xv, 28. 1
 Roscium, Sex. xv, 28. 1
 Roscius v, 8. 1
 Rostris navium v, 6. 5 pro xi, 3. 2
 Rotas xv, 30. 1
 Rotundæ sententiæ xi, 12. 2
 Rotundia xvi, 1 numeris xvii, 20. 2
 Rotundo xvii, 9. 3
 Rubeat ii, 26. 2
 Rubens xix, 10. 4
 Rubente ix, 15. 3
 Rubentem auroram xix, 7. 2
 Ruber ii, 26. 2. 3
 Rubidus ii, 26. 3
 Rubigo xi, 2. 2

Rubigus iv, 6. 1. v, 12. 4
 Rubis xix, 12. 1. 4
 Rubore ii, 26. 2
 Ruborem in effervesco i, 26. 3
 Ruboris ii, 26. 2
 Rubos xix, 12. 3
 Rubra vii, 11. 2
 Rude aes et argentum ii, 10. 2
 Rudente (comœdia) ix, 12. 6
 Rudes i, 2. 3. v, 21. 1. xvi, 2 et agres-
 tes i, 2. 2 villas xlii, 23. 1 Græcolin-
 gus xlii, 9. 1
 Rudi xvii, 10. 1
 Rudibus temporibus xv, 11
 Rudia vi, 2. 3. xix, 9. 3
 Rudimenta vitæ atque locis xii, 1. 3
 Rudis ix, 4. 2 literarum xlii, 16. 2
 Rufi ii, 26. 1. 2. 3. 4
 Rufino iv, 8. 1. 3
 Rufinum iv, 8. 2
 Rufinus, Cornelius P. iv, 8. 1
 Rufo ii, 26. 4
 Rufus ii, 26. 5 color ii, 26. 2
 Ruga Carvilius iv, 3
 Rugat pallium xviii, 12. 1
 Rugosum ix, 14. 4
 Ruina iii, 15. 3
 Ruinis xix, 1. 5
 Rullum xlii, 24. 2
 Ramices x, 25. 1
 Raminabamur xix, 7. 1
 Ramoris xvii, 14. 2
 Rumpendi xx, 1. 5. 9
 Rumpere xx, 1. 5
 Rumpi xx, 1. 9
 Rampia x, 25. 2
 Rumpis x, 25. 1
 Ruperat xx, 1. 15
 Ruperit xx, 1. 6
 Rupices xlii, 9. 2
 Rupisæet xx, 1. 9
 Rupit xx, 1. 5 vitium modumque lingue
 v, 9. 1
 Ruptis iv, 17. 5
 Raptum est xx, 1. 5
 Rapture xx, 1. 9
 Rure v, 3. 1
 Ruris colendi xix, 12. 3
 Rus vii, 20. 2. ix, 12. 4 colere ii, 7. 4
 concesseramus xix, 5
 Rasculo xix, 9. 1
 Russus ii, 26. 2
 Rusticæ rei xix, 12. 4
 Rusticas xv, 1. 1
 Rustica loqui xlii, 6
 Rustici (gen.) xix, 12. 1
 Rusticius sermonari xvii, 2. 7
 Rustico vocabulo ii, 21. 3

Rusticos xi, 7. 3
 Rusticum xlii, 6
 Rusticus sermo xlii, 6
 Rutilius vii, 14. 3
 Rutilum thoraca ii, 6. 3
 Rutilus ii, 26. 3
 Ruunt vi, 2. 3

S.

Sabini iv, 2. 5. iv, 9. 4. vii, 11. 3.
 xi, 18. 4. xlii, 22. 3 Massurii xiv,
 2. 1
 Sabinis xi, 1. 4. xlii, 22. 3
 Sabinum xi, 1. 4 verbum xlii, 22. 3
 Sabinus xli, 16. 4. iv, 1. 8. iv, 2. 1.
 vii, 4
 Sacellum vi, 12
 Sacerdos xv, 18
 Sacerdotem Vestalem i, 12. 4. x, 15. 4
 Sacerdotes x, 24. 4. xx, 8. 2 feminas
 xlii, 20. 9 Cæceris xlii, 20. 9
 Sacerdotibus publicis x, 15. 1
 Sacerdotii vi, 7 religionibus xv, 18
 Sacerdotio i, 12. 2. vi, 7
 Sacerdotis xv, 18
 Sacerdotium i, 12. 1. 4
 Sacerdotum xlii, 22. 1
 Sacra cella vi, 12 (plur.) i, 12. 4. iii,
 11. 2
 Sacrario iv, 6. 1
 Sacrarium i, 19. 2
 Sacras xiv, 7. 3
 Sacris xlii, 4. 2
 Sacri vi, 12
 Sacrificia iv, 6. 3
 Sacrificio vii, 1. 1. vii, 22
 Sacrificium vi, 7. xlii, 8. 1. xvi, 4. 3.
 xvii, 7. 2 recte futurum v, 17. 2
 Sacrifico xviii, 12. 3
 Sacrificor id xviii, 12. 3
 Sacrificulus x, 15. 3
 Sacris i, 12. 1. vi, 12. xvi, 12. 2
 Sacro vi, 12
 Sacrorum i, 12. 2. v, 27. 1 detestatio
 xv, 27. 1
 Sacrum in x, 15. 1
 Sæcla xlii, 20. 8
 Sæculis xiv, 1. 7
 Sæculo xiv, 1. 8
 Sæculorum xiv, 1. 9
 Sæpenumero ii, 20. 1. iv, 12. xlii, 1. 6.
 xli, 8. 1. xvii, 4. xvii, 16
 Sæpius numero iii, 16. 1
 Sæva (sing.) xvlii, 3. 1. xix, 9. 5 (plur.)
 xix, 1. 6
 Sævam xlii, 1. 6
 Sævians xi, 1. 1

- Servientem orationem i, 11. 8
 Servientes v, 14. 2. vii, 1. 2
 Servientis morbi xii, 5. 4
 Servierat ix, 11. 3
 Servior est ulciscendi causa i, 26. 4
 Servis xiii, 24. 6
 Servissimum ii, 22. 5
 Servilia xix, 1. 1. xx, 1. 14
 Servitūs ii, 6. 4. xiv, 4. 2
 Servo iv, 17. 6
 Servus iii, 2. 6
 Sagaces in cognitione rerum indaganda
 xi, 18. 5
 Sagaciter xvi, 12. 1
 Sagitta ix, 1. 2
 Sagittam ix, 1. 1
 Sagittarius ix, 1. 1
 Sagittas v, 12. 4. xvii, 16. 2
 Sagittis xvii, 16. 2
 Salaciam Neptuni xiii, 22. 1
 Salamina xvii, 21. 6
 Salamine insula xv, 20. 2
 Sale ex mero ii, 22. 7
 Salem xvi, 5. 2
 Salerno i, 16. 1
 Salices ix, 9. 2
 Salicta per geniana xix, 12. 2
 Salinator (comodia) iii, 12
 Salus i, 12. 1
 Sallustianae lectionis xviii, 4. 1
 Sallustianum x, 26. 4
 Sallustii ii, 27. 1. iii, 1. 1. iii, 2. 2. iv,
 16. 1. xviii, 4. 1. xx, 6
 Sallustio i, 15. 7. xviii, 4. 1
 Sallustium iii, 1. 2. 3. xvii, 18. xviii,
 4. 1
 Sallustius i, 16. 4. i, 22. 7. ii, 17. 2.
 ii, 27. 1. iii, 1. 1. iv, 16. 2. iv, 17.
 3. vii, 17. 3. xv, 12. 2. xviii, 4. 2
 Salonianum xiii, 19. 4
 Salonianus xiii, 19. 2
 Salonii xiii, 19. 2
 Salonio xiii, 19. 2
 Salsamenti ii, 24. 3
 Saltabundi (plur.) xx, 2
 Saltanti i, 11. 7
 Saltationis xx, 2
 Saltatricula i, 5. 1. 2
 Saltum ii, 24. 5. vii, 11. 2. xii, 14. 1.
 xiii, 21. 1. xix, 5
 Saltutum xii, 16. currentes ix, 4. 5
 Salva (sing.) ii, 17. 2. ii, 22. 4. libet-
 tate i, 3. 8. ipse majestate xiii, 12. 1
 Salvam xviii, 2. 1. civitatem i, 6. 4
 Salubria v, 1. 2
 Salubribus vi, 10. 1
 Salubritates corporis retinendae ii, 1. 2
 Salubritatis ii, 12. 1
 Salubriter iii, 19. 2. vi, 2. 2. ac prosp-
 ciente res animadversas ii, 22. 1
 Salubrius (adj.) xix, 5. xx, 1. 7
 Salvis xv, 7. 2. religionum observati-
 bus i, 12. 4
 Salum xvi, 19. 4
 Salus iv, 18. 3. vi, 1. 4. ix, 12. 2
 Salutari xiii, 22. 4
 Salutari (inf.) xx, 1. 15
 Salutationem ii, 2. 1. iv, 1. 2. cum
 operiremur xx, 1. 1
 Salutatum xvi, 5. 2
 Salutatus xvi, 10. 4
 Salute i, 2. 1. 7. vii, 2. 2
 Salutem i, 11. 2. iii, 8. 1. ix, 12. 2.
 xii, 14. 2. dicit ix, 2. 2. dicant iii, 6.
 2. fuga quae sit xvii, 21. 9
 Saluti i, 6. 1. vii, 2. 9
 Salutis iii, 7. 2. xvii, 11. 2. perceptus v,
 6. 2. nulla prorsus bonae spei reliqua
 est xviii, 7. 1
 Salvum fuit mihi effugium et iudicis et
 amici i, 2. 2
 Samium iii, 10. 2
 Samius v, 9. 2
 Samnitem i, 25. 1
 Samnites i, 14. xvii, 2. 7
 Samnitibus i, 14. xvii, 21. 10
 Samnitium xi, 1. 4. xvii, 21. 10
 Samo vii, 16. 2
 Sanam iv, 2. 2. 4
 Sanates xvi, 10. 2
 Sanatos ii, 12. 2
 Sanciendae fidei xx, 1. 12
 Sanciendis xvi, 4. 1
 Sanctam habuit (fidem) xx, 1. 11
 Sancti (gen.) ix, 5. 2
 Sanctimonia vii, 18. 1. xvii, 2. 7
 Sanctionibus legum ii, 24. 1
 Sanctiores libri philosophorum ii, 20. 5
 Sanctissimae disciplinae (gen.) i, 2. 4
 Sanctissimum i, 21. 2. xii, 1. 2. aut-
 pant nomen ix, 2. 2
 Sanctitas xiii, 3. 1. xvii, 2. 7
 Sanctitatem iv, 9. 2
 Sanctitudo xvii, 2. 7
 Sanctius v, 12. 2
 Sanctum xiii, 12. 1. xiv, 4. 1. vici i,
 6. 2
 Sanctus castitate vitae xv, 12
 Sandaliario xviii, 4. 1
 Sane quam v, 14. 1
 Sanguen iii, 7. 2
 Sanguine ii, 16. 1. xii, 1. 2. xvii, 10.
 4. xviii, 11. diffuso aut contracto ix,
 6. cum verborum xviii, 4. 1
 Sanguinem xvii, 16. xix, 4. xix, 6. et
 mitti x, 8. verborum erecto xviii, 4. 1

- Sanguineum ii, 26. 2
 Sanguinis xii, 1. 2. xvii, 10. 4 concep-
 tatulum xviii, 10. 4 dimissionem x, 2
 Sanguinolentam torquem ix, 13. 4
 Sanguis xix, 4
 Sani (plur.) x, 2
 Sanie v, 8. 2
 Sanie vulnere intimo conceptam ex-
 pressi v, 14. 6
 Sanitas xviii, 1. 2
 Sanos iv, 2. 4
 Sanum xviii, 10. 2
 Sannus iv, 2. 5
 Sanxerant penis et religionibus ii, 12. 1
 Sanxerunt vi, 10. 2 fidem xx, 1. 11 in-
 iurias quinque et viginti assibus xx,
 1. 9
 Sanxisset ii, 24. 4
 Sanxit ii, 24. 5
 Sapere xiii, 8. 1
 Saperet xix, 12. 2
 Sapiens i, 3. 7. i, 26. 1. ii, 29. 1. iii,
 1. 1. xii, 5. 9. xix, 1. 6. 6 rerum hu-
 manarum xiv, 8. 1
 Sapiente ii, 17. 1
 Sapientem xii, 5. 4. xvii, 5. 1
 Sapienter xix, 12. 1
 Sapientes iii, 10. 6. iv, 1. 6. viri ix, 8.
 xix, 2. 1
 Sapienti facundia i, 15. 2
 Sapientia i, 3. 3. ii, 12. 2 e medio pel-
 litur xx, 10. 2
 Sapientie i, 15. 7. xx, 1. 2
 Sapientiam xiii, 8. 2 filiam Usus et Me-
 morie xiii, 8. 1
 Sapientis vi, 11. xix, 1. 5
 Sapientissime v, 10. 3
 Sapientissimi (gen.) xix, 5
 Sapientissimus v, 1. 3. vi, 2. 5
 Sapientium i, 3. 1
 Sapientem xvii, 21. 3
 Sapit ii, 23. 4
 Sapor i, 21. 2 indicium faciet i, 21. 1
 Sapphica xix, 9. 1
 Sappho xi, 6
 Sarcinam ix, 9. 7
 Sarcinula xix, 1. 4
 Sarciri noxam xi, 18. 3
 Sardinia xiii, 29. 2. xv, 12. 1
 Sarpedona xv, 22. 1
 Sarsa xiv, 6. 3
 Sat xii, 6
 Satietais improbam vii, 16. 2
 Sath' xviii, 2. 5
 Satira i, 17. 1. 2. i, 22. 1. iii, 16. 6.
 vi, 8. 3. xiii, 23. 2. xv, 19. Menip-
 pea iii, 18. 2
 Satirarum i, 16. 1. iv, 1. 2. x, 20. 1.
 xviii, 8 enarrator xiii, 20. 1
 Satiris ii, 18. 2. vii, 9. 1. xii, 20. 1.
 xvii, 2. 2. xviii, 2. 2
 Satis fidei fecisse potest iii, 3. 4 hoc
 blandum est Pr. 7 tuenda sententia
 v, 11. 2 erat xvii, 9. 3 esse ii, 6. 2
 visa sunt tempora xiv, 1. 6 hoc esse
 potuit dixisse xii, 10. 1 habebamus
 vi, 8 de vi ac multitudine hostium a-
 gentibus ix, 11. 1 non digne xix, 1.
 4 non est hoc quod i, 9. 5
 Satisfacere xi, 4
 Satisfacto iurejurando vii, 18. 2
 Satrapem x, 12. 1
 Satiri fiunt xv, 8
 Saturionem iii, 3. 7
 Saturis ii, 20. 6
 Saturnalia xvi, 7. 3. xviii, 2. 1
 Saturnalibus xviii, 13. 1 ludis ii, 24. 2
 Saturni xiii, 22. 1
 Saturno xviii, 2. 5
 Saturnuspater v, 12. 1
 Saucia (sing.) xix, 11. 2
 Sauciabantur ix, 1. 1
 Saucius iii, 7. 3
 Saviaciones xviii, 2. 3
 Savius ii, 23. 6 semihulco xix, 11. 2
 Savior xix, 11. 2
 Savium ii, 22. 6
 Sauromatas ix, 4. 3
 Saxa xvii, 10. 4. 6 rubra vii, 11. 2
 Saxo xvii, 21. 8 Tarpeio xx, 1. 14
 Saxum i, 24. 2
 Scævitas et invidentia male doctorum
 hominum Pr. 11
 Scævitate vi, 2. 3
 Scævola, Q. iv, 1. 1. vii, 14. xvii, 7. 1
 Scævola, Q. iv, 1. 7. xi, 2. 1. xvii, 7. 1
 Scævola, Q. iv, 1. 6
 Scævus xii, 13. 1
 Scalas x, 15. 4
 Scaphæ x, 25. 3
 Scaphas x, 26. 4
 Scari vii, 16. 2
 Scatebat irarum et molestiarum i, 17. 1
 Scatens argutis xvii, 8. 1
 Scatere verbis i, 15. 1
 Scari xi, 15. 4
 Scaurum xi, 15. 3
 Scaurus xi, 15. 2
 Scelera xviii, 9. 1
 Scelerati ii, 6. 2
 Sceleratos xi, 7. 2
 Sceleribus vii, 3. 16
 Sceleris i, 26. 2
 Scena i, 24. 2. x, 1. 4. xvii, 21. 14
 Scenicis fabulis x, 3. 6
 Scenicorum iii, 3. 7. xx, 4
 Scociderat vii, 9. 4
 Schemata i, 20. 1

- Scholasticæ xv, 1. 1
 Scholica nugalia iv, 1. 1
 Scholis Pr. 7. ii, 9. 2. xvi, 1
 Sciamus iv, 17. 4
 Sciunt Pr. 7
 Scias v, 1. 1. xv, 9. 1. xvi, 6. 2
 Sciat vii, 17. 1. xiv, 2. 4. xv, 6
 Sciatis i, 3. 1. i, 7: 7
 Sciderat vii, 9. 4
 Sciebant ii, 2. 4
 Sciebat ii, 16. 4. xvii, 9. 3. xix, 9. 1
 Sciemus xiii, 25
 Sciens vii, 11. 3. xiv, 2. 4. xvii, 1. 4
     litteras xviii, 9. 1
 Sciente vii, 11. 3
 Scientem xvii, 16
 Scienter xvii, 5. 4
 Scientia i, 15. 3 juris i, 22. 3 illustri
     fuit xx, 1. 1 vir divina xix, 2. 3 orna-
     tum xvi, 5. 2
 Scientiæ (sing.) i, 3. 13. i, 9. 4. xiii,
     16. 1. xiv, 1. 4 capiens iv, 1. 4 fundo
     xiv, 1. 3
 Scientium xii, 2. 1. xiii, 25. xvi, 10. 3
     uberem ii, 26. 6 rerum tolerandarum
     xii, 5. 11
 Scierint Pr. 7
 Scilicet i, 15. 2. ii, 7. 5. vii, 3. 6. xiii,
     30. 1. xix, 1. 4
 Scimpodio Græciensi xix, 10. 1
 Scimus xvi, 5. 1
 Scindo vii, 9. 4
 Scio iii, 1. 2. vii, 3. 5. xii, 6. xiii, 24.
     7. xiv, 2. 5 haud scio, an ii, 22. 8
 Scipiadæ iv, 17. 1
 Scipio, P. ii, 20. 1. iv, 18. 1. vii, 1. 3.
     xi, 8. 2. xvi, 8. 2. 3 Africanus iv,
     18. 1. vii, 19 Pauli F. iv, 20. 2 Na-
     sica iv, 20. 3 (liber) iv, 7
 Scipione iv, 18. 2. vi, 8. xvi, 8. 3 Afri-
     cano ii, 18 L. Asiatico vii, 19
 Scipionem iv, 18. 2. vi, 8. vii, 1. 1.
     L. vii, 19 minorem iii, 4
 Scipioni iii, 4 L. Asiatico vii, 19
 Scipionis iv, 18. 2. v, 19. 4. vi, 8. vii,
     1. 1. vii, 12. 3 P. Africani iii, 4
 Scire i, 3. 6. i, 23. 1. iv, 1. 2. vi, 6. 2.
     ix, 4. 6. xvi, 13. 1. xx, 2 ipsum scire
     ii, 19. 2 jus i, 12. 5 prolixius volo ii,
     21. 2
 Schret i, 14. xv, 14. xvii, 17 nihil ad-
     modum super vite colenda xix, 12. 3
 Scis iv, 1. 6. xii, 5. 5. xviii, 1. 5. xx,
     1. 3
 Sciscitari de i, 9. 1
 Sciscitatum issem xii, 13. 1
 Scit xi, 18. 8
 Scita (sing.) admodum voce xviii, 5. 1
     (plur.) vii, 14. 3
 Scitæ xiii, 4
 Scitamenta xviii, 8. xx, 9
 Scite ii, 19. 6. iv, 13. vii, 5. xii, 1. 6.
     xiii, 24. 13. xvii, 20. 1. xix, 12. 2
     per quam xii, 13. 5 callet xx, 1. 7 dis-
     serebat ii, 21. 1 subtiliterque rationci-
     natum i, 1. 1
 Scitissime i, 18. 2. x, 11. 2
 Scitissimos xix, 9. 1
 Scitius carmina arbitrati sunt iv, 11. 3
 Scito ix, 3. 2. xx, 5. 2 vocabalo appel-
     lavit ix, 4. 1
 Scitote xviii, 7. 2
 Scitum et decretum populi xviii, 3. 2
 Scitus xii, 4. 4
 Scivit x, 16. 2
 Sciunt xiv, 1. 9
 Scopulos xvi, 8. 5. xvii, 10. 4. 6
 Scopulum i, 10. 2
 Scorpî x, 25. 1
 Scorto vii, 11. 3. x, 13
 Scribam xiii, 2. 2
 Scribas xiii, 25
 Scribat xiii, 25
 Scribebant x, 3. 8
 Scribebantur xvi, 10. 5
 Scribenda est xiv, 5 (plur.) i, 24. 1
 Scribendi Pr. 12. xvii, 9. 1
 Scribendo Pr. 10 vellicatim aut saltatim
     xii, 15
 Scribendum x, 1. 3 erit xiii, 25
 Scribentium xx, 1. 2
 Scribere i, 9. 3. xiii, 20. 6. xv, 27. 1.
     xvii, 1. 1 milites xvi, 10. 6
 Scriberemus ix, 4. 6. xiii, 15. 1
 Scriberentur xvi, 4. 2
 Scriberet ii, 22. 7. xiii, 19. 4. xvii, 11. 1
 Scriberetur x, 1. 3. xvii, 9. 1
 Scribi i, 7. 2. ii, 18. 3. xiii, 8. 2. xiii,
     30. 3. xviii, 9. 1
 Scribit xiii, 14. 3. xvii, 8. 3. xvii, 18
 Scribitur xiii, 15. 1
 Scribo ix, 6. xvii, 13. 1
 Scribundis legibus xvii, 21. 6
 Scribunt i, 7. 1. ii, 21. 3
 Scribuntur v, 18. 2
 Scripserat x, 1. 2. xiv, 7. 2. xvii, 15. 1
 Scripsere xiv, 3. 1. xvii, 11. 1
 Scripserim xviii, 2. 2
 Scripserint x, 21
 Scripserit i, 17. 1. iii, 2. 1. vii, 15. xv,
     28. 1. xvii, 4. xviii, 9. 2
 Scripserunt i, 12. 1. ii, 7. 1. xiii, 14. 1.
     xviii, 14. xix, 14. 2 super ea rei, 3. 1
 Scripsi Pr. 1. xix, 9. 2
 Scripsisse i, 21. 2. iii, 8. 1. x, 1. 1. xvi,
     10. 6. xvii, 21. 3. 12
 Scripsissem x, 1. 1
 Scripsissent iii, 16. 5

- Scripisset xv, 2. 1
 Scripsit Pr. 4. i, 1. 1. i, 12. 5. i, 16. 1.
 i, 17. 2. ii, 25. 2. xiii, 22. 6. xv, 24.
 xvii, 2. 3. xx, 11 super Chilone i, 3.
 14
 Scripta (sing.) i, 3. 4. i, 23. 1 est i, 8.
 1 (plur.) Pr. 9. i, 4. 1. xvi, 5. 2.
 xvii, 12. xx, 9 sunt i, 6. 4. xiv, 4. 2.
 xx, 1. 2 erant xviii, 7. 2 fuerunt xviii,
 7. 2 esse xix, 8. 6 essent xvii, 2. 1
 Scriptæ (plur.) xviii, 14. xx, 1. 2
 Scriptam xvii, 9. 4
 Scriptarum xvii, 9. 2
 Scriptas xiii, 19. 3. xvii, 9. 4. xx, 1. 1
 esse xviii, 4. 4
 Scripti (plur.) ii, 3. 2. xvi, 4. 1 essent
 xiv, 7. 2
 Scriptionis Pr. 4
 Scriptis xiv, 3. 1. xvi, 4. 3. xvii, 13. 1.
 xviii, 12. 3. xix, 1. 4. xix, 13. 3
 Scriptitarint iii, 3. 1
 Scriptitavit xv, 20. 2
 Scriptitavit xi, 8. 1. xvi, 7. 1. xvii, 14. 1
 Scriptito ix, 6
 Scripto ii, 14. xvii, 9. 1. 3. 5
 Scriptor xv, 29. xvii, 8. 3 verus xiii, 22.
 6 historiæ i, 11. 1 classicus assiduus-
 que, non proletarius xix, 8. 6
 Scriptore iii, 8. 1. xvii, 4
 Scriptorum iv, 15. 1. xiii, 21. 3
 Scriptores i, 7. 8. ii, 13. iii, 24. 2. ix,
 4. 1. xv, 23. xvii, 21. 2. xx, 7 vete-
 res xix, 8. 5. xix, 11. 1 amaliū i,
 11. 6 legum xx, 1. 8 utriusque linguae
 Pr. 3
 Scriptoribus xiii, 20. 1 historiæ i, 13. 3
 Scriptoris i, 11. 2. xi, 16. 1. xiii, 28. 2.
 xv, 1. 2. xvii, 2. 1. xvii, 4. xviii, 2. 1
 Scriptorum ii, 27. 1. v, 21. 1. vi, 16. 1.
 xviii, 6. 2 nobiliū ix, 11. 1 (scrip-
 tor) i, 4. 4
 Scriptos xiv, 2. 1
 Scriptum vi, 9. 2
 Scriptu'st i, 24. 2
 Scriptum i, 3. 3. i, 6. 1. i, 7. 1. i, 16.
 4. i, 25. 4. xiii, 12. 1. xv, 30. 1. xvi,
 15. xvii, 6. 1. xix, 14. 2 (librum)
 xix, 1. 4 faciebat vi, 9. 2 recte et in-
 tegre xviii, 9. 2 reliquit xviii, 5. 1
 est i, 3. 1. i, 7. 4. i, 12. 5. i, 22. 9.
 i, 25. 1. xiii, 22. 5. xv, 27. 3. xx, 1.
 1. xx, 6 erat xvii, 15. 1 esset i, 21.
 1. xx, 6 fuit x, 1. 1. xviii, 9. 1. xix,
 5 esse i, 7. 7. xviii, 5. 2. xix, 10. 3.
 xx, 1. 3
 Scripturæ (gen.) xix, 14. 1
 Scripturam xiii, 25. xx, 6
 Scripturus xvii, 15. 1
 Scriptus ix, 6. xviii, 6. 1 sit iv, 2. 1
 Scrupedæ iii, 3. 4
 Scrupulis v, 15. 2
 Scrupulosa et anxiosa quædam (plur.) Pr. 6
 Scruta iii, 14. 3
 Scrutarius iii, 14. 3
 Scrutatione ix, 10. 2
 Sculna xx, 11
 Sculnam xx, 11
 Scurillis joci iv, 20. 1
 Scutis xvi, 10. 1
 Scuto ix, 13. 3 pedestri ix, 13. 2
 Scutum ix, 13. 2
 Scylla xiv, 6. 2
 Scypho iii, 14. 1
 Scyphum iii, 14. 1
 Scyphus iii, 14. 1
 Scyrona xv, 21
 Scytale Laconica xvii, 9. 1
 Scythas ix, 4. 3. xvi, 3. 2
 Scythicum xvii, 8. 3
 Se i, 1. 2. i, 2. 3. i, 7. 1. xvi, 8. 2 sese
 i, 17. 2. i, 20. 2 habet illud non in-
 scite i, 15. 5. amarent superbiam in
 vii, 3. 19 (sine) xx, 1. 14
 Secandi xx, 1. 6
 Secant i, 22. 6
 Secanto xx, 1. 14
 Secare xx, 1. 13
 Seccerit ii, 12. 1
 Seccu mentis a corpore facto ii, 1. 1
 Secreti xii, 4. 1
 Secretiorum xvii, 9. 3
 Secretis in librorum prodissim xiii, 13. 1
 Secretum i, 23. 2. ix, 10. 2
 Secta xviii, 9. 4
 Sectabamur ix, 2. 2
 Sectabar vi, 6. 4. xiii, 17. xiv, 2. 3
 Sectæ iv, 20. 1. xx, 1. 3 stoicæ xix, 1. 4
 Sectandum vi, 10. 1
 Sectaremur xiii, 24. 1
 Sectarer xx, 6
 Sectari iii, 13. xvii, 6. 1
 Sectati copiam Pr. 5
 Sectaror ix, 15. 2. x, 24. 1 philosophiæ
 i, 2. 2
 Sectarores ii, 21. 1. x, 19. xviii, 10. 1.
 xix, 12. 4 eloquentiæ xix, 5 philosophi-
 phiæ i, 3. 3 philosophorum i, 9. 6
 Sectarioribus ii, 2. 1. iii, 1. 2. xii, 5. 4
 Sectaroris xii, 1. 1
 Sectarorum xiii, 5. 1. xiv, 3. 1
 Sectarum esse i, 21. 3
 Sectarur ii, 9
 Sectarus xiii, 26 est iii, 13
 Sectio xviii, 9. 4
 Sectione xx, 1. 10
 Sectionem xiii, 24. 2
 Sectiones xviii, 9. 2
 Sectius xviii, 9. 2

- Secuerunt xx, 1. 14
 Seculam xx, 11
 Secum ii, 26. 1. xv, 6. xv, 22. 1. xx, 1. 12
 Secunda (sing.) i, 23. 8. xiii, 29. 2 loquens (plur.) xii, 4. 4
 Secundae classis vii, 13 res (plur.) vii, 8. 8
 Secundam ii, 10. 2. vii, 7. 1
 Secundarum mensarum vi, 13. 3
 Secundas res confutet vii, 3. 5
 Secunde res processit vii, 3. 5
 Secundi (plur.) ii, 23. 4
 Secundis in rebus xiii, 24. 7
 Secundo (abl.) i, 23. 3. xv, 13. 8. xv, 29. xvi, 5. 2. xvii, 21. 14 libro xvii, 6. 1. xx, 6 librorum xvii, 6. 1 sole ii, 23. 8
 Secundos cursus xv, 13. 4
 Secundum (adj.) i, 2. 3. ii, 3. 2. ii, 16. 2. xvii, 21. 1 (adv.) i, 1. 2 (prep.) xii, 13. 4. xiii, 20. 9. xviii, 2. 4 eam iv, 17. 3 eos v, 13. 2 naturam iii, 16. 4 hanc sententiam i, 17. 2 te iudicatum erit v, 10. 3
 Secundus xiii, 27. 1. xv, 24
 Secura est me turpitudine i, 3. 6
 Securem xiii, 20. 3
 Securi xvii, 21. 7 percussit ix, 13. 4
 Securis xiii, 20. 3. xix, 12. 4
 Securis (plur.) x, 3. 5
 Securitas i, 11. 9
 Securitate i, 15. 1
 Securitatis fluxus atque apertus indicium iv, 20. 2
 Securus domini jam superstitis v, 3
 Secus xvii, 8. 3. xvii, 13. 1 rebus paribus aut longe i, 3. 10 atque xi, 13. 4 quam iii, 14. 5 non quam xi, 13. 5 non longe dixit quam Catullus vi, 16. 3
 Secuta est xix, 1. 1 mors ex vulneribus xv, 20. 5
 Secuti Pr. 9. ii, 25. 2. xvi, 5. 1 samus xii, 5. 1. xiii, 16. 2 sunt xiii, 1. 1. xiii, 20. 9
 Secutus ii, 22. 8. iii, 14. 3. vi, 7. xiii, 1. 4. xviii, 5. 3 est xvii, 10. 1 discipulus iv, 11. 3
 Sed etiam i, 22. 9. xvi, 2. 2
 Sedandum impetum vocis i, 11. 7
 Sedatores xiv, 2. 6
 Sedavit tempestas xviii, 12. 2
 Sede (verb.) ii, 2. 2
 Sedeat ii, 2. 2. x, 16. 4
 Sedeatur ii, 2. 3
 Sedebamus ii, 21. 1
 Sedebant vi, 9. 2
 Sedebat v, 8. 1 pro foribus ii, 7. 1
 Sedebit x, 16. 3
 Sedendo ii, 2. 1
 Sedendum xiv, 2. 3
 Sed enim contra vii, 3. 16
 Sedens vii, 1. 2. xiii, 20. 1
 Sedente xiii, 24. 3
 Sedentem vi, 9. 2. xix, 10. 2
 Sedentibus xi, 17. xix, 10. 1 in rheda x, 25. 1
 Sedere ii, 2. 2
 Sederemus xlii, 19. 1
 Sederet ii, 2. 2. vi, 13. 1
 Sedes vi, 6. 1. xiii, 24. 4
 Sedet x, 16. 3. xvi, 9. 1
 Sedi ii, 23. 6. xiii, 24. 4
 Sedibus xiii, 24. 4
 Sedigiti iii, 3. 1
 Sedigitus xv, 24
 Sedile ii, 2. 2
 Seditio ii, 12. 1
 Seditione ii, 12. 2
 Seditionem xvii, 31. 5
 Seditioni ii, 12. 3
 Sedulitatis i, 6. 4
 Seges ii, 29. 3 demessa est ii, 29. 5
 Segetes latiores ix, 4. 4
 Segetibus ii, 29. 2. xiii, 17
 Segetum ii, 29. 2
 Segmina anguina et capilli x, 15. 2
 Segnem viii, 3
 Segniores ad rem perperam faciendam v, 18. 3
 Segniter x, 11. 1
 Segnius x, 11. 1
 Segregavit iii, 3. 1
 Seiano equo iii, 9. 1
 Seianus iii, 9. 1
 Seium, Cn. iii, 9. 1. 2
 Sejunctus atque divinus a vero stoico val-
 gus i, 2. 4
 Selectus (plur.) xvii, 14. 1
 Seleucus rex vi, 17
 Sella ii, 2. 1. iii, 18. 1
 Sellae curuli vi, 9. 2
 Sellae (comedia) xiii, 8. 2
 Sellam curulem vi, 9. 2
 Sellularis quæstibus iii, 1. 3
 Semel atque iterum ix, 7
 Semen iii, 14. 5. iii, 16. 1
 Sementis tempestiviores ii, 29. 2
 Semetipso vi, 2. 1
 Semetipso ii, 29. 1. xii, 4. 5
 Semetipsum iii, 10. 2
 Semidecæ xvi, 7. 4
 Semidoctus xv, 9. 2
 Semihulco savio xix, 11. 2
 Semina xvii, 8. 3
 Semine xvii, 15. 1
 Seminibus xii, 5. 6 subvolvis vii, 13. 2
 Seminis Pr. 8. xii, 1. 2. 4

Semipedes xviii, 15
 Semipes xviii, 15
 Semiphalarica x, 25. 1
 Sempiterna vi, 2. 1
 Sempiternæ (plur.) ii, 12. 1
 Sempronie leges x, 3. 5
 Sempronii Asellionis ii, 13. v, 18. 1.
 xiii, 3. 2 Tib. Gracchi vii, 19
 Sempronio Asellione i, 13. 3 Graccho
 vii, 19 M. Tuditano xvii, 21. 12
 Sempronius Asellio iv, 9. 5 Gracchus ii,
 2. 4 Tib. x, 6
 Senariis versibus xii, 6. xviii, 15
 Senario veru iv, 5. 2
 Senarios vii, 16. 1
 Senarius versus xiii, 18
 Senator xiv, 8
 Senatore vii, 3. 8
 Senatores iii, 18. 2. v, 17. 2. xiii, 21.
 1. xiv, 8 pedarii iii, 18. 1
 Senatori iv, 10. 2
 Senatoria xiv, 8
 Senatoribus i, 23. 1
 Senatorii xii, 1. 1
 Senatorio iv, 10. 2
 Senatorum partim vii, 3. 2
 Senatu i, 23. 2. iii, 8. 1. iii, 18. 1. vi,
 4. xii, 4. 3. xii, 12. xiii, 24. 7. xvi,
 13. 1. xvii, 21. 11
 Senatui iv, 6. 1. iv, 10. 2. vii, 18. 1
 Senatuis iv, 16. 1. 2
 Senatum iii, 18. 2. vii, 3. 2. vii, 14. 1.
 xiv, 7. 1. xv, 14. xvii, 21. 14
 Senatus iv, 10. iv, 16. 1. xii, 8. 1. xiv,
 7. 2 habendi xiv, 7. 1 decretum ii,
 24. 1
 Senatusconsulta xiv, 7. 3
 Senatusconsulti iv, 6. 1. xv, 11
 Senatusconsultis xiv, 7. 5
 Senatusconsulto xv, 11
 Senatusconsultum ii, 24. 2. iii, 18. 1. iv,
 6. 1. xiv, 7. 2. xv, 11
 Sene ii, 16. 3. xvii, 21. 14
 Seneca xii, 2. 5
 Senectæ ii, 16. 1. x, 28
 Senectus xiii, 24. 7
 Senes xx, 1. 8
 Senescente iii, 10. 4 luna xx, 8. 1
 Senescit (mare) xiv, 1. 2 luna xx, 8. 1
 Senex i, 2. 3. ii, 23. 2. xiii, 19. 2.
 xviii, 3. 2
 Seni ii, 16. 4. xx, 1. 8
 Senibus xv, 7. 1
 Senio tardigenulo xix, 7. 1 languebit
 animus Pr. 5 et situ emori xx, 1. 3
 Senior i, 22. 9
 Seniores x, 28
 Senioribus xv, 7. 1
 Seniorum v, 13. 1. xv, 4. 1. xv, 7. 3

Delph. et Var. Clas.

Senis xix, 9. 2
 Senonicum bellum xvii, 21. 8
 Senos his xx, 7
 Senserant ii, 28. 2
 Senserint v, 10. 3. vii, 17. 5. xix, 1. 4
 Senserit i, 2. 3. i, 26. 1. xv, 3. 1
 Sensi v, 21. 5. xi, 12
 Sensibus vii, 6. xv, 25. xix, 2. 1 doloris
 xii, 5. 8
 Sensim i, 11. 7. xix, 5
 Sensisse vi, 8. xix, 1. 7
 Sensit xvii, 2. 5
 Sensu i, 21. 1. vii, 6. xiii, 28. 2. xiv, 1.
 2 cum x, 22. 7 aurum i, 12. 1
 Sensum i, 21. 2. vii, 1. 1 moveret xv,
 13. 3 verbi i, 4. 4 videndi v, 16 capit
 xii, 1. 7 caperet xii, 5. 6
 Sensus (sing.) i, 21. 2. xiv, 9. 6. xix,
 10. 4. xix, 12. 2 sine ullo emolumenta
 xi, 13. 1 (plur.) vii, 3. 4. xiv, 2.
 6 animi xix, 12. 2 apud nostros
 creantur xi, 5. 3
 Sensuum vii, 6
 Sententia iii, 18. 3. xiii, 16. 2. xvi, 1.
 xvi, 10. 4. xvii, 1. 1. xvii, 2. 8. xviii,
 5. 1. xviii, 3. 1. xix, 10. 4 bona xviii,
 3. 2 vera et proba ii, 7. 2 atque fiducia
 decernendi i, 3. 13 defensa a culpa
 iv, 15. 1 sit rata ix, 15. 2 nec sese
 rescinderet v, 10. 4 verbis colligetur
 xviii, 7. 2 ex ix, 15. 3 animi tui iv,
 20. 1 processurum i, 7. 5 quidem
 mea xx, 1. 8
 Sententiæ (sing.) i, 13. 1. iii, 16. 3.
 xiii, 24. 8. xviii, 3. 1. xix, 8. 5 summa
 i, 26. 3 statum et vigorem xix, 1.
 6 ut fundus fierem xix, 8. 5 (plur.)
 xvi, 6. 1. xvii, 14. 1 diversæ xx, 7
 Sententiam i, 3. 2. i, 13. 1. i, 17. 2. ii,
 2. 3. ii, 4. 1. ii, 12. 1. xiii, 30. 1. xv,
 11. xvii, 1. 1. xviii, 1. 6. xx, 5. 2
 ferre xii, 7. 2 pedibus ferebant iii, 18.
 1 rogavit iv, 10 legis ii, 12. 2 ad
 hanc ferme iii, 7. 1 in alienam pedi-
 bus irent iii, 18. 1
 Sententiarum i, 15. 2. iv, 10. vii, 3. 17.
 xvii, 2. 1 primam cutem ac speciem
 eruere xviii, 4. 1
 Sententias ii, 7. 1. xiii, 30. 2 scripto-
 rum i, 4. 4 dixerunt ix, 5. 1
 Sententiis i, 6. 3. iii, 16. 6. xvii, 13. 1
 conquisitis xiv, 7. 5
 Sententiola xvii, 12
 Sententiolam ix, 16. 2
 Sentiam ix, 15. 3. xvii, 8. 2. xix, 13. 3
 Sentiamus xiv, 2. 7
 Sentias xiii, 20. 4
 Sentiat xiv, 2. 6. xv, 24. xvii, 1. 2.
 xviii, 2. 4

Ind. A. Gel.

2 D

- Sentibus viii, 5
 Sentiebat vii, 3. 11
 Sentientibus xiii, 24. 7
 Sentinus xii, 3
 Sentina xix, 1. 1
 Sentio i, 26. 1. ii, 31. 3 non idem cum
 xviii, 11
 Sentior ii, 25. 2
 Sentire xiv, 2. 6
 Sentiremus x, 12. 3
 Sentiret xix, 6. xix, 9. 3. xix, 12. 2
 Sentit xi, 12. xviii, 2. 3
 Sentiant xii, 10. 2. xiii, 20. 70
 Senum iii, 4
 Seorsum ii, 12. 3. vii, 3. 2. vii, 10. 2,
 15. 4. xiii, 10. 3. xi, 5. 1 lego ii,
 23. 9 a rege i, 22. 7
 Separantur xii, 13. 11. xvii, 3. 2
 Separares iv, 1. 4
 Separarit xiii, 1. 2
 Separasse xviii, 4. 2
 Separati sumus xx, 1. 15
 Separatim vii, 2. 3
 Separatio ii, 3. 2
 Separatio v, 14. 7
 Separatur xiii, 10. 3
 Separatus ii, 12. 1
 Separavit x, 11. 2
 Separantur xii, 3. 1
 Separes xvii, 7. 2
 Sepeliatur xv, 6
 Sepellendum x, 16. 1
 Sepiatur loquendi temeritas excubis i,
 15. 2
 Sepositum iv, 9. 3
 Septa ii, 20. 1. solde xiii, 27. 2
 Septem i, 21. 3. ii, 21. 2. 3. iii, 10. 1.
 2. 4. ix, 25. 2. x, 18. 1
 Septemdecim x, 23
 Septemvirum epulonum i, 12. 3
 Septemarii iii, 10. 5 numeri iii, 10. 1 ex
 numero iii, 10. 5
 Septentrio iii, 10. 2. 5
 Septenarius iii, 10. 4
 Septenarius iii, 10. 2
 Septenis iii, 10. 3 annis bis iii, 20. 5
 Septenos iii, 10. 5 bis xx, 7
 Septentrionarius ii, 20. 4
 Septentriones ii, 21. 1. 2. 3. ii, 22. 3.
 4 majores minores iii, 10. 1
 Septentrionibus ii, 20. 2. ix, 4. 3
 Septima iii, 10. 3
 Septimis iii, 10. 3
 Septimo (abl.) iii, 6. iii, 10. 5. iii, 16.
 2. xii, 24. 7 annali xviii, 5. 1 (adv.)
 x, 1. 1
 Septimodecimo x, 23
 Septimum iii, 10. 3. xv, 24 ex annali-
 bus librum xviii, 5. 1 et sexagesimum
 xvii, 21. 12
 Septimus xvii, 21. 3
 Septingenta vi, 17
 Septingenti anni xx, 1. 2
 Septorum ii, 30. 2
 Septuagesimo vii, 9. 4
 Septuagesimum xiii, 23. 1
 Septuaginta iii, 10. 6 HS. duo et iii,
 17
 Sepulchris i, 24. 1
 Sepulchro i, 24. 1. vii, 5. vii, 3. 3
 Sepulchrum ii, 3. 1. x, 18. 1. xv, 20. 5
 Sepulta (plur.) xii, 4. 4
 Sepultos xx, 2
 Sepultum esse xv, 4. 2
 Sepultura xv, 6
 Sepultus est x, 18 foret xv, 20. 5
 Sequatur i, 3. 5. iv, 15. 1
 Sequebatur ii, 18. 2. 3. 8
 Sequebatur xii, 1. 4
 Sequelas vi, 1. 3
 Sequendam ii, 25. 1
 Sequendo xx, 11
 Sequens ii, 25. 1
 Sequentem iii, 2. 4
 Sequenti vii, 20. 2
 Sequentia iii, 2. 4
 Sequerentur ii, 17. 1
 Sequerer xiii, 1. 1
 Sequestrem xx, 11
 Sequestro ponere xx, 11 postum x, 11
 Sequetur i, 16. 3. xvi, 3. 5
 Sequi ii, 1. 2. ii, 23. 9. x, 24. 3
 Sequitur i, 18. 3. ii, 17. 2. xv, 25
 Sequo xviii, 9. 4
 Sequor xviii, 9. 4
 Sequuntur xvii, 21. 12
 Sermo eruditissimus videtur xi, 7. 2
 Serenitatem oris et vultus i, 2. 3
 Sereno x, 11. 2
 Serenum ii, 21. 1
 Seri iii, 14. 5
 Seria i, 26. 2. v, 21. 1
 Series vi, 2. 1
 Serio ore i, 19. 2 (adv.) vi, 12. 2. xiv,
 1. 1
 Serit sermonem ii, 23. 4
 Serito iii, 14. 5
 Serius iii, 15. 3. a, 11. 1. xv, 20. 1.
 xvii, 21. 14
 Sermo Pr. 8. iv, 1. 1. vii, 17. 1. xii,
 24. 11. xvi, 3
 Sermocinabatur ii, 2. 1. vii, 7. 1
 Sermocinabatur x, 4
 Sermocinatus v, 21. 1
 Sermocinari xvii, 2. 7
 Sermocinatio xix, 8. 1
 Sermocinatus est ix, 1. 2
 Sermolari xvii, 2. 7

- Sermone i, 10. 1. xviii, 19. 1 differat ii,
 23. 4 Latino xvi, 12. 3
 Sermonem scribit ii, 23. 4
 Sermones ii, 18. 1. xii, 4. 3. xiii, 11. 2.
 xiiii, 9. 4. xix, 13. 1 caput de xv,
 9. 1
 Sermosibus i, 2. 2. vii, 11. 1. x, 3. 3. xii,
 9. 1. xiii, 19. 1. xvi, 3. 1 dilatio xix,
 10. 3 ejus purissimis fruebar xix, 8. 1
 Sermonis i, 7. 1. i, 22. 4 castissimi xix,
 8. 2 comitate et gratia ii, 23. 7
 Sermonum vi, 10. 2. ix, 5. 2. xvii, 14. 1.
 xviii, 2. 1
 Sero parto editas (abl.) ii, 16. 3 est
 (adv.) ii, 19. 2
 Sempas vii, 9. 1
 Serpente vi, 3
 Serpentem vi, 3. x, 13. 3
 Serpentibus x, 26. 3
 Serpentia ii, 6. 3
 Serpentiū ii, 6. 3. xvi, 11. 1
 Serra x, 9
 Serrano, Quinto xv, 28. 1
 Sertoriū xv, 23. 1. 3
 Sertorio ii, 27. 1. xv, 23. 1. 3
 Sertorium ii, 27. 1
 Sertorius ii, 27. 2. x, 26. 1. xv, 23. 1
 Serva xii, 1. 5
 Servabatur xviii, 2. 3
 Servandi xii, 4. 1
 Servandum xii, 15
 Servantur iii, 19
 Servare i, 4. 3. iii, 7. 1
 Servasset xviii, 1. 3
 Servari ii, 28. 2
 Servasse xiii, 15. 1 a Gallis xvii, 2. 5
 Servata xiii, 20. 7
 Servato i, 4. 3
 Servatum ii, 23. 4 est xiii, 15. 2 iis so-
 cios niteretur vii, 3. 17
 Servator ii, 17. 3
 Servaverat iii, 7. 4. xi, 7. 3
 Servavit iii, 7. 4. xiii, 23. 7
 Servent xvi, 3
 Servetur v, 19. 3
 Servi iv, 20. 2. x, 3. 7
 Serviam xii, 13. 7
 Servierunt ii, 18. 1 servitatem i, 12. 1
 Servii Claudii xiii, 22. 7 Sulpicii vi,
 5. 1
 Servile iv, 20. 3
 Servili ix, 3. 3
 Servilis xii, 1. 5
 Servilianum i, 2. 1
 Servilius xii, 4. 4
 Servio vi, 12 Tullio xvii, 21. 3
 Servis ix, 2. 3. xiii, 13. 2. xv, 12
 Servitute vii, 3. 7
 Servitutum i, 12. 1. vi, 16. 3 servierunt
 i, 12. 1. ii, 18. 1 tradit in x, 1. 3
 Servivit ii, 18. 3
 Serviam Galbam xii, 24. 7 Sulpicium
 xii, 19. 7
 Servius iv, 2. 4 Sulpicius iv, 3. iv, 4 Tab-
 lius xiii, 14. 2
 Serum ii, 16. 1
 Servo v, 14. 2. xi, 13. 3. xvii, 6. 1
 Servorum v, 6. 5 vicem x, 3. 3
 Servos vii, 4. xvi, 9. 1
 Serus i, 22. 1. xiii, 11. 1
 Servulus xv, 12
 Servum xvii, 6. 1. 3 ad manum i, 11. 9
 Servus iii, 19. iv, 20. 3. v, 14. 2. xvii,
 6. 1. xx, 1. 4 bonas frugi ii, 23. 7
 Sestertia xix, 10. 1
 Sestertios ii, 24. 4
 Sestertium viciens xii, 12
 Sestertius populus xvii, 13. 1
 Sestio, P. ix, 14. 3
 Seston xiv, 6. 3
 Setinum xvi, 9. 2
 Sequi x, 3
 Severa (abl.) x, 19 (plur.) vii, 15
 Severae orationis xvii, 18
 Severe iv, 20. 3. vii, 15. xiii, 21. 2
 Severior x, 3. 1
 Severia xiv, 4. 6
 Severissimae (plur.) xix, 10. 4
 Severitas iv, 20. 1 legis xx, 1. 10
 Severitate xi, 13. 2
 Severitatem xii, 2. 1
 Severitates iv, 20. 1
 Severius increpabat xix, 5
 Severo xi, 13. 2
 Severum xiv, 4. 1
 Sex i, 12. 1. i, 19. 1. iii, 2. 2. xiii, 14.
 2. xvii, 21. 6
 Sexagesimum xv, 7. 1
 Sexaginta xiii, 5. 1. xvi, 4. 4
 Sexcentesimo x, 16. 1
 Sexcentos i, 1. 1. xvii, 2. 8
 Sexcentum pedum i, 1. 1
 Sexta iii, 3. 5. xviii, 2. 5
 Sextam iii, 3. 4
 Sextantis xvi, 9. 1
 Sextario iii, 14. 1
 Sextarium iii, 14. 1
 Sextilis v, 17. 3
 Sexto i, 14. xv, 24. xvi, 4. 4 commen-
 tario xx, 8. 3
 Sextodecimo iv, 1. 2. ix, 14. 2
 Sexto Roscio xv, 23. 1
 Sextum (adv.) x, 1. 4
 Sextum Roscium xv, 23. 1
 Sextus dies x, 24. 3
 Sextus Cæcilius xx, 1. 1. 2. 6
 Sexus ix, 4. 7. xiii, 23. 2 utriusque xix,
 9. 1

- Si non, at Pr. 6 aliquis vii, 2. 3 qui
xvii, 6. 2 modo i, 7. 9 sunt i, 6. 3
fecissent xi, 18. 3
- Sibimet xvii, 1. 1
- Sibones x, 25. 1
- Sibyllae iv, 1. 1
- Sibyllini libri (plur.) i, 9. 2
- Sibyllinis libris i, 19. 1
- Sic est ut i, 11. 7 sunt verba legis xx,
1. 12
- Sicæ x, 25. 2
- Sicanorum i, 10. 1
- Sicca oratione xiv, 1. 13
- Siccavi v, 14. 6
- Siccio Dentato ii, 11
- Siccium Dentatum ii, 11
- Sicilia i, 7. 9. iii, 7. 1. xiii, 24. 4
- Siciliæ xvii, 21. 9
- Siciliam x, 6. xiii, 24. 5. xvi, 19. 1
- Siciennistas xx, 3
- Sicinnium xx, 3
- Siculorum xiii, 24. 5
- Sidera ii, 21. 1. xiv, 1. 6. xvii, 10. 4. 6
- Sidere autumnii i, 2. 1
- Sideribus xiv, 1. 2
- Siderum xiv, 1. 1. 4
- Sidos ii, 21. 3
- Sient xvii, 13. 1
- Sierit xv, 13. 4
- Siet i, 12. 4
- Sigillaria v, 4
- Sigillaria ii, 3. 2
- Signa i, 26. 3. ii, 10. 2. vii, 1. 1. x,
27. xii, 5. 3
- Signat ii, 24. 2. iv, 9. 1. vi, 5. 2
- Signata pecunia ii, 10. 2
- Signate locuti sunt ii, 6. 4. xiii, 24. 12
- Significanda ii, 9. xiii, 28. 2. xiv, 1. 9
- Significans xiii, 17. xiii, 22. 5. xvii,
2. 2
- Significant i, 3. 3. xiii, 24. 2
- Significante xv, 22. 2
- Significantia xiii, 1. 4. xiii, 24. 10
- Significantibus xiii, 24. 1. 3. 6
- Significantissimo vocabulo i, 15. 6
- Significantium ii, 3. 4
- Significantius i, 25. 2
- Significare i, 22. 3. ii, 4. 2. ii, 16. 2.
ix, 13. 2. xii, 9. 1. xiii, 16. 1. xiv,
2. 6. xv, 30. 1
- Significarent i, 22. 1. xviii, 4. 1
- Significaret ii, 10. 1. vii, 7. 1. 2. vii,
17. 1
- Significari xiii, 24. 12
- Significat i, 9. 1. i, 22. 6. 8. ii, 6. 8.
ii, 16. 3. ii, 26. 2. vi, 16. 2. xiii, 11.
4. xiii, 16. 1. xiii, 30. 3. xv, 14.
xvii, 19. 1. xviii, 2. 4 hanc habere
vim, ut ii, 17. 2
- Significatio i, 22. 1. ii, 16. 4. iv, 3. 2.
vi, 12. xvii, 13. 1 flexa in diverticula
iv, 9. 1
- Significatione i, 22. 7. ii, 19. 1. iii, 2.
5. vi, 6. 2. vii, 11. 1. vii, 17. 1. 2.
xiii, 21. 3. xiii, 29. 1. xvi, 5. 2. xvii,
9. 2 reciproca xv, 13. 1
- Significationem ii, 19. 1. vi, 5. 1. xix,
8. 4
- Significationes xii, 13. 2. xviii, 4. 3.
xviii, 7. 1
- Significationi x, 20. 2
- Significationis vi, 16. 2. xiii, 24. 10.
xvii, 13. 1 alienæ verbo ii, 9
- Significationum xviii, 4. 4. xviii, 7. 2
- Significatus xvii, 2. 4
- Significatu v, 18. 1. vii, 17. 6
- Significatum (subst.) v, 12. 3
- Significatur xiii, 22. 3. xvii, 12
- Significaverit xiii, 1. 3
- Significavit xiii, 30. 4
- Significent xi, 15. 2. xvi, 5. 1. xviii, 4. 2
- Significet ii, 21. 2. xiii, 3. 1. xiii, 30. 4.
xvi, 5. 1. xvi, 8. 1
- Significo xvii, 7. 2. xviii, 12. 3
- Significor (kd) xviii, 12. 3
- Signis iii, 7. 4 collatis xiii, 3. 2. xv, 18
cornuum et tubarum i, 11. 1
- Signo vi, 10. 1. ix, 10. 1. xvii, 9. 3
- Signorum militarium xiii, 24. 1
- Signum iii, 6. vii, 4
- Silenta loca xix, 7. 2
- Silentio i, 9. 3. i, 11. 6 petito xv, 2. 1
facto ix, 13. 2
- Silentium i, 23. 2. v, 1. 2. xiii, 11. 2
- Silentum ix, 14. 5
- Sileo xix, 7. 2
- Silvis xvii, 21. 2
- Simile iii, 7. 4. iv, 17. 4. vi, 15. 2. xiii,
20. 10. xviii, 1. 5
- Similem xiii, 26
- Simili xiii, 20. 6 inclinatu iii, 12 modo
i, 7. 5 in tempore xix, 1. 3
- Similia i, 7. 4. i, 15. 4. ii, 7. 4
- Similibus vi, 13. 2. xiii, 25
- Similis ii, 25. 1. vi, 11. vii, 17. 5
- Similiter i, 20. 2. ii, 22. 2. v, 3. 3.
xviii, 12. 3
- Similitudine v, 8. 3. vi, 6. 2. xviii, 4. 3
- Similitudinem xii, 13. 10. xx, 1. 6
- Similitudines xii, 1. 3. xiv, 1. 11
- Similitudinis ix, 9. 6
- Similitudo x, 19
- Similium ii, 26. 1. ix, 14. 1
- Simillimo xix, 1. 3
- Simplex ii, 23. 5. v, 21. 4 verbum vi,
12 vocabulum x, 5

- Simplici ix, 13. 1. xv, 7. 2. xvii, 9. 2
 ratione i, 22. 4
 Simplicibus ii, 23. 4. xvi, 2
 Simplicior xiii, 26
 Simplicis xii, 2. 6
 Simplicissima suavitate xi, 14
 Simpliciter xii, 5. 7
 Simplicius iii, 19
 Simul est capta (atque) i, 12. 3 nobis-
 cum i, 2. 2
 Simulabat xv, 22. 1
 Simulacra v, 16. xiii, 24. 1. xvi, 13. 3
 Simulacris vii, 3. 20
 Simulacro x, 12. 1. xvii, 5. 3
 Simulacrum v, 12. 4. ix, 11. 3. ix, 14.
 5. xiii, 9. 2
 Simulamentis xv, 22. 1
 Simulationem oris xiii, 24. 11
 Simultas xii, 8. 1
 Simultate diutina confictati sunt xii,
 8. 2
 Simultates exercere ix, 12. 5
 Simultatis xiv, 3. 1
 Simus (verb.) iv, 18. 1
 Sin vi, 2. 3 vero v, 10. 3. xv, 31. xvi,
 2. xvii, 20. 3
 Sinamus xviii, 3. 2
 Sincera vi, 8
 Sincere xiv, 3. 2 vetustatis libri v, 4
 Sincerarum v, 1. 2
 Sinceras xi, 5. 1
 Sincerior xiii, 26
 Sinceriore corpasculo xviii, 10. 1
 Sincerissimam ix, 6
 Sincerissimi xv, 1. 3
 Sinceritatem ad veritatemque verborum
 aspirari ii, 23. 9
 Sinceritatis xiv, 2. 2
 Sinceriter xiii, 16. 1 locuti sunt xiii,
 16. 1
 Sincerus ii, 27. 2. vii, 3. 21
 Sincero stoico i, 2. 4
 Sine arbitris xiv, 6. 2 sordibus xiii, 11. 3
 non id sine poena fuit iv, 12 (verb.)
 x, 25. 2
 Singillatim i, 3. 9
 Singula (plur.) ii, 23. 1. ii, 26. 1. xiv,
 6. 3
 Singulas ii, 26. 1. xiv, 6. 3
 Singulari ii, 12. 2 numero i, 16. 1. 3.
 xix, 8. 1. 5. 6
 Singularis velocitatis homines ix, 4. 3
 (plur.) xvii, 9. 1
 Singularibus syllabis appellabantur xii,
 13. 3
 Singularis numeri xix, 8. 5
 Singulariter xix, 8. 5
 Singularum xiv, 6. 1
 Singulas ii, 24. 1
 Singulis i, 3. 13. ii, 24. 2. ii, 26. 2. vii,
 14. 1. xiv, 1. 11. xiv, 6. 3
 Singulo numero xix, 8. 3 nummo xviii,
 13. 2
 Singulorum iv, 2. 1. xiv, 7. 4
 Singulos i, 16. 3. ii, 27. 2. iii, 2. 3.
 xiv, 1. 9. xiv, 6. 3 in dies ii, 24. 2
 in durarum ovium xi, 1. 2
 Sinistra x, 10
 Sinistræ vi, 6. 3 manus x, 10
 Sinistram pedem x, 12. 3
 Siniannæ v, 21. 4
 Sinni Capitonis v, 21. 3
 Sinnio Capitone v, 20
 Sinu xx, 9 e togæ prologo libro iv, 18. 3
 Sinunt v, 12. 4. xvii, 2. 6
 Sinuosæ questionis xiv, 2. 4
 Sinuosius xii, 5. 5
 Sinus questionum obscuros Pr. 6
 Sirenios scopulos xvi, 8. 5
 Sisenna ii, 25. 2. ix, 14. 5. xi, 15. 1.
 xii, 15
 Sisennæ xii, 15
 Sistant vii, 1. 3
 Sistas xviii, 10. 2
 Sistere tur ii, 14
 Sit quod aut voluptati legere, aut cultui
 legiæ, aut usui meminisse Pr. 5 quo-
 niam violenti status ii, 22. 2
 Sita (plur.) i, 24. 2. xiii, 24. 1. xiv, 1. 2
 Sitis ii, 21. 4. xiii, 9. 2
 Sithon xiv, 6. 3
 Siti (plur.) ii, 20. 3
 Sittas iii, 1. 1
 Sitticines xx, 2
 Sitticinum xx, 2
 Sittentem pecuniæ xii, 2. 6
 Sitis (verb.) iii, 5
 Sitos apud canere xx, 2
 Situ vii, 1. 3. xvii, 9. 1 vocis xiii, 20.
 10 et senio emori xx, 1. 3 obliteratis
 legibus ii, 24. 4 mucore ix, 4. 2
 Situm ii, 29. 6
 Situs xiv, 1. 8 est xv, 6
 Smyrnæ ix, 4. 7
 Smyrnæa xii, 7. 1
 Sobria antiquitas i, 10. 2 responsio xi,
 14 (plur.) vii, 14. 3
 Sobrietatis xv, 2. 2
 Sobriis xv, 2. 2
 Sobrios xi, 18. 6
 Sobrium xiv, 5
 Sobrius xiv, 5
 Socer xix, 8. 2
 Socia vii, 3. 1
 Societas i, 9. 6. x, 3. 7 infida xiii, 11. 3
 Societate i, 7. 1

- Socii (plur.) ii, 12. 3
 Socii x, 3. 3
 Sociorum i, 13. 4. vii, 3. 8. xiv, 6. 2
 Socios vii, 3. 2. xv, 14
 Socrates (plur.) xiv, 1. 11
 Socrate ii, 18. 1
 Socratem i, 17. 1, ii, 1. 1. vi, 10. 2.
 xiv, 3. 3. xix, 3. 4
 Socrates i, 17. 1, ii, 1. 1. viii, 11. xiv,
 6. 4. xviii, 4. 1. xix, 2. 3 Athenien-
 sis xvii, 31. 7
 Socrati ii, 18. 1. xiv, 3. 3
 Socratica ii, 18. 1
 Socraticum xiv, 3. 4
 Socratico vi, 10. 1
 Socraticum iv, 1. 1. vi, 12. 1
 Socraticus ii, 18. 1
 Socratis i, 17. 1. xii, 9. 2. xiv, 3. 1. xv,
 20. 1
 Sodalitates hominum xx, 4
 Sol ii, 22. 2. iv, 5. vi, 4. xii, 13. 3.
 xvii, 2. 4 servit ii, 20. 3 occasus xvii,
 2. 4
 Sol (sing.) iii, 1. 4. vii, 12. 1. xviii, 1.
 3 (plur.) Pr. 5. i, 21. 3
 Solis xvi, 6. 1. xix, 2. 1
 Solam Pr. 5. i, 12. 5. xviii, 1. 2. 2
 Solanis iii, 2. 3
 Solarium iii, 3. 3
 Solas iii, 2. 2. xvi, 6. 2
 Solapis xii, 4. 1
 Solatio v, 2
 Sole iii, 1. 1. v, 14. 5. xvii, 2. 3 exorte
 iii, 2. 2 incocti fructus ii, 26. 3 mag-
 no iii, 2. 3 meridiano v, 14. 6 mitas-
 cere uvas a xv, 5. 3 occiduo xix, 7. 1
 secundo ii, 22. 3
 Soleam iii, 14. 2
 Soleas xiii, 21. 2
 Soleat ii, 17. 2. xvii, 5. 2
 Soleatos xiii, 21. 1. 2
 Solebant xv, 27. 1. xx, 1. 3
 Solem ii, 1. 1. xiv, 7. 4 ad occidentem
 iii, 2. 2 exponi ix, 7
 Solemus xi, 8. 2. xii, 14. 3. xvii, 1. 2
 Solenne fuit xv, 2. 1
 Solenni xiv, 2. 3. iv, 16. 2 die xii, 8. 1
 Solemnia iii, 10. 6. iv, 4. 3 verba x,
 24. 2
 Solennibus ii, 24. 4
 Solennitates ii, 24. 5
 Solent i, 2. 2. i, 26. 3. ii, 20. 1. vii,
 3. 5. vii, 12. 2. xii, 5. 8. xiv, 2. 1.
 xvii, 10. 6. xix, 10. 4. xx, 10. 1
 Soleo xviii, 4. 3
 Solere vii, 3. 5. xiii, 24. 7. xiv, 7. 5.
 xvii, 8. 2
 Solerent ii, 10. 2
 Soleret xiv, 7. 3
 Solertem xvii, 16
 Solertes in agibus reperendis xi, 13. 6
 Solertia vii, 3. 1. vii, 11. 1. x, 12. 2. x,
 17. 1. xi, 18. 6. xv, 1. 2. xv, 31.
 xvii, 16 lepida verborum x, 1. 9
 Solertia (gen.) i, 9. 2
 Solertiam v, 3. 3
 Solertibus x, 12. 3
 Solertiis vii, 3. 13
 Solertior oratio Pr. 3
 Solertius xii, 5. 5
 Solet i, 12. 2. 3. i, 12. 1. ii, 4. 1. 2. iii,
 14. 5. vi, 14. 3. vii, 17. 4. xii, 15.
 1, xiii, 22. 7. xv, 13. 1. xvi, 2. xvi,
 8. 5. xix, 9. 6
 Soletis xii, 13. 1
 Soli (dat. : subet.) iii, 2. 3 (dat. : adj.) i,
 21. 2. xviii, 10. 3 (plur.) ii, 20. 1
 Solcite iii, 16. 9 cause et religionis dis-
 servit i, 2. 13 quiescerunt i, 2. 3
 Sollicitudinis xii, 1. 7. xiv, 2. 4
 Sollicitus est xv, 12
 Solida vi xx, 10. 2. 4
 Solidatur labes et quasi lacuna fano no-
 tione partium amico utilitatem i, 3. 10
 Solide xiii, 27. 2
 Solidior xi, 13. 4
 Solidius xii, 5
 Solidum i, 20. 1. v, 15. 3
 Soliferea x, 25. 1
 Solis (sing. : subet.) ii, 22. 2. v, 14. vi, 4.
 x, 17. 2 deflectionibus ii, 26. 2 (plur. :
 adj.) i, 25. 1. ii, 6. 9. vii, 12. 1.
 xiv, 7. 2. xvii, 4. xx, 5. 2
 Solita (plur.) xvii, 3. 1 sint xii, 3 eunt
 xvi, 17
 Solitam xiv, 4. 1. xx, 1. 10
 Solitariam vii, 3. 17
 Solitarium xiii, 3. 1
 Solitarius ii, 12. 1
 Solitavisse vii, 1. 2
 Soliti sumus v, 18. 1. xviii, 2. 1 sint vii,
 22. xviii, 2. 4 eunt ix, 15. 3 eunt
 xx, 2
 Solito iii, 4
 Solitus ii, 15. 2. iii, 13. 1. vii, 23
 Solitudines harenarum v, 14. 4
 Solitum i, 11. 6. iii, 2. 4. xv, 27. 2.
 xix, 10. 3 est i, 7. 8. xv, 15. 2. xvi,
 9. 4. xx, 10. 4 erat iii, 16. 6 est
 xvii, 19. 1. xx, 1. 3
 Solitus i, 9. 6. i, 22. 7. ii, 5. xvi, 4.
 1. xvii, 19. 3 est i, 11. 9 sit xvi, 19.
 1. xx, 9 erat xv, 8. 1
 Solius iv, 7. iv, 18. 2
 Solo xii, 18. 2 insultare xviii, 5. 3
 Solocismo v, 20

- Solacisum i, 7. 8. v, 20 immanem xv,
 9. 1
 Solacismus i, 7. 6. 7. v, 20
 Solacum v, 20. xvii, 2. 4
 Solon xi, 18. 1
 Solone xi, 18. 1. xvii, 21. 2. 3
 Solonem xvii, 21. 3
 Solonianus xii, 19. 4
 Solonis ii, 12. 1. 2
 Solos ii, 22. 4. xi, 7
 Solstitiali meta ii, 22. 2 die ix, 7
 Solstitialis ii, 22. 2
 Solstitio iii, 10. 2
 Solstitium iii, 10. 2
 Solvenda (sing.) xviii, 2. 1
 Solveret v, 2. 2
 Solvero hoc i, 4. 2
 Solvi x, 15. 1
 Solvit v, 2. 3
 Solvitur i, 20. 2
 Solum (adj.) xx, 8. 2 (adv.) i, 7. 4. i,
 20. 1. xvi, 2. xvi, 8. 5 id temporis
 vii, 1. 2 non sed ii, 24. 1
 Sulus vi, 8. xv, 16. xvi, 4. 2
 Soluta (sing.) xviii, 2. 2 religione man-
 dati i, 13. 2 oratione vii, 14. 1 pe-
 cunia i, 4. 3
 Soluta (sing.) xviii, 13. 1
 Solutam orationem xiii, 20. 1
 Solutio xviii, 2. 2
 Solutos religione vii, 18. 2
 Solutus iv, 2. 1 sum xiv, 2. 3
 Somni ix, 14. 3
 Somnia xviii, 9. 2. 3
 Somniculosam ix, 12. 4
 Somniculosum ix, 12. 4
 Somois xiii, 8. 1
 Somnium xv, 22. 1
 Somno vi, 4 minime utebatur iv, 19
 Somnum ix, 11. 1 capere xii, 1. 1
 Sonantibus ix, 7
 Sonare ix, 7. xiii, 20. 5
 Sonat vii, 20. 2
 Sonipes i, 16. 3
 Sonis i, 11. 2. 3
 Sonitu iv, 17. 6. v, 18. 3. xiii, 20. 2.
 xvii, 10. 5 insuave xiii, 20. 10 parvo
 et exiguo pronebantur xii, 18. 3 vocis
 obijugatio ix, 2. 1
 Sonitus i, 15. 3. vii, 20. 2. xiii, 20. 1.
 4. xiii, 22. 6 modulatus curvatis ca-
 cundis xi, 18. 5 vaticinis literas i,
 25. 2
 Sonora esse xiii, 2. 1
 Sonore iv, 20. 2
 Sonori ii, 22. 2
 Sonoro v, 14. 2
 Sonticum morbum xx, 1. 6
 Sonticus morbus xvi, 4. 3
 Sonum i, 11. 7. 9. xiv, 5. xvi, 18 vecis
 xiii, 20. 5 habitumque i, 15. 2
 Sonus i, 7. 8. xix, 1. 5 vocabilius xiii,
 20. 6 viridior vegetiorque ii, 3. 1 cen-
 tentis xi, 13. 2 verborum i, 7. 8. x,
 3. 3
 Sophiam xiii, 8. 2
 Sophisma xviii, 12. 2
 Sophismata xviii, 2. 1
 Sophismatio xviii, 12. 1
 Sophismatis xviii, 2. 4
 Sophista xvii, 5. 2. xvii, 21. 1
 Sophista (plur.) xvii, 12
 Sophistarum v, 3. 3. v, 10. 1. vii, 3.
 13
 Sophistas ad utebatur xviii, 4. 1
 Sophistice (gen.) xviii, 2. 2
 Sophisticam vii, 3. 14
 Sophocles xiii, 18. 1. xvii, 21. 7
 Sophocli xii, 11. 2. xiii, 18. 1 poëta
 xii, 11. 1
 Sophoclis vii, 5. xvii, 21. 12
 Soperem ix, 20. 1
 Soperem ii, 10. 2
 Sordentia xix, 13. 2 verba xi, 7. 1
 Sordentium ix, 2. 1
 Sordere ii, 22. 1. xv, 8
 Sordescere iv, 13
 Sordibus xii, 11. 3
 Sordida (sing.) xiv, 2. 2
 Sordida ii, 4. 4
 Sordidam xvii, 2. 4
 Sordide xv, 4. 1
 Sordiditate xvi, 7. 2
 Sordidis xvi, 2. 3 negotiis i, 12. 1 de
 verbis liber xi, 11
 Sordidissimum vii, 41. 1
 Sordidus xix, 5
 Sordidum verbum xix, 12. 1
 Sordium congeries ii, 6. 9
 Soror i, 12. 1. xiii, 10. 2
 Sororem vi, 8
 Sororibus (comœdia) ix, 12. 4
 Sororis xiii, 10. 1
 Sors vii, 3. 12. xviii, 2. 2
 Sorte ii, 16. 1. xiv, 1. 9. xviii, 2. 5
 Sortem v, 9. 2. xiv, 1. 9
 Sortis ix, 4. 7
 Sortiti forent xv, 4. 1
 Sortitio i, 12. 1. v, 9. 2
 Sortito xviii, 2. 2
 Sospitem i, 22. 9
 Sotadicorum (versuum) vii, 9. 4
 Soterici xii, 3. 5
 Sotion i, 8. 1
 Sotionis i, 8. 1
 Spatium iii, 2. 2

- Spadica ii, 26. 4
 Spadices iii, 9. 1
 Spadici ii, 26. 3
 Spadix ii, 26. 3. iii, 9. 4 color ii, 26. 1
 Sparge xviii, 12. 2
 Spargebat xvii, 9. 3
 Spargere xiv, 1. 13
 Spargi v, 14. 7
 Spargunt ix, 1. 1
 Spari x, 25. 2
 Sparsa acies vii, 3. 20
 Sparsi dispalati milites i, 11. 2
 Sparsim xi, 2. 2
 Spartano iii, 7. 1
 Sparti xvii, 3. 1. 2
 Spartum xvii, 3. 1
 Spatæ x, 25. 1
 Spatia xiv, 1. 4. xvi, 5. 3 vivendi Pr.
     12 terræ prona atque de ruta vi, 2. 4
     longiora Pr. 12
 Spatiāmur xii, 3. 1
 Spatiāremur ix, 4. 1
 Spatilis xvi, 18. 1
 Spatio i, 16. 3. ii, 21. 1. xiii, 19. 4
 Spatum x, 26. 3 plantæ Herculis i,
     1. 1
 Spe xvi, 19. 3. xvii, 5. 1. 3. xvii, 6. 3
 suspensum xiv, 1. 15 vitæ tenui fuit
     xiii, 5. 1
 Specie i, 3. 8. ii, 15. 1. ii, 26. 2. ix, 2.
     3. xix, 1. 4 dispari xix, 8. 5 tenui
     esse xiv, 2. 4 venusta xiii, 29. 3
 Speciem iv, 1. 3. iv, 15. 1. xiv, 3. 4.
     xvi, 13. 2. xix, 10. 1 habens primo-
     rem ii, 13. 1 primam sententiarum
     eruere xviii, 4. 1 in squamarum ii,
     6. 8
 Species ii, 26. 5. vii, 9. 2. xiii, 9. 3.
     xiii, 29. 1. xvi, 2. xvi, 18. 2. xvii,
     15. 1. xix, 6. xix, 10. 1. xx, 5. 1
 Specii ix, 14. 5
 Specimen x, 27
 Speciosam xiii, 24. 4
 Speciosus iv, 9. 5
 Spectabat scripta i, 4. 1
 Spectacula x, 18. 1
 Spectaculum xii, 5. 2
 Spectarent vi, 6. 4
 Spectaret ix, 13. 1
 Spectandæ ii, 7. 1
 ad Spectandos libros adhibitus v, 4
 Spectandum xx, 1. 9
 Spectante ix, 11. 3
 Spectari iv, 9. 5
 Spectatæ xiii, 30. 2 fidei i, 7. 1
 Spectator v, 14. 2
 Spectatum xvi, 5. 1
 Spectatus in mores atque literas xiii,
     21. 1
 Spectaverat x, 6
 Spectaveris xiii, 20. 1
 Spectes xvi, 18. 1
 Spectationibus v, 12. 1
 Specu v, 14. 6
 Speculatum missus ix, 13. 4
 Speculo xvi, 18. 1
 Speculum vii, 12. 2. xvi, 18. 1
 Specum v, 14. 5 quandam nactus v,
     14. 5
 Specus ii, 10. 2. ii, 28. 1
 Spei i, 13. 2
 Speluncam xv, 20. 2
 Spem ii, 19. 1. ii, 29. 1. xiii, 17
 Speponderant vii, 9. 3
 Spepondi vii, 9. 1. 3
 Sperabam xiii, 1. 1
 Sperant i, 7. 1
 Sperarent xii, 11. 2
 Speremus i, 7. 5
 Speres i, 13. 1
 Speret xvii, 5. 2
 Spermitur xx, 10. 2
 Spero xiii, 2. 2. xv, 7. 3 fore ut ix, 3. 2
 Spes i, 13. 1. vi, 14. 2. xviii, 3. 1
 Speusippi iii, 17
 Speusippus ix, 5. 1
 Sphæra iii, 10. 1
 Spiœa vi, 7
 Spina iii, 10. 3
 Spirante ii, 30. 4
 Sprantem iii, 7. 3
 Spirantibus ii, 30. 4 lamentis vii, 5 jam
     nihil ventis ii, 30. 1
 Spirant ii, 22. 6
 Spiraret ii, 22. 1
 Spirat ii, 22. 3
 Spiritu xii, 1. 3 florum maribus hausto
     ix, 4. 5 naturali xviii, 10. 4
 Spiritum i, 7. 7. ii, 3. 1. xvii, 11. 2
     ducere xii, 1. 6
 Spiritus ii, 3. 1. ii, 30. 2. xvi, 11. 2.
     xvii, 11. 2 Eurorum xviii, 11 florum
     xix, 11. 2 naturalis conceptaculum
     xviii, 10. 4 (singultus) xii, 5. 2
 Splendeat xviii, 12. 1
 Splendidus xiv, 1. 13
 Splendore x, 17. 2
 Splendorem ii, 26. 3. x, 17. 2 domas i,
     14
 Splendoribus auri ii, 6. 3
 Splendoris xiv, 1. 5
 Spoliari ix, 13. 2
 Spoliassæ xiii, 24. 5
 Spoliata (sing.) ii, 6. 3
 Spondebat iv, 4
 Spondeo vii, 9. 3
 Spondet vii, 11. 3
 Sponsa iv, 4

Sponsæ (dat.) i, 12. 2
 Sponsalia iv, 4
 Sponsaliorum iv, 4
 Sponsionem fecisset xiv, 2. 8
 Sponsus iv, 4
 Sponte vi, 2. 2. vi, 17. x, 12. 1. xii, 11.
     2. xiv, 1. 9
 Spoponderat iv, 4
 Spretis rationibus i, 13. 4
 Spumæ (gen.) xix, 5
 in Spumam effervesco i, 26. 3
 Spumas ii, 26. 7
 Spumat ii, 26. 7
 Spurca (sing.) ix, 10. 1 (plur.) ix, 2. 2
 Spurcissimæ xiv, 2. 3
 Spurcius xvii, 19. 2
 Spurcum xvii, 19. 2
 Squallebant ex diutino situ ix, 4. 2
 Squalentem auro ii, 6. 2
 Squalentes vii, 14. 2
 Squalere ii, 6. 9
 Squalor ii, 6. 9
 Squaloris illuvies ii, 6. 3
 Squamæ (plur.) ii, 6. 8
 Squamarum ii, 6. 8
 Squamis ii, 6. 8 horrebant ii, 6. 8
 Squamosis corporibus ii, 6. 9
 Stabant xv, 12. xvi, 5. 3. xix, 13. 1
 Stabat xvi, 19. 3
 Stabilisset xii, 5. 2
 Stabulantem vi, 3
 Stabulatione xvi, 5/8
 Stadia i, 1. 1
 Stadii i, 1. 1
 Stadio iii, 15. 2
 Stadium i, 1. 1. 2
 Stagna ii, 20. 2
 Staminariis xvi, 7. 2
 Stans xvi, 19. 3
 Stant ii, 22. 2
 Stantem viii, 3. xiii, 20. 3
 Stantes xx, 3
 Stare ii, 1. 1. ix, 15. 2. xvi, 8. 4
 Staret vi, 18. 1 pone cum i, 11. 7 post
     ipsum i, 11. 9
 Staretur ii, 14
 Stas xvi, 8. 4
 Stat v, 12. 4
 Stata v, 11. 3 forma v, 11. 3
 Statio xv, 24
 Stationem xv, 7. 3
 Stationibus xiii, 14. 1
 Statius iv, 20. 3
 Statu xiv, 2. 1. xix, 8. 4 animi xix, 1.
     2 uno consistere xx, 1. 7 perpetuo
     stant ii, 22. 2 pertinaci stare ii, 1. 1
     de mentis suæ deturbari vii, 3. 4
 Statua iv, 5. 1 grandi capite v, 8. 2
 Statuæ ix, 11. 3

Statuam iv, 5. 1. ix, 11. 3
 Statuebat certum tempus ut i, 9. 2
 Statuendam iv, 5. 1
 Statuere ii, 28. 2. iii, 16. 6
 Statuerent v, 17. 2
 Statuis iii, 7. 4
 Statuisse xviii, 3. 1
 Statuisset xv, 27. 2
 Statuit ii, 24. 3. iii, 3. 3
 Statum vii, 18. 1 conturbavit ix, 13. 3
     vitæ beatæ i, 2. 3 sententiæ xix, 1. 6
     tempus parienti iii, 16. 10
 Statura xiii, 29. 2 haud magna xiii, 29.
     2 parva homines xix, 13. 1
 Status i, 1. 1 dies xvi, 4. 3
 Statuta est xvi, 17 re i, 13. 1
 Statutæ sunt xvi, 16
 Statutos ii, 24. 2
 Stellæ (plur.) xiii, 9. 3. xiv, 1. 4. 8
 Stellarum xiii, 9. 1. 3. xiv, 1. 1. 4
 Stellas iii, 10. 1. xiii, 9. 1. xiv, 1. 5
 Stellis xiii, 9. 1. xiv, 1. 2. 9
 Sterilem vii, 1. 1
 Steriles iv, 2. 1. 3
 Sterili iv, 2. 3
 Sterilis xvii, 21. 13
 Sterilitate iv, 2. 3
 Sternito xx, 1. 8
 Sternitur arcera xx, 1. 3
 Strenuisse iii, 16. 10
 Strenuentis quantianur xii, 5. 10
 Sterobiligo v, 20
 Steterat iv, 20. 1
 Stetisse i, 11. 7
 Stetisses ii, 14
 Stetit v, 14. 3. xix, 4
 Sticho (comœdia) vii, 17. 2
 Stilo, Ælius x, 21
 Stipati xiii, 13
 Stipato xvi, 3. 1
 Stipendia fecisse xvii, 21. 13
 Stipulabatur iv, 4
 Stipulationes iv, 4
 Stipulationum iv, 4
 Stipulatus erat iv, 4
 Stirpe xii, 5. 3
 Stirpem v, 14. 6. xvi, 16
 Stitisses vadimonium ii, 14
 Silatæ x, 25. 3
 Stoica disciplina xii, 5. 1. xix, 1. 2
 Stoicæ (sing.) xviii, 1. 1 disciplinæ i, 2.
     2 princeps philosophiæ vi, 2. 1 sectas
     xix, 1. 4
 Stoicas i, 22. 3
 Stoici ii, 18. 2. v, 15. 2. v, 16. ix, 5.
     2. xii, 5. 4. xix, 1. 6 hominis i, 2. 3
 Stoicis xii, 5. 5
 Stoico i, 2. 4. xviii, 1. 1. xix, 12. 1
 Stoicorum i, 2. 3. xii, 5. 2. 5. xix, 1. 7.

- xix, 12. 1
 Stoices i, 2. 3. 4. xii, 5. 4
 Stoicum xvii, 21. 1. xix, 1. 2
 Stoicus vii, 14. 3. xii, 5. 10. xvii, 21. 14. xviii, 1. 1. 4. xix, 1. 3. homo xii, 5. 4
 Stolidissimos xvii, 1. 1
 Stoliditatem xviii, 4. 3
 Stolidior xviii, 4. 1. 2. 3
 Stolidos xviii, 4. 4
 Stelones xix, 12. 3
 Stolonis xx, 1. 7
 Stomachabundus xvii, 8. 1
 Stomachi xvi, 3. 1. xvii, 11. 1. 3
 Stomacho xvii, 15. 1
 Stomachum xvii, 11. 3. 3. xvii, 15. 1
 Strabone xv, 4. 1. xv, 11
 Stratem iii, 3. 4
 Strativola iii, 2. 4
 Stratus xv, 8
 Strenuam vi, 7. 4
 Strenus v, 6. 7. xv, 4. 1
 Strenui xvii, 13. 1
 Strenuissimos iii, 7. 2
 Strenuo corpore iii, 2. 4
 Strenuum vii, 7. 1. xiv, 3. 2. bellatorem ii, 11
 Strenuus manu iv, 8. 1
 Strepentium i, 15. 4
 Strepere v, 1. 3
 Strepitum xvii, 10. 2
 Strepitus consulescit xii, 1. 7
 Stribligo v, 20
 Stricta (sing.) xv, 16
 Strictim vii, 13. xi, 5. 1. xix, 1. 6. at-
 que cursim transgressus locum i, 3. 4
 Strictissime xvi, 3. 3
 Strictivillam iii, 3. 4
 Strigilem iii, 14. 3
 Strigosum iv, 20. 3
 Stringi xvii, 8. 3
 Structam xv, 1. 2
 Structor xii, 3
 Strue x, 15. 2
 Struendo xii, 3
 Struppis x, 3. 2
 Studebat xi, 2. 2
 Studemus iii, 2. 2
 Studet ix, 12. 3. xix, 10. 3
 Studia xvii, 19. 1. ad doctrinarum com-
 plenda xiii, 5. 1
 Studij ii, 28. 3. homo multi vi, 15. 1
 ejusdem homines xviii, 13. 1
 Studiis xiii, 24. 1. xvi, 19. 4. scientiam i,
 9. 4. literarum vii, 3. 3. humanitatis ix,
 3. 1. peritiam xii, 13. 7
 Studio ii, 3. 1. iii, 13. xii, 11. 1. xiii,
 24. 9. xv, 28. 2. xvii, 21. 6. xix, 8.
 1. xz, 1. 7. affecta cum xi, 18. 1. mi-
 nore xix, 8. 6. odii ii, 12. 4. tenentur
 xv, 7. 1. teneri retum iii, 1. 4. asten-
 tationis v, 14. 1
 Studiosae iii, 14. 3. xvi, 8. 1. xvii, 19. 1
 Studiosis xv, 28. 2. juris xii, 12. 1
 Studiosissime (voc.) xx, 1. 3
 Studiosissimo xv, 6
 Studiosissimus xiii, 17. xix, 5
 Studiosius vi, 17
 Studiosorum (libros) ix, 16
 Studiosum vii, 2. 2
 Studiosus mei xiii, 25
 Studium Pr. 8. iii, 1. 1. xvi, 8. 5. xvi,
 10. 3. xix, 8. 6. xx, 4. in discendo
 xx, 5. 1. excolendi animi xv, 20. 1. no-
 vandi (verb.) iv, 15. 1
 Studuerimus xvii, 20. 1
 Stulta (plur.) i, 15. 6
 Stultam i, 15. 2. dicendi copiam i, 15. 2
 Stulte (voc.) x, 19
 Stulti (plur.) vi, 1. 2
 Stultissime v, 10. 2
 Stultitiam iv, 6. 3. vii, 3. 12
 Stultitiam iv, 6. 3
 Stulto vii, 17. 2
 Stultos xvii, 4. 4
 Stultum vii, 2. 2
 Stultus vii, 2. 3
 Stupa xvii, 3. 2
 Stupefactos xvi, 19. 4
 Stupentem animum x, 25. 1
 Stupentis x, 8
 Stupere atque frigere Cæcilius visus est
 ii, 23. 2
 Stupescit vi, 15. 1
 Stupore animi xii, 5. 11
 Stuporem xvi, 12. 1
 Stupravit xvi, 7. 1
 Stygiam paludem ii, 6. 6
 Stylo iii, 3. 1
 Suada medulla xii, 3. 3
 Suadebat xviii, 3. 1
 Suadeant xv, 9. 1
 Suadendum vii, 2. 9
 Suadens vi, 4. xvii, 6. 1
 Suadent xi, 10. 1
 Suadente vii, 3. 8
 Suadeo vii, 3. 5. xiv, 2. 7
 Suaderet xvii, 2. 7
 Suadet v, 1. 1. xii, 4. 4
 Sum (sing.) Pr. 11. i, 3. 1. i, 5. 1. i,
 7. 2. xv, 31
 Sum i, 12. 4. i, 13. 1
 Sumpta vii, 19. xvii, 10. 3
 Summum xx, 5. 1
 Sum xvii, 2. 2. xvii, 5. 4. xix, 12. 4
 Suasorat xvii, 2. 2
 Suaserit xiii, 20. 1
 Suaserunt iv, 5

- Sursionem x, 19
 Sursus alio i, 2. 2
 Suscit vii, 12. xii, 1. 1. xiii, 3. 1. xiv, 2. 8
 Suasorem vii, 2. 2. 3
 Suesu utilis ii, 29. 1
 Suavi xix, 9. 4
 Suavianus iii, 15. 2
 Suaviloquens xii, 2. 4
 Suavis homo xii, 4. 4
 Suavitas xii, 3. 1 inpromissa xii, 4. 2
 Suavitate vii, 7. 1. x, 3. 6 insigni hinc
 gito pariter atque vitæ xiii, 5. 3 vo-
 cum et modulorum xix, 9. 2
 Suavitatem vii, 20. 3. xiii, 20. 4
 Suavitatis ii, 17. 2. vi, 20. 2
 Suavitudo xiii, 3. 1
 Suavius ad auris sit vi, 20. 2
 Sub armis xviii, 5. 3 celo x, 15. 3 lu-
 cem vi, 10. 3 oppido xvi, 13. 2 per-
 sona xvii, 14. 2 tecto x, 15. 3 terra
 ii, 10. 2 urbe xix, 9. 1 dentes vii, 9. 1
 modum vi, 10. 2 oculis x, 3. 3 sub
 gladio et successit ix, 13. 3
 Subacta (sing.) xvii, 21. 10
 Subacti (plur.) xix, 14. 2
 Subagresti ingente et infestivo i, 5. 2
 Subargutuli xv, 30. 1
 Subcursor i, 16. 2
 Subdas iv, 6. 2
 Subdebantur iv, 6. 2
 Subdidi xviii, 11. xix, 11. 2. xx, 5. 3
 Subdidisse xvi, 19. 4
 Subdidit xv, 1. 3 verbum verbo i, 4. 4
 Subditæ (plur.) xix, 4. 2
 Subditivo (comœdia) xv, 9. 1
 Subdolis sententiis i, 6. 2
 Subducendam iv, 6
 Subduceret sensim alvum cibis iv, 11. 2
 Subduci x, 15. 1
 Subducit se iii, 7. 3
 Subductisuperciliicarpores xix, 7. 3
 Subduxit iii, 7. 4
 Subegit xv, 4. 1
 Subeunda culpa et poena i, 13. 1 tarpi-
 tudo i, 2. 9
 Subeuntes xv, 1. 1
 Subeuntium ii, 28. 1
 Subices iv, 17. 6
 Subfrigide ii, 9
 Sublato xix, 9. 6
 Subidus xix, 9. 5
 Subjeci ii, 20. 1
 Subjecimus iii, 7. 3
 Subjecta sententia i, 15. 3 sunt vii, 2. 1
 Subjectio rei sub oculis x, 3. 3
 Subjectum ii, 16. 2
 Subigendos xvii, 21. 9
 Subigi xvi, 11. 2
 Subigit x, 29. 2
 Subjici ii, 30. 3. v, 9. 2
 Subjiciant alienæ ditione v, 19. 2
 Subjicit i, 4. 3. iv, 17. 2
 Subjiciunt xvii, 3. 2
 Subinde xvii, 21. 14
 Subit xvi, 19. 3. xix, 14. 2
 Subitaneis ditione periculum rei facere
 ix, 15. 2
 Subito ix, 13. 2. xv, 19
 Subiuncta i, 25. 2
 Sublapsa x, 29. 2
 Sublatissima (abl.) xvi, 19. 3
 Sublatum v, 14. 5
 Sublimes iv, 17. 6
 Sublimi xvii, 2. 2
 Sublimiori loco iv, 5
 Sublimius vi, 6. 3
 Sublustria lumina xiii, 24. 6
 Submovit xv, 1. 3
 Subnixo animo xvii, 2. 2
 Subobscure iii, 14. 2
 Suboles ii, 15. 1 vitium xix, 12. 3
 Subolis xvi, 10. 5
 Subreptam xvii, 7. 2 est xvii, 7. 2 erit
 xvii, 7. 1
 Subridentem ix, 2. 2
 Subrogantur vi, 9. 2
 Subrustice Pr. 4
 Subscripterunt xvii, 21. 11
 Subscripsi vi, 16. 1. vii, 8. 2
 Subscripsimus xiii, 15. 1
 Subscripsit xx, 4. 1
 Subscripti xviii, 11
 Subscriptionem ii, 4. 1
 Subscriptor legis xix, 8. 6
 Subscriptores v, 21. 2
 Subscriptum est xiii, 24. 1
 Subsecundaria tempora Pr. 12
 Subsellia xiii, 11. 2
 Subsellis xiv, 2. 3
 Subsiciiva tempora Pr. 12
 Subsiciivi temporis xviii, 10. 3
 Subsiccivo xiii, 24. 2
 Subsidia vii, 3. 20. x, 9
 Subsidiium xvii, 7. 1. xx, 1. 11 ad me-
 moriam Pr. 2
 Subsolanus ii, 22. 2
 Substituit ix, 9. 2
 Substrictas vii, 12. 1
 Substructiones i, 16. 4
 Subter ii, 28. 1
 Subtile vii, 14. 2
 Subtili xiii, 10. 3. xvii, 21. 1 examine
 i, 3. 12
 Subtilior vi, 1. 4. xii, 5. 6. xiii, 28. 2
 philosophia xx, 5. 1
 Subtilissima x, 17. 1
 Subtilissimæ rationes xviii, 14

- Subtilissime xi, 5. 1 dijudicaverunt ii, 7.
 7. 1
 Subtilissimi xvii, 1. 1. xvii, 10. 2
 Subtilissimum iii, 1. 2
 Subtilitas vii, 14. 1
 Subtilitate xiii, 20. 4
 Subtilitatem xix, 14. 1
 Subtilitatis vi, 13. 1 et improbe xii,
 14. 2
 Subtiliter iii, 14. 2 ratiocinatum i, 1. 1
 Subtilius xvii, 2. 5 ad aurem xiii, 20. 8
 Subtrahe iv, 10. 3
 Subvades xvi, 10. 3
 Subvenerat xix, 7. 1
 Subveni xi, 7. 4
 Subvertit ix, 13. 3
 Subulcus xiii, 9. 2
 Subvolvis vii, 12. 2
 Succedanæ iv, 6. 2
 Succendit xv, 1. 3
 Succenseant his Pr. 9
 Succensere xi, 8. 1
 Succensuissæ xvi, 11. 2
 Succenturietur xv, 8
 Successerat xviii, 2. 2
 Successionis i, 9. 1
 Successionum xiv, 1. 9
 Successit ei sub Gallicum gladium ix,
 13. 3
 Successorem xiii, 5. 1
 Successum i, 13. 2
 Succidanæ iv, 6. 1. 2
 Succidanæ iv, 6. 2
 Succidineis iv, 6. 1
 Succidanæum iv, 6. 2
 Succidebantur iv, 6. 2
 Succidet x, 15. 2
 Succidias facis xiii, 24. 6
 Succinctam ii, 6. 1
 Succinctus v, 8. 1
 Succis xvi, 11. 1
 Succo xii, 1. 4
 Succos vii, 10. 2
 Succurrendum vi, 14. 2
 Suculæ xiii, 9. 1
 Suculas xiii, 9. 1
 Suculis xiii, 9. 1
 Sudans xix, 10. 4
 Sudante ix, 15. 3
 Sudor mihi manat xix, 9. 5
 Sue xix, 2. 3
 Suebant xvii, 3. 2
 Sues xiii, 9. 1 feminas iv, 2. 3
 Suetonius Tranquillus ix, 7. xv, 4. 2
 Suffectus iv, 17. 2
 Sufflati vii, 14. 2
 Suffragii, xvi, 13. 2
 Suffragiis xiii, 15. 5. xv, 27. 3. xvi,
 13. 2
 Suffragium xv, 27. 3 ferre v, 19. 4
 Saggerebat mihi membra opimiora v,
 14. 6
 Suggestam xviii, 7. 2
 Suggestus ii, 10. 1
 Sulpicio Apollinari ii, 16. 1 Gallo vii,
 12. 1 Servio ii, 10. 1
 Sulpicium Apollinarem iv, 17. 5. xiii,
 17. xx, 6 Serv. xii, 13. 7
 Sulpicius ii, 10. 1. iv, 3. xiii, 19. 1
 Apollinaris xii, 13. 6. xviii, 4. 1. xix,
 13. 1. 3 Servius ii, 10. 1
 Sumenda (plur.) i, 3. 4 arma i, 3. 7
 sint xiii, 23. 6
 Sumendæ pœnæ vi, 14. 4
 Sumendi ii, 15. 1
 Sumere ii, 8. 1
 Sumerem xiv, 6. 1
 Sumeret iii, 16. 2
 Sumi xvii, 5. 2 dubuisse orationem in
 illud ut asseveraret i, 6. 2
 Sumit ii, 15. 2
 Summa (subst.) iii, 17 æris vii, 13 hæc
 est disputationis iii, 14. 2 (adj.) iii,
 1. 4. xvii, 2. 3 turpinitudo i, 3. 5 de
 cute xix, 4 ope adnatus est iv, 8. 1
 Summæ vi, 16. 5. xvi, 19. 3
 Summam xiii, 12. 4
 Summatibus viris vii, 3. 2
 Summatim i, 3. 9
 Summe xi, 11 nobilis viri Pr. 5
 Summis xviii, 2. 3
 Summissim xvii, 8. 1
 Summo xvii, 9. 3 orto ii, 1. 1 genere
 gnatus vii, 11. 3 de pectore xvii, 13. 2
 Summos bellatores i, 11. 1
 Summovent populum xiii, 12. 2
 Summum iii, 10. 4. vii, 2. 2. xiv, 6. 3
 bonam xv, 13. 3 finem iii, 16. 1 post
 ejus diem xiii, 5. 1
 Summus vii, 7. 2 orator xii, 2. 3
 Sumæ ii, 19. 2
 Sumseram ea (et libris) Pr. 2
 Sumsi xix, 5
 Sumstisti xv, 19
 Sumsit i, 3. 4. vii, 3. 21. x, 24. 4
 Sumta iii, 7. 1. iii, 16. 1. xvi, 11. 1.
 xvi, 19. 1 est xiii, 24. 2
 Sumtas ii, 23. 1
 Sumtis xvi, 11. 2
 Sumtu viii, 11. xv, 8. xvii, 2. 5 publico
 xvi, 10. 1
 Sumtuaris leges xx, 1. 7
 Sumtuaris legibus ii, 24. 1
 Sumtum ii, 23. 5. ii, 24. 5. v, 3. 3. x,
 17. 2. xv, 12 est xvii, 21. 11 hoc ex
 i, 15. 5
 Sumtuosis xi, 2. 1
 Sumtus (sing.) ii, 24. 5. xv, 8 (plur.)

- ii, 24. 5. xi, 10. 2
 Sumuntur v, 19. 1
 Sumus ita ingenio omnes xx, 6
 Sunt in expectando iii, 7. 2
 Sunto xv, 13. 4. xx, 1. 4. 12
 Suo vivit xx, 1. 12
 Supellex xv, 12. 2
 Super Demosthene i, 8. 1 ea causa iii,
 8. 2 ea re i, 3. 11. ii, 2. 1. xvi, 3. 1.
 xx, 4 disserunt xix, 1. 6 questione i,
 3. 4 qua tractavissent i, 22. 2 quo
 auspicaverunt iii, 2. 3 amici capite
 judex i, 3. 1 Chilone i, 3. 14 Laide
 i, 8. 1 numero xx, 7 irascendo hæc
 sentio i, 26. 1 terram xix, 12. 3
 Superastitit x, 16. 2
 Superare i, 22. 7
 Superat iii, 7. 3. xvii, 13. 1
 Superatam vii, 18. 3
 Superati sunt x, 3. 8
 Superatum xii, 13. 9
 Superatus xiii, 14. 3 est xvii, 4
 Superaverant i, 22. 7
 Superaveris xv, 31
 Superaverunt xvii, 21. 8
 Superavit i, 22. 3. xvi, 8. 3
 Superbi vii, 3. 19
 Superbia vii, 3. 20
 Superbia i, 24. 1. iv, 16. 3
 Superbiam vii, 3. 5. ix, 11. 2 uxoris de-
 precans ii, 23. 5
 Superbior vii, 3. 19
 Superbissimos vii, 3. 19
 Superbo i, 19. 1
 Superbos vii, 3. 19. xviii, 5. 3
 Superbum i, 19. 1
 Superbus xvii, 21. 4
 Supercilia vii, 12. 2
 Superciliis arduis iv, 1. 1
 Supereminet ix, 9. 5
 Superes i, 22. 2
 Superesse i, 22. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8
 Superest i, 22. 1
 Superfluenti i, 22. 5 doctrina i, 22. 3
 Superfluere i, 22. 1
 Superfuisse i, 22. 1. 2
 Superfuit i, 22. 3
 Superfuturum i, 22. 4
 Superior xvii, 21. 8 metas xix, 10. 3
 Superiora xvii, 15. 1
 Superiore xv, 7. 2. xvii, 2. 1. xvii, 21.
 1 tono est xiii, 25
 Superiorem xii, 4. 1. xv, 8. xvii, 15. 1
 Superioribus xiii, 15. 2
 Superioris ii, 6. 1
 Superius xiii, 24. 9
 Superna (plur.) ix, 1. 1
 Supernantia in summo pectore gaudia ix,
 9. 9
 Supernas xii, 1. 3
 Superne ix, 1. 2
 Superni (plur.) ii, 30. 3
 Supernis ix, 1. 1
 Superscripserunt xx, 6
 Supersedeo xvii, 6. 3
 Supersederunt operam ii, 29. 4
 Supersederim xix, 13. 1
 Supersedi xvi, 8. 2
 Supersedisset dicere xix, 1. 4
 Supersedit reddere xix, 9. 4
 Supersit i, 22. 6
 Superstitem i, 22. 8
 Superstitiosa religione iv, 9. 1
 Superstitiose i, 25. 2. iii, 19. xx, 6
 Superstitia v, 3
 Supersum i, 22. 2
 Supervacaneum i, 22. 4
 Supervacare i, 22. 1
 Supervacuo i, 22. 5
 Supervectis xvi, 11. 2
 Supervolet x, 12. 1
 Supinus xiii, 9. 2
 Suppar xvii, 14. 1
 Sappeditabat x, 3. 3
 Suppetat res cui i, 15. 3
 Suppetebant xix, 7. 1
 Suppetierant vi, 16. 3. x, 25. 1
 Suppetierat xvii, 2. 9
 Suppetit iii, 3. 7. x, 24. 3 tibi valetudo
 i, 7. 5
 Supplementa orationis xii, 14. 1
 Supplementum ii, 21. 2. xviii, 1. 5
 Supplendi xiii, 24. 9
 Supplendum ii, 4. 3
 Supplet xvii, 1. 5
 Suppleviasset iii, 16. 9
 Supplex x, 15. 2
 Supplicatum eat vii, 4
 Supplicio iii, 9. 2 immodico xx, 1. 3 ex-
 tremo necantur x, 3. 3 capitis pos-
 niendum esse xi, 18. 1
 Suppliciter vii, 3. 2
 Supplicium novum atque asperum xx, 1.
 15 pro factis dare xviii, 9. 1
 Supplico vi, 16. 2
 Suppressisse xv, 28. 2
 Supra dictum eat vii, 7. 2 modum vii,
 7. 2 amorum fabulas x, 18. 1 fidem
 xiii, 4 fuit i, 22. 3 laborem esse i,
 22. 6 scripta sententia iv, 15. 2 ne-
 cessarium modum esse i, 22. 1 dictæ
 (plur.) iv, 17. 3 fieri ix, 7
 Suprema ii, 30. 2. xiii, 5 Italia xi,
 1. 1 per æquoris euntes ii, 30. 2
 Supremam xvii, 10. 2
 Supreme ix, 14. 5
 Surculi xvii, 9. 3
 Surculo xvii, 9. 3

Surculum x, 15. 4. xvii, 9. 3
 Surda et jacenti aure homo i, 7. 9
 Surgens vi, 13. 1
 Surgere vii, 17. 4
 Surgeret vi, 13. 1
 Surget ii, 16. 1
 Surrexitavit x, 13
 Surripi xi, 18. 4
 Sursum versus ix, 1. 1
 Sus xviii, 6. 1 *aque deque* xvi, 9. 1. 2
 Susceptione ix, 3. 2
 Suscipere xiv, 2. 2
 Suspectam ii, 23. 2
 Suspectus est ix, 12. 1
 Suspensio xv, 10
 Suspensis xv, 10
 Suspensos vii, 3. 4
 Suspensum xiv, 1. 16
 Suspiscandum fuit xiv, 3. 4
 Suspiscantem ix, 12. 3
 Suspiscatur ii, 23. 7. ix, 12. 1
 Suspicione i, 7. 4
 Suspiciones xvii, 1. 3
 Sustentatum xvii, 11. 3
 Sustinendam xiii, 23. 2
 Sustinendis xii, 8. 11
 Sustinente iii, 15. 1
 Sustineri iii, 6
 Sustulero iii, 7. 3
 Sustuleris vi, 1. 2. xvi, 4. 2
 Sustulit vii, 20. 1. xi, 18. 3
 Sutore xiii, 21. 3
 Sutores xiii, 21. 3
 Syades xiii, 9. 2
 Sycophanta (abl.) xvi, 7. 3
 Sycophantæ (plur.) xiv, 1. 13
 Sydere ii, 21. 1
 Sylla, P. ii, 12. xiii, 14. 2. xviii, 4. 2
 L. xv, 1. 2 Felice xv, 28. 1
 Syllæ i, 5. 2
 Syllam x, 20. 3
 Syllaba iv, 7. xvi, 17. xvii, 2. 2 pro-
 ducta xiii, 22. 3
 Syllabæ ii, 17. 3. xiv, 5
 Syllabam iv, 17. 2 *acuendam esse* xiii,
 25 *intendit* xiii, 22. 7
 Syllabarum vii, 7. 2. xvi, 18. 2. xvii, 9. 1
 Syllabis xiii, 18. 1. xiv, 6. 3
 Syllogismi ii, 8. 1. 2 *disciplina* ii, 8. 1
forma et ordine ii, 8. 1
 Syllogismo ii, 8. 1
 Syllogismorum i, 2. 2
 Syllogismos ii, 8. 3
 Syllogismus ii, 8. 2. v, 11. 1
 Syllogismus ii, 8. 1. xv, 26
 Sylvam xix, 9. 6
 Sylvarum Pr. 4
 Sylvestribus xv, 6
 Sylvis ii, 16. 1. 2

Sylvium ii, 16. 2. 3
 Sylvius ii, 16. 2. 3
 Symbolæ vi, 12. 3
 Symbolice iv, 11. 3
 Symposiacæ (plur.) vi, 13. 1
 Symposiacis iv, 11. 4. xvii, 11. 1
 Symposiacorum iii, 6. xvii, 11. 3
 Symposio i, 9. 5. xvii, 20. 1
 Symposium xvii, 20. 1
 Synanchem pati xi, 9. 1
 Synarctosis (accusativus) xv, 16
 Syprus xiii, 9. 2
 Synacismum iii, 17
 Syria iii, 9. 2
 Syriam iii, 9. 2. xv, 4. 2
 Syrtibus xvi, 11. 1

T.

Tabella v, 14. 7
 Tabellarius vii, 11. 2
 Tabem xix, 5
 Tabernæ v, 14. 7
 Tabescerent xx, 8. 1
 Tabesceret vi, 4
 Tabuit desiderio vii, 8. 3
 Tabula ii, 28. 3. iii, 14. 5 *decretum re-*
citavit ex vii, 19
 Tabulæ (plur.) xvi, 13. 2. xx, 1. 3
 Tabularum xiv, 2. 2. xvi, 10. 3
 Tabulas vi, 9. 2. xvi, 10. 2. xvii, 9. 4.
 xvii, 21. 6 *duodecim* xx, 1. 1
 Tabulatis xv, 1. 1
 Tabulato iv, 14
 Tabulis ii, 20. 2. iii, 2. 4. vi, 7. vii, 15.
 viii, 1. xi, 16. 2. xiv, 3. 2. xv, 13. 4.
 xvi, 10. 2
 Taceam ii, 23. 4
 Taceat i, 15. 4
 Tacebat i, 9. 2
 Tacendi i, 9. 1. 3. i, 15. 4. i, 23. 4.
 xvii, 8. 3
 Tacendum i, 23. 2
 Tacens xi, 18. 3
 Tacent xi, 10. 1
 Tacente xx, 6
 Tacere i, 9. 2. i, 15. 5. xii, 4. 4. xv,
 22. 2
 Tacerem xi, 10. 2. xii, 13. 7
 Taceres i, 10. 2
 Tacet i, 15. 3. vi, 10. 1
 Tacite xvii, 5. 4
 Tacite xii, 12
 Tacito consensu xi, 18. 1. xx, 10. 4 *con-*
spirata mentium i, 11. 5
 Tacitos xiv, 3. 1
 Tacitas i, 3. 2. xiii, 24. 11. xix, 9. 5 *in*
cogitando fuisse xi, 16. 3

- Vacta vii, 6. xix, 2. 1
 Vactus (subst.) vii, 6. xix, 2. 1
 Vacat i, 9. 2
 Vacet ii, 22. 6
 Vadio languabit animus Pr. 6
 Vadium non idoneum scripturo ix, 4. 6
 vita vii, 18. 2
 Vitarum xvi, 10. 4
 Vt terrima (plur.) xvii, 19. 2
 Vt terrimi morbi (sing.) xix, 2. 2
 Vtetro dicta et profatu xviii, 11
 Vtetros xviii, 7. 1
 Vtetros xviii, 4. 4
 Vtget iv, 2
 Vtgit iv, 2
 Tale xvi, 8. 2. xvii, 20. 2
 Talem i, 17. 1. vii, 20. 1. xvi, 19. 4
 Talenta xi, 10. 2
 Talentis v, 2 Atticis iii, 17
 Talentum vii, 14. 2. xi, 9. 2. xi, 10. 2
 Tales vi, 12. 2
 Tali i, 8. 2. i, 12. 2. iii, 1. 2. iii, 7. 4.
 iii, 9. 2. xiii, 24. 2 quali xix, 10. 4
 Talia i, 2. 12. vi, 12. 2. xiii, 20. 2. xvii,
 5. 4
 Talibus ix, 12. 2. xv, 7. 2
 Talio xx, 1. 5. 9
 Talione xviii, 12. 1 in exequenda xx,
 1. 6 de redimenda pacisci xx, 1. 9
 Talionem xx, 1. 9 injuriis apposerant
 xx, 1. 9
 Taliones xvi, 10. 2 reciproce xx, 1. 9
 Talioni xx, 1. 9
 Talionis mutas xx, 1. 5 lex xx, 1. 5
 Talionum reciprocatas xx, 1. 6
 Talium i, 7. 8. xvi, 18. 2. xvii, 16
 Talos xviii, 12. 1
 Tam quid tam remotum, quia Pr. 7
 Tamen etai i, 24. 2
 Tangens v, 15. 1. x, 16. 2
 Tangeret xix, 14. 2
 Tangi v, 15. 1
 Tangit i, 21. 2
 Tango vii, 9. 2
 Tangunt iii, 10. 1
 Tanquam fuerit illud i, 9. 6 sic i, 10. 2
 Tanta (sing.) ii, 1. 2. xvii, 2. 7. xvii,
 15. 1. xix, 1. 2 (plur.) vii, 2. 12
 Tantis (sing.) ii, 6. 1. xix, 14. 2
 Tantam xlii, 24. 7. xx, 1. 9
 Tantas xlii, 24. 6
 Tanti vii, 22. xvi, 14. emo i, 8. 2
 Tantis xix, 1. 2. xx, 5. 2
 Tantisper ii, 20. 2. vi, 4. vi, 11
 Tanto iii, 12. vi, 10. xvii, 15. 1 quanto
 i, 1. 1
 Tantula etate xlii, 19. 2
 Tantum damni esto vii, 2. 15 quantum
 Pr. 4 accrescit quantum demas ii,
 22. 7 non sed quoque i, 22. 1
 Tantummodo vi, 7. xiv, 1. 5
 Tantumdem i, 20. 2
 Tante xvii, 2. 7
 Tapetas tonales xx, 9
 Tardigenulo senio xix, 7. 1
 Tarditas x, 11. 2
 Tarditatem iv, 19. xv, 12. 1
 Tardius iv, 2. 5
 Tardo partu editus ii, 16. 2
 Tardus ix, 12. 5
 Tarentina vii, 16. 2
 Tarentino oppido xlii, 2. 1
 Tarentum xlii, 2. 1
 Tarpeio ii, 11 saxo xvii, 21. 2
 Tarquinii xvii, 21. 4
 Tarquinio i, 19. 2 Pnaco xvii, 21. 2
 Superbo i, 19. 1
 Tarquinium, L. xv, 20 Superbum i, 19. 1
 nomen xv, 20
 Tarquinius i, 19. 1. 2
 Tarratia vi, 7
 Tarratiam vi, 7
 Tartesia vii, 16. 2
 Tatiura, T. xlii, 22. 5
 Tauri i, 26. 2. xvii, 20. 2. xx, 4 (con-
 stellatonia) xlii, 9. 1 montis xii, 18.
 9 philosophi viii, 6. xvii, 8. 1
 Tauri xli, 12. 8. 9. xviii, 10. 1. xix, 6
 Taurum xlii, 26. xviii, 12. 2
 Taurum ii, 2. 1 philosophum vi, 12. 1.
 xvii, 20. 1 montem xli, 12. 9
 Taurus i, 9. 5. ii, 2. 2. xvii, 8. 1. 2.
 xvii, 20. 2. xx, 4 Calvinus xviii, 10. 1
 philosophus vi, 10. 1. 5. 2. xvii, 8. 2
 Taxare ii, 6. 2
 Teanum Sidicinum x, 2. 1
 Tecta (subst.) xvi, 5. 2
 Tectis xiv, 1. 11
 Tectorio xlii, 22. 1
 Tectum (adj.) xx, 1. 6
 Tectus vi, 10. 2
 Tecum vii, 17. 4
 Ted' xlii, 22. 2
 Tegebat ii, 6. 2
 Tegmine onychino xix, 7. 2
 Tegulas x, 15. 1
 Tegulis x, 12. 2. xv, 15
 Teguntur xlii, 22. 2
 Tela (plur.) xv, 18. 1
 Telemachus xiv, 6. 2
 Telemachus xiv, 6. 2
 Teli ix, 1. 2. x, 25. 2
 Tels ii, 2. 2. v, 2
 Tello xviii, 11
 Telo xi, 18. 2
 Telorum x, 25. 1
 Telum ix, 1. 2 manu reciprocas ix, 11. 2
 Temerata templa x, 16. 4

- Temere iii, 16. 3. iv, 9. 4. xi, 15. 1. xii, 14. 1. xiv, 1. 13. xvii, 21. 1 dix-
 erim ii, 22. 8 et incuriosae legentibus
 i, 7. 3 scriptum invenitur vii, 20. 3
 verbum non transeundum i, 22. 3
 Temeritas loquendi i, 15. 2
 Temeritatem vii, 3. 2
 Temeritati vi, 2. 5
 Temetum x, 23. 1
 Temperamentum x, 11. 2
 Temperandum est iv, 9. 2
 Temperandus est modus jactus ix, 1. 2
 Temperantem xv, 2. 3
 Temperantes ii, 26. 2
 Temperantia ii, 1. 2
 Temperantiam xv, 2. 4
 Temperarent xvi, 19. 2
 Temperari ii, 12. 3
 Temperatum x, 11. 1 non indignis in
 eum verbis quin diceretur i, 5. 1
 Temperatur numeris tibicinis i, 11. 1
 Tempestas xii, 9. 1. xvii, 2. 4 sedavit
 xviii, 12. 2
 Tempestate iii, 14. 3. iii, 15. 3. xvii,
 21. 7 in ea xx, 1. 9 qua xv, 11 ma-
 ris xix, 1. 1
 Tempestates x, 11. 3. xiv, 1. 4 pluvias
 xiii, 9. 1
 Tempestatibus xvii, 3. 1. xx, 1. 7 isdem
 xvii, 21. 10 multis post vi, 17
 Tempestatis autumnæ xix, 7. 1
 Tempestatum xix, 1. 3
 Tempestivam virginem vi, 8
 Tempestive xiii, 29. 2
 Tempestivi iii, 16. 4
 Tempestiviores sementes ii, 29. 2
 Tempestivius definivit i, 3. 12
 Tempestivum xiii, 5. 2
 Tempia iv, 9. 4. x, 16. 4. xiv, 7. 3. xv,
 5. 1
 Templi vii, 1. 2 Trajani xi, 17
 Templis iii, 9. 3
 Templo ii, 10. 2. xii, 10. 2. xix, 5
 Templorum xiii, 8. 2
 Templum xiv, 7. 3 Dianæ ii, 6. 7
 Tempora Pr. 12. i, 7. 7. ii, 1. 2. vi, 13.
 2. xiii, 15. 2. xvii, 21. 6. 7 verborum
 viii, 10
 Temporis inopie xx, 1. 11
 Tempore i, 3. 1. 2. i, 12. 3. ii, 6. 4.
 iii, 16. 4. xiv, 1. 8. xvi, 3. 3. xvi,
 11. 2. xvii, 21. 11. xx, 1. 2 eodem
 xix, 11. 1 in eo xiv, 2. 8. xvii, 21.
 9 futuro xvii, 7. 1 simili xix, 1. 3
 utroque xx, 5. 1
 Tempori adsint ii, 29. 4
 Temporibus iii, 2. 1. iii, 4. xiii, 18. 1.
 xvii, 21. 1. 2. 5. 7. 14 in difficillimis
 iv, 8. 1
 Temporis i, 9. 1. iii, 16. 1. xvii, 8. f.
 xviii, 2. 4 id xii, 1. 5. xiii, 17 forme
 ii, 20. 2 causa vii, 3. 17 subiecti
 xviii, 10. 3 idipsum significant vii, 21
 Temporum i, 3. 12. xii, 10. 4. xvii, 21. 1
 Tempus Pr. 7. ii, 20. 5. iii, 7. 2. xiii,
 11. 2. xvii, 7. 2. xvii, 8. 1. 3. xviii,
 2. 2 ad id iv, 4 dabat huic disciplinae
 xx, 5. 1 fuit sermonibus xix, 9. 1 jam
 longum transcurreret x, 10. 2 instat
 x, 11. 3 lavandi xviii, 13. 1 matuti-
 num xv, 5. 1
 Temulenta xii, 1. 5
 Tenax iii, 19
 Tendo vii, 9. 3
 Teneamur xix, 9. 6
 Tenebamus xviii, 4. 3
 Tenebantur xv, 27. 3
 Tenebat xvi, 3. 1. xvii, 9. 6
 Tenebatur xiii, 20. 7
 Tenebræ xviii, 1. 6
 Tenebras vi, 4. x, 22. 1. xiv, 1. 13.
 xviii, 11
 Tenebris omnia noctescunt xviii, 11
 Tenemus xvii, 19. 3
 Tenendi sint xii, 4. 2
 Tenentem xii, 4. 4
 Tenentur xv, 7. 1. xix, 8. 5
 Teneo xix, 9. 6
 Tenere xiii, 12. 3. xvi, 2. xvii, 19. 3
 augutium (scire) i, 12. 5
 Tenerent ac a peccando xii, 11. 2
 Tenerentur xii, 13. 1. xv, 27. 2
 Teneret x, 5. xvii, 9. 1. xx, 5. 2
 Teneri studio rerum iii, 2. 4
 Teneriorem xii, 1. 4
 Teneriores xvii, 15. 2
 Tenerioribus iv, 11. 2
 Tenet ii, 16. 1. xiv, 5
 Tenet (illum) morbus loquendi i, 15. 3
 Tenor observationis xiv, 1. 7
 Tentamenti gratia ix, 15. 2
 Tentandi vii, 17. 1
 Tentando xiv, 1. 13
 Tentant iv, 1. 3
 Tentantum i, 21. 1
 Tenue argumentum vii, 18. 1 hæredio-
 lum xix, 7. 1
 Tenuerunt xvi, 19. 3
 Tenuerunt vii, 3. 18 homines i, 7. 1
 Tenui v, 12. 4. v, 15. 7. ix, 10. 1. x,
 15. 2. xiii, 12. 3 admodum pecunia
 familiari fuisse iii, 17
 Tenuis v, 12. 4. xvi, 10. 5. xx, 8. 1
 Tenuisset me oblivio rei Pr. 2
 Tenuissimam auram xix, 5
 Tenuissimi xvi, 10. 4
 Tenuissimis vi, 1. 4
 Tenuissimum x, 10 filum xx, 5. 3

Tenuit xvii, 21. 8 nos gravis admiratio
di, 13. 2

Tenuitas xii, 1. 8 victus atque conarum
ii, 24. 1

Tenuitatis xvii, 9. 3

Tenuiter vi, 1. 4. vi, 2. 3 cumioseque
exploraverit i, 4. 1

Tenuis hac itidem i, 2. 14 verbis xvii,
19. 1

Ter v, 21. 5. x, 1. 2 quaterque xi, 7. 4

Terentii iv, 16. 1

Terentium vii, 7. 1. vii, 14. 2

Terentius iv, 9. 4. xv, 24. xx, 6 Scau-
rus xi, 15. 1

Teretes xvii, 9. 3

Tereti xvi, 19. 1

Teretia vii, 14. 3

Teretibus xiii, 22. 2

Teretius xiii, 20. 6

Tergivernatorem xi, 7. 4

Tergo vehens pecus xx, 1. 3

Tergum iv, 6. 2

Termes iii, 9. 4

Terminabatur xiii, 14. 1

Terminantur xiv, 5

Terminis iil, 2. 1

Termitem ii, 26. 4

Terna i, 20. 2. xiv, 6. 3 millia ii, 13
ter ducuntur i, 20. 2

Ternæ (plur.) ii, 21. 4

Ternio i, 20. 2

Ternos ii, 24. 4

Terra ii, 10. 2. ii, 24. 3. ii, 28. 1. 2.
xvi, 11. 2. xvi, 19. 1. 4. xvii, 3. 1.
xvii, 21. 7. 8. xix, 8. 5 cava xviii, 11
in Africa iv, 18. 1 Asia xix, 9. 1 Græ-
cia i, 1. 1 Hispania xix, 9. 3 Italia
iii, 8. 1 marique xii, 13. 9 et mari
conquirunt vii, 16. 1

Terræ Pr. 3. ii, 21. 3. ii, 28. 1. xiii,
25. xvi, 19. 1. xx, 10. 4 Lydiæ i,
1. 4 Macedoniæ ix, 3. 1

Terræ xiii, 25

Terram iii, 14. 5. iv, 17. 4. xvi, 19. 4.
xviii, 11. xix, 8. 4. xix, 12. 8 patriarum
xv, 20. 5 Italiam ii, 6. 4 inaterrito
iii, 14. 5

Terrarum ii, 28. 1. x, 18. 1. xii, 1. 4.
xiii, 20. 2. xvi, 6. 2

Terras xii, 13. 6. xvi, 8. 3. xvi, 19. 1.
xix, 8. 4 cultioris xix, 12. 3

Terrena xiv, 1. 2

Terrendus hostis i, 11. 6

Terrifica (plur.) xix, 1. 5

Terrifico v, 14. 2

Terrificum xiv, 4. 1

Terriones ii, 21. 3

Terris xii, 13. 6. xiv, 1. 6. 11

Territantibus xix, 1. 6

Territis vii, 1. 1

Territum v, 14. 5

Territus xvi, 19. 3

Terrore i, 7. 9. vii, 11. 2

Terroribus xx, 1. 13

Terti xiv, 5

Tertia ii, 7. 1. iii, 2. 1. vi, 14. 2. vii, 11.
8. xvi, 18. 1. xvii, 13. 1 in Verrem
xii, 13. 5

Tertim iii, 2. 4

Tertium iii, 3. 7. iii, 10. 5. xiii, 22.
2. 7 partem xviii, 14

Tertii x, 1. 4

Tertiis nundinis xx, 1. 13

Tertio (abl.) i, 7. 5. i, 16. 1. ii, 20. 1.
3. xiii, 20. 2. xv, 14. xvi, 4. 1. xvi,
9. 4 in loco xviii, 2. 3 librorum ii,
4. 1 annalium i, 22. 7 (adv.) x,
1. 1

Tertiodecimo xiii, 15. 2. xiii, 28. 1 libro
vii, 2. 1

Tertioviceimo xvii, 7. 1

Tertium ii, 6. 8. ii, 7. 5. vii, 2. 2. xiii,
22. 5. xv, 4. 2. xv, 7. 1. xv, 27. 1
consul x, 1. 1

Tertius ii, 22. 3. vii, 2. 3. xiv, 5

Tessera (plur.) i, 20. 2

Tesserulas x, 27

Testabilis vi, 7

Testamenta xv, 27. 1

Testamenti i, 12. 3

Testamento vi, 7

Testamentorum xv, 27. 1

Testamentum iii, 16. 6. vi, 12

Testarier xv, 13. 4

Testata xv, 13. 3

Testatione vi, 12

Testatur v, 13. 2

Testem v, 16. 2. xi, 3. 2. xiii, 1. 1. xvii,
12

Testes xiv, 3. 8

Testibus ii, 4. 2. xiv, 2. 7

Testiculos iv, 11. 3

Testimonia v, 13. 1. xiv, 1. 14

Testimonii vi, 7

Testimoniis iv, 1. 2 falsis xx, 1. 14

Testimonio iii, 7. 4. xii, 5. 2 dixisse pro
xi, 3. 2

Testimonium i, 24. 1. v, 13. 2. dicit x,
26. 4 falsum dixisse xx, 1. 14 fariatur
xv, 13. 4 firmum v, 13. 3

Testis i, 7. 9. iv, 7. vi, 7

Testium xiv, 2. 2

Testor xv, 13. 1. 4

Tetendi vii, 9. 3

Tetra xvi, 8. 5

Tetram xv, 20. 2

Tetre factum est x, 23. 2

Tetro ix, 4. 2

- Teraset ix, 12. 3
 Thesis vii, 16. 2
 Thesteto xiii, 18. 1
 Theatro x, 1. 1. 2
 Thebani (plur.) xvii, 21. 8
 Thebano agro xvii, 2. 2
 Thebas iii, 10. 6
 Themistocle xvii, 21. 6
 Theocriti ix, 9. 1
 Theocritas ix, 9. 3
 Theodectes x, 18. 2
 Theodecti x, 18. 2
 Theognis i, 8. 8
 Theophrasti i, 2. 11. ii, 18. 2. iv, 18. viii, 6
 Theophrasto i, 2. 4. xiii, 5. 1. xiii, 6. 3
 Theophrastum xiii, 5. 3
 Theophrastus i, 2. 9. 12. 13. vii, 8. 1. xiii, 5. 1. 8. xvi, 15 philosophus viii, 9
 Theopompum x, 18. 2
 Theopompus x, 18. 2. xv, 20. 1. xvi, 15
 Theoremata xvii, 19. 2
 Theorematis i, 2. 3
 Theorematum hoc i, 13. 3
 Theotimum xix, 9. 6
 Thermo, Q. x, 2. 7
 Thermopylas ii, 7. 4
 Thermaum xiii, 24. 6. xviii, 9. 1. xx, 11
 Thermitæ xvii, 12
 Theraiten i, 15. 4
 Thesauri Orcino traditis i, 24. 1
 Thesauros ii, 10. 2
 Thesaurum i, 15. 5
 Thesca x, 16. 3
 Thesco x, 16. 4 certamine xv, 20. 1
 Thescus x, 16. 3
 Thessalia xiv, 6. 3. xv, 18. 1. 2
 Thoracæ indutus ii, 6. 3
 Thracia iii, 9. 1. xiv, 6. 3
 Thracis iii, 9. 1
 Thraco xix, 12. 2
 Thracus bono xix, 12. 3
 Threicius xiii, 20. 5
 Thucydides i, 11. 1. xv, 23. xvii, 21. 7
 Thucydides xv, 23
 Thynni x, 20. 1
 Thysdritanum ix, 4. 7
 Tiberianus xiii, 19. 1
 Tiberii vii, 19. 2. Caesaris ii, 24. 5
 Tiberim xii, 13. 2. xx, 1. 13
 Tiberinum vi, 7
 Tiberio xvi, 18. 2. Graccho ii, 13
 Tiberium ii, 14. xvi, 13. 2. Asellum vii, 11. 3. Caesarem v, 6. 3
 Tibi uni xix, 10. 4 habes auctoritates v, 21. 3
 Tibia i, 11. 7
 Tibia (sing.) i, 11. 6
 Tibiarum i, 11. 1. 5. incentiones iv, 13
 Tibias xv, 17
 Tibicen i, 11. 7. iv, 13
 Tibicina i, 11. 6
 Tibicinas feminas i, 11. 4
 Tibicinem v, 1. 1. xv, 17
 Tibicinas i, 11. 2. xx, 4
 Tibicinis i, 11. 1. i, 12. 2
 Tibiciniam iv, 13
 Tibicinum i, 11. 9
 Tibilis i, 11. 1. canere xv, 17
 Tiburte xix, 5
 Tiburti ix, 14. 2. bibliotheca xix, 6
 Tigres xii, 1. 6
 Timæum iii, 17
 Timæus xi, 1. 1
 Timarchum xviii, 2. 1
 Timendo xiv, 1. 15
 Timendum xix, 4. exemplum i, 13. 3
 Timent ix, 12. 4. xix, 4
 Timentur ix, 12. 4
 Timere xix, 1. 3
 Timeret xix, 1. 3
 Timet ii, 23. 7
 Timide x, 1. 2
 Timidos ii, 6. 1
 Timochare iii, 8. 1
 Timocharem iii, 8. 1
 Timochares iii, 8. 1
 Timon iii, 17
 Timonis iii, 17
 Timor xix, 4. xix, 6
 Timore xix, 4
 Timori i, 11. 10
 Timoris xix, 6. xix, 12. 2
 Timui xix, 1. 3
 Timuisti xix, 1. 3
 Tinguere xvii, 15. 2
 Tiro vii, 2. 3. x, 1. 4. xiii, 9. 1. 2. 3
 Tullius iv, 10. 2. Ciceronis libertus vii, 2. 1
 Tirone xv, 6
 Tironem vii, 2. 3
 Tironiana i, 7. 1
 Tironiano xii, 20. 6
 Titi xiv, 5
 Titi iii, 16. 6
 Titio iii, 16. 6. Lucio v, 19. 2
 Titius xiv, 5
 Titulo xvii, 1. 1. xviii, 7. 2
 Titulos Pr. 4
 Titulum xiii, 14. 2. fecit (libro) xviii, 6. 1
 Titulus xi, 18. 4. xiii, 18. xvii, 5. 1. xviii, 6. 1. cui est xiii, 1. 4
 Titulus (comœdia) iv, 2. 1
 Titus Castricius i, 6. 3. Laetius xii, 21. 1

Tityre ix, 9. 4
 Toga vii, 12. 1
 Togas iv, 18. 3
 Togam prætextam et puerilem xviii, 4. 1
 Togata (comœdia) x, 11. 3. xiii, 8. 2.
 xi, 6
 Togatam gentem i, 2. 2
 Togatos xiii, 21. 1
 Tolensibilem xvi, 2. 4
 Tolerandi doloris xii, 5. 1
 Tolerantiam xii, 6. 2
 Tolerantiam xi, 18. 6
 Tolerare xii, 5. 9
 Tolerari vii, 2. 3. xvi, 3. 1
 Toleratu facilius i, 2. 2
 Toleraverit i, 17. 1
 Tolerent xvi, 2. 2
 Tollendum aut ferendum vitium uxoris
 i, 17. 2
 Tollere et ferre vitium i, 17. 2
 Tollit xvi, 7. 2
 Tolli xiv, 1. 3
 Tollit xi, 18. 7 vitium i, 17. 2
 Tollo vii, 9. 3
 Tolosanum iii, 2. 3
 Tonat xvii, 10. 4
 Tonitru facto xii, 5. 10
 Tonitrus x, 12. 2
 Tono xiii, 25
 Tonantes tapetes xx, 9
 Tonstrina vii, 7. 1
 Tonum xiii, 25
 Toris v, 14. 2
 Torpedo xi, 2. 2
 Torpentis xv, 2. 4
 Torperet xix, 12. 2
 Torqueti (plur.) ix, 13. 1
 Torquato ix, 13. 1
 Torquatus i, 5. 2
 Torque ix, 13. 2
 Torquebit i, 21. 1
 Torquem ix, 13. 4
 Torqueti, 21. 2. iii, 2. 5
 Torquibus ii, 11
 Torquis ix, 13. 1
 Torrens v, 15. 6
 Torrer i, 12. 3
 Tortuosa xvii, 10. 5
 Tortuosam orationis v, 20
 Tortuosis rebus xiii, 11. 2
 Tot in numero libris xiv, 3. 1
 Tota xiii, 24. 4. xix, 1. 1
 Totas vii, 12. 1
 Toti (dat.) ix, 2. 1
 Totidem quot xviii, 2. 1
 Totiens xiv, 2. 6
 Totis xix, 12. 2
 Totius i, 9. 1. ii, 6. 2. vi, 3
 Toto xviii, 2. 4

Totos xvi, 2. 1
 Totum xv, 20. 2. xvii, 5. 1. xviii, 14.
 xix, 10. 1 nomen Latinum i, 2. 2 as-
 sumo xv, 2. 2
 Totas iii, 10. 3. xiii, 24. 11 posset xix,
 12. 2
 Trabe i, 13. 4
 Trabea v, 8. 1
 Trachæ nationis x, 25. 2
 Tractabat personam ii, 23. 6
 Tractabili xiii, 16. 2
 Tractabilius vi, 2. 3
 Tractando xvii, 10. 1
 Tractari vii, 17. 1
 Tractat vi, 1. 3. ix, 5. 2
 Tractata vii, 7. 1
 Tractatibus xiv, 2. 7
 Tractatione v, 21. 1
 Tractationes rerum Pr. 9
 Tractatu xi, 15. 2 uberiore facto v,
 12. 3
 Tractatum iii, 1. 1. xiii, 24. 1 est xiii,
 1. 1
 Tractatus istius prima parte i, 3. 13 sit
 (adj.) viii, 15
 Tractaverit xviii, 7. 1
 Tractavissent i, 23. 2
 Tractim vii, 20. 2 promuntiata litera iv,
 6. 2
 Tractorum xvi, 12. 1
 Tractum sit xv, 5. 1
 Tradat xv, 5. 3
 Tradebat xx, 5. 1
 Tradere memoriam xiii, 2. 1
 Tradiderunt vi, 7. xvii, 10. 1. xviii, 6.
 2 memoriam i, 11. 7. iv, 11. 5
 Tradidit memoriam x, 2 ita natura, ut i,
 6. 1
 Tradit i, 11. 1. xvi, 12. 2 in servitutem
 xx, 1. 3
 Tradita i, 12. 2. iii, 16. 1. vii, 8. 1
 Traditas xv, 17 case x, 3. 1
 Traditionem iii, 19. xvi, 5. 1
 Traditos ii, 19. 2
 Traditum ii, 1. 2 est i, 12. 5 esse ix, 4.
 3 per hominum memoriam iii, 16. 1
 Traditur i, 9. 1. 1. 12. 3. iii, 11. 1. ix,
 4. 4
 Traditus Orcino thesauro i, 24. 1
 Traducere xv, 7. 3
 Traductum ii, 6. 2 est xvii, 2. 5 voca-
 bulum Græcum in linguam Romanam
 i, 18. 1
 Traducunt xvii, 2. 5
 Tradunt v, 19. 1. vii, 1. 1. xviii, 9. 4
 Traduntur xv, 21. xvi, 8. 1. xix, 2. 3
 Tragici verba tumoris ii, 23. 9 (plur.)
 xvii, 21. 7
 Tragœdia iv, 17. 6. xiii, 18. xix, 10. 3

- Tragediæ (gen.) xix, 10. 3
 Tragediam xi, 4. xiii, 2. 1. xv, 20. 1
 Tragediarum xvii, 21. 5
 Tragedias vii, 5 scriptitarit xv, 20. 2
 Tragediis xix, 11. 1 faciendis xix, 11. 1
 Tragedos xx, 4
 Tragedus xi, 10. 2
 Tragula x, 25. 1
 Trahebatur xx, 1. 8
 Trabentes versus aliquid supra mensuram
   xii, 2. 4
 Trabuntur vi, 2. 2
 Traiani xi, 17. xiii, 24. 1
 Tralata x, 9
 Tralaticio iiii, 18. 1. 2
 Tralatione ix, 10. 1
 Tralatum est xviii, 9. 4
 Tramite aperto xix, 11. 2
 Tramitibus xiii, 10. 4
 Tramittebamur ii, 21. 1
 Tramittebat xvii, 6. 2
 Tramittebatur xviii, 2. 2
 Trmitteret xvii, 11. 3
 Tranquillissimam xvii, 19. 3
 Tranquilla præcentione i, 11. 2
 Tranquillitatem iv, 11. 1
 Tranquillius ii, 30. 4
 Tranquillos xix, 12. 4
 Tranquillum xiii, 22. 7
 Trans xx, 1. 13
 Transalpihus xv, 30. 2
 Transalpinis xvi, 6. 1
 Transcendi vi, 2. 2
 Transcendisse ex minore ætate in majorem
   xvi, 6. 4
 Transcripta (plur.) ii, 2. 4
 Transcurreret tempus jam longum v,
   10. 2
 Transegit xvi, 16
 Transeo cursim (libros) ix, 4. 2
 Transeundis et volvendis multis volumi-
   nibus Pr. 5
 Transeundum i, 22. 3
 Transigit xvi, 14
 Transferantur ix, 9. 1
 Transferendis ix, 9. 4
 Transferri xv, 20. 5
 Transfretasse x, 26. 1
 Transfretassent x, 26. 1
 Transfretatione x, 26. 2
 Transfretationem x, 26. 1
 Transfudisse vii, 11. 2
 Transfugere v, 21. 5
 Transgredi x, 26. 2
 Transgrediendo x, 26. 2
 Transgreditur xiii, 10. 3
 Transgressionis x, 26. 3
 Transgressos x, 26. 1
 Transgressu x, 26. 1
 Transgressum x, 19. x, 26. 1
 Transgressus x, 16. 5. xv, 20. 1 est xvii,
   21. 9 locum i, 3. 4
 Transiliret xix, 11. 2
 Transiluit v, 6. 5
 Transiret xvii, 21. 10
 Transisset xix, 11. 2
 Transitus v, 19. 2. xix, 11. 2 (stellarum)
   xiv, 1. 6
 Translaticia verba ix, 9. 3
 Translatione vi, 6. 2
 Translationem vii, 3. 6
 Translationes x, 26. 4. xvi, 5. 4
 Translato nomine x, 20. 3
 Translatum xvi, 18. 1
 Transmiserant x, 26. 1
 Transmissum maris x, 26. 1
 Transmittunt vi, 2. 3
 Transpadana Italia xv, 18. 1
 Transponi iv, 5. 1
 Transpositam xii, 1. 4
 Transposuimus vi, 9. 1
 Transposuit i, 3. 4
 Transtulit vii, 3. 11. xvii, 10. 5
 Transversas xvii, 9. 3
 Transverso xii, 3
 Transvolantis xiv, 1. 10
 Transvorsum vii, 3. 5
 Trebatio, C. vi, 12
 Trebatium iv, 2. 3
 Trebati, C. vi, 12
 Trecenta sestertia xix, 10. 1
 Trecentesimo anno xx, 1. 2
 Trecentesimum vicesimum tertium an-
   num xvii, 21. 7
 Trecenti ii, 24. 5. xvii, 21. 6 septu-
   aginta quinque xvi, 10. 4
 Trecentis ii, 24. 5
 Tredecim iiii, 16. 10. v, 2
 Tremeret ii, 28. 2
 Trepidans i, 23. 3
 Trepido (abl.) i, 26. 3
 Trepiduli ii, 29. 3
 Tres et viginti xv, 28. 1 et sexaginta xv,
   28. 2
 Triangula i, 20. 1
 Tribu v, 19. 4. vi, 9
 Tribuere xiii, 18. 1
 Tribui i, 12. 2. ii, 15. 1
 Tribuisse xiii, 22. 4. xvi, 13. 2
 Tribuit vii, 6. 1. xvi, 1. 2
 Tribuitur vi, 7
 Tribunali i, 22. 2. xiii, 24. 1
 Tribunalia i, 22. 1
 Tribuni iv, 14. vii, 19. ix, 11. 3. xiii,
   12. 2. xv, 27. 2 plebei iiii, 2. 4
 Tribunicia vii, 19. potestas x, 3. 5

- Tribunis xiv, 8 militariibus xvii, 21. 8
 plebei iii, 3. 7 plebi xiii, 12. 1. xvii,
 21. 5 plebis xv, 27. 2
 Tribuno iii, 7. 2. 3. iv, 18. 2. xiii, 12. 3
 ærariæ vii, 10 militum iii, 7. 1. 3. 4
 plebei iii, 4. vii, 19 plebi ii, 13 ple-
 bis i, 15. 4
 Tribunorum iv, 14
 Tribunos xvii, 21. 5 militares xiv. 7. 2
 plebei iv, 14 plebi xiv, 7. 2 plebis
 xiii, 12. 1
 Tribunum militum v, 17. 1 plebei vi,
 11 plebi xv, 4. 1
 Tribunus ii, 13. iii, 7. 1. 2. xiii, 12. 3
 militaris x, 11. 1. xvi, 4. 2 militum ii,
 27. 1 plebei iv, 18. 1 plebi ii, 11. vi,
 9. 2. xvii, 15. 2 plebis i, 15. 3. x,
 20. 3
 Tribus (abl.) ii, 11. iii, 14. 3. iii, 16.
 3. iii, 17. vii, 14. 1. x, 15. 4. xiii,
 24. 7. xv, 4. 2. xv, 9. 2. xix, 2. 1 tria
 in vii, 14. 2
 Tributa xv, 27. 3 comitia xv, 27. 1
 Tributis comitiis xiii, 15. 3
 Tributum xiii, 20. 7
 Tributus (subst.) xiii, 20. 7
 Tribuunt xiii, 22. 1
 Tricenos ii, 24. 2. 3. 4 æris ii, 24. 3
 Tricesimo tertio xvii, 21. 3
 Tricesimus octavus xiii, 10. 2 nonus xiii,
 10. 2
 Tridui xvi, 3. 2 viam v, 14. 1
 Triduo xvi, 4. 2
 Triennium v, 14. 6. xiii, 24. 5
 Trifaces x, 25. 1
 Trigemina xiii, 24. 11
 Trigemini Horatii i, 10. 1
 Trigeminis (comœdiæ) vii, 9. 2
 Triginta ix, 2. 1. xi, 1. 2. xv, 13. 4.
 xvi, 4. 4. xvii, 21. 8. xviii, 14. xx, 1.
 12. dies xv, 9. 2
 Trigona ii, 21. 4
 Trinis nandinis xx, 1. 13
 Trinocium iii, 2. 4. x, 15. 2
 Trinunmo xvii, 6. 2
 Triones ii, 21. 2. 3. 4
 Tripertita vii, 14. 3
 Tripertitis ii, 22. 4
 Triphallo ii, 19. 2
 Tripli pœna est xi, 18. 4
 Triplicatur i, 20. 2
 Tripode iii, 11. 1
 Triquetra i, 20. 1. ii, 21. 4
 Triquetras figuras ii, 21. 4
 Tris xiii, 20. 4
 Trisacrisenex xix, 7. 3
 Tristi ii, 19. 2. xv, 9. 1
 Tristia i, 21. 1. iv, 9. 3
 Tristiores xi, 7. 3
 Tristitiæ xiv, 4. 1. xv, 2. 4
 Tritavi ii, 20. 1
 Tritico xix, 8. 3
 Triticum iv, 1. 3. xix, 8. 1. 2. 4
 Trium i, 24. 1. iii, 16. 9. vii, 14. 3. ix,
 15. 2
 Triumphalem (coronam) v, 6. 1 virum
 vii, 19
 Triumphales (coronæ) v, 6. 1
 Triumphalis (corona) v, 6. 1
 Triumphandi v, 6. 5
 Triumphans v, 18. 3. vii, 19
 Triumphante xv, 4. 1
 Triumphasse xv, 4. 1. 2
 Triumphaverat iii, 4
 Triumphavit xvi, 8. 3 triumphos ii, 11
 Triumphi (gen.) v, 6. 1
 Triumpho xii, 9. 2
 Triumphos ii, 11
 Triumphum procurant v, 6. 1
 Triumphus xvii, 13. 1. 2 Veneris v,
 6. 5
 Triumphus (comœdia) vii, 7. 2
 Triumvir reipublicæ constituendæ iii,
 9. 2
 Triumviris iii, 3. 7
 Triumviros xiv, 7. 2
 Triumvirum xiii, 12. 3
 Trojæ x, 16. 4
 Trojanum bellum xvii, 21. 2
 Tropica figura xiii, 24. 13
 Truces oculi i, 26. 3
 Trucidationes xiii, 24. 6
 Truculento (comœdia) xiii, 22. 4
 Trudere vii, 3. 5
 Trunca ex Menandro ii, 23. 9
 Truncas (plur.) xvii, 9. 3
 Trusatiles iii, 3. 7
 Tu unus xx, 1. 7
 Tuba i, 11. 1. v, 8. 3 cantare xx, 2
 Tubæ v, 8. 3 genus proprium xx, 2
 Tubarum i, 11. 1
 Tubero i, 22. 3. vi, 3. vi, 4 C. x, 23
 Q. Ælius i, 22. 3
 Tuberonem xiv, 7. 5
 Tuberoni xiv, 8
 Tuberonis vi, 3. x, 28. xiv, 2. 7
 Tubicines xx, 2
 Tubulo ii, 7. 5
 Tuditani vi, 4. xiii, 15. 2
 Tuditano xvii, 21. 12
 Tuditanum xvii, 21. 12
 Tuditanus vi, 4
 Tueamur xv, 2. 4
 Tuear xvii, 6. 3
 Tuenda re familiari Pr. 12. ii, 25. 2
 Tuendæ valetudinis xviii, 10. 3
 Tuendam vi, 14. 4. x, 22. 7
 Tuendi vii, 3. 20. xii, 4. 1. xv, 22. 1.

- xx, 1. 7
 Tuendis xii, 10. 1
 Tuendo xii, 3
 Tuendum xx, 1. 11
 Tugario xii, 11. 1
 Tui simillimo xix, 1. 3
 Tuismur i, 21. 3
 Tulerit xv, 2. 3 sententiam vii, 19
 Tulerunt xv, 12
 Tuli sententiam ad condemnandum i, 3. 2
 Tulisse xv, 4. 2 cicatricem ii, 11 par-
 tum iii, 16. 9
 Tullaset dolores xii, 1. 2
 Tulit ii, 24. 4. vii, 5. xv, 27. 2. xvii,
 2. 5
 Tulliam xviii, 13. 3
 Tulliani libri xviii, 7. 2
 Tullianum xii, 13. 6
 Tullii, M. i, 4. 1. i, 7. 7. 8. ii, 17. 2.
 vii, 11. 2. ix, 14. 3. xiii, 24. 2. xvii,
 2. 2 Servii x, 28
 Tullio, M. i, 5. 1. xv, 13. 3
 Tulliam, M. xiii, 16. 2. xvii, 5. 2 Servi-
 um x, 28
 Tullius, M. ii, 6. 5. iv, 9. 3. xv, 13. 3.
 xvii, 13. 1. xviii, 7. 2
 Tiro x, 1. 3. xii, 3. xiii, 9. 1 Cleeronis
 libertus vii, 3. 1
 Tullo Hostilio xvii, 21. 4
 Tum cum etiam itarem vi, 6. 4 etiam
 cum foret vi, 13. 1 deinde ii, 8. 1 de-
 nique i, 6. 4 vel maxime vi, 10 pri-
 mum iv, 3
 Tumens ii, 30. 1
 Tumescant iv, 17. 5
 Tumidi vii, 14. 3
 Tumidior xvii, 10. 3
 Tumidis fluctibus xix, 7. 3
 Tumoris tragici verba ii, 23. 9
 Tumultu xv, 23. 2. xvi, 10. 5 cœli et
 maris xix, 1. 2
 Tumultuaria doctrina xi, 7. 2
 Tumultuariam xvi, 10. 5
 Tumultuarius vi, 16. 1
 Tumultuario xiii, 24. 2
 Tumultum iii, 11. 2. xv, 6
 Tunc denique i, 9. 4 etiam iv, 3 pri-
 mum xiii, 24. 6
 Tundo ii, 25. 2
 Tunica chiridota vii, 12. 2 muliebri vi,
 10. 2
 Tunicæ vii, 12. 2. xvi, 7. 3
 Tunicam i, 26. 2. ii, 6. 2 intimam x,
 15. 3 aquentem auro ii, 6. 3
 Tunicas vii, 12. 2
 Tunicatam vii, 12. 2
 Tunicis vii, 12. 1. xiii, 21. 1 chiridotis
 vii, 12. 1
 Turba iii, 15. 3. x, 6. xii, 11. 1. xv,
 5. 2
 Turbam verborum i, 15. 8
 Turbant xiii, 15. 2
 Turbas vocum fundere ix, 15. 3
 Turbat xiv, 1. 9
 Turbatione coloris et vultus xix, 1. 3
 Turbato vultu xi, 7. 3
 Turbide fidei et ambigui xviii, 5. 4
 Turbide non locutus est v, 9. 2
 Turbidum i, 26. 3
 Turbine ii, 22. 5. xvii, 10. 4. 5. 6
 Turbines xix, 1. 1
 Turbulenta xiii, 11. 1
 Turbulento xi, 15. 3
 Turdo xiv, 2. 7. 8
 Turiam xiv, 2. 3
 Turius xiv, 2. 8
 Tarpe i, 26. 2. ii, 7. 5. iv, 1. 7. vi, 2.
 1. xii, 5. 7. xv, 31. xvii, 20. 3. xviii,
 10. 3 dictu factaque sit vii, 3. 17
 rhetori, si i, 6. 3
 Tarpes v, 11. 3
 Turpi ix, 2. 1. xiii, 21. 1. xiv, 2. 2.
 xvii, 21. 10 imperitia Fr. 5
 Turpia ii, 7. 2. 3. 4. 5. xi, 13. 6. xii,
 5. 7 probra vii, 11. 2
 Turpibus verbis i, 5. 1
 Turpilius xv, 24
 Turpis vii, 13. 2. xix, 2. 1 auctor xvii,
 2. 2
 Turpissimam xv, 2. 2
 Turpissimi auctoris xviii, 3. 2
 Turpiter ix, 13. 2. xiv, 3. 3
 Turpitudine xviii, 3. 1
 Turpitudinem i, 5. 6. x, 19
 Turpitudinis ii, 7. 5. xiii, 20. 7
 Turpitude i, 3. 5. 6. 9
 Turpius (adv.) xix, 3
 Turrem xiii, 20. 1. 2
 Turres x, 9
 Turribus v, 5
 Turrim xiii, 20. 1. 3. xv, 1. 2. 3
 Tus iv, 1. 3
 Tusce ii, 25. 2. xi, 7. 3
 Tusco ii, 25. 2
 Tusculani hominis xiii, 23. 2
 Tusculanum ii, 20. 1
 Tutaretur iii, 3. 1
 Tutatus est xvii, 11. 1
 Tute ii, 29. 6. xx, 1. 10
 Tutela v, 13. 2. 3
 Toti simus xv, 2. 4
 Tutiora vi, 6. 3
 Tutiores v, 14. 4
 Tutissima ii, 7. 3
 Tutissime xvii, 15. 2
 Tutor xii, 3
 Tutores v, 13. 3

Tutoribus v, 19. 2
 Tutos i, 7. 1. iii, 7. 3
 Tutudi ii, 25. 2
 Tyranni (gen.) xvii, 21. 4 (plur.) xvii, 21. 8
 Tyrannidem tenuit xvii, 21. 8
 Tyrannum xvii, 21. 9
 Tyrannus xvii, 21. 8
 Tyrios ix, 9. 6
 Tyros xiv, 6. 3

V.

V (lit.) xix, 14. 2
 V. Clar. i, 22. 2
 Vacant culpa xx, 1. 2
 Vacantem animum x, 25. 1
 Vacanti xvi, 5. 2
 Vacantia vi, 5. 2
 Vacare vii, 17. 4
 Vacarent xvi, 13. 2
 Vacat culpa vii, 8. 11 laude ii, 6. 5 ab odio deformitatis v, 11. 3
 Vacatio a sacerdotio i, 12. 2
 Vacationem xx, 1. 9
 Vacent vi, 2. 4
 Vacua productio xi, 15. 3 (plur.) xvi, 8. 1 sunt a rerum dignitate atque gratia ii, 23. 7
 Vacuum xvi, 5. 2 fuit ix, 12. 5
 Vadari vii, 1. 3
 Vade (imp.) xv, 9. 2
 Vades (subst.) xvi, 10. 3
 Vadimonium ii, 14. vii, 1. 3
 Vadis (plur.) vii, 8. 1
 Vado vii, 8. 2
 Vadunt xx, 10. 2
 Vafis vii, 8. 13
 Vaga v, 7
 Vagam linguam i, 15. 1
 Vagi animi iv, 20. 2
 Vagire xvi, 17
 Valde vii, 5. 1 probus vii, 7. 2
 Vale i, 24. 2
 Valeant ii, 29. 4
 Valeat xii, 1. 3
 Valebo ab oculis xiii, 30. 2
 Valent xvii, 16
 Valenti iiii, 1. 3
 Valentium hominum i, 16. 4
 Valere vii, 3. 10. xii, 1. 3. xiii, 1. 2
 Valeret xii, 5. 5. xiv, 1. 12. xvii, 7. 1. xviii, 1. 1
 Valeri xiii, 25
 Valerii Aeditui xix, 9. 4 Antiatii i, 7. 5. iiii, 8. 1 Maximi xii, 7. 2 Probi iv, 7
 Valerio iiii, 7. 8. iv, 3 Probo xv, 30. 1
 Corvino ix, 11. 1 Messala xv, 11

Valerium xiii, 26 Antiatem vi, 8 Messalam xv, 14 Probum i, 15. 7. iiii, 1. 2 Soranum, Q. ii, 10. 2
 Valerius ix, 11. 2 Antias v, 21. 2. vi, 9. 2. vii, 19 Lucius v, 19. 2 Probus iv, 7. 2. xvii, 21. 12. xix, 14. 2
 Valet vi, 16. 2. xiii, 24. 4. xvi, 9. 1 hoc ea vox i, 8. 1
 Valetudine inoffensa tempora ii, 1. 2 non esse id ex sua xiii, 5. 2
 Valetudinem profigere xix, 5
 Valetudinis xvi, 3. 1 tuenda xviii, 10. 3
 Valetudo i, 7. 5. iv, 2. 4. xii, 9. 1
 Valgi Rufi xii, 3
 Valgius xii, 3 Rufus xii, 3
 Validissimum i, 6. 4
 Validum vii, 1. 3. xvi, 11. 2. xviii, 10. 2
 Valitutum xvii, 12
 Vallo xiii, 27. 2
 Vallum curaverant v, 6. 7 dentium i, 15. 2
 Vana fiducia xii, 12. 4 (plur.) x, 12. 1
 Vanam xiii, 4
 Vanior xviii, 4. 1. 2
 Vanissima (abl.) xviii, 6. 1
 Vanitatem xviii, 4. 3
 Vanitatis x, 12. 2
 Vano obtrectatu Pr. 8
 Vanos xviii, 4. 4
 Vanum x, 12. 4 et nihili verbum ii, 14
 Vaporationem xix, 5
 Vapulabo iii, 3. 5
 Vapulandum inter i, 26. 2
 Vapulet i, 26. 2
 Varia Pr. 5. i, 11. 7. xii, 24. 8
 Varias (gen.) i, 8. 1
 Variam doctrinam Pr. 4
 Variant xiv, 1. 4
 Variarum xix, 14. 1
 Varias ii, 24. 5. iiii, 10. 1. xix, 10. 1
 Varie iiii, 2. 1. iv, 1. 2. ix, 5. 2. xiv, 2. 6. xix, 5
 Varietur xx, 1. 7
 Varietas iiii, 16. 1. vii, 14. 3. xiv, 1. 4
 Varietate ii, 18. 3. xiv, 2. 6
 Varietatem ii, 27. 7. vii, 17. 5
 Varietates ii, 26. 2. xvii, 13. 1. 2 corporum i, 3. 13
 Variis Pr. 3. i, 11. 7. iv, 1. 2. xiii, 18. 1. xiii, 24. 8. xiv, 6. 1. xvii, 13. 1. xvii, 21. 1
 Varios vultus gerat v, 1. 3
 Varius iv, 10. 1
 Varro, M. i, 16. 1. i, 17. 2. i, 18. 1. 2. 3. i, 20. 2. 3. i, 22. 1. i, 25. 1. ii, 10. 1. ii, 18. 2. ii, 20. 1. 3. ii, 21. 4. ii, 25. 2. iiii, 2. 3. vii, 14. 2. xiv, 7. 1. xvii, 21. 8. xix, 10. 3

- Varrone, M. i, 24. 2. ii, 21. 3. iv, 16. 1. xvi, 8. 2. xvii, 8. 2. xviii, 12. 3.
 Varronem, M. i, 22. 5. ii, 10. 1. iii, 3. 1. iii, 14. 1. iv, 9. 1. iv, 16. 1. i. xiii, 16. 2. xiv, 7. 1. xviii, 9. 2. xix, 14. 1. xx, 11.
 Varroni, M. i, 25. 2.
 Varronianæ iii, 3. 1.
 Varronis, M. i, 17. i, 18. 2. 4. ii, 20. 1. ii, 25. 1. iii, 3. 6. vi, 5. 3. xiii, 12. 3. xiii, 16. 2. xiii, 28. 3. xv, 19. xvi, 8. 1. xvii, 3. 2. xix, 14. 1. xx, 11.
 Vas iii, 14. 1. x, 12. 3. xvii, 10. 2.
 Vasa xx, 9.
 Vasi iii, 14. 1.
 Vastam inani magnitudine turbam verborum i, 15. 8.
 Vastare xv, 31.
 Vastasse xiii, 24. 5.
 Vastationem vii, 14. 3.
 Vastiora iii, 10. 4.
 Vastiore vi ii, 6. 3.
 Vastioris i, 25. 2.
 Vastissimam cladem v, 17. 2.
 Vastitate ii, 1. 2.
 Vastitatis ix, 13. 1.
 Vasto xv, 1. 1.
 Vastos xix, 9. 4.
 Vastum xix, 1. 1.
 Vasum xiii, 23. 1.
 Vates (plur.) xvii, 2. 5.
 Vaticani agri xvi, 17.
 Vaticano xvi, 17. agro xix, 7. 1.
 Vaticanus Deus xvi, 17.
 Vaticinantis xv, 18. 2.
 Vaticiniis xvi, 17.
 Ubera xii, 1. 6.
 Uberem vi, 7. vii, 14. 1.
 Uberi vii, 14. 1. xix, 7. 2.
 Uberibus vii, 14. 2. xii, 1. 3.
 Uberius iv, 17. 5. vii, 11. 2.
 Uberrimos xix, 12. 4.
 Uberrimum iv, 20. 3.
 Ubertates verborum xii, 1. 8.
 Ubertatis vii, 14. 2.
 Ubertum vii, 14. 2.
 Ubi (adv. loci) terrarum xvi, 6. 2 (quando) primum ii, 29. 2.
 Ubiqueque xv, 7. 3.
 Vecordes v, 12. 3. xvii, 1. 1.
 Vecordia xii, 1. 2. immani xx, 1. 4.
 Vecora libertas xiii, 12. 1.
 Vectabulum xx, 1. 8.
 Vectamur xi, 3. 1.
 Vectavisse xvi, 19. 4.
 Vectigalia xi, 10. 1.
 Vectio ix, 6.
 Vectum esse xv, 4. 1.
 Vecturas onerum corpore factitavisse v, 3. 1.
 Vectus ix, 6. xvi, 19. 4.
 Vegetandas memorias gratia xvii, 2. 1.
 Vegetior sonus ii, 8. 1.
 Vegetiora ingenia Pr. 8.
 Vegetiores x, 17. 1.
 Vegeto iii, 1. 3.
 Vegrande v, 12. 3.
 Vehat i, 22. 1. xiii, 11. 1.
 Vehemens ii, 3. 1. v, 12. 3. orator x, 3. 1. xiii, 19. 3.
 Vehementer xiii, 24. 4. xv, 13. 3.
 Vehementi xiv, 4. 1. verbo usum esse iii, 5.
 Vehementia i, 11. 8.
 Vehementiorem morbum xx, 1. 8.
 Vehementioris xix, 12. 4.
 Vehementius xi, 18. 7. xii, 5. 10. xvii, 19. 1.
 Vehens ii, 2. 4. xvi, 19. 4. tergo pecus xx, 1. 8.
 Vehere ii, 6. 3.
 Vehementur x, 26. 4.
 Vehi curru iii, 18. 1.
 Vehicula xii, 6. 2. 12.
 Vehiculi xv, 30. 1.
 Vehicalis xii, 5. 1.
 Vehiculo pro est xvii, 14. 2.
 Vehiculum xv, 30. 1.
 Vehitur ii, 6. 3.
 Veho ix, 6.
 Velente bello xvii, 21. 6.
 Velos xvii, 21. 6.
 Vejovem v, 12. 3.
 Vejovis v, 12. 1. 4.
 Vel diligentissime i, 3. 4. maxime i, 15. 6. vii, 3. 11. maximus stoicorum i, 2. 3. optimorum i, 15. 3. subtilissimum iii, 1. 2.
 Velatus caput vi, 10. 2.
 Velia oppidum x, 16. 1.
 Veliam x, 16. 1.
 Velim xiv, 1. 10. xx, 10. 2. docens nos v, 21. 2.
 Velimus iii, 8. 2.
 Velinos portus x, 16. 1.
 Velinum x, 16. 1.
 Velio Longo xviii, 9. 2.
 Velia (abl.) xv, 15. passis xv, 15 (verb.) vii, 3. 12. ix, 1. 2. xiii, 20. 2. xv, 31. xviii, 8. xix, 2. 1.
 Velit ix, 8. xii, 12. xiii, 3. 1. xiii, 15. 1. xv, 5. 3. xix, 10. 3.
 Velitandum vi, 11.
 Velitis v, 19. 2. x, 10. 1.
 Velle i, 19. 1. i, 22. 4. vii, 3. 12. x, 3. 1. xix, 2. 3. plus nobis i, 6. 5.

- Vellem xi, 16. 2. xviii, 5. 3
 Vellemus xvi, 8. 1
 Vellent vii, 3. 11. vii, 18. 1. xiii, 5. 2.
 xv, 11
 Vellet i, 3. 4. i, 19. 1. i, 26. 1. xii, 4.
 3. xiii, 24. 7. xvi, 6. 1. xx, 6
 Vellicant iv, 15. 1
 Vellicatim xii, 15
 Velocitate xv, 5. 2
 Velocitatis ix, 4. 3
 Velox xvii, 16
 Velut ii, 29. 1. xvii, 2. 1
 Veluti i, 12. 4. ii, 7. 4. iii, 10. 6. xix,
 7. 3
 Vena xviii, 10. 2
 Venabatur v, 14. 6
 Venas (plur.) xviii, 10. 2
 Venalibus iv, 1. 3
 Venalium vii, 4. ix, 4. 1
 Venam xviii, 10. 2 solvi x, 3
 Venando ix, 9. 7
 Venante ix, 9. 6
 Venarum xviii, 10. 1
 Venas iii, 10. 5
 Venatibus ix, 4. 5. ix, 9. 6. xvii, 15. 2
 Venationis pugna v, 14. 1
 Venatu ix, 9. 7
 Vendat iii, 14. 3
 Vendent xiii, 24. 2
 Vendentem xv, 20. 1
 Vendentis xx, 1. 3
 Vendidit xvii, 6. 3
 Vendita xiii, 24. 12
 Venditabat xiii, 30. 1
 Venditor est sane quæm in prædican-
 dis doctrinis v, 14. 1
 Venditorem quempiam Sallustianæ lec-
 tionis xviii, 4. 1
 Venditione xiii, 24. 11
 Venditionibus xvii, 6. 2
 Vendito xi, 18. 4
 Venditor v, 4. vii, 4
 Vendundi vii, 4
 Vendundis iv, 2. 1
 Vendundo vii, 4
 Veneficii xii, 7. 1
 Veneficium xii, 7. 2
 Venena xvii, 16
 Venenato (pallio) x, 15. 4
 Venenavit xx, 9
 Venenis iii, 1. 1. xii, 7. 1. xvii, 16
 Veneno vi, 4. xvii, 21. 3
 Venenum vi, 4. xii, 9. 1. xvii, 16
 Venerabili præcatione i, 11. 3
 Venerabilior xvi, 1
 Veneramus xviii, 2. 1
 Venerandi xiv, 4. 1
 Venerandum ix, 10. 2
 Venerandus xv, 18 senex i, 2. 3
 Venerant xvi, 5. 3 usu xiv, 1. 7
 Venerari xviii, 4. 1
 Venerat ii, 2. 1. vii, 11. 2. xvii, 8. 3
 Venerata xv, 13. 4
 Veneratio xiii, 28. 2
 Venerationis plena delubra iv, 9. 3
 Venerem iv, 11. 3
 Venerem ix, 10. 1 libidines in xix, 2. 1
 Venereo cultu xix, 2. 3
 Venerim xviii, 2. 4
 Venerint i, 7. 1
 Venerios vii, 8. 1 poetas xix, 9. 4
 Veneris v, 6. 5. ix, 10. 1. xv, 13. 4 ig-
 nem xix, 9. 5
 Venerit xx, 2
 Venerius v, 6. 5
 Veneror xv, 13. 4
 Venerunt i, 7. 1. x, 13
 Veneunt xvii, 6. 2
 Veni vii, 9. 1
 Venia i, 4. 2. xvii, 6. 2 petita xi, 8. 1
 amicitie dari possit i, 3. 5 majore re-
 prehensuri vii, 3. 3 cum bona ix, 2. 1.
 xviii, 1. 4
 Veniam daret vi, 6. 2 postulavit xi, 8. 1
 Veniant ii, 29. 2
 Veniat vobis in mentem xx, 6
 Veniebant iii, 18. 2. vii, 4
 Veniebat xvii, 10. 5
 Venientem xvi, 7. 2
 Venierint sub corona vii, 4
 Venire xiii, 12. 2. xv, 7. 1 usu x, 12. 2
 in hæredis locum xviii, 6. 2
 Veniremus vi, 13. 1
 Veniret xiii, 12. 2
 Venis (subst.) xviii, 10. 3 (verb.) xvii,
 13. 1 mihi exoptatus xviii, 4. 1
 Venisse i, 14. ix, 14. 5. xvi, 11. 2. xvii,
 20. 2 in crimen xv, 14 usu iii, 16. 5
 Venissemus xii, 5. 1. xvii, 10. 1
 Venissent xvi, 5. 3. xvi, 19. 4
 Venisset vii, 11. 2. xiii, 2. 1 usus rei
 Pr. 2
 Venit i, 25. 3. iii, 8. 2. vii, 11. 2. xiii,
 28. 1. xvi, 12. 1 in manus ii, 23. 2
 nobis in memoriam ii, 3. 2 in mentem
 x, 24. 3 tibi i, 11. 6
 Veniunt vi, 2. 2. xvi, 13. 3
 Vennonius xix, 14. 2
 Venti (gen.) xix, 9. 5 (plur.) ii, 22. 3.
 ii, 30. 2 maris moliti xix, 1. 4
 Ventidio Basso xv, 5. 1
 Ventidium Bassum xv, 5. 2
 Ventis ii, 23. 4
 Ventitare iii, 13. vii, 1. 2
 Ventitaremus xii, 11. 1
 Vento ii, 23. 6. ii, 30. 1 Iapyge ii, 23.
 1 vexatum ii, 6. 4
 Venterum ii, 23. 1. ii, 28. 1. xvii, 10. 4

- Ventos ii, 22. 3
 Ventrem i, 14. xvii, 15. 1
 Ventriculum xvii, 11. 2
 Ventris xvi, 3. 1
 Ventum ii, 22. 4. xvi, 11. 2 est xix, 10. 3 ad manus i, 11. 6
 Ventura est xviii, 12. 2
 Venturum xvi, 4. 3
 Ventus ii, 22. 1. 2. ii, 30. 1. xviii, 11. xix, 1. 1. xix, 8. 5 Cercius ii, 22. 7 ita hos fert iv, 17. 6
 Venum distrahuntur xx, 1. 6 dari vii, 4 datus iv, 2. 3 dedissem xv, 1. 1 ibant xx, 1. 13 ierat ii, 18. 2 ire vii, 4 isent iv, 2. 3
 Venumdare i, 19. 1. ii, 23. 2
 Venumdari vii, 4 sub corona vii, 4
 Venundarem ii, 23. 4
 Venundata esset xiii, 24. 11
 Venus xviii, 12. 2. xix, 9. 5
 Venusina x, 3. 2
 Venusta (sing.) xiii, 29. 2 (plur.) xix, 9. 1
 Venustas vii, 14. 1. xiv, 1. 13 orationis x, 3. 2
 Venustate i, 23. 1. vii, 5. xvii, 2. 4 villae i, 2. 1
 Venustatem i, 8. 1. ii, 23. 5. xiii, 24. 11
 Venustates xvii, 20. 2
 Venustatis i, 24. 1. ix, 3. 1. xvii, 10. 2
 Venuste ii, 29. 6. vi, 9. 1. x, 17. 1. xi, 8. 1. xiii, 26 locutum i, 7. 3 scriptae comediae ii, 23. 1
 Venustiores xii, 1. 2
 Venustus x, 19
 Venustissimae brevitatis (versiculi) xix, 11. 1
 Venustissimos vi, 16. 1
 Venustius xviii, 12. 1. xix, 9. 4 ingenium xiii, 11. 2
 Venusto cultu corporis i, 5. 1
 Venustum agmen orationis modulo ipso numerorum (periodus) i, 4. 2
 Vera (sing.) vii, 17. 4. xvi, 6. 4. xx, 10. 4 (plur.) vii, 14. 2. xiv, 1. 13. xvi, 8. 3. 4. xvii, 3. 4. xviii, 2. 4
 Verae iii, 3. 1. xii, 5. 6
 Veram ii, 19. 1
 Verant xviii, 2. 4. 5
 Veras ii, 28. 3. vi, 16. 1
 Veratius, Lucius xx, 1. 4
 Verba i, 3. 3. 4. 11. i, 4. 2. i, 6. 5. i, 7. 4. 5. i, 15. 3. 4. i, 16. 1. i, 18. 2. xv, 29. xvii, 9. 1 ex eo libro haec sunt i, 22. 2 communia xv, 13. 3 frequentativa ix, 6 gravia et illustria ii, 27. 1 sibi data ii, 19. 2 facta sunt xv, 11 faciebat i, 22. 2 dedit xvii, 2. 8 facere oburgatoria i, 26. 2 faceret xiii, 22. 5 Latina fecerunt xiii, 16. 1 patendi xviii, 12. 1 tragici tumoris ii, 23. 9 fecissem ii, 23. 6 fecit v, 17. 1. xvi, 13. 1 facere ad populum xiii, 15. 5
 Verbera (plur.) x, 3. 4. 7 fortunae xiii, 27. 2
 Verberabant x, 3. 8
 Verberando xvii, 21. 8
 Verberandum x, 15. 2
 Verberare xx, 1. 4
 Verberari i, 26. 2. x, 3. 2. x, 15. 2. xi, 18. 3 virgis xii, 3
 Verberatum xix, 5
 Verberavere x, 3. 7
 Verberaverunt xiii, 24. 11
 Verberibus v, 14. 4 affici xi, 18. 3
 Verbero (subst.) i, 26. 3. xvii, 8. 2
 Verbi Pr. 2. i, 4. 1. 2. i, 22. 1. i, 25. 4. xvi, 14. xvii, 1. 3. xviii, 2. 2. xix, 8. 4. xix, 10. 4 usitati pervulgatique xix, 10. 2 improprias i, 22. 9 vis ii, 6. 4 vitio xix, 8. 2
 Verbis i, 3. 3. 4. i, 7. 1. 6. i, 10. 1. i, 15. 1. i, 25. 1. i, 26. 3. ii, 3. 1. ii, 4. 2. vi, 13. xvi, 1. xviii, 7. 1. xix, 14. 2 habentibus patendi figuram xviii, 12. 1 dicere xviii, 3. 2 de sordidis (liber) xx, 11 inclinata sunt a iii, 12
 Verbo i, 4. 3. i, 7. 1. 2. 3. 4. 7. i, 20. 3. i, 22. 1. xvii, 1. 2. 3. xviii, 2. 2. xviii, 12. 2. xx, 10. 4 re atque i, 9. 6 Enniano xix, 10. 4 in principali ix, 6 uno dicere xx, 5. 3 alienae significationis ii, 9 usus parum proprio ii, 9
 Verborum Pr. 5. i, 2. 4. i, 7. 8. 9. i, 10. 1. i, 15. 2. 3. 7. 8. i, 18. 2. ii, 2. 3. ii, 3. 1. ii, 19. 1. ii, 23. 5. vi, 8. xiii, 17. xiv, 4. 1. xvi, 5. 2. xvii, 10. 5. xx, 9 priscorum et remotorum xviii, 4. 3 artes xiii, 8. 2 auctoritate xviii, 7. 1 brevitatem xx, 1. 1 elegantias ii, 9 homo diligentissimus xiii, 24. 2 poeta ii, 26. 4 figuras habitusque xix, 7. 1 medulla et sanguine xviii, 4. 1 lepida solertia xx, 1. 9 virtutes dignitatesque i, 23. 1 umbras xiii, 23. 2
 Verbosus iv, 9. 5
 Verbum Pr. 5. i, 4. 3. 4. i, 7. 3. i, 9. 1. i, 10. 2. i, 21. 3. ii, 5. ii, 6. 1. 2. vi, 5. 2. xv, 30. 2. xvi, 10. 2. xvii, 2. 1. 2. 3. 4. xviii, 9. 4. xix, 10. 2. xx, 11 Graecum xix, 13. 3 Latinum xix, 13. 3 novum xiii, 21. 2 abjecte et incuriose positum ii, 6. 1 civitate donatum xix, 13. 2 insolens xix, 2. 1 dehonestum et decupatum xix, 10. 3 sordidum et barbarum xix, 13. 1

- Vere dixit xix, 6
 Verebantur xviii, 3. 1
 Verecunda vi, 15. 2. ix, 10. 1
 Verecunde ii, 7. 3. xiii, 5. 3
 Verecundia viii, 9. xiii, 5. 1. xiv, 5
 Verecundiæ ix, 10. 2. xv, 2. 4
 Verecundis vii, 3. 4
 Verecundissimum i, 24. 2
 Verecundius xvii, 3. 2
 Vereor xv, 13. 1 te abs te xv, 13. 1
 Vereremur vii, 3. 7
 Vereri ab suis xv, 13. 1
 Vereris tu me xv, 13. 1
 Vergilius iii, 10. 1. xiii, 9. 3
 Veriores xx, 1. 9
 Veris (plur.) xv, 22. 1. xviii, 4. 4
 Verisimiles (sententiæ) i, 6. 3
 Verissime xiii, 8. 1
 Verissimum i, 6. 4. iii, 8. 3
 Veritas vi, 1. 2. xvii, 14. 3
 Veritate xvi, 13. 1
 Veritatem ii, 17. 1. xiv, 1. 13 Temporis
 filiam xii, 11. 2
 Veritates xviii, 7. 2
 Veritati xvii, 10. 5
 Veritatis i, 6. 4. vii, 3. 11. xiv, 1. 8
 amicitissimus x, 22. 1 ingenus homo
 xx, 2
 Veritum xv, 13. 3 quos non est xv, 13.
 3 case x, 1. 3
 Verius xv, 3. 2. xvi, 19. 2. xvii, 6. 3.
 xvii, 10. 4
 Vermiculis xiv, 1. 12
 Vernacula eruditio xii, 2. 1
 Vero iv, 2. 4
 Verno ii, 22. 2
 Verre, C. x, 3. 3 (subst.) xvi, 6. 1
 Verrem i, 7. 1. ii, 6. 5. vi, 16. 5. xiii,
 20. 6
 Verres, C. xiii, 24. 5
 Verrii Flacci iv, 3. 2. xvii, 7. 2
 Verrio xvii, 6. 3
 Verrius xvii, 6. 2 Flaccus v, 17. 1. v,
 18. 1. xvi, 14
 Verrucam iii, 7. 1. 2
 Verrunt ii, 26. 7
 Versa (sing.) xv, 3. 3. xvi, 12. 1. xvi,
 13. 2 (plur.) xvii, 20. 1. xx, 5. 1
 Versabantur ante i, 16. 4
 Versam xv, 3. 1. xviii, 11
 Versaretur xv, 18. 1
 Versari xiii, 8. 1
 Versas comedias de Græcis ii, 23. 1
 Versatur xvii, 2. 7 ante fundum i, 16. 4
 mihi ante oculos xv, 13. 3
 Versatus xiv, 6. 1 sum xv, 12 esset xv,
 4. 1
 Versibus i, 15. 8. i, 22. 9. ii, 6. 1. ii,
 30. 3. iii, 14. 3. xiii, 20. 2. xv, 24.
 xvii, 10. 1. xvii, 14. 1. xvii, 21. 14.
 xviii, 5. 3. 4. xviii, 8. xviii, 15. xx, 6
 in his xviii, 9. 1 graphice factis x, 17.
 1 quadratis ii, 29. 6 comprehendit
 vii, 16. 1
 Versicolore vi, 10. 2
 Versiculi xv, 4. 2 Græci xix, 11. 1 non
 indigni memoratu xix, 11. 2
 Versiculis xix, 9. 2
 Versiculos xix, 11. 2
 Versis ix, 4. 1
 Versu i, 22. 7. xiii, 22. 4. xvii, 6. 2.
 xvii, 21. 9. xviii, 2. 5. xviii, 9. 3. xx,
 6 hexametro xviii, 15
 Versum (subst.) xvi, 13. 1. xvii, 3. 1.
 xviii, 5. 3. xviii, 9. 2 pangis xiii, 20.
 1 est in cognomentum (adj.) iv, 20. 3
 Versura v, 20
 Versus (sing.) i, 15. 4. xvi, 6. 1. xvii,
 3. 1. xvii, 12. xviii, 5. 4. xviii, 9.
 3. xix, 10. 4 de Græco expressus
 iv, 5. 2 (plur.) Pr. 11. i, 15. 6. i,
 21. 1. 3. ii, 3. 2. ii, 18. 3. ii, 22. 4.
 ii, 23. 9. iii, 3. 5. xv, 9. 1. xvi, 10.
 1. xvii, 10. 4. xviii, 11. xx, 10. 2
 amatorios xix, 11. 1 duos xii, 2. 4
 conjicere in iv, 17. 1
 Versutum xviii, 9. 3
 Versuum vii, 2. 3. xviii, 2. 2
 Vertamus ix, 9. 1
 Verte xiii, 20. 2
 Vertendæ ix, 9. 1
 Verterat a quo comediam ii, 23. 2
 Vertere xvi, 8. 2. xviii, 12. 1. xviii, 14
 Verterent xviii, 12. 1
 Verteret xi, 4
 Verti (inf.) ix, 9. 2. xvii, 19. 2
 Verticem xix, 12. 3
 Verticibus vi, 1. 2
 Vertigine ii, 22. 5. xiv, 1. 10
 Vertisc ix, 9. 1. 4
 Vertisset res melius i, 13. 2
 Vertit x, 17. 1. xvii, 8. 1. xix, 11. 2 in
 linguam Latinam xv, 6
 Vertitur xii, 13. 6 in ipso jam, cuja res
 est ii, 29. 5
 Vertunt vii, 9. 3. xiii, 23. 1
 Verum (adj.) i, 6. 3. i, 21. 2. ii, 23. 5.
 xvi, 3. 1. xvi, 8. 2. 4. xvii, 5. 1. xviii,
 2. 4. xviii, 13. 2. xix, 14. 2. xx, 6
 est xx, 1. 9 (adv.) i, 15. 3. xix, 9. 6
 enimvero xiii, 24. 7 etiam i, 15. 4.
 xv, 11. xx, 1. 9 vero xiii, 17
 Verus iii, 15. 3
 Veruta x, 25. 1
 Vesani v, 12. 3
 Vescerentur iv, 11. 1
 Vesci ix, 4. 3. 5
 Vescum v, 12. 3. xvi, 5. 2

- Vesevo vii, 20. 1
 Vesicam xvii, 11. 1. 2
 Vesper xiii, 11. 1 serus i, 22. 1
 Vespera vi, 16. 1
 Vesperaverat xvii, 8. 1
 Vespertina xi, 3. 1
 Vesperum vii, 11. 1
 Vestæ i, 12. 1. 3. vi, 7. x, 15. 1. xiv, 7. 3 sacerdote x, 16. 4
 Vestalem i, 12. 4
 Vestali virgine i, 12. 1
 Vestalis i, 12. 3. 5
 Veste iii, 4. vi, 10. 2
 Vestem longe lateque diffusam vii, 12. 1
 Vester xiii, 21. 1. xx, 1. 4
 Vestibula xvi, 5. 3
 Vestibulo iv, 1. 1
 Vestibulum ii, 3. 2. xvi, 5. 1. 2. 4. xviii, 12. 2
 Vesticeps v, 19. 2
 Vestigavit vii, 16. 1
 Vestigii xiii, 20. 2
 Vestigiis ii, 1. 1
 Vestigio iii, 10. 2 pedis hærentem v, 14. 6
 Vestigiorum Pr. 9
 Vestimenta i, 13. 4
 Vestimentis xx, 1. 8
 Vestimentum vi, 12. xiii, 23. 1
 Vestiri xi, 2. 2
 Vestitu i, 5. 1
 Vestitus xiii, 21. 1
 Vestra i, 2. 3
 Vestram xix, 5
 Vestrarum xx, 1. 7
 Vestri (gen.) xx, 6 habeo curam xx, 6 misereor xx, 6
 Vestris xvi, 1. xvi, 10. 2
 Vestrorum xvi, 20. 2. xx, 6
 Vestros i, 7. 7
 Vestrum (gen. plur.) xx, 6 habeo curam xx, 6
 Vetarent xiii, 12. 4
 Vetera i, 18. 2. ii, 10. 2
 Veterator in libris iii, 1. 2
 Vetere ii, 14. ii, 24. 1. x, 11. xv, 4. 1. xvii, 9. 1. 4 libro xviii, 9. 1
 Veterem iii, 16. 1. xiii, 20. 2. xviii, 11
 Veteres i, 7. 8. i, 9. 4. i, 15. 8. i, 22. 5. ii, 3. 1. ii, 10. 2. ii, 13. ii, 24. 1. ii, 28. 2. iii, 10. 6. iv, 2. 1. vii, 7. 1. xiii, 11. 4. xiii, 16. 2. xvi, 7. 3. xvii, 9. 2. xviii, 9. 4 nostri xx, 1. 8 Romani xiii, 9. 1 scriptores xix, 8. 5. xix, 11. 1 mores xx, 1. 2
 Veteri ix, 14. 6. xx, 2
 Veteribus i, 9. 6. ii, 6. 4. ii, 26. 5. iv, 13. vi, 5. 1. xiii, 22. 3. xvi, 5. 4. xvi, 11. 1. xviii, 9. 2. xix, 8. 3. xix, 13. 2 nostris xviii, 12. 1
 Veteris iii, 9. 3. iv, 1. 6. xiii, 14. 3. xv, 8. xiv, 2. 1. 2. xix, 9. 4. xx, 3 ritus iii, 2. 5 orationis noticiam habet xi, 3. 3
 Veterinosum i, 15. 3
 Veterimum x, 21
 Veterum i, 7. 2. i, 10. 1. 1, 24. 1. i, 26. 1. ii, 13. iii, 4. iii, 14. 1. iii, 16. 1. xvi, 9. 1. xvii, 13. 1. xix, 8. 6. xix, 13. 1 auctoritas xv, 9. 1 elegantiarum i, 4. 1 literarum xviii, 5. 2 rerum xix, 7. 1. xix, 9. 1 scriptorum i, 5. 4
 Vetet xiii, 15. 3
 Vetusit vi, 8
 Vetuli vii, 20. 3
 Veturius, Tib. xvii, 21. 10
 Vetus ii, 24. 1. iii, 16. 6. iv, 11. 1. ix, 5. 1. xiii, 5. 5. xiii, 12. 3. xvi, 5. 2. xvi, 19. 1 adagium Pr. 11 carmen ii, 23. 1 (vinum) xiii, 20. 3 vocabalum i, 18. 1
 Vetusta xi, 7. 1
 Vetustas xii, 4. 4 consumsit xi, 13. 5
 Vetustati i, 16. 2
 Vetustatis xiv, 1. 2. xx, 6 bonæ atque sinceræ libri v, 4 mirandæ ii, 3. 2 reverendæ xviii, 5. 4 veræ xviii, 9. 3
 Vetuste loquentem i, 10. 1
 Vetustior iii, 16. 2
 Vetustiores ii, 20. 1
 Vetustioribus v, 20. xv, 13. 3
 Vetustius x, 21
 Vexare ii, 6. 3. 4
 Vexaret ii, 6. 3
 Vexari ii, 6. 3
 Vexasse ii, 6. 1. 3
 Vexata ii, 6. 5
 Vexatam ii, 6. 4
 Vexatum fumo, vento, pulvere ii, 6. 4
 Vexatus xvii, 21. 5
 Vi ii, 28. 1. 2. ii, 30. 2. 3 sua xii, 11. 2. xiv, 1. 3. xvi, 5. 2. xvi, 11. 1. xvi, 17. xvii, 2. xviii, 10. 2. xix, 12. 1 quadam sua xix, 1. 4 bellica et cruenta xx, 10. 4 magna xviii, 5. 1. 2 solida xx, 10. 2 geritur res xx, 10. 2 irumperet iv, 14 de oculorum v, 16
 Via i, 3. 5. 6. 7. iii, 7. 2. xvi, 5. 2. 3. xvi, 17. xvii, 11. 2. xvii, 14. 2. xvii, 15. 1 Laurentina x, 2
 Vise xvi, 5. 2. xvii, 2. 5
 Viam ii, 19. 2. ii, 20. 2. x, 15. 1. xvii, 11. 2. 3 tridui permensus v, 14. 6 sibi mœniant ad ii, 12. 4 inter xix, 7. 3
 Vias xiii, 21. 1. xiv, 1. 4 per urbis xv, 4. 2
 Viaticum xvii, 2. 5

Viatore xii, 3
 Viatorem iv, 10. 2. xiii, 12. 1. 3
 Viatorum xii, 3
 Vibices x, 3. 7
 Vice alterna xvii, 12 sua xvii, 20. 1
 quisque jaciebamus xviii, 13. 1 pari
 xviii, 2. 2 versa xvi, 13. 2 inter se
 mutua xviii, 12. 1 proverbii ii, 6. 5
 Vicem x, 25. 1. xvi, 10. 5 gradus thea-
 tri essent x, 1. 3 ad Deum ii, 15. 1
 Vicenos aris ii, 24. 1
 Viceris v, 10. 3
 Vicerit i, 16. 3
 Vicerio v, 10. 3
 Vices fortuitas patientis ii, 1. 1 contra-
 rias habeat xx, 8. 2 ad lunæ xx, 8. 2
 Vicesimo iii, 15. 3. xiii, 12. 3. xv, 17
 secundo xii, 2. 2 tertio et ix, 14. 5
 quarto i, 7. 5. xiii, 25 sexto xv, 28. 1
 septimo xv, 28. 2
 Vicesimum xii, 14. 2
 Vicesimus quintus xvii, 3. 2
 Vici iv, 18. 1
 Vicibus in officiorum xx, 1. 11
 Vicies ii, 11
 Vicina vii, 20. 1
 Vicino ii, 23. 5. xiv, 1. 3. xix, 12. 4
 Vicinos ii, 29. 4
 Vicinum xix, 12. 3
 Vicinus xix, 12. 3
 Vicissæ vii, 3. 7. x, 18. 2. xv, 18. 1.
 xvii, 4
 Vicissæ iii, 15. 1 causam v, 10. 2
 Vicissim xvii, 5. 1. xvii, 11. 2
 Vicit ix, 11. 3 (victoriam) xv, 18. 1
 consuetudo xii, 13. 4
 Victi (sing.) vi, 8. xii, 5. 8
 Victis iii, 9. 3
 Victitantem ix, 4. 5
 Victitare xvii, 16
 Victitasse iv, 11. 2. xv, 4. 2
 Victo vii, 3. 6
 Victor xii, 3
 Victorem v, 8. 2. xv, 20. 1
 Victoria vi, 6. 2. xv, 18. 1
 Victoris iii, 6
 Victoriam iv, 18. 1. vi, 6. 2. vii, 3. 10.
 xv, 21. xvii, 21. 4
 Victoris xiii, 4 cum Darium urgeret
 præliis et xx, 5. 2
 Victoris ix, 12. 5
 Victos esse xvii, 21. 5
 Victu iv, 16. 2. x, 23. 1
 Victui iv, 16. 2
 Victum (subst.) iii, 3. 7 sibi quæsisse
 xv, 4. 1. xv, 20. 1 (part.) iii, 9. 3. v,
 9. 1
 Victurus esset xiv, 1. 9
 Victus (sing.: subst.) v, 6. 2. vii, 11. 1.

ix, 4. 3. xv, 8. xix, 9. 4 tenuitas ii,
 24. 1 quærendi gratia v, 3. 1 (part.)
 vii, 3. 2. xv, 6. xvii, 16 est xvii, 21.
 4 in tragedia xvii, 4
 Vicum xvi, 4. 3
 Vide xx, 1. 15
 Videant xi, 5. 1
 Videantur i, 15. 1. ix, 5. 3. xiv, 1. 9.
 xvi, 13. 2
 Videas i, 15. 1. xii, 1. 4. xvii, 8. 1. xvii,
 20. 2
 Videatur i, 22. 2. 7. ii, 6. 5. vii, 2. 3.
 xiii, 9. 3. xvi, 18. 1. xviii, 5. 1
 Videbamus xix, 1. 2
 Videbantur ii, 16. 2. vii, 1. 3. xix, 1.
 1. xix, 7. 3
 Videbatur i, 6. 2. 3. i, 7. 2. ii, 26. 7.
 iii, 1. 2. vi, 9. 1. vii, 1. 3. xii, 7. 2.
 xiii, 28. 1. xv, 14. xv, 17. xv, 22. 1.
 xv, 26. xvi, 10. 5. xvii, 5. 4. xvii, 7.
 2. xvii, 10. 5. xviii, 6. 1. xix, 8. 6
 Videbimus xvi, 6. 1. xix, 8. 3
 Videbitur i, 4. 3. i, 16. 3. vi, 2. 1. vi,
 13. 2. xvii, 2. 4. xvii, 6. 3. xvii, 8. 2
 Videbuntur Pr. 9
 Videlicet v, 20. vii, 3. 12. xii, 13. 1.
 xiv, 1. 2. 9. xiv, 3. 3. xvii, 5. 4. xx,
 8. 1
 Videmur ii, 26. 2. xvi, 5. 1
 Videmus i, 21. 3. ii, 21. 2. iii, 1. 3. iii,
 3. 1. iii, 4. vii, 3. 20. xv, 5. 3. xvi,
 11. 1. xvii, 18. xviii, 5. 4. xx, 1. 14
 Videndi de rationibus v, 16 illecebris x,
 17. 1
 Videndum xvii, 10. 1
 Videtur ii, 3. 1. vii, 3. 21. xiii, 22.
 3. xv, 11. xvi, 13. 2. 3. xvi, 18. 2.
 xvii, 8. 3. xviii, 9. 2. xix, 8. 5. xx,
 1. 2. xx, 8. 1
 Video i, 3. 7. ii, 26. 4. xv, 13. 3. xvii,
 8. 2. xix, 8. 6. xix, 9. 6 ut xviii,
 10. 2
 Videor i, 26. 3. iii, 1. 1. xiii, 3. 2. xviii,
 10. 3. xix, 1. 3
 Viderant vii, 1. 1. xvii, 2. 8
 Viderat xvii, 19. 2
 Videre (pres.) ii, 26. 2 (inf.) vi, 8.
 vii, 17. 4 est vi, 10. 2 multos iii, 1. 3
 Viderent i, 14. vi, 9. 2. xiv, 1. 2
 Viderentur i, 6. 2. ix, 2. 3. xviii, 1. 2
 Viderer xiv, 2. 8
 Videres v, 14. 4
 Videret x, 17. 2. xvii, 10. 2
 Videretur i, 4. 4. i, 25. 4. iv, 6. 1. vii,
 5. xiii, 20. 7. xiii, 24. 1. xv, 18. 2.
 xvii, 8. 1. xx, 6
 Videri i, 12. 3. ii, 7. 2. ii, 23. 6. iv,
 1. 6. vi, 8. vii, 17. 4. xiii, 14. 3. xv,
 1. xv, 13. 3. xvi, 8. 5. xvii, 11. 3.

- xvii, 12. 3. xix, 10. 1. xx, 1. 6
 Viderier iii, 7. 2. xv, 2. 1
 Viderint iii, 7. 1. ix, 4. 4. xvii, 20. 3
 Viderit xvi, 7. 4
 Vides ii, 16. 1. ii, 29. 2. xiii, 30. 2. 3.
 xv, 7. 3. xvii, 20. 2
 Videt xix, 12. 3
 Videte vii, 11. 1. 2. xiii, 28. 3
 Videtis xiii, 19. 4. xiii, 24. 12
 Videtur i, 3. 4. i, 12. 4. i, 16. 2. i,
 21. 2. i, 22. 3. 6. i, 25. 3. 4. iii, 30.
 4. xv, 28. 1. xvi, 14. xvii, 13. 1. xix,
 3. xx, 6. xx, 10. 4
 Vidi xviii, 7. 2
 Vidimus ii, 3. 2. xii, 11. 1. xv, 20. 2.
 xv, 24. xix, 8. 1
 Vidisse iii, 9. 4. ix, 4. 6
 Vidisset i, 13. 4. ii, 20. 2. xiii, 21. 1
 Vidisti xvi, 6. 2
 Vidistis xii, 5. 2. 3
 Vidit iii, 15. 2. vi, 13. 3
 Vieta xiii, 2. 2
 Vigena ix, 9. 7
 Vigent vi, 8
 Vigilandi tolerantiam xi, 18. 6
 Vigilarunt hoc genus vigilas Pr. 10
 Vigilate iii, 14. 3
 Vigilia xi, 1. 1 multa vii, 17. 1 cordis i,
 15. 2
 Vigiliarum Pr. 4. xix, 9. 2
 Vigilias Pr. 10
 Viginti Pr. 12. i, 12. 3. i, 20. 2. ii, 11.
 v, 4. vi, 3. xv, 28. 1. xvii, 21. 12.
 xviii, 14 una et iii, 3. 2 unam et iii,
 3. 1 quatuor iii, 2. 1 quinque iii, 3.
 6. xvi, 10. 3. xx, 1. 4 sex et xv, 28.
 1 septem et xv, 28. 1. 2 octo et iii,
 10. 2
 Vigor x, 27. xii, 1. 7 animi et corporis
 iii, 1. 3 vocis ii, 3. 1
 Vigore iii, 9. 4. x, 27 animi xv, 2. 4
 Vigorem xvii, 15. 1 sententiae xix, 1. 6
 Vigoribus mentium xix, 12. 2
 Vili xv, 2. 1
 Villis xv, 13. 1
 Villitate ix, 4. 2
 Villitatem i, 15. 4. vii, 11. 1
 Villius xi, 14
 Villa i, 2. 1
 Villæ i, 2. 1. ii, 20. 1
 Villam ii, 20. 2. xvii, 10. 1. xviii, 10. 1
 Villas i, 2. 1. ii, 20. 2. xiii, 23. 1
 Villaticæ pastionis ii, 20. 1
 Villicum i, 7. 6
 Vim ii, 19. 1. iii, 10. 5. iii, 15. 1. vii,
 5. ix, 3. 1. xii, 12. 4. xiii, 27. 2.
 xvi, 3. 4. xvi, 5. 2. xvi, 14. xvi, 19.
 2. xvii, 8. 3. xvii, 13. 2. xvii, 15. 1.
 xvii, 16. xviii, 15 nocendi xx, 1. 8
 rationis aut suavitatis ii, 17. 3 habere
 i, 20. 2
 Vin' me servatum ii, 23. 4
 Vina xiii, 11. 4. xvii, 8. 1. 2
 Vinaceis xi, 7. 3
 Vincat xiv, 1. 9
 Vincebatur xvii, 4
 Vincenti vi, 6. 2
 Vincere iii, 8. 2. iii, 15. 2. xii, 5. 8. xv,
 31 consuetudinem ii, 25. 2
 Vincerent xvii, 4
 Vinceretis xix, 9. 4
 Vinciebant x, 3. 8
 Vinciebantur xx, 1. 12
 Vinci vii, 3. 10
 Vinciri xiii, 3. xx, 1. 14
 Vincis xvii, 4
 Vincito xx, 1. 12
 Vincitur xvii, 14. 2
 Vincita sunt xiii, 21. 2
 Vinciti forent dejurio vii, 18. 2
 Vincitum x, 15. 1. xiv, 1. 3. xvi, 1. xx,
 1. 12
 Vincula iii, 3. 7. vii, 19. x, 15. 1 mem-
 brorum xii, 22. 3
 Vinculis i, 15. 1. xvii, 21. 5. xx, 1. 13
 Vinculo v, 3. 2 oris solutus v, 9. 2
 Vinculorum poenam xx, 1. 14
 Vinculum xii, 1. 7. xiii, 3. 1
 Vindemiam agitare xx, 8. 1
 Vindex ii, 16. 1. iii, 16. 5. xvi, 10. 2
 Cæcellius xx, 2
 Vindicanda (plur.) xx, 1. 3
 Vindicandi vi, 14. 2
 Vindicandum dupli poena xi, 18. 2
 Vindicant xiv, 1. 9
 Vindicantur v, 19. 1
 Vindicare omnibus verbis xx, 10. 3
 Vindicarent xx, 10. 4 homines ab impe-
 ritia rerum Pr. 5
 Vindicata est conjuratio v, 6. 4
 Vindicatum est in voces x, 6 sit in fures
 vii, 15 fuerat iv, 5. 2
 Vindicaverunt vi, 13. 2. xi, 18. 3 im-
 pensiore damno injurias xx, 1. 9
 Vindicavit iii, 3. 1
 Vindice Cæcellio xviii, 11
 Vindicia xx, 10. 3
 Vindiciarum dicendarum xx, 10. 4
 Vindicis vii, 2. 1
 Vindicit xx, 1. 12
 Vindicte contenduntur xx, 10. 1
 Vineam iv, 12
 Vinea ii, 20. 2
 Vini iii, 14. 1. xi, 14. xiii, 30. 3. xv,
 2. 1. xviii, 1. 4 amphoras xv, 12 li-
 bidine ebriosus xv, 2. 1
 Vino x, 23. 1. xiii, 30. 4 alienigena ii,
 24. 1 constitutum fundum xix, 12. 3

- flagraret xv, 2. 1
 Vinolento xi, 15. 3
 Vinosus iii, 12. iv, 9. 1. 5. vii, 12. 2
 Vinum ii, 24. 1. iv, 1. 3. x, 23. 1. xiii, 5. 2. xiii, 30. 4. xvii, 8. 3. xix, 8. 5.
 villus sit xi, 14
 Violant bonos libros i, 7. 1
 Violare xvii, 2. 7
 Violavit ix, 10. 2
 Violenta (plur.) vii, 14. 3
 Violentam xiii, 1. 3
 Violentas xiv, 1. 4
 Violenti amoris x, 18. 1 flatus ii, 22. 2
 Violentia xix, 1. 3
 Violentiam xx, 1. 3. 9
 Violentias doloris xii, 5. 3
 Violentissima (plur.) xvii, 16
 Violentius ii, 6. 3. ix, 9. 1 quærit i, 23. 2
 Violento x, 3. 3
 Violentum (mare) xix, 1. 1
 Vir i, 2. 1. i, 3. 8. i, 8. 1. i, 14. i, 26. 1. ii, 2. 1. vii, 7. 2. vii, 17. 2. xvii, 15. 1. xx, 1. 2 acer xv, 22. 1 bonus xi, 18. 1. xiii, 8. 2. xix, 5. xix, 7. 1 Censorius v, 6. 4 bone xviii, 10. 2 fortis ix, 16. 1 optime xx 1. 9 bene literatus ii, 10. 1 ingenii præcellentis xix, 8. 2 scientia divina xix, 2. 3 in cognoscendis rebus multi studii ii, 28. 3 facundia florentis xviii, 5. 1 diceretur parum i, 5. 1
 Virenti ii, 26. 3
 Virentis ii, 26. 7
 Vires xiii, 24. 7. xvii, 12. xviii, 11 an ullæ sibi reliquæ adessent xv, 16
 Virescere xviii, 11
 Virescit vulnere xviii, 11
 Virga v, 8. 1 auguralis v, 8. 3
 Virgas iv, 1. 8 expediri x, 3. 3
 Virgiliani ii, 16. 1
 Virgili vi, 6. 1. vii, 17. 4. xiii, 20. 5. xvi, 6. 1. xvii, 10. 1. 4. P. i, 21. 1. i, 22. 6. ii, 3. 2. ii, 16. 1. v, 8. 1. xvi, 5. 4
 Virgilio ii, 26. 4. iv, 17. 5. vii, 20. 1. xiii, 20. 4. xv, 13. 4. xvi, 6. 4. xvii, 10. 1. xx, 10. 1. P. i, 21. 1
 Virgilium ii, 6. 1. iv, 17. 2. 4. v, 12. 6. vi, 6. 1. 2. vii, 20. 1. P. i, 21. 1
 Virgilius i, 22. 6. ii, 6. 1. 6. ii, 26. 5. iii, 2. 5. iv, 1. 5. vii, 20. 1. ix, 9. 1. xii, 20. 2. xvii, 10. 5. P. xviii, 5. 3
 Virginali xiv, 4. 1
 Virgine i, 12. 1. ii, 23. 7. ix, 4. 7
 Virginem i, 12. 4. 5. vi, 7. vi, 8. xii, 8. 2. xiii, 19. 2
 Virgines i, 12. 3. xv, 10 Vestæ x, 15. 1
 Virginis i, 12. 3
 Virginum xv, 10
 Virgis i, 13. 4 cassos x, 3. 1 cassus est x, 8. 1
 Virgo i, 12. 4. ix, 9. 6 Vestæ i, 12. 1 Vestalis i, 12. 3. 5
 Virgulis xvii, 15. 1
 Virgulta xi, 17. xix, 12. 4
 Viri (gen.) Pr. 5. i, 6. 1. i, 13. 3. ii, 1. 2. vi, 8. vii, 3. 13. xiii, 27. 2. xvii, 6. 1. xviii, 3. 2. xviii, 10. 1. xix, 5 clari atque incluti xix, 2. 2 docti xix, 8. 5 consularis v, 14. 2 (plur.) i, 10. 1. vii, 12. 1. xv, 27. 1. xvii, 11. 1. xvii, 31. 1 sapientes xix, 2. 1
 Viribus ix, 13. 2. xv, 21
 Viridem ii, 26. 5
 Virides ii, 26. 1
 Viridi ii, 26. 3. 7
 Viridior sonus ii, 3. 1
 Viridis ii, 26. 4 color ii, 26. 5 undas xviii, 11
 Virile iii, 10. 3
 Virilem iii, 1. 1
 Virili xv, 9. 1 genere i, 7. 7. iv, 1. 2. xiii, 7. 1
 Virilis iii, 1. 3 sexus ii, 13
 Virilitatem ix, 4. 7
 Viriliter xix, 12. 1
 Viris i, 6. 1. i, 13. 1. i, 15. 1. i, 21. 2. ii, 12. 3. ii, 26. 1. iii, 4. v, 13. 3. xiv, 3. 4. xvii, 17. xviii, 2. 3 bonis vi, 11 potiores sunt feminae v, 13. 3
 Viritum xiii, 14. 2
 Virium iii, 1. 4
 Viro i, 3. 4. i, 10. 2. i, 15. 7. i, 17. 2. i, 18. 4. ii, 23. 4. iii, 2. 4. iii, 12. xi, 6. 2. xiii, 17. xiii, 19. 4. xvii, 6. 1. 3 bono xviii, 5. 1 maturam xii, 8. 2 in matrimonium convenisset cum xviii, 6. 2
 Virorum i, 14. xii, 8. 1. xiv, 6. 4. xvii, 21. 1
 Viros ii, 20. 2. iii, 4. xvi, 5. 1. xvii, 7. 1. xix, 14. 1 clarissimos xx, 1. 11
 Virosus vii, 12. 2
 Virtus vi, 1. 4. xiii, 22. 3. xv, 2. 3. xv, 13. 3. xvii, 21. 9. xviii, 1. 1. 3. 4. 5 vulnere virescit xviii, 11
 Virtute iii, 7. 3. iv, 15. 1. vii, 17. 4. xviii, 1. 1. 4. xviii, 3. 1 præditus vii, 12. 1 præstantissimos xv, 21 sua nixus ix, 11. 3
 Virtutem i, 6. 5. i, 11. 2. iii, 7. 1. xviii, 1. 2. 3 Romanam ix, 13. 2
 Virtutes i, 4. 1. iii, 7. 4. iii, 10. 1 dignitatesque verborum i, 23. 1
 Virtuti xviii, 1. 1. 3

- Virtutibus ii, 6. 6. vii, 14. 1. xvi, 14
 Virtutis ii, 6. 6. iii, 1. 4. v, 3. 2. vii,
 1. 1. xv, 2. 1. xvii, 5. 1
 Virtutum i, 2. 2. x, 22. 7. xiv, 3. 4. xx,
 1. 11
 Virulenta (sing.) xviii, 8. 1
 Virulentorum xvi, 11. 1
 Virum Pr. 6. i, 6. 3. i, 15. 2. ii, 23. 4.
 iii, 2. 4. vii, 1. 1. vii, 7. 1. vii, 17.
 4. xii, 7. 1. xiv, 2. 2. 8. xvi, 5. 2.
 xvii, 5. 1. xvii, 6. 1. 2. xvii, 9. 4.
 xvii, 10. 2. xviii, 3. 1. 2. xix, 1. 2
 consularem xix, 12. 1 fortitudine præ-
 stantem xviii, 8. 2 prætor venerandum
 x, 17. 1
 Vis (subst.) i, 11. 2. ii, 30. 2. iii, 10.
 1. xiii, 22. 3. xvi, 4. 3. xvii, 2. 3.
 xix, 9. 5. xix, 14. 2 vera atque solida
 xx, 10. 4 alieni arbitrii inest ii, 6. 3
 (verb.) i, 10. 1. i, 22. 9. ii, 19. 2.
 iii, 7. 1. vii, 11. 3. xiii, 30. 2. xvi,
 10. 2. xviii, 13. 2
 Visa (sing.) ii, 15. 1 est xv, 18. 2. xx,
 1. 8. 9 fuerat xx, 1. 10 (plur.) xvi,
 5. 2. xix, 1. 6 animi xix, 1. 4. 5 fieri
 dicunt xi, 5. 3 sunt xix, 1. 7. xx, 1.
 6 esse xvii, 7. 1
 Visæ sunt xx, 1. 3
 Visam i, 10. 2. vi, 5. 1
 Viscera xvii, 10. 4
 Visceribus xix, 5
 Visendi gratia ii, 2. 1. xix, 8. 1
 Visendum xii, 5. 1
 Visentibus ii, 7. 9
 Visere vi, 9. xvi, 3. 1. xvi, 19. 1. xviii,
 8. xix, 10. 1 ægrotum xviii, 8
 Viserentur xvi, 19. 4
 Viseret ad ægrum ii, 26. 1
 Visi sunt xvii, 1. 1. xix, 11. 2
 Visiones xvi, 18. 1
 Visis (subst.) xix, 1. 6
 Viso iii, 15. 3
 Visu vii, 6 tam nocenti sunt ix, 4. 4
 Visum xx, 1. 10 est i, 3. 2. ii, 2. 3. iii,
 13. xv, 11. xvi, 14. xvii, 2. 1. xvii,
 21. 3. xviii, 14. xx, 1. 7 uti te sal-
 vum velimus iii, 8. 2 esset xvii, 7. 2
 esse xv, 3. 3 sibi xv, 22. 2
 Visundi ix, 12. 6
 Visuntur ii, 6. 8. v, 14. 1
 Visus (subst.) xix, 2. 1 (part.) v, 14. 6.
 vi, 4 est xiii, 30. 6
 Vita i, 14. 1, 22. 6. ii, 23. 5. vii, 3. 13.
 xiii, 27. 1. xv, 30. 1. xvii, 18. xvii,
 21. 9. 10. xviii, 1. 1. xx, 1. 11 mi-
 sera et beata xviii, 1. 3 defuncto xiii,
 5. 3 discessisset ii, 16. 4 functos xx,
 2 functus est xiii, 19. 3 interfecerat
 xii, 7. 1 privatum vi, 4 vivitur xix,
 10. 3. 4
 Vitabant x, 21
 Vitæ (sing.) Pr. 5. i, 2. 3. i, 3. 7. i, 9.
 5. ii, 1. 2. ii, 28. 2. iii, 1. 3. iii, 10.
 4. xiii, 30. 7. xv, 30. 1. xvii, 1. 2.
 3. xviii, 3. 1. xix, 9. 1 beatæ xviii,
 1. 5 causa ix, 14. 6 disciplinas xviii,
 7. 1 humanioris xix, 12. 3 inculpatis-
 simæ xiv, 2. 2 periculum xx, 1. 8
 spatio xiv, 1. 3 usum ix, 4. 6. xiii,
 11. 3 (plur.) xix, 12. 4
 Vitam i, 1. 1. i, 7. 7. ix, 12. 2. xvi,
 19. 2. xvii, 19. 3. xviii, 1. 1. 2.
 3. 4. 5 colunt xx, 10. 2 eripis xiii,
 24. 6 edulcare xv, 25 cælibem vivere
 v, 11. 1
 Vitandos lectus xiii, 27. 3
 Vitant v, 17. 1. 2
 Vitari xvii, 14. 2
 Vitari x, 21
 Vitas xiii, 2. 1. xvii, 2. 6 clarorum ho-
 minum i, 3. 1
 Vitassent ix, 14. 5
 Vitaverat x, 21
 Vitaverit x, 1. 1
 Vite ii, 24. 3 colenda xix, 12. 3
 Vitemus ii, 24. 4
 Vitos vi, 5. 2. xix, 12. 4
 Vitia i, 4. 1. i, 17. 2. iii, 3. 4. vi, 1. 4.
 vii, 14. 1. xi, 2. 1. xii, 8. 2. xvii, 19.
 3. xix, 12. 9 argumentorum v, 10. 1
 Vitiant (auspicio) xiii, 15. 2
 Vitiatæ ii, 23. 7
 Vitiaverat xvii, 13. 1
 Vitibus x, 15. 2
 Vitii i, 7. 4. i, 15. 3. iii, 14. 1. iv, 2.
 1. xi, 13. 5. xix, 8. 5 gravissimi xix,
 2. 1
 Vitidis xiii, 8. 3. xviii, 1. 3 detrahendis
 ii, 6. 6
 Vitio ii, 23. 7. iv, 2. 1. vii, 11. 2. xvi,
 16. xvii, 1. 4 carere ix, 16. 2 creatis
 xiii, 17 darem xi, 13. 5 naturæ i, 6.
 2 hoc dat Lucilius poëtæ Euripidis
 vii, 3. 12 ponebatur in xi, 2. 1 teneri
 iv, 20. 2 verbi xix, 8. 2 vertunt xiii,
 23. 1 a vitio et studio ostentationis
 fit loquacior v, 14. 1
 Vitiolum i, 2. 2. xx, 1. 7
 Vitiose iii, 14. 1. xix, 8. 2 dicere iii,
 14. 1
 Vitiosi (plur.) iv, 2. 2
 Vitioso xvii, 5. 1
 Vitiosum iv, 2. 1 entymema vii, 3. 11
 Vitiosus iii, 12. iv, 2. 2. xi, 2. 1
 Vitis xix, 12. 3
 Vitium (sing.) i, 15. 1. i, 17. 2. ii, 22.

7. iiii, 5. iv, 2. 1. xvii, 2. 4. 6. xvii, 6. 1. xix, 8. 2. xx, 1. 8 insidiosum ix, 16. 2 argumenti ix, 16. 1 orationis i, 7. 1 sermonis xiii, 6 in verbo i, 7. 3 nodumque linguae rupit v, 9. 1 (gen. plur.) palmites xix, 12. 4 soboles xix, 12. 3
 Vituperari acerbius xix, 3 insectanter atque graviter xix, 3
 Vituperat xix, 3
 Vituperatio xii, 9. 2
 Vituperationem in cadit iv, 9. 4
 Vituperones xix, 7. 3
 Viturium, L. xvii, 2. 7
 Viva (plur.) vi, 8
 Vivacissimæ celeritatis xv, 22. 1 pernici-
 citatis ix, 4. 5
 Vivacissimo cursu v, 2
 Vivæ (plur.) ii, 20. 1. vi, 7
 Vivaria ii, 20. 1. 2
 Vivat xii, 1. 3
 Vive moribus præteritis i, 10. 2
 Vivebant xii, 2. 2
 Vivebat ix, 4. 7. xiii, 20. 7
 Vivendi Pr. 12. xvii, 15. 1 bene atque
 caute disciplina est xx, 1. 14
 Vivendo xii, 3
 Vivent x, 3. 7
 Viventem xii, 1. 3
 Vivere i, 22. 8. vii, 17. 4. xvii, 2. 7. xix, 2. 3
 Viverem ad puerum xix, 11. 2
 Viveret vi, 4. xix, 2. 3 vitam inter ho-
 mines i, 1. 1
 Vivet xv, 6 vitam xvii, 19. 3
 Vivi (inf.) i, 6. 1
 Vividius vii, 2. 21
 Vivis ii, 20. 2
 Vivit suo xx, 1. 12
 Vivitis xvi, 1
 Vivito suo xx, 1. 12
 Vivitur vita xix, 10. 3. 4
 Vivo ii, 16. 2. ii, 23. 4. xiii, 19. 3
 Vivos inter vivo mortuus ii, 23. 4
 Vivus iii, 16. 9
 Vix iii, 1. 2. xvii, 13. 1. 2
 Vixerint iii, 11. 1
 Vixerit vitæ suæ tempora ii, 1. 2
 Vixerunt ii, 23. 2. xii, 8. 2. xvii, 21. 7
 Viximus eodem victu v, 14. 6
 Vixisse x, 2. xv, 12. xvii, 21. 1. 2
 Ulicendi i, 26. 4. vi, 14. 3. vii, 3. 12
 acerbitas xx, 1. 14 acerbitem xx, 1. 5
 Ulicisci injurias vii, 3. 13
 Ulixes xiv, 6. 2
 Ulixis xiv, 6. 2
 Ullo modo i, 6. 1
 Ulnas vii, 12. 1
 Uls xii, 13. 3 Tiberim xii, 13. 3
 Ultrices curæ xvi, 5. 4
 Ultima barbaria xix, 12. 3 (plur.) xvii, 16
 Ultimam xiv, 5
 Ultra fidem vii, 8. 1 modum xii, 5. 11
 naturæ ii, 27. 2
 Ulro citroque vii, 3. 11. ix, 12. 5
 Ultus x, 16. 4
 Ulysses i, 15. 2
 Ulyssi ii, 26. 4
 Ulyxe vii, 14. 2
 Ulyxem xl, 4
 Ulyxes ix, 12. 5
 Ulyxi v, 1. 3. ix, 12. 5
 Umbilicum iii, 15. 4
 Umbra iv, 17. 2. x, 3. 6 lacorum i, 2. 1
 Umbras xvii, 20. 3
 Umbraticis negotiis iii, 1. 3
 Umbria iii, 2. 2
 Umbros iii, 2. 2
 Una (pron.) i, 7. 1. i, 16. 2. i, 22. 7. i, 25. 2 earum ii, 7. 1 (adv.) mecum vii, 17. 5
 Unam xviii, 5. xix, 8. 4. xix, 10. 1. xx, 10. 4
 Unaquaque ix, 5. 2
 Uincto ix, 6
 Uinctus ix, 6
 Uinctabundum mare ii, 20. 1
 Undæ (plur.) ii, 20. 1
 Undam ii, 3. 2
 Undantium ii, 23. 1
 Undarum ii, 20. 1. xii, 13. 6
 Undas ii, 20. 2. ix, 14. 5. xvi, 19. 4. xviii, 11
 Undecim iii, 16. 6. xvii, 21. 10
 Undecimo iii, 16. 3. 5. v, 6. 3. xiii, 29. 2. xx, 23
 Undetricesimo x, 5
 Undevicesimo ix, 1. 1. x, 1. 1. xx, 6
 Undevicesimum xv, 1. 2
 Undique versum xii, 13. 6
 Undique vortum vii, 16. 2
 Undis xix, 1. 1
 Ungo ix, 6
 Unguentatos xii, 2. 5
 Unguentatus vii, 12. 2
 Unguento macerari x, 12. 3
 Unguibus ix, 11. 3
 Ungulum x, 15. 2
 Uni (dat.) i, 23. 3. v, 14. 4. xiii, 16. 1. xiv, 1. 9 tibi xix, 10. 4
 Unice xix, 5 amatum vii, 5
 Unicum i, 22. 9. x, 24. 5. xviii, 4. 1. xx, 1. 8
 Unis i, 16. 3
 Unita xvii, 7. 2
 Unitatem xix, 8. 5

- Universa (plur.) Pr. 13. xvi, 6. 3
 Universi (plur.) iii, 18. 1. xii, 9. 2. xiv,
 1. 11. xv, 22. 1 simul ii, 21. 1
 Universim i, 3. 9
 Universis x, 20. 1. xiii, 16. 2. xviii,
 3. 1
 Universos vi, 17. x, 20. 2. xvi, 11. 2.
 xix, 13. 1
 Universum xv, 27. 2. xvii, 11. 3
 Unius iii, 2. 2. iv, 16. 3. xvi, 18. 1.
 xvii, 20. 2. xviii, 6. 4
 Uniuscujusque x, 27. xiv, 1. 9
 Uno i, 2. 2. i, 20. 3. iii, 14. 3. xiii, 12.
 3. xvi, 18. 1. xviii, 1. 4. xviii, 2. 2.
 xx, 1. 7 verbo dicere xx, 5. 3 et vice-
 simo xi, 1. 4
 Unoculus iii, 11. 1
 Unoquoque i, 3. 9
 Unquam haud xvii, 17
 Unum i, 3. 1. i, 15. 4. i, 16. 2. i, 22.
 7. ii, 13. ii, 22. 4. iii, 2. 2. xv, 27.
 1. xvi, 8. 3. 4. xvi, 19. 3. xvii, 8.
 2. xix, 8. 6 alterumve Pr. 5 ovem xi,
 1. 3 atque idipsum vii, 21 quid xvi,
 14
 Unumquodque vii, 14. 3. xiv, 1. 11
 Unus i, 23. 2. 4. iii, 8. 4. iii, 16. 6.
 xvii, 9. 3. xviii, 13. 1. xx, 1. 6 atque
 alter xvii, 3. 1 ex amicis xix, 10. 1
 nemo xviii, 5. 2
 Unusquisque vi, 13. 1. vii, 3. 7 nostrum
 xii, 5. 6
 Vocabant xix, 1. 1
 Vocabantur xv, 27. 1. xvi, 10. 4 ad
 prætorem xx, 1. 12
 Vocabat xix, 7. 1
 Vocabatur xx, 1. 8
 Vocabit in jus xx, 1. 8
 Vocabula i, 17. 3. ii, 26. 1. xiv, 5.
 xviii, 14. xix, 7. 1. xix, 8. 6 defama-
 ta ix, 2. 3 literis finita xv, 9. 2
 Vocabuli i, 25. 1. ii, 4. 1. ii, 21. 1.
 xiii, 20. 6. xvi, 5. 1. xvi, 6. 2. xvi,
 10. 1. 4. xvi, 13. 1 supplementum ii,
 21. 2 per compositi morem xv, 15
 Vocabulis i, 2. 2. i, 16. 8. i, 18. 2. i,
 20. 1. ii, 3. 1. ii, 17. 1. ii, 22. 6. ii,
 26. 1. xvi, 12. 1. xix, 2. 1. xix, 8. 1
 Vocabulo i, 9. 4. i, 15. 6. xvi, 5. 3.
 xvi, 7. 4. xvi, 8. 2. xvi, 10. 5. xvi,
 13. 1. xvi, 16. xviii, 5. 3. xviii, 6. 2
 remotiore appellavit ix, 4. 1 de Græ-
 co appellatum xi, 1. 1
 Vocabulorum i, 3. 10. i, 18. 2. ii, 4. 3.
 xiv, 5. xviii, 4. 3
 Vocabulum i, 16. 3. i, 18. 1. 2. i, 25.
 2. ii, 4. 1. ii, 20. 1. xiii, 11. 4. xv,
 30. 1. xvi, 5. 4. xix, 8. 5. xx, 2. xx,
 10. 1. xx, 21
 Vocales (literas) xix, 14. 1. 2
 Vocalis vii, 20. 2
 Vocamus ii, 21. 1. vii, 14. 1
 Vocandi xiii, 12. 2 casu xiv, 5 sint xiii,
 25
 Vocandas esset xiii, 13. 1
 Vocant i, 18. 2. i, 20. 1. 3. i, 25. 2.
 iii, 18. 2. xiii, 6. 2. xiii, 12. 3. xvi,
 8. 1. xviii, 10. 4. xix, 1. 5. xx, 6
 Vocantibus xiii, 12. 4
 Vocantur vi, 13. 1. xiii, 27. 1. xv, 13.
 1. xix, 8. 5
 Vocarent xx, 10. 4
 Vocaret vi, 13. 1. xx, 10. 4
 Vocari i, 13. 4. xiii, 12. 3. xvi, 5. 2.
 xvii, 4. 4
 Vocas i, 2. 3
 Vocat ii, 29. 2. xii, 4. 3. xiii, 15. 4.
 xvi, 5. 1 in jus xx, 1. 8
 Vocati (plur.) xiii, 27. 2
 Vocationis xiii, 13. 2 jus xiii, 13. 1
 Vocationem xiii, 12. 1. 2. 3
 Vocative xiii, 22. 2
 Vocativo casu xiv, 5
 Vocato in jus xx, 1. 8
 Vocatos ix, 4. 7
 Vocatum xiii, 12. 3. 4 ad cenam ix, 14
 Vocator xvi, 18. 1. xvii, 15. 1. xvi, 16
 Vocatus v, 12. 4. xiii, 12. 1. 3. xvi, 2.
 1 erat xvii, 13. 2 in jus xx, 1. 3
 Vocaverunt xix, 13. 2
 Vocavit xx, 8. 1
 Voce i, 5. 2. i, 26. 3. xviii, 6. 1. xix,
 13. 3 admodum quam suavi xix, 9.
 4 atrocior xviii, 7. 1 canerent xix,
 9. 1 intentior xix, 10. 3 cum maxi-
 ma conclamat ix, 13. 2 molli atque
 demissa iv, 1. 5
 Vocem i, 15. 2. iii, 5. xvi, 6. 3. xvi, 17
 produci facit ii, 17. 3
 Vocent xiii, 22. 6
 Voces i, 10. 1. xvii, 3. 2. xix, 1. 2 ha-
 facit ii, 23. 8 indecoras xii, 5. 3 la-
 tinas (verba) i, 18. 1
 Vocibus i, 25. 3. ii, 3. 1. ii, 26. 1. vi,
 7. 2. x. 4. xiii, 24. 6. 11. xvi, 8. 2.
 xvii, 1. 2
 Vociferantibus v, 1. 1
 Vociferari i, 26. 2. v, 1. 3
 Vociferatus est xv, 18. 1
 Vocificant ix, 3. 1
 Vocis i, 11. 7. i, 15. 2. vii, 5. vii, 17.
 1. xvi, 17. xvi, 18. 2. xvi, 11. 3
 origines xviii, 4. 2 vivæ xiv, 3. 1 fir-
 mitas et vigor ii, 3. 1
 Vocitati sunt xi, 1. 1
 Voconiam legem vii, 13. xvii, 4. 1
 Voconio xx, 1. 7
 Voculæ xii, 14. 2
 Vocularum xvii, 20. 2
 Voculatio xiii, 25

- Voculationem xiii, 25
 Voculationes xiii, 6
 Vocum ii, 26. 1. vi, 15. 1. vii, 7. 1. xiii, 20. 1. xiii, 24. 2. xvi, 10. 3. xvi, 19. 1. curas ii, 9 antiquarum xviii, 6. 2. etyma xviii, 4. 4. fictionibus xviii, 11 Græcarum xviii, 9. 4. origines xviii, 4. 4. suavitatem xix, 9. 2 turbas fundere ix, 15. 3. modis vincta est x, 19. elegantia xix, 12. 1
 Volantia tela xv, 18. 1
 Volantibus x, 26. 2
 Volasse x, 12. 4
 Volat in pabulum ii, 29. 3
 Volatu vi, 6. 1
 Volcani xiii, 22. 1
 Volubam i, 24. 2. iv, 17. 1
 Volebant xvii, 9. 2
 Volebat xii, 2. 3. xv, 30. 1. xvii, 9. 5. xviii, 5. 1
 Volens i, 15. 4. ii, 26. 5. ii, 27. 1. ix, 9. 7. xiii, 28. 2. xiv, 1. 14. xv, 16. xvi, 14. xvii, 5. 1. xvii, 6. 3. xvii, 10. 5. xx, 4. xx, 10. 4
 Volentem vii, 2. 1
 Volentes vi, 5. 1. ix, 15. 1. xx, 1. 9
 Volenti viii, 8. xviii, 4. 3
 Volentibus ix, 7 cum Diis bene xviii, 10. 2
 Voles xvi, 4. 2
 Volet vii, 17. 5. xi, 14. xi, 18. 4. xvi, 10. 2. xx, 1. 12. xx, 6
 Volitat super æquora xviii, 11
 Volitent vi, 6. 3
 Volo Pr. 12. i. 9. 5. i, 12. 5. i, 22. 3. ii, 20. vii, 7. 1. vii, 11. 3. x, 17. 2. xiv, 1. 10. xiv, 6. 1. xviii, 12. 2
 Volua vii, 12. 2
 Volt ii, 28. 6
 Volubilis xi, 13. 2
 Volubilitas vi, 2. 4
 Volucrum (adj.) vi, 6. 2
 Volucres rotas xv, 30. 1
 Voluci (adj.) x, 12. 1
 Volvendis voluminibus Pr. 5
 Volvens vi, 2. 1
 Voluerat xvii, 9. 5
 Voluere vii, 3. 7
 Volueris xiv, 1. 9
 Voluerit vii, 3. 15. xiii, 1. 2. xviii, 10. 3
 Voluerunt iv, 9. 3. xiii, 16. 1. xx, 1. 9
 Volui xi, 14
 Voluisse vii, 3. 11. 14. 15
 Voluissent v, 18. 2. vii, 3. 14. 16
 Voluisset vi, 7
 Voluistis xii, 13. 1
 Voluit ii, 2. 4. ii, 26. 1. iii, 2. 5. vi, 9. 2. vii, 3. 14. xiv, 4. 1
 Volvitur vi, 2. 4
 Volumina ix, 4. 2. xvii, 10. 5 commentariorum Pr. 12 verborum ix, 15. 3 fati agmina et vi, 2. 2
 Volumine xiv, 6. 1. xvii, 9. 3
 Voluminibus Pr. 5
 Voluminum vi, 17
 Volumus iii, 14. 2. vii, 3. 15. xvi, 5. 1 ab his petittum impetratumque ut Pr. 7
 Volunt xiii, 15. 4. xiii, 27. 1. xiv, 1. 2. xv, 19. xvii, 8. xix, 12. 4
 Voluntarias x, 17. 1. xix, 1. 5
 Voluntariam xv, 10
 Voluntariis xvii, 1. 3
 Voluntario vi, 2. 3. xv, 10
 Voluntarios labores ii, 1. 1
 Voluntarium xvii, 11. 3
 Voluntas vi, 2. 4. xiv, 3. 4. xv, 2. 3. xvi, 3. 1
 Voluntate i, 4. 2. i, 7. 5. xv, 20. xvii, 1. 2 Deum Pr. 12
 Voluntatem xii, 5. 4. xv, 10
 Voluntates i, 3. 5. vii, 3. 18. 21. xiv, 1. 9
 Voluntati illius serviam xii, 13. 7
 Voluntatibus vi, 2. 2
 Voluntatis i, 3. 6. xiii, 1. 1. xiv, 3. 2. xix, 1. 4. modus xx, 1. 9
 Voluntatum i, 3. 5. vii, 3. 18
 Volup xii, 4. 3
 Voluptariis xv, 2. 4 simulacris prælorum vii, 3. 20
 Voluptas vi, 1. 2. xii, 5. 7. xv, 26. xvi, 1. xvi, 8. 2. 3. 5. xvi, 18. 2. xix, 2. 1. xix, 8. 3 si cui tempus voluptasque erit cognoscere Pr. 7
 Voluptate ix, 5. 1. 2. xii, 11. 2. xv, 13. 3 animum perfunderent xi, 13. 2
 Voluptatem ii, 6. 6. xvi, 1
 Voluptates Pr. 10. xv, 2. 3. xix, 2. 1. xix, 9. 3
 Voluptati i, 6. 1. ii, 17. 1. vi, 16. 1. xii, 5. 8 anrium ii, 17. 1
 Voluptatibus i, 6. 2. xvi, 19. 1. xvii, 19. 3. xix, 2. 1. 3. xix, 9. 4 belluinis xix, 2. 1 pudicis xviii, 5. 1 serinis xix, 2. 1
 Voluptatis ix, 5. 1. xii, 5. 8. xix, 12. 2 plenos oculos iii, 5
 Voluptatum ii, 1. 2. xv, 2. 3
 Volusius xix, 14. 2
 Volvuntur ii, 30. 2
 Vomitionibus xvii, 16. 1
 Vosmetipsos xvii, 10. 3
 Voveo xvi, 6. 1
 Vox i, 8. 1. v, 15. 1. v, 21. 1. xiii, 20. 3. xiii, 24. 7. xv, 30. 2. xvi, 17. xix, 7. 1
 Uratur x, 12. 2
 Urbanarum xiv, 7. 1
 Urbani auspicii xiii, 14. 1

Urbanissime xv, 5. 2
 Urbano xii, 12
 Urbanorum xv, 1. 1
 Urbe ii, 23. 4. v, 14. 7. v, 17. 1. xv, 12. xvii, 21. 8. xviii, 7. 1. xix, 9. 1. tota iv, 5. 1. 2 Roma iv, 3. xviii, 1. 1 interdicti sunt xv, 11
 Urbem iii, 15. 3. v, 3. 2. v, 6. 5. xii, 11. 1. xv, 27. 3. xvi, 10. 1. xvii, 21. 8. xviii, 3. 1. xix, 8. 4. xx, 10. 4 intra xv, 27. 3
 Urbes xiii, 20. 1. 2. xiii, 24. 4. xix, 8. 4
 Urbi i, 2. 1. vi, 6. 4
 Urbibus xiii, 24. 4. xiv, 6. 3. xvi, 19. 1
 Urbicas xv, 1. 1
 Urbis (gen.) vii, 20. 1. xiii, 14. 1. 2. xv, 31. xvii, 21. 11 captas iv, 9. 3 conditae xvii, 21. 11 (plur.) xi, 3. 2. xiii, 20. 1. 2
 Urbium xiv, 6. 1. xvi, 19. 4. xx, 1. 1
 Urceum x, 24. 5
 Urgeantur vi, 2. 3
 Urgeas iii, 6
 Urgebamus xviii, 4. 3
 Urgente i, 23. 2
 Urgentibus iii, 6
 Urgere xv, 18. 1
 Urgeret Darium victoris xx, 5. 2
 Urget ix, 12. 2
 Urina xvii, 19. 2. xix, 4
 Urinae libido xix, 4
 Urinam xvii, 19. 2. xix, 4
 Urnam vii, 5
 Ursino xvii, 10. 1
 Ursum vii, 9. 2
 Urtica iv, 11. 4
 Us (syllaba) xiv, 5
 Usi (plur.) xvii, 3. 2 sumus ii, 3. 2 sunt xiii, 12. 3. xiii, 16. 1. xix, 10. 3 ordine rerum Pr. 1
 Usionis longae gratia iv, 1. 6
 Usitata est ix, 12. 3
 Usitatae xv, 29
 Usitate vi, 15. 1. viii, 14. xix, 7. 2
 Usitati verbi xix, 10. 2 sunt xvii, 1. 3 sint verbo isto x, 21
 Usitatio xv, 12. 2
 Usitatus i, 7. 9. vii, 20. 3. ix, 12. 4. xiii, 20. 6
 Usitatos x, 10
 Usitatum est v, 21. 5
 Usos tibis i, 11. 1
 Uspiam v, 4
 Usquam xv, 20. 2 haud xx, 10. 2
 Usque ad xvii, 15. 1 quemnam ad modum i, 3. 3 adeo ii, 28. 3 dum x, 3. 2. xiii, 20. 9 eo ut xiii, 12. 1 in vii, 12. 1 quonam usque i, 3. 3

Usquequaque ix, 16. 1. xi, 3. 3. xiii, 15. 4. xiv, 1. 4. xvi, 3. 1 gentium iii, 6. 1
 Usui i, 18. 2. vii, 10. xvi, 6. 3. xvi, 7. 2. xvi, 13. 1. xvii, 10. 5. xvii, 11. 3. xvii, 12. xvii, 16. xviii, 9. 2. xix, 10. 1. xx, 1. 11 magno ii, 27. 1 rerum observato ix, 8 illustri fuit xx, 1. 1 vitas communi i, 6. 3 alienora xix, 7. 3 ex vestro existimabam esse xv, 12 significationis verbum contaminatum ii, 6. 9 in propatulo et frequenti xix, 14. 1 venerint ii, 19. 1 venire xiv, 1. 11 venisset xiv, 7. 2
 Usuaria iv, 1. 7
 Usui annuo iv, 1. 7 non est xv, 13. 2 quod sit meminisse Pr. 5 fuit xv, 22. 2 esse i, 14 sibi xiii, 27. 1
 Usui (subst.) ii, 12. 1. 2. iv, 2. 1. vii, 16. 2. xvii, 3. 1. xvii, 14. 1 in linguae Latinae intrinseca sunt xix, 19. 3 (verb.) ii, 8. 1. iii, 1. 2 esse xvii, 1. 2. xvii, 5. 2. xvii, 13. 1
 Usuros ii, 24. 1
 Usurpandic causa iii, 2. 4
 Usurpari xiii, 22. 2
 Usurpatam iii, 2. 4 in deliciis amoribusque vi, 8
 Usurpatione xii, 10. 1
 Usurpationem vii, 17. 6
 Usurpationes vi, 16. 1
 Usurpatum ii, 20. 1 isset iii, 2. 4
 Usurpaverint xiii, 6
 Usurpavisset iii, 3. 1
 Usurpentur viii, 2
 Usurum xii, 5. 2
 Usus (sing. : subst.) xiii, 8. 2. xvi, 3. 2. xvii, 2. 1. xvii, 9. 3 et mos sermonum xi, 1. 5 est i, 7. 8 forte natae rei ita erat xiii, 19. 1 nihil sibi esset pecunia i, 14 venit iii, 7. 3 rei mota ii, 23. 1 rei aut verbi venisset Pr. 2 quando mihi venerit vii, 17. 2 rem quotidiani iv, 1. 3 (plur.) xvii, 3. 1 (verb.) i, 22. 6. xiii, 20. 2. xv, 29. xvi, 7. 4. xvii, 2. 3 sum xx, 10. 3 eo magistro xiii, 21. 1 est iii, 1. 3. iii, 14. 5. xvii, 1. 4. xvii, 6. 1. 4. xvii, 6. 1. 2. xx, 1. 9. xx, 10. 2 oratione i, 23. 1 verbo i, 7. 4. 7 his verbis ad eum i, 3. 9 si id vii, 15 ad aliam rem atque acceperit vii, 15 sit xviii, 13. 1 esset xix, 8. 3 fuit xvi, 17 abjecte ii, 6. 1
 Ususcipio vii, 10
 Ut ne Pr. 11 introeant i, 23. 4 (sicut) ferunt xvi, 10. 6 tum ferebat etas xv, 9. 2 pleraque ii, 1. 2 perinde ut librum ceperam, ita Pr. 2 hoc ut audi-

- vit i, 23. 3
 Utamini xx, 6
 Utantur i, 18. 2. xvii, 13. 2
 Utar xiv, 1. 3 si quid est quod xiii, 23.
 1 verbis quæ i, 3. 3
 Utare iii, 7. 2. xiv, 2. 7
 Utatur iii, 11. 1. xvii, 6. 3
 Utebatur iv, 10. 2. vii, 16. 2. xii, 10.
 1. xv, 22. 1 amico iv, 8. 1 ad so-
 phistas xviii, 4. 1
 Utei (sicut) i, 12. 4. i, 24. 2. iv, 2. 1
 Utemur xviii, 3. 1
 Utendi xiii, 24. 1 consilii reputatio xii,
 5. 6
 Utendum vii, 15. xvi, 8. 2 est xiv, 1. 15
 his snibus ut i, 3. 5
 Utens equo xviii, 5. 3 Græca oratione i,
 2. 3
 Utentes xvi, 13. 2
 Utentibus vi, 6. 2. x, 12. 3
 Uter i, 13. 4. iii, 2. 1. iii, 11. 1. xiv,
 2. 7. xiv, 8. 4
 Utere ii, 2. 3
 Uterentur i, 7. 8. xiii, 5. 1 legibus xi,
 18. 1
 Uteretur i, 14. iv, 1. 8. vii, 12. 1 eo
 familiariter xiv, 20. 5
 Uteris xv, 13. 1 sermone i, 10. 1
 Utero iii, 10. 3. iii, 16. 8. 9. xiv, 1. 8.
 xvi, 16
 Uterque xiv, 3. 1. xviii, 1. 6 complexi
 sunt xi, 8. 2
 Uterum iii, 10. 3
 Uterus iii, 3. 3
 Uti (verb.) ii, 2. 3. ii, 26. 5. vii, 12.
 1. xvi, 8. 2. xvi, 13. 1. xix, 7. 1. xx,
 1. 7 auctoritate i, 22. 6 nuptiis pro-
 speris xiii, 22. 5 otio xix, 10. 3 sen-
 tentiis falsis i, 6. 3 suum atque frui
 xiii, 23. 1 (adv.) res nata est iii, 7. 1
 orando me obtudit uti eam venunda-
 rem ii, 23. 4
 Uticæ xiii, 19. 1. 3
 Uticenses xvi, 13. 1
 Utile i, 8. 11. iv, 1. 7. vi, 5. 2. viii, 6.
 xvii, 2. 1. xvii, 18. 1. xviii, 8. 1
 Utilem i, 26. 4. xv, 2. 1
 Utiles vii, 8. 11. 18. xiii, 11. 2. xv, 2.
 1. xvii, 11. 3 animi indoles xix, 12. 2
 Utili v, 18. 1. xviii, 10. 2
 Utilia iv, 9. 5. v, 1. 2. xvi, 1 atque
 prudentia monita i, 8. 14 sint xiv, 6.
 1 cognita Pr. 6 factu xv, 22. 1 mo-
 nitu ii, 29. 1
 Utiliore doctrina i, 4. 1
 Utilis xix, 14. 1
 Utilissima (plur.) vi, 1. 3
 Utilitas i, 3. 9. i, 13. 2. vi, 1. 4. vii, 3.
 9 amici i, 3. 10. 11
 Utilitate i, 13. 1
 Utilitatem vi, 1. 4
 Utilitates xvii, 5. 1. xvii, 6. 4
 Utilitatibus vii, 8. 8 pro amicorum i,
 3. 1
 Utilitatis i, 3. 14. xii, 1. 8. xii, 5. 6.
 xvi, 1. xvii, 5. 3 sum gratia vii, 3. 6
 publicæ commune facit vii, 3. 20
 Utilitatem i, 3. 10. xx, 1. 7
 Utiliter vi, 2. 3. vii, 3. 9. xii, 11. 1
 Utiliam artium Pr. 6
 Utilius i, 13. 1. i, 23. 2
 Utimur x, 4. xvi, 5. 1. xvi, 10. 3
 Utinam x, 6. xviii, 7. 1
 Utique vi, 9. 2
 Utitur i, 3. 9. ii, 8. 1. ii, 19. 2. iii, 12.
 vi, 2. 4. xiii, 11. 3. xv, 13. 2. xvi, 7.
 1. xvi, 9. 1. xvii, 2. 3 supellex quæ
 non (passive) xv, 3. 2
 Utor xiii, 23. 1. xv, 13. 1 te, abs te xv,
 13. 1
 Utraque harum xvi, 18. 1
 Utrumcumque in partem v, 10. 4
 Utrinque utroque inter sese incunt i,
 25. 4
 Utriusque sexus ix, 4. 7. xix, 9. 1
 Utrobique i, 4. 3. xvii, 13. 2
 Utroque xiii, 24. 3. xvi, 14. xvii, 5. 3
 tempore xx, 5. 1
 Utroqueversum v, 12. 3. ix, 12. 4. xv,
 13. 1
 Utroqueversus xii, 9. 1. xv, 13. 1
 Utroqueversum ix, 12. 5
 Utrubique ix, 14. 7. xiii, 24. 8. xvii,
 2. 8
 Utrum (adj.) xvi, 4. 2. xvii, 6. 3 horum
 vi, 13. 2
 Utrumvis i, 7. 8
 Utuntur iii, 18. 2. xvi, 5. 1. xvi, 18. 1.
 xix, 1. 6
 Uvas xv, 6. 3
 Uvida (plur.) xiii, 2. 2
 Vulcani iv, 5. 1. ix, 10. 1
 Vulcanum ix, 10. 1
 Vulcatus Sedigitus xv, 24
 Vulgandam linguam i, 15. 5
 Vulgaris (abl.) i, 23. 1
 Vulgaris significationis non verbo usus
 est iii, 16. 7
 Vulgarium xiii, 24. 2. xvi, 5. 1 opinio-
 nem xvii, 3. 1
 Vulgaris libris xii, 10. 2
 Vulgaris xii, 2. 1
 Vulgatas laudes v, 1. 1
 Vulgatum est xii, 9. 1
 Vulgi vii, 1. 3. vii, 11. 1. xii, 9. 1. xvi,
 7. 2. xix, 10. 1 imperitū xix, 13. 2
 Vulgo (abl.) i, 11. 7. xv, 4. 2. xv, 9. 1.
 xvi, 5. 1. xvi, 6. 1. xx, 5. 1. xx, 11

remotum est a iv, 6. 3 (adv.) ix, 7.
xii, 13. 4. xiii, 16. 2. xiv, 1. 5. xiv,
2. 2
Vulgus Pr. 11. i, 7. 8. i, 9. 4. i, 21. 1.
ii, 20. 1. v, 17. 1. xiii, 16. 1. xiv,
3. 2. xvi, 5. 1. xvi, 7. 2. 4. xix, 7.
2. xx, 3 grammaticorum ii, 21. 2 ne-
bulosum i, 2. 4 hominum x, 11. 1
(libros) editos in xx, 5. 2 corpus da-
bat vi, 7 res exivit xii, 12
Vulnera xii, 5. 11. xv, 18. 1. xvii, 15. 2
Vulnerato xvii, 1. 2
Vulnere ix, 12. 5. xviii, 11 intime con-
ceptam sanicem expressi v, 14. 6
Vulneribus iii, 7. 3
Vulneris v, 14. 5
Vulnus iii, 7. 3. iv, 14
Vulscos xvii, 21. 5
Vult i, 22. 5. vii, 2. 2. ix, 5. 2. xii, 9.
2. xv, 28. 2. xix, 3 quid ille clamor
i, 11. 6
Vultu i, 26. 3. xi, 7. 2. xiii, 20. 2. xviii,
10. 2. xix, 10. 3 atrocior xviii, 7. 1
intentione xix, 10. 3 letior xii, 5. 4
objurgatorio ix, 2. 1 motus est xix,
1. 6
Vultum xiv, 4. 1 interqueret xv, 9. 2
Vulturum ii, 22. 3
Vulturum ii, 22. 3
Vultus i, 2. 3. i, 9. 1. xvii, 10. 1 tur-
batione xix, 1. 2 gravitate composita
iv, 1. 1
Uxor i, 17. 1. ii, 23. 4. 6. ix, 4. vii, 3.
12. ix, 16. 1. xiii, 22. 5
Uxore i, 6. 1. ii, 23. 2. iv, 3. vii, 1. 1.
xvii, 21. 13
Uxorem i, 17. 2. ii, 15. 1. iv, 3. iv, 20.

1. vi, 8. ix, 16. 1. xiii, 22. 4. xvii,
21. 13 propudiosam ii, 7. 5 ducere
v, 11. 1. 2 duxisse ix, 4. 7
Uxores i, 6. 1. 2. i, 23. 2. ii, 15. 1. xv,
20. 2. xvi, 7. 4
Uxori ii, 23. 2. iv, 1. 2. viii, 11
Uxoriam v, 11. 1
Uxoriam iv, 2
Uxoriam formam v, 11. 3
Uxoribus i, 6. 1
Uxoribus i, 17. 1. 2. ii, 23. 5. x, 18. 1

X.

Xanthippe viii, 11
Xanthippe (fem.) i, 17. 1
Xeniades ii, 18. 2
Xenophanes iii, 11. 1
Xenophilo iv, 11. 2
Xenophon xiv, 3. 1. 2
Xenophontis xiv, 3. 1
Xerxes vi, 17

Y.

Y (litera) xix, 14. 2

Z.

Zeno ix, 5. 1. xvii, 15. 1. xvii, 21. 11
Zenonis ii, 18. 2. xvii, 15. 1
Zodiacus iii, 10. 2. xii, 9. 2
Zonas inanes retuli xv, 12

INDEX

VERBORUM GRÆCORUM

QUÆ IN AULO GELLIO LEGUNTUR.

'Α ix, 9. 2
 'Α i, 2. 5. vi, 14. 3
 ἀγαθὰ i, 2. 5. x, 22. 6
 ἀγαθὸν v, 11. 1
 ἀγαθῶν i, 2. 4. ii, 23. 8
 Ἀγάθωνα xix, 11. 1
 ἔγμαι x, 22. 4
 Ἀγαμέμνονα ii, 6. 6
 ἀγγεῖον xvii, 19. 2. xviii, 10. 4
 ἔγε ix, 9. 3
 ἀγένηεια i, 2. 6
 ἀγεωμέτρητοι i, 9. 5
 ἀγλαὰ iii, 16. 7
 ἀγνώσται xvii, 10. 3
 ἔγονοι xiii, 7. 3
 ἔγοντι xiii, 7. 1
 ἀγοράλους xvii, 3. 1
 ἀγορὰς x, 22. 4
 ἔγρια xv, 20. 3
 ἀγρίοισι xv, 20. 3
 ἀγροικότερον x, 22. 6
 ἀγρονόμοι ix, 9. 5
 ἀγριοποιὸν i, 15. 8
 ἀγρῶν ii, 23. 5
 ἀγρῶν ii, 27. 1
 ἀγῶνα x, 18. 2
 ἔδειν xvii, 20. 1
 ἀδελφὸν x, 22. 5
 ἀδιάφορος xiv, 4. 2
 ἀδιάφορα i, 2. 5
 ἀδιαφορεῖν xvi, 9. 1
 ἀδιάφορον ix, 5. 1
 ἀδικεῖν x, 22. 5. xii, 9. 2
 ἀδικεῖσθαι xii, 9. 2
 ἀδίκους xiv, 4. 2
 ἀδικούντα x, 22. 5
 ἀδικήνας xiv, 6. 2
 ἀδοξία i, 2. 6
 ἀδοξούτων xi, 4

ἀδόξους xvii, 12
 ἀδοξοῦσι xi, 4
 ἀδρὸν vii, 14. 1
 ἀδὸ ix, 9. 2
 ἀδύνατος i, 15. 5
 ἀδυνατότατος i, 15. 4
 ἀελ x, 22. 5
 ἀέρα v, 15. 2
 ἀέρος v, 15. 2
 ἀθανάτους ii, 18. 3
 ἀθανάτων iii, 16. 7
 ἀθεώρηται i, 9. 5
 Ἀθῆναι iii, 11. 2
 Ἀθηναῖν ii, 23. 3
 αἰ i, 2. 5
 αἶ Pr, 11
 Αἶας xiii, 18. 1
 αἶγας ix, 9. 3
 Αἰγίλοι xvi, 9. 2
 αἰγίχοιο ix, 9. 5
 Αἶγλης v, 9. 2
 Αἰγυπτιακοῖς i, 2. 5
 αἰδίου vi, 2. 1
 αἰδὸς xiii, 1. 2
 αἰσθηγενέτην ii, 22. 3
 αἰσθηγενέτης ii, 22. 4. ii, 30. 3
 αἰῶν' xvii, 10. 3
 αἰῶνα xvii, 10. 5
 αἶμα τὸ xix, 6
 αἵματος xiii, 24. 8
 Αἱμονία xiv, 6. 3
 αἰπύλον ix, 9. 2
 αἰρώσεως i, 2. 7
 αἰρετὸν i, 3. 11
 αἰς x, 22. 4
 αἰσθήσεις xix, 2. 1
 αἰσθήσεων xix, 2. 2
 αἰσχροὺν v, 11. 1. 2
 αἰσχρὸν x, 22. 3. 5. xvi, 1. xvii, 20. 1

Αἰσχύλος xliii, 24. 3
 αἰσχύνῃ xix, 6
 αἰσχυρόμενοι xix, 6
 αἰσχυνομένων xix, 6
 αἰτίαν xlii, 7. 3
 αἴτιοι iv, 11. 3
 αἰτιῶνται vi, 2. 5
 ἀκαλόφῃ iv, 11. 4
 ἀκαλόφης iv, 11. 4
 ἀκάνθας vii, 8. 2
 Ἀκλαῆς xix, 13. 2
 ἀκοήν xix, 2. 2
 ἀκοινονήτοι xii, 12
 ἀκόλαστοι xix, 2. 2
 ἀκόλαστον vii, 11. 1. xix, 2. 2
 ἀκολάστους xix, 2. 1
 ἀκολούθως xiv, 4. 2
 ἔκοντε ii, 6. 6
 ἔκονμα i, 15. 4
 ἔκουε i, 2. 4
 ἀκούσαι xvii, 10. 3
 ἀκούσας i, 3. 14
 ἀκούσασιν xi, 5. 3
 ἀκούσῃ x, 22. 3
 ἀκουστήν v, 15. 2
 ἀκουστικοί i, 9. 3
 ἀκούσω x, 22. 3
 ἀκούων xii, 11. 2
 ἀκρασίαι xi, 4
 ἀκρατεῖς xix, 2. 1
 ἀκρατεῖς i, 15. 8
 ἀκρατή xix, 2. 2
 ἀκριβέας i, 3. 12
 ἀκριτόμυθον i, 15. 4
 ἀκράσις ii, 22. 6
 ἀκραστικά x, 5. 1
 ἀκραστικάς xi, 5. 2
 ἀκραστικὴν xi, 5. 1
 ἀκραστικούς xi, 5. 3
 ἀκραστικῶν λόγων xi, 5. 3
 ἔκρου xliii, 17
 Ἀκτὴ xiv, 6. 3
 ἀκτῆς vii, 16. 3
 ἀκέρως xvii, 10. 5
 ἀκρότερον i, 22. 6
 ἀκρότος i, 2. 4
 ἀλαφροῦς i, 2. 6
 ἀλαφροῦς i, 2. 6
 ἄλγος vi, 2. 6
 ἀλγεινὸν ii, 9
 ἀλγούτος ii, 9
 ἀλεγίζω vi, 6. 4
 ἀλέγων ii, 23. 8
 Ἀλέξανδρος xi, 5. 3
 Ἀλεξάνδρῃ xi, 5. 3
 ἀλεξέμεν i, 11. 5
 ἀλίσκοιο x, 19
 ἄλλα (adj.) x, 22. 6. xix, 2. 3
 ἀλλὰ (conj.) i, 8. 11. ii, 23. 8. xliii, 7. 3.

xv, 20. 4 ἐν xvii, 20. 1 οὐκ xvii, 8. 1
 ἄλλας xix, 2. 2
 ἀλλήλοισιν i, 11. 5
 ἄλλο i, 2. 6
 ἄλλοι vi, 14. 3
 ἄλλοις iv, 11. 4. vi, 14. 3
 ἄλλον x, 22. 6
 ἄλλος x, 19
 ἄλλοτε xvii, 12
 ἄλλοτρίαις i, 2. 7
 ἄλλου vi, 14. 3. x, 22. 5
 ἄλλους x, 22. 5
 ἄλλων xi, 5. 3
 ἀλόγιστος ii, 23. 8
 Ἀλφείῳ xliii, 26
 ἄλως xvi, 12. 1
 ἄμα i, 2. 6. ix, 9. 5. x, 12. 4
 ἀμαθότερον xii, 5. 5
 Ἀμαθείας Pr. 4. i, 8. 1
 ἄμαξα ii, 21. 1
 ἄμαξαν ii, 21. 1. 2. 3
 ἄμαξας xix, 9. 2
 ἀμαρτανότων vi, 2. 4
 ἄμαχον ii, 23. 5
 ἀμελεῖς x, 22. 5
 ἀμέραισι xvii, 10. 3
 ἀμετροπῇ i, 15. 4
 ἀμετροπῆς i, 15. 4
 ἄμουντοι i, 9. 5
 ἄμουντος xix, 11. 2
 ἀμπελούς xix, 9. 2
 ἀμπελῶνες ii, 20. 3
 ἀμύμων ii, 6. 6
 ἀμβέειε vii, 8. 2
 ἀμφήριστον ii, 26. 6
 Ἀμφίονα x, 22. 4
 ἀμφισβητούμενον xvii, 5. 1. 2
 ἀμφότερα xi, 4
 ἀμφότεραν ii, 23. 8
 ἀμφότεραν x, 22. 3
 ἐν i, 2. 5. i, 3. 11. ii, 6. 6. vi, 14. 3 βου-
 λούμην xi, 5. 3 ὑπερβάλλουσιν xix, 2. 3
 ἀναβάς x, 22. 5
 ἀναγκάζονται xvi, 3. 3
 ἀναγκαίαις xi, 4
 ἀναγκαίων ii, 23. 8
 ἀνάγκη x, 22. 2
 ἀνάγκης i, 3. 14. xv, 26
 ἀναγνώστην xviii, 5. 1
 ἀναγνώως vii, 3. 4
 ἀνασθητεῖ ii, 8. 1
 ἀνασθητόν i, 26. 4
 ἀνασθητοῦν ii, 8. 1
 ἀνακραυγάζονται i, 2. 5
 Ἀνακρέοντεα xix, 9. 1
 ἀναληγσία xii, 5. 9
 ἀναληγσίαν i, 26. 4
 ἀναληγτον i, 26. 4
 ἀναλογία ii, 26. 1

ἀναλογία ii, 25. 2
 ἀναλογίαν ii, 25. 1
 ἀνάνδρον x, 22. 3
 ἀνάνδρῳ x, 22. 4
 ἀναπειούται xv, 25
 Ἀναξαγόρου xv, 20. 4
 ἀναπέμπει xvii, 10. 3
 ἀναπτύσσει xii, 11. 2
 ἀνατεχνίσθῃ ii, 23. 8
 ἀνατομάς x, 10
 ἀναφροδισίας xix, 9. 4
 ἀναφρόδιτος i, 5. 2
 ἀναψύξαι xiii, 30. 4
 ἀνύρα x, 22. 2. xv, 20. 3
 ἀνυρῶν x, 22. 4. 6
 ἀνύρες xiii, 7. 1
 ἀνδροκτασίαι xiii, 24. 8
 ἀνδροκταστὴς xiii, 24. 8
 ἀνδρὸς i, 8. 2. x, 22. 3
 Ἀνδροτίωνος xv, 28. 2
 ἀνδρωγίτην xvii, 21. 10
 ἀνυγέρετε Pr. 11
 ἀνεδέχετο vii, 8. 2
 ἀνεκβίβαστος i, 9. 4
 ἀνελεύθερον x, 22. 4
 ἐνεμος i, 2. 4
 ἐνευ xvii, 19. 1
 ἀνέχου xvii, 19. 3
 ἀνίγει vii, 8. 2
 ἀνίκοος ix, 4. 2
 ἀνῆρ ii, 6. 5. ii, 23. 8. xiii, 7. 2
 ἀνθρῶν Pr. 4
 ἀνθρώπε v, 9. 2. xvii, 19. 2
 ἀνθρωπείων x, 22. 2
 ἀνθρώποις i, 8. 12. x, 22. 2
 ἀνθρώποις i, 15. 5
 ἀνθρωπῶν i, 15. 8. x, 22. 4
 ἀνθρωπος x, 22. 3
 ἀνθρώπους vi, 2. 4
 ἀνθρωποφάγους ix, 4. 3
 ἀνθρώπῳ x, 22. 4
 ἀνθρώπων iii, 16. 1. vi, 1. 3. x, 22. 3
 ἀνίξ x, 22. 3
 ἀνιάρων ii, 23. 8
 ἀνίστατο x, 12. 4
 ἀνίσταται iv, 11. 1
 ἀνύμου i, 15. 6
 ἀντισταγάνῳ ii, 23. 3
 ἀντὶ ii, 23. 5. xi, 4. xvii, 5. 1. 2
 ἀντικείμενα xvi, 8. 4
 ἀντιπαραβαλλόμενον i, 8. 11
 ἀντιστρέφον v, 11. 2. ix, 16. 1. 2
 ἀντιστρέφοντα v, 11. 1
 ἀντίφρασιν xi, 1. 4. xix, 7. 2
 ἀνυπόστατον ii, 23. 3
 ἐνω ii, 20. 3. vii, 20. 2
 ἐνωθεν xiii, 7. 3
 ἀνωμαλία ii, 25. 1

ἀνωμαλίαν ii, 25. 1
 ἔξιον ix, 8. 2. x, 22. 3
 ἔξιος ix, 2. 2. xvii, 20. 1
 ἔξιωμα xi, 4. xvi, 8. 1. 2. 3
 ἔξιωμάτων xvi, 8. 1
 ἔξιωσόντα x, 22. 4
 ἀοργησίαν i, 26. 4
 ἀοργησίας i, 26. 2
 ἀπαγέσθω ii, 23. 3
 ἀπάγοι x, 22. 5
 ἀπάθεια xii, 5. 9
 ἀπαίδευτος xvii, 21. 1
 ἀπαλλοττόμενον x, 22. 4
 ἀπαντα xix, 6
 ἀπαντας ii, 23. 8
 ἀπάντων ii, 23. 8
 ἀπαξ xiii, 7. 1
 ἀπαραβάτου vi, 2. 1
 ἀπαραμύθητον xix, 8. 5
 ἀπαρμυπόδιτος i, 2. 4
 ἀπαρέμφατον i, 7. 3
 ἀπαρκεί vii, 16. 3
 ἀπαρκτίας ii, 22. 4
 ἀπαρχόμενος iii, 17
 ἀπάσαισι xv, 20. 3
 ἀπάσης xiii, 7. 3
 ἀπασι ii, 23. 5
 ἀπανδῶ Pr. 11
 ἀπέβη xvii, 20. 1
 ἀπειροι x, 22. 2
 ἀπειρόκαλοι xviii, 8
 ἔπειρος x, 22. 2
 ἔπειρος Pr. 11
 ἀπεριλόλητον i, 15. 8
 ἀπέχου xvii, 19. 3
 ἀπέχεσθαι iv, 11. 4
 ἀπεχθείας i, 3. 14
 ἀπηλιάτης ii, 22. 2
 ἀπηγῆς xii, 1. 6
 ἀπλατῆς i, 20. 3
 ἀπλάτου xvii, 10. 3
 ἀπλῶς v, 15. 2
 ἀπὸ ii, 22. 2. xiii, 9. 1. xvi, 12. 1. 2.
 xviii, 9. 4
 ἀποθέαις x, 22. 5
 ἀποθήσκαι xiii, 1. 4
 ἀπολαύσεις xix, 2. 2
 ἀπολλύμεθα i, 2. 5
 ἀπομνημονεύειν xiii, 24. 6
 ἀποπροηγούμενα xii, 5. 7
 ἀπορητικοί xi, 5. 2
 ἀπορίας xi, 4
 ἔπορον ix, 15. 1. 2
 ἀπορούμενος xiii, 7. 3
 ἀπορήτοις ἐν xi, 5. 3
 ἀποφαντὸν xvi, 8. 1
 ἀποφύγεις x, 19
 ἀποφύλῳ iii, 16. 7
 ἀπροσδιόνυστος i, 5. 2

- ἀπόλαστον i, 15. 8
 ἀπόλαστο xvii, 19. 2
 ἄρα i, 2. 5. i, 11. 5. ii, 23. 3. ix, 10. 1.
     xiii, 24. 10
 ἀργαλέα ii, 23. 5
 Ἄργεϊοι i, 11. 3
 ἀργέστην ii, 22. 3
 Ἄργος iii, 11. 2
 ἀργύριον xv, 14
 ἀργυρίου ix, 2. 2
 ἀργυρίων iii, 17
 ἔργον xix, 9. 2
 ἀρεταί i, 2. 5
 ἀρετήν i, 2. 6
 ἀριγνώτη ix, 9. 5. 8
 ἀρεκρεΐς x, 22. 4
 Ἀρίσταρχον xiv, 6. 2
 ἔριστος i, 15. 4. 5
 Ἀριστοκλεί i, 5. 2. xx, 5. 3
 Ἀριστοτέλη iii, 16. 6
 Ἀριστοτέλης iv, 11. 4. xx, 5. 3
 ἀρεΐ i, 2. 6
 ἀρκούμαι ix, 8
 ἔρκος ii, 21. 1
 ἔρπασεν xiii, 7. 2
 ἔρρην xiii, 7. 3
 Ἄρτεμις ix, 9. 5
 ἀρτηρία xvii, 11. 2
 ἀρτηρίαν xvii, 11. 2
 ἀρτηρίας xviii, 10. 4
 ἔρτους ix, 2. 1
 ἀρχαίον xv, 20. 4
 ἀρχηγὸν ii, 23. 3
 ἀρχῆς ii, 27. 1
 Ἀρχύτας x, 12. 4
 ἀσιτίαν xvi, 3. 3
 ἔσιτοι xvi, 3. 3
 ἀσιτούσι xvi, 3. 3
 ἔσκει x, 22. 6
 ἔστρα xix, 9. 2
 ἀστραβόστερος ii, 1. 2
 ἔστρασι xix, 9. 2
 ἔστρον xvii, 11. 1
 ἀσφαλὲς xiii, 18. 2
 ἀσφοδέω xviii, 2. 4
 ἀσχημονούσας i, 11. 10
 ἀσώματον v, 15. 1
 ἔσων vii, 11. 1
 ἀτὰρ vii, 8. 2
 ἀτασθαλίῃσω vi, 2. 6
 ἔτε xv, 20. 3. xix, 2. 2
 ἀτελῇ vii, 6
 ἔτεχον xviii, 8
 ἀτεχνῶς x, 22. 6
 ἔτιμον x, 22. 6
 ἐπιμόταται xix, 2. 2
 ἔττα x, 22. 5
 αὖ x, 22. 2. xv, 3. 3
 αὐδᾶ Pr. 11
 αἰθαδόστομον i, 15. 8
 αἰθαίρετα vi, 2. 4
 ἀλητιῶν i, 11. 3
 ἀλλὰ i, 11. 10
 αὐτὰ xvii, 19. 2
 αὐτῇ xvii, 20. 1
 αὐτῇ xvi, 3. 3
 αὐτό i, 2. 5. xvii, 20. 1. xix, 9. 3
 αὐτοὶ vi, 2. 6
 αὐτοῖς i, 11. 3. vi, 2. 4
 αὐτόματον xiii, 1. 4
 αὐτόματος xiii, 1. 4
 αὐτὸν ii, 27. 1. ix, 3. 2
 αὐτὸς vii, 8. 2. x. 22. 2. xi, 4
 αὐτοτελὲς xvi, 8. 1
 αὐτοῦ x, 22. 2. xviii, 10. 1
 αὐτοῦ x, 22. 2
 αὐτοὺς xvi, 3. 3. xx, 5. 3
 αὐτῷ i, 2. 5. iv, 11. 2. x, 22. 6
 αὐτῶν i, 2. 5. vi, 2. 4. xx, 4
 ἀφ' ii, 23. 5
 Ἀφαίστοιο xvii, 10. 3
 ἀφελς x, 22. 6
 ἀφελῶν ix, 8
 ἀφην vii, 6
 ἀφῆς xix, 2. 2
 ἀφροδίσια (plur.) xix, 2. 2
 ἀφροσύνας i, 15. 6
 Ἀχαιοὶ i, 11. 5
 ἀχαλίνον i, 15. 8
 ἀχαλίνων i, 15. 6
 Ἀχελώου xiii, 7. 3
 ἀχθεσθῆς x, 22. 5
 ἀχρείων vii, 11. 1
 ἐχρηστον vii, 11. 1
 ἐψη xviii, 10. 1
 ἐψηγται x, 22. 2

B

- βαδίζειν xiii, 7. 3
 βαθείαν xiii, 20. 6. xvii, 10. 3
 βάθυλλον xix, 9. 2
 βάθυνον xix, 9. 2
 βαίνοντες i, 11. 3
 βάλλει ix, 9. 2. xiii, 7. 3
 βάλλεις xvii, 19. 2
 βάλλης xvii, 19. 2
 βάρβαρον v, 20
 βασιλεί xx, 5. 3
 βασκαίνων xvi, 12. 1
 βασκανον xvi, 12. 1
 βάσκε xiii, 24. 10
 βεβαδόνικας i, 2. 5
 βελείων xiii, 24. 8
 βελτίονι vi, 14. 3
 βέλτιστος x, 22. 2
 βελτίους vi, 14. 3

βίβλον iii, 17
 βιον x, 22. 4
 βίος x, 22. 6
 βιον ii, 23. 8. xi, 4
 βίω ii, 23. 8. xiii, 7. 1
 βιώναι x, 22. 4
 βωφαλῇ i, 22. 2. xiii, 11. 3
 βλαβών vi, 2. 4
 βλαπτομένων vi, 2. 4
 βλέπουσα xiv, 4. 2
 βοηθεῖν i, 3. 3. x, 22. 6
 βοῆς ii, 22. 2
 βορέης ii, 22. 4. ii, 30. 3
 βάσκε ix, 9. 3
 βότρυας xix, 9. 2
 βουλαῖσι x, 22. 5
 βούλει xiii, 24. 3
 βούλετο ii, 23. 3
 βούλευμα x, 22. 5
 βουλεύσαιο x, 22. 5
 βουλεύσωντι iv, 5. 2
 βουλή iv, 5. 2
 βουλῆς ii, 27. 1
 βουλαιμάτων xvi, 3. 4
 βούλιμον xvi, 3. 4
 βουλομένην βν xi, 5. 3
 βούλοιτο x, 22. 5
 βούλομαι ii, 23. 3
 βοάτω xix, 9. 2
 βοάτης ii, 21. 1
 βραδέως i, 11. 3. x, 11. 2
 βρίζοντα ii, 6. 6
 βροτοί vi, 2. 5
 βροτοῖσι vii, 16. 3

Γ

᾽Ω ᾽γαθὲ (ὁ ἀγαθὲ) x, 22. 6
 γαμέ ii, 23. 6
 γαμητέον v, 11. 1
 γὰρ i, 2. 5. ii, 23. 8. iii, 17
 γε x, 22. 2
 γεγωνῆσθαι xiii, 1. 4
 γέγηθε ix, 9. 5. 7
 γέγονε xvii, 8. 1
 γέγονεν x, 19
 γεγονέναι ix, 8. 2. x, 22. 2
 γεγονότα ix, 3. 2
 γέγραφα vii, 9. 3
 γείτονι xiii, 24. 3
 γελᾶτε xvii, 8. 1
 γένει i, 3. 11
 γένεσι ix, 3. 2
 γενέσθαι v, 15. 2
 γένεσις iii, 16. 3
 γενναίαν x, 22. 5
 γενναίου x, 22. 4
 γενναίων Pr. 11

γένοντο xvii, 19. 2
 γενόμεν ii, 18. 3
 γένος xiii, 7. 3
 γερόνου xix, 2. 2
 γέροντα xiii, 18. 2
 γέροντες vi, 5. 3
 γέρον xiii, 18. 2
 γεύσεως xix, 2. 2
 γεύσιν vii, 6
 γῆν xiii, 24. 3
 γίγνεσθαι x, 19. x, 22. 4
 γίγνεται x, 22. 8. xiii, 7. 3
 γιγνομένην xix, 2. 2
 γίγνεται x, 22. 2
 γίνεσθαι vi, 14. 3
 γίνεται iii, 16. 8. xix, 5
 γινομένης xix, 2. 2
 γινομένων vi, 2. 4
 γίνονται vi, 1. 3
 γίνονται vi, 14. 3
 γινώσκων i, 11. 10
 γλαυκή xii, 1. 6
 Γλαύκω xiii, 26
 γλαυκῶπις ii, 26. 5
 γλάσσης i, 15. 5
 γλάττη xix, 2. 2
 γνώμη Pr. 11
 γνώη vi, 2. 4
 γονεύσι xiii, 1. 4
 γραμμή i, 20. 3
 γραμμῆν i, 20. 3
 γράφειν iii, 17
 γράφεται xiv, 4. 2
 γράφω vii, 9. 3
 γράφαι xv, 20. 4
 γράφας xvii, 4
 γράφει x, 19
 γυναικας xviii, 2. 3
 γυναικες xv, 20. 3
 γυναικωσύνων xvii, 21. 10
 γόνυον ii, 23. 3
 γυνή ii, 23. 3. iii, 16. 2. 7
 γυνία x, 22. 4

Δ

Δ' Pr. 11
 δάκτυλος v, 15. 2
 δαφνώνες ii, 20. 3
 δέ i, 2. 5. ii, 8. 1. ii, 23. 3
 δεδορκός xiv, 4. 2
 δέησιν xiv, 4. 2
 δεῖ i, 3. 3. 9. x, 22. 2. 5. xiii, 18. 2
 δέικναι i, 2. 5
 δειλία i, 2. 6
 δειλὸν περίπατον xi, 5. 1
 δειλοί iv, 11. 3

- δειλὸς i, 11. 10
 δειν xx, 5. 3
 δεινὸς iv, 11. 3
 δεινός i, 15. 5
 δεινοτάτους xvii, 10. 3
 δεῖσθαι x, 22. 4
 δέκα ii, 23. 3
 δεκάμηρος iii, 16. 2
 δελφίνα vii, 8. 2
 δέσμενον ix, 8. xvi, 8. 4
 δέοντι i, 3. 12
 δέοντος x, 22. 2
 δεσμοτήριον x, 22. 5
 δόσποσα ii, 23. 3
 δὴ i, 15. 2. ii, 23. 3. x, 22. 4. xvii, 8. 1
 δὴ το vi, 2. 5
 δῆθεν vii, 3. 12
 δημαγωγὸς iii, 13
 δημηγορίας xviii, 7. 1
 Δημητρός vii, 16. 3
 δημοσίᾳ x, 22. 2
 διὰ iii, 10. 5. x, 19. xv, 26 διὰ τι xix, 2. 3
 διαβησομένη xix, 11. 1
 διαδεχομένων xv, 7. 3
 διαδοχῆς ix, 3. 2
 διαμέτρους i, 2. 5
 διακοσίαν vii, 8. 2
 διαλέγεσθαι x, 22. 3. xvii, 20. 1
 διαλογόμουν x, 22. 3
 διαλέξων xix, 1. 4
 διαλυθὲν ii, 8. 1
 δάδυσς ii, 8. 1
 δάνοιαν vi, 2. 4
 διαπνέεται xix, 5
 διαπρίπτει x, 22. 5
 διασπασθείη i, 11. 3
 διαστατὸν v, 15. 2
 διαστολὴ xviii, 10. 4
 διασφίγγειν xvi, 3. 2
 διατελοῦσιν xiii, 7. 3
 διατὶ xvi, 3. 4
 διατριβὰς x, 22. 2
 διαφέρει i, 2. 5
 διαφέρειν ταῖς δυνάμεσι xx, 5. 3
 διαφθορὰ x, 22. 2
 διαφορητικὸν iv, 11. 2
 διαχαλᾷ xix, 4
 διαχέεται xix, 6
 διδασκαλικά Pr. 4
 διδάσκει Pr. 5
 διδόναι x, 22. 6
 διδοῖν i, 2. 6
 διεξυγμένον ii, 7. 5 ἀξίωμα xvi, 8. 3
 διερίζουσι iii, 11. 2
 Δικταρχίαν vii, 8. 2
 δικαίους xiv, 4. 2
 δίκαιον i, 3. 3
 δικαίου xix, 6
 δικαίως x, 19
 δικαστήριον x, 22. 5
 δίκην iii, 13. x, 22. 6
 δίκης x, 22. 5
 δίμηνα xiii, 7. 3
 διδ iv, 11. 2. vi, 2. 4
 Διογένης i, 2. 5
 διοίσωμεν ix, 5. 3
 διον ii, 6. 6
 Διονυσιακοί xx, 4
 Διόνυσον οἱ περὶ τὸν τεχνίτην xx, 4
 Διοσιθεύς xvii, 4
 Διὸς ix, 9. 5
 δις vi, 5. 8. xiii, 24. 3
 δόγμα i, 2. 5. ix, 5. 2
 δοκεῖ x, 22. 3
 δοκόντων xi, 4
 δόμοις x, 22. 6
 δόμον xiii, 1. 2
 δόξα x, 22. 6
 δόξει i, 3. 11
 δόξας x, 22. 6
 δόξης ii, 27. 1
 δουλεύουσιν xiii, 1. 4
 δουλοπρεπὲς x, 22. 3
 δοῦλος ii, 18. 3
 δοῦρα xvii, 3. 1
 δρά x, 20. 3
 δράματα xvii, 4
 δραχμὰς i, 8. 2
 δραχμῶν i, 8. 3
 δυνῶν vii, 16. 3
 δυνάμει iii, 16. 4
 δυνάμενον x, 22. 6
 δυνάμενος ii, 23. 8
 δυνάμεσι διαφέρειν xx, 5. 3
 δυναστείας ii, 27. 1
 δύναται ii, 23. 8
 δύνη xix, 9. 2
 δύο xiii, 7. 8. xvii, 12. xix, 2. 2
 δυὸν xvii, 4
 δυσαῆς ii, 22. 4
 δυστυχία i, 15. 6
 δυσχερὲς iv, 15. 2

- ἔαν i, 2. 5
 ἔαρος xiii, 7. 2
 ἑαυτῆς xvii, 20. 1
 ἑαυτὸν ii, 22. 6. x, 22. 4. 6
 ἑαυτοῦ x, 22. 3
 ἑαυτοῦς i, 2. 7
 ἑαυτῷ xvi, 8. 1
 ἐβδόμηδα iii, 10. 1

ἐγκαθεστῶτες i, 11. 3
 ἐγκατοιχεύεις x, 22. 6
 ἐγκύβλια προβλήματα xi, 4
 ἐγκωμιάζεσθαι xvii, 20. 1
 ἐγγραφας x, 19 μοι xx, 5. 3
 ἐγχειρίδια Pr. 4
 ἐγὼ x, 22. 5. xiii, 18. 2
 ἐγῶγε x, 22. 4
 ἐγὼ δὲ xi, 5. 3
 εἰδεραι xv, 3. 3
 εἰδεσθαι iv, 11. 1
 εἰδεσμάτων vii, 16. 3. xv, 19
 εἰδεστών vii, 16. 3
 εἰδιδάχους iii, 17
 εἰδοκίμασε iv, 11. 2
 εἰθαλφει xiii, 1. 4
 εἰθέλοντα ii, 6. 5
 εἴθηκας ii, 26. 6
 εἴθηκε x, 22. 6
 εἰ i, 3. 3. ii, 23. 8. v, 11. 1
 εἶδον vii, 8. 2
 εἰθισμένοι xvi, 3. 3
 εἰκός x, 22. 5
 εἰκνία vii, 20. 2
 εἰμαρμένην vi, 2. 1
 εἰμαρμένης xiii, 1. 4
 εἶναι iv, 11. 2. x, 22. 2. xvi, 3. 3. xi, 4
 εἰναλῶν xiii, 26
 εἰνὰ xiii, 18. 2
 εἰπεῖ i, 2. 5. 6 μοι i, 2. 4
 εἰπεῖν i, 2. 5. xviii, 9. 4
 εἶπεν ii, 6. 5. xiii, 24. 3
 εἶτη i, 2. 6
 εἶποι xiii, 24. 3
 εἶποις x, 22. 5
 εἶπομεν iii, 16. 8
 εἶποτε x, 12. 4
 εἶπου i, 3. 11
 εἶπας ii, 23. 3
 εἶρηκα ii, 23. 5
 εἰρήσθαι x, 22. 6
 εἰρηται vi, 2. 4. xiii, 7. 2
 εἰς (πρῶτ.) ii, 23. 3. x, 22. 2
 εἰσαγωγικὸν xiv, 7. 1
 εἰσαγωγὰς xvi, 8. 1
 εἰσαφίκεται xiii, 1. 2
 εἰσπράξατο xv, 14
 εἰσπρὸς μοι i, 2. 6
 εἰσι (vadit) ix, 9. 5
 εἰσι (sunt) x, 22. 2. xi, 4
 εἰσιόντι i, 2. 6
 εἰστέθειται xiii, 7. 1
 εἶσω x, 7
 εἶτα xiii, 7. 3
 εἶτι x, 22. 6
 εἶτις x, 22. 6. xiii, 24. 2
 εἶχε ii, 23. 3
 εἶωθας i, 2. 5
 ἐκ i, 16. 2. ii, 23. 3. x, 22. 6 μυχῶν

xvi, 10. 3
 ἐκαλλωπίζου i, 2. 7
 ἐκάστοις vi, 2. 4
 ἐκαστον xiii, 7. 2
 ἐκαστος x, 22. 2
 ἐκάτερον v, 11. 1. vi, 13. 3
 ἐκατὸν xvii, 4
 ἐκβάλλειν xiii, 7. 2
 ἐκδεδομένους xi, 5. 3
 ἐκδοὺς xi, 5. 3
 ἐκείνης ii, 23. 5
 ἐκεῖνος x, 22. 5
 ἐκεῖνου vi, 13. 3
 ἐκεῖνων x, 19
 ἐκεῖνος xi, 5. 1
 ἐκέλευε iv, 11. 1
 ἐκεχειρίαν i, 25. 2
 ἐκκεκομμένον ii, 27. 1
 ἐκλείπειν xix, 6
 ἐκκελυμένους i, 2. 7
 ἐκολαφά i, 15. 4
 ἐκ ποδῶν ix, 1. 3
 ἐκσῶσαι x, 22. 6
 ἐκτῆσατο ii, 23. 3
 Ἐκτορα xiii, 24. 8
 ἐκτρῶσιν iii, 16. 4
 ἐλασσάνων iii, 16. 3
 ἐλάσσων iii, 16. 3
 ἐλαττον xix, 6
 ἐλάττονα xiii, 7. 3
 ἐλαύνοντας x, 22. 5
 ἐλαφιβόλος xiii, 7. 2
 ἐλάφοισι ix, 9. 5
 ἐλεγεία xix, 9. 1
 ἐλεγες i, 2. 5. 7
 ἐλεγον x, 22. 4
 ἐλέγχωστε xvi, 12. 1
 ἐλέγχοντας x, 22. 6
 ἐλέγχων x, 22. 6
 ἐλευθέριον x, 22. 3
 ἐλευθέρων x, 22. 4
 ἐλευθέρους i, 2. 4
 ἐλθῶσι x, 22. 2
 ἐλθῶσιν x, 22. 2
 Ἐλικῶνα Pr. 4
 ἔλκων ii, 22. 6
 Ἐλλάνικος i, 2. 5
 Ἐλληνα i, 18. 2
 ἐλογιζόμεθα xvi, 3. 3
 ἐλπίζω ix, 8. 2
 ἐμὰ i, 2. 6
 ἐμβαίνουσιν i, 11. 10
 ἐμὰ ii, 23. 3
 ἐμᾶλλον vii, 3. 13
 ἐμμησιν x, 19
 ἐμν ix, 9. 3
 ἐμμεναι vi, 2. 6
 ἐμνήσθην x, 22. 4
 ἐμοι i, 2. 6. ii, 23. 5

ἐμοί γε xv, 20. 4
 ἐμοίς i, 2. 6
 ἐμὸν i, 15. 2
 ἐμπαίξας i, 2. 6
 ἐμπερίαις ταῖς περὶ τὰ ἔμιστα xx, 5. 3
 ἐμπειρον x, 22. 2
 ἐμποδῶν ix, 1. 8
 ἐμποικῶν xiv, 4. 2
 ἐμφορικώτερον xiii, 28. 2
 ἐν i, 2. 5. i, 3. 12. ii, 23. 8. 8. xv, 4
 ἐνδιατρίφῃ x, 22. 2
 ἐνδιδόναι xiv, 4. 2
 ἐνθ' ii, 6. 6
 ἐνθύμημα xvii, 20. 2
 ἐνθυμηματά vi, 13. 1
 ἐνθυμημάτων xvi, 1
 ἐνι xvii, 8. 1
 ἐνὶ xiii, 7. 3
 ἐνιαυτὸν xiii, 7. 2
 ἐνιαυτοῦ iii, 16. 7
 ἐνικῶς xix, 8. 3
 ἐνίστοτε xiii, 7. 2
 ἐνίαν xix, 2. 2
 ἐννεπε xviii, 9. 3. 4
 ἐννοστγάμων ii, 28. 1
 ἐνόρχων ix, 9. 8
 ἐνός ii, 23. 8. xiii, 1. 2
 ἐνοχλοῦσθαι xvi, 3. 3
 ἐνσείσεις i, 2. 5
 ἐντεῦθεν x, 22. 3
 ἐντονον xiv, 4. 2
 ἐντόνως i, 11. 3
 ἐξ (ex) i, 3. 14. vi, 2. 1
 ἐξ (sex) xiii, 7. 2
 ἐξαίφνης vi, 13. 3
 ἐξάμηνος xiii, 7. 8
 ἐξαυμλῆαι xix, 5
 ἐξέβαλε ii, 28. 3
 ἐξεις v, 11. 1. 2
 ἐξέλιπε xvii, 4
 ἐξεστν x, 22. 6
 ἐξεχεῖτο vii, 8. 2
 ἐξίστασθαι Pr. 11
 ἐξω (fut.) v, 11. 1
 ἐξω (pres.) xiv, 6. 2
 ἐξωμίδας vii, 12. 1
 ἐξωτερικά xx, 5. 1
 ἐξωτερικὰs xx, 5. 1
 ἔοικε vi, 13. 3. xv, 20. 4
 ἔον xiii, 7. 1
 ἐοργῇ Pr. 11
 ἐπαιδεύθημεν xx, 5. 3
 ἐπαινεῖ x, 22. 2
 ἐπαινεῖν x, 22. 3
 ἐπακολουθεῖν i, 3. 14
 ἐπακολουθοῦντων vi, 2. 1
 ἐπακτῆρες xiii, 7. 1
 ἐπαμφέσθαι ii, 23. 8
 ἐπεὶ iii, 16. 7. vii, 16. 3
 ἐπειγεται x, 22. 2

ἐπειδὴν i, 11. 10. x, 22. 2. 3
 ἐπέρχεται x, 22. 5
 ἐπεσε ii, 22. 4
 ἐπεσθαι xviii, 9. 4
 ἐπη xviii, 9. 4
 ἐπὶ ii, 23. 3. vii, 6. xvi, 12. 2 τὸ πολλὸν
 xi, 4 χεῖλεσθ xix, 11. 1
 ἐπιβλέπουσι ii, 23. 3
 ἐπιγλωττίδα xvii, 11. 2. 3
 ἐπιγλωττὶς xvii, 11. 2
 ἐπιδεικτικὴ ii, 22. 6
 ἐπιδεῖν xiii, 1. 4
 ἐπικαίειν xiv, 4. 2
 ἐπικαῖος x, 22. 4
 ἐπιθυμῶν x, 22. 2
 ἐπίκληρον ii, 23. 5
 ἐπίκληρος ii, 23. 3
 ἐπίκουρον xiii, 7. 1
 Ἐπικουρείους i, 2. 7
 Ἐπίκτητος ii, 18. 3
 ἐπιληψίαν xix, 2. 3
 ἐπιμελεῖα i, 7. 8
 ἐπιμελεῖσθαι x, 22. 5
 ἐπιμελοῦμαι ix, 6
 ἐπίπεδον i, 20. 1
 ἐπιπλέον xvi, 3. 3
 ἐπιπολάζειν xix, 6
 ἐπισημαίνεσθαι xvii, 7. 2
 ἐπισκέψεως xvi, 3. 4
 ἐποίησας xx, 5. 8
 ἐποίησε x, 12. 4
 ἐπονείδιστοι xix, 2. 2
 ἔπος i, 15. 2
 ἐπράχθη x, 19
 ἐπτά iii, 11. 2
 ἐπτοσημένον vii, 8. 2
 ἐρῶν xvii, 20. 1
 ἐργα ix, 10. 1
 ἐργον ii, 23. 8
 ἐρεύγονται xvii, 10. 3
 ἐρκος i, 15. 2
 ἐρπετὸν xvii, 10. 3
 ἐρβ' ἐκ νήσου xvi, 12. 1
 ἐρβειν xvi, 12. 1
 ἐρβωσο xx, 5. 3
 ἐρυθρίαισιν xix, 6
 ἐρυθρὸς ii, 26. 2
 Ἐρύμανθον ix, 9. 5
 ἐρυσαν xv, 3. 3
 ἐρχεται xiii, 20. 10
 ἐρῶ x, 22. 5
 ἐρώντα vii, 8. 2
 ἔρως xvii, 20. 1
 Ἐρωτα xix, 9. 2
 ἔρωτος vii, 8. 2
 ἐς i, 8. 2. xvii, 10. 3
 ἔσεσθαι i, 7. 4. ix, 5. 2. x, 22. 2
 ἔσκον vi, 15. 2
 ἔσονται xx, 5. 3
 ἔσπετε xviii, 9. 3

ἔσται i, 3. 11
 ἔστε ii, 23. 8
 ἑστήκει ii, 1. 2
 ἐστὶ i, 2. 5. iii, 16. 3. 4. v, 15. 1. xvii, 20. 1
 ἐστὶν i, 2. 6. ii, 23. 5. ix, 2. 2. xix. 6
 ἐσφαξαν xv, 3. 3
 ἐσχε iii, 17
 ἐσχον vi, 15. 2
 ἔσω i, 2. 6. xiv, 6. 2
 ἐτέρῃ vii, 20. 2
 ἐτέροις vi, 2. 1
 ἕτερον x, 23. 3. xv, 26
 ἐτέρων vi, 2. 1
 ἐτετεύχει xv, 20. 4
 ἔτι x, 22. 4. xiii, 7. 3. xx, 5. 3
 ἔτικτε xii, 1. 6
 ἐτυμολογικοὶ ii, 22. 2
 ἐτύμα xiii, 10. 3
 ἐτῶν xvii, 4
 εὐ ii, 23. 5. xx, 5. 3
 εὐγενεστὸς ii, 23. 3
 εὐδαίμων i, 2. 4
 εὐδελαις xvi, 3. 4
 εὐδελκίμων x, 22. 2
 εὐδοξοῦσι xi, 4
 εὐεπιβόλως xi, 15. 6
 εὐμουσίαν x, 22. 6
 εὐναὶ iii, 16. 7
 εὐνοίᾳ x, 22. 3. 5
 εὐπορος i, 2. 4
 εὐρήσετε i, 2. 7
 εὐρημάτων Pr. 4
 Εὐρεπίδης xv, 20. 5
 Εὐρεπίδου x, 22. 2. 4
 εὐρώνοτον ii, 22. 3
 εὐρος ii, 22. 4
 Εὐρώπης xiii, 7. 3
 εὐσταθὲς ix, 5. 1
 εὐφημεῖν Pr. 11
 εὐφυᾶ x, 22. 6
 εὐφυῆς x, 22. 2. 4
 εὐχετο xix, 2. 2
 ἐφ' ii, 22. 6
 ἐφ' αὐτῷ xvi, 8. 1
 ἐφεκτικοὶ xi, 5. 2
 ἐφη x, 22. 4
 ἐφοδίασεν xvii, 2. 5
 ἐφόδιον xvii, 2. 5
 ἐφυσιογνωμόναι i, 9. 1
 ἔχει i, 3. 14. ii, 23. 8. vii, 6. ix, 9. 5. xvii, 20. 1
 ἔχειν i, 3. 14. ix, 1. 3
 ἐχεμυθία i, 9. 3
 ἔχεν iv, 11. 1
 ἐχεσθαι iv, 11. 3
 ἐχθρὸν i, 3. 14
 ἐχθρῶν x, 22. 6
 ἐχοῖς x, 22. 5

ἔχομεν ii, 23. 5
 ἔχοντ' i, 15. 8
 ἔχοντας vi, 2. 4
 ἐχάρευσε Pr. 11
 ἔχουσα xiv, 4. 2
 ἐχούσιν vi, 2. 6
 ἔχω ii, 23. 5. ix, 3. 2. ix, 8. x, 22. 4
 ἔχων ii, 23. 8
 ἔω ii, 22. 2
 ἐωθύνει xx, 5. 1
 ἐώρων ii, 27. 1

Z

Ζέφυρος ii, 22. 3. 4
 Ζεὺς xiii, 24. 8
 Ζῆθος x, 22. 4
 ζῆλῶν x, 22. 6
 ζῆν ii, 27. 1. x, 22. 6
 ζῆτῶν ii, 23. 8
 ζῶα iii, 16. 4. xiv, 1. 9
 ζῶη i, 2. 5
 ζῶοις xix, 2. 2
 ζώοντων xvi, 13. 1
 ζώοις xvi, 3. 3
 ζώνην ix, 10. 1
 ζῶων vii, 6

H

ἥ (art.) i, 2. 6
 ἥ (conj.) Pr. 11. i, 2. 5. 6
 ἧ i, 3. 11. ii, 23. 3. x, 22. 2. xvi, 3. 3
 ἧγε ix, 9. 5
 ἡγοῦμαι x, 22. 4
 ἡγουμένος x, 22. 3
 ἡδὲ ix, 9. 5
 ἡδεται xix, 2. 2
 ἡδῆ i, 3. 11. x, 22. 4
 ἡδῶν xiii, 5. 2
 ἡδονὰς xix, 2. 2
 ἡδονῇ i, 2. 5
 ἡδονὴν xix, 2. 2
 ἡδονῆς xiv, 4. 1. xvi, 1
 ἡδονῶν ii, 6. 6. x, 22. 2
 ἡδὲ xiii, 20. 10
 ἡέρα xiii, 20. 6
 ἡδικῆ i, 2. 5
 ἡδῶν x, 22. 2
 ἡκιστα xi, 4
 ἡκω xiii, 24. 3
 ἡλίβατοι xii, 1. 6
 ἡλθε xix, 11. 1
 ἡλικία x, 22. 2. 3
 ἡλικίαν ix, 3. 2
 ἡλιον ii, 1. 2
 ἡλιος xix, 4

οὐνι

ἄλιον ii, 1. 2
 ἁλλάξας iii, 17
 Ἡμαθία xiv, 6. 3
 ἡμᾶς ii, 8. 1. xv, 20. 3
 ἡμεῖς xvii, 20. 1
 ἡμέρας x, 22. 2
 ἡμέρη xvii, 12
 ἡμετέρας Pr. 11
 ἡμετέροις Pr. 11
 ἡμῶν vi, 2. 6
 ἡμῶν i, 2. 5. ii, 27. 1. xiii, 24. 3
 ἡμῶν xviii, 2. 4
 ἡμῶν ix, 3. 2
 ἦν i, 2. 6. xvii, 19. 2
 ἦν i, 11. 3. xii, 1. 6
 ἥρτυον xiii, 24. 10
 ἡρωϊκὸν xviii, 7. 2
 ἡρώτησεν i, 3. 14
 ἡσθεῖν ix, 5. 1
 ἦτοι v, 11. 1. 2
 ἡττῶσθαι xix, 2. 2
 ἦττων xvi, 3. 3
 ἦττω v, 3. 3
 ἡττώμενον xix, 2. 2
 ἡθύναιος xiii, 7. 2
 ἠδὲ ii, 6. 6
 ἠφαιστε xix, 9. 2
 ἠφθαι xiv, 3. 2

Θ

Θάλασσα xii, 1. 6
 θάλασσαν x, 7
 θαλάσσης xiv, 6. 2
 θάνατον xiii, 1. 4. xiii, 24. 10
 θάνατος i, 2. 5. 6. ii, 8. 1. xiii, 1. 4
 θανάτου x, 22. 5
 θάρσος xiv, 4. 2
 θάσσον xvi, 12. 1
 θατέρων i, 3. 11
 θαῦμα xvii, 10. 3
 θαυμάσιον xvii, 10. 3
 θαύσασθαι vii, 8. 2
 θεῖναι εἰς μέσον xvii, 2. 4
 θεῖον i, 11. 3
 θέλων i, 2. 5
 θεοῦ ix, 3. 2
 θεοὺς i, 2. 5
 θεραπευτικὸν ii, 23. 3
 θέρετ vii, 20. 2
 θερμῶν ii, 22. 2
 θέσει x, 4
 θεσμὸν ix, 10. 1
 θεσμοφοριαζούσας xv, 20. 3
 Θέτις xii, 1. 6
 θεῶν i, 3. 9
 θηράμεθα vii, 16. 3
 θησαυρὸς i, 15. 5

INDEX

Θήσκειντα iii, 16. 4
 θρασυτάτων xiii, 7. 1
 θυγατρί ii, 23. 5
 θυμῷ i, 11. 6

I

Ἰάπων ii, 22. 1
 Ἰε Pr. 11
 Ἰβίς x, 22. 2
 Ἰβίαν x, 22. 2
 Ἰβους ii, 6. 6
 Ἰβω x, 22. 3. 4
 Ἰε i, 15. 2
 Ἰερὰ xvii, 2. 6
 Ἰθι xiii, 24. 10
 Ἰκκῶν x, 22. 4
 Ἰλγγίφης x, 22. 5
 Ἰλιδόν i, 2. 4
 Ἰνα i, 11. 3. ii, 23. 3. vi, 14. 3
 Ἰος iii, 11. 2
 Ἰόβης i, 15. 5
 Ἰοχάιρα ix, 9. 5
 Ἰππηδόν vii, 8. 2
 Ἰπποκῶν iii, 16. 2
 Ἰππῶτα xii, 1. 6
 Ἰρι xiii, 24. 10
 Ἰρὸν ii, 3. 1
 Ἰρος ii, 18. 3
 Ἰσαν i, 11. 5
 Ἰσασιν xviii, 2. 4
 Ἰσημεριῶν ii, 22. 2
 Ἰσθι ix, 3. 2. xx, 5. 3
 Ἰσοκατάληκτα xviii, 7
 Ἰσόφθοι xiv, 6. 3
 Ἰστε xvii, 8. 1
 Ἰστῖον i, 2. 5
 Ἰστορίας Pr. 4
 Ἰσχυρὸν vii, 14. 1
 Ἰσχυρὸν xvi, 3. 3
 Ἰσχυρότατον xiii, 7. 1
 Ἰταλία vii, 8. 3
 Ἰταλοὶ xi, 1. 1
 Ἰχθὺν ii, 3. 1. vii, 8. 2
 Ἰχθὺς vii, 8. 2
 Ἰὸν xi, 4

K

Κάγαθον x, 22. 2
 κἀγὼ iv, 11. 1
 καθ' vi, 2. 4
 καθ' οὗ x, 5. 3
 καθαρῆς Pr. 11
 καθευδῆσθαι ii, 22. 3
 καθήκοντα i, 13. 1
 καθήμενος i, 2. 6
 καθίστειν x, 12. 4
 καὶ Pr. 11. i, 2. 4. i, 20. 1

Κανκίας ii, 22. 6
 καίρια xiii, 18. 2
 καίριον ii, 6. 5
 καιρὸν xvi, 3. 3
 καιροῦ xviii, 7. 2
 καί τοι x, 22. 6
 κἄκ xi, 4
 κακά i, 2. 5. ii, 22. 6. xv, 20. 3
 κακῇ iv, 5. 2
 κακία i, 2. 5
 κακίαι i, 2. 5
 κακίαν i, 2. 6
 κακίας i, 2. 5
 κάκιον xii, 9. 2
 κακίστη iv, 5. 2
 κακοδαίμων ii, 23. 8
 κακοῖς i, 2. 6
 κακὸν τε xiv, 6. 4
 κακόσχαλος i, 2. 5
 κακότροπον vii, 11. 1
 κακοῦργοις xiv, 4. 2
 κακῶν i, 2. 4. iv, 13
 κακῶς xi, 4
 καλαί ix, 9. 5
 καλῇ xvii, 20. 1
 καλῶν v, 11. 1. 2
 καλὸν ix, 9. 3. x, 22. 3. xvi, 1. xvii, 20. 1
 καλὸς xvii, 20. 1
 καλοῦ x, 22. 4
 καλούμενη i, 3. 12
 καλούμενους xiii, 7. 3
 καλῶ xix, 9. 2
 καλῶς xvii, 20. 1
 κάμοι xix, 9. 2
 κἄν x, 22. 4. xi, 4
 Κανονικὴ xvi, 18. 1. 2
 κἀξίστασθαι Pr. 11
 κἀπὶ x, 22. 2
 καπνοῦ xvii, 10. 3
 κάπροισι ix, 9. 5
 καρδίαν τὴν xix, 6
 καρδίας iv, 11. 4. xviii, 10. 4
 κάρδοπον xiii, 24. 3
 κάρδοπος xiii, 24. 4
 κάρη ix, 9. 5
 κατὰ i, 15. 5. ii, 6. 7. iii, 16. 6. vi, 1. 3
 ἀντίφρασιν xix, 7. 2
 καταγέλαστοι x, 22. 2
 καταγέλαστον x, 22. 3
 καταδεδοκῶτι x, 22. 4
 καταλειπόμενον τὸ xix, 5
 καταπτάσσοντα ii, 6. 6
 κατὰστημα ix, 5. 1
 κατεαγμένα ii, 27. 1
 κατεργάσασα ii, 23. 3
 κατέρχομαι xiii, 24. 3
 κατείνασθαι ix, 10. 1
 κατηγόρου x, 22. 5

κατηγορούμενον i, 2. 5
 κάτω xvii, 11. 2
 κάτωθεν xiii, 7. 3
 καῖθις Pr. 11
 καίμενων xv, 26
 κέδω xvii, 10. 3
 κεκάθαρται xvii, 19. 2
 κεκρότηκα vii, 9. 2
 κεκρυπτάλλωται xvii, 8. 1
 κελεύεις vi, 6. 4
 κέσωμα xvi, 3. 3
 Κέρας i, 8. 1 Ἀμαλθείας Pr. 4
 κέχρηται iv, 11. 2
 κήδομαι xi, 6
 Κήρια Pr. 4
 Κηφισιεύς xvii, 4
 Κικόνεσσι i, 2. 4
 κινδυνεύμενον i, 2. 6
 κινδυνεύω x, 22. 4
 κινδύνον x, 22. 6
 κινητικὸν iv, 11. 2
 κισθῶν xiii, 30. 3
 Κλεάνθης i, 2. 5
 Κλεαρρίστα ix, 9. 2
 κλεῖν ii, 27. 1
 κλέπτῃς i, 18. 3
 κλημακτήρα x, 7. 2
 κλημακτηρικὸν xv, 7. 1
 κλυδῶνα ii, 30. 3
 Κνάκωνα ix, 9. 3
 κοιλία xvi, 3. 3
 κοιλίαν xvi, 3. 3
 κοιλίας xvi, 3. 3
 κοῖλον xix, 9. 2
 κοινὰ ii, 23. 6
 κοινὰ xix, 2. 2
 κοινὰς xix, 2. 2
 κοινῇ v, 11. 3
 κοινῇ v, 11. 2
 κοινοὶ xi, 5. 3
 κοινωνοῦσι λόγον καὶ φιλοσοφίας xi, 4
 κολακείαν xiv, 4. 2
 κολάσαι xv, 20. 3
 κόλασις vi, 14. 1
 κολοιοὺς xiii, 20. 10
 κολοῖων xiii, 20. 10
 Κολοφῶν iii, 11. 2
 κομποφακελορρήμονα i, 15. 8
 κομψή x, 22. 6
 κομψή i, 5. 1
 κοινῇ xiii, 24. 6
 Κόρινθος i, 8. 2
 κέρβης x, 22. 6
 κορύβη ix, 9. 3
 κοῦραι ix, 9. 5
 κουφότατον xix, 5
 κράναν ix, 9. 3
 Κράτῃτα xiv, 6. 2
 κρατῶ vii, 9. 3

κρείττω v, 3. 3
 Κρεωβύλην ii, 23. 3
 Κρεωβύλης ii, 23. 3
 κρηπίδας xiii, 21. 3
 κρικώτη iii, 10. 1
 κρισίμους iii, 10. 5
 κριτικούς iii, 10. 5
 Κροῖσον v, 9. 2
 κρουνοὺς xvii, 10. 3
 κρόπτε xii, 11. 2
 κρύσταλλον xix, 5
 κρυστάλλω vii, 20. 2
 κτεῖνε v, 9. 2
 κτείνειν vii, 3. 12
 κύαμον iv, 11. 1. 2. 3
 κύαμους iv, 11. 3
 κύαμφ iv, 11. 3
 κύαμων iv, 11. 1. 3
 κύβοι i, 20. 2
 κύβος i, 20. 2
 κύβους i, 20. 1
 κυδοίμου xiii, 24. 8
 κυεῖ iii, 16. 2
 κυεῖν iv, 11. 3
 κυήσεως iii, 16. 1
 κύλικος xiii, 17
 κυλινομένη xvi, 10. 3
 κυλινδρον ii, 22. 4
 κύμα ii, 22. 4
 κυνικώτερον xvii, 19. 2
 κυνόδοντας xiii, 7. 3
 κυρίαν ii, 23. 5
 Κύρου xiv, 3. 2
 κῶλον xvii, 11. 2

Λ

Λᾶαν ii, 30. 3
 λαβεῖν ii, 23. 3
 λάβοις x, 22. 5
 λαβόμενος x, 22. 5
 λαβοῦσα x, 22. 6
 λαγωὺν i, 18. 2
 Λακεδαιμόνιοι i, 11. 3
 λαλεῖν i, 15. 4
 λαλῶ vii, 9. 3
 Λαμίαν ii, 23. 5
 λαμπρὸς x, 22. 2
 λάρυγγα xix, 2. 2
 λάρυγγι xix, 2. 2
 λαχάνοις xv, 20. 3
 λέαινα xiii, 7. 1. 3
 λέγε i, 2. 5. x, 19
 λέγει i, 2. 5
 λέγειν i, 15. 4. 5. x, 22. 5. xvii, 19. 1
 λέγεις i, 2. 6. ii, 23. 5
 λέγεται xiv, 4. 2]

λέγη xi, 4
 λέγομεν xix, 2. 2
 λεγόμενον ii, 23. 3
 λέγεται xix, 2. 2
 λέγοντος i, 3. 14
 λέγω i, 3. 11. iv, 11. 1. xv, 20. 3
 λέγων xiii, 18. 2
 Λειμῶνας Pr. 4
 λεκτὸν xvi, 8. 1
 λέκτροιο ix, 10. 1
 λελάληκα vii, 9. 3
 λελούκα vii, 9. 3
 λέλυνται xvii, 3. 1
 λέξαι i, 7. 4
 λέξων i, 7. 8
 λέοντας xiii, 7. 3
 λέοντες xiii, 7. 3
 λεόντων xiii, 7. 3
 λεπτότατον xix, 5
 Λέσβιος xiii, 5. 3
 λεχέεσσω ix, 10. 1
 λεχθεὶς xiii, 7. 2
 λέων xiii, 7. 1. 2. 3
 ληπτότεον v, 11. 1
 ληρήματα x, 22. 6
 ληρόδης xiii, 7. 2
 Λητῶ ix, 9. 5
 λίαν iv, 11. 2
 Λιβυκὸν ix, 9. 3
 Λίγξε v, 8. 3
 λισ xiii, 7. 2
 λιψ ii, 22. 3
 λογικά xiv, 1. 9
 λόγον v, 3. 3. x, 22. 5.
 λόγος i, 2. 6. xi, 4
 λόγου ii, 23. 3. xx, 4
 λόγους x, 22. 2. xiv, 4. 2. xi, 5. 3
 λόγων Pr. 11. v, 15. 2. x, 22. 2 ἀπρο-
 τικὸς xi, 5. 3
 λοιδορεῖ x, 22. 3
 λοιμικῶν iv, 13
 λοιμῶν iv, 13
 λοιπὸν ii, 27. 1. x, 22. 4
 λοιπῶν xvi, 3. 4
 Λοκρὸς xiii, 18. 1
 λοῦω vii, 9. 3
 λόφος vii, 20. 2
 Λυαίω xix, 9. 2
 λυπούσαν ii, 23. 3
 λύρας iii, 16. 6
 Λύχνους Pr. 4

Μ

Μαθήματα xiv, 3. 3
 μαθηματικοί i, 9. 4
 μαθητὴν iii, 17

μάκτρα xiii, 24. 4
 μάκτραν xiii, 24. 3
 μαλ' Pr. 11
 μάλα ii, 6. 5. xiii, 7. 2
 μαλακοί i, 5. 1
 μαλάχῃ xviii, 2. 4
 μάλιστα iv, 11. 2
 μάλλον ii, 23. 5. ix, 5. 1. xi, 5. 1
 μάλοισι ix, 9. 2
 μανείην ix, 5. 1
 μάντις ii, 6. 6
 μάχαι xiii, 24. 8
 μάχαισι xix, 9. 2
 μάχεσθαι ii, 6. 6
 μάχεσθε xiii, 24. 9
 μαχήσεται xvii, 21. 9
 με i, 2. 4. i, 3. 9. ii, 23. 3
 μέγ' xviii, 2. 4
 μέγα ii, 23. 4. ii, 30. 3
 μεγάλα i, 11. 3
 μεγάλην i, 15. 3
 μεγάροισι xiv, 6. 4
 μέγεθος i, 3. 11
 μεγέθους ii, 6. 6
 μεγίστων x, 22. 6
 μειρακίῳ x, 22. 4
 μειρακιώδει x, 22. 5
 μειρακίων x, 22. 4
 μελαγχολία xviii, 7. 2
 Μελικέρτῃ xiii, 26
 μελισσῶνες ii, 20. 3
 μέλιτος xv, 20. 4
 μέλλειν ii, 23. 3
 μέλλοντα x, 22. 2
 μέλλωσι i, 11. 10
 μέλος xvi, 18. 2
 μεμαθηκὸς xv, 20. 4
 μεμαῶτες i, 11. 5
 μέμνησθαι i, 2. 5
 μὲν i, 2. 5. ii, 23. 8. v, 11. 1. xvii, 20. 1
 μένεα i, 11. 5
 μένει xvi, 1
 μέν τοι xiii, 7. 2
 μέρη xix, 6
 μέρος i, 3. 11. ii, 27. 1. iii, 16. 8. xi, 4
 μερῶν xix, 6
 μέσα x, 22. 4
 μέσον vii, 14. 1. xvii, 2. 4
 μετὰ iii, 16. 4. vi, 2. 1. x, 22. 4
 μεταβάλλον vi, 13. 3
 μεταμέλειαι i, 8. 3
 μεταξὺ i, 2. 5. xiii, 7. 3
 μεταπέμψεται i, 2. 5
 μετασχεῖν x, 22. 3
 μετατρέπομ' vi, 6. 4
 μετέχειν x, 22. 3
 μετέχον i, 2. 5

μετέχοντα i, 2. 5
 μετρικὴ xvi, 18. 1
 μετριότητα i, 26. 4
 μετρίως x, 22. 2
 μέτρον i, 15. 5
 μέτρον xviii, 7. 2
 μέτωπα ix, 9. 5
 μέχρι i, 3. 3. vii, 8. 2. xvii, 19. 1
 μή Pr. 11. v, 9. 2. vii, 8. 2. xi, 5. 3
 μηδαμῶς xiv, 4. 2
 μηδὲ xiii, 24. 9
 μηδὲν x, 22. 5. xvi, 3. 3
 μηδὲνα i, 3. 14
 μηδέποτε x, 22. 4
 μηκέτι xiii, 24. 9
 μῆκος i, 20. 3
 μήτε Pr. 11. x, 22. 6. xix, 9. 2
 μητέρες xvii, 12
 μήτηρ xii, 1. 6. xvii, 12
 μήτι i, 2. 6
 μήτρας iv, 11. 4
 μητρικὰ xvii, 12
 μητριυῇ xvii, 12
 μηχανὰς vii, 16. 3
 μηχανικὸς x, 12. 4
 μία xvii, 12
 μιὰν vii, 11. 1
 μικρὰ x, 22. 6
 μικρὰν xix, 2. 3
 μισογέλως xv, 20. 4
 μῆμα xv, 20. 5
 μνήμη viii, 7
 μνηστήρες xiii, 24. 10
 μοι i, 2. 4. ix, 3. 2. x, 22. 4. xix, 9. 2.
 xi, 5. 3
 μοῖραν xiii, 1. 2
 μόλις xiii, 7. 3
 μολπήν Pr. 11
 μόναι xix, 2. 2
 μόνοις xx, 5. 3
 μόνον vii, 16. 3. xiii, 1. 4
 μόνους xiii, 7. 3
 μόνω ii, 23. 5
 μόνων xix, 2. 2
 μόρον vi, 2. 6
 μορφώματι x, 22. 5
 μου x, 22. 3
 Μοῦσα xviii, 9. 3. 4
 Μοῦσαι xviii, 9. 4
 Μουσῶν Pr. 11
 μοχθήροῦ x, 22. 5
 μοχθηροὺς xviii, 4. 4
 μῦθον xiii, 7. 3
 μῦθος xiii, 7. 2
 μυρίας i, 8. 2
 μυρίων i, 8. 3. ix, 8
 μύρον xiii, 28. 3
 μυχῶν xvii, 10. 3

N

Νάνους xix, 13. 2
 ναυαγήσαι i, 2. 5
 ναυαγὸν x, 22. 5
 νέμεσις x, 22. 2
 Νέσσου xiii, 7. 3
 νέφος ii, 22. 6. xiii, 20. 10
 νέφ x, 22. 4
 νεῶν xvii, 8. 1
 νεωτερικώτερος xiii, 26
 νή xiii, 24. 3
 νήπι' xiii, 7. 1
 νήπια xviii, 2. 4
 Νήρει xiii, 26
 νηρείδας xiii, 22. 2
 νήσου xvi, 12. 1
 νηχόμενον vii, 8. 2
 νομίζων xiii, 1. 4
 νόμιμον ii, 7. 5
 νόμους x, 19
 νόμος i, 11. 3
 νόμων x, 22. 2
 νόον Pr. 5
 νόος xii, 1. 6
 νόσοι vi, 1. 3
 νότος ii, 22. 4
 νουθεσία vi, 14. 1
 νουθετῶ ii, 23. 8
 νό κεν ii, 26. 6
 νόκτα ii, 23. 3
 νόμφαι ix, 9. 5
 νῦν x, 22. 4. xv, 20. 3. xvii, 20. 1. xviii, 9. 4
 νυθού iv, 2. 4
 νύτων vii, 8. 2

Ξ

Ξανθός ii, 26. 2
 ξυλλήνη x, 12. 4
 ξύλον i, 2. 5
 ξύμμαχοι i, 11. 3
 ξυνοί xi, 5. 3
 ξύνοδος i, 11. 3
 ξυνουσία xiii, 18. 1

Ο

'Ο (art.) ii, 8. 1. xvi, 1
 ὁ (pronom.) x, 22. 4
 ὀδόντων i, 15. 2
 ὀδοῦ πάρεργον xvii, 20. 2
 'Οδυσεύς iii, 16. 5
 οἱ (art.) vi, 2. 6. x, 22. 2. xix, 2. 2.
 xix, 6

οἶα x, 22. 5. xvii, 6. 1
 οἶδα i, 3. 11
 οἶδας i, 2. 5
 οἶη ix, 9. 5
 οἶησις xvii, 19. 2
 οἰκίας ii, 23. 3
 οἶμαι x, 22. 2
 οἶμοι ii, 23. 3
 οἶον xv, 20. 4
 οἶον xvii, 11. 1
 οἰκονοῖσι vi, 6. 4
 οἰόμενος xi, 5. 3
 οἶον vi, 2. 5. xvii, 20. 1
 οἶς i, 2. 7. ix, 8
 οἶσθα x, 22. 5
 οἶσι xiii, 7. 1
 οἰχεται xvi, 1
 ὀκτάμηνος iii, 16. 3
 ὀλγην iii, 17
 ὀλγους i, 2. 7
 ὀλου iii, 16. 8
 'Ολύμπιον ii, 23. 3
 ὀλων ii, 23. 5
 ὀλων xix, 2. 2
 'Ομήρου iii, 11. 2
 ὀμλεῶν x, 22. 2
 ὀμοῦσιντα xviii, 8
 ὀμοῦσιντα x, 22. 3
 ὀμοῦσιντα xviii, 8
 ὀμολογουμένον xvii, 5. 1. 2
 ὀμοῦ xix, 9. 2
 ὀμω i, 2. 6
 ὀν ii, 27. 1
 ὄναι xiv, 6. 4
 ὄναι xviii, 2. 4
 'Ονειρε xiii, 24. 10
 ὀνίρασθαι vi, 14. 3
 ὄνοι iii, 16. 6
 ὀνόματα x, 4
 ὄσος ii, 23. 3
 ὄστα xiii, 7. 3
 ὄντι vi, 14. 3
 ὄστος xiv, 4. 2
 ὄστων i, 2. 5
 ὄξος xvii, 19. 2
 ὄπα i, 15. 2
 ὄπερ x, 22. 4
 ὀπισθεν xiii, 7. 2
 ὀπισθοιρητικὸν xiii, 7. 2
 ὀπότεν x, 22. 6
 ὀπου x, 22. 3
 'Οπτική xvi, 18. 1
 ὀρεῖ x, 22. 3
 ὀργῇ i, 11. 3
 ὀργια Pr. 11
 ὀρθότατον x, 22. 3
 ὀρθρον xvii, 8. 1
 ὀρθῶς xiv, 3. 2. xvii, 20. 1

δρισμοὺς i, 25. 2

δρῆν vi, 2. 4

δρος ii, 6. 6

δρῆναι vii, 10. 3

δρῶν x, 22. 4

δρῶντες vi, 14. 3

δς ii, 23. 8

δσον x, 22. 3. xvi, 8. 1. xix, 9. 2

δσπρίων iv, 11. 2

δστις Pr. 11. ii, 23. 8

δσφ xviii, 2. 4

δταν i, 2. 5. x, 22. 3. 4. xvi, 3. 3. xix, 5

δτὲ xx, 4

δτι i, 2. 5. x, 22. 5. xiii, 7. 2. xix, 5.

xx, 4

δτιοῦν i, 3. 11

δτουοῦν x, 22. 5

οὐ Pr. 5. i, 3. 11. v, 11. 1

οὐδαμῶς ii, 23. 3

οὐδὲ ii, 6. 6. xii, 1. 6. xv, 20. 4

οὐδὲν ii, 8. 1. ix, 5. 2. xiii, 7. 3

οὐδενὸς x, 22. 4

οὐδέποτε x, 22. 4

οὐδέπω v, 15. 2

οὐδετέρως xi, 5. 1. xvi, 7. 4

οὐθε x, 22. 5

οὐκ ii, 6. 6. ii, 23. 5. xvi, 3. 3 ἔμου-
σος xix, 11. 2 ἔρα i, 2. 5 ἔστι xvii,
20. 1

οὐκέτι x, 12. 4. xvi, 3. 3

οὐλαῖον xvii, 8. 1

οὐλε xiii, 24. 10

οὐν i, 2. 5. iii, 16. 4. vii, 8. 2. xv, 20:
3. xx, 5. 3

οὐνεκα xv, 20. 3

οὐπερ x, 22. 4

οὐποτε xv, 20. 5

οὐρεος ix, 9. 5

οὐρον xvii, 19. 2

οὐσα ii, 23. 3

οὐσαι xix, 2. 2

οὐσης vi, 2. 1

οὐσίαν x, 22. 6

οὐσῶν xix, 2. 2

οὕτε x, 22. 4. xvii, 20. 1

οὕτι vi, 6. 4

οὕτοι x, 5. 3

οὕτος x, 22. 4

οὕτω x, 19. x, 22. 3. xvii, 20. 1

οὕτως i, 2. 5. vi, 2. 4. x, 22. 3. xi, 5. 1.
xiii, 7. 3

οὕχ v, 11. 1

οὕχ i, 2. 6. ii, 23. 5. xix, 9. 2

ὀφθαλμὸν ii, 27. 1

ὀχευεῖ xiii, 7. 2

Ὀχληρῶδες xviii, 8

ὀψιμαθίαν xi, 7. 2

ὀψιν ii, 23. 3. xix, 2. 2

π

Παγαλ xvii, 10. 3

παγὲν xix, 5

Πάγκαρπον Pr. 4

πάθη xix, 12. 3

πάθος xviii, 7. 2

παθῶν xix, 6

παῖδα vii, 8. 3

παιδαγωγῆσιν xiii, 18. 2

παιδαρίου x, 22. 3

παῖδε xiii, 24. 9

παιδείαν xiii, 16. 1

παιδείας x, 22. 3

παῖδες vi, 5. 3

παιδευθέντα ix, 3. 2

παιδικὴν vii, 8. 2

παιδίον x, 22. 3

παιδίου x, 22. 3

παιδισκάριον ii, 23. 3

παιδοποιεῖ ii, 23. 8

παῖδς vii, 8. 2

παῖς i, 2. 5

παῖσαν x, 22. 3

παῖσιντα x, 22. 3

παῖσιντας x, 22. 3

παλαῖς i, 3. 14

πάλιν xvii, 21. 9

παλλακίς iv, 3

πάλλαξ iv, 3

πάν ii, 27. 1. 2

πάνθειλοι iv, 11. 3

Πανδέκτας Pr. 4. xiii, 9. 1

παννυχίδας Pr. 11

πανοπλίαν xix, 9. 2

πάντα vii, 6. xii, 11. 2

παντάπασι x, 22. 2

πάντες ii, 23. 3

παντὶ vi, 14. 3

Παντοδαπῆς Pr. 4

παντὸς ii, 6. 6. ii, 9. xviii, 2. 4. xix, 5

πάντων ii, 23. 5

πάνυ x, 22. 2

παρὰ i, 3. 3. x, 22. 4. xv, 20. 4. xvi,
3. 3

παραγόμενος v, 15. 2

παραγωγὰς xi, 15. 3

παράδειγμα vi, 14. 2. 3

παραδείσους ii, 20. 1

παραδιεξευγμένον xvi, 8. 4

παραίνεσις vi, 14. 1

παραίνω xv, 20. 3

παραίτησιν xiv, 4. 2

παραιτοῦμαι vi, 16. 4

παρακείμενον vii, 9. 3

παρακολουθεῖ xvi, 3. 3

παρακολούθησιν vi, 1. 3

παραλλήλου xiii, 24. 10

Παραξίφιδας Pr. 4
 παράπαν xiv, 3. 2
 παραπλησίον xix, 6
 παρασκευαστικά xx, 4
 παραστάς i, 2. 5
 παραστιχίς xiv, 6. 3
 παραυτικά iii, 16. 4
 παρελίσθαι ii, 27. 1
 παρελῶντα ix, 9. 2
 Πάρεργα Pr. 4
 πάρεργον xvii, 20. 2
 πάρεστι vii, 16. 3
 παρῆν vii, 3. 12
 παρθενικὴν ix, 10. 1
 παρθένος xiv, 4. 2
 παριόντων xvii, 10. 3
 πάρισα xviii, 8
 παροιμώδης xiii, 17
 πᾶς xvii, 20. 1
 πᾶσα vii, 8. 2. xvii, 20. 1
 πᾶσαι ix, 9. 5. 8
 πᾶσαν x, 22. 6
 πασάν ix, 9. 5
 πάσχει xix, 2. 2
 πάσχοι vi, 14. 3
 πάσχον v, 15. 1
 πάσχοντα vi, 14. 3
 πάσχω x, 22. 34
 πατάγῃ xvii, 10. 3
 πατέρα xx, 6
 πατήρ xii, 1. 6
 πατρίδι xiii, 1. 4
 πατὴρ xvii, 4
 παῦσαι x, 22. 6
 παχυμερέστερον xiv, 1. 3
 πείθεσθαι vi, 6. 4
 πείθου x, 22. 6
 πείνα xvi, 3. 3
 πείνης xvi, 3. 3
 πεινώσω xvi, 3. 3
 πέλασεν i, 2. 4
 πέλει xiii, 17
 πέλεται ix, 9. 5
 πέμμασιν xiii, 11. 3
 πέμματα xiii, 11. 4
 πέμπτην x, 24. 1
 πένης ii, 23. 8
 πενήν ii, 16. 3
 πεντάκις xiii, 7. 3
 πεντακισχιλίων ix, 8
 πέντε xiii, 7. 3. xvii, 4
 πενήκοντα xvii, 4
 πεπηγὸς xix, 4
 πεπηρωμένον ii, 27. 1
 Πέπλον Pr. 4
 πεποίηκα vii, 9. 3
 πεποίησαι i, 2. 5
 πεπονθέναι x, 22. 4

πεπωμένην vi, 2. 1
 περαιτέρω x, 22. 3
 περί i, 2. 4. 6. i, 26. 2. vi, 1. 1. vi, 2.
 1. xx, 4
 περιβεβηκότα vii, 8. 2
 περιβόητον ii, 23. 3
 περιμένει xiii, 1. 4
 περιμήκετον ix, 9. 5
 Περιπατητικοὺς i, 2. 7
 περίπατον δειλὺν xx, 5. 1
 περιπλομένου iii, 16. 7
 περιστέλλον vii, 8. 2
 περιστερὰν x, 12. 4
 περισυλᾶσθαι x, 22. 6
 περιτέλλεται xvii, 11. 1
 πετέσθην ii, 6. 6
 πετομένην x, 12. 4
 πέτραι xii, 1. 6
 πέτρας xvii, 10. 3
 πεφιλάμενε ix, 9. 3
 πέφυχ' vii, 16. 3
 πέψει xiii, 11. 3
 πέψιν xiii, 30. 3
 πηγγυμένον xix, 5
 Πηλεὺς xii, 1. 6
 πῆματ' vi, 2. 4
 πηρὸς ii, 18. 3
 πηχέως ii, 23. 3
 πιδανὸν x, 22. 6
 πιδήκοις ii, 23. 3
 πικρὸν x, 22. 3
 πίνειν xvii, 20. 1
 πλάκα xvii, 10. 3
 πλατείας xvi, 3. 3
 Πλάτων iii, 17
 πλειάδας iii, 10. 1
 Πλειάδεσσι xix, 9. 2
 πλειόνων ix, 8
 πλείστα xiii, 7. 2
 πλείστη i, 15. 5
 πλείστον x, 22. 2
 πλείστους i, 2. 6
 πλείω iii, 16. 8
 πλέον i, 3. 11. xviii, 2. 4
 πληγῇ v, 15. 2
 πληγῶν x, 22. 3. 4
 πληθὺς i, 3. 11
 πληθυντικῶς xix, 8. 6
 πλην vii, 6. vii, 16. 3
 πλήρης xvi, 3. 3
 πλησμονὴ vii, 16. 3
 πλήττει v, 15. 2
 πλοῖφ i, 2. 5
 πλοῦτος i, 2. 5
 πνέοντες i, 11. 5
 πνεύματος xvii, 11. 1
 πόθος iii, 17
 ποθοῦμενον vii, 8. 2

ποῖα i, 3. 3
 ποίει xix, 9. 2
 ποιεῖ v, 15. 2
 ποιεῖν v, 3. 3
 ποιεῖσθαι ix, 1. 3
 ποιήσει i, 3. 11
 ποιήσιν i, 7. 4
 ποιήσας xvi, 1
 ποιήσον xix, 9. 2
 ποιητῆς x, 22. 4
 ποιῶν v, 11. 3
 ποιῶν v, 11. 1. 2
 ποῖον i, 15. 2
 ποιούμεν xvii, 20. 1
 ποιῶ vii, 9. 3
 πόλει x, 22. 6
 πόλεις iii, 11. 2
 πολεμῶν i, 11. 10
 πολεμίζετε xiii, 24. 9
 πόλεως x, 22. 4
 πόλιν x, 22. 2
 πολιορκητῆς xv, 31
 πολιτικῇ x, 22. 2
 πολιτικοὶ x, 22. 2
 πολλὰ x, 22. 6
 πολλὰκι ii, 6. 5
 πολλάκις ii, 1. 2
 πολλῇν ix, 3. 2
 πολλῶ x, 19. xiii, 7. 3
 πολλῶν iii, 17. xv, 20. 3
 πόλους iii, 10. 1
 πολὺ vi, 2. 1. xx, 4
 πολυμαθίας xiv, 6. 4
 πολυμαθίῃ Pr. 5
 πολὺν xx, 4
 πολυπραγμοσύνη xi, 16. 1. 3
 πολυπραγμοσύνην xi, 16. 4
 πολυπραγμοσύνης xi, 16. 1
 πολυσαρκίαν xi, 16. 2
 πολυτροπίαν xi, 16. 2
 πολύτροπον xviii, 9. 3
 πολυφιλίαν xi, 16. 2
 πονηροὶ xx, 4
 πόνος i, 2. 5. 6. xvi, 1
 πόνου xvi, 1
 πόντοι ii, 30. 3
 πόντου xvii, 10. 3
 πόποι vi, 2. 5
 ποπυλιάσδει ix, 9. 2
 πόρνης ix, 5. 2
 πόρῳ x, 22. 2
 Ποσειδάωνι xiii, 26
 Ποσειδάωνειον xiv, 6. 3
 πόση v, 15. 2
 πόσις vii, 3. 12
 πόσος iii, 16. 1
 πόσου i, 3. 3
 ποταμοὶ xvii, 10. 3
 ποταμοῦ xiii, 7. 3
 ποτήριον xix, 9. 2

ποτὶ vii, 20. 2. ix, 9. 3
 πρῆγμα ii, 23. 5
 Πραγματικά Pr. 4
 πράγματος x, 22. 4
 πραγμάτων ix, 3. 2. x, 22. 6
 πράξει xvii, 20. 1
 πράξης xvi, 1
 πρᾶξις x, 22. 2
 πρᾶξις xvii, 20. 1
 πράττειν xvii, 19. 1 εἰ xx, 5. 3
 πραττομένην xvii, 20. 1
 πραττόμενον xvii, 20. 1
 πραχθῇ xvii, 20. 1
 πρέμνων ii, 1. 2
 πρέπειν x, 22. 4
 πρέπον x, 22. 3
 πρέπουσιν Pr. 11
 πρεσβύτερον x, 22. 4
 πρεσβύτερος x, 22. 3
 προαίρεσιν xvi, 3. 3
 Προβλήματα Pr. 4. xx, 4
 προειρημένων xix, 2. 2
 προηγούμενα xii, 5. 7
 προήλω x, 19
 προθεῶ x, 22. 6
 πρόθεσιν vi, 2. 4
 προϊέμενον ii, 27. 1. 2
 πρόλεψιν x, 16. 2
 πρόνοια ix, 5. 2
 προνομίας vi, 1. 1. vi, 2. 1
 προρέει vii, 20. 2
 πρός i, 2. 5. 6. i, 11. 10. ii, 8. 1. vii, 8.
 2. x, 22. 3. xii, 11. 2 τοὺς Θεοὺς i,
 2. 5
 προσάντους xiv, 4. 2
 προσδεόμενος ix, 8
 προσεῖπεν xv, 20. 4
 προσέλθοιεν i, 11. 3
 προσελθὼν i, 2. 6
 προσεπιδοξάζει xix, 1. 6
 προσήκει vi, 14. 3. x, 19. x, 22. 3
 προσιδέσθαι xvii, 10. 3
 προσίεσθαι xiv, 4. 2
 προσνηχόμενος vii, 8. 2
 προσδοῖς i, 11. 3
 προσφίλους xiv, 4. 2
 προσφιδίαν xiii, 25
 προσφιδίας xiii, 6
 πρόσωπον ii, 23. 3. xiii, 29. 1. xiv, 4. 2
 πρόσωπου xiv, 4. 2
 πρότασις v, 11. 2
 προτέραις xv, 20. 3
 πρότερον xiii, 7. 2. xix, 5
 προτρέπων xvii, 20. 1
 πρότην i, 2. 5
 πρῶτα xii, 5. 6
 πρώτοις xvi, 3. 3
 πρῶτον xiii, 7. 3
 πρωχέοντι xvii, 10. 3
 Πυθαγόρας v, 11. 1. 2

Πυθαγορείων vi, 2. 4
 Πυθαγορικούς iv, 11. 4
 πυκινής xiii, 7. 2
 πυκνὰ xiii, 7. 2
 πῦρ xix, 4
 πυρὸς xvii, 10. 3
 πυρρὸς ii, 26. 2
 πυρρυνέων xi, 5. 1
 πυρφόρη xiii, 18. 2
 πω Pr. 11
 πάματος vii, 16. 3
 πάποτε x, 19
 πῶς i, 2. 5. x, 22. 6

P

ῥὰ xiii, 7. 1. 2
 ῥαθυμότερον vii, 2. 3
 ῥαφῆ vii, 2. 3
 ῥεῖα ix, 9. 6. 8
 ῥεῦμα v, 15. 2
 ῥέων ii, 22. 2
 ῥίξαν iii, 11. 2
 ῥόδος iii, 11. 2
 ῥόον xvii, 10. 5
 ῥοπήν i, 3. 11
 ῥυθμὸς xvi, 18. 2
 ῥυθμοῦ i, 11. 3
 ῥώμη vii, 8. 2

Σ

Σὰ i, 2. 6
 Σαλαμν iii, 11. 2
 σαπῆ xvii, 19. 2
 σαρκὸς ix, 5. 1
 σαιτῶ x, 22. 5
 σαφέστερον xii, 5. 5
 σαφῶς x, 22. 3
 σε i, 15. 2. iii, 17. x, 22. 4
 σεαυτὸν i, 2. 6
 σεαυτοῦ i, 2. 5
 Σειρήνων xv, 20. 4
 σεισίχθονα ii, 28. 1
 σέσηπε xvii, 3. 1
 σῆ x, 22. 5
 σημαίνει vi, 13. 3
 σημείον xix, 5
 σθένει xi, 4
 σιγῆν xlii, 18. 2
 σιγῇ i, 11. 5
 σιγῶν xlii, 18. 2
 Σίλλος iii, 17
 σιωπῆν ii, 23. 3
 σκέλος ii, 27. 1
 σκεπτικοὶ xi, 5. 1. 2
 σκέψαι xvii, 19. 2
 σκιαμαχία xlii, 22. 2

Σκίβα xvi, 3. 3
 σκυθρωπή xiv, 4. 2
 σκύμους xiii, 7. 2
 Σκυτάλην xvii, 9. 3
 Σμύρνα iii, 11. 2
 σοι i, 2. 6. ii, 23. 5. x, 22. 5
 σόλοικον v, 20
 σὸν xi, 4
 σοῦ ix, 3. 2
 σοφοὶ xlii, 18. 1
 σοφὸν x, 22. 6
 σοφὸς xlii, 24. 3
 σοφῶν xlii, 18. 1
 σπάρτακα iii, 9. 4
 σπανίους xlii, 7. 3
 σπάνιον xlii, 7. 3
 σπάρτα xvii, 3. 1. 2
 σπάρτους xvii, 3. 2
 σταδίων vii, 8. 2
 στενάχων xlii, 7. 2
 στερεὸν i, 20. 1
 στέρην i, 26. 4. ii, 6. 7
 στεφάνου xlii, 1. 4
 στήθεος i, 15. 2
 στόμα i, 15. 8
 στομάτων i, 15. 6
 στρατόπεδα i, 11. 3
 στρυφὸς xv, 20. 4
 Στρωματεῖς Pr. 4
 στυγνὸν xix, 9. 2
 Στωϊκὸν i, 2. 7
 συγκαταθέσεις xix, 1. 5
 συγκατατίθεται xix, 1. 5
 συγκρινόμενον i, 3. 11
 συγχρονισμὸς xvii, 21. 1
 συλλήβδην x, 22. 2
 συμβαίνει x, 22. 2
 συμβεβηκὸς xix, 2. 2
 συμβολαῖος x, 22. 2
 σύμβολον xiv, 4. 2
 συμμειρακιώδες xlii, 8
 συμπαθείαν xi, 8. 1
 συμπεπλεγμένον xvi, 8. 3
 συμπεπτωκυῖα xvi, 3. 3
 συμπλοκῆς vi, 2. 1
 συμπτῶται i, 3. 9
 σύμπτωμα xvi, 3. 4
 σύμπτωσιν xvi, 3. 3
 συμφωνίαν iii, 10. 5
 σὸν xvii, 10. 3
 συναντήσονται xlii, 7. 1
 συνεκβάλλει xlii, 7. 1
 συνεπάγεσθαι i, 3. 14
 συνεστήκεις xiv, 4. 2
 συνετέθῃ xlii, 7. 3
 συνημμένον ἄξιωμα xvi, 8. 3
 συνθέτος xlii, 7. 3
 συνουσίαν xix, 2. 3
 σύνταξιν vi, 2. 1

συντρέχει xix, 6
 συνάνωμα ii, 26. 3
 Ξυρία xiii, 7. 3
 συστολή xviii, 10. 4
 σφῆραι vi, 2. 6
 σφῆδρα v, 15. 2
 σφυγμός xviii, 10. 4
 σχῆδον xvi, 3. 3
 σχήματα i, 20. 1
 σχολή i, 2. 6
 Ξόκρατες x, 22. 2. 3. 4. 5. 6
 σῶμα v, 15. 1
 σώματι ii, 18. 3
 σώματος i, 2. 0. ii, 27. 1. 2. xix, 6

T

Τὰ ii, 23. 8. x, 4
 ταδ' x, 19
 τακῇ xix, 5
 ταιλαιπύργη ii, 23. 8
 τάλατα ii, 23. 3
 τάλαντον i, 8. 2
 τὰν ix, 9. 3
 ταινυπτερυγας vi, 6. 4
 ταινυπτερόγεσσι vi, 6. 4
 τάξις i, 11. 3
 Ταραντίνος x, 12. 4
 τὰς vii, 8. 2. ix, 9. 2. x, 22. 2
 τὰς xvii, 10. 3
 ταῦρον xiii, 26
 ταῦτα i, 2. 6. iii, 16. 4. x, 22. 6
 ταύτην xiii, 1. 4
 ταύτης xiv, 6. 4
 ταυτὸν x, 22. 4. xiii, 24. 3
 ταχεία xiii, 24. 10
 τάχιον ii, 23. 3
 τε ii, 22. 4. vi, 2. 4 καὶ xviii, 2. 4
 τέγγε xvii, 11. 1
 τεθῶτων xv, 26
 τέκεσσι xiii, 7. 1
 τέκω' iii, 16. 7
 τέκον i, 15. 2
 τέκω xiii, 7. 1
 τέλος i, 15. 6. ix, 5. 2
 τέλεις iii, 16. 7
 τέρας xvii, 10. 3
 Τερπομένη ix, 9. 5
 τεσσάρων iii, 10. 5
 τετάρτην x, 24. 1
 τέταρτον x, 1. 4
 τέτταρας xiii, 7. 3
 τεττάρων x, 22. 4
 τέτυκται xiv, 6. 4
 τέχνας xi, 4
 τέχνη x, 22. 6

Delph. Class.

Ind. Aul. Gel.

2 L

τεχνικοί xvii, 5. 2
 τεχνῆται οἱ περὶ τὸν Διδόνουon xi, 4
 τῇ ix, 3. 2
 τῇδε Pr. 11
 Τηλεμάχῳ xiii, 24. 10
 τηλίκον i, 8. 11
 τήμαρον xvii, 8. 1
 τὴν ii, 23. 3. ix, 8. 2. xvi, 3. 3
 τηρεῖτε i, 2. 6
 τῆς ii, 23. 5. iii, 16. 1. ix, 3. 2. xvi, 3. 3
 Τηθγετον ix, 9. 5
 τὶ i, 2. 5. vi, 14. 3. ix, 9. 2
 τίκτει xiii, 7. 3
 τίκτουσα xiii, 7. 1
 τίκτουςι xiii, 7. 3
 τιμάσθαι x, 22. 5
 τιμῆς ii, 27. 1
 τιμιώτερον i, 3. 11
 Τιμοκρότους xv, 28. 2
 τιμωρία vi, 14. 3
 τιμωρίαν vi, 14. 1
 τιμωρουμένην vi, 14. 3
 τινα xvi, 3. 3
 τίνα i, 2. 6
 τινὰ i, 3. 11. x. 22. 2. 4
 τινὰς i, 2. 6
 τίνι xi, 5. 3
 τινὶ x, 22. 5
 τίνος i, 2. 6
 τίττων i, 2. 6
 τινῶν xv, 26
 τὸς xiii, 7. 1
 τίττυρε ix, 9. 3
 τλήμων xix, 11. 1
 τὸ Pr. 11. ii, 8. 1. ii, 23. 3. v, 15. 1.
 ix, 9. 3
 τὸδε xi, 5. 1
 τοὶ vii, 16. 3. x, 22. 2. xii, 1. 6
 τοιαῦτ' x, 22. 5
 τοιαύτας xix, 1. 5
 τοιαύτης vi, 2. 1
 τοιοῦτον vi, 13. 3. x, 22. 6
 τοιοῦτον xiv, 4. 2
 τοιοῦτων xiv, 4. 2
 τοῖς Pr. 11. i, 2. 5. vi, 2. 1. vi, 14. 3
 τοῖσι Pr. 11
 τὸν iv, 11. 2. vii, 8. 2. xv, 20. 3 μού πα-
 τέρα xi, 6
 τόπῳ xiii, 7. 3
 τόπων Pr. 4
 τορεύσας xix, 9. 2
 τόση v, 15. 2
 τοῦ x, 22. 2
 τοὺς iv, 11. 4. x, 19
 τοῦτο ii, 23. 8. ii, 27. 1. xv, 20. 4
 τούτοις Pr. 11. iii, 16. 8
 τοῦτον x, 22.

τούτου x, 12. 4
 τούτους i, 2. 6
 τούτω x, 22. 2. 4
 τούτων i, 2. 5. xvii, 19. 2. xvii, 20. 1
 τραγήματα vi, 13. 3
 τραφέα ix, 3. 2
 τραχεία xvii, 11. 1. 2
 τραχείαν xvii, 11. 2
 τρέμεις i, 2. 6
 τρέμονται i, 2. 6
 τρέφειν vii, 16. 3
 τηρητοῖσι ix, 10. 1
 τριὰς i, 20. 2
 τρίτον Pr. 11. x, 1. 4
 τριχῇ v, 15. 2
 τριῶν x, 22. 4
 τροπαί ii, 22. 2
 τρόπων xi, 5. 1
 τροφήν xix, 2. 2
 τροφῆς iii, 16. 1. 3. xix, 2. 2
 τρώφιος xv, 20. 4
 τρυφή vii, 16. 3
 τυ ix, 9. 3
 τυγχάνω x, 22. 2
 τύχη vi, 6. 4
 τύπωντα x, 22. 6
 τύπους i, 25. 2
 τύραννοι τiii, 18. 1
 τυφῶνας xix, 1. 1
 τύχη ii, 27. 1. 2
 τυχών x, 22. 5
 τῷ iv, 5. vi, 14. 3. x, 22. 4
 τῷ δ' ii, 6. 6
 τωδῶν xv, 20. 4
 τῶν ii, 1. 2. ii, 6. 6
 τῶνδε Pr. 11

Τ

τάδας xiii, 9. 1
 τάδες xiii, 9. 1
 τῷ i, 2. 5
 τῷ ii, 7. 5
 δατα xix, 5
 δατος xix, 5
 δδρηχδόν vii, 16. 3
 δδρηχδόν xiii, 20. 1
 δειν xiii, 9. 1
 δει xiii, 9. 1
 υδόν ix, 3. 2
 υδῷ ii, 23. 5
 δλγ xiii, 7. 1
 δλγς xiii, 7. 2
 δμεις Pr. 11
 δμειστέρας x, 22. 2
 δμῶν xv, 7. 2. xi, 6
 δπαγε xiii, 24. 8
 δπάρχει x, 22. 4

δπαίσεις ii, 6. 6
 δπέρ ii, 23. 8. x, 22. 5. xiii, 1. 2
 δπερβάλλωσιν ἂν xix, 2. 2
 δπνος xiii, 9. 2
 δπδ i, 11. 3. x, 22. 6. xix, 2. 2
 δπογραφὰς i, 25. 2
 δποθέσεις xvii, 13
 δποκειμένου xiii, 1. 2
 δπτιος xiii, 9. 2
 δσμῖναι xiii, 24. 8
 δστέρας xiii, 7. 2
 δστερον xvi, 3. 3
 δφεις i, 3. 12
 δφορβδς xiii, 9. 2
 ἴων xiii, 9. 1

Φ

φαίνεσθαι i, 12. 2
 φαίνεται x, 22. 3
 φαινεράτωρ xvi, 12. 2
 φαινόμενα iii, 16. 4
 φακῇ xiii, 28. 3
 φάναι x, 22. 6
 φαντασία iii, 16. 4
 φαντασίας xi, 5. 2. xix, 1. 5
 φασί vi, 2. 6
 φάσκων x, 22. 5
 φαῦλα xix, 5
 φαῦλος x, 22. 3
 φαυλότητος x, 4
 φαύλου x, 22. 5
 φειδωλῆς i, 15. 5
 φέρει xvii, 10. 3
 φέρον i, 2. 4
 φεύγει x, 22. 3
 φεύγοντι x, 22. 4
 φεύγων xvii, 21. 9
 φῆς vii, 3. 12
 φησι iv, 11. 4
 φθέγγασθαι x, 22. 4
 φιλαθροπία xiii, 16. 1
 φίλε x, 22. 5
 φιλεῖ i, 11. 3
 φίλιας i, 3. 14
 φιλικῶς x, 22. 4
 φίλιπον ii, 27. 1
 φίλιπος ix, 3. 2
 φίλοις i, 3. 9
 φίλον i, 3. 14
 φιλέξενος xix, 2. 2
 φίλος ii, 18. 3
 φιλόσοφε i, 2. 6
 φιλοσοφεῖ x, 22. 3
 φιλοσοφεῖν x, 22. 3
 φιλοσοφῇ x, 22. 2
 φιλοσοφία x, 22. 2

φιλοσοφίαν x, 22. 4
 φιλοσοφίας x, 22. 5. xi, 4
 φιλόσοφος x, 12. 4
 φιλοσοφούντα x, 22. 4
 φιλοσοφούντας x, 22. 4
 φιλοτήσια ix, 10. 1
 φιλότητι iii, 16. 7
 φίλψ i, 3. 3
 φίλω xiii, 24. 9
 φίλων xix, 11. 1
 φλεβδς xviii, 10. 1
 φλδξ xvii, 10. 3
 φλυαρίας x, 22. 6
 φοβηθείω xix, 6
 φόβον xiv, 4. 2
 φόβος xix, 6
 φοβοίμενοι vi, 14. 3. xix, 6
 φοῦνις ii, 26. 2
 φοίνικα ii, 26. 3
 φοίνισσα xvii, 10. 3
 φόνοι xiii, 24. 8
 φορτικὸς xviii, 4. 4
 φρέαρ i, 18. 2
 φρένα ix, 9. 5
 φρίκη xvii, 8. 1.
 φρονεῖν x, 22. 6
 φρόσγμα ii, 23. 3
 φύγεν i, 15. 2
 φυγή i, 2. 6
 φυλακὴν ii, 23. 8
 φυλάσσειο ix, 9. 3
 φυλάττειν xi, 5. 3
 φύσει x, 4
 φυσικὴν vi, 2. 1
 φυσικὸς i, 9. 4
 φύσιν vi, 1. 3. vi, 13. 3. xii, 5. 6
 φωνή v, 15. 2
 φωνήν v, 15. 2. vii, 8. 2
 φῶρ i, 18. 3. 4
 φῶτα x, 22. 6

X

Χαῖρε iii, 16. 7
 χαίρειν ix, 3. 2
 χαῖρος x, 22. 3
 χαίτην xiii, 7. 3
 χαλάζγ vii, 20. 3
 χαλεπὸν iv, 15. 2
 χαλεπὸν ii, 23. 5
 χαλεπάτατον ii, 23. 5
 χαλκοῦ i, 3. 11
 χαρακτήρας vii, 14. 1
 χάριον x, 22. 3
 χάριν i, 11. 3. x, 22. 3
 χαρὸν ix, 3. 2
 χάρις i, 3. 13

χασμφο x, 22. 5
 χείλεος xiii, 17
 χείλων i, 3. 14
 χεῖμαίεσθαι i, 2. 5
 χεῖμαζόμενος ii, 23. 8
 χεῖμαριναι ii, 22. 2
 χεῖρα ii, 27. 1
 χείρας iv, 11. 1. 3
 χεῖριστων xix, 2. 2
 χείρον xvii, 19. 2. xix, 5
 χείρονα x, 22. 6
 χιλιάδες i, 16. 2
 χιλιάς i, 16. 2
 χίλιος i, 16. 2
 χιόνα xix, 4
 χιόνι vii, 20. 2
 χιόνος xix, 5
 χιτωνίσκοι i, 5. 1
 χλαμύδων ix, 8
 χλαυς i, 5. 1
 χοροῖς Pr. 11
 χοροῖσιν Pr. 11
 χρή Pr. 11. vii, 3. 12. x, 22. 6
 χρήμα x, 22. 3
 χρήμασιν ii, 23. 8
 χρήσαιο x, 22. 5
 χρήσθαι iv, 11. 4
 χρήσον xiii, 24. 3
 χρηστέρεον xvi, 12. 2
 χρόνους xvi, 3. 3
 χρόνον τὸν πολλόν xx, 4
 χρόνος iii, 16. 1. vii, 3. 12. xii, 11. 2
 χρυσέους xix, 9. 2
 χρυσίον i, 3. 11
 χρυσίου i, 3. 11
 Χρυσίππος i, 2. 5
 χρόμενον x, 22. 2
 χρώτα vii, 8. 2
 χωροῦντες i, 11. 3

Y

Ψαῶν xiii, 20. 10
 ψέγομεν xix, 2. 2
 ψελλιζόμενον x, 22. 3
 ψελλιζόμενον x, 22. 3
 ψελλιζόμενους x, 22. 3
 ψήρας xiii, 20. 10
 ψήρων xiii, 20. 10
 ψιθυρίζοντα x, 22. 4
 ψόγου xix, 6
 ψοφήση i, 2. 5
 ψύχσει xvi, 3. 4
 ψυχὴν xix, 11. 1
 ψυχῆς i, 3. 14. ii, 8. 1. x, 22. 5. xv, 10

ψυχρῶ vii, 20. 2
ψυχροποιδν xix, 4

Ω

Ω (art.) ii, 23. 8. vi, 2. 5. x, 22. 2.
3. 4. 5. 6
ὦ (dat.) x, 22. 3. xv, 26
ὦε x, 22. 5. xvii, 20. 1
ὦεῖ ii, 30. 3
ὦεσκε vii, 20. 2
ὦεῖν ix, 9. 5
ὦλετο xv, 20. 5
ὦν (part.) ii, 23. 8. x, 12. 4. x, 22. 2.

3. xiii, 7. 3
ὦν (gen. plur.) ii, 23. 3. ix, 8
ὦσονται i, 8. 3
ὦσαν xiii, 7. 2
ὦρίαντα xix, 9. 2
ὦρωποῦ iii, 13
ὦς ii, 22. 6. ii, 23. 8. iii, 16. 4. iv, 11.
1. vi, 13. 3. ix, 3. 2. xx, 4
ὦσπερ x, 22. 2. 3. x, 19. xix, 4
ὦστε ii, 27. 1. xiii, 7. 2. 3. xiii, 20.
10. xiv, 4. 2. xix, 2. 2
ὦτα x, 22. 3
ὦχρίωνται i, 2. 6
ὦχρίωνται xix, 6

FINIS.
